وَلَقَدْ يَسَّرْنَا الْقُرْاٰنَ لِلذِّكْرِ فَهَلْ مِنْ مُّدَّكِرٍ

તય્સીરૂલ કુર્આન

કુર્આન શરીફ કી તફસીર કો વાઝેહ કરનેવાલા નિહાયત હી આસાન તર્જુમા

તર્જુમા પઢતે જાઓ ઔર કુર્આન કો સમજતે જાઓ

હિસ્સા–૧

સૂર એ ફાતિહા સે સૂર એ બની ઇસ્રાઇલ તક

તફસીર

મુફતી મહમૂદ બિન મવલાના સુલેમાન હાફેઝજી બારડોલી

ઉસ્તાદઃ જામેઆ ઇસ્લામિયહ તાલીમુદ્દીન, ડાભેલ, ગુજરાત, ઇન્ડીયા

નાશીર

નૂરાની મકાતીબ

WWW.NOORANIMAKATIB.COM

તફસીલાત

કિતાબ કા નામઃ....તફ્સીરૂલ કુર્આન, કુર્આન મજીદ કા આસાન તર્જુમા, (હિસ્સા–૧)
તર્જુમા કરનેવાલેઃ......................... મુફતી મહમૂદ સાહબ બારડોલી દા.બ.
પેજઃ..૬૦૬
નાશીરઃ...નૂરાની મકાતીબ
કેફીયતઃ...૨૦૧૮ઃઈસ્વી

મિલને કા પતાઃ
મૌલાના યુસુફ સાહબ ભાના, મહમૂદ નગર, ડાભેલ.–9558174772
Email Id: yusuf_bhana@hotmail.com
ઇદારએ સિદ્દીક, ડાભેલ, ગુજરાત.-9904886188/9913319190
જામેઆ દારૂલ એહસાન, બારડોલી, સુરત, ગુજરાત.
જામેઆ દારૂલ એહસાન, નવાપુર, નંદુરબાર, મહારાષ્ટ્ર.

પેશ લફ્ઝ

બિસ્મીલ્લાહી ર્રહમાની ર્રહીમ

જયારે ઉર્દુ ભાષા માં કુર્આન શરીફ નો તર્જુમો અને તફસીર છપાઇ ને આવી તો આપણા ગુજરાતી સમજવા વાળા ભાઈઓ કહેવા લાગ્યા કે ઉર્દુ ભાષા માં તો તર્જુમા અને તફસીરો છે પણ અમોને ઉર્દુ આવડતું નથી તો અમારા માટે ગુજરાતી ભાષા માં હોય તો અમે પણ કુર્આન ની વાતો થી પણ ફાયદો ઉઠાવી શકીએ,

હવે ગુજરાતી ભાષા માં તર્જુમો કરવામાં ઘણી બધી તકલીફો સામે હતી એક તકલીફ એવી હતી કે જો શુધ્ધ અને ઉચ્ચ કક્ષા નું ગુજરાતી વાપરવા માં આવે તો ઘણાં બધા મુસ્લીમો માટે તે સમજવું અત્યંત મુશ્કેલ બની જાય કારણ કે ઉચ્ચ ગુજરાતી ની જે કિતાબો આવે છે તે કિતાબો ઘણાં બધા મુસ્લીમો ને સમજ માં આવતી નથી અને જો આપણાં વિસ્તાર માં ચાલતી ગુજરાતી માં ભાષાંતર કરવામાં આવે તો ગુજરાત ના બીજા વિસ્તારનાં મુસ્લીમો ને તકલીફ થાય કારણ કે આપણાં સુરત, વલસાડ જિલ્લા માં ગુજરાતી અલગ પ્રકાર ની તથા આગળ ભરૂચ, વડોદરા જિલ્લા માં અલગ પ્રકારની ગુજરાતી, આણંદ, ખેડા, નડિયાદ જિલ્લા માં ગુજરાતી અલગ પ્રકારની, અમદાવાદ અને તેના આજુ બાજુના વિસ્તારો માં અલગ પ્રકારની ગુજરાતી હોય છે, પાલનપુર ના વિસ્તારની ગુજરાતી નો કંઇક અલગ જ અંદાઝ છે, કાઠીયાવાડ ની ગુજરાતી પણ કંઇક નોખી(જુદી) છે અને કચ્છ ની ગુજરાતી તો બધાથી જ જુદી છે તો અમારા સામે એ મોટી તકલીફ હતી કે કઇ ગુજરાતી માં આપણે તર્જુમો કરીએ? જેથી ઘણી જ વિચારણાં અને મશ્વેરા બાદ એવું નક્કી થયું કે મૂળ ઉર્દુ ભાષા નું ગુજરાતી ભાષા માં લિપ્યાંતર કરવામાં આવે કારણ કે હવે એક બહુ મોટો વર્ગ એવો છે કે જેઓ ને ઉર્દુ વાંચતા તો નથી આવડતું પરંતુ આસાન અને સરળ ઉર્દુ તેઓ સમજી શકે છે જેથી ઉર્દુ થી ગુજરાતી ભાષા માં લિપ્યાંતર કરવાનું મુનાસીબ સમજવામાં આવ્યું અને જયાં જયાં ઉર્દુ ના મુશ્કેલ શબ્દો હતા તેનું ગુજરાતી માં આસાન શબ્દ લખવામાં આવ્યા છે, હવે ઉર્દુ નો અંદાઝ કંઇક અલગ છે અને ગુજરાતી નો અંદાઝ કંઇક અલગ છે પરંતુ અમે અલ્લાહ

તઆલા ની તૌફીક થી કોશીશ કરી છે કે અમો ગુજરાતી વાંચવા વાળી દરેક પ્રકારની પ્રજા ને આ ગુજરાતી માં કુર્આન નો તર્જુમો સમજ માં આવી જાય તેની પૂરે પૂરી કોશીશ કરવામાં આવી છે. જે શબ્દો ઉર્દુ નાં વારંવાર વપરાયેલા છે અને મુશ્કેલ છે તેના ગુજરાતી શબ્દો ની એક યાદી બનાવી ને શરૂઆત માં અમે લોકોએ જોડી દીધી છે આ યાદી ને તમે સામે રાખશો તો આખા કુર્આનના અંદર તમને કામ આવશે.

ખૈર મૂળ ઉર્દુ થી ગુજરાતી માં માત્ર લિપ્યાંતર છે અને મુશ્કેલ ઉર્દુ ને ગુજરાતી માં રજૂ કરવામાં આવ્યું છે અને મુશ્કેલ ઉર્દુ તઅબીરો ને ગુજરાતી તઅબીર માં ફેરવવાની કોશીશ કરી છે જેથી ઘણી જગ્યાએ એકદમ આસાન ગુજરાતી, બોલચાલ ની ગુજરાતી પણ વાપરવામાં આવી છે જેથી ગુજરાતીના વ્યાકરણ અને ઉચ્ચ પ્રકારની ગુજરાતી ભાષા તેના અંદર તમે શોધો નહીં એવી અમે વિનંતી કરીએ છીએ.

અમારો માત્ર મકસદ છે અલ્લાહ તઆલા ની વાત જે કુર્આનમાં આવી છે તે લોકો ને સમજ માં આવે જેના માટે અમોએ આ પકારનું કામ કર્યું છે અલ્લાહ તઆલા ગુજરાતી ના કામ માં અને ગુજરાતી ભાષા માં છપાવનાર દરેકે દરેક ની મહેનત ને કબુલ કરે અને અલ્લાહ તઆલા તેઓ ને અને તેઓ ના ખાનદાન ને દુનિયા અને આખિરત માં બેહતરીન બદલો આપે. આમીન...

ફકત વસ્સલામ

(મુફ્તી) મહમૂદ હાફેઝજી, બારડોલી

જામેઆ ઇસ્લામિયા તાલીમુદ્દીન, ડાભેલ, સિમલક

તારીખઃ૩૦.૮.૨૦૧૮

પેશ લફ્ઝ

الحمدلله الرحمن الذي أنزل القرآن،والصلوة والسلام على سيدنامحمد خاتم النبيين الذي علمنا القرآن،وعلى اله وصحبه وعلى من تبعهم الناشرين القرآن لفظاً ومعنىً۔

أما بعد: ઉસ રબ્બે કરીમ કા હમ શુક્ર અદા કર હી નહી સકતે, ઇન્આમાત કી ઐસી મુશ્લાધાર બારીશ! કે કીસ મુંહ સે ઔર કૌનસી નેઅમત કે લીયે શુક્ર કીયા જાએ સમજ સે બાલાતર (બહાર) હે; લેકીન મેરે રબ કા બહોત હી બડા ફઝલ ઔર ઇન્આમ યે હુવા કે રબ્બે કરીમ ને ઇસ બંદએ નાઅહલ સે અપને કલામે પાક કે તર્જુમા કા કામ લીયા.

યું તો ઉર્દુ ઝબાન મેં કુર્આને કરીમ કે મુતઅદ્દદ તરાજીમ (તરજમે)હેં ઔર સભી માશાઅલ્લાહ! મુફીદ હેં; ઉસકે બાવજુદ બંદે કે દીલ મેં અલ્લાહ તઆલા ને યે બાત ડાલી કે એક તર્જુમા બિલ્કુલ આસાન ઔર સ્લેસ ઉર્દુ ઝબાન મેં હોના ચાહીયે; ચુનાંચે ઉસ રબ્બે કરીમ કી ઇઆનત ઔર મદદ માંગતે હુએ ઇસ કામ કો હરમે મક્કા સે શુરૂ કર દીયા.

ચુંકે તદરીસ (પઢાને) કે શુરૂ ઝમાને; બલ્કે સાલે અવ્વલ સે બિહમ્દીલ્લાહ! કુર્આન કે મઅની વ મતાલીબ પઢાને કા સિલસિલા જારી હે ઔર જલાલૈન કા સબક ભી, નિઝ અવામ મેં ભી દર્સે કુર્આન કા સિલસિલા ચલ રહા હે ઇન ઝિમ્મેદારીયોં ને કાફી હિમ્મત અફઝાઇ કી ઔર અલ્હમદુલીલ્લાહ! ઇન સાલોં કે દરમિયાન ઉર્દુ, અરબી તફાસીર ઔર ઉર્દુ તરાજીમ દેખને કા મૌકા મિલતા રહા; ખુસુસન તર્જુમએ શૈખુલ હિંદ, કશ્ફુ ર્રહમાન(સહબાનુલ હિંદ મવલાના અહમદ સઇદ સાહબ દેહલ્વી રહ.) મઆરીફુલ કુર્આન, ઔર અભી માઝી કરીબ મેં આસાન તર્જુમએ કુર્આન(મુફતી મુહંમદ તકી ઉસ્માન સાહબ દા.બ.) સે ભી ઇસ્તીફાદહ કીયા ઔર લુગાતુલ કુર્આન(મવલાના અ.રશીદ નૌમાની, મવલાના અબ્દુલ દાઇમ અલજલાલી) ઔર મુફરદાતુલ કુર્આન લિર્રાગીબ અસ્ફહાની કો બારહા દેખને કા મૌકા મિલા.

હિમ્મત બઢને કા એક સબબ યે ભી થા કે તલબા કે દરમિયાન તર્જુમા કાફી મકબુલ રહા; ચુનાંચે તલબા ઇસ તર્જુમા કો કાપીયોં મેં ભી નકલ કરતે ઔર બાઝ તલબા તો સાલહાએ ગુઝિશ્તા કી કાપી લેકર સબક મેં આતે ઔર ગુઝિશ્તા ઔર મૌજુદહ સબક કા મુકાબ્લા કર કે જો ચીઝ ઝાઇદ સુની જાતી ઉસે નોટ કર લેતે. શાયદ યહી સબબ હે કે મૈને ઇસ તર્જુમા કે હાસિયે પર એક હી આયત કે દો, તિન તર્જુમે કીયે હેં; તાકે મુજ જૈસે કમઝોર હઝરાત ભી ઉસકો આસાની સે સમજ સકેં.

બતૌફીકે ઇલાહી કાફી સાલોં કે બાદ ઇસ તર્જુમા કો શાયેઅ કરને કી મૈને હિમ્મત કર હી લી ઔર અલ્હમ્દુલીલ્લાહ! ઇસ મેં મુસ્તકીલ લગ ગયા, રફતા રફતા કામ હોતા રહા; યહાં તક કે ઇસાલ યે પાયએ તકમીલ કો પહોંચા ઔર તબાઅત કે લીયે રવાના કીયા જા રહા હે,

મુનાસીબ માલુમ હોતા હે કે ઇસ મૌકે પર કામ કી નોઇયત ભી પઢને વાલોં કી ખિદમત મેં પેશ કર દી જાએ.

કામ કી નોઇયત

(૧) દો કૌસ કે બિચ કી ઇબારત આયત કે મફહુમ કો વાઝેહ કરને કે લીયે હે, કીસી જગહ કુર્આની લફ્ઝ કા દુસરા તર્જુમા હે, નિઝ બહોત સારે મકામાત પર હાસિયા મેં દુસરા તર્જુમા નકલ કર દીયા ગયા હે.

(૨) મુખ્તલીફ તફાસીર મેં સે રાજેહ કો તરજીહ દી ગઇ હે.

(૩) એક લફ્ઝ કે મુતઅદદ મઅના મેં સે એક કી તઅય્યીન મેં સિયાક વ સબાક કી રિઆયત કી ગઇ હે.

(૪) એક લફ્ઝ કા અલગ અલગ આયત મેં અલગ અલગ તર્જુમા ઉસકે મુખ્તલીફ મઅના હોને કી વજહ સે કીયા ગયા હે; તાકે સબ મઅના પઢને વાલે કે સામને આ જાએ. નિઝ ઇસ બાત કા ભી ખાસ એહતેમામ કીયા ગયા હે કે ઝમાઇર કે મરાજેઅ રાજેહ કૌલ કે એતબાર સે વાઝેહ કીયે જાએ; તાકે મુરાદે બારી તઆલા સમજના સહલ ઔર આસાન હો જાએ.

(૫) તઅઝીમ કે ખાતિર અલ્લાહ તઆલા કે લીયે જમા બહુવચન (એકવચન) કા સૈગા ઇસ્તેમાલ કરને કી કોશીશ કી ગઇ હે; અલ્બત્તા કુછ જગહ તૌહીદે ખાલીસ કી અહમ ઝરૂરત કે પેશે નઝર વાહીદ કા તર્જુમા કીયા ગયા હે.

(૬) તર્જુમા લફ્ઝી નહી હે; બલ્કે તશ્રીહી, તફહીમી ઔર તવઝીહી હે; તાકે આયત કા તર્જુમા પઢતે હી મફહુમ સમજ મેં આ જાએ, ઇસી વજહ સે બાઝ મકામાત પર કવ્સ કી ઇબારત લમ્બી હો ગઇ હે.

(૭) ચુંકે અકાબીર કે તર્જુમે કે સાથ મુવાફકત કી ભરપુર કોશીશ કી ગઇ હે; ઇસલીયે જહાં કહી નયા તર્જુમા નઝર આએ વો અકાબીર મેં સે કીસી કે તર્જુમા કે સાથ ઝરૂર મુવાફકત કરતા હોગા.

(૮) હર સૂરત કે શુરૂ મેં સૂરત કી નામરખને કી વજહ, ઉસકી કોઇ મન્કુલ ફઝીલત, યા આપ સલ્લલ્લાહુ અલયહી વસલ્લમ સે કીસી નમાઝ કે મૌકે પર ઉસકો પઢના સાબીત હો તો ઉસકી ભી નિશાન દહી કી ગઇ હે.

(૯) સૂરતોં કે ફઝાઇલ ઔર મસ્નૂન કિરાઅત કે લીયે ઈન કિતાબોં સે ઇસ્તીફાદહ કીયા ગયા હે: [૧] التذكار في أفضل الأذكار(ઇમામ અબુ અબ્દુલ્લાહ મુહંમદ બિન અબુબક્ર અન્સારી કુરતુબી રહ.)

[૨] ફઝાઇલે હુફફાઝે કુર્આન(કારી મુહંમદ તાહીર રહીમી મદની).

[૩] રિસાલએ મસ્નૂન કિરાઅત(મુહદ્દીસ વ મુકરી ઝૈનુલ આબીદીન આઝમી રહ.).

[૪] આસારુ સ્સુનન.

(૧૦) સૂરતોં કી તરતીબે નૂઝુલી કે નંબર કે લીયે "દાકતર સૈફ બિન રાશીદ અલજાબરી" કી કીતાબ "مقاصدأسماءسورالقرآن الكريم"પર એતેમાદ કીયા ગયા હે.

ઇસ તર્જુમા મેં એક ખાસ કાબિલે લિહાઝ અમ્ર યે હે કે બંદે ને "મલાવી" કે અસ્ફાર કે મૌકે પર મસ્તુરાત કે સામને ઔર અવામ કે દરમિયાન કુર્આને કરીમ મેં આયે હુએ ખવાતીન કે વાકીઆત કો તફસીલ સે બયાન કીયા થા જો અબ તક નવ(૯) જિલ્દોં મેં આ ચુકે હેં; લિહાઝા જહાં કહીં ભી કુર્આન મેં કીસી ખાતુન કા કોઇ કિસ્સા આયા તો મૈને ઉસ કિસ્સે કી તફસીલ બયાનાત કી જિલ્દ નંબર બતલા કર ઉસકે હવાલે કર દી હે.

નિઝ બિફઝલીહી તઆલા બહોત સારે ઐસે મકામાત જીન કા તઝકિરહ કુર્આને કરીમ મેં આયા હે બંદે કો ઉનકે દેખને કા મૌકા નસીબ હુવા હે ઔર કીતાબોં કી શકલ મેં વો સફરનામે શાયેઅ ભી હુએ હેં; લિહાઝા કુર્આન મેં જીસ જગહ ઇન મકામાત કા તઝકિરહ આયા હે મૈને ઇન કી તફસીલ કો અપને સફરનામે – જો "દેખી હુઇ દુનિયા" કે નામ સે શાયેઅ હુએ ઔર અબ તક ચાર જિલ્દોં મેં તૈયાર હોકર ઉસકા કાફી હિસ્સા શાયેઅ ભી હો ચુકા હે – કે હવાલે કર દી હે.

અખિર મેં એહલે ઇલ્મ પઢને વાલોં સે એક અહમ ગુઝારીશ યે હે કે આપકે હાથોં મેં મૌજુદ તર્જુમએ કુર્આન કા યે પેહલા એડીશન હે, તર્જુમે યા તબાઅત કી કોઇ ગલતી હોગી તો દુસરે એડીશન મેં ઉસકી ઇસ્લાહ કર લી જાએગી ઇન્શાઅલ્લાહુ તઆલા! ઇસલીયે ઐસી કોઇ કાબિલે ઇસ્લાહ ચીઝ નઝર સે ગુઝરે તો ઝરૂર મુત્તલેઅ ફરમાએં, નિઝ અવામી હલ્કોં મેં ઉમુમી બયાનાત કરને કી વજહ સે બંદે કી ઉર્દુ ભી બહોત બુલંદ ઔર મેઅયારી નહીં રહી હે, અગર તઅબીર કી કોઇ ફીરો ગુઝાશ્ત હો તો ભી ઇત્તેલાઅ ફરમાએં બંદા તહે દીલ સે મમ્નૂન વ મશ્કુર હોગા.

ઇસ મૌકે પર મેં અપને ઉન તમામ અઝીઝોં કા શુક્રીયહ અદા કરના ચાહતા હું જીન્હોં ને ઇસ કાવીશ મેં મેરી ભરપૂર મદદ કી, જી તો યે ચાહતા થા કે ઉન તમામ કા નામોં કે સાથ ઝિક્ર કરું; લેકીન ઉનકે નામોં કો ઝિક્ર ન કરને કી બાર બાર ગુઝારિશ કો મુકદ્દમ રખકર અલ્લાહ તઆલા સે દુઆ ગો હું કે અલ્લાહ તઆલા ઉનકો દુનિયા વ આખિરત મેં હર કિસમ કી નેઅમતેં, લઝઝતેં ઔર રાહતેં અતા ફરમાએ ઔર અપની શાયાને શાન બદલા અતા ફરમાએ, ઇસ કોશિશ કો હીદાયત કા ઔર લોગોં કે ફાયદે કા ઔર અપની રઝા વ ખુશનુદી કા સબબ બનાએ, આમીન.

ربنا تقبل منا انک انت السمیع العلیم وتب علینا انک انت التواب الرحیم۔

ફકત વસ્સલામ

(મુફતી) મહમૂદ હાફેઝજી, બારડોલી

જામેઆ ઇસ્લામિયા તાલીમુદ્દીન, ડાભેલ, સિમલક

મુકદમા

ઉલુમે કુર્આન કે મુતઅલ્લીક ચંદ ઝરૂરી બાતેં

ઈફાદાતઃ સય્યીદી વ મુરશીદી વ ઉસ્તાદી હઝરત ફકીહુલ ઉમ્મત મુફતી મહમૂદ હસન ગંગોહી રહ.

નોટઃ કુર્આને મજીદ કી મુતઅદદ તફાસીર મેં ઔર અલગ સે બહોત સારે મઝામીન ઉલુમે તફસીર કે ઉન્વાન સે મૌજુદ હેં, યહાં હઝરત રહ. કી ચંદ બાતેં બતૌરે તબર્રુક પેશ કરને કી સઆદત હાસીલ કરતા હું.

ખત્તે ઉરૂઝ ઔર ખત્તે કુર્આન તૌકીફી હેં

બંદા(જામેઅ વ મુરત્તીબ) સંદરયાફત કીયા કે અરબી રસ્મુલ ખત મેં ફઅલ કે સૈગ એ જમા મુઝક્કર કે આગે અલીફ લીખા જાતા હે, કુર્આને હકીમ કી આયત "وما كنت تتلوا من قبله" તત્લુ કે સેગ એ જમા ન હોને કે બાવજુદ ઉસકે આગે અલીફ હે ઐસા કયું હે? તો ઇરશાદ ફરમાયા કેઃ કોઇ બાત નહી "الخطان لا يقاسان: خط العروض وخط القرآن" યઅની ખત્તે ઉરૂઝ ઔર ખત્તે કુર્આન કો કયાસ નહી કીયા જા સકતા; ઇસલીયે કે યે તૌકીફી હે, કયાસી નહી. (મલફુઝાતે ફકીહુલ ઉમ્મતઃ ૧/૩૮)

નતીજાઃ કુર્આને મજીદ કો જહાં ભી લીખે તો કવાઇદે રસ્મ કી પાબંદી કર કે લીખેં.

કુર્આને પાક કે બાઝ અલ્ફાઝ પર ગરાબત (નાકાનૂસ હોને કા) કા ઇશ્કાલ

ફરમાયા કેઃ એક આલીમ સે કીસી મુઅતરીઝ ને કહા કેઃ કુર્આને પાક મેં તિન(૩) લફઝ ઐસે હેં જો કલામે અરબ મેં મુસ્તઅમલ નહીં; યઅની ગરીબ હેં. જીનકી વજહ સે કુર્આને પાક મેં ફસાહતો બલાગત કે અઅલા મેઅયાર પર હોને મેં કલામ હે. અવ્વલ(પેહલા): هزو. હક્ક તઆલા કે કૌલ "اتخذنا هزوا" મેં. દૌમ(દુસરા): كبار. હક્ક તઆલા કે કૌલ "ومكروا مكرا كبارا" મેં. સૌમ(તિસરા): عجاب. અલ્લાહ તઆલા કે ઇરશાદ "وقال الكافرون هذا شيئ عجاب" મેં. ઉન્હોં ને ફરમાયા કેઃ યે અલ્ફાઝ અરબ મેં મત્રૂકુલ ઇસ્તેમાલ નહીં, કસુર આપકે તત્બીઅ(તલાશ કરને) કા હે. ઉસકે બાદ એક દેહાતી અરબી બુઢે કો બુલાયા જો શહર સે દૂર રહેતા થા, ઉસ સે કહાઃ اجلس. વો બેઠ ગયા, ફીર કહાઃ قم. વો ખડા હો ગયા, ફીર કહાઃ اجلس. વો બેઠ ગયા, ફીર કહાઃ قم. વો ખડા હો ગયા, ઇસી તરહ તિસરી મરતબા હુવા, ચોથી મરતબા વો બુઢા બોલાઃ "اتتخذني هزوا، اني شيخ كبار، ان هذا الشيئ عجاب" યઅની કયા આપ મેરા મઝાક બનાતે હેં? મેં બહોત બુઢા આદમી હું, આપકા મેરે સાથ યે સુલુક અજીબ બાત હે. ઉસકે બાદ ઉન આલીમ સાહબ ને ઉસ મુઅતરીઝ સે કહા કેઃ દેખિયે! યે બુઢા દેહાત મેં રેહતા હે, શેહરી ઝબાન સે ઉસકો કોઇ વાસ્તા નહી, યે રિસાલા,

અખબાર વગૈરહ કુછ નહીં દેખતા કે ઉન મેં દેખકર યે અલ્ફાઝ બોલ દીયે હોં, ઇસ સે ઝાહીર હુવા કે કસુર આપકી તલાશ કા હે જીસકી વજહ સે ઇન અલ્ફાઝ કો ગરીબ કેહતે હો. હમ ઇલ્ઝામ ઉનકો દેતે થે, કસુર અપના નિકલ આયા. (મલ્ફુઝાતે ફકીહુલ ઉમ્મતઃ ૪, સઃ૩૨)

તફસીર વ તાવીલ

ઇરશાદ ફરમાયા કેઃ તફસીર કે મઅના "મુરાદે ખુદાવંદી કો વાઝેહ કરના" હે ઔર ઉસકે લીયે તિન(૩) ચીઝેં ઝરૂરી હેઃ

અવ્વલ યે કે લફઝ કે હકીકી મઅના મુરાદ લીયે જાએં યા મજાઝે મુતઆરફ સે ખુરૂજ ન હો.

દૌમ યે કે ઇસ મઅના કો શાહીદાને વહી(હઝરાતે સહાબા એ કિરામ રદી.) કે કૌલ સે મુઅય્યદ કરના.

સૌમ યે કે નુસુસે શરઇયા ઝાહીરહ કા ઇસ મઅના કે ખિલાફ ન હોના.

અગર યે તિનોં ચીઝેં હોં તો તફસીર તફસીર હે; વરના કોઇ એક ફૌત હો જાએં(નહો) તો તાવીલે કરીબ હે, દો ફૌત હો જાએં તો તાવીલે બઇદ હે, ઔર તિનોં ફૌત હો જાએં તો તહરીફ હે. તફસીરે અઝીઝી મેં ઐસા હી લિખ્ખા હે.

જો બાત અલ્લાહ તઆલા કી નહીં ઉસકો અલ્લાહ તઆલા કી બાત બતલાના

જો શખ્સ કોઇ હુકમ કરે ઔર કહે કે અલ્લાહ તઆલા કા હુકમ હે ઔર હકીકતન વો અલ્લાહ તઆલા કા હુકમ ન હો; બલ્કે ઉસને ગલત હુકમ કો અલ્લાહ તઆલા કા હુકમ બતાયા હો તો ઉસને કુફ્ર કીયા.

કુર્આન મેં રહમત કા તઝકિરહ ઝિયાદહ હે યા કહર કા?

સવાલઃ અલ્લાહ તઆલા ને કુર્આને કરીમ મેં અપને કહર કા ઝિક્ર ઝિયાદહ ફરમાયા હે યા રહમત કા? મુજે ઐસા મહસુસ હોતા હે કે અપને ગઝબ કા ઝિક્ર ઝિયાદહ ફરમાયા હે.

જવાબઃ

ઐસા નહીં હે; બલ્કે રહમત કે વાદે ઔર બશારતેં ઝિયાદહ હેં, અઝાબ ઔર ગઝબ કે લીયે તો નાફરમાની કી કૈદ હે ઔર સવાબ ઔર રહમત કે લીયે આમાલે સાલિહા કી કૈદ નહીં, મસલન માસુમ બચ્ચે કુછ કીયે બગૈર હી બખ્શે જાએંગે. ફકત વલ્લાહુ અઅલમ.

حرّرہ العبد محمود غفرلہ دار العلوم دیوبند، ۴/۲/۹۰ھ۔

અદમે ઝિક્ર ઝિક્રે અદમ કો મુસ્તલ્ઝમ નહીં

સવાલઃ મોમીન હોને કે લીયે ઇમાન બિલ્લાહ (અલ્લાહ તઆલા પર) ઔર ઇમાન બિર્રસુલ (રસૂલ પર) દોનોં ઝરૂરી હેં, અલ્લાહ તઆલા ઔર રસુલ મેં સે અગર કીસી એક પર ભી ઇમાન ન લાએ તો મોમીન નહીં હો સકતા; લેકીન આયતઃ "ان الذین أمنوا والذین ھادوا الخ" મેં ઇમાન બિર્રસુલ

કહી ઝિક્ર નહી, ઇસ સે યે માલુમ હોતા હે કે ઇમાન બિર્રસુલ ઝરૂરી નહી, અગર ઝરૂરી હે તો અદમે ઝિક્ર (ઝિક્રનહોને) કી વજહ તહરીર ફરમાઇ જાએ?

જવાબઃ ઇમાન બિર્રસુલ કે સાથ ઇમાન બિલ્મલાઇકા (ફરિશ્તોં પર) ઔર ઇમાન બિલ્કુતુબ ભી ઝરૂરી હે, નિઝ ઇમાન બિલ્કદ્ર ભી ઝરૂરી હે; લેકીન હર આયત મેં તમામ ચીઝોં કો બયાન નહી કીયા ગયા, મૌકા ઔર મહલ કે લિહાઝ સે કહી તમામ ચીઝોં કા ઝિક્ર કર દીયા ગયા, કહી બાઝ કા, ઇસી તરહ યહાં ભી બાઝ કે બયાન પર ઇકતીફા કીયા ગયા, જીસકી હિકમત બયાન કી જા સકતી હે, મસલનઃ યે કે જિતને ફિરકે ઇસ આયત મે બયાન કીયે ગયે હેં વો સબ ઇમાન બિર્રસુલ રખતે થે, યહુદ ઔર નસારા કા હાલ તો ઝાહીર હે, સાબીઇન કે મુતઅલ્લીક ભી એક કૌલ યહી હે.

જીસ તરહ અદમે ઝિક્ર સે ઇમાન બિલ્કુતુબ, ઇમાન બિલ્મલાઈકા, ઇમાન બિલ્કદ્ર કે ઝરૂરી હોને કી નફી કરના સહી નહી ઇસી તરહ ઇમાન બિર્રસુલ કી ઝરૂરત કી નફી કરના ભી દુરૂસ્ત નહી.

એક કુલ્લીયહ (કાઈદા) યાદ રખિયે કે અદમે ઝિક્ર, ઝિક્રે અદમ કો મુસ્તલ્ઝમ નહી. ફકત વલ્લાહુ સુબ્હાનહુ વ તઆલા અઅલમ.

તફસીરે કુર્આન ઝાતી મુતાલઆ સે

સવાલઃ કયા તાલીમ યાફતા મુસલમાન મર્દ જીસકો ઉર્દુ, અંગ્રેજી, હિન્દી ઔર થોડા બહોત અરબી સે તઅલ્લુક હો વો આદમી તફસીરે કુર્આન કો બયાન કર સકતા હે યા નહી? જૈસે બયાનુલ કુર્આન યા ઇબ્ને કસીર, મઝહરી વગૈરહ; યઅની દેખકર અપને અહલો અયાલ કો યા મસ્જીદ મેં ચંદ આદમીયોં કો પઢ કર સુના સકતા હે યા નહી? ઇસી તરહ દર્સે કુર્આન વગૈરહ કે લીયે કયા આલીમ હોના શર્ત હે, યા તાલીમ યાફતા મર્દ ભી કર સકતા હે?

જવાબઃ

કુર્આને પાક કા તર્જુમા યા તફસીર વો શખ્સ બયાન કરે જીસને તર્જુમા યા તફસીર ઉસ્તાદ સે હાસિલ કીયા હો, મહઝ અપને ઝાતી મુતાલઆ સે કુર્આને કરીમ કી તફસીર કો હાસિલ કરના ઔર ફીર બયાન કરના મુનાસીબ નહીઃ (૧) કુર્આને કરીમ કો દુસ્રી કિતાબોં કી તરહ ન સમજેં, ઇસ કી શાન બહોત બુલંદ હે, ઇસ કે લીયે બહોત સે ઉલુમ કી ઝરૂરત હે (૨) જો હઝરાત ઝાતી મુતાલઆ સે ઇસ કો સમજતે ઔર સમજાતે હેં વો બહોત સી ગલતીયોં મેં મુબ્તલા હોતે હેં ઔર દુસરોં કો મુબ્તલા કરતે હેં. ફકત વલ્લાહુ તઆલા અઅલમ.

એક આયત પર ઇશ્કાલ ઔર જવાબ

"ولو كان من عند غير الله لوجدوا فيه اختلافا كثيرا" બાઝ મુફસ્સીરીન ને તો ઇસ આયત કા મતલબ

યે બતાયા કે આયત મેં ઇખ્તીલાફ સે મુરાદ ઇખ્તીલાફ ફીલ્બલાગહ હે મતલબ યે હે કે મુકમ્મલ કુર્આને પાક ફસાહતો બલાગત કે અઅલા મેઅયાર પર હે, ઐસા ઇખ્તીલાફ નહીં કે બાઝ અઅલા મેઅયાર પર હો ઔર બાઝ અઅલા મેઅયાર પર ન હો, બખિલાફ ગૈરુલ્લાહ કે કે ઉસકા કલામ ફસાહતો બલાગત કે એક મેઅયાર પર નહીં હોતા. અગર કુર્આને પાક ગૈરુલ્લાહ કા કલામ હોતા ઔર ઉસકી નિસ્બત વો ગૈરુલ્લાહ, હક્ક તઆલા શાનુહુ કી તરફ કરતા ઔર ઉસકો કલામે ઇલાહી બતલાતા તો ઉસમેં કસીર તનાકુઝ હોતા; ઇસ લીયે કે ગૈર કલામે ઇલાહી કો કલામે ઇલાહી બતલાને વાલે કલામ કે લીયે તનાકુઝ લાઝીમ હે; તાકે ઉસકે કલામ મેં તનાકુઝ દેખકર લોગ કલામે ઇલાહી ઔર ગૈર કલામે ઇલાહી મેં તમીઝ પૈદા કર સકેં. (મલ્ફુઝાતે ફકીહુલ ઉમ્મતઃ ૨, સઃ૩૬)

કુર્આન મેં તદબ્બુર

જો શખ્સ જીસ કદર ઝિયાદહ તદબ્બુર (ગોરો ફિક્ર) કે સાથ અઝમતે કુર્આને કરીમ કા લિહાઝ કરતે હુએ તિલાવત કરેગા ઉસી કદર ઝિયાદહ સવાબ પાએગા. તદબ્બુર કે લીયે સિર્ફ સૈગોં ઔર નહવી તરકીબોં કા ઝહન મેં આના ઝરૂરી નહીં; બલ્કે કલામ ઔર મુતકલ્લીમ કી જલાલતે શાન ઔર આયાતે રહમત ઔર આયાતે અઝાબ પર રજા (ઉમ્મીદ) વ ખૌફ ઔર અવામીરો નવાહી પર અમલ વ ઇજતીનાબ કા ઈરાદા વગૈરહ અસરાત કા પૈદા હોના તદબ્બુર કા સમરહ હે.

એક બડા ઝબરદસ્ત આલીમ ભી અગર બેધ્યાની સે તિલાવત કરતા હે તો વો ઇન સમરાત સે ખાલી રેહતા હે, સર્ફ વ નહવ સે નાવાકીફ આદમી અગર ધ્યાન સે તિલાવત કરતા હે તો ઉસકે કલ્બ મેં ભી રિક્કત પૈદા હોતી હે ઔર ઇમાન કવી હોતા હે. આલીમ અગર ધ્યાન સે કામ લે તો ઉસકે લીયે ઝિયાદહ મૌકા હે, ઉસકા દરજા હી બુલંદ હે. ફકત વલ્લાહુ તઆલા અઅલમ.

કુર્આને કરીમ કી આયતોં કી મિકદાર મેં ઇખ્તીલાફ કી એક વજહ

હુઝુરે અકરમ સલ્લલ્લાહુ અલયહી વસલ્લમ રૂઉસુલ આયત કો બતલાને કે લીયે રૂઉસે આયાત પર વકફ ફરમાતે થે મહલ્લે આયાત કો બતલાને કે બાદ વસ્લ કરતે થે તો સામેઅ કો ખયાલ હોતા કે જહાં વકફ કીયા થા વો ફાસ્લા(યઅની રૂઉસુલ આયત) નહીં હે. (અલઇત્કાન ફી ઉલુમીલ કુર્આન લિસ્સુયુતી, સઃ ૧૪૬)

લિહાઝા વકફ ઔર વસ્લ કી તઅયીન કે સિલસિલે મેં સામીઇન મેં સે જીસ કીસી ને અપને ઝોક ઔર ફહમ સે જો સમજા થા ઉસી કો બયાન કીયા ઉસી કે નતીજે મેં કુર્આની આયતોં કી તઅદાદ શુમારી મેં ઇખ્તીલાફ હો ગયા.

વકીલ કા લફઝ

"વકીલ" કીસ કો કેહતે હેં? અપને મુઆમલાત કો અલ્લાહ તઆલા કે સુપુર્દ કર દીયા જાએ ઔર દીલ સે પૂરા ભરોસા રખ્ખે કે મેરા હકીકી કારસાઝ વહી હે જીસ તરહ ચાહે વો કામ બનાદે, ઝાહીરી અસ્બાબ મુઅસ્સીરે હકીકી નહી હેં.

ફરીશ્તોં હી કો સજદહ કા હુકમ કયું?

અલ્લાહ તઆલા ને ફરીશ્તોં કો હઝરત આદમ અલયહિસ્સલામ કે સામને સજદહ કા હુકમ દીયા તો ઉસ હુકમ મેં ઇબ્લીસ ભી શામિલ થા; અલ્બત્તા આયતે કરીમા મેં સજદહ કે હુકમ કે લીયે જો ફરિશ્તોં કી તખ્સીસ હે વો ઉનકી શરાફત કી વજહ સે હે ઔર ઝાબ્તા યે હે કે જબ કીસી કી તઅઝીમ કે લીયે હુકમ કીયા જાતા હે તો બડોં કો ખિતાબ કીયા જાતા હે, છોટે તબઅન ઉસમેં દાખિલ હો જાતે હેં ઔર છોટે અપને આપ કો ખુદ બખુદ મામુર સમજતે હેં ચાહે છોટોં કો ખુસુસિયત સે ખિતાબ ન કીયા જાએ.

કુર્આન મેં યહુદ ઔર નસારા કી બાતેં

યહુદ ઔર નસારા કી કિતાબોં મેં જો ચીઝેં કુર્આન ઔર હદીસ કે ખિલાફ હેં, ઉનકો તફસીરે કુર્આન કે લીયે બતૌરે તાઇદ પેશ કરના દુરૂસ્ત નહી; બલ્કે ગુમરાહી હે ઔર જો ચીઝેં ખિલાફ નહી હેં ઉનકો પેશ કરને મેં મુઝાઇકા નહી.

સુચી

મન્ન	કે બારે મે દો કોલ (કથન) હે. (૧) દરખ્ત (ઝાડ) પર તુરનજબીન જો એક મીઠી ચીઝ હે, બહુત ઝિયાદહ પૈદા કર દી યે લોગ ઉસ કો જમા કરલેતે. (૨) ધનયા જૈસા (સુકા ધાણા જેવડા) એક તરહ કે મીઠે સફેદ દાને થે, જો રાત કો શબનમ (ઝાકળ) મે બરસતે ઔર જમા હો જાતે ફિર હર એક અપની જરૂરત કે મુતાબિક લે લેતે.
સલ્વા	બટેર પક્ષી શામ કો હઝારો કી સંખ્યા મે ઉતર કર જમા હો જાતે, ઉસે પકડ કર કબાબ બનાકર ખાતે થે.
હસદ	ઈર્ષા, અદેખાઇ, જલન, બળતરા.
મોઅજિઝહ	ચમત્કાર, અદ્‌ભૂત બનાવ, એકુદરતી શકિત જે પયગંબર તરફથી જાહેર થાય, અ શબ્દ ખાસ કરીને પયગમ્બરોના ચમત્કાર માટે વાપરવામાં આવે છે, વલીના ચમત્કાર માટે 'કરામત' શબ્દ વાપરવામાં આવે છે.
ઇત્મીનાન	ચેન, સુકૂન, રાહત, સંતોષ.
આઇન્દહ	આનેવાલે ટાઇમ માં, ભવિષ્ય, બીજીવાર, અબ કે બાદ.
ઇબરત	સબક, બોધપાઠ, જિસકો દેખકર આદમી સબક હાસિલ કરે, શિખામણ લેવી.
ગાલિબ રહોગે	ઉપર રહોગે, જીતોગે, બળવાન, વિજયી, કામયાબ રહોગે.
ગનીમત	ઇસ્લામી પરિભાષા હે જીસકા માના યે હે કે કાફિરોં સે લડતે વકત લડાઇ મેં મીલને વાલા માલ, લડાઇમાં મેળવેલો માલ.
જિહાદ	ધર્મના રક્ષણ, ઇન્સાફ અપાવવા, હકકો ની પ્રાપ્તિ માટે તથા ગદ્દારો ને અને જાલિમો ને પરાસ્ત કરવામાં આવતી લડાઇ પણ જિહાદ છે, ધર્મ યુદ્ધ.
ઝિયાદતી	બળજબરી, જોરજુલમ, અત્યાચાર.
ખિલાફવરઝી	અવજ્ઞા, અનાદર, વિરૂદ્ધ, અપમાન.

શિર્ક, શરીક	શરીક, મુશરિક, ભાગીદાર બનાવવું, અલ્લાહ તઆલા કે સાથ ઈબાદત ઔર અકીદે મે કિસી કો ભાગીદાર માન્ના.
આઝમાઈશ	પરીક્ષાલેવી, પરખવું, આજમાવવું.
હિલ્મ, હલીમ	હલીમ, સબબ, ઝરીયા, કારણ. હિલ્મ:- ક્ષમા, હલીમ:- શાંત માયાળુ, દયાળુ.
મુકર્રર	નકકી, બીજીવાર, ફરીથી.
અખ્લાક	સંસ્કાર વર્તણુંક.
લિહાઝા	ઈસલીયે, એટલેજ.
હરગીઝ	કભીભી, બિલ્કુલ,
ફઝલ	મહેરબાની, દયા, કૃપા.
કાફી	પુરતું, જોઈએ તેવું, પૂરતું, ખપ જેટલુ.
તરકકી	પ્રગતિ, વિકાસ.
તૌક	ગળાનો હાર, ફંદો.
ફઝીલત	મહાનતા, શ્રેષ્ઠતા.
ફુઝુલ ખર્ચી	ઉડાવવું, બેકાર, ઝરૂરત નહો એવી જગ્યાએ વાપરવું.
મિસ્કીન	ઝરૂરત મંદ, ગરીબ.
તમ્બીહ	ચેતાવણી.
ઈલ્ઝામ	આક્ષેપ, તોહમત, આરોપ, કલંક.
તઅલ્લુક	સંબંધ, સંપર્ક.
તદબીર	મનસૂબા, પ્લાન, ઉપાય.
ગૌરફિક્ર	સોચ, વિચાર, કલ્પના.
દિય્યત	જિસકા કત્લ હુવા હે ઉસ કે કાતિલ કે જાન બખશી કા બદલા.
બેબસ	લાચાર, મજબૂર.
અલામત	નિશાની, ચિહન.

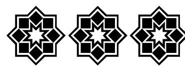
કસ્ર, કષર	ચાર રકઅત વાલી નમાઝ કો દો રકઅત પઢના જબકે ૭૭.૨૪૮ કિ.મી. દૂર સફર કરને કા ઈરાદા હો.
મિલ્લત	ધર્મ, રીત, દીન, સંપ્રદાય, સમાજ, કોમ, જાતી.
નફસાની ખવાહિશ	ઈચ્છા અભિલાષા, કામવાસનાથી સંબોધિત.
કૌલ	કથન, વચન.
અહદ	એકરાર, પ્રતિજ્ઞા, વચન, સોગંદ, ઈશ્વર.
નિગરાન	દેખરેખ કરનાર, દેરરેખ રાખનાર.
મુકદ્દસ	પાક, પવિત્ર.
ફરમાંબરદારી	આજ્ઞાનું પાલન, હુકમ ને અનુસરવું.
ઈબ્રતનાક	બોધપાઠ દેનેવાલી.
એઅ્તિબાર, એતિબાર	દેખતેહુવે, ભરોસા, વિશ્વાસ, યકીન.
ઉલમા	આલિમ લોગ.
નસારા	ખ્રિસ્તી, ઈસાઈ.
ખિલાફ	વિરૂધ્ધ, વિરોધી.
મુબાલગાહ	વધારો, મર્યાદા, હદ સે બઢ જાના, કોઈ વાતને વધારી-વધારીને કરવી, હદ થી વધીને વખાણ કે ટીકા કરવી.
બાતિન	અંતર આત્મા.
કલામ	વાણી, વચન.
ગૈબ	છુપી હુઈ, પીઠ પાછળ હોવું.
અનકરીબ	જલ્દહી.
રૂહ કબ્ઝ કરના	જાન નિકાલ્ના.
તદબીર	વ્યવસ્થા, પલાનીંગ, ખોજના, આયોજન.
મકર	છળ, કપટ, દગો, ધૂર્તતા, ઠગાઈ, છેતર ખીડી, ફરેબ, પ્રપંચ.

અગરચે	આમછતાં.
રૂજૂઅ	અલ્લાહ તઆલા કી તરફ મન કા આકર્ષણ.
ગાફિલ	બેધ્યાન, બેદરકાર.
મશ્રિક ઔર મગરિબ	પૂર્વ ઔર પશ્ચિમ કી દિશા.
ઈતાઅત	આજ્ઞા, પાલન, ફરમાંબરદારી, બાતમાનને.
હલાક	ગુમ થઇ જવું, નષ્ટ થઇ જવું.
મહરૂમ	વંચિત, વિમુખ.
જુનૂન	પાગલપન, ગાંડપણ, નશો.
બસીરત	હદયની દ્રષ્ટિ ચાતુર્ય, બુધ્ધિમતા, સમજશક્તિ.
બરી	બંધન મુકત, કરાર મુકત, મુક્તિ, આરોપમાંથી છુટકારો.
લિહાઝ	આદર, ખ્યાલ, ધ્યાન, શરમ સ્વાભિમાન, ભય, ડર, સંકોચ, મર્યાદા
ફિત્ના	ઉપદ્રવ, દંગો, લડાઇ, વિદ્રોહ, પરીક્ષા, જેનાથી માણસ ના ખરા ખોટા હોવાની ચકાસણી થાય, ફસાદ, રમખાણ, બળવો.
ઈન્તિઝાર	રાહ જોવી, વાળ જોવી.
કાફી	પુરતું, જોઈએ તેટલું.
પાકીઝા	સાફ સુથરી, પવિત્ર, શુદ્ધ.
ખિયાનત	બેવફાઇ, વિશ્વાસઘાત.
મા'ઝૂરો, મઅઝૂર	લાચાર.
તા'દાદ	સંખ્યા, જથ્થો, ગણત્રી, આંકડો.
મુઆહદા	વાયદો, સમજૂતી, સંધિ, સમાધાન, કરાર.
સાબિત કદમ	ડટકર, મુકાબલા કરને વાલે.
હિકમત	તારીફ, અકલમંદી, સમજશક્તિ, કારીગીરી.
ફિદયે, ફિદયાં	રોકડ બદલો, ખૂનનો બદલો, ખૂન રૂપે દંડ, દંડભરીને સજા થી મુકત થવું, મુક્તિ દંડ.

બેઝારી	વિમુખતા, અપ્રસન્નન, અણગમી, નફરત.
તહકીકી બાત	પકકી બાત, બારીકાઇ થી તપાસ કરવી.
મા'બૂદો	૧) પૂજય, પૂજાને પાત્ર, અર્થાત અલ્લાહ તઆલા, ૨) ઇશ્વર, જીસ કી ઈબાદત કી જાવે અલ્લાહ તઆલા કો છોડ કર.
દરીયા	ઉર્દુ મે નદી.
સમુંદર	ગુજરાતી મે જીસ કો દરીયા કહેતે હેં. ખારે પાની વાલા સમંદર.
મલામત	ઠપકો, નિંદા, ધિકકાર.
પૈમાના	માપદંડ.
નાઝિલ	અલ્લાહ તઆલા તરફ થી ફરીશ્તા ના ઝરીયે નબી કરીમ (મુહમ્મદ સલ્લલ્લાહુ અલયહિ વસલ્લમ) પર ઉતારવામાં આવેલ.
હિલ્મવાલે	શાંતિ, ગંભીર, નરમી, પરોકર વાલે, સહનશીલતા.
નજાત	છુટકારા, મુકિત.
આજિઝ	લાચાર, મજબૂર, નિર્બર.
ઝાયેઅ	બરબાદ, નાશ પામવુ.
મનસૂખ	ખતમ કરેલું, નાબૂદ કરેલું, મુલતવી કરવુ.
ફૌરી તૌર	તુરંત, ઝડપથી, જલ્દી.
ફઝીલત	શ્રેષ્ઠતા, પ્રતિષ્ઠા.
નાફરમાની	બાત ના માનને
તાના દેના	ટોંટ મારના, મેંણા ટોંણા મારના.
મુખ્તલિફ	મુખતલિફ, અલગ અલગ, જુદું જુદું.
તકબ્બૂર	ઘમંડ, ગર્વ, અભિમાન, શેખી, ગુરૂર.
અલામતોં	નિશાનીયોં, ચિહનો.
લિહાઝા	ઈસલીયે, એટલેજ, માટે, આથી.
દીવાના	પાગલ, પ્રેમી, આશિક.

સરકશી	અવજ્ઞા, વિદ્રોહ, બળવો, ઉદ્દંડતા, માથાભારે, તોફાની.
વઝાહત	ખુલાસો, સ્પષ્ટતા, અહેવાલનું આબેહૂબ વર્હાન.
ખુફિયા	ખુફયહ, છુપી હુવી, ખાનગી, રહસ્યમય, ભેદી, જાસૂસ.
બાતિલ	ગલત, ખોટા, અસત્ય, જૂઠુ, નકામું.
એઅતેરાઝ, એઅતિરાઝ	મના કરવી, સામે આવવું, ભૂલ કાઠવી, વિરોધ કરવો, નાખૂશ, અપ્રસન્ન, ખફા, વાંધો લેવો.
રિઝક	રોઝી, આપવામાં આવેલી કોઇપણ વસ્તુ, જેમકે રોજી, તંદુરસ્તી.
હિમાયત	સહાય કરવી, રક્ષણ કરવું, તરફદારી કરવું.
ઈખ્તયારાત	સબ ચીઝો કા કાબૂ, પસંદગી, કાયદેસર, અધિકાર.
વહી	ઈશ્વરી સંદેશ, ઈશ્વરના એ સંદેશો જે પેગંબરો સુધી પહોંચ્યા હતા, ખુદાના ફરિશ્તા જીબ્રીલનું પયગમ્બરો પાસે ખુદાનો સંદેશો લઇ જવુ.
મગફિરત, મગ્ફિરત	માફી, ક્ષમા કરવુ, છુટકારો, મુક્તિ.
રઝામંદી	રઝામન્દી, સહમત થવુ, રાજી થવુ.
નાગવાર	જે પસંદ ન હો ઐસી ચીઝ.
તેહ બ તેહ	નીચલો ભાગ, તળ, સપાટી, તળિયુ.
લફઝ	શબ્દ, વાત, વાણી, મોઢેથી નીકળેલો શબ્દ, બોલ.
હુરૂફે મુકત્તઆત	એટલે ''અલીફ લામ મીમ'' અને એના જેવા બીજા હુરૂફો જેમકે તાહા, યાસીન, હા-મીમ વગેરેને હુરૂફે મુકત્તઆત છે. કેટલાક આલિમોનું કેહવું છે કે એના અસલી મતલબ સુધી કોઇ પહોંચ્યું નથી બલકે અલ્લાહ તઆલા અને તેના રસૂલ (સલ.) વચ્ચે એક ભેદ છે, જે ને કેટલીક મસ્લિહતો ના કારણ છુપાવવામાં આવ્યાં છે.
ઈલ્ઝામ	આક્ષેપ, તોહમત, આરોપ.
ચશ્મોં	ઝરણે, પાણીનો સ્ત્રોત, ફુવારો, પાણીનો ઝરો.
મોહતાજ	ગરીબ, તંગી ભોગવતું, ઇચ્છુક.
તર્સરૂફ	વ્યવહાર, ઉપયોગ, પોતાની મરજી મુજબ વહીવટ કરવો, ખર્ચ.

બુગઝ	ઈર્ષા, અદેખાઇ, કિનો.
બેનિયાઝ	નિશ્ચિંત, બેફિકરી
નઉઝુબિલ્લા	હમ અલ્લાહ તઆલા કી હીફાઝત મેં આતે હે.
સાબિક	પહેલે, અગલે, પાછલું, વીતી ગયેલું, આગલા, અગાઉન, જુના.
કિતાલ	લડાઇ, ખૂનખરાબા, જંગ.
તઝકિરા	ચર્ચા, વર્ણન.
દઅવત દી જાતી	આમંત્રણ, નિમંત્રણ, નોતરું.
મખ્લૂક	માનવજાતી, દુનિયા, જગત, વિશ્વ.
અંદાઝહ	અનુમાન, આશરે નકિક કરેલું.
બેહયાઇ	બેશર્મી.
ગિરેબાન	ગળું, ગરદન, ખમીસ વગરેનું કોલર.
વાકીઆત	બનાવ, પ્રસંગ, ઘટના, ખબર.
તાબેઅ	આધીન, વફાદર, સંનિષ્ઠ.
દાહના હાથ	જમણો હાથ.
મુસલ્લત	નીમણુંક કરવી, કામે લગાડવું.
તલછટ	પ્રવાહી નીચે ઠરતોં કાંપ કે કાટોડો.
અઝમત	ઉંચાઇ, બડાઇ, માટાઇ, ઇજજત, આદર.
શરાફત	માણસાઇ, આદર્શ સજજનતા, અત્યંત સુશીલ.
બાઝ નહી	વગર, વિના.
મલાઇકા	ફરિશ્તોં.
શફાઅત	શિફારીશ, ભલામાણ.
રહમે માદર	રહમઃ- ગર્ભાશય. માદરઃ- માતા.

સૂરએ ફાતિહા

આયત : ૭

રૂકુ : ૧

بِسۡمِ اللّٰهِ الرَّحۡمٰنِ الرَّحِيۡمِ ○

એક કોલ કે મુતાબિક 'સૂરએ અલક' કી શુરૂ કી પાંચ આયતોં કે નાઝિલ હોને કે મોકે પર 'بِسۡمِ اللّٰهِ الرَّحۡمٰنِ الرَّحِيۡمِ ○' નાઝિલ હો ચુકી થી.

હઝરત અબ્દુલ્લાહ બિન અબ્બાસ રદિ. હુઝૂરે અકદસ સલ્લલ્લાહુ અલયહિ વસલ્લમ સે રિવાયત કરતે હેં કે જબ ઉસ્તાઝ બચ્ચે સે કેહતા હે પઢો 'بِسۡمِ اللّٰهِ الرَّحۡمٰنِ الرَّحِيۡمِ ○' ફિર બચ્ચા પઢતા હે તો અલ્લાહ તઆલા ઉસ બચ્ચે કે લિયે ઔર ઉસ્તાઝ ઔર ઉસકે વાલિદૈન કે લિયે જહન્નમ સે આઝાદી લિખ દેતે હેં.

સૂરએ ફાતિહા

ઇસ સૂરત મેં સાત આયતેં હેં, મક્કા મુકર્રમા મેં મુકમ્મલ (યાની પૂરી સૂરત એક સાથ) નાઝિલ હોનેવાલી યે પેહલી સૂરત હે, ઔર કહા જાતા હે કેઃ દૂસરી મરતબા મદીના મુનવ્વરહ મેં ભી યે સૂરત નાઝિલ હુઇ. યે ઉસકી શરાફત ઔર અઝમત કી દલીલ હે. 'સૂરએ મુદ્દષ્ષિર' કે બાદ ઔર 'સૂરએ લહબ' સે પેહલે પાંચ (૫) નંબર પર નાઝિલ હુઇ.

ઇસકો સૂરએ ફાતિહા કેહતે હેં, કુર્આને પાક જો આજ હમારે હાથોં મેં હે વો ઇસી સૂરત સે શુરૂ હોતા હે. ઔર ઇસકો 'સૂરતુલ હમ્દ' ભી કેહતે હેં, ઇસકે શુરૂ મેં લફ્ઝ 'اَلۡحَمۡدُ' હે.

ખૂદ બારી તઆલા ને ઉસકો 'સબ્એ મષાની' (બાર બાર પઢી જાનેવાલી સાત આયતેં) ઔર 'કુર્આને અઝીમ' ફરમાયાઃ

وَلَقَدۡ اٰتَيۡنٰكَ سَبۡعًا مِّنَ الۡمَثَانِيۡ وَالۡقُرۡاٰنَ الۡعَظِيۡمَ ﴿٨٧﴾ (الحجر)

તર્જુમાઃ ઔર (એ નબી!) પક્કી બાત યે હે કે હમને તુમકો સાત આયતેં જો બાર બાર પઢી જાતી હેં ઔર (ઇન સાત આયતોં કો) અઝમતવાલા કુર્આન (ભી કહા જા સકતા હે) દે રખા હેં.

યે સૂરત નમાઝ કી હર રકઅત મેં પઢી જાતી હે, ઔર વઝીફે કે તૌર પર ઇસકો બાર બાર પઢા જાતા હે, ઔર ઇસ છોટી સી સૂરત કો 'કુર્આને અઝીમ' યાની બડા કુર્આન ઇસકે બડે દરજે કી વજહ સે ફરમાયા ગયા. કુર્આન કે તમામ મઝમૂન ઇસ સૂરત મેં જમા હેં.

ઇસી તરહ ઇસ સૂરત કો 'ઉમ્મુલ કુર્આન' (કુર્આન કી માં) ભી કહા ગયા હે; યાની કુર્આન કે તમામ ઉલૂમ કા ઇજમાલી નક્શા ઇસ સૂરત મેં મૌજૂદ હે.

'સૂરતુલ હમ્દ' ભી નામ હે, ઇસ સૂરત મેં અલ્લાહ તઆલા કે નામોં ઔર સિફતોં કે ઝરિયે સના ઔર બુઝુર્ગી બયાન કી ગઇ હે, ઔર હમ્દ ભી કી ગઇ હે.

'સૂરતુશ્શાફિયહ', 'સૂરતુશ્શિફા', 'અસાસુલ કુર્આન', 'સૂરતુસ્સલાત' યે સબ નામ ભી હેં.

એક સાથ પૂરી નાઝિલ હોનેવાલી પેહલી સૂરત 'સૂરએ ફાતિહા' બતલાઇ જાતી હે.

હદીસ શરીફ કા ખુલાસાઃ

આસમાન કા એક ખાસ દરવાઝા ખોલા ગયા જો પેહલે કભી નહીં ખોલા ગયા થા, ઔર ઉસસે એક ઐસા ફરિશ્તા ઉતરા જો કભી ઝમીન પર નહીં ઉતરા થા, ઉસ ફરિશ્તે ને નબીએ કરીમ સલ્લલ્લાહુ અલયહિ વસલ્લમ કો સલામ પેશ કિયા, ઔર અર્ઝ કિયા કેઃ આપ ઐસે દો નૂરોં કી ખુશખબરી સુન લીજીયે જો આપસે પેહલે કિસી નબી કો નહીં દિયે ગએ; એક સૂરએ ફાતિહા ઔર દૂસરા સૂરએ બકરહ કી આખરી આયતેં, ઔર ઉનમેં જિતની દુઆએં હેં વો સબ કબૂલ હોંગી.

ઔર નૂર કા મતલબ હે યે દોનોં કયામત કે દિન અપને પઢનેવાલોં કે આગે આગે ચલેંગી.

હદીસ શરીફ સે સૂરએ ફાતિહા કા એક અમલઃ

એક શખ્સ કો બિચ્છૂ ને કાટ લિયા થા, હઝરત અબૂસઇદ ખુદરી રદિ. ને સાત મરતબા સૂરએ ફાતિહા પઢ કર દમ કિયા, ઉસકી તરતીબ યે હુઇઃ હર મરતબા સૂરએ ફાતિહા પઢ કર મુંહ મેં થૂક જમા કર કે બિચ્છૂ કી કાટી હુઇ જગા પર થૂક લે જાતે (યાની લગા દેતે) અલ્લાહ તઆલા ને ઉસકો અચ્છા કર દિયા, ઉસ પર તીસ બકરિયાં ભી મિલ ગઈ, ખૂદ નબીએકરીમ સલ્લલ્લાહુ અલયહિ વસલ્લમ ને ઉસકો સહીહ બતલાયા.

જિસ ઘર મેં કિસી શખ્સ ને સૂરએ ફાતિહા ઔર આયતુલ કુર્સી કો પઢ લિયા ઉસ ઘર કે તમામ લોગોં કો પૂરા દિન કિસી ઇન્સાન યા જિન્નાત કી બુરી નઝર નહીં લગ સકતી.

ઇન્સાન કે લીયે સબ સે બડી દુઆ હિદાયત પાને કી ઔર ઉસ પર કાઇમ રેહને કી હે જીસકી ઇસ સૂરત મેં તાલીમ દી ગઇ. નિઝ કીસી સે કોઈ ચીઝ માંગને કા સલીકા ભી સિખાયા ગયા કે સિધા જાકર સવાલ મત કરો; બલ્કે પેહલે ઉસકે અવસાફ વગૈરહ ઝિક્ર કરો ફીર સવાલ કરો. નિઝ યે ભી બતલાયા ગયા કે અપને બડો કા તઝકિરહ ઉનકે અવસાફ કે સાથ કરના ચાહીયે, જૈસે અલ્હમ્દુલીલ્લાહી રબ્બીલ આલમીન.

ઈસ કી આયત "غیرالمغضوب علیھم" મેં ઝમિર કા મરજઅ ઉન ચારોં જમાઅતોં કી તરફ હે જીનકા તઝકિરહ ઇસ આયત "وَمَنْ يُّطِعِ اللّٰهَ وَالرَّسُوْلَ فَاُولٰٓئِكَ مَعَ الَّذِيْنَ اَنْعَمَ اللّٰهُ عَلَيْهِمْ مِّنَ النَّبِيّٖنَ وَالصِّدِّيْقِيْنَ وَالشُّهَدَآءِ وَالصّٰلِحِيْنَ ۚ وَحَسُنَ اُولٰٓئِكَ رَفِيْقًا ۝٦٩ (النساء)" મેં હે; યઅની (૧)અમ્બિયાએ કિરામ અલ. (૨)સિદ્દીકીન (૩)શુહદા (૪)સાલીહીન.

بِسۡمِ اللّٰہِ الرَّحۡمٰنِ الرَّحِیۡمِ

اَلۡحَمۡدُ لِلّٰہِ رَبِّ الۡعٰلَمِیۡنَ ۙ﴿۱﴾ الرَّحۡمٰنِ الرَّحِیۡمِ ۙ﴿۲﴾ مٰلِکِ یَوۡمِ الدِّیۡنِ ؕ﴿۳﴾ اِیَّاکَ نَعۡبُدُ وَ اِیَّاکَ نَسۡتَعِیۡنُ ؕ﴿۴﴾ اِہۡدِنَا الصِّرَاطَ الۡمُسۡتَقِیۡمَ ۙ﴿۵﴾ صِرَاطَ الَّذِیۡنَ اَنۡعَمۡتَ عَلَیۡہِمۡ ۬ۙ﴿۶﴾ غَیۡرِ الۡمَغۡضُوۡبِ عَلَیۡہِمۡ وَ لَا الضَّآلِّیۡنَ ٪﴿۷﴾

અલ્લાહ તઆલા કે નામ સે (મેં શુરૂ કરતા હું) જિનકી રહમત સબકે લિયે હે, જો બહોત ઝિયાદહ રહમ કરનેવાલે હેં.

તમામ તા'રીફેં અલ્લાહ તઆલા હી કે લિયે લાયક (યા ખાસ) હેં(૧), જો તમામ આલમોં(દુનિયા) કો પાલનેવાલે હેં.(૨)﴿૧﴾ જિનકી રહમત સબકે લિયે હે, જો બહોત ઝિયાદહ રહમ કરનેવાલે હેં.﴿૨﴾ (જો અલ્લાહ તઆલા) બદલે કે દિન કે માલિક હેં.﴿૩﴾ (એ અલ્લાહ!) હમ આપ હી કી ઇબાદત કરતે હેં ઔર હમ આપ હી સે મદદ માંગતે હેં.(૩)﴿૪﴾ આપ હમકો સીધે રાસ્તે પર ચલાઇયે.(૪)﴿૫﴾ ઐસે લોગોં કે (સીધે) રાસ્તે પર જિન પર આપને (અપના) ઇન્આમ (૫) (યાની ફઝ્લ) ફરમાયા હે.﴿૬﴾ (શયે વો લોગ હેં) જિન પર ન આપકા ગુસ્સા ઉતરા હે ઔર ન ભટકે હુવે હેં.(૬) ﴿૭﴾ આમીન, (૭) (એ અલ્લાહ! ઇસ દુઆ કો કબૂલ ફરમા લીજીયે.)

(૧)હમ્દ કી હકીકતઃ [૧]નેઅમત દેનેવાલે કો પહેચાનો [૨]જો નેઅમત દી ઉસ પર રાઝી રહો. [૩]ઉસકી દી હુઈ કુવ્વત બાકી રહે ઉસ વકત તક નાફરમાની કે કરીબ ભી મત જાઓ. હમ્દ મેં અઝમત કા મફહુમ ભી હે; યઅની અઝમત ઔર મુહબ્બત કે સાથ કીસી કી ખુબીયાં બયાન કી જાએં. (૨)રબઃ તરબિયત કરનેવાલા, કીસી ચીઝ કો ઉસકી તમામ મસલીહતોં કી રિઆયત કરતે હુએ દર્જા બ દર્જા આગે બળ્હાયા જાએ યહાં તક કે વો કામિલ હો જાએ. "رب العالمین" વાલા જૂઝ દલીલ હે; યઅની જબ અલ્લાહ હી તરબિયત કરતે હેં તો હમ્દ કા હક્ક ભી અલ્લાહ હી કા હે. (૩)ઇબાદત કો મુકદ્દમ કીયા ગયા; ચુંકે વો અલ્લાહ કી મદદ હાસિલ કરને કા ઝરિયા હે. ઇબાદત કે લફઝ મેં એઅતેકાદી વ અમલી દોનોં તરહ કી ઇબાદત શામિલ હે. ઔર નસ્તઈન મેં દીની, દુન્યવી ઔર ઉખ્રવી હર તરહ કી ઝરૂરત શામિલ હે. (૪)હિદાયત કી તરફ રહનુમાઇ કીજીયે, હિદાયત મેં તરક્કી દીજીયે, હિદાયત પર દવામ અતા ફરમાઇએ. (૫)ઇન્આમ કહા જાતા હે જીસમેં અકલ હો ઉસ પર એહસાન કરના. (૬)હદીસ શરીફ સે માલૂમ હોતા હે કે "مغضوب علیہم" સે યહૂદ ઔર "ضالین" સે નસારા મુરાદ હે. ગઝબઃ ઇન્તેકામ કે ઇરાદે સે દીલ કે ખુન કા જોશ મારના, ઔર જબ અલ્લાહ કી સિફત બનતા હે તો મુરાદ હે ઇન્તેકામ યા ઇન્તેકામ કા ઇરાદહ. (૭)યે સૂરએ ફાતિહા યા કુર્આન કા હિસ્સા નહી હે; અલ્બત્તા સૂરએ ફાતિહા પઢનેવાલા "આમીન" કેહ દેવે.

સુરએ બકરહ

આયત : ૨૮૬

રૂકુ : ૪૦

સૂરએ બકરહ

યે સૂરત મદની હે, ઇસમેં(૨૮૬) આયતેં હેં, મદીના મેં નાઝિલ હોનેવાલી પેહલી સૂરત હે. 'સૂરએ મુતફફિફીન' કે બાદ ઔર સૂરએ અન્ફાલ સે પેહલે(૮૭) નંબર પર નાઝિલ હુઇ.

'બકરહ' અરબી ઝબાન મેં ગાય-બેલ કો કેહતે હેં, ઇસ સૂરત મેં અલ્લાહ તઆલા ને ગાય કા એક અજીબો ગરીબ કીસ્સા બયાન ફરમાયા હે.

ફાયદાઃ

(૧) જિસ ઘર મેં યે સૂરત પઢી જાતી હે વહાં સે શૈતાન હવા છોડતે હુવે ભાગ જાતા હે, અગર દિન મેં પઢી જાએ તો તીન દિન તક શૈતાન ઘર મેં નહીં આતા, ઔર રાત મેં પઢી જાએ તો તીન રાત તક નહીં આતા.

હઝરત અબૂઉમામા બાહિલી રદિ. ફરમાતે હેં કેઃ મેં ને અલ્લાહ તઆલા કે રસૂલ સલ્લલ્લાહુ અલયહિ વસલ્લમ કો ફરમાતે હુવે સુના હે કેઃ કુર્આને કરીમ કો પઢા કરો; કયૂંકે વો કયામત કે દિન ઉસકે પઢનેવાલે કી સિફારિશ કરેગા, તુમ દો રોશન સૂરતેં 'સૂરએ બકરહ' ઔર 'આલે ઇમરાન' પઢા કરો; કયૂંકે યે દોનોં સૂરતેં કયામત કે દિન (ઇનકો પઢનેવાલે કે આગે) દો ગેહરે કાલે બાદલોં યા દો સાયા કરનેવાલે યા લાઇન મેં રેહને વાલે પરિન્દોં કી દો ટોલીયોં કી શકૂલ મેં આએંગી, યે દોનોં સૂરતેં અપને પઢનેવાલોં કી ઝબરદસ્ત સિફારિશ કરેંગી, સૂરએ બકરહ પઢા કરો; કયૂંકે યે બરકત કા ઝરીયા(કારણ) હે, ઔર ઉસકો છોડના હસ્રત(અફસોસ) કા સબબ હે, જાદૂગર ઔર સુસ્ત લોગ ઉસકે પઢને કી તાકત નહીં રખતે હેં.

(૨) હઝરત અબ્દુલ્લાહ બિન મસ્ઉદ રદિ. ને ફરમાયાઃ જો શખ્સ રાત કે વકૂત સૂરએ બકરહ કી દસ આયતેં પઢ લે તો ઉસ રાત મેં જિન્નાત ઔર શૈતાન ઘર મેં નહીં આએંગે, પઢનેવાલે ઔર ઉસકે ઘરવાલોં કો કોઇ આફત, બીમારી, રંજ, ગમ ઔર નાપસંદ ચીઝ પેશ નહીં આએગી, ઔર અગર યહી આયતેં કિસી પાગલ પર પઢ દી જાએં તો પાગલપન જાતા રહેગા. દસ આયતોં સે મુરાદઃ શુરૂ કી ચાર આયતેં, ફિર આયતુલ કુર્સી ઔર ઉસકે બાદ કી દો આયતેં 'هُمْ فِيهَا خٰلِدُوْنَ' તક, ઔર અખીરી તીન આયતેં 'لِلّٰهِ مَا فِي السَّمٰوٰتِ' સે સૂરત કે ખત્મ તક.

અબ્દુલ્લાહ બિન મસ્ઉદ રદિ. કે એક શાગિર્દ મુગીરહ બિન સબીઅ(રહ.) ફરમાતે હેં: જિસને ઇન આયતોં કો રાત કો સોતે વક્ત પઢને કી આદત બના લી વો કુર્આન કભી નહીં ભૂલેગા.

સૂરએ બકરહ કી એક અજીબ ખૂબી:

યે કુર્આન મજીદ કી સબસે બડી સૂરત હે, ફઝીલત કે એ'તેબાર સે સબસે બડી આયત યાની 'આયતુલ કુર્સી' ઔર મિકદાર (લંબાઇ) કે એ'તેબાર સે સબસે બડી આયત યાની 'આયતે મુદાયનહ' ઇસી સૂરત મેં હે. ઔર નાઝિલ હોને કે એ'તેબાર સે સબસે આખરી આયત

'وَاتَّقُوا يَوْمًا تُرْجَعُونَ فِيهِ إِلَى اللهِ'

ભી ઇસી સૂરત મેં હે.

આયતુલ કુર્સી કી ફઝીલત:

(૧) એક રિવાયત મેં હે: જો શખ્સ હર ફર્ઝ નમાઝ કે બાદ આયતુલ કુર્સી પઢેગા તો ઉસકો જન્નત મેં દાખિલ હોને કે લિયે સિવાયે મૌત કે દૂસરી કોઇ રૂકાવટ નહીં હે; યાની મૌત કે ફોરન બાદ વો જન્નત કે અસરાત ઔર રાહત ઔર આરામ કો દેખને લગેગા.

ઇસ તરહ એક ફર્ઝ નમાઝ કે બાદ તિલાવત કરે તો દૂસરી નમાઝ તક અલ્લાહ તઆલા કી હિફાઝત મેં રહેગા.

(૨) સોતે વક્ત બિસ્તર પર આયતુલ કુર્સી પઢને સે અલ્લાહ તઆલા કી તરફ સે એક હિફાઝત કરનેવાલા (ફરિશ્તા) મુકર્રર (નક્કી) કર દિયા જાતા હે, ઔર સુબ્હ તક ઘર, જાન, માલ, અવલાદ સબકી ચોર ઔર શૈતાન ઔર ડકેતોં (લુટેરોં) સે હિફાઝત કી જાતી હે.

હઝરત અબ્દુર્રહમાન બિન ઔફ રદિ. જબ અપને મકાન મેં દાખિલ હોતે થે તો ઘર કે ચારોં કોનોં મેં આયતુલ કુર્સી પઢ લિયા કરતે થે.

અબૂદાવૂદ (રહ.) ને અપની સનદ કે ઝરિયે હઝરત અલી રદિ. સે યે બાત નકલ કી હે કે મેરે ખ્યાલ મેં નહીં આતા કે કોઇ અકલમંદ, બાલિગ આદમી દીને ઇસ્લામ મેં દાખિલ હુવા હો, ઔર વો આયતુલ કુર્સી પઢે બગૈર રાત કો સો જાયા કરતા હો.

સૂરએ બકરહ કી આખરી આયતોં કી ફઝીલત:

(૧) પાંચ વક્ત કી નમાઝ,(૨) સૂરએ બકરહ કી આખરી આયતેં ઔર(૩) શિર્ક ન

કરનેવાલે કે કબીરહ ગુનાહોં કી માફી યે તીનોં ચીઝેં હઝરત નબીએ કરીમ સલ. કો મેઅરાજ કી રાત મેં સાતવેં આસમાન પર સિદરતુલ મુન્તહા કે પાસ બારી તઆલા કી મુલાકાત કે વક્ત તોહફે કે તૌર પર અતા કી ગઇ.

ઈસ સૂરત કો ઐસી દો આયતોં પર ખત્મ કિયા ગયા, જો નબીએ કરીમ ﷺ કો અર્શ કે નીચેવાલે ખાસ ખઝાને સે અતા કી ગઇ.

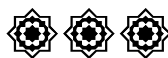
હઝરત અબદુલ્લાહ ઈબને અબ્બાસ રદિ. રાવી હે કે હુઝૂર ﷺ ફજર કી સુન્નત કી પહેલી રકઅત મેં સૂરએ બકરહ કી આયત قُوْلُوْٓا اٰمَنَّا بِاللّٰهِ وَمَآ اُنْزِلَ اِلَيْنَا ઔર દુસરી રકઅત મેં (આલે ઈમરાન કી આયત ૫૩) اٰمَنَّا بِاللّٰهِ وَاشْهَدْ بِاَنَّا مُسْلِمُوْنَ પઢા કરતે થે.

હુઝૂર સલ્લલ્લાહુ અલયહિ વસલ્લમ ને ફરમાયાઃ તુમ અપની ઔરતોં ઔર અવલાદ કો ભી યે આયતેં સિખાયા કરો.

જિસને ઈશા કી નમાઝ કે બાદ ઈન દોનોં આયતોં કો પઢ લિયા (તો રાત કી ઈબાદત ઔર તહજ્જુદ કી નમાઝ કી તરફ સે) કાફી હો જાએગા.

તીન રાત લગાતાર કિસી ઘર મેં આયતુલ કુર્સી પઢી જાવે તો શૈતાન ઉસકે કરીબ ભી નહીં આ સકતા.

દફન કે બાદ સૂરએ બકરહ કી શુરૂ કી આયતેં કબ્ર પર મય્યત કે સરહાને પર ઔર આખરી આયતેં પેર કે પાસ ખડે હો કર પઢના હદીસ સે સાબિત હે.

بِسۡمِ اللّٰهِ الرَّحۡمٰنِ الرَّحِيۡمِ

الٓمّٓ ۚ﴿۱﴾ ذٰلِكَ الۡكِتٰبُ لَا رَيۡبَ فِيۡهِ هُدًى لِّلۡمُتَّقِيۡنَ ﴿۲﴾ الَّذِيۡنَ يُؤۡمِنُوۡنَ بِالۡغَيۡبِ وَ يُقِيۡمُوۡنَ الصَّلٰوةَ وَ مِمَّا رَزَقۡنٰهُمۡ يُنۡفِقُوۡنَ ﴿۳﴾ وَ الَّذِيۡنَ يُؤۡمِنُوۡنَ بِمَاۤ اُنۡزِلَ اِلَيۡكَ وَ مَاۤ اُنۡزِلَ مِنۡ قَبۡلِكَ وَ بِالۡاٰخِرَةِ هُمۡ يُوۡقِنُوۡنَ ﴿۴﴾ اُولٰٓئِكَ عَلٰى هُدًى مِّنۡ رَّبِّهِمۡ وَ اُولٰٓئِكَ هُمُ الۡمُفۡلِحُوۡنَ ﴿۵﴾ اِنَّ الَّذِيۡنَ كَفَرُوۡا سَوَآءٌ عَلَيۡهِمۡ ءَاَنۡذَرۡتَهُمۡ اَمۡ لَمۡ تُنۡذِرۡهُمۡ لَا يُؤۡمِنُوۡنَ ﴿۶﴾ خَتَمَ اللّٰهُ عَلٰى قُلُوۡبِهِمۡ وَ عَلٰى سَمۡعِهِمۡ وَ عَلٰٓى اَبۡصَارِهِمۡ غِشَاوَةٌ وَّ لَهُمۡ عَذَابٌ عَظِيۡمٌ ﴿۷﴾ ع

અલ્લાહ તઆલા કે નામ સે (મેં શુરૂ કરતા હું) જિનકી રહમત સબકે લિયે હે, જો બહોત ઝિયાદહ રહમ કરનેવાલે હેં.

الٓمّٓ﴿૧﴾ યે કિતાબ (યાની કુર્આન) ઐસી હે કે ઇસમેં ઝરા બરાબર શક નહીં હે, (ઔર યે કિતાબ) તકવાવાલોં[૧] કો સહીહ રાસ્તા બતલાતી હે.﴿૨﴾ યે (તકવાવાલે) વો લોગ હેં જો ગૈબ પર ઇમાન રખતે હેં, ઔર વો નમાઝ કો કાઇમ રખતે હેં, ઔર જો કુછ હમને ઉનકો દિયા હે ઉસમેં સે વો ખર્ચ કરતે હેં.﴿૩﴾ ઔર વો (તકવાવાલે) લોગ જો (વહી) તુમ પર ઉતારી ગઇ ઉસ પર ભી ઇમાન રખતે હેં ઔર જો (વહી) તુમસે પેહલે ઉતારી ગઇ ઉસ પર ભી (ઇમાન રખતે હેં), ઔર વો લોગ આખિરત પર યકીન રખતે હેં.﴿૪﴾ યહી (તકવાવાલે) લોગ અપને રબ કી તરફ સે સહીહ રાસ્તે પર હેં, ઔર યહી લોગ કામ્યાબ હોનેવાલે હેં.[૨]﴿૫﴾ યકીનન જિન લોગોં ને કુફ્ર અપના લિયા હે[૩] ઉનકે લિયે બરાબર હે કે (એ નબી!) તુમ ઉનકો (જહન્નમ કી આગ સે) ડરાઓ[૪] યા તુમ ઉનકો ન ડરાઓ, વો (કાફિર) ઇમાન લાનેવાલે નહીં હેં.﴿૬﴾ અલ્લાહ તઆલા ને ઉન (કાફિરોં) કે દિલોં પર ઔર ઉનકે કાનોં પર મોહર લગા દી હે[૫] ઔર ઉનકી આંખો પર પર્દા (ડાલ દિયા ગયા) હે ઔર ઉનકે લિયે (કુફ્ર કી સઝા મેં) બડા અઝાબ હે.﴿૭﴾

---

[૧] તકવા કે દો મા'ના હેંઃ ડરના ઔર બચના દોનોં કો મિલાને સે તકવે કા ખુલાસા મા'લૂમ હોતા હે કે ''અલ્લાહ તઆલા સે ડરતે હુવે અલ્લાહ તઆલા ને જિન ચીઝોં કો હરામ કિયા હે ઉસસે બચના''.

[૨] અલ્લાહ તઆલા સે ડરનેવાલોં કી યહાં છે (૬) નિશાનિયાં બયાન કી ગઇ હેં, જિનમેં યે નિશાનિયાં હોંગી વો કામ્યાબ હોંગે, કામ્યાબી કે લિયે યહાં કુર્આન મેં 'ફલાહ' કા લફ્ઝ આયા હે, ફલાહ કેહતે હેં દુનિયા ઔર આખિરત કી હર તરહ કી ભલાઇ કો. તો જિનમેં યે નિશાનિયાં હોંગી ઉન્હેં દુનિયા ઔર આખિરત કી હર તરહ કી ભલાઇ મિલેગી. [૩] (દૂસરા તર્જુમા) કુફ્ર કી આદત બના લી. [૪]નબી જો ડર સુનાતે હેં ઉસ મેં શફકત હોતી હેં બહોત સે તર્જુમા કરનેવાલોં ને યહાં ''ડર સુનાને'' કા તર્જુમા ભી કિયા હે.

[૫]યાની કાન પર ગફલત કે ઐસે પરદે પડે હુએ હેં કે વોહ કોઇ અચ્છી બાત સુનતે નહીં. સુનકર માનતે નહીં.

وَمِنَ النَّاسِ مَنۡ يَّقُوۡلُ اٰمَنَّا بِاللّٰهِ وَبِالۡيَوۡمِ الۡاٰخِرِ وَمَا هُمۡ بِمُؤۡمِنِيۡنَ ۘ﴿۸﴾ يُخٰدِعُوۡنَ اللّٰهَ وَالَّذِيۡنَ اٰمَنُوۡا ۚ وَمَا يَخۡدَعُوۡنَ اِلَّاۤ اَنۡفُسَهُمۡ وَمَا يَشۡعُرُوۡنَ ﴿۹﴾ فِىۡ قُلُوۡبِهِمۡ مَّرَضٌ ۙ فَزَادَهُمُ اللّٰهُ مَرَضًا ۚ وَلَهُمۡ عَذَابٌ اَلِيۡمٌۢ ۙ بِمَا كَانُوۡا يَكۡذِبُوۡنَ ﴿۱۰﴾ وَاِذَا قِيۡلَ لَهُمۡ لَا تُفۡسِدُوۡا فِى الۡاَرۡضِ ۙ قَالُوۡاۤ اِنَّمَا نَحۡنُ مُصۡلِحُوۡنَ ﴿۱۱﴾ اَلَاۤ اِنَّهُمۡ هُمُ الۡمُفۡسِدُوۡنَ وَلٰـكِنۡ لَّا يَشۡعُرُوۡنَ ﴿۱۲﴾ وَاِذَا قِيۡلَ لَهُمۡ اٰمِنُوۡا كَمَاۤ اٰمَنَ النَّاسُ قَالُوۡاۤ اَنُؤۡمِنُ كَمَاۤ اٰمَنَ السُّفَهَآءُ

ઔર કુછ લોગ (યાની મુનાફિક લોગ) ઐસે (ભી) હેં જો (નબી સલ્લલ્લાહુ અલયહિ વસલ્લમ ઔર મુસલમાનોં કે સામને અપની ઝબાન સે યે) કેહતે હેં કે હમ અલ્લાહ તઆલા ઔર કયામત કે દિન પર ઇમાન લે આએ; હાલાંકે વો (હકીકત મેં દિલ સે) બિલ્કુલ ઇમાન નહીં લાએ હેં.﴾૮﴿ વો (મુનાફિક) લોગ અલ્લાહ તઆલા ઔર ઇમાનવાલોં સે ધોકાબાઝી કરતે હેં[૧] ઔર (હકીકત મેં) ખૂદ અપને આપ હી કો વો (મુનાફિક લોગ) ધોકા દેતે હેં,[૨] ઔર ઉનકો (ઇસ બાત) કા એહસાસ નહીં હે.[૩]﴾૯﴿ ઉન (મુનાફિકોં) કે દિલોં મેં બીમારી હે, ફિર અલ્લાહ તઆલા ને ઉનકી બીમારી કો ઔર બઢા દિયા, ઔર ઉનકે જૂઠ બોલને પર ઉનકે લિયે દર્દનાક અઝાબ (તૈયાર) હે.﴾૧૦﴿ ઔર જબ ઉન (મુનાફિકોં) કો કહા જાતા હે કેઃ તુમ ઝમીન મેં ફસાદ[૪] મત મચાઓ, તો વો (મુનાફિક લોગ) કેહતે હેં કેઃ હમ તો ઇસ્લાહ (અચ્છે કામ) હી કરતે હેં.﴾૧૧﴿ (અચ્છી તરહ) સુન લો! યકીનન વો (મુનાફિક) લોગ હી ફસાદ કરનેવાલે હેં; લેકિન વો (ફસાદ કો ફસાદ) સમજતે નહીં હેં.﴾૧૨﴿ ઔર જબ ઉન (મુનાફિકોં) સે કહા જાતા હે કેઃ તુમ લોગોં (યાની કામિલ મોમિન સહાબા રદિ.) કે ઇમાન લાને કી તરહ ઇમાન લે આઓ તો વો (મુનાફિક લોગ જવાબ મેં) કેહતે હેં કેઃ કયા હમ ઐસા હી ઇમાન લાએં જૈસા(વોહ) બેવકૂફ લોગ ઇમાન લાએ હેં?[૫]

---

[૧] યાની ધોકા દેને કી કોશિશ કરતે હેં. [૨] ચુંકે ધોકે કી સઝા ખૂદ ઉનકો ભુગતની હે, (અલ્લાહ તઆલા કો કોઇ ધોકા નહીં દે સકતા; લેકિન આપ સલ્લલ્લાહુ અલયહિ વસલ્લમ ઔર મુસલમાનોં કો ધોકા દેને કો અલ્લાહ તઆલા ને અલ્લાહ તઆલા કો ધોકા દેના કહા હે, યે નબી સલ્લલ્લાહુ અલયહિ વસલ્લમ ઔર સહાબએ કિરામ કે લિયે બડી ઉંચી બાત હે.) [૩] કે ધોકે કી સઝા દુનિયા ઔર આખિરત મેં કિતની ખતરનાક હે.[૪] જૂઠા ઇમાન કા દાવા કર કે લોગોં કો ધોકા ન દો ઔર મુસલમાનોં કો શક મેં ન ડાલો વગૈરહ.[૫] (દૂસરા તર્જુમા) હમ બેવકૂફોં કી તરહ ઇમાન લાને કે લિયે તૈયાર નહીં હેં (યાની સહાબા રદિ. કી તરહ દિલ સે ઇમાન લાને કે લિયે તૈયાર નહીં હેં.) હઝરાતે સહાબએ કિરામ રદિ. કે ઇમાન કો મેઅયાર(કસોટી) બનાયા ગયા યે ઉનકે લિયે બડી નેક નસીબી કી બાત હે.

اَلَاۤ اِنَّهُمْ هُمُ السُّفَهَآءُ وَلٰكِنْ لَّا يَعْلَمُوْنَ۝۱۳ وَاِذَا لَقُوا الَّذِيْنَ اٰمَنُوْا قَالُوْۤا اٰمَنَّا ۚۖ وَاِذَا خَلَوْا اِلٰى شَيٰطِيْنِهِمْ ۙ قَالُوْۤا اِنَّا مَعَكُمْ ۙ اِنَّمَا نَحْنُ مُسْتَهْزِءُوْنَ۝۱۴ اَللّٰهُ يَسْتَهْزِئُ بِهِمْ وَ يَمُدُّهُمْ فِيْ طُغْيَانِهِمْ يَعْمَهُوْنَ۝۱۵ اُولٰٓئِكَ الَّذِيْنَ اشْتَرَوُا الضَّلٰلَةَ بِالْهُدٰى ۪ فَمَا رَبِحَتْ تِّجَارَتُهُمْ وَمَا كَانُوْا مُهْتَدِيْنَ۝۱۶

(ધ્યાન સે) સુનો! યકીનન વહી (મુનાફિક લોગ હી ખૂદ) બેવકૂફ હેં;[૧] લેકિન વો જાનતે નહીં.[૨]《૧૩》 ઔર (ઉન મુનાફિકોં કા તરીકા યે હે કે) જબ વો (મુનાફિક લોગ) ઇમાનવાલોં સે મિલતે હેં તો (મુસલમાનોં કો ખુશ કરને કે લિયે ઝબાન સે) કેહતે હેં કે હમ તો ઇમાન લે આએ હેં ઔર જબ વો (મુનાફિક) તન્હાઇ (અકેલે) મેં અપને શૈતાનોં[૩] સે મિલતે હેં તો (ઉનસે) કેહતે હેં કે: હમ તો યકીનન તુમ્હારે સાથ હેં,[૪] હમ તો સિર્ફ (મુસલમાનોં કા) મઝાક ઉડાતે હેં.《૧૪》 અલ્લાહ તઆલા ઉન (મુનાફિકોં) કે સાથ મઝાક (કા મામલા) કરતે હેં.[૫] ઔર વો (અલ્લાહ તઆલા) ઉન (મુનાફિકોં) કો ઉનકી શરારત(ગંદી હરકતોં) મેં બઢાતે હેં[૬] કે વો અપની શરારત(ગંદી હરકતોં) મેં ભટકતે રહતે હેં.[૭]《૧૫》 ઇન હી (મુનાફિક) લોગોં ને હિદાયત છોડ કર ગુમરાહી કો અપના લિયા, સો (ઇન મુનાફિકોં કો) ઉનકે કારોબાર મેં નફા નહીં હુવા[૮] ઔર ઉનકો સહીહ રાસ્તા ભી નસીબ નહીં હુવા.[૯]《૧૬》

---

[૧]હઝરાતે સહાબા ને ઇમાન કી ખાતિર દુનિયા કા બડે સે બડા નુકસાન સહન કિયા, ઇસ ચીઝ કો યે લોગ બેવકૂફી સમજત હેં; હાલાંકે યે પૂરી અકલમંદી કી બાત હે. [૨](દૂસરા તર્જુમા) સુન લો! હકીકત મેં વો મુનાફિક ખૂદ હી બેવકૂફ હેં; લેકિન ઉનકો (અપની બેવકૂફી કી) ખબર નહીં હે (યાની દુનિયા કી ખતમ હો જાનેવાલી ચીઝ કે લિયે આખિરત કી હમેશા રેહનેવાલી રાહત કો છોડના યે બડી બેવકૂફી હે; લેકિન ઇતની આસાન) બાત ભી ઉનકી સમજ મેં નહીં આતી.

[૩]યાની સરદારોં સે જો શૈતાન જૈસે હેં. [૪] યાની તુમ્હારે જૈસે યહૂદી હેં યા કાફિર હી હેં.

[૫](દૂસરા તર્જુમા) અલ્લાહ તઆલા ઉન (મુનાફિકોં) કી મઝાક કા (દુનિયા ઔર આખિરત મેં) બદલા દેતે હેં.

[૬](દૂસરા તર્જુમા) ઔર અલ્લાહ તઆલા ઉનકો ઢીલ દેતે હેં.

[૭]યાની વો મુનાફિક લોગ અક્લ સે ઐસે અંધે હો ગએ હેં કે વો સહીહ રાય કાઇમ નહીં કર સકતે.

[૮]યાની ઇનહોં ને હિદાયત કો છોડ કર ગુમરાહી કો અપનાયા ઇસમેં ઉનકો નફા નહીં હુવા.

[૯]હર ઇન્સાન કી તબીઅત મેં પૈદાઇશી તૌર પર અલ્લાહ તઆલા ને ઇમાન ઔર તૌહીદ કી તરફ મેલાન (જુકાવ) રખા હે, અગર ઇન્સાન ઉસ મેલાન (જુકાવ) કો કબૂલ નહીં કરતા તો ફિર ગુમરાહી પર ચલા જાતા હે.

مَثَلُهُمْ كَمَثَلِ الَّذِى اسْتَوْقَدَ نَارًا فَلَمَّآ اَضَآءَتْ مَاحَوْلَهٗ ذَهَبَ اللّٰهُ بِنُوْرِهِمْ وَ تَرَكَهُمْ فِىْ ظُلُمٰتٍ لَّا يُبْصِرُوْنَ۝١٧ صُمٌّۢ بُكْمٌ عُمْىٌ فَهُمْ لَا يَرْجِعُوْنَ ۝١٨ اَوْ كَصَيِّبٍ مِّنَ السَّمَآءِ فِيْهِ ظُلُمٰتٌ وَّ رَعْدٌ وَّ بَرْقٌ يَجْعَلُوْنَ اَصَابِعَهُمْ فِىْٓ اٰذَانِهِمْ مِّنَ الصَّوَاعِقِ حَذَرَ الْمَوْتِ وَ اللّٰهُ مُحِيْطٌۢ بِالْكٰفِرِيْنَ۝١٩ يَكَادُ الْبَرْقُ يَخْطَفُ اَبْصَارَهُمْ ؕ كُلَّمَآ اَضَآءَ لَهُمْ مَّشَوْا فِيْهِ ۙ وَاِذَآ اَظْلَمَ عَلَيْهِمْ قَامُوْا ؕ وَلَوْ شَآءَ اللّٰهُ لَذَهَبَ بِسَمْعِهِمْ وَاَبْصَارِهِمْ ؕ اِنَّ اللّٰهَ عَلٰى كُلِّ شَىْءٍ قَدِيْرٌ۝٢٠

ઉન (મુનાફિકોં) કી હાલત ઉસ શખ્સ જૈસી હે જિસને આગ રોશન કી (જલાઇ), ફિર જબ ઉસ(આગ) ને ઉસકે આસ પાસ કી ચીઝોં કો રોશન કર દિયા[૧] તો અલ્લાહ તઆલા ને ઉનકી રોશની ઝાઈલ (દૂર) કર દી, ઔર ઉનકો અંધેરોં મેં (ઈસ તરહ) છોડ દિયા કે ઉન(મુનાફિકોં) કો કુછ સમજ મેં નહીં આતા.[૨]《૧૭》 (વો મુનાફિક લોગ) બેહરે હેં, ગુંગે હેં, અંધે હેં, વો (મુનાફિક ગુમરાહી સે હિદાયત કી તરફ) વાપસ નહીં આએંગે.[3]《૧૮》 યા (ઉન મુનાફિકોં કી મિસાલ ઐસી ભી હે) જૈસે કે આસમાન સે બારિશ ઝોર સે બરસતી હો, ઉસમેં અંધેરિયાં હોં ઔર (બાદલ કે) ગરજ (કી આવાઝ) હો ઔર (બિજલી કી) ચમક હો, વો(મુનાફિક લોગ) કળકે કી આવાઝ સે મોત કે ડર સે અપની ઉંગ્લીયોં (યાની ઉંગ્લી કે પોરવોં(ટેળવા)) કો અપને કાનોં મેં ડાલ દેતે હેં ઔર અલ્લાહ તઆલા ને કાફિરોં કો ઘેરે મેં લે રખા હે 《૧૯》 ઐસા લગતા હે કે બિજલી ઉનકી આંખોં કી રોશની ઉચક લેવે,[૪] જબ ભી વો (બિજલી) ઉન (મુનાફિકોં) કે લિયે રોશની (ઉજાલા) કર દેતી હે તો વો ઉસ(ઉજાલે) મેં ચલને લગતે હેં ઔર જબ વો (બિજલી) ઉન (મુનાફિકોં) પર અંધેરા કર દેતી હે તો વો ખડે રહ જાતે હેં ઔર અગર અલ્લાહ તઆલા ચાહેં તો ઉનકે સુનને ઔર દેખને કી સલાહિયત (યાની તાકત) કો ખત્મ કર દેં, યકીનન અલ્લાહ તઆલા હર ચીઝ પર પૂરી કુદરત રખતે હેં.《૨૦》

[૧]યાની આગ કી વજહ સે આસ પાસ ઉજાલા હો ગયા ઔર સબ નઝર આને લગા.

[૨](દૂસરા તર્જુમા) વો કુછ દેખ પાતે નહીં હેં.

[3](દૂસરા તર્જુમા) સો વો (મુનાફિક ગુમરાહી સે) બાહિર નહીં નિકલેંગે. [૪]યાની ખત્મ કર દેવે.

નોટઃ ઇમાન કા જૂઠા દાવા કર કે લોગોં કો ધોકા દેના ઔર મુસલમાનોં કો શક મેં ડાલના યે મુનાફિકોં કી આદત હે.

يَاَيُّهَا النَّاسُ اعْبُدُوْا رَبَّكُمُ الَّذِيْ خَلَقَكُمْ وَ الَّذِيْنَ مِنْ قَبْلِكُمْ لَعَلَّكُمْ تَتَّقُوْنَ ﴿٢١﴾ الَّذِيْ جَعَلَ لَكُمُ الْاَرْضَ فِرَاشًا وَّ السَّمَآءَ بِنَآءً وَّ اَنْزَلَ مِنَ السَّمَآءِ مَآءً فَاَخْرَجَ بِهٖ مِنَ الثَّمَرٰتِ رِزْقًا لَّكُمْ فَلَا تَجْعَلُوْا لِلّٰهِ اَنْدَادًا وَّ اَنْتُمْ تَعْلَمُوْنَ ﴿٢٢﴾ وَ اِنْ كُنْتُمْ فِيْ رَيْبٍ مِّمَّا نَزَّلْنَا عَلٰى عَبْدِنَا فَاْتُوْا بِسُوْرَةٍ مِّنْ مِّثْلِهٖ وَ ادْعُوْا شُهَدَآءَكُمْ مِّنْ دُوْنِ اللّٰهِ اِنْ كُنْتُمْ صٰدِقِيْنَ ﴿٢٣﴾ فَاِنْ لَّمْ تَفْعَلُوْا وَ لَنْ تَفْعَلُوْا فَاتَّقُوا النَّارَ الَّتِيْ وَقُوْدُهَا النَّاسُ وَ الْحِجَارَةُ اُعِدَّتْ لِلْكٰفِرِيْنَ ﴿٢٤﴾

એ લોગો! તુમ અપને ઉસ રબ કી ઇબાદત કરો જિસને તુમકો ઔર તુમસે પેહલે લોગોં કો પૈદા કિયા; તાકે તુમ (ઇબાદત કે ઝરિયે અઝાબ સે) બચ જાઓ.[૧]﴾૨૧﴿ (વોહ રબ) જિસને તુમ્હારે લિયે ઝમીન કો બિછોના બનાયા ઔર આસમાન કો છત (બનાયા) ઔર ઉસી (રબ) ને આસમાન સે (બારિશ કા) પાની ઉતારા, ફિર (ઉસી રબ ને) ઉસ (પાની) કે ઝરિયે સે તુમ્હારે રિઝ્ક કે લિયે ફલ પૈદા કિયે, સો જબ તુમ (ઇન સબ બાતોં કો) જાનતે હો તો અલ્લાહ તઆલા કે સાથ કિસી કો શરીક ન બનાઓ.[૨]﴾૨૨﴿ ઔર અગર ઉસ (કુર્આન) કે બારે મેં જો હમને અપને બંદે (મુહંમદ સલ્લલ્લાહુ અલયહિ વસલ્લમ) પર ઉતારા તુમકો (સચમુચ) ઝરા ભી શક હો તો ઇસ (કુર્આન) જૈસી એક સૂરત હી તુમ બના કર કે બતા દો, ઔર (ઇસ કામ કે લિયે) અલ્લાહ તઆલા કે સિવા તુમ અપને (જિતને ચાહે) મદદ કરનેવાલોં કો બુલા લો અગર તુમ સચ્ચે હો (કે હમ કુર્આન જૈસી સૂરત બના સકતે હેં.)﴾૨૩﴿ ફિર અગર તુમને ઐસા ન કિયા ઔર (આને વાલે ઝમાને મેં) કભી ભી તુમ ઐસા નહીં કર સકોગે તો (ફિર) તુમ (જહન્નમ કી) ઐસી આગ સે બચો જિસકા ઇંધન (બળતણ) લોગ ઔર પથ્થર હોંગે, વો (આગ કુર્આન કલામે ઇલાહી હે ઉસકા) ઇન્કાર કરનેવાલોં કે લિયે તૈયાર કી જા ચુકી હે.﴾૨૪﴿

---

[૧](દૂસરા તર્જુમા) તુમ તકવા વાલે બન જાઓ.

[૨](દૂસરા તર્જુમા) કિસીકો અલ્લાહ તઆલા બરાબર ન બતાઓ.

وَ بَشِّرِ الَّذِيْنَ اٰمَنُوْا وَ عَمِلُوا الصّٰلِحٰتِ اَنَّ لَهُمْ جَنّٰتٍ تَجْرِيْ مِنْ تَحْتِهَا الْاَنْهٰرُ كُلَّمَا رُزِقُوْا مِنْهَا مِنْ ثَمَرَةٍ رِّزْقًا قَالُوْا هٰذَا الَّذِيْ رُزِقْنَا مِنْ قَبْلُ وَ اُتُوْا بِهٖ مُتَشَابِهًا وَ لَهُمْ فِيْهَا اَزْوَاجٌ مُّطَهَّرَةٌ وَّ هُمْ فِيْهَا خٰلِدُوْنَ﴿۲۵﴾ اِنَّ اللّٰهَ لَا يَسْتَحْيٖۤ اَنْ يَّضْرِبَ مَثَلًا مَّا بَعُوْضَةً فَمَا فَوْقَهَا فَاَمَّا الَّذِيْنَ اٰمَنُوْا فَيَعْلَمُوْنَ اَنَّهُ الْحَقُّ مِنْ رَّبِّهِمْ وَ اَمَّا الَّذِيْنَ كَفَرُوْا فَيَقُوْلُوْنَ مَاذَاۤ اَرَادَ اللّٰهُ بِهٰذَا مَثَلًا يُضِلُّ بِهٖ كَثِيْرًا وَّ يَهْدِيْ بِهٖ كَثِيْرًا وَ مَا يُضِلُّ بِهٖۤ اِلَّا الْفٰسِقِيْنَ﴿۲۶﴾

ઔર(એ નબી!) જો લોગ ઈમાન લાએ ઔર ઉન્હોંને નેક કામ કિયે ઉનકો તુમ ખુશખબરી સુનાઓ[૧] કે ઉનકે લિયે ઐસે બહોત સારે બાગ હેં જિનકે નીચે સે નહરેં બેહતી હેં, ઉન(જન્નતીયોં) કો ઉન(બાગોં) મેં સે જબ ભી કોઇ ફલ ખાને કે લિયે દિયા જાએગા તો વોહ(જન્નતી લોગ) કહેંગે કેઃ યે(ફલ) તો વહી હે જો હમકો પેહલે ભી (ખાને કે લિયે) દિયા જા ચુકા હે, ઔર ઉન્હેં એક દૂસરે સે(દિખને મેં) મિલતે જુલતે ફલ દિયે જાએંગે, ઔર ઉનકે લિયે ઉસ(જન્નત) મેં પાકીઝા બીવીયાં હોંગી ઔર વો (જન્નતી લોગ) ઉસ(જન્નત) મેં હમેશા રહેંગે.﴾૨૫﴿ યકીનન અલ્લાહ તઆલા શરમાતે નહીં હેં કે (કિસી બાત કો સમજાને કે લિયે) કોઇ ભી મિસાલ(ઉદાહરણ) દેવેં, મચ્છર કી યા ઉસ(મચ્છર) સે ઝિયાદહ મા'મૂલી ચીઝ કી,[૨] ઇસ લિયે જો લોગ ઈમાન લાયે હેં વો તો યે જાનતે (યા સમજતે) હેં કે યે (મિસાલ જો) ઉનકે રબ કી તરફ સે (આઇ હે વોહ) બિલ્કુલ ઠીક હે ઔર જો લોગ કાફિર હેં સો વોહ(ઐસા) કેહતે હેં કેઃ ઇસ (મા'મૂલી મિસાલ) સે અલ્લાહ તઆલા કા કયા મકસદ હે? વો (અલ્લાહ તઆલા) ઇસ મિસાલ(કી વજહ) સે બહોત લોગોં કો ગુમરાહ કરતે હેં[૩] ઔર વોહ(અલ્લાહ તઆલા) ઇસ(મિસાલ) સે બહોત લોગોં કો હિદાયત દેતે હેં[૪] ઔર વો (અલ્લાહ તઆલા) નાફરમાનોં હી કો ઇસ (મિસાલ) સે ગુમરાહ કરતે હેં.﴾૨૬﴿

---

[૧] ખુશખબરી કે લિયે આયત મેં લફ્ઝ આયા હે "بَشِّرْ" યાની બશારત સુના દો, બશારત કેહતે હેં (૧) કિસીકો પેહલે સે ખબર ન હો ઐસી ખુશ કરનેવાલી ખબર દેના ઔર ઉસ ખુશી કા અસર ઝાહિર મેં ભી નઝર આને લગે. (૨) ઉસ ખબર કી વજહ સે ચમડી પર પર ખુશી કા અસર બિલ્કુલ ઝાહિર હો જાએ.

[૨] યા ઉસસે બઢ કર કિસી ચીઝ કી.

[૩] જો લોગ મિસાલ કો સહીહ નહીં માનતે, મુનાસિબ નહીં માનતે, બેમોકા માનતે હેં ઉનકો.

[૪] જો લોગ ઐસી મિસાલ કો સહીહ, મુનાસિબ ઔર સહીહ મોકે પર સમજત હેં ઉનકો.

الَّذِيۡنَ يَنۡقُضُوۡنَ عَهۡدَ اللّٰهِ مِنۡۢ بَعۡدِ مِيۡثَاقِهٖ وَ يَقۡطَعُوۡنَ مَآ اَمَرَ اللّٰهُ بِهٖۤ اَنۡ يُّوۡصَلَ وَ يُفۡسِدُوۡنَ فِى الۡاَرۡضِ اُولٰٓـئِكَ هُمُ الۡخٰسِرُوۡنَ ﴿۲۷﴾ كَيۡفَ تَكۡفُرُوۡنَ بِاللّٰهِ وَ كُنۡتُمۡ اَمۡوَاتًا فَاَحۡيَاكُمۡ‌ۚ ثُمَّ يُمِيۡتُكُمۡ ثُمَّ يُحۡيِيۡكُمۡ ثُمَّ اِلَيۡهِ تُرۡجَعُوۡنَ ﴿۲۸﴾ هُوَ الَّذِىۡ خَلَقَ لَـكُمۡ مَّا فِى الۡاَرۡضِ جَمِيۡعًا ثُمَّ اسۡتَوٰٓى اِلَى السَّمَآءِ فَسَوّٰٮهُنَّ سَبۡعَ سَمٰوٰتٍ‌ ؕ وَهُوَ بِكُلِّ شَىۡءٍ عَلِيۡمٌ ﴿۲۹﴾

وَاِذۡ قَالَ رَبُّكَ لِلۡمَلٰٓـئِكَةِ اِنِّىۡ جَاعِلٌ فِى الۡاَرۡضِ خَلِيۡفَةً ‌ؕ قَالُوۡٓا اَتَجۡعَلُ فِيۡهَا مَنۡ يُّفۡسِدُ فِيۡهَا وَيَسۡفِكُ الدِّمَآءَۚ

(નાફરમાન) વો લોગ હેં કે અલ્લાહ તઆલા કે સાથ જો વાદા કિયા ઉસકો પક્કા કરને કે બાદ તોડ દેતે હેં, ઔર વો ઉન તઅલ્લુકાત(સંબંધ) કો તોડ દેતે હેં જિનકો જોડને કા અલ્લાહ તઆલા ને હુકમ દિયા હે, ઔર વો ઝમીન મેં ફસાદ મચાતે હેં. બસ યહી લોગ(દુનિયા ઔર આખિરત મેં) નુકસાન મેં પડને વાલે હેં.《૨૭》 તુમ અલ્લાહ તઆલા કા કૈસે ઇન્કાર કરતે હો;[૧] હાલાંકે તુમ તો બેજાન(નિર્જીવ) થે સો ઉસ(અલ્લાહ તઆલા) ને તુમકો ઝિંદા કર દિયા, ફિર વોહ(અલ્લાહ તઆલા) તુમકો(દુનિયા કી નક્કી ઝિંદગી ખત્મ હોને પર) મોત દેંગે, ફિર વોહ(અલ્લાહ તઆલા) તુમકો(આખિરત મેં) ઝિંદા કરેંગે, ફિર તુમ ઉસી(અલ્લાહ તઆલા) કી તરફ (હિસાબ કે લિયે) લોટાયે જાઓગે.[૨]《૨૮》 (અલ્લાહ તઆલા કી ઝાત) વહી હે જિસને ઝમીન કી તમામ ચીઝેં તુમ્હારે(ફાયદે કે) લિયે બનાઇ હે, ફિર ઉસ(અલ્લાહ તઆલા) ને આસમાન કા ઇરાદા કિયા, તો ઉનકો સાત આસમાનોં(કી શકલ) મેં ઠીક બના દિયા, ઔર વોહ(અલ્લાહ તઆલા) હર ચીઝ કો પૂરી તરહ જાનતે હેં.《૨૯》

ઔર(વહ વક્ત યાદ કરો) જબ તુમ્હારે રબ ને ફરિશ્તોં કો ફરમાયા કેઃ મેં ઝમીન મેં એક ખલીફા(યાની નાઇબ) બનાનેવાલા હૂં, તો વોહ(ફરિશ્તે) કેહને લગેઃ (એ હમારે રબ!) કયા આપ ઉસ (ઝમીન) મેં ઐસે (ઇન્સાન) કો પૈદા કરેંગે જો ઉસ (ઝમીન) મેં ફસાદ કરેગા ઔર વો ખૂન બહાએગા,

[૧] યાની અલ્લાહ તઆલા કી તૌહીદ(એક હોને) યા અલ્લાહ તઆલા કે મૌજૂદ હોને કા.

[૨] ઇન્સાન દુનિયા મેં આને સે પેહલે એક લંબે ઝમાને તક માં કે પેટ મેં બેજાન પડા રેહતા હે, હમલ જબ ચાર મહિને કા હોતા હે તબ ઉસમેં અલ્લાહ તઆલા કી તરફ સે જાન ડાલી જાતી હે, દુનિયા કી ઝિંદગી કે બાદ ફિર મૌત હે, ઔર મૌત કે બાદ ફિર આખિરત કી હમેશા કી ઝિંદગી હે.

وَنَحْنُ نُسَبِّحُ بِحَمْدِكَ وَنُقَدِّسُ لَكَ ۖ قَالَ إِنِّيٓ أَعْلَمُ مَا لَا تَعْلَمُونَ ۝٣٠ وَعَلَّمَ ءَادَمَ الْأَسْمَآءَ كُلَّهَا ثُمَّ عَرَضَهُمْ عَلَى الْمَلَٰٓئِكَةِ فَقَالَ أَنۢبِـُٔونِى بِأَسْمَآءِ هَٰٓؤُلَآءِ إِن كُنتُمْ صَٰدِقِينَ ۝٣١ قَالُوا۟ سُبْحَٰنَكَ لَا عِلْمَ لَنَآ إِلَّا مَا عَلَّمْتَنَآ ۖ إِنَّكَ أَنتَ الْعَلِيمُ الْحَكِيمُ ۝٣٢ قَالَ يَٰٓـَٔادَمُ أَنۢبِئْهُم بِأَسْمَآئِهِمْ ۖ فَلَمَّآ أَنۢبَأَهُم بِأَسْمَآئِهِمْ قَالَ أَلَمْ أَقُل لَّكُمْ إِنِّيٓ أَعْلَمُ غَيْبَ السَّمَٰوَٰتِ وَالْأَرْضِ وَأَعْلَمُ مَا تُبْدُونَ وَمَا كُنتُمْ تَكْتُمُونَ ۝٣٣ وَإِذْ قُلْنَا لِلْمَلَٰٓئِكَةِ اسْجُدُوا۟ لِءَادَمَ فَسَجَدُوٓا۟ إِلَّآ إِبْلِيسَ أَبَىٰ وَاسْتَكْبَرَ وَكَانَ مِنَ الْكَٰفِرِينَ ۝٣٤

હાલાંકે હમ(ફરિશ્તે) આપકી હમ્દ ઔર સના (કી તસ્બીહ)[૧] પઢતે હેં, ઔર આપકી પાકી બયાન કરતે હેં[૨], તો અલ્લાહ તઆલા ને ફરમાયા કે: યકીનન જો(બાત) મેં જાનતા હૂં વો તુમ નહીં જાનતે હો.《૩૦》 ઔર અલ્લાહ તઆલા ને આદમ(અલ.) કો સબ ચીઝોં કે નામ સિખલા દિયે, ફિર વો ચીઝેં અલ્લાહ તઆલા ને ફરિશ્તોં કે સામને રખ દીં, ફિર અલ્લાહ તઆલા ને (ફરિશ્તોં સે) ફરમાયા કે: અગર તુમ સચ્ચે હો તો ઇન સબ ચીઝોં કે નામ મુજકો બતલાઓ.《૩૧》 ઉન સબ(ફરિશ્તોં) ને (અલ્લાહ તઆલા સે) કહા: આપકી ઝાત તો પાક હે, જિતના ઇલ્મ આપને હમકો સિખલાયા હે ઉસકે સિવા હમ કુછ નહીં જાનતે, યકીનન આપ હી બડે ઇલ્મ, બડી હિકમત (સમજદારી) કે માલિક હેં.《૩૨》 અલ્લાહ તઆલા ને ફરમાયા કે: એ આદમ! તુ ઇન (ફરિશ્તોં) કો ઉન સબ(ચીઝોં) કે નામ બતલા દે, તો ઉસ (આદમ અલ.) ને જબ ઉન (ફરિશ્તોં) કો ઉન સબ (ચીઝોં) કે નામ (જલ્દી જલ્દી) બતલા દિયે, તબ અલ્લાહ તઆલા ને (ફરિશ્તોં કો) ફરમાયા કે: કયા મેં ને તુમસે કહા નહીં થા કે આસમાનોં ઔર ઝમીન કી છુપી હુઇ ચીઝોં કો યકીનન મેં હી જાનતા હૂં, ઔર જો બાતેં તુમ ઝાહિર કરતે હો ઔર જો બાતેં તુમ છુપાતે હો વો સબ કુછ મુજકો મા'લૂમ હે.《૩૩》 ઔર જબ હમને ફરિશ્તોં કો હુકમ દિયા કે તુમ આદમ(અલ.) કે સામને[૩] સજદહ કરો, તો ઇબ્લીસ (શૈતાન) કે સિવા સબ(ફરિશ્તોં) ને સજદહ કિયા, ઉસ(ઇબ્લીસ) ને(અલ્લાહ તઆલા કા હુકમ માનને સે) ઇન્કાર કર દિયા, ઔર ખૂદકો બડા સમજા ઔર વો કાફિરોં મેં સે હો ગયા. 《૩૪》

---

[૧] યાની આપકી તારીફ ઔર સના કરને કે સાથ આપ હર ઐબ સે પાક હે ઇસકી તસ્બીહ પઢને મેં લગે હુવે હેં. [૨] કે હમારે હોતે હુવે ખિલાફત કે લિયે ઇન્સાન કો બનાને કી ઝરૂરત નહીં.

[૩] હઝરત આદમ અલ. કે જો ઇલ્મી કમાલાત દીયે ગયે થે ઉસ પર અમલી તઅઝીમ કો ઝાહીર કીયા ગયા, યા ઉનકો કિબ્લા માનો ઔર અલ્લાહ તઆલા કે હુકમ કો સજદહ કરો.

નોટ :- એક કોલ યે હે કે ઇબલીસ જિન્નાત કી કોમ મે સે થા.(અઝ મલફુઝાતે ફકિહુલ ઉમ્મત રહ.)

وَقُلْنَا يٰٓاٰدَمُ اسْكُنْ اَنْتَ وَزَوْجُكَ الْجَنَّةَ وَكُلَا مِنْهَا رَغَدًا حَيْثُ شِئْتُمَا ۠ وَلَا تَقْرَبَا هٰذِهِ الشَّجَرَةَ فَتَكُوْنَا مِنَ الظّٰلِمِيْنَ ﴿٣٥﴾ فَاَزَلَّهُمَا الشَّيْطٰنُ عَنْهَا فَاَخْرَجَهُمَا مِمَّا كَانَا فِيْهِ ۠ وَقُلْنَا اهْبِطُوْا بَعْضُكُمْ لِبَعْضٍ عَدُوٌّ ۚ وَلَكُمْ فِي الْاَرْضِ مُسْتَقَرٌّ وَّمَتَاعٌ اِلٰى حِيْنٍ ﴿٣٦﴾ فَتَلَقّٰٓى اٰدَمُ مِنْ رَّبِّهٖ كَلِمٰتٍ فَتَابَ عَلَيْهِ ؕ اِنَّهٗ هُوَ التَّوَّابُ الرَّحِيْمُ ﴿٣٧﴾ قُلْنَا اهْبِطُوْا مِنْهَا جَمِيْعًا ۚ فَاِمَّا يَاْتِيَنَّكُمْ مِّنِّيْ هُدًى فَمَنْ تَبِعَ هُدَايَ فَلَا خَوْفٌ عَلَيْهِمْ وَلَا هُمْ يَحْزَنُوْنَ ﴿٣٨﴾ وَالَّذِيْنَ كَفَرُوْا وَكَذَّبُوْا بِاٰيٰتِنَآ اُولٰٓئِكَ اَصْحٰبُ النَّارِ ۚ هُمْ فِيْهَا خٰلِدُوْنَ ﴿٣٩﴾ ع

ઔર હમને કહા: એ આદમ! તુમ ઔર તુમ્હારી બીવી જન્નત મેં રહો, ઔર તુમ દોનોં ઉસ(જન્નત) મેં સે (જો ચાહો) જહાં સે ચાહો ખૂબ જી ભર કર કે ખાઓ, ઔર (એ આદમ ઔર હવ્વા!) તુમ દોનોં ઇસ(ખાસ) દરખ્ત(ઝાડ) કે કરીબ મત જાના; વરના તુમ દોનોં નુકસાન ઉઠાનેવાલોં મેં સે હો જાઓગે.﴾૩૫﴿ સો ઉન દોનોં (આદમ અલ.ઔર હવ્વા) કો શૈતાન ને ઉસ (દરખ્ત) કી વજહ સે ફુસલા દિયા(દગા કીયા),[૧] ફિર વો દોનોં (આદમ અલ. ઔર હવ્વા ઉસ જન્નત મેં ઇઝઝત ઔર રાહત સે) જિસ(મઝે) મેં રેહતે થે, ઉસસે ઉસ(શૈતાન)ને ઉન દોનોં કો નિકાલ દિયા, ઔર હમને હુકમ દિયા કે: તુમ સબ(આદમ, હવ્વા ઔર શૈતાન નીચે દુનિયા મેં) ઉતર જાઓ, તુમ(આપસ મેં) એક દૂસરે કે દુશ્મન બન કર રહોગે, ઔર તુમ્હારે લિયે ઝમીન મેં એક મુદ્દત(યાની કયામત) તક કે લિયે ઠહરના ઔર ફાયદા ઉઠાના(નક્કી કર દિયા ગયા) હે.﴾૩૬﴿ ફિર આદમ(અલ.) ને(પૂરે શોક કે સાથ) અપને રબ સે(તૌબા કે) ચંદ કલિમાત સીખ લિયે, (સો આદમ અલ. ને ઉન કલિમાત કે ઝરિયે સે તૌબા કી) તો ઉસ(અલ્લાહ તઆલા) ને ઉનકી તૌબા કબૂલ કર લી, યકીનન વહી(અલ્લાહ તઆલા) બહોત બડે તૌબા કબૂલ કરનેવાલે, બહોત મહેરબાન હેં.﴾૩૭﴿ હમને હુકમ દિયા કે: તુમ સબ ઇસ (જન્નત) સે નીચે (દુનિયા મેં) ઉતર જાઓ, સો અગર મેરી તરફ સે તુમ્હારે પાસ કોઇ હિદાયત આવે તો જો ભી મેરી (ભેજી હુઇ) હિદાયત (માર્ગદર્શન) પર ચલેગા તો ઉન પર કોઇ ખૌફ (ડર) નહીં હોગા ઔર વો ગમગીન (ભી) નહીં હોંગે.﴾૩૮﴿ ઔર જિન લોગોં ને કુફ્ર કિયા ઔર હમારી આયતોં કો જુઠલાયા વહી લોગ આગ મેં જાનેવાલે હેં[૨] ઉસ (આગ) મેં વો લોગ હમેશા રહેંગે.﴾૩૯﴿

[૧] (દૂસરા તર્જુમા) ડગમગા દિયા, (યાની કિસી ભી તરહ દરખ્ત (ઝાડ) સે ખિલા હી દિયા).

[૨] (દૂસરા તર્જુમા) જહન્નમી હેં.

يٰبَنِيٓ اِسْرَآءِيْلَ اذْكُرُوْا نِعْمَتِيَ الَّتِيْٓ اَنْعَمْتُ عَلَيْكُمْ وَاَوْفُوْا بِعَهْدِيْٓ اُوْفِ بِعَهْدِكُمْ ۚ وَاِيَّايَ فَارْهَبُوْنِ ﴿٤٠﴾ وَاٰمِنُوْا بِمَآ اَنْزَلْتُ مُصَدِّقًا لِّمَا مَعَكُمْ وَلَا تَكُوْنُوْٓا اَوَّلَ كَافِرٍۢ بِهٖ ۠ وَلَا تَشْتَرُوْا بِاٰيٰتِيْ ثَمَنًا قَلِيْلًا ۡ وَاِيَّايَ فَاتَّقُوْنِ ﴿٤١﴾ وَلَا تَلْبِسُوا الْحَقَّ بِالْبَاطِلِ وَتَكْتُمُوا الْحَقَّ وَاَنْتُمْ تَعْلَمُوْنَ ﴿٤٢﴾ وَاَقِيْمُوا الصَّلٰوةَ وَاٰتُوا الزَّكٰوةَ وَارْكَعُوْا مَعَ الرّٰكِعِيْنَ ﴿٤٣﴾ اَتَاْمُرُوْنَ النَّاسَ بِالْبِرِّ وَتَنْسَوْنَ اَنْفُسَكُمْ وَاَنْتُمْ تَتْلُوْنَ الْكِتٰبَ ۭ اَفَلَا تَعْقِلُوْنَ ﴿٤٤﴾ وَاسْتَعِيْنُوْا بِالصَّبْرِ وَالصَّلٰوةِ ۭ وَاِنَّهَا لَكَبِيْرَةٌ اِلَّا عَلَى الْخٰشِعِيْنَ ﴿٤٥﴾

એ બની ઈસરાઈલ![૧] તુમ મેરે ઉન એહસાનોં કો યાદ કરો જો મેં ને તુમ પર કિયે હેં[૨] ઔર તુમ મેરે અહદ (કરાર) કો પૂરા કરો, મેં તુમ્હારે અહદ (કરાર) કો પૂરા કરૂંગા, ઔર (સિર્ફ) મુજ હી સે તુમ લોગ ડરો.[૩]﴿૪૦﴾ ઔર જો કિતાબ (યાની કુર્આન) મેં ને ઉતારી ઉસકો તુમ માન લો, જબ કે વો કિતાબ (યાની કુર્આન) તુમ્હારે પાસ જો (કિતાબ યાની તૌરાત ઔર ઇન્જીલ) હેં ઉનકો સચ્ચા બતલાતી હે, ઔર તુમ સબસે પેહલે[૪] ઈસ (કુર્આન) કા ઈન્કાર કરનેવાલે મત બનો, ઔર તુમ (દુનિયા કી) મા'મૂલી કીમત લે કર મેરે હુકમોં કો મત બેચો, ઔર તુમ સિર્ફ મેરી નારાઝગી સે બચતે હી રહો.﴿૪૧﴾ ઔર તુમ હક (સચ) કે સાથ બાતિલ (જૂઠ) કો મત મિલાઓ, ઔર તુમ જાન બૂજ કર હક(સચ) કો મત છુપાઓ.﴿૪૨﴾ ઔર તુમ નમાઝ કાઈમ રખો ઔર તુમ ઝકાત દિયા કરો ઔર તુમ રૂકુઅ કરનેવાલોં કે સાથ રૂકુઅ કિયા કરો.[૫]﴿૪૩﴾ કયા તુમ લોગોં કો નેકી કા હુકમ કરતે હો ઔર ખૂદ અપની ઝાત(અપને આપકો) ભૂલ જાતે હો[૬] હાલાંકે તુમ તો ખૂદ કિતાબ (યાની તૌરાત ભી) પઢતે હો, તો કયા ફિર તુમ (ઇતના ભી) સમજતે નહીં હો?﴿૪૪﴾ ઔર તુમ મદદ માંગો સબ્ર કર કે ઔર નમાઝ પઢ કે, ઔર યકીનન વો (નમાઝ) ભારી તો લગતી હે; મગર ખુશૂઅ કરનેવાલે લોગોં પર.[૭]﴿૪૫﴾

---

[૧] યાની હઝરત યા'કૂબ અલ. કી ઔલાદ.

[૨] (દૂસરા તર્જુમા) મેં ને મેરી જો નેઅમત તુમકો દી ઉસકો યાદ કરો.

[૩] કિસી ઔર સે મત ડરો.

[૪] યાની તુમ્હારી ઉમ્મત મેં સે.

[૫] ઈસમેં ઉમ્મતે મુહમ્મદિયા કી તરહ રૂકુઅ કે સાથ બા જમાઅત નમાઝ અદા કરને કા હુકમ હે, યહૂદીયોં કી નમાઝ મેં રૂકુઅ નહીં થા. [૬] ખૂદ અમલ નહીં કરતે હો, ખૂદ લાપરવાહી ઔર ગફલત બરતતે હો.

[૭] યાની ઉનકો ભારી નહીં લગતી. ખુશૂઅ યાની નમાઝ મેં અલ્લાહ તઆલા કી તરફ ધ્યાન હો, ઝાહિરી આજિઝી હો ઔર હર વક્ત અલ્લાહ તઆલા કા ડર હો.

الَّذِیۡنَ یَظُنُّوۡنَ اَنَّہُمۡ مُّلٰقُوۡا رَبِّہِمۡ وَاَنَّہُمۡ اِلَیۡہِ رٰجِعُوۡنَ ﴿۴۶﴾
یٰبَنِیۡۤ اِسۡرَآءِیۡلَ اذۡکُرُوۡا نِعۡمَتِیَ الَّتِیۡۤ اَنۡعَمۡتُ عَلَیۡکُمۡ وَاَنِّیۡ فَضَّلۡتُکُمۡ عَلَی الۡعٰلَمِیۡنَ ﴿۴۷﴾ وَاتَّقُوۡا یَوۡمًا لَّا تَجۡزِیۡ نَفۡسٌ عَنۡ نَّفۡسٍ شَیۡئًا وَّلَا یُقۡبَلُ مِنۡہَا شَفَاعَۃٌ وَّلَا یُؤۡخَذُ مِنۡہَا عَدۡلٌ وَّلَا ہُمۡ یُنۡصَرُوۡنَ ﴿۴۸﴾ وَاِذۡ نَجَّیۡنٰکُمۡ مِّنۡ اٰلِ فِرۡعَوۡنَ یَسُوۡمُوۡنَکُمۡ سُوۡٓءَ الۡعَذَابِ یُذَبِّحُوۡنَ اَبۡنَآءَکُمۡ وَیَسۡتَحۡیُوۡنَ نِسَآءَکُمۡ ؕ وَفِیۡ ذٰلِکُمۡ بَلَآءٌ مِّنۡ رَّبِّکُمۡ عَظِیۡمٌ ﴿۴۹﴾ وَاِذۡ فَرَقۡنَا بِکُمُ الۡبَحۡرَ فَاَنۡجَیۡنٰکُمۡ وَاَغۡرَقۡنَاۤ اٰلَ فِرۡعَوۡنَ وَاَنۡتُمۡ تَنۡظُرُوۡنَ ﴿۵۰﴾

આજિઝી કરનેવાલે (ખુશૂઅ કરનેવાલે) વોહ (લોગ) હેં જો ખ્યાલ (યાની યકીન) કરતે હેં કે વો અપને રબ સે મિલનેવાલે હેં ઔર યે કે ઉસી (અલ્લાહ તઆલા) કી તરફ વો લોટનેવાલે હેં.﴾૪૬﴿

એ બની ઇસરાઇલ! તુમ મેરે ઉન એહસાનોં કો યાદ કરો જો મેં ને તુમ પર કિયે હે[૧] ઔર (યે ભી યાદ કરો કે) મેં ને તુમકો તમામ જહાંવાલોં પર ફઝીલત દી થી.[૨]﴾૪૭﴿ ઔર તુમ ઉસ (કયામત કે) દિન સે ડરો, જિસ દિન કોઇ શખ્સ કિસીકો ઝરા બરાબર ભી કામ નહીં આ સકેગા, ઔર ન કિસી (કી તરફ) સે કોઇ સિફારિશ ભી કબૂલ કી જાએગી, ઔર ન કિસી (કી તરફ) સે કિસી કિસ્મ કા (અઝાબ સે છુટકારે કા) બદલા લિયા જાએગા, ઔર ન ઉન (મુજરિમોં) કો (કિસીકી તરફ સે) કોઇ મદદ પહોંચેગી.﴾૪૮﴿ ઔર (એ બની ઇસ્રાઇલ! વો વક્ત ભી ઝરા યાદ કરો) જબ હમને તુમકો ફિરઓની લોગોં સે છુટકારા દિયા થા, જો તુમકો બહોત બુરી સઝા દેતે થે, તુમ્હારે લડકોં કો ઝબહ કરતે થે ઔર તુમ્હારી ઔરતોં કો ઝિંદા રખતે થે ઔર ઉન (સબ હાલાત)મેં તુમ્હારે રબ કી તરફ સે (તુમ્હારે લિયે) બડા ઇમ્તિહાન થા. ﴾૪૯﴿ ઔર (એ બની ઇસ્રાઇલ! ઝરા વો વકત ભી યાદ કરો) જબ હમને તુમ્હારે લિયે સમુંદર કો ફાડ દિયા થા[૩] ફિર (સમુંદર સે પાર કર કે) હમને તુમ સબકો બચા લિયા ઔર હમને ફિરઓની લોગોં કો (સમુંદર મેં) ડૂબો દિયા થા[૪] ઔર તુમ (ઇન સબ બાતોં કો અપની આંખોં સે) દેખ રહે થે.﴾૫૦﴿

---

[૧] (દૂસરા તર્જુમા) મેરી ઉન નેઅમતોં કો યાદ કરો જો મેં ને તુમ કો અતા કી હેં.

[૨] (દૂસરા તર્જુમા) પૂરી દુનિયા કી કોમોં પર ફઝીલત દી થી.

[૩] યાની દરિયા (સમંદર) મેં રાસ્તે બના દિયે.

[૪] (દૂસરા તર્જુમા) ઔર હમને ફિરઔનિયોં કો તુમ્હારી નઝરોં કે સામને ડૂબા દિયા.

وَاِذۡ وٰعَدۡنَا مُوۡسٰٓى اَرۡبَعِيۡنَ لَيۡلَةً ثُمَّ اتَّخَذۡتُمُ الۡعِجۡلَ مِنۡۢ بَعۡدِهٖ وَاَنۡتُمۡ ظٰلِمُوۡنَ ۝٥١ ثُمَّ عَفَوۡنَا عَنۡكُمۡ مِّنۡۢ بَعۡدِ ذٰلِكَ لَعَلَّكُمۡ تَشۡكُرُوۡنَ ۝٥٢ وَاِذۡ اٰتَيۡنَا مُوۡسَى الۡكِتٰبَ وَالۡفُرۡقَانَ لَعَلَّكُمۡ تَهۡتَدُوۡنَ ۝٥٣ وَاِذۡ قَالَ مُوۡسٰى لِقَوۡمِهٖ يٰقَوۡمِ اِنَّكُمۡ ظَلَمۡتُمۡ اَنۡفُسَكُمۡ بِاتِّخَاذِكُمُ الۡعِجۡلَ فَتُوۡبُوۡٓا اِلٰى بَارِئِكُمۡ فَاقۡتُلُوۡٓا اَنۡفُسَكُمۡ ؕ ذٰلِكُمۡ خَيۡرٌ لَّكُمۡ عِنۡدَ بَارِئِكُمۡ ؕ فَتَابَ عَلَيۡكُمۡ ؕ اِنَّهٗ هُوَ التَّوَّابُ الرَّحِيۡمُ ۝٥٤

ઔર (એ બની ઇસ્રાઇલ! વો વક્ત ભી યાદ કરો) જબ હમને મૂસા(અલ.) સે ચાલીસ રાતોં કા વાદા કિયા[૧] ફિર ઉસ(મૂસા અલ.) કે (તૂર પહાડ પર જાને કે) બાદ તુમન બછડે (વાંછરડે, ગાય કે બચ્ચે) કો મા'બૂદ બના લિયા ઔર તુમ ઝુલ્મ કર રહે થે.《૫૧》 ફિર ઉસ(ગુનાહ) કે બાદ ભી હમને તુમકો માફ કર દિયા; તાકે તુમ (ઉસ માફી ઔર દૂસરી નેઅમત પર) શુક્ર કરો.《૫૨》 ઔર(એ બની ઇસ્રાઇલ! વો વક્ત ભી યાદ કરો) જબ હમને મૂસા (અલ.) કો કિતાબ (યાની તૌરાત) ઔર હક સે બાતિલ(યાની સચ સે જૂઠ) કો જુદા કરનેવાલે હુકમ દિયે; તાકે તુમ(ઉસ પર અમલ કર કે) સહીહ રાસ્તે પર આ જાઓ.[૨]《૫૩》 ઔર(એ બની ઇસ્રાઇલ! વો વક્ત ભી યાદ કરો) જબ મૂસા(અલ.) ને અપની કોમ (બની ઇસ્રાઇલ) સે કહાઃ એ મેરી કોમ! તુમને વાંછરડે કો મા'બૂદ બના કર યકીનન અપના બડા નુકસાન કિયા હે; ઇસ લિયે(ગુનાહ સે માફી કે લિયે) તુમ અપને પૈદા કરનેવાલે કે સામને તૌબા કરો ઔર તુમ એક દૂસરે કો કત્લ કરો,[૩] (તૌબા કા) યહી (તરીકા) તુમ્હારે પૈદા કરનેવાલે કે નઝદીક તુમ્હારે લિયે બેહતર હે,[૪] સો[૫] અલ્લાહ તઆલા ને તુમ્હારી તૌબા કબૂલ કર લી, યકીનન વહી(અલ્લાહ તઆલા) બડે તૌબા કબૂલ કરનેવાલે, સબસે ઝિયાદહ મહેરબાન હેં.《૫૪》

---

[૧] કે તૂર પર આ કર એ'તેકાફ કરે ઔર તૌરાત લે જાએ.

[૨] યાની હિદાયત મિલ જાવે.

[૩] જિન્હોંને બછડે કી ઇબાદત નહીં કી વો અપને હાથ સે બછડે કી ઇબાદત કરનેવાલોં કો કત્લ કર ડાલે.

[૪] ઉમ્મતે મુહમ્મદિયા કે લોગ અલ્લાહ તઆલા કા શુક્ર અદા કરેં કે ઉનકે લિયે ઐસી સખ્ત તૌબા કા હુક્મ નહીં હે, આસાન તૌબા ઇસ ઉમ્મત કો મિલી હે કે બુરે રાસ્તે કો છોડ કર હિદાયત કે રાસ્તે પર લોટ આઓ, અલબત્તા તૌબા કે લિયે યે ચીઝેં શર્ત હેંઃ (૧) કિયે હુવે ગુનાહ પર પછતાવા હોના (૨) ગુનાહ કો છોડ દેના (૩) આઇન્દહ (ગુનાહ) ન કરને કા પક્કા ઇરાદા કરના (૪) અલ્લાહ તઆલા ઔર બંદો કે બાકી હકોં કો અદા કરના.

[૫] યાની જબ વાંછરડે કી ઇબાદત કરનેવાલોં કો કત્લ કર દિયા ગયા તો.

وَاِذْ قُلْتُمْ يٰمُوْسٰى لَنْ نُّؤْمِنَ لَكَ حَتّٰى نَرَى اللّٰهَ جَهْرَةً فَاَخَذَتْكُمُ الصّٰعِقَةُ وَاَنْتُمْ تَنْظُرُوْنَ۝٥٥ ثُمَّ بَعَثْنٰكُمْ مِّنْۢ بَعْدِ مَوْتِكُمْ لَعَلَّكُمْ تَشْكُرُوْنَ۝٥٦ وَظَلَّلْنَا عَلَيْكُمُ الْغَمَامَ وَاَنْزَلْنَا عَلَيْكُمُ الْمَنَّ وَالسَّلْوٰى ؕ كُلُوْا مِنْ طَيِّبٰتِ مَا رَزَقْنٰكُمْ ؕ وَمَا ظَلَمُوْنَا وَلٰكِنْ كَانُوْۤا اَنْفُسَهُمْ يَظْلِمُوْنَ۝٥٧ وَاِذْ قُلْنَا ادْخُلُوْا هٰذِهِ الْقَرْيَةَ فَكُلُوْا مِنْهَا حَيْثُ شِئْتُمْ رَغَدًا وَّادْخُلُوا الْبَابَ سُجَّدًا وَّقُوْلُوْا حِطَّةٌ نَّغْفِرْ لَكُمْ خَطٰيٰكُمْ ؕ وَسَنَزِيْدُ الْمُحْسِنِيْنَ۝٥٨

ઔર(એ બની ઇસ્રાઇલ! વો વક્ત ભી યાદ કરો) જબ તુમને(તૂર પહાડ પર યૂં) કહા થાઃ એ મૂસા! હમ હરગિઝ તુમ પર ઇમાન નહીં લાએંગે જબ તક કે હમ(ખૂદ) અલ્લાહ તઆલા કો ખુલ્લમ ખુલ્લા દેખ ન લેવેં,[૧] (તુમ્હારી ઇસ ગલત માંગ કા) નતીજા યે હુવા કે(ઝોરદાર આવાઝવાલી) બિજલી ને તુમકો પકડ લિયા ઔર તુમ(યે મનઝર અપની આંખોં સે) દેખ રહે થે.﴿૫૫﴾ ફિર હમને તુમ્હારી મૌત કે બાદ તુમકો(ઝિંદા કર કે) ઉઠાયા; તાકે તુમ(અલ્લાહ તઆલા કા) શુક્ર અદા કરો.﴿૫૬﴾ ઔર(એ બની ઇસરાઇલ! વો નેઅમતેં ભી યાદ કરો કે) હમને (તીહ નામ કે મેદાન મેં) તુમ્હારે ઉપર બાદલ સે સાયા કિયા ઔર હમને તુમ્હારે ઉપર ''મન્ન'' ઔર ''સલવા'' ઉતારા, જો પાકીઝા રોઝી હમને તુમકો દી ઉસમેં સે તુમ ખાઓ ઔર(નાફરમાની કર કે) ઉન(બની ઇસરાઇલ કે) લોગોં ને હમારા કોઇ નુકસાન નહીં કિયા; બલ્કે વો અપના હી નુકસાન કરતે રહે.[૨]﴿૫૭﴾ ઔર(એ બની ઇસ્રાઇલ! વો વક્ત ભી યાદ કરો) જબ હમને (તુમકો) હુકમ દિયા કે તુમ ઉસ બસ્તી મેં દાખિલ હો જાઓ, સો ઉસ (શહર) મેં સે જહાં સે ચાહો તુમ જી ભર કે ખાઓ ઔર તુમ(શહર કે) દરવાઝે સે સજદહ કરતે હુવે દાખિલ હોઓ,[૩] ઔર યે બોલતે હુવે જાઓ કેઃ (એ અલ્લાહ) હમ તો બખ્શિશ(માફી) ચાહતે હેં, (ઇસ અમલ કી બરકત સે) હમ તુમ્હારે ગુનાહોં કો માફ કર દેંગે ઔર નેકી કરનેવાલોં કો હમ ઝિયાદહ (સવાબ ઔર નેઅમતેં) દેંગે.﴿૫૮﴾

---

[૧] (દૂસરા તર્જુમા) જબ હમ ખૂદ અલ્લાહ તઆલા કો અપની આંખોં સે સામને દેખ લેંગે તબ હી હમ આપ કી બાત પર યકીન કરેંગે (કે જો આવાઝ હમને તૂર પર સુની વો અલ્લાહ તઆલા કી હી હે).

[૨] યાની ઉસ નાફરમાની કા નુકસાન દુનિયા ઔર આખિરત મેં ભુગતના હે.

[૩] (દૂસરા તર્જુમા) સર જુકાયે હુવે દાખિલ હોઓ. જિસ્મ સે હોને વાલા અમલ ઔર ઝબાન સે હોને વાલા અમલ દોનોં સે અદબ કો ઝાહિર કરને કા આયત મેં ઝિક્ર હે, અલબત્તા જિસ્મ સે હોને વાલા અમલ પેહલે બયાન કિયા ગયા જિસમેં ઉસકી અહમિય્યત કે ઝિયાદહ હોને કી તરફ(આયત મેં) ઇશારા હે.

فَبَدَّلَ الَّذِيْنَ ظَلَمُوْا قَوْلًا غَيْرَ الَّذِيْ قِيْلَ لَهُمْ فَاَنْزَلْنَا عَلَى الَّذِيْنَ ظَلَمُوْا رِجْزًا مِّنَ السَّمَآءِ بِمَا كَانُوْا يَفْسُقُوْنَ ﴿٥٩﴾

وَاِذِ اسْتَسْقٰى مُوْسٰى لِقَوْمِهٖ فَقُلْنَا اضْرِبْ بِّعَصَاكَ الْحَجَرَ ؕ فَانْفَجَرَتْ مِنْهُ اثْنَتَا عَشْرَةَ عَيْنًا ؕ قَدْ عَلِمَ كُلُّ اُنَاسٍ مَّشْرَبَهُمْ ؕ كُلُوْا وَاشْرَبُوْا مِنْ رِّزْقِ اللّٰهِ وَلَا تَعْثَوْا فِى الْاَرْضِ مُفْسِدِيْنَ ﴿٦٠﴾ وَاِذْ قُلْتُمْ يٰمُوْسٰى لَنْ نَّصْبِرَ عَلٰى طَعَامٍ وَّاحِدٍ فَادْعُ لَنَا رَبَّكَ يُخْرِجْ لَنَا مِمَّا تُنْۢبِتُ الْاَرْضُ مِنْۢ بَقْلِهَا وَقِثَّآئِهَا وَفُوْمِهَا وَعَدَسِهَا وَبَصَلِهَا ؕ قَالَ اَتَسْتَبْدِلُوْنَ الَّذِيْ هُوَ اَدْنٰى بِالَّذِيْ هُوَ خَيْرٌ ؕ

સો(લેકિન) જો લફ્ઝ(માફી કા) ઉનકો(બોલને કે લિયે) કહા ગયા થા તો ઝાલિમોં ને ઉસકો દૂસરે(મઝાક કે) લફ્ઝ સે બદલ દિયા,[૧] ઉસકા નતીજા યે હુવા કે જો નાફરમાની વો કરતે થે ઉસકી વજહ સે ઝાલિમોં પર હમને આસમાન સે અઝાબ ઉતારા. ﴾૫૯﴿ ઔર (વો વક્ત ભી યાદ કરો) જબ મૂસા(અલ.) ને અપની કોમ કે વાસ્તે (તીહ નામ કે મેદાન મેં) પાની કી દુઆ કી, તો હમને કહા કેઃ (મૂસા!) અપની લાઠી કો (ખાસ) પત્થર પર મારો, સો(લકડી કે મારતે હી) ઉસ(પથ્થર) સે બારહ ચશ્મે(ઝરણે) બેહને લગે,[૨] પક્કી બાત યે હે કે હર કબીલે ને અપને પાની પીને કી જગા કો પેહચાન લિયા, (હમને કહા) તુમ અલ્લાહ તઆલા કે (દિયે હુવે) રિઝ્ક મેં સે ખાઓ ઔર પીયો ઔર તુમ ઝમીન મેં ફસાદ મચાતે મત ફિરો.﴾૬૦﴿ ઔર (એ બની ઇસ્રાઇલ! વો વક્ત ભી યાદ કરો) જબ તુમને કહા થાઃ એ મૂસા! હમ એક હી તરહ કે ખાને(મન્ન ઔર સલવા) પર બિલ્કુલ સબ્ર(બસ) નહીં કરેંગે, લિહાઝા આપ હમારે લિયે અપને રબ સે દુઆ કરેં, કે (આમ તૌર પર) ઝમીન જો ચીઝેં ઉગાતી હે, વો ચીઝેં વો (અલ્લાહ તઆલા) હમારે લિયે પૈદા કરેં, યાની ઉસ(ઝમીન) કી સબ્ઝી(ભાજી) ઔર ઉસકી કાકડી ઔર ઉસકે ઘઉ[૩] ઔર ઉસકે મસૂર ઔર ઉસકી પ્યાઝ(હમકો ખાને મિલે), ઉસ(મૂસા અલ.)ને કહા કેઃ કયા બેહતર ચીઝ બદલ કર ઘટિયા ચીઝ(હલ્કી ચીઝ) તુમ લેના ચાહતે હો?

---

[૧] બની ઇસ્રાઇલ ને દોનોં તરહ કે અદબ કે ખિલાફ(યાની ઉલ્ટા) કીયા, તબ બેઅદબી પર અઝાબ નાઝિલ હુવા.

[૨] ઇસ લિયે કે બની ઇસરાઇલ કે બારહ ખાનદાન થે.

[૩] (દૂસરા તર્જુમા) યાની લસણ.

اِهْبِطُوْا مِصْرًا فَاِنَّ لَكُمْ مَّا سَاَلْتُمْ ؕ وَضُرِبَتْ عَلَيْهِمُ الذِّلَّةُ وَالْمَسْكَنَةُ ۗ وَبَآءُوْ بِغَضَبٍ مِّنَ اللّٰهِ ؕ ذٰلِكَ بِاَنَّهُمْ كَانُوْا يَكْفُرُوْنَ بِاٰيٰتِ اللّٰهِ وَيَقْتُلُوْنَ النَّبِيّٖنَ بِغَيْرِ الْحَقِّ ؕ ذٰلِكَ بِمَا عَصَوْا وَّكَانُوْا يَعْتَدُوْنَ﴿٦١﴾ ع

اِنَّ الَّذِيْنَ اٰمَنُوْا وَالَّذِيْنَ هَادُوْا وَالنَّصٰرٰى وَالصّٰبِـِٕيْنَ مَنْ اٰمَنَ بِاللّٰهِ وَالْيَوْمِ الْاٰخِرِ وَعَمِلَ صَالِحًا فَلَهُمْ اَجْرُهُمْ عِنْدَ رَبِّهِمْ ۚ وَلَا خَوْفٌ عَلَيْهِمْ وَلَا هُمْ يَحْزَنُوْنَ﴿٦٢﴾ وَاِذْ اَخَذْنَا مِيْثَاقَكُمْ وَرَفَعْنَا فَوْقَكُمُ الطُّوْرَ ؕ خُذُوْا مَآ اٰتَيْنٰكُمْ بِقُوَّةٍ وَّاذْكُرُوْا مَا فِيْهِ لَعَلَّكُمْ تَتَّقُوْنَ﴿٦٣﴾ ثُمَّ تَوَلَّيْتُمْ مِّنْۢ بَعْدِ ذٰلِكَ ۚ فَلَوْلَا فَضْلُ اللّٰهِ عَلَيْكُمْ وَرَحْمَتُهٗ لَكُنْتُمْ مِّنَ الْخٰسِرِيْنَ﴿٦٤﴾

તુમ કિસી શહર મેં ઉતરો તો[૧] વો ચીઝેં જો તુમને માંગી હેં[૨] વો તુમ્હેં(વહાં) મિલ જાએંગી, ઔર ઝિલ્લતી ઔર મોહતાજી ઉનકે સાથ(હમેશા) લગા દી ગઇ હે, ઔર વો અલ્લાહ તઆલા કે ગુસ્સે કે હકદાર હુવે, યે(સઝા)[૩] ઇસ લિયે(દી ગઇ) કે વો અલ્લાહ તઆલા કે હુકમોં કા ઇનકાર કરતે થે ઔર નબીયોં કો નાહક કતલ કરતે થે ઇસ કી વજહ યે(ભી) થી કે ઉન્હોંને(અલ્લાહ તઆલા કી) નાફરમાની કી ઔર વો (શરીઅત કી) હદ સે નિકલ જાયા કરતે થે.《૬૧》

યકીની બાત હે કે જો લોગ ઇમાન લાએ[૪] ઔર જો લોગ યહૂદી ઔર નસરાની(ઇસાઇ) ઔર સાબી હુવે (ઉનમેં સે) જો ભી અલ્લાહ તઆલા પર ઔર આખિરત કે દિન પર ઇમાન લાએ ઔર નેક કામ કિયે તો ઉનકે લિયે ઉનકે રબ કે પાસ ઉનકા સવાબ(મિલનેવાલા) હે, ઔર ઉન પર કોઇ ખૌફ નહીં હોગા ઔર વો ગમગીન(ભી) નહીં હોંગે.《૬૨》 ઔર(વો વક્ત યાદ કરો) જબ હમને તુમસે(તૌરાત પર અમલ કરને કા) અહદ (કરાર) લિયા થા, ઔર હમને તુમ્હારે ઉપર તૂર પહાડ કો ઉઠા કર મુઅલ્લક(હવા મેં અધ્ધર) કિયા થા, કે જો (તૌરાત) હમને તુમ કો દી ઉસકો પૂરી તાકત સે પકડો[૫] ઔર જો (હુકમ) ઉસમેં હેં ઉનકો યાદ રખો; તાકે તુમકો(અમલ કરને સે) તકવા હાસિલ હો જાએ.《૬૩》 ફિર ઉસ(પક્કે કરાર) કે બાદ ભી તુમ(અપને પૂરા અમલ કરને કે વાદે સે) ફિર ગયે, સો અગર અલ્લાહ તઆલા કા ફઝલ ઔર ઉસ(અલ્લાહ તઆલા) કી રહમત તુમ પર ન હોતી તો તુમ ઝરૂર(તબાહ ઔર) બરબાદ હો જાતે.《૬૪》

---

[૧] યાની કિસી શહર મેં જાઓ. [૨] (દૂસરા તર્જુમા) તુમ્હારી માંગી હુઇ ચીઝેં.
[૩] નબિયોં કે કત્લ પર દિલેરી(બહાદુરી) કી વજહ સે યે સઝા આઇ. [૪] યાની જો ખુદકો મુસલમાન કેહતે હેં.[૫] યાની પૂરા અમલ કરો. (દૂસરા તર્જુમા) પૂરે યકીન ઔર મઝબૂતી કે સાથ કબૂલ કરો.

وَلَقَدْ عَلِمْتُمُ الَّذِيْنَ اعْتَدَوْا مِنْكُمْ فِي السَّبْتِ فَقُلْنَا لَهُمْ كُوْنُوْا قِرَدَةً خٰسِئِيْنَ ﴿٦٥﴾ فَجَعَلْنٰهَا نَكَالًا لِّمَا بَيْنَ يَدَيْهَا وَمَا خَلْفَهَا وَمَوْعِظَةً لِّلْمُتَّقِيْنَ ﴿٦٦﴾ وَاِذْ قَالَ مُوْسٰى لِقَوْمِهٖٓ اِنَّ اللّٰهَ يَاْمُرُكُمْ اَنْ تَذْبَحُوْا بَقَرَةً ؕ قَالُوْٓا اَتَتَّخِذُنَا هُزُوًا ؕ قَالَ اَعُوْذُ بِاللّٰهِ اَنْ اَكُوْنَ مِنَ الْجٰهِلِيْنَ ﴿٦٧﴾ قَالُوا ادْعُ لَنَا رَبَّكَ يُبَيِّنْ لَّنَا مَا هِيَ ؕ قَالَ اِنَّهٗ يَقُوْلُ اِنَّهَا بَقَرَةٌ لَّا فَارِضٌ وَّلَا بِكْرٌ ؕ عَوَانٌۢ بَيْنَ ذٰلِكَ ؕ فَافْعَلُوْا مَا تُؤْمَرُوْنَ ﴿٦٨﴾

ઔર પક્કી બાત હે કે તુમ(અપને) ઉન લોગોં કો(અચ્છી તરહ) જાનતે હો જિન્હોંને તુમમેં સે શનીવાર કે દિન કે (હુકમ કે) બારે મેં ઝિયાદતી કી(નાફરમાની કી) તો હમને ઉનકો કહા કે: તુમ ઝલીલ બંદર બન જાઓ[૧]﴾૬૫﴿ સો હમને ઇસ(વાકિઅહ)કો ઉસ ઝમાને કે લોગોં કે લિયે ઔર ઉસકે બાદવાલે લોગોં કે લિયે ઇબ્રત ઔર તકવાવાલોં કે લિયે નસીહત હાસિલ કરને કા સામાન બના દિયા. ﴾૬૬﴿ ઔર(વો વક્ત યાદ કરો) જબ મૂસા(અલ.) ને અપની કોમ કો કહા કે: યકીનન અલ્લાહ તઆલા તુમકો હુકમ દેતે હેં કે તુમ એક ગાય ઝબહ કરો[૨] (તો કોમ કે) લોગોં ને કહા કે: (એ મૂસા!) કયા આપ હમસે મઝાક કરતે હેં? વોહ(મૂસા અલ.) કેહને લગે: મેં અલ્લાહ તઆલા સે હિફાઝત ચાહતા હૂં કે મેં (ઐસે) નાદાનોં મેં સે બનૂં.[૩]﴾૬૭﴿ (કોમ કે) લોગ કેહને લગે: (એ મૂસા!) આપ હમારે લિયે અપને રબ સે દુઆ કર દીજીયે[૪] કે વોહ(અલ્લાહ તઆલા) હમકો સાફ સાફ બતલા દેવેં કે વો(ગાય) કૈસી હો? ઉસ (મૂસા અલ.)ને કહા કે: યકીનન વોહ(અલ્લાહ તઆલા) હુકમ દેતે હેં કે વો ઐસી ગાય હો જો બહોત ઝિયાદહ બૂઢી ભી ન હો ઔર કમ ઉમર(વાછરડી) ભી ન હો (બલ્કે બુઢાપા ઔર બચપન) દોનોં કે દરમિયાન કી(ઉમર કી) હો, (એ મેરી કોમ બની ઇસરાઇલ!) અબ જિસ કામ કા તુમકો હુક્મ દિયા ગયા હે વો કામ તુમ કર ડાલો.[૫]﴾૬૮﴿

---

[૧] યાની અલ્લાહ તઆલા કે હુકમ સે બંદર બના દિયે ગએ.

[૨] ઇસ લિયે કે કાતિલ કો તલાશ કરના થા.

[૩] (દૂસરા તર્જુમા) અલ્લાહ તઆલા કા હુકમ બતાને મેં મઝાક કરને લગું ઐસી હાલત સે મેં અલ્લાહ તઆલા કી હિફાઝત ચાહતા હૂં. (મા’લૂમ હુવા મઝાક મેં ભી જૂઠ નહીં બોલના ચાહિયે.)

[૪] (દૂસરા તર્જુમા) દરખાસ્ત કર દીજીયે.

[૫] ગાય કે બારે મેં ઝિયાદહ સવાલ મત કરો ઔર ગાય ઝબહ કર દો.

قَالُوا ادْعُ لَنَا رَبَّكَ يُبَيِّنْ لَّنَا مَا لَوْنُهَا ۚ قَالَ إِنَّهُ يَقُوْلُ إِنَّهَا بَقَرَةٌ صَفْرَآءُ ۙ فَاقِعٌ لَّوْنُهَا تَسُرُّ النّٰظِرِيْنَ ﴿٦٩﴾ قَالُوا
ادْعُ لَنَا رَبَّكَ يُبَيِّنْ لَّنَا مَا هِيَ ۙ إِنَّ الْبَقَرَ تَشٰبَهَ عَلَيْنَا ۚ وَإِنَّآ إِنْ شَآءَ اللّٰهُ لَمُهْتَدُوْنَ ﴿٧٠﴾ قَالَ إِنَّهُ يَقُوْلُ إِنَّهَا بَقَرَةٌ
لَّا ذَلُوْلٌ تُثِيْرُ الْاَرْضَ وَلَا تَسْقِي الْحَرْثَ ۚ مُسَلَّمَةٌ لَّا شِيَةَ فِيْهَا ۚ قَالُوا الْـٰٔنَ جِئْتَ بِالْحَقِّ ۚ فَذَبَحُوْهَا وَمَا كَادُوْا
يَفْعَلُوْنَ ﴿٧١﴾ ع

વોહ (કોમ કે લોગ ફિર) કેહને લગેઃ (એ મૂસા!) આપ હમારે લિયે અપને રબ સે દુઆ કર દીજીયે કે હમકો વો (અલ્લાહ તઆલા) સાફ સાફ બતલા દેવેં કે ઉસ (ગાય) કા રંગ કૈસા હો? ઉસ (મૂસા અલ.) ને કહાઃ વો (અલ્લાહ તઆલા) ફરમાતે હેં કેઃ વો ગાય પીલે રંગ કી હી હોની ચાહિયે, ઉસકા ઐસા ગેહરે પીલે (ઘટ્ટ-ડાર્ક પીલા) રંગ હો કે દેખનેવાલોં (કે દિલ) કો ખુશ કર દેવે.﴾૬૯﴿ (કોમ કે) લોગ કેહને લગેઃ (એ મૂસા!) આપ હમારે લિયે અપને રબ સે દુઆ કર દીજીયે કે વો (અલ્લાહ તઆલા) હમકો સાફ સાફ બતલા દેવેં કે વોહ (ગાય) કિસ તરહ કી હોની ચાહિયે? યકીનન વો ગાય અભી ભી હમ પર મુશ્તબહ હે,[૧] ઔર અગર અલ્લાહ તઆલા ને ચાહા તો (ગાય કી કિસમ કે ઝાહિર હોને કે બાદ) હમ ઝરૂર(ઉસ ગાય કા) પતા લગા લેંગે.﴾૭૦﴿ મૂસા (અલ.) ને કહા કેઃ યકીનન વોહ (મેરે અલ્લાહ તઆલા) યે હુકમ દેતે હેં કે વો ઐસી ગાય હો જો મેહનત કર કે ઝમીન કો જોતનેવાલી ન હો (યાની હલ ચલાનેવાલી ન હો) ઔર ન તો વો(ગાય) ખેતી કો પાની દેને (યાની સીંચાઇ) કા કામ કરતી હો, (વો ગાય પૂરી તરહ કામ કાજ કે અસર યા ઐબ સે) સલામત હો, ઉસ (ગાય) મેં કિસી તરહ કા (દૂસરે રંગ કા) દાગ (યાની ધબ્બા) ન હો, (કોમ કે) લોગ કેહને લગે કેઃ (એ મૂસા) અબ તુમ સાફ (યાની પૂરી) બાત લાએ,[૨] સો ઉન્હોંને ઉસ (ગાય) કો ઝબહ કિયા,[૩] હાલાંકે લગતા ન થા કે વો યે કામ કરેંગે.﴾૭૧﴿

[૧] (દૂસરા તર્જુમા) યકીનન ગાય કે બારે મેં હમ (અભી ભી) શુબહ (શક) મેં પડે હુવે હેં.

[૨] યાની અબ ગાય કે બારે મેં પૂરી બાત હમારે સામને આ ગઇ.

[૩] જિસ બચ્ચે કે પાસ ઇન સિફતોંવાલી ગાય થી ઉસસે ખરીદ કર.

وَاِذۡ قَتَلۡتُمۡ نَفۡسًا فَادّٰرَءۡتُمۡ فِيۡهَا ؕ وَاللّٰهُ مُخۡرِجٌ مَّا كُنۡتُمۡ تَكۡتُمُوۡنَ‌ۚ﴿۷۲﴾ فَقُلۡنَا اضۡرِبُوۡهُ بِبَعۡضِهَا ‌ؕ كَذٰلِكَ يُحۡىِ اللّٰهُ الۡمَوۡتٰى ۙ وَيُرِيۡكُمۡ اٰيٰتِهٖ لَعَلَّكُمۡ تَعۡقِلُوۡنَ﴿۷۳﴾ ثُمَّ قَسَتۡ قُلُوۡبُكُمۡ مِّنۡۢ بَعۡدِ ذٰلِكَ فَهِىَ كَالۡحِجَارَةِ اَوۡ اَشَدُّ قَسۡوَةً ‌ؕ وَاِنَّ مِنَ الۡحِجَارَةِ لَمَا يَتَفَجَّرُ مِنۡهُ الۡاَنۡهٰرُ‌ؕ وَاِنَّ مِنۡهَا لَمَا يَشَّقَّقُ فَيَخۡرُجُ مِنۡهُ الۡمَآءُ‌ؕ وَاِنَّ مِنۡهَا لَمَا يَهۡبِطُ مِنۡ خَشۡيَةِ اللّٰهِ‌ؕ وَمَا اللّٰهُ بِغَافِلٍ عَمَّا تَعۡمَلُوۡنَ﴿۷۴﴾ اَفَتَطۡمَعُوۡنَ اَنۡ يُّؤۡمِنُوۡا لَـكُمۡ وَقَدۡ كَانَ فَرِيۡقٌ مِّنۡهُمۡ يَسۡمَعُوۡنَ كَلٰمَ اللّٰهِ ثُمَّ يُحَرِّفُوۡنَهٗ مِنۡۢ بَعۡدِ مَا عَقَلُوۡهُ وَهُمۡ يَعۡلَمُوۡنَ﴿۷۵﴾

ઔર (યાદ કરો) જબ (એ બની ઇસરાઇલ!) તુમને એક શખ્સ કો કત્લ કર દિયા થા ઔર ઉસ(કત્લ) કા ઇલ્ઝામ(આરોપ) તુમ એક દૂસરે પર ડાલ રહે થે ઔર જો(રાઝ) તુમ છુપાના ચાહતે થે અલ્લાહ તઆલા તો ઉસકો ઝાહિર કરનેવાલે હી થે.[૧]﴿૭૨﴾ સો હમને હુકમ દિયા કેઃ (એ બની ઇસરાઇલ!) ઇસ(ઝબહ કી હુઇ ગાય) કા એક હિસ્સા ઉસ (કતલ હોને વાલે) સે લગા દો,[૨] ઇસી તરહ (કયામત મેં) અલ્લાહ તઆલા મુર્દો કો ઝિંદા કરેંગે, ઔર વો (અલ્લાહ તઆલા) અપની કુદરત કે નમૂને તુમકો દિખલાતે હેં; તાકે તુમ અક્લ સે કામ લો. ﴿૭૩﴾ ફિર ઇસ(તરહ કે કિસ્સોં કો દેખને) કે બાદ (ભી એ બની ઇસરાઇલ!) તુમ્હારે દિલ ઐસે સખ્ત હો ગયે કે જૈસે વો પથ્થર હેં યા ઉસ(પથ્થર) સે ભી ઝિયાદહ સખ્ત હેં, ઔર યકીનન કુછ પથ્થરોં મેં સે તો નેહરેં બેહ કર નિકલતી હેં ઔર યકીનન ઉન(પથ્થરોં) મેં સે(દૂસરે) કુછ ઐસે હોતે હેં કે જબ વો ફટતે હેં તો ઉસમેં સે પાની નિકલતા હે ઔર કુછ ઉનમેં સે (તીસરી કિસમ કે પથ્થર) ઐસે ભી હેં કે વો અલ્લાહ તઆલા કે ડર સે(ઉપર સે) નીચે કી તરફ ગિરતે હેં, ઔર જો કામ તુમ કરતે હો અલ્લાહ તઆલા ઉસસે બેખબર નહીં હે.﴿૭૪﴾ (એ મુસલમાનો!) કયા ફિર ભી તુમ ઉમ્મીદ રખતે હો ઇસ બાત કી કે વો (યહૂદી) તુમ્હારે કેહને સે ઇમાન લે આએંગે ઔર(ઉનકા તો હાલ ઐસા હે કે) ઉનકી એક જમાઅત અલ્લાહ તઆલા કે કલામ કો સુનતી થી ફિર ઉસકો સમજને કે બાદ (જાન બૂજ કર) વો ઉસકો બદલ ડાલતે થે; હાલાંકે વો (ઉસ બદલને કી બુરાઇ કો) જાનતે ભી થે.[૩]﴿૭૫﴾

---

[૧] યાની સચ્ચા કાતિલ કોન હે, વો ઝાહિર કરના થા.

[૨] તબ ઉસને જિસકા કત્લ હુવા થા ઝિંદા હો કર કાતિલ કા નામ બતા દિયા કે મેરે ભતીજે ને મુજે કત્લ કિયા થા.

[૩] યાની અલ્લાહ તઆલા કે હુકમ કો બદલને પર દુનિયા ઔર આખિરત કી સઝાએં જાનતે થે.

وَاِذَا لَقُوا الَّذِيْنَ اٰمَنُوْا قَالُوْٓا اٰمَنَّا ۚۖ وَاِذَا خَلَا بَعْضُهُمْ اِلٰى بَعْضٍ قَالُوْٓا اَتُحَدِّثُوْنَهُمْ بِمَا فَتَحَ اللّٰهُ عَلَيْكُمْ لِيُحَآجُّوْكُمْ بِهٖ عِنْدَ رَبِّكُمْ ؕ اَفَلَا تَعْقِلُوْنَ ۝٧٦ اَوَلَا يَعْلَمُوْنَ اَنَّ اللّٰهَ يَعْلَمُ مَا يُسِرُّوْنَ وَمَا يُعْلِنُوْنَ ۝٧٧ وَمِنْهُمْ اُمِّيُّوْنَ لَا يَعْلَمُوْنَ الْكِتٰبَ اِلَّآ اَمَانِيَّ وَاِنْ هُمْ اِلَّا يَظُنُّوْنَ ۝٧٨

ઔર વોહ(યહૂદી મુનાફિક લોગ) જબ ઇમાનવાલોં સે મિલતે હૈં તો(ઝબાન સે) કેહતે હૈં કે હમ ભી ઇમાન લે આએ હૈં, ઔર જબ અકેલે(યા આપસ) મેં એક દૂસરે સે મિલતે હૈં તો(યહૂદી કાફિર મુનાફિક લોગોં સે) કેહતે હૈં કેઃ જો બાતેં અલ્લાહ તઆલા ને તુમ પર(તૌરાત મેં) ખોલી(બતાઇ)[૧] તુમ વો બાતેં ઉન(મુસલમાનોં) કો કયું બતા દેતે હો? તાકે વો (મુસલમાન કયામત કે દિન) તુમ્હારે ખિલાફ ઇન બાતોં સે તુમ્હારે રબ કે પાસ દલીલબાઝી કરેં,[૨] કયા ફિર ભી તુમ(ઇતની) બાત સમજતે નહીં હો.[૩]《૭૬》 (જો લોગ આપસ મેં ઐસી બાતેં કરતે હૈં) કયા ઉનકો ઇતના ભી મા'લૂમ નહીં હે કે જો બાત વો છુપાતે હૈં ઔર જો બાત વો લોગ ઝાહિર કરતે હૈં યકીનન અલ્લાહ તઆલા ઉન સબ(બાતોં) કો જાનતે હૈં.《૭૭》 ઔર ઇન(બની ઇસરાઇલ) મેં કુછ અભણ લોગ ભી હૈં[૪] જો કિતાબ(તૌરાત) કા ઇલ્મ તો નહીં રખતે, સિર્ફ (બડોં સે સુની સુનાઇ જૂઠી યાની દિલ ખુશ કરનેવાલી બાતોં પર) ઉમ્મીદેં(બાંધ રખી) હૈં ઔર(ઉનકા કામ યે હે કે) વો સિર્ફ ખ્યાલાત બાંધતે રેહતે હૈં.《૭૮》

[૧] તૌરાત મેં નબીએ કરીમ સલ્લલ્લાહુ અલયહિ વસલ્લમ કે બારે મેં જો બશારત(અચ્છી ખબર) આઇ થી યા કુર્આન કે બારે મેં જો ખબર આઇ થી, ઉનમેં સે કોઇ એક, આધી બાત મુનાફિકીન અપને ઇમાન કી સચ્ચાઇ કા સુબૂત દેને કે લિયે મુસલમાનોં કો કેહ દેતે, ઉસ પર યહૂદી નારાઝ હોજાતે કે તુમ ઇસ તરહ ભેદ કી બાત મત બતાયા કરો, વરના મુસલમાન ઇસી બાત કો લે કર કયામત કે દિન તુમ્હારે ખિલાફ દલીલબાઝી કરેંગે, જૈસે કોઇ શખ્સ ઝબાન સે કિસી બાત કા ઇકરાર કરે યા ઇકરાર કા કોઇ તહરીર(લિખાણ) લિખ કર દેવે ઔર ફિર ઉસી બાત કા ઇન્કાર કર દેવે તો બહોત ઝિયાદહ રૂસ્વાઇ હોતી હે કે ઇકરાર કર કે ફિર ગયા.

નોટઃ તૌરાત ઔર ઇન્જીલ મેં બહોત સારી તબ્દીલી કે બાવજૂદ આજ તક હઝરત નબીએ કરીમ સલ્લલ્લાહુ અલયહિ વસલ્લમ કી બશારત(ખુશખબરી) ખુલે શબ્દો મેં મૌજૂદ હે.

[૨] કે યે યહૂદી લોગ જાનતે હુવે ભી માનતે નહીં થે. (દૂસરા તર્જુમા) કહીં ઐસા ન હો કે વો મુસલમાન ઇન બાતોં કી વજહ સે તુમ્હારે રબ કે સામને તુમ પર ઇલ્ઝામ લગાને લગેં.

[૩] (દૂસરા તર્જુમા) તુમમેં ઇતની અક્લ ભી નહીં હે.

[૪] યાની યહૂદી ઉલમા કે મુકાબ્લે મેં અવામ મેં ઇલ્મ કી કમી થી.

فَوَيْلٌ لِّلَّذِينَ يَكْتُبُونَ الْكِتٰبَ بِأَيْدِيهِمْ ۗ ثُمَّ يَقُولُونَ هٰذَا مِنْ عِنْدِ اللّٰهِ لِيَشْتَرُوا بِهٖ ثَمَنًا قَلِيلًا ۖ فَوَيْلٌ لَّهُمْ مِّمَّا كَتَبَتْ أَيْدِيهِمْ وَوَيْلٌ لَّهُمْ مِّمَّا يَكْسِبُونَ ﴿٧٩﴾ وَقَالُوا لَنْ تَمَسَّنَا النَّارُ إِلَّآ أَيَّامًا مَّعْدُودَةً ۖ قُلْ أَتَّخَذْتُمْ عِنْدَ اللّٰهِ عَهْدًا فَلَنْ يُّخْلِفَ اللّٰهُ عَهْدَهٗٓ أَمْ تَقُولُونَ عَلَى اللّٰهِ مَا لَا تَعْلَمُونَ ﴿٨٠﴾

સો બહોત બડી તબાહી હે ઉન લોગોં કે લિયે જો અપને હાથોં સે કિતાબ લિખતે હેં[૧] ફિર (લોગોં સે યૂં) કેહતે હેં કેઃ યે બાતેં અલ્લાહ તઆલા કે યહાં સે (આઇ) હેં; તાકે ઐસી(જૂઠી) બાત કે ઝરિયે થોડાસા(દુનિયા કા) માલ વો કમા લેવેં, સો ઉનકે હાથોં ને જો કુછ લિખા હે ઉસકી વજહ સે ઉનકે લિયે બડી તબાહી હે ઔર ઇસ (ખૂદ કી લિખી હુઇ બાતોં) સે જો (દુનિયા કી) કમાઇ કી ઉસકી વજહ સે (ભી) ઉનકે લિયે ભારી તબાહી હે.﴿૭૯﴾ ઔર વોહ(બની ઇસરાઇલ યૂં) કેહતે થે કેઃ હમકો તો(જહન્નમ કી) આગ બિલ્કુલ નહીં લગેગી, હાં ચંદ ગિનતી કે દિન[૨] (જહન્નમ કી આગ લગેગી), તો (એ નબી!) તુમ (ઇન બની ઇસરાઇલ સે) કહો કેઃ કયા તુમને (ઇસ બારે મેં) અલ્લાહ તઆલા સે(ઇસકા) કોઇ અહદ(કરાર) લે રખા હે[૩] કે અલ્લાહ તઆલા અપને અહદ(કરાર) કે ખિલાફ બિલ્કુલ નહીં કરેંગે યા તો તુમ અલ્લાહ તઆલા પર ઐસી બાત બોલતે હો જો તુમ જાનતે હી નહીં હો.[૪]﴿૮૦﴾

---

[૧] યાની તૌરાત મેં અપની લિખી હુઇ બાત કો મિલાતે હેં.

[૨] (દૂસરા તર્જુમા) ગિનતી કે ચંદ દિનોં કે સિવા(જહન્નમ કી) આગ હમકો છુયેગી ભી નહીં.

(૧) અમુક કે નઝદીક સાત દિન; ઇસ લિયે કે યહૂદિયોં કે ખ્યાલ મેં દુનિયા કી કુલ ઉમર સાત હઝાર સાલ હે, એક હઝાર કે બદલે એક દિન, ઇસ તરહ સાત હઝાર કે બદલે સાત દિન.

(૨) અમુક ને ઉસસે ચાલીસ દિન મુરાદ લિયે હેં; ઇસ લિયે કે કોમ ને હઝરત મૂસા અલ. કે તૂર પર તશરીફ લે જાને કે ઝમાને મેં ચાલીસ દિન બછડે (વાછરડે) કી પૂજા કી થી.

(૩) અમુક ને ઉસસે ચાલીસ સાલ મુરાદ લિયે હેં; ઇસ લિયે કે ચાલીસ સાલ બની ઇસરાઇલ તીહ કે મેદાન મેં હૈરાન ઔર પરેશાન ફિરતે રહે.

(૪) ઔર અમુક ને હર યહૂદી જિતને સાલ દુનિયા મેં ઝિંદા રહા, ઉતને સાલ જહન્નમ મેં જલેગા, યે સબ મનઘડત બાતેં હેં.

[૩] અલ્લાહ તઆલા થોડે હી દિન તુમકો જહન્નમ મેં ડાલેગા.

[૪] યાની ઐસા કોઇ અહદ(કરાર) હુવા હી નહીં હે.

بَلٰى مَنْ كَسَبَ سَيِّئَةً وَّاَحَاطَتْ بِهٖ خَطِيْٓـــَٔتُهٗ فَاُولٰٓئِكَ اَصْحٰبُ النَّارِ هُمْ فِيْهَا خٰلِدُوْنَ﴿٨١﴾ وَالَّذِيْنَ اٰمَنُوْا وَعَمِلُوا الصّٰلِحٰتِ اُولٰٓئِكَ اَصْحٰبُ الْجَنَّةِ هُمْ فِيْهَا خٰلِدُوْنَ﴿٨٢﴾ ع

وَاِذْ اَخَذْنَا مِيْثَاقَ بَنِيْٓ اِسْرَآءِيْلَ لَا تَعْبُدُوْنَ اِلَّا اللّٰهَ وَبِالْوَالِدَيْنِ اِحْسَانًا وَّذِى الْقُرْبٰى وَالْيَتٰمٰى وَالْمَسٰكِيْنِ وَقُوْلُوْا لِلنَّاسِ حُسْنًا وَّاَقِيْمُوا الصَّلٰوةَ وَاٰتُوا الزَّكٰوةَ ثُمَّ تَوَلَّيْتُمْ اِلَّا قَلِيْلًا مِّنْكُمْ وَاَنْتُمْ مُّعْرِضُوْنَ﴿٨٣﴾ وَاِذْ اَخَذْنَا مِيْثَاقَكُمْ لَا تَسْفِكُوْنَ دِمَآءَكُمْ وَلَا تُخْرِجُوْنَ اَنْفُسَكُمْ مِّنْ دِيَارِكُمْ ثُمَّ اَقْرَرْتُمْ وَاَنْتُمْ تَشْهَدُوْنَ﴿٨٤﴾ ثُمَّ اَنْتُمْ هٰٓؤُلَآءِ تَقْتُلُوْنَ اَنْفُسَكُمْ وَتُخْرِجُوْنَ فَرِيْقًا مِّنْكُمْ مِّنْ دِيَارِهِمْ

કયૂં નહીં! (જહન્નમ કા કાયદા યે હે કે) જિસ શખ્સ ને ગુનાહ કા કામ કિયા ઔર ઉસકે ગુનાહ ને સબ તરફ સે ઉસકો ઘેર લિયા[૧] સો વહી જહન્નમ મેં જાનેવાલે લોગ હેં, વો ઉસમેં હમેશા રહેંગે.﴾૮૧﴿ (જન્નત કા કાયદા યે હે કે) ઔર જો લોગ ઇમાન લાએ ઔર ઉન્હોંને નેક કામ કિયે વહી (લોગ) જન્નત મેં જાનેવાલે હેં, વો ઉસમેં હમેશા રહેંગે.﴾૮૨﴿

ઔર (ઉસ વક્‌ત કો ભી તુમ યાદ કરો) જબ કે હમને બની ઇસરાઇલ સે ઇકરાર લિયા થા (ઇસ ઇકરાર કી બાતેં યે થીં) કે તુમ અલ્લાહ તઆલા કે સિવા કિસી કી ઇબાદત ન કરના ઔર માં બાપ કે સાથ અચ્છા સુલૂક (બરતાવ) કરો ઔર રિશ્તેદારોં ઔર યતીમોં ઔર મિસ્કીનોં કે સાથ ભી (અચ્છા બરતાવ કરો), ઔર તુમ લોગોં કો નેક બાત કેહતે રેહના, ઔર તુમ નમાઝ કાઇમ રખના, ઔર ઝકાત દેતે રેહના, ફિર તુમ મેં સે થોડે લોગોં કે સિવા બાકી સબ (લોગ ઇસ ઇકરાર સે) ફિર ગયે, ઔર તુમ હી લોગ (વાદા કર કે) ફિરનેવાલે હો.[૨] ﴾૮૩﴿ ઔર (એ બની ઇસરાઇલ! વો વક્‌ત ભી યાદ કરો) જબ હમને તુમસે ઇકરાર લિયા થા (જિસકી ખાસ ખાસ બાતેં યે થીં) કે તુમ આપસ મેં એક દૂસરે કા ખૂન નહીં બહાઓગે, ઔર અપનોં કો અપને વતન સે તુમ નહીં નિકાલોગે, ફિર તુમને (ઇન બાતોં કા) ઇકરાર કર લિયા ઔર તુમ ખૂદ (ઇસ ઇકરાર કે) ગવાહ હો.﴾૮૪﴿ ફિર (એ બની ઇસરાઇલ!) તુમ વહી લોગ તો હો જો (અપને ઇકરાર કે ખિલાફ કર કે) અપનોં કો કત્લ કરતે હો, ઔર તુમ અપનોં હી મેં સે કુછ લોગોં કો ઉનકે વતન સે નિકાલતે હો,

---

[૧] ગુનાહ કે ઘેરને કા મતલબ યે હે કે નેકી કા કોઇ અસર તક ન રહે, ઝાહિર હે કે યે બાત કાફિર મેં હોતી હે.

[૨] (દૂસરા તર્જુમા) ઔર તુમ્હારી તો આદત હી હે (ઇકરાર કર કે) ફિર જાના.

تَظٰهَرُوْنَ عَلَيْهِمْ بِالْاِثْمِ وَالْعُدْوَانِ ؕ وَاِنْ يَّاْتُوْكُمْ اُسٰرٰى تُفٰدُوْهُمْ وَهُوَ مُحَرَّمٌ عَلَيْكُمْ اِخْرَاجُهُمْ ؕ اَفَتُؤْمِنُوْنَ
بِبَعْضِ الْكِتٰبِ وَتَكْفُرُوْنَ بِبَعْضٍ ۚ فَمَا جَزَآءُ مَنْ يَّفْعَلُ ذٰلِكَ مِنْكُمْ اِلَّا خِزْىٌ فِى الْحَيٰوةِ الدُّنْيَا ۚ وَيَوْمَ الْقِيٰمَةِ
يُرَدُّوْنَ اِلٰٓى اَشَدِّ الْعَذَابِ ؕ وَمَا اللّٰهُ بِغَافِلٍ عَمَّا تَعْمَلُوْنَ ﴿۸۵﴾

(યાની) ઉનકે ખિલાફ ગુનાહ ઔર ઝિયાદતી(નાફરમાની) કે કામ મેં(દૂસરોં કી) મદદ કરતે હો, ઔર (અજીબ બાત યે હે કે) અગર વોહ(અપને મઝહબી યા ખાનદાની લોગ દુશ્મનોં કે) કૈદી બન કર તુમ્હારે પાસ આ જાએં તો તુમ ફિદયા દે કર(દંડ ભર કે) ઉનકો છુડા લેતે હો; હાલાંકે(વતન સે) ઉનકો નિકાલ દેના ભી તુમ્હારે લિયે હરામ થા,[૧] તો કયા તુમ (તૌરાત) કિતાબ કે કુછ હુકમોં કો માનતે હો ઔર કુછ (હુકમોં) કા તુમ ઈન્કાર કરતે હો?[૨] સો જો શખ્સ તુમ મેં સે ઐસા કરતા હે ઉસકી સઝા યહી હે કે દુનિયા કી ઝિંદગી મેં (ઉસકી) રૂસ્વાઇ હોગી ઔર કયામત કે દિન વો સખ્ત અઝાબ મેં લોટા(યાની ડાલ) દિયે જાએંગે, ઔર જો કામ તુમ કરતે હો અલ્લાહ તઆલા ઉસ સે બેખબર નહીં હે.﴿૮૫﴾

[૧] મદીના મેં યહૂદિયોં કે દો બડે ખાનદાન રેહતે થે; એક બનૂ કુરયઝા ઔર દૂસરા બનૂ નઝીર. બનૂ કુરયઝા કે યહૂદિયોં કી કબીલએ ઔસ કે લોગોં સે દોસ્તી થી ઔર કબીલએ ખઝરજ કે લોગોં કી બનૂ નઝીર કે યહૂદિયોં કે સાથ દોસ્તી થી. અબ ઔસ ઔર ખઝરજ મેં આપસ મેં લડાઇ હોતી રેહતી થી, તો દોસ્તી કે તકાઝે સે કબીલએ બનૂ કુરયઝા કે લોગ ઔસવાલોં કી મદદ કરતે થે, ઔર ઈસી મદદ કી વજહ સે જબ બનૂ નઝીર કે લોગ ખઝરજ કે લોગોં કા સાથ દેને આતે તો કુરયઝા ઔર નઝીર કે લોગોં મેં ભી લડાઇ હો જાતી ઔર બનૂ નઝીર ઔર બનૂ કુરયઝા કે લોગ એક દૂસરે કે ખાનદાનવાલોં કો કત્લ ભી કરતે ઔર જિલા વતન(દેશ નિકાલ, તડીપાર) કરના પડતા તો ઉસમેં ભી મદદ કરતે. હાલાંકે તૌરાત મેં યહૂદિયોં કો તીન ખાસ હુક્મ દિયે ગયે થે, (૧)આપસ મેં કત્લ ન કરના (૨)વતન ન છુડાના. યહૂદી લોગ આપસ મેં એક દૂસરે કે ખિલાફ દોનોં હુક્મ કે ખિલાફ કર ડાલતે થે ઔર કોઇ ઉનકો તૌરાત કા હુક્મ યાદ દિલાએ તો વો યૂં કેહતે હૈં કેઃ દોસ્તોં કી તો મદદ કરની હોતી હે ઔર દોસ્તોં કી મદદ મેં મજબૂરન શરીઅત કે ખિલાફ હો જાતા હે; હાલાંકે યે ભી સિર્ફ એક હીલા ઔર ધોકેબાઝી થી; અલબત્તા તૌરાત મેં એક તીસરા હુક્મ ભી થા કે (૩)અપની કોમ મેં સે કિસીકો જેલ મેં બંદ દેખે તો રૂપિયા ખર્ચ કર કે ઉસકો છુડા કર કે લે આવે, ઇસ તીસરે હુક્મ પર બડી પાબંદી સે નઝીર ઔર કુરયઝા દોનોં અમલ કરતે થે, જબ ઉનકો કોઇ કેહતા કેઃ તુમ કેદિયોં કો તો છુડા લેતે હો તો વો કેહતે કેઃ કયા કરેં તૌરાત કે હુકમ પર અમલ કરના પડતા હે, યે અજીબ ઉનકી હાલત થી કે તૌરાત કે દો હુક્મ પર અમલ ન કરે ઔર એક હુક્મ પર અમલ કરે, ઉનકી ઇસ ધોકે બાઝી પર સે ઇસ આયત મેં પર્દા ઉઠાયા ગયા હે. (આયત કા ખુલાસા યે કે અલ્લાહ તઆલા કી તરફ સે તૌરાત મેં વાદે કે બાવજૂદ ફિર ભી દેશ નિકાલ કરને કી શરારત કર કે તુમને અલ્લાહ તઆલા કે હુક્મોં કી નાફરમાની કી.)[૨] જો હુક્મ અપની ચાહત કે મુતાબિક હો ઉસ પર અમલ કરના ઔર જો ચાહત કે મુતાબિક ન હો ઉસ પર અમલ ન કરના.

أُولَٰٓئِكَ الَّذِينَ اشْتَرَوُا الْحَيٰوةَ الدُّنْيَا بِالْاٰخِرَةِ ۚ فَلَا يُخَفَّفُ عَنْهُمُ الْعَذَابُ وَلَا هُمْ يُنْصَرُونَ ﴿٨٦﴾ ع

وَلَقَدْ اٰتَيْنَا مُوسَى الْكِتٰبَ وَقَفَّيْنَا مِنْ بَعْدِهٖ بِالرُّسُلِ ۚ وَاٰتَيْنَا عِيسَى ابْنَ مَرْيَمَ الْبَيِّنٰتِ وَاَيَّدْنٰهُ بِرُوحِ الْقُدُسِ ؕ اَفَكُلَّمَا جَآءَكُمْ رَسُوْلٌۢ بِمَا لَا تَهْوٰٓى اَنْفُسُكُمُ اسْتَكْبَرْتُمْ ۚ فَفَرِيْقًا كَذَّبْتُمْ ۚ وَفَرِيْقًا تَقْتُلُوْنَ ﴿٨٧﴾ وَقَالُوْا قُلُوْبُنَا غُلْفٌ ؕ بَلْ لَّعَنَهُمُ اللّٰهُ بِكُفْرِهِمْ فَقَلِيْلًا مَّا يُؤْمِنُوْنَ ﴿٨٨﴾

ઇનહી લોગોં ને દુનિયા કી ઝિંદગી કો આખિરત કે બદલે ખરીદ લિયા,[૧] સો (કભી ભી) ઉનસે અઝાબ હલ્કા નહીં કિયા જાએગા ઔર ઉન(લોગોં) કી (કહીં સે) મદદ ભી નહીં કી જાએગી.﴾૮૬﴿

ઔર પક્કી બાત યે હે કે હમને મૂસા(અલ.) કો કિતાબ (યાની તૌરાત) દી, ઔર હમને ઉસકે બાદ એક કે પીછે એક(યાની લગાતાર) રસૂલોં કો ભેજા, ઔર મરયમ કે બેટે ઇસા(અલ.) કો, હમને ખુલે મોઅજિઝે દિયે (જો ઉનકે નબી હોને કી નિશાની થી), ઔર પાકીઝા રૂહ (યાની જિબ્રઇલ અલ.) કે ઝરિયે ઉનકો હમને મદદ પહોંચાઇ, (એ બની ઇસરાઇલ!) કયા ફિર (ઐસા નહીં હુવા કે) જબ ભી કોઇ રસૂલ તુમ્હારી નફસાની ચાહતોં કે ખિલાફ હુકમ લાયા તો તુમ તકબ્બુર કરને લગે,[૨] સો (રસૂલોં કી) એક જમાઅત કો તુમને જુઠલા દિયા, ઔર એક જમાઅત કો તુમ કત્લ હી કર ડાલતે થે.﴾૮૭﴿ ઔર (જો બની ઇસરાઇલ ઇમાન નહીં લાએ) વો કેહને લગે કેઃ હમારે દિલ તો ગિલાફ (કવર) મેં (હિફાઝત સે રખે હુવે) હેં;[૩] બલ્કે ઉનકે કુફ્ર કી વજહ સે અલ્લાહ તઆલા ને ઉન પર લઅનત ડાલ રખી હે, ઇસ લિયે કમ હી લોગ (ઉનમેં સે) ઇમાન લાતે હેં.[૪]﴾૮૮﴿

---

[૧] (દૂસરા તર્જુમા) જિન્હોંને આખિરત દે કર દુનિયા કી ઝિંદગી ખરીદ લી.

[૨] અકડ ગએ કે નહીં માનેંગે.

[૩] (દૂસરા તર્જુમા) બની ઇસરાઇલ કેહને લગેઃ હમારે દિલ તો (ઇલ્મ ઔર મઅરિફત કા) ખઝાના હે, (યાની હઝરત મુહમ્મદ સલ્લલ્લાહુ અલયહિ વસલ્લમ કી નસીહત કી હમકો ઝરૂરત નહીં) પેહલે તર્જુમે કા મતલબ યે હે કે દિલ હિફાઝત મેં હોને કી વજહ સે યહૂદિયત દિલ સે નિકલેગી નહીં, ઔર ઇસ્લામ અંદર દાખિલ નહીં હોગા.

[૪] (દૂસરા તર્જુમા) વો બહોત હી થોડા ઇમાન રખતે હેં.

وَلَمَّا جَآءَهُمْ كِتٰبٌ مِّنْ عِنْدِ اللّٰهِ مُصَدِّقٌ لِّمَا مَعَهُمْ ۙ وَكَانُوْا مِنْ قَبْلُ يَسْتَفْتِحُوْنَ عَلَى الَّذِيْنَ كَفَرُوْا ۚ فَلَمَّا جَآءَهُمْ مَّا عَرَفُوْا كَفَرُوْا بِهٖ ۡ فَلَعْنَةُ اللّٰهِ عَلَى الْكٰفِرِيْنَ ﴿۸۹﴾ بِئْسَمَا اشْتَرَوْا بِهٖۤ اَنْفُسَهُمْ اَنْ يَّكْفُرُوْا بِمَاۤ اَنْزَلَ اللّٰهُ بَغْيًا اَنْ يُّنَزِّلَ اللّٰهُ مِنْ فَضْلِهٖ عَلٰى مَنْ يَّشَآءُ مِنْ عِبَادِهٖ ۚ فَبَآءُوْ بِغَضَبٍ عَلٰى غَضَبٍ ؕ وَلِلْكٰفِرِيْنَ عَذَابٌ مُّهِيْنٌ ﴿۹۰﴾ وَاِذَا قِيْلَ لَهُمْ اٰمِنُوْا بِمَاۤ اَنْزَلَ اللّٰهُ قَالُوْا نُؤْمِنُ بِمَاۤ اُنْزِلَ عَلَيْنَا وَيَكْفُرُوْنَ بِمَا وَرَآءَهٗ ۗ وَهُوَ الْحَقُّ مُصَدِّقًا لِّمَا مَعَهُمْ ؕ

ઔર જબ ઇન(બની ઇસરાઇલ) કે પાસ અલ્લાહ તઆલા કી તરફ સે કિતાબ આઇ (યાની કુર્આન) જો ઉનકે પાસ(પેહલે સે) મૌજૂદ(તૌરાત કિતાબ) કો સચ્ચા બતલાતી હે, હાલાંકે (ઇન બની ઇસરાઇલ કા) પેહલે(યે તરીકા થા કે કુર્આન કે વસીલે સે) વો કાફિરોં કે ખિલાફ જીત કી દુઆ માંગા કરતે થે, સો જબ ઇન(બની ઇસરાઇલ) કે પાસ(પેહલે સે) જાની પેહચાની કિતાબ આ ચુકી(યાની કુર્આન) તો ઇન (બની ઇસરાઇલ કે) લોગોં ને ઉસકો માનને સે ઇન્કાર કર દિયા, સો (ઐસે) કાફિરોં પર અલ્લાહ તઆલા કી લઅનત હે.﴾૮૯﴿ બહોત બુરી હે વો ચીઝ જિસકે બદલે મેં ઉન્હોંને અપને આપકો બેચ ડાલા, યે કે અલ્લાહ તઆલા કે ઉતારે હુવે કલામ (યાની કુર્આન) કા ઇસ ઝિદ પર ઉન્હોંને ઇન્કાર કર દિયા કે અલ્લાહ તઆલા અપને ફઝલ (યાની વહી) મેં સે[૧] અપને બંદોં મેં સે જિસ પર ચાહે ઉસ પર (કયું) ઉતારતે હેં, સો વો (બની ઇસરાઇલ અલ્લાહ તઆલા કે) ગઝબ પર ગઝબ કે હકદાર હુવે,[૨] ઔર કાફિરોં કે લિયે ઝલીલ કર દેનેવાલા અઝાબ હે.﴾૯૦﴿ ઔર જબ ઉન(બની ઇસ્રાઇલ) સે કહા જાતા હે કે જો (કુર્આન) અલ્લાહ તઆલા ને ઉતારા ઉસ પર તુમ ઇમાન લે આઓ તો(જવાબ મેં યે યૂં) કેહતે હેં કેઃ જો (કિતાબઃ તૌરાત) હમ પર ઉતારી ગઇ હમ (સિર્ફ) ઉસ (કિતાબ) પર ઇમાન રખતે હેં ઔર ઉસ (તૌરાત) કે સિવા (દૂસરી આસમાની કિતાબોં) કા વો ઇન્કાર કરતે હેં, હાલાંકે વોહ(કુર્આન) તો હક હે, (ઔર) ઇન (બની ઇસરાઇલ)કે પાસ જો (કિતાબઃ તૌરાત) હે (કુર્આન) ઉસકો સચ્ચા બતલાતા હે,

---

[૧] (દૂસરા તર્જુમા) અપને ફઝલ કા કોઇ હિસ્સા.

[૨] એક ગઝબ કુફ્ર કી વજહ સે દૂસરા હસદ કી વજહ સે.

قُلۡ فَلِمَ تَقۡتُلُوۡنَ اَنۡۢبِيَآءَ اللّٰهِ مِنۡ قَبۡلُ اِنۡ كُنۡتُمۡ مُّؤۡمِنِيۡنَ۝۹۱ وَلَقَدۡ جَآءَكُمۡ مُّوۡسٰى بِالۡبَيِّنٰتِ ثُمَّ اتَّخَذۡتُمُ الۡعِجۡلَ مِنۡۢ بَعۡدِهٖ وَاَنۡتُمۡ ظٰلِمُوۡنَ۝۹۲ وَاِذۡ اَخَذۡنَا مِيۡثَاقَكُمۡ وَرَفَعۡنَا فَوۡقَكُمُ الطُّوۡرَ ؕ خُذُوۡا مَآ اٰتَيۡنٰكُمۡ بِقُوَّةٍ وَّاسۡمَعُوۡا ؕ قَالُوۡا سَمِعۡنَا وَعَصَيۡنَا ۚ وَاُشۡرِبُوۡا فِىۡ قُلُوۡبِهِمُ الۡعِجۡلَ بِكُفۡرِهِمۡ ؕ قُلۡ بِئۡسَمَا يَاۡمُرُكُمۡ بِهٖۤ اِيۡمَانُكُمۡ اِنۡ كُنۡتُمۡ مُّؤۡمِنِيۡنَ۝۹۳ قُلۡ اِنۡ كَانَتۡ لَكُمُ الدَّارُ الۡاٰخِرَةُ عِنۡدَ اللّٰهِ خَالِصَةً مِّنۡ دُوۡنِ النَّاسِ فَتَمَنَّوُا الۡمَوۡتَ اِنۡ كُنۡتُمۡ صٰدِقِيۡنَ۝۹۴

તુમ(ઉનસે)[૧] કહોઃ અગર તુમ સચમુચ (તૌરાત પર) ઇમાન રખતે થે તો ઇસસે પેહલે(યાની પિછલે ઝમાને મેં) અલ્લાહ તઆલા કે નબિયોં કો તુમ કયું કત્લ કરતે રહે?[૨]﴾૯૧﴿ ઔર પક્કી બાત યે હે કે (ખૂદ) મૂસા(અલ.) તુમ્હારે પાસ ખુલે મુઅજિઝે લે કર આ ચુકે, ફિર ઉન(મૂસા અલ. કે તૂર પર જાને)કે બાદ તુમને બછડે કો મા'બૂદ બના લિયા ઔર તુમ ઝુલ્મ કરનેવાલે થે.[૩]﴾૯૨﴿ ઔર (એ બની ઇસરાઇલ! ઉસ વક્ત કો યાદ કરો) જબ હમને તુમ સે ઇકરાર લિયા થા ઔર હમને તૂર પહાડ કો ઉઠા કર તુમ પર હવા મેં અધ્ધર કર દિયા, (હમને હુક્મ દિયા) કે જો હમને તુમકો દિયા[૪] ઉસકો મઝબૂતી સે પકડો,[૫] ઔર (જો કુછ કહા જાએ ઉસકો ઘ્યાન સે) સુનો, તો ઉન(બની ઇસરાઇલ કે) લોગોં ને કહાઃ હમને સુન તો લિયા ઔર(લેકિન) હમને નહીં માના,[૬] ઉનકે કુફ્ર કી વજહ સે ઉનકે દિલોં મેં બછડે(વાંછરડે) કી મુહબ્બત પિલા દી ગઇ.[૭] (એ નબી!) તુમ(ઇન બની ઇસરાઇલ સે) કહોઃ (તુમ્હારે ખ્યાલ મેં) અગર તુમ ઇમાનવાલે હો તો બહોત બુરી બાત હે જો તુમ્હારા(અપના ખ્યાલી) ઇમાન તુમકો સિખાતા હે.[૮]﴾૯૩﴿ (એ નબી!) તુમ(ઇન બની ઇસરાઇલ સે) કહો કેઃ અગર અલ્લાહ તઆલા કે યહાં આખિરત કા ઘર[૯] સિર્ફ તુમ્હારે લિયે ખાસ હે, દૂસરે લોગોં કે લિયે નહીં,[૧૦] તો અગર તુમ્હારી યે બાત સચ્ચી હે તો મૌત કી તમન્ના કર કે દિખા દો.﴾૯૪﴿

---

[૧] બની ઇસરાઇલ કે તૌરાત પર પૂરે ઇમાન કે દાવે કો તોડને કે લિયે યૂં કહો કે.

[૨] ઇસ લિયે કે તૌરાત નબીયોં કે કત્લ કી ઇજાઝત નહીં દેતી.

[૩] યાની અલ્લાહ તઆલા કો છોડ કર બછડે કી ઇબાદત કરના બડા ઝુલ્મ (યાની કુફ્ર) થા.

[૪] તૌરાત કે હુકમ. [૫] યાની ઉસ પર પૂરા અમલ કરો.

[૬] યાની સુની હુઇ બાત પર પેહલે ભી અમલ નહીં કિયા ઔર અબ ભી નહીં કરેંગે.

[૭] યાની દીલ મેં બસી હુઇ હે, (દૂસરા તર્જુમા) દીલ મેં ઉતાર દી ગઇ. [૮] યાની હુક્મોં કો ન માનના.[૯] યાની જન્નત કી નેઅમતેં. [૧૦] જૈસા કે તુમ કેહતે હો.

وَلَنْ يَّتَمَنَّوْهُ اَبَدًۢا بِمَا قَدَّمَتْ اَيْدِيْهِمْ ؕ وَاللّٰهُ عَلِيْمٌۢ بِالظّٰلِمِيْنَ﴿۹۵﴾ وَلَتَجِدَنَّهُمْ اَحْرَصَ النَّاسِ عَلٰى حَيٰوةٍ ۚ وَمِنَ الَّذِيْنَ اَشْرَكُوْا ۚ يَوَدُّ اَحَدُهُمْ لَوْ يُعَمَّرُ اَلْفَ سَنَةٍ ۚ وَمَا هُوَ بِمُزَحْزِحِهٖ مِنَ الْعَذَابِ اَنْ يُّعَمَّرَ ؕ وَاللّٰهُ بَصِيْرٌۢ بِمَا يَعْمَلُوْنَ﴿۹۶﴾

قُلْ مَنْ كَانَ عَدُوًّا لِّجِبْرِيْلَ فَاِنَّهٗ نَزَّلَهٗ عَلٰى قَلْبِكَ بِاِذْنِ اللّٰهِ مُصَدِّقًا لِّمَا بَيْنَ يَدَيْهِ وَهُدًى وَّبُشْرٰى لِلْمُؤْمِنِيْنَ﴿۹۷﴾ مَنْ كَانَ عَدُوًّا لِّلّٰهِ وَمَلٰٓئِكَتِهٖ وَرُسُلِهٖ وَجِبْرِيْلَ وَمِيْكٰىلَ فَاِنَّ اللّٰهَ عَدُوٌّ لِّلْكٰفِرِيْنَ﴿۹۸﴾

ઔર(હમ તુમકો બતા દેતે હેં કે અપને) ઉન કામોં કી વજહ સે જો ઉનકે હાથ આગે ભેજ ચુકે હેં, વોહ(યહૂદી લોગ) કભી ઇસ(મૌત) કી તમન્ના નહીં કરેંગે, ઔર અલ્લાહ તઆલા (ઉન) ઝાલિમોં કો ખૂબ અચ્છી તરહ સે જાનતે હેં.[૧]《૯૫》 ઔર તુમ ઇન(યહૂદિયોં) મેં ઝિંદા રેહને કી લાલચ દૂસરે લોગોં સે ઝિયાદહ પાઓગે, બલ્કે જિન લોગોં ને શિર્ક કિયા ઉનસે ભી ઝિયાદહ (લાલચી પાઓગે), ઇન(યહૂદિયોં) મેં સે એક એક યે ચાહતા હે કે વો હઝાર સાલ ઝિંદા રહે; હાલાંકે ઇતના લંબા જીના ભી ઉનકો અઝાબ સે બચા નહીં સકતા, ઔર વો લોગ જો કામ કરતે હેં અલ્લાહ તઆલા ઉસકો પૂરી તરહ દેખતે હેં.《૯૬》

(એ નબી!) તુમ(ઇન યહૂદીયોં સે) કેહ દો કેઃ જો શખ્સ ભી જિબ્રઇલ (અલ.) કા દુશ્મન હે[૨] (તો સુનો!) ઇસ (જિબ્રઇલ અલ.) ને તો અલ્લાહ તઆલા કે હુકમ સે વોહ(કુર્આન) તુમ્હારે દિલ પર ઉતારા હે, જો(કુર્આન) અપને સે પેહલી કિતાબોં કો સચ્ચા બતલાતા હે ઔર સહીહ રાસ્તા બતલાતા હે, ઔર ઇમાનવાલોં કો (જન્નત કી) ખુશખબરી સુનાતા હે.《૯૭》 જો શખ્સ ભી અલ્લાહ તઆલા કા દુશ્મન બના ઔર અલ્લાહ તઆલા કે ફરિશ્તોં કા ઔર અલ્લાહ તઆલા કે રસૂલોં કા ઔર જિબ્રઇલ(અલ.) કા ઔર મીકાઇલ(અલ.) કા તો (વો આદમી સુન લેવે કે) યકીનન અલ્લાહ તઆલા કાફિરોં કે દુશ્મન હેં.《૯૮》

---

[૧] ઇસ લિયે ઉનકો ઉનકે ઝુલ્મ કી સઝા ભી દેંગે.

[૨] યહૂદી યે સમજત થે કે હમારે બાપ દાદા પર અઝાબ હઝરત જિબ્રઇલ અલ. લાતે થે; ઇસ લિયે દુશ્મની રખતે થે, યહૂદીયોં કી ઇસ દુશ્મની સે હઝરત જિબ્રઇલ અલયહિસ્સલામ કો કોઇ નુકસાન નહીં પહોંચતા.

وَلَقَدۡ اَنۡزَلۡنَآ اِلَیۡكَ اٰیٰتٍۭ بَیِّنٰتٍ ۚ وَمَا یَكۡفُرُ بِهَاۤ اِلَّا الۡفٰسِقُوۡنَ ﴿۹۹﴾ اَوَكُلَّمَا عٰهَدُوۡا عَهۡدًا نَّبَذَهٗ فَرِیۡقٌ مِّنۡهُمۡ ؕ بَلۡ اَكۡثَرُهُمۡ لَا یُؤۡمِنُوۡنَ ﴿۱۰۰﴾ وَلَمَّا جَآءَهُمۡ رَسُوۡلٌ مِّنۡ عِنۡدِ اللّٰهِ مُصَدِّقٌ لِّمَا مَعَهُمۡ نَبَذَ فَرِیۡقٌ مِّنَ الَّذِیۡنَ اُوۡتُوا الۡكِتٰبَ ۙ كِتٰبَ اللّٰهِ وَرَآءَ ظُهُوۡرِهِمۡ كَاَنَّهُمۡ لَا یَعۡلَمُوۡنَ ﴿۱۰۱﴾ وَاتَّبَعُوۡا مَا تَتۡلُوا الشَّیٰطِیۡنُ عَلٰی مُلۡكِ سُلَیۡمٰنَ ۚ وَمَا كَفَرَ سُلَیۡمٰنُ وَلٰكِنَّ الشَّیٰطِیۡنَ كَفَرُوۡا یُعَلِّمُوۡنَ النَّاسَ السِّحۡرَ ۗ وَمَاۤ اُنۡزِلَ عَلَی الۡمَلَكَیۡنِ بِبَابِلَ هَارُوۡتَ وَمَارُوۡتَ ؕ

ઔર પક્કી બાત યે હે કે હમને તુમ્હારી તરફ ખુલી હુઇ આયતેં ઉતારીં ઔર જિન લોગોં કી આદત નાફરમાની કી હે વહી લોગ ઇન (આયતોં)કા ઇન્કાર કરતે હૈં.﴿૯૯﴾ કયા (ઐસી બાત નહીં હે કે) જબ જબ ભી ઇન (બની ઇસરાઇલ કે) લોગોં ને કોઇ વાદા કિયા તો ઉનમેં સે એક ગિરોહ (પાર્ટી) ને ઉસ (વાદે)કો તોડ દિયા;[૧] બલ્કે ઉનકે ઝિયાદહ લોગ ઐસે હૈં જો ઇમાન હી નહીં લાતે.[૨]﴿૧૦૦﴾ ઔર જબ ઉન(બની ઇસરાઇલ) કે પાસ અલ્લાહ તઆલા કે યહાં સે એક રસૂલ (મુહમ્મદ સલ્લલ્લાહુ અલયહિ વસલ્લમ) આ ગએ કે વોહ(રસૂલ) ઉન(બની ઇસરાઇલ) કે પાસ જો કિતાબ (તૌરાત) હે ઉસકો સચ્ચા બતલાતે હૈં, તો અહલે કિતાબ કી એક જમાઅત ને અલ્લાહ તઆલા કી કિતાબ(તૌરાત ઔર ઇન્જીલ) કો અપની પીઠ કે પીછે ઐસા ફેંક દિયા ગોયા કે વોહ(ઉસ કિતાબ કો) જાનતે હી નહીં.﴿૧૦૧﴾ ઔર વો (બની ઇસરાઇલ અલ્લાહ તઆલા કી કિતાબ કો છોડ કર) ઉસ(જાદૂ મંતર) કે પીછે પડ ગએ જિસકો શૈતાન લોગ સુલૈમાન(અલ.) કી હુકૂમત કે ઝમાને મેં પઢા કરતે થે, ઔર સુલૈમાન(અલ.) ને કુફ્ર નહીં કિયા; લેકિન શૈતાનોં ને કુફ્ર કિયા, જો લોગોં કો જાદૂ સિખાયા કરતે થે, ઔર વોહ(બની ઇસરાઇલ) ઉસ(જાદૂ કે ઇલ્મ) કે પીછે ભી(પડ ગએ) જો(ઇરાક કે) બાબુલ શહેર મેં હારૂત ઔર મારૂત(નામ કે) દો ફરિશ્તોં પર ઉતારા ગયા થા[૩]

[૧] યાની પૂરી બેઅદબી સે રદ કર દિયા, અમલ નહીં કિયા.

[૨] તૌરાત મેં હુઝૂર સલ્લલ્લાહુ અલયહિ વસલ્લમ કી ખુલી હુઇ નિશાનિયાં બયાન કી ગઇ હૈં, ઔર હુઝૂર સલ. પર ઇમાન લાને કી દાવત દી ગઇ હે; ઇસ લિયે જો શખ્સ હુઝૂર સલ્લલ્લાહુ અલયહિ વસલ્લમ પર ઇમાન ન લાએ વો તૌરાત કા ભી મુખાલિફ હે.

[૩] યાની ઉન દોનોં કો ખુદા કી તરફ સે દિલ મેં આઇ હુઇ બાત કે ઝરિયે સિખાયા ગયા થા.

وَمَا يُعَلِّمٰنِ مِنْ اَحَدٍ حَتّٰى يَقُوْلَآ اِنَّمَا نَحْنُ فِتْنَةٌ فَلَا تَكْفُرْ ؕ فَيَتَعَلَّمُوْنَ مِنْهُمَا مَا يُفَرِّقُوْنَ بِهٖ بَيْنَ الْمَرْءِ وَزَوْجِهٖ ؕ وَمَا هُمْ بِضَآرِّيْنَ بِهٖ مِنْ اَحَدٍ اِلَّا بِاِذْنِ اللّٰهِ ؕ وَيَتَعَلَّمُوْنَ مَا يَضُرُّهُمْ وَلَا يَنْفَعُهُمْ ؕ وَلَقَدْ عَلِمُوْا لَمَنِ اشْتَرٰىهُ مَا لَهٗ فِى الْاٰخِرَةِ مِنْ خَلَاقٍ ۚ وَلَبِئْسَ مَا شَرَوْا بِهٖۤ اَنْفُسَهُمْ ؕ لَوْ كَانُوْا يَعْلَمُوْنَ ﴿١٠٢﴾ وَلَوْ اَنَّهُمْ اٰمَنُوْا وَاتَّقَوْا لَمَثُوْبَةٌ مِّنْ عِنْدِ اللّٰهِ خَيْرٌ ؕ لَوْ كَانُوْا يَعْلَمُوْنَ ﴿١٠٣﴾

يٰۤاَيُّهَا الَّذِيْنَ اٰمَنُوْا لَا تَقُوْلُوْا رَاعِنَا وَقُوْلُوا انْظُرْنَا وَاسْمَعُوْا ؕ وَلِلْكٰفِرِيْنَ عَذَابٌ اَلِيْمٌ ﴿١٠٤﴾

ઔર વોહ દોનોં(ફરિશ્તે) કિસીકો ભી જાદૂ સિખાને સે પેહલે(સાફ) કેહ દિયા કરતે થે કે હમ તો(જાદૂ સિખાને કે ઝરિયે) સિર્ફ આઝમાઇશ(પરીક્ષા) કે લિયે(ભેજે ગયે) હેં, લિહાઝા તૂ (જાદૂ સીખને કે પીછે પડ કર) કાફિર મત બન, ફિર ભી[૧] વો લોગ ઇન દોનોં(ફરિશ્તોં) સે ઐસા(જાદૂ) સીખતે થે જિસકે ઝરિયે મર્દ ઔર ઉસકી બીવી કે દરમિયાન જુદાઇ કર દેવેં, ઔર(ઇસ બાત કા યકીન હોના ચાહિયે કે) વો લોગ ઇસ (જાદૂ) કે ઝરિયે અલ્લાહ તઆલા કે હુકૂમ કે બગૈર કિસીકો કોઇ નુકસાન નહીં પહોંચા સકતે, ઔર વો (બની ઇસરાઇલ ફરિશ્તોં સે) ઐસી ચીઝ સીખતે થે જો ઉનકો નુકસાન દેતી થી ઔર ઉનકો કોઇ ફાયદા નહીં દેતી થી, ઔર ઇતની બાત તો વો ભી અચ્છી તરહ જાનતે થે કે જિસને ભી ઇસ (જાદૂ) કો ઇખ્તિયાર કિયા(સીખા યા દૂસરે સે કરવાયા) ઉસકા આખિરત મેં કોઇ(સવાબ કા) હિસ્સા નહીં હે, ઔર વો (જાદૂ) બહોત બુરી ચીઝ હે જિસકે બદલે મેં ઉન્હોંને અપની જાનોં કો બેચ ડાલા, કાશ કે વો (જાદૂ કી બુરાઇ કો) જાન લેતે.[૨]﴾૧૦૨﴿ ઔર અગર વો (બની ઇસરાઇલ જાદૂ કે મુકાબલે મેં) ઇમાન લાતે, ઔર તકવાવાલે હો જાતે[૩] તો(ઉસ પર) અલ્લાહ તઆલા કે યહાં સે જો સવાબ મિલતા યકીનન વો બેહતર હોતા, કાશ કે વોહ(ઇસ બાત કો) જાન લેતે.﴾૧૦૩﴿

એ ઇમાનવાલો! (રસૂલ કા ધ્યાન અપની તરફ કરને કે લિયે) તુમ ''**رَاعِنَا**'' મત બોલો ઔર ''**اُنْظُرْنَا**'' કેહ દિયા કરો[૪] ઔર(ધ્યાન સે રસૂલ કી બાત કો) સુના કરો, ઔર કાફિરોં કે લિયે દર્દનાક અઝાબ હે.﴾૧૦૪﴿

[૧] યાની ઇસ તરહ ફરિશ્તોં કે બતલા દેને કે બાવજૂદ.

[૨] ઔર જાદૂ કો અપના કર અપની આખિરત બરબાદ ન કરતે.

[૩] યાની જાદૂ કે કામોં સે ખૂદ કો બચા લેતે. **(બાકી પિછે.......)**

مَا يَوَدُّ الَّذِيْنَ كَفَرُوْا مِنْ اَهْلِ الْكِتٰبِ وَلَا الْمُشْرِكِيْنَ اَنْ يُّنَزَّلَ عَلَيْكُمْ مِّنْ خَيْرٍ مِّنْ رَّبِّكُمْ ؕ وَاللّٰهُ يَخْتَصُّ بِرَحْمَتِهٖ مَنْ يَّشَآءُ ؕ وَاللّٰهُ ذُو الْفَضْلِ الْعَظِيْمِ ﴿١٠٥﴾ مَا نَنْسَخْ مِنْ اٰيَةٍ اَوْ نُنْسِهَا نَاْتِ بِخَيْرٍ مِّنْهَآ اَوْ مِثْلِهَا ؕ اَلَمْ تَعْلَمْ اَنَّ اللّٰهَ عَلٰى كُلِّ شَيْءٍ قَدِيْرٌ ﴿١٠٦﴾

ન તો અહલે કિતાબ મેં સે જો કાફિર લોગ હેં વો ઔર ન હી(દૂસરે) મુશરિક લોગ યે પસંદ કરતે હેં કે તુમ(મુસલમાનોં) પર તુમ્હારે રબ કી તરફ સે કોઇ ભલાઇ ઉતારી જાએ; હાલાંકે અલ્લાહ તઆલા અપની રહમત જિસકે લિયે ચાહતે હેં (ઉસકે લિયે) ખાસ કર દેતે હેં, ઔર અલ્લાહ તઆલા તો બડે ફઝલ કે માલિક હેં.﴿૧૦૫﴾ કિસી આયત કો હમ જો મન્સૂખ(રદ) કર દેતે હેં યા હમ(ઝહન સે) ઉસ (આયત) કો ભુલા દેતે હેં તો હમ ઉસસે બેહતર યા ઉસકે બરાબર(આયત યા હુકૂમ) લે આતે હેં,[૧] કયા તુમકો યે બાત મા'લૂમ નહીં કે અલ્લાહ તઆલા તમામ ચીઝોં પર પૂરી કુદરત રખતે હેં.﴿૧૦૬﴾

(પિછલે સફે કા)[૪] યહૂદિયોં ને એક નઇ બદમાશી શુરૂ કી થી કે નબીએ કરીમ ﷺ કી મજલિસ મેં આ કર કે આપ ﷺ કો ''رَاعِنَا'' કા લફ્ઝ કેહતે, જો ઇબ્રાની ઝબાન મેં એક ગાલી કા શબ્દ થા, ઔર ઝબાન દબા કર ''رَاعِيْنَا'' બોલે તો મા'ના ''હમારે ચરવાહે'' હોતા હે, ઔર યહૂદી લોગ ઇસી નિય્યત સે યે લફ્ઝ બોલતે થે, અગરચે અરબી ઝબાન મેં ઉસકા મા'ના યે ભી હોતા થા ''હમારી ભલાઇ પર ધ્યાન દીજીયે'', ઇસ લિયે અરબી જાનનેવાલે લોગ ઇસ શરારત કો સમજ નહીં પાતે થે, ઔર અરબી મફહૂમ કે લિહાઝ સે કુછ મુસલમાન ભી યે લફ્ઝ બોલને લગે, ઉસ પર વો યહૂદી આપસ મેં બેઠ કર હંસતે કે દેખો! હમ નબી કો સબકે સામને બુરા કેહતે હેં ઔર ખૂદ ઉનકે માનનેવાલે મુસલમાન ભી હમારે સાથ ઇસી મેં શામિલ હેં, ઇસીલિયે યે ''رَاعِنَا'' કા લફ્ઝ બોલના બંદ કરવા દિયા ગયા, ઔર ઉસકે બજાએ ''اُنْظُرْنَا'' યાની હમારી તરફ નઝર કીજીયે, યે લફ્ઝ બોલને કી તાકીદ કી ગઇ.ઇસસે યે બાત મા'લૂમ હુઇ કે કિસી જાઇઝ કામ સે દૂસરોં કો નાજાઇઝ કામ મેં પડને કા મૌકા મિલતા હો તો ઐસે જાઇઝ કામ સે ભી બચના ચાહિયે, બસ ઇતના હે કે વો શરીઅત કે જરૂરી ફ્ર્ઝ કામોં મેં સે ન હો.

(ઇસ સફે કા)[૧] નસ્ખ(હુકમોં કે રદ કર દીયે જાને) કે બારે મેં જરૂરી મા'લૂમાતઃ હર નબી કી શરીઅત મેં બુનિયાદી અકીદેઃ અલ્લાહ તઆલા કા એક હોના, રસૂલ, આખિરત વગૈરહ હર ઝમાને મેં એક સરખે રહે હેં, લેકિન અમલ કે બારે મેં જો હુકૂમ હેં ઉનમેં અલગ અલગ ઝમાને મેં અલગ અલગ રહે હેં. ઇસી તરહ નબીએ કરીમ ﷺ પર શુરૂ શુરૂ મેં જબ વહી આઇ તો હુકમ મેં હાલાત કે હિસાબ સે પેહલે એક હુકમ દિયા ગયા, ફિર બદલ કર ઉસકી જગા દૂસરા હુકમ દિયા ગયા, ઇસકો કુર્આન કી ઝબાન મેં ''નસ્ખ'' કેહતે હેં, અલબત્તા નબીએ કરીમ ﷺ કે દુનિયા સે તશરીફ લે જાને સે પેહલે જો કુછ બદલાવ વગૈરહ હોના થા વો હો ચુકા, ઔર આપ ﷺ કી ઝિંદગી મેં દીન મુકમ્મલ હો ચુકા, આપ ﷺ કે બાદ દીન મેં કિસીકો કિસી કિસમ કે બદલાવ કા કોઇ હક નહીં હે ઔર યે નસ્ખ દીન મેં કોઇ ઐબ નહીં હે; બલ્કે યે ભી એક કામિલ હિકમત કી ચીઝ હે, જૈસે એક માહિર ડોકટર બીમાર કે હાલાત કે હિસાબ સે દવા બદલતા રેહતા હે.

اَلَمْ تَعْلَمْ اَنَّ اللّٰهَ لَهٗ مُلْكُ السَّمٰوٰتِ وَالْاَرْضِ ؕ وَمَا لَكُمْ مِّنْ دُوْنِ اللّٰهِ مِنْ وَّلِيٍّ وَّلَا نَصِيْرٍ ﴿۱۰۷﴾ اَمْ تُرِيْدُوْنَ اَنْ تَسْـَٔلُوْا رَسُوْلَكُمْ كَمَا سُئِلَ مُوْسٰى مِنْ قَبْلُ ؕ وَمَنْ يَّتَبَدَّلِ الْكُفْرَ بِالْاِيْمَانِ فَقَدْ ضَلَّ سَوَآءَ السَّبِيْلِ ﴿۱۰۸﴾ وَدَّ كَثِيْرٌ مِّنْ اَهْلِ الْكِتٰبِ لَوْ يَرُدُّوْنَكُمْ مِّنْۢ بَعْدِ اِيْمَانِكُمْ كُفَّارًا ۚۖ حَسَدًا مِّنْ عِنْدِ اَنْفُسِهِمْ مِّنْۢ بَعْدِ مَا تَبَيَّنَ لَهُمُ الْحَقُّ ۚ فَاعْفُوْا وَاصْفَحُوْا حَتّٰى يَاْتِيَ اللّٰهُ بِاَمْرِهٖ ؕ اِنَّ اللّٰهَ عَلٰى كُلِّ شَيْءٍ قَدِيْرٌ ﴿۱۰۹﴾ وَاَقِيْمُوا الصَّلٰوةَ وَاٰتُوا الزَّكٰوةَ ؕ وَمَا تُقَدِّمُوْا لِاَنْفُسِكُمْ مِّنْ خَيْرٍ تَجِدُوْهُ عِنْدَ اللّٰهِ ؕ اِنَّ اللّٰهَ بِمَا تَعْمَلُوْنَ بَصِيْرٌ ﴿۱۱۰﴾

કયા તુમકો(યે બાત) મા'લૂમ નહીં કે યકીનન આસમાનોં ઔર ઝમીન કી હુકૂમત અલ્લાહ તઆલા હી કે લિયે હે, ઔર તુમ્હારે લિયે અલ્લાહ તઆલા કે સિવા કોઇ હિમાયતી[૧] ઔર મદદ કરનેવાલા નહીં હે.《૧૦૭》 (એ મુસલમાનો!) કયા તુમ યે ચાહતે હો કે તુમ અપને રસૂલ(મુહમ્મદ સલ્લલ્લાહુ અલયહિ વસલ્લમ) સે ઐસે(નામુનાસિબ) સવાલ કરો[૨] જૈસે (તુમસે) પેહલે (ઝમાને મેં) મૂસા (અલ.) સે(નામુનાસિબ) સવાલ કિયે ગયે,[૩] ઔર જો શખ્સ ઇમાન કે બદલે કુફ્ર પસંદ કરે, પક્કી બાત હે કે વો સીધે રસ્તે સે ભટક ગયા. 《૧૦૮》 (એ મુસલમાનો!) બહોત સારે અહલે કિતાબ(યહૂદી ઔર નસારા) અપને દિલ કે હસદ કી વજહ સે યે ચાહતે હેં કે તુમ્હારે ઇમાન લાને કે બાદ તુમ્હેં પલટા કર[૪] કાફિર બના દેં, હક (યાની ઇસ્લામ કી સચ્ચાઇ) ઉનકે સામને ઝાહિર હો ચુકને કે બાવજૂદ ભી, ફિર ભી જબ તક કે અલ્લાહ તઆલા અપના કોઇ હુક્મ(ઉનસે જિહાદ કા) ભેજ દે વહાં તક તુમ ઉનકો માફ કરો, ઔર દરગુઝર કરો, યકીનન અલ્લાહ તઆલા તમામ ચીઝ પર પૂરી કુદરત રખતે હેં.《૧૦૯》 ઔર(એ મુસલમાનો!)[૫] તુમ નમાઝ કાઇમ કરતે રહો ઔર તુમ ઝકાત દિયા કરો,[૬] ઔર જો ભલાઇ કા કામ(કર કે) અપને ફાયદે કે લિયે તુમ આગે ભેજ દોગે[૭] ઉસ(કે સવાબ)કો તુમ અલ્લાહ તઆલા કે યહાં(બાકી) પાઓગે,[૮] યકીનન જો અમલ તુમ કરતે હો અલ્લાહ તઆલા ઉસકો દેખ રહે હેં.《૧૧૦》

---

[૧] યાની કામ બનાનેવાલા, રખવાલા. [૨] જિસ સવાલ મેં કોઇ દીની ફાયદા ન હો યા દુનિયાવી કોઇ ખાસ મસ્લિહત (ભલાઇ)ન હો, ઐસે સવાલ ન હો, ઐસે સવાલ કરને સે અપને આપકો બચાના ચાહિયે.

[૩] નામુનાસિબ સવાલ કરનેવાલે બની ઇસરાઇલ થે. (યાની મુસલમાનોં કો અપને નબી સે નામુનાસિબ સવાલ નહીં કરના ચાહિયે.) [૪] (દૂસરા તર્જુમા) ફિર તુમકો મુરતદ બના કર(યાની ઇસ્લામ સે ફિરા કર) કાફિર બના દેં. [૫] અલ્લાહ તઆલા કી તરફ સે દુશ્મનોં કે ખિલાફ જિહાદ કા હુક્મ અપને વક્ત પર આએગા અભી તો. [૬] યાની નિસાબ કે મુતાબિક હિસાબ કર કે પૂરી ઝકાત. [૭] યાની આખિરત મેં જમા કરાઓગે. [૮] યાની મરને કે બાદ વો સવાબ કામ આએગા.

وَقَالُوْا لَنْ يَّدْخُلَ الْجَنَّةَ اِلَّا مَنْ كَانَ هُوْدًا اَوْ نَصٰرٰى ؕ تِلْكَ اَمَانِيُّهُمْ ؕ قُلْ هَاتُوْا بُرْهَانَكُمْ اِنْ كُنْتُمْ صٰدِقِيْنَ ﴿۱۱۱﴾ بَلٰى ۚ مَنْ اَسْلَمَ وَجْهَهٗ لِلّٰهِ وَهُوَ مُحْسِنٌ فَلَهٗۤ اَجْرُهٗ عِنْدَ رَبِّهٖ ۪ وَلَا خَوْفٌ عَلَيْهِمْ وَلَا هُمْ يَحْزَنُوْنَ ﴿۱۱۲﴾ وَقَالَتِ الْيَهُوْدُ لَيْسَتِ النَّصٰرٰى عَلٰى شَیْءٍ ۪ وَّقَالَتِ النَّصٰرٰى لَيْسَتِ الْيَهُوْدُ عَلٰى شَیْءٍ ۙ وَّهُمْ يَتْلُوْنَ الْكِتٰبَ ؕ كَذٰلِكَ قَالَ الَّذِيْنَ لَا يَعْلَمُوْنَ مِثْلَ قَوْلِهِمْ ۚ فَاللّٰهُ يَحْكُمُ بَيْنَهُمْ يَوْمَ الْقِيٰمَةِ فِيْمَا كَانُوْا فِيْهِ يَخْتَلِفُوْنَ ﴿۱۱۳﴾

ઔર વો(યહૂદી ઔર નસારા) કેહતે હેં કેઃ જન્નત મેં યહૂદી ઔર નસરાની કે સિવા(દૂસરા) કોઇ હરગિઝ દાખિલ નહીં હોગા,[૧] યે સબ ઉનકી(બે અસલ) આરઝૂએં હેં[૨] (એ નબી!) તુમ(ઇનસે) કહોઃ અગર તુમ સચ્ચે હો[૩] તો(ઇસ પર) અપની(કોઇ) દલીલ લાઓ[૪]﴿૧૧૧﴾ કયૂં નહીં (અસલ બાત તો યે હે કે) જો અપના ચેહરા (યાની ઝિંદગી કા રૂખ) અલ્લાહ તઆલા કે તાબે કર દે[૫] ઔર વો નેકી કા કામ કરનેવાલા હો[૬] તો ઉસ(શખ્સ) કો અપને રબ કે પાસ અપને(અમલ કા) સવાબ મિલતા હે, ઔર ઉન લોગોં પર કોઇ ડર નહીં ઔર વો લોગ ગમગીન (ભી) નહીં હોંગે.﴿૧૧૨﴾

ઔર યહૂદી (લોગ યું) કેહને લગે કેઃ નસારા કિસી દીન[૭] પર નહીં હેં, ઔર(જવાબ મેં) નસારા કેહને લગે કેઃ યહૂદી કિસી દીન પર નહીં હેં; હાલાંકે વો સબ(યહૂદી ઔર નસારા અપની આસમાની) કિતાબ પઢતે હેં[૮] ઇસી તરહ(યે સુન કર મુશરિક લોગ) જિનકે પાસ કોઇ(આસમાની) ઇલ્મ નહીં હે, વો ભી ઇન(યહૂદી ઔર નસારા)કે જૈસી બાત કેહને લગે,[૯] લિહાઝા જિન બાતોં(કામોં) કે બારે મેં વો આપસ મેં ઝગડ રહે હેં અલ્લાહ તઆલા કયામત કે દિન ઇન(બાતોં) કે બારે મેં ઉનકે દરમિયાન ફેસ્લા ફરમાએંગે.[૧૦]﴿૧૧૩﴾

---

[૧] મઝહબ કો કવમિય્યત(એક હી કોમ) કે દાયરે મેં મહદૂદ(મર્યાદિત) કર દિયા, ઔર ખૂદ કી બડાઇ(યાની જન્નત કા અપને લિયે હોના)બયાન કરને લગે. [૨] બાતિલ, બેઅસલ, જૂઠી યા સિર્ફ દિલ ખુશ કરનેવાલી બાતેં હેં. [૩] અપને જન્નત કે તુમ્હારે લિયે ખાસ હોને કે દાવે મેં. [૪] ઝાહિર હે કે ઐસી કોઇ દલીલ નહીં હે; ઇસ લિયે કે દાવા હી ગલત હે. [૫] યાની અલ્લાહ તઆલા કા પૂરેપૂરા ફરમાંબરદાર બન જાવે. [૬] (દૂસરા તર્જુમા) નેક કામ કરને કા પાબંદ ભી હો. [૭] યાની સચ્ચે દીન કે રસ્તે પર નહીં હે. [૮] યાની એક દૂસરે કે દીન કી હકીકત જાનતે હુવે ભી એક દૂસરે કે દીન કો બેબુનિયાદ ઔર બેઅસલ કેહતે હેં, યે મઝહબી ગલત તરફદારી(ખોટી તરફેણ) કી બાત હે. [૯] મુશરિક લોગ યહૂદી ઔર નસારા કે દીન કો ગલત કેહને લગે; હાલાંકે ખૂદ મુશરિકોં કા દીન ગલત હે. [૧૦] યાની સચ ઔર જૂઠ કો ઝાહિર ફરમાએંગે.

وَمَنْ اَظْلَمُ مِمَّنْ مَّنَعَ مَسٰجِدَ اللّٰهِ اَنْ يُّذْكَرَ فِيْهَا اسْمُهٗ وَسَعٰى فِىْ خَرَابِهَا ؕ اُولٰٓئِكَ مَا كَانَ لَهُمْ اَنْ يَّدْخُلُوْهَآ اِلَّا خَآئِفِيْنَ ؕ لَهُمْ فِى الدُّنْيَا خِزْىٌ وَّلَهُمْ فِى الْاٰخِرَةِ عَذَابٌ عَظِيْمٌ ﴿١١٤﴾ وَلِلّٰهِ الْمَشْرِقُ وَالْمَغْرِبُ ۚ فَاَيْنَمَا تُوَلُّوْا فَثَمَّ وَجْهُ اللّٰهِ ؕ اِنَّ اللّٰهَ وَاسِعٌ عَلِيْمٌ ﴿١١٥﴾ وَقَالُوا اتَّخَذَ اللّٰهُ وَلَدًا ۙ سُبْحٰنَهٗ ؕ بَلْ لَّهٗ مَا فِى السَّمٰوٰتِ وَالْاَرْضِ ؕ كُلٌّ لَّهٗ قٰنِتُوْنَ ﴿١١٦﴾ بَدِيْعُ السَّمٰوٰتِ وَالْاَرْضِ ؕ وَاِذَا قَضٰٓى اَمْرًا فَاِنَّمَا يَقُوْلُ لَهٗ كُنْ فَيَكُوْنُ ﴿١١٧﴾

ઔર જો શખ્સ અલ્લાહ તઆલા કી મસ્જિદોં મેં ઉસ (અલ્લાહ તઆલા)કા નામ લેને સે મના કરે ઔર ઉન (મસ્જિદોં) કો વેરાન કરને કી કોશિશ કરે ઉસસે બડા ઝાલિમ કોન હોગા? ઐસે લોગોં કો ઇન (મસ્જિદોં) મેં દાખિલ હોને કા કોઇ હક નહીં પહોંચતા, હાં! (અલ્લાહ તઆલા કે) ડર કે સાથ (હો તો ઔર બાત હે)[૧] ઉન (ઝાલિમોં) કે લિયે દુનિયા મેં (સખ્ત) રૂસ્વાઇ હે, ઔર ઉનકે લિયે આખિરત મેં બડા અઝાબ હે.[૨]﴿૧૧૪﴾ ઔર પૂરબ ઔર પશ્ચિમ સબકે માલિક અલ્લાહ તઆલા હી હેં, ઇસ લિયે જિસ તરફ ભી તુમ (અપના) રૂખ (યાની મુંહ) કરોગે અલ્લાહ તઆલા કા રૂખ (યાની તવજ્જુહ, ધ્યાન) વહાં હે,[૩] યકીનન અલ્લાહ તઆલા વુસ્અતવાલે[૪] સબ જાનતે હેં.﴿૧૧૫﴾ ઔર વો (કાફિર લોગ) કેહને લગે કે: અલ્લાહ તઆલા કોઇ લડકા રખતે હેં; (હાલાંકે) ઉસ (અલ્લાહ તઆલા) કી ઝાત (અવલાદ સે ઔર તમામ ઐબોં સે) પાક હે; બલ્કે જો કુછ આસમાનોં ઔર ઝમીન મેં હે વો ઉસ (અલ્લાહ તઆલા) કી માલિકી મેં હે, હર એક ઉસકે તાબેદાર હેં.[૫]﴿૧૧૬﴾ (અલ્લાહ તઆલા) આસમાનોં ઔર ઝમીન કો બગૈર નમૂને કે બનાનેવાલે હેં, ઔર જબ વો (અલ્લાહ તઆલા) કિસી કામ કા ફેસ્લા કરતે હેં[૬] તો બસ ઉસે (ઇતના) કેહ દેતે હેં કે ''હો જા'' સો વો (કામ) હો જાતા હે.﴿૧૧૭﴾

---

[૧] યાની તવાઝુઅ ઔર મસ્જિદ કી તઅઝીમ કે સાથ મસ્જિદ મેં દાખિલ હો સકતે હેં.

[૨] મક્કા મેં મસ્જિદે હરામ મેં ઇબાદત કરને સે રોકનેવાલે મક્કા કે ઉન ઝાલિમોં કે લિયે થોડે હી વક્ત મેં હાલાત ઐસે આ ગયે કે મક્કા ફતહ હો ગયા, ઔર મસ્જિદે હરામ મેં ઉનકો ડર ડર કર દાખિલ હોના પડા.

[૩] યાની અલ્લાહ તઆલા કે યહાં નમાઝ કે લિયે જરૂરી જો જિહત(દિશા) હે વો વહાં મૌજૂદ હે.

[૪] યાની બહોત ઝિયાદહ બખ્શિશ કરનેવાલે.

[૫] યાની આસમાન ઔર ઝમીન કી હર ચીઝ અલ્લાહ તઆલા કા હુકૂમ પૂરા કરતી હે.

[૬] યાની કિસી કામ કો કરના ચાહતે હેં. દૂસરા તર્જુમા: કિસી કામ કો પૂરા કરના ચાહતે હેં.

وَقَالَ الَّذِيْنَ لَا يَعْلَمُوْنَ لَوْ لَا يُكَلِّمُنَا اللّٰهُ اَوْ تَاْتِيْنَآ اٰيَةٌ ؕ كَذٰلِكَ قَالَ الَّذِيْنَ مِنْ قَبْلِهِمْ مِّثْلَ قَوْلِهِمْ ؕ تَشَابَهَتْ قُلُوْبُهُمْ ؕ قَدْ بَيَّنَّا الْاٰيٰتِ لِقَوْمٍ يُّوْقِنُوْنَ ۝١١٨ اِنَّآ اَرْسَلْنٰكَ بِالْحَقِّ بَشِيْرًا وَّنَذِيْرًا ۙ وَّلَا تُسْـَٔلُ عَنْ اَصْحٰبِ الْجَحِيْمِ ۝١١٩ وَلَنْ تَرْضٰى عَنْكَ الْيَهُوْدُ وَلَا النَّصٰرٰى حَتّٰى تَتَّبِعَ مِلَّتَهُمْ ؕ قُلْ اِنَّ هُدَى اللّٰهِ هُوَ الْهُدٰى ؕ وَلَئِنِ اتَّبَعْتَ اَهْوَآءَهُمْ بَعْدَ الَّذِيْ جَآءَكَ مِنَ الْعِلْمِ ۙ مَا لَكَ مِنَ اللّٰهِ مِنْ وَّلِيٍّ وَّلَا نَصِيْرٍ ۝١٢٠

ઔર જો લોગ જાનતે નહીં હે વોહ (ઐસા) કેહને લગે કેઃ અલ્લાહ તઆલા (બિલા વાસ્તા-મધ્યસ્થી) હમસે કલામ(બાત) કયૂં નહીં કરતે યા (અલ્લાહ તઆલા કે યહાં સે) હમારે પાસ (કોઇ) નિશાની (યાની મોઅજિઝહ) કયૂં નહીં આ જાતી?[૧] ઇસી તરહ ઉનસે પેહલે કે લોગ ભી (જો અપને ઝમાને કે રસૂલ કો નહીં માનતે થે) ઉનકે જૈસી બાતેં કેહ ચુકે હેં, ઉન (અગલે પિછલોં) કે દિલ આપસ મેં એક દૂસરે સે મિલતે જુલતે હેં, જો લોગ યકીન હાસિલ કરના ચાહતે હેં ઉનકો હમ (બહોત સી) નિશાનિયાં (પેહલે હી) સાફ સાફ બતલા ચુકે હેં.《૧૧૮》 (એ નબી! યાની મુહમ્મદ સલ્લલ્લાહુ અલયહિ વસલ્લમ) યકીનન હમને તુમકો સચ્ચા દીન દે કર ભેજા હે, (ફરમાંબરદારી કરનેવાલોં કે લિયે જન્નત કી) ખુશખબરી સુનાનેવાલા, ઔર (ન માનનેવાલોં કે લિયે જહન્નમ કા) ડર સુનાનેવાલા ઔર જો (લોગ અપની મરઝી સે) જહન્નમ (કા રાસ્તા) અપના ચુકે હેં,[૨] ઉનકે બારે મેં તુમસે કોઇ સવાલ નહીં હોગા. 《૧૧૯》 ઔર જબ તક કે તુમ ઇન (યહૂદીયોં ઔર નસારા) કે દીન પર નહીં ચલોગે વહાં તક યહૂદી ઔર નસારા હરગિઝ તુમ સે ખુશ નહીં હોંગે, (એ નબી!) તુમ (ઇન યહૂદીયોં ઔર નસારા સે) કેહ દોઃ અલ્લાહ તઆલા (દીન કા)જો રાસ્તા બતાવે વહી હકીકત મેં સીધા રાસ્તા હે,[૩] ઔર તુમ્હારે પાસ (વહી કે ઝરિયે) જો ઇલ્મ આ ગયા ઉસકે બાદ ભી અગર(માન લો) ઇન (યહૂદીયોં ઔર નસારા) કી ચાહત કે મુતાબિક તુમ ચલે તો અલ્લાહ તઆલા (કી પકડ) સે બચાને કે લિયે ન તો તુમ્હારા કોઇ હિમાયતી હોગા ઔર ન કોઇ મદદગાર. 《૧૨૦》

---

[૧] યાની રસૂલ બીચ મેં સે હટ જાવે ઔર ઉનકી ઝરૂરત ન રહે.

[૨] યાની બુરે કામ કરને કી વજહ સે જહન્નમી બન ગએ.

[૩] આજ કે ઝમાને મેં વો રાસ્તા ઇસ્લામ હે.

ع الَّذِيۡنَ اٰتَيۡنٰهُمُ الۡكِتٰبَ يَتۡلُوۡنَهٗ حَقَّ تِلَاوَتِهٖ ؕ اُولٰٓـئِكَ يُؤۡمِنُوۡنَ بِهٖ ؕ وَمَنۡ يَّكۡفُرۡ بِهٖ فَاُولٰٓـئِكَ هُمُ الۡخٰسِرُوۡنَ ﴿۱۲۱﴾
يٰبَنِىۡٓ اِسۡرَآءِيۡلَ اذۡكُرُوۡا نِعۡمَتِىَ الَّتِىۡٓ اَنۡعَمۡتُ عَلَيۡكُمۡ وَاَنِّىۡ فَضَّلۡتُكُمۡ عَلَى الۡعٰلَمِيۡنَ ﴿۱۲۲﴾ وَاتَّقُوۡا يَوۡمًا لَّا
تَجۡزِىۡ نَفۡسٌ عَنۡ نَّفۡسٍ شَيۡـًٔـا وَّلَا يُقۡبَلُ مِنۡهَا عَدۡلٌ وَّلَا تَنۡفَعُهَا شَفَاعَةٌ وَّلَا هُمۡ يُنۡصَرُوۡنَ ﴿۱۲۳﴾ وَاِذِ ابۡتَلٰٓى اِبۡرٰهٖمَ
رَبُّهٗ بِكَلِمٰتٍ فَاَتَمَّهُنَّ ؕ قَالَ اِنِّىۡ جَاعِلُكَ لِلنَّاسِ اِمَامًا ؕ قَالَ وَمِنۡ ذُرِّيَّتِىۡ ؕ قَالَ لَا يَنَالُ عَهۡدِى الظّٰلِمِيۡنَ ﴿۱۲۴﴾

જિનકો હમને કિતાબ દી વો ઉસ(કિતાબ) કી તિલાવત કા જો હક હે ઉસકે મુતાબિક હી ઉસકી તિલાવત કરતે હેં[૧] તો વહી લોગ ઉસ(અલ્લાહ તઆલા કી કિતાબ ઔર સચ્ચે દીન) પર (હકીકત મેં) ઇમાન લાતે હેં, ઔર જો લોગ ઉસકો નહીં માનતે સો વહી લોગ નુકસાન ઉઠાનેવાલે હેં.﴿૧૨૧﴾

એ બની ઇસરાઇલ! મેં ને અપની જો નેઅમતેં તુમકો દી હેં તુમ ઉનકો યાદ કરો ઔર યે (ભી યાદ કરો) કે મેં ને તુમકો તમામ જહાંવાલોં[૨] પર ફઝીલત દી થી.﴿૧૨૨﴾ ઔર તુમ ઉસ(કયામત કે) દિન સે ડરો, જિસ દિન કોઇ (શખ્સ) કિસીકો ઝરા ભી કામ નહીં આએગા, ઔર કિસીકી તરફ સે (અઝાબ સે છૂટને કે લિયે કિસી તરહ કા) ફિદયા(બદલા) કબૂલ નહીં કિયા જાએગા, ઔર કિસી(મુજરિમ શખ્સ) કો (કિસી કી) સિફારિશ(ભલામણ) ભી કામ નહીં આએગી, ઔર ઇન(મુજરિમોં) કો કોઇ મદદ ભી નહીં પહોંચેગી.﴿૧૨૩﴾ ઔર (વો વાકિઅહ ભી યાદ કરો) જબ ઇબ્રાહીમ(અલ.) કો ઉનકે રબ ને બહોત સારી બાતોં પર આઝમાયા, સો ઉન સબકો ઇસ(ઇબ્રાહીમ અલ.)ને પૂરા કર કે દિખલાયા, અલ્લાહ તઆલા ને ફરમાયા કે:[૩] મેં તુમકો લોગોં કા (દીની) પેશ્વા(સરદાર) બનાઉંગા, તો ઉસ(ઇબ્રાહીમ અલ.)ને અર્ઝ કિયા કેઃ ઔર મેરી અવલાદ મેં સે ભી (કિસીકો પેશ્વા બનાયા જાએગા?) અલ્લાહ તઆલા ને ફરમાયાઃ મેરા વાદા ઝાલિમોં કો નહીં મિલેગા.[૪]﴿૧૨૪﴾

---

[૧] અલ્લાહ તઆલા કી દી હુઇ ઇલ્મ વાલી ખુબી સે કુર્આન કી બાતોં કો સમજા, ઔર અમલી તાકત સે કુર્આન કે હુકૂમોં પર અમલ કિયા. શબ્દ ઔર અર્થ મેં કોઇ તબ્દીલી નહીં કી, હર હર લફ્ઝ સાફ સાફ અદા કિયા, તજવીદ કે કાયદોં કે મુતાબિક કુર્આન પઢા. તિલાવત કે વક્ત તર્જુમા-મા'ના ઔર મતલબ કી તરફ ધ્યાન દે. જન્નત કી બાત આવે તો ઉસકા સવાલ કરે, જહન્નમ કી બાત આવે તો ઉસસે હિફાઝત માંગે.[૨] (દૂસરા તર્જુમા) આલમ કી તમામ કોમોં પર. [૩] હઝરત ઇબ્રાહીમ અલ. ઇમ્તિહાન મેં કામિયાબ હુવે તો ઉસ પર ખુશખબરી કે તૌર પર. [૪] યાની અલ્લાહ તઆલા કી નાફરમાની કર કે અપની જાન પર ઝુલ્મ કરનેવાલોં કો પેશ્વા નહીં બનાયા જાએગા.

وَاِذۡ جَعَلۡنَا الۡبَيۡتَ مَثَابَةً لِّلنَّاسِ وَاَمۡنًا ؕ وَاتَّخِذُوۡا مِنۡ مَّقَامِ اِبۡرٰهٖمَ مُصَلًّى ؕ وَعَهِدۡنَآ اِلٰٓى اِبۡرٰهٖمَ وَاِسۡمٰعِيۡلَ اَنۡ طَهِّرَا بَيۡتِىَ لِلطَّآئِفِيۡنَ وَالۡعٰكِفِيۡنَ وَالرُّکَّعِ السُّجُوۡدِ ﴿۱۲۵﴾ وَاِذۡ قَالَ اِبۡرٰهٖمُ رَبِّ اجۡعَلۡ هٰذَا بَلَدًا اٰمِنًا وَّارۡزُقۡ اَهۡلَهٗ مِنَ الثَّمَرٰتِ مَنۡ اٰمَنَ مِنۡهُمۡ بِاللّٰهِ وَالۡيَوۡمِ الۡاٰخِرِ ؕ قَالَ وَمَنۡ كَفَرَ فَاُمَتِّعُهٗ قَلِيۡلًا ثُمَّ اَضۡطَرُّهٗۤ اِلٰى عَذَابِ النَّارِ ؕ وَبِئۡسَ الۡمَصِيۡرُ ﴿۱۲۶﴾ وَاِذۡ يَرۡفَعُ اِبۡرٰهٖمُ الۡقَوَاعِدَ مِنَ الۡبَيۡتِ وَاِسۡمٰعِيۡلُ ؕ رَبَّنَا تَقَبَّلۡ مِنَّا ؕ اِنَّكَ اَنۡتَ السَّمِيۡعُ الۡعَلِيۡمُ ﴿۱۲۷﴾

ઔર(ઉસ વક્ત કો ભી યાદ કરો) જબ કે હમને બયતુલ્લાહ(યાની કા'બા) કો લોગોં કે લિયે બાર બાર આને કી[૧] ઔર અમન કી જગા બના દિયા, ઔર (હમને હુક્મ દિયા કેઃ એ લોગો!) તુમ મકામે ઇબ્રાહીમ કો નમાઝ પઢને કી જગા બના લિયા કરો, ઔર હમને ઇબ્રાહીમ(અલ.) ઔર ઇસ્માઇલ(અલ.) કો પૂરી તાકીદ કે સાથ હુકમ દિયા કે મેરે ઘર કો તવાફ કરનેવાલોં કે લિયે ઔર એ'તેકાફ કરનેવાલોં કે લિયે ઔર રૂકુઅ ઔર સજદહ કરનેવાલોં કે લિયે(યાની નમાઝ પઢનેવાલોં કે લિયે) તુમ ખૂબ પાક રખો[૨]《૧૨૫》 ઔર (વો વક્ત ભી યાદ કરો) જબ ઇબ્રાહીમ (અલ.) ને અર્ઝ કિયાઃ એ મેરે રબ! આપ ઇસ (શહર મક્કા) કો અમનવાલા બના દીજીયે. ઔર ઇસ (મક્કા) કે રેહનેવાલોં મેં સે જો અલ્લાહ તઆલા ઔર કયામત કે દિન પર ઇમાન લાવે ઉનકો(તરહ તરહ કે) ફલ (ખાને કે લિયે) દીજીયે, (અલ્લાહ તઆલા ને દુઆ કે જવાબ મેં) ઇર્શાદ ફરમાયાઃ ઔર જિસને કુફ્ર કિયા ઉસકો ભી મેં થોડે વકત કે લિયે ફાયદા ઉઠાને કા મોકા દુંગા,[૩] ફિર મેં ઉસ (કાફિર) કો ઝબરદસ્તી દોઝખ કે અઝાબ મેં પહોંચાઉંગા, ઔર વો (જહન્નમ) રેહને કી બહોત બુરી જગા હે[૪]《૧૨૬》 ઔર (વો વક્ત ભી યાદ કરો) જબ ઇબ્રાહીમ (અલ.) ઘર (યાની કા'બા) કી બુનિયાદેં ઉંચી કર રહે થે,[૫] ઔર ઇસ્માઇલ (અલ.) ભી,[૬] (ઔર વો દોનોં દુઆ કર રહે થે) એ હમારે રબ! આપ હમસે (કા'બા કે બનાને કી ખિદમત કો) કબૂલ કર લીજીયે,[૭] યકીનન આપ હી (હર એક કી દુઆ) પૂરી તરહ સુનતે (ઔર હર એક કી દિલ કી નિય્યત કો) અચ્છી તરહ જાનતે હેં.《૧૨૭》

[૧] યાની مرجع(લોગોં કે જમા હોને કી જગા) બના દીયા. [૨] હર કિસ્મ કી ઝાહિરી ઔર બાતિની ગંદગી સે. [૩] યાની ફલોં કી રોઝી દુનિયા કી ઝિંદગી મેં કાફિરોં કો ભી મિલેગી. [૪] (દૂસરા તર્જુમા) પહોંચને કી બહોત બુરી જગા હે. [૫] યાની પુરાની બુનિયાદ પર નઇ દીવારેં બના રહે થે. [૬] યાની કા'બા કે બનાને કે કામ મેં આપ ભી શામિલ થે. [૭] હર નેક અમલ કે કબૂલ હોને કી દુઆ ભી કરતે રેહના ચાહિયે.

رَبَّنَا وَاجْعَلْنَا مُسْلِمَيْنِ لَكَ وَمِنْ ذُرِّيَّتِنَآ اُمَّةً مُّسْلِمَةً لَّكَ ۖ وَاَرِنَا مَنَاسِكَنَا وَتُبْ عَلَيْنَا ۚ اِنَّكَ اَنْتَ التَّوَّابُ الرَّحِيْمُ ﴿١٢٨﴾ رَبَّنَا وَابْعَثْ فِيْهِمْ رَسُوْلًا مِّنْهُمْ يَتْلُوْا عَلَيْهِمْ اٰيٰتِكَ وَيُعَلِّمُهُمُ الْكِتٰبَ وَالْحِكْمَةَ وَيُزَكِّيْهِمْ ۗ اِنَّكَ اَنْتَ الْعَزِيْزُ الْحَكِيْمُ ﴿١٢٩﴾

وَمَنْ يَّرْغَبُ عَنْ مِّلَّةِ اِبْرٰهٖمَ اِلَّا مَنْ سَفِهَ نَفْسَهٗ ۗ وَلَقَدِ اصْطَفَيْنٰهُ فِى الدُّنْيَا ۚ وَاِنَّهٗ فِى الْاٰخِرَةِ لَمِنَ الصّٰلِحِيْنَ ﴿١٣٠﴾

એ હમારે રબ! ઔર આપ હમકો અપના પૂરા ફરમાંબરદાર બના દીજીયે,[૧] ઔર હમારી અવલાદ મેં સે ભી એક ઐસી જમાઅત(યાની ઉમ્મત) પૈદા કર દીજીયે જો આપકી પૂરી ફરમાંબરદાર હો ઔર આપ હમકો હમારી ઇબાદતોં કે તરીકે સિખલા દીજીયે,[૨] ઔર આપ હમારી તૌબા કબૂલ કર લીજીયે,[૩] (એ અલ્લાહ!) યકીનન આપ હી બહોત તૌબા કબૂલ કરનેવાલે, બડે રહમ કરનેવાલે હેં.《૧૨૮》 એ હમારે રબ! ઔર આપ ઇન (મક્કા કે રેહનેવાલોં) મેં ઇનહી મેં સે એક રસૂલ ભેજીયે, જો ઉનકે સામને આપકી (યાની કુર્આન કી) આયતોં કી તિલાવત કિયા કરે,[૪] ઔર ઇન (ઇન્સાનોં) કો કિતાબ (યાની કુર્આન) ઔર હિકમત કી બાતેં સિખલાયા કરે, ઔર ઉનકો(ઝાહિર કી ઔર અંદર કી ગંદગી સે) પાક સાફ બનાએ, યકીનન આપ તો બડે ઝબરદસ્ત હેં, બડે હિકમતવાલે હેં.《૧૨૯》

ઔર કોન હે જો ઇબ્રાહીમ(અલ.) કે તરીકે સે મુંહ ફેર લે?[૫] મગર વહી શખ્સ (મુંહ ફિરાએગા) જિસને ખુદ બેવકૂફી અપના લી હો,[૬] ઔર પક્કી બાત યે હે કે હમને ઉન (ઇબ્રાહીમ અલ.) કો દુનિયા મેં (ઇમામત જૈસે ઉંચે મરતબે કે લિયે) મુન્તખબ (નક્કી) કર લિયા થા, ઔર યકીનન વોહ(ઇબ્રાહીમ અલ.) આખિરત મેં નેક લોગોં(કી જમાઅત) મેં (શામિલ) હોંગે.《૧૩૦》

---

[૧] ઇસ દુઆ મેં ઇસ્લામ પર બાકી રેહના ઔર ઇસ્તિકામત(જમે રહના) ઔર ઇમાન મેં બઢોતરી ભી શામિલ હે, એક બડે મરતબે કે નબી અલ્લાહ તઆલા સે યે દુઆ ખૂદ કે લિયે ઔર અપની અવલાદ કે લિયે માંગે તો દૂસરોં કો ભી ઇસ દુઆ કા ખાસ એહતેમામ કરના ચાહિયે, ખાસ કર આજ કે દૌર મેં હર ઇમાનવાલે કો ઇસ દુઆ કે માંગને કા ખાસ એહતેમામ કરના ચાહિયે.[૨] યાની હજ ઔર દૂસરે શરીઅત કે હુકમ જિનકો હમેં પૂરા કરના હે,[૩] હુકમ પર અમલ કરને મેં જો કોતાહી હો તો.[૪] યાની પેહલે મક્કાવાલોં કે સામને ફિર તમામ ઇન્સાનોં કે સામને.[૫] યાની મુંહ ફિરા લેવે ન માને. [૬] (દૂસરા તર્જુમા) જિસને ખૂદકો બેવકૂફ બનાયા હો. (તીસરા તર્જુમા) જો અપને આપ હી કો ન સમજતા હો.

إِذْ قَالَ لَهُ رَبُّهُ أَسْلِمْ ۙ قَالَ أَسْلَمْتُ لِرَبِّ الْعٰلَمِينَ ﴿١٣١﴾ وَوَصّٰى بِهَا إِبْرٰهٖمُ بَنِيهِ وَيَعْقُوبُ ؕ يٰبَنِيَّ إِنَّ اللّٰهَ اصْطَفٰى
لَكُمُ الدِّينَ فَلَا تَمُوتُنَّ إِلَّا وَأَنْتُمْ مُّسْلِمُونَ ﴿١٣٢﴾ أَمْ كُنْتُمْ شُهَدَآءَ إِذْ حَضَرَ يَعْقُوبَ الْمَوْتُ ۙ إِذْ قَالَ لِبَنِيهِ مَا
تَعْبُدُونَ مِنْ بَعْدِي ؕ قَالُوا نَعْبُدُ إِلٰهَكَ وَإِلٰهَ اٰبَآئِكَ إِبْرٰهٖمَ وَإِسْمٰعِيلَ وَإِسْحٰقَ إِلٰهًا وَّاحِدًا ۚ وَّنَحْنُ لَهُ
مُسْلِمُونَ ﴿١٣٣﴾ تِلْكَ أُمَّةٌ قَدْ خَلَتْ ۚ لَهَا مَا كَسَبَتْ وَلَكُمْ مَّا كَسَبْتُمْ ۚ وَلَا تُسْـَٔلُونَ عَمَّا كَانُوا يَعْمَلُونَ ﴿١٣٤﴾

જબ ઉન (ઇબ્રાહીમ અલ.)કો ઉનકે રબ ને હુક્મ દિયા કે તુ (અલ્લાહ તઆલા કે) હુક્મ કો પૂરા કરનેવાલા બન જા,[૧] તો (જવાબ મેં ફોરન) ઉન્હોંને કહા કેઃ મેં તમામ જહાનોં કે રબ (કે હર હુક્મ) કા ફરમાંબરદાર બન ગયા.[૨]﴿૧૩૧﴾ ઔર ઇબ્રાહીમ (અલ.) ને ઉસીકી[૩] અપની અવલાદ કો વસિય્યત કી થી ઔર યા'કૂબ(અલ.)ને ભી (ઇસી ઇસ્લામ કી વસિય્યત કી ઔર ફરમાયા) એ મેરે બેટો! યકીનન અલ્લાહ તઆલા ને તુમ્હારે લિયે દીન (યાની ઇસ્લામ) કો મુન્તખબ (પસંદ) કર લિયા હે, સો (એ મેરે બેટો!) તુમકો મુસલમાન હોને કી હાલત હી મેં મૌત આવે.﴿૧૩૨﴾ (એ લોગો!) યા'કૂબ(અલ.) કી મૌત કે વક્ત કયા તુમ ખૂદ વહાં મૌજૂદ થે?[૪] જબ કે યા'કૂબ(અલ.) ને અપને બેટોં કો પૂછા થા કેઃ તુમ મેરે (દુનિયા સે જાને કે) બાદ કિસ કી ઇબાદત કરોગે? તો સબ(બેટોં) ને જવાબ દિયાઃ હમ (ઉસી એક અલ્લાહ તઆલા કી) ઇબાદત કરેંગે જો આપ(યાની યા'કૂબ અલ.) કે મા'બૂદ ઔર આપકે (ઉપર તક કે) બાપ દાદા ઇબ્રાહીમ(અલ.) ઔર ઇસ્માઇલ(અલ.) ઔર ઇસ્હાક(અલ.) કે હેં, ઔર હમ ઉસી(એક અલ્લાહ તઆલા) કે ફરમાંબરદાર બન કર રહેંગે.﴿૧૩૩﴾ વો એક ઉમ્મત થી,[૫] જો (અપને વક્ત પર આ કર) ચલી ગઇ, જો કુછ ઉસ(જમાઅત) ને કમાયા વો ઉસકે લિયે હે, ઔર(એ યહૂદીયો !) તુમ્હારા(અચ્છા યા બુરા) કમાયા હુવા તુમકો મિલેગા, ઔર ઉનકે કામોં કે બારે મેં તુમસે સવાલ નહીં કિયા જાએગા. ﴿૧૩૪﴾

[૧] યાની ફરમાંબરદારી પર કાઇમ રેહના ઔર ફરમાંબરદારી મેં તરક્કી કરના.

[૨] યાની અલ્લાહ તઆલા કા હુકમ માનને પર કાઇમ ઔર બાકી રહૂંગા, હઝરત ઇબ્રાહીમ અલ. પેહલે હી સે અલ્લાહ તઆલા કે ફરમાંબરદાર થે, ઇસ સવાલ કે જવાબ કે ઝરિયે ઉનકી ફરમાંબરદારી ઔર ઝિયાદહ મઝબૂત ઔર ઝાહિર હો ગઇ, ઔર દૂસરે લોગોં કો ભી ફરમાંબરદાર રેહને કા સબક મિલ ગયા.

[૩] ઇસ્લામ કી યાની અલ્લાહ તઆલા કે હર હુક્મ કો પૂરા કરને.

[૪] યાની યહૂદી તો મૌજૂદ નહીં થે, અલ્લાહ તઆલા મૌજૂદ થે.

[૫] અલ્લાહ તઆલા કે નેક બંદે નબિયોં કી જમાઅત.

وَقَالُوا كُونُوا هُودًا أَوْ نَصَارَىٰ تَهْتَدُوا ۗ قُلْ بَلْ مِلَّةَ إِبْرَاهِيمَ حَنِيفًا ۖ وَمَا كَانَ مِنَ الْمُشْرِكِينَ ﴿١٣٥﴾ قُولُوا آمَنَّا بِاللَّهِ
وَمَا أُنْزِلَ إِلَيْنَا وَمَا أُنْزِلَ إِلَىٰ إِبْرَاهِيمَ وَإِسْمَاعِيلَ وَإِسْحَاقَ وَيَعْقُوبَ وَالْأَسْبَاطِ وَمَا أُوتِيَ مُوسَىٰ وَعِيسَىٰ وَمَا أُوتِيَ
النَّبِيُّونَ مِنْ رَبِّهِمْ لَا نُفَرِّقُ بَيْنَ أَحَدٍ مِنْهُمْ وَنَحْنُ لَهُ مُسْلِمُونَ ﴿١٣٦﴾ فَإِنْ آمَنُوا بِمِثْلِ مَا آمَنْتُمْ بِهِ فَقَدِ
اهْتَدَوْا ۖ وَإِنْ تَوَلَّوْا فَإِنَّمَا هُمْ فِي شِقَاقٍ ۖ فَسَيَكْفِيكَهُمُ اللَّهُ ۚ وَهُوَ السَّمِيعُ الْعَلِيمُ ﴿١٣٧﴾

ઔર વો(યહૂદી ઔર નસારા) કેહને લગેઃ (એ મુસલમાનો!) તુમ યહૂદી યા નસરાની બન જાઓ, તુમ સહીહ રસ્તે પર આ જાઓગે, (તો ઉનકે જવાબ મેં) તુમ કહો કેઃ (નહીં) બલ્કે(હમ તો) ઇબ્રાહીમ(અલ.) કે દીન પર અમલ કરેંગે, જો બિલ્કુલ ઠીક(સીધે) રસ્તે પર (યાની અલ્લાહ તઆલા કો એક માનનેવાલે) થે, ઔર વોહ(ઇબ્રાહીમ અલ.) શિર્ક કરનેવાલોં મેં સે નહીં થે.﴿૧૩૫﴾ (એ મુસલમાનો!) તુમ(યહૂદી ઔર નસારા ઔર મુશરિક લોગોં સે) કેહ દોઃ હમ તો અલ્લાહ તઆલા પર ઇમાન રખતે હેં ઔર જો (કલામઃ કુર્આન) હમ પર ઉતારા ગયા ઉસ પર(પૂરે પૂરા ઇમાન લાએ)[૧] ઔર જો (વહી) ઇબ્રાહીમ(અલ.) ઔર ઇસ્માઇલ(અલ.) ઔર ઇસ્હાક(અલ.) ઔર યા'કૂબ(અલ.) ઔર ઉનકી અવલાદ પર ઉતારી ગઇ ઉસ પર ભી (હમ ઇજમાલી તૌર પર(ટુંક મેં) ઇમાન લાએ)[૨] ઔર જો(શરીઅત) મૂસા(અલ.) ઔર ઇસા(અલ.) કો દી ગઇ ઉસ પર ભી ઔર જો(શરીઅત દૂસરે) નબિયોં કો ઉનકે રબ કી તરફ સે દી ગઇ (હમ ઉન સબકો સહીહ માનતે હેં) હમ ઉન(પયગમ્બરોં) મેં સે કિસી કે દરમિયાન(કોઇ) જુદાયગી નહીં કરતે,[૩] ઔર હમ ઉસી(તમામ નબિયોં પર વહી ઉતારનેવાલે અલ્લાહ તઆલા) કે ફરમાંબરદાર હેં.﴿૧૩૬﴾ સો અગર વો (અહલે કિતાબ ઔર કાફિર) ભી તુમ્હારે(યાની મુસલમાનોં)[૪] જૈસા ઇમાન લે આવે તો પક્કી બાત હે કે વો (અહલે કિતાબ ઔર કાફિર ભી) હિદાયત પર આ જાએંગે, ઔર અગર વો(યહૂદી ઔર નસારા) મુંહ ફિરા લેવેં[૫] તો વો યકીનન મુખાલફત(વિરોધ) મેં પડે હુવે હેં,[૬] (એ મુહમ્મદ! તુમ ઇનકી દુશ્મની સે ન ઘભરાઓ) સો જલ્દી હી તુમ્હારી તરફ સે અલ્લાહ તઆલા ઇન(યહૂદીયોં ઔર નસારા ઔર કાફિરોં) કો કાફી હો જાએંગે,[૭] ઔર વો(અલ્લાહ તઆલા) હર બાત કો સુનતે(ઔર) હર બાત કો જાનતે હેં.﴿૧૩૭﴾

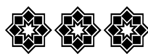
---

[૧] યાની હમારા અમલ કુર્આન કે મુતાબિક હે. [૨] યાની ઉન નબિયોં કી શરીઅત ઉનકે ઝમાને મેં સહીહ થી, યે હમ માનતે હેં. [૩] યાની સબ રસૂલોં કો માનતે હેં. [૪] મુરાદ હઝરાતે સહાબા રદિ. હેં, યાની સહાબા કે ઇમાન કો મેઅયાર (કસોટી) બતાયા ગયા, યે બડી સઆદતમંદી કી બાત હે. [૫] યાની મુસલમાનોં જૈસા ઇમાન ન લાવે. [૬] યાની હઝરત મુહમ્મદ સલ્લલ્લાહુ અલયહિ વસલ્લમ ઔર દીને હક કી મુખાલફત કર રહે હેં. [૭] યાની અલ્લાહ તઆલા ઉન દુશ્મનોં સે આપકી તરફ સે નિમટ લેંગે.

صِبْغَةَ اللّٰهِ ۚ وَمَنْ اَحْسَنُ مِنَ اللّٰهِ صِبْغَةً ۫ وَّنَحْنُ لَهٗ عٰبِدُوْنَ ﴿۱۳۸﴾ قُلْ اَتُحَآجُّوْنَنَا فِي اللّٰهِ وَهُوَ رَبُّنَا وَرَبُّكُمْ ۚ وَلَنَآ اَعْمَالُنَا وَلَكُمْ اَعْمَالُكُمْ ۚ وَنَحْنُ لَهٗ مُخْلِصُوْنَ ﴿۱۳۹﴾ اَمْ تَقُوْلُوْنَ اِنَّ اِبْرٰهٖمَ وَاِسْمٰعِيْلَ وَاِسْحٰقَ وَيَعْقُوْبَ وَالْاَسْبَاطَ كَانُوْا هُوْدًا اَوْ نَصٰرٰى ؕ قُلْ ءَاَنْتُمْ اَعْلَمُ اَمِ اللّٰهُ ؕ وَمَنْ اَظْلَمُ مِمَّنْ كَتَمَ شَهَادَةً عِنْدَهٗ مِنَ اللّٰهِ ؕ وَمَا اللّٰهُ بِغَافِلٍ عَمَّا تَعْمَلُوْنَ ﴿۱۴۰﴾ تِلْكَ اُمَّةٌ قَدْ خَلَتْ ۚ لَهَا مَا كَسَبَتْ وَلَكُمْ مَّا كَسَبْتُمْ ۚ وَلَا تُسْـَٔلُوْنَ عَمَّا كَانُوْا يَعْمَلُوْنَ ﴿۱۴۱﴾

(એ મુસલમાનો! ઇન નસારા સે કેહ દો: હમને તો) અલ્લાહ તઆલા કા રંગ કબૂલ કર લિયા[૧] ઔર અલ્લાહ તઆલા કે રંગ સે બેહતર કિસકા રંગ હો સકતા હે? ઔર હમ તો ઉસી(એક અલ્લાહ તઆલા) કી ઇબાદત કરનેવાલે હેં.﴾૧૩૮﴿ તુમ(ઇન યહૂદીયોં ઔર નસારા સે) કેહ દો: કયા તુમ અલ્લાહ તઆલા કે બારે મેં હમ સે બહસ કરતે હો?[૨] હાલાંકે વોહ(અલ્લાહ તઆલા) તો હમારે રબ હેં ઔર તુમ્હારે(સબ કે ભી) રબ હેં, ઔર હમારે લિયે હમારે આ'માલ હેં ઔર તુમ્હારે લિયે તુમ્હારે આ'માલ હેં, ઔર હમ તો ખાલિસ ઉસ(અલ્લાહ તઆલા હી) કી ફરમાંબરદારી કરનેવાલે હેં.﴾૧૩૯﴿ (એ યહૂદીયોં ઔર નસારા!) કયા તુમ (ઐસા) કેહતે હો કે: યકીનન ઇબ્રાહીમ(અલ.) ઔર ઇસ્માઇલ(અલ.) ઔર ઇસ્હાક (અલ.) ઔર યા'કૂબ(અલ.) ઔર ઉનકી અવલાદ વો(સબ) યહૂદી યા નસરાની થે? તુમ(ઉનસે) કહો કે: (ઉનકે મઝહબ કે બારે મેં) તુમ ઝિયાદહ જાનતે હો યા અલ્લાહ તઆલા ઝિયાદહ જાનતે હેં? ઔર ઉસસે બડા ઝાલિમ કોન હોગા જો અલ્લાહ તઆલા કે યહાં સે ઉસકે પાસ આઇ હુઇ ગવાહી કો છુપાએ?[૩] ઔર જો કામ તુમ કરતે હો અલ્લાહ તઆલા ઉસસે બેખબર નહીં હે.﴾૧૪૦﴿ વો ઉમ્મત થી જો (અપને વક્ત પર દુનિયા મેં આ કર) ચલી ગઇ, જો કુછ ઉસ (ઉમ્મત) ને કમાયા વો ઉસકે લિયે હે ઔર તુમ્હારા કમાયા હુવા (યાની તુમ્હારે કિયે કરાયે આ'માલ) તુમ્હારે લિયે હે, ઔર ઉનકે કામોં કે બારે મેં તુમસે સવાલ નહીં કિયા જાએગા. ﴾૧૪૧﴿

[૧] રંગ જિસ તરહ સામને સે નઝર આ જાતા હે, ઉસી તરહ હકીકી દીનદારી દીનદાર પર ખુલે તૌર પર ઝાહિર હોતી હે, યાની હમ મુકમ્મલ અલ્લાહ તઆલા કે દીન મેં આ ગએ. [૨] યાની અલ્લાહ તઆલા સિર્ફ તુમ યહૂદીયો ઔર નસારા કી બખ્શીશ કરેંગે ઔર હમ મુસલમાનોં કી બખ્શીશ નહીં કરેંગે.[૩] ગવાહી: (૧) હઝરત ઇબ્રાહીમ અલ. કી તૌહીદ વાલી મિલ્લત હોને કે બારે મેં થી, જિસકો ઉન્હોંને છુપાયા ઔર હઝરત ઇબ્રાહીમ અલ. કો યહૂદી ઔર નસરાની કેહને લગે. (૨) હુઝૂર સલ્લલ્લાહુ અલયહિ વસલ્લમ કી સિફતેં જો તૌરાત મેં થી ઉસકો છુપાયા.

سَيَقُوْلُ السُّفَهَآءُ مِنَ النَّاسِ مَا وَلّٰىهُمْ عَنْ قِبْلَتِهِمُ الَّتِيْ كَانُوْا عَلَيْهَا ؕ قُلْ لِّلّٰهِ الْمَشْرِقُ وَالْمَغْرِبُ ؕ يَهْدِيْ مَنْ يَّشَآءُ اِلٰى صِرَاطٍ مُّسْتَقِيْمٍ ﴿١٤٢﴾ وَكَذٰلِكَ جَعَلْنٰكُمْ اُمَّةً وَّسَطًا لِّتَكُوْنُوْا شُهَدَآءَ عَلَى النَّاسِ وَيَكُوْنَ الرَّسُوْلُ عَلَيْكُمْ شَهِيْدًا ؕ وَمَا جَعَلْنَا الْقِبْلَةَ الَّتِيْ كُنْتَ عَلَيْهَآ اِلَّا لِنَعْلَمَ مَنْ يَّتَّبِعُ الرَّسُوْلَ مِمَّنْ يَّنْقَلِبُ عَلٰى عَقِبَيْهِ ؕ وَاِنْ كَانَتْ لَكَبِيْرَةً اِلَّا عَلَى الَّذِيْنَ هَدَى اللّٰهُ ؕ وَمَا كَانَ اللّٰهُ لِيُضِيْعَ اِيْمَانَكُمْ ؕ

અબ તો[૧] બેવકૂફ લોગ (યૂં) કહેંગે કેઃ ઇન (મુસલમાનોં) કો અપને ઇસ કિબ્લે સે (દૂસરી તરફ) કિસ ચીઝ ને ફીરા દિયા જિસ પર વો(કુછ વકત સે નમાઝ મેં મુંહ કર રહે) થે? (એ નબી!) તુમ(જવાબ મેં) કહો કેઃ પૂર્વ ઔર પશ્ચિમ સબ અલ્લાહ તઆલા હી કા હે, વો (અલ્લાહ તઆલા) જિસકો ચાહતે હેં સીધે રાસ્તે પર ચલાતે હેં.﴾૧૪૨﴿ ઔર ઇસી તરહ[૨] હમને તુમકો એક એઅતેદાલવાલી(મધ્યમ માર્ગીય) ઉમ્મત બનાયા; તાકે(કયામત કે દિન) લોગોં પર તુમ ગવાહ બનો, ઔર રસૂલ (મુહમ્મદ સલ્લલ્લાહુ અલયહિ વસલ્લમ) તુમ પર ગવાહ બનેં, ઔર જિસ કિબ્લે કી તરફ(અબ તક) તુમ (કુછ વકત કે લીયે મુંહ કરતે ચલે આ રહે) થે[૩] વોહ(કિબ્લા) હમને સિર્ફ ઇસ લિયે નક્કી કિયા થા તાકે હમ મા'લૂમ કર લેવેં[૪] કે કોન રસૂલ કા હુકૂમ માનતા હે ઔર કોન અપની એડીયોં પર ઉલટા ફિર જાતા હે?[૫] ઔર યકીનન યે(કિબ્લે કા બદલના) બહોત મુશ્કિલ બાત થી; મગર ઉન લોગોં કે લિયે જિનકો અલ્લાહ તઆલા ને હિદાયત દે દી,[૬] ઔર અલ્લાહ તઆલા ઐસે નહીં હેં કે તુમ્હારે ઇમાન કો ઝાયેઅ(બેકાર, બરબાદ) કરે[૭]

---

[૧] યાની જબ કા'બા કિબ્લા બના ઔર બયતુલ મુકદ્દસ કી તરફ મુંહ કરના છોડ દિયા ગયા તબ. [૨] જિસ તરહ ઇસ ઉમ્મત કો અફઝલ નબી હઝરત મુહમ્મદ સલ્લલ્લાહુ અલયહિ વસલ્લમ મિલે, કુર્આન જૈસી અફઝલ કિતાબ મિલી, ઇસી તરહ આખરી નબી કી ઉમ્મત કો કા'બા જૈસા અફઝલ કિબ્લા દિયા, ઔર કિબ્લા બદલ જાને કે બાદ લોગોં કો દિલ ઔર જાન સે ઉસ કિબ્લે કો કબૂલ કરને કી તૌફીક દી. [૩] હિજરત સે પેહલે બયતુલ મુકદ્દસ કિબ્લા થા, જો હિજરત કે બાદ સોલા યા સતરહ મહીને તક બાકી રહા, ફિર કા'બા કો કિબ્લા બનાયા ગયા. દુસરી રિવાયત કે મુતાબિક મકકી ઝિંદગી મેં કા'બા કિબ્લા થા, હિજરત કે બાદ ૧૬ યા ૧૭ મહિને બયતુલ મુકદ્દસ કિબ્લા રહા ફિર દો બારા કા'બા કો કિબ્લા બનાયા ગયા. [૪] (દૂસરા તર્જુમા) જુદા કર દેવે. [૫] (દૂસરા તર્જુમા) યાની માનને સે ઇન્કાર કર દેતા હે. [૬] ઉનકે લિયે ઇસ નયે કિબ્લે પર અમલ કરના ઝરા ભી મુશ્કિલ નહીં. [૭] કુછ લોગ યે સમજત થે કે મુસલમાનોં કે કિબ્લે કા બદલના યે દીન કા બદલ જાના હે, ઔર ઇસસે ઇમાન બરબાદ હો જાતા હે, ઇસ બેવકૂફીવાલે ખ્યાલ કો ઇસ આયત મેં રદ કિયા ગયા હે. (દૂસરા તર્જુમા) ''ઇમાન'' કા તર્જુમા ''નમાઝ'' કીયા ગયા હે; ચૂંકે નમાઝ ઇમાન કા અહમ રૂક્ન હે, કિબ્લા બદલને સે પેહલે જો નમાઝેં પઢી ગઈ વો બેકાર નહીં હુઇ વો ઇસ આયત મેં બતાયા ગયા.

اِنَّ اللّٰهَ بِالنَّاسِ لَرَءُوْفٌ رَّحِيْمٌ ﴿١٤٣﴾ قَدْ نَرٰى تَقَلُّبَ وَجْهِكَ فِى السَّمَآءِ ۚ فَلَنُوَلِّيَنَّكَ قِبْلَةً تَرْضٰىهَا ۠ فَوَلِّ وَجْهَكَ شَطْرَ الْمَسْجِدِ الْحَرَامِ ؕ وَحَيْثُ مَا كُنْتُمْ فَوَلُّوْا وُجُوْهَكُمْ شَطْرَهٗ ؕ وَاِنَّ الَّذِيْنَ اُوْتُوا الْكِتٰبَ لَيَعْلَمُوْنَ اَنَّهُ الْحَقُّ مِنْ رَّبِّهِمْ ؕ وَمَا اللّٰهُ بِغَافِلٍ عَمَّا يَعْمَلُوْنَ ﴿١٤٤﴾ وَلَئِنْ اَتَيْتَ الَّذِيْنَ اُوْتُوا الْكِتٰبَ بِكُلِّ اٰيَةٍ مَّا تَبِعُوْا قِبْلَتَكَ ۚ وَمَآ اَنْتَ بِتَابِعٍ قِبْلَتَهُمْ ۚ وَمَا بَعْضُهُمْ بِتَابِعٍ قِبْلَةَ بَعْضٍ ؕ وَلَئِنِ اتَّبَعْتَ اَهْوَآءَهُمْ مِّنْۢ بَعْدِ مَا جَآءَكَ مِنَ الْعِلْمِ ۙ اِنَّكَ اِذًا لَّمِنَ الظّٰلِمِيْنَ ﴿١٤٥﴾ اَلَّذِيْنَ اٰتَيْنٰهُمُ الْكِتٰبَ يَعْرِفُوْنَهٗ كَمَا يَعْرِفُوْنَ اَبْنَآءَهُمْ ؕ

હકીકત યે હે કે અલ્લાહ તઆલા લોગોં પર બહોત શફકત કરનેવાલે(પરોપકારી, નરમી કા વ્યવહાર કરનેવાલે) બહોત મહેરબાન હેં.﴾૧૪૩﴿(એ હમારે નબી!)પક્કી બાત યે હે કે હમ તુમ્હારે ચેહરે કા બાર બાર આસમાન કી તરફ ફેરના દેખ રહે હેં, સો તુમ જિસ કિબ્લે(યાની કા’બા) કો પસંદ કરતે હો, ઉસકી તરફ હમ ઝરૂર તુમ્હારે રૂખ (મુંહ) કો ફેર દેંગે,[૧]લિહાઝા (અબ સે) તુમ અપના રૂખ મસ્જિદે હરામ કી તરફ ફેર લો, ઔર (આજ કે બાદ) જહાં કહીં ભી તુમ લોગ હો તો અપને ચેહરોં કો ઉસી (મસ્જિદે હરામ હી) કી તરફ કર લિયા કરો, ઔર યકીનન એહલે કિતાબ(જિનકો આસમાની કિતાબેં દી ગઈ) અચ્છી તરહ જાનતે હેં કે વો (કિબ્લા બદલને કા હુકૂમ) હક (સહીહ) હે, જો ઉનકે રબ કી તરફ સે (દિયા ગયા) હે, ઔર વો (એહલે કિતાબ કિબ્લે કે બદલને કી મુખાલફત(વિરોધ) કા) જો કામ કર રહે હેં અલ્લાહ તઆલા ઉસસે બેખબર નહીં હેં.﴾૧૪૪﴿ ઔર અગર તુમ ઇન એહલે કિતાબ કે સામને(કિબ્લે કે બદલને કી) સબ દલીલેં પેશ કર દો તબ ભી વો તુમ્હારે કિબ્લે કો માનનેવાલે નહીં હેં, ઔર ન તુમ ઉનકે કિબ્લે કો માનનેવાલે હો, ઔર ન વો (એહલે કિતાબ) આપસ મેં એક દૂસરે કે કિબ્લે કો માનનેવાલે હેં, ઔર જો (વહી કા) ઇલ્મ તુમ્હારે પાસ આ ચુકા હે ઉસકે બાદ ભી અગર ઉન (એહલે કિતાબ) કી ચાહત પર(માન લો અગર)તુમ ચલે; તબ તો યકીનન તુમ ઝાલિમોં મેં સે હો જાઓગે.[૨]﴾૧૪૫﴿ જિન લોગોં કો હમને કિતાબ(યાની તૌરાત ઔર ઇન્જીલ) દી વો ઇસ(રસૂલ યાની હઝરત મુહમ્મદ સલ્લલ્લાહુ અલયહિ વસલ્લમ) કો(અચ્છી તરહ) પેહચાનતે હેં, જિસ તરહ વો અપને(સગે) બેટોં(યાની અવલાદ) કો પેહચાનતે હેં,

[૧] યે કિબ્લે કે બદલને કા અલ્લાહ તઆલા કી તરફ સે વઅદહ હો ગયા, જો એક મુસ્તકિલ(અલગ સે) ખુશી હે, ફિર ઉસ વઅદહ કો પૂરા કરતે હુવે ફરમાયા.

[૨] ઝાહિર બાત હે હુઝૂર સલ્લલ્લાહુ અલયહિ વસલ્લમ યે કર હી નહીં સકતે.

وَاِنَّ فَرِيۡقًا مِّنۡهُمۡ لَيَكۡتُمُوۡنَ الۡحَـقَّ وَهُمۡ يَعۡلَمُوۡنَ ﴿١٤٦﴾ اَلۡحَـقُّ مِنۡ رَّبِّكَ فَلَا تَكُوۡنَنَّ مِنَ الۡمُمۡتَرِيۡنَ ﴿١٤٧﴾
وَلِكُلٍّ وِّجۡهَةٌ هُوَ مُوَلِّيۡهَا فَاسۡتَبِقُوا الۡخَـيۡرٰتِ ؕ اَيۡنَ مَا تَكُوۡنُوۡا يَاۡتِ بِکُمُ اللّٰهُ جَمِيۡعًا ؕ اِنَّ اللّٰهَ عَلٰى كُلِّ شَىۡءٍ قَدِيۡرٌ ﴿١٤٨﴾ وَمِنۡ حَيۡثُ خَرَجۡتَ فَوَلِّ وَجۡهَكَ شَطۡرَ الۡمَسۡجِدِ الۡحَـرَامِؕ وَاِنَّهٗ لَلۡحَـقُّ مِنۡ رَّبِّكَ ؕ وَمَا اللّٰهُ بِغَافِلٍ عَمَّا تَعۡمَلُوۡنَ ﴿١٤٩﴾

ઔર યકીની બાત યે હે કે ઇન(એહલે કિતાબ) મેં સે એક જમાઅત(ઐસે લોગોં કી હે જો) જાન બુજ કર હક (સચ) કો છુપાતી હે.[૧]《૧૪૬》 હક (સચ) વહી હે જો તુમ્હારે રબ કી તરફ સે (આયા) હે, સો (ઇસ લિયે) તુમ શક કરનેવાલોં મેં સે બિલ્કુલ મત હોના. 《૧૪૭》

ઔર હર એક(મઝહબવાલોં) કી એક સિમ્ત(દિશા મુંહ કરને કી) હે, જિસકી તરફ(અપની ઇબાદત મેં) વો મુંહ કરતે હેં, સો તુમ નેક કામોં મેં એક દૂસરે સે આગે બઢો, તુમ સબ જહાં ભી હોંગે અલ્લાહ તઆલા (કયામત કે દિન) તુમ સબકો (જમા કર કે અપને પાસ) લાએંગે, હકીકત મેં અલ્લાહ તઆલા હર હર ચીઝ પર પૂરી કુદરત રખતે હેં.《૧૪૮》 ઔર જહાં સે ભી તુમ(સફર કે લિયે) બાહિર નિકલો તો અપના મુંહ(નમાઝ મેં) મસ્જિદે હરામ કી તરફ કર લિયા કરો[૨] ઔર યકીનન યહી હક બાત (કા હુક્મ) હે જો તુમ્હારે રબ કી તરફ સે હે, ઔર જો કામ ભી તુમ કરતે હો; અલ્લાહ તઆલા ઉસસે બેખબર નહીં હે.《૧૪૯》

[૧] નબીએ કરીમ સલ્લલ્લાહુ અલયહિ વસલ્લમ કી જો નિશાનિયાં તૌરાત મે બયાન કી ગઇ થીં ઉસકી રોશની મેં વો આપકો સચ્ચા નબી જાનતે થે; લેકિન ફિર ભી લોગોં સે છુપાતે થે.

[૨] કિબ્લે કે બદલને કા જો હુક્મ આયા ઉસકે લિયે વાહિદ(એક વચન કા) કા લફઝ તીન મરતબા ઔર જમા(બહુ વચન કા) કા લફઝ દો મરતબા ઇસ્તિઅમાલ હુવા હે, ઇસ તરહ બાર બાર હુક્મ દેને કી અલગ અલગ હિકમતેં હો સકતી હેં:

(૧) કિબ્લે કે બદલને પર દુશ્મનોં કી તરફ સે બહોત સારે સવાલ ખડે કિયે ગએ, ઉન સવાલોં કો બંદ કરના.

(૨) મુસલમાનોં કે લિયે ભી કિબ્લે કા બદલના એક બહોત બડી બાત થી; ઇસ લિયે કે આજ તક જિસ કિબ્લે કો સહીહ સમજ કર નમાઝ મેં ઉસકી તરફ મુંહ કરતે થે ઉસકો અબ છોડ કર નયે કિબ્લે કી તરફ મુંહ કરના હે.

(૩) આમ હુક્મ બતલાના થા કે સફર મેં હો યા કિસી જગા મુકીમ હો, ફિર યે સફર ઔર મુકીમ હોના કભી તવીલ (ઝિયાદહ દિનોં કે લિયે હોતા હે) કભી મુખ્તસર (કમ દિનોં કે લિયે હોતા હે), કભી હમેશા કે લિયે હોતા હે, હર હાલ મેં કા’બા હી કી તરફ મુંહ કર કે નમાઝ પઢના હે.

(૪) યે કિબ્લે કે બદલને કા હુક્મ સબકે લિયે હે, ખૂદ નબીએ કરીમ સલ્લલ્લાહુ અલયહિ વસલ્લમ કે લિયે ભી હે ઔર આપકી ઉમ્મત કે લિયે ભી હે.

وَمِنۡ حَيۡثُ خَرَجۡتَ فَوَلِّ وَجۡهَكَ شَطۡرَ الۡمَسۡجِدِ الۡحَرَامِ‌ؕ وَحَيۡثُ مَا كُنۡتُمۡ فَوَلُّوۡا وُجُوۡهَكُمۡ شَطۡرَهٗ ۙ لِئَلَّا يَكُوۡنَ لِلنَّاسِ عَلَيۡكُمۡ حُجَّةٌ ۙ اِلَّا الَّذِيۡنَ ظَلَمُوۡا مِنۡهُمۡ فَلَا تَخۡشَوۡهُمۡ وَاخۡشَوۡنِىۡ وَلِاُتِمَّ نِعۡمَتِىۡ عَلَيۡكُمۡ وَلَعَلَّكُمۡ تَهۡتَدُوۡنَ ۙ﴿۱۵۰﴾ كَمَاۤ اَرۡسَلۡنَا فِيۡكُمۡ رَسُوۡلًا مِّنۡكُمۡ يَتۡلُوۡا عَلَيۡكُمۡ اٰيٰتِنَا وَيُزَكِّيۡكُمۡ وَيُعَلِّمُكُمُ الۡكِتٰبَ وَالۡحِكۡمَةَ وَيُعَلِّمُكُمۡ مَّا لَمۡ تَكُوۡنُوۡا تَعۡلَمُوۡنَ ؕ﴿۱۵۱﴾

ઔર જહાં સે ભી તુમ(સફર મેં) બાહિર નિકલો તો અપના મુંહ(નમાઝ મેં) મસ્જિદે હરામ કી તરફ રખા કરો, ઔર જિસ જગા ભી તુમ લોગ હુવા કરો તો અપને ચેહરોં કો ઉસી (મસ્જિદે હરામ) કી તરફ કરો;[૧] તાકે તુમ્હારે ખિલાફ લોગોં કો ઇલ્ઝામ (તોહમત) લગાને કા કોઇ મોકા ન મિલે; મગર ઉનમેં સે જિન લોગોં કી આદત ઝુલ્મ કી બન ચુકી હે (ઐસે ઝિદ્દી લોગ ચુપ નહીં રહેંગે) લિહાઝા તુમ ઇન (લોગોં) સે મત ડરો, ઔર તુમ મુજ હી સે ડરો; ઔર તાકે મેં અપની નેઅમત[૨] તુમ પર પૂરી કરૂં ઔર તાકે તુમ લોગ સહીહ રાસ્તે પર રહો.﴾૧૫૦﴿ (યે એહસાન ઐસા હે)[૩] જૈસા કે હમને તુમ્હારે બીચ મેં તુમ્હી મેં સે એક રસૂલ (મુહમ્મદ સલ્લલ્લાહુ અલયહિ વસલ્લમ.) ભેજા, જો તુમ્હારે સામને હમારી આયતોં કો પઢ પઢ કર સુનાતા હે, ઔર તુમકો(ઝાહિરી ઔર અંદર કી ગંદગી સે) પાક (ઔર સાફ) કરતા હે, ઔર તુમકો કિતાબ ઔર હિકમત સિખાતા હે, ઔર જો બાતેં (અબ તક) તુમ નહીં જાનતે થે[૪] વો તુમકો સિખલાતા હે.﴾૧૫૧﴿

[૧] તુમ દુનિયા કી અલગ અલગ દિશાઓં સે કા'બા કી તરફ મુંહ કર કે નમાઝ પઢોગે તો વો અલ્લાહ તઆલા કે યહાં એક હી તરફ મુંહ કરના સમજા જાએગા.

[૨] દુશ્મનોં કે તાને(ટોંટ) સે હિફાઝત હો, ઔર અલ્લાહ તઆલા કે ઇન્આમ ઔર ઇકરામ, બરકતેં, અન્વાર ઔર હિદાયત કે પૂરે હકદાર બનો, ઔર આખિરત મેં જન્નત કા દાખ્લા મિલ જાવે, યે અલ્લાહ તઆલા કા ફઝ્લ હે.

દૂસરા મતલબઃ ફઝ્લ ઔર ઇન્આમ યાની ઇસ્લામ કી પૂરેપૂરી હિદાયત.

[૩] આયત મેં તશ્બીહ (સમાનતા)કા ખુલાસાઃ

(૧) યાની તુમ્હારા પસંદીદહ કિબ્લા કા'બા મિલ ગયા વો નેઅમત હે, ઇસી તરહ તુમકો એક કામિલ રસૂલ અલ્લાહ તઆલા ને દીયા.

(૨) કા'બા કી ઇમારત બનાના ખુબ મકબૂલ હો જાએ ઐસી દુઆ કબૂલ હુઇ ઔર નબી કી બઅસતવાલી(યાની નબી હોને કી) દુઆ ભી કબૂલ હુઇ.

[૪] (દૂસરા તર્જુમા) યા જો બાતેં તુમ (ખૂદ કભી) નહીં જાન સકતે થે.

فَاذْكُرُوْنِيْٓ اَذْكُرْكُمْ وَاشْكُرُوْا لِيْ وَلَا تَكْفُرُوْنِ ﴿١٥٢﴾

يٰٓاَيُّهَا الَّذِيْنَ اٰمَنُوا اسْتَعِيْنُوْا بِالصَّبْرِ وَالصَّلٰوةِ ؕ اِنَّ اللّٰهَ مَعَ الصّٰبِرِيْنَ ﴿١٥٣﴾ وَلَا تَقُوْلُوْا لِمَنْ يُّقْتَلُ فِيْ سَبِيْلِ اللّٰهِ اَمْوَاتٌ ؕ بَلْ اَحْيَآءٌ وَّلٰكِنْ لَّا تَشْعُرُوْنَ ﴿١٥٤﴾ وَلَنَبْلُوَنَّكُمْ بِشَيْءٍ مِّنَ الْخَوْفِ وَالْجُوْعِ وَنَقْصٍ مِّنَ الْاَمْوَالِ وَالْاَنْفُسِ وَالثَّمَرٰتِ ؕ وَبَشِّرِ الصّٰبِرِيْنَ ﴿١٥٥﴾ الَّذِيْنَ اِذَآ اَصَابَتْهُمْ مُّصِيْبَةٌ ۙ قَالُوْٓا اِنَّا لِلّٰهِ وَاِنَّآ اِلَيْهِ رٰجِعُوْنَ ﴿١٥٦﴾ اُولٰٓئِكَ عَلَيْهِمْ صَلَوٰتٌ مِّنْ رَّبِّهِمْ وَرَحْمَةٌ ۟ وَاُولٰٓئِكَ هُمُ الْمُهْتَدُوْنَ ﴿١٥٧﴾

લિહાઝા(ઇન નેઅમતોં પર) તુમ મુજકો યાદ કરતે રહો, મેં તુમકો યાદ રખૂંગા[૧] ઔર (ઇન નેઅમતોં કે મિલને પર) તુમ મેરા શુક્ર અદા કરતે રહો,[૨] ઔર તુમ મેરી નાશુક્રી (યાની નાફરમાની) ન કિયા કરો.《૧૫૨》

એ ઇમાનવાલો! (મુસીબત પર) સબ્ર કરકે ઔર નમાઝ પઢ કર (અલ્લાહ તઆલા કી) મદદ હાસિલ કરો,[૩] યકીનન અલ્લાહ તઆલા (કી મદદ) સબ્ર કરનેવાલોં કે સાથ હે.《૧૫૩》 ઔર જો લોગ અલ્લાહ તઆલા કે રાસ્તે મેં કત્લ (યાની શહીદ) કિયે જાએં ઉનકો તુમ(દૂસરે મુર્દો કી તરહ) મરે હુવે મત કહો; બલ્કે વો તો સબ ઝિંદા હેં;[૪] લેકિન તુમકો(ઉનકી ઝિંદગી કા) એહસાસ નહીં હે.[૫]《૧૫૪》 ઔર હમ ઝરૂર તુમકો આઝમાએંગે(ચકાસેંગે) (કભી તો) થોડે સે ડર સે ઔર(કભી તો થોડી સી) ભૂક સે ઔર(કભી તો થોડે સે) માલ ઔર જાન ઔર ફલોં મેં નુકસાન(યાની કમી) કરને સે ઔર (ઐસે ઇમ્તિહાન કે હાલાત મેં) સબ્ર કરનેવાલોં કો ખુશખબરી સુના દો.《૧૫૫》 (સબ્ર કરનેવાલે) વો હેં કે જબ ઉનકો(કિસી તરહ કી) કોઇ મુસીબત પહોંચતી હે તો વો કેહતે હેં: હમ સબ તો અલ્લાહ તઆલા હી કી માલિકી મેં હેં ઔર હમ સબ ઉસી(અલ્લાહ તઆલા) કી તરફ વાપસ જાનેવાલે હેં.《૧૫૬》 ઉનહી(સબ્ર કરનેવાલોં) પર ઉનકે રબ કી તરફ સે(ખાસ) મહેરબાનીયાં હોંગી ઔર રહમત(ભી) હોગી, ઔર વહી લોગ હિદાયત પર હેં.《૧૫૭》

---

[૧] ઝિક્ર કા એક મા'ના 'યાદ કરના' હે, જિસકા તઅલ્લુક દિલ સે હે, ઔર ઝબાન સે વો અદા હોતા હે. ઝિક્ર કી એક તફસીર 'ફરમાંબરદારી' યાની હર મોકે પર શરીઅત કા જો હુક્મ હો ઉસકો પૂરા કરના ભી હે. [૨] શુક્ર દિલ સે, ઝબાન સે, અમલ સે તીન તરહ સે અદા હોતા હે. [૩] નમાઝ મેં અલ્લાહ તઆલા કી મદદ કો ખીંચ કર લાને કા અસર હે. [૪] કબ્ર કી એક ખાસ તરહ કી ઝિંદગી.
[૫] તુમ ઉનકી ઝિંદગી કો નહીં સમજ સકતે.

إِنَّ الصَّفَا وَالْمَرْوَةَ مِن شَعَآئِرِ اللّٰهِ ۚ فَمَنْ حَجَّ الْبَيْتَ أَوِ اعْتَمَرَ فَلَا جُنَاحَ عَلَيْهِ أَن يَطَّوَّفَ بِهِمَا ۚ وَمَن تَطَوَّعَ خَيْرًا ۙ فَإِنَّ اللّٰهَ شَاكِرٌ عَلِيمٌ ﴿١٥٨﴾ إِنَّ الَّذِينَ يَكْتُمُونَ مَا أَنزَلْنَا مِنَ الْبَيِّنَاتِ وَالْهُدَىٰ مِن بَعْدِ مَا بَيَّنَّاهُ لِلنَّاسِ فِي الْكِتَابِ ۙ أُولَٰئِكَ يَلْعَنُهُمُ اللّٰهُ وَيَلْعَنُهُمُ اللَّاعِنُونَ ﴿١٥٩﴾ إِلَّا الَّذِينَ تَابُوا وَأَصْلَحُوا وَبَيَّنُوا فَأُولَٰئِكَ أَتُوبُ عَلَيْهِمْ ۚ وَأَنَا التَّوَّابُ الرَّحِيمُ ﴿١٦٠﴾ إِنَّ الَّذِينَ كَفَرُوا وَمَاتُوا وَهُمْ كُفَّارٌ أُولَٰئِكَ عَلَيْهِمْ لَعْنَةُ اللّٰهِ وَالْمَلَائِكَةِ وَالنَّاسِ أَجْمَعِينَ ﴿١٦١﴾ خَالِدِينَ فِيهَا ۖ لَا يُخَفَّفُ عَنْهُمُ الْعَذَابُ وَلَا هُمْ يُنظَرُونَ ﴿١٦٢﴾

યકીનન ‘સફા’ ઔર ‘મરવહ’(દોનોં પહાડ) અલ્લાહ તઆલા(કે દીન) કી(ખાસ) નિશાનિયોં મેં સે હેં. લિહાઝા જો શખ્સ ભી અલ્લાહ તઆલા કે ઘર કા હજ યા ઉમરહ કરે તો ઉસ શખ્સ પર કોઇ ગુનાહ નહીં કે વો દોનોં (પહાડ) કે ચક્કર લગાએ, ઔર જો શખ્સ ભી નેકી કા કામ ખુશી(ઔર શોક) સે કરેગા[૧] તો યકીનન અલ્લાહ તઆલા બડી કદર કરનેવાલે[૨] સબ કુછ જાનનેવાલે હેં.﴿૧૫૮﴾ યકીનન જો લોગ હમારે ઉતારે હુવે ખુલ્લે હુક્મોં ઔર હિદાયત કી બાતોં કો છુપાતે હેં, બાવજૂદ ઇસકે કે હમ ઇન (મઝામીન-મતલબ) કો કિતાબ(તૌરાત ઔર ઇન્જીલ) મેં લોગોં કે લિયે ખોલ ખોલ કર બયાન કર ચુકે હેં, ઐસે લોગોં પર અલ્લાહ તઆલા લઅનત(રહમત સે દૂરી) કરતે હેં, ઔર ઉન પર(દૂસરે) સબ લઅનત કરનેવાલે ભી લઅનત(યાની લઅનત કી બદદુઆ) કરતે હેં.﴿૧૫૯﴾ મગર(વો લોગ લઅનત સે બચ ગએ) જિન્હોંને તૌબા કી ઔર ઉન્હોંને(અપની) ઇસ્લાહ કર લી ઔર ઉન્હોંને(આસમાની કિતાબ કી છુપાઇ હુઇ બાતોં કો) ઝાહિર કર દિયા તો ઐસે લોગોં કી તૌબા મેં કબૂલ કર લેતા હૂં, ઔર મેં તો બહોત ઝિયાદહ તૌબા કબૂલ કરનેવાલા, સબ પર મહેરબાન હૂં.﴿૧૬૦﴾ હકીકત મેં જિન લોગોં ને કુફ્ર કિયા ઔર કુફ્ર હી પર મરે, ઉન લોગોં પર અલ્લાહ તઆલા કી ઔર ફરિશ્તોં કી ઔર તમામ ઇન્સાનોં કી લઅનત હે.﴿૧૬૧﴾ વો ઉસ (લઅનત) મેં હમેશા રહેંગે, ઉન પર સે(કભી ભી) અઝાબ હલ્કા નહીં કિયા જાએગા, ઔર(કિસી વક્ત ભી) ઉનકો મોહલત(ભી) નહીં દી જાએગી.﴿૧૬૨﴾

[૧] યાની નેકી કા કામ તો કરના હી હે તો બેહતર યે હે કે ખુશી ઔર શોક સે કરો.

[૨] નેકી કો કબૂલ કર કે ઝિયાદહ નેકી કી તૌફીક દેવે ઔર આખિરત મેં ઉસકા સવાબ દેવે.

وَاِلٰـهُكُمۡ اِلٰهٌ وَّاحِدٌ ۚ لَاۤ اِلٰهَ اِلَّا هُوَ الرَّحۡمٰنُ الرَّحِيۡمُ ﴿۱۶۳﴾

اِنَّ فِىۡ خَلۡقِ السَّمٰوٰتِ وَالۡاَرۡضِ وَاخۡتِلَافِ الَّيۡلِ وَالنَّهَارِ وَالۡفُلۡكِ الَّتِىۡ تَجۡرِىۡ فِى الۡبَحۡرِ بِمَا يَنۡفَعُ النَّاسَ وَمَآ اَنۡزَلَ اللّٰهُ مِنَ السَّمَآءِ مِنۡ مَّآءٍ فَاَحۡيَا بِهِ الۡاَرۡضَ بَعۡدَ مَوۡتِهَا وَبَثَّ فِيۡهَا مِنۡ كُلِّ دَآبَّةٍ وَّتَصۡرِيۡفِ الرِّيٰحِ وَالسَّحَابِ الۡمُسَخَّرِ بَيۡنَ السَّمَآءِ وَالۡاَرۡضِ لَاٰيٰتٍ لِّقَوۡمٍ يَّعۡقِلُوۡنَ ﴿۱۶۴﴾ وَمِنَ النَّاسِ مَنۡ يَّتَّخِذُ مِنۡ دُوۡنِ اللّٰهِ اَنۡدَادًا يُّحِبُّوۡنَهُمۡ كَحُبِّ اللّٰهِ ؕ وَالَّذِيۡنَ اٰمَنُوۡۤا اَشَدُّ حُبًّا لِّلّٰهِ ؕ وَلَوۡ يَرَى الَّذِيۡنَ ظَلَمُوۡۤا اِذۡ يَرَوۡنَ الۡعَذَابَ ۙ اَنَّ الۡقُوَّةَ لِلّٰهِ جَمِيۡعًا ۙ وَّاَنَّ اللّٰهَ شَدِيۡدُ الۡعَذَابِ ﴿۱۶۵﴾

ઔર તુમ્હારા(હકીકી-ખરેખર વાસ્તવિક) મા’બૂદ એક(અલ્લાહ તઆલા) હી મા’બૂદ હે, ઉસ (અલ્લાહ તઆલા) કે સિવા કોઇ મા’બૂદ નહીં, જિનકી રહમત સબકે લિયે હે, (ઔર વો) બહોત ઝિયાદહ રહમ કરનેવાલે હેં.

યકીનન આસમાનોં ઔર ઝમીન કે પૈદા કરને મેં ઔર રાત ઔર દિન કે(લગાતાર) બદલને મેં ઔર ઇન જહાઝોં(વહાણોં) મેં જો લોગોં કે ફાયદે કા સામાન લે કર સમુંદર મેં ચલતે હેં, ઔર ઇસ(બારિશ કે) પાની મેં જિસકો અલ્લાહ તઆલા ને આસમાન સે ઉતારા, ફિર ઉસ(બારિશ કે પાની) કે ઝરિયે ઝમીન કો ઉસકે મુર્દા (બંજર હોને-સૂખ જાને) કે બાદ ઝિંદા કર દિયા, ઔર હર તરહ કે જાનવર ઉસ (ઝમીન) મેં ફેલા દિયે, ઔર હવાઓં કે (રૂખ-દિશા) બદલને મેં, ઔર જો બાદલ આસમાન ઔર ઝમીન કે બીચ(અલ્લાહ તઆલા કે હુક્મ કે) પાબંદ રેહ કર કામ મેં લગે હુવે હેં, ઉનમેં અક્લ સે કામ લેનેવાલોં કે લિયે(અલ્લાહ તઆલા કી કુદરત કી) બડી નિશાનિયાં હેં.《૧૬૪》 ઔર કુછ લોગ ઐસે હેં જો અલ્લાહ તઆલા કે સિવા(દૂસરોં) કો શરીક(ભાગીદાર) બનાતે હેં, અલ્લાહ તઆલા સે જૈસી મુહબ્બત રખની ચાહિયે વો વૈસી મુહબ્બત ઉન(શરીકોં) સે રખતે હેં,[૧] ઔર ઇમાનવાલે અલ્લાહ તઆલા હી સે સબસે ઝિયાદહ મુહબ્બત રખતે હેં,[૨] ઔર કાશ કે યે ઝાલિમ (યાની કાફિર) લોગ જબ(આનેવાલે) અઝાબ(કે મંઝર) કો દેખ લેતે તો ઉસી વક્ત ઉન(કાફિરોં) કો યકીન હો જાતા કે તાકત તો પૂરી અલ્લાહ તઆલા હી કી હે,[૩] ઔર યે કે અલ્લાહ તઆલા કા અઝાબ (આખિરત મેં) બહોત સખ્ત હોગા.[૪]《૧૬૫》

---

[૧] યાની જૈસી અઝ્મત(મહાનતા) અલ્લાહ તઆલા કી હોની ચાહિયે યે મુશરિક લોગ મુર્તીયોં કી વૈસી અઝ્મત કરતે હેં.➲

إِذْ تَبَرَّأَ الَّذِينَ اتُّبِعُوا مِنَ الَّذِينَ اتَّبَعُوا وَرَأَوُا الْعَذَابَ وَتَقَطَّعَتْ بِهِمُ الْأَسْبَابُ ﴿١٦٦﴾ وَقَالَ الَّذِينَ اتَّبَعُوا لَوْ أَنَّ لَنَا كَرَّةً فَنَتَبَرَّأَ مِنْهُمْ كَمَا تَبَرَّءُوا مِنَّا ۗ كَذَٰلِكَ يُرِيهِمُ اللَّهُ أَعْمَالَهُمْ حَسَرَاتٍ عَلَيْهِمْ ۖ وَمَا هُمْ بِخَارِجِينَ مِنَ النَّارِ ﴿١٦٧﴾

يَا أَيُّهَا النَّاسُ كُلُوا مِمَّا فِي الْأَرْضِ حَلَالًا طَيِّبًا وَلَا تَتَّبِعُوا خُطُوَاتِ الشَّيْطَانِ ۚ إِنَّهُ لَكُمْ عَدُوٌّ مُبِينٌ ﴿١٦٨﴾ إِنَّمَا يَأْمُرُكُمْ بِالسُّوءِ وَالْفَحْشَاءِ وَأَنْ تَقُولُوا عَلَى اللَّهِ مَا لَا تَعْلَمُونَ ﴿١٦٩﴾

જબ[૧] વોહ(લીડર) લોગ જિનકે કેહને પર(દુનિયા મેં) દૂસરે લોગ ચલતે થે અપની બાત માનનેવાલોં સે બેતઅલ્લુકી(સબંધ ન હોને) કા એ’લાન કરેંગે[૨] ઔર વોહ(બાત માનનેવાલે ઔર લીડર) સબ અઝાબ કો (અપની આંખોં સે) દેખ લેંગે ઔર ઉનકે(આપસ કે) સબ તઅલ્લુક(સબંધ) ખત્મ હો જાએંગે.﴿૧૬૬﴾ ઔર(ઉસ વકત) બાત માનનેવાલે કહેંગે કેઃ કાશ હમકો (દુનિયા મેં) વાપસ જાને કા મોકા મિલે તો હમ (દુનિયા મેં) એ’લાન કર દેંગે કે ઇન (લીડરોં) સે હમારા કોઇ તઅલ્લુક નહીં હે; જૈસા કે ઇન લીડરોં ને હમસે તઅલ્લુક કે ન હોને કા(યહાં કયામત મેં) એ’લાન કર દિયા, ઇસી તરહ અલ્લાહ તઆલા ઉનકો (કયામત મેં) દિખલાએંગે કે ઉનકે આ’માલ ઉનકે લિયે હસ્રત હી હસ્રત (ગમ અફસોસ, પછતાવા) બન ચુકે હેં, ઔર વો (લીડર ઔર લીડર કી બાત માનનેવાલે) આગ સે નિકલનેવાલે હી નહીં હેં.﴿૧૬૭﴾

એ લોગો! ઝમીન મેં જો હલાલ પાકીઝા ચીઝેં હેં ઉસમેં સે તુમ ખાઓ, ઔર તુમ શૈતાન કે પીછે પીછે ન ચલો, યકીન રખો કે વો (શૈતાન) તુમ્હારા ખુલા દુશ્મન હે.﴿૧૬૮﴾ યકીનન વો (શૈતાન) તો તુમકો બુરી બાતોં કા ઔર બેહયાઇ કા હી હુકૂમ દેતા હે, ઔર યે કે જો (બાતેં) તુમ નહીં જાનતે ઉસકા અલ્લાહ તઆલા પર તુમ બોહતાન(તોહમત) લગાઓ.[3]﴿૧૬૯﴾

[૨] (દૂસરા તર્જુમા) ઔર જો ઇમાનવાલે હેં વો અલ્લાહ તઆલા સે મુહબ્બત કરને મેં નિહાયત સખ્ત(બહોત મઝબૂત) હેં. [૩] ફિર અલ્લાહ તઆલા કો છોડ કર કિસી દૂસરે કી ઇબાદત નહીં કરતે. [૪] (દૂસરા તર્જુમા) ઔર અગર યે ઝાલિમ જબ દુનિયા મેં કોઇ તકલીફ દેખતે ઉસ વક્ત યે સમજ લેતે કે સારી તાકત અલ્લાહ તઆલા હી કો હાસિલ હે. (ઔર દૂસરે સબ અલ્લાહ તઆલા કે સામને બેબસ હેં) ઔર યકીનન અલ્લાહ તઆલા કા અઝાબ(આખિરત મેં) બહોત સખ્ત હોગા.

ઇસ સફે કા [૧] યાની આખિરત મેં અઝાબ કા સખ્ત હોના ખાસ તૌર પર ઉસ વક્ત પતા ચલેગા જબ.
[૨] યાની હમારા(ઇન) લોગોં સે કોઇ તઅલ્લુક નહીં થા. [૩] (દૂસરા તર્જુમા) અલ્લાહ તઆલા કે બારે મેં તુમ ઐસી બાતેં બોલો જિન બાતોં કી હકીકત તુમ જાનતે નહીં હો.

નોટઃ ઇન્સાન ઇન્સાન કે બારે મેં બગૈર જાને કોઇ બાત બોલે તો વો બુરા હે તો ફિર અલ્લાહ તઆલા કે બારે મેં બેબુનિયાદ બાતેં બોલના બહોત હી ખતરનાક હે.

وَاِذَا قِيْلَ لَهُمُ اتَّبِعُوْا مَآ اَنْزَلَ اللّٰهُ قَالُوْا بَلْ نَتَّبِعُ مَآ اَلْفَيْنَا عَلَيْهِ اٰبَآءَنَا ؕ اَوَلَوْ كَانَ اٰبَآؤُهُمْ لَا يَعْقِلُوْنَ شَيْـًٔا وَّلَا يَهْتَدُوْنَ ۝ وَمَثَلُ الَّذِيْنَ كَفَرُوْا كَمَثَلِ الَّذِىْ يَنْعِقُ بِمَا لَا يَسْمَعُ اِلَّا دُعَآءً وَّنِدَآءً ؕ صُمٌّۢ بُكْمٌ عُمْىٌ فَهُمْ لَا يَعْقِلُوْنَ ۝ يٰٓاَيُّهَا الَّذِيْنَ اٰمَنُوْا كُلُوْا مِنْ طَيِّبٰتِ مَا رَزَقْنٰكُمْ وَاشْكُرُوْا لِلّٰهِ اِنْ كُنْتُمْ اِيَّاهُ تَعْبُدُوْنَ ۝ اِنَّمَا حَرَّمَ عَلَيْكُمُ الْمَيْتَةَ وَالدَّمَ وَلَحْمَ الْخِنْزِيْرِ وَمَآ اُهِلَّ بِهٖ لِغَيْرِ اللّٰهِ ۚ

ઔર જબ ઈન(કાફિરોં) કો યે બાત કહી જાતી હે કે જો હુક્મ અલ્લાહ તઆલા ને ઉતારે ઉસકે મુતાબિક તુમ ચલો તો વોહ(કાફિર) જવાબ દેતે હેં કેઃ (નહીં) બલ્કે હમ તો ઉસી તરીકે પર ચલેંગે જિસ પર હમને અપને બાપ દાદાઓં કો પાયા હે, ભલા કયા ઈન (કાફિરોં) કે બાપ દાદા (દીન કી) ઝરા ભી સમજ ન રખતે હોં ઔર સીધે રાસ્તે પર ન હોં તબ ભી?[૧]《૧૭૦》 ઔર(ઝિદ્દી) કાફિરોં(કો ઈસ્લામ કી દા'વત દેને) કી મિસાલ ઉસ શખ્સ જૈસી હે જો કિસી ઐસે (જાનવર) કે પીછે ચિલ્લાતા હો જો સિવાયે પુકાર ઔર આવાઝ કે કુછ ન સુનતા હો,[૨] વોહ(કાફિર) બેહરે, ગુંગે, અંધે હેં; લિહાઝા વો (કાફિર ઈસ્લામ કો) સમજતે નહીં હેં.[૩]《૧૭૧》 એ ઈમાનવાલો! જો પાકીઝા રોઝી હમને તુમકો દી ઉસમેં સે ખાઓ ઔર અગર(હકીકત મેં) તુમ ઉસી (અલ્લાહ તઆલા) કી ઈબાદત કરતે હો તો (ફિર પૂરેપૂરા ઔર સહીહ માઅના મેં) શુક્ર (ભી) અલ્લાહ તઆલા કા અદા કરો.《૧૭૨》 યકીનન મુરદાર (જાનવર) ઔર (બેહનેવાલા) ખૂન ઔર સુવ્વર કા ગોશ્ત ઔર જિસ જાનવર પર અલ્લાહ તઆલા કે સિવા કિસી દૂસરે કા નામ પુકારા(યાની બોલા) ગયા હો સિર્ફ યે સબ ઉસ(અલ્લાહ તઆલા) ને તુમ પર હરામ કર દિયે હેં,

---

[૧] યાની તબ ભી અપને બાપ દાદા કે કુફ્રવાલે રાસ્તે પર ચલને કી બાત કરેંગે?

[૨] જિસ તરહ જાનવર કુછ સમજતે નહીં ઈસી તરહ અડે હુવે કાફિર ઈસ્લામ કો સમજતે નહીં ઔર કબૂલ નહીં કરતે.

[૩] કુર્આન મજીદ મેં બહોત સારી જગહોં પર કાફિરોં કે લિયે ઈસ તરહ કે અલ્ફાઝ આએ હેં, મુરાદ યે હે કે વો કાન સે સુનતે તો હેં; લેકિન કામ કી બાત જિસકે ઝરિયે ઈમાન કબૂલ કર લેવે વો સુનતે નહીં હેં, ઐસે બેહરે બન જાતે હેં જૈસે હક બાત સુની હી નહીં, ઝબાન સલામત હે, બોલતે ભી ખૂબ હેં; લેકિન સચ્ચી બાત, ઈમાન કો કબૂલ કરને કી બાત ઝબાન પર આતી હી નહીં, આંખ ભી સલામત હે; લેકિન આખિરત કા નફા, નુકસાન ઉનકો નઝર આતા હી નહીં હે.

فَمَنِ اضْطُرَّ غَيْرَ بَاغٍ وَّلَا عَادٍ فَلَآ اِثْمَ عَلَيْهِ ؕ اِنَّ اللّٰهَ غَفُوْرٌ رَّحِيْمٌ ۝ اِنَّ الَّذِيْنَ يَكْتُمُوْنَ مَآ اَنْزَلَ اللّٰهُ مِنَ الْكِتٰبِ وَيَشْتَرُوْنَ بِهٖ ثَمَنًا قَلِيْلًا ۙ اُولٰٓئِكَ مَا يَاْكُلُوْنَ فِيْ بُطُوْنِهِمْ اِلَّا النَّارَ وَلَا يُكَلِّمُهُمُ اللّٰهُ يَوْمَ الْقِيٰمَةِ وَلَا يُزَكِّيْهِمْ ۚ وَلَهُمْ عَذَابٌ اَلِيْمٌ ۝ اُولٰٓئِكَ الَّذِيْنَ اشْتَرَوُا الضَّلٰلَةَ بِالْهُدٰى وَالْعَذَابَ بِالْمَغْفِرَةِ ۚ فَمَآ اَصْبَرَهُمْ عَلَى النَّارِ ۝ ذٰلِكَ بِاَنَّ اللّٰهَ نَزَّلَ الْكِتٰبَ بِالْحَقِّ ؕ وَاِنَّ الَّذِيْنَ اخْتَلَفُوْا فِي الْكِتٰبِ لَفِيْ شِقَاقٍ بَعِيْدٍ ۝

ફિર અગર કોઇ શખ્સ (છેલ્લે દરજે કી) મજબૂરી મેં હો[૧] (ઔર ખાને કા) મકસદ મઝા લેના ન હો[૨] ઔર ઝરૂરત સે ઝિયાદહ ન ખાવે તો ઉસ (શખ્સ) પર (ખાને કા) કોઇ ગુનાહ નહીં હે, યકીનન અલ્લાહ તઆલા તો બડે બખ્શનેવાલે, બડે મહેરબાન હેં.《૧૭૩》 યકીનન જો લોગ અલ્લાહ તઆલા કી ઉતારી હુઇ કિતાબ મેં સે (બહોત સી બાતોં કો) છુપાતે હેં ઔર ઉસ(છુપાને) કે બદલે મેં (દુનિયા કા) થોડા સા બદલા લેતે હેં; વૈસે લોગ અપને પેટ મેં જહન્નમ કી આગ હી ભર રહે હેં, ઔર કયામત કે દિન અલ્લાહ તઆલા ઉન (છુપાનેવાલોં) સે (ખુશી કી) બાત નહીં કરેંગે, ઔર વો (અલ્લાહ તઆલા) ઉનકો (ગુનાહોં સે) પાક નહીં કરેંગે, ઔર ઉનકે લિયે દર્દનાક અઝાબ હે.《૧૭૪》 ઉન હી (આસમાની કિતાબોં કી સચ્ચી બાતોં કો છુપાનેવાલે) લોગોં ને હિદાયત કે બદલે ગુમરાહી કો ખરીદ લિયા, ઔર મગફિરત કે બદલે અઝાબ કો (લે લિયા), સો (ઐસી બુરી હરકત કર કે) તઅજ્જુબ(આશ્ચર્ય) કી બાત હે કે જહન્નમ કી આગ સેહન કરને કે લિયે વો કિતને તૈયાર હેં!《૧૭૫》 યે(સઝા) ઇસ લિયે (હુઇ) કે અલ્લાહ તઆલા ને તો કિતાબ ઠીક ઠીક ઉતારી ઔર જિન લોગોં ને (સચ્ચી) કિતાબ મેં ઇખ્તિલાફ(ઝઘડા) ખડા કર દિયા વો તો ઝિદ મેં (સચ્ચાઇ કે રાસ્તે સે બહોત) દૂર જા કર પડે હેં.[૩]《૧૭૬》

[૧] ઔર ઉન હરામ ચીઝોં મેં સે જાન બચાને કે લિયે કુછ ખા લેવે.

[૨] (દૂસરા તર્જુમા) નાફરમાની ન કરે.

[૩] (દૂસરા તર્જુમા) તો વો યકીનન ઐસી મુખાલફત(મતભેદ) મેં પડે હેં જો (હક કે રાસ્તે સે) બહોત દૂર હે.

لَيْسَ الْبِرَّ اَنْ تُوَلُّوْا وُجُوْهَكُمْ قِبَلَ الْمَشْرِقِ وَالْمَغْرِبِ وَلٰكِنَّ الْبِرَّ مَنْ اٰمَنَ بِاللّٰهِ وَالْيَوْمِ الْاٰخِرِ وَالْمَلٰٓئِكَةِ وَالْكِتٰبِ وَالنَّبِيّٖنَ ۚ وَاٰتَى الْمَالَ عَلٰى حُبِّهٖ ذَوِى الْقُرْبٰى وَالْيَتٰمٰى وَالْمَسٰكِيْنَ وَابْنَ السَّبِيْلِ ۙ وَالسَّآئِلِيْنَ وَفِى الرِّقَابِ ۚ وَاَقَامَ الصَّلٰوةَ وَاٰتَى الزَّكٰوةَ ۚ وَالْمُوْفُوْنَ بِعَهْدِهِمْ اِذَا عٰهَدُوْا ۚ وَالصّٰبِرِيْنَ فِى الْبَاْسَآءِ وَالضَّرَّآءِ وَحِيْنَ الْبَاْسِ ؕ اُولٰٓئِكَ الَّذِيْنَ صَدَقُوْا ؕ وَاُولٰٓئِكَ هُمُ الْمُتَّقُوْنَ ﴿۱۷۷﴾ يٰٓاَيُّهَا الَّذِيْنَ اٰمَنُوْا كُتِبَ عَلَيْكُمُ الْقِصَاصُ فِى الْقَتْلٰى ؕ اَلْحُرُّ بِالْحُرِّ وَالْعَبْدُ بِالْعَبْدِ وَالْاُنْثٰى بِالْاُنْثٰى ؕ فَمَنْ عُفِىَ لَهٗ مِنْ اَخِيْهِ شَىْءٌ فَاتِّبَاعٌۢ بِالْمَعْرُوْفِ وَاَدَآءٌ اِلَيْهِ بِاِحْسَانٍ ؕ

તુમ સિર્ફ અપને ચેહરોં કો પૂર્વ ઔર પશ્ચીમ કી તરફ ફેર લો ઇસી કા નામ (કામિલ)નેકી નહીં હે; લેકિન (પુરે પુરી) નેકી યે હે કે લોગ અલ્લાહ તઆલા પર ઔર આખિરત કે દિન પર ઔર ફરિશ્તોં પર ઔર (સબ આસમાની) કિતાબોં પર ઔર (તમામ) નબિયોં પર ઇમાન લાવેં, ઔર ઉસ (અલ્લાહ તઆલા) કી મુહબ્બત મે[૧] (અપના) માલ રિશ્તેદારોં કો ઔર યતીમોં કો ઔર મિસ્કીનોં (ગરીબોં) કો ઔર મુસાફિર કો ઔર માંગનેવાલોં કો ઔર ગરદન છુડાને મેં[૨] (દેવેં) ઔર વો નમાઝ કો કાઇમ કરેં ઔર ઝકાત ભી અદા કરેં ઔર જબ ભી કોઇ (જાઇઝ કામ કા) વાદા કરેં તો અપને વાદે કો પૂરા કરને કી આદત હો, ઔર તંગી(ગરીબી) ઔર તકલીફ (બીમારી,મુસીબત) ઔર જંગ કે વક્ત મેં સબ્ર કરને કી આદત હો, ઐસે લોગ હી (નેકી પર હોને કે દાવે મેં) સચ્ચે હેં, ઔર ઐસે લોગ હી તકવાવાલે હેં. ﴾૧૭૭﴿ એ ઇમાનવાલો! (જિન લોગોં કો નાહક કત્લ કર દિયા જાવે ઉન) કત્લ કિયે ગએ લોગોં કે બારે મેં (કત્લ કરનેવાલે સે) કિસાસ(ખૂની બદલા) લેના તુમ પર ફર્ઝ હે, આઝાદ કે બદલે આઝાદ, ઔર ગુલામ કે બદલે ગુલામ, ઔર ઔરત કે બદલે ઔરત (હી કો કત્લ કિયા જાએગા), ફિર અગર ઉસ (કત્લ કરનેવાલે) કો ઉસકે ભાઇ (જિસકા કત્લ હુવા હે ઉસકે વારસદાર)[૩] કી તરફ સે કુછ માફી દે દી જાએ[૪] તો વો અચ્છે તરીકે સે માંગને કા હક રખતા હે[૫] ઔર ઉસ (કત્લ કરનેવાલે) પર ખુશી કે સાથ અદા કરના ઝરૂરી હે.[૬]

[૧] માલ કી મુહબ્બત દિલ મેં હે ઉસકે બાવજૂદ માલ ખર્ચ કરે યા ફકીરોં કે સાથ મુહબ્બત કરતે હુવે માલ દેવે ઉનકો હકીર ન સમજે. [૨] યાની ગુલામોં ઔર કેદીયોં કો આઝાદ કરાને મેં. [૩] જિસકા કત્લ હુવા હે ઉસકા વારસદાર રિશ્તેદાર જો કિસાસ(ખુન કા બદલા) ચાહતા હે, ઉસસે યહાં ઇમાની ભાઇચારા કી યાદ દિલા કર માફી કી તરગીબ(લાલચ) દી ગઇ. [૪] યાની કિસાસ છોડ દિયા જાએ. [૫] યાની જિસકા કત્લ હુવા હે ઉસકે રિશ્તેદાર વારસદાર (માફી કે બદલે મેં દિય્યત(ખુન,કત્લ કે બદલે જાન કો માફ કરને કા બદલ) કી રકમ) અચ્છે તરીકે સે માંગને કા હક રખતે હેં, ઔર કાતિલ ભી અચ્છે બરતાવ સે અદા કરે. [૬] યાની કિસાસ કી માફી કે બદલે મેં દિય્યત કી રકમ જિસકા કત્લ હુવા હે ઉસકે વારસદાર કો.

ذٰلِكَ تَخْفِيْفٌ مِّنْ رَّبِّكُمْ وَرَحْمَةٌ ۭ فَمَنِ اعْتَدٰى بَعْدَ ذٰلِكَ فَلَهٗ عَذَابٌ اَلِيْمٌ ۝ وَلَكُمْ فِي الْقِصَاصِ حَيٰوةٌ يّٰٓاُولِي الْاَلْبَابِ لَعَلَّكُمْ تَتَّقُوْنَ ۝ كُتِبَ عَلَيْكُمْ اِذَا حَضَرَ اَحَدَكُمُ الْمَوْتُ اِنْ تَرَكَ خَيْرَۨا ښ الْوَصِيَّةُ لِلْوَالِدَيْنِ وَالْاَقْرَبِيْنَ بِالْمَعْرُوْفِ ۚ حَقًّا عَلَي الْمُتَّقِيْنَ ۝

યે (કિસાસ કી માફી ઔર દિય્યત કી રકમ) તુમ્હારે રબ કી તરફ સે આસાની ઔર રહમત હે, લિહાઝા ઇસ (આસાની) કે બાદ ભી જો કોઇ ઝિયાદતી કરેગા તો ઉસકે લિયે (આખિરત મેં) દર્દનાક અઝાબ હે.[૧]《૧૭૮》 ઔર એ અક્લવાલો! કિસાસ લેને મેં તુમ્હારે લિયે (દૂસરોં કી) ઝિંદગી (કી હિફાઝત) હે[૨] પૂરી ઉમ્મીદ હે કે (કિસાસ કે ડર સે નાહક કત્લ સે) તુમ બચતે રહોગે.[૩]《૧૭૯》 જબ તુમમેં સે કિસી કી મૌત કા વક્ત કરીબ આ જાએ[૪] અગર વો (મરતે વક્ત અપને પીછે) કુછ માલ છોડે તો માં-બાપ કે લિયે ઔર નઝદીક કે રિશ્તેદારોં કે લિયે ઇન્સાફ કે સાથ તુમ પર વસિય્યત કરના ફર્ઝ હે, (અલ્લાહ તઆલા સે) ડરનેવાલોં પર (ઇસ તરહ કી વસિય્યત કરના) ઝરૂરી હક હે.[૫]《૧૮૦》

[૧] યાની કાતિલ દિય્યત કી રકમ દેને મેં ટાલ મટોલ યા ઇન્કાર કરે, ઇસી તરહ જિસકા કત્લ હુવા હે ઉસકે રિશ્તેદાર દિય્યત કી રકમ ભી લેવેં ઔર કાતિલ કો કત્લ કરને કી યા તકલીફ દેને કી ભી કોશિશ કરેં યે સબ ઝિયાદતી હે.

[૨] (દૂસરા તર્જુમા) એ અક્લવાલો! ઇસ કિસાસ કે હુક્મ મેં તુમ્હારી ઝિંદગી ઔર બકા હે. અક્લ સે સોચો તો હકીકત સમજ મેં આએગી કે કાતિલ સે કિસાસ લેને કી વજહ સે દૂસરોં કી ઝિંદગી બચ જાએગી; યાની દૂસરે લોગ ડર જાએંગે ઔર કત્લ કે ગુનાહ કો નહીં કરેંગે.

[૩] (દૂસરા તર્જુમા) પૂરી ઉમ્મીદ હે કે તુમ ઇસ (કિસાસ કે હુક્મ કી ખિલાફવર્ઝી કરને) સે બચતે રહોગે.

[૪] યાની મૌત કી નિશાનિયાં ઝાહિર હોને લગે.

[૫] શુરૂ ઇસ્લામ મેં કિસી કા ઇન્તિકાલ હો જાતા તો ઉસકે માલ મેં સે વારસદારોં કે કોઇ હિસ્સે મુતઅય્યન (નક્કી) નહીં થે, મરનેવાલે કા પૂરા માલ ઉસકે બડે લડકોં કો મિલ જાતા થા, ઇસી લિયે ઇસ આયત મેં યે હુક્મ દિયા ગયા કે હર ઇન્સાન અપની મૌત સે પેહલે માં-બાપ ઔર દૂસરે રિશ્તેદારોં કે લિયે વસિય્યત કર કે જાએ કે ફુલાં ફુલાં કો ઇતના ઇતના હિસ્સા દિયા જાએ, ફિર જબ સૂરએ નિસા મેં ૧૧ સે લે કર કે ૧૪ તક કી આયતેં નાઝિલ હુઇ તો મરનેવાલે કા કોન વારસદાર હોગા ઔર ઉસકે કિતને હિસ્સે હોંગે વો સબ ખૂદ અલ્લાહ તઆલા ને બયાન ફરમા દિયાઃ ઇસ લિયે ઇસ આયત મેં જિસ વસિય્યત કા ઝિક્ર હે વો ફર્ઝ નહીં રહી; લેકિન કિસી આદમી કે ઉપર કિસી કા કોઇ હક્ક હે તો ઉસકો અદા કર દેવે ઔર અભી અદા કરને કી તાકત ન હો તો વસિય્યત કર દેવે; યે ફર્ઝ હે, ઇસી તરહ મરનેવાલે કે માલ મેં જો લોગ શરઇ તરીકે સે વારસદાર નહીં હેં ઉનકે લિયે અપને માલ મેં સે યા કિસી દીની કામ કે લિયે એક તૃત્યાંસ તક વસિય્યત કરના જાઇઝ હે.

فَمَنْ بَدَّلَهٗ بَعْدَ مَا سَمِعَهٗ فَاِنَّمَآ اِثْمُهٗ عَلَى الَّذِيْنَ يُبَدِّلُوْنَهٗ ؕ اِنَّ اللّٰهَ سَمِيْعٌ عَلِيْمٌ ﴿۱۸۱﴾ فَمَنْ خَافَ مِنْ مُّوْصٍ جَنَفًا اَوْ
اِثْمًا فَاَصْلَحَ بَيْنَهُمْ فَلَآ اِثْمَ عَلَيْهِ ؕ اِنَّ اللّٰهَ غَفُوْرٌ رَّحِيْمٌ ﴿۱۸۲﴾ ع

يٰٓاَيُّهَا الَّذِيْنَ اٰمَنُوْا كُتِبَ عَلَيْكُمُ الصِّيَامُ كَمَا كُتِبَ عَلَى الَّذِيْنَ مِنْ قَبْلِكُمْ لَعَلَّكُمْ تَتَّقُوْنَ ﴿۱۸۳﴾ اَيَّامًا
مَّعْدُوْدٰتٍ ؕ فَمَنْ كَانَ مِنْكُمْ مَّرِيْضًا اَوْ عَلٰى سَفَرٍ فَعِدَّةٌ مِّنْ اَيَّامٍ اُخَرَ ؕ وَعَلَى الَّذِيْنَ يُطِيْقُوْنَهٗ فِدْيَةٌ طَعَامُ
مِسْكِيْنٍ ؕ فَمَنْ تَطَوَّعَ خَيْرًا فَهُوَ خَيْرٌ لَّهٗ ؕ وَاَنْ تَصُوْمُوْا خَيْرٌ لَّكُمْ اِنْ كُنْتُمْ تَعْلَمُوْنَ ﴿۱۸۴﴾

ફિર જિસ શખ્સ ને ઉસ (મરનેવાલે સે વસિય્યત) કો સુનને કે બાદ ઉસ (વસિય્યત) કો બદલ ડાલા, તો ઉસ (બદલને) કા ગુનાહ ઉસ (વસિય્યત) કો બદલનેવાલે પર હી હોગા[૧], યકીનન અલ્લાહ તઆલા તો (હર ચીઝ કો) સુનતે હૈં (ઔર તમામ ચીઝોં કો) જાનતે હૈં. ﴾૧૮૧﴿ ફિર જિસકો ડર હે કે વસિય્યત કરનેવાલા (ગલત) તરફદારી યા (હક મારને કા) ગુનાહ કર રહા હે, તો ઉન (મર્હુમ કે વારસદારોં ઔર વસિય્યતવાલોં) કે બીચ (શરીઅત કે કાનૂન કે મુતાબિક વસિય્યત બદલ કર) સુલહ કરા દે તો ઉસ (સુલહ કરાનેવાલે) પર કોઇ ગુનાહ નહીં હે[૨], યકીનન અલ્લાહ તઆલા તો બહોત માફ કરનેવાલે, બહોત ઝિયાદહ રહમ કરનેવાલે હૈં.﴾૧૮૨﴿

એ ઇમાનવાલો! તુમ પર રોઝે ફર્ઝ કિયે ગએ જિસ તરહ તુમ સે પેહલે (કી ઉમ્મત કે) લોગોં પર ફર્ઝ કિયે ગએ થે; તાકે તુમ તકવાવાલે બન જાઓ. ﴾૧૮૩﴿ કુછ હી દિન ગિનતી કે (રોઝે રખને હૈં)[૩] ફિર જો શખ્સ તુમ મેં સે (રમઝાન મેં) બીમાર હો જાએ યા સફર મેં હો તો (જિતને રોઝે છૂટ ગએ) દૂસરે દિનોં મેં (રોઝે રખ કર) ઇતની ગિનતી કો પૂરા કરના હે, ઔર જિન લોગોં કો રોઝે (રખને) કી તાકત હે (લેકિન રોઝા ન રખના ચાહેં) તો વો ગરીબ કો ખાના દે કર (રોઝા ન રખને કા) ફિદયા(રોકડ બદલા) દે દેવેં[૪], ફિર જો શખ્સ ખુશી સે કોઇ નેકી કરે તો યે ઉસકે લિયે બેહતર હે, ઔર અગર તુમ સમજદાર હો તો (સુનો! રમઝાન મેં) તુમ્હારા રોઝા રખના હી તુમ્હારે લિયે ઝિયાદહ અચ્છા હે. ﴾૧૮૪﴿

---

[૧] મરનેવાલે કી ઝબાન સે જિસને ભી કોઇ વસિય્યત સુની તો ઉસમેં અપની તરફ સે કમ ઝિયાદહ ન કરે; બલ્કે વસિય્યત કે મુતાબિક(પ્રમાણે) અમલ કરના વાજિબ હે, કિસી આદમી ને વસિય્યત કરને મેં નાઇન્સાફી કર દી તો મરને સે પેહલે પેહલે ઉસકો સમજા બુજા કર વસિય્યત મેં શરીઅત કે હુક્મ કે મુતાબિક બદલાવ કરવા દેવે, ઔર અગર કોઇ આદમી નામુનાસિબ યા શરીઅત કે હુક્મ કે ખિલાફ વસિય્યત કર કે મર ગયા ➲

شَهْرُ رَمَضَانَ الَّذِيْٓ اُنْزِلَ فِيْهِ الْقُرْاٰنُ هُدًى لِّلنَّاسِ وَبَيِّنٰتٍ مِّنَ الْهُدٰى وَالْفُرْقَانِ ۚ فَمَنْ شَهِدَ مِنْكُمُ الشَّهْرَ فَلْيَصُمْهُ ۭ وَمَنْ كَانَ مَرِيْضًا اَوْ عَلٰي سَفَرٍ فَعِدَّةٌ مِّنْ اَيَّامٍ اُخَرَ ۭ يُرِيْدُ اللّٰهُ بِكُمُ الْيُسْرَ وَلَا يُرِيْدُ بِكُمُ الْعُسْرَ ۡ وَلِتُكْمِلُوا الْعِدَّةَ وَلِتُكَبِّرُوا اللّٰهَ عَلٰي مَا ھَدٰىكُمْ وَلَعَلَّكُمْ تَشْكُرُوْنَ ﴿۱۸۵﴾ وَاِذَا سَاَلَكَ عِبَادِيْ عَنِّىْ فَاِنِّىْ قَرِيْبٌ ۭ اُجِيْبُ دَعْوَةَ الدَّاعِ اِذَا دَعَانِ ۙ

રમઝાન કા મહીના વો (મહીના) હે જિસમેં લોગોં કે લિયે હિદાયત (કી બાતોં) સે ભરા હુવા કુર્આન ઉતારા ગયા, ઔર યે (કુર્આન) હિદાયત કે સાફ ઔર હક કો બાતિલ સે જુદા કરનેવાલી દલીલોં કા મજમૂઆ(ઘણી વસ્તુઓનો સમૂર) હે, લિહાઝા તુમ મેં સે જિસ શખ્સ પર યે (રમઝાન કા) મહીના આવે (ઔર વો રોઝે કી તાકત ભી રખતા હો) તો વો ઝરૂર ઉસકે રોઝે રખે, ઔર જો શખ્સ (રમઝાન મેં) બીમાર હો યા સફર મેં હો તો (જિતને રોઝે છૂટ ગએ) ઉતની ગિનતી દૂસરે દિનોં મેં (રોઝા રખ કર) પૂરી કર લે, અલ્લાહ તઆલા તુમ્હારે લિયે આસાની કરના ચાહતે હેં ઔર તુમકો (કિસી) તકલીફ મેં ડાલના નહીં ચાહતે; ઔર તાકે (ઇસ તરહ આસાન,નરમીવાલે હુક્મોં કે ઝરિયે) તુમ (પૂરે રમઝાન કે રોઝોં કી) ગિનતી પૂરી કર લો, ઔર ઉસ (અલ્લાહ તઆલા) ને તુમકો હિદાયત કા રાસ્તા બતા દિયા, ઉસ પર (ઉસકા એહસાન માનતે હુવે) તુમ અલ્લાહ તઆલા કી બડાઇ બયાન કરો; ઔર તાકે તુમ શુક્ર કરનેવાલે બન જાઓ. ﴾૧૮૫﴿ ઔર જબ તુમસે મેરે બારે મેં મેરે બંદે પૂછેં તો (બતલા દો કે) મેં યકીનન (ઇતના) કરીબ હૂં કે જબ કોઇ (દુઆ કરનેવાલા) મુજસે દુઆ કરે તો મેં (બગૈર કિસી વાસ્તે(સંપર્ક-મધ્યસ્થી) કે) દુઆ કરનેવાલે કી દુઆ કબૂલ કરતા હૂં,

---

☛ તો જિનકે લિયે વસિય્યત કી હે ઉનકે સાથ વારસદારોં કી શરીઅત કે હુક્મ કે મુવાફિક સુલહ કરા દેવે, ઇસ તરહ કે વસિય્યત કે બદલાવ મેં ગુનાહ ભી નહીં હોગા; બલ્કે બેહતર હોગા.

[૨] યાની ઐસી સુલહ કરા દેની ચાહિયે. [૩] ઉનતીસ (૨૯) યા તીસ (૩૦) દિન રોઝે રખના હે.

[૪] ઇસ કિરઅત કે મુતાબિક યે હુક્મ (ફિદયાવાલા) રોઝે કી તાકતવાલે કે લિયે અબ મન્સૂખ હે (નહીં રહા). દૂસરી કિરઅત મેં આયત ''لَا يُطِيْقُوْنَهٗ'' હે, ઉસકો સામને રખતે હુએ મા'ના યે હોગા કે ''જો લોગ રોઝે કી તાકત ન રખતે હોં (બુઢાપે કી વજહ સે યા ઐસી બીમારી કી વજહ સે જિસસે અચ્છે હોને કી કોઇ ઉમ્મીદ ન હો) તો વો એક ગરીબ કો ખાના દે કર રોઝા ન રખને કા ફિદયા દેવે'' (ઇસ સૂરત મેં આયત કો મન્સૂખ(રદ) માનને કી ભી ઝરૂરત નહીં હે.)

નોટઃ ઉપર આયતોં મેં રમઝાન કા ઝિક્ર, બાદવાલી આયત મેં રમઝાન કા ઝિક્ર, બીચ મેં સવાલ ઔર દુઆ કી બાત આ ગઇ યે રમઝાન મેં દુઆ કી અહમિય્યત (મહત્વ) કી તરફ ઇશારા મા'લૂમ હોતા હે.

فَلۡيَسۡتَجِيۡبُوۡا لِىۡ وَلۡيُؤۡمِنُوۡا بِىۡ لَعَلَّهُمۡ يَرۡشُدُوۡنَ﴿۱۸۶﴾ اُحِلَّ لَـكُمۡ لَيۡلَةَ الصِّيَامِ الرَّفَثُ اِلٰى نِسَآٮِٕكُمۡ‌ؕ هُنَّ لِبَاسٌ لَّـكُمۡ وَاَنۡتُمۡ لِبَاسٌ لَّهُنَّ‌ؕ عَلِمَ اللّٰهُ اَنَّكُمۡ كُنۡتُمۡ تَخۡتَانُوۡنَ اَنۡفُسَكُمۡ فَتَابَ عَلَيۡكُمۡ وَعَفَا عَنۡكُمۡ‌ۚ فَالۡـٰٔنَ بَاشِرُوۡهُنَّ وَابۡتَغُوۡا مَا كَتَبَ اللّٰهُ لَـكُمۡ‌

(જબ મેં ઇતના મહેરબાન હૂં) તો ઇન(બંદોં) કો ચાહિયે કે વો મેરે હુકમોં કો(દિલ સે) માનેં ઔર[૧] મુજ પર ઇમાન (યાની યકીન) રખેં; તાકે વો નેક રાસ્તે પર આ જાએં .﴾૧૮૬﴿ (રમઝાન કે) રોઝે(રખને) કી રાત મેં અપની બીવીયોં સે જીમા(સંભોગ) કરના (અબ) તુમ્હારે લિયે હલાલ કર દિયા ગયા હે, વો(બીવીયાં) તુમ્હારે લિયે લિબાસ હેં,[૨] ઔર તુમ ઉનકે લિબાસ હો,[૩] અલ્લાહ તઆલા કો મા'લૂમ થા કે તુમ અપને બારે મેં ખિયાનત(અમાનત મેં ગડબડી કરના) કર રહે થે,[૪] ફિર ઉસ(અલ્લાહ તઆલા) ને તુમ પર મહેરબાની કી ઔર તુમ્હારી ગલતી માફ કર દી,[૫] લિહાઝા અબ(અગર ચાહો તો) તુમ ઉન(ઔરતોં) સે સોહબત કર લિયા કરો,[૬] ઔર અલ્લાહ તઆલા ને તુમ્હારે લિયે જો લિખ દિયા વો તુમ હાસિલ કરો,[૭]

---

[૧] દુઆ કે કબૂલ હોને કે લિયે ઔર દૂસરે કામોં કે બનને કે લિયે અલ્લાહ તઆલા કે એક હોને કા યકીન હો. [૨] મિયાં ઔર બીવી કો આપસ મેં એક દૂસરે કે લિયે લિબાસ કહા ગયાઃ

(અલિફ) લિબાસ ઇન્સાન કે ગલે લગા હોતા હે, ઇસી તરહ મિયાં બીવી એક દૂસરે કે ગલે લગે હોતે હેં, યે કામિલ ઇત્તિસાલ (પૂરે મીલાપ) કી બાત હે.

(બા) લિબાસ પહેનને સે ઇન્સાન કા સતર છુપ જાતા હે, ઇસી તરહ મિયાં બીવી એક દૂસરે કે ઐબ કો છુપાતે હેં ઔર બુરે કામ સે હિફાઝત કા ઝરિયા હોતે હેં.

(જીમ) જિસ તરહ ઇન્સાન લિબાસ કા મોહતાજ હોતા હે, ઇસી તરહ મિયાં બીવી કો આપસ મેં એક દૂસરે કી ઝરૂરત રહતી હે, એક દૂસરે કે બગૈર સબ્ર નહીં હોતા.

(દાલ) શરીફ ઇન્સાન કો લિબાસ સે જુદાઇ ગવારા નહીં, ઇસી તરહ મિયાં બીવી કો એક દૂસરે સે જુદાઇ ગવારા નહીં.

(હા) આયત મેં ઔરત કા લિબાસ હોના પેહલે બયાન કિયા ગયા, સમજ મેં આયા કે મર્દ ઔરત કી તરફ ઇસ તરહ કે મામલોં મેં પહેલ કરતા હે, ઔર મર્દ કી તરફ સે યે ચીઝેં ઝિયાદહ પેશ આતી હેં.

[૩] ૧. પેહલે રમઝાન કી રાતોં મેં એક બાર સો ગએ તો ઉઠ કર સોહબત કરના મના થા, ફિર ભી તુમ તન્હાઇ મેં બેબસ હો કર સોહબત કર લેતે થે. [૪] સોહબત કો ખિયાનત બતલાયા, યે ઉસ ઝમાને કે હુક્મ કે એ'તેબાર સે રાત કો સોને કે બાદ સોહબત કરને કી બુરાઇ કો બતાના હે, ખિયાનત યાની ઇસ તરહ કી કોતાહી (ગલતી) હો જાતી થી. [૫] (દૂસરા તર્જુમા) અલ્લાહ તઆલા ને તુમ્હારી તૌબા કબૂલ કર લી ઔર તુમકો માફ કર દિયા. [૬] રમઝાન કી પૂરી રાત મેં કિસી ભી વક્ત સોહબત જાઇઝ હોને કા હુક્મ આને કે બાદ અબ ઇજાઝત હે. [૭] મઝા લેને કે સાથ જો અવલાદ નસીબ મેં હમારે લીયે લીખી હુઇ હે ઉસે હાસિલ કરો. ''كَتَبَ'' કા દૂસરા તર્જુમા તુમ્હારે લિયે મુકદ્દર કર દિયા હે.

وَكُلُوْا وَاشْرَبُوْا حَتّٰى يَتَبَيَّنَ لَكُمُ الْخَيْطُ الْاَبْيَضُ مِنَ الْخَيْطِ الْاَسْوَدِ مِنَ الْفَجْرِ ثُمَّ اَتِمُّوا الصِّيَامَ اِلَى الَّيْلِ وَلَا تُبَاشِرُوْهُنَّ وَاَنْتُمْ عٰكِفُوْنَ فِي الْمَسٰجِدِ تِلْكَ حُدُوْدُ اللّٰهِ فَلَا تَقْرَبُوْهَا كَذٰلِكَ يُبَيِّنُ اللّٰهُ اٰيٰتِهٖ لِلنَّاسِ لَعَلَّهُمْ يَتَّقُوْنَ﴿۱۸۷﴾ وَلَا تَاْكُلُوْٓا اَمْوَالَكُمْ بَيْنَكُمْ بِالْبَاطِلِ وَتُدْلُوْا بِهَآ اِلَى الْحُكَّامِ لِتَاْكُلُوْا فَرِيْقًا مِّنْ اَمْوَالِ النَّاسِ بِالْاِثْمِ وَاَنْتُمْ تَعْلَمُوْنَ﴿۱۸۸﴾

يَسْـَٔلُوْنَكَ عَنِ الْاَهِلَّةِ قُلْ هِيَ مَوَاقِيْتُ لِلنَّاسِ وَالْحَجِّ

ઔર સુબ્હ(સાદિક) કી સફેદ ધારી(યાની સફેદ લીટી, રાત કી) કાલી ધારી(યાની રાત કે અંધેરે) સે જુદા હો કર તુમકો સાફ નઝર આવે વહાં તક તુમ ખાઓ ઔર પિયો, ફિર તુમ રાત તક[૧] રોઝે કો પૂરા કિયા કરો, ઔર તુમ મસ્જિદ મેં એ'તેકાફ મેં બેઠે હો તબ (રાત યા દિન મેં) ઉન (ઔરતોં) સે સોહબત ન કરો, યે અલ્લાહ તઆલા (કે હુક્મોં) કી હદેં (નક્કી કર દી ગઇ) હેં, લિહાઝા તુમ (ઉનકો તોડને કે ઇરાદે સે) ઉનકે પાસ ભી મત જાના,[૨] ઇસી તરહ અલ્લાહ તઆલા અપને હુક્મ લોગોં કે લિયે સાફ સાફ બયાન કરતે હેં; તાકે લોગ (હુક્મોં કી મુખાલફત સે) બચતે રહેં.﴿૧૮૭﴾ ઔર તુમ આપસ મેં એક દૂસરે કા માલ નાજાઇઝ તરીકે સે ન ખાઓ,[૩] ઔર તુમ ઉન (માલ કે મુકદ્દમેં, કેસ) કો હાકિમોં કે પાસ (ઇસ ઇરાદે સે) મત લે જાઓ[૪] કે લોગોં કે માલ કા કોઇ હિસ્સા તુમ ઝુલ્મ કર કે (નાહક) ખા જાઓ, ઔર તુમ તો (હકીકત) જાનતે હો.[૫]﴿૧૮૮﴾

યે(કુછ સહાબી હર મહીને કે) નયે ચાંદ કે બારે મેં તુમ સે સવાલ કરતે હેં(એ નબી!) તુમ(ઉનસે) કહો કેઃ વો(યાની હર મહીને નયે ચાંદ કા નિકલના) લોગોં કે લિયે (અલગ અલગ મામલે મેં તારીખ જાનને કા) ઔર હજ કે વક્ત કો મા'લૂમ કરને કા ઝરિયા હે,

[૧] મતલબ કે સુબહ સાદીક સે લેકર સુર્યાસ્ત તક ખાને પીને ઔર સંભોગ સે રુકા રેહના.

[૨] અલ્લાહ તઆલા કે હુક્મ કી ખિલાફવર્ઝી કરને (અનાદર, અપમાન, માનને કી જગા ન માનને) કી કોશિશ ન કરના. [૩] યાની કિસી કા માલ ગલત તરીકે સે મત લે લો. [૪] તુમ ગલત હો તુમ્હારા કોઇ હક્ક નહીં હે, ઇસ બાત કો જાનતે હુવે ભી ગલત મુકદ્દમા (કેસ) કે ઝરિયે કિસી કે માલ કો ખા જાને કી કોશિશ મત કરો, જો માલ શરીઅત કે કાયદે સે તુમ્હારા ન હો વો કિસી અદાલત કે ફેસ્લે કી વજહ સે તુમ્હારા નહીં હોગા. [૫] ઇસ બાત કો જાનતે હુવે કે તુમ્હારા કોઇ હક્ક નહીં હે ફિર ભી ગલત કેસ કર કે માલ હડપને કી કોશિશ મત કરો.

وَلَيْسَ الْبِرُّ بِاَنْ تَاْتُوا الْبُيُوْتَ مِنْ ظُهُوْرِهَا وَلٰكِنَّ الْبِرَّ مَنِ اتَّقٰى ۚ وَاْتُوا الْبُيُوْتَ مِنْ اَبْوَابِهَا ۪ وَاتَّقُوا اللّٰهَ لَعَلَّكُمْ تُفْلِحُوْنَ ﴿١٨٩﴾ وَقَاتِلُوْا فِيْ سَبِيْلِ اللّٰهِ الَّذِيْنَ يُقَاتِلُوْنَكُمْ وَلَا تَعْتَدُوْا ؕ اِنَّ اللّٰهَ لَا يُحِبُّ الْمُعْتَدِيْنَ ﴿١٩٠﴾ وَاقْتُلُوْهُمْ حَيْثُ ثَقِفْتُمُوْهُمْ وَاَخْرِجُوْهُمْ مِّنْ حَيْثُ اَخْرَجُوْكُمْ وَالْفِتْنَةُ اَشَدُّ مِنَ الْقَتْلِ ۚ وَلَا تُقٰتِلُوْهُمْ عِنْدَ الْمَسْجِدِ الْحَرَامِ حَتّٰى يُقٰتِلُوْكُمْ فِيْهِ ۚ فَاِنْ قٰتَلُوْكُمْ فَاقْتُلُوْهُمْ ؕ كَذٰلِكَ جَزَآءُ الْكٰفِرِيْنَ ﴿١٩١﴾

યે કોઇ નેકી કી બાત નહીં હે કે તુમ (દરવાઝે કો છોડ કર) ઘરોં મેં ઉનકે પીછે કી તરફ સે આઓ; લેકિન નેકી તો યે હે કે કોઇ શખ્સ તકવા ઇખ્તિયાર કરે, ઔર તુમ ઘરોં મેં ઉનકે દરવાઝોં સે આયા કરો, ઔર તુમ અલ્લાહ તઆલા સે ડરો;[૧] તાકે તુમકો કામ્યાબી હાસિલ હો.﴾૧૮૯﴿ ઔર જો લોગ તુમસે (ઇસ્લામ દુશ્મની કી વજહ સે) જંગ કરતે હેં, તુમ ભી ઉન લોગોં સે અલ્લાહ તઆલા કે રાસ્તે મેં જંગ કરો,[૨] ઔર તુમ ઝિયાદતી મત કરો,[૩] યકીનન અલ્લાહ તઆલા ઝિયાદતી કરનેવાલોં કો પસંદ નહીં કરતે.﴾૧૯૦﴿ ઔર તુમ ઉન લોગોં કો[૪] જહાં પાઓ (વહાં) કત્લ કરો, ઔર તુમ ઉનકો નિકાલો ઉસ જગા (યાની મક્કા) સે જહાં સે ઉન્હોંને તુમકો (ઝબરદસ્તી) નિકાલા, ઔર ફિત્ના (ફેલાના) તો કત્લ સે ભી ઝિયાદહ બુરા હે,[૫] ઔર તુમ ઉન (દીન કે દુશ્મનોં) સે મસ્જિદે હરામ કે પાસ (હરમ શરીફ કી હદ મેં) ઉસ વક્ત તક લડાઇ મત કરો જબ તક કે વો ખૂદ ઉસ (હરમ શરીફ કી હદ) મેં તુમ સે લડાઇ (શુરૂ) ન કરેં,[૬] સો વો (દુશ્મન) અગર તુમસે (હરમ શરીફ કી હદ મેં) લડાઇ (શુરૂ) કર દેવેં તો તુમ ભી ઉનસે લડો, યહી (ઐસે) કાફિરોં કી સઝા હે.﴾૧૯૧﴿

---

[૧] (દૂસરા તર્જુમા) અલ્લાહ તઆલા કે હુકમોં કો તોડને સે બચો. [૨] યાની અલ્લાહ તઆલા કે દીન કી ખાતિર જંગ હો, સિર્ફ હુકૂમત બઢાના ઔર માલ હાસિલ કરના મકસદ ન હો.[૩] ઔર તુમકો ઔરતેં, બચ્ચે, બહોત બૂઢે, દુનિયા કે કામોં સે હટ કર મઝહબી ઇબાદત(ધાર્મિક કામોં) મેં મશ્ગૂલ રેહનેવાલે ઔર માઝૂર(વિવશ, મજબુર, લાચાર) લોગ જો જંગ મેં શરીક ન હોં તો ઉનકો મારને કી ઇજાઝત નહીં હે, હાં! અગર યે લોગ કિસી તરહ ભી લડાઇ મેં કાફિરોં કી મદદ કરેં તો ઉનકો કત્લ કરના જાઇઝ હે, ઇસી તરીકે સે જિસ કોમ સે જંગ ન કરને કા કરાર હુવા હો તો કરાર કી મુદ્દત મેં કરાર તોડ કર લડાઇ મત કરો. જંગ મેં ભી હમારા દીન હમકો ઇન્સાફ, એ'તેદાલ ઔર હદોં કી રિઆયત(ખ્યાલ રખના) સિખાતા હે, તો દૂસરે મોકે પર તો ઝિયાદહ ઉસકા ખ્યાલ રખના ચાહિયે. [૪] યાની જો કાફિર દીન કી વજહ સે તુમસે દુશ્મની રખે ઔર લડે. [૫] ફિત્ના યાની ખૂદ દીને ઇસ્લામ કો કબૂલ ન કરના, દૂસરોં કો ઇસ્લામ સે રોકના, શરારત કરના, હરમ મેં ઇબાદત કે લિયે આને સે રોકના, ઉસકે અલાવહ ફિત્ને કા મતલબ કરાર કો તોડના, કુફ્ર ઔર શિર્ક કરના, મુસલમાનોં કો ઉમરહ કરને સે રોકના જૈસા કે મક્કા કે ➲

فَاِنِ انْتَهَوْا فَاِنَّ اللّٰهَ غَفُوْرٌ رَّحِيْمٌ ﴿١٩٢﴾ وَقٰتِلُوْهُمْ حَتّٰى لَا تَكُوْنَ فِتْنَةٌ وَّيَكُوْنَ الدِّيْنُ لِلّٰهِ ؕ فَاِنِ انْتَهَوْا فَلَا عُدْوَانَ اِلَّا عَلَى الظّٰلِمِيْنَ ﴿١٩٣﴾ اَلشَّهْرُ الْحَرَامُ بِالشَّهْرِ الْحَرَامِ وَالْحُرُمٰتُ قِصَاصٌ ؕ فَمَنِ اعْتَدٰى عَلَيْكُمْ فَاعْتَدُوْا عَلَيْهِ بِمِثْلِ مَا اعْتَدٰى عَلَيْكُمْ ۪ وَاتَّقُوا اللّٰهَ وَاعْلَمُوْٓا اَنَّ اللّٰهَ مَعَ الْمُتَّقِيْنَ ﴿١٩٤﴾

ફિર અગર વો(દુશ્મન) રૂક જાવે[૧] તો યકીન રખો કે અલ્લાહ તઆલા બહોત માફ કરનેવાલે, બહોત ઝિયાદહ મહેરબાન હે.﴿૧૯૨﴾ ઔર (એ મુસલમાનો!) તુમ ઇન (દીન કે દુશ્મનોં) સે લડો, યહાં તક કે ફિત્ના (યાની કુફ્ર ઔર શિર્ક) બાકી ન રહે,[૨] ઔર દીન (સિર્ફ) અલ્લાહ તઆલા હી કા બાકી રહે,[૩] સો અગર વો (દુશ્મન તૌબા કર લે ઔર કુફ્ર કરને સે) રૂક જાવે(ઔર ઇમાન લે આવે)[૪] તો સખ્તી સિર્ફ ઝાલિમોં (યાની કાફિરોં) પર હી રહેગી.﴿૧૯૩﴾ એહતેરામવાલે(ઐસા મહિના જીસકા અદબ કીયા જાના ચાહીયે) મહીને કા બદલા હે એહતેરામવાલા મહીના,[૫] ઔર (ઇસ લિયે કે) અદબ કરને મેં તો બરાબરી હોની ચાહીયે,[૬] સો જો(કાફિર) તુમ્હારે ઉપર ઝિયાદતી કરે તો જૈસી ઝિયાદતી(ઝુલ્મ) ઉસને તુમ પર કી ઐસી હી ઝિયાદતી તુમ ઉસ પર કરો, ઔર તુમ અલ્લાહ તઆલા સે ડરો, ઔર તુમ(યે બાત) જાન લો કે અલ્લાહ તઆલા(કી મદદ, અલ્લાહ તઆલા સે) ડરનેવાલોં કે સાથ હે.﴿૧૯૪﴾

☛કાફિરોં ને સનઃ ૬ હિજરી મેં નબી સલ્લલ્લાહુ અલયહિ વસલ્લમ ઔર સહાબએ કિરામ રદિ. કો ઉમરહ કે લિયે આને સે રોકા, જિસકે નતીજે મેં સુલેહ હુદયબિયા કા વાકિઅહ પેશ આયા.

[૬] યાની હરમ મેં અપની તરફ સે જંગ (લડાઇ) કી શુરૂઆત મત કરો.

ઇસ સફે કા [૧] કુફ્ર ઔર જંગ કરને સે રૂક જાવેં ઔર ઇસ્લામ કબૂલ કર લેવેં. [૨] અમન કી હાલત હો યા જંગ કી, મુસલમાનોં કો સચ્ચાઇ ઔર ઇન્સાફ હી પર કાઇમ રેહના ચાહિયે, ઉસકે ખિલાફ કોઇ બાત નહીં કેહની ચાહિયે, નહીં કરની ચાહિયે.

ફાયદાઃ જંગ કિસી દરજે મેં નામુનાસિબ ચીઝ હે; લેકિન ફિત્ના ઔર શરારત કી જડ ઔર બુનિયાદ કા કાઇમ રેહના ઉસસે ભી ઝિયાદહ સખ્ત ઔર બુરા હે; ઇસી લિયે ફિત્ને ઔર શરારત કો ખત્મ કરને કે લિયે જંગ કો ગવારા કર લિયા(ચલા લીયા) જાએ, યાની એક બડી બુરાઇ કો ખત્મ કરને કે લિયે એક હલ્કી ઔર છોટી, દિખને મેં નામુનાસિબ ચીઝ કો ઇખ્તિયાર(પસંદ) કર લેના હોશિયારી ઔર ઇન્સાફ કી બાત હે.

[૩] યાની લોગ ઇસ્લામ મઝહબ કબૂલ કર લેં. [૪] કુફ્ર સે રૂક જાવેં તો આખિરત મેં જન્નત કે હકદાર હોંગે ઔર દુનિયા મેં ભી અમન મિલેગા ઔર જો લોગ નાઇન્સાફી કરેં ઔર કુફ્ર ઔર શિર્ક મેં પડે રહેં, તો સખ્તી સિર્ફ (ઐસે) ઝાલિમ લોગોં (કાફિરોં) પર હી રહેગી. [૫] યાની અગર કાફિર એહતેરામવાલે મહીને કા અદબ કર કે લડાઇ ન કરેં તો તુમ ભી ઉસકા લિહાઝ રખો. [૬] અગર વો કાફિર ચાર એહતેરામવાલે મહીનેઃ રજબ, ઝી કઅદહ, ઝિલહિજ્જહ ઔર મુહર્રમ કા એહતેરામ કરેં તો તુમ ભી એહતેરામ કરો ઔર અગર એહતેરામ ન કરેં ઔર લડાઇ કરેં તો તુમ ઉનકા જવાબ દો.

وَاَنۡفِقُوۡا فِىۡ سَبِيۡلِ اللّٰهِ وَلَا تُلۡقُوۡا بِاَيۡدِيۡكُمۡ اِلَى التَّهۡلُكَةِ ۛ وَاَحۡسِنُوۡا ۛ اِنَّ اللّٰهَ يُحِبُّ الۡمُحۡسِنِيۡنَ ﴿۱۹۵﴾ وَاَتِمُّوا الۡحَجَّ وَالۡعُمۡرَةَ لِلّٰهِ ؕ فَاِنۡ اُحۡصِرۡتُمۡ فَمَا اسۡتَيۡسَرَ مِنَ الۡهَدۡىِ ۚ وَلَا تَحۡلِقُوۡا رُءُوۡسَكُمۡ حَتّٰى يَبۡلُغَ الۡهَدۡىُ مَحِلَّهٗ ؕ فَمَنۡ كَانَ مِنۡكُمۡ مَّرِيۡضًا اَوۡ بِهٖۤ اَذًى مِّنۡ رَّاۡسِهٖ فَفِدۡيَةٌ مِّنۡ صِيَامٍ اَوۡ صَدَقَةٍ اَوۡ نُسُكٍ ۚ فَاِذَآ اَمِنۡتُمۡ ٚ فَمَنۡ تَمَتَّعَ بِالۡعُمۡرَةِ اِلَى الۡحَجِّ فَمَا اسۡتَيۡسَرَ مِنَ الۡهَدۡىِ ۚ

ઔર તુમ અલ્લાહ તઆલા કે રાસ્તે મેં(માલ) ખર્ચ કરો ઔર અપને આપકો ખૂદ અપને હાથોં સે હલાકત(ખત્રે, વિનાશ) મેં મત ડાલો, ઔર તુમ નેકી કરો, યકીન રખો કે અલ્લાહ તઆલા નેકી કરનેવાલોં કો પસંદ કરતે હેં.﴾૧૯૫﴿ ઔર તુમ હજ ઔર ઉમરહ (ખાસ) અલ્લાહ તઆલા કે લિયે પૂરા કરો,[૧] ફિર અગર તુમ રોક લિયે જાઓ[૨] તો જો કુર્બાની કા જાનવર આસાની સે મિલ જાએ (વો અલ્લાહ તઆલા કે વાસ્તે ઝબહ કર દો) ઔર જબ તક કુર્બાની કા જાનવર અપની જગા (યાની હરમ કી હદ મેં) પહોંચ (કર ઝબહ) ન (હો) જાવે વહાં તક તુમ (એહરામ ખોલને કે લિયે) અપને સર કો ન મુંડાઓ, (હાં!) લેકિન જો શખ્સ તુમમેં સે(એહરામ કી હાલત મેં) બીમાર હો જાવે, યા ઉસકો અપને સર મેં તકલીફ હોને લગે (ઔર સર મુંડાના ઝરૂરી હો) તો (તીન) રોઝે રખ કર યા(છે ફકીરોં કો) સદકા દે કર યા(એક બકરી) ઝબહ કર કે ફિદયા(ખુન યા ઝખ્મી કરને કા બદલા દંડ સ્વરૂપ મેં) અદા કરે(ફિર સર મુંડા સકતા હે),[૩] ફિર જબ તુમકો અમન મિલ જાવે[૪] તો જો શખ્સ ઉમરહ કો હજ કે સાથ(એક સફર મેં) મિલા કર ફાયદા ઉઠાવે,[૫] તો(શુક્રાને કે તૌર પર) જો ભી જાનવર હદી કે તૌર પર આસાની સે મિલ જાવે (તો ઉસકો અલ્લાહ તઆલા કે નામ પર ઝબ્હ કરના ઝરૂરી હે)

---

[૧] યાની નિય્યત કર કે હજ, ઉમરહ શુરૂ કરને કે બાદ. [૨] યાની અગર હજ ઔર ઉમરહ શુરૂ કરને કે બાદ પૂરા કરને મેં કોઇ રૂકાવટ આ જાએ. [૩] યાની તકલીફ કી વજહ સે સર મુંડાના પડા તો ઉસકે બદલે.
[૪] અમન કે હાસિલ હોને કી દો સૂરતે હેંઃ

(૧) પેહલે હી સે દુશ્મન કા કોઇ ખતરા નહીં થા.

(૨) દુશ્મન કા ખતરા થા; લેકિન વો ખત્મ હો ગયા. ઉસકા ખુલાસાઃ આમ દિનોં મેં જિસમેં કોઇ રૂકાવટ ઔર ખતરા ન હો.

[૫] તમત્તુઅ હજ યાની મીકાત સે એહરામ બાંધકર મક્કા જાકર ઉમરહ કર કે એહરામ ખોલના ફીર હજ કે દીન આયે તો ફીર સે એહરામ બાંધના. દુસરી કિસમ કિરાન હજ હે જીસમેં મીકાત સે એહરામ બાંધકર ઉસી એહરામ સે હજ ઔર ઉમરહ કરના.

فَمَنْ لَّمْ يَجِدْ فَصِيَامُ ثَلٰثَةِ اَيَّامٍ فِي الْحَجِّ وَسَبْعَةٍ اِذَا رَجَعْتُمْ ؕ تِلْكَ عَشَرَةٌ كَامِلَةٌ ؕ ذٰلِكَ لِمَنْ لَّمْ يَكُنْ اَهْلُهٗ حَاضِرِي الْمَسْجِدِ الْحَرَامِ ؕ وَاتَّقُوا اللّٰهَ وَاعْلَمُوْٓا اَنَّ اللّٰهَ شَدِيْدُ الْعِقَابِ ﴿۱۹۶﴾

اَلْحَجُّ اَشْهُرٌ مَّعْلُوْمٰتٌ ۚ فَمَنْ فَرَضَ فِيْهِنَّ الْحَجَّ فَلَا رَفَثَ وَلَا فُسُوْقَ ۙ وَلَا جِدَالَ فِي الْحَجِّ ؕ وَمَا تَفْعَلُوْا مِنْ خَيْرٍ يَّعْلَمْهُ اللّٰهُ ؕ وَتَزَوَّدُوْا فَاِنَّ خَيْرَ الزَّادِ التَّقْوٰى ۫ وَاتَّقُوْنِ يٰٓاُولِي الْاَلْبَابِ ﴿۱۹۷﴾

લિહાઝા જિસકે પાસ (કુર્બાની કરને કી) ગુંજાઇશ ન હો તો (ઉસકે ઝિમ્મે) તીન રોઝે હજ કે દિનોં મેં (૯/ ઝિલહિજ્જહ તક) રખના ઝરૂરી હે, ઔર (હજ સે ફારિગ હો કર મિના સે) જબ તુમ વાપસ લોટો તબ (મક્કા મેં યા વતન આ કર) સાત (રોઝે રખના હે, ઇસ તરહ) વો દસ (રોઝે કુર્બાની કે બદલે કે) પૂરે હોંગે (જિનકા રખના ઝરૂરી હે), યે હુક્મ (યાની એક સફર મેં ઉમરહ ઔર હજ કો મિલા કર ફાયદા ઉઠાના) ઐસે શખ્સ કે લિયે (જાઇઝ) હે જિસકે ઘરવાલે મસ્જિદે હરામ કે પાસ ન રેહતે હોં,[૧] ઔર તુમ અલ્લાહ તઆલા સે ડરો ઔર તુમ જાન લો કે અલ્લાહ તઆલા કી સઝા સખ્ત હે. ﴾૧૯૬﴿

હજ કે મહીને તો મા'રૂફ (ઔર મશહૂર) હેં, સો જો શખ્સ ઇન (મહીનો) મેં (એહરામ બાંધ કર) હજ કો (અપને લિએ) ઝરૂરી કર લેવે તો હજ કે બીચ (અપની બીવી સે) સોહબતવાલી બાત (ઔર કામ) ન કરે, ઔર ગુનાહ કે કામ ન કરે, ઔર (કિસી સે) ઝગડા (ભી) ન કરે, ઔર જો નેકી કા કામ તુમ કરતે હો અલ્લાહ તઆલા ઉસકો જાનતે હેં,[૨] ઔર તુમ રાસ્તે કા તોશા (સફર કા ખાને પીને કા સામાન) સાથ મેં લે લો; કયૂંકે (અપને સફર કા) તોશા સાથ લેને કા બેહતરીન ફાયદા સવાલ સે બચે રેહના હે,[૩] ઔર એ અક્લવાલો! તુમ મેરી નાફરમાની સે બચતે રહો. ﴾૧૯૭﴿

---

[૧] યાની જો આફાકી (હરમ કે બહાર કા રેહનેવાલા) હો.

[૨] ઇસ લિયે અલ્લાહ તઆલા નેકી પર તુમકો સવાબ દેંગે.

[૩] યાની સફર કી ઝરૂરી ચીઝેં સાથ લેને સે ઇન્સાન દૂસરે સે માંગને સે બચા રહેગા. (દૂસરા તર્જુમા) કયૂંકે સફર કા બેહતરીન સામાન તકવા હે.

لَيْسَ عَلَيْكُمْ جُنَاحٌ اَنْ تَبْتَغُوْا فَضْلًا مِّنْ رَّبِّكُمْ ؕ فَاِذَآ اَفَضْتُمْ مِّنْ عَرَفٰتٍ فَاذْكُرُوا اللّٰهَ عِنْدَ الْمَشْعَرِ الْحَرَامِ ۪ وَاذْكُرُوْهُ كَمَا هَدٰىكُمْ ۚ وَاِنْ كُنْتُمْ مِّنْ قَبْلِهٖ لَمِنَ الضَّآلِّيْنَ ﴿١٩٨﴾ ثُمَّ اَفِيْضُوْا مِنْ حَيْثُ اَفَاضَ النَّاسُ وَاسْتَغْفِرُوا اللّٰهَ ؕ اِنَّ اللّٰهَ غَفُوْرٌ رَّحِيْمٌ ﴿١٩٩﴾ فَاِذَا قَضَيْتُمْ مَّنَاسِكَكُمْ فَاذْكُرُوا اللّٰهَ كَذِكْرِكُمْ اٰبَآءَكُمْ اَوْ اَشَدَّ ذِكْرًا ؕ فَمِنَ النَّاسِ مَنْ يَّقُوْلُ رَبَّنَآ اٰتِنَا فِى الدُّنْيَا وَمَا لَهٗ فِى الْاٰخِرَةِ مِنْ خَلَاقٍ ﴿٢٠٠﴾

(હજ કે સફર મેં વેપાર ઔર મજૂરી કર કે) તુમ્હારે અપને રબ કા ફઝ્લ(યાની હલાલ રોઝી) તલાશ કરને મેં તુમ્હારે લિયે કોઇ ગુનાહ નહીં હે,[૧] સો જબ તુમ (નવ ઝિલહિજ્જહ કો સૂરજ ડૂબને કે બાદ) અરફાત સે રવાના હોઓ તો ‘મશ્અરે હરામ’ (યાની મુઝદલિફા) કે પાસ અલ્લાહ તઆલા કા તુમ ઝિક્ર કરો, ઔર જિસ તરહ તુમકો બતાયા હે ઉસી તરહ તુમ ઉસ (અલ્લાહ તઆલા) કા ઝિક્ર કરો,[૨] હકીકત યે હે કે તુમ ઇસ (બતાને) સે પેહલે નાવાકિફોં(ન જાનનેવાલોં, બેખબરોં) મેં સે થે. ﴾૧૯૮﴿ ફિર (યે ભી ઘ્યાન મેં રખો એ કુરૈશ કે લોગો!) તુમ ભી વહાં (યાની અરફાત) જા કર વાપસ આઓ, જહાં સે ઔર લોગ (યાની દૂસરે હાજી) વાપસ આતે હેં, ઔર તુમ અલ્લાહ તઆલા સે ઇસ્તિગફાર કરો,[૩] યકીનન અલ્લાહ તઆલા તો બહોત માફ કરનેવાલે, સબસે ઝિયાદહ રહમ કરનેવાલે હેં.[૪] ﴾૧૯૯﴿ ફિર જબ તુમ અપને હજ કે(બડે) કામ પૂરે કર ચુકો તો તુમ અલ્લાહ તઆલા કા ઝિક્ર કરો,[૫] જૈસે કે તુમ અપને બાપ દાદાઓં કો(પૂરાને ઝમાને મેં) યાદ કિયા કરતે થે; બલ્કે ઉન(બાપ દાદાઓં) કી યાદ સે ભી ઝિયાદહ(અલ્લાહ તઆલા કા) ઝિક્ર કરો, ઔર કુછ લોગ તો (દુઆ મેં બસ) યે કેહતે હેં: એ હમારે રબ! આપ હમકો દુનિયા હી મેં (સબ કુછ) દે દીજીયે, ઔર ઐસે (દુઆ કરનેવાલે) શખ્સ કે લિયે આખિરત મેં કોઇ હિસ્સા નહીં હે.[૬] ﴾૨૦૦﴿

[૧] હલાલ રોઝી કો આયત મેં ફઝ્લ કહા ગયા હે; ઇસ લિયે કે ઇન્સાનોં કે લિયે રોઝી કા ઇન્તિઝામ કરના અલ્લાહ તઆલા કે લિયે ઝરૂરી નહીં હે, વો સિર્ફ અપને ફઝ્લ સે રોઝી કા ઇન્તિઝામ ફરમાતે હેં. સફર કા મકસદ હજ હો, બાકી ચીઝેં અસલ મકસદ ન હો, હજ કે સાથ ઝિમનન(તાબા હેઠળ) હો. [૨] એક મતલબ હે: અલ્લાહ તઆલા ને તુમકો હિદાયત દી હે ઉસકે શુક્રાને મેં તુમ અલ્લાહ તઆલા કા ઝિક્ર કરો. [૩] યાની કુરૈશ અરફાત નહીં જાતે થે, મુઝદલિફા હી સે વાપસ લોટ જાતે થે ઉસ પર. [૪] શરીઅત કે કાનૂન મેં ઉમ્મત કે હર શખ્સ કે લિયે બરાબરી હે, દીન કે આમ હુક્મોં મેં ઉમ્મતી કે લિયે કોઇ ઇમ્તિયાઝ(અલગ સે કાનૂન) નહીં, સબકે લિયે બરાબરી હે. [૫] યાની ખાસ મિના કે કયામ: ૧૧, ૧૨, ૧૩ તારીખ મેં. ઔર હજ કે બાદવાલી ઝિંદગી ભી ઝિક્ર કી ઝિયાદતીવાલી હો જાએ. [૬] જિસકા આખિરત કી તરફ ધ્યાન નહીં હે ઇસ લિયે વો આખિરત કા ઇન્કાર કરનેવાલા હે.

وَمِنۡهُمۡ مَّنۡ يَّقُوۡلُ رَبَّنَآ اٰتِنَا فِى الدُّنۡيَا حَسَنَةً وَّفِى الۡاٰخِرَةِ حَسَنَةً وَّقِنَا عَذَابَ النَّارِ ۝٢٠١ اُولٰٓـئِكَ لَهُمۡ نَصِيۡبٌ مِّمَّا كَسَبُوۡا ‌ؕ وَاللّٰهُ سَرِيۡعُ الۡحِسَابِ ۝٢٠٢ وَاذۡكُرُوا اللّٰهَ فِىۡٓ اَيَّامٍ مَّعۡدُوۡدٰتٍ‌ ؕ فَمَنۡ تَعَجَّلَ فِىۡ يَوۡمَيۡنِ فَلَآ اِثۡمَ عَلَيۡهِ ۚ وَمَنۡ تَاَخَّرَ فَلَآ اِثۡمَ عَلَيۡهِ ۙ لِمَنِ اتَّقٰى ‌ؕ وَاتَّقُوا اللّٰهَ وَاعۡلَمُوۡٓا اَنَّكُمۡ اِلَيۡهِ تُحۡشَرُوۡنَ ۝٢٠٣ وَمِنَ النَّاسِ مَنۡ يُّعۡجِبُكَ قَوۡلُهٗ فِى الۡحَيٰوةِ الدُّنۡيَا وَيُشۡهِدُ اللّٰهَ عَلٰى مَا فِىۡ قَلۡبِهٖ ۙ وَهُوَ اَلَدُّ الۡخِصَامِ ۝٢٠٤

النصف

ઔર ઉન(દુઆ કરનેવાલોં) મેં સે કુછ લોગ વો હેં જો (દુઆ મેં) યે કેહતે હેં: એ હમારે રબ! આપ હમકો દુનિયા મેં ભલાઇ દીજીયે, ઔર આખિરત મેં ભી ભલાઇ (દીજીયે) ઔર હમકો (જહન્નમ કી) આગ કે અઝાબ સે બચા લીજીયે.﴾૨૦૧﴿ ઉનહી લોગોં કે લિયે ઉનકી (દુનિયા કે આ’માલ કી) કમાઇ કી વજહ સે (આખિરત મેં સવાબ કા બડા) હિસ્સા હે,[૧] ઔર અલ્લાહ તઆલા બહોત જલ્દી હિસાબ લેનેવાલે હેં.﴾૨૦૨﴿ ઔર ગિનતી કે કુછ દિનોં મેં[૨] તુમ અલ્લાહ તઆલા કા ઝિક્ર કરતે રહો,[૩] ફિર જો શખ્સ દો હી દિન મેં (મિના સે) જલ્દી (મક્કા) ચલા ગયા તો ઉસ પર કોઇ ગુનાહ નહીં હે, ઔર જો શખ્સ (૧૩ તારીખ તક મિના મેં રેહ કર) દેર સે(મક્કા) આયા તો ઉસ પર ભી કોઇ ગુનાહ નહીં હે, યે (અલ્લાહ તઆલા સે) ડરનેવાલે (આદમી) કે લિયે હે,[૪] ઔર તુમ અલ્લાહ તઆલા સે ડરો, ઔર (યે બાત) જાન લો કે તુમ સબકો(લે જા કર) ઉસી(અલ્લાહ તઆલા) કે સામને જમા કિયા જાએગા. ﴾૨૦૩﴿ ઔર લોગોં મેં સે એક શખ્સ વો ભી હે કે દુનિયા કી ઝિંદગી કે બારે મેં તુમકો ઉસકી બાતેં બડી અચ્છી (મઝેદાર) લગતી હેં, ઔર વો અપને દિલ કી બાત પર અલ્લાહ તઆલા કો ગવાહ ભી બનાતા હે; હાલાંકે વો(તુમ્હારે દુશ્મનોં મેં સે) સબસે ઝિયાદહ લડને (ઝગડને) વાલા હે.[૫]﴾૨૦૪﴿

---

[૧] (દૂસરા) ઐસે હી લોગોં કો (દુનિયા ઔર આખિરત મેં) અપની કમાઇ કા બડા હિસ્સા (ભલાઇ કી શક્લ મેં) મિલેગા. [૨] યાની ૯ ઝિલહિજ્જહ કી ફજર કી નમાઝ સે લે કર ૧૩ ઝિલહિજ્જહ કી અસર તક (જિન્હેં અય્યામે તશ્રીક કેહતે હેં) તકબીરે તશ્રીક હર ફર્ઝ નમાઝ કે બાદ પઢો, ઔર કંકરિયાં મારતે હુવે ભી અલ્લાહ તઆલા કા ઝિક્ર કરો. [૩] હજ કા હુક્મ બયાન કરતે હુવે અલગ અલગ બહોત સારી આયતોં મેં ઝિક્ર કરને પર ખાસ ઝોર દીયા ગયા હે, હજ કે આ’માલ મેં અલગ અલગ જગ્હોં પર અલગ અલગ દુઆએં, ઝિક્ર ઔર અહકામ સાબિત હેં; લેકિન ખાસ બાત યે હે કે યે ઇબાદત ગફલત(બેધ્યાની) સે ગુઝારની નહીં હે; બલ્કે હર મોકે પર અલ્લાહ તઆલા કે હુક્મોં કો પૂરે તૌર પર અદા કિયા જાવે, ઔર અલ્લાહ તઆલા કી યાદ સે બિલ્કુલ ગફલત ન બરતી જાએ, આમ તૌર પર હાજીયોં સે હોનેવાલી ગફલત પર ભી તંબીહ(ટકોર, ઠપકો) હો ગઇ.[૪]: (૧) યાની તેરહવીં તારીખ તક મિના મેં રૂકના યે મુત્તકી હાજી કા કામ હે.(૨) જો આદમી અલ્લાહ તઆલા સે ડરતા હી નહીં ઉસકો અલ્લાહ તઆલા કે હુક્મ મે કયા કયા હે ઔર સવાબ ઔર ગુનાહ કી કોઇ પરવાહ નહીં હોતી.

[૫] મુરાદ ‘અખ્નસ બિન શરીક’ હે.

وَاِذَا تَوَلّٰى سَعٰى فِى الْاَرْضِ لِيُفْسِدَ فِيْهَا وَيُهْلِكَ الْحَرْثَ وَالنَّسْلَ ؕ وَاللّٰهُ لَا يُحِبُّ الْفَسَادَ۝۲۰۵ وَاِذَا قِيْلَ لَهُ اتَّقِ اللّٰهَ اَخَذَتْهُ الْعِزَّةُ بِالْاِثْمِ فَحَسْبُهٗ جَهَنَّمُ ؕ وَلَبِئْسَ الْمِهَادُ۝۲۰۶ وَمِنَ النَّاسِ مَنْ يَّشْرِىْ نَفْسَهُ ابْتِغَآءَ مَرْضَاتِ اللّٰهِ ؕ وَاللّٰهُ رَءُوْفٌۢ بِالْعِبَادِ۝۲۰۷ يٰۤاَيُّهَا الَّذِيْنَ اٰمَنُوا ادْخُلُوْا فِى السِّلْمِ كَآفَّةً ۪ وَّلَا تَتَّبِعُوْا خُطُوٰتِ الشَّيْطٰنِ ؕ اِنَّهٗ لَكُمْ عَدُوٌّ مُّبِيْنٌ۝۲۰۸

ઔર (એ નબી!) જબ વો (આપકી મજલિસ સે ઉઠ કર) વાપસ જાતા હે તો ઝમીન મેં ફસાદ ફેલાને કે ઇરાદે સે ઉસ (ઝમીન) મેં દોડતા ફિરતા હે,[૧] ઔર ખેતી ઔર જાનવર કો બરબાદ કરતા હે, ઔર અલ્લાહ તઆલા ફસાદ કો પસંદ નહીં કરતે.﴾૨૦૫﴿ ઔર જબ ઉસકો કહા જાતા હે કેઃ 'તૂ અલ્લાહ તઆલા સે ડર' તો (ઉસકા) ઘમંડ ઉસકો ગુનાહ પર (ઔર ઝિયાદહ) ઉભારતા હે, સો ઉસકે લિયે જહન્નમ (કી સઝા) કાફી હે, ઔર વો બહોત હી બુરા બિછોના હે.[૨]﴾૨૦૬﴿ ઔર કુછ લોગ ઐસે (ઇખ્લાસવાલે) ભી હેં જો અલ્લાહ તઆલા કી ખુશી હાસિલ કરને કે લિયે અપની જાન તક ખર્ચ કર ડાલતે હેં,[૩] ઔર અલ્લાહ તઆલા (ઐસે) બંદો પર બડી મહેરબાની કરતે હેં.[૪]﴾૨૦૭﴿ એ ઇમાનવાલો! તુમ પૂરી તરહ ઇસ્લામ મેં દાખિલ હો જાઓ,[૫] ઔર તુમ શૈતાન કે પીછે પીછે મત ચલો,[૬] યકીન જાનો કે વો (શૈતાન) તો તુમ્હારા ખુલા હુવા દુશ્મન હે. ﴾૨૦૮﴿

---

[૧] (દૂસરા તર્જુમા) ઝમીન મેં ફસાદ કરને કી પૂરી કોશિશ કરતા હે. [૨] યે આયત અગરચે ખાસ આદમી કે બારે મેં નાઝિલ હુઇ હે; લેકિન જો ભી ઇસ તરહ કી હરકત કરેગા વો સઝા કા હકદાર હોગા. [૩] યાની અલ્લાહ તઆલા કી ખુશી હાસિલ કરને કે લિયે જાન તક કી બાઝી લગા દેતે હેં ઔર અપના સબ કુછ કુર્બાન કરને કે લિયે તૈયાર હો જાતે હેં. [૪] અલ્લાહ તઆલા કી એક સિફત ''رَءُوْفٌ'' ભી હે, ઉસી રઉફવાલી સિફત સે યે બાત સમજી જાતી હે કે બંદો કો અલ્લાહ તઆલા કી ખુશી હાસિલ હોને કે લિયે જો કામ ઝરૂરી હે ઉસકી બંદોં કો તૌફીક દેતે હેં. [૫] (દૂસરા તર્જુમા) તુમ પૂરે પૂરે ઇસ્લામ મેં દાખિલ હો જાઓ. (તીસરા તર્જુમા) તુમ પૂરે ઇસ્લામ મેં દાખિલ હો જાઓ. દીની કામોં કા ખુલાસા આસાની કે લિયે પાંચ હિસ્સોં(ભાગો) મેં તકસીમ(વિભાજીત) કર કે બતાયા જાતા હેઃ (૧) અકાઇદ (૨) ઇબાદાત (૩) મુઆમલાત (લેન દેન કે મસાઇલ) (૪) મુઆશરત (સમાજ કે મસાઇલ) (૫) અખ્લાક(સંસ્કારો) ઔર હુકૂમતવાલોં કે લિયે સિયાસત. જબ ઇન તમામ તરહ કે અલ્લાહ તઆલા કે હુકૂમોં કો અપનાયા જાએ વો કામિલ ઇસ્લામ કેહલાને કે કાબિલ હોતા હે. હર મોમિન કા ઝાહિર(દિખાઇ દેનેવાલી ચીઝે) ઔર બાતિન(ઐસી ચીઝ જો દિખાઇ નહી દેતી), સુબ્હ સે શામ, પૈદાઇશ સે લે કર મોત તક ઔર ઝિંદગી કા હર મોકા, ગમી ખુશી વો ઇસ્લામી તરીકે સે અંજામ દેના હે. [૬] યાની શૈતાન કી બાત પર અમલ મત કરો.

فَاِنْ زَلَلْتُمْ مِّنْۢ بَعْدِ مَا جَآءَتْكُمُ الْبَيِّنٰتُ فَاعْلَمُوْٓا اَنَّ اللّٰهَ عَزِيْزٌ حَكِيْمٌ ﴿٢٠٩﴾ هَلْ يَنْظُرُوْنَ اِلَّآ اَنْ يَّاْتِيَهُمُ اللّٰهُ فِيْ ظُلَلٍ مِّنَ الْغَمَامِ وَالْمَلٰٓئِكَةُ وَقُضِيَ الْاَمْرُ ۭ وَاِلَى اللّٰهِ تُرْجَعُ الْاُمُوْرُ ﴿٢١٠﴾ ع ٢٥/١٤

سَلْ بَنِيْٓ اِسْرَآءِيْلَ كَمْ اٰتَيْنٰهُمْ مِّنْ اٰيَةٍۢ بَيِّنَةٍ ۭ وَمَنْ يُّبَدِّلْ نِعْمَةَ اللّٰهِ مِنْۢ بَعْدِ مَا جَآءَتْهُ فَاِنَّ اللّٰهَ شَدِيْدُ الْعِقَابِ ﴿٢١١﴾ زُيِّنَ لِلَّذِيْنَ كَفَرُوا الْحَيٰوةُ الدُّنْيَا وَيَسْخَرُوْنَ مِنَ الَّذِيْنَ اٰمَنُوْا ۘ وَالَّذِيْنَ اتَّقَوْا فَوْقَهُمْ يَوْمَ الْقِيٰمَةِ ۭ وَاللّٰهُ يَرْزُقُ مَنْ يَّشَآءُ بِغَيْرِ حِسَابٍ ﴿٢١٢﴾

ફિર તુમ્હારે પાસ સાફ હુકૂમ (યા દલીલેં) આ ચુકને કે બાદ ભી અગર તુમ (સીધે રાસ્તે સે) ફિસલ(હટ) ગએ,[૧] તો (ઇસ બાત કો) જાન લો કે યકીનન અલ્લાહ તઆલા બડે ઝબરદસ્ત[૨] બડી હિકમતવાલે હેં.﴾૨૦૯﴿ કયા યે (કાફિર ઇમાન લાને કે લિયે) સિર્ફ ઇસ બાત કી રાહ દેખ રહે હેં કે (ખૂદ) અલ્લાહ તઆલા ફરિશ્તોં કે સાથ[૩] બાદલોં કે સાયોં મેં ઉનકે સામને આ જાએ,[૪] ઔર (સબ) કામોં કા ફેસ્લા હી કર દિયા જાએ, ઔર (આખિરકાર) તમામ મામલોં (કે ફેસ્લે) અલ્લાહ તઆલા હી કી તરફ લોટાએ જાએંગે.﴾૨૧૦﴿

તુમ બની ઇસ્રાઇલ સે પૂછો કેઃ કિતની સારી ખુલી નિશાનિયાં (યાની હુકૂમ) હમને ઉનકો દી હેં, ઔર જો શખ્સ અલ્લાહ તઆલા કી નેઅમત ઉસકે પાસ પહોંચ જાને કે બાદ ઉસકો બદલ ડાલે તો (ઉસકો યાદ રખના ચાહિયે કે) યકીનન અલ્લાહ તઆલા સખ્ત સઝા દેનેવાલે હેં.﴾૨૧૧﴿ દુનિયા કી ઝિંદગી કાફિરોં કે લિયે દિલકશ(ખૂબસૂરત) બના દી ગઇ હે, ઔર વો (કાફિર) ઇમાનવાલોં પર હંસતે હેં,[૫] ઔર તકવા(યાની કુફ્ર ઔર શિર્ક સે બચને) વાલે કયામત કે દિન ઉન(કાફિરોં) સે ઉંચે દરજે પર હોંગે, ઔર અલ્લાહ તઆલા જિસકો ચાહતે હેં બેહિસાબ રોઝી દેતે હેં.﴾૨૧૨﴿

---

[૧] (દૂસરા તર્જુમા) ડગમગા ગએ. [૨] અલ્લાહ તઆલા ઐસે ઝબરદસ્ત હે કે કોઇ ઉસકા મુકાબ્લા નહીં કર સકતા. [૩] (દૂસરા તર્જુમા) યા અલ્લાહ તઆલા ઔર ફરિશ્તે. [૪] યે સબ કયામત મેં હોગા.

[૫] (દૂસરા તર્જુમા) ઇમાનવાલોં કા મઝાક ઉડાતે હેં. મુસલમાન આખિરત કી ફિક્ર મેં અલ્લાહ તઆલા કે હુકૂમ કો પૂરા કરને મેં મશ્ગૂલ હેં જિસસે દુનિયા કા ઝાહિરી નુકસાન હોતા હુવા નઝર આતા હે. કાફિરોં કો તઅજ્જુબ હોતા હે કે યે કૈસે લોગ હેં જો અપની દુનિયા કા બડા નુકસાન કરતે હેં; ઇસ લિયે ઇસ આખિરત કી ફિક્ર પર મુસલમાનોં કા મઝાક ઉડાતે હેં.

كَانَ النَّاسُ اُمَّةً وَّاحِدَةً فَبَعَثَ اللّٰهُ النَّبِيّٖنَ مُبَشِّرِيْنَ وَمُنْذِرِيْنَ وَاَنْزَلَ مَعَهُمُ الْكِتٰبَ بِالْحَقِّ لِيَحْكُمَ بَيْنَ النَّاسِ فِيْمَا اخْتَلَفُوْا فِيْهِ ؕ وَمَا اخْتَلَفَ فِيْهِ اِلَّا الَّذِيْنَ اُوْتُوْهُ مِنْۢ بَعْدِ مَا جَآءَتْهُمُ الْبَيِّنٰتُ بَغْيًۢا بَيْنَهُمْ ۚ فَهَدَى اللّٰهُ الَّذِيْنَ اٰمَنُوْا لِمَا اخْتَلَفُوْا فِيْهِ مِنَ الْحَقِّ بِاِذْنِهٖ ؕ وَاللّٰهُ يَهْدِيْ مَنْ يَّشَآءُ اِلٰى صِرَاطٍ مُّسْتَقِيْمٍ ﴿۲۱۳﴾ اَمْ حَسِبْتُمْ اَنْ تَدْخُلُوا الْجَنَّةَ وَلَمَّا يَاْتِكُمْ مَّثَلُ الَّذِيْنَ خَلَوْا مِنْ قَبْلِكُمْ ؕ مَسَّتْهُمُ الْبَاْسَآءُ وَالضَّرَّآءُ وَزُلْزِلُوْا حَتّٰى يَقُوْلَ الرَّسُوْلُ وَالَّذِيْنَ اٰمَنُوْا مَعَهٗ مَتٰى نَصْرُ اللّٰهِ ؕ اَلَآ اِنَّ نَصْرَ اللّٰهِ قَرِيْبٌ ﴿۲۱۴﴾

(શુરૂ મેં) સબ લોગ એક હી દીન (મઝહબ) પર થે[૧] ફિર અલ્લાહ તઆલા ને નબિયોં કો ભેજા[૨] જો (ઇમાનવાલોં કો જન્નત કી) ખુશખબરી સુનાતે થે, ઔર (નાફરમાનોં કો જહન્નમ સે) ડરાતે થે, ઔર ઉસ (અલ્લાહ તઆલા) ને ઉન (નબિયોં) કે સાથ સચ્ચી કિતાબ ઉતારી; તાકે જિસ ચીઝ મેં વો ઝગડા કર રહે હેં ઉસમેં લોગોં કે બીચ વો ફેસ્લા કરે, ઔર (અફસોસ કી બાત તો યે હે કે) જિનકો વો કિતાબ દી ગઇ ખુલે હુકૂમ ઉનકો મિલ જાને કે બાદ સિર્ફ આપસ કી ઝિદ કી વજહ સે ઉનહી લોગોં ને ઉસ(કિતાબ કે બારે) મેં ઝગડા કિયા, ફિર અલ્લાહ તઆલા ને અપને હુકૂમ(યાની ફઝલ, મહેરબાની) સે વો(ઝગડા કરનેવાલે) જિન હક બાતોં મેં ઝઘડા કરતે થે ઉનમેં ઇમાનવાલોં કો સહીહ રાસ્તે કી હિદાયત દી, ઔર અલ્લાહ તઆલા જિનકો ચાહતે હેં ઉસકો સીધા રાસ્તા બતલા દેતે હેં.﴿૨૧૩﴾ (એ મુસલમાનો!) કયા તુમને યે સમજ રખા હે કે તુમ (ઐસે હી) જન્નત મેં દાખિલ હો જાઓગે? હાલાંકે અભી તક તો તુમ્હારે ઉપર તુમસે પેહલે ગુઝરે હુવે લોગોં જૈસે હાલાત(પરેશાનિયાં) ભી નહીં આએ, ઉન (પેહલે લોગોં) કો(દીન કી વજહ સે) બડી સખ્તી ઔર તકલીફ પહોંચી, ઔર વો લોગ હિલા દિયે ગએ, યહાં તક કે રસૂલ ઔર ઉનકે સાથ ઇમાનવાલે કેહને લગે કે: 'અલ્લાહ તઆલા કી મદદ કબ આએગી?' સુન લો! અલ્લાહ તઆલા કી મદદ તો(જલ્દી હી) આને હી વાલી હે.﴿૨૧૪﴾

---

[૧] યાની (૧) આલમે અરવાહ(દુનિયા મેં ઇન્સાન કો પેદા કરને સે પેહલે અલ્લાહ તઆલા ને તમામ ઇન્સાનોં કી રૂહોં કો જમા કીયા થા ઔર અપને રબ હોને કા ઇકરાર કરવાયા થા ઉસે આલમે અરવાહ કહા ગયા હે) મેં ''بَلٰى'' કેહતે વક્ત સબ તવહીદ કો માનનેવાલે થે.

(૨) હઝરત આદમ અલ. ઔર હવ્વા કે શુરૂઆત કે ઝમાને મેં સબ લોગ તવહીદ પર થે.

(૩) આદમ અલ. સે ઇદ્રીસ અલ. તક પૂરે એક હઝાર સાલ તક સબ મોમિન થે.

(૪) નૂહ અલ. કે સાથ જહાઝ મેં બેઠનેવાલે જબ દુનિયા કે ડૂબ જાને કે બાદ દોબારા જહાઝ કે રૂકને પર દુનિયા મેં આએ તબ સબ મુસલમાન હી થે.

[૨] અલગ અલગ મિઝાજોં ઔર શૈતાની બેહકાવે કે નતીજે મેં અકીદોં મેં ઇખ્તિલાફ પૈદા હુવા તો ઉસ ઇખ્તિલાફ કો દૂર કરને કે લિયે નબીયોં કો ભેજા ગયા.

يَسْـَٔلُوْنَكَ مَاذَا يُنْفِقُوْنَ ؕ قُلْ مَاۤ اَنْفَقْتُمْ مِّنْ خَيْرٍ فَلِلْوَالِدَيْنِ وَالْاَقْرَبِيْنَ وَالْيَتٰمٰى وَالْمَسٰكِيْنِ وَابْنِ السَّبِيْلِ ؕ وَمَا تَفْعَلُوْا مِنْ خَيْرٍ فَاِنَّ اللّٰهَ بِهٖ عَلِيْمٌ ﴿۲۱۵﴾ كُتِبَ عَلَيْكُمُ الْقِتَالُ وَهُوَ كُرْهٌ لَّكُمْ ۚ وَعَسٰۤى اَنْ تَكْرَهُوْا شَيْـًٔا وَّهُوَ خَيْرٌ لَّكُمْ ۚ وَعَسٰۤى اَنْ تُحِبُّوْا شَيْـًٔا وَّهُوَ شَرٌّ لَّكُمْ ؕ وَاللّٰهُ يَعْلَمُ وَاَنْتُمْ لَا تَعْلَمُوْنَ ﴿۲۱۶﴾

يَسْـَٔلُوْنَكَ عَنِ الشَّهْرِ الْحَرَامِ قِتَالٍ فِيْهِ ؕ قُلْ قِتَالٌ فِيْهِ كَبِيْرٌ ؕ وَصَدٌّ عَنْ سَبِيْلِ اللّٰهِ وَكُفْرٌۢ بِهٖ وَالْمَسْجِدِ الْحَرَامِ ۗ وَاِخْرَاجُ اَهْلِهٖ مِنْهُ اَكْبَرُ عِنْدَ اللّٰهِ ۚ وَالْفِتْنَةُ اَكْبَرُ مِنَ الْقَتْلِ ؕ

વોહ(સહાબા રદી.) આપસે સવાલ કરતે હેં કે(અલ્લાહ તઆલા કો ખુશ કરને કે લિયે અલ્લાહ તઆલા કે રાસ્તે મેં) કયા ખર્ચ કરેં? તો તુમ(જવાબ મેં યૂં) કહોં કેઃ જો માલ ભી તુમ ખર્ચ કરો[૧] તો વો વાલિદૈન ઔર રિશ્તેદારોં ઔર યતીમોં ઔર ગરીબોં ઔર મુસાફિર કે લિયે હોના ચાહિયે, ઔર જો (ભી) તુમ ભલાઇ કા કામ કરતે હો (તો) અલ્લાહ તઆલા કો યકીનન ઉસકી પૂરી ખબર હે.[૨]《૨૧૫》 તુમ પર લડાઇ કરના ફર્ઝ કિયા ગયા હે,[૩] ઔર વો તુમકો ભારી લગતા હે, ઔર ઐસા હો સકતા હે કે એક ચીઝ કો તુમ નાપસંદ કરો; હાલાંકે વો ચીઝ તુમ્હારે લિયે બેહતર હો, ઔર યે ભી હો સકતા હે કે તુમ એક ચીઝ કો પસંદ કરો; હાલાંકે વો ચીઝ તુમ્હારે લિયે બુરી હો, ઔર(હર ચીઝ કી હકીકત) અલ્લાહ તઆલા જાનતે હેં, ઔર તુમ લોગ નહીં જાનતે હો.《૨૧૬》

યે લોગ તુમસે સવાલ કરતે હેં એહતેરામવાલે મહીને મેં જંગ કે બારે મેં, (તો એ નબી!) તુમ(ઉનસે યૂં) કહો કેઃ ઇસ(એહતેરામ કે મહીને) મેં જંગ કરના બડા ગુનાહ હે, ઔર(લેકિન લોગોં કો) અલ્લાહ તઆલા કે રાસ્તે સે રોકના[૪] ઔર ઉસ(અલ્લાહ તઆલા) કા ઇન્કાર કરના ઔર મસ્જિદે હરામ(મેં ઇબાદત) સે(લોગોં કો રોકના) ઔર ઇસ (મસ્જિદે હરામ) કે રેહનેવાલોં(મુસલમાનોં) કો વહાં સે નિકાલના અલ્લાહ તઆલા કે યહાં ઉસ(એહતેરામવાલે મહીને મેં જંગ) સે ભી ઝિયાદહ બડા ગુનાહ હે, ઔર ફિત્ના ફેલાના[૫] કત્લ સે ભી બડા ગુનાહ હે.

---

[૧] કુર્આન મેં માલ કો 'ખૈર' કહા, ઇસકી હિકમત યે સમજ મેં આતી હે કે ઇન્સાન માલ કી વજહ સે ખૈરિયત સે રેહતા હે, ચોરી, ડકેતી ઔર માંગને કી રૂસ્વાઇ(બેઇઝઝતી) સે બચ જાતા હે. [૨] ઔર વો ઉસકા બદલા(સવાબ) ઝરૂર દેંગે. [૩] યાની દીન કી વજહ સે દુશ્મની કરનેવાલોં સે ખાસ ખાસ હાલત મેં. [૪] કોઇ મુસલમાન હો તો ઉસકો તકલીફ પહોંચાના કે ડર કે મારે દૂસરે લોગ મુસલમાન ન હોં, ઔર જો ઇમાન લાના ચાહે ઉસકો ઇસ્લામ સે બદગુમાન કરના; તાકે વો ઇમાન લાને સે રૂક જાએ. [૫] લોગોં કો દીન સે ફેરના.

وَلَا يَزَالُوْنَ يُقَاتِلُوْنَكُمْ حَتّٰى يَرُدُّوْكُمْ عَنْ دِيْنِكُمْ اِنِ اسْتَطَاعُوْا ؕ وَمَنْ يَّرْتَدِدْ مِنْكُمْ عَنْ دِيْنِهٖ فَيَمُتْ وَهُوَ كَافِرٌ فَاُولٰٓئِكَ حَبِطَتْ اَعْمَالُهُمْ فِى الدُّنْيَا وَالْاٰخِرَةِ ۚ وَاُولٰٓئِكَ اَصْحٰبُ النَّارِ ۚ هُمْ فِيْهَا خٰلِدُوْنَ ﴿۲۱۷﴾ اِنَّ الَّذِيْنَ اٰمَنُوْا وَالَّذِيْنَ هَاجَرُوْا وَجٰهَدُوْا فِىْ سَبِيْلِ اللّٰهِ ۙ اُولٰٓئِكَ يَرْجُوْنَ رَحْمَتَ اللّٰهِ ؕ وَاللّٰهُ غَفُوْرٌ رَّحِيْمٌ ﴿۲۱۸﴾ يَسْــَٔلُوْنَكَ عَنِ الْخَمْرِ وَالْمَيْسِرِ ؕ قُلْ فِيْهِمَآ اِثْمٌ كَبِيْرٌ وَّمَنَافِعُ لِلنَّاسِ ۚ وَاِثْمُهُمَآ اَكْبَرُ مِنْ نَّفْعِهِمَا ؕ وَيَسْــَٔلُوْنَكَ مَاذَا يُنْفِقُوْنَ ۬ قُلِ الْعَفْوَ ؕ كَذٰلِكَ يُبَيِّنُ اللّٰهُ لَكُمُ الْاٰيٰتِ لَعَلَّكُمْ تَتَفَكَّرُوْنَ ﴿۲۱۹﴾ فِى الدُّنْيَا وَالْاٰخِرَةِ ؕ

ઔર વો (કાફિર લોગ) તુમ(મુસલમાન) સે બરાબર લડતે હી રહેંગે યહાં તક કે અગર ઉન (કાફિરોં) કા બસ ચલે તો તુમ(મુસલમાનોં) કો તુમ્હારે દીન સે હી હટા દેવેં,[૧] ઔર તુમ મેં સે જો શખ્સ ભી અપના દીન છોડ કર ઈસ્લામ સે ફિર જાએ ઔર વો કાફિર હો કર મરે તો ઉન લોગોં કે આ'માલ દુનિયા ઔર આખિરત મેં બેકાર હો જાએંગે, ઔર ઐસે લોગ જહન્નમી હેં, વો ઉસ(જહન્નમ) મેં હમેશા રહેંગે.﴾૨૧૭﴿ યકીનન જો લોગ ઈમાન લાએ ઔર જિન લોગોં ને હિજરત કી (અલ્લાહ તઆલા કે લીયે અપને વતન કો છોડા) ઔર ઉન્હોંને અલ્લાહ તઆલા કે રાસ્તે મેં (દીન કી વજહ સે દુશ્મનોં સે) જંગ કી, તો ઐસે હી લોગ અલ્લાહ તઆલા કી રહમત કી ઉમ્મીદ રખતે હેં, ઔર અલ્લાહ તઆલા તો બહોત માફ કરનેવાલે, બહોત મહેરબાન હેં.﴾૨૧૮﴿ યે લોગ તુમસે શરાબ ઔર જુગાર કે બારે મેં સવાલ કરતે હેં, (એ નબી!) તુમ (જવાબ મેં યૂં) કહો કેઃ ઈન (શરાબ ઔર જુગાર દોનોં) મેં બડા ગુનાહ હે, ઔર લોગોં કે લિયે કુછ ફાયદે (ભી) હેં; લેકિન ઈન દોનોં (શરાબ ઔર જુગાર) કા ગુનાહ(યાની નુકસાન) ઈન દોનોં કે ફાયદે સે ઝિયાદહ બડા હે, ઔર વો (લોગ) તુમસે સવાલ કરતે હેં (કે અલ્લાહ તઆલા કો ખુશ કરને કે લિયે) વો કયા ખર્ચ કરેં? (એ નબી! જવાબ મેં) યૂં કહો કેઃ ઝરૂરત સે ઝિયાદહ જિતના ભી હો (વો સબ કુછ ખર્ચ કરો), ઈસી તરહ અલ્લાહ તઆલા હુકૂમોં કો તુમ્હારે લિયે સાફ સાફ બયાન કરતે હેં; તાકે તુમ ગૌર ઔર ફિક્ર કિયા કરો(સોચા કરો).﴾૨૧૯﴿ દુનિયા કે બારે મેં ભી ઔર આખિરત કે બારે મેં ભી,[૨]

[૧] યાની ઈસ્લામ છુડવા દેવે. [૨] દુનિયા ફાની (ખતમ હો ને વાલિ) હે; લેકિન દુનિયા મેં ઈન્સાન કો બહોત સારી ઝરૂરતેં હેં; ઈસ લિયે દુનિયા મેં જાઈઝ ઝરૂરતોં મેં ઝરૂરત કે મુતાબિક ખર્ચ કરો, આખિરત હમેશા રેહનેવાલી હે, સવાબ મિલને કી જગા હે; ઈસ લિયે સવાબ હાસિલ કરને ઔર અલ્લાહ તઆલા કો ખુશ કરને કે લિયે સદકા ઔર ખૈરાત ભી કરો, ખુલાસા યે કે દુનિયા ઔર આખિરત દોનોં કે મુનાસિબ હાલ સોચ સમજ કર ખર્ચ કિયા કરો.

وَيَسْـَٔلُوْنَكَ عَنِ الْيَتٰمٰى ۭ قُلْ اِصْلَاحٌ لَّهُمْ خَيْرٌ ۭ وَاِنْ تُخَالِطُوْهُمْ فَاِخْوَانُكُمْ ۭ وَاللّٰهُ يَعْلَمُ الْمُفْسِدَ مِنَ الْمُصْلِحِ ۭ وَلَوْ شَاۗءَ اللّٰهُ لَاَعْنَتَكُمْ ۭ اِنَّ اللّٰهَ عَزِيْزٌ حَكِيْمٌ ﴿۲۲۰﴾ وَلَا تَنْكِحُوا الْمُشْرِكٰتِ حَتّٰى يُؤْمِنَّ ۭ وَلَاَمَةٌ مُّؤْمِنَةٌ خَيْرٌ مِّنْ مُّشْرِكَةٍ وَّلَوْ اَعْجَبَتْكُمْ ۚ وَلَا تُنْكِحُوا الْمُشْرِكِيْنَ حَتّٰى يُؤْمِنُوْا ۭ وَلَعَبْدٌ مُّؤْمِنٌ خَيْرٌ مِّنْ مُّشْرِكٍ وَّلَوْ اَعْجَبَكُمْ ۭ اُولٰۗىِٕكَ يَدْعُوْنَ اِلَى النَّارِ ښ وَاللّٰهُ يَدْعُوْٓا اِلَى الْجَنَّةِ وَالْمَغْفِرَةِ بِاِذْنِهٖ ۚ وَيُبَيِّنُ اٰيٰتِهٖ لِلنَّاسِ لَعَلَّهُمْ يَتَذَكَّرُوْنَ ﴿۲۲۱﴾

ઔર વોહ(સહાબા) તુમસે સવાલ કરતે હેં યતીમોં કે બારે મેં, (એ નબી!) તુમ(જવાબ મેં ઐસા) કહો કેઃ ઇન (યતીમોં કી માલી હાલત) કો ઠીક(કરને કી મેહનત) કરના નેકી કા કામ હે,[૧] ઔર અગર તુમ ઇન (યતીમોં) કા ખર્ચા અપને(ખાને કે ખર્ચે કે) સાથ મિલા દિયા કરો (તો ઉસમેં કોઇ હરજ નહીં હે; ઇસ લિયે કે) વો તો તુમ્હારે ભાઇ (હી) હેં, ઔર અલ્લાહ તઆલા (મામલા) બિગાડનેવાલે કો સંવારનેવાલે(સુધારનેવાલે) સે અલગ પેહચાનતે હેં, ઔર અગર અલ્લાહ તઆલા ચાહતે તો તુમકો તકલીફ મેં ડાલ દેતે, યકીનન અલ્લાહ તઆલા બડે ઝબરદસ્ત હેં, હર કામ કી હિકમત ઉનકો મા’લૂમ હે.﴾૨૨૦﴿ ઔર તુમ (એ મુસલમાન મર્દો!) શિર્ક કરનેવાલી (કાફિર) ઔરતોં સે ઉસ વક્ત તક શાદી મત કરો જબ તક કે વો ઇમાન ન લે આવેં ઔર(યે બાત યાદ રખો કે) યકીનન ઇમાનવાલી બાંદી(ગુલામ લડકી) કિસી ભી શિર્ક કરનેવાલી ઔરત સે બેહતર હી હે, ચાહે વો (શિર્ક કરનેવાલી ઔરત) તુમકો પસંદ આ રહી હો, ઔર તુમ(મુસલમાન ઔરતોં કા) શિર્ક કરનેવાલે મર્દો કે સાથ નિકાહ મત કરાઓ જબ તક કે વો (શિર્ક કરનેવાલા મર્દ) ઇમાન ન લે આવે ઔર (યે બાત સુન લો કે) યકીનન (એક) ઇમાનવાલા ગુલામ કિસી ભી શિર્ક કરનેવાલે મર્દ સે બેહતર હી હે, અગરચે વો (શિર્ક કરનેવાલા મર્દ) તુમકો કિતના હી ભલા કયૂં ન મા’લૂમ હોતા હો.[૨] વો (શિર્ક કરનેવાલા મર્દ ઔર ઔરત) તો(કુફ્ર કે ઝરિયે) તુમકો (જહન્નમ કી) આગ કી તરફ બુલાતે હેં, ઔર અલ્લાહ તઆલા અપને હુક્મ સે જન્નત ઔર મગફિરત(ગુનાહોં કી માફી) કી તરફ બુલા રહે હેં, ઔર વો (અલ્લાહ તઆલા) લોગોં કે લિયે અપને હુક્મ સાફ સાફ બયાન કરતે હેં; તાકે વો લોગ નસીહત કબૂલ કરેં.﴾૨૨૧﴿

[૧] (દૂસરા તર્જુમા) ઉન (યતીમોં) કી ભલાઇ હો ઐસી કોશિશ કરના યે નેકી કા કામ હે.

[૨] તો ભી તુમ ઉનસે શાદી મત કરો.

وَيَسْـَٔلُوْنَكَ عَنِ الْمَحِيْضِ ؕ قُلْ هُوَ اَذًى ۙ فَاعْتَزِلُوا النِّسَآءَ فِي الْمَحِيْضِ ۙ وَلَا تَقْرَبُوْهُنَّ حَتّٰى يَطْهُرْنَ ۚ فَاِذَا تَطَهَّرْنَ فَاْتُوْهُنَّ مِنْ حَيْثُ اَمَرَكُمُ اللّٰهُ ؕ اِنَّ اللّٰهَ يُحِبُّ التَّوَّابِيْنَ وَيُحِبُّ الْمُتَطَهِّرِيْنَ ﴿۲۲۲﴾ نِسَآؤُكُمْ حَرْثٌ لَّكُمْ ۪ فَاْتُوْا حَرْثَكُمْ اَنّٰى شِئْتُمْ ۫ وَقَدِّمُوْا لِاَنْفُسِكُمْ ؕ وَاتَّقُوا اللّٰهَ وَاعْلَمُوْۤا اَنَّكُمْ مُّلٰقُوْهُ ؕ وَبَشِّرِ الْمُؤْمِنِيْنَ ﴿۲۲۳﴾ وَلَا تَجْعَلُوا اللّٰهَ عُرْضَةً لِّاَيْمَانِكُمْ اَنْ تَبَرُّوْا وَتَتَّقُوْا وَتُصْلِحُوْا بَيْنَ النَّاسِ ؕ وَاللّٰهُ سَمِيْعٌ عَلِيْمٌ ﴿۲۲۴﴾

ઔર વો (સહાબા) તુમસે હૈઝ(ઔરતોં કો આનેવાલા માસિક ખૂન) કે બારે મેં સવાલ કરતે હેં,[૧] (એ નબી!) તુમ(ઉનકો જવાબ મેં) કહો કેઃ વો(હૈઝ) તો ગંદી ચીઝ હે, ઇસ લિયે હૈઝ કી હાલત મેં તુમ ઔરતોં સે અલગ રહો, ઔર જબ તક વો(ઔરતેં હૈઝ સે) પૂરી તરહ પાક ન હોં વહાં તક(સોહબત કરને કે લિયે) ઉનકે પાસ મત જાઓ, ફિર જબ વો (ઔરતેં) પૂરી તરહ હૈઝ સે પાક હો જાએં તો ઉન(ઔરતોં) કે પાસ ઉસી તરીકે સે જાઓ જિસ તરીકે(યાની જગા) સે જાને કા અલ્લાહ તઆલા ને તુમકો હુક્મ દિયા હે,[૨] યકીનન અલ્લાહ તઆલા તૌબા કરનેવાલોં સે મુહબ્બત રખતે હેં, ઔર ખૂબ પાક સાફ રેહનેવાલોં કો પસંદ કરતે હેં.﴿૨૨૨﴾ તુમ્હારી બીવીયાં તુમ્હારે લિયે ખેતી હેં, સો તુમ અપની ખેતી મેં(આગે વાલે રાસ્તે સે) જિસ તરહ સે ચાહો આઓ, ઔર અપને લિયે આગે (આખિરત મેં કામ આનેવાલે અચ્છે આ'માલ) ભેજો, ઔર તુમ અલ્લાહ તઆલા સે(હર હાલત મેં) ડરો, ઔર તુમ(ઇસ બાત કો) જાન કર રખો કે તુમ ઉસ(અલ્લાહ તઆલા) સે મિલને વાલે હો,[૩] ઔર (એ નબી!) ઇમાનવાલોં કો(જન્નત કી) ખુશખબરી સુના દો.﴿૨૨૩﴾ ઔર તુમ અલ્લાહ તઆલા(કે મુબારક નામ) કો અપની કસમોં મેં(લોગોં કે સાથ) અચ્છા બરતાવ કરને ઔર તક્વા અપનાને ઔર લોગોં કે બીચ સુલહ કરાને(જૈસે અચ્છે કામોં) સે રૂક જાને કા ઝરિયા(સાધન) મત બનાઓ,[૪] ઔર અલ્લાહ તઆલા તો હર બાત કો સુનનેવાલે, અચ્છી તરહ જાનનેવાલે હેં. ﴿૨૨૪﴾

---

[૧] હૈઝ કા ખૂન આયા હો ઉસ વક્ત હૈઝ કી જગા કે બારે મેં સવાલ, ઔર ખૂદ હૈઝ કા ખૂન કયા હે?
[૨] (દૂસરા તર્જુમા) અલ્લાહ તઆલા ને જિસ જગા (યાની આગે) સે જાને કી ઇજાઝત દી હે, ઉસ જગા સે જાઓ (જિમાઅ(સંભોગ) કે લિયે). [૩] (દૂસરા તર્જુમા) તુમ યકીનન અલ્લાહ તઆલા કે સામને પેશ હોનેવાલે હો. [૪] (દૂસરા તર્જુમા) અલ્લાહ તઆલા(કે નામ) કો અપની કસમોં મેં ખરાબ મકસદ કે લિયે ઇસ્તિઅમાલ મત કરો કે (અલ્લાહ તઆલા કે મુબારક નામ સે કસમ ખા કર) લોગોં કે સાથ નેક સુલૂક કરને, તકવા અપનાને, લોગોં કે દરમિયાન સુલહ કરાને (જૈસે અચ્છે કામોં) સે તુમ રૂક જાઓ (યાની દૂર રહો). (અચ્છે કામ તો કરને કે હોતે હેં, ➲

لَا يُؤَاخِذُكُمُ اللّٰهُ بِاللَّغْوِ فِيْٓ اَيْمَانِكُمْ وَلٰكِنْ يُّؤَاخِذُكُمْ بِمَا كَسَبَتْ قُلُوْبُكُمْ ؕ وَاللّٰهُ غَفُوْرٌ حَلِيْمٌ ﴿۲۲۵﴾ لِلَّذِيْنَ يُؤْلُوْنَ مِنْ نِّسَآئِهِمْ تَرَبُّصُ اَرْبَعَةِ اَشْهُرٍ ۚ فَاِنْ فَآءُوْ فَاِنَّ اللّٰهَ غَفُوْرٌ رَّحِيْمٌ ﴿۲۲۶﴾ وَاِنْ عَزَمُوا الطَّلَاقَ فَاِنَّ اللّٰهَ سَمِيْعٌ عَلِيْمٌ ﴿۲۲۷﴾

તુમ્હારી બેકાર કસમોં મેં અલ્લાહ તઆલા તુમ્હારી પકડ નહીં કરેંગે; લેકિન અપને દિલોં કે ઇરાદે સે જો કસમ ખાઇ હે ઉસ(કે તોડને) પર વો (અલ્લાહ તઆલા) તુમ્હારી પકડ કરેંગે, ઔર અલ્લાહ તઆલા તો બહોત માફ કરનેવાલે, બડે હલીમ હેં.[૧]﴿૨૨૫﴾ જો લોગ અપની બીવીયોં સે સોહબત ન કરને કી કસમ ખા લેતે હેં તો ઉનકો ચાર મહીને કી મોહલત(છૂટ) હે, ફિર અગર વો(કસમ તોડ કર) રૂજુઅ્ કર લેવેં(બીવી કે સાથ બીવી જૈસા વ્યવહાર કરને લગે)[૨] તો યકીની બાત હે અલ્લાહ તઆલા સબસે ઝિયાદહ માફ કરનેવાલે, બડે રહમ કરનેવાલે હેં.﴿૨૨૬﴾ ઔર અગર વો(કસમ ખાનેવાલે બીવી કો) છોડ દેને કા પક્કા ઇરાદા કર લેવેં[૩] તો યકીન રખો કે અલ્લાહ તઆલા હર બાત કો સુનનેવાલે, જાનનેવાલે હેં.﴿૨૨૭﴾

➲અલ્લાહ તઆલા કે નામ સે કસમ ખા કર અચ્છે કામોં કો મત છોડ દો, ઇસી તરહ અચ્છે કામ કરને કે લિયે કહા જાવે તો અલ્લાહ તઆલા કે નામ સે કસમ ખા કર ઇન્કાર મત કર દો. ઇસી તરહ બાત બાત મેં કસમ ખાને સે અલ્લાહ તઆલા કે મુબારક નામ કી અઝમત(બડાઇ, માન સન્માન) જૈસી ચાહિયે વૈસી બાકી નહીં રહેગી)

ઇસ સફે કા: [૧] હલીમ કે મા'નાઃ (૧) જો અપને નાફરમાન ઔર કાફિર બંદોં કો જલ્દી સઝા નહીં દિયા કરતે; બલ્કે ઉનકો મોહલત દેતે હેં, અગર વો તૌબા કર લેં તો ઉનકે ગુનાહોં કો માફ કરતે હેં. (૨) જો બદલા લેને મેં જલ્દી નહીં કરતે, ઔર વો અલ્લાહ તઆલા કૈસે બદલા લેને મેં જલ્દી કરેંગે જિનકો કિસી કે બારે મેં અપની પકડ સે ભાગ જાને કા કોઇ ડર હી નહીં હે. (૩) જો ગુનાહોં કો બહોત ઝિયાદહ માફ કરનેવાલે હો ઔર ઐબ કો બહોત ઝિયાદહ છુપાનેવાલે હો. (૪) જો ગુનાહોં કો છુપાને કે સાથ માફ કર દેતે હેં. (૫) જો કિસી નાફરમાન કી નાફરમાની સે જોશ મેં નહીં આતે ઔર કિસી સરકશ કી સરકશી ઉનકો બેચૈન નહીં કરતી. (૬) એક બુઝુર્ગ કી બાત હેઃ સારી તા'રીફોં કે હકદાર અલ્લાહ તઆલા હેં, જો જાનને કે બાવજૂદ ચલા લેતે હેં, ઔર અઝાબ દેને પર તાકત રખને કે બાવજૂદ માફ કરતે હેં. સિફતે હિલ્મ(સહનશીલતા કી ખુબી) મેં સે બંદે કો વાફિર (બડા) હિસ્સા ઇસ તૌર હાસિલ હો સકતા હે કે વો બુર્દબારી(બરદાશત કી કુવ્વત સે કામ લે) ઇખ્તિયાર કરે, ઔર અપને આપકો ગુસ્સા પીને પર તૈયાર કરે, ઔર બુર્દબારી કે ઝરિયે ગુસ્સે કી આગ બુઝાને કી કોશિશ કરે.

[૨] (દૂસરા તર્જુમા) મિલ જાવે(યાની ચાર મહીને પૂરે હોને સે પેહલે બીવી સે સોહબત કર લેવે તો સિર્ફ કસમ કા કફ્ફારહ દેના હે).

[૩] યાની ચાર મહીને તક જિમાઅ(સંભોગ) નહીં કિયા તો બીવી કો તલાક હો જાએગી.

وَالْمُطَلَّقٰتُ يَتَرَبَّصْنَ بِاَنْفُسِهِنَّ ثَلٰثَةَ قُرُوْٓءٍ ؕ وَلَا يَحِلُّ لَهُنَّ اَنْ يَّكْتُمْنَ مَا خَلَقَ اللّٰهُ فِيْٓ اَرْحَامِهِنَّ اِنْ كُنَّ يُؤْمِنَّ بِاللّٰهِ وَالْيَوْمِ الْاٰخِرِ ؕ وَبُعُوْلَتُهُنَّ اَحَقُّ بِرَدِّهِنَّ فِيْ ذٰلِكَ اِنْ اَرَادُوْٓا اِصْلَاحًا ؕ وَلَهُنَّ مِثْلُ الَّذِيْ عَلَيْهِنَّ بِالْمَعْرُوْفِ ۪ وَلِلرِّجَالِ عَلَيْهِنَّ دَرَجَةٌ ؕ وَاللّٰهُ عَزِيْزٌ حَكِيْمٌ ﴿۲۲۸﴾

اَلطَّلَاقُ مَرَّتٰنِ ۪ فَاِمْسَاكٌۢ بِمَعْرُوْفٍ اَوْ تَسْرِيْحٌۢ بِاِحْسَانٍ ؕ وَلَا يَحِلُّ لَكُمْ اَنْ تَاْخُذُوْا مِمَّآ اٰتَيْتُمُوْهُنَّ شَيْـًٔا اِلَّآ اَنْ يَّخَافَآ اَلَّا يُقِيْمَا حُدُوْدَ اللّٰهِ ؕ فَاِنْ خِفْتُمْ اَلَّا يُقِيْمَا حُدُوْدَ اللّٰهِ ۙ فَلَا جُنَاحَ عَلَيْهِمَا فِيْمَا افْتَدَتْ بِهٖ ؕ تِلْكَ حُدُوْدُ اللّٰهِ فَلَا تَعْتَدُوْهَا ۚ

ઔર જિન ઔરતોં કો તલાક દે દી ગઇ હો, વો ઔરતેં તીન મરતબા હૈઝ આને તક ખૂદ કો રોકે રખેં,[૧] ઔર અગર વો (તલાકવાલી ઔરતેં) અલ્લાહ તઆલા ઔર કયામત કે દિન પર ઇમાન રખતી હોં તો ઉનકે લિયે હલાલ નહીં કે જો કુછ (હૈઝ યા હમલ(ગર્ભ)) અલ્લાહ તઆલા ને ઉનકે રહમ (બચ્ચેદાની(ગર્ભાશય)) મેં પૈદા કિયા હે વો ઉસકો છુપાએં, ઔર ઉન (તલાકવાલી ઔરતોં) કે શોહર ઉસ ઇદ્દત(કે દિનોં) મેં ઉનસે રૂજુઅ કર લે(ફીર સે બીવી બના લે) ને કે ઝિયાદહ હકદાર હેં, અગર વો (ઉન ઔરતોં સે) અચ્છા બરતાવ કા ઇરાદા રખતે હોં, ઔર ઉન (ઔરતોં) કો કાયદે કે મુતાબિક વૈસે હી હક હાસિલ હેં જૈસે ઉન (મર્દોં) કો ઉન (ઔરતોં) પર (હક હાસિલ) હેં, ઔર મર્દોં કો ઉન (ઔરતોં) પર એક દરજા (ઝિયાદહ ફઝીલત, માન મરતબા) હાસિલ હે, ઔર અલ્લાહ તઆલા તો બડે ઝબરદસ્ત બડી હિકમત કે માલિક હેં.[૨]{૨૨૮}

તલાક (રજઇ) દો મરતબા તક દી જા સકતી હે, ફિર (ઉસકે બાદ શોહર કે લિયે દો હી રાસ્તે હેં) યા તો સબ હક અદા કરતે હુવે (બીવી કો અપને નિકાહ મેં) રખ લેના હે[૩] યા તો (રૂજુઅ ન કરે ઔર) અચ્છે તરીકે સે છોડ દેના હે, ઔર (એ શોહરો !)તુમ્હારે લિયે હલાલ નહીં હે કે જો કુછ તુમ ઇન (બીવીયોં) કો દે ચુકે ઉસમેં સે કુછ વાપસ લે લો; મગર યે કે ઉન દોનોં (મિયાં-બીવી) કો ઇસ બાત કા ખતરા હો કે (નિકાહ બાકી રહેગા તો) વો દોનોં અલ્લાહ કી હદોં કી પાબંદી નહીં કર સકેંગે, ફિર અગર તુમકો ખતરા હો કે (નિકાહ બાકી રખને મેં) વો દોનોં અલ્લાહ તઆલા કી હદોં કી પાબંદી ન રખ સકેંગે તો ઉસમેં ઉન દોનોં પર કોઇ ગુનાહ નહીં હે કે વો ઔરત માલ કા બદલા દે કર અલગ હો જાવે, યે તો સબ અલ્લાહ તઆલા કી હદેં હેં, લિહાઝા તુમ ઉસસે આગે મત બઢો,

[૧] યાની તીન હૈઝ તક ઇદ્દત મેં રહેં.

[૨] બારી તઆલા કી સિફતેં જો આયત કે આખિર મેં લાઇ જાતી હેં ➲

وَمَنۡ يَّتَعَدَّ حُدُوۡدَ اللّٰهِ فَاُولٰٓـئِكَ هُمُ الظّٰلِمُوۡنَ ۝٢٢٩ فَاِنۡ طَلَّقَهَا فَلَا تَحِلُّ لَهٗ مِنۡۢ بَعۡدُ حَتّٰى تَنۡكِحَ زَوۡجًا غَيۡرَهٗ ؕ فَاِنۡ طَلَّقَهَا فَلَا جُنَاحَ عَلَيۡهِمَآ اَنۡ يَّتَرَاجَعَآ اِنۡ ظَنَّآ اَنۡ يُّقِيۡمَا حُدُوۡدَ اللّٰهِ ؕ وَتِلۡكَ حُدُوۡدُ اللّٰهِ يُبَيِّنُهَا لِقَوۡمٍ يَّعۡلَمُوۡنَ ۝٢٣٠ وَاِذَا طَلَّقۡتُمُ النِّسَآءَ فَبَلَغۡنَ اَجَلَهُنَّ فَاَمۡسِكُوۡهُنَّ بِمَعۡرُوۡفٍ اَوۡ سَرِّحُوۡهُنَّ بِمَعۡرُوۡفٍ ۚ وَلَا تُمۡسِكُوۡهُنَّ ضِرَارًا لِّتَعۡتَدُوۡا ۚ وَمَنۡ يَّفۡعَلۡ ذٰلِكَ فَقَدۡ ظَلَمَ نَفۡسَهٗ ؕ وَلَا تَتَّخِذُوۡٓا اٰيٰتِ اللّٰهِ هُزُوًا ؗ

ઔર જો ભી અલ્લાહ તઆલા કી હદોં સે આગે નિકલ જાએગા, સો ઐસે હી લોગ ઝાલિમ હેં. ﴾૨૨૯﴿ ફિર અગર (દો કે બાદ) તીસરી તલાક ભી શોહર ને ઔરત કો દે દી તો વો (તલાકવાલી ઔરત) ઉસ વક્ત તક ઉસ (અપને પેહલે શોહર) કે લિયે હલાલ નહીં હોગી, જબ તક કે વો (ઔરત) ઉસકે અલાવહ કિસી દૂસરે શોહર સે નિકાહ[૧] ન કર લેવે, ફિર અગર વો (દૂસરા શોહર ભી) ઉસ ઔરત કો તલાક દે દેવે તો વો દોનોં ફિર આપસ મેં મિલ જાવેં ઉસમેં ઉન પર કોઇ ગુનાહ નહીં હે, જબ કે ઉન દોનોં કો યકીન હો કે વો અલ્લાહ તઆલા કી હદોં કી પાબંદી કરેંગે, ઔર યે અલ્લાહ તઆલા કી હદેં હેં, જિનકો અલ્લાહ તઆલા જાનનેવાલી કોમ કે વાસ્તે સાફ સાફ બયાન કરતે હેં.﴾૨૩૦﴿ ઔર જબ તુમને ઔરતોં કો તલાક (રજઇ) દે દી ઔર વો (ઔરતેં) અપની ઇદ્દત પૂરી કરને કે કરીબ પહોંચ જાએં તો (એ શોહરો ! દો કામ મેં સે એક કામ કરો) ભલાઇ કે સાથ તુમ ઉનકો (અપને નિકાહ મેં) રોકે રખો યા ભલાઇ કે સાથ ઉન (ઔરતોં) કો છોડ દો, ઔર તુમ સતાને કે ઇરાદે સે ઉન (ઔરતોં) કો (નિકાહ મેં) રોકે મત રખો; તાકે તુમ (ઉન પર) ઝિયાદતી(ઝૂલ્મ) કરો, ઔર જો ભી ઐસા કરેગા તો પક્કી બાત હે કે વો અપની હી જાન પર ઝુલ્મ કરેગા, ઔર તુમ અલ્લાહ તઆલા કે હુકમોં કા મઝાક મત બનાઓ,

---

☛ઉસકા પેહલે કે મઝમૂન(ચલા આનેવાલા વિષય) સે બડા જોડ હોતા હે, યહાં દો સિફતેં લાઇ ગઇ: (૧) અઝીઝ: યાની હક્ક અદા કરને મેં કોતાહી કરોગે તો અલ્લાહ તઆલા કી પકડ ઝબરદસ્ત હે. (૨) હકીમ: યાની શરીઅત કે તમામ હુકમ હિકમત સે ભરે હોતે હેં.

[૩] યે રખ લેને કો રજઅત કેહતે હેં જો ઇદ્દત કે ઝમાને હી મેં હો સકતી હે.

ઇસ સફે કા:

[૧] જિસ દૂસરે નિકાહ કે બાદ સોહબત ભી હુવા હો, યે શર્ત ભી હદીસ શરીફ સે સાબિત હે.

وَّاذۡكُرُوۡا نِعۡمَتَ اللّٰهِ عَلَيۡكُمۡ وَمَآ اَنۡزَلَ عَلَيۡكُمۡ مِّنَ الۡكِتٰبِ وَالۡحِكۡمَةِ يَعِظُكُمۡ بِهٖ‌ؕ وَاتَّقُوا اللّٰهَ وَاعۡلَمُوۡٓا اَنَّ اللّٰهَ بِكُلِّ شَىۡءٍ عَلِيۡمٌ ﴿۲۳۱﴾

وَاِذَا طَلَّقۡتُمُ النِّسَآءَ فَبَلَغۡنَ اَجَلَهُنَّ فَلَا تَعۡضُلُوۡهُنَّ اَنۡ يَّنۡكِحۡنَ اَزۡوَاجَهُنَّ اِذَا تَرَاضَوۡا بَيۡنَهُمۡ بِالۡمَعۡرُوۡفِ‌ؕ ذٰ لِكَ يُوۡعَظُ بِهٖ مَنۡ كَانَ مِنۡكُمۡ يُؤۡمِنُ بِاللّٰهِ وَالۡيَوۡمِ الۡاٰخِرِ‌ؕ ذٰ لِكُمۡ اَزۡكٰى لَـكُمۡ وَاَطۡهَرُ‌ؕ وَاللّٰهُ يَعۡلَمُ وَاَنۡتُمۡ لَا تَعۡلَمُوۡنَ ﴿۲۳۲﴾ وَالۡوَالِدٰتُ يُرۡضِعۡنَ اَوۡلَادَهُنَّ حَوۡلَيۡنِ كَامِلَيۡنِ‌ لِمَنۡ اَرَادَ اَنۡ يُّتِمَّ الرَّضَاعَةَ‌ؕ وَعَلَى الۡمَوۡلُوۡدِ لَهٗ رِزۡقُهُنَّ وَكِسۡوَتُهُنَّ بِالۡمَعۡرُوۡفِ‌ؕ لَا تُكَلَّفُ نَفۡسٌ اِلَّا وُسۡعَهَا ‌ۚ لَا تُضَآرَّ وَالِدَةٌ ۢ بِوَلَدِهَا وَلَا مَوۡلُوۡدٌ لَّهٗ بِوَلَدِهٖ‌

ઔર અલ્લાહ તઆલા ને જો એહસાન તુમ પર કિયે ઉસે ઔર (ખાસ તૌર પર) કિતાબ ઔર હિકમત કી બાતેં જો તુમ પર ઉતારી જિસકે ઝરિયે વો (અલ્લાહ તઆલા) તુમકો નસીહત કરતે હેં ઉન સબકો યાદ રખો, ઔર અલ્લાહ તઆલા સે તુમ ડરતે રહો, ઔર તુમ યે બાત સમજ લો કે યકીનન અલ્લાહ તઆલા હર ચીઝ કો અચ્છી તરહ જાનતે હેં.《૨૩૧》

ઔર જબ તુમ ઔરતોં કો તલાક દે ચુકો ફિર વો (ઔરતેં) અપની ઇદ્દત પૂરી કર ચુકેં, તો ઉન (ઔરતોં) કો ઉનકે (પેહલેવાલે) શોહર સે (દોબારા) નિકાહ કરને સે તુમ (યાની ઔરત કે વાલી) મત રોકો, જબ કે વો (દોનોં મર્દ ઔર ઔરત) આપસ કી ખુશી સે ભલાઇ કે સાથ રેહના ચાહેં, ઇન બાતોં કી નસીહત તુમ મેં સે ઉસ શખ્સ કો કી જાતી હે જો અલ્લાહ તઆલા ઔર કયામત કે દિન પર ઇમાન રખતા હો, યે (નસીહત માન લેના) તુમ્હારે લિયે ઝિયાદહ સાફ સુથરા ઔર ઝિયાદહ પાકીઝા તરીકા હે, ઔર અલ્લાહ તઆલા જાનતે હેં ઔર તુમ લોગ જાનતે નહીં હો.《૨૩૨》 ઔર માં પૂરે દો સાલ અપની અવલાદ કો દૂધ પિલાએં,[૧] યે મુદ્દત ઉન લોગોં કે લિયે હે જો દૂધ પિલાને કી મુદ્દત પૂરી કરના ચાહેં, ઔર જિસ બાપ કા વો બચ્ચા હે ઉસ પર ઝરૂરી હે કે ઉન (દૂધ પિલાનેવાલી માં) કે ખાને ઔર ઉનકે કપડે કા ખર્ચા ભલે તરીકે સે(કાયદે કે મુતાબિક) ઉઠાએ, કિસી શખ્સ કો ઉસકી તાકત (યાની હેસિયત) સે ઝિયાદહ તકલીફ નહીં દી જાતી, ન માં કો ઉસકે બચ્ચે કી વજહ સે તકલીફ પહોંચાઇ જાએ, ઔર ન બાપ કો ઉસકે બચ્ચે કી વજહ સે (તકલીફ દી જાએ),

[૧] તલાક કે હુકમોં કે બીચ બચ્ચે કો દૂધ પિલાને કી બાત ઇસ વજહ સે આઇ કે કભી યે મસ્અલા માં બાપ કે બીચ ઝગડે કા સબબ(કારણ) બન જાતા હે.

وَعَلَى الْوَارِثِ مِثْلُ ذٰلِكَ ۚ فَإِنْ أَرَادَا فِصَالًا عَنْ تَرَاضٍ مِّنْهُمَا وَتَشَاوُرٍ فَلَا جُنَاحَ عَلَيْهِمَا ۗ وَإِنْ أَرَدْتُّمْ أَنْ تَسْتَرْضِعُوْٓا أَوْلَادَكُمْ فَلَا جُنَاحَ عَلَيْكُمْ إِذَا سَلَّمْتُمْ مَّآ اٰتَيْتُمْ بِالْمَعْرُوْفِ ۗ وَاتَّقُوا اللّٰهَ وَاعْلَمُوْٓا أَنَّ اللّٰهَ بِمَا تَعْمَلُوْنَ بَصِيْرٌ ﴿٢٣٣﴾ وَالَّذِيْنَ يُتَوَفَّوْنَ مِنْكُمْ وَيَذَرُوْنَ أَزْوَاجًا يَّتَرَبَّصْنَ بِأَنْفُسِهِنَّ أَرْبَعَةَ أَشْهُرٍ وَّعَشْرًا ۚ فَإِذَا بَلَغْنَ أَجَلَهُنَّ فَلَا جُنَاحَ عَلَيْكُمْ فِيْمَا فَعَلْنَ فِيْٓ أَنْفُسِهِنَّ بِالْمَعْرُوْفِ ۗ وَاللّٰهُ بِمَا تَعْمَلُوْنَ خَبِيْرٌ ﴿٢٣٤﴾ وَلَا جُنَاحَ عَلَيْكُمْ فِيْمَا عَرَّضْتُمْ بِهٖ مِنْ خِطْبَةِ النِّسَآءِ أَوْ أَكْنَنْتُمْ فِيْٓ أَنْفُسِكُمْ ۗ

ઔર (અગર બચ્ચે કા બાપ ન હો તો મહરમ) વારસદાર પર ઉસી તરહ (બચ્ચે કો દૂધ પિલાને ઔર પાલને) કી ઝિમ્મેદારી હે, ફિર અગર વો દોનોં (યાની બચ્ચે કે માં, બાપ) આપસ કી ખુશી ઔર મશ્વરહ સે (દો સાલ પૂરે હોને સે પેહલે હી બચ્ચે કા) દૂધ છુડાના ચાહેં તો (ઉસમેં ભી) ઉન દોનોં પર કોઇ ગુનાહ નહીં, ઔર અગર તુમ યે ચાહો કે કિસી (દાયા-અન્ના, યાની છોટે બચ્ચોં કો દુધ પિલાનેવાલી) સે અપને બચ્ચોં કો દૂધ પિલાઓ તો ભી તુમ પર કોઇ ગુનાહ નહીં હે, જબ કે તુમને (દૂધ પિલાને કી) જો મજદૂરી દેના નક્કી કી થી વો ભલે તરીકે સે (કાયદે કે મુતાબિક) તુમ (દાયા કો) દે દો, ઔર તુમ અલ્લાહ તઆલા સે ડરતે રહો ઔર (યે બાત) તુમ જાન રખો કે તુમ જો કામ કરતે હો ઉનકો અલ્લાહ તઆલા અચ્છી તરહ દેખ રહે હેં.﴿૨૩૩﴾ ઔર તુમ મેં સે જિનકી વફાત હો જાએ ઔર વો (મરનેવાલે અપને પીછે) બીવીયાં છોડ કર જાએં તો વો (બીવીયાં) અપને આપકો ચાર મહીને ઔર દસ દિન તક (ઇદ્દત મેં) રોકે રખેં, ફિર જબ વો (ઔરતેં) અપની (ઇદ્દત કી) મુદ્દત કો પૂરી કર ચુકેં તો વો અપને બારે મેં જો વો શરઇ કાનૂન કે મુતાબિક કરના ચાહેં[૧] તો ઉસમેં તુમ પર કોઇ ગુનાહ નહીં હે, ઔર જો કામ ભી તુમ કરતે હો અલ્લાહ તઆલા કો ઉસકી પૂરી ખબર હે.﴿૨૩૪﴾ ઔર (ઇદ્દત ચાલૂ હો તબ) ઇશારે ઇશારે મેં તુમ્હારા ઔરતોં કો શાદી કા પૈગામ (અગર દેના ચાહો તો) દેને મેં યા તુમ્હારા(શાદી કા ઇરાદા) અપને દિલ મેં છુપા કર રખને મેં તુમ (મર્દો) પર કોઇ ગુનાહ નહીં હે,

[૧] યાની ઇદ્દત કે બાદ ઔરત દૂસરી શાદી કર સકતી હે.

عَلِمَ اللّٰهُ اَنَّكُمْ سَتَذْكُرُوْنَهُنَّ وَلٰكِنْ لَّا تُوَاعِدُوْهُنَّ سِرًّا اِلَّاۤ اَنْ تَقُوْلُوْا قَوْلًا مَّعْرُوْفًا ۬ؕ وَلَا تَعْزِمُوْا عُقْدَةَ النِّكَاحِ حَتّٰى يَبْلُغَ الْكِتٰبُ اَجَلَهٗ ؕ وَاعْلَمُوْۤا اَنَّ اللّٰهَ يَعْلَمُ مَا فِىْۤ اَنْفُسِكُمْ فَاحْذَرُوْهُ ۚ وَاعْلَمُوْۤا اَنَّ اللّٰهَ غَفُوْرٌ حَلِيْمٌ ﴿۲۳۵﴾

لَا جُنَاحَ عَلَيْكُمْ اِنْ طَلَّقْتُمُ النِّسَآءَ مَا لَمْ تَمَسُّوْهُنَّ اَوْ تَفْرِضُوْا لَهُنَّ فَرِيْضَةً ۖۚ وَّمَتِّعُوْهُنَّ ۚ عَلَى الْمُوْسِعِ قَدَرُهٗ وَعَلَى الْمُقْتِرِ قَدَرُهٗ ۚ مَتَاعًا بِالْمَعْرُوْفِ ۚ حَقًّا عَلَى الْمُحْسِنِيْنَ ﴿۲۳۶﴾

અલ્લાહ તઆલા કો યે બાત મા’લૂમ હે કે તુમ ઉન ઔરતોં (સે નિકાહ) કી બાત કરોગે;[૧] લેકિન તુમ છુપ કર ઉન (ઔરતોં) સે વાદા મત કરના; મગર યે કે મુનાસિબ તરીકે સે કોઇ બાત કેહ દો,[૨] ઔર જબ તક કે નક્કી ઇદ્દત અપની મુદ્દત કો પહોંચ ન જાવે વહાં તક તુમ નિકાહ કા અક્દ પક્કા કરને(રિશતા બાંધને) કા ઇરાદા ભી મત કરો, ઔર તુમ જાન લો કે જો બાત તુમ્હારે દિલોં મેં હે અલ્લાહ તઆલા ઉસકો જાનતે હેં, સો તુમ ઉસ (અલ્લાહ તઆલા કી નાફરમાની) સે ડરતે રહો, ઔર જાન લો કે યકીનન અલ્લાહ તઆલા તો બહોત માફ કરનેવાલે, બડે તહમ્મુલવાલે[૩] હેં. ﴾૨૩૫﴿

જિન (ઔરતોં) કો તુમને હાથ ભી નહીં લગાયા[૪] ઔર ઉનકે લિયે તુમને કોઇ મહર ભી નક્કી નહીં કિયા (ઐસી સૂરત મેં) તુમ અગર (કિસી ખાસ વજહ સે) ઉન ઔરતોં કો તલાક દે દો તો (ઉસમેં) તુમ પર કોઇ ગુનાહ નહીં હે, ઔર (ઐસી સૂરત મેં) ઉન (ઔરતોં) કો કુછ તોહફા (યાની ગિફ્ટ) દે દો, માલદાર પર ઉસકી હેસિયત કે મુતાબિક (ઉન ઔરતોં કો)[૫] ઔર ગરીબ આદમી પર ઉસકી હેસિયત કે મુતાબિક(કે જૈસા) હે, ભલે તરીકે સે ફાયદા પહોંચાએ (યાની તોહફા દેવે) જો (લોગોં સે મામલા કરને મેં) નેક હેં ઉનકે લિયે યે ઝરૂરી હે.﴾૨૩૬﴿

---

[૧] (દૂસરા તર્જુમા) તુમ ઉનસે નિકાહ કા ખ્યાલ કરોગે. [૨] (દૂસરા તર્જુમા) હાં શરીઅત કે કાનૂન કે મુતાબિક જિતની બાત કેહ સકતે હો ઉતની કેહ દો; યાની ઉસકો આપકે બારે મેં નિકાહ કી ચાહત કા ઇશારા મિલ જાએ. [૩] યાની બંદે કી બેઅદબી ઔર ગુનાહ પર સઝા નહીં દેતે બલ્કે ઢીલ દેકર ચલા લેતે હેં. [૪] યાની સોહબત (સંભોગ) યા ખલ્વતે સહીહા (બીવી કે સાથ ઇસ તરહ અકેલે મેં બેઠના કે સોહબત મેં કોઇ ચીઝ રૂકાવટ ડાલનેવાલી ન હો) નહીં કી. [૫] યે ઇસ બાત કી નિશાની હે કે તલાક ઝરૂરત કી વજહ સે દી હે, ઔર તલાક કે બાદ ભી ઔરત કે સાથ સખ્તીવાલા બરતાવ નહીં હે.

وَاِنۡ طَلَّقۡتُمُوۡهُنَّ مِنۡ قَبۡلِ اَنۡ تَمَسُّوۡهُنَّ وَقَدۡ فَرَضۡتُمۡ لَهُنَّ فَرِيۡضَةً فَنِصۡفُ مَا فَرَضۡتُمۡ اِلَّاۤ اَنۡ يَّعۡفُوۡنَ اَوۡ يَعۡفُوَا الَّذِىۡ بِيَدِهٖ عُقۡدَةُ النِّكَاحِ‌ؕ وَاَنۡ تَعۡفُوۡٓا اَقۡرَبُ لِلتَّقۡوٰى‌ؕ وَلَا تَنۡسَوُا الۡفَضۡلَ بَيۡنَكُمۡ‌ؕ اِنَّ اللّٰهَ بِمَا تَعۡمَلُوۡنَ بَصِيۡرٌ ﴿۲۳۷﴾ حٰفِظُوۡا عَلَى الصَّلَوٰتِ وَالصَّلٰوةِ الۡوُسۡطٰى وَقُوۡمُوۡا لِلّٰهِ قٰنِتِيۡنَ ﴿۲۳۸﴾ فَاِنۡ خِفۡتُمۡ فَرِجَالًا اَوۡ رُكۡبَانًا ‌ۚ فَاِذَآ اَمِنۡتُمۡ فَاذۡكُرُوا اللّٰهَ كَمَا عَلَّمَكُمۡ مَّا لَمۡ تَكُوۡنُوۡا تَعۡلَمُوۡنَ ﴿۲۳۹﴾

और અગર તુમને ઉન (ઔરતોં) કો તલાક દે દી ઉન (ઔરતોં) કો હાથ લગાને સે પેહલે ઔર તુમ ઉન (ઔરતોં) કે લિયે મહર નક્કી કર ચુકે થે તો જિતના મહર નક્કી કિયા થા ઉસકા આધા દેના (ઝરૂરી) હે; મગર યે કે વો (ઔરતેં અપની તરફ સે) માફ કર દેવેં, (ઔર મહર હી ન માંગેં) યા વો (શોહર) જિસકે હાથ મેં નિકાહ કા ઇખ્તિયાર હે, વો (અપની તરફ સે) માફ કર દેવે (યાની પૂરા મહર દે દેવે) ઔર તુમ્હારા (અપના હક) માફ કર દેના તક્વા સે ઝિયાદહ કરીબ(નજીક) હે, ઔર તુમ આપસ મેં એક દૂસરે પર એહસાન કરના[૧] મત ભૂલો, જો કામ ભી તુમ કરતે હો યકીનન અલ્લાહ તઆલા ઉસકો દેખ રહે હેં.﴾૨૩૭﴿ તુમ તમામ નમાઝોં કા પૂરા ખ્યાલ રખો,[૨] ઔર (ખાસ તૌર પર) બીચવાલી નમાઝ કા (બરાબર ખ્યાલ કરો) ઔર અલ્લાહ તઆલા કે સામને (નમાઝ મેં) ફરમાંબરદાર બન કર ખડે રહો.[૩]﴾૨૩૮﴿ ફિર અગર તુમકો (દુશ્મન કા) ડર હો તો ખડે ખડે યા સવાર હો કર (નમાઝ પઢો)[૪] ફિર જબ તુમકો અમન હાસિલ હો જાએ (યાની દુશ્મન કા ડર ન રહે) તો તુમ અલ્લાહ તઆલા કો યાદ કરો જૈસા ઉસ (અલ્લાહ તઆલા) ને તુમકો વો સિખલાયા જો તુમ (પેહલે સે) જાનતે નહીં થે.﴾૨૩૯﴿

[૧] ઉસકા ખયાલ રખતે હુએ અચ્છે દીલ કે સાથ અચ્છા બર્તાવ કરના, મિયાં બીવી કે સુલૂક(રહન સહન), ખુશગવારી(અચ્છા મિઝાજ), એક દૂસરે કે હક્ક કો અદા કરને કા ખ્યાલ રખના.

[૨] સમાજી પરેશાની મેં ઇન્સાની બુન્યાદી(મૂળભુત) ફર્ઝ હુકમ સે ગાફિલ ન રહે ઉસકી તરફ ઇશારા મા'લૂમ હો રહા હે. દૂસરી બાતઃ સલાતે વુસ્તા (બીચવાલી નમાઝ) કોનસી હે ઉસ બારે મેં અલગ અલગ કોલ(કથન) હેં, હાલાત ઔર ઝમાને કો દેખતે હુએ હર કોલ કી અહમિય્યત હે, જિન ઇલાકોં મેં જિસ ઝમાને મેં રાત કો ખરીદારી ઝિયાદહ હો જાતી હે તો ઇશા સલાતે વુસ્તા હો જાતી હે, વૈસે ઝિયાદહતર કોલ અસર કી નમાઝ કે બારે મેં હે. [૩] (દૂસરા તર્જુમા) અદબ કે સાથ ખડે રહો [૪] જંગ મેં જબ બા કાયદા નમાઝ પઢને કા મોકા ન મિલે તો ખડે ખડે ઇશારે સે નમાઝ પઢ લેવે, ચલતે હુવે નમાઝ ન પઢે, ખડે હોને કા ભી મોકા ન હો તો કઝા કર સકતે હેં.

وَالَّذِيْنَ يُتَوَفَّوْنَ مِنْكُمْ وَيَذَرُوْنَ اَزْوَاجًا ۖۚ وَّصِيَّةً لِّاَزْوَاجِهِمْ مَّتَاعًا اِلَى الْحَوْلِ غَيْرَ اِخْرَاجٍ ۚ فَاِنْ خَرَجْنَ فَلَا جُنَاحَ عَلَيْكُمْ فِيْ مَا فَعَلْنَ فِيْٓ اَنْفُسِهِنَّ مِنْ مَّعْرُوْفٍ ؕ وَاللّٰهُ عَزِيْزٌ حَكِيْمٌ ﴿۲۴۰﴾ وَلِلْمُطَلَّقٰتِ مَتَاعٌۢ بِالْمَعْرُوْفِ ؕ حَقًّا عَلَى الْمُتَّقِيْنَ ﴿۲۴۱﴾ كَذٰلِكَ يُبَيِّنُ اللّٰهُ لَكُمْ اٰيٰتِهٖ لَعَلَّكُمْ تَعْقِلُوْنَ ﴿۲۴۲﴾

اَلَمْ تَرَ اِلَى الَّذِيْنَ خَرَجُوْا مِنْ دِيَارِهِمْ وَهُمْ اُلُوْفٌ حَذَرَ الْمَوْتِ ۪ فَقَالَ لَهُمُ اللّٰهُ مُوْتُوْا ۫ ثُمَّ اَحْيَاهُمْ ؕ اِنَّ اللّٰهَ لَذُوْ فَضْلٍ عَلَى النَّاسِ وَلٰكِنَّ اَكْثَرَ النَّاسِ لَا يَشْكُرُوْنَ ﴿۲۴۳﴾

ઔર તુમ મેં સે જિનકી ભી વફાત હો જાએ ઔર વો બીવીયોં કો(અપને પીછે) છોડ કર જાવેં તો વો અપની બીવીયોં કે બારે મેં એક સાલ તક ખર્ચા દેને કી ઔર ઘર સે ન નિકાલને કી વસિય્યત કર કે જાએ, ફિર અગર વો (ઔરતેં) ખૂદ નિકલ જાએં[૧] તો તુમ પર ઉસમેં કોઇ ગુનાહ નહીં હે કે વો(ઔરતેં) અપની ઝાત કે બારે મેં કાયદે કે મુતાબિક જો કુછ ભી કરેં,[૨] ઔર અલ્લાહ તઆલા તો બડે ઝબરદસ્ત બડી હિકમતવાલે હેં.﴿૨૪૦﴾ ઔર(સબ) તલાકવાલી ઔરતોં કો કાયદે કે મુતાબિક ફાયદા પહોંચાના હે,[૩] (ઐસા કરના) તક્વાવાલોં પર એક હક હે.[૪]﴿૨૪૧﴾ અલ્લાહ તઆલા અપને હુક્મોં કો તુમ્હારે લિયે ઇસ તરહ (ખોલ ખોલ કર) બયાન કરતે હેં; તાકે તુમ સમજદારી સે કામ લો.﴿૨૪૨﴾

કયા તુમકો ઉન લોગોં કા હાલ મા’લૂમ નહીં[૫] જો મોત સે બચને કે લિયે અપને ઘરોં સે નિકલે થે ઔર વો હઝારોં(ઇન્સાન) થે, સો અલ્લાહ તઆલા ને ઉનકો હુક્મ દિયા કે તુમ મર જાઓ, ફિર ઉસ (અલ્લાહ તઆલા) ને(લંબે ઝમાને કે બાદ) ઉનકો ઝિંદા કર દિયા, યકીનન અલ્લાહ તઆલા લોગોં પર ફઝલ(મહેરબાની) ફરમાતે હેં; લેકિન ઝિયાદહતર લોગ(અલ્લાહ તઆલા કા) શુક્ર નહીં કરતે.﴿૨૪૩﴾

---

[૧] એક સાલ પૂરા હોને સે પેહલે, ઇસ આયત હુક્મ પેહલે થા અબ બાકી નહીં હે. તિલાવત કો દેખતે હુએ બાકી હે. [૨] (દૂસરા તર્જુમા) તો તુમ પર કોઇ ગુનાહ નહીં હે (કે શોહર કે ઘર સે નિકલને કે બાદ) વો ઔરતેં અપને બારે મેં કોઇ ભલી બાત કરેં. [૩] (દૂસરા તર્જુમા) સબ તલાકવાલી ઔરતોં કો ભલાઇ કે સાથ ફાયદા પહોંચાના હે. [૪] યાની તકવાવાલે અખ્લાકી તૌર પર ઝરૂરી સમજેંગે, ચાહે તો એક સૂરત કે સિવા મુત્અહ(શરીઅત કી એક પરીભાષા જીસ્કા માઅના હોતા હે ફાયદા ઉઠાને કી કુછ ચીઝેં, જૈસે એક જોડી કપડા દે દેના) મુસ્તહબ(પસંદીદહ) હે. [૫] ઇસ તરહ કે વાકિઆત કુર્આન મજીદ મેં કઇ જગહોં પર હેં, જો હુઝૂર ﷺ કે ઝમાને સે બહોત પેહલે હો ચુકે થે, ઇસ લિયે આંખો સે દેખના મુમ્કિન હી નહીં; ઇસ લિયે ઐસે મોકોં પર ‘اَلَمْ تَرَ’ સે મુરાદ ઉસ વાકિઅહ(કિસ્સે) કી જાનકારી દેના ઔર વાકિઅહ કી શુરૂઆત કરના મુરાદ હોતા હે, ઔર ઉસ વાકિઅહ કે મશ્હૂર હોને કી તરફ ઇશારા હોતા હે.

وَقَاتِلُوْا فِيْ سَبِيْلِ اللّٰهِ وَاعْلَمُوْٓا اَنَّ اللّٰهَ سَمِيْعٌ عَلِيْمٌ ﴿٢٤٤﴾ مَنْ ذَا الَّذِيْ يُقْرِضُ اللّٰهَ قَرْضًا حَسَنًا فَيُضٰعِفَهٗ لَهٗ اَضْعَافًا كَثِيْرَةً ؕ وَاللّٰهُ يَقْبِضُ وَيَبْصُۜطُ ۪ وَاِلَيْهِ تُرْجَعُوْنَ ﴿٢٤٥﴾ اَلَمْ تَرَ اِلَى الْمَلَاِ مِنْۢ بَنِيْٓ اِسْرَآءِيْلَ مِنْۢ بَعْدِ مُوْسٰى ۘ اِذْ قَالُوْا لِنَبِيٍّ لَّهُمُ ابْعَثْ لَنَا مَلِكًا نُّقَاتِلْ فِيْ سَبِيْلِ اللّٰهِ ؕ قَالَ هَلْ عَسَيْتُمْ اِنْ كُتِبَ عَلَيْكُمُ الْقِتَالُ اَلَّا تُقَاتِلُوْا ؕ قَالُوْا وَمَا لَنَآ اَلَّا نُقَاتِلَ فِيْ سَبِيْلِ اللّٰهِ وَقَدْ اُخْرِجْنَا مِنْ دِيَارِنَا وَاَبْنَآئِنَا ؕ فَلَمَّا كُتِبَ عَلَيْهِمُ الْقِتَالُ تَوَلَّوْا اِلَّا قَلِيْلًا مِّنْهُمْ ؕ وَاللّٰهُ عَلِيْمٌۢ بِالظّٰلِمِيْنَ ﴿٢٤٦﴾

ઔર તુમ અલ્લાહ તઆલા કે રાસ્તે મેં જંગ કરો, ઔર તુમ જાન લો કે યકીનન અલ્લાહ તઆલા તો બહોત સુનનેવાલે, બહોત જાનનેવાલે હૈં.《૨૪૪》 કોન શખ્સ હે જો અલ્લાહ તઆલા કો અચ્છે તરીકે સે ઉધાર દેવે[૧] ફિર ઉસ (કે દિયે હુવે ઉધાર) કો વો (અલ્લાહ તઆલા)[૨] ઉસકે લિયે કઇ ગુના ઝિયાદહ કર દેવે, ઔર અલ્લાહ તઆલા હી તંગી (યાની માલ કી કમી) કરતે હૈં,[૩] ઔર વુસ્અત (યાની માલ કી ઝિયાદતી) દેતે હૈં, ઔર તુમ (સબ) કો ઉસી (અલ્લાહ તઆલા) કી તરફ લોટાયા જાએગા. 《૨૪૫》 કયા તુમકો બની ઇસ્રાઇલ કી એક જમાઅત કા કિસ્સા મા'લૂમ નહીં? જો (કિસ્સા) મૂસા (અલ. કે દુનિયા સે જાને) કે બાદ પેશ આયા, જબ કે વો (બની ઇસ્રાઇલ) અપને (ઝમાને કે) નબી સે કેહને લગે કે: આપ હમારે લિયે એક બાદશાહ નક્કી કર દીજીયે; તાકે હમ (ઉસકે હાથ કે નીચે રેહકર) અલ્લાહ તઆલા કે રાસ્તે મેં જંગ કરેં, નબી ને કહા: તુમ્હારે બારે મેં તો ઐસા લગતા હે કે અગર તુમ પર જિહાદ ફર્ઝ કિયા જાવે તો તુમ જિહાદ નહીં કરોગે, વો (બની ઇસ્રાઇલ જવાબ મેં) કેહને લગે કે: હમારે લિયે ઐસી કોનસી વજહ હે[૪] કે હમ અલ્લાહ તઆલા કે રાસ્તે મેં જિહાદ ન કરેં; હાલાંકે હમકો અપને ઘરોં ઔર અપની અવલાદ સે નિકાલ (કર દૂર કર) દિયા ગયા હે, ફિર જબ ઉન પર જિહાદ ફર્ઝ કિયા ગયા તો ઉનમેં સે થોડે લોગોં કે સિવા સબ પીઠ ફિરા ગએ,[૫] ઔર અલ્લાહ તઆલા ઝાલિમોં કો ખૂબ અચ્છી તરહ જાનતે હૈં.《૨૪૬》

---

[૧] (૧) અલ્લાહ તઆલા કે રાસ્તે મેં ઇખ્લાસ સે ખર્ચ કરના (૨) નેક આ'માલ કરના, (૩) મોમિનોં કો બગૈર વ્યાજ કે ઉધાર રૂપિયે દેના, તીનોં ઇસમેં દાખિલ હૈં. [૨] ઉધાર દેનેવાલે કે ફાયદે કે લિયે. [૩] (દૂસરા તર્જુમા) અલ્લાહ તઆલા નાપ કર દેતે હૈં. [૪] (દૂસરા તર્જુમા) હમારે લિયે કયા ઉઝ્ર (કારણ) હોગા. [૫] ઇન્સાન બુઝદિલી(કાયરતા) કી વજહ સે જંગ સે ફિર જાતા હે, ઔર યહાં બની ઇસ્રાઇલ મૈદાને જંગ મેં પહોંચને સે પેહલે હી રાસ્તે સે ભાગ ગયે થે.

وَقَالَ لَهُمْ نَبِيُّهُمْ إِنَّ اللّٰهَ قَدْ بَعَثَ لَكُمْ طَالُوْتَ مَلِكًا ۚ قَالُوْٓا اَنّٰى يَكُوْنُ لَهُ الْمُلْكُ عَلَيْنَا وَنَحْنُ اَحَقُّ بِالْمُلْكِ
مِنْهُ وَلَمْ يُؤْتَ سَعَةً مِّنَ الْمَالِ ۚ قَالَ إِنَّ اللّٰهَ اصْطَفٰىهُ عَلَيْكُمْ وَزَادَهٗ بَسْطَةً فِي الْعِلْمِ وَالْجِسْمِ ۚ وَاللّٰهُ يُؤْتِيْ
مُلْكَهٗ مَنْ يَّشَآءُ ۚ وَاللّٰهُ وَاسِعٌ عَلِيْمٌ ﴿٢٤٧﴾ وَقَالَ لَهُمْ نَبِيُّهُمْ إِنَّ اٰيَةَ مُلْكِهٖٓ اَنْ يَّاْتِيَكُمُ التَّابُوْتُ فِيْهِ سَكِيْنَةٌ
مِّنْ رَّبِّكُمْ وَبَقِيَّةٌ مِّمَّا تَرَكَ اٰلُ مُوْسٰى وَاٰلُ هٰرُوْنَ تَحْمِلُهُ الْمَلٰٓئِكَةُ ۚ إِنَّ فِيْ ذٰلِكَ لَاٰيَةً لَّكُمْ إِنْ كُنْتُمْ
مُّؤْمِنِيْنَ ﴿٢٤٨﴾ ع

ઔર ઉન (બની ઇસ્રાઇલ) સે ઉનકે (ઉસ ઝમાને કે) નબી ને કહા કેઃ અલ્લાહ તઆલા ને તાલૂત કો તુમ પર બાદશાહ નક્કી કર દિયા હે, વો (બની ઇસ્રાઇલ) કેહને લગેઃ ઉસ (તાલૂત) કો હમ પર હુકૂમત કરને કા હક કૈસે મિલા? હાલાંકે હુકૂમત ચલાને કે તો ઉસ (તાલૂત) સે ઝિયાદહ હમ હકદાર હેં, ઔર ઉસ (તાલૂત) કો તો કોઇ માલ કી ઝિયાદતી ભી નહીં મિલી હે,[૧] તો નબી ને કહા કેઃ યકીનન અલ્લાહ તઆલા ને તુમ્હારે મુકાબ્લે મેં ઉસ (તાલૂત) કો પસંદ ફરમા લિયા, ઔર ઉસ (તાલૂત) કો ઇલ્મ (કી ઝિયાદતી) ઔર જિસ્મ કે ફેલાવ મેં બઢા દિયા હે,[૨] ઔર અલ્લાહ તઆલા અપની હુકૂમત જિસકો ચાહતે હેં (ઉસકો) અતા ફરમાતે હેં, ઔર અલ્લાહ તઆલા બહોત વુસ્અતવાલે (કુશાદગી વાલે), બહોત જાનનેવાલે હેં.[૩]﴿૨૪૭﴾ ઔર ઉન (બની ઇસ્રાઇલ) સે ઉનકે (ઉસ ઝમાને કે) નબી ને કહાઃ યકીનન ઉસ (તાલૂત) કે બાદશાહ હોને કી નિશાની યે હે કે તુમ્હારે પાસ વો પેટી (વાપસ) આ જાએગી જિસમેં તુમ્હારે રબ કી તરફ સે દિલ કી તસલ્લી કા સામાન હે, ઔર મૂસા (અલ.) ઔર હારૂન (અલ.) કી અવલાદ જો કુછ છોડ કર ગએ થે ઉનમેં સે બાકી રેહ જાનેવાલી ચીઝેં ભી હેં, ઉસ (પેટી) કો ફરિશ્તે ઉઠા કર લાએંગે, અગર તુમ મોમિન (યાની યકીન રખનેવાલે) હો તો ઉસમેં તુમ્હારે લિયે બડી નિશાની હે. ﴿૨૪૮﴾

---

[૧] યાની તાલૂત કોઇ ઝિયાદહ માલદાર નહીં હે.

[૨] ઇલ્મ ઔર તંદુરસ્તી અફઝલ હે જહાલત ઔર માલ કે મુકાબ્લે મેં. ઇસ આયત સે એક ખાસ સબકઃ હમારે દીન મેં ઓહદા (હોદ્દા) અચ્છી આદતેં ઔર કાબિલિય્યત દેખ કર દિયે જાતે હેં, માલ દૌલત ઔર ખાનદાની રૂત્બા(હોદ્દા) દેખ કર નહીં દિયે જાતે. [૩] અલ્લાહ તઆલા કી સિફત વુસ્અતવાલે હોના, યાની ફકીર કો, ચરવાહે કો અપની વુસ્અત સે બાદશાહ બના દેવે. વુસ્અતે સિફતી મુરાદ હે.

فَلَمَّا فَصَلَ طَالُوْتُ بِالْجُنُوْدِ ۙ قَالَ اِنَّ اللّٰهَ مُبْتَلِيْكُمْ بِنَهَرٍ ۚ فَمَنْ شَرِبَ مِنْهُ فَلَيْسَ مِنِّيْ ۚ وَمَنْ لَّمْ يَطْعَمْهُ فَاِنَّهٗ مِنِّيْٓ اِلَّا مَنِ اغْتَرَفَ غُرْفَةًۢ بِيَدِهٖ ۚ فَشَرِبُوْا مِنْهُ اِلَّا قَلِيْلًا مِّنْهُمْ ؕ فَلَمَّا جَاوَزَهٗ هُوَ وَالَّذِيْنَ اٰمَنُوْا مَعَهٗ ۙ قَالُوْا لَا طَاقَةَ لَنَا الْيَوْمَ بِجَالُوْتَ وَجُنُوْدِهٖ ؕ قَالَ الَّذِيْنَ يَظُنُّوْنَ اَنَّهُمْ مُّلٰقُوا اللّٰهِ ۙ كَمْ مِّنْ فِئَةٍ قَلِيْلَةٍ غَلَبَتْ فِئَةً كَثِيْرَةًۢ بِاِذْنِ اللّٰهِ ؕ وَاللّٰهُ مَعَ الصّٰبِرِيْنَ ۝٢٤٩ وَلَمَّا بَرَزُوْا لِجَالُوْتَ وَجُنُوْدِهٖ قَالُوْا رَبَّنَآ اَفْرِغْ عَلَيْنَا صَبْرًا وَّثَبِّتْ اَقْدَامَنَا وَانْصُرْنَا عَلَى الْقَوْمِ الْكٰفِرِيْنَ ۝٢٥٠

ફિર જબ તાલૂત ફોજ કે સાથ બાહિર નિકલા તો ઉસ (તાલૂત) ને (લશ્કરવાલોં સે) કહા કેઃ યકીનન અલ્લાહ તઆલા એક નહેર (યાની દરિયા) કે ઝરિયે તુમ્હારા ઇમ્તિહાન લેનેવાલે હેં, સો જો શખ્સ ભી ઉસ (દરિયા) સે (પાની) પિયેગા તો વો મેરે સાથિયોં મેં સે નહીં હે, ઔર જો ઉસ (પાની) કો ચખેગા ભી નહીં તો વો મેરા (યાની મેરી જમાઅત કા આદમી) હે, હાં! જો અપને હાથ સે એક ચુલ્લુ (ખોબા) ભર (કે પી) લેવે (તો ઉતની ઇજાઝત હે) ફિર (ઐસા હુવા કે) ઉનમેં કે કુછ આદમિયોં કે સિવા બાકી સબ ને ઉસ (દરિયા) સે (બહોત) પાની પિયા, ફિર જબ વો (તાલૂત) ઔર ઉનકે સાથ ઇમાનવાલે ઉસ (દરિયા) કો પાર ગએ તો (દેખા કે તાલૂત કી બાત માનનેવાલે લોગ તો કમ હે, ઉસ વક્ત) કુછ લોગ કેહને લગે કેઃ આજ કે દિન જાલૂત ઔર ઉસકે લશ્કર સે લડને કી હમ મેં બિલ્કુલ તાકત નહીં હે, (યે બાત સુન કર) જો લોગ યકીન રખતે થે કે ઉનકો અલ્લાહ તઆલા સે (જા કર) મિલના હે, વો કેહને લગેઃ બહોત સી મરતબા (ઐસા હુવા કે) છોટી સી જમાઅત અલ્લાહ તઆલા કે હુક્મ સે બડી જમાઅત સે જીત ગઇ, ઔર અલ્લાહ તઆલા સબ્ર કરનેવાલોં કે સાથ હે.[૧] ﴾૨૪૯﴿ ઔર જબ વો લોગ (યાની તાલૂત ઔર ઉસકે સાથી) જાલૂત ઔર ઉસકે લશ્કર કે (આમને) સામને હુવે તો (તાલૂત ઔર ઉનકે સાથિયોં ને) દુઆ કીઃ એ હમારે રબ! આપ હમ પર (યાની હમારે દિલોં પર) સબ્ર ડાલ દીજીયે, ઔર હમકો સાબિત કદમ રખિયે ઔર કાફિર કોમ કે મુકાબ્લે મેં આપ હમારી મદદ કીજીયે. ﴾૨૫૦﴿

---

[૧] (દૂસરા તર્જુમા) (મૈદાન મેં) સાબિત કદમ રેહનેવાલોં કે સાથ અલ્લાહ તઆલા કી મદદ હે.

فَهَزَمُوْهُمْ بِاِذْنِ اللّٰهِ ۙ وَقَتَلَ دَاوٗدُ جَالُوْتَ وَاٰتٰىهُ اللّٰهُ الْمُلْكَ وَالْحِكْمَةَ وَعَلَّمَهٗ مِمَّا يَشَآءُ ؕ وَلَوْلَا دَفْعُ اللّٰهِ النَّاسَ بَعْضَهُمْ بِبَعْضٍ ۙ لَّفَسَدَتِ الْاَرْضُ وَلٰكِنَّ اللّٰهَ ذُوْ فَضْلٍ عَلَى الْعٰلَمِيْنَ ﴿۲۵۱﴾ تِلْكَ اٰيٰتُ اللّٰهِ نَتْلُوْهَا عَلَيْكَ بِالْحَقِّ ؕ وَاِنَّكَ لَمِنَ الْمُرْسَلِيْنَ ﴿۲۵۲﴾

ફિર ઉન્હોંને (યાની તાલૂત ઔર ઉનકે સાથિયોં ને) ઉન (જાલૂત ઔર ઉસ કી ફોજ) કો અલ્લાહ તઆલા કે હુક્મ સે હરા દિયા, ઔર દાવૂદ(અલ.) ને જાલૂત કો કત્લ કર દિયા, ઔર અલ્લાહ તઆલા ને ઉન (દાવૂદ અલ.) કો હુકૂમત ઔર હિકમત(યાની નબુવ્વત) અતા ફરમાઇ, ઔર ઉસ (અલ્લાહ તઆલા) ને જો (ઇલ્મ) ચાહા ઉન(દાવૂદ અલ.) કો સિખા દિયા, ઔર અગર અલ્લાહ તઆલા કુછ (ફસાદ ફેલાનેવાલે) લોગોં કો કુછ (અચ્છે) લોગોં કે ઝરિયે દૂર ન કરતે રહે તો ઝમીન મેં ફસાદ ફેલ જાએ;[૧] લેકિન અલ્લાહ તઆલા તમામ આલમવાલોં પર મહેરબાન હેં. ﴾૨૫૧﴿ યે અલ્લાહ તઆલા કી આયતેં હેં જિનકો હમ તુમ્હારે સામને સહીહ સહીહ તિલાવત કરતે હેં ઔર યે બાત બિલ્કુલ પક્કી હે કે તુમ (યાની મુહમ્મદ સલ્લલ્લાહુ અલયહિ વસલ્લમ) રસૂલોં મેં સે હો. ﴾૨૫૨﴿

تِلْكَ الرُّسُلُ فَضَّلْنَا بَعْضَهُمْ عَلٰى بَعْضٍ ۘ مِنْهُمْ مَّنْ كَلَّمَ اللّٰهُ وَرَفَعَ بَعْضَهُمْ دَرَجٰتٍ ؕ وَاٰتَيْنَا عِيْسَى ابْنَ مَرْيَمَ الْبَيِّنٰتِ وَاَيَّدْنٰهُ بِرُوْحِ الْقُدُسِ ؕ وَلَوْ شَآءَ اللّٰهُ مَا اقْتَتَلَ الَّذِيْنَ مِنْۢ بَعْدِهِمْ مِّنْۢ بَعْدِ مَا جَآءَتْهُمُ الْبَيِّنٰتُ وَلٰكِنِ اخْتَلَفُوْا فَمِنْهُمْ مَّنْ اٰمَنَ وَمِنْهُمْ مَّنْ كَفَرَ ؕ وَلَوْ شَآءَ اللّٰهُ مَا اقْتَتَلُوْا ۫ وَلٰكِنَّ اللّٰهَ يَفْعَلُ مَا يُرِيْدُ ۝٢٥٣ ع

يٰۤاَيُّهَا الَّذِيْنَ اٰمَنُوْۤا اَنْفِقُوْا مِمَّا رَزَقْنٰكُمْ مِّنْ قَبْلِ اَنْ يَّاْتِىَ يَوْمٌ لَّا بَيْعٌ فِيْهِ وَلَا خُلَّةٌ وَّلَا شَفَاعَةٌ ؕ وَالْكٰفِرُوْنَ هُمُ الظّٰلِمُوْنَ ۝٢٥٤

યે જિતને પયગમ્બર હેં હમને ઉનમેં સે કુછ (પયગમ્બરોં) કો કુછ પર ફઝીલત અતા ફરમાઇ હે, ઉન (પયગમ્બરોં) મેં સે કુછ તો વો હેં કે અલ્લાહ તઆલા ને ઉનસે બાત કી, ઔર ઉન (પયગમ્બરોં) મેં સે કુછ કો અલ્લાહ તઆલા ને મરતબે મેં બુલંદ (મરતબેવાલા) બનાયા, ઔર હમને ઇસા મરયમ કે બેટે કો (ઉનકી સચ્ચાઇ પર) ખુલી દલીલેં દીં, ઔર હમને ઉસ (ઇસા અલ.) કી રૂહુલ કુદ્દુસ (યાની જિબ્રઇલ અલ.) કે ઝરિયે મદદ કી,[૧] ઔર અગર અલ્લાહ તઆલા કો મંઝૂર હોતા તો ઇન (પયગમ્બરોં) કે બાદ કે લોગ ઉનકો ખુલે હુકમ મિલ જાને કે બાદ(દીન મેં ઇખ્તિલાફ(તોડ) પૈદા કર કે) આપસ મેં ન લડતે; લેકિન ઉન લોગોં ને (આપસ મેં) ઇખ્તિલાફ કિયા, સો ઉનમેં સે કુછ ઇમાન લે આએ ઔર ઉનમેં સે કુછ ને કુફ્ર અપના લિયા ઔર અગર અલ્લાહ તઆલા કો મંઝૂર હોતા તો વો આપસ મેં ન લડતે; લેકિન અલ્લાહ તઆલા જો ચાહતે હેં વહી કરતે હેં. ﴾૨૫૩﴿

એ ઇમાનવાલો! જો રિઝક હમને તુમકો દિયા હે ઉસમેં સે (અલ્લાહ તઆલા કે રાસ્તે મેં કુછ) ખર્ચ કર લો, ઉસ (કયામત કે) દિન કે આને સે પેહલે જિસમેં કોઇ સોદા (યાની ખરીદના ઔર બેચના) નહીં હોગા, ઔર (ઉસમેં) ન કોઇ દોસ્તી (કામ આએગી) ઔર (ઉસમેં) ન કોઇ સિફારિશ (ભલામણ ચલેગી) ઔર જો લોગ કુફ્ર અપના ચુકે હેં વહી ઝાલિમ હેં. ﴾૨૫૪﴿

---

[૧] રૂહુલ કુદ્દુસ કે મા'ના હેઃ મુકદ્દસ રૂહ, ઔર કુર્આન મેં યે લકબ હઝરત જિબ્રઇલ અલ. કે લિયે ઇસ્તિઅમાલ કિયા ગયા હે. હઝરત ઇસા અલ. કો હઝરત જિબ્રઇલ અલ. કી યે તાઇદ (મદદ) હાસિલ થી કે વો ઉનકે દુશ્મનોં સે ઉનકી હિફાઝત કે લિયે ઉનકે સાથ રેહતે થે.

ٱللَّهُ لَآ إِلَٰهَ إِلَّا هُوَ ٱلْحَىُّ ٱلْقَيُّومُ ۚ لَا تَأْخُذُهُۥ سِنَةٌ وَلَا نَوْمٌ ۚ لَّهُۥ مَا فِى ٱلسَّمَٰوَٰتِ وَمَا فِى ٱلْأَرْضِ ۗ مَن ذَا ٱلَّذِى يَشْفَعُ عِندَهُۥٓ إِلَّا بِإِذْنِهِۦ ۚ يَعْلَمُ مَا بَيْنَ أَيْدِيهِمْ وَمَا خَلْفَهُمْ ۖ وَلَا يُحِيطُونَ بِشَىْءٍ مِّنْ عِلْمِهِۦٓ إِلَّا بِمَا شَآءَ ۚ وَسِعَ كُرْسِيُّهُ ٱلسَّمَٰوَٰتِ وَٱلْأَرْضَ ۖ وَلَا يَـُٔودُهُۥ حِفْظُهُمَا ۚ وَهُوَ ٱلْعَلِىُّ ٱلْعَظِيمُ ﴿٢٥٥﴾ لَآ إِكْرَاهَ فِى ٱلدِّينِ ۖ قَد تَّبَيَّنَ ٱلرُّشْدُ مِنَ ٱلْغَىِّ ۚ فَمَن يَكْفُرْ بِٱلطَّٰغُوتِ وَيُؤْمِنۢ بِٱللَّهِ فَقَدِ ٱسْتَمْسَكَ بِٱلْعُرْوَةِ ٱلْوُثْقَىٰ لَا ٱنفِصَامَ لَهَا ۗ وَٱللَّهُ سَمِيعٌ عَلِيمٌ ﴿٢٥٦﴾

અલ્લાહ તઆલા ઐસે હેં કે ઉનકે સિવા કોઇ ઇબાદત કે કાબિલ(લાયક) નહીં, હમેશા ઝિંદા હેં, સબકો સંભાલનેવાલે હેં,[૧] ઉન (અલ્લાહ તઆલા) કો ન ઉંઘ પકડ સકતી હે ઔર ન નીંદ,[૨] આસમાનોં ઔર ઝમીનોં મેં જો કુછ હે વો અલ્લાહ તઆલા કી માલિકી મેં હે, ઐસા કોન હે જો ઉન (અલ્લાહ તઆલા) કે પાસ ઉન (અલ્લાહ તઆલા) કી ઇજાઝત કે બગૈર (કિસી કી) સિફારિશ કર સકે? વો (અલ્લાહ તઆલા) ઉન (પૂરી મખ્લૂક) કે આગે કે ઔર ઉનકે પીછે કે હાલાત કો (અચ્છી તરહ) જાનતે હેં,[૩] ઔર વો સબ (મખ્લૂક) ઉન (અલ્લાહ તઆલા) કે ઇલ્મ કી કોઇ બાત (અપને ઇલ્મ કે) ઇહાતે (ઘેરે) મેં નહીં લા સકતે; મગર (હાં) જિતના વો (ખૂદ અલ્લાહ તઆલા) ચાહેં,[૪] ઉન (અલ્લાહ તઆલા) કી કુસી[૫] ને આસમાનોં ઔર ઝમીન કો ઘેરા હુવા હે,[૬] ઔર ઉન દોનોં (આસમાન ઔર ઝમીન) કી હિફાઝત કા ઉન (અલ્લાહ તઆલા) કો કોઇ બોજ નહીં હે,[૭] ઔર વો (અલ્લાહ તઆલા) બડે મરતબેવાલે હેં, બડી અઝમતવાલે હેં. ﴿૨૫૫﴾ દીન (કે બારે) મેં કોઇ ઝબરદસ્તી નહીં હે, પક્કી બાત યે હે કે હિદાયત કા રાસ્તા ગુમરાહી સે જુદા હો કર (પૂરે તૌર પર) ઝાહિર હો ચુકા હે, સો જો શખ્સ તાગૂત (યાની મુર્તી ઔર શૈતાન) કા ઇન્કાર કરતા હે, ઔર અલ્લાહ તઆલા પર ઇમાન લાતા હે તો ઉસને હકીકત મેં (બહોત) મઝબૂત કડા થામ લિયા હે,[૮] જો કભી ટૂટનેવાલા નહીં હે, ઔર અલ્લાહ તઆલા (હર બાત કો) સુનનેવાલે, (હર ચીઝ કો) જાનનેવાલે હેં. ﴿૨૫૬﴾

---

[૧] કય્યૂમ (સંભાલનેવાલા): વો ઝાત હે જો ખુદ કાઇમ હો ઔર દૂસરોં કો કાઇમ રખે, સંભાલે. [૨] જબ ઇન્સાન કો નીંદ આને લગતી હે તો શુરૂ મેં જો આસાર ઝાહિર હોતે હેં ઉસકો અરબી મેં 'سِنَةٌ' ઔર ઉર્દૂ મેં ઉંઘ કેહતે હેં. જિસમેં ગફલત આને લગતી હે; લેકિન સમજ ઔર એહસાસ બાકી રેહતા હે, ફિર જબ મુકમ્મલ ગફલત આ જાવે, શુઉર (સમજ) ઔર એહસાસ(અનુભુતી) ભી બાકી ન રહે તો ઉસકો અરબી મેં 'نَوْمٌ' ઔર ઉર્દૂ મેં નીંદ કેહતે હેં.➲

اَللّٰهُ وَلِيُّ الَّذِيْنَ اٰمَنُوْا ۙ يُخْرِجُهُمْ مِّنَ الظُّلُمٰتِ اِلَى النُّوْرِ ؕ وَالَّذِيْنَ كَفَرُوْٓا اَوْلِيٰٓـُٔهُمُ الطَّاغُوْتُ ۙ يُخْرِجُوْنَهُمْ مِّنَ النُّوْرِ اِلَى الظُّلُمٰتِ ؕ اُولٰٓئِكَ اَصْحٰبُ النَّارِ ۚ هُمْ فِيْهَا خٰلِدُوْنَ ﴿۲۵۷﴾

اَلَمْ تَرَ اِلَى الَّذِيْ حَآجَّ اِبْرٰهٖمَ فِيْ رَبِّهٖٓ اَنْ اٰتٰىهُ اللّٰهُ الْمُلْكَ ۘ اِذْ قَالَ اِبْرٰهٖمُ رَبِّيَ الَّذِيْ يُحْيٖ وَيُمِيْتُ ۙ قَالَ اَنَا اُحْيٖ وَاُمِيْتُ ؕ قَالَ اِبْرٰهٖمُ فَاِنَّ اللّٰهَ يَاْتِيْ بِالشَّمْسِ مِنَ الْمَشْرِقِ فَاْتِ بِهَا مِنَ الْمَغْرِبِ فَبُهِتَ الَّذِيْ كَفَرَ ؕ وَاللّٰهُ لَا يَهْدِي الْقَوْمَ الظّٰلِمِيْنَ ﴿۲۵۸﴾

અલ્લાહ તઆલા ઈમાનવાલોં કે વલી (યાની મદદ કરનેવાલે) હેં, વો (અલ્લાહ તઆલા) ઉન (ઈમાનવાલોં) કો (કુફ્ર કી) અંધેરીયોં સે (ઈમાન કી) રોશ્ની કી તરફ લાતે હેં ઔર જો કાફિર હેં, શૈતાન ઉનકે દોસ્ત હેં, જો ઉન (કાફિરોં) કો (ઈમાન કી) રોશ્ની સે નિકાલ કર (કુફ્ર કી) અંધેરીયોં કી તરફ લે જાતે હેં, વહી લોગ આગ (મેં જાને) વાલે હેં, વો ઉસમેં હમેશા રહેંગે. ﴿૨૫૭﴾

કયા તુમને ઉસ શખ્સ (કી હાલત) પર ગૌર નહીં કિયા?[૧] જિસકો અલ્લાહ તઆલા ને હુકૂમત દી થી, વો ઈબ્રાહીમ (અલ.) સે ઉનકે રબ (અલ્લાહ તઆલા કે મૌજૂદ હોને) કે બારે મેં દલીલબાઝી (બહસ) કરને લગા, જબ કે ઈબ્રાહીમ (અલ.) ને (ઉસ સે) કહા કેઃ મેરે રબ તો વો હેં જો ઝિંદગી દેતે હેં ઔર મૌત દેતે હેં તો (ઉસ પર) વો (ઝાલિમ) કેહને લગા કેઃ મેં (ભી) ઝિંદગી ઔર મૌત દેતા હૂં, (ઉસ પર) ઈબ્રાહીમ (અલ.) ને (ઉસ ઝાલિમ સે) કહા કેઃ યકીનન અલ્લાહ તઆલા સૂરજ કો (રોઝાના) પૂર્વ સે નિકાલા કરતે હેં, સો અબ તૂ ઉસ (સૂરજ) કો (કિસી એક દિન ભી) પશ્ચિમ સે નિકાલ કર લા, તો (ઈસ બાત કો સુન કર) વો કાફિર હૈરાન રેહ ગયા, ઔર અલ્લાહ તઆલા ઐસી ઝાલિમ કોમ કો હિદાયત નહીં દીયા કરતે. ﴿૨૫૮﴾

---

[૩] હર મખ્લૂક કો પૈદા કરને સે પેહલે કે હાલાત ઔર બાદ કે હાલાત, ઈસી તરહ હર મખ્લૂક કે ઝાહિરી ઔર બાતિની હાલાત અલ્લાહ તઆલા જાનતે હેં. [૪] બંદે ઈતની બાત અલ્લાહ તઆલા કે ઈલ્મ કી જાન સકતે હેં જિતની અલ્લાહ તઆલા કો મંઝૂર હો. [૫] (દૂસરા તર્જુમા) હુકૂમત કા તખ્ત(સિંહાસન). [૬] ઉસકી કુર્સી ઈત્ની વિશાળ હે કે જો આસમાનોં ઔર ઝમીનોં કો સમા લેતી હે. કુર્સી કૈસી હે વો આખિરત મેં મા'લૂમ હોગા. [૭] (દૂસરા તર્જુમા) આસમાન ઔર ઝમીન કી હિફાઝત અલ્લાહ તઆલા કે લિયે ઝરા ભી ભારી નહીં હે. (તીસરા તર્જુમા) અલ્લાહ તઆલા કે લિયે ઝરા ભી મુશ્કિલ નહીં હે. [૮] યાની મઝબૂતી સે પકડ લિયા. મુરાદ ઈસ્લામ હે, જિસ તરહ મઝબૂત હલ્કે કો પકડને સે આદમી આફત સે બચ જાતા હે, ઈસી તરહ ઈસ્લામ કો મઝબૂતી સે પકડ લેને સે દુનિયા ઔર આખિરત કે અઝાબ સે બચ જાતા હે. **ઈસ સફે કાઃ** [૧] (દૂસરા તર્જુમા) ઉસ આદમી કા વાકિઅહ નહીં દેખા?

اَوْ كَالَّذِيْ مَرَّ عَلٰى قَرْيَةٍ وَّهِيَ خَاوِيَةٌ عَلٰى عُرُوْشِهَا ۚ قَالَ اَنّٰى يُحْيٖ هٰذِهِ اللّٰهُ بَعْدَ مَوْتِهَا ۚ فَاَمَاتَهُ اللّٰهُ مِائَةَ عَامٍ ثُمَّ
بَعَثَهٗ ۭ قَالَ كَمْ لَبِثْتَ ۭ قَالَ لَبِثْتُ يَوْمًا اَوْ بَعْضَ يَوْمٍ ۭ قَالَ بَلْ لَّبِثْتَ مِائَةَ عَامٍ فَانْظُرْ اِلٰى طَعَامِكَ
وَشَرَابِكَ لَمْ يَتَسَنَّهْ ۚ وَانْظُرْ اِلٰى حِمَارِكَ وَلِنَجْعَلَكَ اٰيَةً لِّلنَّاسِ وَانْظُرْ اِلَى الْعِظَامِ كَيْفَ نُنْشِزُهَا ثُمَّ
نَكْسُوْهَا لَحْمًا ۭ فَلَمَّا تَبَيَّنَ لَهٗ ۙ قَالَ اَعْلَمُ اَنَّ اللّٰهَ عَلٰى كُلِّ شَيْءٍ قَدِيْرٌ ۝٢٥٩

યા ઈસી તરહ (તુમને) ઉસ શખ્સ (કે કિસ્સે) પર ગૌર કિયા જો એક બસ્તી (ગાંવ) પર (સે) ઐસી હાલત મેં ગુઝરા કે ઉસ (ગાંવ) કે મકાન અપની છતોં પર ગિર ગયે થે,[૧] ઉસ શખ્સ ને કહાઃ અલ્લાહ તઆલા ઈસ (ગાંવ) કો ઉસકે મરને (યાની વૈરાન હોને) કે બાદ કૈસે (ફિર સે) ઝિંદા કરેંગે![૨] ઉસ પર અલ્લાહ તઆલા ને ઉસ શખ્સ કો સો સાલ તક મૌત દે દી, ફિર ઉસ (અલ્લાહ તઆલા) ને ઉસકો ઝિંદા કર કે ઉઠાયા, (ઔર ફિર) ઉસ (અલ્લાહ તઆલા) ને (ઉસ સે) પૂછાઃ તૂ કિતની મુદ્દત તક (મૌત કી હાલત મેં) રહા? (તો જવાબ મેં) ઉસ શખ્સ ને કહાઃ એક દિન યા એક દિન સે ભી કમ (મેં મૌત કી હાલત મેં રહા હોઉંગા) અલ્લાહ તઆલા ને ફરમાયા કેઃ (નહીં) બલ્કે તૂ (ઈસ મૌત કી હાલત મેં) સો (૧૦૦) સાલ રહા હે, અબ તૂ અપને ખાને ઓર પીને કી ચીઝોં કો દેખ! વો (અલ્લાહ તઆલા કી કુદરત સે) બિલ્કુલ ભી સડી નહીં હેં, ઔર (સાથ હી) તૂ અપને ગધે કો દેખ (કે સડ કર ઉસકી હાલત કૈસી હો ગઇ?) ઔર (ઈસ તરહ તુમકો મૌત દે કર ફિર સે ઝિંદા કરને મેં હમારા ઈરાદા યે હે કે) તાકે હમ તુજ કો લોગોં કે લિયે (હમારી કુદરત કા) એક નિશાન બનાએં, ઔર તૂ (મરે હુવે ગધે કી) હડ્ડિયોં કી તરફ દેખ! હમ કિસ તરહ (ઉઠા કર) ઉનકો જોડતે હેં, ફિર હમ ઉન પર (કિસ તરહ) ગોશ્ત ચઢાતે હેં, ફિર જબ ઉસકે સામને હકીકત ખુલ કર ઝાહિર હો ગઇ તો વો (બંદા) કેહને લગાઃ મુજે યકીન હે કે અલ્લાહ તઆલા તમામ ચીઝ પર કુદરત રખતે હેં.[૩]﴾૨૫૯﴿

---

[૧] કિસી હાદસે મેં (અચાનક આનેવાલી આફત સે) પેહલે છત ગિરી, ફિર દીવારેં ગિરીં ઔર પૂરી બસ્તી વેરાન હો ગઇ.

[૨] ઈસ સોચ કા મકસદ (અલ્લાહ તઆલા ના ચાહે) કોઇ શક કરના નહીં થા; બલ્કે હૈરત(આશ્ચર્ય) કો બતલાના થા, અલ્લાહ તઆલા ને ઉન્હેં અપની કુદરત કા મુશાહદા (નઝારા) ઈસ તરહ કરાયા જિસકા આયત મેં ઝિક્ર હે. [૩] ઉસમેં સે એક મુર્દે કો ઝિંદા કરના ભી હે.

وَاِذۡ قَالَ اِبۡرٰهٖمُ رَبِّ اَرِنِىۡ كَيۡفَ تُحۡىِ الۡمَوۡتٰى ؕ قَالَ اَوَلَمۡ تُؤۡمِنۡ ؕ قَالَ بَلٰى وَلٰـكِنۡ لِّيَطۡمَٮِٕنَّ قَلۡبِىۡ ؕ قَالَ فَخُذۡ اَرۡبَعَةً مِّنَ الطَّيۡرِ فَصُرۡهُنَّ اِلَيۡكَ ثُمَّ اجۡعَلۡ عَلٰى كُلِّ جَبَلٍ مِّنۡهُنَّ جُزۡءًا ثُمَّ ادۡعُهُنَّ يَاۡتِيۡنَكَ سَعۡيًا ‌ؕ وَاعۡلَمۡ اَنَّ اللّٰهَ عَزِيۡزٌ حَكِيۡمٌ ۝٢٦٠

مَثَلُ الَّذِيۡنَ يُنۡفِقُوۡنَ اَمۡوَالَهُمۡ فِىۡ سَبِيۡلِ اللّٰهِ كَمَثَلِ حَبَّةٍ اَنۡۢبَتَتۡ سَبۡعَ سَنَابِلَ فِىۡ كُلِّ سُنۡۢبُلَةٍ مِّائَةُ حَبَّةٍ ‌ؕ وَاللّٰهُ يُضٰعِفُ لِمَنۡ يَّشَآءُ ‌ؕ وَاللّٰهُ وَاسِعٌ عَلِيۡمٌ ۝٢٦١

ઔર (વો કિસ્સા ભી ઝરા સુનો!) જબ ઇબ્રાહીમ (અલ.) ને કહાઃ એ મેરે રબ! મુજે દિખાઇયે! આપ કિસ તરહ સે મુર્દોં કો ઝિંદા કરેંગે? તો અલ્લાહ તઆલા ને ફરમાયાઃ કયા તુજ કો (ઇસ મરને કે બાદ ઝિંદા હોને પર) યકીન નહીં હે? તો ઉસ (ઇબ્રાહીમ અલ.) ને કહા કેઃ કયૂં નહીં (યાની યકીન રખતા હૂં)[૧] લેકિન (ચાહત યે હે કે આંખ સે વો નઝારા દેખ લૂં); તાકે મેરે દિલ કો પૂરા ઇત્મીનાન હાસિલ હો જાવે,[૨] અલ્લાહ તઆલા ને ફરમાયા કેઃ અચ્છા તો ચાર પરિન્દોં કો પકડ લે, ફિર ઉનકો અપને સે માનૂસ(ઓળખાણ કર કે નજીક) કર લે,[૩] ફિર (ઝબ્હ કર કે) હર પહાડ પર ઉન (પરિન્દોં કે બદન) કા એક એક હિસ્સા રખ દે, ફિર ઉન(પરિન્દોં) કો તૂ પુકાર તો વો(ચારોં પરિન્દેં) તેરે પાસ દોડતે હુવે ચલે આવેંગે, ઔર યે બાત અચ્છી તરહ) જાન લે કે યકીનન અલ્લાહ તઆલા ઝબરદસ્ત હિકમતવાલે હેં.﴾૨૬૦﴿

જો લોગ અલ્લાહ તઆલા કે રાસ્તે મેં અપને માલોં કો ખર્ચ કરતે હેં, ઉનકી મિસાલ(ઉદાહરણ, દાખલા) ઐસી હે જૈસે એક (અનાજ કા) દાના, ઉસ (દાને) ને સાત બાલિયાં ઉગાઇ (ઔર) હર બાલી મેં સો દાને હોં, ઔર અલ્લાહ તઆલા જિસકે લિયે ચાહતે હેં (સવાબ) બઢા દેતે હેં, ઔર અલ્લાહ તઆલા વુસ્અતવાલે, (હર ચીઝ) જાનનેવાલે હેં.﴾૨૬૧﴿

---

[૧] (દૂસરા તર્જુમા) યકીન તો મેં રખતા હૂ.

[૨] ઇસ સવાલ ઔર જવાબ સે અલ્લાહ તઆલા ને યે બાત વાઝેહ(સાફ) કર દી કે ઇબ્રાહીમ અલ. કી યે ફરમાઇશ(ચાહત) (અલ્લાહ તઆલા ના ચાહે) કિસી શક કી વજહ સે નહીં થી, ઉનકો ખુદા કી કુદરતે કામિલા(અપાર શકિત) પર પૂરા ભરોસા થા; લેકિન આંખોં સે દેખને કી બાત હી કુછ ઔર હોતી હે.

[૩] જાનવર ઔર પરિન્દોં કો એક મુદ્દત તક અપને પાસ રખને સે વો માનૂસ હો જાતે હેં, આપસ મેં જાન પેહચાન હો જાતી હે, જબ ભી આવાઝ દે કર બુલાઓ, આને લગતે હેં.

ٱلَّذِينَ يُنفِقُونَ أَمْوَٰلَهُمْ فِى سَبِيلِ ٱللَّهِ ثُمَّ لَا يُتْبِعُونَ مَآ أَنفَقُوا۟ مَنًّا وَلَآ أَذًى ۙ لَّهُمْ أَجْرُهُمْ عِندَ رَبِّهِمْ وَلَا خَوْفٌ عَلَيْهِمْ وَلَا هُمْ يَحْزَنُونَ ۝٢٦٢ قَوْلٌ مَّعْرُوفٌ وَمَغْفِرَةٌ خَيْرٌ مِّن صَدَقَةٍ يَتْبَعُهَآ أَذًى ۗ وَٱللَّهُ غَنِىٌّ حَلِيمٌ ۝٢٦٣ يَٰٓأَيُّهَا ٱلَّذِينَ ءَامَنُوا۟ لَا تُبْطِلُوا۟ صَدَقَٰتِكُم بِٱلْمَنِّ وَٱلْأَذَىٰ كَٱلَّذِى يُنفِقُ مَالَهُۥ رِئَآءَ ٱلنَّاسِ وَلَا يُؤْمِنُ بِٱللَّهِ وَٱلْيَوْمِ ٱلْءَاخِرِ ۖ فَمَثَلُهُۥ كَمَثَلِ صَفْوَانٍ عَلَيْهِ تُرَابٌ فَأَصَابَهُۥ وَابِلٌ فَتَرَكَهُۥ صَلْدًا ۖ لَّا يَقْدِرُونَ عَلَىٰ شَىْءٍ مِّمَّا كَسَبُوا۟ ۗ وَٱللَّهُ لَا يَهْدِى ٱلْقَوْمَ ٱلْكَٰفِرِينَ ۝٢٦٤

જો લોગ અપને માલોં કો અલ્લાહ તઆલા કે રાસ્તે મેં ખર્ચ કરતે હેં, ફિર ખર્ચ કરને કે બાદ (જિસ પર ખર્ચ કિયા ઉસ પર) એહસાન ભી નહીં જતાતે ઔર (ઉસકો) તકલીફ ભી નહીં દેતે તો ઉન (લોગોં) કે લિયે ઉન (કે ખર્ચ કિયે હુવે માલ) કા સવાબ ઉનકે રબ કે પાસ હે, ઔર ઉન પર કોઇ ડર નહીં હોગા ઔર વો ગમગીન ભી નહીં હોંગે.《૨૬૨》 (માંગનેવાલોં કો) નરમી સે (અચ્છા) જવાબ દેના ઔર માફ કર દેના[૧] ઉસ સદકે સે બેહતર હે જિસ (સદકે) કે બાદ કોઇ તકલીફ પહોંચાઇ જાએ ઔર અલ્લાહ તઆલા બેનિયાઝ(બેપરવાહ, બેફિકર) હેં, હલીમ(નરમ પરોપકારી, માયાળુ) હેં.《૨૬૩》 ઍ ઇમાનવાલો! તુમ અપને સદકે કો એહસાન જતા કર ઔર તકલીફ દે કર બરબાદ મત કરો, ઉસ શખ્સ કી તરહ (બરબાદ મત કરો) જો (સિર્ફ) લોગોં કો દિખલાને કે લિયે અપના માલ ખર્ચ કરતા હે ઔર અલ્લાહ તઆલા ઔર કયામત કે દિન પર ઇમાન નહીં રખતા હે, સો (લોગોં કો દિખલા કર ખર્ચ કરને વાલે) ઉસ શખ્સ કી હાલત સાફ ચિકને પથ્થર જૈસી હે જિસ પર(મા'મૂલી) મિટ્ટી (પડી ઔર જમી) હુઇ હો, ફિર ઉસ (પથ્થર) પર ઝોરદાર બારિશ ગિરે ઔર વો(બારિશ) ઉસકો (પેહલે કી તરહ) બિલ્કુલ સાફ કર દેવે, ઐસે લોગોં કો ઉનકે કિયે હુવે કામોં કા કુછ સવાબ હાથ મેં નહીં આએગા,[૨] ઔર અલ્લાહ તઆલા કાફિરોં કો સીધા રાસ્તા નહીં દિખાતે. 《૨૬૪》

[૧] યાની વો બાર બાર માંગે યા બેવક્ત આવે યા કિસી તરહ ભી તકલીફ દેવે તબ ભી. [૨] ચટાન(બડા પથ્થર) પર અગર મિટ્ટી જમી હો તો યે ઉમ્મીદ હો સકતી હે કે ઉસ પર કોઇ ચીઝ ઉગાઇ જાએ; લેકિન અગર બારિશ મિટ્ટી બહા લે જાએ તો ચટાન કે ચિકને પથ્થર ખેતી કે કાબિલ નહીં રહતે, ઇસી તરહ સદકા ઔર ખૈરાત સે આખિરત કે સવાબ કી ઉમ્મીદ હોતી હે; લેકિન અગર ઉસકે સાથ રિયાકારી(દીખાવા) યા એહસાન જતાને કી ખરાબી લગ જાએ તો વો સદકા કો બહા લે જાતી હે, ઔર સવાબ કી કોઇ ઉમ્મીદ નહીં રેહતી.

وَمَثَلُ الَّذِيْنَ يُنْفِقُوْنَ اَمْوَالَهُمُ ابْتِغَآءَ مَرْضَاتِ اللّٰهِ وَتَثْبِيْتًا مِّنْ اَنْفُسِهِمْ كَمَثَلِ جَنَّةٍۭ بِرَبْوَةٍ اَصَابَهَا وَابِلٌ فَاٰتَتْ اُكُلَهَا ضِعْفَيْنِ ۚ فَاِنْ لَّمْ يُصِبْهَا وَابِلٌ فَطَلٌّ ؕ وَاللّٰهُ بِمَا تَعْمَلُوْنَ بَصِيْرٌ ﴿۲۶۵﴾ اَيَوَدُّ اَحَدُكُمْ اَنْ تَكُوْنَ لَهٗ جَنَّةٌ مِّنْ نَّخِيْلٍ وَّاَعْنَابٍ تَجْرِيْ مِنْ تَحْتِهَا الْاَنْهٰرُ ۙ لَهٗ فِيْهَا مِنْ كُلِّ الثَّمَرٰتِ ۙ وَاَصَابَهُ الْكِبَرُ وَلَهٗ ذُرِّيَّةٌ ضُعَفَآءُ ۖ فَاَصَابَهَاۤ اِعْصَارٌ فِيْهِ نَارٌ فَاحْتَرَقَتْ ؕ كَذٰلِكَ يُبَيِّنُ اللّٰهُ لَكُمُ الْاٰيٰتِ لَعَلَّكُمْ تَتَفَكَّرُوْنَ ﴿۲۶۶﴾

ઔર ઉન લોગોં કી મિસાલ જો અલ્લાહ તઆલા કી ખુશી હાસિલ કરને કે લિયે ઔર અપને દિલોં મેં (સવાબ મિલને કે) પૂરે યકીન કે સાથ અપને માલોં કો ખર્ચ કરતે હેં, ઐસી હે જૈસે કે એક ઉંચી જગહ પર બાગ હો, ઉસ પર ઝોરદાર બારિશ બરસે તો વો (બાગ) અપને ફલ દુગના (ડબલ) લાવે, સો અગર ઉસ (બાગ) પર ઝોરદાર બારિશ ન બરસે તો હલ્કી સી ફુવાર[૧] ભી ઉસ (ઉંચે બાગ) કે લિયે કાફી હે, ઔર જો કામ તુમ લોગ કરતે હો અલ્લાહ તઆલા ઉસકો ખૂબ અચ્છી તરહ દેખતે હેં. ﴾૨૬૫﴿ કયા તુમ મેં સે કોઇ (યે બાત) પસંદ કરેગા કે ઉસકે લિયે ખજૂર ઔર અંગૂરોં (દ્રાક્ષ) કા એક બાગ હો[૨] જિસકે નીચે સે નેહરેં બેહતી હોં, (ઔર) ઉસ (શખ્સ) કે લિયે ઉસ (બાગ) મેં હર તરહ કે ફલ (ભી) હોં, ઔર ઉસ શખ્સ પર બુઢાપા(ઘડપણ) આ ગયા હો, ઔર ઉસકી અવલાદ કમઝોર હોં, ઇતને મેં એક આગ સે ભરા હુવા ભવંડર (યાની હવા કા તૂફાન) ઉસ (બાગ) પર આ પડા, સો વો (પૂરા બાગ) જલ ગયા,[૩] ઇસી તરહ અલ્લાહ તઆલા (અપની) આયતોં કો તુમ્હારે લિયે ખોલ ખોલ કર બયાન કરતે હેં; તાકે તુમ ગૌર કરો. ﴾૨૬૬﴿

[૧] યાની હલ્કી સી બારિશ હી બરસ જાએ.

[૨] જિસે ઉર્દૂ મેં વાડી ભી કેહતે હેં.

[૩] સદકા ઔર ખૈરાત કો બરબાદ કરને કી યે દૂસરી મિસાલ (ઉદાહરણ) અલ્લાહ તઆલા ને બયાન કી હે, જિસ તરહ એક આગ સે ભરા હુવા ભવંડર હરે ભરે બાગ (વાડી) કો યકાયક(પલકોં મેં, સેકંડો મેં) તબાહ ઔર બરબાદ કર ડાલતા હે, ઇસી તરહ રિયાકારી યા સદકા દે કર એહસાન જતલાના યા કિસી ઔર તરહ ગરીબ આદમી કો સતાના સદકે કે અઝીમ સવાબ કો બરબાદ કર ડાલતા હે.

يٰٓاَيُّهَا الَّذِيْنَ اٰمَنُوْٓا اَنْفِقُوْا مِنْ طَيِّبٰتِ مَا كَسَبْتُمْ وَمِمَّآ اَخْرَجْنَا لَكُمْ مِّنَ الْاَرْضِ ۠ وَلَا تَيَمَّمُوا الْخَبِيْثَ مِنْهُ تُنْفِقُوْنَ وَلَسْتُمْ بِاٰخِذِيْهِ اِلَّآ اَنْ تُغْمِضُوْا فِيْهِ ۭ وَاعْلَمُوْٓا اَنَّ اللّٰهَ غَنِىٌّ حَمِيْدٌ ﴿٢٦٧﴾ اَلشَّيْطٰنُ يَعِدُكُمُ الْفَقْرَ وَيَاْمُرُكُمْ بِالْفَحْشَاۗءِ ۚ وَاللّٰهُ يَعِدُكُمْ مَّغْفِرَةً مِّنْهُ وَفَضْلًا ۭ وَاللّٰهُ وَاسِعٌ عَلِيْمٌ ﴿٢٦٨﴾ يُّؤْتِي الْحِكْمَةَ مَنْ يَّشَاۗءُ ۚ وَمَنْ يُّؤْتَ الْحِكْمَةَ فَقَدْ اُوْتِيَ خَيْرًا كَثِيْرًا ۭ وَمَا يَذَّكَّرُ اِلَّآ اُولُوا الْاَلْبَابِ ﴿٢٦٩﴾ وَمَآ اَنْفَقْتُمْ مِّنْ نَّفَقَةٍ اَوْ نَذَرْتُمْ مِّنْ نَّذْرٍ فَاِنَّ اللّٰهَ يَعْلَمُهٗ ۭ وَمَا لِلظّٰلِمِيْنَ مِنْ اَنْصَارٍ ﴿٢٧٠﴾

એ ઇમાનવાલો! જો કુછ તુમને કમાયા હે ઔર જો ચીઝેં હમને તુમ્હારે લિયે ઝમીન સે નિકાલી (યાની પૈદા કી) હેં ઉસમેં સે બેહતર (અચ્છી) ચીઝોં કા એક હિસ્સા (અલ્લાહ તઆલા કે રાસ્તે મેં) તુમ ખર્ચ કિયા કરો, ઔર ઉસમેં સે ખરાબ ચીઝોં કો (અલ્લાહ તઆલા કે નામ પર) ખર્ચ કરને કા ઇરાદા ભી ન કરો; હાલાંકે (કોઇ દૂસરા આદમી ઐસી ખરાબ ચીઝ તુમકો દેવે તો નફરત કી વજહ સે) તુમ ખૂદ ભી ઉસકો આંખ બંદ કિયે બગૈર ન લે સકો, ઔર તુમ જાન લો કે અલ્લાહ તઆલા કિસીકે મોહતાજ(ઝરૂરત મંદ) નહીં હેં, (હર તરહ કી) તા'રીફ કે માલિક હેં. ﴾૨૬૭﴿ શૈતાન તુમકો ગરીબી સે ડરાતા હે, ઔર વો તુમકો ગંદી[૧] બાતેં સિખાતા હે,[૨] ઔર અલ્લાહ તઆલા અપની મગફિરત ઔર ફઝલ (મહેરબાની) કા તુમસે વાદા કરતે હેં, ઔર અલ્લાહ તઆલા બહોત વુસ્અતવાલે, (હર બાત) જાનનેવાલે હેં. ﴾૨૬૮﴿ વો (અલ્લાહ તઆલા) જિસકો ચાહતે હેં દીન કી સમજ દેતે હેં, ઔર જિસકો દીન કી સમજ દી ગઇ તો પક્કી બાત હે કે ઉસકો બહોત સારી ભલાઇ દી ગઇ, ઔર અક્લવાલે લોગ હી નસીહત હાસિલ કરતે હેં. ﴾૨૬૯﴿ ઔર જો કુછ ખૈરાત તુમ કરોગે યા તુમ કોઇ મન્નત માનોગે તો યકીનન અલ્લાહ તઆલા ઉસકો જાનતે હેં ઔર ઝાલિમોં કે લિયે કોઇ મદદ કરનેવાલે નહીં હોંગે. ﴾૨૭૦﴿

---

[૧] (દૂસરા તર્જુમા) બખીલી(કંજુસી). મુફસ્સિરીન(તફસીર કરનેવાલે બડે આલીમ લોગ) કી એક જમાઅત ને યહાં 'فَحْشَاۗءِ' સે બખીલી કા મા'ના મુરાદ લિયા હે; યાની ખર્ચ કરોગે તો ગરીબ હો જાઓગે.

[૨] (દૂસરા તર્જુમા) શૈતાન તુમકો બેહયાઇ કી બાતોં કી તરગીબ દેતા હે.

إِنْ تُبْدُوا الصَّدَقَاتِ فَنِعِمَّا هِيَ ۖ وَإِنْ تُخْفُوهَا وَتُؤْتُوهَا الْفُقَرَاءَ فَهُوَ خَيْرٌ لَكُمْ ۚ وَيُكَفِّرُ عَنْكُمْ مِنْ سَيِّئَاتِكُمْ ۗ وَاللَّهُ بِمَا تَعْمَلُونَ خَبِيرٌ ﴿٢٧١﴾ لَيْسَ عَلَيْكَ هُدَاهُمْ وَلَٰكِنَّ اللَّهَ يَهْدِي مَنْ يَشَاءُ ۗ وَمَا تُنْفِقُوا مِنْ خَيْرٍ فَلِأَنْفُسِكُمْ ۚ وَمَا تُنْفِقُونَ إِلَّا ابْتِغَاءَ وَجْهِ اللَّهِ ۚ وَمَا تُنْفِقُوا مِنْ خَيْرٍ يُوَفَّ إِلَيْكُمْ وَأَنْتُمْ لَا تُظْلَمُونَ ﴿٢٧٢﴾ لِلْفُقَرَاءِ الَّذِينَ أُحْصِرُوا فِي سَبِيلِ اللَّهِ لَا يَسْتَطِيعُونَ ضَرْبًا فِي الْأَرْضِ يَحْسَبُهُمُ الْجَاهِلُ أَغْنِيَاءَ مِنَ التَّعَفُّفِ تَعْرِفُهُمْ بِسِيمَاهُمْ لَا يَسْأَلُونَ النَّاسَ إِلْحَافًا ۗ وَمَا تُنْفِقُوا مِنْ خَيْرٍ فَإِنَّ اللَّهَ بِهِ عَلِيمٌ ﴿٢٧٣﴾

અગર તુમ સદ્કે કો ઝાહિર કર કે (સબ કો મા'લૂમ હોવે ઈસ તરહ) દો તો ભી બહોત અચ્છા હે,[૧] ઔર અગર તુમ ઈન (સદકે) કો છુપાઓ ઔર ઉસે ગરીબોં કો દો તો વો તુમ્હારે લિયે ઔર બેહતર (અચ્છા) હે,[૨] ઔર વો (અલ્લાહ તઆલા) તુમ્હારે કુછ ગુનાહ તુમસે દૂર કર દેંગે[૩] ઔર તુમ જો કામ કર રહે હો અલ્લાહ તઆલા કો ઉસકી પૂરી ખબર હે. ﴾૨૭૧﴿ (એ નબી!) ઈન (કાફિરોં) કો સીધે રાસ્તે પર લાના તુમ્હારી ઝિમ્મેદારી નહીં હે; લેકિન અલ્લાહ તઆલા જિસકો ચાહતે હેં (ઉસકો) સીધે રાસ્તે પર લે આતે હેં, ઔર જો માલ ભી તુમ ખર્ચ કરતે હો[૪] તો વો (ખૂદ) તુમ્હારે ફાયદે કે લિયે (હોતા) હે, જબ કે તુમ અલ્લાહ તઆલા કી ખુશી હાસિલ કરને કે લિયે ખર્ચ કરોગે ઔર જો માલ (યાની ખૈરાત) ભી તુમ ખર્ચ કરોગે તો તુમકો વો (સવાબ) પૂરા પહોંચા દિયા જાએગા, ઔર તુમ પર (ઝરા ભી) ઝુલ્મ નહીં કિયા જાએગા.[૫]﴾૨૭૨﴿ (માલી મદદ ખાસ તૌર પર) ઉન ફકીરોં કે લિયે હે જિન્હોંને અલ્લાહ તઆલા કે રાસ્તે મેં ખૂદ કો ઈસ તરહ પાબંદ રખા હે કે (રોઝી તલાશ કરને કે લિયે) વો ઝમીન મેં ચલ ફિર નહીં સકતે (ઉનકે કિસી સે) ન માંગને કી વજહ સે નાવાકિફ લોગ (યાની જાનનેવાલે લોગ) ઉનકો માલદાર સમજતે હેં, તુમ ઉન(કી ગરીબી) કો ઉન (કે ચેહરે) કી નિશાનિયોં સે પેહચાન સકતે હો, વો લોગોં સે લિપટ લિપટ કર (ઝિદ કરકે) નહીં માંગતે ઔર જો માલ ભી તુમ ખર્ચ કરતે હો તો યકીનન અલ્લાહ તઆલા ઉસકો પૂરી તરહ જાનતે હેં.[૬]﴾૨૭૩﴿

---

[૧] દૂસરોં કો સદકે કી તરગીબ હોગી ઔર ઉસકા તુમકો ભી સવાબ મિલેગા. [૨] ઈસમેં રિયાકારી કા ડર નહીં હોગા ઔર ફકીર કો લેને મેં શર્મ નહીં હોગી. [૩] યાની માફ કર દેંગે. [૪] માલ કે લીયે ખૈર કા લફ્ઝ ઈસ્તેમાલ કીયા ગયાઃ (અલિફ) માલ કી વજહ સે ખૈરિયત રેહતી હે, (બા) માલ કી વજહ સે બહોત સારે ખૈર કે કામ હોતે હેં. [૫] યાની સવાબ મેં કમી નહીં કી જાએગી. [૬] (દૂસરા તર્જુમા) જો કામ કી ચીઝ તુમ ખર્ચ કરોગે યકીની બાત હે કે અલ્લાહ તઆલા ઉસકો પૂરી તરહ જાનતે હેં.

اَلَّذِيْنَ يُنْفِقُوْنَ اَمْوَالَهُمْ بِالَّيْلِ وَالنَّهَارِ سِرًّا وَّعَلَانِيَةً فَلَهُمْ اَجْرُهُمْ عِنْدَ رَبِّهِمْ ۚ وَلَا خَوْفٌ عَلَيْهِمْ وَلَا هُمْ يَحْزَنُوْنَ ﴿٢٧٤﴾ اَلَّذِيْنَ يَاْكُلُوْنَ الرِّبٰوا لَا يَقُوْمُوْنَ اِلَّا كَمَا يَقُوْمُ الَّذِيْ يَتَخَبَّطُهُ الشَّيْطٰنُ مِنَ الْمَسِّ ؕ ذٰلِكَ بِاَنَّهُمْ قَالُوْٓا اِنَّمَا الْبَيْعُ مِثْلُ الرِّبٰوا ۘ وَاَحَلَّ اللّٰهُ الْبَيْعَ وَحَرَّمَ الرِّبٰوا ؕ فَمَنْ جَآءَهٗ مَوْعِظَةٌ مِّنْ رَّبِّهٖ فَانْتَهٰى فَلَهٗ مَا سَلَفَ ؕ وَاَمْرُهٗٓ اِلَى اللّٰهِ ؕ وَمَنْ عَادَ فَاُولٰٓئِكَ اَصْحٰبُ النَّارِ ۚ هُمْ فِيْهَا خٰلِدُوْنَ ﴿٢٧٥﴾ يَمْحَقُ اللّٰهُ الرِّبٰوا وَيُرْبِي الصَّدَقٰتِ ؕ وَاللّٰهُ لَا يُحِبُّ كُلَّ كَفَّارٍ اَثِيْمٍ ﴿٢٧٦﴾

જો લોગ અપને માલ કો રાત મેં ઔર દિન મેં છુપા કર કે ઔર ઝાહિર કર કે ખર્ચ કરતે હેં તો ઉનકે લિયે ઉનકા સવાબ ઉનકે રબ કે પાસ હે, ઔર ઉન પર કોઇ ડર ન હોગા ઔર વો ગમગીન નહીં હોંગે. ﴾૨૭૪﴿ જો લોગ વ્યાજ ખાતે હે[૧] વો (કયામત કે દિન કબ્ર સે) ઉસ શખ્સ કે ઉઠને કી તરહ હી ઉઠેંગે જિસકો શૈતાન ને છૂ કર (યાની ચિમટ કર, લગ કર) પાગલ[૨] બના દિયા હો, યે સઝા ઇસ લિયે હોગી કે વો યે કેહતે થે કે વેપાર[૩] ભી તો વ્યાજ કે જૈસા હી હોતા હે,[૪] હાલાંકે (વેપાર ઔર વ્યાજ મેં બહોત ફર્ક હે કે) અલ્લાહ તઆલા ને ખરીદને બેચને કો હલાલ કિયા ઔર વ્યાજ કો હરામ કિયા હે, જિસ શખ્સ કે પાસ ઉસકે રબ કી તરફ સે નસીહત કી બાત પહોંચ ગઇ ફિર વો (બાદ કી ઝિંદગી મેં વ્યાજ લેને દેને) સે રૂક ગયા તો (વ્યાજ કે હરામ હોને સે પેહલે) જો કુછ (વ્યાજ) વો લે ચુકા વો ઉસી કા હે, ઔર ઉસ (કે દિલ કે અંદર) કા મામલા અલ્લાહ તઆલા કે હવાલે હે, ઔર જિસ શખ્સ ને દોબારા ફિર વહી કામ કિયા[૫] સો વહી લોગ આગ (મેં જાને) વાલે હેં, વો ઉસ (આગ) મેં હમેશા રહેંગે. ﴾૨૭૫﴿ અલ્લાહ તઆલા વ્યાજ કો મિટાતે હેં[૬] ઔર સદકા કો બઢાતે હેં ઔર અલ્લાહ તઆલા હર એક બડે નાશુક્રી કરનેવાલે (બડે) ગુનેહગાર કો પસંદ નહીં કરતે. ﴾૨૭૬﴿

---

[૧] યાની વ્યાજ કા લેન દેન કરતે હેં. કિસી તરહ ભી વ્યાજ કા માલ ખાના.

[૨] (દૂસરા તર્જુમા) હવાસ બાખ્તા (અક્કલ ઉડા દી હો). [૩] યાની જાઇઝ તરીકે સે ખરીદના, બેચના. [૪] ઇસ લિયે કે વેપાર મેં ભી નફા મકસદ હોતા હે, ઔર વ્યાજ મેં ભી ઝિયાદહ મિલતા હે યા ઝિયાદહ દેના પડતા હે. [૫] યાની વ્યાજ કે હરામ હોને કો ન માને ઔર વ્યાજવાલે કારોબાર કે હરામ હોને પર એ'તેરાઝ(સવાલ) કરતા રહે ઔર ઉસમેં પડા રહે. [૬] મિટાને કા મતલબ યે હે કે અગરચે ફિલહાલ ઝાહિરી તૌર પર (દેખને મેં) વ્યાજ લેને મેં માલ બઢતા હુવા નઝર આતા હે; લેકિન કભી અલ્લાહ તઆલા ➲

إِنَّ الَّذِينَ آمَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ وَأَقَامُوا الصَّلَاةَ وَآتَوُا الزَّكَاةَ لَهُمْ أَجْرُهُمْ عِندَ رَبِّهِمْ ۚ وَلَا خَوْفٌ عَلَيْهِمْ
وَلَا هُمْ يَحْزَنُونَ ﴿٢٧٧﴾ يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا اتَّقُوا اللَّهَ وَذَرُوا مَا بَقِيَ مِنَ الرِّبَا إِن كُنتُم مُّؤْمِنِينَ ﴿٢٧٨﴾ فَإِن لَّمْ تَفْعَلُوا
فَأْذَنُوا بِحَرْبٍ مِّنَ اللَّهِ وَرَسُولِهِ ۖ وَإِن تُبْتُمْ فَلَكُمْ رُءُوسُ أَمْوَالِكُمْ لَا تَظْلِمُونَ وَلَا تُظْلَمُونَ ﴿٢٧٩﴾ وَإِن كَانَ ذُو
عُسْرَةٍ فَنَظِرَةٌ إِلَىٰ مَيْسَرَةٍ ۚ وَأَن تَصَدَّقُوا خَيْرٌ لَّكُمْ ۖ إِن كُنتُمْ تَعْلَمُونَ ﴿٢٨٠﴾ وَاتَّقُوا يَوْمًا تُرْجَعُونَ فِيهِ إِلَى اللَّهِ ۖ
ثُمَّ تُوَفَّىٰ كُلُّ نَفْسٍ مَّا كَسَبَتْ وَهُمْ لَا يُظْلَمُونَ ﴿٢٨١﴾

યકીનન જો લોગ ઈમાન લાએ ઔર ઉન્હોંને નેક કામ કિયે ઔર ઉન્હોંને નમાઝ કાઇમ કી ઔર ઉન્હોંને ઝકાત અદા કી ઉનકો ઉનકા સવાબ ઉનકે રબ કે પાસ મિલેગા, ઔર ઉન પર કોઇ ડર નહીં હોગા ઔર વો ગમગીન ભી નહીં હોંગે. ﴾૨૭૭﴿ એ ઈમાનવાલો! તુમ અલ્લાહ તઆલા સે ડરો, ઔર અગર તુમ સચ્ચે મોમિન હો તો વ્યાજ કા જો હિસ્સા ભી (વ્યાજ કે હરામ હોને કે એલાન કે બાદ કિસી સે લેના) બાકી રેહ ગયા હો તો ઉસકો છોડ દો (માફ કર દો). ﴾૨૭૮﴿ ફિર અગર તુમ ઐસા નહીં કરોગે[૧] તો તુમ અલ્લાહ તઆલા ઔર ઉસકે રસૂલ કી તરફ સે જંગ કા એ'લાન સુન લો, ઔર અગર તુમ (વ્યાજ સે) તૌબા કર લો તો તુમકો તુમ્હારા અસલ માલ મિલ જાએગા, તુમ કિસી પર ઝુલ્મ મત કરો ઔર ન તુમ પર ઝુલ્મ કિયા જાએ. ﴾૨૭૯﴿ ઔર અગર કોઇ (ઉધાર લેનેવાલા) તકલીફ મેં હો[૨] તો અચ્છી હાલત હોને તક[૩] મોહલત દેની ચાહિયે ઔર અગર તુમ સદકા હી કર દો[૪] તો યે તુમ્હારે લિયે બેહતર હે અગર તુમ સમજો (તો). ﴾૨૮૦﴿ ઔર તુમ ઉસ દિન સે ડરો જિસમેં તુમકો અલ્લાહ તઆલા કી તરફ લોટ કર જાના હે, ફિર હર એક શખ્સ કો ઉસકે કિયે હુવે કામોં કા (પૂરે) પૂરા બદલા દિયા જાએગા, ઔર ઉન પર કોઇ ઝુલ્મ નહીં કિયા જાએગા. ﴾૨૮૧﴿

ઉસ આદમી પર ઐસે હાલાત દુનિયા મેં ડાલ દેતે હેં કે દુનિયા મેં હી સબ માલ બરબાદ હો કર વો આદમી ફકીર બન જાતા હે, ઔર અગર દુનિયા મેં બરબાદ ન ભી હુવા તો આખિરત મેં બરબાદ હોના યકીની હે; કયૂંકે વહાં ઉસ આદમી પર અઝાબ હોગા. ઈસી તરહ વ્યાજવાલે કારોબાર મેં ખેર ઔર બરકત નહીં હોતી ચાહે રૂપિયા બઢતા હુવા નઝર આએ.

[૧] યાની વ્યાજ કો નહીં છોડોગે. [૨] યાની ઉધાર ચુકાને કી તાકત ન હો.

[૩] યાની ઉધાર ચુકાને કી તાકત આ જાએ વહાં તક.

[૪] યાની ઉધાર કો માફ કર દો.

يٰۤاَيُّهَا الَّذِيْنَ اٰمَنُوْۤا اِذَا تَدَايَنْتُمْ بِدَيْنٍ اِلٰۤى اَجَلٍ مُّسَمًّى فَاكْتُبُوْهُ ؕ وَلْيَكْتُبْ بَّيْنَكُمْ كَاتِبٌ بِالْعَدْلِ ۪ وَلَا يَاْبَ
كَاتِبٌ اَنْ يَّكْتُبَ كَمَا عَلَّمَهُ اللّٰهُ فَلْيَكْتُبْ ۚ وَلْيُمْلِلِ الَّذِيْ عَلَيْهِ الْحَقُّ وَلْيَتَّقِ اللّٰهَ رَبَّهٗ وَلَا يَبْخَسْ مِنْهُ شَيْـًٔا ؕ
فَاِنْ كَانَ الَّذِيْ عَلَيْهِ الْحَقُّ سَفِيْهًا اَوْ ضَعِيْفًا اَوْ لَا يَسْتَطِيْعُ اَنْ يُّمِلَّ هُوَ فَلْيُمْلِلْ وَلِيُّهٗ بِالْعَدْلِ ؕ وَاسْتَشْهِدُوْا
شَهِيْدَيْنِ مِنْ رِّجَالِكُمْ ۚ فَاِنْ لَّمْ يَكُوْنَا رَجُلَيْنِ فَرَجُلٌ وَّامْرَاَتٰنِ مِمَّنْ تَرْضَوْنَ مِنَ الشُّهَدَآءِ اَنْ تَضِلَّ اِحْدٰىهُمَا
فَتُذَكِّرَ اِحْدٰىهُمَا الْاُخْرٰى ؕ وَلَا يَاْبَ الشُّهَدَآءُ اِذَا مَا دُعُوْا ؕ

એ ઈમાનવાલો! જબ તુમ આપસ મેં નક્કી મુદ્દત કે લિયે ઉધાર કા કોઇ મામલા કરો તો તુમ ઉસકો લિખ લિયા કરો ઔર જો શખ્સ લિખના જાનતા હો વો તુમ્હારે બીચ ઇન્સાફ કે સાથ લિખે, ઔર જો શખ્સ લિખના જાનતા હો વો લિખને સે ઇન્કાર ન કરે, (બલ્કે) જૈસા કે અલ્લાહ તઆલા ને ઉસકો (લિખના) સિખાયા તો (ઇસ નેઅમત કા શુક્ર યે હે કે) ઉસકો લિખ દેના ચાહિયે, ઔર જિસકે ઉપર ઉધાર વાજિબ હો રહા હે[૧] ઉસકો ચાહિયે કે વો (ઉધાર લેન દેન કા લિખાણ) લિખવા લે ઔર (ઉધાર લેનેવાલે કો) ચાહિયે કે વો અલ્લાહ તઆલા સે ડરતા રહે જો ઉસકે રબ હેં, ઔર ઉસ (ઉધાર કી રકમ ઔર નક્કી મુદ્દત લિખવાને) મેં કોઇ કમી ન કરે (બલ્કે પૂરી બાત લિખવાએ) સો અગર વો શખ્સ જિસકે ઉપર ઉધાર વાજિબ હો રહા હે (યાની ઉધાર લેનેવાલા) નાસમજ હે (યાની કમ અક્લવાલા હે) યા કમઝોર હે યા (કિસી ઔર વજહ સે) વો (ઉધાર લેને દેન કા લિખાણ) નહીં લિખવા સકતા તો ઉસ (ઉધાર લેનેવાલે) કા ઝિમ્મેદાર (વાલી યા વકીલ જિસકો ઉધાર લેનેવાલે કી તરફ સે ઇખ્તિયાર(હક) હોતા હે વો) ઇન્સાફ કે સાથ (ઉધારી કા લિખાણ) લિખવાએ ઔર (ઉધારી કે લિખાણ મેં લિખે હુવે મામલે પર) તુમ અપને (મુસલમાન) મર્દોં મેં સે દો ગવાહ બના લો, સો અગર દો મર્દ ન હોં (ન મિલેં) તો જિન ગવાહોં કો તુમ પસંદ કરો[૨] ઉનમેં સે એક મર્દ ઔર દો ઔરતેં ગવાહ બનેં કે ઉન દો (ઔરતોં) મેં સે એક (ઔરત) ભૂલ જાએ તો ઉન દો મેં સે એક દૂસરી કો યાદ દિલાવે, ઔર અગર ગવાહોં કો જબ (ગવાહ બનને કે લિયે યા ગવાહી દેને કે લિયે) બુલાયા જાવે તો વો ઇન્કાર ન કરેં,

---

[૧] યાની ઉધાર લેનેવાલા. યે ઉસકી તરફ સે ઇકરાર હો રહા હે.

[૨] જિન પર ભરોસા હોને કી વજહ સે, યાની આદિલ ઔર સિકહ(ભરોસેમંદ) હોને કી વજહ સે જિનકી ગવાહી કાબિલે કબૂલ હો.

وَلَا تَسْـَٔمُوْٓا اَنْ تَكْتُبُوْهُ صَغِيْرًا اَوْ كَبِيْرًا اِلٰٓى اَجَلِهٖ ؕ ذٰلِكُمْ اَقْسَطُ عِنْدَ اللّٰهِ وَاَقْوَمُ لِلشَّهَادَةِ وَاَدْنٰٓى اَلَّا تَرْتَابُوْٓا اِلَّآ اَنْ تَكُوْنَ تِجَارَةً حَاضِرَةً تُدِيْرُوْنَهَا بَيْنَكُمْ فَلَيْسَ عَلَيْكُمْ جُنَاحٌ اَلَّا تَكْتُبُوْهَا ؕ وَاَشْهِدُوْٓا اِذَا تَبَايَعْتُمْ ۪ وَلَا يُضَآرَّ كَاتِبٌ وَّلَا شَهِيْدٌ ؕ وَاِنْ تَفْعَلُوْا فَاِنَّهٗ فُسُوْقٌۢ بِكُمْ ؕ وَاتَّقُوا اللّٰهَ ؕ وَيُعَلِّمُكُمُ اللّٰهُ ؕ وَاللّٰهُ بِكُلِّ شَيْءٍ عَلِيْمٌ ﴿۲۸۲﴾ وَاِنْ كُنْتُمْ عَلٰى سَفَرٍ وَّلَمْ تَجِدُوْا كَاتِبًا فَرِهٰنٌ مَّقْبُوْضَةٌ ؕ فَاِنْ اَمِنَ بَعْضُكُمْ بَعْضًا فَلْيُؤَدِّ الَّذِى اؤْتُمِنَ اَمَانَتَهٗ وَلْيَتَّقِ اللّٰهَ رَبَّهٗ ؕ

ઔર ઉધાર કે કિસી મામલે કો ઉસકે નક્કી વક્ત તક લિખને મેં તુમ કોતાહી મત કરો (યા સુસ્તી મત કરો) ચાહે મામલા છોટા હો યા બડા, યે (ઉધારી કા લિખાણ લિખ લેના) અલ્લાહ તઆલા કે નઝદીક બહોત ઇન્સાફ કી બાત હે, ઔર ગવાહી કો દુરૂસ્ત રખને કા બેહતરીન ઝરિયા હે, ઔર ઇસ બાત સે ભી ઝિયાદહ નઝદીક હે કે તુમ (આને વાલે ઝમાને મેં) શક મેં નહીં પડોગે;[૧] મગર યે કે નકદ લેન દેન સે તુમ્હારે આપસ મેં કોઇ સોદા હો તો ઉસકો ન લિખને મેં તુમ પર કોઇ હરજ નહીં હે, ઔર (હાં! ઇસ કિસ્મ કે નકદ) ખરીદને બેચને કે વક્ત પર ભી (એહતિયાત કે તૌર પર) તુમ ગવાહ બના લિયા કરો, ઔર ન લિખનેવાલે કો ઔર ન ગવાહ બનનેવાલે કો કોઇ તકલીફ પહોંચાઇ જાએ ઔર અગર તુમ યે (તકલીફ પહોંચાને કા) કામ કરોગે તો વો તુમ્હારે લિયે ગુનાહ કી બાત હોગી, ઔર તુમ અલ્લાહ તઆલા સે ડરતે રહો, ઔર અલ્લાહ તઆલા (આપસ મેં મામલા કૈસે કરના હે વો) તુમકો સિખલાતે હેં, ઔર અલ્લાહ તઆલા તમામ ચીઝ કો અચ્છી તરહ જાનતે હેં.[૨] ﴾૨૮૨﴿ ઔર અગર તુમ સફર મેં હો ઔર તુમ કો કોઇ (ઉધારી કા લિખાણ) લિખનેવાલા ન મિલે તો (ઉધારી કે અદા કરને કી ઝમાનત (ગેરન્ટી) કે તૌર પર) કોઇ ચીઝ ગિરવી હો જિસ પર કબ્ઝા ભી કર લિયા ગયા હો[૩] ઔર અગર (ઐસે મોકે પર) તુમ એક દૂસરે પર ભરોસા કરો (ઔર બગૈર ગિરવી કે ઉધાર દે દો) તો જિસ પર ભરોસા કિયા ગયા[૪] વો (પૂરી પૂરી) અપની અમાનત (યાની હક્ક) અદા કર દેવે[૫] ઔર વો અલ્લાહ તઆલા સે ડરતા રહે, જો ઉસકે રબ હેં,

[૧] ઉધાર જો વસૂલ કરના હે ઉસકી મિકદાર કિતની હે ઔર ઉધારી કી મુદ્દત કિતની હે ઉસમેં કોઇ શક બાકી ન રહે. [૨] અલ્લાહ તઆલા કે યહાં મુઆમલાત (લેન દેન) કી સફાઇ કી અહમિય્યત(અહમ ઔર ઝરૂરી હોને કી તરફ ઇશારા હે, કુર્આન કી સબસે બડી આયત મુઆમલાત(લેવડ-દેવડ) કે બારે મેં હે. [૩] યાની ગિરવી કી ચીઝ પર ઉધાર દેનેવાલે કા કબ્ઝા હો જાએ; લેકિન વો ઉસસે ફાયદા ન ઉઠાએ. ➲

وَلَا تَكْتُمُوا الشَّهَادَةَ ؕ وَمَنْ يَّكْتُمْهَا فَاِنَّهٗۤ اٰثِمٌ قَلْبُهٗ ؕ وَاللّٰهُ بِمَا تَعْمَلُوْنَ عَلِيْمٌ ﴿۲۸۳﴾ ع

لِلّٰهِ مَا فِي السَّمٰوٰتِ وَمَا فِي الْاَرْضِ ؕ وَاِنْ تُبْدُوْا مَا فِيْۤ اَنْفُسِكُمْ اَوْ تُخْفُوْهُ يُحَاسِبْكُمْ بِهِ اللّٰهُ ؕ فَيَغْفِرُ لِمَنْ يَّشَآءُ وَيُعَذِّبُ مَنْ يَّشَآءُ ؕ وَاللّٰهُ عَلٰى كُلِّ شَيْءٍ قَدِيْرٌ ﴿۲۸۴﴾ اٰمَنَ الرَّسُوْلُ بِمَاۤ اُنْزِلَ اِلَيْهِ مِنْ رَّبِّهٖ وَالْمُؤْمِنُوْنَ ؕ كُلٌّ اٰمَنَ بِاللّٰهِ وَمَلٰٓئِكَتِهٖ وَكُتُبِهٖ وَرُسُلِهٖ ۟ لَا نُفَرِّقُ بَيْنَ اَحَدٍ مِّنْ رُّسُلِهٖ ۟ وَقَالُوْا سَمِعْنَا وَاَطَعْنَا ۫ غُفْرَانَكَ رَبَّنَا وَاِلَيْكَ الْمَصِيْرُ ﴿۲۸۵﴾

और તુમ ગવાહી કો ન છુપાયા કરો, और જો શખ્સ ઇસ (ગવાહી) કો છુપાએગા ઉસકા દિલ ગુનેહગાર હોગા,[૧] और અલ્લાહ તઆલા તુમ જો કામ કરતે હો ઉસકો ખૂબ અચ્છી તરહ જાનતે હેં. ﴿૨૮૩﴾

આસમાનોં મેં જો કુછ હે और ઝમીન મેં જો કુછ હે, વો (સબ) અલ્લાહ તઆલા હી કી મિલ્કીય્યત (માલિકી) મેં હે, और જો બાતેં તુમ્હારે દિલોં મેં હેં ચાહે તુમ ઉસકો ઝાહિર કરો યા ઉસકો તુમ છુપાઓ અલ્લાહ તઆલા તુમસે ઇસકા હિસાબ લેંગે, સો વો (અલ્લાહ તઆલા) જિસકો ચાહેંગે માફ કર દેંગે, और વો (અલ્લાહ તઆલા) જિસકો ચાહેંગે અઝાબ દેંગે, और અલ્લાહ તઆલા હર ચીઝ પર પૂરી કુદરત રખતે હેં. ﴿૨૮૪﴾ રસૂલ (યાની મુહમ્મદ સલ્લલ્લાહુ અલયહિ વસલ્લમ) પર ઉનકે રબ કી તરફ સે જો કુછ ઉતારા ગયા વો ઉસ પર ઇમાન રખતા હે, और (રસૂલ કે સાથ) સબ ઇમાનવાલે ભી (ઇમાન લાએ) વો સબ અલ્લાહ તઆલા પર और ઉસકે ફરિશ્તોં પર और ઉસકી કિતાબોં પર और ઉસકે રસૂલોં પર ઇમાન લે આએ[૨] (વો કેહતે હેં કે ઇમાન લાને મેં) હમ ઉસકે રસૂલોં મેં સે કિસી કે દરમિયાન કોઇ ફર્ક (યાની જુદાઇ) નહીં કરતે, और વો સબ કેહતે હેં કેઃ હમને (અલ્લાહ તઆલા और ઉસકે રસૂલ કે હુકમ કો ધ્યાન સે) સુન લિયા, और (ખુશી સે) હમ ઇતાઅત (ફરમાંબરદારી) કરતે હેં, એ હમારે રબ! હમ આપસે મગફિરત ચાહતે હેં, और (હમકો) આપ હી કી તરફ લોટ કર આના હે. ﴿૨૮૫﴾

---

[૪] યાની ગિરવી રખે બગૈર ઉધાર લેનેવાલા. [૫] યાની જો ઉધાર લિયા હે વો યા જો રકમ ઉધાર લી હે વો પૂરે પૂરી મિકદાર વાપસ કરે.

ઇસ સફે કાઃ [૧] યાની ગવાહી કો છુપાના સિર્ફ ઝબાન કા ગુનાહ ન સમજે; બલ્કે યે તો દિલ કા ગુનાહ હે, ઇસ લિયે કે અસલ ઇરાદા તો પેહલે દિલ હી ને કિયા. [૨] યાની તમામ રસૂલોં કો સચ્ચા માનતે હેં, અમલ કરેંગે હઝરત મુહમ્મદ સલ્લલ્લાહુ અલયહિ વસલ્લમ કી શરીઅત પર.

لَا يُكَلِّفُ اللّٰهُ نَفْسًا اِلَّا وُسْعَهَا ؕ لَهَا مَا كَسَبَتْ وَعَلَيْهَا مَا اكْتَسَبَتْ ؕ رَبَّنَا لَا تُؤَاخِذْنَآ اِنْ نَّسِيْنَآ اَوْ اَخْطَاْنَا ۚ رَبَّنَا وَلَا تَحْمِلْ عَلَيْنَآ اِصْرًا كَمَا حَمَلْتَهٗ عَلَى الَّذِيْنَ مِنْ قَبْلِنَا ۚ رَبَّنَا وَلَا تُحَمِّلْنَا مَا لَا طَاقَةَ لَنَا بِهٖ ۚ وَاعْفُ عَنَّا ۗ وَاغْفِرْ لَنَا ۗ وَارْحَمْنَا ۗ اَنْتَ مَوْلٰىنَا فَانْصُرْنَا عَلَى الْقَوْمِ الْكٰفِرِيْنَ ﴿۲۸۶﴾ ع

અલ્લાહ તઆલા કિસીકો ભી ઉસકી વુસ્અત (યાની તાકત) સે ઝિયાદહ ઝિમ્મેદારી નહીં દેતે, જો આ'માલ ઉસને કિયે ઉસકા ફાયદા ઉસકો મિલેગા, ઔર જો ગુનાહ ઉસને કિયે ઉસકા નુકસાન ઉસ પર પડેગા, (એ મુસલમાનો! યે દુઆ કરો) એ હમારે રબ! અગર હમ સે ભૂલ યા ચૂક હો જાએ તો આપ (ઉસ પર) હમારી પકડ ન ફરમાઇએ, એ હમારે રબ! ઔર હમ પર ઐસે (સખ્ત હુકમ કા) બોજ ન ડાલિયે, જૈસા બોજ આપને હમસે પેહલે લોગોં પર ડાલા થા, એ હમારે રબ! ઔર આપ ઐસે (સખ્ત હુકમ કા) બોજ હમ પર મત ડાલિયે જિન (કો ઉઠાને) કી હમ મેં તાકત ન હો, ઔર આપ હમકો માફ કર દીજીયે, ઔર આપ હમકો બખ્શ દીજીયે, ઔર આપ હમ પર રહમ ફરમાઇએ, આપ હી હમારી મદદ કરનેવાલે હૈં, લિહાઝા કાફિર કોમ કે સાથ લડાઇ મેં આપ હમારી મદદ ફરમાઇએ. ﴾૨૮૬﴿

સૂરઅ આલે ઈમરાન

સૂરઅ આલે ઈમરાન

યે સૂરત મદની હે, ઈસમેં દોસો (૨૦૦) આયતેં હેં, સૂરએ બકરહ કે બાદ ઔર સૂરએ અન્ફાલ સે પેહલે યા ઉસકે બાદ (૪૮) નંબર યા (૮૯) નંબર પર નાઝિલ હુઈ.

'આલે ઈમરાન' કા મતલબ હે 'ઈમરાન કા ખાનદાન'. ઈસ સૂરત મેં આલે ઈમરાન (ઈમરાન કે ખાનદાન) કી ફઝીલતેં બયાન કી ગઈ હેં, યાની ઈમરાન બિન માતાન જો હઝરત મરયમ અલ. કે વાલિદ હેં, ઔર ઉનકી આલ યાની હઝરત ઈમરાન કે ખાનદાનવાલે જિનમેં હઝરત મરયમ અલ. ઔર હઝરત ઈસા અલ. વગૈરહ શામિલ હેં. હઝરત મૂસા અલ. કે વાલિદ કા નામ ભી ઈમરાન હે; લેકિન વો ઔર ઉનકી નસલ યહાં મુરાદ નહીં હે.

સહીહ મુસ્લિમ મેં હઝરત અબૂઉમામા બાહિલી રદિ. સે રિવાયત હે કે : તુમ દો રોશન સૂરતેં: 'બકરહ' ઔર 'આલે ઈમરાન' પઢા કરો; કયૂંકે યે દોનોં સૂરતેં કયામત કે દિન (ઈનકો પઢ કર અમલ કરનેવાલે કે આગે આગે) દો ગેહરે કાલે બાદલોં યા દો સાયા કરનેવાલે યા સફબસ્તા (લાઈનસર) પરિન્દોં કી દો ટોલીયોં કી શક્લ મેં આએંગી, (ઈન દોનોં સૂરતોં કે દરમિયાન એક રોશની ઔર ચમક હોગી જો દોનોં કો જુદા કર રહી હોગી, ઈસ ચમક ઔર રોશની સે બિસ્મિલ્લાહ કી તરફ ઈશારા હે) યે દોનોં સૂરતેં અપને પઢનેવાલોં કી ઝબરદસ્ત સિફારિશ કરેંગી.

હઝરત અસ્મા બિન્તે યઝીદ રદિ. સે રિવાયત હે કે નબી સલ્લલ્લાહુ અલયહિ વસલ્લમ ને ફરમાયા: અલ્લાહ તઆલા કા ઈસ્મે આ'ઝમ (જિસકે ઝરિયે દુઆ માંગી જાએ તો કબૂલ હો જાતી હે) ઈન દો આયતોં મેં હે:

وَاِلٰهُكُمْ اِلٰهٌ وَّاحِدٌ ۚ لَآ اِلٰهَ اِلَّا هُوَ الرَّحْمٰنُ الرَّحِيْمُ ﴿١٦٣﴾

દૂસરી આલે ઈમરાન કી શુરૂવાલી આયત:○ اللّٰهُ لَآ اِلٰهَ اِلَّا هُوَ ۙ الْحَيُّ الْقَيُّوْمُ

ઈસ સૂરત કી એક આયત 'حَسْبُنَا اللّٰهُ وَنِعْمَ الْوَكِيْلُ ﴿١٧٣﴾' હઝરત નબીએ કરીમ સલ્લલ્લાહુ અલયહિ વસલ્લમ ઔર હઝરાતે સહાબા ને ગઝવએ ઉહદ કે ફોરન બાદ ખતરનાક મોકે પર ઉસકો પઢા થા, ઈસી તરહ જબ હઝરત ઈબ્રાહીમ અલ. કો આગ મેં ડાલા ગયા થા તબ આપને ઉસકો પઢા. મા'લૂમ હુવા કે મુસીબત ઔર તકલીફ કે મોકે પર ઉસકા વિર્દ કરના (બાર બાર પઢના) મુફીદ હે.

ઈસ સૂરત કા એક નામ 'સૂરએ મુજાદલા' ભી નકલ કિયા ગયા હે; નજરાન (યમન) સે નસારા કા એક વફદ (જમાઅત) નબીએ કરીમ સલ્લલ્લાહુ અલયહિ વસલ્લમ કી ખિદમત મેં આયા, ઔર ઉન્હોંને હઝરત ઈસા અલ. કે ખુદા હોને કે સિલસિલે મેં મુજાદલા કિયા(બહસ કી).

بِسۡمِ اللّٰہِ الرَّحۡمٰنِ الرَّحِیۡمِ

الٓمّٓ ۚ﴿۱﴾ اللّٰہُ لَاۤ اِلٰہَ اِلَّا ہُوَ ۙ الۡحَیُّ الۡقَیُّوۡمُ ؕ﴿۲﴾ نَزَّلَ عَلَیۡکَ الۡکِتٰبَ بِالۡحَقِّ مُصَدِّقًا لِّمَا بَیۡنَ یَدَیۡہِ وَ اَنۡزَلَ التَّوۡرٰىۃَ وَ الۡاِنۡجِیۡلَ ۙ﴿۳﴾ مِنۡ قَبۡلُ ہُدًی لِّلنَّاسِ وَ اَنۡزَلَ الۡفُرۡقَانَ ۬ؕ اِنَّ الَّذِیۡنَ کَفَرُوۡا بِاٰیٰتِ اللّٰہِ لَہُمۡ عَذَابٌ شَدِیۡدٌ ؕ وَ اللّٰہُ عَزِیۡزٌ ذُو انۡتِقَامٍ ﴿۴﴾ اِنَّ اللّٰہَ لَا یَخۡفٰی عَلَیۡہِ شَیۡءٌ فِی الۡاَرۡضِ وَ لَا فِی السَّمَآءِ ؕ﴿۵﴾ ہُوَ الَّذِیۡ یُصَوِّرُکُمۡ فِی الۡاَرۡحَامِ کَیۡفَ یَشَآءُ ؕ لَاۤ اِلٰہَ اِلَّا ہُوَ الۡعَزِیۡزُ الۡحَکِیۡمُ ﴿۶﴾

અલ્લાહ તઆલા કે નામ સે (મેં શુરૂ કરતા હું) જિનકી રહમત સબકે લિયે હે, જો બહોત ઝિયાદહ રહમ કરનેવાલે હેં.

الٓمّٓ ﴿૧﴾ અલ્લાહ તઆલા વો હેં જિનકે સિવા કોઇ ઇબાદત કે કાબિલ નહીં, જો હમેશા ઝિંદા (ઔર) પૂરી કાઇનાત કો સંભાલનેવાલે હેં.﴿૨﴾ જિસ (અલ્લાહ તઆલા) ને તુમ પર સચ્ચી કિતાબ ઉતારી,[૧] જો અપને સે પેહલે (નાઝિલ હોને) વાલી (કિતાબોં) કો સચ્ચા બતાતી હે, ઔર ઉસ (અલ્લાહ તઆલા હી) ને તૌરાત ઔર ઇન્જીલ (ભી) ઉતારી. ﴿૩﴾ જો ઉસ (કુર્આન) સે પેહલે લોગોં કે લિયે હિદાયત કા ઝરિયા થીં[૨] ઔર ઉસ (અલ્લાહ તઆલા) ને હક (સચ) કો બાતિલ (જૂઠ) સે જુદા કરનેવાલી ચીઝ ભી ઉતારી[૩] યકીની બાત હે કે જિન લોગોં ને અલ્લાહ તઆલા કી આયતોં કા ઇન્કાર કિયા ઉનકે લિયે સખ્ત અઝાબ હે, ઔર અલ્લાહ તઆલા તો ઝબરદસ્ત, ઇન્તિકામ (યાની બુરાઇ કા બદલા દેને) વાલે હેં.﴿૪﴾ યકીની બાત હે કે ઝમીન ઔર આસમાન મેં કોઇ ચીઝ અલ્લાહ તઆલા સે (બિલ્કુલ) છુપ નહીં સકતી.﴿૫﴾ વહી (અલ્લાહ તઆલા) હેં જો માઓં કે પેટ મેં જિસ તરહ ચાહતે હેં તુમ્હારી સૂરતેં બનાતે હેં, ઉસ (અલ્લાહ તઆલા) કે સિવા કોઇ મા'બૂદ નહીં, બડે ઝબરદસ્ત, બડી હિકમતવાલે હેં.﴿૬﴾

---

[૧] (દૂસરા તર્જુમા) ઐસી કિતાબ ઉતારી જો હક કો શામિલ હે, (યાની સચ્ચી બાતેં ઉસમેં હેં)

[૨] (દૂસરા તર્જુમા) ઉસ (કુર્આન) સે પેહલે લોગોં કી હિદાયત કે લિયે તૌરાત ઔર ઇન્જીલ કો ઉતારા.

[૩] કુર્આન ખૂદ હક (સચ) ઔર બાતિલ (જૂઠ) મેં ફેસ્લા કરતા હે, ઇસી તરહ નબિયોં કે મોઅજિઝે ભી હક ઔર બાતિલ મેં જુદાઇ કરતે હેં, ઔર હર ઝમાને મેં ઉસ ઝમાને કે હાલાત કે મુનાસિબ હક ઔર બાતિલ મેં ફર્ક કરનેવાલી ચીઝેં ભી અલ્લાહ તઆલા ને ઉતારીં.

هُوَالَّذِيْٓ اَنْزَلَ عَلَيْكَ الْكِتٰبَ مِنْهُ اٰيٰتٌ مُّحْكَمٰتٌ هُنَّ اُمُّ الْكِتٰبِ وَاُخَرُ مُتَشٰبِهٰتٌ ۭ فَاَمَّا الَّذِيْنَ فِيْ قُلُوْبِهِمْ زَيْغٌ فَيَتَّبِعُوْنَ مَا تَشَابَهَ مِنْهُ ابْتِغَاۗءَ الْفِتْنَةِ وَابْتِغَاۗءَ تَاْوِيْلِهٖ ڤ وَمَا يَعْلَمُ تَاْوِيْلَهٗٓ اِلَّا اللّٰهُ ڤ وَالرّٰسِخُوْنَ فِي الْعِلْمِ يَقُوْلُوْنَ اٰمَنَّا بِهٖ ۙ كُلٌّ مِّنْ عِنْدِ رَبِّنَا ۚ وَمَا يَذَّكَّرُ اِلَّآ اُولُوا الْاَلْبَابِ ۝ رَبَّنَا لَا تُزِغْ قُلُوْبَنَا بَعْدَ اِذْ ھَدَيْتَنَا وَھَبْ لَنَا مِنْ لَّدُنْكَ رَحْمَةً ۚ اِنَّكَ اَنْتَ الْوَھَّابُ ۝ رَبَّنَآ اِنَّكَ جَامِعُ النَّاسِ لِيَوْمٍ لَّا رَيْبَ فِيْهِ ۭ اِنَّ اللّٰهَ لَا يُخْلِفُ الْمِيْعَادَ ۝ ع

(એ નબી!) ઉસી (અલ્લાહ તઆલા) ને તુમ પર કિતાબ (યાની કુર્આન) ઉતારી, ઉસ (કિતાબ) મેં સે કુછ આયતેં મુહકમ હેં[૧] વહી (મુહકમ આયતેં) કિતાબ કી અસલ (બુન્યાદ) હેં ઔર દૂસરી (કુછ આયતેં) મુતશાબિહાત હેં,[૨] સો જિન લોગોં કે દિલોં મેં ટેઢાપન હે,[૩] વો ઇન મુતશાબેહ આયતોં કે પીછે (લગે) રેહતે હેં,[૪] ફિત્ના પૈદા કરને કી ગર્ઝ સે ઔર ઉનકી તાવીલેં તલાશ કરને કે લિયે;[૫] હાલાંકે ઉન (મુતશાબેહ) કા સહીહ મતલબ તો અલ્લાહ તઆલા હી જાનતે હેં, ઔર જિન લોગોં કા ઇલ્મ મઝબૂત હે વો (યૂં) કેહતે હેં કેઃ હમ ઉન (મુતશાબેહ આયતોં) પર (ઇજમાલી) યકીન રખતે હેં,[૬] સબ (આયતેંઃ મુહકમ ઔર મુતશાબેહ) હમારે રબ કી તરફ સે (ઉતરી) હેં ઔર અક્લવાલે હી નસીહત હાસિલ કરતે હેં.《૭》 (ઐસે અક્લવાલે લોગ યે દુઆ કરતે હેં કે) એ હમારે રબ! જબ આપ હમકો હિદાયત દે ચુકે તો અબ ઉસ (હિદાયત) કે બાદ હમારે દિલોં મેં ટેઢાપન પૈદા ન હોને દીજીયે, ઔર (ખાસ) અપને પાસ સે આપ હમકો રહમત અતા ફરમાઇએ, યકીની બાત હે કે આપ હી સબસે ઝિયાદહ દેનેવાલે હેં.《૮》 એ હમારે રબ! યકીની બાત હે કે આપ લોગોં કો ઐસે દિન (યાની કયામત) મેં જમા કરનેવાલે હેં જિસ (કે આને) મેં કોઇ શક નહીં, યકીની બાત હે કે અલ્લાહ તઆલા (અપને) વઅદહ કે ખિલાફ નહીં કરતે.《૯》

---

[૧] મુહકમ વો આયતેં હેં જિનકા મતલબ સાફ ઔર ઝાહિર હો.

[૨] યાની જિનકા હકીકી મા'ના હમકો મા'લૂમ નહીં યા જિસકા મતલબ ઝાહિર નહીં હે, યા અલગ અલગ મા'ના મેં સે એક મા'ના કો નક્કી કરના મુશ્કિલ હો.[૩] યાની જિનકી સોચ હી ટેઢી હે.[૪] (દૂસરા તર્જુમા) વો મુતશાબેહ આયતોં હી મેં લગે રહતે હેં. (ઉસકા મા'ના મા'લૂમ કરને કે પીછે પડે રેહતે હેં.)[૫] ગલત તાવીલ (મતલબ નિકાલ) કર કે અપને ગલત અકીદે કો સાબિત કરને કી કોશિશ કરના.[૬] યે મુતશાબેહ આયતેં ભી અલ્લાહ તઆલા હી ને નાઝિલ કી હેં, ઇસ બાત કા હમ યકીન રખતે હેં, અગરચે ઉનકા મતલબ હમકો મા'લૂમ નહીં.

إِنَّ الَّذِينَ كَفَرُوا لَنْ تُغْنِيَ عَنْهُمْ أَمْوَالُهُمْ وَلَا أَوْلَادُهُمْ مِنَ اللَّهِ شَيْئًا ۖ وَأُولَٰئِكَ هُمْ وَقُودُ النَّارِ ﴿١٠﴾
كَدَأْبِ آلِ فِرْعَوْنَ ۙ وَالَّذِينَ مِنْ قَبْلِهِمْ ۚ كَذَّبُوا بِآيَاتِنَا ۚ فَأَخَذَهُمُ اللَّهُ بِذُنُوبِهِمْ ۗ وَاللَّهُ شَدِيدُ الْعِقَابِ ﴿١١﴾
قُلْ لِلَّذِينَ كَفَرُوا سَتُغْلَبُونَ وَتُحْشَرُونَ إِلَىٰ جَهَنَّمَ ۚ وَبِئْسَ الْمِهَادُ ﴿١٢﴾ قَدْ كَانَ لَكُمْ آيَةٌ فِي فِئَتَيْنِ الْتَقَتَا ۖ
فِئَةٌ تُقَاتِلُ فِي سَبِيلِ اللَّهِ وَأُخْرَىٰ كَافِرَةٌ يَرَوْنَهُمْ مِثْلَيْهِمْ رَأْيَ الْعَيْنِ ۚ وَاللَّهُ يُؤَيِّدُ بِنَصْرِهِ مَنْ يَشَاءُ ۗ

યકીની બાત હે કે જિન લોગોં ને કુફ્ર અપના રખા હે, અલ્લાહ તઆલા (કી પકડ) કે મુકાબ્લે મેં ઉનકે માલ ઔર ઉનકી અવલાદ ઉનકે કુછ ભી કામ નહીં આએંગે, ઔર વહી લોગ આગ કા ઈંધન (બળતણ) બનેંગે.﴾૧૦﴿ ઉનકા હાલ ફિરઔનવાલે ઔર ઉનકે પેહલે લોગોં (કાફિરોં) જૈસા હે કે ઉન્હોંને હમારી આયતોં કો જુઠલાયા, ફિર (અંજામ યે હુવા કે) અલ્લાહ તઆલા ને ઉનકો ઉનકે ગુનાહોં કી વજહ સે પકડ લિયા, ઔર અલ્લાહ તઆલા કા અઝાબ સખ્ત હે.﴾૧૧﴿ જિન લોગોં ને કુફ્ર અપના લિયા હે તુમ ઉનસે કેહ દો કેઃ જલ્દી હી (દુનિયા મેં) તુમ હરા દિયે જાઓગે, ઔર (આખિરત મેં) તુમકો જમા કર કે જહન્નમ કી તરફ લે જાયા જાએગા, ઔર વો (જહન્નમ) બહોત બુરા ઠિકાના હે.﴾૧૨﴿ પક્કી બાત યે હે કે તુમ્હારે લિયે દો જમાઅતોં[૧] મેં બડી નિશાની હે, જિનમેં આપસ મેં એક દૂસરે સે (બદર કે મૈદાન મેં) મુકાબ્લા હુવા (લડાઇ હુઇ) , એક (મુસલમાનોં કી) જમાઅત અલ્લાહ તઆલા કે રાસ્તે મેં લડ રહી થી, ઔર દૂસરી જમાઅત કાફિરોં કી થી, જો ખુલી આંખોં સે ઉનકો અપને સે દુગના ઝિયાદહ દેખ રહે થે,[૨] ઔર અલ્લાહ તઆલા જિસકો ચાહતે હેં અપની મદદ સે તાકત પહોંચાતે હેં,

---

[૧] બદર કે વાકિઅહ મેં એક મુસલમાન કી જમાઅત ઔર દૂસરી મુશ્રિકીન કી જમાઅત મેં.

[૨] બદર કી લડાઇ મેં અલગ અલગ હાલાત પેશ આએ, યહાં એક ખાસ હાલત કા બયાન હે કે કાફિરોં કે લશ્કર કો મુસલમાનોં કી તા'દાદ અપને સે દુગની નઝર આ રહી થી, જિસકી વજહ સે કાફિરોં કે દિલોં મેં મુસલમાનોં કી તા'દાદ કે ઝિયાદહ હોને કે ખ્યાલ સે એક રોબ (ડર) પૈદા હો ગયા. દૂસરા મતલબ યે હે કેઃ મુસલમાનોં કો કાફિરોં કી તા'દાદ અપની તા'દાદ સે દુગની નઝર આઇ, યાની લગભગ છે સો છબીસ (૬૨૬); ઇસ લિયે કે બહાદુર લોગ અપને સે દુગને સે મુકાબ્લે કો મા'મૂલી બાત સમતે હેં. હઝરત અલ્લામા ઉષ્માની રહ. કી બાત કા ખુલાસા યે હે કેઃ બદર મેં એક મોકે પર મુસલમાન ઔર કાફિર હર એક કે લશ્કર કો ઐસી હાલત પેશ આઇ કે હર એક સામનેવાલે કો દુગના દેખ રહે થે; ઇસ લિયે કાફિરોં કે દિલ મેં ડર આ ગયા, ઔર મુસલમાનોં કો કાફિરોંકી તા'દાદ અપને સે દુગની નઝર આઇ; ઇસ લિયે હક તઆલા કી તરફ તવજ્જુહ ઝિયાદહ હો ગઇ, ઔર સૂરએ અન્ફાલ મેં એક દૂસરે મોકે કા બયાન હેઃ જિસમેં હર લશ્કર કો દૂસરા લશ્કર કમ નઝર આ રહા થા.

اِنَّ فِیْ ذٰلِكَ لَعِبْرَةً لِّاُولِی الْاَبْصَارِ ﴿۱۳﴾ زُیِّنَ لِلنَّاسِ حُبُّ الشَّهَوٰتِ مِنَ النِّسَآءِ وَ الْبَنِیْنَ وَ الْقَنَاطِیْرِ الْمُقَنْطَرَةِ
مِنَ الذَّهَبِ وَ الْفِضَّةِ وَ الْخَیْلِ الْمُسَوَّمَةِ وَ الْاَنْعَامِ وَ الْحَرْثِ ؕ ذٰلِكَ مَتَاعُ الْحَیٰوةِ الدُّنْیَا ۚ وَ اللّٰهُ عِنْدَهٗ حُسْنُ
الْمَاٰبِ ﴿۱۴﴾ قُلْ اَؤُنَبِّئُكُمْ بِخَیْرٍ مِّنْ ذٰلِكُمْ ؕ لِلَّذِیْنَ اتَّقَوْا عِنْدَ رَبِّهِمْ جَنّٰتٌ تَجْرِیْ مِنْ تَحْتِهَا الْاَنْهٰرُ خٰلِدِیْنَ
فِیْهَا وَ اَزْوَاجٌ مُّطَهَّرَةٌ وَّ رِضْوَانٌ مِّنَ اللّٰهِ ؕ وَ اللّٰهُ بَصِیْرٌۢ بِالْعِبَادِ ﴿۱۵﴾ اَلَّذِیْنَ یَقُوْلُوْنَ رَبَّنَاۤ اِنَّنَاۤ اٰمَنَّا فَاغْفِرْ لَنَا
ذُنُوْبَنَا وَ قِنَا عَذَابَ النَّارِ ﴿۱۶﴾ اَلصّٰبِرِیْنَ وَ الصّٰدِقِیْنَ وَ الْقٰنِتِیْنَ وَ الْمُنْفِقِیْنَ وَ الْمُسْتَغْفِرِیْنَ بِالْاَسْحَارِ ﴿۱۷﴾

યકીની બાત હે કે ઉસમેં આંખોં (સે દેખને) વાલોં કે લિયે બડી ઇબ્રત (બોધપાઠ) હે.﴾૧૩﴿ જો ચીઝેં (નફસાની, દિલ કી) ખ્વાહિશોં કે મુતાબિક હોતી હેં[૧] ઉન (ચીઝોં) કી મુહબ્બત લોગોં કે લિયે ખુશનુમા (ખૂબસૂરત) બના દી ગઇ, યાની ઔરતેં ઔર બેટે ઔર સોને ઔર ચાંદી કે જમા કિયે હુવે ઢેર, ઔર નિશાન લગે હુવે ઘોડે ઔર જાનવર ઔર ખેતી; (મગર) યે સબ દુનિયાવી ઝિંદગી કા સામાન હે, ઔર બેહતરીન ઠિકાના તો અલ્લાહ તઆલા કે પાસ હે.﴾૧૪﴿ (એ નબી!) તુમ (ઇનસે) કહો કે: કયા ઇન સબ (દુનિયાવી સામાન) સે બેહતર ચીઝ મેં તુમકો બતલાઉં? તકવાવાલોં કે લિયે ઉનકે રબ કે પાસ વો બાગાત (વાડીયાં) હેં જિનકે નીચે સે નેહરેં બેહતી હેં, ઉનમેં વો હમેશા રહેંગે, ઔર પાકીઝા બીવીયાં (ભી) હેં, ઔર અલ્લાહ તઆલા કી ખુશી ભી (ઉનકો હાસિલ હોગી) ઔર અલ્લાહ તઆલા (તમામ) બંદોં કો અચ્છી તરહ દેખતે હેં.﴾૧૫﴿ જો (તકવાવાલે બંદે યૂં) કેહતે હેં કે: એ હમારે રબ! યકીની બાત હે કે હમ ઇમાન લે આએ, લિહાઝા આપ હમારે ગુનાહોં કો માફ કર દીજીયે, ઔર આપ હમકો આગ કે અઝાબ સે બચા લીજીયે.﴾૧૬﴿ જો સબ્ર કરનેવાલે હેં ઔર જો સચ્ચાઇ પર રેહનેવાલે હેં[૨] ઔર જો ફરમાંબરદાર (યાની માનનેવાલે) હેં ઔર જો (અલ્લાહ તઆલા કી ખુશી કે લિયે) ખર્ચ કરનેવાલે હેં, ઔર જો રાત કે આખરી હિસ્સે મેં ઇસ્તિગફાર કરનેવાલે હેં.﴾૧૭﴿

---

[૧] (દૂસરા તર્જુમા) પસંદીદહ ચીઝોં કી મુહબ્બત ને લોગોં કો ફરેફ્તા (દીવાના) કર દિયા હે.

[૨] યાની સચ્ચાઇ ઉનકી આદત હે.

شَهِدَ اللّٰهُ اَنَّهٗ لَاۤ اِلٰهَ اِلَّا هُوَ ۙ وَالْمَلٰٓئِكَةُ وَاُولُوا الْعِلْمِ قَآئِمًا بِالْقِسْطِ ؕ لَاۤ اِلٰهَ اِلَّا هُوَ الْعَزِيْزُ الْحَكِيْمُ ﴿۱۸﴾ اِنَّ الدِّيْنَ عِنْدَ اللّٰهِ الْاِسْلَامُ ۟ وَمَا اخْتَلَفَ الَّذِيْنَ اُوْتُوا الْكِتٰبَ اِلَّا مِنْۢ بَعْدِ مَا جَآءَهُمُ الْعِلْمُ بَغْيًۢا بَيْنَهُمْ ؕ وَمَنْ يَّكْفُرْ بِاٰيٰتِ اللّٰهِ فَاِنَّ اللّٰهَ سَرِيْعُ الْحِسَابِ ﴿۱۹﴾

(ખૂદ) અલ્લાહ તઆલા ને ગવાહી[૧] દી હે કે યકીની બાત હે કે ઉસ (અલ્લાહ તઆલા) કે સિવા કોઇ મા’બૂદ નહીં હે, ઔર ફરિશ્તોં ને ઔર ઇલ્મવાલોં ને ભી (તૌહીદ હી કા ઇકરાર કિયા હે) વહી (અલ્લાહ તઆલા) ઇન્સાફ કો કાઇમ કરનેવાલે હૈં, ઉન (અલ્લાહ તઆલા) કે સિવા કોઇ મા’બૂદ નહીં, જો બડે ઝબરદસ્ત હૈં, બડી હિકમતવાલે હૈં.﴿૧૮﴾ યકીની બાત હે કે અલ્લાહ તઆલા કે યહાં (મકબૂલ) દીન (તો) ઇસ્લામ હી હે, ઔર જિન લોગોં કો કિતાબ દી ગઇ[૨] વો (ઇસ્લામ કી સચ્ચાઇ કા) ઇલ્મ ઉનકો હાસિલ હોને કે બાદ આપસ કે હસદ કી વજહ સે હી મુખાલિફ (દુશ્મન) હો ગએ,[૩] ઔર જો શખ્સ ભી અલ્લાહ તઆલા કી આયતોં (પર ઇમાન લાને) સે ઇન્કાર કરે તો યકીની બાત હે કે અલ્લાહ તઆલા બહોત જલ્દ હિસાબ લેનેવાલે હૈં.﴿૧૯﴾

---

[૧] શહાદત (ગવાહી) કા મા’ના ખબરદાર કરના; યાની હર હર ચીઝ સે તૌહીદ કા પતા ચલનાઃ

(અલિફ) અલ્લાહ તઆલા કી ગવાહી કા મતલબઃ ઇસ કાઇનાત મેં જિતની ભી ચીઝેં અલ્લાહ તઆલા ને બનાઇ હૈં, હર ચીઝ ઉસકે એક હોને પર દલીલ હે, ઇસી તરહ આસમાની કિતાબોં મેં જો બાતેં અલ્લાહ તઆલા ને બયાન ફરમાઇ હે વો સબ તૌહીદ હી કો બતલાતી હૈં.

(બા) ફરિશ્તોં કી ગવાહીઃ ફરિશ્તે ગૈબ કી બહોત સારી ચીઝેં જાનતે ઔર દેખતે હૈં, ઔર અપને ઝિક્ર મેં તૌહીદ સે ભરે હુવે કલિમે પઢતે હૈં, ઉસસે ફરિશ્તોં કી ભી શહાદત હો ગઇ, કે અલ્લાહ તઆલા એક હે, ઔર ફરિશ્તે તૌહીદ કા પૈગામ ભી લાતે હૈં.

(જીમ) અહલે ઇલ્મ કી શહાદતઃ અહલે ઇલ્મ સે અલ્લાહ તઆલા કે નબી ઔર પયગમ્બર ખાસ તૌર સે મુરાદ હૈં, સાથ હી હર ઝમાને કે આસમાની કિતાબોં કા ઇલ્મ રખનેવાલે ઉલમા, યે સબ અલ્લાહ તઆલા કે એક હોને કી શહાદત દેતે હૈં, ઇસી તરહ જો લોગ ઇસ દુનિયા મેં અલ્લાહ તઆલા કી પૈદા કી હુઇ ચીઝોં મેં ગૌર કરતે હૈં વો ખૂદ ભી અલ્લાહ તઆલા કે એક હોને કી શહાદત દેતે હૈં.

[૨] (દૂસરા તર્જુમા) અહલે કિતાબ ને ઇસ્લામ કે બારે મેં જો ઇખ્તિલાફ કિયા.

[૩] અહલે કિતાબ કો મુસલમાનોં સે હસદ થા; ઇસ લિયે વો ઇમાન નહીં લાએ, ઇસી તરહ અહલે કિતાબ ઉલમા મેં ‘બડા’ બનને કી એક બીમારી થી તો ઉનકો યે ડર લગ ગયા કે અગર હમ ઇમાન લે આએ તો જો હમકો અવામ પર સરદારી હાસિલ હે વો ચલી જાએગી, ઇસી તરહ ‘ઝિદ’ ભી ઉનમેં થી ઔર ઝિદ (હઠ) ઇન્સાન કો બહોત સારી ખૈર (ભલાઇ) સે મહરૂમ કરતી હે.

فَإِنْ حَاجُّوكَ فَقُلْ أَسْلَمْتُ وَجْهِيَ لِلّٰهِ وَمَنِ اتَّبَعَنِ ۗ وَقُلْ لِّلَّذِيْنَ أُوتُوا الْكِتٰبَ وَالْأُمِّيّٖنَ ءَأَسْلَمْتُمْ ۚ فَإِنْ أَسْلَمُوا فَقَدِ اهْتَدَوْا ۚ وَإِنْ تَوَلَّوْا فَإِنَّمَا عَلَيْكَ الْبَلٰغُ ۗ وَاللّٰهُ بَصِيْرٌۢ بِالْعِبَادِ ﴿٢٠﴾ ع

إِنَّ الَّذِيْنَ يَكْفُرُوْنَ بِاٰيٰتِ اللّٰهِ وَيَقْتُلُوْنَ النَّبِيّٖنَ بِغَيْرِ حَقٍّ ۙ وَّيَقْتُلُوْنَ الَّذِيْنَ يَأْمُرُوْنَ بِالْقِسْطِ مِنَ النَّاسِ ۙ فَبَشِّرْهُمْ بِعَذَابٍ أَلِيْمٍ ﴿٢١﴾ أُولٰٓئِكَ الَّذِيْنَ حَبِطَتْ أَعْمَالُهُمْ فِي الدُّنْيَا وَالْاٰخِرَةِ ۫ وَمَا لَهُمْ مِّنْ نّٰصِرِيْنَ ﴿٢٢﴾

(એ નબી!) સો અગર વો (મુશ્રિક લોગ ઔર અહલે કિતાબ મેં સે ઇસ્લામ કા ઇન્કાર કરનેવાલે) તુમસે ઝગડા કરેં તો (જવાબ મેં) કેહ દો કેઃ મેં ને ઔર મેરે માનનેવાલોં ને અલ્લાહ તઆલા કી ફરમાંબરદારી કબૂલ કર લી,[૧] ઔર (એ નબી!) જિનકો કિતાબ દી ગઇ હે ઉનસે ઔર (અરબ કે) અનપઢ (મુશ્રિક) લોગોં સે સવાલ કરો કેઃ કયા તુમ ઇસ્લામ કબૂલ કરતે હો? સો અગર વો ઇસ્લામ કબૂલ કર લેં તો પક્કી બાત યે હે કે વો સીધા રાસ્તા પા લેંગે, ઔર અગર વો (ઇસ્લામ કબૂલ કરને સે) મુંહ ફિરાવેં[૨] તો આપકી ઝિમ્મેદારી તો (અલ્લાહ તઆલા કી બાત) સિર્ફ પહોંચા દેને કી હે, ઔર અલ્લાહ તઆલા (અપને) બંદોં કો (અચ્છી તરહ) દેખ રહે હેં.﴾૨૦﴿

યકીની બાત હે કે જો લોગ અલ્લાહ તઆલા કી આયતોં કા ઇન્કાર કરતે હેં ઔર નબિયોં કા નાહક કત્લ કરતે હેં ઔર લોગોં મેં સે ઇન્સાફ કા હુક્મ દેનેવાલોં[૩] કો કત્લ કરતે હેં તો ઉનકો દર્દનાક અઝાબ કી ખુશખબરી સુના દો.[૪] ﴾૨૧﴿ યે વો લોગ હેં જિનકે આ'માલ દુનિયા ઔર આખિરત મેં બરબાદ હો ગએ, ઔર ઉનકા કોઇ ભી (આખિરત મેં) મદદ કરનેવાલા નહીં હોગા. ﴾૨૨﴿

---

[૧] (દૂસરા તર્જુમા) અપના રૂખ અલ્લાહ તઆલા કી તરફ કર લિયા.

[૨] યાની ઇસ્લામ કબૂલ કરને સે ઇન્કાર કરે.

[૩] (દૂસરા તર્જુમા) ઇન્સાફ કી તરગીબ દેનેવાલોં કો.

[૪] કાફિર લોગ અપને જિન કરતૂત (બુરે કામ) પર આજ દુનિયા મેં ખુશ હો રહે હેં, આખિરત મેં વહી કરતૂત અઝાબ કા ઝરિયા હોંગે, ઇસસે મા'લૂમ હુવા કે ઇન કાફિરોં કે લિયે અઝાબ પર ખુશખબરી કા લફ્ઝ ઇસ્તિઅમાલ હુવા, વો ભી ઇન કાફિરોં કા એક તરહ કા મઝાક હે.

أَلَمْ تَرَ إِلَى الَّذِينَ أُوتُوا نَصِيبًا مِّنَ الْكِتَابِ يُدْعَوْنَ إِلَىٰ كِتَابِ اللَّهِ لِيَحْكُمَ بَيْنَهُمْ ثُمَّ يَتَوَلَّىٰ فَرِيقٌ مِّنْهُمْ وَهُم مُّعْرِضُونَ ﴿٢٣﴾ ذَٰلِكَ بِأَنَّهُمْ قَالُوا لَن تَمَسَّنَا النَّارُ إِلَّا أَيَّامًا مَّعْدُودَاتٍ ۖ وَغَرَّهُمْ فِي دِينِهِم مَّا كَانُوا يَفْتَرُونَ ﴿٢٤﴾ فَكَيْفَ إِذَا جَمَعْنَاهُمْ لِيَوْمٍ لَّا رَيْبَ فِيهِ وَوُفِّيَتْ كُلُّ نَفْسٍ مَّا كَسَبَتْ وَهُمْ لَا يُظْلَمُونَ ﴿٢٥﴾

(એ નબી!) કયા તુમને ઉન લોગોં (કી હાલત) કો નહીં દેખા જિનકો કિતાબ (યાની તૌરાત) કા એક હિસ્સા દિયા ગયા (જબ) ઉનકો અલ્લાહ તઆલા કી કિતાબ[૧] કી તરફ બુલાયા જાતા હે; તાકે વો (અલ્લાહ તઆલા કી કિતાબ) ઉનકે દરમિયાન મેં ફેસ્લા કરે, ઉસકે બાવજૂદ ઉન (અહલે કિતાબ) કી એક જમાઅત એ'રાઝ કરતે હુવે (બચતે હુવે) મુંહ ફિરા લેતી હે.﴾૨૩﴿ યે (કુર્આન કી દા'વત કો ન માનના) ઇસ લિયે હુવા કે વો (અહલે કિતાબ) કેહને લગે કે: ચંદ દિનોં કે સિવા જહન્નમ કી આગ હમકો હરગિઝ નહીં લગેગી, ઔર ઉનકો ઉનકે દીન કે બારે મેં અપની ખૂદ કી બનાઇ હુઇ (યાની ઘડી હુઇ) બાતોં ને ધોકે મેં ડાલ રખા હે.﴾૨૪﴿ ફિર કયા હાલ હોગા જબ હમ ઉનકો ઉસ (કયામત કે) દિન મેં જમા કર કે લાવેંગે, જિસ (કે આને) મેં ઝરા ભી શક નહીં હે, ઔર હર નફસ (શખ્સ) કો ઉસકે કિયે હુવે કામોં કા પૂરા બદલા દિયા જાએગા, ઔર ઉન પર કોઇ ઝુલ્મ નહીં હોગા.[૨] ﴾૨૫﴿

---

[૧] કિતાબ સે કયા મુરાદ હે?

(અલિફ) અગર કુર્આન મુરાદ લિયા જાએ તો મતલબ યે હોગા કે ખૂદ તૌરાત ઔર ઇન્જીલ ને કુર્આન મજીદ કે સચ્ચા હોને કી ખુશખબરી દી હે, લિહાઝા કુર્આન કી તઅલીમાત કી રોશની મેં અપને મઝહબી ઇખ્તિલાફ કા ફેસ્લા કરા લો.

(બા) કિતાબ સે મુરાદ ખૂદ તૌરાત ઔર ઇન્જીલ હે, તૌરાત ઔર ઇન્જીલ કી જો બાતેં અસલી થીં, તહરીફ (રદ્દો બદલ) સે બચી હુઇ થીં, ઔર વો અસલી આસમાની મઝમૂન (લેખ) કા થોડા બહોત હિસ્સા નબીએ કરીમ સલ્લલ્લાહુ અલયહિ વસલ્લમ કે ઝમાને કે અહલે કિતાબ કો પહોંચા થા, જિનમેં નબીએ કરીમ સલ્લલ્લાહુ અલયહિ વસલ્લમ ઔર કુર્આન કે સચ્ચાઇ કી બાતેં થીં; અગરચે ઇસ તરહ કી કુછ બાતેં આજ ભી ઇન બદલી હુઇ કિતાબોં મેં હેં, તૌરાત ઔર ઇન્જીલ કી ઇન બાતોં કી રોશની મેં મઝહબી ઇખ્તિલાફ કા ફેસ્લા કરાના આસાન હે.

[૨] યાની કિસી ઇન્સાન કી કોઇ ભી નેકી બરબાદ નહીં હોગી, છોટી બડી હર નેકી પર સવાબ મિલેગા, ઇસી તરહ કિસી ને કોઇ જુર્મ ન કિયા હો ઉસકે બાવજૂદ ઉસને યે જુર્મ કિયા ઐસા બતા કર સઝા નહીં દી જાએગી, જિસકે જૈસે ઔર જિતને ગુનાહ હોંગે ઉસી કે મુતાબિક ઉસકો સઝા દી જાએગી, ઉસસે ઝિયાદહ સઝા ઉસકો નહીં દી જાએગી.

قُلِ اللّٰهُمَّ مٰلِكَ الْمُلْكِ تُؤْتِي الْمُلْكَ مَنْ تَشَآءُ وَتَنْزِعُ الْمُلْكَ مِمَّنْ تَشَآءُ ۫ وَتُعِزُّ مَنْ تَشَآءُ وَتُذِلُّ مَنْ تَشَآءُ ؕ بِيَدِكَ الْخَيْرُ ؕ اِنَّكَ عَلٰى كُلِّ شَيْءٍ قَدِيْرٌ ﴿٢٦﴾ تُوْلِجُ الَّيْلَ فِي النَّهَارِ وَتُوْلِجُ النَّهَارَ فِي الَّيْلِ ۫ وَتُخْرِجُ الْحَيَّ مِنَ الْمَيِّتِ وَتُخْرِجُ الْمَيِّتَ مِنَ الْحَيِّ ۫ وَتَرْزُقُ مَنْ تَشَآءُ بِغَيْرِ حِسَابٍ ﴿٢٧﴾

(એ નબી!) તુમ (ઐસા) કહો કે: એ અલ્લાહ! જો હુકૂમત (યાની સલ્તનત) કે માલિક હેં, આપ જિસકો ચાહતે હેં હુકૂમત અતા ફરમાતે હેં, ઔર આપ જિસસે ચાહતે હેં (ઉસસે) હુકૂમત કો છીન લેતે હેં, ઔર આપ જિસકો ચાહતે હેં (ઉસકો) ઇઝઝત દેતે હેં, ઔર આપ જિસકો ચાહતે હેં ઝલીલ કરતે હેં, તમામ (કિસ્મ કી) ભલાઇ આપ હી કે ઇખ્તિયાર મેં હે, યકીની બાત હે કે આપ હર ચીઝ પર પૂરી તરહ કુદરત રખતે હેં.[૧] ﴾૨૬﴿ આપ રાત કો દિન મેં દાખિલ કરતે હેં[૨] ઔર આપ હી દિન કો રાત મેં દાખિલ કરતે હેં, ઔર આપ હી જાનદાર (જૈસે પોદે, ઝાડ) કો બેજાન (જૈસે બીજ) સે નિકાલતે હેં, ઔર આપ હી બેજાન (જૈસે અંડે) કો જાનદાર (જૈસે મુર્ગી) સે નિકાલતે હેં[૩] ઔર આપ જિસકો ચાહતે હેં બેહિસાબ રિઝ્ક અતા ફરમાતે હેં.﴾૨૭﴿

[૧] ખન્દક કી લડાઇ કે મોકે પર આપ સલ્લલ્લાહુ અલયહિ વસલ્લમ ને પેશેનગોઇ (આગાહી) ફરમાઇ થી કે મુસલમાન ‘રોમ ઔર ઇરાન’ કો ફતહ કરેંગે, તો ઉસ વક્ત મુનાફિકોં ને મઝાક ઉડાયા થા કે ‘યે મુસલમાન અપને બચાવ કે લિયે ખન્દક (ખાઇ) ખોદ રહે હેં, ઔર ખાને કે ફાકે હેં ઔર ઉસ ઝમાને કી દુનિયા કી સબસે બડી હુકૂમત રૂમ ઔર ઇરાન કો ફતહ કરને કા ખ્વાબ દેખ રહે હેં.’ ઉસ મોકે પર યે આયતેં નાઝિલ હુઈ, જિનમેં મુસલમાનોં કો યે દુઆ પઢને કી તરફ ઇશારા કર કે એક લતીફ (અચ્છે) અંદાઝ મેં ઉન મુનાફિકીન કા જવાબ દે દિયા ગયા.

[૨] દાખિલ કરને કા કયા મતલબ?

સાલ કે કુછ દિનોં મેં દિન કા વક્ત રાત મેં દાખિલ હો જાતા હે, જિસકી વજહ સે રાત લંબી હો જાતી હે, જૈસે સર્દીયોં કે મોસમ મેં. ઇસી તરહ સાલ કે દૂસરે કુછ દિનોં મેં રાત કા વક્ત દિન મેં દાખિલ હો જાતા હે, જિસકી વજહ સે દિન લંબા ઔર રાત છોટી હો જાતી હે, જૈસે ગર્મીયોં કે મોસમ મેં દેખને કો મિલતા હે, ઔર યે દિન ઔર રાત કા છોટા હોના સૂરજ ઔર ચાંદ કે નિકલને ઔર ડૂબને સે લગા હુવા હે. નતીજા નિકલા સૂરજ ઔર ચાંદ કા નિકલના ઔર ડૂબના રાત ઔર દિન કા લંબા ઔર છોટા હોના યે સબ અલ્લાહ તઆલા કે કબ્ઝએ કુદરત (કાબુ) મેં હે.

[૩] કાફિર જો રૂહાની મૌત મરા હુવા હે, ઉસસે મુસલમાન અવલાદ અલ્લાહ તઆલા પૈદા ફરમાતે હેં, ઇસી તરહ મુસલમાન જો રૂહાની તૌર પર ઝિંદા હે, ઉસસે કાફિર અવલાદ પૈદા ફરમાતે હેં. (ઇસ બાત કી બુરાઇ સે હમ અલ્લાહ તઆલા કી હિફાઝત મેં આતે હેં) ઇસી તરહ આલિમ સે જાહિલ ઔર જાહિલ સે આલિમ ઔર તંદુરસ્ત સે નાકિસ (અધૂરા) ઔર નાકિસ (અધૂરે) સે તંદુરસ્ત અલ્લાહ તઆલા પૈદા ફરમાતે હેં.

لَا يَتَّخِذِ الْمُؤْمِنُوْنَ الْكٰفِرِيْنَ اَوْلِيَآءَ مِنْ دُوْنِ الْمُؤْمِنِيْنَ ۚ وَمَنْ يَّفْعَلْ ذٰلِكَ فَلَيْسَ مِنَ اللّٰهِ فِيْ شَيْءٍ اِلَّآ اَنْ تَتَّقُوْا مِنْهُمْ تُقٰىةً ۗ وَيُحَذِّرُكُمُ اللّٰهُ نَفْسَهٗ ۗ وَاِلَى اللّٰهِ الْمَصِيْرُ ﴿٢٨﴾ قُلْ اِنْ تُخْفُوْا مَا فِيْ صُدُوْرِكُمْ اَوْ تُبْدُوْهُ يَعْلَمْهُ اللّٰهُ ۗ وَيَعْلَمُ مَا فِي السَّمٰوٰتِ وَمَا فِي الْاَرْضِ ۗ وَاللّٰهُ عَلٰى كُلِّ شَيْءٍ قَدِيْرٌ ﴿٢٩﴾ يَوْمَ تَجِدُ كُلُّ نَفْسٍ مَّا عَمِلَتْ مِنْ خَيْرٍ مُّحْضَرًا ۚ وَّمَا عَمِلَتْ مِنْ سُوْٓءٍ ۚ تَوَدُّ لَوْ اَنَّ بَيْنَهَا وَبَيْنَهٗٓ اَمَدًاۢ بَعِيْدًا ۗ وَيُحَذِّرُكُمُ اللّٰهُ نَفْسَهٗ ۗ وَاللّٰهُ رَءُوْفٌۢ بِالْعِبَادِ ﴿٣٠﴾

મોમિન લોગ ઇમાનવાલોં કો છોડ કર કાફિરોં કો (અપના) મદદ કરનેવાલા (યા દિલી દોસ્ત) ન બનાએં,[૧] ઔર જો શખ્સ ઐસા કામ કરેગા ઉસકા અલ્લાહ તઆલા સે કોઇ તઅલ્લુક નહીં; મગર યે કે ઉન (કે ઝુલ્મ ઔર શરારત) સે બચને કે લિયે તુમ બચાવ કા કોઇ રાસ્તા અપનાઓ (તો ઉસમેં હરજ નહીં હે), ઔર અલ્લાહ તઆલા તુમકો અપની ઝાત સે (યાની અપને અઝાબ ઔર નારાઝગી સે) ડરાતે હેં,[૨] ઔર અલ્લાહ તઆલા હી કી તરફ લોટ કર જાના હે.﴾૨૮﴿ (એ નબી!) તુમ (લોગોં કો) બતલા દો કેઃ જો કુછ તુમ્હારે દિલોં મેં હેં અગર તુમ ઉસકો છુપાઓ યા ઉસકો ઝાહિર કરો અલ્લાહ તઆલા ઉસકો જાનતે હેં, ઔર આસમાનોં મેં જો કુછ હે ઔર ઝમીન મેં જો કુછ હે ઉન સબ કો વો (અલ્લાહ તઆલા) જાનતે હેં, ઔર અલ્લાહ તઆલા હર ચીઝ પર પૂરી કુદરત રખતે હેં.﴾૨૯﴿ (ઉસ કયામત કે દિન કો યાદ કરો) જિસ દિન હર ઇન્સાન જો કુછ ભલાઇ કા કામ ઉસને કિયા (ઉસકો અપને સામને) મૌજૂદ પાએગા, ઔર જો કુછ બુરાઇ કા કામ કિયા થા ઉસકો ભી (અપને સામને મૌજૂદ પા કર) વો તમન્ના કરેગા કે કિતની અચ્છી બાત હોતી કે ઉસકે ઔર ઉસકી બુરાઇ કે દરમિયાન મેં બહોત દૂર કા ફાસ્લા હોતા, ઔર અલ્લાહ તઆલા તુમકો અપની ઝાત (યાની અપની નારાઝગી) સે ડરાતે હેં, ઔર અલ્લાહ તઆલા (અપને) બંદો પર બહોત શફકત (રહમ) કરતે હેં.﴾૩૦﴿

[૧] યાની ઐસી દોસ્તી ઔર દિલી મુહબ્બત કા તઅલ્લુક જિસકે નતીજે મેં દોનોં કી ઝિંદગી કા મકસદ ઔર નફા ઔર નુકસાન એક હો જાએ, ઇસ કિસ્મ કા તઅલ્લુક (દોસ્તી) મુસલમાન કા સિર્ફ મુસલમાન હી સે હો સકતા હે, ઔર કિસી ગૈર મુસ્લિમ સે ઐસા તઅલ્લુક રખના સખ્ત ગુનાહ હે; અલબત્તા જો ગૈર મુસ્લિમ જંગ ન કર રહે હોં ઉનકે સાથ અચ્છા બરતાવ, રવાદારી(જાઇઝ તઅલ્લુક), ઔર ભલાઇ કા મામલા ન સિર્ફ જાઇઝ હે; બલ્કે મત્લૂબ હે (યાની ઐસા હોના ચાહિયે).

[૨] યે ભી અલ્લાહ તઆલા કી બડી મુહબ્બત હે કે વો અપને બંદોં કો ખૂદ અપની હી ઝાત સે ડરાતે હેં.

قُلۡ اِنۡ كُنۡتُمۡ تُحِبُّوۡنَ اللّٰهَ فَاتَّبِعُوۡنِىۡ يُحۡبِبۡكُمُ اللّٰهُ وَيَغۡفِرۡ لَـكُمۡ ذُنُوۡبَكُمۡ‌ؕ وَاللّٰهُ غَفُوۡرٌ رَّحِيۡمٌ ﴿۳۱﴾ قُلۡ اَطِيۡعُوا اللّٰهَ وَالرَّسُوۡلَ‌ۚ فَاِنۡ تَوَلَّوۡا فَاِنَّ اللّٰهَ لَا يُحِبُّ الۡكٰفِرِيۡنَ ﴿۳۲﴾ اِنَّ اللّٰهَ اصۡطَفٰۤى اٰدَمَ وَنُوۡحًا وَّاٰلَ اِبۡرٰهِيۡمَ وَاٰلَ عِمۡرٰنَ عَلَى الۡعٰلَمِيۡنَۙ ﴿۳۳﴾ ذُرِّيَّةًۢ بَعۡضُهَا مِنۡۢ بَعۡضٍ‌ؕ وَاللّٰهُ سَمِيۡعٌ عَلِيۡمٌ‌ۚ ﴿۳۴﴾ اِذۡ قَالَتِ امۡرَاَتُ عِمۡرٰنَ رَبِّ اِنِّىۡ نَذَرۡتُ لَـكَ مَا فِىۡ بَطۡنِىۡ مُحَرَّرًا فَتَقَبَّلۡ مِنِّىۡ‌ۚ اِنَّكَ اَنۡتَ السَّمِيۡعُ الۡعَلِيۡمُ ﴿۳۵﴾

(એ નબી!) તુમ (લોગોં સે) કહો કેઃ અગર (સચમુચ) તુમ અલ્લાહ તઆલા સે મુહબ્બત રખતે હો તો તુમ મેરી ઇત્તિબાઅ (પેરવી) કરો, અલ્લાહ તઆલા તુમ સે મુહબ્બત કરેંગે, ઔર અલ્લાહ તઆલા તુમ્હારે લિયે તુમ્હારે ગુનાહોં કો માફ કર દેંગે, ઔર અલ્લાહ તઆલા તો બહોત માફ કરનેવાલે, બહોત રહમ કરનેવાલે હેં.﴾૩૧﴿ (એ નબી!) તુમ (લોગોં સે) કેહ દો કેઃ તુમ અલ્લાહ તઆલા ઔર (ઉસકે) રસૂલ કી ફરમાંબરદારી કરો, ફિર અગર તુમ મુંહ ફિરાઓગે[૧] તો યકીની બાત હે કે અલ્લાહ તઆલા કાફિરોં સે મુહબ્બત નહીં રખતે.﴾૩૨﴿ યકીની બાત હે કે અલ્લાહ તઆલા ને આદમ (અલ.) કો ઔર નૂહ (અલ.) કો ઔર ઇબ્રાહીમ (અલ.) કે ખાનદાન કો[૨] ઔર ઇમરાન કે ખાનદાન કો તમામ દુનિયાવાલોં પર (નબુવ્વત કે લિયે) ચુન લિયા થા.[૩] ﴾૩૩﴿ જો આપસ મેં એક દૂસરે કી અવલાદ હેં ઔર અલ્લાહ તઆલા તો સબ કુછ સુનતે હેં, સબ કુછ જાનતે હેં.﴾૩૪﴿ (અલ્લાહ તઆલા કે યહાં દુઆ કબૂલ હોને કા વાકિઅહ સુનો!) જબ કે ઇમરાન કી બીવી (હન્ના) ને કહાઃ એ મેરે રબ! મેં ને આપકે લિયે મન્નત માની હે કે જો બચ્ચા મેરે પેટ મેં હે વો (સબ દુનિયાવી કામોં સે) આઝાદ (હો કર આપકે લિયે વકફ) હોગા,[૪] લિહાઝા આપ મેરી તરફ સે (ઇસ મન્નત કો) કબૂલ ફરમા લીજીયે, યકીની બાત હે કે આપ હર એક બાત કો સુનતે હેં, હર એક બાત કો જાનતે હેં.﴾૩૫﴿

[૧] યાની ફરમાંબરદારી નહીં કરોગે.

[૨] કુછ મુફસ્સિરીન ને 'આલ' સે ખૂદ હઝરત ઇબ્રાહીમ અલ. ઔર હઝરત ઇમરાન અલ. હી કો મુરાદ લિયા હે.[૩] યાની ખાનદાન કે એ'તેબાર સે ઇન ખાનદાનોં મેં દૂસરોં કે મુકાબ્લે મેં ઝિયાદહ તા'દાદ મેં નબી પૈદા હુવે.

[૪] (દૂસરા તર્જુમા) દુનિયાવી કામોં સે ફારિગ રખા જાવેગા.

فَلَمَّا وَضَعَتۡهَا قَالَتۡ رَبِّ اِنِّیۡ وَضَعۡتُهَاۤ اُنۡثٰی ؕ وَاللّٰهُ اَعۡلَمُ بِمَا وَضَعَتۡ ؕ وَلَیۡسَ الذَّکَرُ کَالۡاُنۡثٰی ۚ وَاِنِّیۡ سَمَّیۡتُهَا
مَرۡیَمَ وَاِنِّیۡۤ اُعِیۡذُهَا بِكَ وَذُرِّیَّتَهَا مِنَ الشَّیۡطٰنِ الرَّجِیۡمِ ﴿۳۶﴾ فَتَقَبَّلَهَا رَبُّهَا بِقَبُوۡلٍ حَسَنٍ وَّاَنۡۢبَتَهَا نَبَاتًا حَسَنًا ۙ
وَّکَفَّلَهَا زَکَرِیَّا ؕۚ کُلَّمَا دَخَلَ عَلَیۡهَا زَکَرِیَّا الۡمِحۡرَابَ ۙ وَجَدَ عِنۡدَهَا رِزۡقًا ۚ قَالَ یٰمَرۡیَمُ اَنّٰی لَكِ هٰذَا ؕ قَالَتۡ
هُوَ مِنۡ عِنۡدِ اللّٰهِ ؕ اِنَّ اللّٰهَ یَرۡزُقُ مَنۡ یَّشَآءُ بِغَیۡرِ حِسَابٍ ﴿۳۷﴾ هُنَالِكَ دَعَا زَکَرِیَّا رَبَّهٗ ۚ قَالَ رَبِّ هَبۡ لِیۡ مِنۡ لَّدُنۡكَ
ذُرِّیَّةً طَیِّبَةً ۚ اِنَّكَ سَمِیۡعُ الدُّعَآءِ ﴿۳۸﴾

ફિર જબ ઉસ (ઇમરાન કી બીવી) કો લડકી પૈદા હુઇ તો વો (અફસોસ સે) કેહને લગી: એ મેરે રબ! મુજસે તો લડકી પૈદા હુઇ; હાલાંકે અલ્લાહ તઆલા તો પૂરી તરહ જાનતે હેં ઉસ (લડકી કી શાન) કો જો ઉનકે યહાં પૈદા હુઇ હે, ઔર લડકા (જિસકી વો તમન્ના કરતે થે) ઇસ લડકી જૈસા નહીં હો સકતા, ઔર મેં ને ઉસકા નામ ‘મરયમ’ રખા, ઔર મેં ઉસ (લડકી) કો ઔર ઉસકી અવલાદ કો શૈતાન મરદૂદ સે આપકી હિફાઝત મેં દેતી હૂં.﴾૩૬﴿ ફિર ઉસ (લડકી) કો ઉનકે રબ ને અચ્છી તરહ કબૂલ કર લિયા, ઔર બેહતરીન તરીકે સે ઉસકો બઢાયા,[૧] ઔર ઉસ (અલ્લાહ તઆલા) ને વો લડકી ઝકરિયા (અલ.) કી નિગરાની મેં દે દી,[૨] જબ કભી ઝકરિયા (અલ.) ઉસ (મરયમ) કે પાસ મસ્જિદ મેં[૩] આતે તો ઉસકે પાસ ખાને કી કોઇ ન કોઇ ચીઝ પાતે, ઉસ (ઝકરિયા અલ.) ને પૂછા: એ મરયમ! યે ચીઝેં તેરે પાસ કહાં સે આઇ?[૪] તો ઉસ (મરયમ) ને જવાબ દિયા કે: વો (ખાને કી ચીઝેં) અલ્લાહ તઆલા કે યહાં સે (આઇ) હેં, યકીની બાત હે કે અલ્લાહ તઆલા જિસકો ચાહતે હેં બેહિસાબ રિઝ્ક દેતે હેં.[૫] ﴾૩૭﴿ ઉસ મોકે પર (ઉસી જગા) ઝકરિયા (અલ.) ને અપને રબ સે દુઆ કી (ઝકરિયા અલ. ને દુઆ મેં) અર્ઝ કિયા: એ મેરે રબ! આપ મુજે અપને પાસ સે પાકીઝા અવલાદ અતા ફરમાઇએ, યકીની બાત હે કે આપ દુઆ કો બહોત સુનતે હેં.﴾૩૮﴿

---

[૧] (દૂસરા તર્જુમા) અલ્લાહ તઆલા ને બેહતરીન તરીકે સે ઉસ લડકી કો પરવાન ચઢાયા.

[૨] (દૂસરા તર્જુમા) ઝકરિયા અલ. ઉસ લડકી કે નિગરાન બને.

[૩] યાની ઇબાદત ઔર રેહને કે કમરે મેં.

[૪] યાની જબ કે મકાન બંદ હે ઔર બાહિર સે કોઇ આ-જા નહીં સકતા.

[૫] **નોટ: યે** પૂરા વાકિઅહ તફસીલ કે સાથ ઔર ઇસ વાકિઅહ સે હાસિલ હોનેવાલે અજીબ ફાયદોં કે સાથ દીની બયાનાત ભાગ: ૨ મેં આ ચુકે હેં, વહાં દેખ લેં.

فَنَادَتْهُ الْمَلٰٓئِكَةُ وَهُوَ قَآئِمٌ يُّصَلِّيْ فِي الْمِحْرَابِ ۙ اَنَّ اللّٰهَ يُبَشِّرُكَ بِيَحْيٰى مُصَدِّقًۢا بِكَلِمَةٍ مِّنَ اللّٰهِ وَسَيِّدًا وَّحَصُوْرًا وَّنَبِيًّا مِّنَ الصّٰلِحِيْنَ ﴿٣٩﴾ قَالَ رَبِّ اَنّٰى يَكُوْنُ لِيْ غُلٰمٌ وَّقَدْ بَلَغَنِيَ الْكِبَرُ وَامْرَاَتِيْ عَاقِرٌ ؕ قَالَ كَذٰلِكَ اللّٰهُ يَفْعَلُ مَا يَشَآءُ ﴿٤٠﴾ قَالَ رَبِّ اجْعَلْ لِّيْٓ اٰيَةً ؕ قَالَ اٰيَتُكَ اَلَّا تُكَلِّمَ النَّاسَ ثَلٰثَةَ اَيَّامٍ اِلَّا رَمْزًا ؕ وَاذْكُرْ رَّبَّكَ كَثِيْرًا وَّسَبِّحْ بِالْعَشِيِّ وَالْاِبْكَارِ ﴿٤١﴾ ع

ફિર (ઇસ દુઆ કી કબૂલિયત કા પતા ઇસ તરહ ચલા, એક દિન) ઉસ (ઝકરિયા અલ.) કો જબ કે વો ઇબાદત કી જગા મેં ખડે હો કર નમાઝ પઢ રહે થે, ફરિશ્તોં ને આવાઝ દે કર કહાઃ અલ્લાહ તઆલા આપકો યહયા કી (પૈદાઇશ કી) ખુશખબરી દેતે હૈં, જો અલ્લાહ તઆલા કે એક કલિમે (યાની ઇસા અલ.) કો સચ્ચા બતાવેંગે,[૧] ઔર વો (દીની) સરદાર હોંગે, ઔર ખૂદ કો નફસાની ખ્વાહિશોં સે પૂરે તૌર પર રોકનેવાલે હોંગે,[૨] ઔર નબી હોંગે, (ઔર) નેક લોગોં મેં (ઉનકા) શુમાર (ગિનતી) હોગા. ﴾૩૯﴿ વો (ઝકરિયા અલ.) બોલેઃ એ મેરે રબ! મેરે યહાં લડકા કિસ તરહ (પૈદા) હોગા? ઔર મુજ પર તો બુઢાપા પહોંચ ચુકા હે,[૩] ઔર મેરી બીવી (ઇશાઅ્) બાંજ હે, અલ્લાહ તઆલા ને (જવાબ મેં) ફરમાયાઃ ઇસી તરહ (હોગા),[૪] અલ્લાહ તઆલા જો ચાહતે હૈં વો કરતે હૈં.﴾૪૦﴿ ઉસ (ઝકરિયા અલ.) ને કહા કેઃ એ મેરે રબ! આપ મેરે લિયે (બચ્ચા પૈદા હોને કે વકત કે કરીબ આને કી) કોઇ નિશાની મુકર્રર ફરમા દીજીયે, અલ્લાહ તઆલા ને ફરમાયાઃ તુમ્હારે લિયે નિશાની યે હે કે તુમ તીન દિન ઇશારે કે સિવા લોગોં સે (કોઇ) બાત ચીત નહીં કર સકોગે, ઔર તુમ અપને રબ કા ઝિયાદહ સે ઝિયાદહ ઝિક્ર કરતે રહો, ઔર તુમ સુબ્હ ઔર શામ (અલ્લાહ તઆલા કી) તસ્બીહ કરતે રહો.[૫] ﴾૪૧﴿

[૧] આપ બગૈર બાપ કે અલ્લાહ તઆલા કે કલિમહ (કુન) સે પૈદા હુવે થે, ઇસ લિયે આપકો 'કલિમહ' કહા ગયા.

[૨] (દૂસરા તર્જુમા) ઔરત કે પાસ નહીં જાવેંગે.

[૩] યાની મેં બૂઢા હો ચુકા હૂં.

[૪] યાની ઉસી હાલત મેં અલ્લાહ તઆલા બચ્ચા અતા ફરમાએંગે.

[૫] અલ્લાહ તઆલા હર ઐબ સે પાક હે, ઐસા મઝમૂનવાલા કલિમહ પઢા કરો, કિસી અલ્લાહ તઆલા કે નેક બંદે કી વજહ સે જગહોં મેં બરકત આતી હે, ઔર ઐસી જગહોં મેં દુઆએં કબૂલ હોતી હૈં.

وَاِذۡ قَالَتِ الۡمَلٰۤـئِكَةُ يٰمَرۡيَمُ اِنَّ اللّٰهَ اصۡطَفٰكِ وَطَهَّرَكِ وَاصۡطَفٰكِ عَلٰى نِسَآءِ الۡعٰلَمِيۡنَ﴿۴۲﴾ يٰمَرۡيَمُ اقۡنُتِىۡ لِرَبِّكِ وَاسۡجُدِىۡ وَارۡكَعِىۡ مَعَ الرّٰكِعِيۡنَ﴿۴۳﴾ ذٰلِكَ مِنۡ اَنۡۢبَآءِ الۡغَيۡبِ نُوۡحِيۡهِ اِلَيۡكَ‌ؕ وَمَا كُنۡتَ لَدَيۡهِمۡ اِذۡ يُلۡقُوۡنَ اَقۡلَامَهُمۡ اَيُّهُمۡ يَكۡفُلُ مَرۡيَمَ‌ ۖ وَمَا كُنۡتَ لَدَيۡهِمۡ اِذۡ يَخۡتَصِمُوۡنَ﴿۴۴﴾ اِذۡ قَالَتِ الۡمَلٰۤـئِكَةُ يٰمَرۡيَمُ اِنَّ اللّٰهَ يُبَشِّرُكِ بِكَلِمَةٍ مِّنۡهُ ۖ اسۡمُهُ الۡمَسِيۡحُ عِيۡسَى ابۡنُ مَرۡيَمَ وَجِيۡهًا فِى الدُّنۡيَا وَالۡاٰخِرَةِ وَمِنَ الۡمُقَرَّبِيۡنَ﴿۴۵﴾ وَيُكَلِّمُ النَّاسَ فِى الۡمَهۡدِ وَكَهۡلًا وَّمِنَ الصّٰلِحِيۡنَ﴿۴۶﴾

ઔર (વો વાકિઅહ યાદ કરો) જબ ફરિશ્તોં ને કહા કેઃ એ મરયમ! યકીની બાત યે હે કે અલ્લાહ તઆલા ને તુજકો મુન્તખબ ફરમા લિયા હે ઔર તુજે (હર કિસ્મ કે ગંદે અખ્લાક ઔર આ'માલ સે) પાક રખા હે, ઔર તમામ આલમ કી ઔરતોં પર તુજકો ચુન લિયા હે.﴾૪૨﴿ એ મરયમ! તુ અપને રબ કી બંદગી મેં લગી રેહ, ઔર તૂ સજદહ કરતી રેહ, ઔર તૂ રૂકુઅ કરનેવાલોં કે સાથ રૂકુઅ કરતી રેહ. ﴾૪૩﴿ (એ નબી!) યે સબ બાતેં ગૈબ કી ખબરોં મેં સે હેં જો હમ વહી કે ઝરિયે તુમ્હારી તરફ પહોંચા રહે હેં; વરના તુમ ઉન લોગોં કે પાસ (ઉસ વક્ત) મૌજૂદ નહીં થે જબ વો (યાની બયતુલ મુકદ્દસ કે ઉસ ઝમાને કે ઉલમા) અપને કલમોં કો (દરિયા મેં) ડાલ રહે થે, (અપની ઇસ બાત કો તય કરને કે લિયે) કે ઉન સબ મેં સે કોન મરયમ કી કફાલત (પરવરિશ) કરેગા? ઔર તુમ ઉસ વક્ત ભી ઉનકે પાસ મૌજૂદ નહીં થે, જબ વો (ઉસ પરવરિશ કે મામલે મેં) આપસ મેં (કલમ કે ઝરિયે કુર્આ (ચિઠઠી) ડાલને સે પેહલે) બહસ કર રહે થે.﴾૪૪﴿ (વો વક્ત ભી યાદ કરો) જબ કે ફરિશ્તોં ને કહાઃ એ મરયમ! યકીની બાત યે હે કે અલ્લાહ તઆલા તુમકો અપને એક કલિમે[૧] કી (પૈદાઇશ કી) ખુશખબરી દેતે હેં, જિસકા નામ 'મસીહ ઇસા બિન મરયમ' હોગા, જો દુનિયા ઔર આખિરત મેં બડે મરતબેવાલા હોગા, ઔર (અલ્લાહ તઆલા કે) મુકર્રબ (બહોત કરીબવાલે) બંદોં મેં સે હોગા. ﴾૪૫﴿ ઔર વો (ઇસા અલ.) ગેહવારે (ગોદ) મેં ઔર બડી ઉમ્ર (યાની અધેડ ઉમ્ર) મેં લોગોં સે બાત કરેગા,[૨] ઔર વો (અલ્લાહ તઆલા કે) નેક બંદોં મેં સે હોગા. ﴾૪૬﴿

[૧] ઇસા અલ. કો અલ્લાહ તઆલા કા 'કલિમહ' કેહતે હેં; ઉસકી દૂસરી વજહ યે હે કે ઉન્હોંને બચપન મેં બડા સમજદારી કા કલામ કિયા થા.[૨] દરમિયાની ઉમ્ર કા આદમી, પચાસ કી ઉમ્ર કે આસ પાસ, બાલોં મેં સુફૈદી સિયાહી દોનોં હોં, ઉસકો 'كَهۡلًا' કેહતે હેં. હઝરત ઇસા અલ. કે આસમાન પર જાને સે પેહલે યે ઉમ્ર હુઇ નહીં થી; ઇસ લિયે દુનિયા મેં વાપસ ઉતર કર ઉસ ઉમ્ર કા હોના ઔર ઉસમેં કલામ કરના મોઅજિઝહ હોગા.

قَالَتۡ رَبِّ اَنّٰی یَکُوۡنُ لِیۡ وَلَدٌ وَّلَمۡ یَمۡسَسۡنِیۡ بَشَرٌ ؕ قَالَ کَذٰلِکِ اللّٰہُ یَخۡلُقُ مَا یَشَآءُ ؕ اِذَا قَضٰۤی اَمۡرًا فَاِنَّمَا یَقُوۡلُ لَہٗ کُنۡ فَیَکُوۡنُ ﴿۴۷﴾ وَیُعَلِّمُہُ الۡکِتٰبَ وَالۡحِکۡمَۃَ وَالتَّوۡرٰىۃَ وَالۡاِنۡجِیۡلَ ﴿۴۸﴾ وَرَسُوۡلًا اِلٰی بَنِیۡۤ اِسۡرَآءِیۡلَ ۬ۙ اَنِّیۡ قَدۡ جِئۡتُکُمۡ بِاٰیَۃٍ مِّنۡ رَّبِّکُمۡ ۙ اَنِّیۡۤ اَخۡلُقُ لَکُمۡ مِّنَ الطِّیۡنِ کَہَیۡـَٔۃِ الطَّیۡرِ فَاَنۡفُخُ فِیۡہِ فَیَکُوۡنُ طَیۡرًۢا بِاِذۡنِ اللّٰہِ ۚ وَاُبۡرِیُٔ الۡاَکۡمَہَ وَالۡاَبۡرَصَ وَاُحۡیِ الۡمَوۡتٰی بِاِذۡنِ اللّٰہِ ۚ وَاُنَبِّئُکُمۡ بِمَا تَاۡکُلُوۡنَ وَمَا تَدَّخِرُوۡنَ ۙ فِیۡ بُیُوۡتِکُمۡ ؕ اِنَّ فِیۡ ذٰلِکَ لَاٰیَۃً لَّکُمۡ اِنۡ کُنۡتُمۡ مُّؤۡمِنِیۡنَ ﴿ۚ۴۹﴾

વો (મરયમ) બોલીઃ એ મેરે રબ! મેરે યહાં લડકા કિસ તરહ પૈદા હોગા; હાલાંકે મુજે કિસી ઇન્સાન ને હાથ તક નહીં લગાયા? અલ્લાહ તઆલા ને જવાબ દિયા:[૧] ઇસી તરહ અલ્લાહ તઆલા જો ચાહતે હેં પૈદા ફરમાતે હેં, જબ વો કિસી કામ કા ફેસ્લા કર લેતે હેં તો ઉસ (કામ) કો (બસ) ઇતના ફરમાતે હેં 'હો જા' તો વો (કામ) હો જાતા હે.﴿૪૭﴾ ઔર વો (અલ્લાહ તઆલા) ઉસ (ઇસા બિન મરયમ અલ.) કો (આસમાની) કિતાબ[૨] ઔર હિકમત ઔર (ખાસ કર) તૌરાત ઔર ઇન્જીલ કી તઅલીમ દેંગે.﴿૪૮﴾ ઔર બની ઇસ્રાઇલ કી તરફ રસૂલ મુકર્રર કરેંગે, (ઔર ઇસા અલ. લોગોં સે યે કેહતે થે) કે મેં તુમ્હારે પાસ તુમ્હારે રબ કે યહાં સે નિશાની લે કર આયા હૂં, મેં તુમ્હારે સામને મિટ્ટી (કે ગારે) સે પરિન્દે જૈસી શકલ (પુતલા) બનાતા હૂં, ફિર ઉસમેં ફૂંક મારતા હૂં તો વો અલ્લાહ તઆલા કે હુકમ સે (ઉડતા હુવા) પરિન્દા બન જાતા હે, ઔર માં કે પેટ સે જો અંધા ઔર કોઢવાલા (આયા) હો ઉસકો મેં અચ્છા કર દેતા હૂં, ઔર અલ્લાહ તઆલા કે હુક્મ સે મેં મુર્દોં કો ઝિંદા કર દેતા હૂં, ઔર જો (ચીઝેં) તુમ ખા કર આતે હો ઔર જો (આનેવાલે દિનોં કે લિયે) અપને ઘરોં મેં ઝખીરહ (જમા) કર કે તુમ રખતે હો મેં તુમકો વો બતા દેતા હૂં, અગર તુમ ઇમાનવાલે હો તો યકીનન તુમ્હારે લિયે ઇસમેં (કાફી) નિશાની હે[૩] ﴿૪૯﴾

---

[૧] ફરિશ્તોં કે વાસ્તે (ઝરિયે) સે જવાબ દિયા.

[૨] કિતાબ સે મુરાદઃ આમ આસમાની કિતાબોં કા ઇલ્મ હે, ખાસ કર તૌરાત ઔર ઇન્જીલ કા ઇલ્મ, ઇસી તરહ કુર્આન ઔર હદીસ કા ઇલ્મ ભી સિખાના મુરાદ હો સકતા હે; કયૂંકે હઝરત ઇસા અલ. દુનિયા મેં જબ દોબારા તશ્રીફ લાવેંગે તો કુર્આન ઔર હદીસ કે મુતાબિક હુક્મ જારી કરેંગે ઔર લિખને કા ફન સિખાના ભી મુરાદ હો સકતા હે.

[૩] યાની તૌહીદ ઔર નબુવ્વત પર અગર તુમ ઇમાન લાના ચાહો તો ઉસમેં તુમ્હારે લિયે કાફી દલીલ હે.

وَمُصَدِّقًا لِّمَا بَيْنَ يَدَيَّ مِنَ التَّوْرٰىةِ وَلِاُحِلَّ لَكُمْ بَعْضَ الَّذِيْ حُرِّمَ عَلَيْكُمْ وَجِئْتُكُمْ بِاٰيَةٍ مِّنْ رَّبِّكُمْ ۣ
فَاتَّقُوا اللّٰهَ وَاَطِيْعُوْنِ ﴿۵۰﴾ اِنَّ اللّٰهَ رَبِّيْ وَرَبُّكُمْ فَاعْبُدُوْهُ ۭ هٰذَا صِرَاطٌ مُّسْتَقِيْمٌ ﴿۵۱﴾ فَلَمَّآ اَحَسَّ عِيْسٰى مِنْهُمُ
الْكُفْرَ قَالَ مَنْ اَنْصَارِيْٓ اِلَى اللّٰهِ ۭ قَالَ الْحَوَارِيُّوْنَ نَحْنُ اَنْصَارُ اللّٰهِ ۚ اٰمَنَّا بِاللّٰهِ ۚ وَاشْهَدْ بِاَنَّا مُسْلِمُوْنَ ﴿۵۲﴾ رَبَّنَآ
اٰمَنَّا بِمَآ اَنْزَلْتَ وَاتَّبَعْنَا الرَّسُوْلَ فَاكْتُبْنَا مَعَ الشّٰهِدِيْنَ ﴿۵۳﴾ وَمَكَرُوْا وَمَكَرَ اللّٰهُ ۭ وَاللّٰهُ خَيْرُ الْمٰكِرِيْنَ ﴿۵۴﴾

ઔર મુજ સે પેહલે જો તૌરાત (નાઝિલ હુઇ) થી મેં ઉસકો સચ્ચા બતાતા હૂં, ઔર (મેં ઇસ લિયે ભેજા ગયા હૂં) તાકે કુછ વો ચીઝેં જો તુમ પર હરામ કર દી ગઇ હેં ઉનકો તુમ્હારે લિયે (અલ્લાહ તઆલા કે હુક્મ સે) હલાલ કર દૂં, ઔર મેં તુમ્હારે પાસ તુમ્હારે રબ કી તરફ સે (અપને નબી હોને પર) દલીલ લે કર આયા હૂં, લિહાઝા તુમ અલ્લાહ તઆલા સે ડરો ઔર મેરી બાત માનો.﴾૫૦﴿ યકીની બાત યે હે કે અલ્લાહ તઆલા મેરે ભી રબ હેં ઔર તુમ્હારે ભી રબ હેં, સો ઉનહી (અલ્લાહ તઆલા) કી તુમ ઇબાદત કરો, યહી સીધા રાસ્તા હે.﴾૫૧﴿ ફિર જબ ઇસા (અલ.) ને મા'લૂમ કિયા કે વો (બની ઇસ્રાઇલ) તો કુફ્ર પર હેં,[૧] તો (ઇસા અલ. ને અપને માનનેવાલોં સે) કહા: કોન હે જો અલ્લાહ તઆલા કે રાસ્તે મેં મેરી મદદ કરે?[૨] તો (જવાબ મેં) હવારીયોં ને કહા કે: હમ લોગ અલ્લાહ તઆલા (કે દીન) કી મદદ કરનેવાલે હેં, ઔર હમ અલ્લાહ તઆલા પર ઇમાન લાએ હેં, ઔર (એ ઇસા!) તુમ ગવાહ રેહના કે હમ મુસલમાન (યાની ફરમાંબરદાર) હેં.﴾૫૨﴿ એ હમારે રબ! જો કુછ આપને નાઝિલ કિયા (ઉતારા) હમ ઉસ પર ઇમાન લાએ ઔર હમને રસૂલ (યાની ઇસા અલ.) કી ઇત્તિબાઅ (પેરવી) કી હે, લિહાઝા આપ હમકો (હક કી) ગવાહી દેનેવાલોં કે સાથ લિખ લીજીયે.[૩] ﴾૫૩﴿ ઔર ઉન્હોંને (યાની યહૂદી કાફિરોં ને ઇસા અલ. કે ખિલાફ) એક ખુફિયા (છુપી હુઇ) સાઝિશ કી ઔર અલ્લાહ તઆલા ને (ઇસા અલ. કો બચાને કી) એક ખુફિયા તદબીર કી, ઔર અલ્લાહ તઆલા સબસે બેહતર તદબીર કરનેવાલે હેં.﴾૫૪﴿

[૧] (દૂસરા તર્જુમા) સો જબ ઇસા અલ. કો બની ઇસ્રાઇલ કે કુફ્ર પર હોને કા એહસાસ હો ગયા.

[૨] (દૂસરા તર્જુમા) કોન હે જો અલ્લાહ તઆલા કે દીન કી ખાતિર મેરી મદદ કરે?

[૩] (દૂસરા તર્જુમા) (આપ કા) હુક્મ માનનેવાલોં કે સાથ લિખ દીજીયે.

اِذۡ قَالَ اللّٰهُ يٰعِيۡسٰۤى اِنِّىۡ مُتَوَفِّيۡكَ وَرَافِعُكَ اِلَىَّ وَمُطَهِّرُكَ مِنَ الَّذِيۡنَ كَفَرُوۡا وَجَاعِلُ الَّذِيۡنَ اتَّبَعُوۡكَ فَوۡقَ الَّذِيۡنَ كَفَرُوۡۤا اِلٰى يَوۡمِ الۡقِيٰمَةِ‌ۚ ثُمَّ اِلَىَّ مَرۡجِعُكُمۡ فَاَحۡكُمُ بَيۡنَكُمۡ فِيۡمَا كُنۡتُمۡ فِيۡهِ تَخۡتَلِفُوۡنَ﴿۵۵﴾ فَاَمَّا الَّذِيۡنَ كَفَرُوۡا فَاُعَذِّبُهُمۡ عَذَابًا شَدِيۡدًا فِى الدُّنۡيَا وَالۡاٰخِرَةِ وَمَا لَهُمۡ مِّنۡ نّٰصِرِيۡنَ﴿۵۶﴾ وَاَمَّا الَّذِيۡنَ اٰمَنُوۡا وَعَمِلُوا الصّٰلِحٰتِ فَيُوَفِّيۡهِمۡ اُجُوۡرَهُمۡ‌ؕ وَاللّٰهُ لَا يُحِبُّ الظّٰلِمِيۡنَ﴿۵۷﴾ ذٰلِكَ نَتۡلُوۡهُ عَلَيۡكَ مِنَ الۡاٰيٰتِ وَالذِّكۡرِ الۡحَكِيۡمِ﴿۵۸﴾ اِنَّ مَثَلَ عِيۡسٰى عِنۡدَ اللّٰهِ كَمَثَلِ اٰدَمَ‌ؕ خَلَقَهٗ مِنۡ تُرَابٍ ثُمَّ قَالَ لَهٗ كُنۡ فَيَكُوۡنُ﴿۵۹﴾ اَلۡحَقُّ مِنۡ رَّبِّكَ فَلَا تَكُنۡ مِّنَ الۡمُمۡتَرِيۡنَ﴿۶۰﴾

(વો વક્ત યાદ કરો) જબ કે અલ્લાહ તઆલા ને ફરમાયાઃ એ ઇસા! યકીની બાત યે હે કે મેં તુમકો (સહીહ સાલિમ અપને પાસ આસમાન પર પૂરા) લે લૂંગા,[૧] ઔર મેં તુમકો અપને પાસ ઉઠા લૂંગા, ઔર કાફિરોં (કી તોહમતોં) સે મેં તુમકો પાક કર દૂંગા, ઔર જિન લોગોં ને તુમ્હારી ઇત્તિબાઅ (પૈરવી) કી ઉનકો કયામત કે દિન તક (તુમ્હારે) મુનકિરોં પર ગાલિબ રખૂંગા,[૨] ફિર તુમ (સબ) કો મેરે પાસ લોટ કર આના હે, લિહાઝા જિન ચીઝોં મેં તુમ ઇખ્તિલાફ કરતે થે મેં ઉનમેં તુમ્હારે દરમિયાન ફેસ્લા કર દૂંગા. ﴾૫૫﴿ સો જિન લોગોં ને કુફ્ર અપના લિયા તો મેં ઉનકો દુનિયા ઔર આખિરત મેં સખ્ત અઝાબ દૂંગા, ઔર કોઇ ભી ઉનકા મદદ કરનેવાલા નહીં હોગા. ﴾૫૬﴿ ઔર જો લોગ ઇમાન લાએ ઔર ઉન્હોંને નેક કામ કિયે, સો ઉનકો વો (અલ્લાહ તઆલા) ઉનકા પૂરા સવાબ દેંગે, ઔર અલ્લાહ તઆલા ઝાલિમોં સે મુહબ્બત નહીં કરતે.﴾૫૭﴿ યે જો હમ તુમકો પઢ પઢ કર સુનાતે હેં યે (તુમ્હારી નબુવ્વત કી) દલીલેં હેં, ઔર હિકમત સે ભરી નસીહત હે.﴾૫૮﴿ યકીની બાત યે હે કે ઇસા (અલ.) કી હાલત અલ્લાહ તઆલા કે યહાં આદમ (અલ.) જૈસી હે કે ઉસ (આદમ અલ.) કો ઉસ (અલ્લાહ તઆલા) ને મિટ્ટી સે બનાયા, ફિર ઉસ (અલ્લાહ તઆલા) ને ઉસસે ફરમાયાઃ 'હો જા' તો વો હો ગયા. ﴾૫૯﴿ (ઇસા અલ. કે બારે મેં) હક (સચ) વહી હે જો તુમ્હારે રબ કી તરફ સે (આયા) હે, લિહાઝા તુમ શક કરનેવાલોં મેં શામિલ ન હો જાના. ﴾૬૦﴿

---

[૧] (દૂસરા તર્જુમા) એ ઇસા! મેં તેરી (દુનિયા મેં રેહને કી) મુદ્દત પૂરી કરૂંગા.

[૨] હઝરત ઇસા અલ. કો માનનેવાલે દો તરહ કે હેંઃ (૧) સહીહ તૌર પર માનનેવાલે મુસલમાન. (૨)સિર્ફ બરાએ નામ માનનેવાલે ઇસાઇ લોગ.

فَمَنْ حَآجَّكَ فِيْهِ مِنْۢ بَعْدِ مَا جَآءَكَ مِنَ الْعِلْمِ فَقُلْ تَعَالَوْا نَدْعُ اَبْنَآءَنَا وَاَبْنَآءَكُمْ وَنِسَآءَنَا وَنِسَآءَكُمْ وَاَنْفُسَنَا وَاَنْفُسَكُمْ ثُمَّ نَبْتَهِلْ فَنَجْعَلْ لَّعْنَتَ اللّٰهِ عَلَى الْكٰذِبِيْنَ ﴿٦١﴾ اِنَّ هٰذَا لَهُوَ الْقَصَصُ الْحَقُّ وَمَا مِنْ اِلٰهٍ اِلَّا اللّٰهُ وَاِنَّ اللّٰهَ لَهُوَ الْعَزِيْزُ الْحَكِيْمُ ﴿٦٢﴾ فَاِنْ تَوَلَّوْا فَاِنَّ اللّٰهَ عَلِيْمٌۢ بِالْمُفْسِدِيْنَ ﴿٦٣﴾

قُلْ يٰٓاَهْلَ الْكِتٰبِ تَعَالَوْا اِلٰى كَلِمَةٍ سَوَآءٍۢ بَيْنَنَا وَبَيْنَكُمْ اَلَّا نَعْبُدَ اِلَّا اللّٰهَ وَلَا نُشْرِكَ بِهٖ شَيْـًٔا وَّلَا يَتَّخِذَ بَعْضُنَا بَعْضًا اَرْبَابًا مِّنْ دُوْنِ اللّٰهِ فَاِنْ تَوَلَّوْا فَقُوْلُوا اشْهَدُوْا بِاَنَّا مُسْلِمُوْنَ ﴿٦٤﴾

ع

ફિર તુમ્હારે પાસ (હઝરત ઇસા અલ. કે બારે મેં સહીહ) ઇલ્મ (જાનકારી) આ જાને કે બાદ જો શખ્સ ભી ઇસ મામલે (બારે) મેં તુમસે ઝગડા કરે તો (ઉન ઝગડનેવાલોં કો) કેહ દો કે: આઓ, હમ અપને બેટોં કો ઔર તુમ તુમ્હારે બેટોં કો બુલાએં ઔર હમ અપની ઔરતોં કો ઔર તુમ તુમ્હારી ઔરતોં કો (બુલાએં) ઔર હમ ખૂદ ભી (શરીક હોં) ઔર તુમ ખૂદ ભી (શરીક હોઓ) ફિર હમ સબ મિલ કર (અલ્લાહ તઆલા કે સામને) ગિડગિડા કર દુઆએં કરેં, ઔર હમ જૂઠોં પર અલ્લાહ તઆલા કી લઅનત ભેજેં.《૬૧》 યકીની બાત યે હે કે યહી (જો અભી બતાયા ગયા) વાકિઆત (કિસ્સોં) કા સચ્ચા બયાન હે, ઔર અલ્લાહ તઆલા કે સિવા કોઇ મા'બૂદ (ઇબાદત કે કાબિલ) નહીં હે, ઔર યકીની બાત હે કે અલ્લાહ તઆલા હી બડે ઝબરદસ્ત, બડી હિકમતવાલે હેં.《૬૨》 ફિર અગર વો મુંહ ફિરા લેવેં[૧] તો ફસાદ કરનેવાલોં કો અલ્લાહ તઆલા ખૂબ અચ્છી તરહ જાનતે હેં.《૬૩》

(એ નબી!) તુમ કહો કે! એ અહલે કિતાબ! તુમ સબ એક ઐસી બાત કી તરફ આ જાઓ જો હમારે ઔર તુમ્હારે દરમિયાન મેં બરાબર (કોમન) હે, યે કે હમ અલ્લાહ તઆલા કે સિવા કિસી કી ઇબાદત ન કરેં ઔર હમ ઉસ (અલ્લાહ તઆલા) કે સાથ કિસી ચીઝ કો શરીક ન કરેં, ઔર અલ્લાહ તઆલા કો છોડ કર હમ એક દૂસરે કો રબ ન બનાએં,[૨] ફિર ભી અગર વો મુંહ ફિરા લેવેં[૩] તો તુમ (મુસલમાનોં ઇન અહલે કિતાબ સે) કેહ દો કે: તુમ ગવાહ રેહના કે હમ મુસલમાન હેં.《૬૪》

---

[૧] યાની જો સચ્ચી બાત કો કબૂલ નહીં કરતે.

[૨] (દૂસરા તર્જુમા) અલ્લાહ તઆલા કો છોડ કર હમ મેં સે કોઇ કિસી કો રબ નહીં બનાએગા.

[૩] (દૂસરા તર્જુમા) બાત કબૂલ ન કરે.

يٰۤاَهۡلَ الۡكِتٰبِ لِمَ تُحَآجُّوۡنَ فِیۡۤ اِبۡرٰهِیۡمَ وَمَاۤ اُنۡزِلَتِ التَّوۡرٰىةُ وَالۡاِنۡجِیۡلُ اِلَّا مِنۡۢ بَعۡدِهٖ ؕ اَفَلَا تَعۡقِلُوۡنَ﴿۶۵﴾ هٰۤاَنۡتُمۡ
هٰۤؤُلَآءِ حَاجَجۡتُمۡ فِیۡمَا لَـكُمۡ بِهٖ عِلۡمٌ فَلِمَ تُحَآجُّوۡنَ فِیۡمَا لَیۡسَ لَـكُمۡ بِهٖ عِلۡمٌ ؕ وَاللّٰهُ یَعۡلَمُ وَاَنۡتُمۡ لَا تَعۡلَمُوۡنَ﴿۶۶﴾ مَا
كَانَ اِبۡرٰهِیۡمُ یَهُوۡدِیًّا وَّلَا نَصۡرَانِیًّا وَّلٰـكِنۡ كَانَ حَنِیۡفًا مُّسۡلِمًا ؕ وَمَا كَانَ مِنَ الۡمُشۡرِكِیۡنَ﴿۶۷﴾ اِنَّ اَوۡلَى النَّاسِ
بِاِبۡرٰهِیۡمَ لَـلَّذِیۡنَ اتَّبَعُوۡهُ وَهٰذَا النَّبِیُّ وَالَّذِیۡنَ اٰمَنُوۡا ؕ وَاللّٰهُ وَلِیُّ الۡمُؤۡمِنِیۡنَ﴿۶۸﴾ وَدَّتۡ طَّآئِفَةٌ مِّنۡ اَهۡلِ الۡكِتٰبِ لَوۡ
یُضِلُّوۡنَكُمۡ ؕ وَمَا یُضِلُّوۡنَ اِلَّاۤ اَنۡفُسَهُمۡ وَمَا یَشۡعُرُوۡنَ﴿۶۹﴾ یٰۤاَهۡلَ الۡكِتٰبِ لِمَ تَكۡفُرُوۡنَ بِاٰیٰتِ اللّٰهِ وَاَنۡتُمۡ
تَشۡهَدُوۡنَ﴿۷۰﴾

એ અહલે કિતાબ! તુમ ઇબ્રાહીમ (અલ.) કે બારે મેં ઝગડા કયૂં કરતે હો; હાલાંકે તૌરાત ઔર ઇન્જીલ તો ઉસ (ઇબ્રાહીમ અલ.) કે બાદ હી નાઝિલ હુઇ, કયા ફિર ભી તુમ (ઇતની બાત) સમજતે નહીં હો?《૬૫》 દેખો! તુમ વહી લોગ તો હો જો ઉન બાતોં મેં બહસ કિયા કરતે થે જિનકા થોડા બહોત ઇલ્મ તુમકો થા, અબ તુમ ઉન બાતોં મેં કયૂં બહસ (ચર્ચા) કરતે હો જિનકા તુમકો (બિલ્કુલ) ઇલ્મ હી નહીં હે? ઔર અલ્લાહ તઆલા તો જાનતે હેં ઔર તુમ લોગ જાનતે નહીં હો.《૬૬》 ઇબ્રાહીમ (અલ.) યહૂદી નહીં થે, ઔર નસરાની ભી નહીં થે; લેકિન વો બિલ્કુલ સીધે રાસ્તે પર થે, પૂરે ફરમાંબરદાર (યાની હુક્મ માનનેવાલે) થે ઔર શિર્ક કરનેવાલોં મેં સે નહીં થે.《૬૭》 ઇબ્રાહીમ (અલ.) સે લોગોં મેં સબ સે ઝિયાદહ કરીબી તઅલ્લુક ઉન લોગોં કો થા જિન્હોંને ઇસ (ઇબ્રાહીમ અલ.) કી (ઉનકે ઝમાને મેં) ઇત્તિબાઅ કી, ઔર યે નબી (મુહમ્મદ સલ્લલ્લાહુ અલયહિ વસલ્લમ) ઔર જો (ઉસ નબી પર) ઇમાન લાએ હેં ઉનકો ભી, ઔર અલ્લાહ તઆલા ઇમાનવાલોં કે વાલી (સરપરસ્ત) હેં.《૬૮》 અહલે કિતાબ કી એક જમાઅત યે ચાહતી હે કે વો (કિસી તરહ ભી) તુમ (મુસલમાનોં) કો ગુમરાહ કર દેવે; હાલાંકે વો અપને સિવા કિસી ઔર કો ગુમરાહ નહીં કરતે,[૧] ઔર ઉનકો (ઉસકા) એહસાસ ભી નહીં હે.《૬૯》 એ અહલે કિતાબ! તુમ અલ્લાહ તઆલા કી આયતોં કા કયૂં ઇન્કાર કરતે હો?[૨] હાલાંકે તુમ ખૂદ (ઇન આયતોં કે અલ્લાહ તઆલા કી તરફ સે હોને કી) ગવાહી દેતે હો.[૩] 《૭૦》

---

[૧] (દૂસરા તર્જુમા) હાલાંકે વો ખૂદ હી કો ગુમરાહ કર રહે હેં. (ચૂંકે ગુમરાહ કરને કા વબાલ ઉન પર પડેગા.)[૨] યાની તૌરાત ઔર ઇન્જીલ કી જિન આયતોં મેં હુઝૂર સલ્લલ્લાહુ અલયહિ વસલ્લમ કી નબુવ્વત કી સચ્ચાઇ કા બયાન હે.

[૩] (દૂસરા તર્જુમા) કાઇલ (કેહનેવાલે) હો.

يَاَهْلَ الْكِتٰبِ لِمَ تَلْبِسُوْنَ الْحَقَّ بِالْبَاطِلِ وَتَكْتُمُوْنَ الْحَقَّ وَاَنْتُمْ تَعْلَمُوْنَ۝٧١ وَقَالَتْ طَّآئِفَةٌ مِّنْ اَهْلِ الْكِتٰبِ اٰمِنُوْا بِالَّذِيْٓ اُنْزِلَ عَلَى الَّذِيْنَ اٰمَنُوْا وَجْهَ النَّهَارِ وَاكْفُرُوْٓا اٰخِرَهٗ لَعَلَّهُمْ يَرْجِعُوْنَ۝٧٢ وَلَا تُؤْمِنُوْٓا اِلَّا لِمَنْ تَبِعَ دِيْنَكُمْ ۭ قُلْ اِنَّ الْهُدٰى هُدَى اللّٰهِ ۙ اَنْ يُّؤْتٰٓى اَحَدٌ مِّثْلَ مَآ اُوْتِيْتُمْ اَوْ يُحَآجُّوْكُمْ عِنْدَ رَبِّكُمْ ۭ قُلْ اِنَّ الْفَضْلَ بِيَدِ اللّٰهِ ۚ يُؤْتِيْهِ مَنْ يَّشَآءُ ۭ وَاللّٰهُ وَاسِعٌ عَلِيْمٌ۝٧٣

એ અહલે કિતાબ! તુમ હક કો બાતિલ કે સાથ કયૂં મિલાતે હો ઔર તુમ સચ્ચી બાત કો જાન બૂજ કર કયૂં છુપાતે હો?《૭૧》

ઔર અહલે કિતાબ કી એક જમાઅત ને (અપને કુછ લોગોં સે) કહા કેઃ જો કિતાબ (નબી કે) માનનેવાલોં પર નાઝિલ હુઇ ઉસ પર દિન કે શુરૂ હિસ્સે મેં તો ઇમાન લે આઓ ઔર ઉસ (દિન) કે આખરી હિસ્સે મેં (ઉસ કુર્આન કા) ઇન્કાર કર દો, શાયદ (ઇસ તદબીર સે) વો (મુસલમાન અપને દીન સે) ફિર જાએં.《૭૨》 ઔર (અહલે કિતાબ ને આપસ મેં યે ભી કહા કે) જો તુમ્હારે દીન પર ચલે (બસ) ઉસી કો તુમ (દિલ સે) માનના,[૧] (એ નબી!) તુમ (ઉનસે) કેહ દો કેઃ હકીકત મેં હિદાયત વહી હે જો હિદાયત અલ્લાહ તઆલા દેવે, ઔર યે (નબુવ્વત વગૈરહ) જો (કિસી ઝમાને મેં) તુમકો દી ગઇ થી વો (અબ) કિસી ઔર કો કયૂં મિલ ગઇ?[૨] યા વો (મુસલમાન) તુમ પર તુમ્હારે રબ કે પાસ (કયૂં) ગાલિબ આ ગએ?[૩] (એ નબી!) તુમ (ઇન સે) કહોઃ (હર કિસ્મ કી) ફઝીલત તો અલ્લાહ તઆલા કે કબ્ઝે મેં હે, વો (અલ્લાહ તઆલા) જિસકો ચાહતે હેં અપના ફઝ્લ અતા ફરમાતે હેં, ઔર અલ્લાહ તઆલા તો વુસ્અતવાલે હેં, હર ચીઝ કો જાનતે હેં.《૭૩》

[૧] કુછ યહૂદી ઝાહિર મેં મુસલમાન હુવે થે; લેકિન દિલ સે અપને પુરાને મઝહબ પર હી થે, ઉનકો ઉનકે મઝહબ કે પક્કે લોગ સમજા રહે હેં કે દેખો! તુમ જો મુસલમાન કે સામને ખૂદ કો મુસલમાન ઝાહિર કર રહે હો યે સિર્ફ દુનિયાવી ફાયદે કે લિયે હે, સિર્ફ મુસલમાનોં કે સામને દિખલાવે હી કે લિયે ઇમાન કો ઝાહિર કરના હે, બાકી તુમ યહૂદી મઝહબ પર હી હો ઔર સચ્ચે દિલ સે તુમકો સિર્ફ યહૂદી મઝહબ પર અમલ કરનેવાલોં કી બાત કો માનના હે. લગતા ઐસા હે કે પક્કે યહૂદીયોં કો ઉન મુનાફિક યહૂદીયોં કો યહૂદીયત પર જમાને કે લિયે યે બાતેં કેહની પડ રહી હેં કે કહીં ઝાહિર મેં ઇસ્લામ બોલતે બોલતે દિલ મેં ન આ જાએ, ઔર ઉપર જો ઇસ્લામ સે લોગોં કો બદ ગુમાન કરને કા પ્લાન ઉન્હોંને બનાયા કે સુબ્હ મેં ઇમાન કા (ઝાહિરી) ઇકરાર કરો ઔર શામ કો ફિર સે અપને કાફિર હોને કા એ'લાન કર દો, ઉસમેં ભી સચ્ચા ઇમાન લાના નહીં; બલ્કે મુસલમાનોં કો ઇસ તદબીર (યુકિત) સે ગુમરાહ કરને કી કોશિશ કરના ઉનકા મકસદ થા.

(બાકી હાશીયા અગલે સફા પર)

يَّخْتَصُّ بِرَحْمَتِهٖ مَنْ يَّشَآءُ ؕ وَاللّٰهُ ذُو الْفَضْلِ الْعَظِيْمِ ۝ وَمِنْ اَهْلِ الْكِتٰبِ مَنْ اِنْ تَاْمَنْهُ بِقِنْطَارٍ يُّؤَدِّهٖٓ اِلَيْكَ ۚ وَمِنْهُمْ مَّنْ اِنْ تَاْمَنْهُ بِدِيْنَارٍ لَّا يُؤَدِّهٖٓ اِلَيْكَ اِلَّا مَا دُمْتَ عَلَيْهِ قَآئِمًا ؕ ذٰلِكَ بِاَنَّهُمْ قَالُوْا لَيْسَ عَلَيْنَا فِى الْاُمِّيّٖنَ سَبِيْلٌ ۚ وَيَقُوْلُوْنَ عَلَى اللّٰهِ الْكَذِبَ وَهُمْ يَعْلَمُوْنَ ۝ بَلٰى مَنْ اَوْفٰى بِعَهْدِهٖ وَاتَّقٰى فَاِنَّ اللّٰهَ يُحِبُّ الْمُتَّقِيْنَ ۝

વો (અલ્લાહ તઆલા) અપની રહમત (યાની નબુવ્વત ઔર ઇમાન) કે લિયે જિસકો ચાહતે હેં ખાસ કર લેતે હેં ઔર અલ્લાહ તઆલા બડે ફઝ્લવાલે હેં.﴾૭૪﴿ ઔર અહલે કિતાબ મેં સે કુછ (લોગ) ઐસે (અમાનતદાર) હેં કે (માલ ઔર દૌલત કા) અગર તુમ ઉનકે પાસ એક ઢેર ભી અમાનત રખો તો વો ઉસે તુમકો વાપસ દે દેંગે, ઔર ઇન (અહલે કિતાબ) મેં સે કુછ (દૂસરે) ઐસે ભી હેં કે તુમ અગર એક દીનાર ઉનકે પાસ અમાનત રખો તો વો ઉસે તુમકો વાપસ નહીં દેંગે; મગર યે કે તુમ ઉન (કે સર) પર (વસૂલ કરને કે લિયે) હર વક્ત ખડે રહો (તો વો વાપસ કરેંગે), યે (ખિયાનત) ઇસ વજહ સે કે વો (અહલે કિતાબ) યે કેહતે હેં કે ઉમ્મીયોં[૧] કા હક્ક દબા લેને સે હમકો કોઇ ગુનાહ નહીં હોગા, ઔર વો (ઇસ તરહ) જાન બૂજ કર અલ્લાહ તઆલા પર જૂઠ બોલતે હેં.﴾૭૫﴿ (ગુનાહ) ક્યૂં નહીં (હોગા? કાયદા યે હે કે) જો શખ્સ અપના અહદ (વાદા, કરાર) પૂરા કરેગા ઔર (ગુનાહ ખાસ કર ખિયાનત સે) બચેગા તો યકીની બાત યે હે કે અલ્લાહ તઆલા ઐસે મુત્તકિયોં સે મુહબ્બત કરતે હેં.﴾૭૬﴿

---

[૨] યાની યે સબ સાઝિશેં તુમ બની ઇસ્રાઇલ ઉસ હસદ કી વજહ સે કર રહે હો કે જો નબુવ્વત ઔર આસમાની કિતાબ, ફઝીલતેં ઔર કમાલ કિસી ઝમાને મેં તુમ કો દિયે ગએ થે, વો અબ કે ઝમાને મેં બની ઇસ્માઇલ કો ક્યૂં મિલ ગએ?

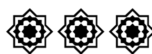
[૩] મઝહબી ઔર દીની મેહનત મેં મુસલમાન તુમ યહૂદીયોં સે ક્યૂં આગે નિકલ ગએ, યા મુસલમાન મઝહબી મુનાઝરહ (બહસ) મેં ક્યૂં ગાલિબ આ જાતે હેં, ઇસી હસદ કી વજહ સે યહૂદી ઇસ્લામ ઔર મુસલમાનોં કો નીચા કરને કી કોશિશ કરતે હેં. (દૂસરા તર્જુમા) યા યે મુસલમાન તુમ્હારે રબ કે પાસ તુમ સે દલીલ બાઝી કરે.

ઇસ સફે કા:

[૧] યાની ગૈર યહૂદી અરબ

اِنَّ الَّذِيْنَ يَشْتَرُوْنَ بِعَهْدِ اللّٰهِ وَاَيْمَانِهِمْ ثَمَنًا قَلِيْلًا اُولٰٓئِكَ لَا خَلَاقَ لَهُمْ فِي الْاٰخِرَةِ وَلَا يُكَلِّمُهُمُ اللّٰهُ وَلَا يَنْظُرُ اِلَيْهِمْ يَوْمَ الْقِيٰمَةِ وَلَا يُزَكِّيْهِمْ ۠ وَلَهُمْ عَذَابٌ اَلِيْمٌ ﴿۷۷﴾ وَاِنَّ مِنْهُمْ لَفَرِيْقًا يَّلْوٗنَ اَلْسِنَتَهُمْ بِالْكِتٰبِ لِتَحْسَبُوْهُ مِنَ الْكِتٰبِ وَمَا هُوَ مِنَ الْكِتٰبِ ۚ وَيَقُوْلُوْنَ هُوَ مِنْ عِنْدِ اللّٰهِ وَمَا هُوَ مِنْ عِنْدِ اللّٰهِ ۚ وَيَقُوْلُوْنَ عَلَى اللّٰهِ الْكَذِبَ وَهُمْ يَعْلَمُوْنَ ﴿۷۸﴾ مَا كَانَ لِبَشَرٍ اَنْ يُّؤْتِيَهُ اللّٰهُ الْكِتٰبَ وَالْحُكْمَ وَالنُّبُوَّةَ ثُمَّ يَقُوْلَ لِلنَّاسِ كُوْنُوْا عِبَادًا لِّيْ مِنْ دُوْنِ اللّٰهِ وَلٰكِنْ كُوْنُوْا رَبّٰنِيّٖنَ بِمَا كُنْتُمْ تُعَلِّمُوْنَ الْكِتٰبَ وَبِمَا كُنْتُمْ تَدْرُسُوْنَ ﴿۷۹﴾

યકીની બાત યે હે કે જો લોગ અલ્લાહ તઆલા સે કિયે હુવે અહદ (કરાર) કો ઔર અપની કસમોં કો થોડી સી કીમત મેં બેચ ડાલતે હેં, તો ઐસે લોગોં કે લિયે આખિરત મેં (અલ્લાહ તઆલા કી રઝા(ખુશી) ઔર જન્નત કા) કોઇ હિસ્સા નહીં હે, ઔર અલ્લાહ તઆલા ઉનસે (મુહબ્બત ઔર નજાત કી) બાત નહીં કરેંગે, ઔર કયામત કે દિન વો (અલ્લાહ તઆલા) ઉનકી તરફ (મહેરબાનીવાલી નઝર સે) નહીં દેખેંગે, ઔર વો (અલ્લાહ તઆલા) ઉનકો (ગુનાહોં સે) પાક નહીં કરેંગે, ઔર ઉનકે લિયે દર્દનાક અઝાબ હોગા. ﴾૭૭﴿ ઔર યકીની બાત યે હે કે ઇન (અહલે કિતાબ) કી એક જમાઅત હે જો (તૌરાત) કિતાબ પઢતે વક્ત અપની ઝબાન કો (ઇસ તરહ) મરોડ કર (અપની ખૂદ બનાઇ હુઇ ઇબારત) પઢતે હેં; તાકે તુમ ઇસ (બનાઇ હુઇ ઇબારત) કો (અસલ) કિતાબ (તૌરાત) મેં સે (એક હિસ્સા) સમજો; હાલાંકે વો કિતાબ કા હિસ્સા નહીં હે ઔર (ઉપર સે) વો (અહલે કિતાબ અપની બનાઇ હુઇ ઇબારત કે બારે મેં) કેહતે હેં કેઃ યે તો અલ્લાહ તઆલા કી બાત હે; હાલાંકે વો (બાત) અલ્લાહ તઆલા કે યહાં સે (આઇ) નહીં હે, ઔર વો જાન બૂજ કર અલ્લાહ તઆલા પર જૂઠ બોલતે હેં.﴾૭૮﴿ કિસી ઇન્સાન કા યે કામ નહીં કે અલ્લાહ તઆલા ઉસકો કિતાબ ઔર હિકમત (યાની સહીહ ઇલ્મ ઔર દીન કી સમજ) ઔર નબુવ્વત અતા કરે, ફિર વો લોગોં સે કહે કેઃ તુમ અલ્લાહ તઆલા કો છોડ કર મેરે બંદે બન જાઓ; લેકિન (ઉસકે બજાએ) યૂં કહે કે તુમ જો (અલ્લાહ તઆલા કી) કિતાબ કી તઅલીમ દેતે હો ઔર તુમ ખૂદ ભી (અલ્લાહ તઆલા કી કિતાબ) પઢતે હો ઉસકી બરકત સે તુમ અલ્લાહવાલે બન જાઓ.﴾૭૯﴿

وَلَا يَأْمُرَكُمْ أَنْ تَتَّخِذُوا الْمَلٰٓئِكَةَ وَالنَّبِيّٖنَ أَرْبَابًا ؕ أَيَأْمُرُكُمْ بِالْكُفْرِ بَعْدَ إِذْ أَنْتُمْ مُّسْلِمُوْنَ ﴿٨٠﴾ ع

وَإِذْ أَخَذَ اللّٰهُ مِيْثَاقَ النَّبِيّٖنَ لَمَآ اٰتَيْتُكُمْ مِّنْ كِتٰبٍ وَّحِكْمَةٍ ثُمَّ جَآءَكُمْ رَسُوْلٌ مُّصَدِّقٌ لِّمَا مَعَكُمْ لَتُؤْمِنُنَّ بِهٖ وَلَتَنْصُرُنَّهٗ ؕ قَالَ ءَأَقْرَرْتُمْ وَأَخَذْتُمْ عَلٰى ذٰلِكُمْ إِصْرِيْ ؕ قَالُوْٓا أَقْرَرْنَا ؕ قَالَ فَاشْهَدُوْا وَأَنَا مَعَكُمْ مِّنَ الشّٰهِدِيْنَ ﴿٨١﴾ فَمَنْ تَوَلّٰى بَعْدَ ذٰلِكَ فَأُولٰٓئِكَ هُمُ الْفٰسِقُوْنَ ﴿٨٢﴾ أَفَغَيْرَ دِيْنِ اللّٰهِ يَبْغُوْنَ وَلَهٗٓ أَسْلَمَ مَنْ فِي السَّمٰوٰتِ وَالْأَرْضِ طَوْعًا وَّكَرْهًا وَّإِلَيْهِ يُرْجَعُوْنَ ﴿٨٣﴾

ઔર ઐસા શખ્સ (કભી) તુમકો યે બાત નહીં સિખલાએગા કે તુમ ફરિશ્તોં ઔર નબિયોં કો (અપના) રબ બના લો, જબ તુમ મુસલમાન હો ચુકે હો તો ઉસકે બાદ કયા વો શખ્સ તુમકો કુફ્ર અપનાને કા હુક્મ દેગા? ﴾૮૦﴿

ઔર (વો વક્ત ભી યાદ દિલાઓ) જબ અલ્લાહ તઆલા ને નબિયોં સે ઇકરાર લિયા થા કે જો કિતાબ ઔર હિકમત (યાની શરીઅત કા ઇલ્મ) મેં તુમકો અતા કરૂં, ફિર તુમ્હારે પાસ કોઇ ઐસા રસૂલ આવે જો તુમ્હારે પાસ (પેહલે સે) મૌજૂદ (કિતાબ) કો સચ્ચા બતાતા હો તો તુમ ઝરૂર ઉસ પર ઇમાન લાના, ઔર ઝરૂર તુમ ઉસકી મદદ (ભી) કરના, અલ્લાહ તઆલા ને ફરમાયાઃ કયા તુમને ઇકરાર કિયા ઔર ઇસ બાત પર તુમને મેરા અહદ (યાની હુક્મ) કબૂલ કિયા? તો ઉન્હોંને (યાની નબિયોંને) અર્ઝ કિયાઃ હમ ઇકરાર કરતે હેં, અલ્લાહ તઆલા ને ફરમાયાઃ તો તુમ સબ (એક દૂસરે કે ઇકરાર પર) ગવાહ રહો, ઔર મેં ભી તુમ્હારે સાથ ગવાહી દેનેવાલોં મેં (શામિલ) હૂં.﴾૮૧﴿ ફિર ઉસ (પક્કે અહદ) કે બાદ ભી[૧] જો ફિર જાવે સો ઐસે હી લોગ નાફરમાન હેં.﴾૮૨﴿ કયા અબ અલ્લાહ તઆલા કે દીન કે સિવા વો લોગ કિસી ઔર દીન કો તલાશ કરતે હેં; હાલાંકે જો (મખ્લૂક) ભી આસમાનોં ઔર ઝમીન મેં હેં (ઉનમેં સે કુછ) ખુશી સે ઔર (દૂસરે કુછ) નાખુશી (યાની લાચારી) સે ઉસી (અલ્લાહ તઆલા) કે સામને ફરમાંબરદાર હેં, ઔર ઉસી (અલ્લાહ તઆલા) કી તરફ વો સબ લોટાએ જાએંગે.[૨] ﴾૮૩﴿

[૧] ઉપર આયત મેં જો અહદ લિયા ગયા હે વો નબિયોં કે લિયે થા, જબ નબી ઇસ અહદ કે પાબંદ હેં તો ઉમ્મત કે આમ લોગોં કો બદરજએ અવલા ઇસ અહદ કી પાબંદી કરની હે; ઇસ લિયે જો ઇન્સાન ભી નબિયોં ઔર અલ્લાહ તઆલા કે દીન કી બાત કા ઇન્કાર કરે વો નાફરમાન કાફિર હોગા.[૨] જિતને ભી મુસલમાન હેં વો તો અલ્લાહ તઆલા કે હર હુક્મ કો ખુશી ખુશી માનતે હી હેં, ઔર જો કાફિર હેં વો અલ્લાહ તઆલા કે દીન કે હુક્મોં કો તો માનતે નહીં; લેકિન અલ્લાહ તઆલા કે ફેસ્લે કે મુતાબિક હી ઉનકો ઝિંદગી ગુઝારની, મૌત, હયાત, ખુશી, ગમી, રોઝી મેં તંગી ઔર વુસ્અત હર ચીઝ મેં અલ્લાહ તઆલા કે ફેસ્લે કે વો પાબંદ હેં.

قُلۡ اٰمَنَّا بِاللّٰهِ وَمَاۤ اُنۡزِلَ عَلَيۡنَا وَمَاۤ اُنۡزِلَ عَلٰٓى اِبۡرٰهِيۡمَ وَاِسۡمٰعِيۡلَ وَاِسۡحٰقَ وَيَعۡقُوۡبَ وَالۡاَسۡبَاطِ وَمَاۤ اُوۡتِىَ مُوۡسٰى وَعِيۡسٰى وَالنَّبِيُّوۡنَ مِنۡ رَّبِّهِمۡ ۖ لَا نُفَرِّقُ بَيۡنَ اَحَدٍ مِّنۡهُمۡ ۚ وَنَحۡنُ لَهٗ مُسۡلِمُوۡنَ ﴿۸۴﴾ وَمَنۡ يَّبۡتَغِ غَيۡرَ الۡاِسۡلَامِ دِيۡنًا فَلَنۡ يُّقۡبَلَ مِنۡهُ ۚ وَهُوَ فِى الۡاٰخِرَةِ مِنَ الۡخٰسِرِيۡنَ ﴿۸۵﴾ كَيۡفَ يَهۡدِى اللّٰهُ قَوۡمًا كَفَرُوۡا بَعۡدَ اِيۡمَانِهِمۡ وَشَهِدُوۡۤا اَنَّ الرَّسُوۡلَ حَقٌّ وَّجَآءَهُمُ الۡبَيِّنٰتُ ؕ وَاللّٰهُ لَا يَهۡدِى الۡقَوۡمَ الظّٰلِمِيۡنَ ﴿۸۶﴾

(એ મુહમ્મદ!) તુમ (ઉનસે) કહોઃ હમ તો અલ્લાહ તઆલા પર ઇમાન લે આએ ઔર જો (દીન) હમારે ઉપર ઉતારા ગયા ઉસ પર, ઔર જો ઇબ્રાહીમ (અલ.) ઔર ઇસ્માઇલ (અલ.) ઔર ઇસ્હાક (અલ.) ઔર યા'કૂબ (અલ.) ઔર ઉનકી અવલાદ પર (દીન) ઉતારા ગયા ઉસ પર, ઔર જો (દીન) મૂસા (અલ.) ઔર ઇસા (અલ.) ઔર દૂસરે નબિયોં કો ઉનકે રબ કી તરફ સે દિયા ગયા ઉસ પર ભી (હમ ઇજમાલી ઇમાન લાએ) ઉન (નબિયોં) મેં સે કિસી કે દરમિયાન ભી હમ (કોઇ) ફર્ક નહીં કરતે,[૧] ઔર હમ ઉસી (એક અલ્લાહ તઆલા) કે ફરમાંબરદાર હેં.﴾૮૪﴿ ઔર જો શખ્સ ભી ઇસ્લામ કે અલાવહ કોઇ ઔર દીન ઇખ્તિયાર કરના (અપનાના) ચાહેગા તો ઉસસે વો (દીન અલ્લાહ તઆલા કે યહાં) હરગિઝ કબૂલ નહીં કિયા જાએગા, ઔર વો શખ્સ આખિરત મેં નુકસાન મેં પડનેવાલોં મેં હોગા. ﴾૮૫﴿ અલ્લાહ તઆલા એૅસી કૌમ કો કૈસે હિદાયત દેંગે જિન્હોંને અપને ઇમાન કે બાદ કુફ્ર અપના લિયા; હાલાંકે યહ રસૂલ સચ્ચે હેં ઇસ બાત કી વો (ઝબાન સે) ગવાહી દે ચુકે થે, ઔર ઉનકે પાસ (રસૂલ કી સચ્ચાઇ કી) દલીલેં ભી આ ચુકી થીં, ઔર એૅસે ઝાલિમોં કો અલ્લાહ તઆલા હિદાયત નહીં દિયા કરતે.[૨] ﴾૮૬﴿

---

[૧] યાની કિસી નબી કો માના, કિસી નબી કો ન માના, યે હમારા તરીકા નહીં, તમામ નબી ઔર ઉનકી શરીઅત કો હમ હક માનતે હેં.

[૨] કુછ લોગ એૅસે હેં જો દિલ સે ઇસ્લામ કો સહીહ સમજ રહે હેં, ઉસકે બાવજૂદ તકબ્બુર, હસદ, માલ ઔર ઓહદોં કી મુહબ્બત કે ખાતિર ઇમાન નહીં કબૂલ કરતે, એૅસે લોગોં કો આમ તૌર પર ઇમાન કી સઆદત નસીબ નહીં હોતી, ઇસી તરહ કુછ લોગ એૅસે ભી હેં જો ઇમાન લાને કે બાદ મુરતદ હો ગએ (ઇમાન સે ફિર ગએ), ઔર ઇસ ઇરતિદાદ (ઇમાન સે ફિર જાને) કો હિદાયત સમજત હેં, હાલાંકે યે ઇરતિદાદ હે, હિદાયત નહીં હે.

أُولٰٓئِكَ جَزَآؤُهُمۡ اَنَّ عَلَيۡهِمۡ لَعۡنَةَ اللّٰهِ وَالۡمَلٰٓئِكَةِ وَالنَّاسِ اَجۡمَعِيۡنَ ﴿٨٧﴾ خٰلِدِيۡنَ فِيۡهَا ۚ لَا يُخَفَّفُ عَنۡهُمُ الۡعَذَابُ
وَلَا هُمۡ يُنۡظَرُوۡنَ ﴿٨٨﴾ اِلَّا الَّذِيۡنَ تَابُوۡا مِنۡۢ بَعۡدِ ذٰلِكَ وَاَصۡلَحُوۡا ۟ فَاِنَّ اللّٰهَ غَفُوۡرٌ رَّحِيۡمٌ ﴿٨٩﴾ اِنَّ الَّذِيۡنَ كَفَرُوۡا بَعۡدَ
اِيۡمَانِهِمۡ ثُمَّ ازۡدَادُوۡا كُفۡرًا لَّنۡ تُقۡبَلَ تَوۡبَتُهُمۡ ۚ وَاُولٰٓئِكَ هُمُ الضَّآلُّوۡنَ ﴿٩٠﴾ اِنَّ الَّذِيۡنَ كَفَرُوۡا وَمَاتُوۡا وَهُمۡ كُفَّارٌ
فَلَنۡ يُّقۡبَلَ مِنۡ اَحَدِهِمۡ مِّلۡءُ الۡاَرۡضِ ذَهَبًا وَّلَوِ افۡتَدٰى بِهٖ ؕ اُولٰٓئِكَ لَهُمۡ عَذَابٌ اَلِيۡمٌ وَّمَا لَهُمۡ مِّنۡ نّٰصِرِيۡنَ ﴿٩١﴾

ઉન લોગોં કી સઝા યે હે કે યકીનન ઉન પર અલ્લાહ તઆલા કી ઔર ફરિશ્તોં કી ઔર તમામ લોગોં કી લઅનત હોગી.﴾૮૭﴿ ઉસ (લઅનત) મેં વો હમેશા રહેંગે, (કિસી વકત ભી) ઉનસે અઝાબ હલકા નહીં કિયા જાએગા, ઔર ઉનકો ઝરા સી ઢીલ (યાની ફુરસત, મોહલત) ભી નહીં મિલેગી.﴾૮૮﴿ મગર ઉસકે બાદ ભી જો શખ્સ તૌબા કર લેવે ઔર ઇસ્લાહ કર લેવે તો યકીની બાત યે હે કે અલ્લાહ તઆલા બડે બખ્શનેવાલે હેં, સબસે ઝિયાદહ રહમ કરનેવાલે હેં.﴾૮૯﴿ (ઉસકે બરખિલાફ) યકીનન જિન લોગોં ને અપને ઇમાન કે બાદ કુફ્ર અપના લિયા, ફિર વો કુફ્ર મેં આગે હી બઢતે ચલે ગએ તો ઉનકી તૌબા હરગિઝ કબૂલ નહીં હોગી, ઔર ઐસે લોગ બિલ્કુલ હી ભટક ચુકે હેં.﴾૯૦﴿ યકીની બાત યે હે કે જિન લોગોં ને કુફ્ર અપનાયા ઔર વો કાફિર હોને હી કી હાલત મેં મર ગએ, ઐસે લોગોં મેં સે કિસી સે ભી પૂરી ઝમીન ભર કર સોના કબૂલ નહીં કિયા જાએગા, ચાહે વો ઉસે (યાની પૂરી ઝમીન ભર કર સોના અપની જાન અઝાબ સે) છુડાને કે લિયે ફિદયે (બદલે) મેં દેના ચાહે[૧] ઐસે હી લોગોં કે લિયે દર્દનાક અઝાબ હે, ઔર ઉન લોગોં કે લિયે કોઇ ભી મદદ કરનેવાલા નહીં હોગા. ﴾૯૧﴿

[૧] (દૂસરા તર્જુમા) વો આદમી અપની જાન (અઝાબ સે) છુડાને કે લિયે પૂરી ઝમીન ભર કર કે સોના દેના ચાહે તો ભી ઉસસે કબૂલ નહીં કિયા જાએગા.

لَنۡ تَنَالُوا الۡبِرَّ حَتّٰى تُنۡفِقُوۡا مِمَّا تُحِبُّوۡنَ ؕ وَمَا تُنۡفِقُوۡا مِنۡ شَىۡءٍ فَاِنَّ اللّٰهَ بِهٖ عَلِيۡمٌ ﴿۹۲﴾ كُلُّ الطَّعَامِ كَانَ حِلًّا لِّبَنِىۡۤ اِسۡرَآءِيۡلَ اِلَّا مَا حَرَّمَ اِسۡرَآءِيۡلُ عَلٰى نَفۡسِهٖ مِنۡ قَبۡلِ اَنۡ تُنَزَّلَ التَّوۡرٰٮةُ ؕ قُلۡ فَاۡتُوۡا بِالتَّوۡرٰٮةِ فَاتۡلُوۡهَاۤ اِنۡ كُنۡتُمۡ صٰدِقِيۡنَ ﴿۹۳﴾ فَمَنِ افۡتَرٰى عَلَى اللّٰهِ الۡكَذِبَ مِنۡۢ بَعۡدِ ذٰلِكَ فَاُولٰٓـئِكَ هُمُ الظّٰلِمُوۡنَ ﴿۹۴﴾ قُلۡ صَدَقَ اللّٰهُ فَاتَّبِعُوۡا مِلَّةَ اِبۡرٰهِيۡمَ حَنِيۡفًا ؕ وَمَا كَانَ مِنَ الۡمُشۡرِكِيۡنَ ﴿۹۵﴾ اِنَّ اَوَّلَ بَيۡتٍ وُّضِعَ لِلنَّاسِ لَـلَّذِىۡ بِبَكَّةَ مُبٰرَكًا وَّهُدًى لِّلۡعٰلَمِيۡنَ ﴿۹۶﴾

તુમ (એ મુસલમાનો! કામિલ) નેકી હરગિઝ હાસિલ નહીં કર સકોગે, જબ તક તુમ અપની મહબૂબ ચીઝોં મેં સે (અલ્લાહ તઆલા કે લિયે) ખર્ચ ન કરોગે,[૧] ઔર જો કુછ ભી તુમ ખર્ચ કરો યકીની બાત યે હે કે અલ્લાહ તઆલા ઉસકો અચ્છી તરહ જાનતે હેં.﴾૯૨﴿ તૌરાત કે ઉતરને સે પેહલે ખાને કી તમામ ચીઝેં (જો ઇસ વક્ત મુસલમાનોં કે લિયે હલાલ હેં વો) બની ઇસ્રાઇલ કે લિયે (ભી) હલાલ થીં; મગર વો ચંદ ચીઝેં જો ઇસ્રાઇલ (યાની યા'કૂબ અલ.) ને અપને ઉપર હરામ કર લી થીં,[૨] (એ નબી!) તુમ (યહૂદિયોં સે) કહોઃ અગર તુમ (તુમ્હારે દાવે મેં) સચ્ચે હો તો તૌરાત લાઓ ઔર ઉસકો પઢો.﴾૯૩﴿ ફિર ઇસ (તરહ સાફ બાત આ જાને) કે બાદ જિસ શખ્સ ને અલ્લાહ તઆલા પર જૂઠા બોહતાન બાંધા સો વહી લોગ બડે ઝાલિમ (યાની ગુનેહગાર) હેં.﴾૯૪﴿ તુમ કેહ દો કેઃ અલ્લાહ તઆલા ને સચ ફરમાયા, સો તુમ ઇબ્રાહીમ (અલ.) કે દીન કી ઇત્તિબાઅ (પેરવી) કરો, જો પૂરી તરહ સીધે રાસ્તે પર થે ઔર વો (ભી) મુશરિકોં મેં સે નહીં થે.﴾૯૫﴿ યકીની બાત હે કે (દુનિયા કા) સબસે પેહલા ઘર જો લોગોં (કી ઇબાદત) કે લિયે મુકર્રર કિયા ગયા વો (યહી મકાન હે જો) મક્કા મેં હે,[૩] (જો શુરૂ હી સે) બરકતવાલા હે,[૪] ઔર તમામ આલમોં કે લિયે હિદાયત (કા મરકઝ) હે.[૫] ﴾૯૬﴿

[૧] જો ચીઝ ઇન્સાન કે કામ મેં આતી હો, ઇસી તરહ ઇન્સાન કો ઉસકી હાજત ઔર ઝરૂરત હો ઇન્સાન કો વો ચીઝ બડી પ્યારી હે. ઉસકો ખર્ચ કરના બહોત બેહતર હે ઔર ઝરૂરત સે ઝિયાદહ કી ચીઝોં (ફાલતુ) કો ભી ખર્ચ કર દેના ચાહિયે, ઉસ પર ભી સવાબ મિલેગા.

[૨] જિન ચીઝોં કો ઉન્હોંને ખૂદ અપની તરફ સે હરામ ઠેહરા લિયા થા જૈસે ઉંટ કા ગોશ્ત.

[૩] આયત મેં 'بَكَّة' કા મુળ લફ્ઝ તબાક હે, જિસકે મા'ના 'ભીડ' કે હેં, વહાં તવાફ મેં ભીડ હોતી હે, ઇસ લિયે મક્કા કો બક્કહ ભી કેહતે હેં, યા 'બક' સે હે, જિસકે મા'ના હે 'ફાડના'; ચૂંકે જો શખ્સ ભી મક્કા મેં ઝુલ્મ કરને કી યા કુફ્ર ફેલાને કી કોશિશ કરતા હે ઉસકી કમર તોડ દી જાતી હે.

નોટઃ કુર્આન કે ઇશારે સે ઔર રસૂલે અકરમ સલ્લલ્લાહુ અલયહિ વસલ્લમ કે અમલ સે યે બાત સાબિત હોતી હે મુસલમાન જબ કભી કોઇ નઇ આબાદી બનાવે તો સબસે પેહલે મસ્જિદ કી ફિક્ર કરે.➲

فِيْهِ اٰيٰتٌۢ بَيِّنٰتٌ مَّقَامُ اِبْرٰهِيْمَ ۚ وَمَنْ دَخَلَهٗ كَانَ اٰمِنًا ؕ وَلِلّٰهِ عَلَى النَّاسِ حِجُّ الْبَيْتِ مَنِ اسْتَطَاعَ اِلَيْهِ سَبِيْلًا ؕ وَمَنْ كَفَرَ فَاِنَّ اللّٰهَ غَنِيٌّ عَنِ الْعٰلَمِيْنَ ﴿٩٧﴾ قُلْ يٰۤاَهْلَ الْكِتٰبِ لِمَ تَكْفُرُوْنَ بِاٰيٰتِ اللّٰهِ ۖ وَاللّٰهُ شَهِيْدٌ عَلٰى مَا تَعْمَلُوْنَ ﴿٩٨﴾

ઉસમેં ખુલી હુઇ નિશાનિયાં હેં,[૧] (ઔર) ઇબ્રાહીમ (અલ.) કે ખડે રેહને કી જગા હે, ઔર જો શખ્સ ભી ઉસ (કી હદ) મેં દાખિલ હુવા ઉસકો અમન મિલ જાતા હે, જો ભી ઉસ ઘર તક પહોંચને કી તાકત[૨] રખતા હો, ઉન લોગોં પર અલ્લાહ તઆલા કે લિયે ઉસ (ઘર) કા હજ કરના (ફર્ઝ) હે, ઔર જો શખ્સ ભી ઇન્કાર કરે[૩] તો અલ્લાહ તઆલા કો તમામ જહાનોં કે લોગોં કી પરવાહ નહીં હે.﴾૯૭﴿ (એ નબી!) તુમ કહોઃ એ કિતાબવાલો! તુમ અલ્લાહ તઆલા કી આયતોં (યાની હુકમોં) કા કયૂં ઇન્કાર કરતે હો? ઔર જો તુમ કરતે હો અલ્લાહ તઆલા ઉસકે ગવાહ હેં.[૪] ﴾૯૮﴿

---

[૪] બરકત કે મા'ના કિસી ચીઝ કા બઢના યા સાબિત રેહના, મિકદાર મેં બઢ જાએ યા જો મૌજૂદ હે ઉતની હી મિકદાર મેં સારે ઝરૂરી કામ પૂરે હો જાવે ઉસકો બરકત કેહતે હેં.

[૫] (દૂસરા તર્જુમા) તમામ જહાં કે લોગોં કે લિયે (નમાઝ જૈસી ઇબાદત મેં) રેહનુમા (યાની કિબ્લા) હે.

ઇસ સફે કાઃ [૧] નિશાનિયાંઃ (૧) બયતુલ્લાહ કી બરકત સે મક્કાવાલે દુશ્મનોં કે હમ્લે સે મહફૂઝ હેં.

(૨) હરમ કી હદ મેં આયે હુવે જાનવરોં કો શિકાર નહીં કર સકતે, ઇસ લિયે ઉનકો શીકારી સે ફાયદા હો રહા હે.

(૩) બયતુલ્લાહ કી જિસ દિશા મેં બરસાત હોતી હે ઉસ દિશા કે દેશ ઝિયાદહ બરસાત સે માલામાલ હોતે હેં.

(૪) જમરાત કે કંકરોં કા ઉઠા લિયા જાના; હાલાંકે હર સાલ લાખોં હાજીયોં કે કંકર સે પહાડ બન જાના ચાહિયે.

(૫) મકામે ઇબ્રાહીમ જો જન્નતી પથ્થર હે, ઉસમેં હઝરત ઇબ્રાહીમ અલ. કે કદમ મુબારક કે નિશાનાત કા બાકી રેહના.

[૨] استطاعت (ઇસ્તિતાઅત) યાની કુદરત ઔર હેસિયત, સફર મે આને જાને કી ઔર વહાં ઠહેરને ઔર ખાને પીને કે ઝરૂરી ખર્ચ કી તાકત મુરાદ હે, ઔર જિન લોગોં કા ખર્ચ શરઇ તૌર પર ઉસ પર ઝરૂરી હે ઉસકા ભી ઇન્તિઝામ હો.

[૩] જો આદમી હજ કે ફર્ઝ હોને કા ઇન્કાર કરે વો આદમી કાફિર હો જાતા હે, ઔર ફર્ઝ માનતા હો; લેકિન તાકત હોને કે બાવજૂદ હજ ન કરે તો ઉસકા યે અમલ કાફિરોં જૈસા હે.

[૪] (દૂસરા તર્જુમા) જો તુમ કરતે હો અલ્લાહ તઆલા કો ઉન સબ કામોં કી ખબર હે.

قُلْ يَٰٓأَهْلَ الْكِتٰبِ لِمَ تَصُدُّوْنَ عَنْ سَبِيْلِ اللّٰهِ مَنْ اٰمَنَ تَبْغُوْنَهَا عِوَجًا وَّاَنْتُمْ شُهَدَآءُ ؕ وَمَا اللّٰهُ بِغَافِلٍ عَمَّا تَعْمَلُوْنَ ﴿٩٩﴾ يٰٓاَيُّهَا الَّذِيْنَ اٰمَنُوْٓا اِنْ تُطِيْعُوْا فَرِيْقًا مِّنَ الَّذِيْنَ اُوْتُوا الْكِتٰبَ يَرُدُّوْكُمْ بَعْدَ اِيْمَانِكُمْ كٰفِرِيْنَ ﴿١٠٠﴾ وَكَيْفَ تَكْفُرُوْنَ وَاَنْتُمْ تُتْلٰى عَلَيْكُمْ اٰيٰتُ اللّٰهِ وَفِيْكُمْ رَسُوْلُهٗ ؕ وَمَنْ يَّعْتَصِمْ بِاللّٰهِ فَقَدْ هُدِيَ اِلٰى صِرَاطٍ مُّسْتَقِيْمٍ ﴿١٠١﴾ ع

يٰٓاَيُّهَا الَّذِيْنَ اٰمَنُوا اتَّقُوا اللّٰهَ حَقَّ تُقٰتِهٖ وَلَا تَمُوْتُنَّ اِلَّا وَاَنْتُمْ مُّسْلِمُوْنَ ﴿١٠٢﴾

(એ નબી!) તુમ કહો કે: એ અહલે કિતાબ! તુમ અલ્લાહ તઆલા કે રાસ્તે મેં ઐબ ઢૂંઢ (ને કી કોશિશ) કર કે ઇમાન લાનેવાલોં કો ઇસ (ઇમાન) સે કયૂં રોકતે હો?[૧] હાલાંકે તુમ ખૂદ (હકીકત કો) જાનતે હો,[૨] ઔર જો કામ તુમ કરતે હો અલ્લાહ તઆલા ઉસસે બેખબર નહીં હેં.《૯૯》 એ ઇમાનવાલો! જિનકો કિતાબ દી ગઇ ઉનમેં સે કિસી એક જમાઅત કા અગર તુમને કહા માન લિયા (યાની ફરમાંબરદારી કર લી) તો વો તુમકો તુમ્હારે ઇમાન લાને કે બાદ કાફિર બના કર છોડેંગે.《૧૦૦》 ઔર તુમ કૈસે કુફ્ર કબૂલ કર સકતે હો? હાલાંકે તુમ કો અલ્લાહ તઆલા કી આયતેં પઢ પઢ કર સુનાઇ જાતી હેં,[૩] ઔર તુમ મેં ઉસ (અલ્લાહ તઆલા) કા રસૂલ મૌજૂદ હે, ઔર જો શખ્સ અલ્લાહ તઆલા (કે દીન) કો મઝબૂતી સે પકડ લે પક્કી બાત યે હે કે વો સીધે રાસ્તે પર પહોંચા દિયા જાતા હે.《૧૦૧》

એ ઇમાનવાલો! તુમ અલ્લાહ તઆલા સે ડરતે રહો, જૈસા કે ઉનસે ડરને કા હક હે,[૪] ઔર તુમ મુસલમાન હોને કી હાલત હી મેં મરના.[૫] 《૧૦૨》

---

[૧] (દૂસરા તર્જુમા) જો ઇમાન લા ચુકા હે ઐસે શખ્સ કો અલ્લાહ તઆલા કે રાસ્તે સે કયૂં રોકતે હો, ઇસ તરહ કે તુમ ઉસ રાસ્તે (ઇસ્લામ) મેં ઐબ ઢૂંઢતે રેહતે હો. (યાની ઇસ્લામ મેં કોઇ ઐબ નહીં હે, લેકિન તુમ અપની તરફ સે ઐબ ખડે કરતે હો; તાકે લોગ બદગુમાન હો કર ઇસ્લામ સે દૂર હો જાએં. ઇસ તરહ કા બુરા કામ ઇસ ઝમાને કા અકસર મીડીયા (media) અંજામ દે રહા હે.)

[૨] યાની ઇસ્લામ કા હક હોના.

[૩] દેખને મેં આયા હે કે જિન ઇલાકોં મેં કુર્આન પઢા પઢાયા જાતા હો, અલ્લાહ તઆલા કે રસૂલ કી તઅલીમાત કો પઢાયા જાતા હો, ઉસ પર અમલ કિયા જાતા હો વહાં સે કુફ્ર દૂર હોતા હે, ઔર જો ઇલાકે ઇન મુબારક સિલસિલોં સે મહરૂમ હોતે હેં વહાં કુફ્ર, મુરતદ હોના કરીબ આને લગતા હે; ઇસ લિયે કુર્આન કી તઅલીમ કે મકતબોં કે ઝરિયે ઇસ તરહ કી મુબારક તઅલીમ કો આમ કરના મુરતદ હોને સે હિફાઝત કા બેહતરીન ઝરિયા હે.

[૪] યાની ગુનાહ સે બચને મેં પૂરી તાકત ખર્ચ કરના, પૂરેપૂરી ફરમાંબરદારી કી જાએ ઔર ગુનાહ સે પૂરેપૂરા બચા જાએ.[૫] ઇસ્લામી ઝિંદગી ગુઝારના ઇખ્તિયારી ચીઝ હે ઉસકી બરકત સે ઇન્શાઅલ્લાહ! ઇસ્લામ પર મૌત નસીબ હોગી.

وَاعْتَصِمُوْا بِحَبْلِ اللّٰهِ جَمِيْعًا وَّلَا تَفَرَّقُوْا ۠ وَاذْكُرُوْا نِعْمَتَ اللّٰهِ عَلَيْكُمْ اِذْ كُنْتُمْ اَعْدَآءً فَاَلَّفَ بَيْنَ قُلُوْبِكُمْ
فَاَصْبَحْتُمْ بِنِعْمَتِهٖۤ اِخْوَانًا ۚ وَكُنْتُمْ عَلٰى شَفَا حُفْرَةٍ مِّنَ النَّارِ فَاَنْقَذَكُمْ مِّنْهَا ؕ كَذٰلِكَ يُبَيِّنُ اللّٰهُ لَكُمْ اٰيٰتِهٖ
لَعَلَّكُمْ تَهْتَدُوْنَ ﴿۱۰۳﴾ وَلْتَكُنْ مِّنْكُمْ اُمَّةٌ يَّدْعُوْنَ اِلَى الْخَيْرِ وَيَاْمُرُوْنَ بِالْمَعْرُوْفِ وَيَنْهَوْنَ عَنِ الْمُنْكَرِ ؕ وَاُولٰٓئِكَ
هُمُ الْمُفْلِحُوْنَ ﴿۱۰۴﴾ وَلَا تَكُوْنُوْا كَالَّذِيْنَ تَفَرَّقُوْا وَاخْتَلَفُوْا مِنْۢ بَعْدِ مَا جَآءَهُمُ الْبَيِّنٰتُ ؕ وَاُولٰٓئِكَ لَهُمْ عَذَابٌ
عَظِيْمٌ ﴿۱۰۵﴾

ઔર તુમ સબ મિલ કર અલ્લાહ તઆલા કી રસ્સી (યાની કુર્આન) કો મઝબૂત પકડે રહો,[૧] ઔર તુમ (આપસ મેં) જુદા જુદા ન હો જાઓ, ઔર તુમ અલ્લાહ તઆલા કે એહસાન કો જો તુમ પર હે ઉસકો યાદ રખો જબ કે તુમ (આપસ મેં એક દૂસરે કે) દુશ્મન થે, ફિર ઉસ (અલ્લાહ તઆલા) ને તુમ્હારે દિલોં કો જોડ દિયા,[૨] સો તુમ ઉસ (અલ્લાહ તઆલા) કે ફઝ્લ સે (આપસ મેં) ભાઇ ભાઇ હો ગએ, ઔર તુમ (જહન્નમ કી) આગ કે ગઢે (ખાડે) કે કિનારે પર થે, ફિર ઉસ (અલ્લાહ તઆલા) ને તુમ કો ઉસસે બચા લિયા, ઇસી તરહ અલ્લાહ તઆલા અપને હુકમ તુમ્હારે લિયે ખોલ ખોલ કર બયાન કરતે હેં; તાકે તુમ સીધે રાસ્તે પર કાઇમ રહો.﴾૧૦૩﴿ ઔર (ઝરૂર) તુમ્હારે દરમિયાન એક ઐસી જમાઅત હોની ચાહિયે જો ભલાઇ કી તરફ દા'વત દિયા કરે ઔર અચ્છી બાતેં સિખલાયા કરે[૩] ઔર બુરી ચીઝોં સે રોકા કરે ઔર વહી લોગ કામિયાબ હોનેવાલે હેં.﴾૧૦૪﴿ ઔર તુમ ઇન (યહૂદી ઔર નસારા) લોગોં કી તરહ મત હો જાના જિનકે પાસ સાફ સાફ હુકમ પહોંચ જાને કે બાદ વો (આપસ મેં) જુદા જુદા (યાની અલગ અલગ) હો ગએ, ઔર વો (આપસ મેં) ઇખ્તિલાફ મેં પડ ગએ,[૪] ઔર ઐસે હી લોગોં કે લિયે (ઉસ દિન) બડા અઝાબ હે.﴾૧૦૫﴿

---

[૧] અલ્લાહ તઆલા કી રસ્સી સે મુરાદ 'કુર્આન મજીદ' હે, હઝરત અબ્દુલ્લાહ બિન મસ્ઉદ રદિ. સે રિવાયત હે કે હુઝૂર સલ્લલ્લાહુ અલયહિ વસલ્લમ ને ફરમાયાઃ કુર્આન અલ્લાહ તઆલા કી રસ્સી હે જો આસમાન સે ઝમીન તક લટકી હુઇ હે.

[૨] (દૂસરા તર્જુમા) દિલોં મેં મુહબ્બત ડાલ દી.

[૩] યાની યે કામ લગાતાર હોતે રેહના ચાહિયે.

[૪] ઇલ્મી ઇખ્તિલાફ ઔર નયે નયે અમલ કરને વાલે ફિરકે ઉન્હોંને ખડે કર દિયે જો હરગિઝ મુનાસિબ નહીં.

يَّوْمَ تَبْيَضُّ وُجُوْهٌ وَّتَسْوَدُّ وُجُوْهٌ ۚ فَاَمَّا الَّذِيْنَ اسْوَدَّتْ وُجُوْهُهُمْ ۣ اَكَفَرْتُمْ بَعْدَ اِيْمَانِكُمْ فَذُوْقُوا الْعَذَابَ بِمَا كُنْتُمْ تَكْفُرُوْنَ ﴿١٠٦﴾ وَاَمَّا الَّذِيْنَ ابْيَضَّتْ وُجُوْهُهُمْ فَفِيْ رَحْمَةِ اللّٰهِ ؕ هُمْ فِيْهَا خٰلِدُوْنَ ﴿١٠٧﴾ تِلْكَ اٰيٰتُ اللّٰهِ نَتْلُوْهَا عَلَيْكَ بِالْحَقِّ ؕ وَمَا اللّٰهُ يُرِيْدُ ظُلْمًا لِّلْعٰلَمِيْنَ ﴿١٠٨﴾ وَلِلّٰهِ مَا فِي السَّمٰوٰتِ وَمَا فِي الْاَرْضِ ؕ وَاِلَى اللّٰهِ تُرْجَعُ الْاُمُوْرُ ﴿١٠٩﴾

ع

જિસ (કયામત કે) દિન કુછ ચેહરે (યાની ઇમાનવાલોં કે) સફેદ (યાની ચમકતે) હોંગે, ઔર કુછ ચેહરે (યાની કાફિર ઔર નાફરમાન કે) કાલે પડે હોંગે, ફિર જિનકે ચેહરે કાલે પડે હોંગે ઉનકો કહા જાએગા કે તુમ્હારે ઇમાન લાને કે બાદ કયા તુમને કુફ્ર અપના લિયા થા?[૧] લિહાઝા જો કુફ્ર તુમ કરતે થે ઉસકી સઝા મેં (અબ) તુમ અઝાબ ચખો.﴿૧૦૬﴾ ઔર જિન લોગોં કે ચેહરે સફેદ (યાની રોશન ચમકતે) હોંગે સો વો અલ્લાહ તઆલા કી રહમત (યાની જન્નત) મેં હોંગે, વો ઉસમેં હમેશા રહેંગે.﴿૧૦૭﴾ યે અલ્લાહ તઆલા કી આયતેં હેં જિનકો હમ તુમ્હારે સામને ઠીક ઠીક (યાની સહીહ સહીહ) પઢ કર સુનાતે હેં ઔર અલ્લાહ તઆલા તમામ આલમવાલોં પર (જરા સા ભી) ઝુલ્મ કરના નહીં ચાહતે.[૨] ﴿૧૦૮﴾ ઔર આસમાનોં મેં જો કુછ હે વો ઔર ઝમીન મેં જો કુછ હે વો સબ અલ્લાહ તઆલા કી માલિકી મેં હે, ઔર તમામ મુઆમલાત (મામલે) અલ્લાહ તઆલા કી તરફ લોટાએ જાએંગે.﴿૧૦૯﴾

---

[૧] ઇમાન લાને કે બાદ કુફ્ર કા મતલબ:

(અલિફ) જો અહલે કિતાબ નબીએ કરીમ સલ્લલ્લાહુ અલયહિ વસલ્લમ કે નબી બનને સે પેહલે તૌરાત, ઇન્જીલ મેં બતાઇ હુઇ નિશાનિયોં કી રોશની મેં આપ સલ્લલ્લાહુ અલયહિ વસલ્લમ કો માનતે થે ઔર આપકે નબી બનને કા ઇન્તિઝાર કર રહે થે, ફિર જબ આપ નબી બને તો ઇમાન લાને સે મના કર દિયા.

(બા) હર ઇન્સાન કો અલ્લાહ તઆલા ને ઇસ્લામ કી ફિત્રત (આદત) પર પૈદા ફરમાયા; લેકિન કાફિર લોગ ઇસ ફિત્રત કો બરબાદ કરતે હેં ઔર કુફ્ર કો અપના લેતે હેં.

(જીમ) મુરતદ ઔર મુનાફિક ભી મુરાદ હેં.

(દાલ) ફાસિક મુસલમાન જો ઇમાન લાને કે બાદ કાફિરોં કે જૈસા અમલ કરતે હેં, યાની જિન ઇમાનવાલોં કા અમલ કાફિરોં જૈસા હે વો ભી મુરાદ હે.

[૨] યાની અઝાબ ઔર સવાબ જો કુછ હે વો ઇન્સાફ કે મુતાબિક હે ઔર રહમત ઔર હિકમત કા તકાઝા હે.

كُنْتُمْ خَيْرَ اُمَّةٍ اُخْرِجَتْ لِلنَّاسِ تَاْمُرُوْنَ بِالْمَعْرُوْفِ وَتَنْهَوْنَ عَنِ الْمُنْكَرِ وَتُؤْمِنُوْنَ بِاللّٰهِ ؕ وَلَوْ اٰمَنَ اَهْلُ الْكِتٰبِ لَكَانَ خَيْرًا لَّهُمْ ؕ مِنْهُمُ الْمُؤْمِنُوْنَ وَاَكْثَرُهُمُ الْفٰسِقُوْنَ ﴿۱۱۰﴾ لَنْ يَّضُرُّوْكُمْ اِلَّاۤ اَذًى ؕ وَاِنْ يُّقَاتِلُوْكُمْ يُوَلُّوْكُمُ الْاَدْبَارَ ۟ ثُمَّ لَا يُنْصَرُوْنَ ﴿۱۱۱﴾ ضُرِبَتْ عَلَيْهِمُ الذِّلَّةُ اَيْنَ مَا ثُقِفُوْۤا اِلَّا بِحَبْلٍ مِّنَ اللّٰهِ وَحَبْلٍ مِّنَ النَّاسِ وَبَآءُوْ بِغَضَبٍ مِّنَ اللّٰهِ وَضُرِبَتْ عَلَيْهِمُ الْمَسْكَنَةُ ؕ ذٰلِكَ بِاَنَّهُمْ كَانُوْا يَكْفُرُوْنَ بِاٰيٰتِ اللّٰهِ وَيَقْتُلُوْنَ الْاَنْۢبِيَآءَ بِغَيْرِ حَقٍّ ؕ ذٰلِكَ بِمَا عَصَوْا وَّكَانُوْا يَعْتَدُوْنَ ﴿۱۱۲﴾

તુમ (એ ઉમ્મતે મુહમ્મદિયહ!) બેહતરીન ઉમ્મત હો જો (દુનિયા મેં આમ) લોગોં કે ફાયદે કે લિયે ભેજી ગઇ હો, તુમ અચ્છા કામ કરને કે લિયે કેહતે હો ઔર તુમ બુરે કામોં સે રોકતે હો, ઔર તુમ અલ્લાહ તઆલા પર ઇમાન રખતે હો, ઔર અગર અહલે કિતાબ (ભી) ઇમાન લે આતે તો યે ઉનકે હક મેં બેહતર હોતા, ઉનમેં સે કુછ તો ઇમાનવાલે હેં,[૧] ઔર બહુત સારે લોગ ઉનમેં સે નાફરમાન હેં,[૨] ﴾૧૧૦﴿ વો (થોડા બહુત) સતાને કે સિવા તુમ કો (કોઇ બડા) નુકસાન હરગિઝ નહીં પહોંચા સકેંગે, ઔર અગર વો તુમ સે લડેંગે તો તુમકો પીઠ દિખા કર ભાગ જાએંગે, ફિર ઉનકી કોઇ મદદ નહીં કી જાએગી.﴾૧૧૧﴿ જહાં કહીં ભી વો (અહલે કિતાબ) પાએ જાએં ઝિલ્લત ઉન પર માર દી ગઇ;[૩] મગર યે કે અલ્લાહ તઆલા કી તરફ સે કોઇ સબબ બન જાએ યા[૪] લોગોં કી તરફ સે કોઇ ઝરિયા નિકલ આવે, ઔર વો (અહલે કિતાબ) અલ્લાહ તઆલા કા ગઝબ (ગુસ્સા) લે કર લોટે હેં,[૫] ઔર ઉન (અહલે કિતાબ) પર મોહતાજી મુસલ્લત કર દી ગઇ હે, ઇસ (બુરે હાલ) કી વજહ યે હે કે વો અલ્લાહ તઆલા કી આયતોં કા ઇન્કાર કરતે થે ઔર નબિયોં કો નાહક કત્લ કરતે થે, (નીઝ) ઇસ (બુરી હાલત) કા સબબ યે (ભી) હુવા કે વો નાફરમાની કરતે થે,[૬] ઔર (અલ્લાહ તઆલા કી) હદ સે વો લોગ નિકલ ગએ થે.﴾૧૧૨﴿

---

[૧] જો નબીએ કરીમ સલ્લલ્લાહુ અલયહિ વસલ્લમ પર ઇમાન લાએ ઔર મુસલમાન હો ગએ.

[૨] ઇસ આયત સે મા'લૂમ હોનેવાલે અહમ ફાયદે ઔર નુકતે બંદે કી કિતાબ દીની બયાનાત ભાગઃ ૭ મેં દેખે જાએં.[૩] (દૂસરા તર્જુમા) ઝિલ્લત (રૂસ્વાઇ) ઉન પર ઝરૂરી કર દી ગઇ.

[૪] જિસકે સહારે વો હિફાઝત મેં આ જાવે. (દૂસરા તર્જુમા) આમ હઝરાત ને યહાં 'ઔર' કા તર્જુમા કિયા હે.[૫] યાની અલ્લાહ તઆલા કે ગઝબ (ગુસ્સે) કે હકદાર હો ગએ હેં. ઉનમેં સે બહુત સારે લોગ માલદારી કે બાવજૂદ મોહતાજ કી તરહ રેહતે હેં.[૬] અલ્લાહ તઆલા કી નાફરમાની ઉનકી આદત બન ગઇ હે, આજ તક યે સિલસિલા જારી હે.

لَيْسُوْا سَوَآءً ۭ مِنْ اَهْلِ الْكِتٰبِ اُمَّةٌ قَآىِٕمَةٌ يَّتْلُوْنَ اٰيٰتِ اللّٰهِ اٰنَآءَ الَّيْلِ وَھُمْ يَسْجُدُوْنَ ﴿١١٣﴾ يُؤْمِنُوْنَ بِاللّٰهِ وَالْيَوْمِ الْاٰخِرِ وَيَاْمُرُوْنَ بِالْمَعْرُوْفِ وَيَنْهَوْنَ عَنِ الْمُنْكَرِ وَيُسَارِعُوْنَ فِي الْخَيْرٰتِ ۭ وَاُولٰۗىِٕكَ مِنَ الصّٰلِحِيْنَ ﴿١١٤﴾ وَمَا يَفْعَلُوْا مِنْ خَيْرٍ فَلَنْ يُّكْفَرُوْهُ ۭ وَاللّٰهُ عَلِيْمٌۢ بِالْمُتَّقِيْنَ ﴿١١٥﴾ اِنَّ الَّذِيْنَ كَفَرُوْا لَنْ تُغْنِىَ عَنْھُمْ اَمْوَالُھُمْ وَلَآ اَوْلَادُھُمْ مِّنَ اللّٰهِ شَيْـــًٔا ۭ وَاُولٰۗىِٕكَ اَصْحٰبُ النَّارِ ۚ ھُمْ فِيْھَا خٰلِدُوْنَ ﴿١١٦﴾ مَثَلُ مَا يُنْفِقُوْنَ فِيْ هٰذِهِ الْحَيٰوةِ الدُّنْيَا كَمَثَلِ رِيْحٍ فِيْھَا صِرٌّ اَصَابَتْ حَرْثَ قَوْمٍ ظَلَمُوْٓا اَنْفُسَھُمْ فَاَهْلَكَتْهُ ۭ وَمَا ظَلَمَھُمُ اللّٰهُ وَلٰكِنْ اَنْفُسَھُمْ يَظْلِمُوْنَ ﴿١١٧﴾

(લેકિન) વો સબ (અહલે કિતાબ) એક જૈસે નહીં હેં, અહલે કિતાબ મેં એક જમાઅત ઐસી ભી હે જો (સીધે રાસ્તે યાની ઇસ્લામ પર) કાઇમ હેં, વો રાત કી ઘડિયોં મેં અલ્લાહ તઆલા કી આયતોં કો પઢતે હેં, ઔર વો (અલ્લાહ તઆલા કે આગે) સજદહ કરતે હેં.[૧] ﴾૧૧૩﴿ અલ્લાહ તઆલા ઔર કયામત કે દિન પર વો ઇમાન રખતે હેં ઔર વો અચ્છી બાતેં સિખલાતે હેં ઔર વો બુરાઇ સે રોકતે હેં ઔર નેક કામોં (કે કરને) મેં જલ્દી કરતે હેં,[૨] ઔર ઐસે હી (સિફ઼ાતવાલે) લોગ નેક લોગોં મેં સે હેં.﴾૧૧૪﴿ ઔર વો લોગ જો ભી નેક કામ કરેંગે તો ઉસકી હરગિઝ નાકદરી નહીં કી જાએગી,[૩] ઔર અલ્લાહ તઆલા તકવાવાલોં કો બહોત અચ્છી તરહ જાનતે હેં.﴾૧૧૫﴿ યકીની બાત હે કે જિન લોગોં ને કુફ્ર અપના લિયા તો ન ઉનકા માલ ઔર ન ઉનકી અવલાદ અલ્લાહ તઆલા (કે અઝાબ) કે મુકાબ્લે મેં ઉનકે કુછ ભી કામ આએંગે ઔર વહી (જહન્નમ કી) આગ (મેં જાને) વાલે હેં, ઉસમેં વો (કાફ઼િર) હમેશા રહેંગે.﴾૧૧૬﴿ જો (કાફ઼િર) લોગ ઇસ દુનિયા કી ઝિંદગી મેં જો કુછ (અપને માલ ઔર સલાહિયત કો) ખર્ચ કરતે હેં ઉસ (ખર્ચ કે બરબાદ હોને) કી મિસાલ ઐસી હે જૈસે એક સખ્ત ઠંડકવાલી (તેઝ) હવા હો, જો ઐસે લોગોં કી ખેતી કો જા લગે જિન્હોંને અપની જાનોં પર ઝુલ્મ કર રખા હો, સો વો (ઠંડી હવા) ઉસ (ખેતી) કો (બિલ્કુલ) બરબાદ કર દેવે, ઔર અલ્લાહ તઆલા ને ઉન પર ઝુલ્મ નહીં કિયા; લેકિન વો ખૂદ અપની જાનોં પર ઝુલ્મ કર રહે હેં.[૪] ﴾૧૧૭﴿

[૧] (દૂસરા તર્જુમા) નમાઝ પઢતે હેં.

[૨] (દૂસરા તર્જુમા) નેક કામ કરને મેં ફ઼ુરતીલે રેહતે હેં.

[૩] યાની ઉસકે સવાબ સે મહરૂમ નહીં રહેંગે.

[૪] યાની ખૂદ અપના નુકસાન કર રહે હેં.

يَاَيُّهَا الَّذِيۡنَ اٰمَنُوۡا لَا تَتَّخِذُوۡا بِطَانَةً مِّنۡ دُوۡنِكُمۡ لَا يَاۡلُوۡنَكُمۡ خَبَالًا ؕ وَدُّوۡا مَا عَنِتُّمۡ ۚ قَدۡ بَدَتِ الۡبَغۡضَآءُ مِنۡ اَفۡوَاهِهِمۡ ۖۚ وَمَا تُخۡفِىۡ صُدُوۡرُهُمۡ اَكۡبَرُ ؕ قَدۡ بَيَّنَّا لَـكُمُ الۡاٰيٰتِ اِنۡ كُنۡتُمۡ تَعۡقِلُوۡنَ ﴿۱۱۸﴾ هٰۤاَنۡتُمۡ اُولَاۤءِ تُحِبُّوۡنَهُمۡ وَلَا يُحِبُّوۡنَكُمۡ وَتُؤۡمِنُوۡنَ بِالۡكِتٰبِ كُلِّهٖ ۚ وَاِذَا لَقُوۡكُمۡ قَالُوۡۤا اٰمَنَّا ۖۚ وَاِذَا خَلَوۡا عَضُّوۡا عَلَيۡكُمُ الۡاَنَامِلَ مِنَ الۡغَيۡظِ ؕ قُلۡ مُوۡتُوۡا بِغَيۡظِكُمۡ ؕ اِنَّ اللّٰهَ عَلِيۡمٌۢ بِذَاتِ الصُّدُوۡرِ ﴿۱۱۹﴾

એ ઇમાનવાલો! તુમ અપનોં કે અલાવહ (કિસી દૂસરે) કો (અપના) રાઝદાર મત બનાઓ,[૧] વો તુમ્હારે ખિલાફ ફિત્ના (ફસાદ) કરને મેં કોઇ કસર બાકી નહીં રખતે,[૨] જિતની તુમકો તકલીફ પહોંચે ઉસમેં ઉનકી ખુશી હે,[૩] દુશ્મની ઉનકી ઝબાન સે ઝાહિર હો ચુકી હે, ઔર જો (કીના) અપને સીનોં મેં વો છુપા કર બેઠે હેં વો તો ઇસ (ઝાહિર હોનેવાલી દુશ્મની) સે બહોત બડા હે, પક્કી બાત યે હે કે હમને (ઉનકી દુશ્મની કી) અલામતેં (નિશાનિયાં) તુમ્હારે સામને ઝાહિર કર દીં, અગર તુમ સમજ સે કામ લો.[૪] ﴾૧૧૮﴿ (એ મુસલમાનો!) સુન લો! તુમ ઐસે હો કે તુમ ઇન (મુનાફિકોં) સે મુહબ્બત (કા બરતાવ) રખતે હો ઔર વો તુમસે મુહબ્બત નહીં રખતે ઔર તુમ (મુસલમાન) તો તમામ (આસમાની) કિતાબોં પર ઇમાન રખતે હો ઔર (ઉનકી હાલત ઐસી હે કે) જબ વો તુમ (મુસલમાનોં) સે મિલતે હેં તો કેહતે હેં કેઃ હમ તો ઇમાન લે આએ ઔર જબ તન્હાઇ (અકેલે) મેં હોતે હેં તો તુમ્હારે ખિલાફ ગુસ્સે કે મારે અપની ઉંગલિયાં કાટ ખાતે હેં,[૫] (ઉનકો ઐસા) તુમ કેહ દો કેઃ તુમ અપને ગુસ્સે મેં મરો,[૬] યકીની બાત હે કે સીનોં મેં છુપી હુઇ બાતોં કો અલ્લાહ તઆલા ખૂબ અચ્છી તરહ જાનતે હેં.﴾૧૧૯﴿

[૧] 'بِطَانَةً' ભરોસેમંદ, મશ્વરહ દેનેવાલા, અપને નિઝામ મેં દખલ દેનેવાલા, યે સબ મા'ના 'بِطَانَةً' કે આતે હેં, જો યહાં આયત મેં હો સકતે હેં.

[૨] (દૂસરા તર્જુમા) કોઇ કોતાહી નહીં કરતે.

[૩] (દૂસરા તર્જુમા) વો તુમ્હારે નુકસાન કી દિલ સે તમન્ના કરતે હેં. (તીસરા તર્જુમા) વો ચાહતે હેં કે તુમ કો તકલીફ પહોંચે.

[૪] તો તુમ ઇન પક્કી અલામતોં સે દુશ્મન કો પેહચાન લોગે.

[૫] (દૂસરા તર્જુમા) ઉંગલિયાં ચબા ડાલતે હેં.

[૬] યાની એ મુનાફિકો! મૌત તક મુસલમાનોં કે બારે મેં ગુસ્સે મેં પડે રહો, તુમ્હારે ઇસ ગુસ્સે સે મુસલમાનોં કા કોઇ નુકસાન નહીં હો સકતા, ઔર તુમ્હારી જો ચાહત હે કે મુસલમાન બરબાદ હો જાએ વો ચીઝ હાસિલ નહીં હોગી.

إِنْ تَمْسَسْكُمْ حَسَنَةٌ تَسُؤْهُمْ ۖ وَإِنْ تُصِبْكُمْ سَيِّئَةٌ يَفْرَحُوا بِهَا ۖ وَإِنْ تَصْبِرُوا وَتَتَّقُوا لَا يَضُرُّكُمْ كَيْدُهُمْ شَيْئًا ۗ إِنَّ اللَّهَ بِمَا يَعْمَلُونَ مُحِيطٌ ﴿١٢٠﴾

وَإِذْ غَدَوْتَ مِنْ أَهْلِكَ تُبَوِّئُ الْمُؤْمِنِينَ مَقَاعِدَ لِلْقِتَالِ ۗ وَاللَّهُ سَمِيعٌ عَلِيمٌ ﴿١٢١﴾ إِذْ هَمَّتْ طَائِفَتَانِ مِنْكُمْ أَنْ تَفْشَلَا وَاللَّهُ وَلِيُّهُمَا ۗ وَعَلَى اللَّهِ فَلْيَتَوَكَّلِ الْمُؤْمِنُونَ ﴿١٢٢﴾ وَلَقَدْ نَصَرَكُمُ اللَّهُ بِبَدْرٍ وَأَنْتُمْ أَذِلَّةٌ ۖ فَاتَّقُوا اللَّهَ لَعَلَّكُمْ تَشْكُرُونَ ﴿١٢٣﴾

અગર તુમ (મુસલમાનોં) કો કોઇ ભલાઇ પહોંચે તો ઉનકો બુરા લગતા હે, ઔર અગર તુમ (મુસલમાનોં) કો કોઇ બુરાઇ પહોંચે તો વો ઉસસે ખુશ હોતે હેં, ઔર અગર તુમ સબ્ર કો અપના લો ઔર તુમ તકવા કે પાબંદ રહો તો ઉનકી સાઝિશ તુમ્હારા કુછ ભી નહીં બિગાડ સકેગી, યકીની બાત હે કે જો કામ ભી વો લોગ કર રહે હેં વો અલ્લાહ તઆલા (કે ઇલ્મ ઔર કુદરત) કે ઇહાતે (under) મેં હેં.[૧] ﴿૧૨૦﴾

ઔર (ઉહુદ કી લડાઇ કા વકત યાદ કરો) જબ સુબ્હ કે વક્ત તુમ અપને ઘરવાલોં સે નિકલે, ઇમાનવાલોં કો લડાઇ કી ગર્ઝ સે (અલગ અલગ) ઠિકાનોં પર મુકર્રર કરને લગે, ઔર અલ્લાહ તઆલા હર બાત કો સુનતે હેં, હર ચીઝ કો જાનતે હેં.[૨] ﴿૧૨૧﴾ ઉસ વકત તુમ મેં સે દો કબીલે બુઝદિલી (ઘબરાહટ) દિખાને કા ઇરાદા કર રહે થે,[૩] ઔર અલ્લાહ તઆલા ઉન દોનોં કે વાલી થે,[૪] ઔર મોમિનોં કો તો અલ્લાહ તઆલા પર હી ભરોસા કરના ચાહિયે.﴿૧૨૨﴾ ઔર પક્કી બાત હે કે અલ્લાહ તઆલા બદર (કી લડાઇ) મેં તુમ્હારી મદદ કર ચુકે થે; હાલાંકે તુમ (ઉસ વક્ત) કમઝોર (યાની બેબસ) થે; લિહાઝા તુમ અલ્લાહ તઆલા સે ડરતે રહો; તાકે તુમ શુક્ર કરનેવાલે બન જાઓ.﴿૧૨૩﴾

---

[૧] (દૂસરા તર્જુમા) ઉનકા હર કામ અલ્લાહ તઆલા કે કાબૂ મેં હે.

[૨] ઉસ દિન હઝરત આઇશા રદિ. કી બારી થી, ગોયા કે આપ સલ્લલ્લાહુ અલયહિ વસલ્લમ હઝરત આઇશા રદિ. કે મકાન સે ઉહુદ કે લિયે રવાના હુવે, ઇસસે હઝરત આઇશા રદિ. કી ફઝીલત ઝાહિર હુઇ.

[૩] (દૂસરા તર્જુમા) જબ કે તુમ મેં સે દો કબીલોં કે લોગ હિમ્મત હાર ગએ (વાપસ જાને કા) ઇરાદા કર રહે થે. મુરાદઃ બનૂ હારિસા ઔર બનૂ સલમા હેં.

[૪] (દૂસરા તર્જુમા) હાલાંકે અલ્લાહ તઆલા ઉન દોનોં કે મદદગાર થે.

નોટઃ ઇસ મેં દોનોં કબીલે કી ફઝીલત કા બયાન હે, અલ્લાહ તઆલા ને અપને ફઝલ સે ઉનકો જમા દિયા.

إِذْ تَقُولُ لِلْمُؤْمِنِينَ أَلَنْ يَكْفِيَكُمْ أَنْ يُمِدَّكُمْ رَبُّكُمْ بِثَلٰثَةِ اٰلٰفٍ مِّنَ الْمَلٰٓئِكَةِ مُنْزَلِينَ ﴿١٢٤﴾ بَلٰٓى ۙ إِنْ تَصْبِرُوا وَتَتَّقُوا وَيَأْتُوكُمْ مِّنْ فَوْرِهِمْ هٰذَا يُمْدِدْكُمْ رَبُّكُمْ بِخَمْسَةِ اٰلٰفٍ مِّنَ الْمَلٰٓئِكَةِ مُسَوِّمِينَ ﴿١٢٥﴾ وَمَا جَعَلَهُ اللّٰهُ إِلَّا بُشْرٰى لَكُمْ وَلِتَطْمَئِنَّ قُلُوبُكُمْ بِهٖ ۗ وَمَا النَّصْرُ إِلَّا مِنْ عِنْدِ اللّٰهِ الْعَزِيزِ الْحَكِيمِ ﴿١٢٦﴾ لِيَقْطَعَ طَرَفًا مِّنَ الَّذِينَ كَفَرُوٓا أَوْ يَكْبِتَهُمْ فَيَنْقَلِبُوا خَآئِبِينَ ﴿١٢٧﴾ لَيْسَ لَكَ مِنَ الْأَمْرِ شَيْءٌ أَوْ يَتُوبَ عَلَيْهِمْ أَوْ يُعَذِّبَهُمْ فَإِنَّهُمْ ظٰلِمُونَ ﴿١٢٨﴾

(બદર મેં યે મદદ ઉસ વક્ત આઇ) જબ તુમ ઇમાનવાલોં સે કેહ રહે થેઃ કયા તુમ્હારે લિયે યે (બાત) કાફી નહીં હે કે તુમ્હારે રબ તીન હઝાર ફરિશ્તે (ખાસ તૌર સે) ઉતાર કર તુમ્હારી મદદ કરે?[૧] ﴾૧૨૪﴿ કયૂં નહીં? અગર તુમ સબ્ર કરોગે,[૨] ઔર તુમ તકવા અપનાઓગે,[૩] ઔર વો (દુશ્મન) અચાનક (એક સાથ) તુમ પર ટૂટ પડે તો તુમ્હારે રબ પાંચ હઝાર ખાસ નિશાનવાલે[૪] ફરિશ્તોં સે તુમ્હારી મદદ કરેંગે.﴾૧૨૫﴿ ઔર ઉસ (ઇતની બડી તા'દાદ મેં મદદ) કો અલ્લાહ તઆલા ને તુમ્હારી ખુશી કે લિયે હી મુકર્રર કિયા; ઔર તાકે ઇસ (બડી તા'દાદ) કે ઝરિયે તુમ્હારે દિલોં કો ઇત્મીનાન હાસિલ હો ઔર મદદ (યાની જીત) અલ્લાહ તઆલા હી કી તરફ સે આતી હે, જો (અલ્લાહ તઆલા) બડે ઝબરદસ્ત, બડી હિકમતવાલે હેં.﴾૧૨૬﴿ (બદર મેં યે મદદ અલ્લાહ તઆલા ને ઇસ લિયે કી;) તાકે કાફિરોં કી એક જમાઅત કો (અલ્લાહ તઆલા) હલાક કર દેવેં યા (અલ્લાહ તઆલા) ઉનકો ઝલીલ કરેં (યા હરા દેવેં) કે વો (કાફિર) નાકામ હો કર વાપસ ભાગ જાવેં.﴾૧૨૭﴿ (એ નબી!) તુમકો ઇન (કાફિરોં) કે ઇસ મામલે મેં કોઇ ઇખ્તિયાર (અધીકાર) નહીં હે[૫] યા વો (અલ્લાહ તઆલા) ઉનકો તૌબા કી તૌફીક દેવેં[૬] યા (અલ્લાહ તઆલા) ઉનકો અઝાબ દેવેં; કયૂંકે યકીનન વો (કાફિર) ઝાલિમ હેં.﴾૧૨૮﴿

[૧] યાની જો ફરિશ્તે ઝમીન પર અલગ અલગ ઇન્તિઝામ મેં હોતે હેં ઉનકે અલાવહ આસમાન સે ખાસ મદદ હી કે લિયે ઉતારે જાએં.

[૨] યાની મૈદાન મેં સાબિત કદમ (જમે) રહોગે.

[૩] યાની નાફરમાની સે બચોગે.

[૪] ખૂદ ફરિશ્તોં પર ભી ખાસ નિશાની થી ઔર ઉનકે ઘોડોં પર ભી ખાસ નિશાની થી, જંગ કે મોકે પર અપની અપની ફોજ કી પેહચાન કે લિયે ખાસ વર્દી ઔર ખાસ નિશાન લગાએ જાતે હેં.

[૫] કે વો કાફિર મુસલમાન બન જાવેં યા કાફિર રહેં.

[૬] યાની કાફિર મુસલમાન હો જાએં.

وَلِلّٰهِ مَا فِی السَّمٰوٰتِ وَمَا فِی الْاَرْضِ ؕ یَغْفِرُ لِمَنْ یَّشَآءُ وَیُعَذِّبُ مَنْ یَّشَآءُ ؕ وَاللّٰهُ غَفُوْرٌ رَّحِیْمٌ ﴿۱۲۹﴾

یٰۤاَیُّهَا الَّذِیْنَ اٰمَنُوْا لَا تَاْكُلُوا الرِّبٰۤوا اَضْعَافًا مُّضٰعَفَةً ۪ وَّاتَّقُوا اللّٰهَ لَعَلَّكُمْ تُفْلِحُوْنَ ﴿۱۳۰﴾ وَاتَّقُوا النَّارَ الَّتِیْۤ اُعِدَّتْ لِلْكٰفِرِیْنَ ﴿۱۳۱﴾ وَاَطِیْعُوا اللّٰهَ وَالرَّسُوْلَ لَعَلَّكُمْ تُرْحَمُوْنَ ﴿۱۳۲﴾ وَسَارِعُوْۤا اِلٰى مَغْفِرَةٍ مِّنْ رَّبِّكُمْ وَجَنَّةٍ عَرْضُهَا السَّمٰوٰتُ وَالْاَرْضُ ۙ اُعِدَّتْ لِلْمُتَّقِیْنَ ﴿۱۳۳﴾ الَّذِیْنَ یُنْفِقُوْنَ فِی السَّرَّآءِ وَالضَّرَّآءِ وَالْكٰظِمِیْنَ الْغَیْظَ وَالْعَافِیْنَ عَنِ النَّاسِ ؕ وَاللّٰهُ یُحِبُّ الْمُحْسِنِیْنَ ﴿۱۳۴﴾

ઔર આસમાનોં મેં જો કુછ હે ઔર ઝમીન મેં જો કુછ હે વો સબ અલ્લાહ તઆલા હી કા હે, વો (અલ્લાહ તઆલા) જિસકો ચાહતે હેં માફ કર દેતે હેં ઔર (અલ્લાહ તઆલા) જિસકો ચાહતે હેં અઝાબ દેતે હેં ઔર અલ્લાહ તઆલા તો સબસે ઝિયાદહ માફ કરનેવાલે, સબસે ઝિયાદહ મહેરબાન હેં.﴾૧૨૯﴿

એ ઇમાનવાલો! તુમ કઇ ગુના બઢા કર સૂદ (વ્યાજ) મત ખાઓ, ઔર તુમ અલ્લાહ તઆલા સે ડરતે રહો;[૧] તાકે તુમ કામિયાબ હો જાઓ.﴾૧૩૦﴿ ઔર તુમ ઐસી આગ સે બચો જો કાફિરોં કે લિયે તૈયાર કી ગઇ હે.﴾૧૩૧﴿ ઔર તુમ અલ્લાહ તઆલા ઔર રસૂલ કી બાત માનો; તાકે તુમ પર રહમ કિયા જાએ.﴾૧૩૨﴿ ઔર તુમ અપને રબ કી મગફિરત ઔર ઐસી જન્નત હાસિલ કરને કે લિયે એક દૂસરે સે બઢ કર તેઝી દિખાઓ[૨] કે ઉસ (જન્નત) કી ચોડાઇ આસમાનોં ઔર ઝમીન (જૈસી) હે જો તકવાવાલોં કે લિયે તૈયાર કી ગઇ હે.﴾૧૩૩﴿ (તકવાવાલે લોગ વો હેં) જો ખુશી (યાની અચ્છી હાલત) ઔર તકલીફ મેં (અલ્લાહ તઆલા કે લિયે માલ) ખર્ચ કરતે હેં[૩] ઔર વો ગુસ્સે કો દબાતે હેં[૪] ઔર લોગોં કો માફ કર દેતે હેં[૫] ઔર અલ્લાહ તઆલા (ઐસે) નેકી કરનેવાલોં સે મુહબ્બત કરતે હેં.﴾૧૩૪﴿

---

[૧] ઔર હર તરહ કે વ્યાજ સે ખૂદ કો બચાઓ.

[૨] યાની ઐસે નેક આ'માલ મેં એક દૂસરે સે આગે બઢને કી કોશિશ કરો, જો અલ્લાહ તઆલા કી મગફિરત ઔર જન્નત મેં લે જાને કા ઝરિયા બને.

[૩] માલ કી કમી કે ઝમાને મેં ભી જો મયસ્સર હો ઉસકા સદકા કિયા કરો, ઇસસે સદકે કી નેક આદત બાકી રહેગી, ઔર સદકે કી બરકત સે અલ્લાહ તઆલા માલદારી અતા ફરમાએંગે.

[૪] (દૂસરા તર્જુમા) ગુસ્સે કો કાબૂ મેં રખતે હેં.

[૫] યાની ગુસ્સે કો દબાના ઔર માફ કરના ઉનકી આદત હે.

وَالَّذِيْنَ اِذَا فَعَلُوْا فَاحِشَةً اَوْ ظَلَمُوْٓا اَنْفُسَهُمْ ذَكَرُوا اللّٰهَ فَاسْتَغْفَرُوْا لِذُنُوْبِهِمْ ۠ وَمَنْ يَّغْفِرُ الذُّنُوْبَ اِلَّا اللّٰهُ ۠ وَلَمْ يُصِرُّوْا عَلٰى مَا فَعَلُوْا وَهُمْ يَعْلَمُوْنَ ﴿١٣٥﴾ اُولٰٓئِكَ جَزَآؤُهُمْ مَّغْفِرَةٌ مِّنْ رَّبِّهِمْ وَجَنّٰتٌ تَجْرِىْ مِنْ تَحْتِهَا الْاَنْهٰرُ خٰلِدِيْنَ فِيْهَا ؕ وَنِعْمَ اَجْرُ الْعٰمِلِيْنَ ﴿١٣٦﴾ قَدْ خَلَتْ مِنْ قَبْلِكُمْ سُنَنٌ ۙ فَسِيْرُوْا فِى الْاَرْضِ فَانْظُرُوْا كَيْفَ كَانَ عَاقِبَةُ الْمُكَذِّبِيْنَ ﴿١٣٧﴾

ઔર (તકવાવાલે લોગ) વો હેં કે જબ વો કોઇ ખુલા ગુનાહ કર બેઠતે હેં[૧] યા (બુરા કામ કર કે) અપની જાનોં પર ઝુલ્મ કરતે હેં (તો ફોરન) અલ્લાહ તઆલા કો યાદ કરતે હેં,[૨] સો (અલ્લાહ તઆલા સે) અપને ગુનાહોં કી માફી માંગતે હેં, ઔર (હકીકત ભી યહી હે કે) અલ્લાહ તઆલા કે સિવા કોન ગુનાહોં કો માફ કર સકતા હે? ઔર અપને કિયે હુવે (ગુનાહોં) પર અડે નહીં રેહતે,[૩] હાલ યે કે વો જાનતે હેં (કે અલ્લાહ તઆલા બંદોં કી સચ્ચી તૌબા કબૂલ કરતે હેં.)﴿૧૩૫﴾ યે (તકવાવાલે) વો લોગ હેં કે ઉનકા બદલા ઉનકે રબ કી તરફ સે મગફિરત હે, ઔર (જન્નત કે) બાગાત હેં, જિનકે નીચે સે નેહરેં બેહતી હોંગી, ઉન (બાગોં) મેં વો હમેશા રહેંગે, ઔર (નેક અમલ) કરનેવાલોં કા બદલા કિતના અચ્છા હે!﴿૧૩૬﴾ તુમસે પેહલે બહોત સારે વાકિઆત હો ચુકે હેં, સો તુમ ઝમીન મેં ચલ ફિર કર દેખ લો,[૪] કે (નબિયોં કો) જુઠલાનેવાલોં કા (બુરા) અંજામ કૈસા હોતા હે?﴿૧૩૭﴾

---

[૧] યાની બેહયાઇ કા કામ હો જાતા હે.

[૨] યાની ગુનાહ કરને કે બાદ અલ્લાહ તઆલા કી અઝમત ઔર અઝાબ કી યાદ તાઝા હો જાતી હે, ઔર ફોરન માફી માંગને લગ જાતે હેં, આમ તૌર પર ગુનાહ અલ્લાહ તઆલા કી યાદ ઔર ઝિક્ર સે ગફલત કી વજહ સે હોતે હેં; ઇસ લિયે ગુનાહ હો જાએ તો ફોરન અલ્લાહ તઆલા કો યાદ કરો, ઝિક્ર મેં મશ્ગૂલ હો જાઓ ઔર માફી કી શર્તોં કે સાથ ઇસ્તિગફાર કરો.

તૌબા કી શર્તેઃ (૧) પછતાવા હોના (૨) ગુનાહ કો છોડ દેના (૩) આઇન્દહ ન કરને કા પક્કા ઇરાદા કરના (૪) જિસકા હક્ક હે ઉસકો ઉસકા હક્ક દેના, ઇસી તરહ દો રઅકત ઇસ્તિગફાર કી નિય્યત સે પઢ કર કે ભી માફી માંગે.

[૩] (દૂસરા તર્જુમા) જાનતે હુવે અપને કિયે હુવે પર ઇસરાર (યાની બાર બાર વહી ગુનાહ) નહીં કરતે.

[૪] ઇબ્રત કી નિય્યત સે સફર અચ્છી ચીઝ હે, અબ તો ઇબ્રત કી જગહેં ઘૂમને ફિરને કી જગહેં બન ગઇ હેં, બહોત તઅજ્જુબ કી બાત હે, ઝિયાદહ તફસીલ કે લિયે બંદે કી કિતાબ 'દેખી હુઇ દુનિયા' દેખીયે.

هٰذَا بَيَانٌ لِّلنَّاسِ وَهُدًى وَّمَوۡعِظَةٌ لِّلۡمُتَّقِيۡنَ۝١٣٨ وَلَا تَهِنُوۡا وَلَا تَحۡزَنُوۡا وَاَنۡتُمُ الۡاَعۡلَوۡنَ اِنۡ كُنۡتُمۡ مُّؤۡمِنِيۡنَ۝١٣٩ اِنۡ يَّمۡسَسۡكُمۡ قَرۡحٌ فَقَدۡ مَسَّ الۡقَوۡمَ قَرۡحٌ مِّثۡلُهٗ ؕ وَتِلۡكَ الۡاَيَّامُ نُدَاوِلُهَا بَيۡنَ النَّاسِ ۚ وَلِيَعۡلَمَ اللّٰهُ الَّذِيۡنَ اٰمَنُوۡا وَيَتَّخِذَ مِنۡكُمۡ شُهَدَآءَ ؕ وَاللّٰهُ لَا يُحِبُّ الظّٰلِمِيۡنَ ۝١٤٠ وَلِيُمَحِّصَ اللّٰهُ الَّذِيۡنَ اٰمَنُوۡا وَيَمۡحَقَ الۡكٰفِرِيۡنَ۝١٤١ اَمۡ حَسِبۡتُمۡ اَنۡ تَدۡخُلُوا الۡجَنَّةَ وَلَمَّا يَعۡلَمِ اللّٰهُ الَّذِيۡنَ جٰهَدُوۡا مِنۡكُمۡ وَيَعۡلَمَ الصّٰبِرِيۡنَ۝١٤٢ وَلَقَدۡ كُنۡتُمۡ تَمَنَّوۡنَ الۡمَوۡتَ مِنۡ قَبۡلِ اَنۡ تَلۡقَوۡهُ ۖ فَقَدۡ رَاَيۡتُمُوۡهُ وَاَنۡتُمۡ تَنۡظُرُوۡنَ۝١٤٣

યે (તમામ) લોગોં કે લિયે (સાફ સાફ) બયાન (યાની એલાન) હે ઔર (ખાસ) તકવાવાલોં કે લિયે હિદાયત ઔર નસીહત હે.﴾૧૩૮﴿ ઔર તુમ કમ હિમ્મત મત બનો,[૧] ઔર તુમ ગમગીન ભી મત હોઓ, ઔર તુમ હી લોગ ગાલિબ રહોગે અગર તુમ (કામિલ) ઈમાનવાલે હો જાઓ.﴾૧૩૯﴿ (એ મુસલમાનો!) અગર તુમ કો એક ઝખ્મ (ઉહુદ) મેં પહોંચા હે તો ઉસ (કાફિર) કોમ કો ભી ઐસા હી ઝખ્મ (ઇસસે પેહલે બદર મેં) પહોંચ ચુકા હે, ઔર યે (હાર જીત કે) દિન (યા વકત) હેં જો હમ લોગોં કે દરમિયાન બારી બારી બદલતે રેહતે હેં, ઔર (ઉહુદ મેં જો તકલીફ પહોંચને કે હાલાત આએ); તાકે અલ્લાહ તઆલા (કામિલ) ઈમાનવાલોં કો (જાંચ કર યા ઝાહિર કર કે યા જુદા કર કે) જાન લેવેં ઔર તુમ (મુસલમાનોં) મેં સે કુછ લોગોં કો શહાદત દેવેં ઔર અલ્લાહ તઆલા ઝુલ્મ કરનેવાલોં સે મુહબ્બત નહીં રખતે.﴾૧૪૦﴿ ઔર તાકે અલ્લાહ તઆલા ઈમાનવાલોં કો (ગુનાહ કે મેલ કુચેલ સે) પાક કર દેવેં ઔર કાફિરોં (કે ઝોર) કો (અલ્લાહ તઆલા) મિટા દેવેં.﴾૧૪૧﴿ કયા તુમ યે સમજતે હો કે તુમ (ઐસે હી) જન્નત મેં દાખિલ હો જાઓગે; હાલાંકે અભી તક તો અલ્લાહ તઆલા ને (જાંચ કર યા ઝાહિરી તૌર પર જુદા કર કે) તુમ મેં સે ન જિહાદ કરનેવાલોં કો મા'લૂમ કિયા ઔર ન સાબિત કદમ રેહનેવાલોં કો મા'લૂમ કિયા.[૨] ﴾૧૪૨﴿ ઔર પક્કી બાત હે કે ઇસ (શહાદત કી મૌત) કે સામને આને સે પેહલે તુમ (શહાદત કી) મૌત કી તમન્ના કિયા કરતે થે, સો સચ મેં તુમને ઉસ (મોત કે સબબ) કો અપની ખુલી આંખોં સે દેખ લિયા.[૩] ﴾૧૪૩﴿

---

[૧] સુસ્ત કમઝોર મત બનો, હિમ્મત મત હારો.

[૨] (દૂસરા તર્જુમા) દેખા હી નહીં, (યાની કામિલ ઈમાન ઔર સબ્ર કા ઝાહિર મેં ભી ઈમ્તિહાન હોતા હે.)

[૩] ઉહુદ કી લડાઇ મેં મૌત કે હાલાત સામને આ ગએ થે.

وَمَا مُحَمَّدٌ اِلَّا رَسُوۡلٌ ۚ قَدۡ خَلَتۡ مِنۡ قَبۡلِهِ الرُّسُلُ ؕ اَفَا۟ئِنۡ مَّاتَ اَوۡ قُتِلَ انۡقَلَبۡتُمۡ عَلٰٓى اَعۡقَابِكُمۡ ؕ وَمَنۡ يَّنۡقَلِبۡ عَلٰى عَقِبَيۡهِ فَلَنۡ يَّضُرَّ اللّٰهَ شَيۡـئًا ؕ وَسَيَجۡزِى اللّٰهُ الشّٰكِرِيۡنَ ﴿۱۴۴﴾ وَمَا كَانَ لِنَفۡسٍ اَنۡ تَمُوۡتَ اِلَّا بِاِذۡنِ اللّٰهِ كِتٰبًا مُّؤَجَّلًا ؕ وَمَنۡ يُّرِدۡ ثَوَابَ الدُّنۡيَا نُؤۡتِهٖ مِنۡهَا ۚ وَمَنۡ يُّرِدۡ ثَوَابَ الۡاٰخِرَةِ نُؤۡتِهٖ مِنۡهَا ؕ وَسَنَجۡزِى الشّٰكِرِيۡنَ ﴿۱۴۵﴾ وَكَاَيِّنۡ مِّنۡ نَّبِىٍّ قٰتَلَ ۙ مَعَهٗ رِبِّيُّوۡنَ كَثِيۡرٌ ۚ فَمَا وَهَنُوۡا لِمَاۤ اَصَابَهُمۡ فِىۡ سَبِيۡلِ اللّٰهِ وَمَا ضَعُفُوۡا وَمَا اسۡتَكَانُوۡا ؕ وَاللّٰهُ يُحِبُّ الصّٰبِرِيۡنَ ﴿۱۴۶﴾

ઔર મુહમ્મદ (સલ્લલ્લાહુ અલયહિ વસલ્લમ) રસૂલ હી તો હે, પક્કી બાત હે કે ઉનસે પેહલે બહોત સારે રસૂલ ગુઝર ચુકે[૧] સો અગર વો વફાત પા જાએં યા ઉનકો શહીદ કર દિયા જાએ તો કયા તુમ એડીયોં કે બલ ફિર જાઓગે,[૨] ઔર જો શખ્સ ભી અપની એડીયોં કે બલ ફિર જાએગા તો વો હરગિઝ અલ્લાહ તઆલા કો કોઇ નુકસાન નહીં પહોંચા સકતા, ઔર અનકરીબ (જલ્દી હી) અલ્લાહ તઆલા શુક્ર કરનેવાલોં કો બદલા (યાની સવાબ) દેંગે.﴿૧૪૪﴾ ઔર કિસી ભી નફ્સ (યાની જાનવાલે) કે ઇખ્તિયાર (અધીકાર) મેં નહીં હે કે વો અલ્લાહ તઆલા કે હુક્મ કે બગૈર મર જાએ, જિસ (મૌત) કા એક મુકર્રર વક્ત પર આના લિખા હુવા હે, ઔર જો શખ્સ (ભી) દુનિયા કા સવાબ (યાની બદલા) ચાહતા હે તો હમ ઉસકો ઇસ (દુનિયા) મેં સે કુછ હિસ્સા દે દેતે હેં ઔર જો શખ્સ આખિરત કા (હમેશા કા) સવાબ ચાહતા હે તો હમ ઉસકો ઉસ (આખિરત) મેં સે હિસ્સા દે દેતે હેં ઔર શુક્ર કરનેવાલોં કો અનકરીબ હમ બદલા દેંગે.[૩] ﴿૧૪૫﴾ ઔર બહોત સારે નબી હેં કે ઉનકે સાથ મિલ કર બહોત સારે અલ્લાહવાલોં ને (અલ્લાહ તઆલા કે દીન કે લિયે) જંગ કી, ફિર ઉનકો અલ્લાહ તઆલા કે રાસ્તે મેં જો તકલીફ પહોંચી ઉસસે વો હિમ્મત નહીં હારે ઔર ન કમઝોર હુવે ઔર વો ન (દુશ્મન કે આગે) જુકે,[૪] ઔર અલ્લાહ તઆલા સબ્ર કરનેવાલોં સે મુહબ્બત કરતે હેં.﴿૧૪૬﴾

---

[૧] (દૂસરા તર્જુમા) બહોત સારે રસૂલ હો ચુકે.[૨] યાની ઇસ્લામ છોડ દોગે.

[૩] ઇસસે ઇશારા ગનીમત કે માલ કી તરફ હે; યાની અગર કોઇ સિર્ફ ગનીમત કા માલ (લડાઇ મે મિલને વાલા માલ) હાસિલ કરને કી નિય્યત સે જિહાદ મેં શરીક હોગા તો ઉસે ગનીમત કે માલ મેં સે તો હિસ્સા મિલ જાએગા; લેકિન આખિરત કા સવાબ હાસિલ નહીં હોગા, ઔર અગર અસલ નિય્યત અલ્લાહ તઆલા કે હુક્મ પર અમલ કી હોગી તો સવાબ મિલેગા ઔર સાથ સાથ ગનીમત કા માલ ભી મિલેગા.

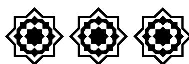
[૪] યા દુશ્મન સે દબે.

وَمَا كَانَ قَوْلَهُمْ اِلَّآ اَنْ قَالُوْا رَبَّنَا اغْفِرْ لَنَا ذُنُوْبَنَا وَاِسْرَافَنَا فِيْٓ اَمْرِنَا وَثَبِّتْ اَقْدَامَنَا وَانْصُرْنَا عَلَى الْقَوْمِ الْكٰفِرِيْنَ﴿۱۴۷﴾ فَاٰتٰىهُمُ اللّٰهُ ثَوَابَ الدُّنْيَا وَحُسْنَ ثَوَابِ الْاٰخِرَةِ ؕ وَاللّٰهُ يُحِبُّ الْمُحْسِنِيْنَ﴿۱۴۸﴾ ع

يٰٓاَيُّهَا الَّذِيْنَ اٰمَنُوْٓا اِنْ تُطِيْعُوا الَّذِيْنَ كَفَرُوْا يَرُدُّوْكُمْ عَلٰٓى اَعْقَابِكُمْ فَتَنْقَلِبُوْا خٰسِرِيْنَ﴿۱۴۹﴾ بَلِ اللّٰهُ مَوْلٰىكُمْ ۚ وَهُوَ خَيْرُ النّٰصِرِيْنَ﴿۱۵۰﴾ سَنُلْقِيْ فِيْ قُلُوْبِ الَّذِيْنَ كَفَرُوا الرُّعْبَ بِمَآ اَشْرَكُوْا بِاللّٰهِ مَا لَمْ يُنَزِّلْ بِهٖ سُلْطٰنًا ۚ وَمَاْوٰىهُمُ النَّارُ ؕ وَبِئْسَ مَثْوَى الظّٰلِمِيْنَ﴿۱۵۱﴾

ઔર ઉન (મુજાહિદીન) કી ઝબાન સે યહી બાત નિકલી કે વો (યૂં) કેહને લગે કેઃ એ હમારે રબ! આપ હમારે ગુનાહોં કો ઔર હમસે હમારે કામોં મેં જો ઝિયાદતી હુઇ ઉસકો માફ ફરમા દીજીયે, ઔર આપ હમારે કદમોં કો જમા દીજીયે, ઔર આપ કાફિર કોમ કે મુકાબ્લે મેં હમારી મદદ કીજીયે.﴾૧૪૭﴿ સો અલ્લાહ તઆલા ને ઉનકો દુનિયા કા સવાબ (યાની બદલા) ઔર આખિરત કા બેહતરીન સવાબ અતા ફરમાયા, ઔર અલ્લાહ તઆલા નેકી કરનેવાલોં કો પસંદ ફરમાતે હેં.﴾૧૪૮﴿

એ ઇમાનવાલો! જિન્હોંને કુફ્ર અપના રખા હે અગર તુમ ઉનકી બાત માનોગે તો વો તુમકો ઉલટે પાંવ (કુફ્ર કી તરફ) ફેર દેંગે, સો (જિસકા નતીજા યે હોગા કે) તુમ નુકસાન મેં પડ જાઓગે.﴾૧૪૯﴿ (યે કાફિર લોગ તુમ્હારી મદદ નહીં કર સકતે) બલ્કે અલ્લાહ તઆલા હી તુમ્હારી મદદ કરનેવાલે હેં, ઔર વો (અલ્લાહ તઆલા) સબસે બેહતર મદદ કરનેવાલે હેં.﴾૧૫૦﴿ જિન લોગોં ને કુફ્ર અપના લિયા હે, અનકરીબ (જલ્દી હી) હમ ઉનકે દિલોં મેં રોબ ડાલ દેંગે; ઇસ લિયે કે ઉન્હોંને અલ્લાહ તઆલા કે સાથ ઐસી ચીઝ કો શરીક કિયા જિસ (કે શરીક હોને) કી ઉસ (અલ્લાહ તઆલા) ને કોઇ દલીલ નહીં ઉતારી, ઔર ઉન (કાફિરોં) કા ઠિકાના (જહન્નમ કી) આગ હે, ઔર વો ઝાલિમોં કે રેહને કી બહોત બુરી જગા હે.﴾૧૫૧﴿

وَلَقَدْ صَدَقَكُمُ اللّٰهُ وَعْدَهٗۤ اِذْ تَحُسُّوْنَهُمْ بِاِذْنِهٖ ۚ حَتّٰۤى اِذَا فَشِلْتُمْ وَتَنَازَعْتُمْ فِى الْاَمْرِ وَعَصَيْتُمْ مِّنْۢ بَعْدِ مَاۤ اَرٰىكُمْ مَّا تُحِبُّوْنَ ؕ مِنْكُمْ مَّنْ يُّرِيْدُ الدُّنْيَا وَمِنْكُمْ مَّنْ يُّرِيْدُ الْاٰخِرَةَ ۚ ثُمَّ صَرَفَكُمْ عَنْهُمْ لِيَبْتَلِيَكُمْ ۚ وَلَقَدْ عَفَا عَنْكُمْ ؕ وَاللّٰهُ ذُوْ فَضْلٍ عَلَى الْمُؤْمِنِيْنَ ﴿۱۵۲﴾

ઔર યકીની બાત હે કે અલ્લાહ તઆલા ને તુમ્હારે સાથ અપના વાદા (ઉસ વક્ત) સચ્ચા કર દિયા, જબ કે તુમ ઉન (દુશ્મનોં) કો ઉસી (અલ્લાહ તઆલા) કે હુક્મ સે (ઉહુદ કી લડાઇ કે શુરૂ મેં) કત્લ કર રહે થે, યહાં તક કે જબ તુમ હિમ્મત હાર ગએ, ઔર (નબી કે) હુક્મ (કો પૂરા કરને) કે બારે મેં આપસ મેં બહસ (યાની ઇખ્તિલાફ) કરને લગે ઔર ઉસ (અલ્લાહ તઆલા) ને તુમકો જો ચીઝ પસંદ થી વો (જીત ઔર ગનીમત કા માલ[૧]) તુમકો દિખા દી ઉસકે બાદ તુમને (અમીર કી) બાત નહીં માની, તુમ મેં સે કુછ લોગ વો થે જો દુનિયા કો ચાહતે થે[૨] ઔર કુછ લોગ વો થે જો આખિરત કો ચાહતે થે,[૩] ફિર ઉસ (અલ્લાહ તઆલા) ને ઉન (કાફિરોં) પર સે તુમ્હારા રૂખ (ધ્યાન) ફેર દિયા;[૪] તાકે વો (અલ્લાહ તઆલા) તુમ્હારા ઇમ્તિહાન લેવેં, ઔર યકીની બાત હે કે (અબ) વો (અલ્લાહ તઆલા) તુમકો માફ કર ચુકે હેં, ઔર અલ્લાહ તઆલા તો ઇમાનવાલોં પર (બડે) ફઝલ (કરને) વાલે હેં.﴾૧૫૨﴿

[૧] 'પસંદીદહ ચીઝ' યહાં મુરાદ 'ગનીમત કા માલ' હે, જિસે દેખ કર પહાડ કે પીછે કે અકસર (ઝિયાદહ) હઝરાત અપને અમીર કે હુક્મ કે ખિલાફ પહાડ છોડ ગએ થે.

[૨] ઇસ લિયે કે ગનીમત કા માલ દુનિયા મેં ભી ફાયદામંદ હે.

[૩] સહાબા (રદિ.) કે સામને દો અહમ ચીઝેં થીં:

(૧) જિસ જગા નબીએ કરીમ સલ્લલ્લાહુ અલયહિ વસલ્લમ ને બિઠાયા થા ઉસ મોર્ચે કી હિફાઝત.

(૨) ગનીમત કે માલ કો જમા કરના; ચૂંકે જંગ મેં કાયદે કે મુતાબિક ગનીમત કો જમા કરને કે વો હકદાર થે, અબ ઉસ વકત મસ્લિહત યે થી કે સિર્ફ મોર્ચે કી હિફાઝત કી જાએ; લેકિન ઉન્હોંને મોર્ચે કી હિફાઝત ઔર ગનીમત કા માલ જમા કરના દોનોં સવાબ ઉસ વક્ત હાસિલ કરને કી કોશિશ કી ઔર જંગ ખત્મ હો ગઇ યે સમજ કર જગા સે હટ ગએ જો મુનાસિબ બાત નહીં થી: ઇસ લિયે હકીકત (યાની મોર્ચે કી હિફાઝત) કો હી ચાહા, હઝરાતે સહાબા (રદિ.) સિર્ફ દુનિયા હાસિલ કરને કો અસલ મકસદ સમજ લેવે ઐસા નહીં થા.

[૪] (દૂસરા તર્જુમા) ફિર ઉસ (અલ્લાહ તઆલા) ને તુમકો ઉન (કાફિરોં) પર ગાલિબ આને સે હટા દિયા.

إِذْ تُصْعِدُونَ وَلَا تَلْوُونَ عَلَىٰ أَحَدٍ وَالرَّسُولُ يَدْعُوكُمْ فِي أُخْرَاكُمْ فَأَثَابَكُمْ غَمًّا بِغَمٍّ لِّكَيْلَا تَحْزَنُوا عَلَىٰ مَا
فَاتَكُمْ وَلَا مَا أَصَابَكُمْ ۗ وَاللَّهُ خَبِيرٌ بِمَا تَعْمَلُونَ ﴿١٥٣﴾ ثُمَّ أَنزَلَ عَلَيْكُم مِّن بَعْدِ الْغَمِّ أَمَنَةً نُّعَاسًا يَغْشَىٰ طَائِفَةً
مِّنكُمْ ۖ وَطَائِفَةٌ قَدْ أَهَمَّتْهُمْ أَنفُسُهُمْ يَظُنُّونَ بِاللَّهِ غَيْرَ الْحَقِّ ظَنَّ الْجَاهِلِيَّةِ ۖ يَقُولُونَ هَل لَّنَا مِنَ الْأَمْرِ مِن
شَيْءٍ ۗ قُلْ إِنَّ الْأَمْرَ كُلَّهُ لِلَّهِ ۗ يُخْفُونَ فِي أَنفُسِهِم مَّا لَا يُبْدُونَ لَكَ ۖ يَقُولُونَ لَوْ كَانَ لَنَا مِنَ الْأَمْرِ شَيْءٌ مَّا
قُتِلْنَا هَاهُنَا ۗ

જબ તુમ મુંહ ઉઠા કર ચલે હી જા રહે થે ઔર તુમ કિસી કો પીછે મુડ કર નહીં દેખ રહે થે; હાલાંકે રસૂલ તુમકો તુમ્હારે પીછે કી તરફ સે પુકાર રહે થે, સો અલ્લાહ તઆલા ને તુમ (મુસલમાનોં) કો ગમ કી વજહ સે ગમ દિયા;[૧] તાકે કિસી ચીઝ કે તુમ્હારે હાથ સે નિકલ જાને કી વજહ સે ઔર કિસી મુસીબત કે પેશ આને કી વજહ સે તુમ ગનગીન ન હુવા કરો,[૨] ઔર જો કામ ભી તુમ કરતે હો અલ્લાહ તઆલા કો ઉસકી પૂરી ખબર હે.﴾૧૫૩﴿ ફિર (ઉસ) ગમ કે બાદ (અલ્લાહ તઆલા ને) તુમ પર ઇત્મીનાન ઉતારા, જો એક ઉંઘ થી, જો તુમ મેં સે એક જમાઅત પર પૂરી તરહ છા ગઇ થી ઔર (દૂસરી) એક જમાઅત કો અપની જાન હી કી ફિક્ર લગી હુઇ થી, જો અલ્લાહ તઆલા કે બારે મેં નાહક (જૂઠે) જાહિલોં જૈસે ગુમાન કર રહે થે, વો કેહ રહે થેઃ કયા હમકો ભી કોઇ ઇખ્તિયાર હાસિલ હે?[૩] તો તુમ (જવાબ મેં ઐસા) કહો કેઃ ઇખ્તિયાર (અધીકાર) તો સબ કા સબ અલ્લાહ તઆલા હી કો હાસિલ હે, યે લોગ અપને દિલોં મેં વો બાત છુપા રહે થે જિસકો વો તુમ્હારે સામને ઝાહિર નહીં કર રહે થે, ઉનકા કેહના યે થા કે અગર ઇસ મામલે મેં હમકો કુછ ઇખ્તિયાર હાસિલ હોતા[૪] તો હમ યહાં (ઉહુદ કે મૈદાન મેં) કત્લ ન કિયે જાતે,

---

[૧] દો ગમ કિસ તરહ? (૧) ઇજતિહાદી (સમજ કી) ગલતી કી વજહ સે હુઝૂર સલ્લલ્લાહુ અલયહિ વસલ્લમ કે હુકમ કે ખિલાફવરઝી હુઇ તો નબી કો તુમને ગમ પહોંચાયા ઉસ પર અલ્લાહ તઆલા ને તુમ કો હાર કા ગમ પહોંચાયા.(૨) સાથિયોં કી શહાદત ઔર હાર ઇસ તરહ ગમ પર ગમ તુમકો પહોંચાયા.
(૩) ઉહુદ મેં મુસલમાન શુરૂ મેં કામિયાબી કી તરફ આગે બઢ રહે થે વો કામિયાબી હાથ મેં સે નિકલ ગઇ, ઉસકા ગમ ઔર સાથ મેં નબીએ કરીમ સલ્લલ્લાહુ અલયહિ વસલ્લમ કી શહાદત કી અફવા ફેલી ઉસકા ગમ, ઇસ તરહ ડબલ ગમ જમા હો ગએ.
[૨] (દૂસરા તર્જુમા) તુમ ઝિયાદહ સદમા ન કરો.[૩] યાની મદીને સે બાહિર ન નિકલને કી હમારી રાય કિસીને નહીં માની, ઔર મુસીબત મેં ફંસ ગએ.[૪] હમારા કુછ ભી ચલતા, હમારી રાય પર અમલ હોતા, હમારી બાત માની જાતી યા હમારા કામ કુછ બનેગા યા સબ બિગડ ગયા.

قُلْ لَّوْ كُنْتُمْ فِيْ بُيُوْتِكُمْ لَبَرَزَ الَّذِيْنَ كُتِبَ عَلَيْهِمُ الْقَتْلُ اِلٰى مَضَاجِعِهِمْ ۚ وَلِيَبْتَلِيَ اللّٰهُ مَا فِيْ صُدُوْرِكُمْ وَلِيُمَحِّصَ مَا فِيْ قُلُوْبِكُمْ ؕ وَاللّٰهُ عَلِيْمٌۢ بِذَاتِ الصُّدُوْرِ ﴿۱۵۴﴾ اِنَّ الَّذِيْنَ تَوَلَّوْا مِنْكُمْ يَوْمَ الْتَقَى الْجَمْعٰنِ ۙ اِنَّمَا اسْتَزَلَّهُمُ الشَّيْطٰنُ بِبَعْضِ مَا كَسَبُوْا ۚ وَلَقَدْ عَفَا اللّٰهُ عَنْهُمْ ؕ اِنَّ اللّٰهَ غَفُوْرٌ حَلِيْمٌ ﴿۱۵۵﴾ ع

يٰۤاَيُّهَا الَّذِيْنَ اٰمَنُوْا لَا تَكُوْنُوْا كَالَّذِيْنَ كَفَرُوْا وَقَالُوْا لِاِخْوَانِهِمْ اِذَا ضَرَبُوْا فِي الْاَرْضِ اَوْ كَانُوْا غُزًّى لَّوْ كَانُوْا عِنْدَنَا مَا مَاتُوْا وَمَا قُتِلُوْا ۚ لِيَجْعَلَ اللّٰهُ ذٰلِكَ حَسْرَةً فِيْ قُلُوْبِهِمْ ؕ وَاللّٰهُ يُحْيٖ وَيُمِيْتُ ؕ وَاللّٰهُ بِمَا تَعْمَلُوْنَ بَصِيْرٌ ﴿۱۵۶﴾

તો (એ નબી!) તુમ (જવાબ મેં ઐસા) કહોઃ અગર તુમ લોગ અપને ઘરોં મેં રેહતે તો ભી જિનકે લિયે કત્લ હોના (તકદીર મેં) લિખા હુવા હોતા તો વો ઝરૂર બાહિર નિકલ કર અપની કત્લ કી જગા પર પહોંચ જાતે (યે કત્લ ઔર હાર કા મામલા ઇસ લિયે પેશ આયા) ઔર તાકે જો કુછ તુમ્હારે સીનોં મેં હે અલ્લાહ તઆલા ઉસકો આઝમાએં, ઔર તાકે જો (ઇમાન) તુમ્હારે દિલોં મેં હે ઉસકો (અલ્લાહ તઆલા વસવસોં વગૈરહ સે) પાક સાફ કર દેં ઔર અલ્લાહ તઆલા સીનોં કી બાત કો ખૂબ અચ્છી તરહ જાનતે હેં.﴾૧૫૪﴿ યકીની બાત હે કે જિસ દિન દો લશ્કર એક દૂસરે સે ટકરાએ ઉસ દિન જો લોગ તુમ મેં સે પીઠ ફિરા ગએ હકીકત મેં શૈતાન ને ઉનકે કુછ ગુનાહોં કી વજહ સે ઉનકે કદમ ડગમગા દિયે થે, ઔર પક્કી બાત યે હે કે અલ્લાહ તઆલા ને ઉનકો માફ કર દિયા, યકીની બાત હે કે અલ્લાહ તઆલા બડે બખ્શનેવાલે, બડે હિલ્મ વાલે હેં.[૧] ﴾૧૫૫﴿

એ ઇમાનવાલો! જિનહોંને કુફ્ર અપના લિયા હે તુમ ઉનકી તરહ મત હો જાના, ઔર જબ ઉનકે ભાઇ (ઝમીન મેં) કહીં સફર કરતે હેં યા કિસી જંગ મેં શામિલ હોતે હેં (ઔર તકદીર કી બાત, કે ઉનકો મૌત આ ગઇ યા વો શહીદ હો ગએ) તો વો (મુનાફિક) લોગ ઉનકે બારે મેં (યૂં) કેહતે હેં કેઃ અગર વો હમારે પાસ હોતે તો ન મરતે ઔર ન કત્લ કર દિયે જાતે (યે બાત ઇસ લિયે કેહતે હેં) તાકે અલ્લાહ તઆલા ઇન બાતોં કો ઉનકે દિલોં મેં અફસોસ કા ઝરિયા બના દે (વરના હકીકત યે હે કે) ઝિંદગી ઔર મૌત તો અલ્લાહ તઆલા હી દેતે હેં ઔર જો અમલ ભી તુમ કરતે હો અલ્લાહ તઆલા ઉસકો અચ્છી તરહ દેખતે હેં.﴾૧૫૬﴿

---

[૧] હલીમ કે મા'ના સૂરએ બકરહ કે હાશિયે મેં ગુઝર ચુકે હેં.

وَلَبِنۡ قُتِلۡتُمۡ فِىۡ سَبِيۡلِ اللّٰهِ اَوۡ مُتُّمۡ لَمَغۡفِرَةٌ مِّنَ اللّٰهِ وَرَحۡمَةٌ خَيۡرٌ مِّمَّا يَجۡمَعُوۡنَ ﴿۱۵۷﴾ وَلَبِنۡ مُّتُّمۡ اَوۡ قُتِلۡتُمۡ لَاِلَى اللّٰهِ تُحۡشَرُوۡنَ ﴿۱۵۸﴾ فَبِمَا رَحۡمَةٍ مِّنَ اللّٰهِ لِنۡتَ لَهُمۡ ۚ وَلَوۡ كُنۡتَ فَظًّا غَلِيۡظَ الۡقَلۡبِ لَانۡفَضُّوۡا مِنۡ حَوۡلِكَ ۖ فَاعۡفُ عَنۡهُمۡ وَاسۡتَغۡفِرۡ لَهُمۡ وَشَاوِرۡهُمۡ فِى الۡاَمۡرِ ۚ فَاِذَا عَزَمۡتَ فَتَوَكَّلۡ عَلَى اللّٰهِ ؕ اِنَّ اللّٰهَ يُحِبُّ الۡمُتَوَكِّلِيۡنَ ﴿۱۵۹﴾ اِنۡ يَّنۡصُرۡكُمُ اللّٰهُ فَلَا غَالِبَ لَكُمۡ ۚ وَاِنۡ يَّخۡذُلۡكُمۡ فَمَنۡ ذَا الَّذِىۡ يَنۡصُرُكُمۡ مِّنۡۢ بَعۡدِهٖ ؕ وَعَلَى اللّٰهِ فَلۡيَتَوَكَّلِ الۡمُؤۡمِنُوۡنَ ﴿۱۶۰﴾

ઔર અગર તુમ અલ્લાહ તઆલા કે રાસ્તે મેં કત્લ કર દિયે જાઓ[૧] યા તુમ (મુકર્રર વક્ત પર અપની મૌત) મર જાઓ તબ ભી અલ્લાહ તઆલા કી તરફ સે જો મગફિરત ઔર રહમત (મિલનેવાલી) હે વો ઉન (ચીઝોં) સે કહીં ઝિયાદહ બેહતર હે, જિસકો વો (નાફરમાન) લોગ જમા કર રહે હેં.﴿૧૫૭﴾ ઔર અગર તુમ અપની મૌત મર જાઓ યા તુમકો કત્લ કર દિયા જાએ તો ભી તુમ અલ્લાહ તઆલા કે પાસ હી લે જા કર જમા કિયે જાઓગે.﴿૧૫૮﴾ સો અલ્લાહ તઆલા કી (બડી) મહેરબાની કી વજહ સે તુમ ઉનકે લિયે નરમ (દિલ) હો ગએ,[૨] ઔર અગર તુમ સખ્ત મિઝાજ, સખ્ત દિલવાલે (યાની બુરે અખ્લાકવાલે, બદ કલામ) હોતે તો યે લોગ તુમ્હારે પાસ સે (હટ કર) મુન્તશિર હો જાતે (બિખર જાતે), સો તુમ ઉનકો માફ કર દો ઔર તુમ (અલ્લાહ તઆલા સે) ઉનકે લિયે મગફિરત કી દુઆ કરો ઔર તુમ (અહમ) કામોં મેં ઉનસે મશ્વરહ કરતે રહો,[૩] સો જબ તુમ (કિસી કામ કા) પક્કા ઇરાદા કર લો તો અલ્લાહ તઆલા હી પર ભરોસા કરો, યકીની બાત હે કે અલ્લાહ તઆલા ભરોસા કરનેવાલોં સે મુહબ્બત કરતે હેં.﴿૧૫૯﴾ અગર અલ્લાહ તઆલા તુમ્હારી મદદ કરેં તો તુમ પર કોઇ ગાલિબ આનેવાલા નહીં ઔર અગર વો (અલ્લાહ તઆલા) તુમ્હારી મદદ ન કરેં તો કોન હે જો ઉસકે બાદ તુમ્હારી મદદ કરે?[૪] ઔર ઇમાનવાલોં કો અલ્લાહ તઆલા હી પર ભરોસા કરના ચાહિયે.﴿૧૬૦﴾

---

[૧] (દૂસરા તર્જુમા) શહીદ હો જાઓ.

[૨] નબી કો વફાદાર ઔર જાંનિસાર(જાન કુરબાન કરને વાલે) સહાબા કે બારે મેં યે હિદાયત હે, દૂસરોં કે લિયે તો ઝિયાદહ ઇન સિફતોં કો અપનાને કી તાકીદ હે.

[૩] હુઝૂર સલ્લલ્લાહુ અલયહિ વસલ્લમ કો મશ્વરહ કા હુકમ હે તો દૂસરોં કે લિયે તો ઉસકી અહમિયત કઇ ગુના ઝિયાદહ હે, મશ્વરહ સે માતહતોં (હાથ નીચે પરવરિશ પાનેવાલોં) કા હોસ્લા બઢાના ભી હોતા હે, ઔર કામ કી અલગ અલગ શકલેં સામને આતી હેં.

[૪] અલ્લાહ તઆલા કી મદદ નહીં હોગી તો ઇન્સાન કો રૂસ્વાઇ સે કોઇ બચા નહીં સકતા.

وَمَا كَانَ لِنَبِيٍّ اَنْ يَّغُلَّ ؕ وَمَنْ يَّغْلُلْ يَاْتِ بِمَا غَلَّ يَوْمَ الْقِيٰمَةِ ۚ ثُمَّ تُوَفّٰى كُلُّ نَفْسٍ مَّا كَسَبَتْ وَهُمْ لَا يُظْلَمُوْنَ ﴿١٦١﴾ اَفَمَنِ اتَّبَعَ رِضْوَانَ اللّٰهِ كَمَنْۢ بَآءَ بِسَخَطٍ مِّنَ اللّٰهِ وَمَاْوٰىهُ جَهَنَّمُ ؕ وَبِئْسَ الْمَصِيْرُ ﴿١٦٢﴾ هُمْ دَرَجٰتٌ عِنْدَ اللّٰهِ ؕ وَاللّٰهُ بَصِيْرٌۢ بِمَا يَعْمَلُوْنَ ﴿١٦٣﴾ لَقَدْ مَنَّ اللّٰهُ عَلَى الْمُؤْمِنِيْنَ اِذْ بَعَثَ فِيْهِمْ رَسُوْلًا مِّنْ اَنْفُسِهِمْ يَتْلُوْا عَلَيْهِمْ اٰيٰتِهٖ وَيُزَكِّيْهِمْ وَيُعَلِّمُهُمُ الْكِتٰبَ وَالْحِكْمَةَ ۚ وَاِنْ كَانُوْا مِنْ قَبْلُ لَفِيْ ضَلٰلٍ مُّبِيْنٍ ﴿١٦٤﴾ اَوَلَمَّاۤ اَصَابَتْكُمْ مُّصِيْبَةٌ قَدْ اَصَبْتُمْ مِّثْلَيْهَا ۙ قُلْتُمْ اَنّٰى هٰذَا ؕ

النصف

ઔર કિસી નબી સે યે નહીં હો સકતા કે વો (ગનીમત કે માલ મેં) ખિયાનત કરે,[૧] ઔર જિસને ખિયાનત કી હોગી વો કયામત કે દિન વો (ખિયાનતવાલી) ચીઝ લે કર હાઝિર હોગા,[૨] ફિર હર શખ્સ કો ઉસકે કિયે હુવે કામોં કા પૂરા બદલા દિયા જાએગા ઔર ઉન પર કોઇ ઝુલ્મ નહીં કિયા જાએગા. ﴾૧૬૧﴿ જો શખ્સ અલ્લાહ તઆલા કી રઝા (યાની ખુશી) કે તાબે હે તો કયા વો ઉસ શખ્સ કી તરહ હો સકતા હે જો અલ્લાહ તઆલા કી નારાઝગી લે કર લોટા હો?[૩] ઔર ઉસકા ઠિકાના જહન્નમ હો ઔર વો (જહન્નમ) બહોત બુરી પહોંચને કી જગા હે.﴾૧૬૨﴿ ઉનકે લિયે અલ્લાહ તઆલા કે યહાં (અલગ અલગ) દરજે હેં, ઔર વો લોગ જો કામ કરતે હેં અલ્લાહ તઆલા ઉસકો પૂરી તરહ દેખતે હેં.﴾૧૬૩﴿ પક્કી બાત યે હે કે અલ્લાહ તઆલા ને ઇમાનવાલોં પર એહસાન ફરમાયા જબ કે ઉનકે દરમિયાન ઉન હી મેં સે એક ઐસે રસૂલ ભેજે જો ઉનકે સામને ઉસ (અલ્લાહ તઆલા) કી આયતોં કી તિલાવત કરતે હેં[૪] ઔર ઉનકો (ઝાહિરી ઔર બાતિની ગંદગી સે) પાક સાફ કરતે હેં ઔર ઉનકો કિતાબ ઔર હિકમત કી બાતેં સિખાતે હેં, ઔર યકીની બાત હે કે વો (રસૂલ કે તશરીફ લાને સે) પેહલે ખુલી હુઇ ગુમરાહી મેં પડે હુવે થે.﴾૧૬૪﴿ ઔર જબ (ઉહુદ મેં) એક મુસીબત તુમકો પહોંચી જિસસે દુગની મુસીબત તુમ (દુશ્મન કો બદર મેં) પહોંચા ચુકે થે તો કયા તુમ ઐસે મોકે પર યૂં કેહને લગે કે: યે (હાર કી મુસીબત) કહાં સે આ ગઇ?

---

[૧] (દૂસરા તર્જુમા) વો (કિસી ચીઝ કો) છુપા દેવે.

[૨] મોમિનોં કો હર તરહ કી ખિયાનત સે બચના ચાહિયે, ખિયાનત કબીરહ (બડા) ગુનાહ હે.

[૩] યાની અલ્લાહ તઆલા કી નારાઝગી કા હકદાર હુવા હો.

[૪] અલ્લાહ તઆલા કી આયતોં કો પઢ પઢ કર સુનાતે હેં.

قُلْ هُوَ مِنْ عِنْدِ أَنْفُسِكُمْ ۗ إِنَّ اللَّهَ عَلَىٰ كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ ﴿١٦٥﴾ وَمَا أَصَابَكُمْ يَوْمَ الْتَقَى الْجَمْعَانِ فَبِإِذْنِ اللَّهِ وَلِيَعْلَمَ
الْمُؤْمِنِينَ ﴿١٦٦﴾ وَلِيَعْلَمَ الَّذِينَ نَافَقُوا ۚ وَقِيلَ لَهُمْ تَعَالَوْا قَاتِلُوا فِي سَبِيلِ اللَّهِ أَوِ ادْفَعُوا ۖ قَالُوا لَوْ نَعْلَمُ قِتَالًا
لَاتَّبَعْنَاكُمْ ۗ هُمْ لِلْكُفْرِ يَوْمَئِذٍ أَقْرَبُ مِنْهُمْ لِلْإِيمَانِ ۚ يَقُولُونَ بِأَفْوَاهِهِمْ مَا لَيْسَ فِي قُلُوبِهِمْ ۗ وَاللَّهُ أَعْلَمُ
بِمَا يَكْتُمُونَ ﴿١٦٧﴾ الَّذِينَ قَالُوا لِإِخْوَانِهِمْ وَقَعَدُوا لَوْ أَطَاعُونَا مَا قُتِلُوا ۗ قُلْ فَادْرَءُوا عَنْ أَنْفُسِكُمُ الْمَوْتَ إِنْ
كُنْتُمْ صَادِقِينَ ﴿١٦٨﴾

તો તુમ (ઉનકો જવાબ મેં) કહોઃ વો (મુસીબત) તો ખૂદ તુમ્હારી તરફ સે આઇ હે,[૧] યકીની બાત હે કે અલ્લાહ તઆલા તમામ ચીઝ પર પૂરી કુદરત રખનેવાલે હેં.﴾૧૬૫﴿ ઔર વો નુકસાન જો દો લશ્કર કે ટકરાને કે દિન[૨] તુમકો પહોંચા હે વો તો અલ્લાહ તઆલા કે હુક્મ (યાની કઝાએ ઇલાહી) સે (પહોંચા) હે; ઔર તાકે અલ્લાહ તઆલા ઇમાનવાલોં કો (ઝાહિર મેં ભી જાંચ કર) મા’લૂમ કર લેવેં.﴾૧૬૬﴿ ઔર તાકે વો (અલ્લાહ તઆલા) મુનાફિકોં કો (ભી ઝાહિર કર કે) મા’લૂમ કર લેવેં ઔર ઉન (મુનાફિકોં) સે (યહી તો) કહા ગયા થા કે તુમ આઓ! અલ્લાહ તઆલા કે રાસ્તે મેં જંગ કરો યા (કમ સે કમ દુશ્મન કો) માર ભગાઓ, તો (જવાબ મેં મુનાફિકીન) કેહને લગેઃ અગર હમ (ઇસકો સચ મેં) લડાઇ સમજતે તો હમ ઝરૂર (જંગ મેં) તુમ્હારે સાથ ચલતે, (જિસ દિન વો મુનાફિકીન યે બાત કેહ રહે થે) ઉસ દિન વો (મુનાફિકીન ઝાહિર મેં ભી) અપને ઇમાન કી બનિસ્બત કુફ્ર સે ઝિયાદહ કરીબ હો ગએ,[૩] વો (મુનાફિકીન) અપની ઝબાન સે ઐસી બાત કેહતે હેં જો ઉનકે દિલોં મેં નહીં હોતી હે ઔર વો (મુનાફિકીન) જો કુછ (અપને દિલોં મેં) છુપા રહે હેં અલ્લાહ તઆલા ઉસકો ખૂબ અચ્છી તરહ જાનતે હેં.﴾૧૬૭﴿ (મુનાફિક ઐસે લોગ હેં કે) વો ખૂદ તો બેઠે રહે ઔર અપને (શહીદ) ભાઇયોં કે બારે મેં[૪] કેહને લગેઃ કે અગર વો હમારા કેહના માન લેતે (ઔર જંગ મેં ન જાતે) તો વો કત્લ ન કર દિયે જાતે, તુમ (ઉન મુનાફિકોં સે) કેહ દોઃ અગર તુમ (વાકઇ) સચ્ચે હો તો (મૌત કા વક્ત આવે તબ ખૂદ) અપને ઉપર સે મૌત કો ટાલ દેના. ﴾૧૬૮﴿

---

[૧] નબી કી હાઝરી મેં ભી નબી કે હુકમ કે ખિલાફ કરો તો અલ્લાહ તઆલા કી મદદ રૂક જાતી હે; ગોયા મુસીબત કે હાલાત અપની ખૂદ કી કોતાહી કી વજહ સે આએ.

[૨] મુરાદ ઉહુદ કી જંગ હે.

[૩] ઝબાન દિલ કી તર્જુમાન હોતી હે.

[૪] ઉહુદ મેં જો મુસલમાન શહીદ હુવે થે બહોત સોં કી મુનાફિકોં કે સાથ ખાનદાની રિશ્તેદારી થી, કમ સે કમ વતન તો એક થા હી; ઇસ લિયે ખાનદાની, વતની ભાઇ હોના મુરાદ હે.

وَلَا تَحْسَبَنَّ الَّذِيْنَ قُتِلُوْا فِيْ سَبِيْلِ اللّٰهِ اَمْوَاتًا ؕ بَلْ اَحْيَآءٌ عِنْدَ رَبِّهِمْ يُرْزَقُوْنَ ﴿١٦٩﴾ فَرِحِيْنَ بِمَآ اٰتٰىهُمُ اللّٰهُ مِنْ فَضْلِهٖ ۙ وَيَسْتَبْشِرُوْنَ بِالَّذِيْنَ لَمْ يَلْحَقُوْا بِهِمْ مِّنْ خَلْفِهِمْ ۙ اَلَّا خَوْفٌ عَلَيْهِمْ وَلَا هُمْ يَحْزَنُوْنَ ﴿١٧٠﴾ ع يَسْتَبْشِرُوْنَ بِنِعْمَةٍ مِّنَ اللّٰهِ وَفَضْلٍ ۙ وَّاَنَّ اللّٰهَ لَا يُضِيْعُ اَجْرَ الْمُؤْمِنِيْنَ ﴿١٧١﴾

اَلَّذِيْنَ اسْتَجَابُوْا لِلّٰهِ وَالرَّسُوْلِ مِنْۢ بَعْدِ مَآ اَصَابَهُمُ الْقَرْحُ ؕۛ لِلَّذِيْنَ اَحْسَنُوْا مِنْهُمْ وَاتَّقَوْا اَجْرٌ عَظِيْمٌ ﴿١٧٢﴾ ۚ اَلَّذِيْنَ قَالَ لَهُمُ النَّاسُ اِنَّ النَّاسَ قَدْ جَمَعُوْا لَكُمْ فَاخْشَوْهُمْ فَزَادَهُمْ اِيْمَانًا ۖۗ وَّقَالُوْا حَسْبُنَا اللّٰهُ وَنِعْمَ الْوَكِيْلُ ﴿١٧٣﴾

ઔર જો લોગ અલ્લાહ તઆલા કે રાસ્તે મેં કત્લ (યાની શહીદ) કર દિયે ગએ હેં ઉનકો હરગિઝ મુર્દા મત સમજના; બલ્કે વો તો ઝિંદા હેં, ઉનકે રબ કે પાસ ઉનકો રોઝી દી જાતી હે.﴿૧૬૯﴾ અલ્લાહ તઆલા ને અપને ફઝ્લ સે ઉનકો જો દિયા હે ઉસ પર વો ખુશ હેં, ઔર ઉનકે પીછે જો (મુસલમાન અભી શહીદ હો કર) ઉન તક નહીં પહોંચે (ઔર દુનિયા મેં ઝિંદા હેં) ઉનકે બારે મેં (ભી) વો ખુશ હેં કે (જબ વો શહીદ હો કર આખિરત મેં ઉનસે આ કર મિલેંગે તબ) ઉન પર કોઇ ખૌફ (ડર) ઔર ગમ નહીં હોગા. ﴿૧૭૦﴾ અલ્લાહ તઆલા કી નેઅમત ઔર ફઝલ પર વો ખુશી મનાતે હેં ઔર ઇસ બાત પર ભી (ખુશી મનાતે હેં) કે અલ્લાહ તઆલા ઇમાનવાલોં કે સવાબ કો બરબાદ નહીં કરેંગે.﴿૧૭૧﴾

વો લોગ હેં જિન્હોંને અપને ઝખ્મ ખાને કે બાદ ભી અલ્લાહ તઆલા ઔર રસૂલ કા હુક્મ કબૂલ કિયા[૧] ઉનમેં સે જિન્હોંને ભી નેક કામ કિયે ઔર તકવા અપના લિયા હે ઉનકે લિયે બડા સવાબ હે.﴿૧૭૨﴾ યહી વો લોગ હેં જિનકો લોગોં ને યે કહા થા કેઃ યકીનન (મક્કા કે કાફિર) લોગોં ને તુમ્હારે (મુકાબ્લે કે) લિયે (ફિર સે સામાન) જમા કિયા હે,[૨] લિહાઝા તુમ ઉનસે ડરતે રેહના, સો ઉસ (ખબર) ને ઉનકે ઇમાન કો ઔર ઝિયાદહ (મઝબૂત) કર દિયા ઔર વો (ઇમાનવાલે) બોલ ઉઠેઃ હમ કો તો અલ્લાહ તઆલા હી કાફી હેં, ઔર વો (અલ્લાહ તઆલા) કિતને અચ્છે કામ બનાનેવાલે હેં.﴿૧૭૩﴾

---

[૧] યાની ઉહુદ કી જંગ કે બાદ જબ મક્કા કે દુશ્મનોં કા પીછા કરને કે લિયે બુલાયા ગયા, યે હમરાઉલ અસદ કી લડાઇ કી તરફ ઇશારા હે.

[૨] (દૂસરા તર્જુમા) મક્કા કે કાફિર લોગ તુમ્હારે મુકાબ્લે કે લિયે જમા હો ગએ હેં.

فَانْقَلَبُوْا بِنِعْمَةٍ مِّنَ اللّٰهِ وَفَضْلٍ لَّمْ يَمْسَسْهُمْ سُوْٓءٌ ۙ وَّاتَّبَعُوْا رِضْوَانَ اللّٰهِ ۭ وَاللّٰهُ ذُوْ فَضْلٍ عَظِيْمٍ ﴿١٧٤﴾ اِنَّمَا
ذٰلِكُمُ الشَّيْطٰنُ يُخَوِّفُ اَوْلِيَاۗءَهٗ ۠ فَلَا تَخَافُوْھُمْ وَخَافُوْنِ اِنْ كُنْتُمْ مُّؤْمِنِيْنَ ﴿١٧٥﴾ وَلَا يَحْزُنْكَ الَّذِيْنَ يُسَارِعُوْنَ
فِي الْكُفْرِ ۚ اِنَّھُمْ لَنْ يَّضُرُّوا اللّٰهَ شَـيْـــًٔـا ۭ يُرِيْدُ اللّٰهُ اَلَّا يَجْعَلَ لَھُمْ حَظًّا فِي الْاٰخِرَةِ ۚ وَلَھُمْ عَذَابٌ عَظِيْمٌ ﴿١٧٦﴾ اِنَّ
الَّذِيْنَ اشْتَرَوُا الْكُفْرَ بِالْاِيْمَانِ لَنْ يَّضُرُّوا اللّٰهَ شَـيْـــًٔـا ۚ وَلَھُمْ عَذَابٌ اَلِيْمٌ ﴿١٧٧﴾ وَلَا يَحْسَبَنَّ الَّذِيْنَ كَفَرُوْٓا اَنَّمَا نُمْلِيْ
لَھُمْ خَيْرٌ لِّاَنْفُسِهِمْ ۭ اِنَّمَا نُمْلِيْ لَھُمْ لِيَزْدَادُوْٓا اِثْمًا ۚ وَلَھُمْ عَذَابٌ مُّهِيْنٌ ﴿١٧٨﴾

સો વો (મુસલમાન) અલ્લાહ તઆલા કી નેઅમત ઔર ફઝલ સે માલામાલ હો કર[૧] ઇસ તરહ વાપસ હુવે કે ઉનકો ઝરા સી તકલીફ ભી નહીં પહોંચી ઔર ઉન્હોંને અલ્લાહ તઆલા કી મરઝી કી ઇત્તિબાઅ (પેરવી) કી,[૨] ઔર અલ્લાહ તઆલા તો બડે હી ફઝલ (ફરમાને) વાલે હેં.﴾૧૭૪﴿ હકીકત યે હે કે શૈતાન (તુમ મુસલમાનોં કો) અપને દોસ્તોં સે ડરાયા કરતા હે અગર તુમ (સચ મેં) ઇમાનવાલે હો તો તુમ ઇન (શૈતાન કે દોસ્તોં) સે મત ડરો, ઔર મુજ હી સે તુમ ડરો.﴾૧૭૫﴿ ઔર જો લોગ દોડ દોડ કર કે કુફ્ર મેં ગિરતે હેં[૩] વો તુમકો સદમે (ગમ) મેં ન ડાલેં, યકીન રખો કે વો અલ્લાહ તઆલા કો હરગિઝ કુછ ભી નુકસાન નહીં પહોંચા સકતે, અલ્લાહ તઆલા યે ચાહતે હેં કે આખિરત (કે સવાબ) મેં ઉનકા કોઇ હિસ્સા ન રખેં ઔર ઉનકે લિયે બડા અઝાબ તૈયાર હે.﴾૧૭૬﴿ યકીનન જિન લોગોં ને ઇમાન છોડ કર[૪] કુફ્ર ખરીદા હે, વો અલ્લાહ તઆલા કા ઝરા ભી કુછ બિગાડ નહીં સકતે, ઔર ઉનકે લિયે દર્દનાક અઝાબ હે.﴾૧૭૭﴿ ઔર કાફિર લોગ હરગિઝ યે ન સમજેં કે જો હમ ઉનકો ઢીલ દે રહે હેં વો ઉનકે લિયે કોઇ અચ્છી બાત હો, હમ તો સિર્ફ ઉનકો ઢીલ દે રહે હેં; તાકે વો ગુનાહ (કરને) મેં તરક્કી કર જાવેં[૫] ઔર ઉનકે લિયે અઝાબ હે જો ઝલીલ કર કે રખ દેગા. ﴾૧૭૮﴿

---

[૧] બદરે સુગરા કી લડાઇ કે મોકે પર મુસલમાનોં કો બડી નેઅમતેં હાસિલ હુઇ: (૧) સલામતી (૨) તિજારતી નફા (૩) અલ્લાહ તઆલા ને કાફિરોં કે દિલોં મેં મુસલમાનોં કા રોબ ડાલ દિયા; ઇસ લિયે કાફિર ભાગ ગએ, ખૂનરેઝી નહીં હુઇ.

[૨] (દૂસરા તર્જુમા) ઔર વો અલ્લાહ તઆલા કી ખુશી (કે મુતાબિક) ચલે.

[૩] (દૂસરા તર્જુમા) જો લોગ કુફ્ર મેં એક દૂસરે સે બઢ કર તેઝી દિખલાતે હેં યાની કુફ્ર મેં આગે આગે રેહતે હેં.

[૪] (દૂસરા તર્જુમા) ઇમાન બેચ કર.

[૫] (દૂસરા તર્જુમા) વો ગુનાહ ઝિયાદહ કરેં.

مَا كَانَ اللّٰهُ لِيَذَرَ الْمُؤْمِنِيْنَ عَلٰى مَاۤ اَنْتُمْ عَلَيْهِ حَتّٰى يَمِيْزَ الْخَبِيْثَ مِنَ الطَّيِّبِ ؕ وَمَا كَانَ اللّٰهُ لِيُطْلِعَكُمْ عَلَى الْغَيْبِ وَلٰكِنَّ اللّٰهَ يَجْتَبِيْ مِنْ رُّسُلِهٖ مَنْ يَّشَآءُ ۪ فَاٰمِنُوْا بِاللّٰهِ وَرُسُلِهٖ ۚ وَاِنْ تُؤْمِنُوْا وَتَتَّقُوْا فَلَكُمْ اَجْرٌ عَظِيْمٌ ﴿۱۷۹﴾ وَلَا يَحْسَبَنَّ الَّذِيْنَ يَبْخَلُوْنَ بِمَاۤ اٰتٰىهُمُ اللّٰهُ مِنْ فَضْلِهٖ هُوَ خَيْرًا لَّهُمْ ؕ بَلْ هُوَ شَرٌّ لَّهُمْ ؕ سَيُطَوَّقُوْنَ مَا بَخِلُوْا بِهٖ يَوْمَ الْقِيٰمَةِ ؕ وَلِلّٰهِ مِيْرَاثُ السَّمٰوٰتِ وَالْاَرْضِ ؕ وَاللّٰهُ بِمَا تَعْمَلُوْنَ خَبِيْرٌ ﴿۱۸۰﴾ ع

لَقَدْ سَمِعَ اللّٰهُ قَوْلَ الَّذِيْنَ قَالُوْۤا اِنَّ اللّٰهَ فَقِيْرٌ وَّنَحْنُ اَغْنِيَآءُ ۘ سَنَكْتُبُ مَا قَالُوْا وَقَتْلَهُمُ الْاَنْبِيَآءَ بِغَيْرِ حَقٍّ ۙ وَّنَقُوْلُ ذُوْقُوْا عَذَابَ الْحَرِيْقِ ﴿۱۸۱﴾

અલ્લાહ તઆલા કી યે શાન નહીં કે વો મુસલમાનોં કો ઉસી હાલત પર છોડે રખેં જિસ (હાલત) પર તુમ ઇસ વક્ત હો, જબ તક કે વો નાપાક (યાની મુનાફિક) કો પાક (યાની મોમિન) સે જુદા ન કર દેવેં, ઔર (દૂસરી તરફ) અલ્લાહ તઆલા કા યે તરીકા ભી નહીં હે કે વો (બગૈર વાસ્તે કે) ગૈબ કી બાતેં તુમકો બતલા દિયા કરેં; લેકિન અલ્લાહ તઆલા (ગૈબ કી ખબર બતાને કે લિયે) અપને રસૂલોં મેં સે જિસકો ચાહતે હેં ચુન લેતે હેં, સો તુમ અલ્લાહ તઆલા ઔર ઉસકે રસૂલોં પર ઇમાન લાઓ ઔર અગર તુમ ઇમાન પર રહોગે ઔર તકવાવાલે રહોગે તો તુમ્હારે લિયે બડા સવાબ હે.﴿૧૭૯﴾ ઔર જો (માલ) અલ્લાહ તઆલા ને અપને ફઝલ સે ઉનકો દિયા હે ઉસમેં ભી જો બખીલી કરતે હેં વો હરગિઝ ઐસા ન સમજેં કે વો (બખીલી કરના) ઉનકે લિયે અચ્છા હે; બલ્કે વો (બખીલી કરના) ઉનકે લિયે બહોત બુરા હે, જિસ (માલ) મેં વો લોગ બખીલી કરતે રહે હેં અનકરીબ કયામત કે દિન વો માલ તોક (યા હાર) બના કર ઉનકો (ગલે મેં) પેહના દિયા જાએગા, ઔર આસમાનોં ઔર ઝમીન કી મીરાસ (યાની હકીકી માલિકી) અલ્લાહ તઆલા હી કે લિયે હે, ઔર જો અમલ ભી તુમ કરતે હો અલ્લાહ તઆલા ઉસકી પૂરી ખબર રખતે હેં.﴿૧૮૦﴾ બિલ્કુલ પક્કી બાત હે કે અલ્લાહ તઆલા ને ઉન (ગુસ્તાખ યહૂદી) લોગોં કી બાત સુન લી જો યે કેહતે હેં કે: અલ્લાહ તઆલા તો ફકીર હે ઔર હમ માલદાર હેં, જો કુછ ઉન્હોંને કહા વો (ઉનકે આ'માલનામે મેં) હમ લિખ રખેંગે ઔર ઉન્હોંને નબિયોં કો જો નાહક કત્લ કિયા હે ઉસકો ભી (લિખ રખેંગે) ઔર હમ (ઉનસે આખિરત મેં) કહેંગે: જલતી આગ કા અઝાબ તુમ ચખો.﴿૧૮૧﴾

ذٰلِكَ بِمَا قَدَّمَتْ اَيْدِيْكُمْ وَاَنَّ اللّٰهَ لَيْسَ بِظَلَّامٍ لِّلْعَبِيْدِ ﴿١٨٢﴾ اَلَّذِيْنَ قَالُوْٓا اِنَّ اللّٰهَ عَهِدَ اِلَيْنَآ اَلَّا نُؤْمِنَ لِرَسُوْلٍ
حَتّٰى يَاْتِيَنَا بِقُرْبَانٍ تَاْكُلُهُ النَّارُ ؕ قُلْ قَدْ جَآءَكُمْ رُسُلٌ مِّنْ قَبْلِىْ بِالْبَيِّنٰتِ وَبِالَّذِىْ قُلْتُمْ فَلِمَ قَتَلْتُمُوْهُمْ
اِنْ كُنْتُمْ صٰدِقِيْنَ ﴿١٨٣﴾ فَاِنْ كَذَّبُوْكَ فَقَدْ كُذِّبَ رُسُلٌ مِّنْ قَبْلِكَ جَآءُوْ بِالْبَيِّنٰتِ وَالزُّبُرِ وَالْكِتٰبِ
الْمُنِيْرِ ﴿١٨٤﴾ كُلُّ نَفْسٍ ذَآئِقَةُ الْمَوْتِ ؕ وَاِنَّمَا تُوَفَّوْنَ اُجُوْرَكُمْ يَوْمَ الْقِيٰمَةِ ؕ فَمَنْ زُحْزِحَ عَنِ النَّارِ وَاُدْخِلَ
الْجَنَّةَ فَقَدْ فَازَ ؕ وَمَا الْحَيٰوةُ الدُّنْيَآ اِلَّا مَتَاعُ الْغُرُوْرِ ﴿١٨٥﴾

જો કરતૂત તુમ્હારે હાથોં ને આગે ભેજ રખે થે યે (જહન્નમ) ઉસકી સઝા હે ઔર યકીનન અલ્લાહ તઆલા અપને બંદોં પર ઝુલ્મ કરનેવાલે નહીં હેં.﴾૧૮૨﴿ જિન લોગોં કા કેહના યે થા કે યકીનન અલ્લાહ તઆલા ને હમ (યહૂદીયોં) સે (પિછલે નબિયોં કે વાસ્તે સે) યે અહદ (કરાર) લે રખા હે કે હમ કિસી ભી રસૂલ કી ઉસ વક્ત તક તસ્દીક ન કરેં (સચ્ચા ન જાનેં) જબ તક વો હમારે પાસ ઐસી કુર્બાની ન લે આવેં જિસકો (આસમાની) આગ ખા જાતી હો,[૧] તો (ઉનકે જવાબ મેં) તુમ (યૂં) કહોઃ પક્કી બાત હે કે મુજ સે પેહલે બહોત સારે રસૂલ તુમ્હારે પાસ ખુલી હુઇ નિશાનિયાં ઔર વો ચીઝ (યાની મોઅજિઝે) ભી લે કર આએ જો તુમને (મુજ સે) કહી થી,[૨] ફિર અગર તુમ સચ્ચે હી થે તો તુમને ઉન (નબિયોં) કો કયૂં કત્લ કર દિયા?[૩] ﴾૧૮૩﴿ સો (એ મુહમ્મદ!) વો (યહૂદી) લોગ અગર તુમકો જુઠલાએં તો (કોઇ નઇ બાત નહીં હે) પક્કી બાત યે હે કે તુમ સે પેહલે બહોત સારે રસૂલોં કો જુઠલાયા જા ચુકા હે; જો (રસૂલ) ખુલી હુઇ નિશાનિયાં ઔર (લિખે હુવે) સહીફે ઔર (હક કો) રોશન કરનેવાલી કિતાબ (ભી) લાએ થે.﴾૧૮૪﴿ હર જાનદાર કો મૌત (કા મઝા) ચખના હી હે, ઔર તુમ્હારે (આ'માલ કે) બદલે કયામત કે દિન તુમકો પૂરે પૂરે દે દિયે જાએંગે, સો જો શખ્સ આગ સે દૂર રખા ગયા ઔર જન્નત મેં દાખિલ કર દિયા ગયા સો વો સહીહ મા'ના મેં કામિયાબ હો ગયા, ઔર દુનિયા કી ઝિંદગી (જન્નત કે મુકાબ્લે મેં) ધોકે કે સામાન કે સિવા કુછ ભી નહીં હે.﴾૧૮૫﴿

[૧] ઐસા કોઇ કરાર નહીં હુવા થા, યે યહૂદીયોં કી જૂઠી બાત નકલ કી ગઇ, ઇમાન ન લાને કા ઉસકો બહાના હી કેહ સકતે હેં.

[૨] (દૂસરા તર્જુમા) જિસકી તુમને મુજસે માંગ કી થી.

[૩] નબિયોં ને તુમ્હારી માંગી હુઇ ચીઝ દિખાઇ ફિર ઇમાન લાને કે બદલે કયું ઉનકો કત્લ કર દિયા?

لَتُبْلَوُنَّ فِيْٓ اَمْوَالِكُمْ وَاَنْفُسِكُمْ ۟ وَلَتَسْمَعُنَّ مِنَ الَّذِيْنَ اُوْتُوا الْكِتٰبَ مِنْ قَبْلِكُمْ وَمِنَ الَّذِيْنَ اَشْرَكُوْٓا اَذًى
كَثِيْرًا ۭ وَاِنْ تَصْبِرُوْا وَتَتَّقُوْا فَاِنَّ ذٰلِكَ مِنْ عَزْمِ الْاُمُوْرِ ۝١٨٦ وَاِذْ اَخَذَ اللّٰهُ مِيْثَاقَ الَّذِيْنَ اُوْتُوا الْكِتٰبَ
لَتُبَيِّنُنَّهٗ لِلنَّاسِ وَلَا تَكْتُمُوْنَهٗ ۡ فَنَبَذُوْهُ وَرَاۗءَ ظُهُوْرِهِمْ وَاشْتَرَوْا بِهٖ ثَمَنًا قَلِيْلًا ۭ فَبِئْسَ مَا يَشْتَرُوْنَ ۝١٨٧ لَا
تَحْسَبَنَّ الَّذِيْنَ يَفْرَحُوْنَ بِمَآ اَتَوْا وَّيُحِبُّوْنَ اَنْ يُّحْمَدُوْا بِمَا لَمْ يَفْعَلُوْا فَلَا تَحْسَبَنَّھُمْ بِمَفَازَةٍ مِّنَ الْعَذَابِ ۚ
وَلَھُمْ عَذَابٌ اَلِيْمٌ ۝١٨٨ وَلِلّٰهِ مُلْكُ السَّمٰوٰتِ وَالْاَرْضِ ۭ وَاللّٰهُ عَلٰي كُلِّ شَيْءٍ قَدِيْرٌ ۝١٨٩ ع

(એ મુસલમાનો!) તુમકો અપને માલોં ઔર અપની જાનોં મેં ઝરૂર આઝમાયા જાએગા, ઔર તુમકો અપને સે પેહલે અહલે કિતાબ સે ઔર મુશરિકોં સે બહોત તકલીફ દેનેવાલી બાતેં સુનની પડેગી, ઔર અગર તુમ સબ્ર સે કામ લો ઔર તકવા કે પાબંદ રહો તો યકીનન યે (બડે) હિમ્મત કે કામોં મેં સે હે.﴾૧૮૬﴿ ઔર (ઇન અહલે કિતાબ કો વો વક્ત ભૂલના નહીં ચાહિયે) જબ કે અલ્લાહ તઆલા ને અહલે કિતાબ સે પક્કા અહદ (કરાર) લિયા થા કે તુમ ઇસ (આસમાની કિતાબ કી તમામ બાતોં) કો લોગોં કે સામને સાફ સાફ બયાન કર હી દોગે, ઔર ઇસ (કિતાબ કી કિસી બાત) કો તુમ નહીં છુપાઓગે, સો ઉન્હોંને (યાની અહલે કિતાબ ને) ઇસ (અહદ) કો અપની પીઠોં કે પીછે ડાલ દિયા,[૧] ઔર ઇસ (કિતાબ) કે બદલે બહોત હી મા'મૂલી કીમત હાસિલ કર લી, સો કિતની બુરી ચીઝ હે જો વો લોગ ખરીદતે હેં.[૨] ﴾૧૮૭﴿ તુમ હરગિઝ યે ન સમજના કે જો લોગ અપને કિયે હુવે (બુરે) કામ પર ખુશ હો રહે હેં ઔર વો યૂં ચાહતે હેં કે જો કામ ઉન્હોંને નહીં કિયે ઉસ પર ઉનકી તા'રીફ કી જાવે, સો ઐસે લોગોં કે બારે મેં તુમ હરગિઝ યે મત સમજના કે વો અઝાબ સે છૂટને મેં કામિયાબ હો જાએંગે, ઔર ઉનકે લિયે તો દર્દનાક અઝાબ હે.[૩] ﴾૧૮૮﴿ ઔર આસમાનોં ઔર ઝમીન કી હુકૂમત અલ્લાહ તઆલા હી કે લિયે હે, ઔર અલ્લાહ તઆલા હર ચીઝ પર પૂરી કુદરત રખતે હેં.﴾૧૮૯﴿

---

[૧] યાની બિલ્કુલ અમલ નહીં કિયા.

[૨] (દૂસરા તર્જુમા) વો હાસિલ કર રહે હેં.

[૩] યે આયત યહૂદીયોં કે બારે મેં નાઝિલ હુઇ; લેકિન ઇસકા હુકમ સબકે લિયે હે, બુરે કામ પર ખુશ હોના ઔર ન કિયે હુવે કામોં પર તા'રીફ કરવાના ચાહે યે અઝાબ કા ઝરિયા બનનેવાલી બાત હે.

إِنَّ فِي خَلْقِ السَّمٰوٰتِ وَالْأَرْضِ وَاخْتِلَافِ الَّيْلِ وَالنَّهَارِ لَاٰيٰتٍ لِّأُولِي الْأَلْبَابِ ﴿١٩٠﴾ الَّذِيْنَ يَذْكُرُوْنَ اللّٰهَ قِيٰمًا وَّقُعُوْدًا وَّعَلٰى جُنُوْبِهِمْ وَيَتَفَكَّرُوْنَ فِيْ خَلْقِ السَّمٰوٰتِ وَالْأَرْضِ ۚ رَبَّنَا مَا خَلَقْتَ هٰذَا بَاطِلًا ۚ سُبْحٰنَكَ فَقِنَا عَذَابَ النَّارِ ﴿١٩١﴾ رَبَّنَآ إِنَّكَ مَنْ تُدْخِلِ النَّارَ فَقَدْ أَخْزَيْتَهٗ ۖ وَمَا لِلظّٰلِمِيْنَ مِنْ أَنْصَارٍ ﴿١٩٢﴾ رَبَّنَآ إِنَّنَا سَمِعْنَا مُنَادِيًا يُّنَادِيْ لِلْإِيْمَانِ أَنْ اٰمِنُوْا بِرَبِّكُمْ فَاٰمَنَّا ۖ رَبَّنَا فَاغْفِرْ لَنَا ذُنُوْبَنَا وَكَفِّرْ عَنَّا سَيِّاٰتِنَا وَتَوَفَّنَا مَعَ الْأَبْرَارِ ﴿١٩٣﴾

યકીની બાત હે કે આસમાનોં ઔર ઝમીન કે બનાને ઔર રાત ઔર દિન કે (લગાતાર બારી બારી) બદલને મેં અક્લવાલોં કે લિયે બડી નિશાનિયાં હેં.﴾૧૯૦﴿ વો (અકલમંદ) લોગ જો ખડે હો કર ઔર બેઠ કર ઔર અપને પેહલૂઓં પર (લેટ કર યાની હર હાલત મેં) અલ્લાહ તઆલા કા ઝિક્ર કરતે હેં ઔર વો આસમાનોં ઔર ઝમીન કી પૈદાઇશ (યાની બનાવટ) મેં ગૌર ઔર ફિક્ર કરતે હેં (ઔર દિલ કે યકીન કે સાથ યે કેહતે હેં કે) એ હમારે રબ! યે સબ કુછ આપને બેમકસદ નહીં બનાયા, આપકી ઝાત (બેકાર કામોં સે) પાક હે, સો આપ હમકો આગ કે અઝાબ સે બચા લીજીયે.﴾૧૯૧﴿ એ હમારે રબ! યકીની બાત હે કે આપ જિસકો આગ મેં દાખિલ કર દેંગે સો હકીકત મેં ઉસકો આપને રૂસ્વા કર દિયા, ઔર (ઐસે) ઝાલિમોં કા કોઇ મદદ કરનેવાલા નહીં હોગા. ﴾૧૯૨﴿ એ હમારે રબ! યકીની બાત હે કે હમને એક પુકારને વાલે (યાની મુહમ્મદ સલ્લલ્લાહુ અલયહિ વસલ્લમ) કો સુના જો ઇમાન (લાને) કે લિયે પુકાર રહે થે કે તુમ અપને રબ પર ઇમાન લે આઓ, સો હમ ઇમાન લે આએ, એ હમારે રબ! સો (હમારી દરખાસ્ત હે કે) આપ હમારે લિયે હમારે ગુનાહોં કો માફ કર દીજીયે, ઔર હમારી બુરાઇયોં કો હમસે મિટા દીજીયે,[૧] ઔર હમકો નેક લોગોં કે સાથ મૌત દીજીયે.[૨] ﴾૧૯૩﴿

[૧] (દૂસરા તર્જુમા) હમારી બુરાઇયોં કો હમસે દૂર કર દીજીયે.

[૨] (દૂસરા તર્જુમા) હમકો નેક લોગોં મેં શામિલ કર કે મૌત દીજીયે. મા'લૂમ હુવા કે નેક લોગોં કે સાથ હશ્ર હો યે માંગને કી ચીઝ હે.

رَبَّنَا وَاٰتِنَا مَا وَعَدْتَّنَا عَلٰى رُسُلِكَ وَلَا تُخْزِنَا يَوْمَ الْقِيٰمَةِ ؕ اِنَّكَ لَا تُخْلِفُ الْمِيْعَادَ ﴿١٩٤﴾ فَاسْتَجَابَ لَهُمْ رَبُّهُمْ اَنِّىْ لَاۤ اُضِيْعُ عَمَلَ عَامِلٍ مِّنْكُمْ مِّنْ ذَكَرٍ اَوْ اُنْثٰى ۚ بَعْضُكُمْ مِّنْۢ بَعْضٍ ۚ فَالَّذِيْنَ هَاجَرُوْا وَاُخْرِجُوْا مِنْ دِيَارِهِمْ وَاُوْذُوْا فِىْ سَبِيْلِىْ وَقٰتَلُوْا وَقُتِلُوْا لَاُكَفِّرَنَّ عَنْهُمْ سَيِّاٰتِهِمْ وَلَاُدْخِلَنَّهُمْ جَنّٰتٍ تَجْرِىْ مِنْ تَحْتِهَا الْاَنْهٰرُ ۚ ثَوَابًا مِّنْ عِنْدِ اللّٰهِ ؕ وَاللّٰهُ عِنْدَهٗ حُسْنُ الثَّوَابِ ﴿١٩٥﴾ لَا يَغُرَّنَّكَ تَقَلُّبُ الَّذِيْنَ كَفَرُوْا فِى الْبِلَادِ ﴿١٩٦﴾

એ હમારે રબ! ઔર જિન ચીઝોં કા વાદા આપને અપને રસૂલોં કે ઝરિયે હમસે કિયા હે વો હમકો અતા ફરમા દીજીયે, ઔર આપ હમકો કયામત કે દિન રૂસ્વા ન કરના, યકીની બાત હે કે આપ કભી ભી વાદાખિલાફી નહીં કિયા કરતે.﴿૧૯૪﴾ સો ઉનકે રબ ને ઉનકી દુઆ કબૂલ ફરમા લી (ઔર અલ્લાહ તઆલા ને ઇર્શાદ ફરમાયા) કે મેં તુમ મેં સે કિસી અમલ કરનેવાલે કા અમલ બરબાદ કરનેવાલા નહીં હૂં, મર્દ હો યા ઔરત હો તુમ આપસ મેં એક દૂસરે જૈસે હો, સો જિન લોગોં ને હિજરત કી ઔર વો અપને ઘરોં સે નિકાલે ગએ ઔર મેરે રાસ્તે મેં વો સતાએ ગએ ઔર ઉન્હોંને (દીન કે ખાતિર) લડાઇ લડી ઔર વો કત્લ કર દિયે ગએ,[૧] તો ઝરૂર મેં ઉનસે ઉનકે ગુનાહોં કો માફ કર દૂંગા,[૨] ઔર ઝરૂર મેં ઉનકો ઐસે બાગોં મેં દાખિલ કરૂંગા કે ઉનકે નીચે સે નેહરેં બેહતી હોંગી, યે અલ્લાહ તઆલા કી તરફ સે બદલા મિલેગા, ઔર અલ્લાહ તઆલા કે પાસ તો બેહતરીન બદલા હે.[૩] ﴿૧૯૫﴾ કાફિરોં કા (મોજ મઝે કે સાથ) શેહરોં મેં ચલના ફિરના તુમકો હરગિઝ ધોકે મેં ન ડાલે.[૪] ﴿૧૯૬﴾

---

[૧] (દૂસરા તર્જુમા) શહીદ કર દિયે ગએ.

[૨] (દૂસરા તર્જુમા) મેં ઝરૂર ઉનસે ઉનકી બુરાઇયાં દૂર કર દૂંગા.

[૩] સવાબ કા મા’ના હોતા હે લોટના, પેહલી હાલત કી તરફ લોટને કો સવાબ કેહતે હેં, ઇન્સાન કા અમલ જો બદલે કી તરફ લોટા ઉસકો સવાબ કેહતે હેં, ચાહે વો બદલા અચ્છા હો યા બુરા હો; લેકિન ઝિયાદહતર અચ્છે બદલે કે લિયે યે લફ્ઝ આયા હે.

[૪] કાફિરોં કા તિજારત કે લિયે યા ઘૂમને ફિરને કે લિયે યા કિસી દૂસરે મકસદ સે એક જગા સે દૂસરી જગા ચલના ફિરના, મોજ મઝા, અય્યાશી કરના ધોકા ખાને કી ચીઝ નહીં હે કે એક મુસલમાન ઉસકો અહમિય્યત ઔર રશ્ક કી નિગાહોં સે ન દેખે; ઇસ લિયે કે યે દુનિયા કા ચંદ દિનોં કા મઝા હે, મરતે હી ઉસકા નામો નિશાન તક નહીં રહેગા. (દૂસરા તર્જુમા) એ નબી! શહર કે શહર કાફિરોં કા આના જાના તુમકો ધોકે મેં ન ડાલ દે.

مَتَاعٌ قَلِيلٌ ثُمَّ مَأْوٰىهُمْ جَهَنَّمُ ؕ وَبِئْسَ الْمِهَادُ ﴿١٩٧﴾ لٰكِنِ الَّذِيْنَ اتَّقَوْا رَبَّهُمْ لَهُمْ جَنّٰتٌ تَجْرِيْ مِنْ تَحْتِهَا
الْاَنْهٰرُ خٰلِدِيْنَ فِيْهَا نُزُلًا مِّنْ عِنْدِ اللّٰهِ ؕ وَمَا عِنْدَ اللّٰهِ خَيْرٌ لِّلْاَبْرَارِ ﴿١٩٨﴾ وَاِنَّ مِنْ اَهْلِ الْكِتٰبِ لَمَنْ يُّؤْمِنُ بِاللّٰهِ وَمَآ
اُنْزِلَ اِلَيْكُمْ وَمَآ اُنْزِلَ اِلَيْهِمْ خٰشِعِيْنَ لِلّٰهِ ۙ لَا يَشْتَرُوْنَ بِاٰيٰتِ اللّٰهِ ثَمَنًا قَلِيْلًا ؕ اُولٰٓئِكَ لَهُمْ اَجْرُهُمْ عِنْدَ
رَبِّهِمْ ؕ اِنَّ اللّٰهَ سَرِيْعُ الْحِسَابِ ﴿١٩٩﴾ يٰٓاَيُّهَا الَّذِيْنَ اٰمَنُوا اصْبِرُوْا وَصَابِرُوْا وَرَابِطُوْا ۟ وَاتَّقُوا اللّٰهَ لَعَلَّكُمْ تُفْلِحُوْنَ ﴿٢٠٠﴾

યે થોડા સા મઝા હે (ઉનકો ઉડા લેને દો) ફિર ઉનકા ઠિકાના જહન્નમ હે, ઔર વો (જહન્નમ) બહોત બુરા બિછોના હે.﴾૧૯૭﴿ લેકિન જો લોગ અપને રબ સે ડરતે હેં, ઉનકે લિયે ઐસે બાગ હેં, જિનકે નીચેં સે નેહરેં બેહતી હોંગી, ઉનમેં વો હમેશા રહેંગે, અલ્લાહ તઆલા કી તરફ સે (યે ઉનકી) મેહમાની હે, ઔર જો કુછ અલ્લાહ તઆલા કે પાસ હે વો નેક લોગોં કે લિયે બહોત હી બેહતર હે.﴾૧૯૮﴿ ઔર અહલે કિતાબ મેં ઝરૂર કુછ લોગ ઐસે ભી હેં જો અલ્લાહ તઆલા પર ઇમાન રખતે હેં ઔર જો (દીન કી તા'લીમ) તુમ પર ઉતારી ગઇ ઉસ પર ઔર જો (તા'લીમ) ઉન પર ઉતારી ગઇ ઉસ પર ભી (પૂરા ઇમાન રખતે હેં) ઉનકી હાલત યે હે કે વો અલ્લાહ તઆલા કે આગે આજિઝી કરનેવાલે હેં, વો અલ્લાહ તઆલા કી આયતોં કો થોડી સી કીમત લે કર બેચ નહીં ડાલતે, યે ઐસે લોગ હેં જિનકે લિયે ઉનકે રબ કે પાસ ઉનકા બદલા હે, યકીની બાત હે કે અલ્લાહ તઆલા બહોત જલ્દ હિસાબ લેનેવાલે હેં.﴾૧૯૯﴿ એ ઇમાનવાલો! (મુસીબત પર) તુમ સબ્ર કરો, ઔર (દુશ્મન સે મુકાબ્લે કે વકત) મઝબૂતી સે જમે રહો,[૧] ઔર તૈયાર રહો,[૨] ઔર તુમ અલ્લાહ તઆલા સે ડરતે રહો; તાકે તુમ (મકસદ મેં) કામિયાબ હો જાઓ.﴾૨૦૦﴿

---

[૧] નેક કામ કરને મેં ખૂદ કો જમા કર રખો ઔર અપની ખ્વાહિશોં સે મુકાબ્લા કરો.

[૨] (દૂસરા તર્જુમા) ઔર લગે રહો. (તીસરા તર્જુમા) સરહદોં કી હિફાઝત કે લિયે જમે રહો. (અપને નફસ કી નિગરાની કરના ભી ઇસમેં દાખિલ હે.)

સૂરએ નિસા

સૂરએ નિસા

યે સૂરત મદની હે, ઇસમેં એક સો છોત્તેર (૧૭૬) યા (૧૭૫) એક સો પચ્ચોતેર આયતેં હેં. સૂરએ મુમ્તહિનહ કે બાદ ઔર સૂરએ ઝિલઝાલ સે પેહલે (૯૩) યા (૯૨) નંબર પર નાઝિલ હુઇ. ઇસકો નિસાએ કુબરા (બડી સૂરએ નિસા) ભી કેહતે હેં, ઔર સૂરએ તલાક કો નિસાએ સુગરા (છોટી સૂરએ નિસા) કેહતે હેં.

'નિસા' અરબી મેં ઔરતોં કો કેહતે હેં, રિશ્તેદારિયોં કા જન્મ ઔરત કી રહમદાની (બચ્ચેદાની) સે ભી હોતા હે, ઇસ સૂરત મેં ઔરતોં કે બારે મેં બહોત સારે હુકમ આએ હેં.

હઝરત અબ્દુલ્લાહ બિન મસ્ઉદ રદિ. સે રિવાયત હે કેઃ જો આદમી સૂરએ નિસા કી યે દો આયતેં પઢ લેઃ

(૧)

وَمَآ اَرْسَلْنَا مِنْ رَّسُوْلٍ اِلَّا لِيُطَاعَ بِاِذْنِ اللّٰهِ ؕ وَلَوْ اَنَّهُمْ اِذْ ظَّلَمُوْٓا اَنْفُسَهُمْ جَآءُوْكَ فَاسْتَغْفَرُوا اللّٰهَ وَاسْتَغْفَرَ لَهُمُ الرَّسُوْلُ لَوَجَدُوا اللّٰهَ تَوَّابًا رَّحِيْمًا ﴿٦٤﴾

(૨)

وَمَنْ يَّعْمَلْ سُوْٓءًا اَوْ يَظْلِمْ نَفْسَهٗ ثُمَّ يَسْتَغْفِرِ اللّٰهَ يَجِدِ اللّٰهَ غَفُوْرًا رَّحِيْمًا ﴿١١٠﴾

ફિર અલ્લાહ તઆલા સે ઇસ્તિગફાર કરે તો અલ્લાહ તઆલા ઉસકી મગફિરત ફરમા દેંગે.

ઇસ સૂરત કી આયત નં. ૯૫ કા એક હિસ્સા 'غَيْرُ اُولِى الضَّرَرِ' જો કુર્આન મેં એક મરતબા મેં નાઝિલ હોનીવાલી કમ સે કમ મિકદાર હે, પેહલી આયત ઇસ હિસ્સે કે બગૈર નાઝિલ હુઇ થી. આયત સુન કર મા'ઝૂર સહાબએ કિરામ રદિ. ને દરખાસ્ત કી ઉસ પર બારી તઆલા ને યે હિસ્સા નાઝિલ ફરમાયા, ઇસમેં સહાબએ કિરામ રદિ. કી એક બડી ફઝીલત ઝાહિર હુઇ કે અલ્લાહ તઆલા કે યહાં ઝાહિર મેં કમઝોર, જિહાદ મેં શરીક ન હો સકે એૈસે સહાબએ કિરામ રદિ. કી ભી બડી કદર થી કે ઉનકી તસલ્લી કે લિયે બાકાયદા વહી નાઝિલ હુઇ, ઔર યે હિસ્સા બઢાયા ગયા, ઇસ હિસ્સે ને બતા દિયા કે બીમાર, લંગડે, લૂંજે ઔર અંધે જૈસે મા'ઝૂરોં પર જિહાદ ફર્ઝ નહીં હે

بِسۡمِ اللّٰہِ الرَّحۡمٰنِ الرَّحِیۡمِ ○

یٰۤاَیُّہَا النَّاسُ اتَّقُوۡا رَبَّکُمُ الَّذِیۡ خَلَقَکُمۡ مِّنۡ نَّفۡسٍ وَّاحِدَۃٍ وَّخَلَقَ مِنۡہَا زَوۡجَہَا وَبَثَّ مِنۡہُمَا رِجَالًا کَثِیۡرًا وَّنِسَآءً ۚ وَاتَّقُوا اللّٰہَ الَّذِیۡ تَسَآءَلُوۡنَ بِہٖ وَالۡاَرۡحَامَ ؕ اِنَّ اللّٰہَ کَانَ عَلَیۡکُمۡ رَقِیۡبًا ① وَاٰتُوا الۡیَتٰمٰۤی اَمۡوَالَہُمۡ وَلَا تَتَبَدَّلُوا الۡخَبِیۡثَ بِالطَّیِّبِ ۪ وَلَا تَاۡکُلُوۡۤا اَمۡوَالَہُمۡ اِلٰۤی اَمۡوَالِکُمۡ ؕ اِنَّہٗ کَانَ حُوۡبًا کَبِیۡرًا ② وَاِنۡ خِفۡتُمۡ اَلَّا تُقۡسِطُوۡا فِی الۡیَتٰمٰی فَانۡکِحُوۡا مَا طَابَ لَکُمۡ مِّنَ النِّسَآءِ مَثۡنٰی وَثُلٰثَ وَرُبٰعَ ۚ فَاِنۡ خِفۡتُمۡ اَلَّا تَعۡدِلُوۡا فَوَاحِدَۃً اَوۡ مَا مَلَکَتۡ اَیۡمَانُکُمۡ ؕ ذٰلِکَ اَدۡنٰۤی اَلَّا تَعُوۡلُوۡا ③

અલ્લાહ તઆલા કે નામ સે (મેં શુરૂ કરતા હું) જિનકી રહમત સબકે લિયે હે, જો બહોત ઝિયાદહ રહમ કરનેવાલે હૈં.

એ ઇન્સાનો! તુમ અપને ઉસ રબ સે ડરો જિસને તુમકો એક જાનદાર (યાની આદમ અલ.) સે પૈદા કિયા ઔર ઉસી મેં સે ઉસકા જોડા (યાની હવ્વા કો) બનાયા, ઔર ઉન દોનોં (કે ઝરિયે) સે બહોત સારે મર્દ ઔર ઔરતોં કો ફેલા દિયા, ઔર તુમ ઉસ અલ્લાહ તઆલા સે ડરો જિસકા વાસ્તા દે કર તુમ આપસ મેં એક દૂસરે સે (હક્ક) માંગતે હો, ઔર રિશ્તેદારિયોં (કે હક્ક મારને) સે (તુમ બચો) યકીની બાત હે કે અલ્લાહ તઆલા તુમ્હારી નિગરાની કર રહે હૈં.《૧》 ઔર તુમ યતીમોં કો ઉનકા માલ દે દો, ઔર તુમ અચ્છે માલ કો ખરાબ માલ સે મત બદલો, ઔર તુમ ઉન (યતીમોં) કે માલોં કો અપને માલ કે સાથ (ગલત તરીકે સે મિલા કર) મત ખાઓ, યકીનન વો તો બડા ગુનાહ હે.《૨》 ઔર અગર તુમકો ડર હો કે યતીમ લડકિયોં કે બારે મેં (શાદી કર કે) તુમ ઇન્સાફ નહીં કર સકોગે તો (ઉન યતીમ લડકિયોં કે સાથ નિકાહ કરને કે બજાએ દૂસરી) ઔરતોં મેં સે જો તુમકો પસંદ આવેં દો દો ઔર તીન તીન ઔર ચાર ચાર (ઔરતોં) સે નિકાહ કર લો, લેકિન અગર તુમકો યે ડર હો કે તુમ (ઇન દો યા ઝિયાદહ બીવીયોં કે બીચ) ઇન્સાફ નહીં કર સકોગે તો ફિર એક હી બીવી (નિકાહ મેં) રખો,[૧] યા તુમ્હારી માલિકી મેં જો બાંદિયાં હૈં ઉનકો(કાફી સમજો) નાઇન્સાફી સે બચને કે લિયે યે તરીકા ઝિયાદહ કરીબ હે.《૩》

[૧] (દૂસરા તર્જુમા) એક હી બીવી સે કામ ચલા લો.

وَاٰتُوا النِّسَآءَ صَدُقٰتِهِنَّ نِحۡلَةً ؕ فَاِنۡ طِبۡنَ لَكُمۡ عَنۡ شَىۡءٍ مِّنۡهُ نَفۡسًا فَكُلُوۡهُ هَنِيۡٓـئًا مَّرِیۡٓـئًا ۝ وَلَا تُؤۡتُوا السُّفَهَآءَ اَمۡوَالَكُمُ الَّتِىۡ جَعَلَ اللّٰهُ لَكُمۡ قِيٰمًا وَّارۡزُقُوۡهُمۡ فِيۡهَا وَاكۡسُوۡهُمۡ وَقُوۡلُوۡا لَهُمۡ قَوۡلًا مَّعۡرُوۡفًا ۝ وَابۡتَلُوا الۡيَتٰمٰى حَتّٰىۤ اِذَا بَلَغُوا النِّكَاحَ ۚ فَاِنۡ اٰنَسۡتُمۡ مِّنۡهُمۡ رُشۡدًا فَادۡفَعُوۡۤا اِلَيۡهِمۡ اَمۡوَالَهُمۡ ۚ وَلَا تَاۡكُلُوۡهَاۤ اِسۡرَافًا وَّبِدَارًا اَنۡ يَّكۡبَرُوۡا ؕ وَمَنۡ كَانَ غَنِيًّا فَلۡيَسۡتَعۡفِفۡ ۚ وَمَنۡ كَانَ فَقِيۡرًا فَلۡيَاۡكُلۡ بِالۡمَعۡرُوۡفِ ؕ

ઔર તુમ ઔરતોં કો ઉનકા મહર (દિલ કી) ખુશી સે અદા કર દિયા કરો,[૧] ફિર અગર વો (ઔરતેં) ખૂદ ખુશી સે ઉસ (મહર) કા કુછ હિસ્સા તુમ્હારે લિયે છોડ દેવેં તો તુમ ઉસકો ખુશગવારી ઔર મઝે સે ખાઓ.《૪》 ઔર તુમ (એ વાલિયો! ઇન) નાસમજોં[૨] કો અપને વો માલ હવાલે ન કરો જિન માલોં કો અલ્લાહ તઆલા ને તુમ્હારે લિયે ઝિંદગી કે ગુઝારને કા ઝરિયા બનાયા હે,[૩] ઔર તુમ ઉન (માલ) મેં સે ઉન (નાસમજ) કો ખિલાઓ ઔર ઉનકો કપડે પેહનાઓ ઔર ઉનકો મુનાસિબ બાત કેહતે રહો.《૫》 ઔર યતીમોં (કી અક્લ ઔર હોશિયારી) કો તુમ જાંચતે રહો, યહાં તક કે જબ વો નિકાહ (કે લાયક ઉમ્ર) કો પહોંચ જાએં ફિર અગર તુમકો યે મહસૂસ હો કે ઉન (યતીમોં) મેં સમજદારી આ ચુકી હે[૪] તો ઉનકા માલ ઉનકે હવાલે કર દો ઔર ઉન (યતીમોં કે માલ) કો ઝરૂરત સે ઝિયાદહ (ફુઝૂલખર્ચી કર કે) ઔર ઝરૂરત સે પેહલે (જલ્દી કર કે) મત ખા જાઓ (ઇસ ડર સે) કે (કહીં) વો (યતીમ લડકે) બડે ન હો જાએં,[૫] ઔર અગર (યતીમ કા વાલી) ખૂદ માલદાર હો તો (યતીમ કા માલ ખાને સે) બિલ્કુલ બચતા રહે, ઔર અગર (વો વાલી ખૂદ) મોહતાજ હે તો વો રિવાજ કે મુતાબિક[૬] ખા લિયા કરે,

[૧] અરબી ઝબાન મેં મહર કે લિયે '**صدقة**' કા લફ્ઝ આતા હે, ચૂંકે મહર કે ઝરિયે શોહર કી બીવી કી તરફ સચ્ચી રગ્બત (ચાહત) ઝાહિર હોતી હે.

[૨] નાસમજ સે મુરાદ કોન હે? (૧) યતીમ (૨) ઔરત ઔર બચ્ચે; યાની ઔરત ઔર બચ્ચે કો સબ કુછ હવાલે કર કે આદમી ફિર ખૂદ ઉનકા મોહતાજ બન જાએ ઐસા મત કરો. (૩) હર વો બેવકૂફ મુરાદ હે જિસકો અપને માલ કી હિફાઝત કી સમજ ન હો, ઔર બેવકૂફી સે માલ બરબાદ કર દે. ઇસ આયત સે યે મુરાદ લિયા ગયા હે કે યતીમ, કમઝોર ઔર માઝૂર લોગોં કા માલ સલામત રહે.

[૩] માલ ઝિંદગી કા સરમાયા હે, દીની ઔર દુનિયાવી મસ્લિહતેં ઔર ઝરૂરતેં માલ કે ઝરિયે પૂરી હોતી હેં.

[૪] યાની માલ સંભાલને કી હોશિયારી ઔર કાબિલિય્યત (આવડત).

[૫] ઔર ઉનકા માલ હાથ મેં દે દેના પડે.

[૬] અપની ઝરૂરતોં કો સામને રખ કર યતીમ કી ખિદમત કી ઉજરત (મજુરી) કા જો રિવાજ ચલતા હો ઉસકે મુતાબિક લે સકતા હે.

فَاِذَا دَفَعۡتُمۡ اِلَیۡهِمۡ اَمۡوَالَهُمۡ فَاَشۡهِدُوۡا عَلَیۡهِمۡ ؕ وَ کَفٰی بِاللّٰهِ حَسِیۡبًا ﴿۶﴾ لِلرِّجَالِ نَصِیۡبٌ مِّمَّا تَرَکَ الۡوَالِدٰنِ
وَالۡاَقۡرَبُوۡنَ ۪ وَلِلنِّسَآءِ نَصِیۡبٌ مِّمَّا تَرَکَ الۡوَالِدٰنِ وَالۡاَقۡرَبُوۡنَ مِمَّا قَلَّ مِنۡهُ اَوۡ کَثُرَ ؕ نَصِیۡبًا مَّفۡرُوۡضًا ﴿۷﴾ وَاِذَا
حَضَرَ الۡقِسۡمَةَ اُولُوا الۡقُرۡبٰی وَالۡیَتٰمٰی وَالۡمَسٰکِیۡنُ فَارۡزُقُوۡهُمۡ مِّنۡهُ وَقُوۡلُوۡا لَهُمۡ قَوۡلًا مَّعۡرُوۡفًا ﴿۸﴾ وَلۡیَخۡشَ
الَّذِیۡنَ لَوۡ تَرَکُوۡا مِنۡ خَلۡفِهِمۡ ذُرِّیَّةً ضِعٰفًا خَافُوۡا عَلَیۡهِمۡ ۪ فَلۡیَتَّقُوا اللّٰهَ وَلۡیَقُوۡلُوۡا قَوۡلًا سَدِیۡدًا ﴿۹﴾ اِنَّ الَّذِیۡنَ
یَاۡکُلُوۡنَ اَمۡوَالَ الۡیَتٰمٰی ظُلۡمًا اِنَّمَا یَاۡکُلُوۡنَ فِیۡ بُطُوۡنِهِمۡ نَارًا ؕ وَسَیَصۡلَوۡنَ سَعِیۡرًا ﴿۱۰﴾ ع

ફિર જબ તુમ ઇન (યતીમોં) કો ઉનકે માલ હવાલે કરો તો ઉન પર તુમ ગવાહ બના લિયા કરો, ઔર અલ્લાહ તઆલા હિસાબ લેને કે લિયે કાફી હે.﴾૬﴿ મર્દોં કે લિયે (ચાહે બડે હોં યા છોટે) હિસ્સા (મુકર્રર) હે ઉસ (માલ) મેં સે જો (મર્દોં કે) માં બાપ ને ઔર નઝદીક કે રિશ્તેદારોં ને છોડા હો ઔર ઔરતોં કે લિયે ભી (ચાહે ઔરત છોટી હો યા બડી) હિસ્સા (મુકર્રર) હે ઉસ (માલ) મેં સે જો (ઉન ઔરતોં કે) વાલિદૈન ઔર નઝદીક કે રિશ્તેદારોં ને છોડા હો, ચાહે વો (છોડા હુવા માલ) કમ હો યા ઝિયાદહ હો, યે હિસ્સા (અલ્લાહ તઆલા કી તરફ સે) મુકર્રર હે.﴾૭﴿ ઔર જબ તકસીમ (બાંટને) કે વક્ત (જો વારસદાર નહીં હેં ઐસે) રિશ્તેદાર ઔર યતીમ ઔર મિસ્કીન આ જાવેં તો (મુસ્તહબ યે હે કે) ઉનકો ભી ઉસ (મીરાસ કે માલ) મેં સે કુછ (માલ) દે દો, ઔર ઉન સબસે મુનાસિબ (યાની નરમી સે) બાત કરો.﴾૮﴿ ઔર (યતીમોં કે માલ મેં ગરબડ કરને સે યે ખ્યાલ કર કે) ડરના ચાહિયે ઐસે લોગોં કો કે અગર વો (ખૂદ)[૧] અપને પીછે કમઝોર અવલાદ છોડ કર જાવેં તો ઉન (અપને બચ્ચોં) કે બારે મેં કૈસે કૈસે ડર હોતે હેં? લિહાઝા વો (યતીમોં કે બારે મેં) અલ્લાહ તઆલા સે ડરતે રહેં, ઔર વો સીધી સચ્ચી બાત કહેં.﴾૯﴿ યકીની બાત હે કે જો લોગ યતીમોં કે માલ કો નાહક ખાતે હેં, સચ્ચી બાત હે કે વો અપને પેટોં મેં આગ ભર રહે હેં, ઔર જલ્દી હી વો લોગ ભડકતી હુઇ આગ મેં દાખિલ હોંગે.﴾૧૦﴿

---

[૧] આમ મુસલમાન, કોમ કે ઝિમ્મેદાર, યતીમ કે વાલી, મર્હુમ કે વસી ઉન સબ કી ઝિમ્મેદારી હે કે યતીમ કે માલ કો બરબાદ હોને સે બચાવેં.

يُوۡصِيۡكُمُ اللّٰهُ فِىۡۤ اَوۡلَادِكُمۡ‌ ۖ لِلذَّكَرِ مِثۡلُ حَظِّ الۡاُنۡثَيَيۡنِ‌ ۚ فَاِنۡ كُنَّ نِسَآءً فَوۡقَ اثۡنَتَيۡنِ فَلَهُنَّ ثُلُثَا مَا تَرَكَ‌ ۚ وَاِنۡ كَانَتۡ وَاحِدَةً فَلَهَا النِّصۡفُ‌ ؕ وَلِاَبَوَيۡهِ لِكُلِّ وَاحِدٍ مِّنۡهُمَا السُّدُسُ مِمَّا تَرَكَ اِنۡ كَانَ لَهٗ وَلَدٌ‌ ۚ فَاِنۡ لَّمۡ يَكُنۡ لَّهٗ وَلَدٌ وَّوَرِثَهٗۤ اَبَوٰهُ فَلِاُمِّهِ الثُّلُثُ‌ ۚ فَاِنۡ كَانَ لَهٗۤ اِخۡوَةٌ فَلِاُمِّهِ السُّدُسُ مِنۡۢ بَعۡدِ وَصِيَّةٍ يُّوۡصِىۡ بِهَاۤ اَوۡ دَيۡنٍ‌ ؕ اٰبَآؤُكُمۡ وَاَبۡنَآؤُكُمۡ لَا تَدۡرُوۡنَ اَيُّهُمۡ اَقۡرَبُ لَـكُمۡ نَفۡعًا‌ ؕ فَرِيۡضَةً مِّنَ اللّٰهِ‌ ؕ اِنَّ اللّٰهَ كَانَ عَلِيۡمًا حَكِيۡمًا ۝۱۱

અલ્લાહ તઆલા (મીરાસ કી તકસીમ કે લિયે) તુમકો તુમ્હારી અવલાદ કે બારે મેં હુક્મ કરતે હેં કે મર્દ કા હિસ્સા દો ઔરતોં કે હિસ્સે કે બરાબર હે, લિહાઝા અગર (મીરાસ લેનેવાલી) ઔરતેં હી ઔરતેં (યાની લડકિયાં દો યા) દો સે ઝિયાદહ હોં તો ઉન ઔરતોં (યાની લડકિયોં) કો ઉસ (મરનેવાલે) ને જો (માલ) છોડા હે ઉસમેં સે દો તૃત્યાંસ હિસ્સા મિલેગા, ઔર અગર એક હી લડકી હો તો ઉસકો (મરનેવાલે કે છોડે હુવે માલ કા) આધા મિલેગા, ઔર અગર મરનેવાલે કી અવલાદ ભી હોં તો મરનેવાલે કે વાલિદૈન મેં સે હર એક કો ઉસ (મરનેવાલે) કે છોડે હુવે માલ કા છઠ્ઠા હિસ્સા મિલેગા, ઔર અગર મરનેવાલે કી કોઇ અવલાદ ન હોં, ઔર ઉસકે વાલિદૈન હી ઉસકે વારસદાર હોં તો ઉસ (મરનેવાલે) કી માં કો એક તૃત્યાંસ હિસ્સા મિલેગા, સો સગર (મરનેવાલે કી અવલાદ ન હોં ઔર) મરનેવાલે કે એક સે ઝિયાદહ ભાઇ (યા બહેન) હોં તો ઉસ (મરને વાલે) કી માં કો છઠ્ઠા હિસ્સા મિલેગા, (યે સબ તકસીમ મરનેવાલે ને) જો વસિય્યત કી હો ઉસકો પૂરા કરને કે બાદ યા (મરનેવાલે કા કોઇ કર્ઝ હો તો) કર્ઝ (ઉધાર) અદા કરને કે બાદ (હોગી,) તુમકો યે બાત મા'લૂમ નહીં હે કે તુમ્હારે બાપ (દાદા) ઔર બેટે (પોતે) મેં સે કોન ફાયદા પહોંચાને કે એ'તેબાર સે તુમસે ઝિયાદહ નઝદીક હે,[૧] યે (સબ હિસ્સે) અલ્લાહ તઆલા કી તરફ સે મુકર્રર કિયે હુવે હેં, યકીની બાત હે કે અલ્લાહ તઆલા ખૂબ અચ્છી તરહ જાનતે હેં, બડી હિકમતવાલે હેં.﴾૧૧﴿

---

[૧] યે તંબીહ ઇસ લિયે કી ગઇ કે કોઇ યે સોચ સકતા હે કે ફુલાં વારિસ કો ઝિયાદહ હિસ્સા મિલતા તો અચ્છા હોતા, યા ફુલાં કો કમ મિલના મુનાસિબ થા. અલ્લાહ તઆલા ને ફરમા દિયા કેઃ તુમ્હેં મસ્લિહત કા ઠીક ઠીક ઇલ્મ નહીં હે, અલ્લાહ તઆલા ને જિસકા જો હિસ્સા મુકર્રર ફરમા દિયા હે વહી મુનાસિબ હે.

وَلَكُمْ نِصْفُ مَا تَرَكَ اَزْوَاجُكُمْ اِنْ لَّمْ يَكُنْ لَّهُنَّ وَلَدٌ ۚ فَاِنْ كَانَ لَهُنَّ وَلَدٌ فَلَكُمُ الرُّبُعُ مِمَّا تَرَكْنَ مِنْۢ بَعْدِ
وَصِيَّةٍ يُّوْصِيْنَ بِهَآ اَوْ دَيْنٍ ۭ وَلَهُنَّ الرُّبُعُ مِمَّا تَرَكْتُمْ اِنْ لَّمْ يَكُنْ لَّكُمْ وَلَدٌ ۚ فَاِنْ كَانَ لَكُمْ وَلَدٌ فَلَهُنَّ الثُّمُنُ مِمَّا
تَرَكْتُمْ مِّنْۢ بَعْدِ وَصِيَّةٍ تُوْصُوْنَ بِهَآ اَوْ دَيْنٍ ۭ وَاِنْ كَانَ رَجُلٌ يُّوْرَثُ كَلٰلَةً اَوِ امْرَاَةٌ وَّلَهٗٓ اَخٌ اَوْ اُخْتٌ فَلِكُلِّ وَاحِدٍ
مِّنْهُمَا السُّدُسُ ۚ فَاِنْ كَانُوْٓا اَكْثَرَ مِنْ ذٰلِكَ فَهُمْ شُرَكَاۗءُ فِي الثُّلُثِ مِنْۢ بَعْدِ وَصِيَّةٍ يُّوْصٰى بِهَآ اَوْ دَيْنٍ ۙ غَيْرَ
مُضَاۗرٍّ ۚ وَصِيَّةً مِّنَ اللّٰهِ ۭ وَاللّٰهُ عَلِيْمٌ حَلِيْمٌ ﴿۱۲﴾ۭ

ઔર (એ શોહરો!) તુમ્હારે લિયે તુમ્હારી બીવીયાં જો (માલ) છોડ કર (મર) ગઈ ઉસકા આધા હિસ્સા હે, અગર ઉન ઔરતોં કી કોઇ અવલાદ (ચાહે તુમસે હો યા અગલે શોહર સે, ઝિંદા) ન હોં, સો અગર ઉન (બીવીયોં) કી અવલાદ હોં તો તુમ (શોહરોં) કો ઉન (બીવીયોં) કે છોડે હુવે (માલ) કા ચોથાઇ (એક ચતુર્થાંસ) હિસ્સા મિલેગા, બીવીયોં ને જો વસિય્યત કી હો યા કર્ઝ (ઉધાર) છોડા હો ઉસકો અદા કરને કે બાદ, ઔર ઉન (ઝિંદા રેહનેવાલી બીવીયોં) કે લિયે તુમ્હારે (યાની મરનેવાલે શોહર કે) છોડે હુવે (માલ) મેં સે ચોથાઇ (એક ચતુર્થાંસ) હિસ્સા હોગા અગર તુમ્હારી અવલાદ ન હોં, સો અગર તુમ્હારી અવલાદ હોં તો ઉન (બીવીયોં) કો તુમ્હારે છોડે હુવે (માલ) મેં સે આઠવાં (એક અષ્ટમાંસ) હિસ્સા મિલેગા, તુમને જો વસિય્યત કી હો યા જો કર્ઝ છોડા હે ઉસકો અદા કરને કે બાદ, ઔર અગર જિસકી મીરાસ તકસીમ કરની હે વો મર્દ યા ઔરત કલાલા[૧] હો ઔર ઉસ (કલાલા) કે (માં શરીક) ભાઇ યા બહેન (ઝિંદા) હોં તો ઉનમેં સે હર એક કો છટ્ઠા હિસ્સા મિલેગા, સો અગર વો (યાની માં શરીક ભાઇ બહેન દો યા) ઉસસે ઝિયાદહ હોં તો વો એક તિહાઇ હિસ્સે મેં (બરાબર) શરીક હોંગે, જો વસિય્યત કી ગઇ હો યા કર્ઝ છોડા હો તો ઉસકો ચુકા દેને કે બાદ (મીરાસ દેની હે) જબ કે કિસીકો નુકસાન ન પહોંચાએ,[૨] યે સબ અલ્લાહ તઆલા કી તરફ સે તાકીદી હુક્મ (દિયા ગયા) હે, ઔર અલ્લાહ તઆલા તો બડે જાનનેવાલે, બડે હલીમ હેં.﴾૧૨﴿

[૧] યાની ઐસે હો કે ઉસકે વાલિદૈન ઔર અવલાદ કોઇ ઝિંદા ન હો.

[૨] યાની : (અલિફ) મરનેવાલા કર્ઝ કા જૂઠા ઇકરાર કરે. (બા) ખુદ કે માલ કો દૂસરે કી અમાનત બતાવે. (જીમ) એક તૃત્યાંસ સે ઝિયાદહ વસિય્યત કરે. (દાલ) કર્ઝ બાકી હે લેકિન વસૂલ હો ગયા હે ઇસકા ઇકરાર કરે. (હા) મરઝુલ વફાત (વો બીમારી જિસમેં ઇન્તિકાલ હો જાએ) મેં એક તૃત્યાંસ સે ઝિયાદહ કિસી કો હદિયા દેવે, ઇસ તરહ વારસદારોં કો નુકસાન પહોંચાને કી શકલેં હો સકતી હેં, ઇસસે મરનેવાલે કો ખૂદ બચના ચાહિયે, ઔર મરનેવાલે કો બચાના ભી ચાહિયે.

تِلْكَ حُدُوْدُ اللّٰهِ ؕ وَمَنْ يُّطِعِ اللّٰهَ وَرَسُوْلَهٗ يُدْخِلْهُ جَنّٰتٍ تَجْرِيْ مِنْ تَحْتِهَا الْاَنْهٰرُ خٰلِدِيْنَ فِيْهَا ؕ وَذٰلِكَ الْفَوْزُ
ع الْعَظِيْمُ ﴿۱۳﴾ وَمَنْ يَّعْصِ اللّٰهَ وَرَسُوْلَهٗ وَيَتَعَدَّ حُدُوْدَهٗ يُدْخِلْهُ نَارًا خَالِدًا فِيْهَا ۪ وَلَهٗ عَذَابٌ مُّهِيْنٌ ﴿۱۴﴾
وَالّٰتِيْ يَاْتِيْنَ الْفَاحِشَةَ مِنْ نِّسَآئِكُمْ فَاسْتَشْهِدُوْا عَلَيْهِنَّ اَرْبَعَةً مِّنْكُمْ ۚ فَاِنْ شَهِدُوْا فَاَمْسِكُوْهُنَّ فِي
الْبُيُوْتِ حَتّٰى يَتَوَفّٰىهُنَّ الْمَوْتُ اَوْ يَجْعَلَ اللّٰهُ لَهُنَّ سَبِيْلًا ﴿۱۵﴾ وَالَّذٰنِ يَاْتِيٰنِهَا مِنْكُمْ فَاٰذُوْهُمَا ۚ فَاِنْ تَابَا وَاَصْلَحَا
فَاَعْرِضُوْا عَنْهُمَا ؕ اِنَّ اللّٰهَ كَانَ تَوَّابًا رَّحِيْمًا ﴿۱۶﴾

યે અલ્લાહ તઆલા કી હદેં હેં,[૧] ઔર જો શખ્સ અલ્લાહ તઆલા ઔર ઉસકે રસૂલ કી ફરમાંબરદારી કરતા હે, વો (અલ્લાહ તઆલા) ઉસકો ઐસે બાગોં મેં દાખિલ કરેંગે જિનકે નીચે સે નેહરેં બેહતી હોંગી, ઉન (બાગોં) મેં વો હમેશા રહેંગે, ઔર યે બહોત બડી કામ્યાબી હે.﴾૧૩﴿ ઔર જો શખ્સ અલ્લાહ તઆલા ઔર ઉસકે રસૂલ કી નાફરમાની કરતા હે ઔર ઉસ (અલ્લાહ તઆલા) કી (મુકર્રર કી હુઇ) હદોં સે નિકલ જાતા હે, વો (અલ્લાહ તઆલા) ઉસકો ઐસી આગ મેં દાખિલ કરેંગે જિસમેં વો હમેશા રહેગા ઔર ઉસકો (આગ મેં) ઐસા અઝાબ હોગા જો (ઉસકો) ઝલીલ કર કે રખ દેગા. ﴾૧૪﴿

ઔર તુમ્હારી ઔરતોં મેં સે જો બદકારી (યાની ઝિના) કા કામ કરેં તો તુમ ઉન (ઔરતોં) કે ખિલાફ અપનોં[૨] મેં સે ચાર મર્દોં કો ગવાહ બના લો, ફિર અગર વો (ચારોં ઝિના કી) ગવાહી દેવેં તો તુમ ઉન (ઝિના કરનેવાલી ઔરતોં) કો ઘરોં મેં ઉસ વક્ત તક રોકે રખો કે મૌત ઉનકો ઉઠા કર લે જાવે યા અલ્લાહ તઆલા ઉનકે લિયે કોઇ રાસ્તા મુકર્રર ફરમા દેવે.[૩] ﴾૧૫﴿ ઔર તુમ મેં સે જો દો મર્દ બદકારી કા કામ કરેં તો તુમ ઉન દોનોં કો સઝા દો, ફિર અગર વો દોનોં તૌબા કર લેવેં ઔર (અપની) ઇસ્લાહ કર લેવેં (અપને આપકો સુધાર લેવેં) તો ઉનકા ખ્યાલ છોડ દો,[૪] યકીની બાત હે કે અલ્લાહ તઆલા બડે તૌબા કો કબૂલ કરનેવાલે ઔર બહોત હી મહેરબાન હેં.﴾૧૬﴿

---

[૧] યાની જો મીરાસ તકસીમ કરને કે હુકમ બતાયે ગએ.

[૨] યાની અચ્છે મુસલમાન, આઝાદ, અકલમંદ, બાલિગ મર્દ.

[૩] ઔર જો વાદા ઇસ આયત મેં કિયા ગયા વો પૂરા કર દિયા ગયા, હદીસ મેં આયા હે કે શાદીશુદા ઝિના કરે તો ઉસકો પથ્થર માર કર હલાક કર દિયા જાએ, ઔર કુર્આન કી દૂસરી આયત મેં હે કે જિસને શાદી નહીં કી ઔર ઝિના કિયા ઉસકો (૧૦૦) કોડે મારે જાએં.

[૪] (દૂસરા તર્જુમા) ઉનકે પીછે પડના છોડ દો.

إِنَّمَا التَّوْبَةُ عَلَى اللّٰهِ لِلَّذِيْنَ يَعْمَلُوْنَ السُّوْٓءَ بِجَهَالَةٍ ثُمَّ يَتُوْبُوْنَ مِنْ قَرِيْبٍ فَأُولٰٓئِكَ يَتُوْبُ اللّٰهُ عَلَيْهِمْ ؕ وَكَانَ اللّٰهُ عَلِيْمًا حَكِيْمًا ﴿۱۷﴾ وَلَيْسَتِ التَّوْبَةُ لِلَّذِيْنَ يَعْمَلُوْنَ السَّيِّاٰتِ ۚ حَتّٰٓى إِذَا حَضَرَ أَحَدَهُمُ الْمَوْتُ قَالَ إِنِّيْ تُبْتُ الْـٰٔنَ وَلَا الَّذِيْنَ يَمُوْتُوْنَ وَهُمْ كُفَّارٌ ؕ أُولٰٓئِكَ أَعْتَدْنَا لَهُمْ عَذَابًا أَلِيْمًا ﴿۱۸﴾ يٰٓأَيُّهَا الَّذِيْنَ اٰمَنُوْا لَا يَحِلُّ لَكُمْ أَنْ تَرِثُوا النِّسَآءَ كَرْهًا ؕ وَلَا تَعْضُلُوْهُنَّ لِتَذْهَبُوْا بِبَعْضِ مَآ اٰتَيْتُمُوْهُنَّ إِلَّآ أَنْ يَّأْتِيْنَ بِفَاحِشَةٍ مُّبَيِّنَةٍ ۚ وَعَاشِرُوْهُنَّ بِالْمَعْرُوْفِ ۚ فَإِنْ كَرِهْتُمُوْهُنَّ فَعَسٰٓى أَنْ تَكْرَهُوْا شَيْـًٔا وَّيَجْعَلَ اللّٰهُ فِيْهِ خَيْرًا كَثِيْرًا ﴿۱۹﴾

અલ્લાહ તઆલા ઉન લોગોં કી તૌબા ઝરૂર કબૂલ ફરમાતે હૈં જો લોગ નાદાની સે કોઇ બુરાઇ કર ડાલતે હેં, ફિર કરીબ હી કે વક્ત મેં તૌબા કર લેતે હેં, તો અલ્લાહ તઆલા એસે લોગોં કી તૌબા કબૂલ ફરમા લેતે હેં, ઔર અલ્લાહ તઆલા બડે જાનનેવાલે હેં, બડી હિકમતવાલે હેં.[૧] ﴾૧૭﴿ ઔર એસે લોગોં કી તૌબા કબૂલ નહીં હોતી જો ગુનાહ કરતે રેહતે હેં, યહાં તક કે જબ ઉનમેં સે કિસી કે પાસ મૌત કા વક્ત આ જાતા હે[૨] તબ વો કેહતા હે કે અબ મેં તૌબા કરતા હૂં ઔર ન તો ઉન લોગોં કી (તૌબા કબૂલ હોતી હે) જો કુફ્ર હી કી હાલત મેં મર જાતે હેં, એસે હી લોગોં કે લિયે હમને દુખ દેનેવાલા અઝાબ તૈયાર કર રખા હે.﴾૧૮﴿ એ ઇમાનવાલો! તુમ્હારે લિયે હલાલ નહીં હે કે તુમ ઔરતોં (કે માલ યા જાન) કો ઝબરદસ્તી મીરાસ મેં લે લો ઔર ન ઇસ ગર્ઝ સે તુમ ઉન (ઔરતોં) કો રોકે રખો કે જો કુછ તુમને ઉનકો દિયા હો ઉસકા કુછ હિસ્સા વાપસ લે લો; મગર યે કે વો (ઔરતેં) ખુલી બેહયાઇ કા કામ કરેં[૩] ઔર તુમ ઉન (ઔરતોં) કે સાથ અચ્છે બરતાવ કે સાથ ઝિંદગી ગુઝારો, સો અગર તુમ ઉન (ઔરતોં) કો નાપસંદ કરો તો ઐસા હો સકતા હે કે તુમ કિસી ચીઝ કો નાપસંદ કરો ઔર અલ્લાહ તઆલા ઉસમેં બહોત સારી ભલાઇ રખ દેવે.﴾૧૯﴿

---

[૧] મૌત સે પેહલે ગૈબ કી દુનિયા ઔર ફરિશ્તે નઝર આને લગે, ઉસસે પેહલે પેહલે જો તૌબા ઇખ્લાસ કે સાથ હોતી હે વો કબૂલ હો જાતી હે, યાની દુનિયા કી ઝિંદગી કે આખરી વક્ત તક તૌબા કા દરવાઝા ખુલા હુવા હે. ઐસે ઇમાન કા તકાઝા તો યે હે ગુનાહ હો જાવે તો કરીબ હી મેં તૌબા કર લેવે દેર ન કરે.

[૨] (દૂસરા તર્જુમા) મૌત આ કર ખડી હો જાતી હે, (યાની ગૈબ કી દુનિયા કી ચીઝેં જૈસે ફરિશ્તોં કા આના જાના નઝર આને લગતા હે).

[૩] ઝિના, બદ ઝબાની, શોહર કી નાફરમાની જૈસે કામ કરેં.

وَاِنْ اَرَدْتُّمُ اسْتِبْدَالَ زَوْجٍ مَّكَانَ زَوْجٍ ۙ وَّاٰتَيْتُمْ اِحْدٰىهُنَّ قِنْطَارًا فَلَا تَاْخُذُوْا مِنْهُ شَيْـًٔا ؕ اَتَاْخُذُوْنَهٗ بُهْتَانًا
وَّاِثْمًا مُّبِيْنًا ﴿۲۰﴾ وَكَيْفَ تَاْخُذُوْنَهٗ وَقَدْ اَفْضٰى بَعْضُكُمْ اِلٰى بَعْضٍ وَّاَخَذْنَ مِنْكُمْ مِّيْثَاقًا غَلِيْظًا ﴿۲۱﴾ وَلَا تَنْكِحُوْا
مَا نَكَحَ اٰبَآؤُكُمْ مِّنَ النِّسَآءِ اِلَّا مَا قَدْ سَلَفَ ؕ اِنَّهٗ كَانَ فَاحِشَةً وَّمَقْتًا ؕ وَسَآءَ سَبِيْلًا ﴿۲۲﴾ ع

حُرِّمَتْ عَلَيْكُمْ اُمَّهٰتُكُمْ وَبَنٰتُكُمْ وَاَخَوٰتُكُمْ وَعَمّٰتُكُمْ وَخٰلٰتُكُمْ وَبَنٰتُ الْاَخِ وَبَنٰتُ الْاُخْتِ
وَاُمَّهٰتُكُمُ الّٰتِيْٓ اَرْضَعْنَكُمْ وَاَخَوٰتُكُمْ مِّنَ الرَّضَاعَةِ وَاُمَّهٰتُ نِسَآئِكُمْ وَرَبَآئِبُكُمُ الّٰتِيْ فِيْ حُجُوْرِكُمْ مِّنْ
نِّسَآئِكُمُ الّٰتِيْ دَخَلْتُمْ بِهِنَّ ۫ فَاِنْ لَّمْ تَكُوْنُوْا دَخَلْتُمْ بِهِنَّ فَلَا جُنَاحَ عَلَيْكُمْ ۫ وَحَلَآئِلُ اَبْنَآئِكُمُ الَّذِيْنَ مِنْ
اَصْلَابِكُمْ ۙ وَاَنْ تَجْمَعُوْا بَيْنَ الْاُخْتَيْنِ اِلَّا مَا قَدْ سَلَفَ ؕ اِنَّ اللّٰهَ كَانَ غَفُوْرًا رَّحِيْمًا ﴿۲۳﴾

ઔર અગર એક બીવી કે બદલે દૂસરી બીવી સે તુમ નિકાહ કરના ચાહો ઔર ઉનમેં સે એક (જિસ) કો (છોડના ચાહતે હો) ઢેર સારા માલ (મહર યા હદિયે મેં) દે ચુકે હો તો ઉસમેં સે કુછ ભી વાપસ મત લો, કયા તુમ બોહતાન લગા કર (યાની નાહક) ઔર ખુલા ગુનાહ (યાની ઝુલ્મ) કર કે વો (દિયા હુવા માલ) વાપસ લેના ચાહતે હો?﴾૨૦﴿ આખિર કૈસે તુમ વો (માલ વાપસ) લે સકતે હો જબ કે તુમ આપસ મેં એક દૂસરે તક પહોંચ ચુકે થે[૧] ઔર વો (ઔરતેં) તુમસે (શરઇ તૌર પર) પક્કા વાદા ભી લે ચુકી હેં.[૨] ﴾૨૧﴿ ઔર જિન ઔરતોં સે (કિસી ભી વક્ત) તુમ્હારે બાપ (દાદા, નાના) ને નિકાહ કિયા હો તુમ ઉનકે સાથ નિકાહ મત કરો; મગર જો પેહલે હો ચુકા વો હો ચુકા, અસલ મેં વો (બાપ દાદા ને જિનસે નિકાહ કિયા ઉસ ઔરત સે નિકાહ કરના) બડી બેહયાઇ ઔર ગઝબ કા કામ હે, ઔર બહોત હી બુરા તરીકા હે.﴾૨૨﴿

ઔર તુમ્હારે ઉપર હરામ કર દી ગઇ હેં[૩] તુમ્હારી માએં[૪] ઔર તુમ્હારી બેટીયાં[૫] ઔર તુમ્હારી બેહનેં[૬] ઔર તુમ્હારી ફૂફીયાં ઔર તુમ્હારી ખાલાએં[૭] ઔર ભતીજીયાં[૮] ઔર ભાન્જીયાં[૯] ઔર તુમ્હારી વો માએં (યાની દાયા) જિન્હોંને તુમકો દૂધ પિલાયા હે ઔર તુમ્હારી દૂધ શરીક બેહનેં ઔર તુમ્હારી બીવીયોં કી માએં (યાની સાસ) ઔર તુમ્હારી બીવીયોં કી (અગલે શોહર સે) બેટીયાં જો તુમ્હારી પરવરિશ મેં હેં[૧૦] તુમ્હારી ઉન બીવીયોં સે જિનસે તુમને હમબિસ્તરી કર લી હો,[૧૧] હાં! અગર તુમને ઉનસે હમબિસ્તરી ન કી હો[૧૨] તો તુમ પર (ઉન લડકિયોં સે નિકાહ કરને મેં) કોઇ ગુનાહ નહીં હે, ઔર તુમ્હારે સુલ્બી (યાની નસલી) બેટોં કી બીવીયાં (બહૂ ભી તુમ પર હરામ હે), ઔર યે ભી (હરામ હે)કે તુમ દો બેહનોં કો એક સાથ (નિકાહ મેં) જમા કરો;

મગર જો કુછ પેહલે હો ચુકા,[૧૩] (વો મુઆફ હે) યકીનન અલ્લાહ તઆલા તો બડે માફ કરનેવાલે હેં, બડે રહમ કરનેવાલે હેં.﴿૨૩﴾

---

[૧] યાની અકેલે મેં બગૈર કિસી પર્દે કે મિલના, હમબિસ્તરી કરના, લુત્ફ અંદોઝ હોના યે મુરાદ હે.

[૨] યાની નિકાહ કા કરાર જો અલ્લાહ તઆલા કે નામ કે સાથ ખુત્બા પઢ કર આમ મજમે કે સામને લિયા જાતા હે.

[૩] યાની ઇન તમામ ઔરતોં સે નિકાહ જાઇઝ નહીં.

[૪] ઇસી તરહ દાદી, નાની.

[૫] ઇસી તરહ પોતી, નવાસી.

[૬] સગી, માં શરીક, બાપ શરીક.

[૭] ખાલા ઔર ફૂફી સે અમ્મા ઔર અબ્બા કી સગી, માં શરીક ઔર બાપ શરીક તીનોં તરહ કી બેહનેં મુરાદ હેં.

[૮] યાની તીનોં તરહ કે ભાઇ કી બેટી, પોતી, નવાસી.

[૯] તીનોં તરહ કી બહેન કી લડકિયાં ઔર પોતી, નવાસી.

[૧૦] પરવરિશ મેં ન હો તબ ભી યહી હુક્મ હે. યહાં આમ હાલત કા તઝકિરહ મા'લૂમ હો રહા હે.

[૧૧] કિસી ઔરત સે શાદી કરને કે બાદ ઉસકે સાથ જિમાઅ્ (સોહબત) કિયા તો ઉસકે અગલે શોહર સે જો બેટી હે વો હરામ હો ગઇ, ઔર સોહબત ન હો સકી ઔર જુદાઇ હો જાએ તો ઉસકે અગલે શોહર સે જો બેટિયાં હેં વો હરામ ન હોંગી.

[૧૨] ઔર ઉનકો તલાક દી યા ઇન્તિકાલ હો ગયા.

[૧૩] આયત નાઝિલ હોને સે પેહલે.

وَّالْمُحْصَنٰتُ مِنَ النِّسَآءِ اِلَّا مَا مَلَكَتْ اَيْمَانُكُمْ ۚ كِتٰبَ اللّٰهِ عَلَيْكُمْ ۚ وَاُحِلَّ لَكُمْ مَّا وَرَآءَ ذٰلِكُمْ اَنْ تَبْتَغُوْا
بِاَمْوَالِكُمْ مُّحْصِنِيْنَ غَيْرَ مُسٰفِحِيْنَ ؕ فَمَا اسْتَمْتَعْتُمْ بِهٖ مِنْهُنَّ فَاٰتُوْهُنَّ اُجُوْرَهُنَّ فَرِيْضَةً ؕ وَلَا جُنَاحَ عَلَيْكُمْ
فِيْمَا تَرٰضَيْتُمْ بِهٖ مِنْۢ بَعْدِ الْفَرِيْضَةِ ؕ اِنَّ اللّٰهَ كَانَ عَلِيْمًا حَكِيْمًا ﴿۲۴﴾ وَمَنْ لَّمْ يَسْتَطِعْ مِنْكُمْ طَوْلًا اَنْ يَّنْكِحَ
الْمُحْصَنٰتِ الْمُؤْمِنٰتِ فَمِنْ مَّا مَلَكَتْ اَيْمَانُكُمْ مِّنْ فَتَيٰتِكُمُ الْمُؤْمِنٰتِ ؕ وَاللّٰهُ اَعْلَمُ بِاِيْمَانِكُمْ ؕ بَعْضُكُمْ
مِّنْۢ بَعْضٍ ۚ

ઔર વો ઔરતેં (ભી તુમ પર હરામ હેં) જો દૂસરે (શોહરોં) કે નિકાહ (કે બંધન) મેં હોં; મગર જો (બાંદિયાં) તુમ્હારી માલિકી મેં આ જાએં (ઉનકા હુક્મ અલગ હે),[૧] યે હુક્મ તુમ પર અલ્લાહ તઆલા કી તરફ સે ફર્ઝ હેં, ઔર ઉન (હરામ બતાઇ ગઇ ઔરતોં) કે અલાવહ (બાકી બહોત સારી) ઔરતેં (ઇસ તરહ) તુમ્હારે લિયે હલાલ કર દી ગઈ કે તુમ અપના માલ (યાની મહર) ખર્ચ કર કે (નિકાહ કે ઝરિયે) ઉનકો હાસિલ કરો, શર્ત યે હે કે (મકસદ બાકાયદા) નિકાહ કા બંધન કાઇમ કરના હો, સિર્ફ શહવત પૂરી કરના ન હો, ફિર તુમને ઉન (ઔરતોં) સે નિકાહ કર કે ફાયદા ઉઠાયા તો ઉનકો ઉનકા નક્કી મહર દે દો; અલબત્તા (મહર) નક્કી કરને કે બાદ આપસ મેં જિસ (કમી ઝિયાદતી) પર તુમ રાઝી હો જાઓ ઉસમેં તુમ પર કોઇ ગુનાહ નહીં હે, યકીની બાત હે કે અલ્લાહ તઆલા બડે જાનનેવાલે, બડી હિકમતવાલે હેં.《૨૪》 ઔર તુમ મેં સે જો લોગ આઝાદ મુસલમાન (પાક દામન) ઔરત સે નિકાહ કરને કી તાકત ન રખતે હોં તો તુમ્હારી માલિકી કી ઇમાનવાલી બાંદિયોં મેં સે કિસી સે ભી નિકાહ કર સકતે હો,[૨] ઔર અલ્લાહ તઆલા તુમ્હારે ઇમાન (કી હાલત) કો ખૂબ અચ્છી તરહ જાનતે હૈં, તુમ આપસ મેં એક હી હો,

---

[૧] મુસલમાન દારૂલહર્બ (કાફિર દેશ) કે કાફિરોં સે કિતાલ (જંગ) કરેં, ઔર વહાં સે ઔરતેં કૈદ કર કે લાએં ઔર ઉનકા શોહર દારૂલહર્બ મેં હી રેહ ગયા તો ઉસકા નિકાહ દારૂલહર્બવાલે શોહર સે ખત્મ હો ગયા, અબ અગર યે ઔરત કિતાબિયા હે યા મુસલમાન હો ગઇ તો કોઇ ભી મુસલમાન ઉસસે નિકાહ કર સકતા હે, ઇસી તરહ મુસલમાનોં કે અમીર ને અગર ઉસકો બાંદી કે તૌર પર ફોજિયોં કો ગનીમત મેં તકસીમ કર દિયા તબ ભી એક હૈઝ આ જાને કે બાદ ઉસસે હર તરહ કા ફાયદા ઉઠાયા જા સકતા હે, હમલ હો તો બચ્ચા પૈદા હોને કે બાદ ફાયદા ઉઠાવે.

[૨] યાની કિસી ભી મુસલમાન ભાઇ કી મુસલમાન બાંદી સે નિકાહ કર લો ઉસમેં ખર્ચ કમ આતા હે.

فَانْكِحُوْهُنَّ بِاِذْنِ اَهْلِهِنَّ وَاٰتُوْهُنَّ اُجُوْرَهُنَّ بِالْمَعْرُوْفِ مُحْصَنٰتٍ غَيْرَ مُسٰفِحٰتٍ وَّلَا مُتَّخِذٰتِ اَخْدَانٍ ۚ فَاِذَآ اُحْصِنَّ فَاِنْ اَتَيْنَ بِفَاحِشَةٍ فَعَلَيْهِنَّ نِصْفُ مَا عَلَى الْمُحْصَنٰتِ مِنَ الْعَذَابِ ؕ ذٰلِكَ لِمَنْ خَشِىَ الْعَنَتَ مِنْكُمْ ؕ وَاَنْ تَصْبِرُوْا خَيْرٌ لَّكُمْ ؕ وَاللّٰهُ غَفُوْرٌ رَّحِيْمٌ ﴿۲۵﴾ ع

يُرِيْدُ اللّٰهُ لِيُبَيِّنَ لَكُمْ وَيَهْدِيَكُمْ سُنَنَ الَّذِيْنَ مِنْ قَبْلِكُمْ وَيَتُوْبَ عَلَيْكُمْ ؕ وَاللّٰهُ عَلِيْمٌ حَكِيْمٌ ﴿۲۶﴾

સો તુમ ઉન (બાંદિયોં) સે ઉનકે માલિકોં કી ઇજાઝત સે નિકાહ કર લિયા કરો, ઔર ઉનકો ઉનકા મહર દસ્તૂર (રિવાજ) કે મુતાબિક દે દિયા કરો, બશર્તે કે નિકાહ કા રિશ્તા કાઇમ કરના (મકસૂદ) હો,[૧] વો ખુલી હુઇ ઝિના કરનેવાલી ન હોં ઔર છુપી હુઇ દોસ્તીયાં ન કરતી હોં,[૨] ફિર જબ વો બાંદિયાં (નિકાહ કે) બંધન મેં આ ગઇ[૩] ફિર અગર વો ઝિના કા કામ કરેં તો (બગૈર શાદીવાલી) આઝાદ ઔરતોં કો (ઝિના કી) જો સઝા દી જાતી હે ઉससે આધી સઝા ઉનકો દેના ઝરૂરી હે,[૪] યે (બાંદી કે સાથ નિકાહ કી ઇજાઝત) ઉસ આદમી કે લિયે હે જો તુમ મેં સે (નિકાહ ન કરે તો) ગુનાહ મેં પડને સે ડરતા હો,[૫] ઔર તુમ સબ્ર કર લો (ઔર કંટ્રોલ કરો) તો તુમ્હારે લિયે બહોત હી બેહતર હે, ઔર અલ્લાહ તઆલા તો બડે માફ કરનેવાલે ઔર બડે રહમ કરનેવાલે હેં.﴾૨૫﴿

અલ્લાહ તઆલા ચાહતે હેં કે (અપને હુકમ) તુમ્હારે (ફાયદે કે) લિયે સાફ સાફ બયાન કર દેં[૬] ઔર તુમસે પેહલે જો (નેક) લોગ ગુઝરેં હેં ઉનકે તરીકોં પર તુમકો ચલાવેં ઔર (અલ્લાહ તઆલા) તુમ્હારી તૌબા કબૂલ ફરમાવેં[૭] ઔર અલ્લાહ તઆલા બડે જાનનેવાલે, બડી હિકમતવાલે હેં.﴾૨૬﴿

---

[૧] (દૂસરા તર્જુમા) પાક દામન હોં, યાની નિકાહ આઝાદ ઔરત સે કરે યા બાંદી સે પાક દામની કો ખાસ દેખા જાએ.

[૨] (દૂસરા તર્જુમા) ચુપકે ચુપકે (નાજાઇઝ) દોસ્ત બનાનેવાલી ન હોં.

[૩] યાની બીવી બન ગઇ.

[૪] યાની ઉસકો પચાસ કોડે મારે જાએં.

[૫] ઇસ લિયે કે દુનિયા ઔર આખિરત મેં ઝિના કે ગુનાહ કી સઝા ભારી હે.

[૬] ફાયદાઃ અલ્લાહ તઆલા કિસી કો જહાલતવાલે કામોં સે બચા કર રખે યે ભી અલ્લાહ તઆલા કી બડી મહેરબાની હે.

[૭] (દૂસરા તર્જુમા) તુમ પર (રહમત કે સાથ) તવજ્જુહ ફરમાએં.

وَاللّٰهُ يُرِيْدُ اَنْ يَّتُوْبَ عَلَيْكُمْ ۣ وَيُرِيْدُ الَّذِيْنَ يَتَّبِعُوْنَ الشَّهَوٰتِ اَنْ تَمِيْلُوْا مَيْلًا عَظِيْمًا ۝٢٧ يُرِيْدُ اللّٰهُ اَنْ يُّخَفِّفَ
عَنْكُمْ ۚ وَخُلِقَ الْاِنْسَانُ ضَعِيْفًا ۝٢٨ يٰٓاَيُّهَا الَّذِيْنَ اٰمَنُوْا لَا تَاْكُلُوْٓا اَمْوَالَكُمْ بَيْنَكُمْ بِالْبَاطِلِ اِلَّآ اَنْ تَكُوْنَ تِجَارَةً
عَنْ تَرَاضٍ مِّنْكُمْ ۣ وَلَا تَقْتُلُوْٓا اَنْفُسَكُمْ ۭ اِنَّ اللّٰهَ كَانَ بِكُمْ رَحِيْمًا ۝٢٩ وَمَنْ يَّفْعَلْ ذٰلِكَ عُدْوَانًا وَّظُلْمًا فَسَوْفَ
نُصْلِيْهِ نَارًا ۭ وَكَانَ ذٰلِكَ عَلَى اللّٰهِ يَسِيْرًا ۝٣٠ اِنْ تَجْتَنِبُوْا كَبَاۗىِٕرَ مَا تُنْهَوْنَ عَنْهُ نُكَفِّرْ عَنْكُمْ سَيِّاٰتِكُمْ
وَنُدْخِلْكُمْ مُّدْخَلًا كَرِيْمًا ۝٣١ وَلَا تَتَمَنَّوْا مَا فَضَّلَ اللّٰهُ بِهٖ بَعْضَكُمْ عَلٰي بَعْضٍ ۭ

ઔર અલ્લાહ તઆલા ચાહતે હૈં કે તુમ્હારી તૌબા કબૂલ ફરમાએ ઔર જો લોગ નફસાની ખ્વાહિશોં કે પીછે લગે હૈં વો યે ચાહતે હૈં કે તુમ સીધે રાસ્તે સે બહોત દૂર હટ જાઓ.[૧] ﴾૨૭﴿ અલ્લાહ તઆલા ચાહતે હૈં તુમ્હારે સાથ આસાની કા મામલા કરેં[૨] ઔર ઇન્સાન (તબીઅત કે એ'તેબાર સે) કમઝોર બનાયા ગયા હે.[૩] ﴾૨૮﴿ એ ઇમાનવાલો! તુમ આપસ મેં એક દૂસરે કા માલ બાતિલ (યાની શરીઅત કે ખિલાફ) તરીકે સે મત ખાઓ; મગર યે કે કોઇ તિજારત (વેપાર) તુમ્હારી આપસ કી ખુશી સે હુઇ હો (ઔર ઉસસે કોઇ માલ હાસિલ હુવા હો), ઔર તુમ અપને આપકો કત્લ (આપઘાત) ન કરો,[૪] યકીનન અલ્લાહ તઆલા તુમ પર બહોત હી રહમ કરનેવાલે હૈં.﴾૨૯﴿ ઔર જો શખ્સ ઝિયાદતી ઔર ઝુલ્મ કે તૌર પર યે (કત્લ ઔર તમામ મના કિયે હુવે) કામ કરેગા તો હમ અનકરીબ ઉસકો આગ મેં દાખિલ કરેંગે ઔર ઐસા કરના અલ્લાહ તઆલા કે લિયે (બિલ્કુલ) આસાન હે.﴾૩૦﴿ અગર તુમ ઇન બડે બડે ગુનાહોં સે બચોગે જિનસે તુમકો (અલ્લાહ તઆલા કી તરફ સે) રોકા ગયા હે તો હમ તુમ્હારે (છોટે) ગુનાહોં કો તુમસે માફ કર દેંગે, ઔર હમ તુમકો ઇઝઝત કી જગા (યાની જન્નત) મેં દાખિલ કરેંગે.﴾૩૧﴿ ઔર જિન ચીઝોં મેં અલ્લાહ તઆલા ને તુમકો આપસ મેં એક દૂસરે પર ફઝીલત દી હે ઉસકી તુમ તમન્ના મત કરો,[૫]

---

[૧] યાની પાકદામની કે પાકીઝા રસ્તે સે દૂર કરના ચાહતે હૈં.[૨] (દૂસરા તર્જુમા) તુમ્હારા બોજ હલ્કા કરના ચાહતે હૈં.[૩] ખ્વાહિશોં પર સબ્ર ન કર સકના યે ઇન્સાની કમઝોરી હે; ઇસ લિયે ઉસકો પૂરા કરને કી જાઇઝ સૂરતેં બતા દી ગઇ. [૪] યાની આપઘાત ન કરો. (દૂસરા તર્જુમા) આપસ મેં એક દૂસરે કો (નાહક) કત્લ ભી ન કરો; ઇસ લિયે કે દૂસરે ભાઇ કા કત્લ ખૂદ કે કત્લ કી તરહ હે.[૫] ખાસ ઐસે કમાલ ઔર ખૂબિયાં જિનમેં ઇન્સાન કી મેહનત ઔર અમલ કા કોઇ દખલ હી નહીં હે, જો સિર્ફ અલ્લાહ તઆલા કા ઇન્આમ હે, જૈસે મર્દ હોના, ઉસમેં કોઇ ઔરત કોશિશ ન કરે કે મૈં મર્દ બન જાઉં, ઇસી તરહ ખૂબસૂરત હોના, ઉસમેં દૂસરા બરાબરી કી કોશિશ ન કરે ઔર હસદ મેં ન પડે.

لِلرِّجَالِ نَصِيْبٌ مِّمَّا اكْتَسَبُوْا ۚ وَلِلنِّسَآءِ نَصِيْبٌ مِّمَّا اكْتَسَبْنَ ۚ وَسْـَٔلُوا اللّٰهَ مِنْ فَضْلِهٖ ۚ اِنَّ اللّٰهَ كَانَ بِكُلِّ شَيْءٍ عَلِيْمًا ﴿۳۲﴾ وَلِكُلٍّ جَعَلْنَا مَوَالِيَ مِمَّا تَرَكَ الْوَالِدٰنِ وَالْاَقْرَبُوْنَ ۚ وَالَّذِيْنَ عَقَدَتْ اَيْمَانُكُمْ فَاٰتُوْهُمْ نَصِيْبَهُمْ ۚ اِنَّ اللّٰهَ كَانَ عَلٰى كُلِّ شَيْءٍ شَهِيْدًا ﴿۳۳﴾ ع

اَلرِّجَالُ قَوّٰمُوْنَ عَلَى النِّسَآءِ بِمَا فَضَّلَ اللّٰهُ بَعْضَهُمْ عَلٰى بَعْضٍ وَّبِمَآ اَنْفَقُوْا مِنْ اَمْوَالِهِمْ ۚ فَالصّٰلِحٰتُ قٰنِتٰتٌ حٰفِظٰتٌ لِّلْغَيْبِ بِمَا حَفِظَ اللّٰهُ ۚ وَالّٰتِيْ تَخَافُوْنَ نُشُوْزَهُنَّ فَعِظُوْهُنَّ وَاهْجُرُوْهُنَّ فِي الْمَضَاجِعِ وَاضْرِبُوْهُنَّ ۚ

મર્દો કો ઉનકે કિયે હુવે કામોં મેં સે હિસ્સા મિલેગા, ઔર ઔરતોં કો ઉનકે કિયે હુવે કામોં કા હિસ્સા મિલેગા, ઔર તુમ અલ્લાહ તઆલા સે ઉસકા ફઝ્લ માંગો, યકીનન અલ્લાહ તઆલા હર ચીઝ કો પૂરી તરહ જાનતે હેં.﴾૩૨﴿ ઔર વાલિદૈન ઔર (દૂસરે) રિશ્તેદાર (અપને મરને કે બાદ) જો (માલ) છોડ કર જાવેં હમને ઉસમેં સે હર એક કે લિયે વારસદાર મુકર્રર કિયે હેં ઔર જિન લોગોં સે તુમને (પેહલે સે) કોઇ કરાર કિયા હો તો ઉનકો ઉનકા હિસ્સા દે દો,[૧] યકીની બાત હે કે અલ્લાહ તઆલા હર ચીઝ કો દેખ રહે હેં.﴾૩૩﴿

મર્દ ઔરતોં પર નિગરાન (સરદાર) હેં;[૨] ઇસ લિયે કે અલ્લાહ તઆલા ને ઉનમેં સે એક કો દૂસરે પર ફઝીલત દી હે, ઔર (નીઝ) ઇસ લિયે (ભી) કે ઉન મર્દો ને (ઔરતોં પર) અપના માલ ખર્ચ કિયા હે, લિહાઝા જો ઔરતેં નેક હોતી હેં વો (અપને શોહરોં કી ભી) ફરમાંબરદાર હોતી હેં, (ઔર શોહર કી) ગૈર હાઝરી મેં અલ્લાહ તઆલા કી દી હુઇ હિફાઝત સે (શોહર કી આબરૂ ઔર માલ કી) હિફાઝત કરતી હેં, ઔર જિન ઔરતોં કી શરારત કા તુમકો ડર હો તો તુમ ઉન (ઔરતોં) કો (પેહલે) નસીહત કરો ઔર (ઉસસે કામ ન ચલે તો) તુમ ઉનકો બિસ્તરોં મેં તન્હા (અકેલા) છોડ દો,[૩] ઔર (ઇસસે ભી ઇસ્લાહ ન હો તો) તુમ ઉનકો મારો,[૪]

---

[૧] યે 'મવલલ મુવાલાત' હે, યે રિશ્તા અબ ભી 'ન્યુ મુસ્લિમ' સે કાઇમ હો સકતા હે.

[૨] '**قَوّٰمٌ**' યાની જો કિસી કામ કે કરને યા ઉસકે ઇન્તિઝામ કરને કા ઝિમ્મેદાર હો, નિઝામ ચલાનેવાલા.

[૩] યાની મકાન છોડ કર ન ચલે જાઓ; બલ્કે બિસ્તર અલગ કર દો.

[૪] મારને મેં ઇન બાતોં કા લિહાઝ ઝરૂરી હે: (૧) બદન પર નિશાન ન પડે. (૨) હડ્ડી ન ટૂટે. (૩) ઝખ્મ ન હો. (૪) ચેહરે પર ન મારે. ઇસ સિલસિલે મેં તફસીલ કે લિયે બંદે કે બયાનાત કી કિતાબ મેં ''પર્સનલ લૉ'' વાલે બયાનાત ઝરૂર દેખેં.

فَإِنْ أَطَعْنَكُمْ فَلَا تَبْغُوا عَلَيْهِنَّ سَبِيلًا ۗ إِنَّ اللَّهَ كَانَ عَلِيًّا كَبِيرًا ﴿٣٤﴾ وَإِنْ خِفْتُمْ شِقَاقَ بَيْنِهِمَا فَابْعَثُوا حَكَمًا مِّنْ أَهْلِهِ وَحَكَمًا مِّنْ أَهْلِهَا إِن يُرِيدَا إِصْلَاحًا يُوَفِّقِ اللَّهُ بَيْنَهُمَا ۗ إِنَّ اللَّهَ كَانَ عَلِيمًا خَبِيرًا ﴿٣٥﴾ وَاعْبُدُوا اللَّهَ وَلَا تُشْرِكُوا بِهِ شَيْئًا ۖ وَبِالْوَالِدَيْنِ إِحْسَانًا وَبِذِي الْقُرْبَىٰ وَالْيَتَامَىٰ وَالْمَسَاكِينِ وَالْجَارِ ذِي الْقُرْبَىٰ وَالْجَارِ الْجُنُبِ وَالصَّاحِبِ بِالْجَنبِ وَابْنِ السَّبِيلِ وَمَا مَلَكَتْ أَيْمَانُكُمْ ۗ

ફિર અગર વો તુમ્હારી બાત માનને લગેં તો ઉનકે ખિલાફ (ઝુલ્મ કી) કારવાઇ કા કોઇ રાસ્તા તલાશ ન કરો, યકીની બાત હે કે અલ્લાહ તઆલા સબકે ઉપર, સબસે બડે હેં.﴾૩૪﴿ ઔર અગર તુમકો ઉન દોનોં (મિયાં બીવી) કે દરમિયાન આપસ મેં કશ્મકશ (ઝગડા) બઢ જાને કા ડર હે તો એક ઇન્સાફ કરનેવાલા મર્દ કે ઘરવાલોં મેં સે ઔર એક ઇન્સાફ કરનેવાલા ઔરત કે ઘરવાલોં મેં સે (નક્કી કર કે) ભેજો,[૧] અગર વો દોનોં (સચ્ચે દિલ સે) ઇસ્લાહ કા ઇરાદા કર લેંગે તો અલ્લાહ તઆલા ઉન દોનોં (મિયાં બીવી) કે બીચ મુવાફકત (યાની જોડ) કર દેંગે,[૨] યકીની બાત હે કે અલ્લાહ તઆલા બડે જાનનેવાલે, બડે ખબર રખનેવાલે હેં.[૩] ﴾૩૫﴿ ઔર તુમ સબ અલ્લાહ તઆલા કી ઇબાદત કરો ઔર તુમ ઉસ (અલ્લાહ તઆલા) કે સાથ કિસી ચીઝ કો શરીક ન કરો, ઔર માં બાપ કે સાથ નેક સુલૂક કરો ઔર રિશ્તેદારોં કે સાથ ઔર યતીમોં કે સાથ ઔર મિસ્કીનોં કે સાથ ઔર કરીબવાલે પડોસી કે સાથ ઔર દૂરવાલે (યા અજનબી) પડોસી કે સાથ ઔર પાસ મેં બેઠનેવાલે કે સાથ ઔર મુસાફિર કે સાથ ઔર અપને ગુલામ, બાંદી (નોકર) કે સાથ ભી (અચ્છા બતરાવ કરો),

[૧] કુર્આન મેં 'حَكَم' કા લફઝ હે, યાનીઃ

(૧) ઝગડોં મેં ફેસ્લા કરને કી સલાહિય્યત (આવડત) હો.

(૨) ઇલ્મ હો.

(૩) દયાનતદાર હો.

(૪) સબસે બડી બાત હકમ (ફેસ્લા કરને વાલે) કી નિય્યત ઔર જઝબાત અચ્છે હોં.

[૨] અચ્છી નિય્યત પર અલ્લાહ તઆલા ને વાદા ફરમાયા કે જોડ હો જાવેગા.

[૩] શાદીવાલી ઝિંદગી મેં ધૂપ છાંવ આતી રેહતી હે, ઉસકી ઇસ્લાહ કી યે ચાર તદબીરેં બતાઇઃ અલબત્તા કોઇ શખ્સ ઇન ચારોં બાતોં પર અમલ ન કરે ઔર સીધા તલાક હી દે ડાલે તો ભી તલાક હો જાએગી.

اِنَّ اللّٰهَ لَا يُحِبُّ مَنْ كَانَ مُخْتَالًا فَخُوْرًا ۝٣٦ الَّذِيْنَ يَبْخَلُوْنَ وَيَاْمُرُوْنَ النَّاسَ بِالْبُخْلِ وَيَكْتُمُوْنَ مَآ اٰتٰىهُمُ اللّٰهُ مِنْ فَضْلِهٖ ۗ وَاَعْتَدْنَا لِلْكٰفِرِيْنَ عَذَابًا مُّهِيْنًا ۝٣٧ وَالَّذِيْنَ يُنْفِقُوْنَ اَمْوَالَهُمْ رِئَآءَ النَّاسِ وَلَا يُؤْمِنُوْنَ بِاللّٰهِ وَلَا بِالْيَوْمِ الْاٰخِرِ ۗ وَمَنْ يَّكُنِ الشَّيْطٰنُ لَهٗ قَرِيْنًا فَسَآءَ قَرِيْنًا ۝٣٨ وَمَاذَا عَلَيْهِمْ لَوْ اٰمَنُوْا بِاللّٰهِ وَالْيَوْمِ الْاٰخِرِ وَاَنْفَقُوْا مِمَّا رَزَقَهُمُ اللّٰهُ ۗ وَكَانَ اللّٰهُ بِهِمْ عَلِيْمًا ۝٣٩ اِنَّ اللّٰهَ لَا يَظْلِمُ مِثْقَالَ ذَرَّةٍ ۚ وَاِنْ تَكُ حَسَنَةً يُّضٰعِفْهَا وَيُؤْتِ مِنْ لَّدُنْهُ اَجْرًا عَظِيْمًا ۝٤٠

યકીની બાત હે કે જો શખ્સ ઇતરાનેવાલા, ફખ્ર કરનેવાલા (યાની શેખી મારનેવાલા) હે અલ્લાહ તઆલા ઉસકો પસંદ નહીં ફરમાતે.[૧] ﴾૩૬﴿ વો હેં જો લોગ (ખૂદ) બખીલી કરતે હેં ઔર (દૂસરે) લોગોં કો બખીલી (કંજૂસી) સિખલાતે હેં ઔર અલ્લાહ તઆલા ને ઉનકો અપને ફઝ્લ સે જો દિયા હે ઉસકો વો છુપાતે હેં[૨] ઔર હમને કાફિરોં કે લિયે ઝલીલ કરનેવાલા અઝાબ તૈયાર કિયા હે.﴾૩૭﴿ ઔર જો લોગ અપને માલોં કો લોગોં કો દિખલાને કે લિયે ખર્ચ કરતે હેં ઔર વો અલ્લાહ તઆલા પર ઇમાન નહીં રખતે ઔર ન કયામત કે દિન પર (ઇમાન રખતે) ઔર જિસ શખ્સ કા શૈતાન દોસ્ત હો વો બહોત હી બુરા દોસ્ત હે.﴾૩૮﴿ ઔર ઉનકા કોનસા નુકસાન હો જાતા અગર વો અલ્લાહ તઆલા ઔર કયામત કે દિન પર ઇમાન લાતે ઔર જો રોઝી અલ્લાહ તઆલા ને ઉનકો દી હે ઉસમેં સે (અલ્લાહ તઆલા કે રાસ્તે મેં ઇખ્લાસ કે સાથ) ખર્ચ કરતે ઔર અલ્લાહ તઆલા ઉન (કે હાલ) કો ખૂબ અચ્છી તરહ જાનતે હેં.﴾૩૯﴿ યકીની બાત હે કે અલ્લાહ તઆલા ઝર્રા બરાબર ભી ઝુલ્મ નહીં કરતે ઔર અગર એક નેકી હોગી તો (અલ્લાહ તઆલા) ઉસકો (કઇ ગુના) બઢા દેંગે, ઔર અપને પાસ સે (ઔર ઝિયાદહ) અઝીમ (બડા) સવાબ દેંગે.﴾૪૦﴿

---

[૧] (દૂસરા તર્જુમા) યકીનન અલ્લાહ તઆલા ઇતરાનેવાલે કો, તકબ્બુર કરનેવાલે કો પસંદ નહીં કરતે.

'مُخْتَال' તકબ્બુર કરનેવાલા, જો દૂસરોં કી તરફ ધ્યાન ન દેવે, ખૂદ કો હી ઉંચા, બડા સમજે.

'فَخُوْر' જો લોગોં પર ફખ્ર કરતા હો, ખૂદ બીની, ખૂદ પસંદી મેં મુબ્તલા હો, અલ્લાહ તઆલા ઔર બંદો કે હક્ક અદા ન કરતા હો.

[૨] અલ્લાહ તઆલા ને જો માલ દિયા ઉસકો બખીલી સે છુપાવે ઔર લોગોં કો ન દેવે, ઇસી તરહ દીન કા ઇલ્મ છુપાવે, ઔર દીન કી અમાનત દૂસરોં કો ન પહોંચાવે વો ભી બખીલ હે.

فَكَيْفَ اِذَا جِئْنَا مِنْ كُلِّ اُمَّةٍۭ بِشَهِيْدٍ وَّجِئْنَا بِكَ عَلٰى هٰٓؤُلَآءِ شَهِيْدًا ﴿٤١﴾ يَوْمَىِٕذٍ يَّوَدُّ الَّذِيْنَ كَفَرُوْا وَعَصَوُا الرَّسُوْلَ لَوْ تُسَوّٰى بِهِمُ الْاَرْضُ ؕ وَلَا يَكْتُمُوْنَ اللّٰهَ حَدِيْثًا ﴿٤٢﴾

يٰٓاَيُّهَا الَّذِيْنَ اٰمَنُوْا لَا تَقْرَبُوا الصَّلٰوةَ وَاَنْتُمْ سُكٰرٰى حَتّٰى تَعْلَمُوْا مَا تَقُوْلُوْنَ وَلَا جُنُبًا اِلَّا عَابِرِيْ سَبِيْلٍ حَتّٰى تَغْتَسِلُوْا ؕ وَاِنْ كُنْتُمْ مَّرْضٰٓى اَوْ عَلٰى سَفَرٍ اَوْ جَآءَ اَحَدٌ مِّنْكُمْ مِّنَ الْغَآىِٕطِ اَوْ لٰمَسْتُمُ النِّسَآءَ فَلَمْ تَجِدُوْا مَآءً فَتَيَمَّمُوْا صَعِيْدًا طَيِّبًا فَامْسَحُوْا بِوُجُوْهِكُمْ وَاَيْدِيْكُمْ ؕ اِنَّ اللّٰهَ كَانَ عَفُوًّا غَفُوْرًا ﴿٤٣﴾

સો (ઉન લોગોં કા) કયા હાલ હોગા જબ હમ હર ઉમ્મત મેં સે એક ગવાહ તલબ કરેંગે, ઔર (એ મુહમ્મદ!) હમ તુમકો ઉન લોગોં પર ગવાહી કે લિયે લાએંગે.[૧] ﴾૪૧﴿ જિન લોગોં ને કુફ્ર કિયા ઔર રસૂલ કી નાફરમાની કી વો લોગ ઉસ (કયામત કે) દિન યે આરઝૂ કરેંગે કે કાશ ઉનકો ઝમીન (મેં ધંસા કર ઉસ) કે બરાબર કર દિયા જાવે,[૨] (ઔર હિસાબ ન હો) ઔર વો (ઉસ દિન) અલ્લાહ તઆલા સે કોઇ બાત છુપા નહીં સકેંગે.﴾૪૨﴿

એ ઇમાનવાલો! જબ તુમ નશે કી હાલત મેં હો તબ નમાઝ કે કરીબ મત આઓ; જબ તક કે (ઝબાન સે) જો કુછ બોલ રહે હો ઉસકો તુમ સમજને લગો,[૩] ઔર જનાબત (બડી નાપાકી) કી હાલત મેં ભી (નમાઝ ન પઢો) જબ તક તુમ ગુસ્લ ન કર લો; મગર યે કે તુમ મુસાફિર હો,[૪] ઔર અગર તુમ બીમાર હો યા સફર પર (નિકલે) હો યા તુમ મેં સે કોઇ (પેશાબ, પાખાના કી) હાજત કી જગા સે ફારિગ હો કર કે આયા હો યા તુમને ઔરતોં કો છુવા (યાની હમબિસ્તરી કી) હો, ફિર તુમકો પાની નહીં મિલા તો પાક મિટ્ટી સે તુમ તયમ્મુમ કર લો, સો (તયમ્મુમ કરને મેં) અપને ચેહરોં ઔર અપને હાથોં કા મસહ કર લો, યકીની બાત હે કે અલ્લાહ તઆલા બહોત માફ કરનેવાલે, બહોત ઝિયાદહ બખ્શનેવાલે હેં.﴾૪૩﴿

[૧] નબીએ કરીમ સલ્લલ્લાહુ અલયહિ વસલ્લમ અપની ઉમ્મત કે ફાસિક, ફાજિર ઔર કાફિરોં કે ખિલાફ ગવાહી દેંગે, મુરાદ ઉસસે નબીએ કરીમ સલ્લલ્લાહુ અલયહિ વસલ્લમ કે ઝમાને કે કાફિર ઔર મુનાફિક હેં, જિનસે આપ સલ્લલ્લાહુ અલયહિ વસલ્લમ કો સાબ્કા પડા (કામ પડા), ઇસી તરહ કયામત તક આનેવાલી પૂરી ઉમ્મત ભી મુરાદ હો સકતી હે; ઇસ લિયે કે ઉમ્મત કે આ'માલ આપ સલ્લલ્લાહુ અલયહિ વસલ્લમ પર પેશ હોતે રેહતે હેં, જિસ તરહ પિછલી ઉમ્મતોં કે અંબિયા અપની ઉમ્મત કે આ'માલ કી ગવાહી દેંગે ઇસી તરહ આપ સલ્લલ્લાહુ અલયહિ વસલ્લમ અપની ઉમ્મત કે આ'માલ કી ગવાહી દેંગે, ઇસી તરીકે સે પિછલે નબિયોં કી તાઇદ મેં ગવાહી દેંગે.[૨] કાશ ઝમીન ફટ જાએ ઔર વો ધંસા દિયે જાએં.[૩] યે શુરૂ મેં હુક્મ થા, બાદ મેં શરાબ કે બિલ્કુલ હરામ હોને કા હુક્મ દૂસરી આયત મેં આ ચુકા.[૪] ઉસ વક્ત પાની મિલે તો ગુસ્લ કે બગૈર નમાઝ સહીહ નહીં ઔર પાની ન મિલે તો તયમ્મુમ સે નમાઝ જાઇઝ હે.

اَلَمۡ تَرَ اِلَى الَّذِيۡنَ اُوۡتُوۡا نَصِيۡبًا مِّنَ الۡكِتٰبِ يَشۡتَرُوۡنَ الضَّلٰلَةَ وَيُرِيۡدُوۡنَ اَنۡ تَضِلُّوا السَّبِيۡلَ ﴿۴۴﴾ وَاللّٰهُ اَعۡلَمُ بِاَعۡدَآئِكُمۡ ؕ وَكَفٰى بِاللّٰهِ وَلِيًّا ٝ وَّكَفٰى بِاللّٰهِ نَصِيۡرًا ﴿۴۵﴾ مِنَ الَّذِيۡنَ هَادُوۡا يُحَرِّفُوۡنَ الۡكَلِمَ عَنۡ مَّوَاضِعِهٖ وَيَقُوۡلُوۡنَ سَمِعۡنَا وَعَصَيۡنَا وَاسۡمَعۡ غَيۡرَ مُسۡمَعٍ وَّرَاعِنَا لَيًّۢا بِاَلۡسِنَتِهِمۡ وَطَعۡنًا فِى الدِّيۡنِ ؕ

કયા તુમને ઉન લોગોં કી હાલત નહીં દેખી જિનકો કિતાબ (યાની તૌરાત કે ઇલ્મ) સે એક (કાફી) હિસ્સા દિયા ગયા થા વો તો ગુમરાહી ખરીદતે હેં[૧] ઔર વો તો યે (ભી) ચાહતે હેં કે તુમ (સહીહ) રાસ્તે સે ભટક જાઓ.﴾૪૪﴿ ઔર અલ્લાહ તઆલા તુમ્હારે દુશ્મનોં કો ખૂબ અચ્છી તરહ જાનતે હેં ઔર અલ્લાહ તઆલા હિમાયત (દોસ્તી) કે લિયે કાફી હે ઔર અલ્લાહ તઆલા મદદ કરને કે લિયે કાફી હે.﴾૪૫﴿ યહૂદિયોં મેં સે કુછ લોગ વો હેં જો (તૌરાત કે) લફ્ઝોં કો ઉનકી (અસલી) જગહોં સે ફિરા દેતે હેં (હેરફેર કરતે હેં, કભી લફ્ઝ મેં હેરફેર કરતે હેં કભી મા'ના મેં હેરફેર કરતે હેં), ઔર (હઝરત નબીએ કરીમ સલ્લલ્લાહુ અલયહિ વસલ્લમ સે બાત કરતે વક્ત) અપની ઝબાન કો મરોડ કર દીન મેં તાના (ટોન) મારતે હુવે[૨] ઐસા કેહતે હૈં[૩] "سَمِعۡنَا وَعَصَيۡنَا" [૪](કે હમને બાત સુન લી ઔર હમને નાફરમાની કી) "وَاسۡمَعۡ غَيۡرَ مُسۡمَعٍ" [૫] ઔર (હમારી બાત સુનેં આપકો કોઇ બાત સુનાઇ ન જાએ) ઔર "رَاعِنَا"[૬] (બોલતે હેં),

---

[૧] યાની ગુમરાહી ઇખ્તિયાર કરતે હેં.

[૨] બોલને કા લેહજા (અંદાઝ) બદલ કર બોલતે હેં, ઇઝઝત ઔર એહતેરામ કે લેહજે મેં બોલને કે બદલે બેઇઝઝતી ઔર તૌહીન કે અંદાઝ મેં બોલતે હેં.

[૩] યાની દો મા'ના વાલે અલ્ફાઝ બોલતે હુવે, એક મા'ના અચ્છા હોતા ઔર દૂસરા બુરા હોતા.

[૪] 'سَمِعۡنَا وَعَصَيۡنَا' ઇસકે દો મતલબ હેં, એક અચ્છા મતલબ યે હે કે હમને આપકી બાત સુન લી ઔર આપકા મુખાલિફ (વિરોધી) જો બેહકાને કી બાત હમકો કરતા હે વો હમને નહીં માની, ઔર બુરા મતલબ યે હે કે હમને આપકી બાત સુન લી; લેકિન હમ માનેંગે નહીં ઔર અમલ નહીં કરેંગે.

[૫] 'وَاسۡمَعۡ غَيۡرَ مُسۡمَعٍ' ઇસ લફ્ઝ કે ભી દો મતલબ હેં, ઇસકા અચ્છા મતલબ યે હે કે આપ હમારી બાત સુનો ઔર હમેશા આપ ખુશી કી ઔર આપકી મુવાફકત કી બાત સુનતે રહો, કોઇ રંજ ઔર મુખાલફત કી બાત આપકો સુનની ન પડે, ઔર બુરા મતલબ યે હે કે કોઇ ખુશી કી બાત આપકો સુનને ન મિલે; બલ્કે જો બાત ભી આપ કહેં ઉસકી મુખાલફત હો ઔર મુખાલિફ જવાબ આપકો સુનને પડે.

[૬] અચ્છા મતલબઃ હમારી રિઆયત કીજીયે, ઔર બુરા મતલબઃ યહૂદી ઝબાન મેં ગાલી હોતી હે. કભી ઇસ લફ્ઝ કો દબા કર ભી યહૂદી બોલતેઃ 'رَاعِيۡنَا' તો મા'ના હોગાઃ હમારા ચરવાહા.

وَلَوْ اَنَّهُمْ قَالُوْا سَمِعْنَا وَاَطَعْنَا وَاسْمَعْ وَانْظُرْنَا لَكَانَ خَيْرًا لَّهُمْ وَاَقْوَمَ ۙ وَلٰكِنْ لَّعَنَهُمُ اللّٰهُ بِكُفْرِهِمْ فَلَا يُؤْمِنُوْنَ اِلَّا قَلِيْلًا ﴿۴۶﴾ يٰۤاَيُّهَا الَّذِيْنَ اُوْتُوا الْكِتٰبَ اٰمِنُوْا بِمَا نَزَّلْنَا مُصَدِّقًا لِّمَا مَعَكُمْ مِّنْ قَبْلِ اَنْ نَّطْمِسَ وُجُوْهًا فَنَرُدَّهَا عَلٰۤى اَدْبَارِهَاۤ اَوْ نَلْعَنَهُمْ كَمَا لَعَنَّاۤ اَصْحٰبَ السَّبْتِ ؕ وَكَانَ اَمْرُ اللّٰهِ مَفْعُوْلًا ﴿۴۷﴾ اِنَّ اللّٰهَ لَا يَغْفِرُ اَنْ يُّشْرَكَ بِهٖ وَيَغْفِرُ مَا دُوْنَ ذٰلِكَ لِمَنْ يَّشَآءُ ۚ وَمَنْ يُّشْرِكْ بِاللّٰهِ فَقَدِ افْتَرٰۤى اِثْمًا عَظِيْمًا ﴿۴۸﴾ اَلَمْ تَرَ اِلَى الَّذِيْنَ يُزَكُّوْنَ اَنْفُسَهُمْ ؕ بَلِ اللّٰهُ يُزَكِّىْ مَنْ يَّشَآءُ وَلَا يُظْلَمُوْنَ فَتِيْلًا ﴿۴۹﴾

ઔર અગર વો (યહૂદી લોગ દો મા'નાવાલે લફ્ઝોં કી જગા પર) યૂં કેહતે કે: ''سَمِعْنَا وَاَطَعْنَا'' (હમને સુના ઔર હમને માન લિયા હે) ઔર ''اسْمَعْ وَانْظُرْنَا'' (આપ સુન લીજીયે ઔર હમારી તરફ નઝર (યાની તવજ્જુહ) ફરમાઇએ) તો (ઐસી બાત કેહના) ઉનકે લિયે અચ્છા હોતા, ઔર (ઉનકા ઐસા કેહના) બહોત દુરૂસ્ત હોતા; લેકિન ઉન (યહૂદિયોં) કે કુફ્ર કી વજહ સે અલ્લાહ તઆલા ને ઉનકો અપની રહમત સે દૂર કર દિયા, સો થોડે લોગોં કે સિવા બાકી ઈમાન નહીં લાતે.﴿૪૬﴾ એ વો લોગો જિનકો કિતાબ (યાની તૌરાત) દી ગઇ! હમને જો (કુર્આન) ઉતારા ઉસકો માન લો, જો (કુર્આન) તુમ્હારે પાસ પેહલે સે મૌજૂદ (તૌરાત કિતાબ) કો સચ્ચા બતલાતા હે ઉસ (અઝાબ કે આને) સે પેહલે કે હમ ચેહરોં (કે નિશાનોં) કો મિટા (કર સપાટ કર) દેવેં, ફિર હમ ઉન (ચેહરોં) કો ઉનકી પીઠ કી તરફ ઉલટ દેવેં યા હમ ઉન પર લઅનત કરેં જૈસા કે હમને સનીચરવાલોં પર લઅનત કી થી,[૧] ઔર અલ્લાહ તઆલા કા હુક્મ તો પૂરા હો કર હી રેહતા હે.﴿૪૭﴾ યકીની બાત હે કે અલ્લાહ તઆલા ઉસકે સાથ શિર્ક કરને કો માફ નહીં કરતે ઔર ઉસ (શિર્ક) સે કમ દરજે (કે સગીરા યા કબીરા ગુનાહોં) કો જિસકે લિયે ચાહતે હેં માફ કર દેતે હેં,[૨] ઔર જો શખ્સ ભી અલ્લાહ તઆલા કે સાથ શિર્ક કરતા હે પક્કી બાત હે કે ઉસને બડે ગુનાહ કા કામ કિયા. ﴿૪૮﴾ કયા તુમને ઉન લોગોં કો નહીં દેખા જો અપને આપકો પાકીઝા બતાતે હેં (ખૂદ કો પાકીઝા બતાને સે કુછ નહીં હોતા); બલ્કે અલ્લાહ તઆલા ચાહતે હેં (ઉસકો) પાકીઝા કરતે હેં, ઔર ઉન પર દોરે[૩] કે બરાબર ભી ઝુલ્મ નહીં હોગા. ﴿૪૯﴾

[૧] સૂરએ આ'રાફ આયત નં. ૧૬૩ મેં વાકિઅહ આ રહા હે.

[૨] શિર્ક કો છોડ કર કામિલ તૌહીદ અપનાવે, યહી શિર્ક કી તલાફી (બદલ) કી શક્લ હે.

[૩] ખજૂર કી ગુઠલી કે બીચ કા રેશા (દોરી) યા ઝિલ્લી યા એક ધાગા યા કોટન કા તાર કિતના બારીક ઔર મા'મૂલી હોતા હે, ઉતના ભી ઝુલ્મ નહીં હોગા, યાની ઝુલ્મ હોગા હી નહીં.

اُنْظُرْ كَيْفَ يَفْتَرُوْنَ عَلَى اللّٰهِ الْكَذِبَ ؕ وَ كَفٰى بِهٖۤ اِثْمًا مُّبِيْنًا ۞ ع

اَلَمْ تَرَ اِلَى الَّذِيْنَ اُوْتُوْا نَصِيْبًا مِّنَ الْكِتٰبِ يُؤْمِنُوْنَ بِالْجِبْتِ وَالطَّاغُوْتِ وَيَقُوْلُوْنَ لِلَّذِيْنَ كَفَرُوْا هٰۤؤُلَآءِ اَهْدٰى مِنَ الَّذِيْنَ اٰمَنُوْا سَبِيْلًا ۞ اُولٰٓئِكَ الَّذِيْنَ لَعَنَهُمُ اللّٰهُ ؕ وَمَنْ يَّلْعَنِ اللّٰهُ فَلَنْ تَجِدَ لَهٗ نَصِيْرًا ۞ اَمْ لَهُمْ نَصِيْبٌ مِّنَ الْمُلْكِ فَاِذًا لَّا يُؤْتُوْنَ النَّاسَ نَقِيْرًا ۞ اَمْ يَحْسُدُوْنَ النَّاسَ عَلٰى مَاۤ اٰتٰىهُمُ اللّٰهُ مِنْ فَضْلِهٖ ۚ فَقَدْ اٰتَيْنَاۤ اٰلَ اِبْرٰهِيْمَ الْكِتٰبَ وَالْحِكْمَةَ وَاٰتَيْنٰهُمْ مُّلْكًا عَظِيْمًا ۞

તુમ દેખો! યે અલ્લાહ તઆલા પર કૈસા જૂઠા બોહતાન બાંધતે હેં? (ઇલ્ઝામ લગાતે હેં?) ઔર ખુલા ગુનાહ (યા ખુલા મુજરિમ) હોને કે લિયે યહી બાત કાફી હે.[૧] ﴾૫૦﴿

(એ નબી!) કયા તુમને ઉન લોગોં કો નહીં દેખા જિનકો કિતાબ (યાની તૌરાત) કા એક (કાફી) હિસ્સા દિયા ગયા થા (ફિર ભી) વો તો બુત (મુર્તી) ઔર શૈતાન કો માનતે હેં ઔર કાફિરોં કે બારે મેં યે કેહતે હેં કેઃ યે (કાફિર લોગ) ઈમાનવાલોં સે ઝિયાદહ સીધે રાસ્તે પર હેં.[૨] ﴾૫૧﴿ ઉનહી લોગોં પર અલ્લાહ તઆલા ને લઅનત કી હે, ઔર અલ્લાહ તઆલા જિસ પર લઅનત કરતે હેં તુમ હરગિઝ ઉસકે લિયે કોઇ મદદ કરનેવાલા નહીં પાઓગે.﴾૫૨﴿ કયા ઇન (યહૂદિયોં) કો (દુનિયા કી) હુકૂમત કા કુછ હિસ્સા મિલા હે? (અગર ઐસા હોતા) ફિર તો યે લોગોં કો ઝર્રા બરાબર ભી કોઇ ચીઝ નહીં દેતે.﴾૫૩﴿ યા વો (યહૂદી દૂસરે) લોગોં સે ઇસ બાત પર હસદ કરતે હેં જો અલ્લાહ તઆલા ને ઉનકો અપને ફઝલ સે દિયા હે,[૩] પક્કી બાત યે હે કે હમ ઇબ્રાહીમ (અલ.) કે ખાનદાનવાલોં કો કિતાબ ઔર નબુવ્વત દે ચુકે હેં ઔર હમને ઉનકો બડી હુકૂમત દી થી.﴾૫૪﴿

---

[૧] વો કાફિર હે ફિર ભી ખૂદ કો અલ્લાહ તઆલા કે યહાં મકબૂલ બતાતે હેં, દુનિયા મેં અલ્લાહ તઆલા કી જો નેઅમતેં મિલતી હેં ઉસકા મતલબ યે નિકાલતે હેં કે અલ્લાહ તઆલા કે યહાં કુફ્ર પસંદીદહ હે; હાલાંકે યે સિર્ફ તોહમત હે, અલ્લાહ તઆલા ને કુફ્ર કો કભી પસંદ નહીં ફરમાયા.

[૨] જંગે ઉહુદ કે બાદ કઅબ બિન અશ્રફ મક્કા ગયા થા, ઉસ મોકે પર અબૂસુફિયાન ને ઉસસે પૂછા થા કેઃ હમારા મઝહબ ઝિયાદહ અચ્છા હે યા મુસલમાનોં કા? તો ઉસને કહા થા કે તુમ્હારા મઝહબ મુસલમાનોં કે મઝહબ સે ઝિયાદહ બેહતર હે, ઇસ વાકિઅહ કી તરફ ઇશારા હે.

[૩] નબીએ કરીમ સલ્લલ્લાહુ અલયહિ વસલ્લમ કો નબુવ્વત ઔર હુકૂમત મિલી ઉસ પર યહૂદી હસદ કરતે હેં ઉનકે હસદ સે કયા હોગા?

فَمِنْهُمْ مَّنْ اٰمَنَ بِهٖ وَمِنْهُمْ مَّنْ صَدَّ عَنْهُ ؕ وَ كَفٰى بِجَهَنَّمَ سَعِيْرًا ﴿۵۵﴾ اِنَّ الَّذِيْنَ كَفَرُوْا بِاٰيٰتِنَا سَوْفَ نُصْلِيْهِمْ نَارًا ؕ كُلَّمَا نَضِجَتْ جُلُوْدُهُمْ بَدَّلْنٰهُمْ جُلُوْدًا غَيْرَهَا لِيَذُوْقُوا الْعَذَابَ ؕ اِنَّ اللّٰهَ كَانَ عَزِيْزًا حَكِيْمًا ﴿۵۶﴾ وَالَّذِيْنَ اٰمَنُوْا وَعَمِلُوا الصّٰلِحٰتِ سَنُدْخِلُهُمْ جَنّٰتٍ تَجْرِيْ مِنْ تَحْتِهَا الْاَنْهٰرُ خٰلِدِيْنَ فِيْهَاۤ اَبَدًا ؕ لَهُمْ فِيْهَاۤ اَزْوَاجٌ مُّطَهَّرَةٌ ۫ وَّنُدْخِلُهُمْ ظِلًّا ظَلِيْلًا ﴿۵۷﴾ اِنَّ اللّٰهَ يَاْمُرُكُمْ اَنْ تُؤَدُّوا الْاَمٰنٰتِ اِلٰۤى اَهْلِهَا ۙ وَاِذَا حَكَمْتُمْ بَيْنَ النَّاسِ اَنْ تَحْكُمُوْا بِالْعَدْلِ ؕ اِنَّ اللّٰهَ نِعِمَّا يَعِظُكُمْ بِهٖ ؕ اِنَّ اللّٰهَ كَانَ سَمِيْعًۢا بَصِيْرًا ﴿۵۸﴾

સો ઉન (લોગોં) મેં સે કુછ તો ઉસ (અલ્લાહ તઆલા કી ભેજી હુઇ કિતાબ) પર ઇમાન લે આએ ઔર ઉનમેં સે કુછ વો હેં જો ઉસ (પર ઇમાન લાને) સે રૂકે રહેં ઔર જહન્નમ કી ભડકતી આગ (ઉનકો દાખિલ કરને કે લિયે) કાફી હે.﴾૫૫﴿ યકીની બાત હે કે જિન્હોંને હમારી આયતોં કા ઇન્કાર કિયા, અનકરીબ હમ ઉનકો આગ મેં દાખિલ કરેંગે, જબ જબ ભી ઉનકી ખાલેં (ચમડી) જલ જાએંગી તો હમ ઉન (ખાલોં) કી જગા દૂસરી ખાલ બદલ દેંગે; તાકે વો (હમેશા) અઝાબ કા મઝા ચખતે રહેં, યકીની બાત હે કે અલ્લાહ તઆલા બડે હી ઝબરદસ્ત, બડી હી હિકમતવાલે હેં.﴾૫૬﴿ ઔર જો લોગ ઇમાન લાએ ઔર ઉન્હોંને નેક કામ કિયે હમ ઉનકો ઐસે બાગોં મેં દાખિલ કરેંગે જિનકે નીચે સે નેહરેં બેહતી હોંગી, ઉન (બાગોં) મેં વો હમેશા હમેશા રહેંગે, ઉનકે લિયે ઉસ (જન્નત) મેં પાકીઝા[૧] બીવીયાં હોંગી ઔર હમ ઉનકો ઘને સાયે[૨] મેં દાખિલ કરેંગે.[૩] ﴾૫૭﴿ (એ મુસલમાનો! યાદ રખો) યકીનન અલ્લાહ તઆલા તુમકો હુક્મ દેતે હેં કે તુમ અમાનતોં કો ઉસ (અમાનત) કે હકદારોં કો પહોંચાઓ, ઔર (અલ્લાહ તઆલા યે ભી હુક્મ દેતે હેં કે) જબ તુમ લોગોં કે બીચ ફેસ્લા કરો તો તુમ ઇન્સાફ કે સાથ ફેસ્લા કરો, યકીન રખો! અલ્લાહ તઆલા તુમકો અચ્છી બાત હી કી નસીહત કરતે હેં, યકીની બાત હે કે અલ્લાહ તઆલા બહોત સુનતે હેં, બહોત દેખતે હેં.﴾૫૮﴿

[૧] યાની ઝાહિરી ઔર બાતિની ગંદગી સે પાક.

[૨] અલ્લાહ તઆલા કે અર્શ કે સાયે ઔર જન્નત કા ઐસા સાયા જો કભી ખત્મ ન હોગા.

[૩] ઇસમેં ઇસ બાત કી તરફ ઇશારા હે કે જન્નત મેં રોશની તો હોગી; મગર ધૂપ કી ગરમી નહીં હોગી.

يٰٓاَيُّهَا الَّذِيْنَ اٰمَنُوْٓا اَطِيْعُوا اللّٰهَ وَاَطِيْعُوا الرَّسُوْلَ وَاُولِي الْاَمْرِ مِنْكُمْ ۚ فَاِنْ تَنَازَعْتُمْ فِيْ شَيْءٍ فَرُدُّوْهُ اِلَى اللّٰهِ وَالرَّسُوْلِ اِنْ كُنْتُمْ تُؤْمِنُوْنَ بِاللّٰهِ وَالْيَوْمِ الْاٰخِرِ ۭ ذٰلِكَ خَيْرٌ وَّاَحْسَنُ تَاْوِيْلًا ﴿٥٩﴾ ع

اَلَمْ تَرَ اِلَى الَّذِيْنَ يَزْعُمُوْنَ اَنَّهُمْ اٰمَنُوْا بِمَآ اُنْزِلَ اِلَيْكَ وَمَآ اُنْزِلَ مِنْ قَبْلِكَ يُرِيْدُوْنَ اَنْ يَّتَحَاكَمُوْٓا اِلَى الطَّاغُوْتِ وَقَدْ اُمِرُوْٓا اَنْ يَّكْفُرُوْا بِهٖ ۭ وَيُرِيْدُ الشَّيْطٰنُ اَنْ يُّضِلَّهُمْ ضَلٰلًۢا بَعِيْدًا ﴿٦٠﴾ وَاِذَا قِيْلَ لَهُمْ تَعَالَوْا اِلٰى مَآ اَنْزَلَ اللّٰهُ وَاِلَى الرَّسُوْلِ رَاَيْتَ الْمُنٰفِقِيْنَ يَصُدُّوْنَ عَنْكَ صُدُوْدًا ﴿٦١﴾

એ ઇમાનવાલો! તુમ અલ્લાહ તઆલા કા કેહના માનો ઔર તુમ રસૂલ કા કેહના માનો ઔર તુમ મેં સે ઉલુલઅમ્ર[૧] કા ભી (કેહના માનો), ફિર અગર તુમ્હારે બીચ કિસી ચીઝ મેં (આપસ મેં) ઇખ્તિલાફ હો જાએ, તો અગર વાકઇ તુમ અલ્લાહ તઆલા ઔર કયામત કે દિન પર ઇમાન રખતે હો તો ઉસકો અલ્લાહ તઆલા (કી કિતાબ) ઔર (ઉસકે) રસૂલ(કી સુન્નત) કી તરફ લોટાયા કરો,[૨] યે (દુનિયા મેં) અચ્છા તરીકા હે, ઔર (આખિરત મેં ઉસકા) અંજામ ભી બેહતર હે.《૫૯》

કયા તુમને ઉન લોગોં કો નહીં દેખા જો યે દાવા કરતે હેં કે વો ઇમાન લાએ ઉસ (કિતાબ) પર જો તુમ પર ઉતારી ગઇ, ઔર ઉસ પર ભી જો (કિતાબ) તુમસે પેહલે ઉતારી ગઇ (ઔર) વો (અપને આપસ કે કેસ મેં) ફેસ્લા શૈતાન કે પાસ લે જાના ચાહતે હેં;[૩] હાલાંકે પક્કી બાત યે હે કે ઉસકો ન માનને કા ઉનકો હુક્મ દિયા ગયા ઔર શૈતાન યે ચાહતા હે કે ઉનકો (સહીહ રાસ્તે સે) ગુમરાહ કર કે દૂર લે જા કર ડાલ દેવે.《૬૦》 ઔર જબ ઉનકો કહા જાતા કે તુમ અલ્લાહ તઆલા કે ઉતારે હુવે હુક્મ કી તરફ આઓ ઔર રસૂલ કી તરફ આઓ[૪] તો તુમ મુનાફિકોં કો દેખોગે કે વો તુમ્હારે પાસ આને સે પૂરી તરહ રૂક જાતે હેં.《૬૧》

---

[૧] 'ઉલુલ અમ્ર': યાની ઉલમા, ફુકહા જો રસૂલુલ્લાહ સલ્લલ્લાહુ અલયહિ વસલ્લમ કે નાઇબ હેં, ઇસી તરહ હુકૂમત કે ઝિમ્મેદાર જો શરીઅત કે મુતાબિક કોઇ હુક્મ ઔર ફેસ્લા કરેં.

[૨] (દૂસરા તર્જુમા) અલ્લાહ તઆલા ઔર રસૂલ કે હવાલે કર દો.

[૩] અલ્લાહ તઆલા કો છોડ કર જિસ કિસી કી બાત માની જાએ યા જિસ કિસી કી ઇબાદત કી જાએ વો 'તાગૂત' (યાની શૈતાન) હે.

[૪] તાકે આપ સલ્લલ્લાહુ અલયહિ વસલ્લમ અલ્લાહ તઆલા કે ભેજે હુવે હુક્મ કે મુતાબિક ફેસ્લા કરેં.

فَكَيْفَ اِذَآ اَصَابَتْهُمْ مُّصِيْبَةٌۢ بِمَا قَدَّمَتْ اَيْدِيْهِمْ ثُمَّ جَآءُوْكَ يَحْلِفُوْنَ ۖ بِاللّٰهِ اِنْ اَرَدْنَآ اِلَّآ اِحْسَانًا وَّتَوْفِيْقًا ﴿۶۲﴾ اُولٰٓئِكَ الَّذِيْنَ يَعْلَمُ اللّٰهُ مَا فِيْ قُلُوْبِهِمْ ۚ فَاَعْرِضْ عَنْهُمْ وَعِظْهُمْ وَقُلْ لَّهُمْ فِيْٓ اَنْفُسِهِمْ قَوْلًاۢ بَلِيْغًا ﴿۶۳﴾ وَمَآ اَرْسَلْنَا مِنْ رَّسُوْلٍ اِلَّا لِيُطَاعَ بِاِذْنِ اللّٰهِ ؕ وَلَوْ اَنَّهُمْ اِذْ ظَّلَمُوْٓا اَنْفُسَهُمْ جَآءُوْكَ فَاسْتَغْفَرُوا اللّٰهَ وَاسْتَغْفَرَ لَهُمُ الرَّسُوْلُ لَوَجَدُوا اللّٰهَ تَوَّابًا رَّحِيْمًا ﴿۶۴﴾ فَلَا وَرَبِّكَ لَا يُؤْمِنُوْنَ حَتّٰى يُحَكِّمُوْكَ فِيْمَا شَجَرَ بَيْنَهُمْ ثُمَّ لَا يَجِدُوْا فِيْٓ اَنْفُسِهِمْ حَرَجًا مِّمَّا قَضَيْتَ وَيُسَلِّمُوْا تَسْلِيْمًا ﴿۶۵﴾

ફિર ઉસ વક્ત ઉનકા કયા હાલ હોતા હે જબ ઉનકે હાથોં કે (પેહલે કિયે હુવે) કરતૂત કી વજહ સે ઉન પર કોઇ મુસીબત (યાની સઝા ઔર ઝિલ્લત) આ પડતી હે, ફિર વો (મુનાફિક લોગ) તુમ્હારે પાસ અલ્લાહ તઆલા કી કસમેં ખાતે હુવે આતે હેં કે હમારા મકસદ સિર્ફ ભલાઇ ઔર મેલ મેલાપ કરા દેના થા. ﴾૬૨﴿ યહી વો લોગ હેં કે ઉનકે દિલોં મેં જો કુછ હે અલ્લાહ તઆલા ઉસકો જાનતે હેં,[૧] સો તુમ ઉનકો નઝર અંદાઝ કર દો,[૨] ઔર તુમ ઉનકો નસીહત કરો ઔર ખૂદ ઉનસે ઉનકે બારે મેં ઐસી બાત કહો જો દિલ મેં પહોંચનેવાલી હો.[૩] ﴾૬૩﴿ ઔર હમને કિસી ભી રસૂલ કો ઇસ લિયે ભેજા કે અલ્લાહ તઆલા કે હુક્મ સે ઉસકી ફરમાંબરદારી કી જાવે, ઔર અગર યે લોગ જબ ઉન્હોંને (ગુનાહ કર કે) અપની જાનોં પર ઝુલ્મ કિયા થા[૪] ઉસી વક્ત તુમ્હારે પાસ આ જાતે ફિર અલ્લાહ તઆલા સે માફી માંગતે ઔર રસૂલ ભી ઉનકે લિયે માફી કી દુઆ કરતે તો વો અલ્લાહ તઆલા કો બહોત ઝિયાદહ તૌબા કબૂલ કરનેવાલે, બડે રહમ કરનેવાલે પાતે.﴾૬૪﴿ સો તુમ્હારે રબ કી કસમ! વો લોગ[૫] ઉસ વક્ત તક (અલ્લાહ તઆલા કે યહાં કામિલ) મોમિન નહીં હો સકતે જબ તક વો અપને આપસ કે ઝગડોં મેં તુમસે ફેસ્લા ન કરવાએં, ફિર તુમ જો ફેસ્લા કર દો ઉસકે લિયે અપને દિલોં મેં કોઇ ગિરાની (બોજ) મહસૂસ ન કરેં ઔર પૂરી તરહ (ખુશી સે તુમ્હારે ફેસ્લે કો) માન લેવેં.﴾૬૫﴿

---

[૧] ઇન મુનાફિકોં કે ઝબાન સે કલિમહ પઢને કી વજહ સે ઉનકો સચ્ચે મોમિન મત સમજ લેના, હકીકત મેં વો સચ્ચે ઇમાનવાલે નહીં હેં.

[૨] (દૂસરા તર્જુમા) ઉનકી પરવાહ ન કરો. (તીસરા તર્જુમા) આપ ઉનકી તરફ સે ધ્યાન હટા લો. (ચોથા તર્જુમા) ઉનસે કોઇ તઆરૂઝ ન કરો.[૩] (દૂસરા તર્જુમા) ઐસી બાત કહો જો અસર કરને વાલી હો. [૪] યાની ગુનાહ કર કે ખૂદ હી કા નુકસાન કિયા થા.

[૫] 'لَا' કા મતલબ હે યે મુનાફિક લોગ જૈસા સમજ રહે હેં વૈસા નહીં હે.

وَلَوْ اَنَّا كَتَبْنَا عَلَيْهِمْ اَنِ اقْتُلُوْٓا اَنْفُسَكُمْ اَوِ اخْرُجُوْا مِنْ دِيَارِكُمْ مَّا فَعَلُوْهُ اِلَّا قَلِيْلٌ مِّنْهُمْ ؕ وَلَوْ اَنَّهُمْ فَعَلُوْا مَا يُوْعَظُوْنَ بِهٖ لَكَانَ خَيْرًا لَّهُمْ وَاَشَدَّ تَثْبِيْتًا ﴿٦٦﴾ وَّاِذًا لَّاٰتَيْنٰهُمْ مِّنْ لَّدُنَّآ اَجْرًا عَظِيْمًا ﴿٦٧﴾ وَّلَهَدَيْنٰهُمْ صِرَاطًا مُّسْتَقِيْمًا ﴿٦٨﴾ وَمَنْ يُّطِعِ اللّٰهَ وَالرَّسُوْلَ فَاُولٰٓئِكَ مَعَ الَّذِيْنَ اَنْعَمَ اللّٰهُ عَلَيْهِمْ مِّنَ النَّبِيّٖنَ وَالصِّدِّيْقِيْنَ وَالشُّهَدَآءِ وَالصّٰلِحِيْنَ ۚ وَحَسُنَ اُولٰٓئِكَ رَفِيْقًا ﴿٦٩﴾ ذٰلِكَ الْفَضْلُ مِنَ اللّٰهِ ؕ وَكَفٰى بِاللّٰهِ عَلِيْمًا ﴿٧٠﴾

يٰٓاَيُّهَا الَّذِيْنَ اٰمَنُوْا خُذُوْا حِذْرَكُمْ فَانْفِرُوْا ثُبَاتٍ اَوِ انْفِرُوْا جَمِيْعًا ﴿٧١﴾

ઔર અગર હમ ઉન (મુનાફિકોં) પર ફર્ઝ કર દેતે કે અપને આપકો કત્લ કર દો[૧] યા અપને ઘરોં કો છોડ કર નિકલ જાઓ તો ઉનમેં સે થોડે લોગોં કે સિવા કોઇ ઉસ પર અમલ ન કરતા, ઔર અગર જિસ બાત કી ઉનકો નસીહત કી જાતી હે ઉસ પર અમલ વો કર લેતે તો ઉનકે લિયે ઝિયાદહ બેહતર હોતા, ઔર (ઇમાન પર) ઝિયાદહ સાબિત કદમ (જમે) રેહને કા ઝરિયા બનતા.[૨] ﴾૬૬﴿ ઔર (જબ વો ઐસા કરતે) તબ તો હમ ઉનકો અપની તરફ સે બહોત બડા સવાબ દેતે.﴾૬૭﴿ ઔર હમ ઉનકો ઝરૂર સીધે રાસ્તે પર ચલાતે.﴾૬૮﴿ ઔર જો લોગ અલ્લાહ તઆલા ઔર રસૂલ (મુહમ્મદ સલ્લલ્લાહુ અલયહિ વસલ્લમ) કી ફરમાંબરદારી કરતે હેં તો વો ઉન લોગોં કે સાથ હોંગે જિન પર અલ્લાહ તઆલા ને (કામિલ) ઇન્આમ ફરમાયા હે, યાની નબિયોં ઔર સિદ્દીકીન ઔર શહીદોં ઔર નેક લોગ ઔર વો સબ (હઝરાત) બડે અચ્છે સાથી હેં.﴾૬૯﴿ (ઉન અચ્છે લોગોં કે સાથ હોના) યે અલ્લાહ તઆલા કા ફઝલ હે, ઔર (લોગોં કે હાલાત સે) અલ્લાહ તઆલા કા જાનકાર હોના કાફી હે.[3] ﴾૭૦﴿

એ ઇમાનવાલો! (દુશ્મન સે મુકાબ્લે કે વક્ત) તુમ અપને બચાવ કા સામાન લે લો, ફિર (મુકાબ્લે કે લિયે જૈસા મોકા હો) અલગ અલગ ટુકડી કી શકલ મેં નિકલો,[૪] યા તુમ સબ ઇકટ્ઠે હો કર નિકલો.﴾૭૧﴿

---

[૧] યાની આપઘાત કરો

[૨] (દૂસરા તર્જુમા) (ઇમાન) કો મઝબૂત કરને કા ઝરિયા બનતા.

[૩] યાની વો અલ્લાહ તઆલા કિસી કો યે ફઝલ ઔર કમાલ (મઆઝ અલ્લાહ! અલ્લાહ તઆલા કી પનાહ) બેખબરી કે સાથ નહીં દેતે; બલ્કે હર શખ્સ કે અમલી હાલાત સે બાખબર હો કર દેતે હેં.

[૪] (દૂસરા તર્જુમા) છોટી છોટી ટોલિયો મેં.

وَاِنَّ مِنۡكُمۡ لَمَنۡ لَّيُبَطِّئَنَّ ۚ فَاِنۡ اَصَابَتۡكُمۡ مُّصِيۡبَةٌ قَالَ قَدۡ اَنۡعَمَ اللّٰهُ عَلَىَّ اِذۡ لَمۡ اَكُنۡ مَّعَهُمۡ شَهِيۡدًا ۝ وَلَٮِٕنۡ اَصَابَكُمۡ فَضۡلٌ مِّنَ اللّٰهِ لَيَـقُوۡلَنَّ كَاَنۡ لَّمۡ تَكُنۡۢ بَيۡنَكُمۡ وَبَيۡنَهٗ مَوَدَّةٌ يّٰلَيۡتَنِىۡ كُنۡتُ مَعَهُمۡ فَاَفُوۡزَ فَوۡزًا عَظِيۡمًا ۝ فَلۡيُقَاتِلۡ فِىۡ سَبِيۡلِ اللّٰهِ الَّذِيۡنَ يَشۡرُوۡنَ الۡحَيٰوةَ الدُّنۡيَا بِالۡاٰخِرَةِ‌ ؕ وَمَنۡ يُّقَاتِلۡ فِىۡ سَبِيۡلِ اللّٰهِ فَيُقۡتَلۡ اَوۡ يَغۡلِبۡ فَسَوۡفَ نُـؤۡتِيۡهِ اَجۡرًا عَظِيۡمًا ۝ وَمَا لَـكُمۡ لَا تُقَاتِلُوۡنَ فِىۡ سَبِيۡلِ اللّٰهِ وَالۡمُسۡتَضۡعَفِيۡنَ مِنَ الرِّجَالِ وَالنِّسَآءِ وَالۡوِلۡدَانِ الَّذِيۡنَ يَقُوۡلُوۡنَ رَبَّنَاۤ اَخۡرِجۡنَا مِنۡ هٰذِهِ الۡقَرۡيَةِ الظَّالِمِ اَهۡلُهَا‌ ۚ

ઔર યકીનન તુમ મેં કોઇ (મુનાફિક) ઐસા ભી ઝરૂર હોગા જો (દુશ્મન કે મુકાબ્લે મેં જાને સે) ઝરૂર દેર લગાએગા,[૧] સો અગર (જંગ મેં) તુમકો કોઇ મુસીબત આ ગઇ તો કેહતા હેઃ પક્કી બાત હે અલ્લાહ તઆલા ને મુજ પર ઇન્આમ (યાની ફઝ્લ) કિયા કે મેં ઉનકે સાથ (લડાઇ મેં) હાઝિર ન થા. ﴾૭૨﴿ ઔર અગર તુમ (જિહાદ કરનેવાલોં) પર અલ્લાહ તઆલા કી તરફ સે કોઇ ફઝ્લ આ ગયા[૨] તો વો ઝરૂર (યૂં) કહેગા કેઃ ગોયા તુમ મેં ઔર ઉસકે બીચ મેં કભી કોઇ દોસ્તી કા તઅલ્લુક નહીં થા,[૩] એ કાશ! મેં ઉનકે સાથ હોતા તો મુજકો ભી બડી કામિયાબી મિલ જાતી.[૪] ﴾૭૩﴿ સો વો (ઇખ્લાસવાલે મુસલમાન) અલ્લાહ તઆલા કે રાસ્તે મેં જંગ કરેં જો દુનિયા કી ઝિંદગી કો આખિરત કે બદલે બેચ દેતે હેં,[૫] ઔર જો શખ્સ અલ્લાહ તઆલા કે રાસ્તે મેં જંગ કરતા હે ફિર ચાહે વો કત્લ હો જાવે યા (જીત કર) ગાલિબ આ જાએ (હર હાલ મેં) હમ ઉસકો અનકરીબ બડા સવાબ અતા કરેંગે.﴾૭૪﴿ (એ મુસલમાનો!) ઔર તુમ્હારે પાસ કયા બહાના હે કે અલ્લાહ તઆલા કે રાસ્તે મેં ઔર ઇન કમઝોર (યાની બેબસ) મર્દોં ઔર ઔરતોં ઔર બચ્ચોં કી ખાતિર તુમ ન લડો,[૬] જો યૂં (દુઆ માંગતે હુવે) કેહતે હેં: એ હમારે રબ! આપ હમકો ઉસ બસ્તી સે નિકાલ દીજીયે જિસ (બસ્તી) કે લોગ ઝાલિમ હેં,

---

[૧] યાની બગૈર વજહ કે દેર કરેગા. [૨] યાની જીત ઔર ગનીમત.[૩] યે મુનાફિકોં કી અપની ગર્ઝ કી બાત હે કે ખૂદ કો માલ નહીં મિલ રહા હે ઉસ પર અફસોસ કરે; ઇસ લિયે કે જબ ઇન્સાન કો કિસી સે મુહબ્બત ઔર તઅલ્લુક હોતા હે તો ઉસકી કામિયાબી કો અપની કામિયાબી સમજ કર ઉસ પર ખુશી કા ઇઝહાર કરતા હે, યહાં મુસલમાનોં કી કામિયાબી પર ખુશી કી તો કોઇ બાત હી નહીં કહી; બલ્કે અપને હાથ સે અપની ગર્ઝ ફોત હો (છુત) ગઇ ઉસ પર અફસોસ કો ઝાહિર કર રહે હેં. [૪] યાની મુજે ભી બહોત સારા ગનીમત કા માલ મિલ જાતા. [૫] યાની જો મુસલમાન દુનિયા કી ઝિંદગી કે બદલે આખિરત કો લે રહે હેં (યાની ફના હોનેવાલી દુનિયા કો છોડ ચુકે હેં.)[૬] તાકે વો ઝાલિમોં કે ઝુલ્મ સે નજાત હાસિલ કર સકેં, અલ્લાહ તઆલા કી રઝા કો હાસિલ કરના યે જંગ કા મકસદ હે, ઇસી તરહ મઝલૂમોં કો ઝુલ્મ સે નજાત દિલાના યે ભી જંગ કા એક મુસ્તકિલ (અલગ) મકસદ હે.

وَاجْعَلْ لَّنَا مِنْ لَّدُنْكَ وَلِيًّا ۚ وَّاجْعَلْ لَّنَا مِنْ لَّدُنْكَ نَصِيْرًا ﴿٧٥﴾ اَلَّذِيْنَ اٰمَنُوْا يُقَاتِلُوْنَ فِيْ سَبِيْلِ اللّٰهِ ۚ وَالَّذِيْنَ كَفَرُوْا يُقَاتِلُوْنَ فِيْ سَبِيْلِ الطَّاغُوْتِ فَقَاتِلُوْٓا اَوْلِيَآءَ الشَّيْطٰنِ ۚ اِنَّ كَيْدَ الشَّيْطٰنِ كَانَ ضَعِيْفًا ﴿٧٦﴾ ع

اَلَمْ تَرَ اِلَى الَّذِيْنَ قِيْلَ لَهُمْ كُفُّوْٓا اَيْدِيَكُمْ وَاَقِيْمُوا الصَّلٰوةَ وَاٰتُوا الزَّكٰوةَ ۚ فَلَمَّا كُتِبَ عَلَيْهِمُ الْقِتَالُ اِذَا فَرِيْقٌ مِّنْهُمْ يَخْشَوْنَ النَّاسَ كَخَشْيَةِ اللّٰهِ اَوْ اَشَدَّ خَشْيَةً ۚ وَقَالُوْا رَبَّنَا لِمَ كَتَبْتَ عَلَيْنَا الْقِتَالَ ۚ لَوْلَآ اَخَّرْتَنَآ اِلٰٓى اَجَلٍ قَرِيْبٍ ۗ قُلْ مَتَاعُ الدُّنْيَا قَلِيْلٌ ۚ وَالْاٰخِرَةُ خَيْرٌ لِّمَنِ اتَّقٰى ۗ وَلَا تُظْلَمُوْنَ فَتِيْلًا ﴿٧٧﴾

ઔર આપ હમારે લિયે અપની તરફ સે કોઇ હિમાયત કરનેવાલા મુકર્રર કર દીજીયે, ઔર આપ હી હમારે લિયે અપની તરફ સે કોઇ મદદ કરનેવાલા ભેજ દીજીયે.《૭૫》 જો ઇમાનવાલે હેં વો અલ્લાહ તઆલા કે રાસ્તે મેં જંગ કરતે હેં, ઔર જો કાફિર લોગ હેં વો શૈતાન કે રાસ્તે મેં જંગ કરતે હેં, સો (એ મુસલમાનો!) તુમ શૈતાન કે દોસ્તોં સે જંગ કરો, યકીનન શૈતાન કી ચાલ કમઝોર હે.《૭૬》

કયા તુમને ઉન લોગોં કો નહીં દેખા જિનકો કહા ગયા થા[૧] કે તુમ (અભી જંગ સે) અપને હાથ રોક કર રખો ઔર તુમ નમાઝ કાઇમ કરતે રહો ઔર તુમ ઝકાત દેતે રહો, સો જબ ઉન પર (મદની ઝિંદગી મેં) જંગ કરના ફર્ઝ હુવા તબ ઉનમેં સે એક જમાઅત લોગોં (યાની કાફિરોં) સે ઐસે ડરને લગી જૈસે કોઇ અલ્લાહ તઆલા સે ડરતા હે; બલ્કે ઉસ (અલ્લાહ તઆલા કે ડર) સે ભી ઝિયાદહ ડરને લગે ઔર વો (યૂં) કેહને લગેઃ એ હમારે રબ! (અભી) હમારે ઉપર જિહાદ કરના આપને કયૂં ફર્ઝ કિયા? થોડી સી મુદ્દત તક કે લિયે આપને હમકો મોહલત કયૂં નહીં દી? તુમ (જવાબ મેં) કહો કેઃ દુનિયા કા સામાન બહોત થોડા હે[૨] ઔર તકવાવાલે કે લિયે આખિરત બેહતર હે, ઔર તુમ પર ધાગે કે બરાબર (યાની મા’મૂલી) ઝુલ્મ (ભી) નહીં કિયા જાએગા. 《૭૭》

[૧] મક્કી ઝિંદગી મેં જબ જંગ કી ઇજાઝત નહીં થી તબ.

[૨] (દૂસરા તર્જુમા) દુનિયા કા ફાયદા બહોત થોડા સા હે.

اَيۡنَ مَا تَكُوۡنُوۡا يُدۡرِكْكُّمُ الۡمَوۡتُ وَلَوۡ كُنۡتُمۡ فِىۡ بُرُوۡجٍ مُّشَيَّدَةٍ‌ ؕ وَاِنۡ تُصِبۡهُمۡ حَسَنَةٌ يَّقُوۡلُوۡا هٰذِهٖ مِنۡ عِنۡدِ اللّٰهِ‌ ۚ وَاِنۡ تُصِبۡهُمۡ سَيِّئَةٌ يَّقُوۡلُوۡا هٰذِهٖ مِنۡ عِنۡدِكَ‌ ؕ قُلۡ كُلٌّ مِّنۡ عِنۡدِ اللّٰهِ‌ ؕ فَمَالِ هٰٓؤُلَۤاءِ الۡقَوۡمِ لَا يَكَادُوۡنَ يَفۡقَهُوۡنَ حَدِيۡثًا ﴿۷۸﴾ مَاۤ اَصَابَكَ مِنۡ حَسَنَةٍ فَمِنَ اللّٰهِ‌ ۚ وَمَاۤ اَصَابَكَ مِنۡ سَيِّئَةٍ فَمِنۡ نَّـفۡسِكَ‌ ؕ وَاَرۡسَلۡنٰكَ لِلنَّاسِ رَسُوۡلًا‌ ؕ وَكَفٰى بِاللّٰهِ شَهِيۡدًا ﴿۷۹﴾ مَنۡ يُّطِعِ الرَّسُوۡلَ فَقَدۡ اَطَاعَ اللّٰهَ‌ ۚ وَمَنۡ تَوَلّٰى فَمَاۤ اَرۡسَلۡنٰكَ عَلَيۡهِمۡ حَفِيۡظًا ﴿۸۰﴾ وَيَقُوۡلُوۡنَ طَاعَةٌ فَاِذَا بَرَزُوۡا مِنۡ عِنۡدِكَ بَيَّتَ طَآئِفَةٌ مِّنۡهُمۡ غَيۡرَ الَّذِىۡ تَقُوۡلُ‌ ؕ

તુમ જહાં ભી રહોગે (એક વક્ત પર) મોત (આ કર) તુમકો (વહીં) પકડ લેગી, ચાહે તુમ મઝબૂત કિલ્એ મેં (હિફાઝત સે) રહો, ઔર અગર ઉન (મુનાફિકોં) કો કોઇ ભલાઇ પહોંચતી હે તો કેહતે હેં કેઃ યે તો અલ્લાહ તઆલા કે યહાં સે આઇ[૧] ઔર અગર ઉન (મુનાફિકોં) કો કોઇ તકલીફ પહોંચતી હે તો કેહતે હેં કેઃ યે તુમ્હારી (નાકામ તદબીર કી) વજહ સે આઇ હે, (એ નબી! જવાબ મેં) તુમ કેહ દોઃ હર એક (અચ્છાઇ યા બુરાઇ) અલ્લાહ તઆલા કે યહાં સે આઇ હે, આખિર ઉન લોગોં કો કયા હો ગયા કે વો કોઇ બાત સમજને કે નઝદીક ભી નહીં આતે?﴾૭૮﴿ (એ ઇન્સાન!) જો ભલાઇ ભી તુમકો પહોંચી સો વો અલ્લાહ તઆલા કી તરફ સે હે, (યાની અલ્લાહ તઆલા કે ફઝલ સે હે) ઔર જો બુરાઇ તુમકો પહોંચી સો વો તુમ્હારી અપની ગલતી કી વજહ સે હે, (એ મુહમ્મદ!) ઔર હમને તુમકો સબ લોગોં કે લિયે રસૂલ બના કર ભેજા હે, ઔર (આપ રસૂલ હેં ઇસ બાત પર) ગવાહી દેને કે લિયે અલ્લાહ તઆલા કાફી હે.﴾૭૯﴿ જો શખ્સ રસૂલ કી ફરમાંબરદારી કરતા હે તો પક્કી બાત હે કે ઉસને અલ્લાહ તઆલા કી ફરમાંબરદારી કી, ઔર જિસને ભી (ફરમાંબરદારી સે) મુંહ ફિરા લિયા તો હમને તુમકો ઉન પર નિગરાન બના કર નહીં ભેજા. ﴾૮૦﴿ ઔર વો (મુનાફિક લોગ તુમ્હારે સામને તો) કેહતે હેં કેઃ હમારા કામ તો (આપકી) ફરમાંબરદારી કરના હે, ફિર જબ વો તુમ્હારે પાસ સે (નિકલ કર) બાહર જાતે હેં તો ઉન (મુનાફિકોં) મેં સે એક જમાઅત કે લોગ (તુમસે) જો બાત કેહતે હેં ઉસકે ખિલાફ (વિરૂધ્ધ) રાત કે વકત (છુપકર) મશ્વરહ કરતે હેં, ઔર રાત કે વક્ત જો મશ્વરહ વો કિયા કરતે હેં

---

[૧] મુસલમાનોં ને કોઇ મઝબૂત તદબીર નહીં કી થી. વૈસે હી બગૈર કુછ કરે મિલ ગઇ ઐસા સમજત હેં.

وَاللّٰهُ يَكْتُبُ مَا يُبَيِّتُوْنَ ۚ فَاَعْرِضْ عَنْهُمْ وَتَوَكَّلْ عَلَى اللّٰهِ ؕ وَ كَفٰى بِاللّٰهِ وَكِيْلًا ۝ اَفَلَا يَتَدَبَّرُوْنَ الْقُرْاٰنَ ؕ وَلَوْ كَانَ مِنْ عِنْدِ غَيْرِ اللّٰهِ لَوَجَدُوْا فِيْهِ اخْتِلَافًا كَثِيْرًا ۝ وَاِذَا جَآءَهُمْ اَمْرٌ مِّنَ الْاَمْنِ اَوِ الْخَوْفِ اَذَاعُوْا بِهٖ ؕ وَلَوْ رَدُّوْهُ اِلَى الرَّسُوْلِ وَاِلٰٓى اُولِى الْاَمْرِ مِنْهُمْ لَعَلِمَهُ الَّذِيْنَ يَسْتَنْۢبِطُوْنَهٗ مِنْهُمْ ؕ وَلَوْلَا فَضْلُ اللّٰهِ عَلَيْكُمْ وَرَحْمَتُهٗ لَاتَّبَعْتُمُ الشَّيْطٰنَ اِلَّا قَلِيْلًا ۝ فَقَاتِلْ فِيْ سَبِيْلِ اللّٰهِ ۚ لَا تُكَلَّفُ اِلَّا نَفْسَكَ وَحَرِّضِ الْمُؤْمِنِيْنَ ۚ عَسَى اللّٰهُ اَنْ يَّكُفَّ بَاْسَ الَّذِيْنَ كَفَرُوْا ؕ وَاللّٰهُ اَشَدُّ بَاْسًا وَّاَشَدُّ تَنْكِيْلًا ۝

અલ્લાહ તઆલા ઉસકો લિખ રખતે હેં[૧] સો તુમ ઉનકો નઝર અંદાઝ (અંજાના) કર દો,[૨] ઔર અલ્લાહ તઆલા હી પર ભરોસા કરો, ઔર અલ્લાહ તઆલા કામ બનાને કે લિયે કાફી હે.﴾૮૧﴿ કયા ભલા વો લોગ કુર્આન મેં ગૌર નહીં કરતે? ઔર અગર વો (કુર્આન) અલ્લાહ તઆલા કે સિવા કિસી ઔર કી તરફ સે હોતા તો વો ઉસમેં બહોત ઝિયાદહ ઇખ્તિલાફ (યાની તફાવત) પાતે.﴾૮૨﴿ ઔર જબ ઉન (મુનાફિકોં) કે પાસ કોઇ (નઇ) ખબર અમન કી યા ડર કી પહોંચતી હે તો (તહકીક કિયે બગૈર) ઉસકો ફેલાના શુરૂ કર દેતે હેં[૩] ઔર અગર વો ઉસ (ખબર) કો (ફેલાને સે પેહલે) રસૂલ ઔર અપને ઝિમ્મેદારોં તક લે જાતે[૪] તો જો લોગ ઉનમેં સે ઉસકી તહકીક કરનેવાલે હેં વો ઉસકી પૂરી હકીકત મા'લૂમ કરતે ઔર અગર અલ્લાહ તઆલા કા ફઝલ ઔર ઉસકી રહમત તુમ પર ન હોતી તો થોડે લોગોં કે સિવા (બાકી) તુમ સબ શૈતાન કી ઇત્તિબાઅ્ (યાની બાત માનને) મેં લગ જાતે.﴾૮૩﴿ સો (એ નબી!) અલ્લાહ તઆલા કે રાસ્તે મેં તુમ (દુશ્મનોં સે) જંગ કરો, તુમ સિર્ફ અપની ઝાત હી કે ઝિમ્મેદાર હો, ઔર મોમિનોં કો (જિહાદ કે લિયે) શોક દિલાતે રહો, અલ્લાહ તઆલા સે (યકીની) ઉમ્મીદ હે કે વો કાફિરોં કી લડાઇ (કે ઝોર) કો રોક દેવેં, ઔર અલ્લાહ તઆલા કી તાકત સબસે બડી હે, ઔર (અલ્લાહ તઆલા કી) સઝા બડી સખ્ત હે.﴾૮૪﴿

---

[૧] અલ્લાહ તઆલા ઉનકે છુપે મશ્વરોં કો ફરિશ્તોં કે ઝરિયે લિખવાતે હેં.

[૨] (દૂસરા તર્જુમા) ઉનકી તરફ ધ્યાન ન દો.

[૩] (દૂસરા તર્જુમા) ઉસકો મશ્હૂર કર દેતે હેં. (તીસરા તર્જુમા) હર એક સે કેહતે ફિરતે હેં.

[૪] ઝિમ્મેદાર સે મુરાદઃ (૧) ઉલમા, ફુકહા. (૨) હુકૂમતવાલે. (૩) કિસી મામલે કે ઝિમ્મેદાર ઔર બડે બુઝુર્ગ જો સહીહ બાત કી સમજ ઔર ખબર રખતે હેં.

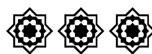
مَنْ يَّشْفَعْ شَفَاعَةً حَسَنَةً يَّكُنْ لَّهٗ نَصِيْبٌ مِّنْهَا ۚ وَمَنْ يَّشْفَعْ شَفَاعَةً سَيِّئَةً يَّكُنْ لَّهٗ كِفْلٌ مِّنْهَا ؕ وَكَانَ اللّٰهُ عَلٰى كُلِّ شَىْءٍ مُّقِيْتًا ﴿۸۵﴾ وَاِذَا حُيِّيْتُمْ بِتَحِيَّةٍ فَحَيُّوْا بِاَحْسَنَ مِنْهَاۤ اَوْ رُدُّوْهَا ؕ اِنَّ اللّٰهَ كَانَ عَلٰى كُلِّ شَىْءٍ حَسِيْبًا ﴿۸۶﴾ اَللّٰهُ لَاۤ اِلٰهَ اِلَّا هُوَ ؕ لَيَجْمَعَنَّكُمْ اِلٰى يَوْمِ الْقِيٰمَةِ لَا رَيْبَ فِيْهِ ؕ وَمَنْ اَصْدَقُ مِنَ اللّٰهِ حَدِيْثًا ﴿۸۷﴾

જો શખ્સ ભી અચ્છી સિફારિશ (ભલામણ) કરતા હે,[૧] તો ઉસ (સિફારિશ કરનેવાલે) કો ભી ઉસમેં સે એક હિસ્સા (સવાબ કા) મિલેગા, ઔર જો શખ્સ બુરી સિફારિશ કરતા હે તો ઉસ (સિફારિશ કરનેવાલે) કો ઉસ (બુરાઇ) કા એક હિસ્સા મિલેગા, ઔર અલ્લાહ તઆલા હર ચીઝ પર કુદરત રખતે હેં.﴾૮૫﴿ ઔર જબ તુમકો કોઇ સલામતી કી દુઆ દે તો તુમ ઉસસે બેહતર લફઝોં (શબ્દોં) મેં સલામ કા જવાબ દો યા (કમ સે કમ) ઉન હી લફઝોં મેં ઉસ (સલામ) કા જવાબ દો, યકીનન અલ્લાહ તઆલા હર ચીઝ કા હિસાબ કરનેવાલે હેં.﴾૮૬﴿ અલ્લાહ તઆલા વો હેં જિનકે સિવા કોઇ મા'બૂદ નહીં હે, વો (અલ્લાહ તઆલા) તુમકો કયામત કે દિન ઝરૂર જમા કરેંગે જિસ (કે આને) મેં કોઇ શક નહીં હે, ઔર અલ્લાહ તઆલા સે ઝિયાદહ સચ્ચી બાત કિસકી હો સકતી હે?﴾૮૭﴿

---

[૧] અચ્છી સિફારિશઃ

(૧) જિસકા મકસદ કિસીકા હક્ક પૂરા દિલવાના હો.
(૨) જાઇઝ નફા પહોંચાના હો.
(૩) નુકસાન સે બચાના હો.
(૪) રિશ્વત ન લી જાએ.
(૫) નાજાઇઝ કામ મેં ન હો.
(૬) સિર્ફ અલ્લાહ તઆલા કી રઝા મકસૂદ હો.
(૭) જો સઝાએં કુર્આન વ હદીસ મેં આઇ હે ઉસમેં ન હો.
(૮) મુસલમાન કી હાજત પૂરી હો ઉસકી દુઆ કરના યે ભી અચ્છી સિફારિશ હે.

فَمَا لَكُمْ فِي الْمُنٰفِقِيْنَ فِئَتَيْنِ وَاللّٰهُ اَرْكَسَهُمْ بِمَا كَسَبُوْا ؕ اَتُرِيْدُوْنَ اَنْ تَهْدُوْا مَنْ اَضَلَّ اللّٰهُ ؕ وَمَنْ يُّضْلِلِ اللّٰهُ فَلَنْ تَجِدَ لَهٗ سَبِيْلًا ﴿۸۸﴾

ફિર તુમ (મુસલમાનોં) કો કયા હો ગયા કે તુમ મુનાફિકોં કે બારે મેં દો ગિરોહ (ટુકડી) બન ગએ;[૧] હાલાંકે અલ્લાહ તઆલા ને ઉન (મુનાફિકોં) કે (બુરે) કામોં કી વજહ સે ઉનકો (ઝાહિરી કુફ્ર કી તરફ) ઉલટા ફિરા દિયા હે,[૨] કયા તુમ યે ઇરાદા રખતે હો કે ઐસે શખ્સ કો તુમ હિદાયત પર લે આઓ જિસકો અલ્લાહ તઆલા ને ગુમરાહ કર દિયા, ઔર જિસ શખ્સ કો અલ્લાહ તઆલા ગુમરાહ કરતે હેં તો તુમ હરગિઝ ઉસકે લિયે કોઇ (ઇમાન કા) રાસ્તા નહીં પાઓગે.﴾૮૮﴿

[૧] યાની કુદરત (બસ મેં હોને) કે બાવજૂદ દારૂલ ઇસ્લામ કો છોડ દેના યે અમલ સે મુરતદ હોના હે, જિસસે નિફાક ઝાહિર હો હી ગયા; ઇસ લિયે ઉનકે બારે મેં દો રાય મત રખો.

નોટઃ (૧) કુછ લોગ ઐસે થે જો ઝાહિર મેં ઇમાન નહીં લાએ ઔર દિલ મેં તો ઇમાન થા હી નહીં; લેકિન મુસલમાનોં સે ઔર નબીએ કરીમ સલ્લલ્લાહુ અલયહિ વસલ્લમ સે મુલાકાત કરતે રેહતે થે, ઔર મુહબ્બત ભી દિખલાતે થે; લેકિન ઉનકા મકસદ યે થા કે અગર મુસલમાન હમારી કોમ પર હમ્લા કરેં તો હમારે તઅલ્લુક કી વજહ સે હમારી ઔર હમારે ઘરવાલોં કી હિફાઝત હો, ઉનકી ઇસ ગલત નિય્યત કા જબ પતા ચલ ગયા તો દો રાય હો ગઇ, કુછ હઝરાત કા યે કેહના થા કે ઉનસે તઅલ્લુક બિલ્કુલ ખત્મ કર દિયા જાએ; તાકે વો હમસે જુદા હો જાએં, ઔર કુછ હઝરાત કી રાય યે થી કે ઉનસે તઅલ્લુક બાકી રખો કે ઉસ તઅલ્લુક કી બરકત સે વો લોગ ઇમાન કબૂલ કર લેવેં, અલ્લાહ તઆલા ને ઇસ આયત મેં બતલા દિયા કે તુમ સબ આપસ મેં એક રાય હો કર ઉનકે બારે મેં કારવાઇ કરો જો આગેવાલી આયત મેં ઝિક્ર કી ગઇ હે.

નોટઃ (૨) અરબ કે કુછ મુશરિક લોગ મક્કા સે મદીના આએ ઔર ઝાહિર કિયા કે હમ મુસલમાન હેં, હિજરત કર કે આએ હેં; હાલાંકે ઉન્હોંને દિલ સે ઇમાન કબૂલ નહીં કિયા થા, મુનાફિકોં કી તરહ થે, ફિર નબી સલ્લલ્લાહુ અલયહિ વસલ્લમ કે સામને બહાના કિયા કે મદીના કી હવા રાસ નહીં આ રહી, યા હમ વેપાર કા સામાન લેને મક્કા જા રહે હેં, ઇસ તરહ કી બાતેં કર કે મદીના સે મક્કા ગએ, ફિર વહીં રેહ ગએ, મદીના વાપસ નહીં આએ, ઇસ તરહ અલ્લાહ તઆલા ને ઉનકે છુપે હુવે કુફ્ર કો ઝાહિર ફરમા દિયા, તો ઇખ્લાસવાલે સહાબા રદિ. મેં સે કુછ હઝરાત ને ઉનકી હકીકત કી વજહ સે ઉનકો કાફિર હી સમજા, ઔર કાફિરોંવાલા સુલૂક ઉનકે સાથ કિયા જાએ, યે ઉનકી રાય થી, ઉનકી બડી દલીલ યે થી કે ઉનકા દારૂલ ઇસ્લામ મદીના છોડ કર દારૂલ કુફ્ર મક્કા ચલા જાના ઔર વહીં રેહ જાના કાફિર હો જાને કી નિશાની હે, ઔર દૂસરે સહાબા અચ્છે ગુમાન કી વજહ સે ઉનકો મુસલમાન જૈસા સમજત રહે; લેકિન જબ વો મક્કા વાપસ ચલે ગએ તો અબ ઉનકે બારે મેં અલગ અલગ રાય નહીં હોની ચાહિયે; ચૂંકે ઉસ વક્ત મક્કા સે મદીના હિજરત કરના ફર્ઝ ઔર જરૂરી થા, ઔર બસ મેં હોને કે બાવજૂદ હિજરત ન કરે તો ઉસકો મુસલમાન નહીં માના જાએગા.

[૨] (દૂસરા તર્જુમા) ઉનકો ઉંધા કર દિયા હે.

وَدُّوْا لَوْ تَكْفُرُوْنَ كَمَا كَفَرُوْا فَتَكُوْنُوْنَ سَوَآءً فَلَا تَتَّخِذُوْا مِنْهُمْ اَوْلِيَآءَ حَتّٰى يُهَاجِرُوْا فِيْ سَبِيْلِ اللّٰهِ ۭ فَاِنْ
تَوَلَّوْا فَخُذُوْهُمْ وَاقْتُلُوْهُمْ حَيْثُ وَجَدْتُّمُوْهُمْ ۠ وَلَا تَتَّخِذُوْا مِنْهُمْ وَلِيًّا وَّلَا نَصِيْرًا ﴿٨٩﴾ اِلَّا الَّذِيْنَ يَصِلُوْنَ اِلٰى
قَوْمٍۢ بَيْنَكُمْ وَبَيْنَهُمْ مِّيْثَاقٌ اَوْ جَآءُوْكُمْ حَصِرَتْ صُدُوْرُهُمْ اَنْ يُّقَاتِلُوْكُمْ اَوْ يُقَاتِلُوْا قَوْمَهُمْ ۭ وَلَوْ شَآءَ اللّٰهُ
لَسَلَّطَهُمْ عَلَيْكُمْ فَلَقٰتَلُوْكُمْ ۚ فَاِنِ اعْتَزَلُوْكُمْ فَلَمْ يُقَاتِلُوْكُمْ وَاَلْقَوْا اِلَيْكُمُ السَّلَمَ ۙ فَمَا جَعَلَ اللّٰهُ لَكُمْ
عَلَيْهِمْ سَبِيْلًا ﴿٩٠﴾

વો (મુનાફિક) તો યે ચાહતે હૈં કે જિસ તરહ વો (ખૂદ) કાફિર હો ગએ હૈં તુમ ભી કાફિર બન જાઓ; તાકે (વો મુનાફિક ઔર) તુમ (મુસલમાન) સબ (કુફ્ર મેં) બરાબર હો જાઓ;[૧] લિહાઝા (એ મુસલમાનો!) તુમ ઇનમેં સે કિસીકો (ઉસ વક્ત તક) અપના દોસ્ત ન બનાઓ જબ તક કે વો અલ્લાહ કે રાસ્તે મેં હિજરત ન કરેં,[૨] ફિર અગર વો (મુનાફિક લોગ ઇસ્લામ ઔર હિજરત કો) કબૂલ ન કરેં તો જિસ જગા ભી તુમ ઉન (મુનાફિકોં) કો પાઓ ઉનકો પકડો ઔર ઉનકો કત્લ કર દો, ઔર તુમ ઉન (મુનાફિકોં) મેં સે કિસીકો ન (અપના) દોસ્ત બનાઓ ઔર ન મદદગાર. ﴿૮૯﴾ મગર જો (મુનાફિક) લોગ કિસી ઐસી કોમ સે જા મિલે કે તુમ્હારે ઔર ઉનકે બીચ (કોઇ સુલહ કા) કરાર હુવા હે, યા વો લોગ તુમ્હારે પાસ ઐસી હાલત મેં આએં કે તુમ્હારે ખિલાફ જંગ કરને સે યા અપની કોમ કે ખિલાફ જંગ કરને સે ઉનકે દિલ તંગ હોં,[૩] ઔર અગર અલ્લાહ તઆલા ચાહતે તો ઉનકો તુમ પર મુસલ્લત કર દેતે,[૪] તબ વો તુમસે ઝરૂર લડને લગ જાતે, સો અગર વો તુમસે (સુલહ કર કે) દૂર રહે, ફિર તુમસે જંગ ન કરેં ઔર તુમ્હારે સાથ સુલહવાલા રવય્યા રખે તો અલ્લાહ તઆલા ને ઐસે લોગોં કે ખિલાફ તુમકો કિસી ભી કારરવાઇ કા હક્ક નહીં દિયા.[૫] ﴿૯૦﴾

[૧] ઇસી કો હમારે મુલ્ક મેં 'યુનિફોર્મ સિવિલ કોડ' કેહતે હૈં. ઇમાનિય્યાત કી જગા કુફરિય્યાત અપના લેના.[૨] ઇસ લિયે કે ઉસ ઝમાને મેં દિલ સે મુસલમાન બન કર મદીના મુનવ્વરહ કી હિજરત કરના અપને ઇસ્લામ કો ઝાહિર મેં સાબિત કરને કે લિયે ઝરૂરી થા.

[૩] (દૂસરા તર્જુમા) દિલ ન ચાહતા હો.[૪] (દૂસરા તર્જુમા) ઉનકો તુમ પર કાબૂ દે દેતે.

[૫] યાની ઐસે અલગ રેહનેવાલે લોગોં કે સાથ મુસલમાનોં કો ભી સુલહ સે રેહના ચાહિયે, ઔર મુસલમાનોં કે રોઅબ કા ઉનકે દિલ મેં આ જાના અલ્લાહ તઆલા કી નેઅમત સમજો ઔર ઉનકો પકડને ઔર કત્લ કરને સે બચના ચાહિયે.

سَتَجِدُوْنَ اٰخَرِيْنَ يُرِيْدُوْنَ اَنْ يَّاْمَنُوْكُمْ وَيَاْمَنُوْا قَوْمَهُمْ ؕ كُلَّمَا رُدُّوْٓا اِلَى الْفِتْنَةِ اُرْكِسُوْا فِيْهَا ۚ فَاِنْ لَّمْ يَعْتَزِلُوْكُمْ وَيُلْقُوْٓا اِلَيْكُمُ السَّلَمَ وَيَكُفُّوْٓا اَيْدِيَهُمْ فَخُذُوْهُمْ وَاقْتُلُوْهُمْ حَيْثُ ثَقِفْتُمُوْهُمْ ؕ وَاُولٰٓئِكُمْ جَعَلْنَا لَكُمْ عَلَيْهِمْ سُلْطٰنًا مُّبِيْنًا ﴿٩١﴾

وَمَا كَانَ لِمُؤْمِنٍ اَنْ يَّقْتُلَ مُؤْمِنًا اِلَّا خَطَـًٔا ۚ وَمَنْ قَتَلَ مُؤْمِنًا خَطَـًٔا فَتَحْرِيْرُ رَقَبَةٍ مُّؤْمِنَةٍ وَّدِيَةٌ مُّسَلَّمَةٌ اِلٰٓى اَهْلِهٖٓ اِلَّآ اَنْ يَّصَّدَّقُوْا ؕ فَاِنْ كَانَ مِنْ قَوْمٍ عَدُوٍّ لَّكُمْ وَهُوَ مُؤْمِنٌ فَتَحْرِيْرُ رَقَبَةٍ مُّؤْمِنَةٍ ؕ

(ઉન મુનાફિકોં મેં સે) કુછ દૂસરે લોગ તુમકો ઐસે મિલેંગે કે વો યે ચાહતે હેં કે તુમ (મુસલમાન) સે (ભી) અમન મેં રહેં[૧] ઔર અપની કોમ સે ભી અમન મેં રહેં, (મગર ઉનકી હાલત યે હે કે) જબ કભી ઉનકો કિસી શરારત (ફિત્ના ફસાદ) કી તરફ બુલાયા જાતા હે તો ઉસમેં (જા કર) વો ઉંધે ગિરતે હેં,[૨] સો અગર વો તુમસે (જંગ કરને સે) જુદા ન હોં,[૩] ઔર તુમસે સુલહવાલા રવય્યા ન રખેં ઔર અપને હાથોં કો (મુસલમાનોં કે સાથ લડાઇ સે) ન રોકેં તો જહાં ભી તુમ ઉનકો પાઓ, તો ઉનકો પકડો ઔર ઉનકો કત્લ કર દો, ઔર ઐસે લોગોં કે ખિલાફ કારવાઇ કરને કી હમને તુમકો ખુલ્લી સનદ (પરવાનગી) દે દી હે.﴾૯૧﴿

ઔર કિસી ઇમાનવાલે કે લિયે મુનાસિબ નહીં હે કે વો કિસી ઇમાનવાલે કો (નાહક) કત્લ કર દેવે; મગર યે કે ગલતી સે ઐસા હો જાવે ઔર જો શખ્સ કિસી ઇમાનવાલે કો ગલતી સે કત્લ કર દેવે તો ઉસકે લિયે ઝરૂરી હે કે એક ઇમાનવાલે ગુલામ યા બાંદી કો આઝાદ કર દેવે, ઔર દિય્યત (માલી બદલ) (જિસકા કત્લ હુવા હે) ઉસકે વારસદારોં કો પહોંચા દેવે; મગર યે કે વો (જિસકા કત્લ હુવા હે ઉસકે વારસદાર દિય્યત કો) માફ કર દેવેં, સો અગર વો (જિસકા કત્લ હુવા હે)[૪] તુમ્હારી દુશ્મન કોમ સે હે;[૫] હાલાંકે વો (કાતિલ) ખૂદ ઇમાનવાલા હે તો એક મુસલમાન ગુલામ યા બાંદી કો આઝાદ કરના ઝરૂરી હે,[૬]

[૧] યાની લડાઇ સે દૂર રહે, બેખોફ રહે.

[૨] યાની ઉનકો મુસલમાનોં સે લડને કે લિયે કહા જાતા હે તો લડને કો ફોરન તૈયાર હો જાતે હેં.

[૩] જંગ ન છોડેં.

[૪] યાની જિસકો ગલતી સે કત્લ કિયા ગયા હે.

[૫] યાની દારૂલહર્બ (કુફ્રીસ્તાન) કા રેહનેવાલા કાફિર હો ઔર કિસી વજહ સે યહાં રેહતા હો.

[૬] યાની દિય્યત કી રકમ નહીં દેની પડેગી.

وَاِنۡ كَانَ مِنۡ قَوۡمٍۢ بَيۡنَكُمۡ وَبَيۡنَهُمۡ مِّيۡثَاقٌ فَدِيَةٌ مُّسَلَّمَةٌ اِلٰٓى اَهۡلِهٖ وَتَحۡرِيۡرُ رَقَبَةٍ مُّؤۡمِنَةٍ‌ ۚ فَمَنۡ لَّمۡ يَجِدۡ فَصِيَامُ شَهۡرَيۡنِ مُتَتَابِعَيۡنِ تَوۡبَةً مِّنَ اللّٰهِ‌ ؕ وَكَانَ اللّٰهُ عَلِيۡمًا حَكِيۡمًا ﴿۹۲﴾ وَمَنۡ يَّقۡتُلۡ مُؤۡمِنًا مُّتَعَمِّدًا فَجَزَآؤُهٗ جَهَنَّمُ خٰلِدًا فِيۡهَا وَغَضِبَ اللّٰهُ عَلَيۡهِ وَلَعَنَهٗ وَاَعَدَّ لَهٗ عَذَابًا عَظِيۡمًا ﴿۹۳﴾ يٰۤاَيُّهَا الَّذِيۡنَ اٰمَنُوۡۤا اِذَا ضَرَبۡتُمۡ فِىۡ سَبِيۡلِ اللّٰهِ فَتَبَيَّنُوۡا وَلَا تَقُوۡلُوۡا لِمَنۡ اَلۡقٰٓى اِلَيۡكُمُ السَّلٰمَ لَسۡتَ مُؤۡمِنًا‌ ۚ تَبۡتَغُوۡنَ عَرَضَ الۡحَيٰوةِ الدُّنۡيَا

ઔર અગર વો (જિસકા કત્લ હુવા) કોઇ ઐસી કોમ સે હો કે (જો મુસલમાન નહીં હે ઔર) તુમ્હારે ઔર ઉનકે બીચ કોઇ કરાર હે[૧] તો ભી (જિસકા કત્લ હુવા હે) ઉસકે ઘરવાલોં (યાની વારસદારોં) કો દિય્યત સોંપ દેના ઝરૂરી હે, ઔર એક ઇમાનવાલે ગુલામ યા બાંદી કો આઝાદ ભી કર દેના હે, સો જિસ શખ્સ કો (ગુલામ યા બાંદી) ન મિલે તો દો મહીને લગાતાર રોઝે રખના હે, યે તૌબા કા તરીકા અલ્લાહ તઆલા કી તરફ સે મુકર્રર કિયા ગયા હે, ઔર અલ્લાહ તઆલા તો સબ કુછ જાનતે હેં, બડી હિકમતવાલે હેં.﴿૯૨﴾ ઔર જો શખ્સ કિસી ઇમાનવાલે કો જાનબૂજ કર કત્લ કર દેતા હે તો ઉસકી સઝા જહન્નમ હે, જિસમેં વો હમેશા રહેગા,[૨] ઔર અલ્લાહ તઆલા કા ઉસ પર ગઝબ હોગા, ઔર ઉસ પર લઅનત કરેગા, ઔર ઉસ (અલ્લાહ તઆલા) ને ઉસકે લિયે બડા અઝાબ તૈયાર કર લિયા હે.﴿૯૩﴾ એ ઇમાનવાલો! જબ તુમ અલ્લાહ તઆલા કે રાસ્તે મેં સફર (કિયા) કરો તો (હર કામ મેં) પૂરી તહકીક (જાંચ) કર લિયા કરો, ઔર જો શખ્સ તુમકો સલામ કરે[૩] તો ઉસસે ઐસા મત કહો કેઃ ''તુ મોમિન નહીં હે'' તુમ (સિર્ફ) દુનિયા કી ઝિંદગી કા સામાન (યાની ગનીમત કા માલ) હાસિલ કરના ચાહતે હો,

[૧] યાની ઝિમ્મી (વો કાફિર જો જિઝયા દે કર દારૂલ ઇસ્લામ મેં રેહતા હો) યા મુસ્તામિન (વો કાફિર જો અમાન લે કર દારૂલ ઇસ્લામ મેં આયા હુવા હો) થી યા ઉસ કી કોમ કે સાથ કોઇ સુલહ હુઇ થી.

નોટઃ ગૈર મુસ્લિમોં કી જાન કી હિફાઝત કા ભી ઇસ્લામી કાનૂન કિતના અચ્છા હે.

[૨] કિસી મુસલમાન કો હલાલ સમજ કર નાહક જાન બૂજ કર કત્લ કર દેવે તો વો આદમી મુરતદ હો જાતા હે, ઔર ઉસકી સઝા હમેશા કે લિયે જહન્નમ હે, ઔર હલાલ ન સમજે ઔર જાન બૂજ કર કત્લ કરે તો વો હમેશા જહન્નમ મેં રેહને કા હકદાર હે, બાકી યે હે કે ઇમાન કી બરકત સે દેર સે સહીહ અલ્લાહ તઆલા માફફરમા દેવેં ઐસી ઉમ્મીદ હે, યા 'خٰلِدًا' સે મુરાદ લંબી મુદ્દત જહન્નમ મેં રેહના હે.

[૩] સલામ કા દૂસરા મતલબ હે તુમ્હારી ફરમાંબરદારી કબૂલ કર લેવે.

નોટઃ યહાં 'સલામ' સે મુરાદ જો ઇમાન કે ઝાહિર કરને કે તૌર પર હો, વરના આજ કલ બહોત સે મુસલમાન ગૈર મુસ્લિમોં સે દોસ્તીયાં કરતે હેં ઔર વો ગૈર મુસ્લિમ કુફ્ર પર રેહતે હુવે દોસ્તી મેં મુસલમાન કો સલામ કરે વો સલામ ઇમાન કી નિશાની નહીં હે. બસ જો આદમી ખૂદ કો ઝાહિર મેં મુસલમાન બતાવે ઔર ઉસકે લિયે સલામ કરે યે કાફી હે.

فَعِنْدَ اللّٰهِ مَغَانِمُ كَثِيْرَةٌ ؕ كَذٰلِكَ كُنْتُمْ مِّنْ قَبْلُ فَمَنَّ اللّٰهُ عَلَيْكُمْ فَتَبَيَّنُوْا ؕ اِنَّ اللّٰهَ كَانَ بِمَا تَعْمَلُوْنَ خَبِيْرًا ۝٩٤ لَا يَسْتَوِى الْقٰعِدُوْنَ مِنَ الْمُؤْمِنِيْنَ غَيْرُ اُولِى الضَّرَرِ وَالْمُجٰهِدُوْنَ فِىْ سَبِيْلِ اللّٰهِ بِاَمْوَالِهِمْ وَاَنْفُسِهِمْ ؕ فَضَّلَ اللّٰهُ الْمُجٰهِدِيْنَ بِاَمْوَالِهِمْ وَاَنْفُسِهِمْ عَلَى الْقٰعِدِيْنَ دَرَجَةً ؕ وَكُلًّا وَّعَدَ اللّٰهُ الْحُسْنٰى ؕ وَفَضَّلَ اللّٰهُ الْمُجٰهِدِيْنَ عَلَى الْقٰعِدِيْنَ اَجْرًا عَظِيْمًا ۝٩٥ دَرَجٰتٍ مِّنْهُ وَمَغْفِرَةً وَّرَحْمَةً ؕ وَكَانَ اللّٰهُ غَفُوْرًا رَّحِيْمًا ۝٩٦ ع

اِنَّ الَّذِيْنَ تَوَفّٰىهُمُ الْمَلٰٓئِكَةُ ظَالِمِىْٓ اَنْفُسِهِمْ قَالُوْا فِيْمَ كُنْتُمْ ؕ قَالُوْا كُنَّا مُسْتَضْعَفِيْنَ فِى الْاَرْضِ ؕ

સો અલ્લાહ તઆલા કે પાસ તો બહોત સારી ગનીમત હે (આખિર) તુમ ભી તો પેહલે ઐસે હી થે, ફિર અલ્લાહ તઆલા ને તુમ પર એહસાન કિયા; લિહાઝા (અબ) તુમ અચ્છી તરહ તહકીક કર લિયા કરો, યકીની બાત હે જો કામ તુમ લોગ કરતે હો અલ્લાહ તઆલા ઉસકી પૂરી ખબર રખતે હેં.《૯૪》 જો ઇમાનવાલે (શરઇ તૌર પર) માઝૂર ન હોં ઔર વો બેઠે રહેં, વો ઔર અલ્લાહ તઆલા કે રાસ્તે મેં અપને માલ ઔર અપની જાન સે જિહાદ કરનેવાલે બરાબર નહીં હો સકતે, જો લોગ અપને માલ ઔર અપની જાન સે (અલ્લાહ તઆલા કે રાસ્તે મેં) જિહાદ કરતે હેં ઉનકો બેઠે રેહનેવાલોં પર અલ્લાહ તઆલા ને દરજે કે એ'તેબાર સે (મરતબે મેં) ફઝીલત દી હે, ઔર હર એક સે અલ્લાહ તઆલા ને બહોત અચ્છા (યાની જન્નત કા) વાદા કિયા હે, ઔર (અલ્લાહ તઆલા કે રાસ્તે મેં) જિહાદ કરનેવાલોં કો બેઠે રેહનેવાલોં પર અલ્લાહ તઆલા ને બડે સવાબ મેં ફઝીલત દી હે.《૯૫》 (વો બડા સવાબ) ઉસ (અલ્લાહ તઆલા) કી તરફ સે દરજે ઔર મગફિરત ઔર રહમત હોગી, ઔર અલ્લાહ તઆલા તો બહોત હી માફ કરનેવાલે, બડે રહમ કરનેવાલે હેં.《૯૬》

યકીનન જિન્હોંને (મક્કા સે મદીના હિજરત ન કર કે) અપની જાનોં પર ઝુલ્મ કિયા થા[૧] (ઔર ઉસી હાલત મેં) ફરિશ્તે ઉનકી રૂહ કબ્ઝ કરને આતે હેં તો વો (ફરિશ્તે) કેહતે હેં: તુમ (દુનિયા મેં) કિસ હાલત મેં થે? તો વો (હિજરત ન કરનેવાલે જવાબ મેં) કેહતે હેં કે: હમ ઝમીન મેં બેબસ થે,

---

[૧] યાની હિજરત છોડ કર ખૂદ કો ગુનેહગાર કર રખા થા.

قَالُوْٓا اَلَمْ تَكُنْ اَرْضُ اللّٰهِ وَاسِعَةً فَتُهَاجِرُوْا فِيْهَا ؕ فَاُولٰٓئِكَ مَاْوٰىهُمْ جَهَنَّمُ ؕ وَسَآءَتْ مَصِيْرًا ۟ۙ اِلَّا الْمُسْتَضْعَفِيْنَ مِنَ الرِّجَالِ وَالنِّسَآءِ وَالْوِلْدَانِ لَا يَسْتَطِيْعُوْنَ حِيْلَةً وَّلَا يَهْتَدُوْنَ سَبِيْلًا ۟ۙ فَاُولٰٓئِكَ عَسَى اللّٰهُ اَنْ يَّعْفُوَ عَنْهُمْ ؕ وَكَانَ اللّٰهُ عَفُوًّا غَفُوْرًا ۟ وَمَنْ يُّهَاجِرْ فِيْ سَبِيْلِ اللّٰهِ يَجِدْ فِي الْاَرْضِ مُرٰغَمًا كَثِيْرًا وَّسَعَةً ؕ وَمَنْ يَّخْرُجْ مِنْۢ بَيْتِهٖ مُهَاجِرًا اِلَى اللّٰهِ وَرَسُوْلِهٖ ثُمَّ يُدْرِكْهُ الْمَوْتُ فَقَدْ وَقَعَ اَجْرُهٗ عَلَى اللّٰهِ ؕ وَكَانَ اللّٰهُ غَفُوْرًا رَّحِيْمًا ۟۠

وَاِذَا ضَرَبْتُمْ فِي الْاَرْضِ فَلَيْسَ عَلَيْكُمْ جُنَاحٌ اَنْ تَقْصُرُوْا مِنَ الصَّلٰوةِ ۖ اِنْ خِفْتُمْ اَنْ يَّفْتِنَكُمُ الَّذِيْنَ كَفَرُوْا ؕ

તો વો (ફરિશ્તે) કેહતે હેં: કયા અલ્લાહ તઆલા કી ઝમીન ચોડી (ફેલી હુઇ) નહીં થી? સો તુમ હિજરત કર કે વહાં ચલે જાતે, લિહાઝા એૈસે હી લોગોં કા ઠિકાના જહન્નમ હે, ઔર વો (જહન્નમ) બહોત હી બુરા અંજામ હે.[૧] ﴾૯૭﴿ મગર જો મર્દ ઔર ઔરતેં ઔર બચ્ચે (સચમુચ) બેબસ (યાની કમઝોર) થે[૨] જો (હિજરત કી) કોઇ તદબીર નહીં કર સકતે થે, ઔર (નિકલને કા) કોઇ રાસ્તા ભી નહીં જાનતે થે.﴾૯૮﴿ તો પૂરી ઉમ્મીદ હે કે ઉન લોગોં કો અલ્લાહ તઆલા માફ કર દેંગે, ઔર અલ્લાહ તઆલા તો બડે માફ કરનેવાલે, બડે બખ્શનેવાલે હેં.﴾૯૯﴿ ઔર જો શખ્સ ભી અલ્લાહ તઆલા કે રાસ્તે મેં હિજરત કરતા હે તો ઉસકો ઝમીન મેં બડી જગા ઔર વુસ્અત (રિઝ્ક કી ફરાખી)[3] મિલેગી, ઔર જો શખ્સ ભી અપને ઘર સે અલ્લાહ તઆલા ઔર ઉસકે રસૂલ કી તરફ હિજરત કરતે હુવે નિકલેગા, ફિર મોત ને આ કર ઉસકો પકડ લિયા તો ઉસકા સવાબ અલ્લાહ તઆલા કે ઝિમ્મે સાબિત હો ચુકા, ઔર અલ્લાહ તઆલા તો બહોત ઝિયાદહ માફ કરનેવાલે, બડે રહમ કરનેવાલે હેં.﴾૧૦૦﴿

ઔર જબ તુમ ઝમીન મેં સફર મેં નિકલો અગર તુમકો ઇસ બાત કા ડર હો કે કાફિર લોગ તુમકો પરેશાન કરેંગે તો તુમકો ઇસ બાત મેં કોઇ ગુનાહ નહીં હે કે તુમ નમાઝ મેં કસ્ર (યાની ચાર રકઅત કો દો રકઅત) કર લિયા કરો,

[૧] (દૂસરા તર્જુમા) ઔર વો પહોંચને કી બહોત બુરી જગા હે.

[૨] યાની જિનમેં હિજરત કરને કી તાકત નહીં થી.

[૩] હિજરત કી બરકત સે ગુનાહોં કી માફી, હલાલ રોઝી, અચ્છા ચોડા મકાન, દુશ્મનોં પર દીની ગલ્બા, ઇઝઝત ઔર શરાફત મિલેગી, ઔર દીન કી તબ્લીગ કા મોકા ભી મિલેગા.

اِنَّ الْكٰفِرِيْنَ كَانُوْا لَكُمْ عَدُوًّا مُّبِيْنًا﴿۱۰۱﴾ وَاِذَا كُنْتَ فِيْهِمْ فَاَقَمْتَ لَهُمُ الصَّلٰوةَ فَلْتَقُمْ طَآئِفَةٌ مِّنْهُمْ مَّعَكَ
وَلْيَاْخُذُوْۤا اَسْلِحَتَهُمْ ۫ فَاِذَا سَجَدُوْا فَلْيَكُوْنُوْا مِنْ وَّرَآئِكُمْ ۪ وَلْتَاْتِ طَآئِفَةٌ اُخْرٰى لَمْ يُصَلُّوْا فَلْيُصَلُّوْا مَعَكَ
وَلْيَاْخُذُوْا حِذْرَهُمْ وَاَسْلِحَتَهُمْ ۚ وَدَّ الَّذِيْنَ كَفَرُوْا لَوْ تَغْفُلُوْنَ عَنْ اَسْلِحَتِكُمْ وَاَمْتِعَتِكُمْ فَيَمِيْلُوْنَ عَلَيْكُمْ
مَّيْلَةً وَّاحِدَةً ؕ وَلَا جُنَاحَ عَلَيْكُمْ اِنْ كَانَ بِكُمْ اَذًى مِّنْ مَّطَرٍ اَوْ كُنْتُمْ مَّرْضٰۤى اَنْ تَضَعُوْۤا اَسْلِحَتَكُمْ ۚ وَخُذُوْا
حِذْرَكُمْ ؕ اِنَّ اللّٰهَ اَعَدَّ لِلْكٰفِرِيْنَ عَذَابًا مُّهِيْنًا﴿۱۰۲﴾

યકીનન કાફિર લોગ તો તુમ્હારે ખુલે હુવે દુશ્મન હેં.[૧] ﴾૧૦૧﴿ ઔર (એ નબી!) જબ (દુશ્મન સે મુકાબ્લે કે વક્ત) તુમ ઇન (મુસલમાનોં) કે દરમિયાન મેં મૌજૂદ હો, ફિર તુમ ઇનકો નમાઝ પઢાને ખડે હો[૨] તો ચાહિયે કે ઇન (મુસલમાનોં) કી એક જમાઅત તુમ્હારે સાથ (નમાઝ પઢને) ખડી હો જાએ, ઔર વો લોગ અપને હથિયાર (અપને સાથ) લે લેવેં, ફિર જબ વો લોગ[૩] સજદહ કર ચુકેં તો ઉનકો ચાહિયે કે વો તુમ્હારે પીછે ચલે જાએં,[૪] ઔર દૂસરી જમાઅત જિસને (અભી તક) નમાઝ નહીં પઢી વો (આગે ઇમામ કે પીછે) આ જાવેં, સો વો તુમ્હારે સાથ નમાઝ પઢેં ઔર વો (દૂસરી જમાઅત કે) લોગ અપને બચાવ કા સામાન ઔર અપને હથિયાર (સાથ) લે લેવેં (કયુંકે) કાફિર લોગ તો યે ચાહતે હેં કે અગર તુમ અપને હથિયાર ઔર અપને સામાન સે ગાફિલ હો જાઓ તો વો તુમ પર એક દમ હમ્લા કર દેવેં, ઔર અગર બારિશ કી વજહ સે તુમકો તકલીફ હોવે યા તુમ બીમાર હોવો તો ઇસ બાત મેં તુમ પર કોઇ ગુનાહ નહીં હે કે તુમ અપને હથિયાર (ઉતાર કર) રખ દો, ઔર (ઉસ વકત ભી) તુમ (સિર્ફ) અપને બચાવ (હિફાઝત) કા સામાન (સાથ) લે લો, યકીની બાત હે કે અલ્લાહ તઆલા ને કાફિરોં કે લિયે ઝલીલ કરનેવાલા અઝાબ તૈયાર કિયા હે.﴾૧૦૨﴿

---

[૧] આમ તૌર પર દુશ્મનોં કી તરફ સે સફર મેં ખતરા લગા રેહતા હે, વરના ખતરા ન હો તબ ભી શરઇ મિકદારવાલે સફર મેં નમાઝ કસ્ર (યાની ચાર રકઆત કો દો રકઆત) કરની હે.

[૨] (દૂસરા તર્જુમા) તુમ ઉન (સાથિયોં) કો નમાઝ પઢાઓ.

[૩] યાની શુરૂ સે ઇમાન કે સાથ નમાઝ પઢનેવાલે.

[૪] (દૂસરા તર્જુમા) તુમ્હારે પાસ સે પીછે હટ જાવેં.

فَإِذَا قَضَيْتُمُ الصَّلٰوةَ فَاذْكُرُوا اللّٰهَ قِيٰمًا وَّقُعُوْدًا وَّعَلٰى جُنُوْبِكُمْ ۚ فَإِذَا اطْمَأْنَنْتُمْ فَأَقِيْمُوا الصَّلٰوةَ ۚ إِنَّ الصَّلٰوةَ كَانَتْ عَلَى الْمُؤْمِنِيْنَ كِتٰبًا مَّوْقُوْتًا ﴿١٠٣﴾ وَلَا تَهِنُوْا فِي ابْتِغَآءِ الْقَوْمِ ۖ إِنْ تَكُوْنُوْا تَأْلَمُوْنَ فَإِنَّهُمْ يَأْلَمُوْنَ كَمَا تَأْلَمُوْنَ ۚ وَتَرْجُوْنَ مِنَ اللّٰهِ مَا لَا يَرْجُوْنَ ۗ وَكَانَ اللّٰهُ عَلِيْمًا حَكِيْمًا ﴿١٠٤﴾

إِنَّآ أَنْزَلْنَآ إِلَيْكَ الْكِتٰبَ بِالْحَقِّ لِتَحْكُمَ بَيْنَ النَّاسِ بِمَآ أَرٰىكَ اللّٰهُ ۗ وَلَا تَكُنْ لِّلْخَآئِنِيْنَ خَصِيْمًا ﴿١٠٥﴾ وَّاسْتَغْفِرِ اللّٰهَ ۖ إِنَّ اللّٰهَ كَانَ غَفُوْرًا رَّحِيْمًا ﴿١٠٦﴾ وَلَا تُجَادِلْ عَنِ الَّذِيْنَ يَخْتَانُوْنَ أَنْفُسَهُمْ ۗ

ફિર જબ તુમ લોગ નમાઝ પૂરી કર ચુકો તો ખડે હોને કી હાલત મેં (ભી) ઔર બેઠને કી હાલત મેં (ભી) ઔર અપની કરવટ પર લેટે લેટે (ભી; યાની હર હાલત મેં) અલ્લાહ તઆલા કો યાદ કરતે રહો,[૧] ફિર જબ (દુશ્મન કે હમ્લે સે) તુમકો ઇત્મીનાન હો જાવે તો (કાયદે કે મુતાબિક) તુમ નમાઝ કાઇમ કરો, યકીની બાત હે કે નમાઝ નક્કી ટાઇમ (કી પાબંદી) કે સાથ ઇમાનવાલોં પર ફ઼ર્ઝ હે.[૨] ﴾૧૦૩﴿ ઔર તુમ (દુશ્મન) કોમ કા પીછા કરને સે હિમ્મત મત હારો, અગર તુમ (મુસલમાનોં) કો (ઝખ્મોં સે) તકલીફ઼ પહોંચી હો તો યકીનન ઉન (કાફ઼િરોં) કો ભી તુમ્હારી જૈસી હી (ઝખ્મોં કી) તકલીફ઼ પહોંચી હે, ઔર તુમ (મુસલમાનોં) કો અલ્લાહ તઆલા સે ઉસ (સવાબ) કી ઉમ્મીદ હે જો ઉન (કાફ઼િરોં) કો નહીં હે, ઔર અલ્લાહ તઆલા તો સબ કુછ જાનતે હેં, બડી હિકમતવાલે હેં.﴾૧૦૪﴿

યકીનન હમને તુમ્હારી તરફ઼ સચ્ચી કિતાબ (યાની કુર્આન) ઉતારી હે; તાકે અલ્લાહ તઆલા ને તુમકો જો (તરીકા) સમજા દિયા ઉસકે મુતાબિક તુમ લોગોં કે બીચ ફ઼ેસ્લા કરો, ઔર તુમ ખિયાનત કરનેવાલોં કી તરફ઼દારી કરનેવાલે (પક્ષ લેનેવાલે) ન બનો.﴾૧૦૫﴿ ઔર અલ્લાહ તઆલા સે ઇસ્તિગફ઼ાર કરો, યકીની બાત હે કે અલ્લાહ તઆલા તો બહોત ઝિયાદહ બખ્શનેવાલે, બડે રહમ કરનેવાલે હેં.﴾૧૦૬﴿ ઔર જો લોગ અપને બારે મેં ખિયાનત કરતે હેં[૩] ઉન લોગોં કી તરફ઼ સે (કિસી ભી મામલે મેં) તુમ વકીલ મત બનો,[૪]

---

[૧] યાની જંગ કે દરમિયાન અલ્લાહ તઆલા કા ઝિક્ર જારી રહે, ઔર જંગ કે વક઼્ત શરઇ હુક઼્મોં કી ખિલાફ઼વરઝી ન હો.

[૨] (દૂસરા તર્જુમા) યકીનન નક્કી (મુકર્રર) વક઼્તોં મેં ઇમાનવાલોં પર નમાઝ ફ઼ર્ઝ હે.

[૩] (દૂસરા તર્જુમા) જો લોગ અપને દિલ મેં દગા રખતે હેં.

[૪] (દૂસરા તર્જુમા) આપ જવાબ મત દેના.

إِنَّ اللّٰهَ لَا يُحِبُّ مَنْ كَانَ خَوَّانًا أَثِيْمًا ۝١٠٧ يَّسْتَخْفُوْنَ مِنَ النَّاسِ وَلَا يَسْتَخْفُوْنَ مِنَ اللّٰهِ وَهُوَ مَعَهُمْ إِذْ يُبَيِّتُوْنَ مَا
لَا يَرْضٰى مِنَ الْقَوْلِ ۚ وَكَانَ اللّٰهُ بِمَا يَعْمَلُوْنَ مُحِيْطًا ۝١٠٨ هٰٓأَنْتُمْ هٰٓؤُلَآءِ جٰدَلْتُمْ عَنْهُمْ فِي الْحَيٰوةِ الدُّنْيَا ۚ فَمَنْ
يُّجَادِلُ اللّٰهَ عَنْهُمْ يَوْمَ الْقِيٰمَةِ أَمْ مَّنْ يَّكُوْنُ عَلَيْهِمْ وَكِيْلًا ۝١٠٩ وَمَنْ يَّعْمَلْ سُوْٓءًا أَوْ يَظْلِمْ نَفْسَهٗ ثُمَّ يَسْتَغْفِرِ
اللّٰهَ يَجِدِ اللّٰهَ غَفُوْرًا رَّحِيْمًا ۝١١٠ وَمَنْ يَّكْسِبْ إِثْمًا فَإِنَّمَا يَكْسِبُهٗ عَلٰى نَفْسِهٖ ۚ وَكَانَ اللّٰهُ عَلِيْمًا حَكِيْمًا ۝١١١

યકીનન અલ્લાહ તઆલા ઐસે શખ્સ કો જો બડા ખિયાનત કરનેવાલા, બડા ગુનેહગાર હો ચાહતે નહીં હૈં.[૧] ﴾૧૦૭﴿ (ઉન લોગોં કી આદત યે હે કે) વો (આમ) લોગોં સે તો શરમાતે હૈં ઔર વો અલ્લાહ તઆલા સે નહીં શરમાતે; હાલાંકે વો (અલ્લાહ તઆલા) ઉસ વક્ત ભી ઉનકે પાસ હોતે હૈં જબ વો રાત કો ઐસી બાત કા મશ્વરહ કરતે હૈં જો બાત ઉસ (અલ્લાહ તઆલા) કો પસંદ નહીં,[૨] ઔર વો લોગ જો કુછ કર રહે હૈં, અલ્લાહ તઆલા ને ઉન સબકો ઘેર રખા હે.﴾૧૦૮﴿ હાં! તુમ્હારી ઇતની હી તાકત હે કે તુમ ઇન (ખિયાનત કરનેવાલોં) કી તરફ સે દુનિયા કી ઝિંદગી મેં ઝગડ રહે હો,[૩] ફિર કયામત કે દિન કોન ઉનકી તરફ સે અલ્લાહ તઆલા કો જવાબ દેગા? યા કોન શખ્સ ઉન (ખિયાનત કરનેવાલોં) કા વકીલ બનેગા? ﴾૧૦૯﴿ ઔર જો શખ્સ કોઇ બુરાઇ કા કામ કરતા હે યા અપની જાન પર ઝુલ્મ કરતા હે, ફિર અલ્લાહ તઆલા સે ઇસ્તિગફાર કરતા હે તો વો અલ્લાહ તઆલા કો બડે માફ કરનેવાલે, બડે રહમ કરનેવાલે પાયેગા. ﴾૧૧૦﴿ ઔર જો શખ્સ ભી કોઇ ગુનાહ કા કામ કરતા હે તો વો અપને ગુનાહ સે ખૂદ હી કો નુકસાન પહોંચાતા હે ઔર અલ્લાહ તઆલા બડે જાનનેવાલે, હિકમત કે માલિક હૈં.﴾૧૧૧﴿

---

[૧] છોટી ખિયાનત કો ભી અલ્લાહ તઆલા પસંદ નહીં કરતે; લેકિન યે આયત જિસકે બારે મેં નાઝિલ હુઇ વો બશીર નામ કા આદમી બડા ખિયાનત કરનેવાલા થા, ઉસકી તરફ ઇશારા કરને કે લિયે યે મુબાલગે કા લફ્ઝ ઇસ્તિઅમાલ હુવા હે. છોટી બડી કિસી તરહ કી ખિયાનત દીન મેં પસંદીદહ નહીં હે.

[૨] (દૂસરા તર્જુમા) જબ વો રાત કો અલ્લાહ તઆલા કો નાપસંદ હો ઐસી બાતોં કે મશ્વરે કરતે હૈં.

[૩] (દૂસરા તર્જુમા) ખિયાનત કરનેવાલોં કી તરફ સે દુનિયા કી ઝિંદગી મેં જવાબ દે દિયા. (દુનિયા મેં તો ઉસકો બચાને કે લિયે તુમને ગલત તરફદારી કર લી, આખિરત મેં અલ્લાહ તઆલા કે અઝાબ સે ઉનકો કોન બચા સકેગા? અલ્લાહ તઆલા કે સામને કોન ઉસકી તરફદારી કર સકેગા?)

ع وَمَنْ يَّكْسِبْ خَطِيْٓـَٔةً اَوْ اِثْمًا ثُمَّ يَرْمِ بِهٖ بَرِيْٓـًٔا فَقَدِ احْتَمَلَ بُهْتَانًا وَّاِثْمًا مُّبِيْنًا ﴿۱۱۲﴾

وَلَوْلَا فَضْلُ اللّٰهِ عَلَيْكَ وَرَحْمَتُهٗ لَهَمَّتْ طَّآئِفَةٌ مِّنْهُمْ اَنْ يُّضِلُّوْكَ ؕ وَمَا يُضِلُّوْنَ اِلَّآ اَنْفُسَهُمْ وَمَا يَضُرُّوْنَكَ مِنْ شَيْءٍ ؕ وَاَنْزَلَ اللّٰهُ عَلَيْكَ الْكِتٰبَ وَالْحِكْمَةَ وَعَلَّمَكَ مَا لَمْ تَكُنْ تَعْلَمُ ؕ وَكَانَ فَضْلُ اللّٰهِ عَلَيْكَ عَظِيْمًا ﴿۱۱۳﴾ لَا خَيْرَ فِيْ كَثِيْرٍ مِّنْ نَّجْوٰىهُمْ اِلَّا مَنْ اَمَرَ بِصَدَقَةٍ اَوْ مَعْرُوْفٍ اَوْ اِصْلَاحٍۭ بَيْنَ النَّاسِ ؕ وَمَنْ يَّفْعَلْ ذٰلِكَ ابْتِغَآءَ مَرْضَاتِ اللّٰهِ فَسَوْفَ نُؤْتِيْهِ اَجْرًا عَظِيْمًا ﴿۱۱۴﴾ وَمَنْ يُّشَاقِقِ الرَّسُوْلَ مِنْۢ بَعْدِ مَا تَبَيَّنَ لَهُ الْهُدٰى وَيَتَّبِعْ غَيْرَ سَبِيْلِ الْمُؤْمِنِيْنَ نُوَلِّهٖ مَا تَوَلّٰى وَنُصْلِهٖ جَهَنَّمَ ؕ وَسَآءَتْ مَصِيْرًا ﴿۱۱۵﴾ ع

ઔર જો શખ્સ ગલતી (યાની છોટા ગુનાહ કરતા હે) યા (બડા) ગુનાહ કરતા હે, ફિર ઉસ (ગુનાહ) કા ઇલ્ઝામ (આરોપ) કિસી બેગુનાહ પર લગા દેવે તો પક્કી બાત યે હે કે વો બડા બોહતાન ઔર ખુલે ગુનાહ કા બોજ અપને (સર કે) ઉપર ઉઠાતા હે.﴿૧૧૨﴾

ઔર (એ નબી!) અગર અલ્લાહ તઆલા કા ફઝલ ઔર ઉસકી રહમત તુમ પર ન હોતી તો ઉન (દુશ્મનોં) મેં સે એક જમાઅત ને તુમકો ગલતી મેં ડાલને કા પક્કા ઇરાદા કર લિયા થા ઔર (હકીકત યે હે કે) યે લોગ ખૂદ અપને સિવા કિસીકો ગુમરાહ નહીં કર સકતે[૧] ઔર વો આપકો ઝરા ભી નુકસાન નહીં પહોંચા સકતે, ઔર અલ્લાહ તઆલા ને આપ પર કિતાબ ઔર હિકમત ઉતારી ઔર આપકો ઐસી બાત સિખલાઇ જિસકો આપ (અબ તક) નહીં જાનતે થે, ઔર અલ્લાહ તઆલા કા ફઝલ (હમેશા) આપ પર બહોત બડા હે.﴿૧૧૩﴾ ઉન લોગોં કે બહોત સારે છુપે મશ્વરોં મેં કોઇ ખૈર (ભલાઇ) નહીં હોતી; મગર યે કે જો શખ્સ સદકા કરને કા યા નેક કામ કરને કા યા લોગોં કે બીચ સુલહ કરાને કા હુકૂમ દેવે,[૨] ઔર જો શખ્સ યે કામ અલ્લાહ તઆલા કી ખુશનૂદી હાસિલ કરને કે લિયે કરતા હે તો હમ ઉસકો અનકરીબ (જલ્દી હી) બડા સવાબ દેંગે.[૩] ﴿૧૧૪﴾ ઔર જો શખ્સ અપને સામને હિદાયત ઝાહિર હો જાને કે બાદ (ભી) રસૂલ કી મુખાલફત કરે ઔર ઇમાનવાલોં કે (દીની) રાસ્તે કે સિવા કોઇ ઔર રાસ્તે પર ચલે તો હમ ઉસકો ઉસી કે હવાલે કર દેંગે જો રાસ્તા ઉસને અપનાયા હે,[૪] ઔર હમ ઉસકો (આખિરત મેં) જહન્નમ મેં ડાલ દેંગે, ઔર વો (જહન્નમ) બહોત બુરા ઠિકાના હે.﴿૧૧૫﴾

---

[૧] (દૂસરા તર્જુમા) ઔર વો અપને આપ હી કો ગુમરાહ કરતે હેં.[૨] યાની શોક દિલાવે.

[૩] છુપે મશ્વરોં કે લિયે ખાસ કાયદા ઇસ આયત મેં હે.

[૪] (દૂસરા તર્જુમા) તો હમ ઉસકો (દુનિયા મેં) જો કુછ વો કરતા હે કરને દેંગે.

اِنَّ اللّٰهَ لَا يَغْفِرُ اَنْ يُّشْرَكَ بِهٖ وَيَغْفِرُ مَا دُوْنَ ذٰلِكَ لِمَنْ يَّشَآءُ ؕ وَمَنْ يُّشْرِكْ بِاللّٰهِ فَقَدْ ضَلَّ ضَلٰلًاۢ بَعِيْدًا ﴿۱۱۶﴾ اِنْ يَّدْعُوْنَ مِنْ دُوْنِهٖۤ اِلَّاۤ اِنٰثًا ۚ وَاِنْ يَّدْعُوْنَ اِلَّا شَيْطٰنًا مَّرِيْدًا ﴿۱۱۷﴾ لَّعَنَهُ اللّٰهُ ۘ وَقَالَ لَاَتَّخِذَنَّ مِنْ عِبَادِكَ نَصِيْبًا مَّفْرُوْضًا ﴿۱۱۸﴾ وَّلَاُضِلَّنَّهُمْ وَلَاُمَنِّيَنَّهُمْ وَلَاٰمُرَنَّهُمْ فَلَيُبَتِّكُنَّ اٰذَانَ الْاَنْعَامِ وَلَاٰمُرَنَّهُمْ فَلَيُغَيِّرُنَّ خَلْقَ اللّٰهِ ؕ وَمَنْ يَّتَّخِذِ الشَّيْطٰنَ وَلِيًّا مِّنْ دُوْنِ اللّٰهِ فَقَدْ خَسِرَ خُسْرَانًا مُّبِيْنًا ﴿۱۱۹﴾ يَعِدُهُمْ وَيُمَنِّيْهِمْ ؕ وَمَا يَعِدُهُمُ الشَّيْطٰنُ اِلَّا غُرُوْرًا ﴿۱۲۰﴾

યકીની બાત હે કે અલ્લાહ તઆલા અપને સાથ કિસી કો શરીક બનાને કો માફ નહીં કરતે ઔર ઉસ (શિર્ક) સે કમ દરજે કે ગુનાહ (યાની છોટે યા બડે) જિસકે લિયે ચાહતે હેં માફ કર દેતે હેં, ઔર જો શખ્સ ભી અલ્લાહ તઆલા કે સાથ શિર્ક કરતા હે સો પક્કી બાત હે કે વો (સીધે રાસ્તે સે) ગુમરાહ હો કર બહોત દૂર જા કર ગિરતા હે.﴾૧૧૬﴿ વો (મુશરિક લોગ) ઉસ (અલ્લાહ તઆલા) કો છોડ કર સિર્ફ ઔરતોં (જૈસી ચીઝોં હી) કો પુકારતે હેં, ઔર વો (મુશરિક) લોગ જિસકો પુકારતે હેં વો સરકશ શૈતાન કે અલાવહ કોઇ ઔર નહીં હેં.﴾૧૧૭﴿ અલ્લાહ તઆલા ને જિસ (શૈતાન) પર લઅનત કી (રહમત સે દુર કિયા) હે ઔર ઉસ (શૈતાન) ને (અલ્લાહ તઆલા સે) કહાઃ મેં તેરે બંદો મેં સે (મેરી ફરમાંબરદારી કા) મુકર્રર કિયા હુવા હિસ્સા ઝરૂર લે કર હી રહૂંગા[૧] ﴾૧૧૮﴿ ઔર મેં ઉનકો (સીધે રાસ્તે સે) ઝરૂર ગુમરાહ કરૂંગા ઔર મેં ઉનકો યકીનન (બેબુનિયાદ) ઉમ્મીદેં દિલાઉંગા, ઔર મેં ઉનકો ઝરૂર (બુરે કામ) સિખલાઉંગા તો વો (બુતોં કે નામ પર) જાનવરોં કે કાન ચીર ડાલેંગે,[૨] ઔર મેં ઉનકો ઝરૂર સિખલાઉંગા તો વો અલ્લાહ તઆલા કી બનાઇ હુઇ સૂરતોં મેં તબ્દીલી હી કર ડાલેંગે,[૩] ઔર જિસને ભી અલ્લાહ તઆલા કો છોડ કર શૈતાન કો દોસ્ત બનાયા તો પક્કી બાત હે કે વો ખુલે નુકસાન મેં પડ ગયા.﴾૧૧૯﴿ વો (શૈતાન) ઉનસે (જૂઠે) વાદે કરતા હે ઔર ઉનકો (બેબુનિયાદ) આરઝૂઓં મેં લગાતા હે ઔર શૈતાન ઉનસે જો વાદા કરતા હે વો તો ધોકા હી હે.﴾૧૨૦﴿

[૧] યાની ઇન્સાનોં કે એક બડે હિસ્સે કો ગુમરાહ કર કે શૈતાન અપને સાથ આગ મેં લે જાએગા, ઇસી તરહ ઇન્સાન કે કમાએ હુવે માલ કા એક હિસ્સા શૈતાન ગુનાહ મેં ખર્ચ કરવાતા હે.

[૨] જાહિલિય્યત કે ઝમાને મેં જાનવરોં કે કાન ચીર કર મુર્તીયોં કે નામ પર છોડ દેતે થે.

[૩] મુરાદ અલ્લાહ તઆલા કી બનાઇ હુઇ સૂરતોં કો બિગાડ દેંગે, જૈસે દાઢી મુંડાના યા શરઇ મિકદાર સે કમ કતરવાના વગૈરહ.

أُولٰٓئِكَ مَاْوٰىهُمْ جَهَنَّمُ ۫ وَلَا يَجِدُوْنَ عَنْهَا مَحِيْصًا ﴿١٢١﴾ وَالَّذِيْنَ اٰمَنُوْا وَعَمِلُوا الصّٰلِحٰتِ سَنُدْخِلُهُمْ جَنّٰتٍ تَجْرِيْ
مِنْ تَحْتِهَا الْاَنْهٰرُ خٰلِدِيْنَ فِيْهَآ اَبَدًا ؕ وَعْدَ اللّٰهِ حَقًّا ؕ وَمَنْ اَصْدَقُ مِنَ اللّٰهِ قِيْلًا ﴿١٢٢﴾ لَيْسَ بِاَمَانِيِّكُمْ وَلَآ اَمَانِيِّ
اَهْلِ الْكِتٰبِ ؕ مَنْ يَّعْمَلْ سُوْٓءًا يُّجْزَ بِهٖ ۙ وَلَا يَجِدْ لَهٗ مِنْ دُوْنِ اللّٰهِ وَلِيًّا وَّلَا نَصِيْرًا ﴿١٢٣﴾ وَمَنْ يَّعْمَلْ مِنَ الصّٰلِحٰتِ
مِنْ ذَكَرٍ اَوْ اُنْثٰى وَهُوَ مُؤْمِنٌ فَاُولٰٓئِكَ يَدْخُلُوْنَ الْجَنَّةَ وَلَا يُظْلَمُوْنَ نَقِيْرًا ﴿١٢٤﴾ وَمَنْ اَحْسَنُ دِيْنًا مِّمَّنْ اَسْلَمَ وَجْهَهٗ
لِلّٰهِ وَهُوَ مُحْسِنٌ وَّاتَّبَعَ مِلَّةَ اِبْرٰهِيْمَ حَنِيْفًا ؕ وَاتَّخَذَ اللّٰهُ اِبْرٰهِيْمَ خَلِيْلًا ﴿١٢٥﴾

ઉન લોગોં કા ઠિકાના જહન્નમ હે, ઔર વો ઉસ (જહન્નમ) સે (બચ કર) ભાગને કા કોઇ રાસ્તા નહીં પાએંગે.﴾૧૨૧﴿ ઔર જો લોગ ઇમાન લાએ ઔર ઉન્હોંને નેક કામ કિયે હમ ઉનકો ઐસે બાગોં મેં દાખિલ કરેંગે જિનકે નીચે સે નેહરેં બેહતી હોંગી, જિનમેં વો હમેશા રહેંગે, અલ્લાહ તઆલા કા વાદા સચ્ચા હે, ઔર અલ્લાહ તઆલા સે બાત મેં ઝિયાદહ સચ્ચા કોન હો સકતા હે?﴾૧૨૨﴿ (એ મુસલમાનો!) ન તો તુમ્હારી તમન્નાએં (જન્નત મેં લે જાને કે લિયે) કાફી હેં ઔર ન તો અહલે કિતાબ કી તમન્નાએં (જન્નત મેં લે જાને કે લિયે કાફી હેં; બલ્કે બાત યે હે કે) જો શખ્સ ભી કોઇ બુરાઇ કરેગા ઉસકો ઉસકી સઝા મિલેગી, ઔર અલ્લાહ તઆલા કો છોડ કર ન કોઇ હિમાયતી ઉસકો મિલેગા ઔર ન કોઇ મદદ કરનેવાલા (ઉસકો મિલેગા).﴾૧૨૩﴿ ઔર જો શખ્સ ભી નેક કામ કરતા હે ચાહે વો મર્દ હો યા ઔરત હો, શર્ત યે હે કે વો ઇમાનવાલા હો તો ઐસે લોગ જન્નત મેં દાખિલ હોંગે, ઔર તલ કે બરાબર (ભી) ઉન પર ઝુલ્મ નહીં કિયા જાએગા. ﴾૧૨૪﴿ ઔર ઉસ શખ્સ સે ઝિયાદહ અચ્છા દીન (યાની તરીકા) કિસકા હો સકતા હે, જિસને અલ્લાહ તઆલા કે આગે અપને ચેહરે કો જુકા લિયા હો,[૧] ઔર વો નેકી કી આદત રખતા હો,[૨] ઔર ઇબ્રાહીમ (અલ.) કી મિલ્લત પર ચલતા હો જો બિલ્કુલ સીધે રાસ્તે પર થે ઔર અલ્લાહ તઆલા ને ઇબ્રાહીમ (અલ.) કો (અપના ખાલિસ) દોસ્ત બના લિયા થા. ﴾૧૨૫﴿

---

[૧] યાની અલ્લાહ તઆલા કા પૂરા ફરમાંબરદાર હો, અલ્લાહ તઆલા કે હુક્મોં કો સર જુકા કર માનતા હો.

[૨] યાની વો નેક કામોં મેં લગા હુવા હો. (મોહસિનઃ કા એક મતલબ ઇખ્લાસ સે ઇબાદત કરના હે.)

وَلِلّٰهِ مَا فِي السَّمٰوٰتِ وَمَا فِي الْاَرْضِ ؕ وَكَانَ اللّٰهُ بِكُلِّ شَيْءٍ مُّحِيْطًا ﴿١٢٦﴾

وَيَسْتَفْتُوْنَكَ فِي النِّسَآءِ ؕ قُلِ اللّٰهُ يُفْتِيْكُمْ فِيْهِنَّ ۙ وَمَا يُتْلٰى عَلَيْكُمْ فِي الْكِتٰبِ فِيْ يَتٰمَى النِّسَآءِ الّٰتِيْ لَا تُؤْتُوْنَهُنَّ مَا كُتِبَ لَهُنَّ وَتَرْغَبُوْنَ اَنْ تَنْكِحُوْهُنَّ وَالْمُسْتَضْعَفِيْنَ مِنَ الْوِلْدَانِ ۙ وَاَنْ تَقُوْمُوْا لِلْيَتٰمٰى بِالْقِسْطِ ؕ وَمَا تَفْعَلُوْا مِنْ خَيْرٍ فَاِنَّ اللّٰهَ كَانَ بِهٖ عَلِيْمًا ﴿١٢٧﴾ وَاِنِ امْرَاَةٌ خَافَتْ مِنْ بَعْلِهَا نُشُوْزًا اَوْ اِعْرَاضًا فَلَا جُنَاحَ عَلَيْهِمَآ اَنْ يُّصْلِحَا بَيْنَهُمَا صُلْحًا ؕ وَالصُّلْحُ خَيْرٌ ؕ

ઔર આસમાનોં ઔર ઝમીન મેં જો કુછ (મખ્લૂક) હેં વો અલ્લાહ તઆલા કી માલિકી મેં હેં, ઔર અલ્લાહ તઆલા ને તમામ ચીઝોં કા ઇહાતા કર રખા હે.[૧] ﴾૧૨૬﴿

ઔર વો લોગ તુમસે ઔરતોં (કી મીરાસ ઔર નિકાહ કી મહર) કે બારે મેં શરીઅત કા હુક્મ પૂછતે હેં તો તુમ (જવાબ મેં યે) કહો કેઃ અલ્લાહ તઆલા ઉન (ઔરતોં) કે બારે મેં તુમકો શરઇ હુક્મ બતલાતે હેં ઔર કિતાબ (યાની કુર્આન) મેં જો આયતેં તુમકો પઢ કર સુનાઇ જાતી હેં વો ભી ઉન યતીમ લડકિયોં કે બારે મેં (શરઇ હુક્મ બતલાતી) હેં, જિન (યતીમ લડકિયોં) કો તુમ ઉનકા મુકર્રર કિયા હુવા (મીરાસ ઔર મહર કા) હક્ક નહીં દેતે, ઔર ઉનસે તુમ નિકાહ કરના ભી ચાહતે હો,[૨] ઔર (કુર્આન કી આયતેં) કમઝોર બચ્ચોં કે બારે મેં ભી (તુમકો શરઇ હુક્મ બતાતી) હેં ઔર યે ભી (શરઇ હુક્મ હે) કે તુમ યતીમોં કે બારે મેં ઇન્સાફ કાઇમ કરો, ઔર જો ભી ભલાઇ કા કામ તુમ કરોગે તો યકીનન અલ્લાહ તઆલા કો ઉસકા પૂરા ઇલ્મ હે.[૩] ﴾૧૨૭﴿ ઔર અગર કિસી ઔરત કો અપને શોહર કી તરફ સે ઝિયાદતી (યાની લડાઇ) યા બેરગ્બતી (બેપરવાઇ) કા ડર હો તો ઉન દોનોં (મિયાં બીવી) પર કોઇ ગુનાહ નહીં હે કે દોનોં આપસ મેં (કિસી ખાસ તરીકે સે) સુલહ કર લેવેં ઔર સુલહ કર લેના તો (હર હાલત મેં) બેહતર હે,

---

[૧] (દૂસરા તર્જુમા) અલ્લાહ તઆલા ને તમામ ચીઝોં કો અપને કાબૂ મેં લે લિયા હે.

[૨] તાકે યતીમ લડકિયોં કા માલ કિસી દૂસરે કે ઘર મેં ન ચલા જાવે ઔર તુમ્હારે પાસ હી રહે. (દૂસરા તર્જુમા) ઔર ઉન યતીમ લડકિયોં સે (ખૂબસૂરત ન હોને કી વજહ સે) તુમ નિકાહ કરને સે નફરત કરતે હો.

[૩] (દૂસરા તર્જુમા) અલ્લાહ તઆલા ઉસકો અચ્છી તરહ જાનતે હેં. (લિહાઝા તુમકો ઉસકે મુતાબિક સવાબ દેંગે.)

નોટઃ ઇસ આયત સે યે ભી મા'લૂમ હુવા કે ઔરતોં કી મીરાસ ઔર મહેર ઔર યતીમોં કે બારે મેં જો હુકમ પેહલે નાઝિલ હો ચુકે હેં વો વક્તી (ટેમ્પરરી) નહીં; બલ્કે હમેશા કે લિયે હેં.

وَأُحْضِرَتِ الْأَنْفُسُ الشُّحَّ ۚ وَإِنْ تُحْسِنُوا وَتَتَّقُوا فَإِنَّ اللَّهَ كَانَ بِمَا تَعْمَلُونَ خَبِيرًا ﴿١٢٨﴾ وَلَنْ تَسْتَطِيعُوا أَنْ
تَعْدِلُوا بَيْنَ النِّسَاءِ وَلَوْ حَرَصْتُمْ فَلَا تَمِيلُوا كُلَّ الْمَيْلِ فَتَذَرُوهَا كَالْمُعَلَّقَةِ ۚ وَإِنْ تُصْلِحُوا وَتَتَّقُوا فَإِنَّ اللَّهَ
كَانَ غَفُورًا رَحِيمًا ﴿١٢٩﴾ وَإِنْ يَتَفَرَّقَا يُغْنِ اللَّهُ كُلًّا مِنْ سَعَتِهِ ۚ وَكَانَ اللَّهُ وَاسِعًا حَكِيمًا ﴿١٣٠﴾ وَلِلَّهِ مَا فِي السَّمَاوَاتِ وَمَا فِي
الْأَرْضِ ۚ وَلَقَدْ وَصَّيْنَا الَّذِينَ أُوتُوا الْكِتَابَ مِنْ قَبْلِكُمْ وَإِيَّاكُمْ أَنِ اتَّقُوا اللَّهَ ۚ وَإِنْ تَكْفُرُوا فَإِنَّ لِلَّهِ مَا فِي
السَّمَاوَاتِ وَمَا فِي الْأَرْضِ ۚ وَكَانَ اللَّهُ غَنِيًّا حَمِيدًا ﴿١٣١﴾

ઔર (તબ્ઇ તૌર પર હર ઇન્સાન કે) દિલોં મેં લાલચ તો રખી હુઇ હે, ઔર અગર તુમ એહસાન (યાની અચ્છા બરતાવ) કરો ઔર તકવાવાલે બન જાઓ તો જો કામ તુમ કરતે હો યકીનન અલ્લાહ તઆલા કો ઉસકી પૂરી ખબર હે.﴾૧૨૮﴿ ઔર ચાહે તુમ કિતની ભી લાલચ રખો,[૧] તબ ભી તમામ બીવીયોં કે બીચ બરાબરી તુમ કર હી નહીં સકતે,[૨] સો તુમ (કિસી એક બીવી કી તરફ) પૂરે પૂરે જુક ન જાઓ કે ઉસ (દૂસરી બીવી) કો બીચ મેં લટકી હુઇ ચીઝ કી તરહ છોડે રખો ઔર અગર તુમ ઇસ્લાહ કર લો[૩] ઔર (આઇન્દહ) તકવા અપના લો તો યકીન રખો કે અલ્લાહ તઆલા તો બહોત ઝિયાદહ માફ કરનેવાલે, બડે રહમ કરનેવાલે હેં.﴾૧૨૯﴿ ઔર અગર દોનોં (મિયાં ઔર બીવી તલાક યા ખુલઅ્ સે) જુદા હો જાએ તો અલ્લાહ તઆલા હર એક કો અપની (કુદરત ઔર રહમત કી) વુસ્અત સે ગની કર દેંગે[૪] ઔર અલ્લાહ તઆલા તો બહોત વુસ્અતવાલે, હિકમત કે માલિક હેં.﴾૧૩૦﴿ ઔર આસમાનોં મેં જો કુછ હે ઔર ઝમીન મેં જો કુછ હે વો અલ્લાહ તઆલા હી કી માલિકી મેં હે ઔર પક્કી બાત યે હે કે હમને તુમસે પેહલે અહલે કિતાબ કો ઔર ખૂદ તુમ કો ઇસી બાત કા હુકૂમ કિયા કે તુમ અલ્લાહ તઆલા સે ડરતે રહો, ઔર અગર તુમ કુફ્ર કરતે હો (તો અલ્લાહ તઆલા કા કયા નુકસાન?) સો યકીની બાત હે કે આસમાનોં મેં જો કુછ હે ઔર ઝમીન મેં જો કુછ હે વો અલ્લાહ તઆલા હી કી માલિકી મેં હે,[૫] ઔર અલ્લાહ તઆલા તો બેનિયાઝ હેં, સબ ખૂબિયોંવાલે હેં.﴾૧૩૧﴿

---

[૧] (દૂસરા તર્જુમા) ઔર તુમ કિતના ભી ચાહો. [૨] દિલી મુહબ્બત એક ઐસી ચીઝ હે કે ઇન્સાન તમામ બીવીયોં મેં બરાબરી કી ચાહત રખતા હો તો ભી નહીં કર સકતા, ઝાહિર યાની કુછ દેને, પેહનાને, રખને વગૈરહ મેં તો બરાબરી કર સકતા હે. ઇસ લિયે તો અરબી ઝબાન મેં દિલ કો 'કલ્બ' કેહતે હેં જિસકે મુળહરફ મેં પલટને ઔર ફિરતે રેહને કા મા'ના પાયા જાતા હે. [૩] યાની પિછલે દિનોં બીવી સે જો નામુનાસિબ મામલા કિયા હો ઉસકો દુરૂસ્ત કર લો. [૪] (દૂસરા તર્જુમા) દોનોં કો એક દૂસરે કી ઝરૂરત સે બેનિયાઝ (બેપરવાહ) કર દેંગે. (મતલબ યે હે કે મર્દ કો દૂસરી બીવી મિલ જાવે ઔર બીવી કો દૂસરા શોહર મિલ જાવે ઔર હર એક કા કામ અપની જગા ચલતા રહે, ઔર અલ્લાહ તઆલા હર એક કો રોઝી ➲

وَلِلّٰهِ مَا فِی السَّمٰوٰتِ وَمَا فِی الْاَرْضِ ؕ وَكَفٰى بِاللّٰهِ وَكِیْلًا ﴿۱۳۲﴾ اِنْ یَّشَاْ یُذْهِبْكُمْ اَیُّهَا النَّاسُ وَیَاْتِ بِاٰخَرِیْنَ ؕ وَكَانَ اللّٰهُ عَلٰى ذٰلِكَ قَدِیْرًا ﴿۱۳۳﴾ مَنْ كَانَ یُرِیْدُ ثَوَابَ الدُّنْیَا فَعِنْدَ اللّٰهِ ثَوَابُ الدُّنْیَا وَالْاٰخِرَةِ ؕ وَكَانَ اللّٰهُ سَمِیْعًۢا بَصِیْرًا ﴿۱۳۴﴾

یٰۤاَیُّهَا الَّذِیْنَ اٰمَنُوْا كُوْنُوْا قَوّٰمِیْنَ بِالْقِسْطِ شُهَدَآءَ لِلّٰهِ وَلَوْ عَلٰۤى اَنْفُسِكُمْ اَوِ الْوَالِدَیْنِ وَالْاَقْرَبِیْنَ ۚ اِنْ یَّكُنْ غَنِیًّا اَوْ فَقِیْرًا فَاللّٰهُ اَوْلٰى بِهِمَا ۫

ઔર આસમાનોં મેં જો કુછ હે ઔર ઝમીન મેં જો કુછ હે અલ્લાહ તઆલા હી કી માલિકી મેં હે ઔર કામ બનાને કે લિયે અલ્લાહ તઆલા કાફી હેં.﴿૧૩૨﴾ એ લોગો! અગર વો (અલ્લાહ તઆલા) ચાહેં તો તુમ સબકો (દુનિયા સે) લે જાવેં?[૧] ઔર (તુમ્હારી જગા) દૂસરોં કો લે આવેં ઔર ઉસ (લે જાને ઔર લાને) પર અલ્લાહ તઆલા પૂરી તરહ કુદરત રખતે હેં.﴿૧૩૩﴾ જો શખ્સ (સિર્ફ) દુનિયા કા બદલા ચાહતા હે તો (ઉસકો યાદ રખના ચાહિયે કે) અલ્લાહ તઆલા કે પાસ દુનિયા ઔર આખિરત (દોનોં) કા બદલા હે[૨] ઔર અલ્લાહ તઆલા તો હર બાત કો સુનતે હેં, હર ચીઝ કો દેખતે હેં.﴿૧૩૪﴾

એ ઇમાનવાલો! તુમ ઇન્સાફ પર મઝબૂતી કે સાથ કાઇમ રહનેવાલે બનો, અલ્લાહ તઆલા કે ખાતિર (સચ્ચી) ગવાહી દેનેવાલે (રહો) અગરચે (ઇસ સહીહ ગવાહી મેં) તુમ્હારા યા (તુમ્હારે) વાલિદૈન કા ઔર રિશ્તેદારોં કા નુકસાન હોતા હો, અગર વો (જિસકે ખિલાફ ગવાહી દેની હે) માલદાર હો યા ફકીર હો તો અલ્લાહ તઆલા ઉન દોનોં કી (તુમસે) ઝિયાદહ ભલાઇ ચાહનેવાલે હેં,

---

દે કર હર એક કી ઝરૂરત ભી પૂરી ફરમા દેંગે.)

[૫] એક હી આયત મેં દો મરતબા આસમાન, ઝમીન કી માલિકી અલ્લાહ તઆલા કે લિયે બયાન કી ગઇ, તકવા કી તાકીદ ઔર અલ્લાહ તઆલા કી શાને બેનિયાઝી કો તાકીદ કે સાથ બતાયા ગયા.

ઈસ સફે કા:

[૧] યાની ફના (ખતમ) કર દેવે.

[૨] યાની આખિરત કા આ'લા ઔર દુનિયા કા અદના બદલા દોનોં અલ્લાહ તઆલા કે પાસ હી હે તો આખિરત કા આ'લા બદલા અલ્લાહ તઆલા સે ઝિયાદહ માંગો, દુનિયા કા હુસ્ન ભી માંગો.

فَلَا تَتَّبِعُوا الْهَوٰٓى اَنْ تَعْدِلُوْا ۚ وَاِنْ تَلْوٗٓا اَوْ تُعْرِضُوْا فَاِنَّ اللّٰهَ كَانَ بِمَا تَعْمَلُوْنَ خَبِيْرًا ﴿۱۳۵﴾ يٰٓاَيُّهَا الَّذِيْنَ اٰمَنُوْٓا
اٰمِنُوْا بِاللّٰهِ وَرَسُوْلِهٖ وَالْكِتٰبِ الَّذِيْ نَزَّلَ عَلٰى رَسُوْلِهٖ وَالْكِتٰبِ الَّذِيْٓ اَنْزَلَ مِنْ قَبْلُ ۭ وَمَنْ يَّكْفُرْ بِاللّٰهِ
وَمَلٰۗىِٕكَتِهٖ وَكُتُبِهٖ وَرُسُلِهٖ وَالْيَوْمِ الْاٰخِرِ فَقَدْ ضَلَّ ضَلٰلًۢا بَعِيْدًا ﴿۱۳۶﴾ اِنَّ الَّذِيْنَ اٰمَنُوْا ثُمَّ كَفَرُوْا ثُمَّ اٰمَنُوْا ثُمَّ
كَفَرُوْا ثُمَّ ازْدَادُوْا كُفْرًا لَّمْ يَكُنِ اللّٰهُ لِيَغْفِرَ لَهُمْ وَلَا لِيَهْدِيَهُمْ سَبِيْلًا ﴿۱۳۷﴾

લિહાઝા તુમ (ઐસી) નફસાની ખ્વાહિશોં કે પીછે મત ચલો કે તુમ હક સે હટ જાઓ ઔર અગર તુમ ઝબાન કો દબાઓગે[૧] યા તુમ (ગવાહી દેને સે) ખૂદ કો બચાઓગે[૨] તો યાદ રખના તુમ જો કામ કરતે હો અલ્લાહ તઆલા ઉનકી પૂરી તરહ ખબર રખતે હેં. ﴾૧૩૫﴿ એ ઇમાનવાલો! તુમ અલ્લાહ તઆલા પર ઔર ઉસકે રસૂલ પર ઔર જો કિતાબ ઉસ (અલ્લાહ તઆલા) ને અપને રસૂલ પર ઉતારી ઉસ પર ઔર જો કિતાબ ઉસ (અલ્લાહ તઆલા) ને પેહલે ઉતારી થી ઉસ પર તુમ ઇમાન લાઓ, ઔર જો શખ્સ અલ્લાહ તઆલા કા ઔર ઉસકે ફરિશ્તોં કા ઔર ઉસકી કિતાબોં કા ઔર ઉસકે રસૂલોં કા ઔર કયામત કે દિન કા ઇન્કાર કરતા હે તો પક્કી બાત યે હે કે વો (સીધે રાસ્તે સે) ભટક કર દૂર જા કર પડા. ﴾૧૩૬﴿ યકીની બાત યે હે કે જો લોગ ઇમાન લાએ ફિર ઉન્હોંને કુફ્ર કિયા, ફિર વો લોગ ઇમાન લાએ, ફિર કુફ્ર કિયા, ફિર (અપને) કુફ્ર મેં વો બઢતે ચલે ગએ, અલ્લાહ તઆલા ઉન લોગોં કી મગફિરત નહીં કરેંગે, ઔર ઉનકો હિદાયત કે રાસ્તે પર નહીં લાવેંગે.[૩] ﴾૧૩૭﴿

---

[૧] બાત કો તોડ મરોડ કર કે ગલત ગવાહી દોગે, હેરફેર કર કે ગવાહી દોગે.

[૨] યાની સચ્ચી ગવાહી દેને કો ટાલોગે, ગવાહી દેને સે ટાલમટોલ કરોગે.

[૩] દો કોલ હેં: (૧) યે આયત મુનાફિકોં કે બારે મેં હે, નિફાક સે ઉન્હોંને સહીહ, સચ્ચી, તૌબા હી નહીં કી, ઔર મરતે દમ તક કુફ્ર પર હી રહે, ઉનકા બુરા અંજામ હોગા, વરના જો આદમી નિફાક કે બાદ કભી ભી સહીહ સચ્ચી તૌબા કર લેવે ઔર ઉસ પર મૌત તક જમા હુવા રહે તો નિફાકવાલા ગુનાહ અલ્લાહ તઆલા માફ કર દેતે હેં.

(૨) દૂસરા કોલ યે હે કે યે આયત યહૂદીયોં કે બારે મેં હે, અલગ અલગ ઝમાને મેં ઉનકે અલગ અલગ હાલાત રહે: 'اٰمَنُوْا' હઝરત મૂસા અલ. પર ઇમાન લાએ, 'ثُمَّ كَفَرُوْا' હઝરત મૂસા અલ. કે તૂર પર જાને કે ઝમાને મેં બછડે (વાંછરડે) કી પૂજા કર કે કાફિર બન ગએ, 'ثُمَّ اٰمَنُوْا' ફિર તૌબા કર કે ઇમાન લાએ, 'ثُمَّ كَفَرُوْا' હઝરત ઇસા અલ. કે ઇન્કાર કી વજહ સે કાફિર હો ગએ, 'ثُمَّ ازْدَادُوْا كُفْرًا' હઝરત મુહમ્મદ સલ્લલ્લાહુ અલયહિ વસલ્લમ કે નબી હોને કા ઇન્કાર કર કે કુફ્ર મેં આગે બઢ ગએ.

بَشِّرِ الْمُنٰفِقِيْنَ بِاَنَّ لَهُمْ عَذَابًا اَلِيْمَا ۙ﴿۱۳۸﴾ الَّذِيْنَ يَتَّخِذُوْنَ الْكٰفِرِيْنَ اَوْلِيَآءَ مِنْ دُوْنِ الْمُؤْمِنِيْنَ ؕ اَيَبْتَغُوْنَ عِنْدَهُمُ الْعِزَّةَ فَاِنَّ الْعِزَّةَ لِلّٰهِ جَمِيْعًا ؕ﴿۱۳۹﴾ وَقَدْ نَزَّلَ عَلَيْكُمْ فِى الْكِتٰبِ اَنْ اِذَا سَمِعْتُمْ اٰيٰتِ اللّٰهِ يُكْفَرُ بِهَا وَيُسْتَهْزَاُ بِهَا فَلَا تَقْعُدُوْا مَعَهُمْ حَتّٰى يَخُوْضُوْا فِىْ حَدِيْثٍ غَيْرِهٖ ۖ اِنَّكُمْ اِذًا مِّثْلُهُمْ ؕ اِنَّ اللّٰهَ جَامِعُ الْمُنٰفِقِيْنَ وَالْكٰفِرِيْنَ فِىْ جَهَنَّمَ جَمِيْعَا ۙ﴿۱۴۰﴾ الَّذِيْنَ يَتَرَبَّصُوْنَ بِكُمْ ۚ فَاِنْ كَانَ لَكُمْ فَتْحٌ مِّنَ اللّٰهِ قَالُوْۤا اَلَمْ نَكُنْ مَّعَكُمْ ۖ وَاِنْ كَانَ لِلْكٰفِرِيْنَ نَصِيْبٌ ۙ قَالُوْۤا اَلَمْ نَسْتَحْوِذْ عَلَيْكُمْ وَنَمْنَعْكُمْ مِّنَ الْمُؤْمِنِيْنَ ؕ

તુમ મુનાફિકોં કો ખુશખબરી સુના દો કેઃ ઉનકે લિયે (આખિરત મેં) દર્દનાક અઝાબ હે.﴿૧૩૮﴾ જો (મુનાફિક લોગ) ઇમાનવાલોં કો છોડ કર કાફિરોં કો (અપના) દોસ્ત બનાતે હેં, કયા વો (મુનાફિક) ઉન (કાફિરોં) કે પાસ ઇઝઝત ઢૂંઢતે હેં? સો ઇઝઝત તો સારી કી સારી અલ્લાહ તઆલા હી કે કબ્ઝે મેં હે.﴿૧૩૯﴾ ઔર પક્કી બાત યે હે કે ઉસ (અલ્લાહ તઆલા) ને તુમ પર કિતાબ (યાની કુર્આન કી સૂરએ અન્આમ) મેં યે હુકમ ઉતારા કે જબ તુમ (કિસી મજમે કે બારે મેં) સુનો કે અલ્લાહ તઆલા કી આયતોં કે સાથ કુફ્ર કિયા જા રહા હે ઔર (ઉસકી) ઉન (આયતોં) કા મઝાક ઉડાયા જા રહા હે તો ઐસે લોગોં કે સાથ ઉસ વક્ત તક ન બેઠો જબ તક કે વો ઉસકે સિવા કોઇ (દૂસરી) બાત શુરૂ ન કર દેવેં[૧] યકીનન તબ તો[૨] તુમ ભી (ગુનાહ મેં) ઉન જૈસે હી હો જાઓગે, યકીની બાત યે હે કે અલ્લાહ તઆલા મુનાફિકોં ઔર કાફિરોં કો જહન્નમ મેં એક સાથ જમા કરનેવાલે હેં.﴿૧૪૦﴾ જો (મુનાફિક) તુમ્હારે (યાની મુસલમાનોં કે બુરે અંજામ કે) બારે મેં ઇન્તિઝાર મેં લગે રેહતે હેં, સો અગર તુમ (મુસલમાનોં) કો અલ્લાહ તઆલા કી તરફ સે જીત મિલ ગઇ તો વો (યૂં) કેહતે હેં કેઃ કયા હમ તુમ્હારે સાથ નહીં થે?[3] ઔર અગર કાફિરોં કો (જીત કા) કુછ હિસ્સા મિલ ગયા તો વો (મુનાફિક લોગ ઉનસે) કેહને લગતે હેં કેઃ કયા હમ તુમ પર ગાલિબ નહીં આ રહે થે? ઔર હમને તુમકો ઇમાનવાલોં સે બચા નહીં લિયા થા?[૪]

[૧] (દૂસરા તર્જુમા) જબ તક વો દૂસરી બાત મેં મશ્ગૂલ ન હો જાવેં.[૨] અલ્લાહ તઆલા કી આયતોં કા ઇન્કાર ઔર મઝાક કરનેવાલોં કે સાથ બેઠે રહે તો.[૩] યાની હમકો ભી ગનીમત મેં સે હિસ્સા દો.[૪] (દૂસરા તર્જુમા) કયા હમને તુમકો ઘેરાવ મેં નહીં લે લિયા થા? (ઇસ લિયે તુમ કાફિરોં કો જો કુછ જીત મીલી ઉસકો હમારા એહસાન સમજો, મગર હમને તુમ કાફિરોં કો ગાલિબ કરને કે લિયે જાનબૂજ કર મુસલમાનોં કી મદદ નહીં કી, નતીજા યે કે જો કુછ માલ તુમ્હારે હાથ મેં આયા ઉસમેં સે હમકો હિસ્સા દો, યે દોનોં તરફ સે હિસ્સા લેને કી કોશિશ કરતે હેં.)

فَاللّٰهُ يَحْكُمُ بَيْنَكُمْ يَوْمَ الْقِيٰمَةِ ؕ وَلَنْ يَّجْعَلَ اللّٰهُ لِلْكٰفِرِيْنَ عَلَى الْمُؤْمِنِيْنَ سَبِيْلًا ﴿١٤١﴾

اِنَّ الْمُنٰفِقِيْنَ يُخٰدِعُوْنَ اللّٰهَ وَهُوَ خَادِعُهُمْ ۚ وَاِذَا قَامُوْۤا اِلَى الصَّلٰوةِ قَامُوْا كُسَالٰى ۙ يُرَآءُوْنَ النَّاسَ وَلَا يَذْكُرُوْنَ اللّٰهَ اِلَّا قَلِيْلًا ﴿١٤٢﴾ مُّذَبْذَبِيْنَ بَيْنَ ذٰلِكَ ۖ لَاۤ اِلٰى هٰۤؤُلَآءِ وَلَاۤ اِلٰى هٰۤؤُلَآءِ ؕ وَمَنْ يُّضْلِلِ اللّٰهُ فَلَنْ تَجِدَ لَهٗ سَبِيْلًا ﴿١٤٣﴾ يٰۤاَيُّهَا الَّذِيْنَ اٰمَنُوْا لَا تَتَّخِذُوا الْكٰفِرِيْنَ اَوْلِيَآءَ مِنْ دُوْنِ الْمُؤْمِنِيْنَ ؕ اَتُرِيْدُوْنَ اَنْ تَجْعَلُوْا لِلّٰهِ عَلَيْكُمْ سُلْطٰنًا مُّبِيْنًا ﴿١٤٤﴾

સો અલ્લાહ તઆલા કયામત કે દિન તુમ્હારે દરમિયાન ફેસ્લા કરેંગે ઔર અલ્લાહ તઆલા કાફિરોં કો ઈમાનવાલોં પર (ગાલિબ આને કા) હરગિઝ કોઇ રાસ્તા નહીં દેંગે.﴾૧૪૧﴿

યકીની બાત યે હે કે મુનાફિક લોગ (અપને ખ્યાલ મેં) અલ્લાહ તઆલા કો ધોકા દે રહે હેં;[૧] હાલાંકે વો (અલ્લાહ તઆલા) ઉનકો ધોકે કી સઝા દેનેવાલે હેં ઔર જબ વો નમાઝ કે લિયે ખડે હોતે હેં તો બડી સુસ્તી કે સાથ ખડે હોતે હેં,[૨] વો લોગોં કે સામને (ખૂદ કે નમાઝી હોને કા) દિખાવા કરતે હેં ઔર અલ્લાહ તઆલા કા (ઝબાન સે) ઝિક્ર ભી થોડા સા હી કરતે હેં.﴾૧૪૨﴿ વો ઇસ (કુફ્ર ઔર ઈમાન) કે બીચ મેં (મુનાફિક લોગ) તરદ્દુદ (તઝબઝુબ,ડામાડોલ) કી હાલત મેં હેં, ન (પૂરે તોર પર) ઉન (મુસલમાનોં) કી તરફ ઔર ન (પૂરે તોર પર) ઉન (કાફિરોં) કી તરફ ઔર જિસકો અલ્લાહ તઆલા ગુમરાહ કર દેતે હેં તો તુમ હરગિઝ ઉસકે લિયે (હિદાયત પર આને કા) કોઇ રાસ્તા નહીં પાઓગે.﴾૧૪૩﴿ એ ઈમાનવાલો! તુમ ઈમાનવાલોં કો છોડ કર કાફિરોં કો (અપના) દોસ્ત મત બનાઓ,[૩] કયા તુમ ચાહતે હો કે અલ્લાહ તઆલા કે પાસ અપને ખિલાફ ખુલા ઇલ્ઝામ કાઇમ કરો?[૪] ﴾૧૪૪﴿

---

[૧] (દૂસરા તર્જુમા) વો ચાલબાઝી કરતે હેં.

[૨] અકીદે કી સુસ્તી ઔર અમલ કી સુસ્તી દોનોં મુરાદ હે. નમાઝ મેં મુનાફિકોં કો ઉકતાહટ હોતી થી. સહીહ અકીદે ઔર સવાબ કી ઉમ્મીદ સે નશાત (ચુસતી) આતા હે, દોનોં ચીઝેં મુનાફિકોં મેં નહીં થીં.

[૩] ચાહે વો ખુલા કાફિર હો યા મુનાફિક હો.

[૪] (દૂસરા તર્જુમા) અલ્લાહ તઆલા કે પાસ અપને ખિલાફ ખુલી વજહ કાઇમ કરો (કે હમ અઝાબ કે હકદાર થે).

નોટઃ કાફિરોં સે દિલી દોસ્તી કુફ્ર સે મુહબ્બત કી અલામત હે યા કમ સે કમ કુફ્ર સે નફરત કી કમી કી નિશાની હે, ઔર ઐસા શખ્સ અઝાબ કે લિયે અપને ખિલાફ સબૂત કાઇમ કર રહા હે.

إِنَّ الْمُنٰفِقِيْنَ فِي الدَّرْكِ الْأَسْفَلِ مِنَ النَّارِ ۚ وَلَنْ تَجِدَ لَهُمْ نَصِيْرًا ﴿١٤٥﴾ إِلَّا الَّذِيْنَ تَابُوْا وَأَصْلَحُوْا وَاعْتَصَمُوْا بِاللّٰهِ وَأَخْلَصُوْا دِيْنَهُمْ لِلّٰهِ فَأُولٰٓئِكَ مَعَ الْمُؤْمِنِيْنَ ؕ وَسَوْفَ يُؤْتِ اللّٰهُ الْمُؤْمِنِيْنَ أَجْرًا عَظِيْمًا ﴿١٤٦﴾ مَا يَفْعَلُ اللّٰهُ بِعَذَابِكُمْ إِنْ شَكَرْتُمْ وَآمَنْتُمْ ؕ وَكَانَ اللّٰهُ شَاكِرًا عَلِيْمًا ﴿١٤٧﴾

યકીની બાત યે હે કે મુનાફિક લોગ આગ કે સબસે નીચે તબ્કે (દરજે) મેં હોંગે,[૧] ઔર તુમ ઉનકે લિયે હરગિઝ કોઇ મદદ કરનેવાલા નહીં પાઓગે.﴾૧૪૫﴿ મગર જિન (મુનાફિક) લોગોં ને (નિફાક છોડ કર) તૌબા કર લી ઔર (અપની) ઇસ્લાહ કર લી, ઔર અલ્લાહ તઆલા કો મઝબૂતી સે પકડ લિયા, ઔર (દિખલાવા છોડ કર) અપને દીન કો ખાલિસ અલ્લાહ તઆલા કે લિયે કર લિયા તો વો લોગ ઇમાનવાલોં કે સાથ હોંગે, ઔર અલ્લાહ તઆલા ઇમાનવાલોં કો અનકરીબ બડા સવાબ દેંગે.﴾૧૪૬﴿ અગર તુમ શુક્ર કરનેવાલે બન જાઓ ઔર તુમ (સહીહ મા'ના મેં) ઇમાન લે આઓ તો અલ્લાહ તઆલા તુમકો અઝાબ દે કર કયા કરેંગે, ઔર અલ્લાહ તઆલા તો બડે કદર કરનેવાલે (સબકે હાલાત કો) અચ્છી તરહ જાનતે હેં.[૨] ﴾૧૪૭﴿

[૧] જન્નત મેં દરજાત હેં ઇસી તરહ જહન્નમ મેં 'દરકાત' હેં.

[૨] યાની ઇમાન લાનેવાલે ઔર શુક્ર કરનેવાલે કો અલ્લાહ તઆલા અઝાબ નહીં દેંગે, વો તો નાફરમાનોં કો અઝાબ દેતે હેં. ઇન્સાન દુનિયાવાલોં સે કદરદાની કો ચાહતા હે; હાલાંકે વો કૈસી ભી કદર કરે, ફના હોનેવાલી ચીઝ હે, જન્નત ઔર રઝાએ ઇલાહી કી શકલ મેં અલ્લાહ તઆલા કે યહાં જો કદર હોગી વો હમેશા ઔર બાકી હોગી.

لَا يُحِبُّ اللّٰهُ الْجَهْرَ بِالسُّوْٓءِ مِنَ الْقَوْلِ اِلَّا مَنْ ظُلِمَ ؕ وَكَانَ اللّٰهُ سَمِيْعًا عَلِيْمًا ﴿۱۴۸﴾ اِنْ تُبْدُوْا خَيْرًا اَوْ تُخْفُوْهُ اَوْ تَعْفُوْا
عَنْ سُوْٓءٍ فَاِنَّ اللّٰهَ كَانَ عَفُوًّا قَدِيْرًا ﴿۱۴۹﴾ اِنَّ الَّذِيْنَ يَكْفُرُوْنَ بِاللّٰهِ وَرُسُلِهٖ وَيُرِيْدُوْنَ اَنْ يُّفَرِّقُوْا بَيْنَ اللّٰهِ وَرُسُلِهٖ
وَيَقُوْلُوْنَ نُؤْمِنُ بِبَعْضٍ وَّنَكْفُرُ بِبَعْضٍ ۙ وَّيُرِيْدُوْنَ اَنْ يَّتَّخِذُوْا بَيْنَ ذٰلِكَ سَبِيْلًا ﴿۱۵۰﴾ اُولٰٓئِكَ هُمُ الْكٰفِرُوْنَ
حَقًّا ۚ وَاَعْتَدْنَا لِلْكٰفِرِيْنَ عَذَابًا مُّهِيْنًا ﴿۱۵۱﴾ وَالَّذِيْنَ اٰمَنُوْا بِاللّٰهِ وَرُسُلِهٖ وَلَمْ يُفَرِّقُوْا بَيْنَ اَحَدٍ مِّنْهُمْ اُولٰٓئِكَ
سَوْفَ يُؤْتِيْهِمْ اُجُوْرَهُمْ ؕ وَكَانَ اللّٰهُ غَفُوْرًا رَّحِيْمًا ﴿۱۵۲﴾ ع

અલ્લાહ તઆલા (કિસી કી) બુરી બાત ઝાહિર કરના પસંદ નહીં કરતે હેં;[૧] મગર જિસ શખ્સ પર ઝુલ્મ કિયા ગયા,[૨] ઔર અલ્લાહ તઆલા તો (હર એક કી બાત) સુનનેવાલે, (સબ કુછ) જાનનેવાલે હેં.《૧૪૮》 અગર કોઇ નેક કામ તુમ ઝાહિર કર કે (યાની સબકે સામને) કરો યા ઉસકો છુપા કર કે કરો યા તુમ (કિસી કી) બુરાઇ માફ કર દો તો યકીન રખો કે અલ્લાહ તઆલા બહોત ઝિયાદહ માફ કરનેવાલે, બડે કુદરતવાલે હેં.《૧૪૯》 યકીની બાત યે હે કે જો લોગ અલ્લાહ તઆલા ઔર ઉસકે રસૂલોં કા ઇન્કાર કરતે હેં ઔર અલ્લાહ તઆલા ઔર ઉસકે રસૂલોં કે દરમિયાન ફર્ક કરના ચાહતે હેં[૩] ઔર વો (યૂં) કેહતે હેં કે: હમ તો કુછ (રસૂલોં) કો માનતે ઔર કુછ કો નહીં માનતે ઔર ઉસ (કુફ્ર ઔર ઇમાન) કે બીચ કોઇ (નયે મઝહબ કા) રાસ્તા નિકાલના ચાહતે હેં.《૧૫૦》 યહી લોગ પક્કે (અસલી) કાફિર હેં, ઔર હમને કાફિરોં કે લિયે ઝલીલ કરનેવાલા અઝાબ તૈયાર કર રખા હે.《૧૫૧》 ઔર જો લોગ અલ્લાહ તઆલા ઔર ઉસકે તમામ રસૂલોં પર ઇમાન લાએ ઔર ઉનમેં સે કિસી કે બીચ (ઇમાન લાને મેં) ફર્ક નહીં કરતે, ઉન લોગોં કો બહોત જલ્દ ઉનકા સવાબ વો (અલ્લાહ તઆલા) દેંગે ઔર અલ્લાહ તઆલા તો બહોત ઝિયાદહ માફ કરનેવાલે, બડે રહમ કરનેવાલે હેં.《૧૫૨》

---

[૧] (દૂસરા તર્જુમા) (કોઇ) કિસી કી બુરી બાત ઝાહિર કરે ઉસકો અલ્લાહ તઆલા પસંદ નહીં કરતે. (તીસરા તર્જુમા) અલ્લાહ તઆલા પસંદ નહીં કરતે કે કોઇ કિસી કો ઝાહિર મેં બુરા કહે.

[૨] જિસ પર ઝુલ્મ હુવા હો વો ઝુલ્મ કરનેવાલે કી ઝુલ્મ કી દાસ્તાન ઝાહિર કર સકતા હે; અલબત્તા વો યાની જિસ પર ઝુલ્મ હુવા હો વો અપની તરફ સે ઔર કોઇ બાત ઝિયાદહ કી મિલા કર જૂઠ ન કહે, ઔર જિસ બાત કા ઝુલ્મ સે લેના દેના ન હો વો ન કહે.

[૩] કુછ લોગ અલ્લાહ તઆલા કો માનતે હેં ઔર રસૂલ કો નહીં માનતે, કુછ લોગ કિસી ખાસ નબી પર ઇમાન લાતે હેં, દૂસરે નબિયોં કો નહીં માનતે હેં.

يَسْـَٔلُكَ اَهْلُ الْكِتٰبِ اَنْ تُنَزِّلَ عَلَيْهِمْ كِتٰبًا مِّنَ السَّمَآءِ فَقَدْ سَاَلُوْا مُوْسٰۤى اَكْبَرَ مِنْ ذٰلِكَ فَقَالُوْۤا اَرِنَا اللّٰهَ جَهْرَةً فَاَخَذَتْهُمُ الصّٰعِقَةُ بِظُلْمِهِمْ ۚ ثُمَّ اتَّخَذُوا الْعِجْلَ مِنْۢ بَعْدِ مَا جَآءَتْهُمُ الْبَيِّنٰتُ فَعَفَوْنَا عَنْ ذٰلِكَ ۚ وَاٰتَيْنَا مُوْسٰى سُلْطٰنًا مُّبِيْنًا ﴿۱۵۳﴾ وَرَفَعْنَا فَوْقَهُمُ الطُّوْرَ بِمِيْثَاقِهِمْ وَقُلْنَا لَهُمُ ادْخُلُوا الْبَابَ سُجَّدًا وَّقُلْنَا لَهُمْ لَا تَعْدُوْا فِى السَّبْتِ وَاَخَذْنَا مِنْهُمْ مِّيْثَاقًا غَلِيْظًا ﴿۱۵۴﴾ فَبِمَا نَقْضِهِمْ مِّيْثَاقَهُمْ وَكُفْرِهِمْ بِاٰيٰتِ اللّٰهِ وَقَتْلِهِمُ الْاَنْۢبِيَآءَ بِغَيْرِ حَقٍّ وَّقَوْلِهِمْ قُلُوْبُنَا غُلْفٌ ؕ بَلْ طَبَعَ اللّٰهُ عَلَيْهَا بِكُفْرِهِمْ فَلَا يُؤْمِنُوْنَ اِلَّا قَلِيْلًا ﴿۱۵۵﴾

અહલે કિતાબ તુમસે સવાલ કરતે હેં યે કે તુમ ઉન પર કોઇ (ખાસ) કિતાબ આસમાન સે ઉતાર કર લાઓ (ઉનકે ઐસે સવાલ સે તઅજ્જુબ મત કરો; ઇસ લિયે કે) પક્કી બાત યે હે કે મૂસા (અલ.) સે ઇસ સે ભી બડા સવાલ વો કર ચુકે હેં, સો ઉન્હોંને (યૂં) કહા થા કેઃ હમકો અલ્લાહ તઆલા ખુલી આંખોં સે દિખા દો,[૧] સો ઉનકે ઝુલ્મ (યાની ગુસ્તાખી) કી વજહ સે બિજલી ને ઉનકો પકડ લિયા, ફિર ઉનકે પાસ (હક કી) ખુલી નિશાનિયાં પહોંચ જાને કે બાદ ઉન્હોંને બછડે(વાંછરડે)કો મા'બૂદ બના લિયા, સો હમને ઉસ (ગલતી) કો માફ કર દિયા, ઔર હમને મૂસા (અલ.) કો સાફ (ખુલ્લા) ગલ્બા અતા કિયા થા. ﴾૧૫૩﴿ ઔર ઉનકા (તૌરાત પર અમલ કરને કા) ઇકરાર લેને કે લિયે હમને તૂર પહાડ કો ઉન પર ઉઠાયા થા ઔર હમને ઉનસે કહા થા કેઃ તુમ સજદહ કરતે હુવે (યાની સર ઝુકા કર) દરવાઝે મેં દાખિલ હોઓ, ઔર હમને ઉનસે કહા કેઃ તુમ સનીચર કે દિન મેં ઝિયાદતી મત કરો, ઔર હમને ઉનસે મઝબૂત અહદ (કરાર) લિયા થા. ﴾૧૫૪﴿ સો (હમને ઉનકો સઝા મેં મુબ્તલા કિયા) ઉન (બની ઇસ્રાઇલ) કે અપને અહદ કો તોડને કી વજહ સે,[૨] ઔર ઉનકે અલ્લાહ તઆલા કી આયતોં (યાની હુક્મોં) કા ઇન્કાર કરને કી વજહ સે, ઔર ઉનકે નબિયોં કો નાહક કત્લ કર દેને કી વજહ સે, ઔર ઉન (બની ઇસ્રાઇલ) કે ઇસ કેહને કી વજહ સે કેઃ ''હમારે દિલ તો ગિલાફ (પરદે) મેં મહફૂઝ હેં'' બલ્કે ઉનકે કુફ્ર કી વજહ સે અલ્લાહ તઆલા ને ઉન પર મોહર લગા દી હે, સો થોડી સી બાતોં કે સિવા વો કિસી બાત પર ભી ઇમાન નહીં લાતે.[૩] ﴾૧૫૫﴿

[૧] યાની અલ્લાહ તઆલા હમારી નઝરોં કે સામને આ જાવેં, નઉઝુબિલ્લાહ!

[૨] ઇસમેં બનીઇસરાઇલ પર અલગ અલગ સઝાઓં કે આને કી વજહ બતાઇ ગઇ હે.

[૩] ઔર નજાત કે લિયે મુકમ્મલ ઇમાન ચાહિયે, ઉનકે પાસ તો થોડા ઇમાન હે, ઔર વો કાબિલે કબૂલ નહીં હે. (દૂસરા તર્જુમા) સો થોડે સે (લોગ) હી ઇમાન લાતે હેં. (યાની કામિલ ઇમાન હઝરત અબ્દુલ્લાહ બિન સલામ રદિ. જૈસે કુછ હી હઝરાત ને કબૂલ કિયા.)

وَّبِكُفْرِهِمْ وَقَوْلِهِمْ عَلٰى مَرْيَمَ بُهْتَانًا عَظِيْمًا ﴿١٥٦﴾ وَّقَوْلِهِمْ اِنَّا قَتَلْنَا الْمَسِيْحَ عِيْسَى ابْنَ مَرْيَمَ رَسُوْلَ اللّٰهِ ۚ وَمَا
قَتَلُوْهُ وَمَا صَلَبُوْهُ وَلٰكِنْ شُبِّهَ لَهُمْ ؕ وَاِنَّ الَّذِيْنَ اخْتَلَفُوْا فِيْهِ لَفِيْ شَكٍّ مِّنْهُ ؕ مَا لَهُمْ بِهٖ مِنْ عِلْمٍ اِلَّا اتِّبَاعَ
الظَّنِّ ۚ وَمَا قَتَلُوْهُ يَقِيْنًا ﴿١٥٧﴾ بَلْ رَّفَعَهُ اللّٰهُ اِلَيْهِ ؕ وَكَانَ اللّٰهُ عَزِيْزًا حَكِيْمًا ﴿١٥٨﴾ وَاِنْ مِّنْ اَهْلِ الْكِتٰبِ اِلَّا لَيُؤْمِنَنَّ بِهٖ
قَبْلَ مَوْتِهٖ ۚ وَيَوْمَ الْقِيٰمَةِ يَكُوْنُ عَلَيْهِمْ شَهِيْدًا ﴿١٥٩﴾ فَبِظُلْمٍ مِّنَ الَّذِيْنَ هَادُوْا حَرَّمْنَا عَلَيْهِمْ طَيِّبٰتٍ اُحِلَّتْ
لَهُمْ وَبِصَدِّهِمْ عَنْ سَبِيْلِ اللّٰهِ كَثِيْرًا ﴿١٦٠﴾

ઔર ઉન (બની ઇસ્રાઇલ) કે કુફ્ર કરને કી વજહ સે, ઔર ઉનકે મરયમ પર બડે બોહતાન (આરોપ) કી બાત કેહને કી વજહ સે.﴾૧૫૬﴿ ઔર (ઇસી તરહ) ઉનકી ઇસ બાત કી વજહ સે કે હમને મસીહ મરયમ કે બેટે, અલ્લાહ તઆલા કે રસૂલ કો કત્લ કર દિયા થા;[૧] હાલાંકે ઉન્હોંને ઉસ (ઇસા અલ.) કો કત્લ નહીં કિયા ઔર ઉસકો સૂલી ભી નહીં દી; લેકિન (હકીકત કે બારે મેં) ઉનકો શુબહ (શક) હો ગયા થા, ઔર યકીનન જો લોગ ઉસ (ઇસા અલ.) કે બારે મેં અલગ અલગ બાતેં કર રહે હેં દર અસલ ઉસમેં વો શક (યાની ગલત ખ્યાલ) મેં પડે હેં, અટકલ કી (યાની ખ્યાલી) બાતોં પર ચલને કે સિવા ઉનકે પાસ ઇસ બારે મેં કોઇ (સહીહ) ઇલ્મ નહીં હે, ઔર યકીનન ઉન્હોંને ઉસ (ઇસા અલ.) કો કત્લ નહીં કિયા. ﴾૧૫૭﴿ બલ્કે અલ્લાહ તઆલા ને ઉસ (ઇસા અલ.) કો અપને પાસ (ઝિંદા આસમાનોં પર) ઉઠા લિયા થા, ઔર અલ્લાહ તઆલા તો બડે હી ઝબરદસ્ત હેં, બડી હિકમતવાલે હેં.﴾૧૫૮﴿ ઔર જિતને ભી અહલે કિતાબ હેં[૨] વો ઉસ પર ઉસ (ઇસા અલ.) કી મૌત સે પેહલે ઝરૂર ઇમાન લાવેંગે,[૩] ઔર કયામત કે દિન વો (ઇસા અલ.) ઉનકે ખિલાફ ગવાહી દેંગે.[૪] ﴾૧૫૯﴿ સો યહૂદિયોં કે ઝુલ્મ કી વજહ સે બહોત સારી પાકીઝા ચીઝેં જો (પેહલે સે) ઉનકે લિયે હલાલ થીં હમને ઉન પર હરામ કર દીં, ઔર ઉસકી વજહ યે ભી થી કે વો (યહૂદી લોગ) બહોત સે લોગોં કો અલ્લાહ તઆલા કે રાસ્તે સે રોકતે થે.﴾૧૬૦﴿

[૧] નબી કે લિયે કત્લ કી બાત નબી સે દુશ્મની કી દલીલ હે, જિસસે આદમી કાફિર બન જાતા હે.

[૨] (દૂસરા તર્જુમા) અહલે કિતાબ કી જિતની ભી જમાઅતેં હેં.

[૩] (દૂસરા તર્જુમા) જિતને ભી અહલે કિતાબ હેં વો અપની મૌત સે (ઝરા) પેહલે ઉસ (હઝરત ઇસા અલ.) પર ઝરૂર ઇમાન લાતે હેં, યાની જબ આલમે ગૈબ નઝર આને લગે તબ; હાલાંકે ઉસ વક્ત કિસી ચીઝ કા માનના ફાયદા નહીં દેતા.

[૪] ગવાહી યાની યહૂદીયોંને મુજે જુઠલાયા થા ઔર નસારા ને મુજે અલ્લાહ તઆલા કા બેટા માના થા.

وَّاَخۡذِهِمُ الرِّبٰوا وَقَدۡ نُهُوۡا عَنۡهُ وَاَكۡلِهِمۡ اَمۡوَالَ النَّاسِ بِالۡبَاطِلِ‌ؕ وَاَعۡتَدۡنَا لِلۡكٰفِرِيۡنَ مِنۡهُمۡ عَذَابًا اَلِيۡمًا ﴿۱۶۱﴾ لٰكِنِ الرّٰسِخُوۡنَ فِى الۡعِلۡمِ مِنۡهُمۡ وَالۡمُؤۡمِنُوۡنَ يُؤۡمِنُوۡنَ بِمَاۤ اُنۡزِلَ اِلَيۡكَ وَمَاۤ اُنۡزِلَ مِنۡ قَبۡلِكَ‌ وَالۡمُقِيۡمِيۡنَ الصَّلٰوةَ‌ وَالۡمُؤۡتُوۡنَ الزَّكٰوةَ وَالۡمُؤۡمِنُوۡنَ بِاللّٰهِ وَالۡيَوۡمِ الۡاٰخِرِ‌ؕ اُولٰٓـئِكَ سَنُؤۡتِيۡهِمۡ اَجۡرًا عَظِيۡمًا ﴿۱۶۲﴾

اِنَّاۤ اَوۡحَيۡنَاۤ اِلَيۡكَ كَمَاۤ اَوۡحَيۡنَاۤ اِلٰى نُوۡحٍ وَّالنَّبِيّٖنَ مِنۡۢ بَعۡدِهٖ‌ ۚ وَاَوۡحَيۡنَاۤ اِلٰۤى اِبۡرٰهِيۡمَ وَاِسۡمٰعِيۡلَ وَاِسۡحٰقَ وَيَعۡقُوۡبَ وَالۡاَسۡبَاطِ وَعِيۡسٰى وَاَيُّوۡبَ وَيُوۡنُسَ وَهٰرُوۡنَ وَسُلَيۡمٰنَ‌ ۚ وَاٰتَيۡنَا دَاوٗدَ زَبُوۡرًا ﴿۱۶۳﴾ وَرُسُلًا قَدۡ قَصَصۡنٰهُمۡ عَلَيۡكَ مِنۡ قَبۡلُ وَرُسُلًا لَّمۡ نَقۡصُصۡهُمۡ عَلَيۡكَ‌ ؕ وَكَلَّمَ اللّٰهُ مُوۡسٰى تَكۡلِيۡمًا ﴿۱۶۴﴾

और ઉનકે સૂદ (વ્યાજ) લેને કી વજહ સેઃ હાલાંકે ઉનકો (તૌરાત મેં) ઉસ (વ્યાજ લેને) સે મના કિયા ગયા થા, ઔર ઉનકે લોગોં કે માલોં કો નાહક (યાની ગલત ઔર નાજાઇઝ) તરીકે સે ખા જાને કી વજહ સે ઔર હમને ઉનમેં સે કાફિરોં કે લિયે દર્દનાક અઝાબ તૈયાર કર રખા હે.《૧૬૧》 લેકિન ઇન (અહલે કિતાબ) મેં સે જો ઇલ્મ મેં પક્કે હેં ઔર જો ઇમાનવાલે હેં જો તુમ પર ઉતારી ગઇ શરીઅત પર ઔર તુમસે પેહલે ઉતારી ગઇ શરીઅત પર ઇમાન લાતે હેં ઔર (વો) નમાઝ કાઇમ કરતે હેં ઔર ઝકાત દેતે હેં ઔર અલ્લાહ તઆલા ઔર કયામત કે દિન પર ઇમાન લાતે હેં ઐસે લોગોં કો હમ અનકરીબ બડા સવાબ દેંગે.[૧] 《૧૬૨》

(એ નબી!) યકીનન હમને તુમ્હારી તરફ ઐસી હી વહી ભેજી જૈસી વહી હમને નૂહ (અલ.) ઔર ઉનકે બાદવાલે નબિયોં પર ભેજી થી, ઔર ઇબ્રાહીમ (અલ.) ઔર ઇસ્માઇલ (અલ.) ઔર ઇસ્હાક (અલ.) ઔર યા'કૂબ (અલ.) ઔર ઉનકી અવલાદ (મેં જો નબી થે) ઔર ઇસા (અલ.) ઔર ઐયૂબ (અલ.) ઔર યૂનુસ (અલ.) ઔર હારૂન (અલ.) ઔર સુલૈમાન (અલ.) કી તરફ હમને વહી ભેજી, ઔર હમને દાવૂદ (અલ.) કો ઝબૂર (કિતાબ) દી.《૧૬૩》 ઔર (ઇસી તરહ) બહોત સારે રસૂલ ઐસે (હમને ભેજે) હેં કે હમને તુમ્હારે સામને ઉનકે વાકિઆત પેહલે સુના દિયે ઔર બહોત સારે રસૂલ ઐસે હેં કે ઉનકે વાકિઆત હમને (અબ તક) નહીં સુનાએ, ઔર અલ્લાહ તઆલા ને મૂસા (અલ.) કે સાથ ખાસ કલામ ફરમાયા.[૨] 《૧૬૪》

---

[૧] મા'લૂમ હુવા કે જો શરીઅતે મુહમ્મદી પર ઇમાન લે આએ ઉનકો માફ કર દિયા જાએગા.

[૨] (દૂસરા તર્જુમા) અલ્લાહ તઆલા ને મૂસા (અલ.) કે સાથ (ફરિશ્તે કે વાસ્તે કે બગૈર) બહોત સારી બાત ચીત કી.

رُسُلًا مُّبَشِّرِيْنَ وَمُنْذِرِيْنَ لِئَلَّا يَكُوْنَ لِلنَّاسِ عَلَى اللّٰهِ حُجَّةٌ بَعْدَ الرُّسُلِ ؕ وَكَانَ اللّٰهُ عَزِيْزًا حَكِيْمًا ﴿۱۶۵﴾ لٰكِنِ اللّٰهُ يَشْهَدُ بِمَآ اَنْزَلَ اِلَيْكَ اَنْزَلَهٗ بِعِلْمِهٖ ۚ وَالْمَلٰٓئِكَةُ يَشْهَدُوْنَ ؕ وَكَفٰى بِاللّٰهِ شَهِيْدًا ﴿۱۶۶﴾ اِنَّ الَّذِيْنَ كَفَرُوْا وَصَدُّوْا عَنْ سَبِيْلِ اللّٰهِ قَدْ ضَلُّوْا ضَلٰلًا بَعِيْدًا ﴿۱۶۷﴾ اِنَّ الَّذِيْنَ كَفَرُوْا وَظَلَمُوْا لَمْ يَكُنِ اللّٰهُ لِيَغْفِرَ لَهُمْ وَلَا لِيَهْدِيَهُمْ طَرِيْقًا ﴿۱۶۸﴾ اِلَّا طَرِيْقَ جَهَنَّمَ خٰلِدِيْنَ فِيْهَآ اَبَدًا ؕ وَكَانَ ذٰلِكَ عَلَى اللّٰهِ يَسِيْرًا ﴿۱۶۹﴾ يٰٓاَيُّهَا النَّاسُ قَدْ جَآءَكُمُ الرَّسُوْلُ بِالْحَقِّ مِنْ رَّبِّكُمْ فَاٰمِنُوْا خَيْرًا لَّكُمْ ؕ

ઉન સબ રસૂલોં કો (ઈમાનવાલોં કો જન્નત કી) ખુશખબરી સુનાનેવાલે ઔર (કાફિરોં કો જહન્નમ કા) ડર સુનાનેવાલે બના કર હમને ઇસ લિયે ભેજા; તાકે રસૂલોં કે (આ જાને કે) બાદ લોગોં કો અલ્લાહ તઆલા કે સામને ઉઝ્ર (યાની દલીલબાઝી, બહાના) કરને કા કોઇ મોકા ન રહે, ઔર અલ્લાહ તઆલા તો બડે ઝબરદસ્ત, બડી હિકમતવાલે હૈં.﴾૧૬૫﴿ (લોગ માનેં કે ન માનેં) લેકિન અલ્લાહ તઆલા (ખૂદ) ઇસ બાત કી ગવાહી દેતે હૈં કે જો કુછ આપ પર (ઇસ કિતાબ કુર્આન કે ઝરિયે) ઉતારા હે, ઉસકો અપને (ખાસ) ઇલ્મ સે ઉતારા હે,[૧] ઔર ફરિશ્તે ભી ગવાહી દેતે હૈં ઔર (યૂં તો) અલ્લાહ તઆલા ગવાહી દેને કે લિયે કાફી હૈં.﴾૧૬૬﴿ યકીનન જિન લોગોં ને કુફ્ર કિયા ઔર (દૂસરોં કો) અલ્લાહ તઆલા કે રાસ્તે સે રોકા, પક્કી બાત હે કે વો ભટક કર ગુમરાહી મેં બહોત દૂર નિકલ ગએ હૈં.﴾૧૬૭﴿ યકીની બાત હે કે જિન લોગોં ને કુફ્ર કિયા ઔર ઝુલ્મ કિયા,[૨] અલ્લાહ તઆલા ઉનકો હરગિઝ માફ કરનેવાલે નહીં હૈં, ઔર ઉનકો (હિદાયત કા) રાસ્તા ભી દિખલાનેવાલે નહીં હૈં.﴾૧૬૮﴿ મગર જહન્નમ કા રાસ્તા (ઉનકો દિખાયા જાએગા) જિસ (જહન્નમ) મેં વો હમેશા હમેશા રહેંગે, ઔર યે (સઝા દેના) અલ્લાહ તઆલા કે લિયે બહોત આસાન હે.﴾૧૬૯﴿ એ લોગો! પક્કી બાત યે હે કે તુમ્હારે રબ કી તરફ સે તુમ્હારે પાસ (એક) રસૂલ હક બાત લે કર કે આ ચુકે, સો તુમ (ઉસ રસૂલ પર) ઈમાન લે આઓ, તુમ્હારા ભલા હોગા,[૩]

---

[૧] યા ખાસ ઇલ્મ કે સાથ.

[૨] યાની સચ્ચી બાત કો છુપા કર દૂસરોં કો ઈમાન સે રોક કર ઝુલ્મ કિયા, યાની દૂસરોં કા ભી નુકસાન કર રહે હૈં.

[૩] (દૂસરા તર્જુમા) તુમ્હારે લિયે વહી બેહતર હે; યાની દુનિયા ઔર આખિરત દોનોં મેં ભલાઇ હે.

وَاِنۡ تَكۡفُرُوۡا فَاِنَّ لِلّٰهِ مَا فِى السَّمٰوٰتِ وَالۡاَرۡضِ‌ؕ وَكَانَ اللّٰهُ عَلِيۡمًا حَكِيۡمًا ﴿۱۷۰﴾ يٰۤاَهۡلَ الۡكِتٰبِ لَا تَغۡلُوۡا فِىۡ دِيۡـنِكُمۡ وَلَا تَقُوۡلُوۡا عَلَى اللّٰهِ اِلَّا الۡحَـقَّ‌ؕ اِنَّمَا الۡمَسِيۡحُ عِيۡسَى ابۡنُ مَرۡيَمَ رَسُوۡلُ اللّٰهِ وَكَلِمَتُهٗ‌ ۚ اَ لۡقٰٮهَاۤ اِلٰى مَرۡيَمَ وَ رُوۡحٌ مِّنۡهُ‌ فَاٰمِنُوۡا بِاللّٰهِ وَرُسُلِهٖ‌ ۚ وَلَا تَقُوۡلُوۡا ثَلٰثَةٌ‌ ؕ اِنۡتَهُوۡا خَيۡرًا لَّـكُمۡ‌ ؕ اِنَّمَا اللّٰهُ اِلٰـهٌ وَّاحِدٌ ‌ؕ سُبۡحٰنَهٗۤ اَنۡ يَّكُوۡنَ لَهٗ وَلَدٌ‌ ۘ لَهٗ مَا فِى السَّمٰوٰتِ وَمَا فِى الۡاَرۡضِ‌ ؕ وَكَفٰى بِاللّٰهِ وَكِيۡلًا ﴿۱۷۱﴾

ઔર અગર (અબ ભી) તુમ ઇન્કાર કરોગે તો (તુમ્હારા હી નુકસાન હે, અલ્લાહ તઆલા કા કોઇ નુકસાન નહીં) ઇસ લિયે કે યકીની બાત હે કે આસમાનોં ઔર ઝમીન મેં જો કુછ હે વો અલ્લાહ તઆલા કી માલિકી મેં હે, ઔર અલ્લાહ તઆલા હર બાત કો જાનનેવાલે, બડી હિકમતવાલે હેં.﴾૧૭૦﴿ એ કિતાબવાલો! તુમ અપને દીન મેં મુબાલગા મત કરો,[૧] ઔર તુમ અલ્લાહ તઆલા કે બારે મેં હક બાત કે સિવા કોઇ (ગલત) બાત ન કહો,[૨] પક્કી બાત યે હે કે મસીહ ઇસા, મરયમ કા બેટા, અલ્લાહ તઆલા કા એક રસૂલ હે, ઔર ઉસ (અલ્લાહ તઆલા) કા એક કલિમહ હે,[૩] જિસકો ઉસ (અલ્લાહ તઆલા) ને (જિબ્રઇલ અલ. કે વાસ્તે સે) મરયમ તક પહોંચાયા હે, ઔર ઉસ (અલ્લાહ તઆલા) કી તરફ સે એક રૂહ (યાની જાનદાર ચીઝ) હે,[૪] સો તુમ અલ્લાહ તઆલા પર ઔર ઉસકે રસૂલોં પર ઇમાન લાઓ, ઔર (ખુદા) તીન હેં ઐસી બાત મત કહો, ઇસ શિર્ક કી બાત કો તુમ છોડ દો, તુમ્હારે લિયે (યહી) બેહતર હે, યકીની બાત હે કે અલ્લાહ તઆલા હી એક મા'બૂદ હે, અપને લિયે બેટે કે હોને સે વો (અલ્લાહ તઆલા) પાક હે, આસમાનોં મેં જો કુછ હે ઔર ઝમીન મેં જો કુછ હે વો ઉસ (અલ્લાહ તઆલા) કી માલિકી મેં હે ઔર અલ્લાહ તઆલા કામ બનાને કે લિયે કાફી હેં.﴾૧૭૧﴿

---

[૧] (દૂસરા તર્જુમા) તુમ તુમ્હારે દીન મેં હદ સે આગે મત બઢો. 'لَا تَغۡلُوۡا' કા હાસિલ યે હે કે ઇન્સાન અપને યા અપને જૈસે અકીદે, આ'માલ, દીની કામ કે તરીકે મેં અપને ખિલાફ દૂસરોં પર રદ કરને મેં, કમી નિકાલને મેં મુબાલગા સે કામ લેવે.[૨] જો બાત દીન મેં નહીં હે, ઉસકો અપની તરફ સે દીન મેં દાખિલ મત કરો.[૩] ઝાહિરી સબબ યાની મર્દ કે બગૈર સિર્ફ અલ્લાહ તઆલા કે કલિમહ 'કુન' યાની 'હો જા' સે પૈદા હુવે. યા નિશાની કા મા'ના અલ્લાહ તઆલા કી કુદરત કી નિશાની.

[૪] (૧) રૂહ કા એક મા'ના અલ્લાહ તઆલા કા હુક્મ ભી હોતા હે.(૨) રૂહ રહમત કે મા'ના મેં ભી હોતા હે. યાની હઝરત ઇસા અલ. અલ્લાહ તઆલા કી તરફ સે રહમત હે.(૩) રૂહ સે રૂહાની હયાત મુરાદ હે; યાની હઝરત ઇસા અલ. કા નબી બનના ઇન્સાનોં કે દિલોં મેં રૂહાની હયાત કા ઝરિયા હે.(૪) અરબી ઇબારત મે એક લફઝ 'ઝી' મહઝૂફ હે, અબ અસલ ઇબારત ઝી રૂહ હુઇ અબ ઝી રૂહ કા મા'ના હોગાઃ રૂહવાલે, ઔર અલ્લાહ તઆલા કી તરફ નિસ્બત બતૌરે શર્ફ હે. (૫) રાઝ કા મા'નાઃ આપકા બગૈર બાપ કે પૈદા હોના અલ્લાહ તઆલા કા રાઝ હે.

لَنْ يَّسْتَنْكِفَ الْمَسِيْحُ اَنْ يَّكُوْنَ عَبْدًا لِّلّٰهِ وَلَا الْمَلٰٓئِكَةُ الْمُقَرَّبُوْنَ ؕ وَمَنْ يَّسْتَنْكِفْ عَنْ عِبَادَتِهٖ
وَيَسْتَكْبِرْ فَسَيَحْشُرُهُمْ اِلَيْهِ جَمِيْعًا ﴿۱۷۲﴾ فَاَمَّا الَّذِيْنَ اٰمَنُوْا وَعَمِلُوا الصّٰلِحٰتِ فَيُوَفِّيْهِمْ اُجُوْرَهُمْ وَيَزِيْدُهُمْ مِّنْ
فَضْلِهٖ ۚ وَاَمَّا الَّذِيْنَ اسْتَنْكَفُوْا وَاسْتَكْبَرُوْا فَيُعَذِّبُهُمْ عَذَابًا اَلِيْمًا ۙ وَّلَا يَجِدُوْنَ لَهُمْ مِّنْ دُوْنِ اللّٰهِ وَلِيًّا وَّلَا
نَصِيْرًا ﴿۱۷۳﴾ يٰٓاَيُّهَا النَّاسُ قَدْ جَآءَكُمْ بُرْهَانٌ مِّنْ رَّبِّكُمْ وَاَنْزَلْنَآ اِلَيْكُمْ نُوْرًا مُّبِيْنًا ﴿۱۷۴﴾ فَاَمَّا الَّذِيْنَ اٰمَنُوْا بِاللّٰهِ
وَاعْتَصَمُوْا بِهٖ فَسَيُدْخِلُهُمْ فِيْ رَحْمَةٍ مِّنْهُ وَفَضْلٍ ۙ وَّيَهْدِيْهِمْ اِلَيْهِ صِرَاطًا مُّسْتَقِيْمًا ﴿۱۷۵﴾

મસીહ અલ્લાહ તઆલા કા બંદા હોને મેં હરગિઝ આર (શર્મ કી બાત) નહીં સમજતે, ઔર ન તો મુકર્રબ ફરિશ્તે (અલ્લાહ તઆલા કા બંદા હોને મેં આર સમજતે હેં), ઔર જિસકો ભી ઉસ (અલ્લાહ તઆલા) કી બંદગી સે આર આતી હે ઔર વો તકબ્બુર કરતા હે, તો (ઉસકો સમજ લેના ચાહિયે કે) અનકરીબ વો (અલ્લાહ તઆલા) ઉન સબકો અપને પાસ જમા કરેંગે.﴾૧૭૨﴿ સો જો લોગ ઇમાન લાએ ઔર ઉન્હોંને નેક કામ કિયે, તો અલ્લાહ તઆલા ઉનકો ઉનકા પૂરા સવાબ દેંગે, ઔર ઉનકો વો (અલ્લાહ તઆલા) અપને ફઝલ સે (ઉસસે ભી) ઝિયાદહ દેંગે, ઔર જિન લોગોં ને (અલ્લાહ તઆલા કી ઇબાદત કો) આર સમજા, ઔર તકબ્બુર કિયા તો વો (અલ્લાહ તઆલા) ઉનકો દર્દનાક અઝાબ દેંગે, ઔર ઉનકો અલ્લાહ તઆલા કે સિવા ન તો કોઇ હિમાયતી મિલેગા, ઔર ન કોઇ મદદગાર (મિલેગા).﴾૧૭૩﴿ એ લોગો! પક્કી બાત યે હે કે તુમ્હારે પાસ તુમ્હારે રબ કી તરફ સે બડી દલીલ (ખૂદ હુઝૂર સલ્લલ્લાહુ અલયહિ વસલ્લમ કી ઝાત) આ ચુકી, ઔર હમને તુમ્હારી તરફ સાફ નૂર (યાની કુર્આન) ઉતાર દિયા હે.[૧] ﴾૧૭૪﴿ સો જો લોગ અલ્લાહ તઆલા પર ઇમાન લાએ ઔર ઉસ (અલ્લાહ તઆલા કે દીન) કો મઝબૂતી સે પકડ લિયા તો વો (અલ્લાહ તઆલા) અનકરીબ ઐસે લોગોં કો અપની રહમત ઔર ફઝલ મેં દાખિલ કરેંગે ઔર વો (અલ્લાહ તઆલા) ઉનકો અપને પાસ પહોંચને કા સીધા રાસ્તા બતલા દેંગે.[૨] ﴾૧૭૫﴿

---

[૧] (દૂસરા તર્જુમા) ઐસી રોશ્ની ઉતારી જો (સચ્ચાઇ કો) પૂરી તરહ ઝાહિર કર દે.

[૨] (દૂસરા તર્જુમા) (અલ્લાહ તઆલા) ઉનકો અપની તરફ આનેવાલે સીધે રાસ્તે પર પહોંચા દેંગે.

يَسۡتَفۡتُوۡنَكَ ؕ قُلِ اللّٰهُ يُفۡتِيۡكُمۡ فِى الۡكَلٰلَةِ ؕ اِنِ امۡرُؤٌا هَلَكَ لَيۡسَ لَهٗ وَلَدٌ وَّلَهٗۤ اُخۡتٌ فَلَهَا نِصۡفُ مَا تَرَكَ ۚ وَهُوَ يَرِثُهَاۤ اِنۡ لَّمۡ يَكُنۡ لَّهَا وَلَدٌ ؕ فَاِنۡ كَانَتَا اثۡنَتَيۡنِ فَلَهُمَا الثُّلُثٰنِ مِمَّا تَرَكَ ؕ وَاِنۡ كَانُوۡۤا اِخۡوَةً رِّجَالًا وَّنِسَآءً فَلِلذَّكَرِ مِثۡلُ حَظِّ الۡاُنۡثَيَيۡنِ ؕ يُبَيِّنُ اللّٰهُ لَكُمۡ اَنۡ تَضِلُّوۡا ؕ وَاللّٰهُ بِكُلِّ شَىۡءٍ عَلِيۡمٌ ﴿۱۷۶﴾

(એ નબી!) વો લોગ તુમસે (કલાલા કા) શરઇ હુક્મ પૂછતે હેં, તો તુમ જવાબ દો કેઃ અલ્લાહ તઆલા તુમકો કલાલા કે બારે મેં શરઇ હુક્મ બતલાતે હેં, અગર ઐસા શખ્સ મર જાવે કે ઉસકી કોઇ અવલાદ ન હો, ઔર ઉસકી (હકીકી યા બાપ શરીક) બહન હો તો ઉસ (બહન) કો ઉસ (મરનેવાલે) કે છોડે હુવે માલ કા આધા હિસ્સા મિલેગા, ઔર અગર ઉસ (બહન) કી અવલાદ ન હો[૧] તો વો (ભાઇ) ઉસ (બહન કે પૂરે માલ) કા વારિસ હોગા, ફિર અગર (મરનેવાલે કી) દો બહનેં (યા ઝિયાદહ) હોં તો ઉન દોનોં (બહનોં) કો ઉસ (ભાઇ) કે છોડે હુવે (માલ) મેં સે દો તિહાઇ (હિસ્સા) મિલેગા, ઔર અગર (મરનેવાલે કે) મર્દ (ભાઇ ભી) ઔર ઔરતેં (બહન ભી) વારિસ હોં તો દો ઔરતોં કે બરાબર એક મર્દ કો હિસ્સા મિલેગા,[૨] અલ્લાહ તઆલા તુમ્હારે લિયે (હુક્મોં કો) ખોલ ખોલ કર બયાન ફરમાતે હેં; તાકે તુમ ગુમરાહ ન હો જાઓ, ઔર અલ્લાહ તઆલા તો હર ચીઝ કો અચ્છી તરહ જાનતે હેં.﴿૧૭૬﴾

[૧] માં-બાપ ભી ન હો ઔર બહેન મર જાવે, ભાઇ ઝિંદા હો.

[૨] યાની ભાઇ કો ડબલ ઔર બહેન કો સીંગલ હિસ્સા મિલેગા.

સૂરએ માઇદહ

યે સૂરત મદની હે, ઇસમેં એક સો બીસ (૧૨૦) આયતેં હેં. સૂરએ ફતહ કે બાદ ઔર સૂરએ તૌબા સે પેહલે એક સો બારહ (૧૧૨) નંબર પર નાઝિલ હુઇ.

''માઇદહ'' દસ્તરખાન કો કેહતે હેં, હઝરત ઇસા અલ. કે માનનેવાલે હવારી હઝરાત ને જબ દરખાસ્ત કી, ઉસ પર અલ્લાહ તઆલા ને આસમાન સે દસ્તરખાન નાઝિલ ફરમાયા થા.

ઇસ સૂરત કા એક નામ ''સૂરએ ઉકૂદ'' ભી હે, ઇસ સૂરત મેં નિકાહ, મહર, કસમ, અમાન, અમાનત, ઔર વસિય્યત વગૈરહ મામલોં કા તઝકિરહ હે.

بِسۡمِ اللّٰہِ الرَّحۡمٰنِ الرَّحِیۡمِ ○

یٰۤاَیُّہَا الَّذِیۡنَ اٰمَنُوۡۤا اَوۡفُوۡا بِالۡعُقُوۡدِ ۬ؕ اُحِلَّتۡ لَکُمۡ بَہِیۡمَۃُ الۡاَنۡعَامِ اِلَّا مَا یُتۡلٰی عَلَیۡکُمۡ غَیۡرَ مُحِلِّی الصَّیۡدِ
وَ اَنۡتُمۡ حُرُمٌ ؕ اِنَّ اللّٰہَ یَحۡکُمُ مَا یُرِیۡدُ ﴿۱﴾ یٰۤاَیُّہَا الَّذِیۡنَ اٰمَنُوۡا لَا تُحِلُّوۡا شَعَآئِرَ اللّٰہِ وَ لَا الشَّہۡرَ الۡحَرَامَ وَ لَا الۡہَدۡیَ وَ لَا
الۡقَلَآئِدَ وَ لَاۤ آٰمِّیۡنَ الۡبَیۡتَ الۡحَرَامَ یَبۡتَغُوۡنَ فَضۡلًا مِّنۡ رَّبِّہِمۡ وَ رِضۡوَانًا ؕ وَ اِذَا حَلَلۡتُمۡ فَاصۡطَادُوۡا ؕ

અલ્લાહ તઆલા કે નામ સે (મેં શુરૂ કરતા હું) જિનકી રહમત સબકે લિયે હે, જો બહોત ઝિયાદહ રહમ કરનેવાલે હેં.

એ ઈમાનવાલો! તુમ કોલો કરાર (વાદો) કો પૂરા કરો,[૧] તુમ્હારે લિયે ચોપાયોં કી કિસમ કે તમામ જાનવર હલાલ કર દિયે ગએ હેં,[૨] સિવાયે ઉન (જાનવરોં) કે, કે (જિનકા હરામ હોના) તુમકો (આગેવાલી આયત મેં) પઢ કર સુના દિયા જાએગા, (લેકિન) જબ તુમ એહરામ કી હાલત (ઔર હરમ કી હદ) મેં હો તો તુમ (ઉનમેં જો) શિકાર (કે જાનવર હેં ઉન) કો હલાલ મત સમજના, યકીની બાત હે કે અલ્લાહ તઆલા જો ચાહતે હેં (ઉસકા) હુકમ દેતે હેં.﴿૧﴾ એ ઈમાનવાલો! તુમ અલ્લાહ તઆલા (કે દીન) કી નિશાનિયોં કો હલાલ મત સમજો[૩] ઔર ન એહતેરામ કે મહીને કો[૪] ઔર ન હદી (યાની જો કુર્બાની કા જાનવર હરમ લે જાયા જા રહા હો ઉસ) કો ઔર ન જિન (જાનવરોં) કે ગલે મેં પટ્ટા ડાલા ગયા હો ઉનકો, ઔર ન ઉન લોગોં કો જો અપને રબ કા ફઝ્લ ઔર ખુશી હાસિલ કરને કે લિયે એહતેરામવાલે ઘર (યાની કા'બા) કે ઈરાદે સે જા રહે હોં,[૫] ઔર જબ તુમ (એહરામ ખોલ કર કે) હલાલ હો જાઓ તો તુમ શિકાર (કરના ચાહો તો) કર લો,

---

[૧] આયત મેં લફ્ઝ હે ''عُقُوۡدِ'' યે ''عَقۡد'' કા બહુવચન હે, ઉસકે અલગ અલગ મા'ના હોતે હેં.

(૧) અક્દ કે મા'ના કરાર હો તો ચૂંકે ગાંઠ કી તરહ કરાર ભી બાંધા જાતા હે ઈસ લિયે ઉસે અક્દ કેહતે હેં. અલ્લાહ તઆલા ને બંદોં સે ઈમાન ઔર ફરમાંબરદારી કે બારે મેં જો કરાર લિયા હે, યાની અલ્લાહ તઆલા કે તમામ હુક્મોં કો પૂરા કરના.

(૨) લોગોં કે આપસ કે જાઈઝ કામોં કે મુઆહદે (કોલો કરાર).

(૩) આપસ મેં મદદ કરને કે લિયે બાત પક્કી કરના.

(૪) દો શખ્સ યા દો જમાઅત કે બીચ કોઈ કામ કરને યા છોડને કી જો જાઈઝ પાબંદી એક દૂસરે પર ડાલી જાએ.

[૨] ઉંટ, બકરી, ગાય ઈસ તરહ કે પાલતુ જાનવર કો અરબી મેં 'اَنۡعَام' ઔર ઉર્દુ મેં મવેશી કેહતે હેં, જાનવરોં કી બોલી સમજ મેં નહીં આતી ઈસ લિયે ઉનકો 'બહીમા' કેહતે હેં.(બાકી હાશીયા અગલે સફહા પર)

وَلَا يَجۡرِمَنَّكُمۡ شَنَاٰنُ قَوۡمٍ اَنۡ صَدُّوۡكُمۡ عَنِ الۡمَسۡجِدِ الۡحَرَامِ اَنۡ تَعۡتَدُوۡا ۘ وَتَعَاوَنُوۡا عَلَى الۡبِرِّ وَالتَّقۡوٰى ۖ وَلَا
تَعَاوَنُوۡا عَلَى الۡاِثۡمِ وَالۡعُدۡوَانِ ۖ وَاتَّقُوا اللّٰهَ ؕ اِنَّ اللّٰهَ شَدِيۡدُ الۡعِقَابِ ﴿۲﴾ حُرِّمَتۡ عَلَيۡكُمُ الۡمَيۡتَةُ وَالدَّمُ وَلَحۡمُ
الۡخِنۡزِيۡرِ وَمَاۤ اُهِلَّ لِغَيۡرِ اللّٰهِ بِهٖ وَالۡمُنۡخَنِقَةُ وَالۡمَوۡقُوۡذَةُ وَالۡمُتَرَدِّيَةُ وَالنَّطِيۡحَةُ وَمَاۤ اَكَلَ السَّبُعُ اِلَّا مَا ذَكَّيۡتُمۡ ۗ
وَمَا ذُبِحَ عَلَى النُّصُبِ وَاَنۡ تَسۡتَقۡسِمُوۡا بِالۡاَزۡلَامِ ؕ ذٰلِكُمۡ فِسۡقٌ ؕ

ઔર જિસ કોમ કે સાથ ઇસ વજહ સે દુશ્મની હો કે ઉન્હોંને તુમકો મસ્જિદે હરામ સે રોકા થા યે (દુશ્મની) ઇસ બાત પર તુમકો ન ઉભારે કે તુમ (ઉન પર) ઝિયાદતી (ઝુલ્મ) કરને લગો, ઔર તુમ નેકી ઔર તકવા (કે કામ) મેં એક દૂસરે કી મદદ કિયા કરો ઔર ગુનાહ ઔર ઝુલ્મ (કે કામ) મેં તુમ એક દૂસરે કી મદદ મત કિયા કરો, ઔર તુમ અલ્લાહ તઆલા સે ડરો, યકીનન અલ્લાહ તઆલા કા અઝાબ બડા સખ્ત હે.﴾૨﴿ તુમ્હારે લિયે હરામ કર દિયા ગયા હે મુરદાર (જાનવર) ઔર (બેહને વાલા) ખૂન ઔર સુવ્વર કા ગોશ્ત ઔર વો (જાનવર) જિસ પર અલ્લાહ તઆલા કે સિવા કિસી ઔર કા નામ પુકારા ગયા હો, ઔર જો (જાનવર) ગલા ઘોંટને સે મરા હો ઔર જો (જાનવર) ચોટ ખાને સે મર ગયા હો, ઔર જો (જાનવર ઉપર સે) ગિર કર મર ગયા હો ઔર જો (જાનવર કિસી જાનવર કે) સીંગ મારને સે મરા હો ઔર જિસ (જાનવર) કો કિસી ફાડ ખાનેવાલે જાનવર ને (ફાડ) ખાયા હો (ઔર વો મર જાવે); મગર યે કે (મરને સે પેહલે) તુમ ઉસકો ઝબ્હ કર દો (તો ઉસકો ખાના હલાલ હે) ઔર વો (જાનવર ભી હરામ હે) જિનકો મુર્તીયોં કે થાન[૧] પર ઝબહ કિયા ગયા હો, ઔર યે બાત ભી (હરામ હે) કે જુગાર કે તીરોં સે તુમ (ગોશ્ત વગૈરહ) તકસીમ કરો,[૨] યે સબ બાતેં બડે ગુનાહ હેં,

➲[૩] અદબ ઔર એહતેરામ હી ન હો ઐસા ઉસકે સાથ બરતાવ ન કરો.
'**شَعَآئِرَ**' શઆઇર કેહતે હેં જો ચીઝેં હક તઆલા કી અઝમત ઔર મા'બૂદ હોને કે લિયે ખાસ અલામત કરાર દી ગઇ હો, ઇસી તરહ જો ચીઝ ઉર્ફ મેં મુસલમાન હોને કી અલામત (નિશાની) સમજી જાએ, જૈસેઃ મસ્જિદ, કુર્આન, દીની હુક્મ, મક્કા, મદીના મેં ખાસ ખાસ જગહેં, અઝાન, ખત્ના, હજ, જમાઅત કે સાથ નમાઝ વગૈરહ.

[૪] રજબ, ઝિલ કઅદહ, ઝિલ હિજ્જહ ઔર મુહર્રમ યે ચાર મહીને મુરાદ હેં.

[૫] યાની ઉન સબકી બે અદબી મત કરો ઔર ઉનકે અદબ કા લિહાઝ રખો.

ઇસ સફે કાઃ

[૧] અલ્લાહ તઆલા કે સિવા દૂસરોં કી ઇબાદત (પૂજા) કી જગા.

[૨] (દૂસરા તર્જુમા) (યે ભી હરામ હે) કે ફાલ કે તીરોં સે તુમ કિસ્મત મા'લૂમ કરો.

اَلْيَوْمَ يَئِسَ الَّذِيْنَ كَفَرُوْا مِنْ دِيْنِكُمْ فَلَا تَخْشَوْهُمْ وَاخْشَوْنِ ؕ اَلْيَوْمَ اَكْمَلْتُ لَكُمْ دِيْنَكُمْ وَاَتْمَمْتُ عَلَيْكُمْ نِعْمَتِيْ وَرَضِيْتُ لَكُمُ الْاِسْلَامَ دِيْنًا ؕ فَمَنِ اضْطُرَّ فِيْ مَخْمَصَةٍ غَيْرَ مُتَجَانِفٍ لِّاِثْمٍ ۙ فَاِنَّ اللّٰهَ غَفُوْرٌ رَّحِيْمٌ ۝٣ يَسْـَٔلُوْنَكَ مَاذَاۤ اُحِلَّ لَهُمْ ؕ قُلْ اُحِلَّ لَكُمُ الطَّيِّبٰتُ ۙ وَمَا عَلَّمْتُمْ مِّنَ الْجَوَارِحِ مُكَلِّبِيْنَ تُعَلِّمُوْنَهُنَّ مِمَّا عَلَّمَكُمُ اللّٰهُ ۫ فَكُلُوْا مِمَّاۤ اَمْسَكْنَ عَلَيْكُمْ وَاذْكُرُوا اسْمَ اللّٰهِ عَلَيْهِ ۪ وَاتَّقُوا اللّٰهَ ؕ اِنَّ اللّٰهَ سَرِيْعُ الْحِسَابِ ۝٤

આજ કે દિન કાફિર લોગ તુમ્હારે દીન સે નાઉમ્મીદ હો ગએ હૈં,[૧] લિહાઝા (એ મુસલમાનો!) તુમ ઇન (કાફિરોં) સે મત ડરો, ઔર મુજ હી સે તુમ ડરો, આજ મેં ને તુમ્હારે લિયે તુમ્હારા દીન (હર તરહ સે) મુકમ્મલ કર દિયા, ઔર તુમ પર અપની નેઅમત મેં ને પૂરી કર દી,[૨] ઔર મેં ને તુમ્હારે લિયે ઇસ્લામ કો દીન કે તૌર પર (હમેશા કે લિયે) પસંદ કિયા,[૩] હાં! જો આદમી સખ્ત ભૂક કી વજહ સે મજબૂર હો જાએ[૪] શર્ત યે હે કે ગુનાહ કી તરફ માઇલ ન હો[૫] તો યકીનન અલ્લાહ તઆલા બડે બખ્શનેવાલે, બડે મહેરબાન હૈં.《૩》 વો લોગ તુમસે સવાલ કરતે હૈં કે કયા ચીઝેં ઉનકે લિયે હલાલ કી ગઇ હૈં? તો (જવાબ મેં) કહોઃ તમામ પાકીઝા ચીઝેં તુમ્હારે લિયે હલાલ કી ગઇ હૈં, ઔર જિન શિકારી જાનવરોં કો તુમને શિકાર પર દોડાને કો સધા લિયા (ટ્રેઇન કર લિયા) હો જબ કે તુમને ઉનકો વો તરીકે સિખલાએ હોં જો અલ્લાહ તઆલા ને તુમકો સિખલાએ હૈં, વો (શિકારી જાનવર) જિસ (જાનવર) કો (શિકાર કર કે) તુમ્હારે લિયે પકડ રખેં તો ઉસમેં સે તુમ ખાઓ[૬] ઔર ઉસ (શિકારી જાનવર કો દોડાતે વક્ત ઉસ) પર તુમ અલ્લાહ તઆલા કા નામ પઢ લિયા કરો, ઔર તુમ અલ્લાહ તઆલા સે ડરો, યકીનન અલ્લાહ તઆલા બહોત જલ્દ હિસાબ લેનેવાલે હૈં.《૪》

---

[૧] યાની ઇસ્લામ ખત્મ ભી ન હોગા ઔર કભી હારેગા ભી નહીં.

[૨] દીની નેઅમત યે કે શરીઅત મુકમ્મલ હો ગઇ, દુનિયા કી નેઅમત યે કે મુસલમાનોં કો તાકત ઔર મઝબૂતી મિલ ગઇ.

'اَكْمَلْتُ لَكُمْ دِيْنَكُمْ وَاَتْمَمْتُ' આયત મેં એક લફઝ હે 'ઇક્માલ' ઔર એક લફઝ હે 'ઇત્મામ'. ઇકમાલ કેહતે હૈં કિસી ચીઝ સે જો ગર્ઝ ઔર મકસૂદ હો વો પૂરા હો જાએ. ઇત્મામ કેહતે હૈં દૂસરી ચીઝ કી ઝરૂરત ન રહે.

[૩] લિહાઝા પૂરે દીન પર તુમ અમલ કરો.

[૪] ઔર મજબૂરી મેં હરામ ચીઝ મેં સે કુછ ખા લેવે.

[૫] યાની ઝરૂરત સે ઝિયાદહ ન ખાએ ઔર ખાને મેં મઝા લેના મકસદ ન હો.

[૬] યહાં ખાસ તૌર પર મુરાદ કુત્તે, બાઝ ઔર ઉન જૈસે જાનવર જિનકો શિકાર કી ટ્રેનીંગ દી ગઇ હો

اَلْيَوْمَ اُحِلَّ لَكُمُ الطَّيِّبٰتُ ؕ وَطَعَامُ الَّذِيْنَ اُوْتُوا الْكِتٰبَ حِلٌّ لَّكُمْ ۖ وَطَعَامُكُمْ حِلٌّ لَّهُمْ ؗ وَالْمُحْصَنٰتُ مِنَ الْمُؤْمِنٰتِ وَالْمُحْصَنٰتُ مِنَ الَّذِيْنَ اُوْتُوا الْكِتٰبَ مِنْ قَبْلِكُمْ اِذَاۤ اٰتَيْتُمُوْهُنَّ اُجُوْرَهُنَّ مُحْصِنِيْنَ غَيْرَ مُسٰفِحِيْنَ وَلَا مُتَّخِذِيْۤ اَخْدَانٍ ؕ وَمَنْ يَّكْفُرْ بِالْاِيْمَانِ فَقَدْ حَبِطَ عَمَلُهٗ ؗ وَهُوَ فِى الْاٰخِرَةِ مِنَ الْخٰسِرِيْنَ ۟۵ ع

يٰۤاَيُّهَا الَّذِيْنَ اٰمَنُوْۤا اِذَا قُمْتُمْ اِلَى الصَّلٰوةِ فَاغْسِلُوْا وُجُوْهَكُمْ وَاَيْدِيَكُمْ اِلَى الْمَرَافِقِ وَامْسَحُوْا بِرُءُوْسِكُمْ وَاَرْجُلَكُمْ اِلَى الْكَعْبَيْنِ ؕ وَاِنْ كُنْتُمْ جُنُبًا فَاطَّهَّرُوْا ؕ

આજ કે દિન તુમ્હારે લિયે સબ પાકીઝા ચીઝેં હલાલ કર દી ગઇ હેં ઔર જિનકો કિતાબ દી ગઇ ઉનકા ખાના તુમ્હારે લિયે હલાલ હે ઔર તુમ્હારા ખાના[૧] ઉન (અહલે કિતાબ) કે લિયે હલાલ હે, ઔર ઇમાનવાલી પાક દામન ઔરતેં ભી (તુમ્હારે લિયે હલાલ હેં) ઔર તુમસે પેહલે જિનકો કિતાબ દી ગઇ ઉનમેં કી પાક દામન ઔરતેં ભી (તુમ્હારે લિયે હલાલ હેં) જબ કે તુમ ઉન (ઔરતોં) કો નિકાહ (કે બંધન) મેં લાને કે લિયે ઉનકા મહર દે દો (બગૈર નિકાહ કે) સિર્ફ ખ્વાહિશ પૂરી કરની ન હો,[૨] ઔર છુપી દોસ્તી કરનેવાલે ન હોં,[૩] ઔર જો શખ્સ ઇમાન કા ઇન્કાર કરતા હે પક્કી બાત યે હે કે ઉસકા અમલ બરબાદ હો ગયા, ઔર વો શખ્સ આખિરત મેં નુકસાન ઉઠાનેવાલોં મેં સે હોગા. ﴾૫﴿

એ ઇમાનવાલો! જબ તુમ નમાઝ (પઢને) કે લિયે ઉઠો[૪] તો તુમ અપને ચેહરોં કો ઔર કોહનિયોં તક અપને હાથોં કો ધો લિયા કરો, ઔર અપને સરોં કા મસહ કર લિયા કરો, ઔર અપને પેરોં કો ટખ્નોં તક (ધો લિયા કરો), ઔર અગર તુમ જનાબત (બડી નાપાકી) કી હાલત મેં[૫] હો તો તુમ (પૂરે બદન કો ધો કર) અચ્છી તરહ પાક હો જાઓ,

---

➡ ઔર વો શિકાર કર લાવેં તો શિકાર કિયે હુવે જાનવર આયત મેં બયાન કી ગઇ શર્તોં કે સાથ હલાલ હે.

ઇસ સફે કા:[૧] યાની ઝબ્હ કિયા હુવા જાનવર. [૨] (દૂસરા તર્જુમા) ઔર સિર્ફ મસ્તી કરના મકસદ ન હો. [૩] પરાઇ ઔરત સે ઇશ્કબાઝી જો આજ કી દુનિયા મેં એક ફેશન સમજી જા રહી હે, ઔર ઉસકો લોગ બુરા ભી નહીં સમજતે, શરીઅત ને ઉસકો નાજાઇઝ કરાર દિયા હે.

[૪] યાની નમાઝ પઢને કા ઇરાદા કરો.

[૫] યાની બડી નાપાકી કી હાલત જિસમેં ગુસ્લ કરના ઝરૂરી હોતા હે.

وَاِنۡ كُنۡتُمۡ مَّرۡضٰٓى اَوۡ عَلٰى سَفَرٍ اَوۡ جَآءَ اَحَدٌ مِّنۡكُمۡ مِّنَ الۡغَآٮِٕطِ اَوۡ لٰمَسۡتُمُ النِّسَآءَ فَلَمۡ تَجِدُوۡا مَآءً فَتَيَمَّمُوۡا صَعِيۡدًا طَيِّبًا فَامۡسَحُوۡا بِوُجُوۡهِكُمۡ وَاَيۡدِيۡكُمۡ مِّنۡهُ‌ؕ مَا يُرِيۡدُ اللّٰهُ لِيَجۡعَلَ عَلَيۡكُمۡ مِّنۡ حَرَجٍ وَّلٰـكِنۡ يُّرِيۡدُ لِيُطَهِّرَكُمۡ وَلِيُتِمَّ نِعۡمَتَهٗ عَلَيۡكُمۡ لَعَلَّكُمۡ تَشۡكُرُوۡنَ‏ ۝٦ وَاذۡكُرُوۡا نِعۡمَةَ اللّٰهِ عَلَيۡكُمۡ وَمِيۡثَاقَهُ الَّذِىۡ وَاثَقَكُمۡ بِهٖۤ ۙ اِذۡ قُلۡتُمۡ سَمِعۡنَا وَاَطَعۡنَا‌ ۖ وَاتَّقُوا اللّٰهَ‌ ؕ اِنَّ اللّٰهَ عَلِيۡمٌۢ بِذَاتِ الصُّدُوۡرِ‏ ۝٧ يٰۤاَيُّهَا الَّذِيۡنَ اٰمَنُوۡا كُوۡنُوۡا قَوَّامِيۡنَ لِلّٰهِ شُهَدَآءَ بِالۡقِسۡطِ‌ ۖ وَلَا يَجۡرِمَنَّكُمۡ شَنَاٰنُ قَوۡمٍ عَلٰٓى اَلَّا تَعۡدِلُوۡا‌ ؕ اِعۡدِلُوۡا هُوَ اَقۡرَبُ لِلتَّقۡوٰى‌ ۖ

ઔર અગર તુમ બીમાર હો યા સફર મેં (નિકલે) હો યા તુમમેં સે કોઇ (ઇસ્તિન્જા કી) હાજત સે ફારિગ હો કર આયા હો યા તુમ (મર્દો) ને ઔરતોં સે મીલાપ કિયા હો,[૧] ફિર (ઉસકે બાદ) તુમ પાની કો ન પાઓ[૨] તો તુમ પાક મિટ્ટી સે તયમ્મુમ કરો, લિહાઝા તુમ અપને ચેહરોં કા ઔર અપને હાથોં કા ઉસ (મિટ્ટી) સે મસહ કર લો, અલ્લાહ તઆલા તુમ પર કોઇ તંગી કરના નહીં ચાહતે; લેકિન વો (અલ્લાહ તઆલા) તો તુમકો પાક ઔર સાફ કરના ચાહતે હેં; ઔર તાકે વો (અલ્લાહ તઆલા) તુમ પર અપની નેઅમતોં કો પૂરા કરેં; તાકે તુમ શુક્ર કરનેવાલે બન જાઓ.﴾૬﴿ ઔર અલ્લાહ તઆલા કી જો નેઅમત તુમ પર હે (ઉસકો) ઔર ઉસ (અલ્લાહ તઆલા) કે ઉસ વાદે કો યાદ રખો જો ઉસને તુમસે (પક્કા કર કે) લિયા થા જબ કે તુમને કહા થા કે હમને (હુક્મોં કો) સુન લિયા ઔર હમને માન લિયા ઔર તુમ અલ્લાહ તઆલા સે ડરો, યકીની બાત હે કે અલ્લાહ તઆલા સીનોં કી બાત કો ખૂબ અચ્છી તરહ જાનતે હેં.﴾૭﴿ એ ઇમાનવાલો! અલ્લાહ તઆલા (કી ખુશી ઔર રઝા હાસિલ કરને) કે લિયે હર વક્ત તૈયાર રહો (ઔર) ઇન્સાફ કે સાથ ગવાહી દેનેવાલે બનો,[૩] ઔર કિસી કોમ કે સાથ દુશ્મની તુમકો ઇસ બાત કે લિયે ન ઉભારે કે તુમ ઇન્સાફ કરના છોડ દો (બલ્કે) તુમ ઇન્સાફ કરો,[૪] વો તકવા કે ઝિયાદહ નઝદીક હે,[૫]

[૧] હમબિસ્તરી કરને સે ગુસ્લ કી ઝરૂરત પડતી હે.

[૨] યાની પાની વાપરને પર કુદરત ન હો.

[૩] (દૂસરા તર્જુમા) એ ઇમાનવાલો! અલ્લાહ તઆલા (કી ખુશી) કે લિયે (હુક્મોં કી) પૂરી પાબંદી કરનેવાલે (ઔર) ઇન્સાફ કી ગવાહી દેનેવાલે બનો.

[૪] ઇન્સાફઃ કમી ઝિયાદતી કે બગૈર કિસી કે સાથ વો મામલા કરના જિસકા વો સચમુચ હક્કદાર હે.

[૫] શરીઅત મેં જો ચીઝેં હરામ હેં ઉનસે બચને કી વજહ સે એક નૂરાની કેફિયત પૈદા હોતી હે વો ભી તક્વા હે.

وَاتَّقُوا اللّٰهَ ۭ اِنَّ اللّٰهَ خَبِيْرٌۢ بِمَا تَعْمَلُوْنَ ۝ وَعَدَ اللّٰهُ الَّذِيْنَ اٰمَنُوْا وَعَمِلُوا الصّٰلِحٰتِ ۙ لَهُمْ مَّغْفِرَةٌ وَّاَجْرٌ عَظِيْمٌ ۝ وَالَّذِيْنَ كَفَرُوْا وَكَذَّبُوْا بِاٰيٰتِنَآ اُولٰۗىِٕكَ اَصْحٰبُ الْجَحِيْمِ ۝ يٰٓاَيُّهَا الَّذِيْنَ اٰمَنُوا اذْكُرُوْا نِعْمَتَ اللّٰهِ عَلَيْكُمْ اِذْ هَمَّ قَوْمٌ اَنْ يَّبْسُطُوْٓا اِلَيْكُمْ اَيْدِيَهُمْ فَكَفَّ اَيْدِيَهُمْ عَنْكُمْ ۚ وَاتَّقُوا اللّٰهَ ۭ وَعَلَى اللّٰهِ فَلْيَتَوَكَّلِ الْمُؤْمِنُوْنَ ۝

وَلَقَدْ اَخَذَ اللّٰهُ مِيْثَاقَ بَنِيْٓ اِسْرَاۗءِيْلَ ۚ وَبَعَثْنَا مِنْهُمُ اثْنَيْ عَشَرَ نَقِيْبًا ۭ وَقَالَ اللّٰهُ اِنِّىْ مَعَكُمْ ۭ لَىِٕنْ اَقَمْتُمُ الصَّلٰوةَ وَاٰتَيْتُمُ الزَّكٰوةَ وَاٰمَنْتُمْ بِرُسُلِيْ وَعَزَّرْتُمُوْهُمْ

ઔર તુમ અલ્લાહ તઆલા સે ડરો,[૧] યકીની બાત હે કે જો કુછ (આ'માલ) તુમ કરતે હો અલ્લાહ તઆલા કો ઉસકી પૂરી ખબર હે.《૮》 જો લોગ ઇમાન લાએ ઔર ઉન્હોંને નેક કામ કિયે અલ્લાહ તઆલા ને વાદા કિયા હે કે ઉનકે લિયે મગફિરત ઔર બડા સવાબ હે.《૯》 ઔર જિન લોગોં ને કુફ્ર કિયા ઔર હમારી નિશાનીયોં કો ઝુઠલાયા વહી લોગ દોઝખ (મેં રેહને) વાલે હેં.《૧૦》 એ ઇમાનવાલો! અલ્લાહ તઆલા કા એહસાન જો તુમ પર હે ઉસકો યાદ રખો (ખાસ કર કે) જબ કે એક કોમ ને તુમ પર અપના હાથ ચલાને કા ઇરાદા કિયા[૨] તો ઉસ (અલ્લાહ તઆલા) ને ઉનકે હાથ તુમ (કો નુકસાન પહોંચાને) સે રોક દિયે, ઔર તુમ અલ્લાહ તઆલા સે ડરો, ઔર ઇમાનવાલોં કો તો અલ્લાહ તઆલા હી પર ભરોસા કરના ચાહિયે.《૧૧》

ઔર પક્કી બાત યે હે કે અલ્લાહ તઆલા બની ઇસ્રાઇલ સે ઇકરાર લે ચુકે થે ઔર હમને ઉનમેં સે બારહ ઝિમ્મેદાર (યાની નિગરાન) મુકર્રર કિયે થે ઔર અલ્લાહ તઆલા ને ફરમાયા કેઃ યકીનન મેં (અપની મદદ કે ઝરિયે) તુમ્હારે સાથ હી હૂં, અગર તુમ નમાઝ કાઇમ કરો ઔર તુમ ઝકાત અદા કરો ઔર તુમ મેરે (સબ) રસૂલોં પર ઇમાન લાઓ ઔર તુમ ઉન (રસૂલોં) કી મદદ કરો,

---

[૧] મુહબ્બત કે જઝબાત મેં હાર કર ગલત તરફદારી ન કરના ઔર દુશ્મની કે ગલ્બે મેં બે ઇન્સાફી ન કરના યે તક્વા હાસિલ કરને કા બેહતરીન ઝરિયા હે.

[૨] મક્કા કે કુરૈશી કાફિરોં કા હમ્લા મુરાદ હે. કુફ્ફાર કી તદબીરોં (પ્લાનીંગ) કો નાકામ કરના યે ભી મોમિનોં કે લિયે અલ્લાહ તઆલા કી બડી નેઅમત હે.

وَاَقۡرَضۡتُمُ اللّٰهَ قَرۡضًا حَسَنًا لَّاُكَفِّرَنَّ عَنۡكُمۡ سَيِّاٰتِكُمۡ وَلَاُدۡخِلَنَّكُمۡ جَنّٰتٍ تَجۡرِىۡ مِنۡ تَحۡتِهَا الۡاَنۡهٰرُ‌ ۚ فَمَنۡ كَفَرَ بَعۡدَ ذٰلِكَ مِنۡكُمۡ فَقَدۡ ضَلَّ سَوَآءَ السَّبِيۡلِ﴿۱۲﴾ فَبِمَا نَقۡضِهِمۡ مِّيۡثَاقَهُمۡ لَعَنّٰهُمۡ وَجَعَلۡنَا قُلُوۡبَهُمۡ قٰسِيَةً‌ ۚ يُحَرِّفُوۡنَ الۡـكَلِمَ عَنۡ مَّوَاضِعِهٖ‌ ۙ وَنَسُوۡا حَظًّا مِّمَّا ذُكِّرُوۡا بِهٖ‌ ۚ وَلَا تَزَالُ تَطَّلِعُ عَلٰى خَآٮِٕنَةٍ مِّنۡهُمۡ اِلَّا قَلِيۡلًا مِّنۡهُمۡ‌ فَاعۡفُ عَنۡهُمۡ وَاصۡفَحۡ‌ ؕ اِنَّ اللّٰهَ يُحِبُّ الۡمُحۡسِنِيۡنَ﴿۱۳﴾ وَمِنَ الَّذِيۡنَ قَالُوۡۤا اِنَّا نَصٰرٰٓى اَخَذۡنَا مِيۡثَاقَهُمۡ فَنَسُوۡا حَظًّا مِّمَّا ذُكِّرُوۡا بِهٖ ۖ فَاَغۡرَيۡنَا بَيۡنَهُمُ الۡعَدَاوَةَ وَالۡبَغۡضَآءَ اِلٰى يَوۡمِ الۡقِيٰمَةِ‌ ؕ وَسَوۡفَ يُنَبِّئُهُمُ اللّٰهُ بِمَا كَانُوۡا يَصۡنَعُوۡنَ﴿۱۴﴾

ઔર તુમ અલ્લાહ તઆલા કો અચ્છા ઉધાર દો,[૧] તો મેં તુમસે ઝરૂર તુમ્હારે ગુનાહોં કો દૂર કર દૂંગા ઔર મેં તુમકો ઝરૂર ઐસે બાગોં મેં દાખિલ કરૂંગા જિનકે નીચે સે નેહરેં બેહતી હોંગી, સો ઉસકે બાદ ભી જો શખ્સ તુમ મેં સે કુફ્ર અપનાએગા, સો પક્કી બાત હે કે વો સીધે રાસ્તે સે ભટક ગયા. ﴾૧૨﴿ સો ઉન લોગોં ને જો અપને વાદે કો તોડ ડાલા ઉસકી વજહ સે હમને ઉનકો અપની રહમત સે દૂર કર દિયા, ઔર હમને ઉનકે દિલોં કો સખ્ત કર દિયા, વો (બની ઇસ્રાઇલ કે આલિમ લોગ અલ્લાહ તઆલા કે) કલિમાત કો ઉસકી જગહોં સે બદલ દેતે હેં,[૨] ઔર જો નસીહત ઉનકો કી ગઇ થી ઉસકા બડા હિસ્સા વો ભૂલ ચુકે હેં[૩] ઉનમેં સે કુછ લોગોં કો છોડ કર ઉનકી (કિસી ન કિસી) ખિયાનત કા તુમકો બરાબર પતા ચલતા રહેગા, સો (અભી તો) તુમ ઉનકો માફ કર દો ઔર તુમ (ઉનસે) દરગુઝર કરો, યકીની બાત હે કે અલ્લાહ તઆલા નેકી કરનેવાલોં સે મુહબ્બત કરતે હેં.﴾૧૩﴿ ઔર જિન લોગોં ને કહા કેઃ હમ તો નસરાની હી હેં, હમને ઉનકા ઇકરાર લિયા, સો ઉનકો જો નસીહત કી ગઇ થી ઉસકા બડા હિસ્સા વો ભૂલ ગએ, સો હમને કયામત તક ઉનકે બીચ મેં દુશ્મની ઔર બુગ્ઝ (યાની કીના) લાઝિમ કર દિયા, ઔર જો કામ વો કિયા કરતે થે અનકરીબ અલ્લાહ તઆલા વો ઉનકો બતલા દેંગે.[૪] ﴾૧૪﴿

[૧] યાની ઇખ્લાસ સે અલ્લાહ તઆલા કે રાસ્તે મેં ખર્ચ કરો.

[૨] યાની તૌરાત કે લફઝોં ઔર મા'ના મેં હેરફેર કરના.

[૩] યાની ઉસસે ફાયદા નહીં ઉઠાયા.

[૪] ફિર સઝા દેંગે.

يَٰٓأَهْلَ ٱلْكِتَٰبِ قَدْ جَآءَكُمْ رَسُولُنَا يُبَيِّنُ لَكُمْ كَثِيرًا مِّمَّا كُنتُمْ تُخْفُونَ مِنَ ٱلْكِتَٰبِ وَيَعْفُوا عَن كَثِيرٍ ۚ قَدْ
جَآءَكُم مِّنَ ٱللَّهِ نُورٌ وَكِتَٰبٌ مُّبِينٌ ﴿١٥﴾ يَهْدِى بِهِ ٱللَّهُ مَنِ ٱتَّبَعَ رِضْوَٰنَهُۥ سُبُلَ ٱلسَّلَٰمِ وَيُخْرِجُهُم مِّنَ ٱلظُّلُمَٰتِ إِلَى
ٱلنُّورِ بِإِذْنِهِۦ وَيَهْدِيهِمْ إِلَىٰ صِرَٰطٍ مُّسْتَقِيمٍ ﴿١٦﴾ لَّقَدْ كَفَرَ ٱلَّذِينَ قَالُوٓا إِنَّ ٱللَّهَ هُوَ ٱلْمَسِيحُ ٱبْنُ مَرْيَمَ ۚ قُلْ فَمَن
يَمْلِكُ مِنَ ٱللَّهِ شَيْـًٔا إِنْ أَرَادَ أَن يُهْلِكَ ٱلْمَسِيحَ ٱبْنَ مَرْيَمَ وَأُمَّهُۥ وَمَن فِى ٱلْأَرْضِ جَمِيعًا ۗ وَلِلَّهِ مُلْكُ ٱلسَّمَٰوَٰتِ
وَٱلْأَرْضِ وَمَا بَيْنَهُمَا ۚ يَخْلُقُ مَا يَشَآءُ ۚ وَٱللَّهُ عَلَىٰ كُلِّ شَىْءٍ قَدِيرٌ ﴿١٧﴾

એ કિતાબવાલો! પક્કી બાત યે હે કે તુમ્હારે પાસ હમારે રસૂલ (મુહમ્મદ સલ્લલ્લાહુ અલયહિ વસલ્લમ) આ ચુકે, કિતાબ (યાની તૌરાત ઔર ઇન્જીલ) કી બહોત સારી બાતેં જો તુમ છુપાયા કરતે થે ઉસકો તુમ્હારે લિયે વો સાફ સાફ ઝાહિર કર દેતે હેં ઔર બહોત સી બાતોં સે દરગુઝર કરતે હેં[૧] પક્કી બાત યે હે કે તુમ્હારે પાસ અલ્લાહ તઆલા કી તરફ સે રોશની[૨] ઔર (સચ્ચાઇ કો) ઝાહિર કરનેવાલી કિતાબ (યાની કુર્આન) આ ચુકી.﴾૧૫﴿ ઉસકે ઝરિયે અલ્લાહ તઆલા ઐસે લોગોં કો સલામતી કે રાસ્તે દિખલાતે હેં જો ઉસકી ખુશી ચાહતે હોં ઔર વો (અલ્લાહ તઆલા) અપને હુકૂમ સે[૩] ઉનકો અંધેરીયોં સે રોશની કી તરફ નિકાલતે હેં ઔર વો (અલ્લાહ તઆલા) ઉનકો (હમેશા) સીધે રાસ્તે કી તરફ હિદાયત દેતે હેં.﴾૧૬﴿ વો લોગ યકીનન કાફિર હો ગએ હેં જિન લોગોં ને ઐસી બાત કહી કે અલ્લાહ તઆલા હી મસીહ ઇબ્ને મરયમ હે (એ નબી!) તુમ (ઉનસે જવાબ મેં) કહો કેઃ અગર અલ્લાહ તઆલા મસીહ મરયમ કે બેટે કો ઔર ઉસકી અમ્માં કો ઔર સબ ઝમીનવાલોં કો હલાક કરને કા ઇરાદા કરે તો કોન ઐસા હે જો અલ્લાહ તઆલા કે ઇરાદે કો રોકને કી ઝરા ભી તાકત રખતા હો? ઔર આસમાનોં ઔર ઝમીન ઔર જો કુછ ઉનકે બીચ હે, ઉસકી બાદશાહત અલ્લાહ તઆલા હી કે લિયે હે, વો (અલ્લાહ તઆલા) જો ચાહતે હેં પૈદા કરતે હેં ઔર અલ્લાહ તઆલા હર ચીઝ પર પૂરી કુદરત રખતે હેં.﴾૧૭﴿

---

[૧] યાની જિન બાતોં કો અબ છુપાને સે અકીદહ યા અમલ મેં કોઇ નુકસાન ન હો.

[૨] નૂર સે મુરાદ નબીએ કરીમ સલ્લલ્લાહુ અલયહિ વસલ્લમ કી બશરી ઝાત નૂરાની સિફાત હે, ઔર કુછ મુફસ્સિરોં ને '**نُورٌ وَّ كِتَٰبٌ**' મેં વાવ કો તફસીર બયાન કરનેવાલા માના હે, ઇસ સૂરત મેં નૂર ઔર રોશની સે મુરાદ કિતાબ કુર્આન મજીદ હે, જો સરાપા નૂર હી નૂર હે.

[૩] મુરાદ અપની તરફ સે નેક તૌફીક કે ઝરિયે સે.

وَقَالَتِ الْيَهُوْدُ وَالنَّصٰرٰى نَحْنُ اَبْنٰٓؤُا اللّٰهِ وَاَحِبَّآؤُهٗ ؕ قُلْ فَلِمَ يُعَذِّبُكُمْ بِذُنُوْبِكُمْ ؕ بَلْ اَنْتُمْ بَشَرٌ مِّمَّنْ خَلَقَ ؕ يَغْفِرُ لِمَنْ يَّشَآءُ وَيُعَذِّبُ مَنْ يَّشَآءُ ؕ وَلِلّٰهِ مُلْكُ السَّمٰوٰتِ وَالْاَرْضِ وَمَا بَيْنَهُمَا ۫ وَاِلَيْهِ الْمَصِيْرُ ⑱ يٰۤاَهْلَ الْكِتٰبِ قَدْ جَآءَكُمْ رَسُوْلُنَا يُبَيِّنُ لَكُمْ عَلٰى فَتْرَةٍ مِّنَ الرُّسُلِ اَنْ تَقُوْلُوْا مَا جَآءَنَا مِنْۢ بَشِيْرٍ وَّلَا نَذِيْرٍ ۫ فَقَدْ جَآءَكُمْ بَشِيْرٌ وَّنَذِيْرٌ ؕ وَاللّٰهُ عَلٰى كُلِّ شَيْءٍ قَدِيْرٌ ⑲

وَاِذْ قَالَ مُوْسٰى لِقَوْمِهٖ يٰقَوْمِ اذْكُرُوْا نِعْمَةَ اللّٰهِ عَلَيْكُمْ اِذْ جَعَلَ فِيْكُمْ اَنْۢبِيَآءَ وَجَعَلَكُمْ مُّلُوْكًا ۖ وَّاٰتٰىكُمْ مَّا لَمْ يُؤْتِ اَحَدًا مِّنَ الْعٰلَمِيْنَ ⑳

યહૂદી ઔર નસારા કેહને લગેઃ હમ તો અલ્લાહ તઆલા કે બેટે ઔર ઉસકે પ્યારે હેં, તો તુમ (જવાબ મેં) કહોઃ (અગર ઐસી હી બાત હોતી) તો ફિર વો (અલ્લાહ તઆલા) તુમ્હારે ગુનાહોં પર તુમકો સઝા કયૂં દેતે હેં? બલ્કે તુમ ઉસ (અલ્લાહ તઆલા) કી મખ્લૂક મેં સે (આમ ઇન્સાનોં કી તરહ) એક ઇન્સાન હો, વો (અલ્લાહ તઆલા) જિસકો ચાહતે હેં માફ કરતે હેં ઔર જિસકો ચાહતે હેં અઝાબ દેતે હેં, ઔર આસમાનોં ઔર ઝમીન ઔર જો કુછ ઉનકે બીચ મેં હે ઉસકી હુકૂમત અલ્લાહ તઆલા હી કે લિયે હે, ઔર ઉસી (અલ્લાહ તઆલા) કી તરફ (સબકો) લોટ કર જાના હે.﴾૧૮﴿ એ અહલે કિતાબ! પક્કી બાત યે હે કે તુમ્હારે પાસ હમારે રસૂલ આ ચુકે જો તુમ્હારે સામને (હમારે હુકમ) ખોલ કર બતાતે હેં (ઐસે વક્ત મેં યે રસૂલ આએ) જબ કે એક ઝમાને સે રસૂલોં કે આને કા સિલસિલા બંદ થા; તાકે તુમ યે ન કેહ સકો કે હમારે પાસ કોઇ ખુશખબરી સુનાનેવાલા ઔર કોઇ ડરાનેવાલા નહીં આયા, સો પક્કી બાત યે હે કે તુમ્હારે પાસ ખુશખબરી સુનાનેવાલા ઔર ડરાનેવાલા (યાની રસૂલ મુહમ્મદ સલ્લલ્લાહુ અલયહિ વસલ્લમ) આ ચુકા, ઔર અલ્લાહ તઆલા હર ચીઝ પર પૂરી કુદરત રખતે હેં.﴾૧૯﴿

ઔર (વો વક્ત યાદ કરો) જબ મૂસા ને અપની કોમ સે કહાઃ એ મેરી કોમ! અલ્લાહ તઆલા કે જો એહસાન તુમ પર હેં ઉસકો યાદ કરોઃ જબ કે ઉસ (અલ્લાહ તઆલા) ને તુમમેં બહોત સારે નબી પૈદા કીયે, ઔર તુમકો હુકમરાન (બાદશાહ) બનાયા,[૧] ઔર તુમકો (કુછ) ઐસી નેઅમત ભી અતા ફરમાઇ જો (તુમસે પેહલે) દુનિયાવાલોં મેં સે કિસીકો અતા નહીં ફરમાઇ. ﴾૨૦﴿

---

[૧] યાની તુમ્હારે ખાનદાન મેં હુકૂમત ઔર માલદારી દી.

يٰقَوْمِ ادْخُلُوا الْاَرْضَ الْمُقَدَّسَةَ الَّتِيْ كَتَبَ اللّٰهُ لَكُمْ وَلَا تَرْتَدُّوْا عَلٰٓى اَدْبَارِكُمْ فَتَنْقَلِبُوْا خٰسِرِيْنَ﴿۲۱﴾ قَالُوْا يٰمُوْسٰٓى اِنَّ فِيْهَا قَوْمًا جَبَّارِيْنَ ۖ وَاِنَّا لَنْ نَّدْخُلَهَا حَتّٰى يَخْرُجُوْا مِنْهَا ۚ فَاِنْ يَّخْرُجُوْا مِنْهَا فَاِنَّا دٰخِلُوْنَ﴿۲۲﴾ قَالَ رَجُلٰنِ مِنَ الَّذِيْنَ يَخَافُوْنَ اَنْعَمَ اللّٰهُ عَلَيْهِمَا ادْخُلُوْا عَلَيْهِمُ الْبَابَ ۚ فَاِذَا دَخَلْتُمُوْهُ فَاِنَّكُمْ غٰلِبُوْنَ ۚ وَعَلَى اللّٰهِ فَتَوَكَّلُوْٓا اِنْ كُنْتُمْ مُّؤْمِنِيْنَ﴿۲۳﴾ قَالُوْا يٰمُوْسٰٓى اِنَّا لَنْ نَّدْخُلَهَآ اَبَدًا مَّا دَامُوْا فِيْهَا فَاذْهَبْ اَنْتَ وَرَبُّكَ فَقَاتِلَآ اِنَّا هٰهُنَا قٰعِدُوْنَ﴿۲۴﴾

એ મેરી કોમ! તુમ ઉસ મુકદ્દસ (પાકીઝા) ઝમીન મેં દાખિલ હો જાઓ જો અલ્લાહ તઆલા ને તુમ્હારે હક્ક મેં લિખ દી હે, ઔર તુમ અપની પીઠ દિખા કર વાપસ મત ભાગો, વરના તુમ નુકસાન મેં પડ જાઓગે.[૧] ﴾૨૧﴿ વો (બની ઇસ્રાઇલ) કેહને લગે કેઃ એ મૂસા! ઉસ (શહર) મેં તો (એક) બડી તાકતવર કોમ હે, ઔર જબ તક વો વહાં સે નિકલ ન જાવેંગે હમ હરગિઝ ઉસમેં દાખિલ નહીં હોંગે, હાં! અગર વો લોગ વહાં સે નિકલ જાવેં તો હમ ઝરૂર દાખિલ હોંગે.﴾૨૨﴿ (મૂસા અલ. કી તાઇદ મેં) દો આદમિયોં ને (ભી) કહાઃ જો કે (અલ્લાહ તઆલા સે) ડરનેવાલોં મેં સે થે, અલ્લાહ તઆલા ને ઉન દોનોં પર અપના (ખાસ) એહસાન કિયા થા[૨] કે તુમ ઉન પર (હમ્લા કર કે શહર કે) દરવાઝે સે ઘુસ જાઓ, ફિર જબ તુમ ઉસ (દરવાઝે) મેં દાખિલ હો જાઓગે તો યકીન રખો (ઉસી વક્ત) તુમ ગાલિબ આ જાઓગે,[૩] ઔર અલ્લાહ તઆલા હી પર ભરોસા રખો અગર તુમ સહીહ મા'ના મેં મોમિન હો.﴾૨૩﴿ (મગર બની ઇસ્રાઇલ ફિર ભી યહી) કેહને લગેઃ એ મૂસા! જબ તક વો લોગ ઉસ (શહર) મેં મૌજૂદ હેં હમ કભી ભી ઉસ (મુલ્ક) મેં દાખિલ નહીં હોંગે, સો (એ મૂસા! અગર ઉનસે લડના હે તો) તુમ ઔર તુમ્હારા રબ દોનોં જાઓ ઔર તુમ દોનોં (ઉનસે) જંગ કરો, હમ તો યહીં પર બેઠે હેં.﴾૨૪﴿

---

[૧] યાની દુનિયા મેં હુકૂમત જાવેગી, ઔર આખિરત મેં જિહાદ છોડને કા ગુનાહ હોગા.

[૨] ઉન દોનોં ને નબી સે જો વાદા કિયા થા ઉસ પર અલ્લાહ તઆલા કે ફઝલ સે સાબિત કદમ થે, નબી કી પૂરી ફરમાંબરદારી કર રહે થે, ઔર નબી કી હિદાયત કે મુતાબિક તાકતવર કોમ કે હાલ કા જો રાઝ થા ઉન્હોંને ખોલા નહીં થા.

નોટઃ યે દો શખ્સ ઉનહી બારહ સરદારોં મેં સે થે, બહોત સે મુફસ્સિરોં ને ઉનકા નામ હઝરત યૂશઅ્ બિન નૂન ઔર કાલિમ બિન યોકન્ના લિખા હે.

[૩] યાની જલ્દી જીત હોગી.

قَالَ رَبِّ اِنِّیۡ لَاۤ اَمۡلِکُ اِلَّا نَفۡسِیۡ وَاَخِیۡ فَافۡرُقۡ بَیۡنَنَا وَبَیۡنَ الۡقَوۡمِ الۡفٰسِقِیۡنَ ﴿۲۵﴾ قَالَ فَاِنَّہَا مُحَرَّمَۃٌ عَلَیۡہِمۡ اَرۡبَعِیۡنَ سَنَۃً ۚ یَتِیۡہُوۡنَ فِی الۡاَرۡضِ ؕ فَلَا تَاۡسَ عَلَی الۡقَوۡمِ الۡفٰسِقِیۡنَ ﴿۲۶﴾

وَاتۡلُ عَلَیۡہِمۡ نَبَاَ ابۡنَیۡ اٰدَمَ بِالۡحَقِّ ۘ اِذۡ قَرَّبَا قُرۡبَانًا فَتُقُبِّلَ مِنۡ اَحَدِہِمَا وَلَمۡ یُتَقَبَّلۡ مِنَ الۡاٰخَرِ ؕ قَالَ لَاَقۡتُلَنَّکَ ؕ قَالَ اِنَّمَا یَتَقَبَّلُ اللّٰہُ مِنَ الۡمُتَّقِیۡنَ ﴿۲۷﴾ لَئِنۡۢ بَسَطۡتَّ اِلَیَّ یَدَکَ لِتَقۡتُلَنِیۡ مَاۤ اَنَا بِبَاسِطٍ یَّدِیَ اِلَیۡکَ لِاَقۡتُلَکَ ۚ اِنِّیۡۤ اَخَافُ اللّٰہَ رَبَّ الۡعٰلَمِیۡنَ ﴿۲۸﴾

ઉસ (મૂસા અલ.) ને કહાઃ એ મેરે રબ! અપની ઝાત ઔર અપને ભાઇ કે સિવા કિસી પર મેરા કોઇ ઈખ્તિયાર નહીં હે, સો આપ હમારે ઔર નાફરમાન કોમ કે બીચ ફેસ્લા કર દીજીયે.[૧] ﴾૨૫﴿ અલ્લાહ તઆલા ને ફરમાયાઃ અબ વો મુકદ્દસ (પાકીઝા) ઝમીન ચાલીસ સાલ તક ઉન પર હરામ કર દી ગઇ હે[૨] ઝમીન (કે એક ખાસ હિસ્સે) મેં વો સર મારતે ફિરેંગે,[૩] સો (એ મૂસા!) તુમ નાફરમાન કોમ પર અફસોસ (ભી) મત કરો.﴾૨૬﴿

ઔર (એ નબી મુહમ્મદ!) તુમ ઉનકે સામને આદમ (અલ.) કે દોનોં બેટોં[૪] કી ખબર (યાની વાકિઅહ) સહીહ સહીહ પઢ કર સુનાઓ, જબ દોનોં ને (અલ્લાહ તઆલા કે લિયે) કુર્બાની પેશ કી તો ઉન દોનોં મેં એક કી (કુર્બાની) કબૂલ હો ગઇ, ઔર દૂસરે કી (કુર્બાની) કબૂલ નહીં હુઇ, (કાબીલ ને) કહા કેઃ[૫] મેં તુજે ઝરૂર કત્લ કર દૂંગા, (જિસકી કુર્બાની કબૂલ હુઇ થી ઉસ હાબીલ ને) કહાઃ અલ્લાહ તઆલા તો તકવાવાલોં હી સે (કુર્બાની) કબૂલ કરતે હેં.﴾૨૭﴿ અગર તૂ મુજકો કત્લ કરને કે લિયે મેરી તરફ અપના હાથ બઢાએગા તો મેં અપના હાથ તેરી તરફ તુજકો કત્લ કરને કે લિયે નહીં ઉઠાઉંગા, યકીની બાત હે કે મેં તો તમામ જહાનોં કે રબ અલ્લાહ તઆલા સે ડરતા હૂં.﴾૨૮﴿

[૧] (દૂસરા તર્જુમા) સો આપ હમારે ઔર નાફરમાન કોમ કે બીચ ફર્ક (જુદાઇ) કર દીજીયે.

[૨] યાની ઘર મેં જા નહીં સકેંગે, ઔર રાસ્તા ભી નહીં મિલેગા, બની ઈસરાઈલ કે લિયે ચાલીસ સાલ એક ખુલા મૈદાન કૈદખાના (જેલ) બના દિયા ગયા, કૈસી અજીબ કુદરત હે અલ્લાહ તઆલા કી, વાદીયે તીહ કી તફસીલ બંદે કી કિતાબ 'દેખી હુઇ દુનિયા' મિસ્ર કે સફર નામે મેં દેખીયે.

[૩] (દૂસરા તર્જુમા) હેરાન ઔર પરેશાન ફિરતે રહેંગે. મુરાદ વાદીયે તીહ હે.

[૪] યાની કાબીલ ઔર હાબીલ.

[૫] કાબીલ હકીકત મેં નાકાબિલ સાબિત હુવા.

اِنِّیۡۤ اُرِیۡدُ اَنۡ تَبُوۡٓاَ بِاِثۡمِیۡ وَاِثۡمِكَ فَتَكُوۡنَ مِنۡ اَصۡحٰبِ النَّارِ ۚ وَذٰلِكَ جَزٰٓؤُا الظّٰلِمِیۡنَ ﴿۲۹﴾ فَطَوَّعَتۡ لَهٗ نَفۡسُهٗ قَتۡلَ اَخِیۡهِ فَقَتَلَهٗ فَاَصۡبَحَ مِنَ الۡخٰسِرِیۡنَ ﴿۳۰﴾ فَبَعَثَ اللّٰهُ غُرَابًا یَّبۡحَثُ فِی الۡاَرۡضِ لِیُرِیَهٗ كَیۡفَ یُوَارِیۡ سَوۡءَةَ اَخِیۡهِ ؕ قَالَ یٰوَیۡلَتٰۤی اَعَجَزۡتُ اَنۡ اَكُوۡنَ مِثۡلَ هٰذَا الۡغُرَابِ فَاُوَارِیَ سَوۡءَةَ اَخِیۡ ۚ فَاَصۡبَحَ مِنَ النّٰدِمِیۡنَ ﴿۳۱﴾ۛۚ مِنۡ اَجۡلِ ذٰلِكَ ۛۚ كَتَبۡنَا عَلٰی بَنِیۡۤ اِسۡرَآءِیۡلَ اَنَّهٗ مَنۡ قَتَلَ نَفۡسًاۢ بِغَیۡرِ نَفۡسٍ اَوۡ فَسَادٍ فِی الۡاَرۡضِ فَكَاَنَّمَا قَتَلَ النَّاسَ جَمِیۡعًا ؕ وَمَنۡ اَحۡیَاهَا فَكَاَنَّمَاۤ اَحۡیَا النَّاسَ جَمِیۡعًا ؕ وَلَقَدۡ جَآءَتۡهُمۡ رُسُلُنَا بِالۡبَیِّنٰتِ ۫ ثُمَّ اِنَّ كَثِیۡرًا مِّنۡهُمۡ بَعۡدَ ذٰلِكَ فِی الۡاَرۡضِ لَمُسۡرِفُوۡنَ ﴿۳۲﴾

મેં યે ચાહતા હૂં કે તૂ અપને ગુનાહોં કે સાથ મેરે (કત્લ કે) ગુનાહ કો ભી હાસિલ કર લેવે, સો તૂ જહન્નમવાલોં મેં (શામિલ) હો જાએ, ઔર યહી ઝાલિમોં કી સઝા હે.﴿૨૯﴾ સો ઉસ (કાબીલ) કો ઉસકે નફ્સ ને અપને ભાઇ કે કત્લ પર રાઝી કર લિયા, ઔર ઉસને ઉસ (અપને ભાઇ) કો કત્લ કર (હી) ડાલા તો વો (કાતિલ) નુકસાન ઉઠાનેવાલોં મેં શામિલ હો ગયા. ﴿૩૦﴾ ફિર અલ્લાહ તઆલા ને એક કવ્વા (કાગડા) ભેજા, જો ઝમીન મેં ખોદને લગા; તાકે વો (કાગડા) ઉસ (કાતિલ) કો બતાએ કે વો અપને બાઇ કી લાશ કિસ તરહ છુપાએ? (યે દેખ કર કાતિલ) બોલા: હાય અફસોસ! કયા મેં ઇસ કવ્વે જૈસા ભી નહીં હો સકા કે અપને ભાઇ કી લાશ મેં છુપા દેતા, ફિર વો ઇસ હાલત પર પછતાને લગા. ﴿૩૧﴾ ઇસી (વાકિઅહ) કી વજહ સે (યે ફરમાન) હમને બની ઇસ્રાઇલ પર લિખ દિયા કે જો શખ્સ કિસી ઇન્સાન કો કત્લ કર ડાલે; જબ કે (જિસકા કત્લ હુવા) ઉસને કિસી શખ્સ કો કત્લ ભી નહીં કિયા થા યા ઝમીન મેં ફસાદ ભી નહીં ફેલાયા થા[૧] તો ઉસને (ઐસા હી જુર્મ કિયા) ગોયા કે તમામ લોગોં કો કત્લ કર દિયા, ઔર જો શખ્સ કિસી (કી ઝિંદગી) કો બચા લેને કા ઝરિયા બના તો (ઉસને ઐસા કામ કિયા) ગોયા કે ઉસને તમામ લોગોં કી ઝિંદગી બચા લી, ઔર પક્કી બાત યે હે કે હમારે રસૂલ ઉન (બની ઇસરાઇલ) કે પાસ ખુલે ખુલે હુકમોં કો લે કર આએ, મગર ઉસકે બાદ ભી ઉનમેં સે બહોત સે લોગ ઝમીન મેં ઝિયાદતીયાં હી કરતે રેહતે હેં.﴿૩૨﴾

---

[૧] (દૂસરા તર્જુમા) જો શખ્સ કિસી (દૂસરે) શખ્સ કો બગૈર કિસી ઇન્સાની ખૂન કે બદલે કે યા ઝમીન મેં ફસાદ ફેલાએ બગૈર કત્લ કર ડાલે.

اِنَّمَا جَزٰٓؤُا الَّذِيْنَ يُحَارِبُوْنَ اللّٰهَ وَرَسُوْلَهٗ وَيَسْعَوْنَ فِى الْاَرْضِ فَسَادًا اَنْ يُّقَتَّلُوْٓا اَوْ يُصَلَّبُوْٓا اَوْ تُقَطَّعَ اَيْدِيْهِمْ وَاَرْجُلُهُمْ مِّنْ خِلَافٍ اَوْ يُنْفَوْا مِنَ الْاَرْضِ ؕ ذٰلِكَ لَهُمْ خِزْىٌ فِى الدُّنْيَا وَلَهُمْ فِى الْاٰخِرَةِ عَذَابٌ عَظِيْمٌ ۝٣٣ اِلَّا الَّذِيْنَ تَابُوْا مِنْ قَبْلِ اَنْ تَقْدِرُوْا عَلَيْهِمْ ۚ فَاعْلَمُوْٓا اَنَّ اللّٰهَ غَفُوْرٌ رَّحِيْمٌ ۝٣٤

يٰٓاَيُّهَا الَّذِيْنَ اٰمَنُوا اتَّقُوا اللّٰهَ وَابْتَغُوْٓا اِلَيْهِ الْوَسِيْلَةَ وَجَاهِدُوْا فِىْ سَبِيْلِهٖ لَعَلَّكُمْ تُفْلِحُوْنَ ۝٣٥

જો લોગ અલ્લાહ તઆલા ઔર ઉસકે રસૂલ સે લડાઇ કરતે હેં ઔર ઝમીન મેં ફસાદ મચાને કે લિયે દોડતે ફિરતે હેં[૧] ઉનકી સઝા યહી હે કે વો કત્લ કર દિયે જાએં યા સૂલી પર ચઢા દિયે જાએં યા ઉનકે હાથ ઔર પાંવ મુખાલિફ જાનિબ સે કાટ દિયે જાએં[૨] યા વો ઝમીન સે દૂર (યાની દેશ નિકાલ) કર દિયે જાવેં, યે ઉનકે લિયે દુનિયા મેં રૂસ્વાઇ હે, ઔર ઉનકે લિયે આખિરત મેં બડા અઝાબ હે.﴾૩૩﴿ મગર જિન લોગોં ને તૌબા કર લી ઇસસે પેહલે કે તુમ ઉન પર કાબૂ પા લો (યાની ઉનકો ગિરફતાર કર લો) તો તુમ જાન લો યકીની બાત હે કે અલ્લાહ તઆલા તો બહોત માફ કરનેવાલે, બડે રહમ કરનેવાલે હેં.﴾૩૪﴿

એ ઇમાનવાલો! તુમ અલ્લાહ તઆલા સે ડરો ઔર ઉસ (અલ્લાહ તઆલા) તક (પહોંચને કા) વસીલા તલાશ કરો,[૩] ઔર તુમ ઉસ (અલ્લાહ તઆલા) કે રાસ્તે મેં જિહાદ કરો; તાકે તુમ કામિયાબ હો જાઓ.﴾૩૫﴿

---

[૧] ફસાદઃ

(૧)યાની અલ્લાહ તઆલા ઔર રસૂલુલ્લાહ સલ્લલ્લાહુ અલયહિ વસલ્લમ કે કાનૂન કી બરકત સે ઇસ્લામી હુકૂમત મેં જો અમન કા માહોલ હે ઉસકો ખત્મ કરે.(૨) હથિયારોં કે સાથ આમ લોગોં પર હમ્લા કર કે ડાકા ડાલનેવાલે.(૩) બદ અમની ફેલાનેવાલે.(૪) ચોરી ડકેતી કરનેવાલે, યાની જો ઇજતિમાઇ શરારત કરતે હેં.(૫) ઇસી તરહ અહલે હક કો દીને હક સે રોકના યે સબસે બડા ફસાદ હે.(૬) ઇસમેં નબી કી તૌહીન, મુરતદ બનાને કી કોશિશ વગૈરહ ભી શામિલ હે.

[૨] યાની એક તરફ કા હાથ ઔર દૂસરી તરફ કા પાંવ કાટ દિયા જાએ.

[૩] વસીલાઃ યાની અલ્લાહ તઆલા કી ફરમાંબરદારી કરો, ઔર રઝામંદીવાલે કામ કરો ઔર અલ્લાહ તઆલા કી નઝદીકી હાસિલ કરો, ઇસી તરહ વસીલા જન્નત કા એક આ'લા દરજા હે, જિસકે ઉપર કોઇ દરજા નહીં હે, જો રહમાન કે અર્શ સે નિહાયત નઝદીક હે, હર મોમિન કો ચાહિયે કે વો અઝાન કે બાદ દુરૂદ પઢ કર અઝાન કે બાદ કી દુઆ પઢને કી આદત બનાવે, જિસમેં હુઝૂર સલ્લલ્લાહુ અલયહિ વસલ્લમ કે લિયે વસીલે કી દુઆ ભી હે, ઔર વો જન્નત કા આ'લા મકામ હે, જો હઝરત નબીએ કરીમ સલ્લલ્લાહુ અલયહિ વસલ્લમ કે લિયે ખાસ હે, ઔર ઉસકે નીચે કે દરજે તમામ મોમિનોં કે લિયે હેં, ઇસી તરહ વસીલે કા એક ઔર મફહૂમ યે હે કે ''હર વો ચીઝ જો બંદે કો શોક ઔર મુહબ્બત કે સાથ અપને મા'બૂદ કે કરીબ કર દેવે.

اِنَّ الَّذِيْنَ كَفَرُوْا لَوْ اَنَّ لَهُمْ مَّا فِي الْاَرْضِ جَمِيْعًا وَّمِثْلَهٗ مَعَهٗ لِيَفْتَدُوْا بِهٖ مِنْ عَذَابِ يَوْمِ الْقِيٰمَةِ مَا تُقُبِّلَ مِنْهُمْ ۚ وَلَهُمْ عَذَابٌ اَلِيْمٌ ۝٣٦ يُرِيْدُوْنَ اَنْ يَّخْرُجُوْا مِنَ النَّارِ وَمَا هُمْ بِخٰرِجِيْنَ مِنْهَا ۫ وَلَهُمْ عَذَابٌ مُّقِيْمٌ ۝٣٧ وَالسَّارِقُ وَالسَّارِقَةُ فَاقْطَعُوْٓا اَيْدِيَهُمَا جَزَآءًۢ بِمَا كَسَبَا نَكَالًا مِّنَ اللّٰهِ ۭ وَاللّٰهُ عَزِيْزٌ حَكِيْمٌ ۝٣٨ فَمَنْ تَابَ مِنْۢ بَعْدِ ظُلْمِهٖ وَاَصْلَحَ فَاِنَّ اللّٰهَ يَتُوْبُ عَلَيْهِ ۭ اِنَّ اللّٰهَ غَفُوْرٌ رَّحِيْمٌ ۝٣٩ اَلَمْ تَعْلَمْ اَنَّ اللّٰهَ لَهٗ مُلْكُ السَّمٰوٰتِ وَالْاَرْضِ ۭ يُعَذِّبُ مَنْ يَّشَاۗءُ وَيَغْفِرُ لِمَنْ يَّشَاۗءُ ۭ وَاللّٰهُ عَلٰي كُلِّ شَيْءٍ قَدِيْرٌ ۝٤٠

યકીની બાત હે કે જિન લોગોં ને કુફ્ર કિયા, અગર ઝમીન મેં જો કુછ હે વો સબ ઉનકે પાસ હો ઔર ઉસકે સાથ ઇતના હી ઔર ભી હો ઔર વો ઉન (ચીઝોં) કો કયામત કે દિન કે અઝાબ સે બચને કે લિયે ફિદયે (બદલે) મેં દેના ચાહેં તબ ભી ઉનકી તરફ સે વો કબૂલ નહીં કિયા જાએગા, ઔર ઉનકે લિયે દર્દનાક અઝાબ હે.《૩૬》 વો (કાફિર) આગ સે નિકલ જાના ચાહેંગે; હાલાંકે વો ઉસ (આગ) સે નિકલનેવાલે નહીં હેં, ઔર ઉનકે લિયે હમેશા કા અઝાબ હે.《૩૭》 ઔર ચોરી કરનેવાલા મર્દ ઔર ચોરી કરનેવાલી ઓરત સો તુમ ઉન દોનોં કે (પહોંચોં સે) હાથ કાટ દો, યે ઉન દોનોં કે કિયે હુવે કામ કા બદલા હે (ઔર યે) અલ્લાહ તઆલા કી તરફ સે ઇબ્રતનાક સઝા હે, ઔર અલ્લાહ તઆલા તો બડે ઝબરદસ્ત, બડી હિકમતવાલે હેં.[૧] 《૩૮》 સો જિસ શખ્સ ને અપને ઝુલ્મ કરને કે બાદ તૌબા કર લી ઔર ઇસ્લાહ કર લી તો યકીનન અલ્લાહ તઆલા ઉસકી તૌબા કબૂલ કરેંગે, યકીનન અલ્લાહ તઆલા તો બહોત ઝિયાદહ માફ કરનેવાલે, બડે મહેરબાન હેં.《૩૯》 કયા તુમકો (યે બાત) મા’લૂમ નહીં કે આસમાનોં ઔર ઝમીન કી હુકૂમત યકીનન અલ્લાહ તઆલા હી કી હે, વો (અલ્લાહ તઆલા) જિસકો ચાહતે હેં અઝાબ દેતે હેં ઔર જિસકો ચાહતે હેં માફ કર દેતે હેં ઔર અલ્લાહ તઆલા હર ચીઝ પર પૂરી કુદરત રખતે હેં.《૪૦》

[૧] એહતેરામ કે કાબિલ ઇન્સાન કા હાથ જબ ખૂદ ઇન્સાન ઉસકે એહતેરામ કો ચોરી કર કે બાકી ન રખે તો વો હાથ બદન સે અલગ કર દિયે જાને કે લાયક હો જાતા હે.

يٰۤاَيُّهَا الرَّسُوْلُ لَا يَحْزُنْكَ الَّذِيْنَ يُسَارِعُوْنَ فِي الْكُفْرِ مِنَ الَّذِيْنَ قَالُوْۤا اٰمَنَّا بِاَفْوَاهِهِمْ وَلَمْ تُؤْمِنْ قُلُوْبُهُمْ ۛ وَمِنَ الَّذِيْنَ هَادُوْا ۛ سَمّٰعُوْنَ لِلْكَذِبِ سَمّٰعُوْنَ لِقَوْمٍ اٰخَرِيْنَ ۙ لَمْ يَاْتُوْكَ ؕ يُحَرِّفُوْنَ الْكَلِمَ مِنْۢ بَعْدِ مَوَاضِعِهٖ ۚ يَقُوْلُوْنَ اِنْ اُوْتِيْتُمْ هٰذَا فَخُذُوْهُ وَاِنْ لَّمْ تُؤْتَوْهُ فَاحْذَرُوْا ؕ وَمَنْ يُّرِدِ اللّٰهُ فِتْنَتَهٗ فَلَنْ تَمْلِكَ لَهٗ مِنَ اللّٰهِ شَيْـًٔا ؕ

એ રસૂલ! જો લોગ દોડ દોડ કર કુફ્ર મેં ગિરતે હેં વો તુમકો ગમ મેં ન ડાલેં[૧] (એક) તો ઉન લોગોં મેં સે હેં જિન્હોંને અપને મુંહ (ઝબાન) સે કેહ દિયા કે હમ ઈમાન લાએ હેં; હાલાંકે ઉનકે દિલ ઈમાન નહીં લાએ[૨] ઔર (દૂસરે) ઉન લોગોં મેં સે હેં જો યહૂદી હેં, જૂઠ બોલને કે લિયે જાસૂસી કરતે હેં[૩] વો દૂસરી કોમ (કો આપકી બાત પહોંચાને) કે લિયે જાસૂસી કરતે હેં, જો (કોમ) તુમ્હારે પાસ આઇ હી નહીં[૪] વો (અલ્લાહ તઆલા કી) બાતોં કો બદલ ડાલતે હેં ઉસકા (સહીહ) મોકા (ઔર જગા) તય (નક્કી) હો જાને કે બાદ,[૫] વો (યૂં) કેહતે હેં કે: અગર તુમકો યે હુક્મ[૬] મિલે તો ઉસકો લે લેના ઔર અગર ઐસા (હુક્મ) ન મિલે તો બચ કર નિકલ જાના ઔર જિસકો અલ્લાહ તઆલા ફિત્ના (યાની ગુમરાહી) મેં ડાલના ચાહે તો તુમ ઉસ (કો બચાને) કે લિયે અલ્લાહ તઆલા કે યહાં કુછ નહીં કર સકતે,[૭]

---

[૧] (દૂસરા તર્જુમા) જો લોગ કુફ્ર મેં તેઝી દિખાતે હેં વો આપકો ગમગીન ન કરેં.

[૨] યાની મુનાફિક.

[૩] (દૂસરા તર્જુમા) જૂઠી બાત કાન લગા કર સુનતે હેં. (તીસરા તર્જુમા) જૂઠી બાત સુનને કી ઉનકી આદત હે. આયત મેં લફ્ઝ '**سَمّٰعُوْنَ**' હે જિસકા મા'ના હે બહોત ઝિયાદહ સુનના, મા'ના કા હાસિલ હે જાસૂસી કરના. કાન લગા કર સુનના.

[૪] (દૂસરા તર્જુમા) જિસ કોમ ને (તકબ્બુર ઔર દુશ્મની કી વજહ સે) તુમ તક આના હી ગવારા નહીં કિયા. યાની યહૂદી ખૂદ તો આતે નહીં, મુનાફિકોં કે વાસ્તે સે કયા ફેસ્લા હોગા વો મા'લૂમ કરવાતે થે.

[૫] (દૂસરા તર્જુમા) (અલ્લાહ તઆલા કી કિતાબ કે) કલિમાત કે મા'ના નક્કી હો જાને કે બાદ બદલ દેતે હેં. (તીસરા તર્જુમા) (અલ્લાહ તઆલા કે) કલામ કો (જબ કે વો) કલામ અપને સહીહ મોકે પર કાઇમ હોતા હે (ઉસકે) બાદ (લફ્ઝ કો ઔર મા'ના કો) બદલતે રેહતે હેં. યાની બાતોં કો બદલ કર કહાં સે કહાં કર દેતે હેં, યા બાત કહીં સે કહીં લગાતે હેં.

[૬] યાની તુમ્હારી મરઝી કે મુતાબિક ફેસ્લા મિલે તો અમલ કરના; વરના કિસી બહાને સે ચલે આના.

[૭] (દૂસરા તર્જુમા) અલ્લાહ તઆલા (કે યહાં) સે (આનેવાલે અઝાબ સે) ઉસકો બચાને કે લિયે આપ કુછ ભી નહીં કર સકતે.

أُولَٰٓئِكَ الَّذِيْنَ لَمْ يُرِدِ اللهُ اَنْ يُّطَهِّرَ قُلُوْبَهُمْ ؕ لَهُمْ فِي الدُّنْيَا خِزْيٌ ۚۖ وَّلَهُمْ فِي الْاٰخِرَةِ عَذَابٌ عَظِيْمٌ ۝٤١ سَمّٰعُوْنَ لِلْكَذِبِ اَكّٰلُوْنَ لِلسُّحْتِ ؕ فَاِنْ جَآءُوْكَ فَاحْكُمْ بَيْنَهُمْ اَوْ اَعْرِضْ عَنْهُمْ ۚ وَاِنْ تُعْرِضْ عَنْهُمْ فَلَنْ يَّضُرُّوْكَ شَيْـًٔا ؕ وَاِنْ حَكَمْتَ فَاحْكُمْ بَيْنَهُمْ بِالْقِسْطِ ؕ اِنَّ اللهَ يُحِبُّ الْمُقْسِطِيْنَ ۝٤٢ وَكَيْفَ يُحَكِّمُوْنَكَ وَعِنْدَهُمُ التَّوْرٰىةُ فِيْهَا حُكْمُ اللهِ ثُمَّ يَتَوَلَّوْنَ مِنْۢ بَعْدِ ذٰلِكَ ؕ وَمَآ اُولٰٓئِكَ بِالْمُؤْمِنِيْنَ ۝٤٣

યહી વો લોગ હેં જિનકે દિલોં કો (કુફ્ર સે) પાક કરને કા અલ્લાહ તઆલા ને ઈરાદા હી નહીં કિયા,[૧] ઉનકે લિયે દુનિયા મેં રૂસ્વાઇ હે, ઔર ઉનકે લિયે આખિરત મેં બડા અઝાબ હે.﴾૪૧﴿ જૂઠ બોલને કે લિયે યે જાસૂસી કરતે હેં,[૨] બડે હરામ ખાનેવાલે હેં,[૩] સો અગર વો લોગ તુમ્હારે પાસ (ફ઼ેસ્લા કરાને) આ જાવેં તો તુમ ઉનકે દરમિયાન ફ઼ેસ્લા કરો યા તુમ ઉનસે મુંહ ફ઼િરા લો,[૪] ઔર અગર તુમ ઇનસે મુંહ ફ઼િરા લોગે[૫] તો (ભી) વો હરગિઝ તુમકો કુછ નુકસાન નહીં પહોંચા સકેંગે, ઔર અગર તુમકો ફ઼ેસ્લા કરના હો તો તુમ ઉનકે દરમિયાન ઇન્સાફ સે ફ઼ેસ્લા કરો, યકીનન અલ્લાહ તઆલા ઇન્સાફ કરનેવાલોં સે મુહબ્બત રખતે હેં.﴾૪૨﴿ ઔર વો લોગ તુમસે કૈસે ફ઼ેસ્લા કરાએંગે;[૬] હાલાંકે ઉનકે પાસ તૌરાત મૌજૂદ હે, ઉસમેં અલ્લાહ તઆલા કા હુક્મ (લિખા હુવા) હે, ફ઼િર ઉસ (યાની નબી સલ્લલ્લાહુ અલયહિ વસલ્લમ કે યા તૌરાત કે ફ઼ેસ્લે) કે બાદ વો લોગ મુંહ ફ઼િરા લેતે હેં[૭] ઔર (હકીકત મેં) વો લોગ ઈમાનવાલે નહીં હેં.﴾૪૩﴿

---

[૧] (દૂસરા તર્જુમા) ઉન લોગોં કે દિલોં કો (કુફ્ર કી બાતોં સે) પાક કરના અલ્લાહ તઆલા કો મનઝૂર હી નહીં.

[૨] (દૂસરા તર્જુમા) કાન લગા લગા કર જૂઠી બાતેં સુનનેવાલે હેં. (તીસરા તર્જુમા) જૂઠી બાતેં સુનને કી આદત રખતે હેં.

[૩] (દૂસરા તર્જુમા) હરામ કા માલ બહોત ખાનેવાલે હેં. ''سُحْت'' કા મા'ના લુગત (ડિક્ષનરી) મેં કિસી ચીઝ કી બુનિયાદ ખોદ કર ઉસકો બરબાદ કર દેના, રિશ્વત ઔર હરામ માલ કા યહી હાલ હે કે વો અમાનતદારી કી બુનિયાદોં કો ખોદ કર બિલ્કુલ બરબાદ કર દેતા હે.

[૪] યાની ઉનકે કેસ કો આપ ન સુનેં; બલ્કે ટાલ દેં.

[૫] ઔર ઉનકા કેસ ન ચલાએં.

[૬] (દૂસરા તર્જુમા) વો લોગ આપકો (ફ઼ેસ્લે મેં) કૈસે હાકિમ બનાના ચાહતે હેં?

[૭] યાની હટ જાતે હેં, માનતે નહીં.

إِنَّآ أَنْزَلْنَا التَّوْرٰىةَ فِيْهَا هُدًى وَّنُوْرٌ ۚ يَحْكُمُ بِهَا النَّبِيُّوْنَ الَّذِيْنَ أَسْلَمُوْا لِلَّذِيْنَ هَادُوْا وَالرَّبّٰنِيُّوْنَ وَالْأَحْبَارُ بِمَا
اسْتُحْفِظُوْا مِنْ كِتٰبِ اللّٰهِ وَكَانُوْا عَلَيْهِ شُهَدَآءَ ۚ فَلَا تَخْشَوُا النَّاسَ وَاخْشَوْنِ وَلَا تَشْتَرُوْا بِاٰيٰتِيْ ثَمَنًا قَلِيْلًا ۗ
وَمَنْ لَّمْ يَحْكُمْ بِمَآ أَنْزَلَ اللّٰهُ فَأُولٰٓئِكَ هُمُ الْكٰفِرُوْنَ ﴿٤٤﴾ وَكَتَبْنَا عَلَيْهِمْ فِيْهَآ أَنَّ النَّفْسَ بِالنَّفْسِ ۙ وَالْعَيْنَ
بِالْعَيْنِ وَالْأَنْفَ بِالْأَنْفِ وَالْأُذُنَ بِالْأُذُنِ وَالسِّنَّ بِالسِّنِّ ۙ وَالْجُرُوْحَ قِصَاصٌ ۗ فَمَنْ تَصَدَّقَ بِهٖ فَهُوَ كَفَّارَةٌ لَّهٗ ۗ
وَمَنْ لَّمْ يَحْكُمْ بِمَآ أَنْزَلَ اللّٰهُ فَأُولٰٓئِكَ هُمُ الظّٰلِمُوْنَ ﴿٤٥﴾

યકીનન હમ હી ને (મૂસા અલ.પર) તૌરાત ઉતારી થી, ઉસમેં હિદાયત ઔર રોશની થી (ઉસ ઝમાને કે) વો તમામ નબી જો (અલ્લાહ તઆલા કે) ફરમાંબરદાર થે, યહૂદીયોં (કે મામલે) મેં ઉસ (તૌરાત) કે (હુક્મ કે) મુતાબિક ફેસ્લા કિયા કરતે થે, ઔર તમામ અલ્લાહવાલે ઔર ઉલમા ભી;[૧] ક્યૂંકે ઉનકો અલ્લાહ તઆલા કી કિતાબ કી હિફાઝત કા ઝિમ્મેદાર બનાયા ગયા થા, ઔર વહી (લોગ) ઉસ પર નિગરાન (ભી) થે,[૨] સો (એ યહૂદીયો!) તુમ લોગોં સે મત ડરો, ઔર તુમ મુજ હી સે ડરો, ઔર મેરે હુક્મોં કે બદલે (દુનિયા કી) થોડી સી કીમત મત લો, ઔર જો શખ્સ ભી અલ્લાહ તઆલા કે ઉતારે હુવે હુક્મ કે મુતાબિક ફેસ્લા ન કરે, સો વહી લોગ કાફિર હેં.﴾૪૪﴿ ઔર હમને ઉસ (તૌરાત) મેં ઉનકે લિયે યે (હુક્મ) લિખ દિયા થા કે જાન, જાન કે બદલે મેં ઔર આંખ, આંખ કે બદલે મેં ઔર નાક, નાક કે બદલે મેં ઔર કાન, કાન કે બદલે મેં ઔર દાંત, દાંત કે બદલે મેં ઔર ઝખ્મોં મેં ભી (ઈસી તરહ બરાબરી કા) બદલા લિયા જાએગા, સો જો ભી ઉસ (બદલા લેને) કો માફ કર દેવે તો વો ઉસ (માફ કરનેવાલે) કે લિયે (ગુનાહ કા) કફ્ફારા હોગા,[૩] ઔર જો શખ્સ ભી અલ્લાહ તઆલા કે ઉતારે હુવે હુક્મ કે મુતાબિક ફેસ્લા ન કરે સો વહી લોગ ઝુલ્મ કરનેવાલે હેં.﴾૪૫﴿

---

[૧] યાની ઉસ તૌરાત કે હુક્મ કે મુતાબિક ફેસ્લા કિયા કરતે થે. દો તરહ કી જમાઅત થીઃ એક **રબ્બાનીય્યીનઃ** જિનકા ઈબાદત કી તરફ ધ્યાન ઝિયાદહ થા, અગરચે ઈલ્મ ઝરૂરત કે બકદ્ર હોતા થા, ઐસે દુનિયા સે બેરગ્બત લોગ જૈસે મકતબ કે શુરૂ કે ઉસ્તાદ. દૂસરેઃ **અહબારઃ** જિનમેં ઈલ્મ ઝિયાદહ હો ઔર અમલ ભી હો, યે લોગ બાતોં કો અચ્છે તરીકે સે પેશ કરને મેં માહિર હોતે થે. દોનોં જમાઅતોં કા મકસદ અલ્લાહ તઆલા ઔર રસૂલ કી ફરમાંબરદારી; અલબત્તા ઉનકે નામ ઉનમેં જો સિફત ગાલિબ હોતી થી ઉસકે એ'તેબાર સે રખે ગએ, જિનમેં ઈબાદત કા ગલ્બા હોતા થા ઉનકો ''રબ'' કી તરફ નિસ્બત કર કે ''રબ્બાની'' યાની અલ્લાહવાલે ઉનકા નામ હુવા, ઔર જિનમેં ઈલ્મ કા ગલ્બા થા ઉનકો ''અહબાર'' કહા ગયા.[૨] ઔર વહી (લોગ) ઉસ પર ગવાહ (ભી) થે. [૩] યાની ગુનાહ ખત્મ હોને કા ઝરિયા હોગા.

وَقَفَّيْنَا عَلٰۤى اٰثَارِهِمْ بِعِيْسَى ابْنِ مَرْيَمَ مُصَدِّقًا لِّمَا بَيْنَ يَدَيْهِ مِنَ التَّوْرٰىةِ ۪ وَاٰتَيْنٰهُ الْاِنْجِيْلَ فِيْهِ هُدًى وَّنُوْرٌ ۙ وَّمُصَدِّقًا لِّمَا بَيْنَ يَدَيْهِ مِنَ التَّوْرٰىةِ وَهُدًى وَّمَوْعِظَةً لِّلْمُتَّقِيْنَ ﴿۴۶﴾ وَلْيَحْكُمْ اَهْلُ الْاِنْجِيْلِ بِمَاۤ اَنْزَلَ اللّٰهُ فِيْهِ ؕ وَمَنْ لَّمْ يَحْكُمْ بِمَاۤ اَنْزَلَ اللّٰهُ فَاُولٰٓئِكَ هُمُ الْفٰسِقُوْنَ ﴿۴۷﴾ وَاَنْزَلْنَاۤ اِلَيْكَ الْكِتٰبَ بِالْحَقِّ مُصَدِّقًا لِّمَا بَيْنَ يَدَيْهِ مِنَ الْكِتٰبِ وَمُهَيْمِنًا عَلَيْهِ فَاحْكُمْ بَيْنَهُمْ بِمَاۤ اَنْزَلَ اللّٰهُ وَلَا تَتَّبِعْ اَهْوَآءَهُمْ عَمَّا جَآءَكَ مِنَ الْحَقِّ ؕ لِكُلٍّ جَعَلْنَا مِنْكُمْ شِرْعَةً وَّمِنْهَاجًا ؕ

ઔર ઉન સબ (નબિયોં) કે પીછે હમને મરયમ કે બેટે ઇસા કો ઉસસે પેહલી કિતાબ યાની તૌરાત કો સચ્ચા બતાનેવાલા બના કર ભેજા ઔર હમને ઉસ (ઇસા અલ.) કો ઇન્જીલ દી, ઉસ (ઇન્જીલ) મેં હિદાયત ઔર રોશની થી ઔર વો (ઇન્જીલ) અપને સે પેહલી કિતાબ યાની તૌરાત કો સચ્ચા બતાનેવાલી થી, ઔર તક્વાવાલોં કે લિયે હિદાયત ઔર નસીહત થી.﴾૪૬﴿ ઔર ઇન્જીલવાલે અલ્લાહ તઆલા ને જો કુછ ઉસ (ઇન્જીલ) મેં ઉતારા હે ઉસકે મુતાબિક ફેસ્લા કિયા કરેં, ઔર જો શખ્સ ભી અલ્લાહ તઆલા કે ઉતારે હુવે હુક્મ કે મુતાબિક ફેસ્લા ન કરે સો વહી લોગ નાફરમાન હેં.[૧] ﴾૪૭﴿ ઔર (એ નબી!) હમને તુમ પર હક કે સાથ કિતાબ ઉતારી હે જો અપને સે પેહલી (આસમાની) કિતાબોં કો સચ્ચા બતલાતી હે, ઔર ઉન (અગલી કિતાબોં કે મઝમૂન) કી હિફાઝત કરનેવાલી હે, લિહાઝા જો અલ્લાહ તઆલા ને (તુમ પર) ઉતારા હે ઉસીકે મુતાબિક ઉનકે બીચ ફેસ્લા કરો, ઔર જો સચ્ચી બાત તુમ્હારે પાસ આ ગઇ ઉસકો છોડ કર તુમ ઉનકી ખ્વાહિશોં કે પીછે મત ચલો, હમને તુમ મેં સે હર એક (ઉમ્મત) કે લિયે (અલગ અલગ) શરીઅત ઔર તરીકા મુકર્રર કિયા હે,[૨]

[૧] યહાં તીન તરહ કી આયતેં હેં, તત્બીક (એક દુસરે કે સાથ બરાબરી) ઇસ તરહ હો સકતી હે કે અલ્લાહ તઆલા કે નાઝિલ કિયે હુવે હુક્મોં કે ખિલાફ હુક્મ દેના કભી તો કુફ્ર હોતા હે ઔર કભી ઝુલ્મ ઔર ગુનાહ, અગર અલ્લાહ તઆલા કે હુક્મ કે ખિલાફ અમલ કરને કે સાથ સાથ અકીદહ મેં ભી ઉસકો હક ન જાનતા હો તો યે કુફ્ર હે, ઔર અગર અકીદહ કી રૂ સે તો ઉસ હુક્મ કો હક માનતા હે; મગર અમલ ઉસકે ખિલાફ કરતા હે તો યે ઝુલ્મ ઔર ગુનાહ હે.

[૨] હર ઝમાને મેં હર ઉમ્મત કો મસ્અલે મસાઇલ અલગ અલગ તરીકે કે દિયે ઔર અકીદે હર ઝમાને મેં એક હી તરહ કે રહે.

وَلَوْ شَآءَ اللّٰهُ لَجَعَلَكُمْ اُمَّةً وَّاحِدَةً وَّلٰكِنْ لِّيَبْلُوَكُمْ فِيْ مَآ اٰتٰىكُمْ فَاسْتَبِقُوا الْخَيْرٰتِ ؕ اِلَى اللّٰهِ مَرْجِعُكُمْ جَمِيْعًا فَيُنَبِّئُكُمْ بِمَا كُنْتُمْ فِيْهِ تَخْتَلِفُوْنَ ۝ وَاَنِ احْكُمْ بَيْنَهُمْ بِمَآ اَنْزَلَ اللّٰهُ وَلَا تَتَّبِعْ اَهْوَآءَهُمْ وَاحْذَرْهُمْ اَنْ يَّفْتِنُوْكَ عَنْۢ بَعْضِ مَآ اَنْزَلَ اللّٰهُ اِلَيْكَ ؕ فَاِنْ تَوَلَّوْا فَاعْلَمْ اَنَّمَا يُرِيْدُ اللّٰهُ اَنْ يُّصِيْبَهُمْ بِبَعْضِ ذُنُوْبِهِمْ ؕ وَاِنَّ كَثِيْرًا مِّنَ النَّاسِ لَفٰسِقُوْنَ ۝ اَفَحُكْمَ الْجَاهِلِيَّةِ يَبْغُوْنَ ؕ وَمَنْ اَحْسَنُ مِنَ اللّٰهِ حُكْمًا لِّقَوْمٍ يُّوْقِنُوْنَ ۝ ع

يٰٓاَيُّهَا الَّذِيْنَ اٰمَنُوْا لَا تَتَّخِذُوا الْيَهُوْدَ وَالنَّصٰرٰٓى اَوْلِيَآءَ ؔ بَعْضُهُمْ اَوْلِيَآءُ بَعْضٍ ؕ وَمَنْ يَّتَوَلَّهُمْ مِّنْكُمْ فَاِنَّهٗ مِنْهُمْ ؕ اِنَّ اللّٰهَ لَا يَهْدِى الْقَوْمَ الظّٰلِمِيْنَ ۝

ઔર અગર અલ્લાહ તઆલા ચાહતે તો તુમ (સબ) કો એક હી ઉમ્મત કર દેતે;[૧] લેકિન તાકે જો કુછ ઉસને તુમકો દિયા ઉસમેં વો (અલ્લાહ તઆલા) તુમકો આઝમાવે, સો ભલાઇ કે કામોં મેં એક દૂસરે સે આગે બઢને કી તુમ કોશિશ કરો, અલ્લાહ તઆલા હી કે પાસ તુમ સબકો વાપસ જાના હે, સો જિન ચીઝોં મેં તુમ ઇખ્તિલાફ કિયા કરતે થે વો (અલ્લાહ તઆલા) તુમકો ઉસકી હકીકત બતલા દેંગે.﴿૪૮﴾ ઔર યે કે અલ્લાહ તઆલા ને જો હુક્મ ઉતારા ઉસકે મુતાબિક તુમ ઉન લોગોં કે બીચ ફેસ્લા કિયા કરો ઔર તુમ ઉનકી ખ્વાહિશોં કે મુતાબિક મત ચલો ઔર ઉનસે ઇસ બાત સે બચતે રહો,[૨] કે વો તુમકો ફિત્ને મેં ડાલ કર કિસી ઐસે હુક્મ સે તુમકો હટા દેવેં જો અલ્લાહ તઆલા ને તુમ્હારી તરફ ઉતારા હે, સો અગર વો લોગ ન માનેં તો જાન લો કે અલ્લાહ તઆલા ઉનકો ઉનકે કુછ ગુનાહોં કી (કુછ) સઝા (દુનિયા હી મેં) દેના ચાહતે હેં, ઔર યકીનન લોગોં મેં સે બહોત સારે ફાસિક હી હેં.﴿૪૯﴾ ભલા કયા જાહિલિય્યતવાલા ફેસ્લા વો હાસિલ કરના ચાહતે હેં?[૩] ઔર જો કોમ યકીન રખતી હો ઉનકે વાસ્તે અલ્લાહ તઆલા સે ઝિયાદહ અચ્છા ફેસ્લા કરનેવાલા કોન હો સકતા હે?﴿૫૦﴾

એ ઇમાનવાલો! તુમ યહૂદી ઔર નસારા કો (અપના ગેહરા) દોસ્ત ન બનાઓ, વો આપસ મેં એક દૂસરે કે દોસ્ત હેં ઔર જો શખ્સ તુમમેં સે ઉન (યહૂદી ઔર નસારા) સે દોસ્તી કરેગા સો યકીનન વો ઉનહી મેં સે હોગા[૪] યકીનન અલ્લાહ તઆલા ઝુલ્મ કરનેવાલી કોમ કો હિદાયત નહીં દેંગે.﴿૫૧﴾

---

[૧] અલગ અલગ ઝમાને મેં અલગ અલગ શરીઅત ન આતી.[૨] (દૂસરા તર્જુમા) એહતિયાત રખો. (તીસરા તર્જુમા) ઉનસે હોશિયાર રહો.[૩] શરીઅત કે ફેસ્લોં મેં સબ કે લિયે ઇન્સાફ ઔર બરાબરી હે, ઔર જાહિલિય્યત કે ફેસ્લોં મેં અમીર ઔર ગરીબ, તાકતવર ઔર કમઝોર મેં ફર્ક રખા જાતા હે; ગોયા આસમાની શરીઅત કે ખિલાફ મનઘડત કાનૂનોં પર વો અમલ કરતે થે. ➲

فَتَرَى الَّذِينَ فِي قُلُوبِهِمْ مَرَضٌ يُسَارِعُونَ فِيهِمْ يَقُولُونَ نَخْشَى أَنْ تُصِيبَنَا دَائِرَةٌ ۚ فَعَسَى اللَّهُ أَنْ يَأْتِيَ بِالْفَتْحِ
أَوْ أَمْرٍ مِنْ عِنْدِهِ فَيُصْبِحُوا عَلَىٰ مَا أَسَرُّوا فِي أَنْفُسِهِمْ نَادِمِينَ ﴿٥٢﴾ وَيَقُولُ الَّذِينَ آمَنُوا أَهَٰؤُلَاءِ الَّذِينَ أَقْسَمُوا
بِاللَّهِ جَهْدَ أَيْمَانِهِمْ ۙ إِنَّهُمْ لَمَعَكُمْ ۚ حَبِطَتْ أَعْمَالُهُمْ فَأَصْبَحُوا خَاسِرِينَ ﴿٥٣﴾ يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا مَنْ يَرْتَدَّ
مِنْكُمْ عَنْ دِينِهِ فَسَوْفَ يَأْتِي اللَّهُ بِقَوْمٍ يُحِبُّهُمْ وَيُحِبُّونَهُ أَذِلَّةٍ عَلَى الْمُؤْمِنِينَ أَعِزَّةٍ عَلَى الْكَافِرِينَ

લિહાઝા તુમ દેખો ઉન લોગોં કો જિનકે દિલોં મેં (નિફાક કી) બીમારી હે વો ઉન (યહૂદી ઔર નસારા) સે જલ્દી જલ્દી મિલતે હૈં (યાની દોસ્તી કે સંબંધ બઢા રહે હૈં) વો કેહતે હૈં કે હમકો ડર હે કે હમ પર મુસીબત કા કોઇ ચક્કર[૧] પેશ ન આ જાવે[૨] સો (યે બાત) કરીબ હે કે અલ્લાહ તઆલા (મુસલમાનોં કો) જીત દે દેવેં[૩] યા અપની તરફ સે કોઇ (ખાસ) બાત ઝાહિર કર દેં[૪] ફિર (ઉસ વક્ત) જો બાત ઉન મુનાફિકોં ને અપને દિલોં મેં છુપાઇ થી ઉસ પર વો પછતાને લગે.﴿૫૨﴾ ઔર (ઉસ વક્ત) ઈમાનવાલે (તઅજ્જુબ સે) કહેંગે કેઃ કયા યે વહી લોગ હૈં જો અલ્લાહ તઆલા કી પક્કી કસમેં ખાયા કરતે થે કે યકીનન વો તુમ્હારે સાથ હી હૈં, ઉનકે આ'માલ બરબાદ હો ગએ, જિસકે નતીજે મેં વો લોગ નુકસાન મેં રેહ ગએ.﴿૫૩﴾ એ ઈમાનવાલો! જો શખ્સ ભી તુમ મેં સે અપને દીન સે ફિર જાવે[૫] તો બહોત જલ્દી અલ્લાહ તઆલા ઐસી કોમ કો લાએંગે કે વો (અલ્લાહ તઆલા) ઉનસે મુહબ્બત કરેંગે ઔર વો લોગ ઉસ (અલ્લાહ તઆલા) સે મુહબ્બત કરેંગે, ઈમાનવાલોં પર નર્મ (યાની મહેરબાની કરનેવાલે), કાફિરોં કે લિયે સખ્ત હોંગે,

---

[૪] અગર કિસી મુસલમાન ને ઇસ કાનૂન કે ખિલાફ અમલ કર કે કિસી યહૂદી યા ઇસાઇ સે પક્કી દોસ્તી કર લી તો વો ઇસ્લામ કી નઝર મેં બજાએ મુસલમાન કે ઉસી કોમ કા ફર્દ શુમાર હોને કે કાબિલ હે.

ઇસ સફે કાઃ

[૧] મુસીબત જિસ પર આતી હે વો ઉસકો ઘેર લેતી હે, મુસીબત કે લિયે યહાં 'دَآئِرَةٌ' કા લફઝ લાને સે યે પતા ચલતા હે.

[૨] યાની મુસલમાન હાર ગએ, ઔર કોઇ બુરા વક્ત આ ગયા તો યે યહૂદી ઔર ઇસાઇ હમારી મદદ કરેંગે; ઇસ લિયે ઉનસે ભી મુહબ્બત રખો.

[૩] યાની મક્કા કી જીત હો ગઇ.

[૪] ઉસકી એક મુરાદ મુનાફિકોં કે નિફાક કા પર્દા ફાડ કર ઉનકો ઝાહિર કર દિયા જાવે જિસમેં ઉનકી રૂસ્વાઇ હો. [૫] યાની મુરતદ હો જાવે.

يُجَاهِدُوْنَ فِيْ سَبِيْلِ اللّٰهِ وَلَا يَخَافُوْنَ لَوْمَةَ لَآئِمٍ ؕ ذٰلِكَ فَضْلُ اللّٰهِ يُؤْتِيْهِ مَنْ يَّشَآءُ ؕ وَاللّٰهُ وَاسِعٌ عَلِيْمٌ ﴿۵۴﴾ اِنَّمَا
وَلِيُّكُمُ اللّٰهُ وَرَسُوْلُهٗ وَالَّذِيْنَ اٰمَنُوا الَّذِيْنَ يُقِيْمُوْنَ الصَّلٰوةَ وَيُؤْتُوْنَ الزَّكٰوةَ وَهُمْ رٰكِعُوْنَ ﴿۵۵﴾ وَمَنْ يَّتَوَلَّ اللّٰهَ
وَرَسُوْلَهٗ وَالَّذِيْنَ اٰمَنُوْا فَاِنَّ حِزْبَ اللّٰهِ هُمُ الْغٰلِبُوْنَ ﴿۵۶﴾

يٰۤاَيُّهَا الَّذِيْنَ اٰمَنُوْا لَا تَتَّخِذُوا الَّذِيْنَ اتَّخَذُوْا دِيْنَكُمْ هُزُوًا وَّلَعِبًا مِّنَ الَّذِيْنَ اُوْتُوا الْكِتٰبَ مِنْ قَبْلِكُمْ
وَالْكُفَّارَ اَوْلِيَآءَ ۚ وَاتَّقُوا اللّٰهَ اِنْ كُنْتُمْ مُّؤْمِنِيْنَ ﴿۵۷﴾ وَاِذَا نَادَيْتُمْ اِلَى الصَّلٰوةِ اتَّخَذُوْهَا هُزُوًا وَّلَعِبًا ؕ ذٰلِكَ بِاَنَّهُمْ
قَوْمٌ لَّا يَعْقِلُوْنَ ﴿۵۸﴾ قُلْ يٰۤاَهْلَ الْكِتٰبِ هَلْ تَنْقِمُوْنَ مِنَّآ اِلَّآ اَنْ اٰمَنَّا بِاللّٰهِ وَمَآ اُنْزِلَ اِلَيْنَا وَمَآ اُنْزِلَ مِنْ قَبْلُ ۙ وَاَنَّ
اَكْثَرَكُمْ فٰسِقُوْنَ ﴿۵۹﴾

અલ્લાહ તઆલા કે રાસ્તે મેં જિહાદ કરેંગે ઔર કિસી મલામત કરનેવાલે કી મલામત સે નહીં ડરેંગે, યે અલ્લાહ તઆલા કા ફઝ્લ હે, વો (અલ્લાહ તઆલા) જિસકો ચાહતે હેં ફઝ્લ દેતે હેં ઔર અલ્લાહ તઆલા તો બડી વુસ્અતવાલે, બડે જાનનેવાલે હેં.《૫૪》 (એ મુસલમાનો!) યકીનન તુમ્હારે મદદ કરનેવાલે તો અલ્લાહ તઆલા હી હેં ઔર ઉસકે રસૂલ હેં ઔર વો ઈમાનવાલે હેં જો નમાઝ કાઈમ કરતે હેં ઔર ઝકાત દેતે હેં ઔર વો (અલ્લાહ તઆલા કે સામને) આજિઝી કરનેવાલે હેં.《૫૫》 ઔર જો શખ્સ અલ્લાહ તઆલા કો ઔર ઉસકે રસૂલ કો ઔર ઈમાનવાલોં કો દોસ્ત બનાતા હે (ઔર અલ્લાહ તઆલા કી જમાઅત મેં શામિલ હો જાતા હે) તો યકીન રખો કે અલ્લાહ તઆલા કી જમાઅત હી ગાલિબ રેહનેવાલી હે.《૫૬》

એ ઈમાનવાલો! જિન લોગોં કો તુમસે પેહલે કિતાબ દી ગઇ ઉનમેં સે જિન્હોંને તુમ્હારે દીન કો મઝાક ઔર ખેલ બના રખા હે ઉનકો ઔર કાફિરોં કો તુમ દોસ્ત મત બનાઓ, ઔર અગર તુમ હકીકત મેં ઈમાનવાલે હો તો તુમ અલ્લાહ તઆલા (હી) સે ડરો.《૫૭》 ઔર જબ તુમ નમાઝ કે લિયે અઝાન દેતે હો તો વો લોગ ઉસ (અઝાન ઔર નમાઝ) કે સાથ ખેલ ઔર મઝાક કરતે હેં, યે ઇસ વાસ્તે કે વો (કાફિર) ઐસે લોગ હેં જો અક્લ નહીં રખતે.《૫૮》 (એ નબી!) તુમ કેહ દો કે: એ અહલે કિતાબ! કયા તુમકો હમારી સિર્ફ યે બાત બુરી લગતી હે[૧] કે હમ અલ્લાહ તઆલા પર ઔર જો (કુર્આન) હમ પર ઉતારા ગયા ઔર જો (તૌરાત ઔર ઇન્જીલ વગૈરહ કિતાબેં) પેહલે ઉતારી ગઇ ઉસ પર હમ ઈમાન લાએ, ઔર યકીનન તુમ મેં સે બહુત સારે લોગ નાફરમાન હેં.《૫૯》

[૧] (દૂસરા તર્જુમા) કયા તુમ હમારે સાથ સિર્ફ ઇસ લિયે દુશ્મની (યા ઝીદ) રખતે હો. (તીસરા તર્જુમા) કયા તુમ સિર્ફ હમારી ઇસ બાત પર એબ લગાતે હો.

قُلْ هَلْ أُنَبِّئُكُم بِشَرٍّ مِّن ذَٰلِكَ مَثُوبَةً عِندَ اللَّهِ ۚ مَن لَّعَنَهُ اللَّهُ وَغَضِبَ عَلَيْهِ وَجَعَلَ مِنْهُمُ الْقِرَدَةَ وَالْخَنَازِيرَ وَعَبَدَ الطَّاغُوتَ ۚ أُولَٰئِكَ شَرٌّ مَّكَانًا وَأَضَلُّ عَن سَوَاءِ السَّبِيلِ ﴿٦٠﴾ وَإِذَا جَاءُوكُمْ قَالُوا آمَنَّا وَقَد دَّخَلُوا بِالْكُفْرِ وَهُمْ قَدْ خَرَجُوا بِهِ ۚ وَاللَّهُ أَعْلَمُ بِمَا كَانُوا يَكْتُمُونَ ﴿٦١﴾ وَتَرَىٰ كَثِيرًا مِّنْهُمْ يُسَارِعُونَ فِي الْإِثْمِ وَالْعُدْوَانِ وَأَكْلِهِمُ السُّحْتَ ۚ لَبِئْسَ مَا كَانُوا يَعْمَلُونَ ﴿٦٢﴾ لَوْلَا يَنْهَاهُمُ الرَّبَّانِيُّونَ وَالْأَحْبَارُ عَن قَوْلِهِمُ الْإِثْمَ وَأَكْلِهِمُ السُّحْتَ ۚ لَبِئْسَ مَا كَانُوا يَصْنَعُونَ ﴿٦٣﴾

તુમ કેહ દોઃ કયા મેં તુમકો બતલાઉં કે ઉસસે ઝિયાદહ બુરી સઝા અલ્લાહ તઆલા કે યહાં કિસકો હોગી[૧] યે વો (યહૂદી) હેં જિન પર અલ્લાહ તઆલા ને લઅનત કી ઔર ઉન પર ગઝબ ઉતરા, ઔર ઉનમેં સે કુછ કો બંદર ઔર સુવ્વર બના દિયા ઔર ઉન લોગોં ને શૈતાન કી ઈબાદત કી, ઐસે હી લોગોં કા બહોત બુરા ઠિકાના હે, ઔર (વહી લોગ) સીધે રાસ્તે સે બહોત ઝિયાદહ ભટકે હુવે હેં.﴾૬૦﴿ ઔર જબ વો (મુનાફિક) લોગ તુમ્હારે પાસ આતે હેં તો કેહતે હેં કેઃ હમ તો ઈમાન લે આએ; હાલાંકે વો કુફ્ર લે કર (મુસલમાનોં કી મજલિસ મેં) દાખિલ હુવે ઔર વો ઉસી (કુફ્ર) કો લે કર નિકલે ઔર અલ્લાહ તઆલા ખૂબ અચ્છી તરહ જાનતે હેં જિસકો વો લોગ છુપાતે હેં.﴾૬૧﴿ ઔર તુમ ઉન (યહૂદિયોં) મેં સે બહોત સોં કો દેખોગે કે ગુનાહ ઔર ઝુલ્મ ઔર અપને હરામ કે માલ ખાને મેં દોડ દોડ કર વો આગે બઢતે હેં, જો કામ વો કર રહે હેં વો બહોત હી બુરે હેં.﴾૬૨﴿ અલ્લાહવાલે ઔર ઉલમા ગુનાહ કી બાત કેહને સે ઔર હરામ કા માલ ખાને સે ઉનકો કયૂં નહીં રોકતે? બહોત હી બુરા કામ હે વો જો વો લોગ કર રહે હેં.[૨] ﴾૬૩﴿

---

[૧] સુનનેવાલા ભડક ન જાએ ઐસે અંદાઝ મેં બયાન કરના યે દાઇ કે લિયે ઝરૂરી હે, આયત મેં યહૂદીયોં કો કહા જા રહા હે, લેકિન મિસાલ ઔર સમજાને કે અંદાઝ મેં કલામ કિયા ગયા હે.

[૨] (દૂસરા તર્જુમા) વાકઇ ઉનકી યે આદત બુરી હે.

નોટઃ (૧) યહૂદી ઉલમા ને નહી અનિલ મુન્કર (બુરાઇ સે રોક ને) કા કામ જાનબૂજ કર છોડ દિયા, ઔર ઉસકી આદત બના લી, યે આદત સિર્ફ દુનિયા કમાને કી વજહ સે થી.

નોટઃ (૨) ઈસી લિયે હઝરત અબ્દુલ્લાહ બિન અબ્બાસ રદિ. ને ફરમાયા કેઃ યે આયત કુર્આને કરીમ કી સખ્ત આયત હે કે જિસમેં નહી અનિલ મુન્કર છોડનેવાલે કો બુરાઇ કરનેવાલે કે દરજે મેં સમજા ગયા.

નોટઃ (૩) અરબી ઝબાન મેં જબ લફ્ઝ فعل 'ફેઅલ' ઈસ્તિઅમાલ હોતા હે તો ઉસમેં હર તરહ કા કામ શામિલ હોતા હે, ચાહે વો કામ જાનબૂજ કરે યા બગૈર ઈરાદે કે કરે, ઔર عمل "અમલ" કા લફ્ઝ જબ બોલા જાતા હે તો ઉસસે મુરાદ વો કામ હોતા હે જો જાનબૂજ કર ઔર ઈરાદે કે સાથ કિયા જાએ. ઔર صنع "સનઅ" કા લફ્ઝ ઐસે કામ કે લિયે બોલા જાતા હે જો કામ ઈન્સાન અપને ઈખ્તિયાર ઔર અપને ઈરાદે સે કરે ઔર ઉસ કામ કો આદત ઔર મકસદ બના લેવે. આયત મેં અવામ કે બુરે કામોં કો બતલાને ➲

وَقَالَتِ الْيَهُودُ يَدُ اللّٰهِ مَغْلُولَةٌ ۚ غُلَّتْ أَيْدِيهِمْ وَلُعِنُوا بِمَا قَالُوا ۘ بَلْ يَدَاهُ مَبْسُوطَتَانِ ۙ يُنْفِقُ كَيْفَ يَشَاءُ ۚ وَلَيَزِيدَنَّ كَثِيرًا مِنْهُمْ مَا أُنْزِلَ إِلَيْكَ مِنْ رَبِّكَ طُغْيَانًا وَكُفْرًا ۚ وَأَلْقَيْنَا بَيْنَهُمُ الْعَدَاوَةَ وَالْبَغْضَاءَ إِلَىٰ يَوْمِ الْقِيَامَةِ ۚ كُلَّمَا أَوْقَدُوا نَارًا لِلْحَرْبِ أَطْفَأَهَا اللّٰهُ ۙ وَيَسْعَوْنَ فِي الْأَرْضِ فَسَادًا ۚ وَاللّٰهُ لَا يُحِبُّ الْمُفْسِدِينَ ﴿٦٤﴾

ઔર યહૂદી લોગ કેહને લગેઃ અલ્લાહ તઆલા કે હાથ (ખર્ચ કરને સે) બંદ હો ગએ હેં[૧] (બલ્કે સચ્ચા જવાબ યે હે કે) હાથ તો ખૂદ ઉન (યહૂદીયોં) કે બંદ હો ગએ હેં, ઉન્હોંને ઐસી (અલ્લાહ તઆલા કી શાન મેં ગુસ્તાખીવાલી) બાત કહી હે કે ઉસકી વજહ સે ઉન પર લઅનત કી ગઈ હે; બલ્કે ઉસ (અલ્લાહ તઆલા) કે દોનોં હાથ પૂરી તરહ ખુલે હુવે હેં[૨] વો (અલ્લાહ તઆલા) જિસ તરહ ચાહતે હેં ખર્ચ કરતે હેં ઔર (એ નબી!) તુમ પર જો (કલામ) તુમ્હારે રબ કી તરફ સે ઉતારા ગયા હે વો ઉનમેં સે બહોતસોં મેં (ઉનકી ઝિદ કી વજહ સે) શરારત ઔર કુફ્ર ઝરૂર બઢા કર હી રહેગા, ઔર હમને ઉનકે આપસ મેં કયામત કે દિન તક દુશ્મની ઔર બુગ્ઝ ડાલ દિયા હે, જબ કભી ભી વો (મુસલમાનોં કે સાથ) લડાઇ કે લિયે આગ ભડકાતે હેં[૩] તો અલ્લાહ તઆલા ઉસ (આગ) કો બુઝા દેતે હેં ઔર વો ઝમીન મેં ફસાદ ફેલાને મેં લગે હુવે હેં ઔર અલ્લાહ તઆલા ફસાદ કરનેવાલોં સે મુહબ્બત નહીં રખતે.﴿૬૪﴾

➲ કે લિયે ''يَعْمَلُونَ'' કા લફ્ઝ આયા હે, ઔર મશાઇખ ઔર ઉલમા કે લિયે ''يَصْنَعُونَ'' કા લફ્ઝ આયા, ઉલમા અવામ સે બદ ગુમાન હો ગએ થે કે હમ ઉનકો બુરાઇયોં સે રોકેંગે તો વો રૂકેંગે નહીં ઔર બડી બાત તો યે થી કે અવામ સે તોહફે હાસિલ કરને કી લાલચ મેં સચ્ચાઇ કી હિમાયત કા જઝબા હી ઉલમા મેં પૈદા નહીં હોતા થા, બુરે કામ કરનેવાલે ઉલમા કી અવામ સે ભી ઝિયાદહ ખતરનાક હાલત થી.

નતીજા યે નિકલા કે કોમ કે લોગ અગર ગુનાહ મેં પડે હુવે હોં ઔર ઉલમા કો અંદાઝા હો કે હમ ઉનકો રોકેંગે તો વો રૂક જાએંગે, ફિર ભી ન રોકેં, ચાહે કિસી લાલચ કી વજહ સે ચાહે કિસી ડર કી વજહ સે તો ઉન ઉલમા કા યે જુર્મ અસલ ગુનેહગારોં સે ભી ઝિયાદહ ખતરનાક હે, ઇસ લિયે નહી અનિલ મુનકર કી કોશિશ તો કરતે હી રેહના ચાહિયે, નતીજા અલ્લાહ તઆલા કે હવાલે હે.

ઇસ સફે કાઃ

[૧] યાની નઉઝુ બિલ્લાહ (અલ્લાહ તઆલા કી પનાહ) યે લોગ અલ્લાહ તઆલા કો બખીલ કેહને લગે.

[૨] અલ્લાહ તઆલા તો બડે સખાવત કરનેવાલે હેં.

[૩] (દૂસરા તર્જુમા) આગ સુલગાતે હેં.

وَلَوْ اَنَّ اَهْلَ الْكِتٰبِ اٰمَنُوْا وَاتَّقَوْا لَكَفَّرْنَا عَنْهُمْ سَيِّاٰتِهِمْ وَلَاَدْخَلْنٰهُمْ جَنّٰتِ النَّعِيْمِ ﴿٦٥﴾ وَلَوْ اَنَّهُمْ اَقَامُوا التَّوْرٰىةَ وَالْاِنْجِيْلَ وَمَآ اُنْزِلَ اِلَيْهِمْ مِّنْ رَّبِّهِمْ لَاَكَلُوْا مِنْ فَوْقِهِمْ وَمِنْ تَحْتِ اَرْجُلِهِمْ ؕ مِنْهُمْ اُمَّةٌ مُّقْتَصِدَةٌ ؕ وَ كَثِيْرٌ مِّنْهُمْ سَآءَ مَا يَعْمَلُوْنَ ﴿٦٦﴾

يٰٓاَيُّهَا الرَّسُوْلُ بَلِّغْ مَآ اُنْزِلَ اِلَيْكَ مِنْ رَّبِّكَ ؕ وَاِنْ لَّمْ تَفْعَلْ فَمَا بَلَّغْتَ رِسَالَتَهٗ ؕ وَاللّٰهُ يَعْصِمُكَ مِنَ النَّاسِ ؕ اِنَّ اللّٰهَ لَا يَهْدِى الْقَوْمَ الْكٰفِرِيْنَ ﴿٦٧﴾

ઔર અગર અહલે કિતાબ (કુર્આન ઔર મુહમ્મદ સલ્લલ્લાહુ અલયહિ વસલ્લમ પર) ઈમાન લાતે ઔર તક્વા અપનાતે તો હમ ઝરૂર ઉનકી બુરાઇયાં ઉનસે માફ કર દેતે ઔર હમ ઉનકો ઝરૂર નેઅમતોં કે બાગોં મેં દાખિલ કરતે.﴿૬૫﴾ ઔર અગર વો (અહલે કિતાબ) તૌરાત ઔર ઇન્જીલ[૧] ઔર જો (કુર્આન) ઉન પર ઉનકે રબ કી તરફ સે ઉતારા ગયા ઉસ પર (અમલ કરને કી) પૂરી પાબંદી કરતે તો વો અપને ઉપર સે[૨] ઔર અપને કદમોં કે નીચે[૩] સે (યાની હર તરફ સે) ઝરૂર ખાતે[૪] કુછ ઉનમેં સે સીધે રાસ્તે પર ભી હેં ઔર ઉનમેં ઝિયાદહ લોગ વો હેં જો (બહોત હી) બુરે કામ કરતે હેં.﴿૬૬﴾

એ રસૂલ! (મુહમ્મદ સલ્લલ્લાહુ અલયહિ વસલ્લમ) જો (કલામ યા હુક્મ) તુમ પર તુમ્હારે રબ કી તરફ સે ઉતારા ગયા વો (સબ લોગોં કો) પહોંચા દો ઔર અગર (માન લો કે) તુમને ઐસા નહીં કિયા તો (ઉસકા મતલબ યે હોગા કે) તુમને ઉસ (અલ્લાહ તઆલા) કા (પૂરા) પૈગામ નહીં પહોંચાયા, ઔર અલ્લાહ તઆલા તુમકો લોગોં (કી સાઝિશોં) સે બચાએંગે,[૫] યકીનન અલ્લાહ તઆલા કુફ્ર કરનેવાલી કોમ કો હિદાયત નહીં દેતે.﴿૬૭﴾

---

[૧] તૌરાત ઔર ઇન્જીલ પર પૂરા અમલ ઉસી વક્ત હોગા જબ હુઝૂર સલ્લલ્લાહુ અલયહિ વસલ્લમ પર ઈમાન લે આવેં. ચૂંકે તૌરાત ઔર ઇન્જીલ મેં જગા જગા હુઝૂર સલ્લલ્લાહુ અલયહિ વસલ્લમ કી તશરીફ લાને કી પેશેન ગોઇ મૌજૂદ હેં.

[૨] યાની આસમાન સે બરકતવાલા પાની બરસતા.

[૩] યાની ઝમીન કી ખેતી.

[૪] યાની અલ્લાહ તઆલા કા દિયા હુવા રિઝ્ક ખૂબ ફરાગત સે ખાતે.

[૫] (દૂસરા તર્જુમા) અલ્લાહ તઆલા તુમકો હિફાઝત મેં રખેંગે.

قُلْ يٰٓاَهْلَ الْكِتٰبِ لَسْتُمْ عَلٰى شَيْءٍ حَتّٰى تُقِيْمُوا التَّوْرٰىةَ وَالْاِنْجِيْلَ وَمَآ اُنْزِلَ اِلَيْكُمْ مِّنْ رَّبِّكُمْ ؕ وَلَيَزِيْدَنَّ كَثِيْرًا مِّنْهُمْ مَّآ اُنْزِلَ اِلَيْكَ مِنْ رَّبِّكَ طُغْيَانًا وَّكُفْرًا ۚ فَلَا تَاْسَ عَلَى الْقَوْمِ الْكٰفِرِيْنَ ﴿٦٨﴾ اِنَّ الَّذِيْنَ اٰمَنُوْا وَالَّذِيْنَ هَادُوْا وَالصّٰبِـُٔوْنَ وَالنَّصٰرٰى مَنْ اٰمَنَ بِاللّٰهِ وَالْيَوْمِ الْاٰخِرِ وَعَمِلَ صَالِحًا فَلَا خَوْفٌ عَلَيْهِمْ وَلَا هُمْ يَحْزَنُوْنَ ﴿٦٩﴾ لَقَدْ اَخَذْنَا مِيْثَاقَ بَنِيْٓ اِسْرَآءِيْلَ وَاَرْسَلْنَآ اِلَيْهِمْ رُسُلًا ؕ كُلَّمَا جَآءَهُمْ رَسُوْلٌۢ بِمَا لَا تَهْوٰٓى اَنْفُسُهُمْ ۙ فَرِيْقًا كَذَّبُوْا وَفَرِيْقًا يَّقْتُلُوْنَ ﴿٧٠﴾ وَحَسِبُوْٓا اَلَّا تَكُوْنَ فِتْنَةٌ فَعَمُوْا وَصَمُّوْا ثُمَّ تَابَ اللّٰهُ عَلَيْهِمْ ثُمَّ عَمُوْا وَصَمُّوْا كَثِيْرٌ مِّنْهُمْ ؕ وَاللّٰهُ بَصِيْرٌۢ بِمَا يَعْمَلُوْنَ ﴿٧١﴾

એ નબી!) તુમ (યૂં) કહો કે: એ અહલે કિતાબ! જબ તક તુમ તૌરાત ઔર ઈન્જીલ ઔર જો (કુર્આન) તુમ પર તુમ્હારે રબ કી તરફ સે (મુહમ્મદ સલ્લલ્લાહુ અલયહિ વસલ્લમ કે વાસ્તે સે) ઉતારા ગયા ઉસકો કાઈમ (યાની પૂરી પાબંદી સે અમલ) ન કરો વહાં તક તુમ (સહીહ દીન કે) રાસ્તે પર નહીં હો ઔર (એ નબી!) તુમ પર જો (કુર્આન) તુમ્હારે રબ કી તરફ સે ઉતારા ગયા હે વો ઉનમેં સે બહોત સોં કો શરારત ઔર કુફ્ર મેં ઝરૂર બઢાએગા, સો કાફિર કોમ પર તુમ અફસોસ ન કિયા કરો.﴾૬૮﴿ યકીનન જો લોગ ઈમાન લાએ ઔર જો લોગ યહૂદી ઔર સાબી ઔર નસારા હેં જો ભી (ઉનમેં સે) અલ્લાહ તઆલા ઔર કયામત કે દિન પર ઈમાન લાએં ઔર નેક કામ કરેં તો ઉન પર કોઇ ખૌફ નહીં હોગા ઔર વો ગમગીન નહીં હોંગે.﴾૬૯﴿ પક્કી બાત હે કે બની ઈસરાઈલ સે હમને (તૌરાત મેં તમામ નબિયોં કો સચ્ચા માનને કા) કરાર લિયા થા, ઔર હમને ઉનકે પાસ બહોત સારે રસૂલ ભેજે, જબ ભી કોઇ રસૂલ ઉનકે પાસ ઐસા હુક્મ લાએ જિસ (હુક્મ) કો ઉનકા દિલ પસંદ ન કરતા હો[૧] તો (રસૂલોં કી) એક જમાઅત કો ઉન લોગોં ને જુઠલા દિયા ઔર એક જમાઅત કો વો કત્લ કર દેતે થે.﴾૭૦﴿ ઔર ઉન્હોંને ઐસા સમજ લિયા કે (ઉનકી નબિયોં કે જુઠલાને પર) કોઇ પકડ નહીં હોગી, ઈસ લિયે વો લોગ અંધે ઔર બેહરે હો ગએ, ફિર અલ્લાહ તઆલા ને ઉનકી તૌબા કબૂલ કી[૨] ફિર (ભી) ઉનમેં સે બહોત સારે લોગ (ઈસી તરહ) અંધે ઔર બેહરે બને રહે, ઔર જો કામ વો લોગ કર રહે હેં અલ્લાહ તઆલા ઉસકો અચ્છી તરહ દેખતે હેં.﴾૭૧﴿

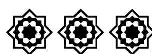
[૧] અપની ચાહતોં કો અલ્લાહ તઆલા કે હુક્મ કે તાબે બનાના હે ન કે અલ્લાહ તઆલા કે હુક્મ કો હમારી મરઝી કે તાબે બનાના.[૨] ઉનકી હિદાયત કે લિયે અગલે નબિયોં કે બાદ દૂસરે નબી ભેજે ગએ કે વો સીધે રાસ્તે પર આવેં, ઉસકે બાવજૂદ ઉન્હોંને નબિયોં કી ફરમાંબરદારી નહીં કી ઔર ઉપર સે યે ભી ખ્યાલ કે નબિયોં કી મુખાલફત કે બાવજૂદ ઉન પર કોઇ અઝાબ આનેવાલા નહીં હે. બની ઈસરાઈલ કી ઈન શરારતોં કી વજહ સે અલ્લાહ તઆલા કા અઝાબ ઉન પર આયા ઔર ઝાલિમ લોગ ઉન પર મુસલ્લત➲

لَقَدْ كَفَرَ الَّذِيْنَ قَالُوْٓا اِنَّ اللّٰهَ هُوَ الْمَسِيْحُ ابْنُ مَرْيَمَ ؕ وَقَالَ الْمَسِيْحُ يٰبَنِيْٓ اِسْرَآءِيْلَ اعْبُدُوا اللّٰهَ رَبِّيْ وَرَبَّكُمْ ؕ
اِنَّهٗ مَنْ يُّشْرِكْ بِاللّٰهِ فَقَدْ حَرَّمَ اللّٰهُ عَلَيْهِ الْجَنَّةَ وَمَاْوٰىهُ النَّارُ ؕ وَمَا لِلظّٰلِمِيْنَ مِنْ اَنْصَارٍ ﴿۷۲﴾ لَقَدْ كَفَرَ الَّذِيْنَ
قَالُوْٓا اِنَّ اللّٰهَ ثَالِثُ ثَلٰثَةٍ ۘ وَمَا مِنْ اِلٰهٍ اِلَّآ اِلٰهٌ وَّاحِدٌ ؕ وَاِنْ لَّمْ يَنْتَهُوْا عَمَّا يَقُوْلُوْنَ لَيَمَسَّنَّ الَّذِيْنَ كَفَرُوْا مِنْهُمْ
عَذَابٌ اَلِيْمٌ ﴿۷۳﴾ اَفَلَا يَتُوْبُوْنَ اِلَى اللّٰهِ وَيَسْتَغْفِرُوْنَهٗ ؕ وَاللّٰهُ غَفُوْرٌ رَّحِيْمٌ ﴿۷۴﴾

પક્કી બાત યે હે કે વો લોગ કાફિર હો ગએ જિન્હોંને ઐસી બાત કહી: યકીનન અલ્લાહ તઆલા હી મસીહ ઇબ્ને મરયમ હેં; હાલાંકે (ખૂદ) મસીહ ને (યે) કહા થા: એ બની ઇસરાઇલ! તુમ અલ્લાહ તઆલા કી ઇબાદત કરો જો મેરે ભી રબ હેં ઔર તુમ્હારે ભી રબ હેં, યકીનન જો શખ્સ ભી અલ્લાહ તઆલા કે સાથ શિર્ક કરતા હે તો પક્કી બાત યે હે કે અલ્લાહ તઆલા ને ઉસ પર જન્નત હરામ કર દી હે ઔર ઉસ (શખ્સ) કા ઠિકાના આગ હે ઔર (ઐસે) ઝાલિમોં કા કોઇ મદદ કરનેવાલા નહીં હોગા. ﴾૭૨﴿ પક્કી બાત યે હે કે વો (નસારા) લોગ (ભી) કાફિર હો ચુકે હેં જો ઐસા કેહતે હેં કે: યકીનન અલ્લાહ તો તીન (ખુદાઓં) મેં કા તીસરા હે; હાલાંકે એક મા'બૂદ (અલ્લાહ તઆલા) કે સિવા કોઇ મા'બૂદ નહીં હે ઔર જો બાત વો (નસારા) લોગ કેહતે હેં અગર વો ઉસસે બાઝ નહીં આએ[૧] તો ઉનમેં સે જો લોગ કુફ્ર પર (કાઇમ) હેં ઉનકો દર્દનાક અઝાબ પહોંચ કર હી રહેગા. ﴾૭૩﴿ ભલા કયા વો લોગ (ઐસે ગલત અકીદોં સે) અલ્લાહ તઆલા કે સામને તૌબા નહીં કરતે ઔર ઉસસે માફી નહીં માંગતે; હાલાંકે અલ્લાહ તઆલા તો બહોત માફ કરનેવાલે, બડે રહમ કરનેવાલે હેં.﴾૭૪﴿

➲ કિયે ગએ, તબ ઉન્હોંને તૌબા કી; લેકિન અચ્છે હાલાત હોતે હી શરારતોં મેં લગ ગએ, નબિયોં કો કત્લ કિયા, સૂરએ ઇસરા કે શુરૂ મેં ઇસકા બયાન હે.

[૧] (દૂસરા તર્જુમા) અગર યે લોગ અપની કહી હુઇ બાત સે બાઝ ન આએ.

مَا الْمَسِيْحُ ابْنُ مَرْيَمَ اِلَّا رَسُوْلٌ ۚ قَدْ خَلَتْ مِنْ قَبْلِهِ الرُّسُلُ ؕ وَاُمُّهٗ صِدِّيْقَةٌ ؕ كَانَا يَاْكُلٰنِ الطَّعَامَ ؕ اُنْظُرْ كَيْفَ نُبَيِّنُ لَهُمُ الْاٰيٰتِ ثُمَّ انْظُرْ اَنّٰى يُؤْفَكُوْنَ﴿۷۵﴾ قُلْ اَتَعْبُدُوْنَ مِنْ دُوْنِ اللّٰهِ مَا لَا يَمْلِكُ لَكُمْ ضَرًّا وَّلَا نَفْعًا ؕ وَاللّٰهُ هُوَ السَّمِيْعُ الْعَلِيْمُ﴿۷۶﴾ قُلْ يٰۤاَهْلَ الْكِتٰبِ لَا تَغْلُوْا فِيْ دِيْنِكُمْ غَيْرَ الْحَقِّ وَلَا تَتَّبِعُوْۤا اَهْوَآءَ قَوْمٍ قَدْ ضَلُّوْا مِنْ قَبْلُ وَاَضَلُّوْا كَثِيْرًا وَّضَلُّوْا عَنْ سَوَآءِ السَّبِيْلِ﴿۷۷﴾

لُعِنَ الَّذِيْنَ كَفَرُوْا مِنْۢ بَنِيْۤ اِسْرَآءِيْلَ عَلٰى لِسَانِ دَاوٗدَ وَعِيْسَى ابْنِ مَرْيَمَ ؕ ذٰلِكَ بِمَا عَصَوْا وَّكَانُوْا يَعْتَدُوْنَ﴿۷۸﴾

મસીહ મરયમ કા બેટા એક રસૂલ હી તો હે, ઉસસે પેહલે બહોત સારે રસૂલ ગુઝર હી ચુકે હેં, ઔર ઉસકી અમ્માં બડી સચ્ચાઇ પર ચલનેવાલી (યાની અલ્લાહવાલી) થી, વો (માં, બેટે) દોનોં ખાના ખાયા કરતે થે, તુમ દેખો! હમ ઉનકે લિયે કિસ તરહ ખોલ ખોલ કર (તૌહીદ કી) દલીલેં બયાન કરતે હેં ફિર તુમ દેખો કે વો કહાં ઉલટે જા રહે હેં.《૭૫》 (એ નબી!) તુમ (ઉનસે) કહોઃ અલ્લાહ તઆલા કો છોડ કર કયા તુમ ઐસી ચીઝ કી ઇબાદત કરતે હો જો તુમ્હારે લિયે ન નુકસાન કી કોઇ તાકત રખતી હો ઔર ન નફા કી, ઔર અલ્લાહ તઆલા હી બડે સુનનેવાલે, બહોત જાનનેવાલે હેં.《૭૬》 (એ નબી!) તુમ કહોઃ એ અહલે કિતાબ! તુમ અપને દીન મેં નાહક ગુલૂ (ઝિયાદતી) મત કરો[૧] ઔર તુમ ઐસે લોગોં કી ખ્વાહિશોં પર મત ચલો જો ખૂદ પેહલે હી સે ગુમરાહ હો ગએ હેં ઔર વો બહોત સોં કો ગુમરાહ કર ચુકે હેં, ઔર વો સીધે રાસ્તે (કો જાનતે હુવે ભી ઉસ) સે ભટક ગએ હેં.《૭૭》

બની ઇસરાઇલ કે જો લોગ કાફિર બન ગએ ઉન પર (અલ્લાહ તઆલા કી તરફ સે) દાવૂદ (અલ.) ઔર મરયમ કે બેટે ઇસા (અલ. દોનોં) કી ઝબાન સે લઅનત કી ગઇ,[૨] યે (લઅનત) ઇસ લિયે હુઇ કે વો નાફરમાની કરતે થે ઔર વો હદ સે નિકલ જાતે થે.《૭૮》

---

[૧] (દૂસરા તર્જુમા) તુમ તુમ્હારે દીન કી બાત મેં નાહક મુબાલગા મત કરો.

[૨] ઝાહિરી લઅનતઃ બંદર ઔર સુવ્વર કી શકલ બના દી ગઇ.

બાતિની લઅનતઃ અલ્લાહ તઆલા કે નેક બંદોં સે નફરત ઔર મુશરિકોં કી મુહબ્બત ઉનકે દિલ મેં આઇ.

كَانُوْا لَا يَتَنَاهَوْنَ عَنْ مُّنْكَرٍ فَعَلُوْهُ ؕ لَبِئْسَ مَا كَانُوْا يَفْعَلُوْنَ ﴿٧٩﴾ تَرٰى كَثِيْرًا مِّنْهُمْ يَتَوَلَّوْنَ الَّذِيْنَ كَفَرُوْا ؕ
لَبِئْسَ مَا قَدَّمَتْ لَهُمْ اَنْفُسُهُمْ اَنْ سَخِطَ اللّٰهُ عَلَيْهِمْ وَفِي الْعَذَابِ هُمْ خٰلِدُوْنَ ﴿٨٠﴾ وَلَوْ كَانُوْا يُؤْمِنُوْنَ بِاللّٰهِ
وَالنَّبِيِّ وَمَآ اُنْزِلَ اِلَيْهِ مَا اتَّخَذُوْهُمْ اَوْلِيَآءَ وَلٰكِنَّ كَثِيْرًا مِّنْهُمْ فٰسِقُوْنَ ﴿٨١﴾ لَتَجِدَنَّ اَشَدَّ النَّاسِ عَدَاوَةً لِّلَّذِيْنَ
اٰمَنُوا الْيَهُوْدَ وَالَّذِيْنَ اَشْرَكُوْا ۚ وَلَتَجِدَنَّ اَقْرَبَهُمْ مَّوَدَّةً لِّلَّذِيْنَ اٰمَنُوا الَّذِيْنَ قَالُوْٓا اِنَّا نَصٰرٰى ؕ ذٰلِكَ بِاَنَّ مِنْهُمْ
قِسِّيْسِيْنَ وَرُهْبَانًا وَّاَنَّهُمْ لَا يَسْتَكْبِرُوْنَ ﴿٨٢﴾

જો બુરાઇ કે કામ વો કરતે થે ઉસસે આપસ મેં એક દૂસરે કો રોકતે નહીં થે[૧] જો કામ વો લોગ કરતે થે હકીકત મેં વો બહોત હી બુરે થે.﴿૭૯﴾ ઉન (યહૂદીયોં) મેં સે બહોત સોં કો તુમ દેખોગે કે ઉન્હોંને કાફિરોં કો (અપના) દોસ્ત બનાયા હુવા હે, જો (કામ) વો અપને લિયે આગે (આખિરત મેં) જો ભેજ રહે હેં યકીનન વો બહોત હી બુરા હે, ઉસકી વજહ સે અલ્લાહ તઆલા ઉન પર નારાઝ હો ગએ હેં ઔર અઝાબ મેં વો હમેશા રહેંગે.﴿૮૦﴾ ઔર અગર વો અલ્લાહ તઆલા પર ઔર નબી પર ઔર જો (કલામ) ઉનકી તરફ ઉતારા ગયા ઉસ પર ઇમાન લાતે તો ઉન (મુશરિકોં) કો કભી ભી (અપના) દોસ્ત ન બનાતે; લેકિન ઉનમેં કે ઝિયાદહ લોગ તો નાફરમાન હેં.﴿૮૧﴾ (એ નબી!) તુમ ઇમાનવાલોં સે લોગોં મેં સબસે ઝિયાદહ સખ્ત દુશ્મની કરનેવાલે યહૂદી ઔર શિર્ક કરનેવાલોં કો પાઓગે, ઔર તુમ ઉન (ગૈર મુસ્લિમોં મેં સે) ઇમાનવાલોં સે દોસ્તી કરને મેં ઝિયાદહ નઝદીક ઉન લોગોં કો પાઓગે જિન્હોંને કહા કેઃ હમ તો નસરાની હી હેં, ઉસકી વજહ યે હે કે ઉન (નસરાનિયોં) મેં બહોત સારે ઉલમા ઔર (દુનિયા છોડ કર તન્હાઇ મેં રેહનેવાલે) દરવેશ લોગ હેં ઔર ઇસ વાસ્તે કે વો (નસારા) તકબ્બુર નહીં કરતે.[૨] ﴿૮૨﴾

---

[૧] ખૂદ ભી બુરાઇ સે રૂકતે નહીં થે, ઔર દૂસરોં કો ભી બુરાઇ સે રોકતે નહીં થે.

[૨] યહૂદીયોં ઔર મુશરિકોં કે મુકાબ્લે મેં ઇસાઇ કુછ ગનીમત હે. જબ કે દરવેશી ઔર તન્હાઇ પસંદ ઔર તકબ્બુર મેં કમી યે સબ સિફતેં હોં, કુછ મુફસ્સિરોં કા કેહના હે કેઃ યે આયત નજ્જાશી ઔર ઉનકે સાથિયોં કે બારે મેં નાઝિલ હુઇ.

وَإِذَا سَمِعُوا مَآ أُنزِلَ إِلَى الرَّسُولِ تَرَىٰٓ أَعْيُنَهُمْ تَفِيضُ مِنَ الدَّمْعِ مِمَّا عَرَفُوا مِنَ الْحَقِّ ۖ يَقُولُونَ رَبَّنَآ ءَامَنَّا فَاكْتُبْنَا مَعَ الشَّٰهِدِينَ ﴿٨٣﴾ وَمَا لَنَا لَا نُؤْمِنُ بِاللَّهِ وَمَا جَآءَنَا مِنَ الْحَقِّ وَنَطْمَعُ أَن يُدْخِلَنَا رَبُّنَا مَعَ الْقَوْمِ الصَّٰلِحِينَ ﴿٨٤﴾ فَأَثَٰبَهُمُ اللَّهُ بِمَا قَالُوا جَنَّٰتٍ تَجْرِى مِن تَحْتِهَا الْأَنْهَٰرُ خَٰلِدِينَ فِيهَا ۚ وَذَٰلِكَ جَزَآءُ الْمُحْسِنِينَ ﴿٨٥﴾ وَالَّذِينَ كَفَرُوا وَكَذَّبُوا بِـَٔايَٰتِنَآ أُولَٰٓئِكَ أَصْحَٰبُ الْجَحِيمِ ﴿٨٦﴾

يَٰٓأَيُّهَا الَّذِينَ ءَامَنُوا لَا تُحَرِّمُوا طَيِّبَٰتِ مَآ أَحَلَّ اللَّهُ لَكُمْ وَلَا تَعْتَدُوٓا ۚ إِنَّ اللَّهَ لَا يُحِبُّ الْمُعْتَدِينَ ﴿٨٧﴾

ع

और જબ વો[૧] ઉસ કલામ (યાની કુર્આન) કો સુનતે હેં જો રસૂલ (યાની મુહમ્મદ સલ્લલ્લાહુ અલયહિ વસલ્લમ) પર ઉતારા ગયા હે તો તુમ ઉનકી આંખોં કો દેખોગે કે વો આંસૂઓં સે બેહ રહી હેં, ઇસ વજહ સે કે ઉન્હોંને હક (યાની ઇસ્લામ) કો પેહચાન લિયા હે, વો (યૂં) કેહતે હેં કે: એ હમારે રબ! હમ તો ઇમાન લે આએ, સો આપ હમકો માનનેવાલોં કે સાથ લિખ દીજીયે.﴾૮૩﴿ और હમ અલ્લાહ તઆલા પર और જો સચ્ચા દીન હમારે પાસ આ ગયા હે ઉસ પર કયૂં ઇમાન ન લાએં? और (ફિર) હમ ઇસ બાત કી ઉમ્મીદ રખેં કે હમારે રબ હમકો નેક લોગોં મેં દાખિલ કર દેંગે.[૨] ﴾૮૪﴿ સો અલ્લાહ તઆલા ઉનકી (ઇન) કહી હુઇ બાતોં કે બદલે મેં ઉનકો ઐસે બાગ દેંગે જિનકે નીચે સે નેહરેં બેહતી હોંગી, ઉનમેં વો હમેશા રહેંગે, और નેકી કરનેવાલોં કા યહી બદલા હે.﴾૮૫﴿ और જિન લોગોં ને કુફ્ર કિયા और હમારી આયતોં કો જુઠલાયા વહી લોગ જહન્નમવાલે હેં.﴾૮૬﴿

એ ઇમાનવાલો! જો પાકીઝા ચીઝેં અલ્લાહ તઆલા ને તુમ્હારે લિયે હલાલ કર દી હેં તુમ ઉનકો હરામ મત કર લિયા કરો और તુમ (શરીઅત કી) હદ સે આગે મત બઢો, યકીનન અલ્લાહ તઆલા (શરીઅત કી) હદ સે બાહિર નિકલનેવાલોં સે મુહબ્બત નહીં કરતે.﴾૮૭﴿

[૧] યાની નસારા જો બાદ મેં મુસલમાન હો ગએ.

[૨] આખિરત મેં નેક લોગોં કે સાથ શામિલ હોને કી ઉમ્મીદ ઇમાન લાને પર મોકૂફ હે; ઇસ લિયે ઇમાન લાના ઝરૂરી હે, ઇસી તરહ હક કબૂલ કરનેવાલોં પર મલામત કરના નેક નસીબી નહીં હે.

وَكُلُوْا مِمَّا رَزَقَكُمُ اللّٰهُ حَلٰلًا طَيِّبًا ۪ وَّاتَّقُوا اللّٰهَ الَّذِيْٓ اَنْتُمْ بِهٖ مُؤْمِنُوْنَ ﴿۸۸﴾ لَا يُؤَاخِذُكُمُ اللّٰهُ بِاللَّغْوِ فِيْٓ اَيْمَانِكُمْ وَلٰكِنْ يُّؤَاخِذُكُمْ بِمَا عَقَّدْتُّمُ الْاَيْمَانَ ۚ فَكَفَّارَتُهٗٓ اِطْعَامُ عَشَرَةِ مَسٰكِيْنَ مِنْ اَوْسَطِ مَا تُطْعِمُوْنَ اَهْلِيْكُمْ اَوْ كِسْوَتُهُمْ اَوْ تَحْرِيْرُ رَقَبَةٍ ۭ فَمَنْ لَّمْ يَجِدْ فَصِيَامُ ثَلٰثَةِ اَيَّامٍ ۭ ذٰلِكَ كَفَّارَةُ اَيْمَانِكُمْ اِذَا حَلَفْتُمْ ۭ وَاحْفَظُوْٓا اَيْمَانَكُمْ ۭ كَذٰلِكَ يُبَيِّنُ اللّٰهُ لَكُمْ اٰيٰتِهٖ لَعَلَّكُمْ تَشْكُرُوْنَ ﴿۸۹﴾ يٰٓاَيُّهَا الَّذِيْنَ اٰمَنُوْٓا اِنَّمَا الْخَمْرُ وَالْمَيْسِرُ وَالْاَنْصَابُ وَالْاَزْلَامُ رِجْسٌ مِّنْ عَمَلِ الشَّيْطٰنِ فَاجْتَنِبُوْهُ لَعَلَّكُمْ تُفْلِحُوْنَ ﴿۹۰﴾

ઔર અલ્લાહ તઆલા ને જો રિઝ્ક તુમકો દિયા હે તુમ ઉસમેં સે હલાલ, પાકીઝા ચીઝેં[૧] ખાઓ, ઔર જિસ અલ્લાહ તઆલા પર તુમ ઈમાન રખતે હો તુમ ઉસસે ડરતે રહો.《૮૮》 અલ્લાહ તઆલા તુમ્હારી લગ્વ (બેકાર) કસમોં પર તુમ્હારી પકડ નહીં કરેંગે;[૨] લેકિન જો કસમેં તુમને મઝબૂત બાંધીં[૩] ઉન (કે તોડને) પર તુમ્હારી પકડ કરેંગે, સો ઉસ (પક્કી કસમ તોડને) કા કફ્ફારા યે હેઃ જો દરમિયાની દરજે કા ખાના તુમ અપને ઘરવાલોં કો ખિલાયા કરતે હો વૈસા દસ ગરીબોં કો ખિલાના હે યા ઉન (દસ ગરીબોં) કો કપડે દો યા એક ગરદન (યાની ગુલામ યા બાંદી) આઝાદ કરો, સો જિસકે પાસ (ઇસમેં સે કુછ ભી) ન હો તો વો તીન દિન કે રોઝે રખે, યે તુમ્હારી કસમોં કા કફ્ફારા હે, જબ તુમ કસમ ખા બેઠો (ઔર કસમ તોડ ડાલી હો) ઔર તુમ અપની કસમોં કી હિફાઝત કિયા કરો,[૪] ઇસી તરહ અલ્લાહ તઆલા તુમ્હારે લિયે અપને હુકમ સાફ સાફ બયાન કરતે હેં; તાકે તુમ શુક્ર કરનેવાલે બનો.《૮૯》 એ ઇમાનવાલો! યકીની બાત હે કે શરાબ ઔર જુગાર ઔર મુર્તીયોં કે થાન[૫] ઔર કિસ્મત મા'લૂમ કરને કે તીર યે સબ નાપાક, શૈતાની કામ હેં, લિહાઝા તુમ ઇસસે બચો; તાકે તુમ કામિયાબ હો જાઓ.《૯૦》

---

[૧] તબીઅત જિસકી તરફ રગ્બત કરે, લઝીઝ.

[૨] યાની કફ્ફારા વાજિબ નહીં. લગ્વ કસમઃ કિસી ગુઝરે હુવે વાકિઅહ પર અપને ખ્યાલ કે મુતાબિક સચ્ચા સમજ કર કસમ ખાએ ઔર સચમુચ વો ગલત હો, ઇસી તરહ બગૈર ઇરાદે કે જો કસમ કા લફ્ઝ ઝબાન સે નિકલ જાએ.

[૩] યાની પક્કી ખાઇ.

[૪] કસમ ખાને મેં જલ્દી મત કરો, બગૈર ઝરૂરત કે કસમ ન ખાઓ, કસમ ખાને કે બાદ શરઇ યા તબ્ઇ ઝરૂરત કે બગૈર કસમ કો મત તોડો.

[૫] થાનઃ હર મુર્તી કે આગે જાનવર ઝબ્હ કરને કે લિયે એક ખાસ જગા બનાતે થે, જહાં આ કર લોગ ઉસ મુર્તી કે નામ પર જાનવર ઝબ્હ કરતે થે, ઇસી તરહ બગૈર તરાશે હુવે પથ્થર જિનમેં કોઇ સૂરત બની હુઇ ન હો ઉસકો ભી "اَنْصَابٌ" કેહતે હેં.

اِنَّمَا يُرِيْدُ الشَّيْطٰنُ اَنْ يُّوْقِعَ بَيْنَكُمُ الْعَدَاوَةَ وَالْبَغْضَآءَ فِى الْخَمْرِ وَالْمَيْسِرِ وَيَصُدَّكُمْ عَنْ ذِكْرِ اللّٰهِ وَعَنِ الصَّلٰوةِ ۚ فَهَلْ اَنْتُمْ مُّنْتَهُوْنَ﴿۹۱﴾ وَاَطِيْعُوا اللّٰهَ وَاَطِيْعُوا الرَّسُوْلَ وَاحْذَرُوْا ۚ فَاِنْ تَوَلَّيْتُمْ فَاعْلَمُوْۤا اَنَّمَا عَلٰى رَسُوْلِنَا الْبَلٰغُ الْمُبِيْنُ﴿۹۲﴾ لَيْسَ عَلَى الَّذِيْنَ اٰمَنُوْا وَعَمِلُوا الصّٰلِحٰتِ جُنَاحٌ فِيْمَا طَعِمُوْۤا اِذَا مَا اتَّقَوْا وَّاٰمَنُوْا وَعَمِلُوا الصّٰلِحٰتِ ثُمَّ اتَّقَوْا وَّاٰمَنُوْا ثُمَّ اتَّقَوْا وَّاَحْسَنُوْا ؕ وَاللّٰهُ يُحِبُّ الْمُحْسِنِيْنَ﴿۹۳﴾ ع

يٰۤاَيُّهَا الَّذِيْنَ اٰمَنُوْا لَيَبْلُوَنَّكُمُ اللّٰهُ بِشَىْءٍ مِّنَ الصَّيْدِ تَنَالُهٗۤ اَيْدِيْكُمْ وَرِمَاحُكُمْ

શૈતાન તો યહી ઇરાદા કરતા હે કે શરાબ ઔર જુગાર કે ઝરિયે તુમ્હારે બીચ દુશ્મની ઔર બુગ્ઝ ડાલ દે ઔર તુમકો અલ્લાહ તઆલા કે ઝિક્ર સે ઔર નમાઝ સે રોક દેવે, સો કયા તુમ (અબ ઇન ચીઝોં સે) બાઝ આ જાઓગે? (યાની રૂક જાવો).﴿૯૧﴾ ઔર તુમ અલ્લાહ તઆલા કી ફરમાંબરદારી કરો ઔર તુમ રસૂલ કી ફરમાંબરદારી કરો ઔર તુમ (નાફરમાની સે) બચતે રહો, સો અગર તુમ મુંહ ફિરા લોગે[૧] તો તુમ જાન લો કે હમારે રસૂલ કી ઝિમ્મેદારી સિર્ફ સાફ સાફ (હુકૂમ) પહોંચા દેના હે.﴿૯૨﴾ જો લોગ ઇમાનવાલે હોં ઔર વો નેક કામ કરતે રહેં તો (હરામ હોને સે પેહલે) જો કુછ ખાયા (યા પિયા) ઉસકી વજહ સે ઉન પર કોઇ ગુનાહ નહીં હે જબ કે વો (હરામ હોને કે બાદ કે વક્ત સે હરામ ચીઝોં સે) બચતે રહેં ઔર વો ઇમાન પર (કાઇમ) રહેં ઔર નેક કામ કરતે રહેં, ફિર (ઉસકે બાદ જો ચીઝેં હરામ કી ગઇ ઉસસે ભી) વો બચતે રહેં ઔર ઇમાન પર (મઝબૂત) રહેં, ફિર તક્વા પર રહેં[૨] ઔર નેકી કીં ઔર અલ્લાહ તઆલા નેકી કરનેવાલોં સે મુહબ્બત રખતે હેં.[૩] ﴿૯૩﴾

એ ઇમાનવાલો! શિકાર કે કુછ જાનવરોં કે ઝરિયે સે અલ્લાહ તઆલા ઝરૂર તુમ્હારી આઝમાઇશ કરેંગે[૪] જિનકો તુમ્હારે હાથ ઔર તુમ્હારે નેઝે (ભાલે) હાસિલ કર સકેંગે;

---

[૧] યાની ફરમાંબરદારી નહીં કરોગે.

[૨] યાની ઇમાન ઔર તક્વા મેં તરક્કી કરતે કરતે ઉંચે મકામ પર પહોંચ ગએ.

[૩] ઇસ આયત મેં તીન મરતબા ''اِتَّقَوْا'' કા ઝિક્ર હે, ઉસકી મુરાદ યે સમજ મેં આતી હે કે પેહલે સે મુરાદ કુફ્ર સે બચના, દૂસરે સે મુરાદ ગુનાહે કબીરહ સે બચના ઔર તીસરે સે મુરાદ ગુનાહે સગીરહ સે બચના હે. પેહલે ''اٰمَنُوْا'' મેં આમ ઇમાન, દૂસરે મેં યકીન મુરાદ લિયા જાએ.

[૪] (દૂસરા તર્જુમા) અલ્લાહ તઆલા એક મા'મૂલી સી શિકાર કી બાત મેં તુમ્હારી ઝરૂર આઝમાઇશ કરેંગે (પરીક્ષા લેંગે).

لِيَعْلَمَ اللّٰهُ مَنْ يَّخَافُهٗ بِالْغَيْبِ ۚ فَمَنِ اعْتَدٰى بَعْدَ ذٰلِكَ فَلَهٗ عَذَابٌ اَلِيْمٌ ﴿۹۴﴾ يٰۤاَيُّهَا الَّذِيْنَ اٰمَنُوْا لَا تَقْتُلُوا الصَّيْدَ وَاَنْتُمْ حُرُمٌ ؕ وَمَنْ قَتَلَهٗ مِنْكُمْ مُّتَعَمِّدًا فَجَزَآءٌ مِّثْلُ مَا قَتَلَ مِنَ النَّعَمِ يَحْكُمُ بِهٖ ذَوَا عَدْلٍ مِّنْكُمْ هَدْيًۢا بٰلِغَ الْكَعْبَةِ اَوْ كَفَّارَةٌ طَعَامُ مَسٰكِيْنَ اَوْ عَدْلُ ذٰلِكَ صِيَامًا لِّيَذُوْقَ وَبَالَ اَمْرِهٖ ؕ عَفَا اللّٰهُ عَمَّا سَلَفَ ؕ وَمَنْ عَادَ فَيَنْتَقِمُ اللّٰهُ مِنْهُ ؕ وَاللّٰهُ عَزِيْزٌ ذُو انْتِقَامٍ ﴿۹۵﴾ اُحِلَّ لَكُمْ صَيْدُ الْبَحْرِ وَطَعَامُهٗ مَتَاعًا لَّكُمْ وَلِلسَّيَّارَةِ ۚ وَحُرِّمَ عَلَيْكُمْ صَيْدُ الْبَرِّ مَا دُمْتُمْ حُرُمًا ؕ وَاتَّقُوا اللّٰهَ الَّذِيْۤ اِلَيْهِ تُحْشَرُوْنَ ﴿۹۶﴾

તાકે અલ્લાહ તઆલા (ઝાહિર કર કે ભી) જાન લેવેં કે કોન બગૈર દેખે હુવે ઉસ (અલ્લાહ તઆલા કે અઝાબ) સે ડરતા હે, ફિર જો શખ્સ ઇસ (હરામ હોને) કે બાદ ઝિયાદતી કરેગા તો ઉસકે લિયે દર્દનાક અઝાબ હે.﴾૯૪﴿ એ ઇમાનવાલો! તુમ એહરામ કી હાલત મેં હો તબ શિકાર મત કરો, ઔર જો શખ્સ તુમમેં સે જાનબુજ કર ઉસ (શિકાર) કો કત્લ કર દેવે તો (ઉસ પર) ઉસ કત્લ કિયે હુવે જાનવર જૈસા ચોપાયોં (પાલતુ જાનવરોં) મેં સે બદલે મેં દેના ઝરૂરી હોગા, જિસકા તુમમેં સે દો મો'તબર[૧] શખ્સ ફેસ્લા કરેંગે, જિસકો (ઝબ્હ કે લિયે) કા'બા કે પાસ પહોંચા કર ઝબ્હ કિયા જાએગા યા કફ્ફારે મેં (ઉસ જાનવર કી કીમત કા) ગરીબોં કો ખાના દે દિયા જાવે[૨] યા ઉસકે બરાબર રોઝે રખને હેં; તાકે વો (શિકાર કરનેવાલા) અપને કિયે હુવે કામ કે વબાલ કા મઝા ચખે, પેહલે જો કુછ હો ચુકા અલ્લાહ તઆલા ઉસકો માફ કર ચુકે હેં ઔર જો શખ્સ દોબારા યે કામ કરેગા તો અલ્લાહ તઆલા ઉસસે બદલા લેંગે ઔર અલ્લાહ તઆલા તો બડે ઝબરદસ્ત બદલા લેનેવાલે હેં.﴾૯૫﴿ તુમ્હારે લિયે દરિયા કા શિકાર કરના ઔર ઉસકા ખાના ખૂદ તુમ્હારે લિયે ઔર (કાફલે મેં ચલનેવાલે) મુસાફિરોં કે લિયે ફાયદા ઉઠાને કી ગર્ઝ સે હલાલ કર દિયા ગયા હે ઔર જબ તક તુમ એહરામ કી હાલત મેં હો તુમ્હારે લિયે ઝમીન કા શિકાર હરામ કિયા ગયા હે ઔર તુમ ઉસ અલ્લાહ તઆલા સે ડરો જિસકે પાસ તુમ સબ જમા કિયે જાઓગે.﴾૯૬﴿

---

[૧] યાની અમાનતદાર, તજુર્બા રખનેવાલે, સમજદાર.

[૨] ઉસ શિકાર કી કીમત સે ગરીબોં કો અનાજ દેના હે; યાની એક ગરીબ કો એક સદકએ ફિત્ર કી મિકદાર કા અનાજ, ઇસ તરહ પૂરી કીમત સે જિસ કદર ગરીબોં કો હો સકે હર ગરીબ કો એક સદકએ ફિત્ર કી મિકદાર કા અનાજ બાંટ દિયા જાએ યા જિતને ગરીબોં કો અનાજ દિયા જા સકતા હે ઉતની મિકદાર મેં રોઝે રખેં.

جَعَلَ اللّٰهُ الْكَعْبَةَ الْبَيْتَ الْحَرَامَ قِيٰمًا لِّلنَّاسِ وَالشَّهْرَ الْحَرَامَ وَالْهَدْيَ وَالْقَلَآئِدَ ؕ ذٰلِكَ لِتَعْلَمُوْٓا اَنَّ اللّٰهَ يَعْلَمُ مَا فِي السَّمٰوٰتِ وَمَا فِي الْاَرْضِ وَاَنَّ اللّٰهَ بِكُلِّ شَيْءٍ عَلِيْمٌ ﴿٩٧﴾ اِعْلَمُوْٓا اَنَّ اللّٰهَ شَدِيْدُ الْعِقَابِ وَاَنَّ اللّٰهَ غَفُوْرٌ رَّحِيْمٌ ﴿٩٨﴾

અલ્લાહ તઆલા ને એહતેરામવાલે ઘર કા'બા કો લોગોં કે લિયે (અમન ઔર ભલાઇ કે) કયામ કા ઝરિયા બનાયા હે[૧] ઔર એહતેરામવાલે મહીને[૨] ઔર હદી[૩] ઔર જિન (જાનવરોં) કે ગલે મેં પટ્ટા[૪] ડાલા જાતા હે ઉનકો ભી;[૫] યે ઇસ લિયે તાકે તુમ લોગ જાન લો કે આસમાનોં મેં જો કુછ હે ઔર ઝમીન મેં જો કુછ હે યકીનન અલ્લાહ તઆલા ઉસકો જાનતે હેં ઔર યકીનન અલ્લાહ તઆલા હર ચીઝ કો અચ્છી તરહ જાનતે હેં.﴿૯૭﴾ તુમ જાન લો યકીનન અલ્લાહ તઆલા કા અઝાબ બહોત સખ્ત હે ઔર યકીનન અલ્લાહ તઆલા બહોત માફ કરનેવાલે, બડે રહમ કરનેવાલે હેં.﴿૯૮﴾

---

[૧] કયામ કા મતલબઃ

(૧) જિસ પર કિસી ચીઝ કા કયામ ઔર બાકી રેહના મોકૂફ હો.

(૨) દુનિયા કા બાકી રેહના કા'બા સે હે, દુનિયા કી શુરૂઆત કા'બા સે હુઇ ઔર કયામત કે કરીબ જબ કા'બા નહીં રહેગા તો ફિર ઇસ દુનિયા કા ફના હોના શુરૂ હો જાએગા.

(૩) ઇસી તરહ કા'બા નમાઝ, હજ, ઉમરહ કે કાઇમ હોને કા ઝરિયા હે.

(૪) મક્કા કે લોગોં કો કા'બા કી બરકત સે અમન ઔર તરહ તરહ કે ફલ મિલતે હેં.

(૫) ઝુલ્મ ઔર ખૂન ખરાબે સે અમન હે.

(૬) ગોયા કા'બા પૂરે આલમ કે લોગોં કે લિયે બાકી રેહને ઔર અમન કા ઝરિયા હે.

(૭) ફિર અલ્લાહ તઆલા કે આખરી નબી હઝરત મુહમ્મદ સલ્લલ્લાહુ અલયહિ વસલ્લમ કે પૈદા હોને કી જગા ઔર રેહને કી જગા હે, જિનકી ઝાત કયામે ઇન્સાનિયત કા ઝરિયા હે.

[૨] ઝિલહિજ્જહ કા મહીના જિસમેં હજ કિયા જાતા હે યા ચારોં એહતેરામવાલે મહીનેઃ રજબ, ઝિલ કઅદહ, ઝિલ હિજ્જહ, મુહર્રમ સબ મુરાદ હેં.

[૩] હરમ કે પાસ ઝબહ કરને કે લિયે જો જાનવર લે જાતે હેં.

[૪] ઇસ્લામ સે પેહલે જાહિલિયત કે ઝમાને મેં જો ભી આદમી હજ કે લિયે જાતા વો અપને ગલે મેં એક પટ્ટા ડાલ દેતા, જૈસે આજ કે જાહિલિયત કે ઝમાને કે હાજી ગલે મેં ફૂલ કા હાર ડાલતે હેં, જો ગલત કામ હે, જિસસે લોગ યે સમજતે કે યે ઇન્સાન હજ મેં જા રહા હે, ઇસ્લામ મેં ભી કુર્બાની કે જાનવર કે ગલે મેં પટ્ટા ડાલના જાઇઝ હે; તાકે લોગોં કો મા'લૂમ હો જાએ કે યે જાનવર કા'બા લે જા કર ઝબ્હ કરના હે, તો કોઇ ઉસકો નુકસાન નહીં પહોંચાતા, સબ ઉસકા એહતેરામ કરતે હેં.

[૫] ઉન સબ કો ભી લોગોં કે લિયે અમન, ભલાઇ કાઇમ હોને કા ઝરિયા બના દિયા હે.

مَا عَلَى الرَّسُوْلِ اِلَّا الْبَلٰغُ ؕ وَاللّٰهُ يَعْلَمُ مَا تُبْدُوْنَ وَمَا تَكْتُمُوْنَ ﴿٩٩﴾ قُلْ لَّا يَسْتَوِى الْخَبِيْثُ وَالطَّيِّبُ وَلَوْ اَعْجَبَكَ كَثْرَةُ الْخَبِيْثِ ۚ فَاتَّقُوا اللّٰهَ يٰۤاُولِى الْاَلْبَابِ لَعَلَّكُمْ تُفْلِحُوْنَ ﴿١٠٠﴾

يٰۤاَيُّهَا الَّذِيْنَ اٰمَنُوْا لَا تَسْـَٔلُوْا عَنْ اَشْيَآءَ اِنْ تُبْدَ لَكُمْ تَسُؤْكُمْ ۚ وَاِنْ تَسْـَٔلُوْا عَنْهَا حِيْنَ يُنَزَّلُ الْقُرْاٰنُ تُبْدَ لَكُمْ ؕ عَفَا اللّٰهُ عَنْهَا ؕ وَاللّٰهُ غَفُوْرٌ حَلِيْمٌ ﴿١٠١﴾ قَدْ سَاَلَهَا قَوْمٌ مِّنْ قَبْلِكُمْ ثُمَّ اَصْبَحُوْا بِهَا كٰفِرِيْنَ ﴿١٠٢﴾

રસૂલ કે ઝિમ્મે તો (અલ્લાહ તઆલા કી બાત) પહોંચા દેના હી હે ઔર જો કુછ તુમ લોગ ઝાહિર કરતે હો ઔર જો કુછ તુમ લોગ છુપાતે હો અલ્લાહ તઆલા ઉસકો જાનતે હેં.﴾૯૯﴿ (એ નબી!) તુમ કેહ દોઃ નાપાક ચીઝ ઔર પાક ચીઝ બરાબર નહીં હો સકતી[૧] અગરચે નાપાક ચીઝ કા ઝિયાદહ હોના તુમકો અચ્છા હી લગતા હો, સો એ અક્લવાલો! તુમ અલ્લાહ તઆલા સે ડરો; તાકે તુમ લોગ કામિયાબી હાસિલ કર લો.﴾૧૦૦﴿

એ ઈમાનવાલો! તુમ ઐસી ચીઝોં કે બારે મેં સવાલ મત કરો કે અગર તુમ પર ઝાહિર કર દી જાવે તો વો તુમકો બુરી લગે ઔર અગર ઉન (ચીઝોં) કે બારે મેં ઐસે વક્ત મેં તુમ સવાલ કરોગે જબ કુર્આન ઉતારા જા રહા હો તો વો તુમ પર ઝાહિર કર દી જાએંગી[૨] અલ્લાહ તઆલા ને ઉનકો માફ કર દિયા[3] ઔર અલ્લાહ તઆલા તો બડે માફ કરનેવાલે, હલીમ હેં.[૪] ﴾૧૦૧﴿ તુમસે પેહલે (ઝમાનોં મેં દૂસરી ઉમ્મત) કે લોગોં ને (અપને રસૂલોં સે) ઈસ તરહ કે સવાલાત કિયે થે, ફિર વો ઉનકા (જવાબ મિલા તો અમલ કરને સે) ઈન્કાર કરને લગે.﴾૧૦૨﴿

---

[૧] ખબીસ સે મુરાદઃ હરામ યા નાપાક ચીઝ, ગુનાહ કરનેવાલા યા બુરે આ'માલ, ઔર તય્યિબ સે મુરાદઃ હલાલ યા પાક ચીઝ, ફરમાંબરદારી કરનેવાલા ઔર અચ્છે આ'માલ.

[૨] લેકિન જબ પૂરા કુર્આન નાઝિલ હો ચુકા તો ફિર વહી કા સિલસિલા બંદ કર દિયા ગયા.

[૩] યાની પેહલે જો ઐસે નામુનાસિબ સવાલાત કિયે ગએ ઉસકો અલ્લાહ તઆલા ને માફ કર દિયા; લેકિન આઈન્દહ ઐસે સવાલ ન કરના.

[૪] અલ્લાહ તઆલા કિસી નાફરમાની પર દુનિયા મેં સઝા ન દેવે તો ઐસા મત સમજના કે આગે ભી કોઇ સઝા યા અઝાબ નહીં દેંગે.

مَا جَعَلَ اللّٰهُ مِنْۢ بَحِيْرَةٍ وَّلَا سَآئِبَةٍ وَّلَا وَصِيْلَةٍ وَّلَا حَامٍ ۙ وَّلٰكِنَّ الَّذِيْنَ كَفَرُوْا يَفْتَرُوْنَ عَلَى اللّٰهِ الْكَذِبَ ؕ وَاَكْثَرُهُمْ لَا يَعْقِلُوْنَ ﴿١٠٣﴾ وَاِذَا قِيْلَ لَهُمْ تَعَالَوْا اِلٰى مَآ اَنْزَلَ اللّٰهُ وَاِلَى الرَّسُوْلِ قَالُوْا حَسْبُنَا مَا وَجَدْنَا عَلَيْهِ اٰبَآءَنَا ؕ اَوَلَوْ كَانَ اٰبَآؤُهُمْ لَا يَعْلَمُوْنَ شَيْـًٔا وَّلَا يَهْتَدُوْنَ ﴿١٠٤﴾ يٰۤاَيُّهَا الَّذِيْنَ اٰمَنُوْا عَلَيْكُمْ اَنْفُسَكُمْ ۚ لَا يَضُرُّكُمْ مَّنْ ضَلَّ اِذَا اهْتَدَيْتُمْ ؕ اِلَى اللّٰهِ مَرْجِعُكُمْ جَمِيْعًا فَيُنَبِّئُكُمْ بِمَا كُنْتُمْ تَعْمَلُوْنَ ﴿١٠٥﴾

અલ્લાહ તઆલા ને (કિસી જાનવર કો) બુહયરહ નહીં બનાયા ઔર સાઇબહ ભી નહીં બનાયા ઔર વસીલા ભી નહીં બનાયા ઔર હામ ભી નહીં બનાયા;[૧] લેકિન કાફિર લોગ અલ્લાહ તઆલા પર જૂઠી તોહમત બાંધતે હેં ઔર ઉન (કાફિરોં) મેં સે ઝિયાદહ લોગોં કો (દીન કી સહીહ) સમજ નહીં હે.﴾૧૦૩﴿ ઔર જબ ઉનસે કહા જાતા હે કેઃ જો ચીઝ અલ્લાહ તઆલા ને ઉતારી ઉસકી તરફ ઔર રસૂલ કી તરફ આઓ, તો વો (જવાબ મેં) કેહતે હેંઃ હમને જિન (તરીકોં) પર અપને બાપ દાદાઓં કો પાયા વહી હમારે લિયે કાફી હે, કયા ભલા ઉનકે બાપ દાદાઓં કો (દીન કી) કિસી બાત કા ઇલ્મ ન હો ઔર વો (આસમાની કિતાબ કી) હિદાયત પર ન હો તો ભી (ઉનહી કે પીછે ચલેંગે?)[૨] ﴾૧૦૪﴿ એ ઇમાનવાલો! તુમ અપની જાનોં કી ફિક્ર ઝરૂર કરો, જબ તુમ હિદાયત પર હો તો જો લોગ ગુમરાહ હો ગએ હેં વો તુમકો કોઇ નુકસાન નહીં પહોંચા સકતે, તુમ સબકો અલ્લાહ તઆલા કે પાસ લોટ કર જાના હે, સો જો કામ તુમ કરતે થે ઉસે વો (અલ્લાહ તઆલા) તુમકો બતલા દેંગે.﴾૧૦૫﴿

[૧] બુહયરહ, સાઇબહ, વસીલા ઔર હામ કા મા'નાઃ

બુહયરહઃ જિસ ઉંટની કા કાન ચીર કર ઉસકે દૂધ કો મુર્તીયોં કે લિયે છોડ દિયા જાવે, કોઇ ઉસકા દૂધ દોહતા નહીં થા.

સાઇબહઃ જો ઉંટની મુર્તીયોં કે લિયે પૂરે પૂરી છોડ દી જાતી, ઉસ પર કોઇ સવારી ન કરતા, બોજ ન લાદતા, કિસી કામ મેં ઉસકો લિયા ન જાતા, યે સિલસિલા આજ કે ઝમાને મેં ભી હે.

વસીલાઃ જિસ ઉંટની કો લગાતાર માદા બચ્ચે પૈદા હોં, બીચ મેં કોઇ ભી નર બચ્ચા પૈદા ન હો, ઐસી ઉંટની કો ભી મુર્તીયોં કે લિયે છોડ દેતે થે.

હામઃ જો એક ખાસ નક્કી મિકદાર મેં (લગભગ દસ) સોહબત કર લેવે, યાની ઉસકી નસલ સે દસ બચ્ચે પૈદા હો જાએં તો ઉસકો ભી પૂરે પૂરા મુર્તીયોં કે નામ પર છોડ દેતે ઔર ઉસકો કિસી ભી કામ મેં ન લાતે.

[૨] યાની ઇસ તરહ કે જાહિલ બાપ દાદાઓં કી જાહિલાના તકલીદ (પેરવી) ન કરેં.

يَاَيُّهَا الَّذِيْنَ اٰمَنُوْا شَهَادَةُ بَيْنِكُمْ اِذَا حَضَرَ اَحَدَكُمُ الْمَوْتُ حِيْنَ الْوَصِيَّةِ اثْنٰنِ ذَوَا عَدْلٍ مِّنْكُمْ اَوْ اٰخَرٰنِ مِنْ غَيْرِكُمْ اِنْ اَنْتُمْ ضَرَبْتُمْ فِي الْاَرْضِ فَاَصَابَتْكُمْ مُّصِيْبَةُ الْمَوْتِ ؕ تَحْبِسُوْنَهُمَا مِنْۢ بَعْدِ الصَّلٰوةِ فَيُقْسِمٰنِ بِاللّٰهِ اِنِ ارْتَبْتُمْ لَا نَشْتَرِيْ بِهٖ ثَمَنًا وَّلَوْ كَانَ ذَا قُرْبٰى ۙ وَلَا نَكْتُمُ شَهَادَةَ ۙ اللّٰهِ اِنَّاۤ اِذًا لَّمِنَ الْاٰثِمِيْنَ ﴿۱۰۶﴾ فَاِنْ عُثِرَ عَلٰۤى اَنَّهُمَا اسْتَحَقَّاۤ اِثْمًا فَاٰخَرٰنِ يَقُوْمٰنِ مَقَامَهُمَا مِنَ الَّذِيْنَ اسْتَحَقَّ عَلَيْهِمُ الْاَوْلَيٰنِ فَيُقْسِمٰنِ بِاللّٰهِ لَشَهَادَتُنَاۤ اَحَقُّ مِنْ شَهَادَتِهِمَا وَمَا اعْتَدَيْنَاۤ ۖ اِنَّاۤ اِذًا لَّمِنَ الظّٰلِمِيْنَ ﴿۱۰۷﴾

એ ઈમાનવાલો! જબ તુમમેં સે કોઇ મરને કે કરીબ હો જાવે તો વસિય્યત કરને કે વક્ત તુમ મેં સે દો અમાનતદાર આદમી કો તુમ્હારે દરમિયાન (વસિય્યત પર) ગવાહ બનાના મુનાસિબ હે, યા તુમ ઝમીન મેં સફર મેં નિકલે હો ફિર (વહીં) મોત કી મુસીબત ને (આ કર) તુમકો પકડ લિયા (ઔર મુસલમાન ગવાહ ન મિલ સકે) તો તુમ્હારે ગૈરોં મેં સે દો (ગૈર મુસ્લિમ) કો (વસિય્યત પર ગવાહ) બના લો[૧] (ફિર) અગર તુમ (વારસદારોં) કો (ઉન દોનોં વસિય્યત કે ગવાહ કે બારે મેં) કોઇ શક હો જાવે તો ઉન દોનોં (ગવાહોં) કો નમાઝ કે બાદ રોક લો, ફિર વો દોનોં ગવાહ અલ્લાહ તઆલા કે નામ કી કસમ ખા કર (ઇસ તરહ) કહેં કેઃ ''હમ ઇસ (કસમ) કે ઝરિયે કોઇ માલ (યા ફાયદા) લેના નહીં ચાહતે, ચાહે વો (મામલા હમારે) કિસી રિશ્તેદાર કા હો ઔર અલ્લાહ તઆલા કી (તરફ સે) ગવાહી (દેને કી જો ઝિમ્મેદારી હમ પર હે ઉસ) કો હમ નહીં છુપાએંગે (અગર હમને છુપાયા) તબ તો યકીનન હમ ગુનેહગારોં મેં સે હો જાએંગે.''﴿૧૦૬﴾ ફિર અગર (વસિય્યત કે દોનોં ગવાહોં કે બારે મેં) પતા ચલા કે (હક્ક દબા કર જૂઠ બોલ કર) વો દોનોં ગુનાહ કે હકદાર હુવે હેં તો જિનકા હક્ક દબા હે ઉનમેં સે દૂસરે દો આદમી જો (મય્યત કે) ઝિયાદહ કરીબ કે (રિશ્તેદાર) હોં (ગવાહી દેને કે લિયે) ઉનકી જગા ખડે હો જાએંગે, સો વો દોનોં અલ્લાહ તઆલા કે નામ કી કસમ ખા કર કહેંગે કેઃ ઉન (પેહલે) દો કી ગવાહી કે મુકાબ્લે મેં હમારી ગવાહી ઝિયાદહ સચ્ચી હે, ઔર હમને (ઉસ ગવાહી મેં) બિલ્કુલ ઝિયાદતી નહીં કી, યકીનન (અગર હમને ઝિયાદતી કી) તબ તો હમ બડે ઝાલિમ હોંગે.﴿૧૦૭﴾

---

[૧] વસિય્યત પર ગવાહ મુસ્લિમ ઔર ગૈર મુસ્લિમ દોનોં મેં સે બના સકતે હેં, ચાહે સફર મેં હો યા વતન મેં હો, એક ગવાહ ભી ચલ સકતા હે, આદિલ હો યા ન હો દોનોં તરહ કે ચલ સકતે હેં.

ذٰلِكَ اَدْنٰۤى اَنْ يَّاْتُوْا بِالشَّهَادَةِ عَلٰى وَجْهِهَاۤ اَوْ يَخَافُوْۤا اَنْ تُرَدَّ اَيْمَانٌۢ بَعْدَ اَيْمَانِهِمْ ؕ وَاتَّقُوا اللّٰهَ وَاسْمَعُوْا ؕ وَاللّٰهُ لَا يَهْدِى الْقَوْمَ الْفٰسِقِيْنَ ﴿۱۰۸﴾

يَوْمَ يَجْمَعُ اللّٰهُ الرُّسُلَ فَيَقُوْلُ مَاذَاۤ اُجِبْتُمْ ؕ قَالُوْا لَا عِلْمَ لَنَا ؕ اِنَّكَ اَنْتَ عَلَّامُ الْغُيُوْبِ ﴿۱۰۹﴾ اِذْ قَالَ اللّٰهُ يٰعِيْسَى ابْنَ مَرْيَمَ اذْكُرْ نِعْمَتِىْ عَلَيْكَ وَعَلٰى وَالِدَتِكَ ۘ اِذْ اَيَّدْتُّكَ بِرُوْحِ الْقُدُسِ ۛ تُكَلِّمُ النَّاسَ فِى الْمَهْدِ وَكَهْلًا ۚ وَاِذْ عَلَّمْتُكَ الْكِتٰبَ وَالْحِكْمَةَ وَالتَّوْرٰىةَ وَالْاِنْجِيْلَ ۚ

ઈસ (તરીકે) મેં ઝિયાદહ ઉમ્મીદ હે કે વો (વસિય્યત કે ગવાહ પેહલે હી સે) સહીહ સહીહ ગવાહી દેંગે યા ઈસ બાત સે ડરેંગે કે (જૂઠી ગવાહી દી તો) ઉન (વસિય્યત કે ગવાહ) સે કસમોં કે બાદ લોટા કર (મરનેવાલે કે વારસદારોં સે દૂસરી) કસમેં લી જાએગી, ઔર તુમ અલ્લાહ તઆલા સે ડરો ઔર તુમ (હુકૂમોં કો) સુનો, ઔર અલ્લાહ તઆલા નાફરમાન કોમ કો હિદાયત નહીં દેતે.﴾૧૦૮﴿

જિસ દિન અલ્લાહ તઆલા તમામ રસૂલોં કો જમા કરેંગે, ફિર વો (અલ્લાહ તઆલા) ફરમાએંગે કેઃ તુમકો (ઉમ્મતોં કી તરફ સે દીન કી દા'વત પર) કયા જવાબ મિલા થા? તો વો (રસૂલ જવાબ મેં) કહેંગેઃ હમકો (ઉનકે દિલ કી હકીકત કે બારે મેં) કુછ મા'લૂમ નહીં હે,[૧] આપ હી છુપી હુઇ બાતોં કો પૂરી તરહ જાનનેવાલે હેં.﴾૧૦૯﴿ જબ (કયામત કે દિન) અલ્લાહ તઆલા ફરમાએંગેઃ એ ઇસા મરયમ કે બેટે! તૂ મેરે એહસાનોં કો જો તુજ પર ઔર તેરી વાલિદહ પર હેં યાદ કર, જબ કે મેં ને પાક રૂહ (જિબ્રઇલ અલ.) કે ઝરિયે સે તેરી મદદ કી થી, તૂ ગોદ મેં ઔર બડી ઉમ્ર મેં (દોનોં હાલતોં મેં) લોગોં સે બાત કિયા કરતા થા ઔર (વો નેઅમત ભી યાદ કરો કે) જબ મેં ને તુજકો કિતાબ[૨] ઔર હિકમત ઔર તૌરાત ઔર ઇન્જીલ સિખલાઇ થી,

---

[૧] અલ્લાહ તઆલા કે ઇલ્મ કે આગે હમારા ઇલ્મ કુછ નહીં, યા હમારે બાદ કયા હુવા? વો મા'લૂમ નહીં.

[૨] હઝરત ઇસા અલ. બડે અચ્છે માહિર કાતિબ (લિખનેવાલે) ભી થે, ઔર હિકમત ઔર દૂસરે ભી બહોત સારે નફેવાલે ઇલ્મ સે અલ્લાહ તઆલા ને આપકો નવાઝા થા. કુછ હઝરાત ને યહાં ''કિતાબ ઔર હિકમત'' સે ''કુર્આન ઔર સુન્નત'' મુરાદ લિયા હે, ચૂંકે આખરી ઝમાને મેં દુનિયા મેં તશરીફ લા કર ઉસકે મુતાબિક અમલ ઔર તબ્લીગ કરની હે, (ઔર અલ્લાહ તઆલા હી સહીહ બાત ઝિયાદહ જાનનેવાલે હેં).

وَاِذۡ تَخۡلُقُ مِنَ الطِّيۡنِ كَهَيۡـَٔةِ الطَّيۡرِ بِاِذۡنِىۡ فَتَنۡفُخُ فِيۡهَا فَتَكُوۡنُ طَيۡرًۢا بِاِذۡنِىۡ وَتُبۡرِئُ الۡاَكۡمَهَ وَالۡاَبۡرَصَ بِاِذۡنِىۡ ۚ وَاِذۡ تُخۡرِجُ الۡمَوۡتٰى بِاِذۡنِىۡ ۚ وَاِذۡ كَفَفۡتُ بَنِىۡۤ اِسۡرَآءِيۡلَ عَنۡكَ اِذۡ جِئۡتَهُمۡ بِالۡبَيِّنٰتِ فَقَالَ الَّذِيۡنَ كَفَرُوۡا مِنۡهُمۡ اِنۡ هٰذَاۤ اِلَّا سِحۡرٌ مُّبِيۡنٌ ﴿۱۱۰﴾ وَاِذۡ اَوۡحَيۡتُ اِلَى الۡحَوَارِيّٖنَ اَنۡ اٰمِنُوۡا بِىۡ وَبِرَسُوۡلِىۡ ۚ قَالُوۡۤا اٰمَنَّا وَاشۡهَدۡ بِاَنَّنَا مُسۡلِمُوۡنَ ﴿۱۱۱﴾ اِذۡ قَالَ الۡحَوَارِيُّوۡنَ يٰعِيۡسَى ابۡنَ مَرۡيَمَ هَلۡ يَسۡتَطِيۡعُ رَبُّكَ اَنۡ يُّنَزِّلَ عَلَيۡنَا مَآئِدَةً مِّنَ السَّمَآءِ ؕ قَالَ اتَّقُوا اللّٰهَ اِنۡ كُنۡتُمۡ مُّؤۡمِنِيۡنَ ﴿۱۱۲﴾

ઔર (વો એહસાન ભી યાદ કરો) જબ તૂ મેરે હુક્મ સે મિટ્ટી કે ગારે સે પરિન્દે જૈસી સૂરત બનાતા થા, ફિર તૂ ઉસમેં ફૂંક માર દિયા કરતા થા તો વો મેરે હુક્મ સે (સચમુચ) ઉડનેવાલા હો જાતા થા, ઔર માં કે પેટ સે જો અંધા ઔર કોઢવાલા હો ઉસકો તૂ મેરે હુક્મ સે અચ્છા કર દેતા થા, ઔર જબ તૂ મેરે હુક્મ સે મુર્દોં કો (ઝિંદા) નિકાલતા થા, ઔર (વો નેઅમતેં યાદ કરો) જબ મેં ને બની ઇસરાઇલ કો તુજ સે (યાની તકલીફ દેને સે) ઉસ વક્ત રોક લિયા થા જબ કે તૂ ઉન (બની ઇસરાઇલ) કે પાસ (અપની નબુવ્વત કી) ખુલી હુઇ નિશાનિયાં લે કર આયા થા, સો ઉન (બની ઇસ્રાઇલ) કે કાફિરોં ને કહા થા કેઃ યે તો ખુલ્લમ ખુલ્લા જાદૂ હે.﴾૧૧૦﴿ ઔર (યે વાકિઅહ ભી યાદ કરો) જબ મેં ને હવારિય્યીન કી તરફ (નબી કે વાસ્તે સે) હુક્મ ભેજા[૧] યે કે તુમ મુજ પર ઔર મેરે રસૂલ પર ઇમાન લે આઓ તો (હવારી લોગ) કેહને લગે કેઃ હમ ઇમાન લે આએ ઔર (એ અલ્લાહ!) આપ ગવાહ રેહના કે હમ પૂરે ફરમાંબરદાર હેં.﴾૧૧૧﴿ (વો વાકિઅહ ભી ધ્યાન મેં રખને જૈસા હે) જબ હવારિયોં ને કહાઃ એ ઇસા મરયમ કે બેટે! કયા આપકે રબ ઐસા કર સકતે હેં કે હમ પર આસમાન સે (ખાને કા ભરા) દસ્તરખાન ઉતારેં?[૨] ઉસ (ઇસા અલ.) ને કહા કેઃ અગર તુમ હકીકત મેં ઇમાનવાલે હો તો તુમ અલ્લાહ તઆલા સે ડરો.[૩] ﴾૧૧૨﴿

---

[૧] (દૂસરા તર્જુમા) મેં ને હવારીયોં કે દિલ મેં બાત ડાલ દી. હઝરત ઇસા અલ. કી ઝિંદગી મેં ઉન પર ઇમાન લાનેવાલે હવારી કેહલાતે હેં.

[૨] હમારી દરખાસ્ત હમારે લિયે આસમાની ખાને કી હે, વો મોઅજિઝહ કે તૌર પર પૂરી હોગી યા નહીં હોગી?

[૩] રોઝી હાસિલ કરને કે જો આમ તરીકે હેં વો અપનાઓ.

قَالُوْا نُرِيْدُ اَنْ نَّاْكُلَ مِنْهَا وَتَطْمَىِٕنَّ قُلُوْبُنَا وَنَعْلَمَ اَنْ قَدْ صَدَقْتَنَا وَنَكُوْنَ عَلَيْهَا مِنَ الشّٰهِدِيْنَ ﴿١١٣﴾ قَالَ عِيْسَى ابْنُ مَرْيَمَ اللّٰهُمَّ رَبَّنَآ اَنْزِلْ عَلَيْنَا مَآىِٕدَةً مِّنَ السَّمَآءِ تَكُوْنُ لَنَا عِيْدًا لِّاَوَّلِنَا وَاٰخِرِنَا وَاٰيَةً مِّنْكَ ۚ وَارْزُقْنَا وَاَنْتَ خَيْرُ الرّٰزِقِيْنَ ﴿١١٤﴾ قَالَ اللّٰهُ اِنِّيْ مُنَزِّلُهَا عَلَيْكُمْ ۚ فَمَنْ يَّكْفُرْ بَعْدُ مِنْكُمْ فَاِنِّيْٓ اُعَذِّبُهٗ عَذَابًا لَّآ اُعَذِّبُهٗٓ اَحَدًا مِّنَ الْعٰلَمِيْنَ ﴿١١٥﴾

وَاِذْ قَالَ اللّٰهُ يٰعِيْسَى ابْنَ مَرْيَمَ ءَاَنْتَ قُلْتَ لِلنَّاسِ اتَّخِذُوْنِيْ وَاُمِّيَ اِلٰهَيْنِ مِنْ دُوْنِ اللّٰهِ ۭ قَالَ سُبْحٰنَكَ مَا يَكُوْنُ لِيْٓ اَنْ اَقُوْلَ مَا لَيْسَ لِيْ ۤ بِحَقٍّ ۭ

વો (હવારી લોગ) કેહને લગેઃ હમ ચાહતે હૈં કે ઉસ (દસ્તરખાન) મેં સે ખાએં ઔર હમારે દિલોં કો (પૂરા) ઇત્મીનાન હો ઔર હમ (પેહલે સે ભી ઝિયાદહ યકીન સે) જાન લેવેં કે આપને હમસે (અપને રસૂલ હોને કે બારે મેં જો ભી કહા થા વો) સચ કહા થા ઔર ઉસ (મોઅજિઝહ) પર હમ (દૂસરોં કે સામને) ગવાહી દેનેવાલોં મેં શામિલ હો જાવેં.﴿૧૧૩﴾ મરયમ કે બેટે ઇસા ને દુઆ કીઃ એ અલ્લાહ! હમારે રબ! આપ હમ પર આસમાન સે (ખાને કા ભરા હુવા) દસ્તરખાન ઉતાર દીજીયે, જો હમારે લિયે યાની હમારે પેહલે[૧] ઔર બાદ (કે ઝમાને મેં આને) વાલે સબ લોગોં કે લિયે ઇદ કા દિન રહે,[૨] ઔર વો (દસ્તરખાન) આપકી (કુદરત કી) નિશાની હો જાવે, ઔર આપ હમકો રોઝી દીજીયે, ઔર આપ તો રોઝી દેનેવાલોં મેં સબસે અચ્છે હૈં.﴿૧૧૪﴾ અલ્લાહ તઆલા ને ફરમાયાઃ યકીન રખો! વો (ખાને કા ભરા હુવા દસ્તરખાન) મેં તુમ પર ઉતારનેવાલા હૂં, સો જો શખ્સ તુમ મેં સે ઉસકે બાદ કુફ્ર કરેગા તો મેં ઉનકો ઐસી સખ્ત સઝા દૂંગા જો તમામ દુનિયાવાલોં મેં કિસીકો ભી (ઐસી સઝા) નહીં દૂંગા. ﴿૧૧૫﴾

ઔર (કયામત કે દિન કી બાત સુનો) જબ અલ્લાહ તઆલા ફરમાએંગેઃ એ ઇસા મરયમ કે બેટે! કયા તુમને લોગોં સે (ઐસા) કહા થા કે તુમ અલ્લાહ તઆલા કે સિવા મુજકો ઔર મેરી માં કો દો મા'બૂદ બનાઓ? તો વો (ઇસા અલ.) કહેંગે (કે એ અલ્લાહ!) આપકી ઝાત તો (શિર્ક સે) પાક હે, મેરી મજાલ નહીં થી કે મેં ઐસી બાત કહૂં જિસ (કે કેહને) કા મુજે કોઇ હક્ક હી નહીં,

[૧] યાની આજ કે ઝમાને કે લોગ.

[૨] (દૂસરા તર્જુમા) ખુશી કા મોકા હો જાવે (ઉસ દિન કો યાદગાર બના લેવેં.) ઇદ મેં ખુશી હર સાલ લોટ કર આતી ઇસ લિયે ઉસકો ઇદ કેહતે હૈં.

إِنْ كُنْتُ قُلْتُهُ فَقَدْ عَلِمْتَهُ ۚ تَعْلَمُ مَا فِي نَفْسِي وَلَا أَعْلَمُ مَا فِي نَفْسِكَ ۚ إِنَّكَ أَنْتَ عَلَّامُ الْغُيُوبِ ﴿١١٦﴾ مَا قُلْتُ
لَهُمْ إِلَّا مَا أَمَرْتَنِي بِهِ أَنِ اعْبُدُوا اللَّهَ رَبِّي وَرَبَّكُمْ ۚ وَكُنْتُ عَلَيْهِمْ شَهِيدًا مَا دُمْتُ فِيهِمْ ۖ فَلَمَّا تَوَفَّيْتَنِي
كُنْتَ أَنْتَ الرَّقِيبَ عَلَيْهِمْ ۚ وَأَنْتَ عَلَىٰ كُلِّ شَيْءٍ شَهِيدٌ ﴿١١٧﴾ إِنْ تُعَذِّبْهُمْ فَإِنَّهُمْ عِبَادُكَ ۖ وَإِنْ تَغْفِرْ لَهُمْ
فَإِنَّكَ أَنْتَ الْعَزِيزُ الْحَكِيمُ ﴿١١٨﴾ قَالَ اللَّهُ هَٰذَا يَوْمُ يَنْفَعُ الصَّادِقِينَ صِدْقُهُمْ ۚ لَهُمْ جَنَّاتٌ تَجْرِي مِنْ تَحْتِهَا الْأَنْهَارُ
خَالِدِينَ فِيهَا أَبَدًا ۚ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمْ وَرَضُوا عَنْهُ ۚ ذَٰلِكَ الْفَوْزُ الْعَظِيمُ ﴿١١٩﴾ لِلَّهِ مُلْكُ السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضِ وَمَا
فِيهِنَّ ۚ وَهُوَ عَلَىٰ كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ ﴿١٢٠﴾

અગર મેં ને કોઇ એૈસી બાત કહી હોતી તો યકીનન આપકો ઉસકા ઇલ્મ હોતા, આપ તો મેરે દિલ કી (હર છુપી) બાત કો જાનતે હેં ઔર મેં આપકી છુપી હુઇ બાતોં કો (આપકે બતાએ બગૈર) નહીં જાનતા, યકીનન આપ તો તમામ છુપી હુઇ બાતોં કો પૂરા પૂરા જાનતે હો.[૧] ﴾૧૧૬﴿ મેં ને ઉન લોગોં કો (કુછ) નહીં કહા થા; મગર ઇતની બાત (કહી થી) જિસકા આપને મુજે હુક્મ દિયા થા ''યે કે તુમ અલ્લાહ તઆલા કી ઇબાદત કરો જો મેરે ભી રબ હેં ઔર તુમ્હારે ભી રબ હેં'' ઔર જબ તક મેં ઉનમેં મૌજૂદ રહા ઉન (કે હાલાત) સે બાખબર થા, ફિર જબ આપને મુજકો ઉઠા લિયા તો આપ હી ઉન પર ખબર રખનેવાલે થે, ઔર આપ તો હર ચીઝ પર ગવાહ હેં.﴾૧૧૭﴿ અગર આપ ઉનકો અઝાબ દેં તો વો આપ હી કે બંદે હેં[૨] ઔર અગર આપ ઉનકો માફ કર દેં તો યકીનન આપ તો બડે ઝબરદસ્ત, બડી હિકમતવાલે હેં.﴾૧૧૮﴿ (ઉસકે બાદ) અલ્લાહ તઆલા ફરમાએંગે: યે વો દિન હે જિસમેં સચ્ચે લોગોં કો ઉનકા સચ નફા દેગા, ઉનકે લિયે એૈસે બાગ હેં જિનકે નીચે સે નેહરેં બેહતી હોંગી, ઉન (બાગોં) મેં વો હમેશા હમેશા રહેંગે, અલ્લાહ તઆલા ઉનસે રાઝી હો ગએ, ઔર વો ઉસ અલ્લાહ તઆલા સે ખુશ હો ગએ, યે બહોત બડી કામિયાબી હોગી.﴾૧૧૯﴿ આસમાનોં ઔર ઝમીન ઔર જો કુછ ભી ઉનમેં હે ઉન (સબ) કી હુકૂમત અલ્લાહ તઆલા હી કે લિયે હે ઔર વો તમામ ચીઝ પર પૂરી કુદરત રખતે હેં.﴾૧૨૦﴿

---

[૧] કયામત કે દિન હોનેવાલી બાત પેહલે સે બતા દી ગઇ; તાકે હઝરત ઇસા અલ. કી પૂરી હકીકત લોગ સમજ લેવે ઔર ઉનકો ખુદા યા ખુદા કા બેટા ન માને.

[૨] ઔર માલિક કો હક્ક હોતા હે કે બંદોં કો જુર્મ પર સઝા દેવે.

સૂરએ અન્આમ

યે સૂરત મક્કી હે, ઇસમેં એકસો પાંસઠ (૧૬૫) આયતેં હેં. સૂરએ હિજ્ર કે બાદ ઔર સૂરએ સાફ્ફાત સે પેહલે પંચાવન (૫૫) નંબર પર નાઝિલ હુઇ.

મક્કા મુકર્રમહ મેં રાત કે વક્ત લગભગ એક સાથ યે પૂરી સૂરત નાઝિલ હુઇ, સિત્તેર હઝાર (૭૦,૦૦૦) ફરિશ્તે ઉસકે સાથ તસ્બીહ પઢતે હુવે દુનિયા મેં આએ.

અન્આમઃ નઅમ કા બહુવચન હે, અસલ મેં ઉંટ કો 'નઅમ' કહા જાતા હે, ઔર અરબવાલોં કે યહાં ઉંટ બહોત બડી નેઅમત હે, ઔર બકરી, ઘેંટે, ગાય, ભેંસ વગૈરહ કો ભી કેહતે હેં.

بِسۡمِ اللّٰہِ الرَّحۡمٰنِ الرَّحِیۡمِ ○

اَلۡحَمۡدُ لِلّٰہِ الَّذِیۡ خَلَقَ السَّمٰوٰتِ وَالۡاَرۡضَ وَجَعَلَ الظُّلُمٰتِ وَالنُّوۡرَ ۬ؕ ثُمَّ الَّذِیۡنَ کَفَرُوۡا بِرَبِّہِمۡ یَعۡدِلُوۡنَ ① ہُوَ الَّذِیۡ خَلَقَکُمۡ مِّنۡ طِیۡنٍ ثُمَّ قَضٰۤی اَجَلًا ؕ وَاَجَلٌ مُّسَمًّی عِنۡدَہٗ ثُمَّ اَنۡتُمۡ تَمۡتَرُوۡنَ ② وَہُوَ اللّٰہُ فِی السَّمٰوٰتِ وَفِی الۡاَرۡضِ ؕ یَعۡلَمُ سِرَّکُمۡ وَجَہۡرَکُمۡ وَیَعۡلَمُ مَا تَکۡسِبُوۡنَ ③ وَمَا تَاۡتِیۡہِمۡ مِّنۡ اٰیَۃٍ مِّنۡ اٰیٰتِ رَبِّہِمۡ اِلَّا کَانُوۡا عَنۡہَا مُعۡرِضِیۡنَ ④ فَقَدۡ کَذَّبُوۡا بِالۡحَقِّ لَمَّا جَآءَہُمۡ ؕ فَسَوۡفَ یَاۡتِیۡہِمۡ اَنۡۢبٰٓؤُا مَا کَانُوۡا بِہٖ یَسۡتَہۡزِءُوۡنَ ⑤

અલ્લાહ તઆલા કે નામ સે (મેં શુરૂ કરતા હું) જિનકી રહમત સબકે લિયે હે, જો બહોત ઝિયાદહ રહમ કરનેવાલે હેં.

તમામ તા'રીફેં ઉસ અલ્લાહ તઆલા હી કે લિયે હેં જિસને આસમાનોં ઔર ઝમીન કો પૈદા કિયા, ઔર અંધેરીયાં ઔર રોશની બનાઇ, ફિર ભી કાફિર લોગ (ઇબાદત મેં) અપને રબ કે સાથ દૂસરોં કો બરાબર કા દરજા દેતે હેં.﴾૧﴿ ઉસી (અલ્લાહ તઆલા) ને તુમકો મિટ્ટી કે ગારે સે પૈદા કિયા, ફિર (તુમ્હારી મૌત કા) એક વક્ત મુકર્રર (નક્કી) કર દિયા, ઔર (મરને કે બાદ દોબારા ઝિંદા હોને કા) એક વક્ત ઉસકે પાસ નક્કી હે, ફિર ભી તુમ લોગ (કયામત કે બારે મેં) શક મેં પડે હુવે હો.[૧] ﴾૨﴿ ઔર આસમાનોં મેં ઔર ઝમીન મેં વહી અલ્લાહ તઆલા (સચ્ચા મા'બૂદ) હેં,[૨] વહી તુમ્હારે છુપે હુવે ઔર તુમ્હારે ખુલે હુવે (સબ હાલાત) કો જાનતે હેં, ઔર જો કુછ અમલ તુમ (છુપ કર યા ઝાહિર મેં) કર રહે હો ઉસકો ભી વો જાનતે હેં.﴾૩﴿ ઔર (ઇન કાફિરોં કી હાલત યે હે કે) ઉનકે પાસ ઉનકે રબ કી નિશાનિયોં મેં સે જબ ભી કોઇ નિશાની આતી હે તો વો ઉસસે મુંહ ફિરા લેતે હેં.﴾૪﴿ સો પક્કી બાત યે હે કે જબ વો સચ્ચી બાત (યાની કુર્આન કી બાત) ઉનકે પાસ આ ગઇ તો ઉન્હોંને ઉસ (સચ્ચી બાત) કો જુઠલા દિયા, તો અબ (નતીજા યે હોગા કે) જિસ બાત કા વો મઝાક ઉડાતે થે ઉસકી હકીકત બહોત જલ્દ ઉનકો મા'લૂમ હો જાએગી.﴾૫﴿

[૧] આયત મેં દો મરતબા "اَجَل" હે, ઉસકા મતલબ યે હે કે પેહલે અજલ સે મુરાદ ઇન્સાન કે પૈદા હોને સે મૌત તક કી ઝિંદગી ઔર દૂસરે અજલ સે મુરાદ મૌત સે લે કર દૂસરી મરતબા ઝિંદા હોને તક કા વક્ત, યે એક તફસીર હે.

[૨] (દૂસરા તર્જુમા) વહી અલ્લાહ તઆલા આસમાનોં મેં ભી હે ઔર ઝમીન મેં ભી હે.

أَلَمْ يَرَوْا كَمْ أَهْلَكْنَا مِنْ قَبْلِهِمْ مِنْ قَرْنٍ مَكَّنَّاهُمْ فِي الْأَرْضِ مَا لَمْ نُمَكِّنْ لَكُمْ وَأَرْسَلْنَا السَّمَاءَ عَلَيْهِمْ مِدْرَارًا وَجَعَلْنَا الْأَنْهَارَ تَجْرِي مِنْ تَحْتِهِمْ فَأَهْلَكْنَاهُمْ بِذُنُوبِهِمْ وَأَنْشَأْنَا مِنْ بَعْدِهِمْ قَرْنًا آخَرِينَ ۝٦ وَلَوْ نَزَّلْنَا عَلَيْكَ كِتَابًا فِي قِرْطَاسٍ فَلَمَسُوهُ بِأَيْدِيهِمْ لَقَالَ الَّذِينَ كَفَرُوا إِنْ هَٰذَا إِلَّا سِحْرٌ مُبِينٌ ۝٧ وَقَالُوا لَوْلَا أُنْزِلَ عَلَيْهِ مَلَكٌ ۖ وَلَوْ أَنْزَلْنَا مَلَكًا لَقُضِيَ الْأَمْرُ ثُمَّ لَا يُنْظَرُونَ ۝٨ وَلَوْ جَعَلْنَاهُ مَلَكًا لَجَعَلْنَاهُ رَجُلًا وَلَلَبَسْنَا عَلَيْهِمْ مَا يَلْبِسُونَ ۝٩

કયા ઉન્હોંને (યાની કાફિરોં ને) નહીં દેખા કે હમ ઉનસે પેહલે કિતની કોમોં કો હલાક કર ચુકે હેં, જિનકો હમને ઝમીન મેં ઐસી તાકત દી થી[૧] જૈસી તાકત (અભી તક) તુમકો (ભી) નહીં દી,[૨] ઔર હમને ઉન પર આસમાન સે ખૂબ (લગાતાર) બારિશ બરસાઇ, ઔર હમને નેહરેં બનાઈ જો ઉનકે નીચે સે બેહતી થીં (ઇતની સારી નેઅમત પર ઇમાન ન લાએ તો) ફિર હમને ઉનકો ઉનકે ગુનાહોં કી વજહ સે હલાક કર દિયા, ઔર ઉનકે બાદ હમને દૂસરી ઉમ્મતોં કો પૈદા કિયા. ﴿૬﴾ ઔર (ઇન કાફિરોં કી હાલત યે હે કે) અગર હમ તુમ પર કાગઝ પર લિખી હુઇ કોઇ કિતાબ ઉતારતે, ફિર વો (કાફિર) ઉસકો અપને હાથોં સે છૂ (કરકે ભી દેખ) લેતે ફિર ભી કાફિર લોગ તો યહી બાત કેહતે કે યે તો ખુલા હુવા જાદૂ હી હે.﴿૭﴾ ઔર વો (કાફિર) લોગ (યે બાત) કેહતે હેં કે: ઉસ (નબી) પર કોઇ ફરિશ્તા ક્યૂં નહીં ઉતારા ગયા? ઔર અગર હમ કોઇ ફરિશ્તા ઉતાર દેતે તો સબ કિસ્સા હી ખત્મ હો જાતા, ફિર ઉનકો (ઝરા ભી) ઢીલ ન દી જાતી.[૩] ﴿૮﴾ ઔર અગર હમ ઉસ (રસૂલ) કો (ઇન્સાન કે બજાએ) ફરિશ્તા બનાતે[૪] તો હમ ઉસકો (ભી લાઝમી તૌર પર) આદમી હી (કી શકલ મેં) બનાતે, ઔર હમ ઉનકો શક શુબહ મેં ફિર ફંસા દેતે જિસ (શક શુબહ) મેં વો અભી ફંસે હુવે હેં.﴿૯﴾

---

[૧] યાની ઉનકે જિસ્મ મેં બડી તાકત દી ગઇ, માલ ઔર દૌલત કી ભી કસરત થી.

[૨] (દૂસરા તર્જુમા) ઐસા જમા દિયા થા જિતના (અભી તક) હમને તુમકો નહીં જમાયા.

[૩] ફરિશ્તે કે આ જાને કા મોઅજિઝહ દેખ લેતે ઔર ઉસકે બાદ ભી ઇમાન ન લાતે તો ઉનકો ઝરા ભી મોહલત નહીં મિલતી, ઔર ફોરન હલાક કર દિયે જાતે.

[૪] (દૂસરા તર્જુમા) ઔર અગર હમ (ઇન્સાન કે બજાએ) કિસી ફરિશ્તે કો રસૂલ બના કર ભેજતે.

وَلَقَدِ اسْتُهْزِئَ بِرُسُلٍ مِّنْ قَبْلِكَ فَحَاقَ بِالَّذِيْنَ سَخِرُوْا مِنْهُمْ مَّا كَانُوْا بِهٖ يَسْتَهْزِءُوْنَ۝١٠ قُلْ سِيْرُوْا فِي الْاَرْضِ ثُمَّ انْظُرُوْا كَيْفَ كَانَ عَاقِبَةُ الْمُكَذِّبِيْنَ۝١١ قُلْ لِّمَنْ مَّا فِي السَّمٰوٰتِ وَالْاَرْضِ ؕ قُلْ لِّلّٰهِ ؕ كَتَبَ عَلٰى نَفْسِهِ الرَّحْمَةَ ؕ لَيَجْمَعَنَّكُمْ اِلٰى يَوْمِ الْقِيٰمَةِ لَا رَيْبَ فِيْهِ ؕ اَلَّذِيْنَ خَسِرُوْٓا اَنْفُسَهُمْ فَهُمْ لَا يُؤْمِنُوْنَ۝١٢ وَلَهٗ مَا سَكَنَ فِي الَّيْلِ وَالنَّهَارِ ؕ وَهُوَ السَّمِيْعُ الْعَلِيْمُ۝١٣ قُلْ اَغَيْرَ اللّٰهِ اَتَّخِذُ وَلِيًّا فَاطِرِ السَّمٰوٰتِ وَالْاَرْضِ وَهُوَ يُطْعِمُ وَلَا يُطْعَمُ ؕ

ઔર (એ નબી!) પક્કી બાત યે હે કે તુમસે પેહલે રસૂલોં કા (ઉનકે દુશ્મનોં કી તરફ સે) મઝાક ઉડાયા જા ચુકા હે; ફિર નતીજા યે હુવા કે ઉનમેં સે મઝાક ઉડાનેવાલોં કો ઉસી (અઝાબ) ને આ કર ઘેર લિયા, જિસકા વો મઝાક ઉડાયા કરતે થે.﴿૧૦﴾

(એ નબી!) તુમ (ઇન કાફિરોં સે) કેહ દોઃ તુમ ઝમીન મેં ચલો ફિરો, ફિર દેખો કે જુઠલાનેવાલોં કા કૈસા અંજામ હુવા? ﴿૧૧﴾ (એ નબી!) તુમ (ઇનસે) પૂછો કેઃ આસમાનોં ઔર ઝમીન મેં જો કુછ હે વો કિસકી મિલકિય્યત મેં હે? (ફિર વો જવાબ ન દેવેં તો આપ હી) જવાબ દીજીયે કેઃ વો અલ્લાહ તઆલા હી કી મિલકિય્યત હે[૧] ઉસ (અલ્લાહ તઆલા) ને (મખ્લૂક કે સાથ) રહમ કા બરતાવ કરના અપને ઝિમ્મે લાઝિમ કર રખા હે, વો (અલ્લાહ તઆલા) તુમ સબકો કયામત કે દિન ઝરૂર જમા કરેંગે, ઉસમેં ઝરા ભી શક નહીં હે, જિન લોગોં ને ખૂદ અપને લિયે નુકસાન કા સોદા કર રખા હે સો વો ઇમાન નહીં લાતે.﴿૧૨﴾ ઔર રાત ઔર દિન મેં[૨] જિતની મખ્લૂક ભી આરામ પાતી હેં વો સબ (મખ્લૂક) ઉસી (અલ્લાહ તઆલા) કી માલિકી મેં હેં ઔર વો (અલ્લાહ તઆલા હર બાત કો) પૂરી તરહ સુનનેવાલે (હર ચીઝ કો) અચ્છી તરહ જાનનેવાલે હેં.﴿૧૩﴾ (એ નબી!) તુમ કહો કેઃ કયા અલ્લાહ તઆલા કે સિવા કિસી ઔર કો મેં મદદ કરનેવાલા નક્કી કરૂં?[૩] જો આસમાનોં ઔર ઝમીન કો પૈદા કરનેવાલે હેં, ઔર વો (અલ્લાહ તઆલા) સબકો ખિલાતે હેં ઔર ઉનકો કોઇ નહીં ખિલાતા,[૪]

---

[૧] ઇસ સવાલ કા જવાબ મુતઅય્યન હે, ઇસકે સિવા જવાબ હો હી નહીં સકતા.[૨] જગા ઔર વકત આમ હે .[૩] યે સવાલ ‘‘ના’’ મેં જવાબ દેને કે લિયે હે.યાની અલ્લાહ તઆલા કે સિવા કિસી ઔર કો મા’બૂદ બનાના હી નહીં હે.[૪] (દૂસરા તર્જુમા) કયા અલ્લાહ તઆલા જો કે આસમાન ઔર ઝમીન કે પૈદા કરનેવાલે હેં ઔર જો (સબ) કો ખાના ખિલાતે હેં ઔર ઉનકો કોઇ નહીં ખિલાતા તો (ઐસે અલ્લાહ તઆલા) કે સિવા કિસી (દૂસરે) કો અપના મા’બૂદ કરાર દૂં?

નોટ :- ખિલાના ઝાહિર મે ભી હોતા હે ઔર કિસી કો ખાને પીને વગૈરા ચીઝેં દેના યે ભી એક તરહ કા ખિલાના હે.

قُلۡ اِنِّیۡۤ اُمِرۡتُ اَنۡ اَکُوۡنَ اَوَّلَ مَنۡ اَسۡلَمَ وَلَا تَکُوۡنَنَّ مِنَ الۡمُشۡرِکِیۡنَ ﴿۱۴﴾ قُلۡ اِنِّیۡۤ اَخَافُ اِنۡ عَصَیۡتُ رَبِّیۡ عَذَابَ
یَوۡمٍ عَظِیۡمٍ ﴿۱۵﴾ مَنۡ یُّصۡرَفۡ عَنۡهُ یَوۡمَئِذٍ فَقَدۡ رَحِمَهٗ ؕ وَذٰلِکَ الۡفَوۡزُ الۡمُبِیۡنُ ﴿۱۶﴾ وَاِنۡ یَّمۡسَسۡکَ اللّٰهُ بِضُرٍّ فَلَا کَاشِفَ
لَهٗۤ اِلَّا هُوَ ؕ وَاِنۡ یَّمۡسَسۡکَ بِخَیۡرٍ فَهُوَ عَلٰی کُلِّ شَیۡءٍ قَدِیۡرٌ ﴿۱۷﴾ وَهُوَ الۡقَاهِرُ فَوۡقَ عِبَادِهٖ ؕ وَهُوَ الۡحَکِیۡمُ الۡخَبِیۡرُ ﴿۱۸﴾ قُلۡ اَیُّ
شَیۡءٍ اَکۡبَرُ شَهَادَةً ؕ قُلِ اللّٰهُ ۟ۙ شَهِیۡدٌۢ بَیۡنِیۡ وَبَیۡنَکُمۡ ۟ وَاُوۡحِیَ اِلَیَّ هٰذَا الۡقُرۡاٰنُ لِاُنۡذِرَکُمۡ بِهٖ وَمَنۡۢ بَلَغَ ؕ

(એ નબી!) તુમ યે (ભી) કહો કેઃ મુજકો તો યે હુક્મ હુવા હે કે (સબ લોગોં મેં) સબસે પેહલા હુક્મ માનનેવાલા બન કર મેં રહૂં, ઔર તુમ શિર્ક કરનેવાલોં મેં હરગિઝ શામિલ મત હોના. ﴾૧૪﴿ (એ નબી!) તુમ કેહ દો કેઃ અગર મેં અપને રબ કી નાફરમાની કરૂં તો મેં એક બડે દિન (યાની કયામત) કે અઝાબ સે ડરતા હૂં.﴾૧૫﴿ જિસ શખ્સ પર સે ઉસ (કયામત કે) દિન ઉસ (અઝાબ) કો હટા દિયા ગયા તો યકીનન ઉસ પર અલ્લાહ તઆલા ને બડા રહમ કિયા ઔર યહી બહોત બડી કામિયાબી હે.﴾૧૬﴿ ઔર અગર અલ્લાહ તઆલા તુજકો કોઇ તકલીફ પહોંચાએં તો ઉસ (તકલીફ) કો કોઇ દૂર નહીં કર સકતા, સિર્ફ વહી (અલ્લાહ તઆલા હી દૂર કર સકતે હેં) ઔર અગર અલ્લાહ તઆલા તુજકો કોઇ ભલાઇ પહોંચાએં તો વો (અલ્લાહ તઆલા) હર ચીઝ પર પૂરી કુદરત રખતે હેં.[૧] ﴾૧૭﴿ ઔર વો (અલ્લાહ તઆલા) અપને બંદોં પર (હર એ'તેબાર સે) ગાલિબ હેં,[૨] ઔર વો (અલ્લાહ તઆલા) બડી હિકમતવાલે, બડે ખબર રખનેવાલે હેં.﴾૧૮﴿ (એ નબી!) તુમ (ઇનસે) પૂછો કેઃ ગવાહી દેને કે લિયે કોનસી ચીઝ સબસે બડી હે?[૩] (ફિર) તુમ (જવાબ મેં ખૂદ) કહો કેઃ અલ્લાહ તઆલા હી (યાની સબસે બડે ગવાહ હેં જો) મેરે ઔર તુમ્હારે દરમિયાન ગવાહ હેં ઔર મુજ પર યે કુર્આન વહી કે ઝરિયે ઉતારા ગયા; તાકે મેં તુમકો ઉસ (કુર્આન) કે ઝરિયે ડરાઉં ઔર જિનકો યે (કુર્આન) પહોંચ જાવે[૪] ઉન સબકો ભી (ડરાઉં),

---

[૧] ઇસ લિયે વો ભલાઇ તુમકો મિલ કર હી રહેગી.

[૨] ઝોરવાલે.

[૩] યાની જિસ ગવાહી પર સારે ઝગડે ખત્મ હો જાએં.

[૪] નબુવ્વત કે સબ કે લિએ હોને કી તરફ ઇશારા હે.

أَئِنَّكُمْ لَتَشْهَدُونَ أَنَّ مَعَ اللَّهِ آلِهَةً أُخْرَىٰ ۚ قُل لَّا أَشْهَدُ ۚ قُلْ إِنَّمَا هُوَ إِلَٰهٌ وَاحِدٌ وَإِنَّنِي بَرِيءٌ مِّمَّا تُشْرِكُونَ ﴿١٩﴾ الَّذِينَ آتَيْنَاهُمُ الْكِتَابَ يَعْرِفُونَهُ كَمَا يَعْرِفُونَ أَبْنَاءَهُمُ ۘ الَّذِينَ خَسِرُوا أَنفُسَهُمْ فَهُمْ لَا يُؤْمِنُونَ ﴿٢٠﴾ وَمَنْ أَظْلَمُ مِمَّنِ افْتَرَىٰ عَلَى اللَّهِ كَذِبًا أَوْ كَذَّبَ بِآيَاتِهِ ۗ إِنَّهُ لَا يُفْلِحُ الظَّالِمُونَ ﴿٢١﴾ وَيَوْمَ نَحْشُرُهُمْ جَمِيعًا ثُمَّ نَقُولُ لِلَّذِينَ أَشْرَكُوا أَيْنَ شُرَكَاؤُكُمُ الَّذِينَ كُنتُمْ تَزْعُمُونَ ﴿٢٢﴾ ثُمَّ لَمْ تَكُن فِتْنَتُهُمْ إِلَّا أَن قَالُوا وَاللَّهِ رَبِّنَا مَا كُنَّا مُشْرِكِينَ ﴿٢٣﴾

કયા તુમ વાકઇ યે ગવાહી દે સકતે હો કે અલ્લાહ તઆલા કે સાથ ઔર મા'બૂદ ભી હેં? (યે બાત) બતલા દો કેઃ મેં તો (કભી ઐસી) ગવાહી નહીં દૂંગા, તુમ યે કેહ દો કેઃ યકીનન વો (અલ્લાહ તઆલા) તો એક હી મા'બૂદ હે ઔર જિન ચીઝોં કો તુમ શરીક કરતે હો યકીનન મેં તો ઉસસે બરી હું.[૧] ﴿૧૯﴾ જિન લોગોં કો હમને કિતાબ દી વો ઉન (આખરી નબી) કો ઐસા પેહચાનતે હેં જૈસા વો અપને બેટોં કો પેહચાનતે હેં, જિન લોગોં ને અપને આપકો નુકસાન મેં ડાલા સો ઐસે લોગ ઇમાન નહીં લાએંગે.﴿૨૦﴾ ઔર ઉસ શખ્સ સે બડા ઝાલિમ કોન હોગા જિસને અલ્લાહ તઆલા પર જૂઠ બાંધા[૨] યા ઉસ (અલ્લાહ તઆલા) કી આયતોં કો જુઠલાયા? યકીનન ઐસે ઝાલિમોં કો કામિયાબી નસીબ નહીં હોગી.﴿૨૧﴾ ઔર જિસ (કયામત કે) દિન હમ ઉન સબ (મખ્લૂક) કો (એક સાથ મૈદાન મેં) જમા કરેંગે, ફિર હમ મુશરિકોં સે પૂછેંગે કેઃ તુમ્હારે વો શરીક (યાની મા'બૂદ) કહાં હેં જિનકે (મા'બૂદ હોને કે) બારે મેં તુમ દાવા કિયા કરતે થે?﴿૨૨﴾ ફિર ઉનકે પાસ કોઇ બહાના નહીં હોગા;[૩] મગર વો યૂં કહેંગે કેઃ હમારે રબ અલ્લાહ તઆલા કી કસમ! કે હમ શિર્ક કરનેવાલે નહીં થે.﴿૨૩﴾

[૧] યાની શિર્ક સે મેરા કોઇ તઅલ્લુક નહીં.

[૨] (૧) યાની અલ્લાહ તઆલા કી તરફ શિર્ક કી નિસ્બત કી.
(૨) જિસકો અલ્લાહ તઆલા ને નબી નહીં બનાયા ફિર ભી વો નબી હોને કા દાવા કરે.
(૩) સચ્ચે નબી કી બાત ન માનના.

[૩] યાની ઉઝ્ર કરને કા સામાન.

اُنْظُرْ كَيْفَ كَذَبُوْا عَلٰٓى اَنْفُسِهِمْ وَضَلَّ عَنْهُمْ مَّا كَانُوْا يَفْتَرُوْنَ۝۲۴ وَمِنْهُمْ مَّنْ يَّسْتَمِعُ اِلَيْكَ ۚ وَجَعَلْنَا عَلٰى قُلُوْبِهِمْ اَكِنَّةً اَنْ يَّفْقَهُوْهُ وَفِيْٓ اٰذَانِهِمْ وَقْرًا ؕ وَاِنْ يَّرَوْا كُلَّ اٰيَةٍ لَّا يُؤْمِنُوْا بِهَا ؕ حَتّٰٓى اِذَا جَآءُوْكَ يُجَادِلُوْنَكَ يَقُوْلُ الَّذِيْنَ كَفَرُوْٓا اِنْ هٰذَآ اِلَّآ اَسَاطِيْرُ الْاَوَّلِيْنَ۝۲۵ وَهُمْ يَنْهَوْنَ عَنْهُ وَيَنْـَٔوْنَ عَنْهُ ۚ وَاِنْ يُّهْلِكُوْنَ اِلَّآ اَنْفُسَهُمْ وَمَا يَشْعُرُوْنَ۝۲۶ وَلَوْ تَرٰٓى اِذْ وُقِفُوْا عَلَى النَّارِ فَقَالُوْا يٰلَيْتَنَا نُرَدُّ وَلَا نُكَذِّبَ بِاٰيٰتِ رَبِّنَا وَنَكُوْنَ مِنَ الْمُؤْمِنِيْنَ۝۲۷

દેખો તો! વો અપને ઉપર કૈસા જૂઠ બોલે ઔર જો (જૂઠ) વો બનાતે થે વો સબ ઉનસે ગુમ હો ગએ.﴿૨૪﴾ ઔર ઉન (મુશરિકોં) મેં સે કુછ ઐસે ભી લોગ હેં જો (આપ કે કુર્આન પઢતે વક્ત) તુમ્હારી તરફ કાન લગા કર (કુર્આન) સુનતે હેં ઔર (મગર સુનને કા મકસદ માનના નહીં હોતા થા; ઇસ લિયે) હમને ઉનકે દિલોં પર પર્દે ડાલ દિયે હેં; તાકે વો ઇસ (કુર્આન) કો સમજ ન સકેં, ઔર ઉનકે કાનોં મેં બેહરાપન (યા ડટ્ટે લગા દિયે) હે, ઔર અગર વો લોગ (એક એક કર કે) તમામ નિશાનિયાં ભી દેખ લેવેં તબ ભી વો ઉન પર ઇમાન નહીં લાવેંગે (ઉનકી દુશ્મની) યહાં તક (પહોંચ ગઇ હે) કે જબ વો (કાફિર લોગ) તુમ્હારે પાસ તુમસે ઝગડા કરને કે લિયે આતે હેં તો (યે) કાફિર લોગ (ઇસ કુર્આન કે બારે મેં ઐસા) કેહતે હેં કેઃ યે (કુર્આન) તો પેહલે લોગોં કી કહાનિયાં હી હેં.﴿૨૫﴾ ઔર વો (કાફિર લોગ) ઇસ (કુર્આન) સે (દૂસરોં કો ભી) રોકતે હેં ઔર વો (ખૂદ ભી) ઉસસે દૂર રેહતે હેં[૧] ઔર વો અપની હી જાનોં કો હલાકત મેં ડાલતે હેં ઔર વો (ઇસ બાત કો) સમજતે ભી નહીં હેં.﴿૨૬﴾ ઔર (એ નબી!) કાશ કે તુમ (ઇનકી હાલત) દેખ સકતે જબ વો (કાફિર લોગ કયામત કે દિન) આગ (યાની જહન્નમ) પર ખડે કિયે જાવેંગે, સો વો (કાફિર લોગ) બોલેંગેઃ એ કાશ! (કોઇ ઐસી સૂરત હો) કે હમ વાપસ (દુનિયા મેં) ભેજ દિયે જાવેં; ઔર હમ અપને રબ કી આયતોં કો ન જુઠલાએં ઔર હમ ઇમાન લાનેવાલોં મેં શામિલ હો જાએં.﴿૨૭﴾

[૧] (દૂસરા તર્જુમા) ભાગતે હેં.

بَلْ بَدَا لَهُمْ مَّا كَانُوْا يُخْفُوْنَ مِنْ قَبْلُ ؕ وَلَوْ رُدُّوْا لَعَادُوْا لِمَا نُهُوْا عَنْهُ وَاِنَّهُمْ لَكٰذِبُوْنَ ﴿۲۸﴾ وَقَالُوْۤا اِنْ هِیَ اِلَّا
حَيَاتُنَا الدُّنْيَا وَمَا نَحْنُ بِمَبْعُوْثِيْنَ ﴿۲۹﴾ وَلَوْ تَرٰۤى اِذْ وُقِفُوْا عَلٰى رَبِّهِمْ ؕ قَالَ اَلَيْسَ هٰذَا بِالْحَقِّ ؕ قَالُوْا بَلٰى وَرَبِّنَا ؕ
قَالَ فَذُوْقُوا الْعَذَابَ بِمَا كُنْتُمْ تَكْفُرُوْنَ ﴿۳۰﴾ ع

قَدْ خَسِرَ الَّذِيْنَ كَذَّبُوْا بِلِقَآءِ اللّٰهِ ؕ حَتّٰۤى اِذَا جَآءَتْهُمُ السَّاعَةُ بَغْتَةً قَالُوْا يٰحَسْرَتَنَا عَلٰى مَا فَرَّطْنَا
فِيْهَا ۙ وَهُمْ يَحْمِلُوْنَ اَوْزَارَهُمْ عَلٰى ظُهُوْرِهِمْ ؕ اَلَا سَآءَ مَا يَزِرُوْنَ ﴿۳۱﴾

(હાલાંકે ઉનકી યે આરઝૂ ભી સચ્ચી નહીં હોગી) બલ્કે જિન બાતોં કો વો ઇસસે પેહલે છુપાયા કરતે થે વો (આજ) ઉન પર ઝાહિર હો જાએંગી[૧] ઔર અગર ઉનકો દોબારા (દુનિયા મેં) ભેજ દિયા જાવે તો ભી યે વહી કામ કરેંગે જિસસે ઉનકો રોકા ગયા થા, ઔર (તુમ) યકીન જાનો કે વો પક્કે જૂઠે હેં.﴾૨૮﴿ ઔર વો તો (યૂં ભી) કેહતે હેં કેઃ બસ હમારી તો (જો કુછ હે વો) યહી દુનિયા કી ઝિંદગી હે, ઔર (મરને કે બાદ) હમકો દોબારા ઝિંદા નહીં કિયા જાએગા. ﴾૨૯﴿ ઔર અગર વો વક્ત દેખો જબ વો (કાફિર) અપને રબ કે સામને ખડે કિયે જાએંગે તો વો (અલ્લાહ તઆલા ઉનસે) પૂછેંગે કેઃ કયા યે (દોબારા ઝિંદા હોના) હક નહીં હે? તો વો (જવાબ મેં) કહેંગેઃ કયૂં નહીં! હમારે રબ કી કસમ![૨] વો (અલ્લાહ તઆલા) ફરમાએંગેઃ સો જો કુફ્ર તુમ કિયા કરતે થે ઉસકી વજહ સે તુમ અઝાબ (કા મઝા) ચખો.﴾૩૦﴿

પક્કી બાત યે હે કે જિન લોગોં ને અલ્લાહ તઆલા કી મુલાકાત કો જુઠલાયા વો નુકસાન મેં પડ ગએ[૩] યહાં તક કે જબ કયામત ઉનકે સામને અચાનક આ કર ખડી હો જાએગી તબ વો કહેંગેઃ હાય અફસોસ! હમારી ઉસ કોતાહી પર જો ઇસ (કયામત) કે બારે મેં હુઇ હે, ઔર વો અપની પીઠોં પર અપને (ગુનાહોં કા ભારી) બોજ લાદે હુવે હોંગે,[૪] સુન લો! બહોત હી બુરા બોજ હે જો વો (અપને ઉપર) ઉઠાએંગે.﴾૩૧﴿

---

[૧] મુરાદ આખિરત કા અઝાબ હે, જિસકા દુનિયા મેં ઇન્કાર કરતે થે, આજ વો સામને હોગા. (દૂસરા તર્જુમા) બલ્કે દર અસલ વો ચીઝ (આખિરત) ઉનકે સામને ખુલ કર આ ચુકી હોગી જિસે વો પેહલે છુપાયા કરતે થે. (ઇસ લિયે મજબૂરન યે બાત કહેંગે)

[૨] યાની મૌત કે બાદ કી દૂસરી ઝિંદગી હક હે.

[૩] (દૂસરા તર્જુમા) વો લોગ તબાહ હો ગએ.

[૪] (દૂસરા તર્જુમા) ઉઠાએ હુવે હોંગે.

وَمَا الْحَيٰوةُ الدُّنْيَآ اِلَّا لَعِبٌ وَّلَهْوٌ ؕ وَلَلدَّارُ الْاٰخِرَةُ خَيْرٌ لِّلَّذِيْنَ يَتَّقُوْنَ ؕ اَفَلَا تَعْقِلُوْنَ ﴿۳۲﴾ قَدْ نَعْلَمُ اِنَّهٗ لَيَحْزُنُكَ
الَّذِيْ يَقُوْلُوْنَ فَاِنَّهُمْ لَا يُكَذِّبُوْنَكَ وَلٰكِنَّ الظّٰلِمِيْنَ بِاٰيٰتِ اللّٰهِ يَجْحَدُوْنَ ﴿۳۳﴾ وَلَقَدْ كُذِّبَتْ رُسُلٌ مِّنْ قَبْلِكَ
فَصَبَرُوْا عَلٰى مَا كُذِّبُوْا وَاُوْذُوْا حَتّٰۤى اَتٰىهُمْ نَصْرُنَا ۚ وَلَا مُبَدِّلَ لِكَلِمٰتِ اللّٰهِ ۚ وَلَقَدْ جَآءَكَ مِنْ نَّبَاِى
الْمُرْسَلِيْنَ ﴿۳۴﴾ وَاِنْ كَانَ كَبُرَ عَلَيْكَ اِعْرَاضُهُمْ فَاِنِ اسْتَطَعْتَ اَنْ تَبْتَغِيَ نَفَقًا فِى الْاَرْضِ اَوْ سُلَّمًا فِى السَّمَآءِ
فَتَاْتِيَهُمْ بِاٰيَةٍ ؕ وَلَوْ شَآءَ اللّٰهُ لَجَمَعَهُمْ عَلَى الْهُدٰى فَلَا تَكُوْنَنَّ مِنَ الْجٰهِلِيْنَ ﴿۳۵﴾

النصف

ઔર દુનિયા કી ઝિંદગી તો ખેલ ઔર તમાશે કે સિવા કુછ નહીં હે ઔર જો લોગ ડરતે હેં ઉનકે લિયે તો આખિરત કા ઘર હી બેહતર હે, કયા ફિર ભી તુમ (ઇતની સી બાત ભી) સમજતે નહીં હો?﴾૩૨﴿ (એ નબી!) હમકો મા’લૂમ હે કે ઇન (કાફિરોં) કી બાતેં તુમકો ગમ મેં ડાલતી હેં, સો હકીકત મેં વો (કાફિર લોગ) તુમકો નહીં જુઠલાતે; લેકિન ઝાલિમ લોગ અલ્લાહ તઆલા કી આયતોં કા (જાનબૂઝ કર) ઇન્કાર કરતે હેં.﴾૩૩﴿ ઔર પક્કી બાત યે હે કે તુમસે પેહલે બહોત સારે રસૂલોં કો જુઠલાયા જા ચુકા હે, ફિર ઉન (રસૂલોં) કો જો જુઠલાયા ગયા ઔર સતાયા ગયા ઉસ પર ઉન્હોંને સબ્ર કિયા, યહાં તક કે હમારી મદદ ઉનકો પહોંચ ગઇ, ઔર અલ્લાહ તઆલા કી બાતોં કો કોઇ બદલ નહીં સકતા, ઔર પક્કી બાત હે કે (પિછલે) રસૂલોં કે કુછ વાકિઆત તુમ તક (કુર્આન મેં) પહોંચ ભી ચુકે હેં.﴾૩૪﴿ ઔર અગર ઇન (કાફિરોં) કા (ઇમાન સે) મુંહ ફિરાના તુમકો બહોત ભારી લગતા હે તો તુમ અગર ઝમીન કે અંદર (જાને કી) કોઇ સુરંગ યા આસમાન મેં (ચઢને કે લિયે) કોઇ સીઢી તલાશ કર કે (ઉનકા મુંહ માંગા) મોઅજિઝહ લા સકતે હો તો લે આઓ, ઔર અગર અલ્લાહ તઆલા ચાહતે તો ઉન સબકો હિદાયત પર જમા કર દેતે; લિહાઝા તુમ હરગિઝ નાદાનોં મેં શામિલ ન હોના.[૧] ﴾૩૫﴿

[૧] કાફિરોં કી તરફ સે બહોત સારે બેમતલબ મોઅજિઝોં કી માંગ હોતી, જિસકા મકસદ સિર્ફ હટધર્મી ઔર ઝિદ હોતી, ઉનકી હાલત તો ઐસી હે કે તમામ મોઅજિઝે ભી દેખ લેં તબ ભી ઇમાન નહીં લાવેંગે, ઉનકી માંગોં કો પૂરા કરના બેકાર હે, ઔર ખુદા કી હિકમત કે ભી ખિલાફ હે. હાં! અગર આપ ઉનકી માંગેં પૂરા કરને કે લિયે ઉનકે કેહને કે મુતાબિક ઝમીન કે અંદર જાને કે લિયે કોઇ સુરંગ બના સકેં યા આસમાન પર ચઢને કે લિયે કોઇ સીઢી બના સકેં તો યે ભી કર દીજીયે, ઔર ઝાહિર હે કે અલ્લાહ તઆલા કે હુકમ કે બગૈર આપ ઐસા નહીં કર સકતે; ઇસ લિયે યે ફિક્ર છોડ દીજીયે કે ઉનકે મુંહ માંગે ડીમાન્ડ ઉનકો દિખાએ જાએં. ઇસ આયત કે ઝરિયે આપ સલ્લલ્લાહુ અલયહિ વસલ્લમ કો કુફ્ર પર અટલ રેહનેવાલે ઉન કાફિરોં સે નાઉમ્મીદ કરના હે, ઔર તસલ્લી દેના હે કે ઉન કાફિરોં કે ઇમાન ન લાને સે આપ ગમગીન ન હોં.

إِنَّمَا يَسْتَجِيبُ الَّذِينَ يَسْمَعُونَ ۘ وَالْمَوْتَىٰ يَبْعَثُهُمُ اللَّهُ ثُمَّ إِلَيْهِ يُرْجَعُونَ ﴿٣٦﴾ وَقَالُوا لَوْلَا نُزِّلَ عَلَيْهِ آيَةٌ مِّن رَّبِّهِ ۚ قُلْ إِنَّ اللَّهَ قَادِرٌ عَلَىٰ أَن يُنَزِّلَ آيَةً وَلَٰكِنَّ أَكْثَرَهُمْ لَا يَعْلَمُونَ ﴿٣٧﴾ وَمَا مِن دَابَّةٍ فِي الْأَرْضِ وَلَا طَائِرٍ يَطِيرُ بِجَنَاحَيْهِ إِلَّا أُمَمٌ أَمْثَالُكُم ۚ مَّا فَرَّطْنَا فِي الْكِتَابِ مِن شَيْءٍ ۚ ثُمَّ إِلَىٰ رَبِّهِمْ يُحْشَرُونَ ﴿٣٨﴾ وَالَّذِينَ كَذَّبُوا بِآيَاتِنَا صُمٌّ وَبُكْمٌ فِي الظُّلُمَاتِ ۗ مَن يَشَإِ اللَّهُ يُضْلِلْهُ وَمَن يَشَأْ يَجْعَلْهُ عَلَىٰ صِرَاطٍ مُّسْتَقِيمٍ ﴿٣٩﴾

તુમ્હારી દા'વત તો વહી લોગ કબૂલ કરતે હૈં જો (હક કી તલબ કે સાથ) સુનતે હૈં, ઔર જો મુર્દે હૈં અલ્લાહ તઆલા ઉનકો (કયામત મેં) ઝિંદા કર કે ઉઠાએંગે, ફિર વો ઉસી (અલ્લાહ તઆલા) કી તરફ લોટાએ જાએંગે.﴾૩૬﴿ ઔર વો (કાફિર લોગ) કેહને લગે: ઉસ (નબી) પર ઉનકે રબ કી તરફ સે (જૈસી હમ ચાહતે હૈં વૈસી) કોઇ નિશાની કયૂં નહીં ઉતારી ગઇ? (તો એ નબી!) તુમ (જવાબ મેં) કહો કે: યકીની બાત હે કે અલ્લાહ તઆલા (મુંહ માંગી) નિશાની ઉતારને કી કુદરત રખતે હૈં; લેકિન ઉનમેં કે બહુત સારે લોગ (ઇસકા અંજામ) નહીં જાનતે.[૧] ﴾૩૭﴿ ઔર ઝમીન મેં જિતને ભી જાનવર ચલતે હૈં ઔર જિતને ભી પરિન્દે અપને દોનોં પરોં સે ઉડતે હૈં વો તુમ્હારી તરહ (મખ્લૂક) કી મુખ્તલિફ જમાઅતેં હૈં,[૨] હમને કિતાબ (લોહે મહફૂઝ) મેં કોઇ કમી નહીં છોડી,[૩] ફિર વો સબ અપને રબ કી તરફ જમા કર લિએ જાએ જાએંગે.﴾૩૮﴿ ઔર જિન લોગોં ને હમારી આયતોં કો જુઠલાયા વો બેહરેં હૈં ઔર ગૂંગે હૈં, અંધેરિયોં મેં પડે હૈં,[૪] અલ્લાહ તઆલા જિસકો ચાહતે હૈં ઉસકો ગુમરાહ કર દેતે હૈં ઔર વો (અલ્લાહ તઆલા) જિસકો ચાહતે હૈં ઉસકો સીધે રાસ્તે પર લગા દેતે હૈં.﴾૩૯﴿

---

[૧] (૧) ખૂદ કે માંગે હુવે મોઅજિઝે મિલ જાવેં ઔર ઇમાન ન લાવેં તો ફોરન અઝાબ આતા હે.

(૨) જિન હિકમત ઔર રહમત કે કાનૂન પર તકવીની નિઝામ (કાઇનાત કો ચલાને કા નિઝામ) ચલ રહા હે ઉસકો વો લોગ જાનતે નહીં.

[૨] યાની કયામત કે દિન ઝિંદા હો કર ઉઠને ઔર હિસાબ મેં સબ બરાબર હૈં, ઇસી તરહ પૈદા હોને ઔર રોઝી કે નિઝામ મેં ભી યે મખ્લૂક ઇન્સાન કી તરહ અલ્લાહ તઆલા કી મોહતાજ હૈં.

[૩] કયામત તક હોનેવાલી તમામ ચીઝેં લોહે મહફૂઝ મેં લિખ દી ગઇ હૈં.

[૪] (દૂસરા તર્જુમા) ઔર જિન લોગોં ને હમારી આયતોં કો જુઠલાયા હે વો અંધેરીયોં મેં ભટકતે ભટકતે બેહરે ઔર ગૂંગે હો ચુકે હૈં.

قُلْ اَرَءَيْتَكُمْ اِنْ اَتٰىكُمْ عَذَابُ اللّٰهِ اَوْ اَتَتْكُمُ السَّاعَةُ اَغَيْرَ اللّٰهِ تَدْعُوْنَ ۚ اِنْ كُنْتُمْ صٰدِقِيْنَ ﴿۴۰﴾ بَلْ اِيَّاهُ تَدْعُوْنَ فَيَكْشِفُ مَا تَدْعُوْنَ اِلَيْهِ اِنْ شَآءَ وَتَنْسَوْنَ مَا تُشْرِكُوْنَ ﴿۴۱﴾

وَلَقَدْ اَرْسَلْنَآ اِلٰٓى اُمَمٍ مِّنْ قَبْلِكَ فَاَخَذْنٰهُمْ بِالْبَاْسَآءِ وَالضَّرَّآءِ لَعَلَّهُمْ يَتَضَرَّعُوْنَ ﴿۴۲﴾ فَلَوْلَآ اِذْ جَآءَهُمْ بَاْسُنَا تَضَرَّعُوْا وَلٰكِنْ قَسَتْ قُلُوْبُهُمْ وَزَيَّنَ لَهُمُ الشَّيْطٰنُ مَا كَانُوْا يَعْمَلُوْنَ ﴿۴۳﴾ فَلَمَّا نَسُوْا مَا ذُكِّرُوْا بِهٖ فَتَحْنَا عَلَيْهِمْ اَبْوَابَ كُلِّ شَيْءٍ ۭ حَتّٰٓى اِذَا فَرِحُوْا بِمَآ اُوْتُوْٓا اَخَذْنٰهُمْ بَغْتَةً فَاِذَا هُمْ مُّبْلِسُوْنَ ﴿۴۴﴾

(એ નબી! ઇન કાફિરોં સે) તુમ કેહ દો: અગર તુમ (શિર્ક કે દાવે મેં) સચ્ચે હો તો બતાઓ અગર તુમ્હારે પાસ અલ્લાહ તઆલા કા અઝાબ આ જાવે યા તુમ્હારે પાસ કયામત આ જાવે તો કયા તુમ અલ્લાહ તઆલા કે સિવા કિસી ઔર (મા'બૂદ) કો પુકારોગે? (હરગિઝ નહીં).《૪૦》 બલ્કે તુમ ઉસી (અલ્લાહ તઆલા) કો પુકારોગે, ફિર જિસ મુસીબત કી વજહ સે તુમને (ઉસકો) પુકારા હે અગર વો ચાહેંગે તો વો ઉસ (મુસીબત) કો દૂર કર દેંગે, ઔર જિન (મુર્તીયોં) કો તુમ (અલ્લાહ તઆલા કે સાથ) શરીક ઠેહરાતે હો (ઐસે હાલાત મેં) તુમ ઉન સબકો ભૂલ જાઓગે.《૪૧》

ઔર (એ નબી!) પક્કી બાત યે હે કે હમને તુમસે પેહલી ઉમ્મતોં કી તરફ રસૂલ ભેજે થે, ફિર હમને (ઉનકી નાફરમાની કી વજહ સે) ઉનકો સખ્તી ઔર તકલીફ મેં મુબ્તલા કિયા થા; તાકે વો લોગ આજિઝી ઇખ્તિયાર કરેં.[૧] 《૪૨》 ફિર જબ ઉનકે પાસ હમારા અઝાબ પહોંચા તો વો (હમારે સામને) કયૂં નહીં ગિડગિડાએ? લેકિન (બાત યે થી કે) ઉનકે દિલ સખ્ત હો ગએ થે ઔર જો (બુરે) કામ વો કરતે થે વો શૈતાન ને ઉનકે સામને શાનદાર કર કે દિખલાએ થે.[૨] 《૪૩》 ફિર જો નસીહત ઉનકો કી ગઇ થી જબ વો ઉસકો ભુલા બેઠે તો હમને ઉન પર હર ચીઝ કે દરવાઝે ખોલ દિયે, યહાં તક કે જો (નેઅમતેં) ઉનકો દી ગઇ થીં ઉન પર વો ઇતરાને લગે તો અચાનક હમને ઉનકો (અઝાબ મેં) પકડ લિયા, તબ ફિર વો બિલ્કુલ માયૂસ હો કર રેહ ગએ.《૪૪》

---

[૧] (દૂસરા તર્જુમા) તાકે વો લોગ ગિડગિડાએં. (તીસરા તર્જુમા) તાકે વો લોગ ઢીલે પડ જાવેં (ઔર કુફ્ર ઔર ગુનાહ સે તૌબા કર લેવેં.)

[૨] (દૂસરા તર્જુમા) બલ્કે ઉનકે દિલ (તો ઔર) સખ્ત હો ગએ, ઔર જો (બુરે) કામ વો કરતે થે શૈતાન ઉનકે સામને શાનદાર કર કે દિખલાતા રહા.

فَقُطِعَ دَابِرُ الْقَوْمِ الَّذِيْنَ ظَلَمُوْا ؕ وَالْحَمْدُ لِلّٰهِ رَبِّ الْعٰلَمِيْنَ۝۴۵ قُلْ اَرَءَيْتُمْ اِنْ اَخَذَ اللّٰهُ سَمْعَكُمْ وَاَبْصَارَكُمْ وَخَتَمَ عَلٰى قُلُوْبِكُمْ مَّنْ اِلٰهٌ غَيْرُ اللّٰهِ يَاْتِيْكُمْ بِهٖ ؕ اُنْظُرْ كَيْفَ نُصَرِّفُ الْاٰيٰتِ ثُمَّ هُمْ يَصْدِفُوْنَ۝۴۶ قُلْ اَرَءَيْتَكُمْ اِنْ اَتٰىكُمْ عَذَابُ اللّٰهِ بَغْتَةً اَوْ جَهْرَةً هَلْ يُهْلَكُ اِلَّا الْقَوْمُ الظّٰلِمُوْنَ۝۴۷ وَمَا نُرْسِلُ الْمُرْسَلِيْنَ اِلَّا مُبَشِّرِيْنَ وَمُنْذِرِيْنَ ۚ فَمَنْ اٰمَنَ وَاَصْلَحَ فَلَا خَوْفٌ عَلَيْهِمْ وَلَا هُمْ يَحْزَنُوْنَ۝۴۸ وَالَّذِيْنَ كَذَّبُوْا بِاٰيٰتِنَا يَمَسُّهُمُ الْعَذَابُ بِمَا كَانُوْا يَفْسُقُوْنَ۝۴۹

સો ઇન ઝાલિમ લોગોં કી જડ કાટ કર રખ દી ગઇ, ઔર અલ્લાહ તઆલા કા શુક્ર હે જો તમામ આલમોં કે રબ હેં.[૧] ﴾૪૫﴿ (એ નબી!) તુમ (ઇનસે) કહો કેઃ જરા મુજે બતાઓ કે અગર અલ્લાહ તઆલા તુમ્હારી સુનને કી તાકત ઔર તુમ્હારી આંખેં (તુમસે) છીન લેવેં, ઔર તુમ્હારે દિલોં પર મોહર લગા દેવેં તો અલ્લાહ તઆલા કે સિવા કોનસા મા'બૂદ હે જો યે (નેઅમતેં) લા કર તુમકો દેવે? દેખો કૈસે કૈસે અલગ અલગ તરીકોં સે હમ દલીલેં બયાન કરતે હેં, ફિર ભી વો (માનને સે) કતરાતે હેં.[૨] ﴾૪૬﴿ (એ નબી!) તુમ (ઇનસે) કહો કેઃ જરા તુમ બતાઓ કે અગર અલ્લાહ તઆલા કા અઝાબ તુમ્હારે પાસ અચાનક[૩] યા ખુલ્લમ ખુલ્લા આ જાવે[૪] તો (દોનોં હાલતોં મેં) કયા ઝાલિમ લોગોં કે સિવા કોઇ ઔર ભી હલાક હોગા?[૫] ﴾૪૭﴿ હમ રસૂલોં કો (નેક લોગોં કે લિયે) ખુશખબરી સુનાને ઔર (નાફરમાની કરનેવાલોં કે લિયે) ડરાને કે લિયે હી ભેજતે હેં, સો જો કોઇ ભી ઇમાન લે આયા ઔર (અપની) ઇસ્લાહ કર લી તો ઉન પર કોઇ ખૌફ નહીં હોગા, ઔર વો ગમગીન ભી નહીં હોંગે.﴾૪૮﴿ ઔર જિન લોગોં ને હમારી આયતોં કો જુઠલાયા ઉનકો ઉનકી નાફરમાનિયાં કરને કી વજહ સે અઝાબ પહોંચ કર રહેગા. ﴾૪૯﴿

[૧] ઝુલ્મ સે ન રૂકનેવાલે ઝાલિમોં કા ખાત્મા ભી રૂબુબિય્યત ઔર રહમત કા અસર હે.

[૨] (દૂસરા તર્જુમા) આપ દેખિયે કે હમ કૈસે આયતોં કો ફેર ફેર કર (અલગ અલગ અંદાઝ સે) બયાન કરતે હેં, ફિર ભી વો (માનને સે) મુંહ ફિરાતે હેં. (તીસરા તર્જુમા) બેરૂખી કરતે હેં.

[૩] જિસ અઝાબ કી કોઇ અલામત પેહલે સે ઝાહિર ન હો.

[૪] યાની ખુલ્લમખુલ્લા હોશિયારી કે વક્ત આવે યાની જિસકે આને કી ખબર કુછ પેહલે હો જાએ.

[૫] (દૂસરા તર્જુમા) તબ સિર્ફ ઝાલિમ લોગ હી હલાક હોંગે.

قُلْ لَّآ اَقُوْلُ لَكُمْ عِنْدِىْ خَزَآىِٕنُ اللّٰهِ وَلَآ اَعْلَمُ الْغَيْبَ وَلَآ اَقُوْلُ لَكُمْ اِنِّىْ مَلَكٌ ۚ اِنْ اَتَّبِعُ اِلَّا مَا يُوْحٰٓى اِلَىَّ ؕ قُلْ هَلْ يَسْتَوِى الْاَعْمٰى وَالْبَصِيْرُ ؕ اَفَلَا تَتَفَكَّرُوْنَ ﴿۵۰﴾ ع

وَاَنْذِرْ بِهِ الَّذِيْنَ يَخَافُوْنَ اَنْ يُّحْشَرُوْٓا اِلٰى رَبِّهِمْ لَيْسَ لَهُمْ مِّنْ دُوْنِهٖ وَلِىٌّ وَّلَا شَفِيْعٌ لَّعَلَّهُمْ يَتَّقُوْنَ ﴿۵۱﴾ وَلَا تَطْرُدِ الَّذِيْنَ يَدْعُوْنَ رَبَّهُمْ بِالْغَدٰوةِ وَالْعَشِىِّ يُرِيْدُوْنَ وَجْهَهٗ ؕ مَا عَلَيْكَ مِنْ حِسَابِهِمْ مِّنْ شَىْءٍ وَّمَا مِنْ حِسَابِكَ عَلَيْهِمْ مِّنْ شَىْءٍ فَتَطْرُدَهُمْ فَتَكُوْنَ مِنَ الظّٰلِمِيْنَ ﴿۵۲﴾

(એ નબી!) તુમ (ઇન કાફિરોં સે) કેહ દોઃ મેં તુમસે (યે) નહીં કેહતા હૂં કે મેરે પાસ અલ્લાહ તઆલા કે (તમામ) ખઝાને હેં ઔર ન (મેં યે કેહતા હૂં કે) ગૈબ કી (તમામ) બાતોં કા (પૂરા) ઇલ્મ મેરે પાસ હે ઔર મેં તુમસે (યે ભી) નહીં કેહતા હૂં કે મેં ફરિશ્તા હૂં, મેં તો અપને પાસ (અલ્લાહ તઆલા કા) જો હુક્મ આતા હે ઉસી પર ચલતા હૂં, તુમ (ઉનસે) કહો કેઃ કયા એક અંધા ઔર દેખનેવાલા (દોનોં) બરાબર હો સકતે હેં? કયા ભલા ફિર તુમ (ઇતના ભી) સોચતે નહીં હો?﴿૫૦﴾

ઔર (એ નબી!) ઇસ (કુર્આન) કે ઝરિયે સે તુમ ઉન લોગોં કો ડરાઓ જો ઇસ બાત કા ખૌફ રખતે હેં કે વો અપને રબ કે પાસ ઐસી હાલત મેં જમા કિયે જાએંગે કે ઉસ (અલ્લાહ તઆલા) કે સિવા ઉનકા કોઇ મદદ કરનેવાલા ઔર સિફારિશ કરનેવાલા નહીં હોગા; તાકે (અઝાબ કી બાત સુન કર) વો (ગુનાહોં સે) બચને લગેં.﴿૫૧﴾ ઔર જો લોગ સુબ્હ ઔર શામ અપને રબ કો પુકારતે હેં ઉસ (રબ) કી ખુશી હાસિલ કરને કે લિયે[૧] ઐસે (ઇખ્લાસવાલે) લોગોં કો (અપની મજલિસ સે) જુદા ન કીજીયે, ઉન (કે બાતિન કે આ'માલ) કે હિસાબ કી કિસી ચીઝ કી ઝિમ્મેદારી તુમ પર નહીં હે ઔર તુમ્હારે (આ'માલ કે) હિસાબ કી કોઇ ઝિમ્મેદારી ઉન પર નહીં હે, સો તુમ (માન લો કે) ઇન (ઇખ્લાસવાલે લોગોં) કો અપને પાસ સે હટા દો તો ફિર તુમ (ભી) નાઇન્સાફી કરનેવાલોં મેં શામિલ હો જાઓગે.[૨] ﴿૫૨﴾

---

[૧] (દૂસરા તર્જુમા) જો લોગ સુબ્હ ઔર શામ અપને રબ કી યાદ મેં રેહતે હેં (હર કામ મેં) ઉસકી ખુશી હાસિલ કરના ચાહતે હેં.

[૨] બેમોકા કોઇ કામ કરના ઝુલ્મ કેહલાતા હે, અગર માન લો કે યે (યાની ગરીબ સહાબા કો માલદારોં કી વજહ સે મજલિસ સે હટાને કા) કામ કિયા તો યે ઝુલ્મ હોગા. ઝાહિર બાત હે કે હઝરત નબીએ કરીમ સલ્લલ્લાહુ અલયહિ વસલ્લમ ઐસા કોઇ નામુનાસિબ કામ નહીં કર સકતે થે, યે દૂસરોં કો તમ્બીહ હે.

وَ كَذٰلِكَ فَتَنَّا بَعْضَهُمْ بِبَعْضٍ لِّيَقُوْلُوْٓا اَهٰٓؤُلَآءِ مَنَّ اللّٰهُ عَلَيْهِمْ مِّنْۢ بَيْنِنَا ؕ اَلَيْسَ اللّٰهُ بِاَعْلَمَ بِالشّٰكِرِيْنَ﴿۵۳﴾ وَاِذَا جَآءَكَ الَّذِيْنَ يُؤْمِنُوْنَ بِاٰيٰتِنَا فَقُلْ سَلٰمٌ عَلَيْكُمْ كَتَبَ رَبُّكُمْ عَلٰى نَفْسِهِ الرَّحْمَةَ ۙ اَنَّهٗ مَنْ عَمِلَ مِنْكُمْ سُوْٓءًۢا بِجَهَالَةٍ ثُمَّ تَابَ مِنْۢ بَعْدِهٖ وَاَصْلَحَ ۙ فَاَنَّهٗ غَفُوْرٌ رَّحِيْمٌ﴿۵۴﴾ وَ كَذٰلِكَ نُفَصِّلُ الْاٰيٰتِ وَلِتَسْتَبِيْنَ سَبِيْلُ الْمُجْرِمِيْنَ﴿۵۵﴾

قُلْ اِنِّيْ نُهِيْتُ اَنْ اَعْبُدَ الَّذِيْنَ تَدْعُوْنَ مِنْ دُوْنِ اللّٰهِ ؕ قُلْ لَّآ اَتَّبِعُ اَهْوَآءَكُمْ ۙ

ઔર ઇસી તરહ હમને કુછ (ઇન્સાનોં) કો કુછ કે ઝરિયે ઇમ્તિહાન મેં ડાલ રખા હે;[૧] તાકે વો (કાફિર લોગ મુસલમાનોં કે બારે મેં યૂં) કહેં કેઃ કયા યહી (કમ દરજે કે) વો લોગ હેં કે હમ સબકો છોડ કર અલ્લાહ તઆલા ને ઉન પર હી (ઇસ્લામ કા) એહસાન કિયા, કયા અલ્લાહ તઆલા (અપને) શુક્ર કરનેવાલે બંદોં કો (દૂસરોં સે) ઝિયાદહ જાનનેવાલે નહીં હે?﴿૫૩﴾ ઔર જબ તુમ્હારે પાસ વો લોગ આએં જો હમારી આયતોં પર ઇમાન રખતે હેં તો તુમ (ઉનસે) કહો કેઃ તુમ પર સલામતી હો, તુમ્હારે રબ ને (યે) રહમ કા બરતાવ કરના અપને ઉપર લાઝિમ કર રખા હે કે તુમ મેં સે જો કોઇ નાદાની સે[૨] કોઇ બુરા કામ કર બેઠે, ફિર ઉસકે બાદ તૌબા કર લે ઔર (અપની) હાલત દુરૂસ્ત કર લેવે તો યકીન રખો કે (અલ્લાહ તઆલા કી શાન યે હે કે) વો બહોત ઝિયાદહ માફ કરનેવાલે, બડે રહમ કરનેવાલે હેં.﴿૫૪﴾ ઔર ઇસી તરહ હમ નિશાનિયોં કો તફસીલ સે બયાન કરતે હેં; ઔર તાકે (લોગ સમજેં ઔર) ગુનેહગારોં કા રાસ્તા (ભી સબ કે સામને) ખુલ કર આ જાવે.[૩] ﴿૫૫﴾

(એ નબી!) તુમ (ઇન મુશરિકોં સે) કેહ દો કેઃ અલ્લાહ તઆલા કો છોડ કર જિન (મુર્તીયોં) કો તુમ પુકારતે હો ઉનકી ઇબાદત કરને સે મુજે મના કિયા ગયા હે, (એ નબી!) તુમ (યે ભી) કેહ દો કેઃ મેં તુમ્હારી ખ્વાહિશોં કી પેરવી નહીં કર સકતા,[૪]

[૧] જૈસે માલદાર કે ઝરિયે ગરીબોં કા ઇમ્તિહાન, તાકતવર કે ઝરિયે કમઝોર કા ઇમ્તિહાન.

[૨] અમલી જહાલત, જો કામ વકાર કે ખિલાફ હોતા હે, ઇસી તરહ મોમિન જો ભી ગુનાહ કરતા હે તો ઉસકે બુરે અંજામ સે ગાફિલ હો કર કરતા હે.

[૩] ઔર નેક લોગોં કા રાસ્તા ભી વાઝેહ હો જાવે; તાકે હક કો અપનાના ઔર બાતિલ સે બચના આસાન હો જાવે. (મુજરિમોં કા રાસ્તા ઇસ લિયે ઝાહિર કિયા ગયા; તાકે ઉસસે દૂર રેહના આસાન હો જાએ.)

[૪] (દૂસરા તર્જુમા) મેં તુમ્હારી ખુશી પર ચલ નહીં સકતા.

قَدۡ ضَلَلۡتُ اِذًا وَّمَاۤ اَنَا مِنَ الۡمُهۡتَدِيۡنَ ۝ قُلۡ اِنِّیۡ عَلٰی بَيِّنَةٍ مِّنۡ رَّبِّیۡ وَ كَذَّبۡتُمۡ بِهٖ ؕ مَا عِنۡدِیۡ مَا تَسۡتَعۡجِلُوۡنَ بِهٖ ؕ اِنِ الۡحُكۡمُ اِلَّا لِلّٰهِ ؕ يَقُصُّ الۡحَقَّ وَهُوَ خَيۡرُ الۡفٰصِلِيۡنَ ۝ قُلۡ لَّوۡ اَنَّ عِنۡدِیۡ مَا تَسۡتَعۡجِلُوۡنَ بِهٖ لَقُضِیَ الۡاَمۡرُ بَيۡنِیۡ وَبَيۡنَكُمۡ ؕ وَاللّٰهُ اَعۡلَمُ بِالظّٰلِمِيۡنَ ۝ وَعِنۡدَهٗ مَفَاتِحُ الۡغَيۡبِ لَا يَعۡلَمُهَاۤ اِلَّا هُوَ ؕ وَيَعۡلَمُ مَا فِی الۡبَرِّ وَالۡبَحۡرِ ؕ وَمَا تَسۡقُطُ مِنۡ وَّرَقَةٍ اِلَّا يَعۡلَمُهَا وَلَا حَبَّةٍ فِیۡ ظُلُمٰتِ الۡاَرۡضِ وَلَا رَطۡبٍ وَّلَا يَابِسٍ اِلَّا فِیۡ كِتٰبٍ مُّبِيۡنٍ ۝

(અગર મેં ને ઐસા કિયા) તબ તો મેં ગુમરાહ હો જાઉંગા, ઔર હિદાયત પાનેવાલોં મેં શામિલ નહીં રહૂંગા.[૧] ﴾૫૬﴿ (એ નબી!) તુમ કેહ દો કેઃ મુજકો તો અપને રબ કી તરફ સે એક રોશન દલીલ (યાની કુર્આન કિતાબ) મિલ ચુકી હે, જિસ પર મેં (કાઇમ) હૂં,[૨] ઔર તુમને તો ઉસકો જુઠલા દિયા હે, જિસ (અઝાબ) કો તુમ જલ્દી માંગતે હો વો મેરે પાસ નહીં હે,[૩] હુકૂમ તો અલ્લાહ તઆલા હી કા ચલતા હે, વો (અલ્લાહ તઆલા) સચ્ચી બાત બયાન ફરમાતે હેં, ઔર વહી સબસે અચ્છે ફેસ્લા કરનેવાલે હેં.﴾૫૭﴿ (એ નબી!) તુમ કેહ દોઃ જિસ (અઝાબ) કી તુમ જલ્દી મચાતે હો અગર વો મેરે ઇખ્તિયાર મેં હોતા તો મેરે ઔર તુમ્હારે બીચ (કબ સે) ફેસ્લા હી હો ચુકા હોતા, ઔર અલ્લાહ તઆલા ઝુલ્મ કરનેવાલોં કો અચ્છી તરહ જાનતે હેં.[૪] ﴾૫૮﴿ ઔર ઉસી (અલ્લાહ તઆલા) કે પાસ ગૈબ કી ચાબિયાં હેં,[૫] જિનકો ઉસ (અલ્લાહ તઆલા) કે સિવા કોઇ નહીં જાનતા ઔર ઝમીન ઔર સમંદર મેં જો ભી હે વો (અલ્લાહ તઆલા) ઉસકો જાનતા હે, ઔર (કિસી ભી દરખ્ત સે) કોઇ પત્તા નહીં ગિરતા જિસકા ઉસ (અલ્લાહ તઆલા) કો ઇલ્મ ન હો, ઔર ઝમીન કી અંધેરિયોં મેં કોઇ ભી દાના ઔર કોઇ ભી ગિલી (ભીગી) ઔર સુખી ચીઝ ઐસી નહીં હે જો એક ખુલી હુઇ કિતાબ (યાની લોહે મહફૂઝ) મેં ન હો.﴾૫૯﴿

---

[૧] (દૂસરા તર્જુમા) હિદાયત પર ચલનેવાલોં મેં નહીં રહૂંગા.

[૨] (દૂસરા તર્જુમા) યકીનન મેં અપને રબ કી તરફ સે એક રોશન દલીલ પર કાઇમ હૂં.

[૩] (દૂસરા તર્જુમા) ઉસકો લાના મેરે બસ મેં નહીં હે.

[૪] ઇસ લિયે ઉનકો કબ, કિસ તરહ અઝાબ દેના હે યે ભી અલ્લાહ તઆલા જાનતે હેં.

[૫] (દૂસરા તર્જુમા) અલ્લાહ તઆલા કે પાસ ગૈબ કે ખઝાને હેં. જો ચીઝ અભી તક પૈદા નહીં હુઇ યા પૈદા તો હો ગઇ; લેકિન અલ્લાહ તઆલા ને કિસીકો ઉસકી ખબર નહીં દી વો ભી ગૈબ કેહલાતી હે.

وَهُوَ الَّذِيْ يَتَوَفّٰىكُمْ بِالَّيْلِ وَيَعْلَمُ مَا جَرَحْتُمْ بِالنَّهَارِ ثُمَّ يَبْعَثُكُمْ فِيْهِ لِيُقْضٰٓى اَجَلٌ مُّسَمًّى ۚ ثُمَّ اِلَيْهِ مَرْجِعُكُمْ ثُمَّ يُنَبِّئُكُمْ بِمَا كُنْتُمْ تَعْمَلُوْنَ ﴿٦٠﴾

وَهُوَ الْقَاهِرُ فَوْقَ عِبَادِهٖ وَيُرْسِلُ عَلَيْكُمْ حَفَظَةً ۭ حَتّٰٓى اِذَا جَاۗءَ اَحَدَكُمُ الْمَوْتُ تَوَفَّتْهُ رُسُلُنَا وَهُمْ لَا يُفَرِّطُوْنَ ﴿٦١﴾ ثُمَّ رُدُّوْٓا اِلَى اللّٰهِ مَوْلٰىهُمُ الْحَقِّ ۭ اَلَا لَهُ الْحُكْمُ ۣ وَهُوَ اَسْرَعُ الْحٰسِبِيْنَ ﴿٦٢﴾ قُلْ مَنْ يُّنَجِّيْكُمْ مِّنْ ظُلُمٰتِ الْبَرِّ وَالْبَحْرِ تَدْعُوْنَهٗ تَضَرُّعًا وَّخُفْيَةً ۚ لَىِٕنْ اَنْجٰىنَا مِنْ هٰذِهٖ لَنَكُوْنَنَّ مِنَ الشّٰكِرِيْنَ ﴿٦٣﴾

ઔર વહી (અલ્લાહ તઆલા) તો હે જો રાત મેં તુમકો સુલા દેતે હેં ઔર જો કુછ તુમ દિન મેં કર ચુકે હો ઉસકો વો (અલ્લાહ તઆલા) જાનતે હેં, ફિર ઉસ (આનેવાલે નયે દિન) મેં તુમકો (દોબારા નીંદ સે) ઉઠા દેતે હેં; તાકે (તુમ્હારી ઝિંદગી કી) નક્કી મુદ્દત પૂરી કી જાએ, ફિર તુમ (સબ) કો ઉસકી તરફ વાપસ જાના હે, ફિર વો (અલ્લાહ તઆલા) તુમકો જો કામ તુમ કિયા કરતે થે વો ઉસકી હકીકત બતલા દેંગે.﴾૬૦﴿

ઔર વહી (અલ્લાહ તઆલા) અપને બંદોં પર (હર એ'તેબાર સે) ગાલિબ હેં, ઔર તુમ્હારે ઉપર હિફાઝત કરનેવાલે (ફરિશ્તે) ભેજતે હેં, યહાં તક કે જબ તુમ મેં સે કિસી કી મૌત કા વક્ત આ જાતા હે તો હમારે ભેજે હુવે (ફરિશ્તે) ઉસકી રૂહ કબ્ઝ કર લેતે હેં,[૧] ઔર વો (કિસી તરહ કી જરા બરાબર) કોતાહી નહીં કરતે.[૨] ﴾૬૧﴿ ફિર વો અપને હકીકી માલિક અલ્લાહ તઆલા કી તરફ લોટાએ જાવેંગે, સુન લો હુકૂમ તો ઉસી (અલ્લાહ તઆલા) કા (ચલતા) હે, ઔર વો (અલ્લાહ તઆલા) સબસે જલ્દી હિસાબ લેનેવાલે હેં.﴾૬૨﴿ (એ નબી!) તુમ કેહ દોઃ ઝમીન ઔર દરિયા કી અંધેરિયોં સે કોન તુમકો બચા લેતા હે જબ તુમ ઉસ (અલ્લાહ તઆલા) કો (બચાને કે લિયે) ગિડગિડા કર ઔર ચુપકે સે પુકારતે હો, (ઔર તુમ યે કેહતે હો) કે અગર હમકો ઉસ (અલ્લાહ તઆલા) ને ઇસ (મુસીબત) સે બચા લિયા તો હમ ઝરૂર શુક્ર કરનેવાલોં મેં સે હો જાએંગે.﴾૬૩﴿

---

[૧] (દૂસરા તર્જુમા) પૂરા વસૂલ કર લેતે હેં.

[૨] વક્ત, મકાન, હાલત કિસી મેં કિસી તરહ કી કોતાહી નહીં કરતે.

قُلِ اللّٰهُ يُنَجِّيْكُمْ مِّنْهَا وَمِنْ كُلِّ كَرْبٍ ثُمَّ اَنْتُمْ تُشْرِكُوْنَ۝٦٤ قُلْ هُوَ الْقَادِرُ عَلٰٓى اَنْ يَّبْعَثَ عَلَيْكُمْ عَذَابًا مِّنْ فَوْقِكُمْ اَوْ مِنْ تَحْتِ اَرْجُلِكُمْ اَوْ يَلْبِسَكُمْ شِيَعًا وَّيُذِيْقَ بَعْضَكُمْ بَاْسَ بَعْضٍ ؕ اُنْظُرْ كَيْفَ نُصَرِّفُ الْاٰيٰتِ لَعَلَّهُمْ يَفْقَهُوْنَ۝٦٥ وَكَذَّبَ بِهٖ قَوْمُكَ وَهُوَ الْحَقُّ ؕ قُلْ لَّسْتُ عَلَيْكُمْ بِوَكِيْلٍ۝٦٦ؕ لِكُلِّ نَبَاٍ مُّسْتَقَرٌّ ز وَّسَوْفَ تَعْلَمُوْنَ۝٦٧ وَاِذَا رَاَيْتَ الَّذِيْنَ يَخُوْضُوْنَ فِيْٓ اٰيٰتِنَا فَاَعْرِضْ عَنْهُمْ حَتّٰى يَخُوْضُوْا فِيْ حَدِيْثٍ غَيْرِهٖ ؕ وَاِمَّا يُنْسِيَنَّكَ الشَّيْطٰنُ فَلَا تَقْعُدْ بَعْدَ الذِّكْرٰى مَعَ الْقَوْمِ الظّٰلِمِيْنَ۝٦٨

(એ નબી!) તુમ કેહ દો કેઃ અલ્લાહ તઆલા તુમકો ઇન (મુસીબતોં) સે[૧] ઔર હર (દૂસરી) તકલીફ સે બચા લેતે હેં, ફિર તુમ શિર્ક કરને લગ જાતે હો.《૬૪》 (એ નબી!) તુમ કેહ દો કેઃ વો (અલ્લાહ તઆલા) ઇસ બાત પર (પૂરી) કુદરત રખતે હેં કે તુમ પર અઝાબ ભેજે, તુમ્હારે ઉપર સે[૨] યા તુમ્હારે પેરોં કે નીચે સે[૩] યા તુમકો કઇ અલગ અલગ ફિર્કે (જમાઅત) કર કે આપસ મેં ભિડા દે,[૪] ઔર (આપસ મેં) તુમકો એક દૂસરે કી લડાઇ કા મઝા ચખાવેં, તૂ દેખ! હમ કિસ તરહ અલગ અલગ તરીકોં સે (તૌહીદ કી) નિશાનિયાં બયાન કરતે હેં;[૫] તાકે વો (લોગ) સમજ જાવેં.《૬૫》 ઔર (એ નબી!) તુમ્હારી કોમ ને ઇસ (કુર્આન) કો જુઠલા દિયા; હાલાંકે વો બિલ્કુલ હક હે,[૬] (એ નબી!) તુમ કેહ દો કેઃ મેં તુમ પર ઝિમ્મેદાર નહીં હૂં.《૬૬》 હર એક વાકિઅહ (યા ખબર) કા એક વક્ત નક્કી હે, ઔર અનકરીબ તુમકો સબ મા'લૂમ હો જાવેગા. 《૬૭》 ઔર જબ તુમ ઉન લોગોં કો દેખો જો હમારી આયતોં મેં (બેફાઇદા) ગલતી નિકાલને મેં લગે હેં[૭] તો તુમ ઐસે લોગોં સે (ઉસ વક્ત તક) અલગ હો જાઓ જબ તક કે વો ઉસકે અલાવહ દૂસરી કિસી બાત મેં ન લગ જાવેં ઔર અગર કભી શૈતાન તુમકો (યે હુક્મ) ભુલા દેવે તો યાદ આને કે બાદ (ઐસે) ઝાલિમ લોગોં કે સાથ તુમ ન બેઠો.《૬૮》

[૧] (દૂસરા તર્જુમા) ઇન (અંધેરીયોં) સે.
[૨] પથ્થર બરસાવે યા હવા ચલાવે યા તૂફાની બારિશ બરસાએ.
[૩] ઝમીન મેં ધરતીકંપ યા પૂર કે ઝરિયે યા ઝમીન મેં ધંસાને કે ઝરિયે.
[૪] આપસ મેં ફિર્કાબંદી (પાર્ટીશન) ઔર લડાઇ યે ભી એક તરહ કા અઝાબ હે.
[૫] (દૂસરા તર્જુમા) હમ આયતોં કો કૈસે ફેર ફેર કર બયાન કરતે હેં
[૬] (દૂસરા તર્જુમા) આપકી કોમ ને ઉસ (અઝાબ) કો જુઠલા દિયા; હાલાંકે ઉસ (અઝાબ) કા આના બિલ્કુલ સચ્ચી બાત હે.
[૭] (દૂસરા તર્જુમા) જો હમારી આયતોં કે બારે મેં બુરા ભલા કેહતે હેં.

وَمَا عَلَى الَّذِيْنَ يَتَّقُوْنَ مِنْ حِسَابِهِمْ مِّنْ شَيْءٍ وَّلٰكِنْ ذِكْرٰى لَعَلَّهُمْ يَتَّقُوْنَ﴿۶۹﴾ وَذَرِ الَّذِيْنَ اتَّخَذُوْا دِيْنَهُمْ لَعِبًا وَّلَهْوًا وَّغَرَّتْهُمُ الْحَيٰوةُ الدُّنْيَا وَذَكِّرْ بِهٖٓ اَنْ تُبْسَلَ نَفْسٌۢ بِمَا كَسَبَتْ ۖ لَيْسَ لَهَا مِنْ دُوْنِ اللّٰهِ وَلِيٌّ وَّلَا شَفِيْعٌ ۚ وَاِنْ تَعْدِلْ كُلَّ عَدْلٍ لَّا يُؤْخَذْ مِنْهَا ؕ اُولٰٓئِكَ الَّذِيْنَ اُبْسِلُوْا بِمَا كَسَبُوْا ۚ لَهُمْ شَرَابٌ مِّنْ حَمِيْمٍ وَّعَذَابٌ اَلِيْمٌۢ بِمَا كَانُوْا يَكْفُرُوْنَ﴿۷۰﴾

قُلْ اَنَدْعُوْا مِنْ دُوْنِ اللّٰهِ مَا لَا يَنْفَعُنَا وَلَا يَضُرُّنَا وَنُرَدُّ عَلٰٓى اَعْقَابِنَا بَعْدَ اِذْ هَدٰىنَا اللّٰهُ

ઔર ઉન (કુર્આન કી આયતોં કે બારે મેં બુરા ભલા કેહનેવાલોં) કે હિસાબ કી કોઇ ઝિમ્મેદારી તક્વાવાલોં પર નહીં હે; લેકિન (તક્વાવાલોં કી ઝિમ્મેદારી યે હે કે) વો નસીહત કર દેવેં; તાકે વો (ઐસી બાતોં સે) બચતે રહેં.﴾૬૯﴿ ઔર તુમ ઉન લોગોં કો (ઉનકી હાલત પર) છોડ દો જિન્હોંને અપને દીન કો ખેલ ઔર તમાશા બના લિયા હે,[૧] ઔર દુનિયા કી ઝિંદગી ને ઉનકો ધોકે મેં ડાલ દિયા હે ઔર (ઐસે લોગોં કો) ઇસ (કુર્આન) કે ઝરિયે નસીહત કરતે રહો; તાકે કોઇ ભી શખ્સ અપને કિયે હુવે (બુરે) કામોં કી વજહ સે (હલાકત મેં ઇસ તરહ) ફંસ ન જાવે કે ઉસ (નફસ કો અલ્લાહ તઆલા કે અઝાબ સે બચાને) કે લિયે અલ્લાહ તઆલા કે સિવા ન કોઇ મદદ કરનેવાલા હો ઔર ન કોઇ સિફારિશ કરનેવાલા, ઔર (ઉસકી હાલત યે હોગી કે અઝાબ સે રિહાઇ (છુટકારા) પાને કે લિયે) અગર વો હર એક ચીઝ અપને ફિદયે મેં દે દેવે તો ભી વો (ફિદયા) ઉસસે કબૂલ નહીં કિયા જાવેગા, યહી (અપને દીન કો ખેલ તમાશા બનાનેવાલે) વો લોગ હેં જો અપને કિયે હુવે કામોં કી વજહ સે (હલાકત મેં) ફંસે હેં, વો લોગ જો કુફ્ર કરતે થે ઉસકે બદલે મેં ઉનકે લિયે તેઝ ગરમ પીને કી ચીઝ ઔર દર્દનાક અઝાબ હોગા. ﴾૭૦﴿

(એ નબી!) તુમ (કાફિરોં સે) કેહ દો કેઃ કયા હમ અલ્લાહ તઆલા કો છોડ કર ઐસી ચીઝ કી ઇબાદત કરેં જો હમકો નફા (ભી) નહીં પહોંચાતી, ઔર હમકો નુકસાન (ભી) નહીં પહોંચા સકતી? ઔર જબ અલ્લાહ તઆલા હમકો હિદાયત દે ચુકે તો ઉસકે બાદ ભી હમ કયા ઉલટે પાંવ ફિર જાવેં?

---

[૧] યાની જિસ દીને ઇસ્લામ કા માનના ઉનકે ઝિમ્મે ફર્ઝ થા.

كَالَّذِى اسْتَهْوَتْهُ الشَّيٰطِيْنُ فِى الْاَرْضِ حَيْرَانَ ۪ لَهٗۤ اَصْحٰبٌ يَّدْعُوْنَهٗۤ اِلَى الْهُدَى ائْتِنَا ؕ قُلْ اِنَّ هُدَى اللّٰهِ هُوَ الْهُدٰى ؕ وَاُمِرْنَا لِنُسْلِمَ لِرَبِّ الْعٰلَمِيْنَ ﴿۷۱﴾ وَاَنْ اَقِيْمُوا الصَّلٰوةَ وَاتَّقُوْهُ ؕ وَهُوَ الَّذِىْۤ اِلَيْهِ تُحْشَرُوْنَ ﴿۷۲﴾ وَهُوَ الَّذِىْ خَلَقَ السَّمٰوٰتِ وَالْاَرْضَ بِالْحَقِّ ؕ وَيَوْمَ يَقُوْلُ كُنْ فَيَكُوْنُ ۬ؕ قَوْلُهُ الْحَقُّ ؕ وَلَهُ الْمُلْكُ يَوْمَ يُنْفَخُ فِى الصُّوْرِ ؕ عٰلِمُ الْغَيْبِ وَالشَّهَادَةِ ؕ وَهُوَ الْحَكِيْمُ الْخَبِيْرُ ﴿۷۳﴾ وَاِذْ قَالَ اِبْرٰهِيْمُ لِاَبِيْهِ اٰزَرَ اَتَتَّخِذُ اَصْنَامًا اٰلِهَةً ۚ اِنِّىْۤ اَرٰىكَ وَقَوْمَكَ فِىْ ضَلٰلٍ مُّبِيْنٍ ﴿۷۴﴾

(તબ તો હાલત) ઉસ શખ્સ કી તરહ (હો જાવેગી) જિસકો શૈતાનોં ને જંગલ મેં રાસ્તે સે ભટકા દિયા હો, જિસકી વજહ સે વો હૈરાન (યાની મારા મારા) ફિરતા હો, ઉસકે કુછ સાથી હોં જો ઉસકો સીધે રાસ્તે કી તરફ (આને કે લિયે) પુકારતે હોં કે તૂ હમારે પાસ આ જા,[૧] તુમ કેહ દો કે: યકીનન અલ્લાહ તઆલા કી (દી હુઇ) હિદાયત હી (સહીહ) હિદાયત હે, ઔર હમકો તો યે હુક્મ દિયા ગયા હે કે હમ તમામ આલમોં કે રબ કે સામને (ફરમાંબરદારી સે) જુક જાવેં.﴿૭૧﴾ ઔર યે કે તુમ નમાઝ કાઇમ કરો ઔર ઉસ (અલ્લાહ તઆલા કી નાફરમાની) સે તુમ બચતે રહો ઔર વહી (અલ્લાહ તઆલા) હેં જિનકે પાસ તુમ જમા કિયે જાઓગે.﴿૭૨﴾ ઔર વહી (અલ્લાહ તઆલા) હેં જિન્હોંને આસમાનોં ઔર ઝમીન કો ઠીક પૈદા કિયા, જિસ દિન વો (અલ્લાહ તઆલા કયામત સે) ફરમાએંગે કે: તૂ હો જા, સો વો (કયામત વાકેઅ) હો જાએગી, ઉસ (અલ્લાહ તઆલા) કી બાત સચ્ચી હે,[૨] ઔર જિસ દિન સૂર ફૂંકા જાએગા ઉસ દિન ઉસી (અલ્લાહ તઆલા) કી હુકૂમત (ઝાહિર મેં ભી ઔર હકીકત મેં ભી) હોગી, વો છુપી હુઇ ઔર હાઝિર (હર) ચીઝ કે જાનનેવાલે હેં, ઔર વહી (અલ્લાહ તઆલા) બડી હિકમત કે માલિક, પૂરી ખબર રખનેવાલે હેં.﴿૭૩﴾ ઔર (વો વાકિઅહ ભી સુનને જૈસા હે) જબ ઇબ્રાહીમ (અલ.) ને અપને અબ્બા આઝર સે કહા: કયા તુમ મુર્તીયોં કો મા’બૂદ બનાએ બેઠે હો? (એ અબ્બા!) મેં દેખ રહા હૂં કે તુમ ઔર તુમ્હારી કોમ યકીનન ખુલી ગુમરાહી મેં હે.﴿૭૪﴾

[૧] લેકિન વો ઐસા ભટકા હુવા હે કે સહીહ રાસ્તે પર પહોંચ નહીં સકતા.

[૨] અલ્લાહ તઆલા જો ફરમાતે હેં વો હો હી જાતા હે, ખાલી નહીં જાતા.

وَ كَذٰلِكَ نُرِيْٓ اِبْرٰهِيْمَ مَلَكُوْتَ السَّمٰوٰتِ وَالْاَرْضِ وَلِيَكُوْنَ مِنَ الْمُوْقِنِيْنَ۝ فَلَمَّا جَنَّ عَلَيْهِ الَّيْلُ رَاٰ كَوْكَبًا ۚ قَالَ هٰذَا رَبِّيْ ۚ فَلَمَّآ اَفَلَ قَالَ لَآ اُحِبُّ الْاٰفِلِيْنَ۝ فَلَمَّا رَاَ الْقَمَرَ بَازِغًا قَالَ هٰذَا رَبِّيْ ۚ فَلَمَّآ اَفَلَ قَالَ لَئِنْ لَّمْ يَهْدِنِيْ رَبِّيْ لَاَكُوْنَنَّ مِنَ الْقَوْمِ الضَّآلِّيْنَ۝ فَلَمَّا رَاَ الشَّمْسَ بَازِغَةً قَالَ هٰذَا رَبِّيْ هٰذَآ اَكْبَرُ ۚ فَلَمَّآ اَفَلَتْ قَالَ يٰقَوْمِ اِنِّيْ بَرِيْٓءٌ مِّمَّا تُشْرِكُوْنَ۝ اِنِّيْ وَجَّهْتُ وَجْهِيَ لِلَّذِيْ فَطَرَ السَّمٰوٰتِ وَالْاَرْضَ حَنِيْفًا وَّمَآ اَنَا مِنَ الْمُشْرِكِيْنَ۝

ઔર ઇસી તરહ હમ ઇબ્રાહીમ (અલ.) કો આસમાનોં ઔર ઝમીન કી અજીબ અજીબ ચીઝેં દિખલાતે થે; ઔર તાકે વો (કામિલ) યકીન કરનેવાલોં મેં સે હો જાવેં.﴿૭૫﴾ ફિર જબ ઉસ (ઇબ્રાહીમ અલ.) કે સામને રાત (કી અંધેરી) છા ગઇ, તો ઉસ (ઇબ્રાહીમ અલ.) ને એક તારા દેખા, (ઇબ્રાહીમ અલ. ને) કહાઃ યે મેરા રબ હે,[૧] ફિર જબ વો (તારા) ડૂબ ગયા, તો ઉસ (ઇબ્રાહીમ અલ.) ને કહાઃ મેં ડૂબનેવાલોં કો પસંદ નહીં કરતા હૂં.﴿૭૬﴾ ફિર જબ ઉસ (ઇબ્રાહીમ અલ.) ને (ઉસી રાત યા બાદ મેં) ચાંદ કો ચમકતા દેખા તો કહા કેઃ યે મેરા રબ હે, ફિર જબ વો (ચાંદ ભી) છુપ ગયા તો (ઇબ્રાહીમ અલ. ને) કહા કેઃ અગર મુજકો મેરે રબ હિદાયત ન દેતે તો યકીનન મેં ગુમરાહ લોગોં મેં શામિલ હો જાતા.[૨] ﴿૭૭﴾ ફિર જબ ઉસ (ઇબ્રાહીમ અલ.) ને સૂરજ કો ચમકતા હુવા દેખા તો (ઇબ્રાહીમ અલ. ને) કહાઃ યે મેરા રબ હે, યે (દૂસરે સિતારોં સે) ઝિયાદહ બડા હે, ફિર જબ વો (સૂરજ ભી) છુપ ગયા તો (ઇબ્રાહીમ અલ. ને) કહાઃ એ મેરી કોમ! જિન જિન ચીઝોં કો તુમ (અલ્લાહ તઆલા કે સાથ) શરીક કરતે હો યકીનન મેં ઉન ચીઝોં સે સખ્ત બેઝાર (અલગ) હૂં.[૩] ﴿૭૮﴾ યકીન કે સાથ મેં ને અપના રૂખ ઉસ ઝાત કી તરફ કર લિયા હે જિસને આસમાનોં ઔર ઝમીન કો પૈદા કિયા હે, મેં બિલ્કુલ સીધે રાસ્તે પર હૂં,[૪] ઔર મેં મુશરિકોં મેં સે નહીં હૂં.﴿૭૯﴾

[૧] ઇન્કાર કે અંદાઝ મેં સવાલ હે, યા સામનેવાલે કે અકીદે કે મુતાબિક ઉસકો સમજાને કે લિયે ઐસા કહા હે.

[૨] ચાંદ બહોત ખૂબસૂરત હે, અલ્લાહ તઆલા કી મદદ ન હો તો ઇન્સાન ઉસકી પૂજા મેં ફંસ જાએ.

[૩] (દૂસરા તર્જુમા) મેરા ઇન ચીઝોં સે કોઇ તઅલ્લુક નહીં હે.

[૪] (દૂસરા તર્જુમા) મેં ને સબસે અલગ હો કર અપના રૂખ ઉસ ઝાત કી તરફ કર લિયા હે જિસને આસમાનોં ઔર ઝમીન કો પૈદા કિયા હે.

وَحَاجَّهُ قَوْمُهُ ۚ قَالَ أَتُحَاجُّوٓنِّي فِي اللّٰهِ وَقَدْ هَدٰىنِ ۚ وَلَآ أَخَافُ مَا تُشْرِكُونَ بِهٖٓ إِلَّآ أَنْ يَّشَآءَ رَبِّي شَيْـًٔا ۗ وَسِعَ رَبِّي
كُلَّ شَيْءٍ عِلْمًا ۗ أَفَلَا تَتَذَكَّرُونَ ﴿٨٠﴾ وَكَيْفَ أَخَافُ مَآ أَشْرَكْتُمْ وَلَا تَخَافُونَ أَنَّكُمْ أَشْرَكْتُمْ بِاللّٰهِ مَا لَمْ يُنَزِّلْ بِهٖ
عَلَيْكُمْ سُلْطٰنًا ۚ فَأَيُّ الْفَرِيقَيْنِ أَحَقُّ بِالْأَمْنِ ۚ إِنْ كُنْتُمْ تَعْلَمُونَ ﴿٨١﴾ اَلَّذِينَ اٰمَنُوا وَلَمْ يَلْبِسُوٓا إِيمٰنَهُمْ
بِظُلْمٍ أُولٰٓئِكَ لَهُمُ الْأَمْنُ وَهُمْ مُّهْتَدُونَ ﴿٨٢﴾
وَتِلْكَ حُجَّتُنَآ اٰتَيْنٰهَآ إِبْرٰهِيمَ عَلٰى قَوْمِهٖ ۚ نَرْفَعُ دَرَجٰتٍ مَّنْ نَّشَآءُ ۗ إِنَّ رَبَّكَ حَكِيمٌ عَلِيمٌ ﴿٨٣﴾

ઔર ઉસ (ઇબ્રાહીમ અલ.) કી કોમ ઉસ (ઇબ્રાહીમ અલ.) સે બહસ (યાની ઝગડા) કરને લગી, ઉસ (ઇબ્રાહીમ અલ.) ને (ઉનસે) કહાઃ કયા તુમ અલ્લાહ તઆલા (કી તૌહીદ) કે બારે મેં મુજસે બહસ કરતે હો? હાલાંકે ઉસને મુજે હિદાયત દે રખી હે, ઔર જિન ચીઝોં કો તુમ ઉસ (અલ્લાહ તઆલા) કે સાથ શરીક માનતે હો મેં ઉનસે (બિલ્કુલ) નહીં ડરતા હૂં;[૧] મગર યે કે મેરે રબ (મુજે) કુછ (નુકસાન પહોંચાના) ચાહેં,[૨] મેરે રબ કે ઇલ્મ ને હર ચીઝ કો ઘેરે મેં લે લિયા હે, કયા ફિર ભી તુમ નસીહત નહીં માનતે?﴿૮૦﴾ ઔર જિન ચીઝોં કો તુમને (અલ્લાહ તઆલા કા) શરીક બના રખા હે મેં ઉનસે કૈસે ડરૂં? હાલાંકે તુમ ઉન ચીઝોં કો અલ્લાહ તઆલા કા શરીક માનને સે નહીં ડરતે જિન (કે શરીક હોને) કે બારે મેં ઉસ (અલ્લાહ તઆલા) ને તુમ પર કોઇ દલીલ નહીં ઉતારી, અબ અગર તુમ જાનતે હો તો (જવાબ દો કે) દોનોં જમાઅતોં મેં સે કોનસી જમાઅત અમન (ઇત્મીનાન) સે રેહને કી ઝિયાદહ હકદાર હે?﴿૮૧﴾ જો લોગ ઇમાન લાએ ઔર અપને ઇમાન મેં ઉન્હોંને કિસી તરહ કા શિર્ક નહીં મિલાયા ઐસે હી લોગોં કે લિયે અમન હે ઔર વહી લોગ સહીહ રાસ્તે પર હેં.﴿૮૨﴾

ઔર યે હમારી વો મઝબૂત દલીલ થી જો હમને ઇબ્રાહીમ (અલ.) કો ઉનકી કોમ કે મુકાબ્લે મેં દી થી, હમ જિસકે દરજોં કો ચાહતે હેં બુલંદ કરતે હેં, યકીનન તુમ્હારે રબ બડી હિકમતવાલે હેં, (હર ચીઝ કો) અચ્છી તરહ જાનનેવાલે હેં.﴿૮૩﴾

[૧] કે મુજે કુછ નુકસાન પહોંચાએંગે.

[૨] તો વો નુકસાન હર હાલત મેં પહોંચ કર રહેગા.

وَوَهَبْنَا لَهٗٓ اِسْحٰقَ وَيَعْقُوْبَ ؕ كُلًّا هَدَيْنَا ۚ وَنُوْحًا هَدَيْنَا مِنْ قَبْلُ وَمِنْ ذُرِّيَّتِهٖ دَاوٗدَ وَسُلَيْمٰنَ وَاَيُّوْبَ وَيُوْسُفَ وَمُوْسٰى وَهٰرُوْنَ ؕ وَكَذٰلِكَ نَجْزِى الْمُحْسِنِيْنَ ﴿٨٤﴾ وَزَكَرِيَّا وَيَحْيٰى وَعِيْسٰى وَاِلْيَاسَ ؕ كُلٌّ مِّنَ الصّٰلِحِيْنَ ﴿٨٥﴾ وَاِسْمٰعِيْلَ وَالْيَسَعَ وَيُوْنُسَ وَلُوْطًا ؕ وَكُلًّا فَضَّلْنَا عَلَى الْعٰلَمِيْنَ ﴿٨٦﴾ وَمِنْ اٰبَآئِهِمْ وَذُرِّيّٰتِهِمْ وَاِخْوَانِهِمْ ۚ وَاجْتَبَيْنٰهُمْ وَهَدَيْنٰهُمْ اِلٰى صِرَاطٍ مُّسْتَقِيْمٍ ﴿٨٧﴾ ذٰلِكَ هُدَى اللّٰهِ يَهْدِيْ بِهٖ مَنْ يَّشَآءُ مِنْ عِبَادِهٖ ؕ وَلَوْ اَشْرَكُوْا لَحَبِطَ عَنْهُمْ مَّا كَانُوْا يَعْمَلُوْنَ ﴿٨٨﴾ اُولٰٓئِكَ الَّذِيْنَ اٰتَيْنٰهُمُ الْكِتٰبَ وَالْحُكْمَ وَالنُّبُوَّةَ ۚ فَاِنْ يَّكْفُرْ بِهَا هٰٓؤُلَآءِ فَقَدْ وَكَّلْنَا بِهَا قَوْمًا لَّيْسُوْا بِهَا بِكٰفِرِيْنَ ﴿٨٩﴾

ઔર હમને ઉસ (ઇબ્રાહીમ અલ.) કો ઇસ્હાક (અલ.) (જૈસા બેટા) ઔર યા'કૂબ (અલ.) (જૈસા પોતા) દિયા, સબકો હમને હિદાયત દે રખી થી, ઔર હમને નૂહ (અલ.) કો (તો ઇબ્રાહીમ અલ. સે) પેહલે હી હિદાયત દે રખી થી, ઔર ઉસ (ઇબ્રાહીમ અલ.) કી અવલાદ મેં સે દાવૂદ (અલ.) ઔર સુલૈમાન (અલ.) ઔર ઐયૂબ (અલ.) ઔર યૂસુફ (અલ.) ઔર મૂસા (અલ.) ઔર હારૂન (અલ.) કો ભી (હિદાયત દી થી) ઔર નેક કામ કરનેવાલોં કો હમ ઇસી તરહ બદલા દેતે હૈં.﴿૮૪﴾ ઔર ઝકરિયા (અલ.) ઔર યહયા (અલ.) ઔર ઇસા (અલ.) ઔર ઇલ્યાસ (અલ.) કો ભી (હિદાયત દી થી) હર એક નેક લોગોં મેં સે થે.﴿૮૫﴾ ઔર ઇસ્માઇલ (અલ.) ઔર યસઅ્ (અલ.) ઔર યૂનુસ (અલ.) ઔર લૂત (અલ.) કો ભી (હિદાયત દી) ઔર હર એક કો હમને તમામ આલમ (કે લોગોં) પર ફઝીલત દે રખી થી.﴿૮૬﴾ ઔર (અભી જિનકે નામ આએ) ઉનકે કુછ બાપ દાદાઓં ઔર ઉનકી કુછ અવલાદ કો ઔર ઉનકે કુછ ભાઇયોં કો ભી (હિદાયત દી થી) ઔર ઉન સબકો હમને ચુન લિયા ઔર હમને ઉનકો સીધે રાસ્તે પર ચલાયા. ﴿૮૭﴾ યે અલ્લાહ તઆલા કી હિદાયત હે, વો અપને બંદોં મેં સે જિસકો ચાહતે હૈં ઉસ પર ચલાતે હૈં, ઔર અગર (માન લો કે) વો (અંબિયા ભી) શિર્ક કરને લગતે તો ઉનકે ભી વો સબ (નેક) આ'માલ જો વો કરતે થે બરબાદ હો જાતે.[૧] ﴿૮૮﴾ યે વહી લોગ થે જિનકો હમને કિતાબ ઔર હિકમત (યાની શરીઅત) ઔર નબુવ્વત અતા કી થી, સો અગર વો (મક્કાવાલે) ઇસકા ઇન્કાર કર દેવેં[૨] (તો ઇસકી પરવાહ ન કરો) સો પક્કી બાત યે હે કે હમને ઇસ (પર ઇમાન લાને) કે લિયે (બહોત સારે) ઐસે લોગ નક્કી કર દિયે હૈં જો ઇસકા ઇન્કાર કરનેવાલે નહીં હૈં.﴿૮૯﴾

---

[૧] અંબિયા અલ. તો કભી શિર્ક કર હી નહીં સકતે; લિહાઝા યે દૂસરોં કો સુનાના હે.

[૨] ઉપર બયાન કી હુઇ બાતેં ઔર તુમ્હારી નબુવ્વત કા.

أُولَٰئِكَ الَّذِينَ هَدَى اللَّهُ فَبِهُدَاهُمُ اقْتَدِهْ ۗ قُل لَّا أَسْأَلُكُمْ عَلَيْهِ أَجْرًا ۖ إِنْ هُوَ إِلَّا ذِكْرَىٰ لِلْعَالَمِينَ ﴿٩٠﴾ وَمَا قَدَرُوا اللَّهَ حَقَّ قَدْرِهِ إِذْ قَالُوا مَا أَنزَلَ اللَّهُ عَلَىٰ بَشَرٍ مِّن شَيْءٍ ۗ قُلْ مَنْ أَنزَلَ الْكِتَابَ الَّذِي جَاءَ بِهِ مُوسَىٰ نُورًا وَهُدًى لِّلنَّاسِ ۖ تَجْعَلُونَهُ قَرَاطِيسَ تُبْدُونَهَا وَتُخْفُونَ كَثِيرًا ۖ وَعُلِّمْتُم مَّا لَمْ تَعْلَمُوا أَنتُمْ وَلَا آبَاؤُكُمْ ۖ قُلِ اللَّهُ ۖ ثُمَّ ذَرْهُمْ فِي خَوْضِهِمْ يَلْعَبُونَ ﴿٩١﴾

યે તમામ (અંબિયા અલ.) વો થે જિનકો અલ્લાહ તઆલા ને હિદાયત દી થી, સો (એ મુહમ્મદ!) તુમ ભી ઉનકે રાસ્તે પર ચલો,[૧] (ઉન કાફિરોં સે) તુમ કેહ દો કેઃ મેં તુમસે ઇસ (તબ્લીગ) પર કોઇ ઉજરત (મઝદૂરી) નહીં માંગતા, વો (કુર્આન) તો તમામ આલમોં કે લિયે નસીહત હે.﴾૯૦﴿

ઔર ઇન કાફિરોં ને અલ્લાહ તઆલા કી સહીહ કદર નહીં પેહચાની, જબ ઉન્હોંને યે કહા કેઃ અલ્લાહ તઆલા ને કિસી ઇન્સાન પર કોઇ ચીઝ નહીં ઉતારી, (એ નબી!) તુમ (ઇનસે) સવાલ કરો કેઃ જો કિતાબ મૂસા (અલ.) લે કર આએ થે વો કિસને ઉતારી થી? જો (કિતાબ) લોગોં કે લિયે નૂર ઔર હિદાયત થી, તુમને ઉસ (કિતાબ) કો અલગ અલગ કાગઝ કી શકલ મેં કર રખા હે, ઉસ (મેં સે કુછ) કો તુમ ઝાહિર કરતે હો,[૨] ઔર બહોત સે હિસ્સે કો તુમ છુપાતે હો,[૩] ઔર તુમકો (ઉસ કિતાબ કે ઝરિયે સે) વો ચીઝેં સિખાઇ ગઇ થીં જો ન તુમ જાનતે થે ઔર ન તુમ્હારે બાપ દાદા (જાનતે થે, એ નબી! ઇસ સવાલ કે જવાબ મેં) તુમ (ખૂદ હી ઇતના) કેહ દો કેઃ (વો કિતાબ તો) અલ્લાહ તઆલા હી ને (ઉતારી હે) ફિર ઉનકો (ઉનકે હાલ પર) છોડ દો, વો અપની (બેકાર) હરકતોં મેં લગે રહેં.[૪] ﴾૯૧﴿

[૧] અકીદે સબકે એક હેં.

[૨] (દૂસરા તર્જુમા) લોગોં કો દિખલાતે હો (જિસમેં તુમ્હારે મતલબ કે ખિલાફ કોઇ બાત ન હો.)

[૩] જો તુમ્હારે મતલબ કે ખિલાફ હો.

[૪] (દૂસરા તર્જુમા) વો અપની (બેહૂદા) હરકતોં મેં ખેલતે પડે રહે.

وَهٰذَا كِتٰبٌ اَنْزَلْنٰهُ مُبٰرَكٌ مُّصَدِّقُ الَّذِىْ بَيْنَ يَدَيْهِ وَلِتُنْذِرَ اُمَّ الْقُرٰى وَمَنْ حَوْلَهَا ؕ وَالَّذِيْنَ يُؤْمِنُوْنَ بِالْاٰخِرَةِ يُؤْمِنُوْنَ بِهٖ وَهُمْ عَلٰى صَلَاتِهِمْ يُحَافِظُوْنَ ﴿۹۲﴾ وَمَنْ اَظْلَمُ مِمَّنِ افْتَرٰى عَلَى اللّٰهِ كَذِبًا اَوْ قَالَ اُوْحِىَ اِلَىَّ وَلَمْ يُوْحَ اِلَيْهِ شَىْءٌ وَّمَنْ قَالَ سَاُنْزِلُ مِثْلَ مَاۤ اَنْزَلَ اللّٰهُ ؕ وَلَوْ تَرٰۤى اِذِ الظّٰلِمُوْنَ فِىْ غَمَرٰتِ الْمَوْتِ وَالْمَلٰۤئِكَةُ بَاسِطُوْۤا اَيْدِيْهِمْ ۚ اَخْرِجُوْۤا اَنْفُسَكُمْ ؕ اَلْيَوْمَ تُجْزَوْنَ عَذَابَ الْهُوْنِ بِمَا كُنْتُمْ تَقُوْلُوْنَ عَلَى اللّٰهِ غَيْرَ الْحَقِّ وَكُنْتُمْ عَنْ اٰيٰتِهٖ تَسْتَكْبِرُوْنَ ﴿۹۳﴾ وَلَقَدْ جِئْتُمُوْنَا فُرَادٰى كَمَا خَلَقْنٰكُمْ اَوَّلَ مَرَّةٍ وَّتَرَكْتُمْ مَّا خَوَّلْنٰكُمْ وَرَآءَ ظُهُوْرِكُمْ ۚ

ઔર યે (કુર્આન ભી) એક કિતાબ હે જો હમને ઉતારી હે, બડી બરકતવાલી હે, જો અપને સે પેહલી (આસમાની કિતાબોં) કો સચ્ચા બતલાનેવાલી હે; ઔર (યે ઇસ લિયે ઉતારી) તાકે (ઇસ કિતાબ કે ઝરિયે સે) તુમ તમામ બસ્તીયોં કે મરકઝ (મક્કા શહર) ઔર ઉસકે ચારોં તરફ (રેહને)વાલોં કો ડરાઓ, ઔર જો લોગ આખિરત પર ઇમાન રખતે હેં વો ઇસ (કુર્આન) કો ભી માનતે (હી) હેં ઔર વો અપની નમાઝ પર પૂરી પાબંદી કરતે હેં.﴿૯૨﴾ ઔર ઉસ શખ્સ સે બડા ઝાલિમ કોન હોગા જો અલ્લાહ તઆલા પર જૂઠી તોહમત લગાએ યા (યૂં) કહે કેઃ મુજ પર વહી આઇ હે; હાલાંકે ઉસ પર કોઇ ચીઝ વહી મેં નહીં આઇ, ઔર (ઇસી તરહ) વો શખ્સ ભી (બડા ઝાલિમ હે) જો (યૂં) કહે કેઃ જો (કલામ) અલ્લાહ તઆલા ને ઉતારા હે મેં ભી વૈસા હી કલામ ઉતાર દૂંગા,[૧] ઔર કાશ કે! આપ વો વક્ત દેખ સકતે જબ ઝાલિમ લોગ મૌત કી સખ્તીયોં મેં (પડે) હોંગે, ઔર (મૌત કે) ફરિશ્તે (ઉનકી તરફ) અપને હાથ ફેલાએ[૨] (યે કેહ રહે) હોંગે કે તુમ અપની જાનેં (જલ્દી) નિકાલો, તુમ અલ્લાહ તઆલા પર નાહક (યાની જૂઠી) બાતેં જો કહા કરતે થે ઔર ઉસ (અલ્લાહ તઆલા) કી આયતોં કે ખિલાફ તકબ્બુર કિયા કરતે થે ઉસકી સઝા મેં આજ તુમકો ઝિલ્લત કા અઝાબ દિયા જાએગા. ﴿૯૩﴾ ઔર (અલ્લાહ તઆલા ફરમાએંગે કે) પક્કી બાત યે હે કે તુમ હમારે પાસ ઇસી તરહ અકેલે (તને તનહા) હાઝિર હુવે જૈસે હમને તુમકો પેહલી મરતબા પૈદા કિયા થા ઔર જો કુછ (સામાન) હમને તુમકો દિયા થા વો સબ અપને પીછે તુમ છોડ કર આએ હો,

---

[૧] (દૂસરા તર્જુમા) ઉતાર સકતા હૂં. (તીસરા તર્જુમા) મેં ભી લા કર દિખાતા હૂં.

[૨] (દૂસરા તર્જુમા) હાથ બઢા કર.

وَمَا نَرٰی مَعَکُمۡ شُفَعَآءَکُمُ الَّذِیۡنَ زَعَمۡتُمۡ اَنَّہُمۡ فِیۡکُمۡ شُرَکٰٓؤُا ؕ لَقَدۡ تَّقَطَّعَ بَیۡنَکُمۡ وَضَلَّ عَنۡکُمۡ مَّا کُنۡتُمۡ تَزۡعُمُوۡنَ ﴿۹۴﴾ ع

اِنَّ اللّٰہَ فَالِقُ الۡحَبِّ وَالنَّوٰی ؕ یُخۡرِجُ الۡحَیَّ مِنَ الۡمَیِّتِ وَمُخۡرِجُ الۡمَیِّتِ مِنَ الۡحَیِّ ؕ ذٰلِکُمُ اللّٰہُ فَاَنّٰی تُؤۡفَکُوۡنَ ﴿۹۵﴾ فَالِقُ الۡاِصۡبَاحِ ۚ وَجَعَلَ الَّیۡلَ سَکَنًا وَّالشَّمۡسَ وَالۡقَمَرَ حُسۡبَانًا ؕ ذٰلِکَ تَقۡدِیۡرُ الۡعَزِیۡزِ الۡعَلِیۡمِ ﴿۹۶﴾ وَہُوَ الَّذِیۡ جَعَلَ لَکُمُ النُّجُوۡمَ لِتَہۡتَدُوۡا بِہَا فِیۡ ظُلُمٰتِ الۡبَرِّ وَالۡبَحۡرِ ؕ قَدۡ فَصَّلۡنَا الۡاٰیٰتِ لِقَوۡمٍ یَّعۡلَمُوۡنَ ﴿۹۷﴾

ઔર હમકો તો તુમ્હારે સાથ તુમ્હારે વો સિફારિશ કરનેવાલે ભી નઝર નહીં આતે જિનકે બારે મેં તુમ્હારા યે ખ્યાલ થા કે વો તુમ્હારે મામલે મેં (હમારે સાથ) શરીક હૈં, હકીકત મેં ઉનકે સાથ તુમ્હારે (આપસ કે સારે) રિશ્તે ટૂટ ચુકે હૈં ઔર જિન (મુર્તીયોં) કે બારે મેં તુમકો બડા દાવા થા (કે વો હમકો બચા લેંગે) વો સબ તુમસે ગુમ હો ગએ હૈં.﴾૯૪﴿

યકીનન અલ્લાહ તઆલા દાના ઔર ગુઠલી કો (ઝમીન મેં જાને કે બાદ) ફાડનેવાલે હૈં, વહી મરે હુવે સે ઝિંદા કો નિકાલતે હૈં ઔર વહી ઝિંદા સે મરે હુવે કો નિકાલનેવાલે હૈં, યહી તો અલ્લાહ તઆલા હે, ફિર તુમ (ઉસકો છોડ કર) કિધર ઉલટે ફિરે જા રહે હો?[૧] ﴾૯૫﴿ વહી (અલ્લાહ તઆલા) સુબ્હ કી રોશની ફાડ કર નિકાલનેવાલે હૈં ઔર ઉસી (અલ્લાહ તઆલા) ને રાત કો સુકૂન (યાની રાહત કા વક્ત) બનાયા, ઔર હિસાબ કે લિયે સૂરજ ઔર ચાંદ કો નક્કી કિયા હે, યે અંદાઝા (યાની કાયદા) એક બડે ઝબરદસ્ત, બડે જાનનેવાલે (અલ્લાહ તઆલા હી) કા (બનાયા હુવા) હે.[૨] ﴾૯૬﴿ ઔર વહી (અલ્લાહ તઆલા) હે જિસને તુમ્હારે (ફાયદે કે) લિયે સિતારે પૈદા કિયે; તાકે ઉસકે ઝરિયે ખુશ્કી (ઝમીન) ઔર દરિયા કી અંધેરિયોં મેં તુમ રાસ્તા મા'લૂમ કરો, પક્કી બાત યે હે કે જાનનેવાલી કોમ કે લિયે હમને આયતોં કો ખોલ ખોલ કર કે બયાન કર દિયા. ﴾૯૭﴿

---

[૧] કોઇ તુમકો કિધર ઉલટા ફિરા કર લે જા રહા હે?

[૨] (દૂસરા તર્જુમા) યે (હિસાબ કે મુતાબિક સૂરજ ઔર ચાંદ કા ચલના યે) મન્સૂબા (ઇરાદે કે સાથ કિયા જા રહા કામ) હે ઉસ (અલ્લાહ તઆલા) કા જો ઝબરદસ્ત, (હર ચીઝ કે) જાનનેવાલે હૈં.

وَهُوَ الَّذِىۡۤ اَنۡشَاَكُمۡ مِّنۡ نَّفۡسٍ وَّاحِدَةٍ فَمُسۡتَقَرٌّ وَّمُسۡتَوۡدَعٌ‌ ؕ قَدۡ فَصَّلۡنَا الۡاٰيٰتِ لِقَوۡمٍ يَّفۡقَهُوۡنَ‏ ﴿۹۸﴾ وَهُوَ الَّذِىۡۤ اَنۡزَلَ مِنَ السَّمَآءِ مَآءً‌ ۚ فَاَخۡرَجۡنَا بِهٖ نَبَاتَ كُلِّ شَىۡءٍ فَاَخۡرَجۡنَا مِنۡهُ خَضِرًا نُّخۡرِجُ مِنۡهُ حَبًّا مُّتَرَاكِبًا ۚ وَمِنَ النَّخۡلِ مِنۡ طَلۡعِهَا قِنۡوَانٌ دَانِيَةٌ وَّجَنّٰتٍ مِّنۡ اَعۡنَابٍ وَّالزَّيۡتُوۡنَ وَالرُّمَّانَ مُشۡتَبِهًا وَّغَيۡرَ مُتَشَابِهٍ‌ ؕ اُنۡظُرُوۡۤا اِلٰى ثَمَرِهٖۤ اِذَاۤ اَثۡمَرَ وَيَنۡعِهٖ‌ ؕ اِنَّ فِىۡ ذٰ لِكُمۡ لَاٰيٰتٍ لِّقَوۡمٍ يُّؤۡمِنُوۡنَ‏ ﴿۹۹﴾

ઔર વહી (અલ્લાહ તઆલા) હે જિસને તુમકો એક જાન (હઝરત આદમ અલ.) સે પૈદા કિયા, ફિર (હર એક કા) એક ઠહેરને કા મકામ[૧] ઔર (એક) અમાનત રખે જાને કી જગા (બનાઇ) હે,[૨] પક્કી બાત યે હે કે જો લોગ સમજતે હેં ઉનકે લિયે હમને આયતોં કો ખોલ ખોલ કર કે બયાન કર દિયા. ﴿૯૮﴾ ઔર વહી (અલ્લાહ તઆલા) હે જિસને આસમાન સે (બારિશ કા) પાની ઉતારા, ફિર હમને ઉસ (પાની) કે ઝરિયે સે હર તરહ કી કૂંપલેં નિકાલીં,[3] ફિર ઉસ (કૂંપલ) મેં સે હમને હરયાલી પૈદા કી,[૪] જિનસે હમ એક પર એક ચઢે હુવે દાને નિકાલતે હેં, ઔર ખજૂર કે ગાભે (શગોફે) મેં સે (ફલોં કે) ઐસે ગુચ્છે (યાની લૂમ) નિકાલતે હેં જો (વજન સે ઝમીન કી તરફ) ઝુકે હુવે હોતે હેં, ઔર (ઉસી પાની સે હમને) અંગૂર કે બાગ ઔર ઝૈતૂન ઔર અનાર (દાડમ) (કે દરખ્ત પૈદા કિયે) જો એક દૂસરે સે મિલતે જુલતે ભી હોતે હેં ઔર એક દૂસરે સે મિલતે જુલતે નહીં ભી હોતે હેં, જબ યે (દરખ્ત) ફલ દેતે હેં તબ ઉનકે ફલોં કો ઔર ઉસકે પકને કો તુમ (ગૌર સે) દેખો, યકીનન ઉસમેં ઇમાનવાલી કોમ કે લિયે બડી નિશાનિયાં હેં.﴿૯૯﴾

---

[૧] જહાં ઝિયાદહ દેર રેહના હે; જૈસે આખિરત.

[૨] જહાં કુછ વક્ત કે લિયે થોડા રેહના હે, જૈસે પૈદા હોને સે લે કર મૌત તક દુનિયા મેં યા બરઝખ મેં જિસમેં મૌત સે કયામત તક રેહના હે.

[3] (દૂસરા તર્જુમા) હર તરહ કી ઉગનેવાલી ચીઝ નિકાલી.

[૪] (દૂસરા તર્જુમા) ફિર હમને ઉસમેં હરે રંગ કી ડાલી નિકાલી, ફિર હમ ઉસ ડાલી મેં સે ઐસે દાને નિકાલતે હેં જો એક દૂસરે કે સાથ ઉપર નીચે ગુથે હુવે હોતે હેં.

وَجَعَلُوا لِلّٰهِ شُرَكَآءَ الْجِنَّ وَخَلَقَهُمْ وَخَرَقُوا لَهٗ بَنِيْنَ وَبَنٰتٍۢ بِغَيْرِ عِلْمٍ ؕ سُبْحٰنَهٗ وَتَعٰلٰى عَمَّا يَصِفُوْنَ ﴿۱۰۰﴾ بَدِيْعُ السَّمٰوٰتِ وَالْاَرْضِ ؕ اَنّٰى يَكُوْنُ لَهٗ وَلَدٌ وَّلَمْ تَكُنْ لَّهٗ صَاحِبَةٌ ؕ وَخَلَقَ كُلَّ شَيْءٍ ۚ وَهُوَ بِكُلِّ شَيْءٍ عَلِيْمٌ ﴿۱۰۱﴾ ذٰلِكُمُ اللّٰهُ رَبُّكُمْ ۚ لَآ اِلٰهَ اِلَّا هُوَ ۚ خَالِقُ كُلِّ شَيْءٍ فَاعْبُدُوْهُ ۚ وَهُوَ عَلٰى كُلِّ شَيْءٍ وَّكِيْلٌ ﴿۱۰۲﴾ لَا تُدْرِكُهُ الْاَبْصَارُ ؗ وَهُوَ يُدْرِكُ الْاَبْصَارَ ۚ وَهُوَ اللَّطِيْفُ الْخَبِيْرُ ﴿۱۰۳﴾

ઔર ઉન મુશરિકોં ને જિન્નાત કો અલ્લાહ તઆલા કે સાથ (ખુદાઇ મેં) શરીક બના રખા હે;[૧] હાલાંકે ઉસ (અલ્લાહ તઆલા) ને હી ઉન (જિનોં) કો ભી પૈદા કિયા હે ઔર ઉન મુશરિકોં ને ઉસ (અલ્લાહ તઆલા) કે લિયે બગૈર જાને (જહાલત સે) બેટે ઔર બેટીયાં ઘડ રખી હેં;[૨] (હાલાંકે) ઉસ (અલ્લાહ તઆલા કે બારે મેં) જો બાતેં યે લોગ બતાતે હેં વો (અલ્લાહ તઆલા) ઉન સબ સે પાક ઔર દૂર હેં.﴾૧૦૦﴿

વહી (અલ્લાહ તઆલા) આસમાનોં ઔર ઝમીન કો નઇ તરહ સે બનાનેવાલે હેં, ઉસકી કોઇ અવલાદ કહાં હો સકતી હે? હાલાંકે ઉસકી કોઇ બીવી હી નહીં હે, ઔર ઉસ (અલ્લાહ તઆલા) ને હી હર ચીઝ કો બનાયા હે, ઔર વહી (અલ્લાહ તઆલા) હર ચીઝ કો પૂરી તરહ જાનતે હેં.﴾૧૦૧﴿ યહી અલ્લાહ તઆલા તુમ્હારે રબ હેં, ઉસકે સિવા કોઇ (હકીકી) મા’બૂદ નહીં હે, જો હર ચીઝ કો પૈદા કરનેવાલે હેં, લિહાઝા તુમ ઉસી કી ઇબાદત કરો, ઔર વો (અલ્લાહ તઆલા) હર ચીઝ કી નિગરાની કરનેવાલે હેં.[૩] ﴾૧૦૨﴿ ઉસ (અલ્લાહ તઆલા) કા આંખેં ઇદરાક[૪] નહીં કર સકતીં ઔર વો (અલ્લાહ તઆલા સબકી) આંખોં કા ઇદરાક કરતે હેં ઔર વહી (અલ્લાહ તઆલા) બારિકી સે દેખનેવાલે, પૂરી ખબર રખનેવાલે હેં.﴾૧૦૩﴿

---

[૧] જિન્નાત સે મુરાદ શૈતાન હે, યે ઉન લોગોં કે ગલત અકીદે કી તરફ ઇશારા હે જો યે કેહતે થે કેઃ તમામ અચ્છી મખ્લૂક તો અલ્લાહ તઆલા ને પૈદા કી; લેકિન તમામ બુરી ચીઝેં ઔર તકલીફ દેનેવાલે જાનવર શૈતાન ને પૈદા કિયે.

[૨] ઇસાઇ લોગ હઝરત ઇસા અલ. કો ખુદા કા બેટા ઔર અરબ કે મુશરિક લોગ ફરિશ્તોં કો ખુદા કી બેટીયાં કહા કરતે થે.

[૩] (હકીકી) કામ બનાનેવાલા હે.

[૪] યાની હકીકત કા ઇહાતા. (દૂસરા તર્જુમા) ઉસકો નિગાહેં પા નહીં સકતી.

قَدْ جَآءَكُمْ بَصَآئِرُ مِنْ رَّبِّكُمْ ۚ فَمَنْ اَبْصَرَ فَلِنَفْسِهٖ ۚ وَمَنْ عَمِيَ فَعَلَيْهَا ؕ وَمَآ اَنَا عَلَيْكُمْ بِحَفِيْظٍ ﴿۱۰۴﴾ وَكَذٰلِكَ نُصَرِّفُ الْاٰيٰتِ وَلِيَقُوْلُوْا دَرَسْتَ وَلِنُبَيِّنَهٗ لِقَوْمٍ يَّعْلَمُوْنَ ﴿۱۰۵﴾ اِتَّبِعْ مَآ اُوْحِيَ اِلَيْكَ مِنْ رَّبِّكَ ۚ لَآ اِلٰهَ اِلَّا هُوَ ۚ وَاَعْرِضْ عَنِ الْمُشْرِكِيْنَ ﴿۱۰۶﴾ وَلَوْ شَآءَ اللّٰهُ مَآ اَشْرَكُوْا ؕ وَمَا جَعَلْنٰكَ عَلَيْهِمْ حَفِيْظًا ۚ وَمَآ اَنْتَ عَلَيْهِمْ بِوَكِيْلٍ ﴿۱۰۷﴾ وَلَا تَسُبُّوا الَّذِيْنَ يَدْعُوْنَ مِنْ دُوْنِ اللّٰهِ فَيَسُبُّوا اللّٰهَ عَدْوًاۢ بِغَيْرِ عِلْمٍ ؕ كَذٰلِكَ زَيَّنَّا لِكُلِّ اُمَّةٍ عَمَلَهُمْ ص

(એ નબી! ઉન લોગોં સે કેહ દો કે) પક્કી બાત યે હે કે તુમ્હારે રબ કી તરફ સે તુમ્હારે પાસ (આંખેં ખોલનેવાલી) નિશાનિયાં આ ચુકી, સો જિસને ઉનકો દેખ લિયા (ઔર ઇમાન લે આયા) તો ઉસકો ઉસકા ફાયદા હોગા, ઔર જો (ઉનસે) અંધા રહા,[૧] તો વો અપના હી નુકસાન કરેગા, ઔર મેં તુમ્હારી હિફાઝત પર ઝિમ્મેદાર નહીં હૂં.﴿૧૦૪﴾ ઔર ઇસી તરહ હમ અલગ અલગ તરીકોં સે આયતોં કો સમજાતે હેં;[૨] ઔર તાકે યે લોગ (દુશ્મની કી વજહ સે યૂં) કહે કેઃ તુમને (યે કુર્આન કિસી સે) સીખ લિયા હે[૩] ઔર તાકે જાનનેવાલોં કે લિયે હમ ઇસ (કુર્આન કી બાતોં) કો અચ્છી તરહ ઝાહિર કર દેં.[૪] ﴿૧૦૫﴾ (એ નબી!) તુમ્હારે રબ કી તરફ સે તુમ પર જો વહી ભેજી ગઇ તુમ ઉસકે મુતાબિક ચલો, ઉસ (અલ્લાહ તઆલા) કે સિવા કોઇ (હકીકી) મા'બૂદ નહીં હે ઔર તુમ મુશરિકોં કી તરફ ધ્યાન મત દો.[૫] ﴿૧૦૬﴾ ઔર અગર અલ્લાહ તઆલા ચાહતે તો વો લોગ શિર્ક ન કરતે ઔર હમને તુમકો ઉનકી હિફાઝત કે લિયે મુકર્રર નહીં કિયા ઔર તુમ ઉન પર ઝિમ્મેદાર (ભી) નહીં હો.﴿૧૦૭﴾ ઔર (એ મુસલમાનો!) જિન (મુર્તીયોં) કી વો (મુશરિક લોગ) અલ્લાહ તઆલા કો છોડ કર ઇબાદત કરતે હેં તુમ ઉનકો બુરા મત કહો; વરના (કહીં ઐસા ન હો કે જહાલત સે) બગૈર સમજે હુવે હદ સે આગે બઢ કર વો અલ્લાહ તઆલા કો બુરા કેહને લગે, ઇસી તરહ હર ઉમ્મત કે લિયે ઉનકે આ'માલ હમને (ઉનકી નઝર મેં) ખૂબસૂરત બના કર દિખાએ હેં,

[૧] યાની આંખ ખોલ કર દેખા નહીં ઔર ઇમાન નહીં લાયા.
[૨] (દૂસરા તર્જુમા) ઇસી તરહ હમ આયતોં કો ફેર ફેર કર બયાન કરતે હેં.
[૩] (દૂસરા તર્જુમા) પઢ લિયા હે.
[૪] દુશ્મન કુર્આન કે બારે મેં કહેંગે કે નબી કહીં સે સીખ કર આએ ઔર સમજદાર લોગોં કે સામને ઝાહિર હે કે યે અલ્લાહ તઆલા કા કલામ હે.
[૫] (દૂસરા તર્જુમા) મુશરિકોં સે બેપરવાહ હો જાઓ.

ثُمَّ اِلٰى رَبِّهِمۡ مَّرۡجِعُهُمۡ فَيُنَبِّئُهُمۡ بِمَا كَانُوۡا يَعۡمَلُوۡنَ ﴿١٠٨﴾ وَاَقۡسَمُوۡا بِاللّٰهِ جَهۡدَ اَيۡمَانِهِمۡ لَئِنۡ جَآءَتۡهُمۡ اٰيَةٌ لَّيُؤۡمِنُنَّ
بِهَا ؕ قُلۡ اِنَّمَا الۡاٰيٰتُ عِنۡدَ اللّٰهِ وَمَا يُشۡعِرُكُمۡ ۙ اَنَّهَاۤ اِذَا جَآءَتۡ لَا يُؤۡمِنُوۡنَ ﴿١٠٩﴾ وَنُقَلِّبُ اَفۡـِٕدَتَهُمۡ وَاَبۡصَارَهُمۡ كَمَا
لَمۡ يُؤۡمِنُوۡا بِهٖۤ اَوَّلَ مَرَّةٍ وَّنَذَرُهُمۡ فِىۡ طُغۡيَانِهِمۡ يَعۡمَهُوۡنَ ﴿١١٠﴾ ع

ફિર ઉન સબકો ઉનકે રબ હી કી તરફ લોટના હે, સો ઉસ વક્ત જો આ’માલ વો કરતે થે ઉનકી હકીકત વો (અલ્લાહ તઆલા) ઉનકો બતલા દેંગે.﴾૧૦૮﴿ ઔર ઉન (કાફિર) લોગોં ને અલ્લાહ તઆલા (કે નામ) કી બડી ઝોરદાર કસમેં ખાઇ કે અગર ઉનકે પાસ (ઉનકી ચાહત કે મુતાબિક) કોઇ મોઅજિઝહ આ જાવે તો વો ઝરૂર ઇસ પર ઇમાન લે આવેંગે, (એ નબી!) તુમ (ઉનસે) કેહ દો કેઃ (સારી) નિશાનિયાં (યાની મોઅજિઝે) તો અલ્લાહ તઆલા હી કે કબ્ઝે મેં હે, ઔર તુમ (મુસલમાનો) કો કયા પતા હે કે યે લોગ (ઉનકી ચાહત કે મુતાબિક) ઉન (મોઅજિઝોં) કે આ જાને કે બાદ ભી (દુશ્મની મેં) ઇમાન નહી લાએંગે.﴾૧૦૯﴿ ઔર જિસ તરહ યે લોગ પેહલી મરતબા ઇસ (કુર્આન) પર ઇમાન નહી લાએ હેં હમ (ઉનકી ઝિદ કી વજહ સે) ઉનકે દિલોં ઔર આંખોં કો ઉલટ દેંગે ઔર હમ ઉનકો ઉનકી શરારત મેં ભટકતા હુવા છોડ દેંગે.﴾૧૧૦﴿

وَلَوْ اَنَّنَا نَزَّلْنَاۤ اِلَيْهِمُ الْمَلٰٓئِكَةَ وَكَلَّمَهُمُ الْمَوْتٰى وَحَشَرْنَا عَلَيْهِمْ كُلَّ شَيْءٍ قُبُلًا مَّا كَانُوْا لِيُؤْمِنُوْۤا اِلَّاۤ اَنْ يَّشَآءَ اللّٰهُ وَلٰكِنَّ اَكْثَرَهُمْ يَجْهَلُوْنَ ﴿١١١﴾ وَكَذٰلِكَ جَعَلْنَا لِكُلِّ نَبِيٍّ عَدُوًّا شَيٰطِيْنَ الْاِنْسِ وَالْجِنِّ يُوْحِيْ بَعْضُهُمْ اِلٰى بَعْضٍ زُخْرُفَ الْقَوْلِ غُرُوْرًا ؕ وَلَوْ شَآءَ رَبُّكَ مَا فَعَلُوْهُ فَذَرْهُمْ وَمَا يَفْتَرُوْنَ ﴿١١٢﴾ وَلِتَصْغٰۤى اِلَيْهِ اَفْئِدَةُ الَّذِيْنَ لَا يُؤْمِنُوْنَ بِالْاٰخِرَةِ وَلِيَرْضَوْهُ وَلِيَقْتَرِفُوْا مَا هُمْ مُّقْتَرِفُوْنَ ﴿١١٣﴾

ઔર અગર હમ ઉન (કાફિરોં) પર ફરિશ્તે ઉતાર (ભી) દેવેં ઔર મુર્દે (ઝિંદા હો કર) ઉનસે બાતેં (ભી) કરને લગે ઔર હર (ગૈબી) ચીઝ ઉનકે પાસ ઉનકી આંખોં કે સામને લા કર હમ જમા ભી કર દેવેં[૧] તબ ભી યે (કાફિર લોગ) ઇમાન લાનેવાલે નહીં હેં; મગર યે કે અલ્લાહ તઆલા ચાહે;[૨] લેકિન ઉન (કાફિરોં) મેં બહુત સારે લોગ જહાલત મેં પડે હુવે હેં.[૩] ﴾૧૧૧﴿ ઔર ઇસી તરીકે સે[૪] (બહોત સારે) શરારત પસંદ ઇન્સાનોં ઔર જિન્નાતોં કો હમને (પેહલે ગુઝરે હુવે) હર નબી કા દુશ્મન બનાયા થા, જો ધોકા દેને કી ગર્ઝ સે એક દૂસરે કો ખુશનુમા[૫] બાતેં સિખાતે થે[૬] ઔર અગર તુમ્હારે રબ ચાહેં તો વો ઇસ (તરહ કે કામ) કો ન કરતે, સો જો જૂઠ વો બનાતે હેં ઉસમેં ઉનકો પડા રેહને દો.﴾૧૧૨﴿ ઔર (વો નબી કે દુશ્મન ઇસ તરહ કી બાતેં ઇસ લિયે કરતે થે;) તાકે વો લોગ જો આખિરત પર ઇમાન નહીં રખતે ઉનકે દિલ ઇસ (ફરેબવાલી બાતોં) કી તરફ માઇલ હો જાવેં ઔર તાકે વો ઇસસે રાઝી ભી રહેં[૭] ઔર વો તમામ (બુરે) કામ ભી કરતે રહેં જો વો કરતે ચલે આએ થે.﴾૧૧૩﴿

---

[૧] યાની જન્નત, જહન્નમ, ફરિશ્તે સબ ઉનકે સામને આ જાવેં.

[૨] યાની ઉનકો ઇમાન પર મજબૂર કર દેવે યા ઉનકી તકદીર બદલ દેવે.

[૩] યાની ઉનકે દિલોં મેં ઇમાન લાને કા ઇરાદા તો હે ફિર ભી મોઅજિઝે માંગતે રેહતે હેં, યે બડી જહાલત હે.

[૪] યાની જિસ તરહ યે મક્કા કે લોગ આજ હમારે નબી સલ્લલ્લાહુ અલયહિ વસલ્લમ કે દુશ્મન હેં ઇસ તરીકે સે.

[૫] ખુશનુમા યાની ચિકની ચુપડી બાત. જો બાત ઝાહિર મેં અચ્છી લગે ઔર અંદર સે બિલ્કુલ ગલત ઔર ધોકા હો વો 'زُخْرُفَ الْقَوْلِ' હે.

[૬] (દૂસરા તર્જુમા) દિલ મેં ડાલતે થે.

[૭] (દૂસરા તર્જુમા) તાકે વો ઉસકો (દિલ સે) પસંદ કરેં.

اَفَغَيْرَ اللّٰهِ اَبْتَغِيْ حَكَمًا وَّهُوَ الَّذِيْٓ اَنْزَلَ اِلَيْكُمُ الْكِتٰبَ مُفَصَّلًا ؕ وَالَّذِيْنَ اٰتَيْنٰهُمُ الْكِتٰبَ يَعْلَمُوْنَ اَنَّهٗ مُنَزَّلٌ مِّنْ رَّبِّكَ بِالْحَقِّ فَلَا تَكُوْنَنَّ مِنَ الْمُمْتَرِيْنَ ۝١١٤ وَتَمَّتْ كَلِمَتُ رَبِّكَ صِدْقًا وَّعَدْلًا ؕ لَا مُبَدِّلَ لِكَلِمٰتِهٖ ۚ وَهُوَ السَّمِيْعُ الْعَلِيْمُ ۝١١٥ وَاِنْ تُطِعْ اَكْثَرَ مَنْ فِي الْاَرْضِ يُضِلُّوْكَ عَنْ سَبِيْلِ اللّٰهِ ؕ اِنْ يَّتَّبِعُوْنَ اِلَّا الظَّنَّ وَاِنْ هُمْ اِلَّا يَخْرُصُوْنَ ۝١١٦ اِنَّ رَبَّكَ هُوَ اَعْلَمُ مَنْ يَّضِلُّ عَنْ سَبِيْلِهٖ ۚ وَهُوَ اَعْلَمُ بِالْمُهْتَدِيْنَ ۝١١٧ فَكُلُوْا مِمَّا ذُكِرَ اسْمُ اللّٰهِ عَلَيْهِ اِنْ كُنْتُمْ بِاٰيٰتِهٖ مُؤْمِنِيْنَ ۝١١٨

કયા ભલા! અલ્લાહ તઆલા કો છોડ કર (કિસી ઔર કો) ફેસ્લા કરનેવાલા મેં તલાશ કરૂં; હાલાંકે વહી (અલ્લાહ તઆલા) વો ઝાત હે જિસને તુમ પર (કુર્આન) કિતાબ ઉતારી જિસમેં (પૂરી) તફસીલ હે, ઔર જિન લોગોં કો હમને કિતાબ દી વો યકીન રખતે હેં કે વો (કિતાબ) તુમ્હારે રબ હી કી તરફ સે ઠીક ઠીક ઉતારી ગઇ હે, સો તુમ શક કરનેવાલોં મેં બિલ્કુલ શામિલ ન હોના. ﴿૧૧૪﴾ ઔર તુમ્હારે રબ કા કલામ (યાની કુર્આન) સચ્ચાઇ ઔર ઇન્સાફ[૧] મેં કામિલ હે, ઉસ (અલ્લાહ તઆલા) કી બાત કો કોઇ બદલનેવાલા નહીં હે ઔર વો બડે સુનનેવાલે, બડે જાનનેવાલે હેં.﴿૧૧૫﴾ ઔર જો લોગ ઝમીન મેં હેં ઉનમેં સે બહુત સાર લોગોં કા[૨] કેહના અગર (માન લો કે) તુમ માનને લગે તો વો તુમકો (ભી) અલ્લાહ તઆલા કે રાસ્તે સે ગુમરાહ કર દેંગે, વો સબ લોગ તો ખ્યાલ (યાની વહમ) હી કે પીછે ચલતે હેં ઔર વો લોગ તો (ખ્યાલી) અંદાઝે (યાની અટકલ) હી લગાતે હેં.﴿૧૧૬﴾ યકીન રખો! તુમ્હારે રબ વહી સબસે ઝિયાદહ જાનતે હેં કે કોન ઉસકે રાસ્તે સે ભટક રહા હે ઔર વહી (અલ્લાહ તઆલા) ઉન લોગોં કો ભી પૂરી તરહ જાનતે હેં જો હિદાયત પર હેં.﴿૧૧૭﴾ અગર તુમ ઉસ (અલ્લાહ તઆલા) કે હુક્મોં પર ઇમાન રખતે હો તો હર ઉસ (હલાલ) જાનવર મેં સે ખાઓ જિસ પર (ઝબ્હ કરતે વક્ત) અલ્લાહ તઆલા કા નામ લિયા ગયા હો.﴿૧૧૮﴾

---

[૧] (દૂસરા તર્જુમા) એ'તેદાલ (બરાબરી).

[૨] દુનિયા મેં ઇસ વક્ત મેજોરિટી (ઝિયાદતી) ગુમરાહ લોગોં કી હેં.

وَمَا لَكُمْ اَلَّا تَأْكُلُوْا مِمَّا ذُكِرَ اسْمُ اللّٰهِ عَلَيْهِ وَقَدْ فَصَّلَ لَكُمْ مَّا حَرَّمَ عَلَيْكُمْ اِلَّا مَا اضْطُرِرْتُمْ اِلَيْهِ ؕ وَاِنَّ كَثِيْرًا لَّيُضِلُّوْنَ بِاَهْوَآئِهِمْ بِغَيْرِ عِلْمٍ ؕ اِنَّ رَبَّكَ هُوَ اَعْلَمُ بِالْمُعْتَدِيْنَ ﴿١١٩﴾ وَذَرُوْا ظَاهِرَ الْاِثْمِ وَبَاطِنَهٗ ؕ اِنَّ الَّذِيْنَ يَكْسِبُوْنَ الْاِثْمَ سَيُجْزَوْنَ بِمَا كَانُوْا يَقْتَرِفُوْنَ ﴿١٢٠﴾ وَلَا تَأْكُلُوْا مِمَّا لَمْ يُذْكَرِ اسْمُ اللّٰهِ عَلَيْهِ وَاِنَّهٗ لَفِسْقٌ ؕ وَاِنَّ الشَّيٰطِيْنَ لَيُوْحُوْنَ اِلٰٓى اَوْلِيٰٓئِهِمْ لِيُجَادِلُوْكُمْ ۚ وَاِنْ اَطَعْتُمُوْهُمْ اِنَّكُمْ لَمُشْرِكُوْنَ ﴿١٢١﴾ ع

اَوَمَنْ كَانَ مَيْتًا فَاَحْيَيْنٰهُ وَجَعَلْنَا لَهٗ نُوْرًا يَّمْشِيْ بِهٖ فِى النَّاسِ كَمَنْ مَّثَلُهٗ فِى الظُّلُمٰتِ لَيْسَ بِخَارِجٍ مِّنْهَا ؕ كَذٰلِكَ زُيِّنَ لِلْكٰفِرِيْنَ مَا كَانُوْا يَعْمَلُوْنَ ﴿١٢٢﴾

ઔર તુમ્હારે લિયે કયા રૂકાવટ હે કે જિસ જાનવર પર (ઝબ્હ કે વક્ત) અલ્લાહ તઆલા કા નામ લિયા ગયા હો તો ઉસ (જાનવર) મેં સે ભી ન ખાઓ? હાલાંકે ઉસ (અલ્લાહ તઆલા) ને તુમકો ઉન ચીઝોં કી તફસીલ બતલા દી હે જો તુમ્હારે લિયે હરામ કી હે; મગર યે કે તુમ જિનકે (ખાને કે) લિયે મજબૂર હો જાઓ[૧] ઔર યકીનન બહોત સારે લોગ (વો હેં જો) બગૈર કિસી ઇલ્મ કે (સિર્ફ) અપની ખ્વાહિશોં (ગલત ખ્યાલોં) કી બિના પર લોગોં કો ગુમરાહ કરતે ફિરતે હેં, યકીનન તુમ્હારે રબ હી હદ સે ગુઝરનેવાલોં કો ખૂબ (અચ્છી તરહ) જાનતે હેં.﴾૧૧૯﴿ ઔર તુમ ખુલા ગુનાહ ઔર છુપા હુવા ગુનાહ છોડ દો, યકીનન જો લોગ ગુનાહ કા કામ કરતે હેં અનકરીબ ઉનકો ઉનકે કિયે હુવે (ગુનાહોં) કી સઝા દી જાએગી.﴾૧૨૦﴿ ઔર જિન જાનવરોં પર (ઝબ્હ કરતે વક્ત) અલ્લાહ તઆલા કા નામ ન લિયા ગયા હો તુમ ઉનમેં સે ન ખાઓ ઔર વો (યાની ઉસકા ખાના) તો યકીનન ખુલ્લમખુલ્લા ગુનાહ હે, ઔર યકીનન શૈતાન અપને દોસ્તોં કે દિલોં મેં વસવસે ડાલતે રેહતે હેં; તાકે વો તુમસે (બેકાર) બહસ (યાની ઝગડા) કરેં ઔર અગર (માન લો કે) તુમને ઉનકા કેહના માના તો યકીનન તુમ ભી મુશરિક હો જાઓગે.﴾૧૨૧﴿

કયા ભલા જો શખ્સ મરા હુવા થા,[૨] સો હમને ઉસકો ઝિંદા કર દિયા[૩] ઔર હમને ઉસકો ઐસા નૂર અતા કિયા જિસકો લે કર લોગોં મેં ચલતા ફિરતા હે[૪] (કયા) વો ઉસ શખ્સ જૈસા હો સકતા હે જો (અલગ અલગ) અંધેરીયોં મેં (પડા હુવા) હો, વો ઉન (અંધેરીયોં) સે બાહર નિકલ નહીં સકતા, ઇસી તરહ કાફિરોં કો જો કામ વો કરતે હેં ઉનકી નઝર મેં વો ખુશનુમા કર દિયે ગએ હેં.[૫] ﴾૧૨૨﴿

---

[૧] તો વો હરામ ચીઝેં તુમ ઝરૂરત કે મુતાબિક વાપર સકતે હો.

[૨] યાની ગુમરાહ થા. (બાકી હાશીયહ અગલે સફહે પર) ➲

وَ كَذٰلِكَ جَعَلۡنَا فِىۡ كُلِّ قَرۡيَةٍ اَكٰبِرَ مُجۡرِمِيۡهَا لِيَمۡكُرُوۡا فِيۡهَا ؕ وَمَا يَمۡكُرُوۡنَ اِلَّا بِاَنۡفُسِهِمۡ وَمَا يَشۡعُرُوۡنَ ﴿۱۲۳﴾ وَاِذَا جَآءَتۡهُمۡ اٰيَةٌ قَالُوۡا لَنۡ نُّؤۡمِنَ حَتّٰى نُؤۡتٰى مِثۡلَ مَاۤ اُوۡتِىَ رُسُلُ اللّٰهِ ؔؕ اَللّٰهُ اَعۡلَمُ حَيۡثُ يَجۡعَلُ رِسَالَتَهٗ ؕ سَيُصِيۡبُ الَّذِيۡنَ اَجۡرَمُوۡا صَغَارٌ عِنۡدَ اللّٰهِ وَعَذَابٌ شَدِيۡدٌۢ بِمَا كَانُوۡا يَمۡكُرُوۡنَ ﴿۱۲۴﴾ فَمَنۡ يُّرِدِ اللّٰهُ اَنۡ يَّهۡدِيَهٗ يَشۡرَحۡ صَدۡرَهٗ لِلۡاِسۡلَامِ ۚ وَمَنۡ يُّرِدۡ اَنۡ يُّضِلَّهٗ يَجۡعَلۡ صَدۡرَهٗ ضَيِّقًا حَرَجًا كَاَنَّمَا يَصَّعَّدُ فِى السَّمَآءِ ؕ

ઔર ઇસી તરહ[૧] હમને હર બસ્તી મેં ઉસકે મુજરિમોં કો સરદાર બના દિયે;[૨] તાકે વો ઉસ (બસ્તી) મેં (ઇમાનવાલોં કે ખિલાફ) સાઝિશેં કિયા કરેં ઔર વો જો સાઝિશેં કરતે હેં વો ઉનકે અપને હી ખિલાફ પડતી હેં ઔર વો સોચતે હી નહીં.﴿૧૨૩﴾ ઔર જબ ઉન (મક્કાવાલોં) કે પાસ (કુર્આન કી) કોઇ આયત આતી હે તો વો (યૂં) કેહતે હેં: હમ તો ઉસ વક્ત તક હરગિઝ ઇમાન નહીં લાએંગે જબ તક હમકો ઐસી ચીઝ ન દી જાવે જૈસી અલ્લાહ તઆલા કે રસૂલોં કો દી જા ચુકી હે,[૩] અલ્લાહ તઆલા ખૂબ અચ્છી તરહ જાનતે હેં કે વો અપની રિસાલત કિસકો દેવેં,[૪] અનકરીબ (ઇસ તરહ કે) મુજરિમોં કો વો જો સાઝિશેં કરતે થે ઉસકે બદલે મેં અલ્લાહ તઆલા કે યહાં રૂસ્વાઇ ઔર સખ્ત અઝાબ હોગા. ﴿૧૨૪﴾ સો જિસ શખ્સ કો અલ્લાહ તઆલા હિદાયત પર લાના ચાહતે હેં ઉસકે સીને કો ઇસ્લામ કે લિયે ખોલ દેતે હેં, ઔર જિસકો (ઉસકી ઝિદ કી વજહ સે) ગુમરાહ કરના ચાહતે હેં તો ઉસકે સીને કો બહોત હી ઝિયાદહ તંગ કર દેતે હેં, (ઔર ઉસકો ઇમાન લાના ઐસા ભારી લગતા હે) જૈસે ઉસે ઝબરદસ્તી આસમાન પર ચઢના પડ રહા હો,

---

 [૩] યાની મુસલમાન બના દિયા.

[૪] યાની નૂર કી બરકત સે ગુમરાહી સે મહફૂઝ રેહતા હે, ઔર ખૂદ ભી ઇસ્લામી ઝિંદગી ગુઝારે ઔર દૂસરોં કે સાથ ઇસ્લામી તરીકે સે બરતાવ કરે. દૂસરોં કો ઉસકે ઇમાની નૂર સે ફ઼ાયદા પહોંચાએ.

[૫] યાની કાફિરોં કી સોચ મેં કુફ્ર અચ્છી ચીઝ હે. (દૂસરા તર્જુમા) ઇસી તરહ ખૂબસૂરત (ભલા) દિખાયા હે કાફિરોં કો જો કામ વો કર રહે હેં.

ઇસ સફ્ફે કા:

[૧] યાની જિસ તરહ મક્કા કે બડે લોગ સાઝિશેં (પ્લાનીંગ) કર રહે હેં ઇસી તરહ.

[૨] (દૂસરા તર્જુમા) ઔર જિસ તરહ મક્કા કે બડે લોગ જુર્મ કર રહે હેં ઇસી તરહ હમને હર બસ્તી મેં ઉસ બસ્તી કે સરદારોં હી કો (દુશ્મન ઓર) મુજરિમ બના દિયા.

[૩] યાની ખૂદ હમ પર વહી નાઝિલ હો, ફરિશ્તા આવે. [૪] (દૂસરા તર્જુમા) અલ્લાહ તઆલા હી અપને પૈગામ ભેજને કી જગા (ઔર મોકે) કો અચ્છી તરહ જાનતે હેં.

كَذٰلِكَ يَجۡعَلُ اللّٰهُ الرِّجۡسَ عَلَى الَّذِيۡنَ لَا يُؤۡمِنُوۡنَ ﴿۱۲۵﴾ وَهٰذَا صِرَاطُ رَبِّكَ مُسۡتَقِيۡمًا ؕ قَدۡ فَصَّلۡنَا الۡاٰيٰتِ لِقَوۡمٍ يَّذَّكَّرُوۡنَ ﴿۱۲۶﴾ لَهُمۡ دَارُ السَّلٰمِ عِنۡدَ رَبِّهِمۡ وَهُوَ وَلِيُّهُمۡ بِمَا كَانُوۡا يَعۡمَلُوۡنَ ﴿۱۲۷﴾ وَيَوۡمَ يَحۡشُرُهُمۡ جَمِيۡعًا ۚ يٰمَعۡشَرَ الۡجِنِّ قَدِ اسۡتَكۡثَرۡتُمۡ مِّنَ الۡاِنۡسِ ۚ وَقَالَ اَوۡلِيٰٓؤُهُمۡ مِّنَ الۡاِنۡسِ رَبَّنَا اسۡتَمۡتَعَ بَعۡضُنَا بِبَعۡضٍ وَّبَلَغۡنَاۤ اَجَلَنَا الَّذِىۡۤ اَجَّلۡتَ لَنَا ؕ قَالَ النَّارُ مَثۡوٰٮكُمۡ خٰلِدِيۡنَ فِيۡهَاۤ اِلَّا مَا شَآءَ اللّٰهُ ؕ اِنَّ رَبَّكَ حَكِيۡمٌ عَلِيۡمٌ ﴿۱۲۸﴾

ઇસી તરહ અલ્લાહ તઆલા ઇમાન ન લાનેવાલોં પર અઝાબ ડાલેંગે.[૧] ﴾૧૨૫﴿ ઔર યે (ઇસ્લામ હી) તુમ્હારે રબ કા (બતાયા હુવા) સીધા રાસ્તા હે, પક્કી બાત હે કે નસીહત કબૂલ કરનેવાલોં કે લિયે હમને આયતોં કો સાફ સાફ બયાન કર દિયા હે.﴾૧૨૬﴿ જો (નેક) અમલ વો કરતે હેં ઉસકી વજહ સે ઉનકે લિયે ઉનકે રબ કે પાસ સલામતી કા ઘર હે,[૨] ઔર વહી (અલ્લાહ તઆલા) ઉનકે મદદગાર હેં.﴾૧૨૭﴿ ઔર ((ઉસ કયામત કે દિન કો યાદ રખો) જિસ દિન વો (અલ્લાહ તઆલા) ઇન સબ (મખ્લૂક) કો જમા કરેંગે (ઔર અલ્લાહ તઆલા સબસે ફરમાએંગે) એ જિન્નાત કી જમાઅત! તુમને બહોત સારે ઇન્સાનોં કો (ગુમરાહ કર કે) અપના બના લિયા થા ઔર ઇન્સાનોં મેં સે ઉન (જિન્નાત) કે દોસ્ત બોલેંગેઃ એ હમારે રબ! (દુનિયા મેં) હમને (આપસ મેં) એક દૂસરે સે ફાયદા હાસિલ કર લિયા, ઔર (અખીર મેં) આપને હમારે લિયે જો વક્ત (કયામત કા) નક્કી કિયા થા (અબ) હમ અપને ઉસ વક્ત પર પહોંચ ગએ હેં,[૩] વો (અલ્લાહ તઆલા) ફરમાએંગે કેઃ (જહન્નમ કી) આગ તુમ સબકા ઠિકાના હે, ઉસમેં તુમ સબ હમેશા રહોગે; મગર અલ્લાહ તઆલા જો ચાહે,[૪] યકીનન તુમ્હારે રબ બડી હિકમતવાલે હેં, (હર ચીઝ કો) અચ્છી તરહ જાનનેવાલે હેં.﴾૧૨૮﴿

---

[૧] 'الرِّجۡسَ' કા દૂસરા મતલબ શૈતાન હે; યાની ઇમાન ન લાનેવાલોં પર અલ્લાહ તઆલા શૈતાન મુસલ્લત ફરમાતે (લગા દેતે) હેં.

[૨] હર મેહનત ઔર મુસીબત સે સલામત ઘર જન્નત હે. ''સલામ'' અલ્લાહ તઆલા કે પાક નામોં મેં સે હે, યાની અલ્લાહ તઆલા જો ઘર દેંગે વો અમન, સલામતીવાલા હી હોગા.

[૩] યાની કયામત આ ગઇ.

[૪] જિસકો અલ્લાહ તઆલા જહન્નમ સે નિકાલના ચાહેંગે વો સલામત રહેગા.

وَكَذٰلِكَ نُوَلِّيْ بَعْضَ الظّٰلِمِيْنَ بَعْضًاۢ بِمَا كَانُوْا يَكْسِبُوْنَ۝١٢٩ ع

يٰمَعْشَرَ الْجِنِّ وَالْاِنْسِ اَلَمْ يَاْتِكُمْ رُسُلٌ مِّنْكُمْ يَقُصُّوْنَ عَلَيْكُمْ اٰيٰتِيْ وَيُنْذِرُوْنَكُمْ لِقَآءَ يَوْمِكُمْ هٰذَا ؕ قَالُوْا شَهِدْنَا عَلٰۤى اَنْفُسِنَا وَغَرَّتْهُمُ الْحَيٰوةُ الدُّنْيَا وَشَهِدُوْا عَلٰۤى اَنْفُسِهِمْ اَنَّهُمْ كَانُوْا كٰفِرِيْنَ۝١٣٠ ذٰلِكَ اَنْ لَّمْ يَكُنْ رَّبُّكَ مُهْلِكَ الْقُرٰى بِظُلْمٍ وَّاَهْلُهَا غٰفِلُوْنَ۝١٣١ وَلِكُلٍّ دَرَجٰتٌ مِّمَّا عَمِلُوْا ؕ وَمَا رَبُّكَ بِغَافِلٍ عَمَّا يَعْمَلُوْنَ۝١٣٢ وَرَبُّكَ الْغَنِيُّ ذُو الرَّحْمَةِ ؕ اِنْ يَّشَاْ يُذْهِبْكُمْ وَيَسْتَخْلِفْ مِنْۢ بَعْدِكُمْ مَّا يَشَآءُ كَمَاۤ اَنْشَاَكُمْ مِّنْ ذُرِّيَّةِ قَوْمٍ اٰخَرِيْنَ۝١٣٣

ઔર ઈસી તરહ[૧] કુછ ઝાલિમોં કો હમ (દૂસરે) કુછ કે સાથ (જહન્નમ મેં) ઉનકી ઉસ કમાઈ કી વજહ સે જો વો કિયા કરતે થે સાથ મિલા દેંગે.[૨] ﴾૧૨૯﴿

એ જિન્નાત ઔર ઈન્સાન કી જમાઅત! કયા તુમ્હારે પાસ (ખૂદ) તુમ હી મેં સે ઐસે રસૂલ નહીં આએ થે જો તુમકો મેરી આયતેં પઢ પઢ કર સુનાતે હોં ઔર તુમકો તુમ્હારે ઈસ (કયામત કે) દિન કે પેશ આને સે ડરાતે હોં, તો વો (સબ મિલ કર) કહેંગે: હમને અપને ગુનાહ કા ઈકરાર કર લિયા હે[૩] ઔર (હકીકત મેં) ઉનકો દુનિયા કી ઝિંદગી ને ધોકે મેં ડાલ દિયા થા ઔર વો ખૂદ અપને ખિલાફ ઈકરાર કરેંગે કે વો કાફિર થે.﴾૧૩૦﴿ યે (નબિયોં કો જો ભેજા જાતા રહા વો) ઈસ લિયે કે તુમ્હારા રબ ઐસા નહીં થા કે વો બસ્તીવાલોં કો (ઉનકે) ઝુલ્મ કી વજહ સે હલાક કર દેવે ઔર વહાં કે લોગોં કો (હુક્મે ઈલાહી કી) ખબર ભી ન હો.﴾૧૩૧﴿ ઔર હર તરહ કે લોગોં કો ઉનકે અમલ કે હિસાબ સે દરજે મિલેંગે, ઔર જો કામ ભી વો લોગ કર રહે હેં ઉનસે તુમ્હારે રબ બેખબર નહીં હેં.﴾૧૩૨﴿ ઔર તુમ્હારે રબ તો બેનિયાઝ હેં, (બડી) રહમતવાલે હેં, અગર વો ચાહેં તો તુમ સબકો (દુનિયા સે) લે જાવેં (યાની ખત્મ કર દેવેં) ઔર તુમ્હારે બાદ જિસકો ચાહેં તુમ્હારી જગા લે આવેં જૈસા તુમકો દૂસરી કોમ કી અવલાદ સે પૈદા કિયા થા. ﴾૧૩૩﴿

---

[૧] યાની જિસ તરહ દુનિયા મેં સબ ગુમરાહોં કા આપસ મેં એક દૂસરે કે સાથ કોન્ટેકટ થા ઈસી તરહ.

[૨] (દૂસરા તર્જુમા) (જિસ તરહ કાફિરોં કી ઝિદ કી વજહ સે ઉન પર શૈતાન મુસલ્લત કિયા ગયા હે) ઈસી તરહ હમ ઝાલિમોં કો એક દૂસરે પર ઉનકે આ'માલ કી વજહ સે મુસલ્લત કર દેંગે.

[૩] (દૂસરા તર્જુમા) હમ અપને ખિલાફ ખૂદ ગવાહી દેતે હેં.

إِنَّ مَا تُوعَدُونَ لَآتٍ ۖ وَمَآ أَنتُم بِمُعْجِزِينَ ﴿١٣٤﴾ قُلْ يَـٰقَوْمِ ٱعْمَلُوا۟ عَلَىٰ مَكَانَتِكُمْ إِنِّى عَامِلٌ ۖ فَسَوْفَ تَعْلَمُونَ مَن تَكُونُ لَهُۥ عَـٰقِبَةُ ٱلدَّارِ ۗ إِنَّهُۥ لَا يُفْلِحُ ٱلظَّـٰلِمُونَ ﴿١٣٥﴾ وَجَعَلُوا۟ لِلَّهِ مِمَّا ذَرَأَ مِنَ ٱلْحَرْثِ وَٱلْأَنْعَـٰمِ نَصِيبًا فَقَالُوا۟ هَـٰذَا لِلَّهِ بِزَعْمِهِمْ وَهَـٰذَا لِشُرَكَآئِنَا ۖ فَمَا كَانَ لِشُرَكَآئِهِمْ فَلَا يَصِلُ إِلَى ٱللَّهِ ۖ وَمَا كَانَ لِلَّهِ فَهُوَ يَصِلُ إِلَىٰ شُرَكَآئِهِمْ ۗ سَآءَ مَا يَحْكُمُونَ ﴿١٣٦﴾ وَكَذَٰلِكَ زَيَّنَ لِكَثِيرٍ مِّنَ ٱلْمُشْرِكِينَ قَتْلَ أَوْلَـٰدِهِمْ شُرَكَآؤُهُمْ لِيُرْدُوهُمْ وَلِيَلْبِسُوا۟ عَلَيْهِمْ دِينَهُمْ ۖ وَلَوْ شَآءَ ٱللَّهُ مَا فَعَلُوهُ ۖ فَذَرْهُمْ وَمَا يَفْتَرُونَ ﴿١٣٧﴾

યકીન રખો જિસકા તુમસે વાદા કિયા ગયા હે વો (અઝાબ) આને હી વાલા હે ઔર તુમ આજિઝ કર દેને કી તાકત નહીં રખતે.﴿૧૩૪﴾ (એ નબી!) તુમ કેહ દોઃ એ મેરી કોમ! તુમ અપની જગા (અપને તરીકે કે મુતાબિક) અમલ કરતે રહો, મેં ભી (અપને તરીકે કે મુતાબિક અપના) કામ કર રહા હૂં, સો અનકરીબ તુમકો મા'લૂમ હો જાએગા કે દુનિયા કા અંજામ કિસકે હક્ક મેં (અચ્છા) હોતા હે, યકીનન ઝાલિમ લોગ કામિયાબી પાતે નહીં હેં.﴿૧૩૫﴾ ઔર ઉસ (અલ્લાહ તઆલા) ને જો ખેતી ઔર જાનવર પૈદા કિયે હેં ઉનમેં સે ઉન કાફિરોં ને અલ્લાહ તઆલા કા એક હિસ્સા નક્કી કર દિયા, ફિર અપને (ગલત) ખ્યાલ સે યે કેહતે હેં કેઃ ઇતના (હિસ્સા) અલ્લાહ તઆલા કા હે ઔર ઇતના (હિસ્સા) હમારે મુકર્રર કિયે હુવે મા'બૂદોં કા હે,[૧] ફિર જો હિસ્સા ઉનકે મા'બૂદોં કા હોતા હે સો વો તો અલ્લાહ તઆલા કે પાસ (કભી) નહીં પહોંચતા ઔર જો હિસ્સા અલ્લાહ તઆલા કે લિયે હોતા હે સો ઉનકે મા'બૂદોં કી તરફ પહોંચ જાતા હે, કૈસા બુરા વો લોગ ફેસ્લા કરતે હેં?﴿૧૩૬﴾ ઔર ઇસી તરહ બહોત સે મુશરિકોં કો ઉનકે મા'બૂદોં (યાની શૈતાનોં) ને સમજા રખા હે,[૨] કે અપની અવલાદ કો કત્લ કરના અચ્છા કામ હે; તાકે વો ઉન (મુશરિકોં) કો (દુનિયા ઔર આખિરત મેં) બિલ્કુલ હલાક કર ડાલેં ઔર તાકે ઉન પર ઉનકે દીન કો મુશતબહ કર દેવેં,[૩] ઔર અગર અલ્લાહ તઆલા ચાહતે તો વો ઇસ તરહ કે કામ ન કરતે, લિહાઝા જો જૂઠ વો ઘડતે હેં ઉસી મેં ઉનકો છોડ દીજીયે.﴿૧૩૭﴾

---

[૧] યાની જિનકો હમને અલ્લાહ તઆલા કે સાથ (ઇબાદત મેં) શરીક કર રખા હે ઉનકા.

[૨] (દૂસરા તર્જુમા) દિલ મેં બિઠા રખા હે.

[૩] યાની જો દીન કી બાત નહીં હે વો ઉનકો દીન કી બાત સમજા દેવે. (દૂસરા તર્જુમા) ઉનકે દીન કે બારે મેં ઉન પર ગડબડી (મુગાલતા) ડાલ દેવે.

وَقَالُوا هَٰذِهِ أَنْعَامٌ وَحَرْثٌ حِجْرٌ لَا يَطْعَمُهَا إِلَّا مَنْ نَشَاءُ بِزَعْمِهِمْ وَأَنْعَامٌ حُرِّمَتْ ظُهُورُهَا وَأَنْعَامٌ لَا يَذْكُرُونَ اسْمَ اللَّهِ عَلَيْهَا افْتِرَاءً عَلَيْهِ ۚ سَيَجْزِيهِمْ بِمَا كَانُوا يَفْتَرُونَ ﴿١٣٨﴾ وَقَالُوا مَا فِي بُطُونِ هَٰذِهِ الْأَنْعَامِ خَالِصَةٌ لِذُكُورِنَا وَمُحَرَّمٌ عَلَىٰ أَزْوَاجِنَا ۖ وَإِنْ يَكُنْ مَيْتَةً فَهُمْ فِيهِ شُرَكَاءُ ۚ سَيَجْزِيهِمْ وَصْفَهُمْ ۚ إِنَّهُ حَكِيمٌ عَلِيمٌ ﴿١٣٩﴾ قَدْ خَسِرَ الَّذِينَ قَتَلُوا أَوْلَادَهُمْ سَفَهًا بِغَيْرِ عِلْمٍ وَحَرَّمُوا مَا رَزَقَهُمُ اللَّهُ افْتِرَاءً عَلَى اللَّهِ ۚ قَدْ ضَلُّوا وَمَا كَانُوا مُهْتَدِينَ ﴿١٤٠﴾

ઔર વો (મુશરિક લોગ) કેહને લગેઃ યે (ખાસ તરહ કે) જાનવર ઔર ખેતી નાજાઇઝ હે,[૧] ઉનકા ખ્યાલ હે કે જિનકો હમ ચાહેં ઉસકે સિવા કોઇ ઉનકો નહીં ખા સકતા, ઔર કુછ (ખાસ તરહ કે) જાનવર હેં કે જિનકી પીઠ પર સવાર હોના હરામ કરાર દિયા ગયા હે, ઔર કુછ (ખાસ તરહ કે) જાનવર હેં કે જિન પર વો અલ્લાહ તઆલા કા નામ નહીં લેતે,[૨] (યે સબ મનઘડત બાતેં) ઉન (અલ્લાહ તઆલા) પર બોહતાન બાંધ કર (કેહતે હેં) વો (અલ્લાહ તઆલા) અનકરીબ જો બોહતાન વો બાંધતે થે ઉનકા બદલા દેંગે.﴿૧૩૮﴾ ઔર વો (મુશરિક લોગ યે બાત ભી) કેહતે હેં કેઃ ઇન (ખાસ) જાનવરોં કે પેટોં મેં જો (બચ્ચે) હેં વો તો હમારે મર્દોં કે લિયે ખાસ (હલાલ) હે ઔર (ઉસકા ખાના) હમારી ઔરતોં પર હરામ હે ઔર અગર વો (બચ્ચા) મરા હુવા (પૈદા) હો તો વો (મર્દ ઔર ઔરત) સબ ઉસ (ખાને) મેં બરાબર શરીક હો જાવેં, અનકરીબ વો (અલ્લાહ તઆલા) ઉનકો ઉનકી (ગલત) બયાન કી હુઇ બાતોં કી સઝા દેંગે, યકીનન વો (અલ્લાહ તઆલા) બડી હિકમતવાલે હેં, બડે જાનનેવાલે હેં.﴿૧૩૯﴾ પક્કી બાત હે કે વો લોગ બડે નુકસાન મેં પડ ગએ હેં, જિન્હોંને અપની અવલાદ કો બેવકૂફી સે બગૈર સમજે હુવે કત્લ કર દિયા ઔર જો (હલાલ) રોઝી અલ્લાહ તઆલા ને ઉનકો દી હે ઉસકો અલ્લાહ તઆલા પર બોહતાન બાંધ કર હરામ કર લિયા હે, પક્કી બાત યે હે કે વો (ખૂદ) ગુમરાહ હો ગએ હેં, ઔર સીધે રાસ્તે પર આએ હી નહીં હેં.﴿૧૪૦﴾

---

[૧] યાની ઉનકા વાપરના હર શખ્સ કે લિયે જાઇઝ નહીં હે.

[૨] યાની કુછ જાનવરોં કે બારે મેં કાફિરોં કે યહાં યે નક્કી થા કે ઉસકો ઝબ્હ કરતે વક્ત, ઉનકા ગોશ્ત ખાતે વક્ત, ઉન પર સવારી કરતે વક્ત ઉનકા દૂધ નિકાલતે વક્ત અલ્લાહ તઆલા કા નામ નહીં લે સકતે કે મુર્તીયોં કી ચીઝોં મેં અલ્લાહ તઆલા કી ભાગેદારી ન હો જાવે.

وَهُوَ الَّذِيٓ اَنْشَاَ جَنّٰتٍ مَّعْرُوْشٰتٍ وَّغَيْرَ مَعْرُوْشٰتٍ وَّالنَّخْلَ وَالزَّرْعَ مُخْتَلِفًا اُكُلُهٗ وَالزَّيْتُوْنَ وَالرُّمَّانَ مُتَشَابِهًا وَّغَيْرَ مُتَشَابِهٍ ؕ كُلُوْا مِنْ ثَمَرِهٖٓ اِذَآ اَثْمَرَ وَاٰتُوْا حَقَّهٗ يَوْمَ حَصَادِهٖ ۖ وَلَا تُسْرِفُوْا ؕ اِنَّهٗ لَا يُحِبُّ الْمُسْرِفِيْنَ ﴿١٤١﴾ وَمِنَ الْاَنْعَامِ حَمُوْلَةً وَّفَرْشًا ؕ كُلُوْا مِمَّا رَزَقَكُمُ اللّٰهُ وَلَا تَتَّبِعُوْا خُطُوٰتِ الشَّيْطٰنِ ؕ اِنَّهٗ لَكُمْ عَدُوٌّ مُّبِيْنٌ ﴿١٤٢﴾ ثَمٰنِيَةَ اَزْوَاجٍ ۚ مِنَ الضَّاْنِ اثْنَيْنِ وَمِنَ الْمَعْزِ اثْنَيْنِ ؕ قُلْ ءٰٓالذَّكَرَيْنِ حَرَّمَ اَمِ الْاُنْثَيَيْنِ اَمَّا اشْتَمَلَتْ عَلَيْهِ اَرْحَامُ الْاُنْثَيَيْنِ ؕ نَبِّـُٔوْنِيْ بِعِلْمٍ اِنْ كُنْتُمْ صٰدِقِيْنَ ﴿١٤٣﴾

ઔર વહી (અલ્લાહ તઆલા) હે જિસને બાગ (યાની વાડી) પૈદા કિયે, (ઉનમેં સે કુછ એસે બેલવાલે હેં) જો સહારોં સે ઉપર ચઢાયે જાતે હેં ઔર (કુછ એસે ભી હેં) જો સહારોં સે (ટટ્ટી પર) ચઢાયે નહીં જાતે ઔર ખજૂર કે પેડ ઔર ખેતી (ભી પૈદા કી), ઉન સબકે ફલ (ઔર સ્વાદ) અલગ અલગ તરહ કે હેં (અલ્લાહ તઆલા હી ને પૈદા કિયે)[૧] ઔર ઝૈતૂન ઔર અનાર (પૈદા કિયે) જો એક દૂસરે સે (સૂરત, શકલ ઔર સ્વાદ મેં) મિલતે જુલતે ભી હેં, ઔર એક દૂસરે સે અલગ અલગ ભી હેં, જબ વો ફલ નિકલ આવે તબ ઉસકે ફલોં કો ખાઓ ઔર જિસ દિન તુમ ઉનકો કાટો (તબ) ઉસકા (નક્કી) હક્ક અદા કરો, ઔર તુમ ફુઝૂલખર્ચી મત કરો, યકીનન વો (અલ્લાહ તઆલા) ફુઝૂલખર્ચી કરનેવાલોં કો પસંદ નહીં કરતે.﴿૧૪૧﴾ ઔર જાનવરોં મેં સે કુછ તો વો (પૈદા કિયે) હેં જો બોજ ઉઠાતે હેં,[૨] ઔર (કુછ જાનવર એસે હેં) જો ઝમીન સે લગે હુવે હેં,[૩] અલ્લાહ તઆલા ને તુમકો જો રોઝી દી ઉસમેં સે તુમ ખાઓ ઔર તુમ શૈતાન કે કદમોં પર મત ચલો, યકીન રખો કે વો (શૈતાન) તો તુમ્હારા ખુલ્લમ ખુલ્લા દુશ્મન હે.﴿૧૪૨﴾ ઉસ (અલ્લાહ તઆલા) ને આઠ નર માદા (યાની જોડે) પૈદા કિયે હેં, દો (નર, માદા) ઘેંટોં કી નસલ સે ઔર દો બકરિયોં મેં સે, તુમ (ઉનસે) પૂછો કે કયા ઉસ (અલ્લાહ તઆલા) ને દોનોં નરોં કો હરામ કિયા હે યા દોનોં માદા કો (હરામ કિયા હે) યા ઉસ (બચ્ચે) કો (હરામ કિયા હે) જો દોનોં માદા કે પેટ મેં મૌજૂદ હેં? અગર તુમ સચ્ચે હો તો સહીહ (યાની ઇલ્મી) દલીલ સે મુજકો જવાબ દો.﴿૧૪૩﴾

[૧] (દૂસરા તર્જુમા) જિનમેં ખાને કી ચીઝેં અલગ અલગ (તરીકે) કી હાસિલ હોતી હેં.

[૨] યાની ઉંચે કદ કે હેં, સામાન ઉઠાને કે કામ આતે હેં.

[૩] યાની છોટે કદ કે હેં.

وَمِنَ الْاِبِلِ اثْنَيْنِ وَمِنَ الْبَقَرِ اثْنَيْنِ ؕ قُلْ ءٰٓالذَّكَرَيْنِ حَرَّمَ اَمِ الْاُنْثَيَيْنِ اَمَّا اشْتَمَلَتْ عَلَيْهِ اَرْحَامُ الْاُنْثَيَيْنِ ؕ اَمْ كُنْتُمْ شُهَدَآءَ اِذْ وَصّٰىكُمُ اللّٰهُ بِهٰذَا ۚ فَمَنْ اَظْلَمُ مِمَّنِ افْتَرٰى عَلَى اللّٰهِ كَذِبًا لِّيُضِلَّ النَّاسَ بِغَيْرِ عِلْمٍ ؕ اِنَّ اللّٰهَ لَا يَهْدِى الْقَوْمَ الظّٰلِمِيْنَ ﴿١٤٤﴾ قُلْ لَّآ اَجِدُ فِىْ مَآ اُوْحِىَ اِلَىَّ مُحَرَّمًا عَلٰى طَاعِمٍ يَّطْعَمُهٗۤ اِلَّاۤ اَنْ يَّكُوْنَ مَيْتَةً اَوْ دَمًا مَّسْفُوْحًا اَوْ لَحْمَ خِنْزِيْرٍ فَاِنَّهٗ رِجْسٌ اَوْ فِسْقًا اُهِلَّ لِغَيْرِ اللّٰهِ بِهٖ ۚ فَمَنِ اضْطُرَّ غَيْرَ بَاغٍ وَّلَا عَادٍ فَاِنَّ رَبَّكَ غَفُوْرٌ رَّحِيْمٌ ﴿١٤٥﴾

ઔર (ઇસી તરહ) ઉંટ મેં સે દો (કિસ્મ: નર, માદા પૈદા કિયે) ઔર ગાય મેં સે (ભી) દો (નર, માદા પૈદા કિયે) તુમ (ઉનસે) પૂછો કે કયા (અલ્લાહ તઆલા ને) દો નર કો હરામ કિયા હે યા દો માદા કો (હરામ કિયા હે) યા ઉસ (બચ્ચે) કો હરામ કિયા હે જિસકો દોનોં માદા અપને પેટ મેં લિયે હુવે હોં? જબ અલ્લાહ તઆલા ને તુમકો ઉન (કે હરામ હોને) કા હુક્મ દિયા થા તબ તુમ ખૂદ (વહાં) મૌજૂદ થે? ફિર જો શખ્સ અલ્લાહ તઆલા પર જૂઠી તોહમત બાંધે ઉસસે બડા ઝાલિમ કોન હોગા? તાકે બગૈર (ઇલ્મી) તહકીક કે લોગોં કો ગુમરાહ કર દે, યકીનન અલ્લાહ તઆલા ઝુલ્મ કરનેવાલી કોમ કો હિદાયત નહીં દેતે.﴾૧૪૪﴿

(એ નબી!) તુમ કેહ દો: જો હુકમ મુજ પર વહી કે ઝરિયે નાઝિલ હુવે હેં ઉનમેં કોઇ ઐસી ચીઝ કે ઉસકો ખાના કિસી ખાનેવાલે કે લિયે હરામ કિયા ગયા હો મેં તો નહીં પાતા;[૧] મગર યે કે મુરદાર હો યા બેહતા હુવા ખૂન હો યા સુવ્વર કા ગોશ્ત હો, સો વો તો બિલ્કુલ નાપાક હે યા વો જાનવર જો નાફરમાની કા ઝરિયા હો જિસ પર અલ્લાહ તઆલા કે સિવા કા નામ લિયા ગયા હો, સો જો શખ્સ (ઉનમેં સે કિસી ભી ચીઝ કે ખાને પર) મજબૂર હો જાવે જબ કે મઝા લેના ન હો, ઔર ઝરૂરત સે ઝિયાદહ ઇસ્તિઅમાલ કરનેવાલા ન હો તો યકીનન તુમ્હારે રબ બહોત ઝિયાદહ બખ્શનેવાલે, સબસે બડે રહમ કરનેવાલે હેં.﴾૧૪૫﴿

---

[૧] જિન ચીઝોં કો તુમને અપની મરઝી સે હરામ ઠેહરા રખા હે મેરે પર નાઝિલ હોનેવાલી વહી મેં વો હરામ નહીં હેં.

وَعَلَى الَّذِيْنَ هَادُوْا حَرَّمْنَا كُلَّ ذِيْ ظُفُرٍ ۚ وَمِنَ الْبَقَرِ وَالْغَنَمِ حَرَّمْنَا عَلَيْهِمْ شُحُوْمَهُمَآ اِلَّا مَا حَمَلَتْ ظُهُوْرُهُمَآ اَوِ الْحَوَايَآ اَوْ مَا اخْتَلَطَ بِعَظْمٍ ؕ ذٰلِكَ جَزَيْنٰهُمْ بِبَغْيِهِمْ ۖ وَاِنَّا لَصٰدِقُوْنَ ۝١٤٦ فَاِنْ كَذَّبُوْكَ فَقُلْ رَّبُّكُمْ ذُوْ رَحْمَةٍ وَّاسِعَةٍ ۚ وَلَا يُرَدُّ بَاْسُهٗ عَنِ الْقَوْمِ الْمُجْرِمِيْنَ ۝١٤٧ سَيَقُوْلُ الَّذِيْنَ اَشْرَكُوْا لَوْ شَآءَ اللّٰهُ مَآ اَشْرَكْنَا وَلَآ اٰبَآؤُنَا وَلَا حَرَّمْنَا مِنْ شَيْءٍ ؕ كَذٰلِكَ كَذَّبَ الَّذِيْنَ مِنْ قَبْلِهِمْ حَتّٰى ذَاقُوْا بَاْسَنَا ؕ قُلْ هَلْ عِنْدَكُمْ مِّنْ عِلْمٍ فَتُخْرِجُوْهُ لَنَا ؕ اِنْ تَتَّبِعُوْنَ اِلَّا الظَّنَّ وَاِنْ اَنْتُمْ اِلَّا تَخْرُصُوْنَ ۝١٤٨ قُلْ فَلِلّٰهِ الْحُجَّةُ الْبَالِغَةُ ۚ فَلَوْ شَآءَ لَهَدٰىكُمْ اَجْمَعِيْنَ ۝١٤٩

ઔર યહૂદીયોં પર હમને તમામ નાખૂનવાલે જાનવર હરામ કર દિયે થે, ઔર ગાય ઔર બકરી મેં સે ઉનકી ચરબીયાં હમને ઉન (યહૂદીયોં) પર હરામ કર દી થી; મગર જો (ચરબી) ઉન દોનોં (ગાય, બકરી) કી પીઠ યા આંતડીયોં પર લગી હુઇ હો યા જો (ચરબી) હડ્ડી કે સાથ મિલી હુઇ હો (ઉસકા ઇસ્તિઅમાલ હલાલ થા), યે ઉનકી શરારત કી વજહ સે હમને ઉનકો સઝા દી, ઔર યકીનન હમ તો સચ્ચે હી હૈં.﴾૧૪૬﴿ સો અગર વો તુમકો ઝુઠલાવેં તો કેહ દો કેઃ તુમ્હારે રબ બડી વસીઅ્ રહમતવાલે હૈં, ઔર ઉસકા અઝાબ મુજરિમ કોમ સે ટલનેવાલા નહીં હે.﴾૧૪૭﴿ અનકરીબ મુશરિક લોગ કહેંગે કેઃ અગર અલ્લાહ તઆલા ચાહતે તો ન હમ શિર્ક કરતે ઔર ન હમારે બાપ દાદા (શિર્ક કરતે) ઔર ન હી હમ કિસી ચીઝ કો હરામ કરાર દેતે, ઉનસે પેહલે લોગોં ને (ભી) ઇસી તરહ જુઠલાયા થા, યહાં તક કે ઉન્હોંને હમારે અઝાબ કા મઝા ચખ લિયા (એ નબી!) તુમ કેહ દોઃ કયા તુમ્હારે પાસ કોઇ ઇલ્મ (યાની દલીલ) હે તો હમકો નિકાલ કર કે દિખાઓ?[૧] તુમ તો ગુમાન (યાની ખાલી અટકલ) પર હી ચલતે હો, ઔર તુમ તો વહમી અંદાઝે હી લગાતે રેહતે હો.[૨] ﴾૧૪૮﴿ (એ નબી!) તુમ કેહ દો કેઃ પસ પક્કી દલીલ (જો દિલ મેં ઉતર જાવે વો તો) અલ્લાહ તઆલા હી કી હે, સો અગર વો (અલ્લાહ તઆલા) ચાહતે તો તુમ સબકો હિદાયત પર લે આતે.﴾૧૪૯﴿

---

[૧] (દૂસરા તર્જુમા) હમારે સામને ઝાહિર કરો.

[૨] (દૂસરા તર્જુમા) ઔર તુમ તો અંદાઝે કી હી બાતેં કરતે હો.

قُلْ هَلُمَّ شُهَدَآءَكُمُ الَّذِيْنَ يَشْهَدُوْنَ اَنَّ اللّٰهَ حَرَّمَ هٰذَا ۚ فَاِنْ شَهِدُوْا فَلَا تَشْهَدْ مَعَهُمْ ۚ وَلَا تَتَّبِعْ اَهْوَآءَ الَّذِيْنَ كَذَّبُوْا بِاٰيٰتِنَا وَالَّذِيْنَ لَا يُؤْمِنُوْنَ بِالْاٰخِرَةِ وَهُمْ بِرَبِّهِمْ يَعْدِلُوْنَ ﴿۱۵۰﴾

قُلْ تَعَالَوْا اَتْلُ مَا حَرَّمَ رَبُّكُمْ عَلَيْكُمْ اَلَّا تُشْرِكُوْا بِهٖ شَيْــًٔا وَّبِالْوَالِدَيْنِ اِحْسَانًا ۚ وَلَا تَقْتُلُوْا اَوْلَادَكُمْ مِّنْ اِمْلَاقٍ ؕ نَحْنُ نَرْزُقُكُمْ وَاِيَّاهُمْ ۚ وَلَا تَقْرَبُوا الْفَوَاحِشَ مَا ظَهَرَ مِنْهَا وَمَا بَطَنَ ۚ وَلَا تَقْتُلُوا النَّفْسَ الَّتِيْ حَرَّمَ اللّٰهُ اِلَّا بِالْحَقِّ ؕ ذٰلِكُمْ وَصّٰىكُمْ بِهٖ لَعَلَّكُمْ تَعْقِلُوْنَ ﴿۱۵۱﴾

(એ નબી!) તુમ કેહ દો કેઃ તુમ અપને ગવાહોં કો (સામને) લાઓ જો યે ગવાહી દેવેં કે અલ્લાહ તઆલા ને ઉન (બયાન કી હુઇ ઉપર કી) ચીઝોં કો હરામ કિયા હે, સો અગર વો એૈસી ગવાહી દે ભી દેવેં તો તુમ ઉનકે સાથ ગવાહી દેને મેં શામિલ ન હોના,[૧] ઔર જિન લોગોં ને હમારી આયતોં કો જુઠલાયા ઔર જો લોગ આખિરત પર ઇમાન નહીં લાતે ઔર વો દૂસરોં કો (ઇબાદત મેં) અપને રબ કે બરાબર કરતે હેં તુમ ઉનકી ખ્વાહિશોં (યાની ખુશી) પર મત ચલના. ﴾૧૫૦﴿

(એ નબી!) તુમ (ઉનસે) કહો કેઃ તુમ આઓ મેં (તુમકો) પઢ કર સુનાઉં કે તુમ્હારે રબ ને (હકીકત મેં) કોનસી બાતેં તુમ પર હરામ કી હેંઃ યે કે તુમ ઉસ (રબ) કે સાથ કિસી ચીઝ કો શરીક મત કરો, ઔર માં, બાપ કે સાથ અચ્છા બરતાવ કરો, ઔર તુમ અપની અવલાદ કો ગરીબી કે ડર સે કત્લ મત કરો, હમ તુમકો ભી રોઝી દેતે હેં, ઔર ઉનકો ભી (રોઝી દેતે હેં) ઔર તુમ બેહયાઇ કે કામોં કે પાસ મત જાઓ, ચાહે વો (બેહયાઇ) ખુલી હુઇ હો ઔર છુપી હુઇ હો,[૨] ઔર તુમ ઉસ જાન કો કત્લ મત કરો જિસકો અલ્લાહ તઆલા ને એહતેરામવાલા બનાયા હે; મગર યે કે (કત્લ કરને કા કોઇ શરઇ) હક્ક બનતા હો, યે વો બાતેં હેં જિનકા ઉન્હોંને તુમકો તાકીદી હુક્મ દિયા હે; તાકે તુમ સમજો.﴾૧૫૧﴿

---

[૧] (દૂસરા તર્જુમા) ઉનકી ગવાહી ન સુનના. (તીસરા તર્જુમા) તો તુમ (ઉનકી ગવાહી કા) ભરોસા ન કરના.

[૨] બુરે ઇરાદે ઔર ખ્યાલાત કોશિશ કરકે દિલ મેં લાના ઔર ઉસકો પૂરા કરને કી તદબીર (પ્લાન) કરના. ઇસી તરહ બાતિની ગુનાહ ભી મુરાદ હે.

وَلَا تَقْرَبُوْا مَالَ الْيَتِيْمِ اِلَّا بِالَّتِيْ هِيَ اَحْسَنُ حَتّٰى يَبْلُغَ اَشُدَّهٗ ۚ وَاَوْفُوا الْكَيْلَ وَالْمِيْزَانَ بِالْقِسْطِ ۚ لَا نُكَلِّفُ نَفْسًا اِلَّا وُسْعَهَا ۚ وَاِذَا قُلْتُمْ فَاعْدِلُوْا وَلَوْ كَانَ ذَا قُرْبٰى ۚ وَبِعَهْدِ اللّٰهِ اَوْفُوْا ؕ ذٰلِكُمْ وَصّٰىكُمْ بِهٖ لَعَلَّكُمْ تَذَكَّرُوْنَ ﴿١٥٢﴾ وَاَنَّ هٰذَا صِرَاطِيْ مُسْتَقِيْمًا فَاتَّبِعُوْهُ ۚ وَلَا تَتَّبِعُوا السُّبُلَ فَتَفَرَّقَ بِكُمْ عَنْ سَبِيْلِهٖ ؕ ذٰلِكُمْ وَصّٰىكُمْ بِهٖ لَعَلَّكُمْ تَتَّقُوْنَ ﴿١٥٣﴾ ثُمَّ اٰتَيْنَا مُوْسَى الْكِتٰبَ تَمَامًا عَلَى الَّذِيْٓ اَحْسَنَ وَتَفْصِيْلًا لِّكُلِّ شَيْءٍ وَّهُدًى وَّرَحْمَةً لَّعَلَّهُمْ بِلِقَآءِ رَبِّهِمْ يُؤْمِنُوْنَ ﴿١٥٤﴾

ઔર તુમ યતીમ કે માલ કે કરીબ મત જાઓ; મગર ઐસે તરીકે સે (ખર્ચ કરને કી ઈજાઝત હે) જો (ઉસ યતીમ કે હક્ક મેં) બેહતર હો, યહાં તક કે વો (યતીમ) અપની જવાની (કી ઉમ્ર) તક પહોંચ જાવે (તબ ઉસકો ઉસકા માલ હવાલે કર દિયા જાવે) ઔર તુમ નાપ ઔર તોલ ઇન્સાફ કે સાથ પૂરા કિયા કરો, હમ કિસી ભી નફ્સ કો ઉસકી તાકત સે ઝિયાદહ તકલીફ નહીં દેતે,[૧] ઔર જબ તુમ બાત કહો તો ઇન્સાફ કી (બાત) કહો અગરચે વો નઝદીક કા રિશ્તેદાર હી હો (તો ભી હક બાત હી કહો) ઔર અલ્લાહ તઆલા કે કરાર કો તુમ પૂરા કરો, યે વો બાતેં હેં જિનકા ઉન્હોંને તુમકો તાકીદી હુક્મ દિયા હે; તાકે તુમ ધ્યાન દો (ઔર અમલ કરો).﴾૧૫૨﴿ ઔર (એ નબી! ઉનસે) યે ભી (કેહ દો) કે યે મેરા રાસ્તા બિલ્કુલ સીધા હે,[૨] સો તુમ ઉસી (રાસ્તે) પર ચલો ઔર તુમ દૂસરે રાસ્તોં પર મત ચલો, વરના વો તુમકો ઉસ (અલ્લાહ તઆલા) કે રાસ્તે સે જુદા કર દેંગે, યે વો બાતેં હે જિનકા ઉન્હોંને તુમકો તાકીદી હુક્મ દિયા હે; તાકે તુમ તક્વાવાલે બન જાઓ.﴾૧૫૩﴿ ફિર હમને મૂસા (અલ.) કો (ભી) એક કિતાબ (યાની તૌરાત) દી થી; તાકે નેક કામ કરનેવાલોં પર અલ્લાહ તઆલા કી નેઅમત પૂરી હો ઔર (દીન કે બારે મેં) હર ચીઝ કી તફસીલ હો,[૩] ઔર (લોગોં કે લિયે) હિદાયત ઔર રહમત (કા ઝરિયા) બને; તાકે વો (આખિરત મેં) અપને રબ કી મુલાકાત પર યકીન લે આવેં.﴾૧૫૪﴿

---

[૧] પૂરી પૂરી કોશિશ કરની ચાહિયે કે નાપ તોલ ઠીક હો; લેકિન કોશિશ કે બાવજૂદ થોડા બહોત ફર્ક રેહ જાએ તો માફ હે.

[૨] મુકમ્મલ દીને ઇસ્લામ સિરાતે મુસ્તકીમ (સીધા રાસ્તા) હે.

[૩] ઉસ ઝમાને કી દીની ઝરૂરતોં કે પૂરા હોને કે કાયદે.

وَهٰذَا كِتٰبٌ اَنْزَلْنٰهُ مُبٰرَكٌ فَاتَّبِعُوْهُ وَاتَّقُوْا لَعَلَّكُمْ تُرْحَمُوْنَ ﴿۱۵۵﴾ اَنْ تَقُوْلُوْٓا اِنَّمَآ اُنْزِلَ الْكِتٰبُ عَلٰى طَآئِفَتَيْنِ مِنْ قَبْلِنَا وَاِنْ كُنَّا عَنْ دِرَاسَتِهِمْ لَغٰفِلِيْنَ ﴿۱۵۶﴾ اَوْ تَقُوْلُوْا لَوْ اَنَّآ اُنْزِلَ عَلَيْنَا الْكِتٰبُ لَكُنَّآ اَهْدٰى مِنْهُمْ فَقَدْ جَآءَكُمْ بَيِّنَةٌ مِّنْ رَّبِّكُمْ وَهُدًى وَّرَحْمَةٌ فَمَنْ اَظْلَمُ مِمَّنْ كَذَّبَ بِاٰيٰتِ اللّٰهِ وَصَدَفَ عَنْهَا سَنَجْزِي الَّذِيْنَ يَصْدِفُوْنَ عَنْ اٰيٰتِنَا سُوْٓءَ الْعَذَابِ بِمَا كَانُوْا يَصْدِفُوْنَ ﴿۱۵۷﴾ هَلْ يَنْظُرُوْنَ اِلَّآ اَنْ تَاْتِيَهُمُ الْمَلٰٓئِكَةُ اَوْ يَاْتِيَ رَبُّكَ اَوْ يَاْتِيَ بَعْضُ اٰيٰتِ رَبِّكَ يَوْمَ يَاْتِيْ بَعْضُ اٰيٰتِ رَبِّكَ لَا يَنْفَعُ نَفْسًا اِيْمَانُهَا لَمْ تَكُنْ اٰمَنَتْ مِنْ قَبْلُ اَوْ كَسَبَتْ فِيْٓ اِيْمَانِهَا خَيْرًا قُلِ انْتَظِرُوْٓا اِنَّا مُنْتَظِرُوْنَ ﴿۱۵۸﴾

ઔર યે (કુર્આન) બરકતવાલી કિતાબ હે, જો હમને ઉતારી હે, સો તુમ ઉસ (કે હુકૂમોં) પર ચલો, ઔર તુમ તક્વા અપના લો; તાકે તુમ પર (અલ્લાહ તઆલા કી) રહમત હો.﴿૧૫૫﴾ (હમને યે કિતાબ ઇસ લિયે ઉતારી) તાકે તુમ યે ન કેહ સકો કે (આસમાની) કિતાબ હમસે પેહલે દો જમાઅત (યાની યહૂદ ઔર નસારા) પર હી ઉતારી ગઇ થી, ઔર હમ તો ઉનકે પઢને પઢાને સે બિલ્કુલ બેખબર થે.﴿૧૫૬﴾ યા તુમ ઐસા ભી ન કેહ સકો કે હમ લોગોં પર કોઇ કિતાબ ઉતારી જાતી તો હમ ઉન (યહૂદ ઔર નસારા) સે યકીનન બહોત ઝિયાદહ હિદાયત પર હોતે, સો પક્કી બાત હે કે તુમ્હારે પાસ તુમ્હારે રબ કી તરફ સે રોશન દલીલ ઔર હિદાયત ઔર રહમત આ ચુકી હે, સો ઉસ શખ્સ સે બડા ઝાલિમ કોન હોગા જો અલ્લાહ તઆલા કી આયતોં કો જુઠલાવે ઔર (લોગોં કો) ઉનસે રોકે? અનકરીબ ઉન લોગોં કો જો હમારી આયતોં સે રોકતે હેં ઉનકે ઇસ રોકને કી વજહ સે હમ બુરે અઝાબ કી સઝા દેંગે.﴿૧૫૭﴾ કયા વો લોગ (ઇમાન લાને કે લિયે) સિર્ફ ઇસ બાત કા ઇન્તિઝાર કર હે હેં કે ઉન (કાફિરોં) કે પાસ ફરિશ્તે આ જાવેં યા (ખૂદ) તુમ્હારે રબ આ જાવેં યા તુમ્હારે રબ કી કુછ આયતેં (યાની બડી નિશાનિયાં) આ જાવેં?[૧] (કયા તબ યે લોગ ઇમાન લાવેંગે), જિસ દિન તુમ્હારે રબ કી કુછ (બડી) નિશાનિયાં આ જાવેંગી તો ઐસે શખ્સ કો ઉસકા ઇમાન લાના ફાયદા નહીં દેગા જો ઉસસે પેહલે ઇમાન ન લાયા હો યા (પેહલે ઇમાન તો લાયા હો; લેકિન) અપને ઇમાન મેં કોઇ નેકી કા કામ ન કિયા હો (એ નબી!) તુમ કેહ દોઃ તુમ ઇન્તિઝાર કરો, યકીનન હમ ભી ઇન્તિઝાર કરતે હેં.﴿૧૫૮﴾

[૧] કયામત કી બડી નિશાની મુરાદ હે, જૈસે સૂરજ કા પશ્ચીમ સે નિકલના.

اِنَّ الَّذِيْنَ فَرَّقُوْا دِيْنَهُمْ وَكَانُوْا شِيَعًا لَّسْتَ مِنْهُمْ فِيْ شَيْءٍ ؕ اِنَّمَاۤ اَمْرُهُمْ اِلَى اللّٰهِ ثُمَّ يُنَبِّئُهُمْ بِمَا كَانُوْا يَفْعَلُوْنَ ﴿١٥٩﴾ مَنْ جَآءَ بِالْحَسَنَةِ فَلَهٗ عَشْرُ اَمْثَالِهَا ۚ وَمَنْ جَآءَ بِالسَّيِّئَةِ فَلَا يُجْزٰۤى اِلَّا مِثْلَهَا وَهُمْ لَا يُظْلَمُوْنَ ﴿١٦٠﴾ قُلْ اِنَّنِيْ هَدٰىنِيْ رَبِّيْۤ اِلٰى صِرَاطٍ مُّسْتَقِيْمٍ ۚ دِيْنًا قِيَمًا مِّلَّةَ اِبْرٰهِيْمَ حَنِيْفًا ۚ وَمَا كَانَ مِنَ الْمُشْرِكِيْنَ ﴿١٦١﴾ قُلْ اِنَّ صَلَاتِيْ وَنُسُكِيْ وَمَحْيَايَ وَمَمَاتِيْ لِلّٰهِ رَبِّ الْعٰلَمِيْنَ ﴿١٦٢﴾ لَا شَرِيْكَ لَهٗ ۚ وَبِذٰلِكَ اُمِرْتُ وَاَنَا اَوَّلُ الْمُسْلِمِيْنَ ﴿١٦٣﴾ قُلْ اَغَيْرَ اللّٰهِ اَبْغِيْ رَبًّا وَّهُوَ رَبُّ كُلِّ شَيْءٍ ؕ وَلَا تَكْسِبُ كُلُّ نَفْسٍ اِلَّا عَلَيْهَا ۚ وَلَا تَزِرُ وَازِرَةٌ وِّزْرَ اُخْرٰى ۚ

યકીનન જિન લોગોં ને અપને દીન કો ટુકડે ટુકડે કર ડાલા,[૧] ઔર અલગ અલગ ફિર્કો (જમાઅતોં) મેં (તકસીમ) હો ગએ,[૨] ઉનસે આપકા કોઇ તઅલ્લુક નહીં, ઉનકા મામલા તો (સિર્ફ) અલ્લાહ તઆલા કે હવાલે હે, ફિર વો (અલ્લાહ તઆલા) ઉનકો બતલા દેંગે જો કામ ભી વો કરતે થે.﴿૧૫૯﴾ જો શખ્સ નેકી લે કર આએગા તો ઉસકો ઉસ (નેકી) કા દસ ગુના (સવાબ) મિલેગા, ઔર જો શખ્સ કોઇ બુરાઇ લે કર આએગા તો ઉસકો સિર્ફ ઉસી (બુરાઇ) કે જૈસી સઝા દી જાએગી, ઔર ઉન લોગોં પર કોઇ ઝુલ્મ નહીં કિયા જાએગા. ﴿૧૬૦﴾ (એ નબી!) તુમ કેહ દોઃ યકીનન મુજકો તો મેરે રબ ને એક સીધે રાસ્તે કી હિદાયત (યાની સમજ) દે દી હે, જો બિલ્કુલ સહીહ (મઝબૂત) દીન હે, ઇબ્રાહીમ (અલ.) કી મિલ્લત (યાની દીન) હે, જો બિલ્કુલ સીધે રાસ્તે પર થે, ઔર વો (ઇબ્રાહીમ અલ.) શિર્ક કરનેવાલોં મેં સે નહીં થે.﴿૧૬૧﴾ (એ નબી!) તુમ કેહ દો કેઃ યકીનન મેરી નમાઝ ઔર મેરી કુર્બાની (હર એક ઇબાદત) ઔર મેરા જીના ઔર મેરા મરના સબ આલમોં કે રબ અલ્લાહ તઆલા હી કે લિયે હે.﴿૧૬૨﴾ ઉસ (અલ્લાહ તઆલા) કા કોઇ શરીક નહીં હે, ઔર ઇસી બાત કા મુજકો હુક્મ મિલા હે, ઔર મેં સબસે પેહલા મુસલમાન (યાની ફરમાંબરદાર) હૂં.﴿૧૬૩﴾ (એ નબી!) તુમ કેહ દો કેઃ કયા અલ્લાહ તઆલા કે સિવા મેં કોઇ ઔર રબ તલાશ કરૂં; હાલાંકે વો હર ચીઝ કે રબ (યાની માલિક) હેં ઔર હર નફસ જો ગુનાહ ભી કરતા હે ઉસકા વબાલ (યાની નુકસાન) ઉસી પર હોતા હે ઔર કોઇ બોજ ઉઠાનેવાલા કિસી દૂસરે કા બોજ નહીં ઉઠાએગા,

[૧] (દૂસરા તર્જુમા) દીન મેં જુદાઇ પૈદા કર દી, યાની અલગ રાસ્તે નિકાલે.

[૨] (દૂસરા તર્જુમા) અલગ અલગ બહોત સારી જમાઅતેં બન ગઇ.

ثُمَّ اِلٰى رَبِّكُمْ مَّرْجِعُكُمْ فَيُنَبِّئُكُمْ بِمَا كُنْتُمْ فِيْهِ تَخْتَلِفُوْنَ ﴿١٦٤﴾ وَهُوَ الَّذِيْ جَعَلَكُمْ خَلٰٓئِفَ الْاَرْضِ وَرَفَعَ بَعْضَكُمْ فَوْقَ بَعْضٍ دَرَجٰتٍ لِّيَبْلُوَكُمْ فِيْ مَآ اٰتٰىكُمْ ؕ اِنَّ رَبَّكَ سَرِيْعُ الْعِقَابِ ۖ وَاِنَّهٗ لَغَفُوْرٌ رَّحِيْمٌ ﴿١٦٥﴾

ع ٢٠/١١

ફિર તુમકો તુમ્હારે રબ હી કી તરફ લોટ કર જાના હે, ઉસ વક્ત વો (અલ્લાહ તઆલા) ઉન સબ બાતોં કી હકીકત તુમકો બતલા દેંગે જિસમેં તુમ ઇખ્તિલાફ (યાની ઝગડા) કિયા કરતે થે.﴾૧૬૪﴿ ઔર વહી (અલ્લાહ તઆલા) હે જિસને તુમકો ઝમીન મેં અપના ખલીફા (યાની નાઇબ) બનાયા,[૧] ઔર જિસને તુમ મેં સે એક કો દૂસરે પર (અલગ અલગ ચીઝોં મેં) દરજોં કે એ'તેબાર સે ઉંચા કિયા;[૨] તાકે જો નેઅમતેં તુમકો દી હેં ઉનમેં તુમકો આઝમાએં, યકીનન તુમ્હારે રબ બહોત જલ્દ સઝા દેનેવાલે હેં, ઔર યકીનન વો (રબ) તો બહોત હી ઝિયાદહ માફ કરનેવાલે હેં, સબસે ઝિયાદહ રહમ કરનેવાલે હેં.﴾૧૬૫﴿

---

[૧] અલ્લાહ તઆલા કી તરફ સે ઇન્સાનોં કો ઝમીન પર અપની મરઝી કે મુતાબિક હર કામ કરને કા ઇખ્તિયાર દિયા ગયા હે.

[૨] શકલ, સૂરત, રંગ, અંદાઝ, અખ્લાક, રિઝ્ક, ઇઝઝત, મરતબા બહોત એ'તેબાર સે ફર્ક રખા હે.

સૂરએ આ'રાફ

યે સૂરત મક્કી હે, ઇસમેં (૨૦૬) આયતેં હેં. સૂરએ સાદ કે બાદ ઔર સૂરએ જિન સે પેહલે (૩૯) નંબર પર નાઝિલ હુઇ.

યે ઉરફ કા બહુવચન હે, ઇસકા મા'ના હેઃ ઉંચી જગા. જન્નત ઔર જહન્નમ કે બીચ એક દીવાર હોગી ઉસકો આ'રાફ કી દીવાર કેહતે હેં, યે દીવાર જન્નત કી મઝોં, ખુશી, નેઅમત કો જહન્નમ તક ઔર જહન્નમ કી તકલીફોં કો જન્નત તક પહોંચને સે રૂકાવટ બનેગી, ઉસ દીવાર કા ઉપરવાલા હિસ્સા મુરાદ લિયા ગયા હે. ઇસ સૂરત મેં ઉસ દીવાર કા ઔર ઉસકે ઉપર રેહનેવાલે લોગોં કા ઝિક્ર કિયા ગયા હે.

જિન લોગોં કી નેકિયાં ઔર બુરાઇયાં બરાબર હોંગી વો કુછ વક્ત આ'રાફ મેં રહેંગે, ઔર લાલચ કી નઝરોં સે જન્નતવાલોં કો દેખતે રહેંગે; અખીર મેં ઉનકો ભી જન્નત મેં દાખ્લા મિલ જાએગા.

بِسۡمِ اللّٰہِ الرَّحۡمٰنِ الرَّحِیۡمِ ○

الٓمّٓصٓ ① کِتٰبٌ اُنۡزِلَ اِلَیۡکَ فَلَا یَکُنۡ فِیۡ صَدۡرِکَ حَرَجٌ مِّنۡہُ لِتُنۡذِرَ بِہٖ وَ ذِکۡرٰی لِلۡمُؤۡمِنِیۡنَ ② اِتَّبِعُوۡا مَاۤ اُنۡزِلَ اِلَیۡکُمۡ مِّنۡ رَّبِّکُمۡ وَ لَا تَتَّبِعُوۡا مِنۡ دُوۡنِہٖۤ اَوۡلِیَآءَ ؕ قَلِیۡلًا مَّا تَذَکَّرُوۡنَ ③ وَ کَمۡ مِّنۡ قَرۡیَۃٍ اَہۡلَکۡنٰہَا فَجَآءَہَا بَاۡسُنَا بَیَاتًا اَوۡ ہُمۡ قَآئِلُوۡنَ ④ فَمَا کَانَ دَعۡوٰىہُمۡ اِذۡ جَآءَہُمۡ بَاۡسُنَاۤ اِلَّاۤ اَنۡ قَالُوۡۤا اِنَّا کُنَّا ظٰلِمِیۡنَ ⑤ فَلَنَسۡـَٔلَنَّ الَّذِیۡنَ اُرۡسِلَ اِلَیۡہِمۡ وَ لَنَسۡـَٔلَنَّ الۡمُرۡسَلِیۡنَ ۙ⑥ فَلَنَقُصَّنَّ عَلَیۡہِمۡ بِعِلۡمٍ وَّ مَا کُنَّا غَآئِبِیۡنَ ⑦

અલ્લાહ તઆલા કે નામ સે (મેં શુરૂ કરતા હું) જિનકી રહમત સબકે લિયે હે, જો બહોત ઝિયાદહ રહમ કરનેવાલે હેં.

الٓمّٓصٓ ﴾૧﴿ તુમ પર યે કિતાબ (ઇસ લિયે) ઉતારી ગઇ; તાકે ઉસકે ઝરિયે (લોગોં કો નાફરમાની કી સઝા સે) તુમ ડરાઓ; ઇસ લિયે ઇસ (કિતાબ) કી વજહ સે તુમ્હારે દિલ મેં કોઇ તંગી ન હો[૧] ઔર ઇમાનવાલોં કે લિયે નસીહત હો.﴾૨﴿ તુમ્હારે રબ કી તરફ સે તુમ પર જો ઉતારા ગયા ઉસ પર તુમ ચલો, ઔર ઉન (અલ્લાહ તઆલા) કો છોડ કર દૂસરે સાથીયોં કી બાત પર મત ચલો, તુમ બહોત કમ ધ્યાન દેતે હો.﴾૩﴿ ઔર કિતની બસ્તીયાં હમને હલાક કર દીં, સો ઉનકે પાસ હમારા અઝાબ રાત કે વક્ત યા દોપહર કે વક્ત જબ વો સો રહે થે તબ આયા. ﴾૪﴿ સો જબ ઉનકે પાસ હમારા અઝાબ પહોંચા તો ઉસ વક્ત વો લોગ પુકાર કર કે યહી બાત કેહને લગે કેઃ યકીનન હમ હી લોગ ઝાલિમ થે.﴾૫﴿ સો હમ ઝરૂર ઉન લોગોં સે સવાલ કરેંગે જિનકે પાસ રસૂલ ભેજે ગએ થે, ઔર ઝરૂર હમ રસૂલોં સે ભી સવાલ કરેંગે.[૨] ﴾૬﴿ ફિર વો (તમામ બાતેં) જો હમારી જાનકારી મેં હે ઉનકે સામને બયાન કર દેંગે, ઔર (હાલાત આને કે વક્ત) હમ ગાઇબ નહીં થે.﴾૭﴿

---

[૧]યાની મકસદ પહોંચાના હે; ઇસ લિયે કિસી કે ન માનને કી વજહ સે આપકે દિલ મેં તંગી ન આવે. યાની લોગોં કી તરફ સે જુઠલાને કા ડર તબ્લીગ મેં રૂકાવટ ન બનને પાએ. '**حَرَجٌ**' કા દૂસરા તર્જુમા શક હે.

[૨]ઉમ્મતોં સે સવાલ હોગા કે તુમને રસૂલ કી બાત માની થી યા નહીં ઔર રસૂલોં સે સવાલ હોગા કે ઉમ્મતોં ને તુમ્હારા કેહના માના યા નહીં.

وَالْوَزْنُ يَوْمَئِذٍ الْحَقُّ ۚ فَمَنْ ثَقُلَتْ مَوَازِينُهُ فَأُولَٰئِكَ هُمُ الْمُفْلِحُونَ ﴿٨﴾ وَمَنْ خَفَّتْ مَوَازِينُهُ فَأُولَٰئِكَ الَّذِينَ خَسِرُوا أَنْفُسَهُمْ بِمَا كَانُوا بِآيَاتِنَا يَظْلِمُونَ ﴿٩﴾ وَلَقَدْ مَكَّنَّاكُمْ فِي الْأَرْضِ وَجَعَلْنَا لَكُمْ فِيهَا مَعَايِشَ ۗ قَلِيلًا مَا تَشْكُرُونَ ﴿١٠﴾ ع

وَلَقَدْ خَلَقْنَاكُمْ ثُمَّ صَوَّرْنَاكُمْ ثُمَّ قُلْنَا لِلْمَلَائِكَةِ اسْجُدُوا لِآدَمَ فَسَجَدُوا إِلَّا إِبْلِيسَ لَمْ يَكُنْ مِنَ السَّاجِدِينَ ﴿١١﴾

ઔર ઉસ (કયામત કે) દિન સહીહ સહીહ વઝન હોગા,[૧] સો જિનકી તરાઝૂ કે પલ્લે ભારી હોંગે તો વહી લોગ કામિયાબ હોંગે.﴾૮﴿ ઔર જિનકી તરાઝૂ કે પલ્લે હલકે હોંગે સો યે વહી લોગ હેં જિન્હોંને ઇસ વજહ સે કે હમારી આયતોં કે સાથ ઝુલ્મ કરતે થે ખૂદ કો નુકસાન મેં ડાલ દિયા. ﴾૯﴿ ઔર પક્કી બાત યે હે હમને તો તુમકો ઝમીન મેં રેહને કી જગા દી ઔર હમને તુમ્હારે લિયે ઇસ (ઝમીન) મેં રોઝી કે ઝરિયે બના દિયે,[૨] તુમ બહોત કમ શુક્ર ગુઝારી કરતે હો.﴾૧૦﴿

ઔર પક્કી બાત હે કે હમને તુમકો પૈદા કિયા, ફિર હમને તુમ્હારી સૂરત બનાઇ, ફિર હમને ફરિશ્તોં સે કહા કેઃ તુમ આદમ (અલ.) કો સજદા કરો તો ઇબ્લીસ (શૈતાન) કે સિવા સબને સજદા કિયા,[૩] વો (ઇબ્લીસ) સજદા કરનેવાલોં મેં શામિલ નહીં હુવા. ﴾૧૧﴿

[૧] (દૂસરા તર્જુમા) ઉસ (કયામત કે) દિન વઝન હોના બિલ્કુલ સચ્ચી બાત હે.

[૨] ઇન્સાન કો અલ્લાહ તઆલા કી તરફ સે ઝમીન કા માલિક બનાયા ગયા, યે માલિકી કુછ વક્ત કે લિયે હે; લેકિન ઇન્સાન કે લિયે બડી નેઅમત હે, ઉસમેં રોઝી કે કિતને સારે ઝરિયે હેં, ઔર આજ ઇન્સાન યે કુછ વક્ત કી માલિકી કે નશે મેં ચૂર હો કર અલ્લાહ તઆલા કો ભૂલ ગયા હે, ઔર ઝમીન કી કીમતોં કા બઢના યે એક ઇમ્તિહાન બન ચુકા હે, કિસીને ખૂબ કહા હેઃ ઝમીન કી કીમત બઢ ગઇ, ઇમાની બાતોં કી કીમત ઘટ ગઇ; ઇસ લિયે કે ઝમીન કે સિલસિલે મેં જૂઠ, ધોકા આમ હે,(અલ્લાહ તઆલા કી હિફાઝત!).

[૩] અલ્લાહ તઆલા ને હઝરત આદમ અલ. કો પૈદા ફરમાયા ઔર અપને ખાસ ઇલ્મ સે નવાઝા, ફિર દોનોં કા ઇમ્તિહાન લિયા, જિસમેં આદમ અલ. કામિયાબ હુવે, ઉસસે ફરિશ્તે જાન ગએ કે આદમ અલ. કે પાસ ઐસા ઇલ્મ હે જો ઉનકે પાસ નહીં જિસકી બિના પર ઉનકા મરતબા ફરિશ્તોં સે બઢા હુવા હે, ફિર ઉનકી ઇસ ફઝીલત કો ઝાહિર કરને કે લિયે 'اسجدوا لآدم' કા હુક્મ હુવા, ઉલમા ને ઉસકા તર્જુમા યે કિયા હે ''આદમ કી વજહ સે સજદા કરો'' યાની આદમ અલ. કે પૈદા હોને પર તુમને સવાલ ઉથાયા થા અબ તુમને દેખ લિયા કે ઉસકો કિતની બડી ફઝીલત હાસિલ હે, ઉસકે પાસ કિતના બડા ઇલ્મ હે, ઉસકી વજહ સે અબ તુમ સજદા કરો, યે નહીં કહા કેઃ આદમ કો સજદા કરો; બલ્કે આદમ કી વજહ સે સજદા કરો, જૈસે બયતુલ્લાહ કી તરફ મુંહ કર કે સજદા કિયા જાતા હે તો વો સજદા કા'બા કો નહીં કિયા જાતા,(બાકી હાશીયહ અગલે સફહે પર) ➲

قَالَ مَا مَنَعَكَ اَلَّا تَسۡجُدَ اِذۡ اَمَرۡتُكَ ؕ قَالَ اَنَا خَيۡرٌ مِّنۡهُ ۚ خَلَقۡتَنِىۡ مِنۡ نَّارٍ وَّخَلَقۡتَهٗ مِنۡ طِيۡنٍ ﴿۱۲﴾ قَالَ فَاهۡبِطۡ مِنۡهَا فَمَا يَكُوۡنُ لَكَ اَنۡ تَتَكَبَّرَ فِيۡهَا فَاخۡرُجۡ اِنَّكَ مِنَ الصّٰغِرِيۡنَ ﴿۱۳﴾ قَالَ اَنۡظِرۡنِىۡۤ اِلٰى يَوۡمِ يُبۡعَثُوۡنَ ﴿۱۴﴾ قَالَ اِنَّكَ مِنَ الۡمُنۡظَرِيۡنَ ﴿۱۵﴾ قَالَ فَبِمَاۤ اَغۡوَيۡتَنِىۡ لَاَقۡعُدَنَّ لَهُمۡ صِرَاطَكَ الۡمُسۡتَقِيۡمَ ﴿۱۶﴾ ثُمَّ لَاٰتِيَنَّهُمۡ مِّنۡۢ بَيۡنِ اَيۡدِيۡهِمۡ وَمِنۡ خَلۡفِهِمۡ وَعَنۡ اَيۡمَانِهِمۡ وَعَنۡ شَمَآئِلِهِمۡ ؕ وَلَا تَجِدُ اَكۡثَرَهُمۡ شٰكِرِيۡنَ ﴿۱۷﴾

અલ્લાહ તઆલા ને ફરમાયાઃ જબ મેં ને તુજકો હુક્મ દિયા તો તુજે સજદા કરને સે કિસ ચીઝ ને રોકા? ઉસ (ઇબ્લીસ) ને કહા કેઃ મેં ઉસ (આદમ અલ.) સે બેહતર હૂં, તૂને મુજે આગ સે પૈદા કિયા ઔર ઉસ (આદમ અલ.) કો તૂને મિટ્ટી સે પૈદા કિયા. ﴾૧૨﴿ અલ્લાહ તઆલા ને ફરમાયાઃ (એ ઇબ્લીસ!) તૂ ઇસ (આસમાન) સે નીચે ઉતર; કયૂંકે તુજે હક્ક નહીં હે કે ઇસમેં (રેહ કર) તૂ તકબ્બુર કરે, સો તૂ (બાહિર) નિકલ, યકીનન તૂ ઝલીલોં મેં સે હે.﴾૧૩﴿ ઉસ (ઇબ્લીસ) ને કહાઃ (એ અલ્લાહ!) મુજકો મુર્દે દો બારા ઝિંદા કિયે જાને કે દિન તક મોહલત દીજીયે.﴾૧૪﴿ અલ્લાહ તઆલા ને ફરમાયાઃ યકીનન તુજકો મોહલત દી ગઇ. ﴾૧૫﴿ ઉસ (ઇબ્લીસ) ને કહાઃ (એ અલ્લાહ) અબ જૈસા તૂને મુજકો ગુમરાહ કર દિયા, મેં ભી ઝરૂર ઇન (ઇન્સાનોં) કી તાક મેં તેરે સીધે રાસ્તે પર બેઠ જાઉંગા. ﴾૧૬﴿ ફિર ઇન (ઇન્સાનોં) કે આગે સે ઔર ઇનકે પીછે સે ઔર ઇનકી સીધી તરફ સે ઔર ઇનકી ડાબી તરફ સે ઇનકે પાસ (રાહ સે ભટકાને કે લિયે હમ્લા કરને) ઝરૂર આઉંગા,[૧] ઔર આપ ઉનમેં સે ઝિયાદહતર લોગોં કો શુક્ર કરનેવાલા નહીં પાએંગે.﴾૧૭﴿

☛ સજદા તો અલ્લાહ તઆલા કો કિયા જાતા હે, યહાં તક કે ઉલમા ને લિખા હે જો શખ્સ કા'બા કી તરફ સજદા કરતા હે ઔર નિય્યત કરતા હે કા'બા કો સજદા કરને કી તો વો ઇસ્લામ સે નિકલ જાતા હે, ઇસી તરહ હઝરત યૂસુફ અલ. કે લિયે ઉનકે વાલિદૈન ઔર ભાઇયોં ને સજદા કિયા. (અઝઃ મલફૂઝાતે ફકીહુલ ઉમ્મત)

ઇસ સફે કાઃ [૧] ચાર દિશા બોલ કર તમામ દિશા મુરાદ હે, લગતા એસા હે કે શૈતાન ને તમામ દિશાઓં સે હમ્લા કરને કા ઇરાદા કિયા હે.

નુકતાઃ (૧) શૈતાન ને ચાર દિશા બોલી; લેકિન દો દિશા ઉસકો ભુલા દી ગઇઃ એક ઉપર, દૂસરી નીચે. નીચે દેખ કર ચલને સે બદનઝરી સે હિફાઝત હોતી હે, કુર્આન મેં એક જગા નઝર નીચે રખને કા સાફ હુક્મ મૌજૂદ હે. રહી ઉપરવાલી દિશા તો જબ તક ઉંચી ઇમારતેં 'એપાર્ટમેન્ટ' બને હુવે નહીં થે ઉસ ઝમાને મેં ઉપર કી તરફ નઝર કરને સે ભી ઇન્સાન બદનઝરી સે મહફૂઝ રહતા થા; લેકિન અબ વો બાત નહીં રહી. શૈતાન કી સબસે બડી મેહનત યે હે કે વો ઇન્સાનોં કો નાશુક્રા બનાતા હે.(૨) હાં યે બાત ઝરૂર હે ઉપરવાલે અલ્લાહ તઆલા કી તરફ નઝર હો, ઉસકી દરબાર મેં દુઆ કે લિયે હાથ ઉઠાએ જાએં ઔર શૈતાન સે હિફાઝત કી દુઆ કી જાએ ઔર નઝરેં જુકા કર રખેં તો ઇન્શાઅલ્લાહ! હિફાઝત હોગી.

قَالَ اخْرُجْ مِنْهَا مَذْءُوْمًا مَّدْحُوْرًا ؕ لَمَنْ تَبِعَكَ مِنْهُمْ لَاَمْلَـَٔنَّ جَهَنَّمَ مِنْكُمْ اَجْمَعِيْنَ ﴿۱۸﴾ وَيٰۤاٰدَمُ اسْكُنْ اَنْتَ
وَزَوْجُكَ الْجَنَّةَ فَكُلَا مِنْ حَيْثُ شِئْتُمَا وَلَا تَقْرَبَا هٰذِهِ الشَّجَرَةَ فَتَكُوْنَا مِنَ الظّٰلِمِيْنَ ﴿۱۹﴾ فَوَسْوَسَ لَهُمَا الشَّيْطٰنُ
لِيُبْدِيَ لَهُمَا مَا وٗرِيَ عَنْهُمَا مِنْ سَوْاٰتِهِمَا وَقَالَ مَا نَهٰكُمَا رَبُّكُمَا عَنْ هٰذِهِ الشَّجَرَةِ اِلَّاۤ اَنْ تَكُوْنَا مَلَكَيْنِ اَوْ
تَكُوْنَا مِنَ الْخٰلِدِيْنَ ﴿۲۰﴾ وَقَاسَمَهُمَاۤ اِنِّيْ لَكُمَا لَمِنَ النّٰصِحِيْنَ ﴿۲۱﴾

અલ્લાહ તઆલા ને ફરમાયાઃ (એ ઇબ્લીસ) તૂ ઇસ (આસમાન) સે ઝલીલ, મરદૂદ (ધુતકારા હુવા)હો કર નિકલ, ઇન (ઇન્સાનોં) મેં સે જો ભી તેરે પીછે ચલેગા મેં ઝરૂર તુમ સબસે જહન્નમ કો ભર દૂંગા. ﴾૧૮﴿ ઔર એ આદમ! તુમ ઔર તુમ્હારી બીવી જન્નત મેં રહો, સો જહાં સે (જો ચીઝ) તુમ ચાહો ખાઓ ઔર ઉસ દરખ્ત (ઝાડ) કે પાસ (ભી) મત જાના; વરના (જો ગએ તો) તુમ દોનોં ગુનેહગાર હો જાઓગે.﴾૧૯﴿ સો શૈતાન ને ઉન દોનોં (આદમ અલ. ઔર હવ્વા) કે દિલોં મેં વસવસા ડાલ દિયા; તાકે ઉન દોનોં કી શર્મ કી જગહેં જો એક દૂસરે સે છુપાઇ ગઇ થી વો એક દૂસરે કે સામને ખોલ દેવે, ઔર વો (ઇબ્લીસ) કેહને લગાઃ તુમ દોનોં કો તુમ્હારે રબ ને ઇસ દરખ્ત સે સિર્ફ ઇસ લિયે મના કિયા કે કહીં (ઐસા ન હો કે) તુમ દોનોં (ઇસકો ખા કર) ફરિશ્તે બન જાઓ યા તુમ દોનોં (જન્નત મેં) હમેશા રેહનેવાલોં મેં સે બન જાઓ.﴾૨૦﴿ ઔર કસમ ખા કર દોનોં સે ઉસ (શૈતાન) ને કહાઃ યકીન રખો! મેં તુમ દોનોં કે લિયે ભલાઇ હી ચાહનેવાલોં મેં સે હૂં.[૧] ﴾૨૧﴿

[૧] મતલબ યે થા ચૂંકે ઉસ દરખ્ત કી ખાસિયત યે હે કે જો ઉસમેં સે ખા લેતા હે વો યા તો ફરિશ્તા બન જાતા હે યા ઉસે હમેશા કી ઝિંદગી હાસિલ હો જાતી હે, ઇસ લિયે ઉસે ખાને કે લિયે ખાસ તાકત કી ઝરૂરત હે, શુરૂ મેં આપ દોનોં કો યે તાકત હાસિલ નહીં થી; ઇસ લિયે મના કિયા ગયા થા, અબ એક મુદ્દત સે જન્નત મેં રેહને કી વજહ સે આપમેં વો તાકત પૈદા હો ગઇ હે; ઇસ લિયે ખાને મેં કોઇ હરજ નહીં હે.

નોટઃ હઝરત આદમ અલ. ઔર માં હવ્વા રદિ. કા પૂરા વાકિઅહ તફસીલ કે સાથ દીની બયાનાત હિસ્સાઃ ૭ મેં દેખેં.

فَدَلّٰىهُمَا بِغُرُوْرٍ ۚ فَلَمَّا ذَاقَا الشَّجَرَةَ بَدَتْ لَهُمَا سَوْاٰتُهُمَا وَطَفِقَا يَخْصِفٰنِ عَلَيْهِمَا مِنْ وَّرَقِ الْجَنَّةِ ؕ وَنَادٰىهُمَا رَبُّهُمَآ اَلَمْ اَنْهَكُمَا عَنْ تِلْكُمَا الشَّجَرَةِ وَاَقُلْ لَّكُمَآ اِنَّ الشَّيْطٰنَ لَكُمَا عَدُوٌّ مُّبِيْنٌ ﴿٢٢﴾ قَالَا رَبَّنَا ظَلَمْنَآ اَنْفُسَنَا ۫ وَاِنْ لَّمْ تَغْفِرْ لَنَا وَتَرْحَمْنَا لَنَكُوْنَنَّ مِنَ الْخٰسِرِيْنَ ﴿٢٣﴾ قَالَ اهْبِطُوْا بَعْضُكُمْ لِبَعْضٍ عَدُوٌّ ۚ وَلَكُمْ فِي الْاَرْضِ مُسْتَقَرٌّ وَّمَتَاعٌ اِلٰى حِيْنٍ ﴿٢٤﴾ قَالَ فِيْهَا تَحْيَوْنَ وَفِيْهَا تَمُوْتُوْنَ وَمِنْهَا تُخْرَجُوْنَ ﴿٢٥﴾ ؑ

શૈતાન ને ધોકા દે કર ઉન દોનોં કો (અપની બાત માનને કે લિયે) તૈયાર કર હી લિયા, સો જબ ઉન દોનોં ને દરખ્ત (ઝાડ) કો ચખા,[૧] તો ઉન દોનોં કી શર્મ કી જગહેં એક દૂસરે કે સામને ખુલ ગઈ,[૨] ઔર દોનોં અપને (બદન કે) ઉપર જન્નત કે પત્તે (જોડ જોડ કર) ચિપકાને લગે,[૩] ઔર ઉન દોનોં કે રબ ને ઉન દોનોં કો આવાઝ દી કેઃ કયા મેં ને તુમ દોનોં કો ઉસ દરખ્ત (કે પાસ જાને) સે નહીં રોકા થા, ઔર મેં ને તુમ દોનોં સે નહીં કહા થા કેઃ યકીનન શૈતાન તુમ દોનોં કા ખુલ્લમખુલ્લા દુશ્મન હે?《૨૨》 દોનોં કેહને લગેઃ એ હમારે રબ! હમને (આપકે હુકૂમ કે ખિલાફ કર કે) અપની જાનોં પર ઝુલ્મ કિયા હે ઔર અગર આપ હમકો માફ ન કર દેં ઔર (આપ) હમ પર રહમ ન ફરમાએં તો હમ ઝરૂર નુકસાન મેં પડનેવાલોં મેં સે હો જાવેંગે.《૨૩》 અલ્લાહ તઆલા ને ફરમાયાઃ તુમ (સબ યહાં સે) નીચે ઉતરો,[૪] તુમ આપસ મેં એક દૂસરે કે દુશ્મન હોગે, ઔર તુમ્હારે લિયે ઝમીન મેં એક મુદ્દત તક ઠહેરના ઔર ફાયદા ઉઠાના હોગા. 《૨૪》 અલ્લાહ તઆલા ને ફરમાયાઃ ઉસી (ઝમીન) મેં તુમ ઝિંદા રહોગે, ઔર ઉસીમેં તુમકો મૌત આએગી, ઔર ઉસીસે તુમ (કયામત કે દિન) નિકાલે જાઓગે.《૨૫》

---

[૧] મના કી હુઇ ચીઝ થોડી ઇસ્તિઅમાલ કરો યા ઝિયાદહ દોનોં ગુનાહ મેં બરાબર હે.

[૨] યાની જન્નતી લિબાસ બદન સે ઉતર ગયા, ઔર દોનોં શર્મા ગએ.

નુકતાઃ ખાને કી જિન ચીઝોં કો ખાના મના હે ઉસકે ખાને કા અસર લિબાસ પર ભી પડતા હે, બેહયાઇવાલે લિબાસ આજ આમ હે ઉસમેં બડા દખલ નાજાઇઝ કમાઇ કા હે.

[૩] શર્મવાલી જગહોં કો છુપાના ઇન્સાન કી ફિતરત મેં હે. (દૂસરા તર્જુમા) મિલા મિલા કર રખને લગે.

[૪] નીચે ઉતારને કા યે મતલબ ભી હો સકતા હે કે વો ફરમાંબરદારી કે જિસ ઉંચે મકામ પર થે ઉસસે નીચે ઉતાર લિયા, ઔર યે મતલબ ભી હો સકતા હે કે જન્નત સે દુનિયા મેં ઉતાર લિયા.

يٰبَنِيْٓ اٰدَمَ قَدْ اَنْزَلْنَا عَلَيْكُمْ لِبَاسًا يُّوَارِيْ سَوْاٰتِكُمْ وَرِيْشًا ۭ وَلِبَاسُ التَّقْوٰى ۙ ذٰلِكَ خَيْرٌ ۭ ذٰلِكَ مِنْ اٰيٰتِ اللّٰهِ لَعَلَّهُمْ يَذَّكَّرُوْنَ ۝ يٰبَنِيْٓ اٰدَمَ لَا يَفْتِنَنَّكُمُ الشَّيْطٰنُ كَمَآ اَخْرَجَ اَبَوَيْكُمْ مِّنَ الْجَنَّةِ يَنْزِعُ عَنْهُمَا لِبَاسَهُمَا لِيُرِيَهُمَا سَوْاٰتِهِمَا ۭ اِنَّهٗ يَرٰىكُمْ هُوَ وَقَبِيْلُهٗ مِنْ حَيْثُ لَا تَرَوْنَهُمْ ۭ اِنَّا جَعَلْنَا الشَّيٰطِيْنَ اَوْلِيَاۗءَ لِلَّذِيْنَ لَا يُؤْمِنُوْنَ ۝ وَاِذَا فَعَلُوْا فَاحِشَةً قَالُوْا وَجَدْنَا عَلَيْهَآ اٰبَاۗءَنَا وَاللّٰهُ اَمَرَنَا بِهَا ۭ قُلْ اِنَّ اللّٰهَ لَا يَاْمُرُ بِالْفَحْشَاۗءِ ۭ اَتَقُوْلُوْنَ عَلَي اللّٰهِ مَا لَا تَعْلَمُوْنَ ۝

એ આદમ કી અવલાદ! પક્કી બાત યે હે કે હમને તુમ પર લિબાસ ઉતારા હે,[૧] જો તુમ્હારી શર્મ કી જગહોં કો છુપાતા હે ઔર (ઐસે કપડે ભી ઉતારે જો તુમ્હારે લિયે) ઝીનત હે,[૨] ઔર તક્વા કા લિબાસ વો બેહતરીન (લિબાસ) હે, યે અલ્લાહ તઆલા કી આયતોં મેં સે હે;[૩] તાકે વો લોગ ગૌર કરેં.﴾૨૬﴿ એ આદમ કી અવલાદ! શૈતાન તુમકો હરગિઝ (કિસી) ફિત્ને મેં ન ડાલે જૈસા કે તુમ્હારે અબ્બા, અમ્માં કો જન્નત સે (વસવસા ડાલ કર કે) નિકાલા, કે ઉન દોનોં કા લિબાસ ભી ઉન (કે જિસ્મ) સે ઉતરવા દિયા; તાકે ઉન દોનોં કો ઉનકી શર્મ કી જગહેં દિખાવે, યકીનન વો (શૈતાન) ઔર ઉસકી કોમ (યાની ખાનદાન) તુમકો ઐસી જગા સે દેખતે હેં જહાં સે તુમ ઉનકો (આમ તૌર પર) નહીં દેખ સકતે, યકીનન હમને શૈતાનોં કો ઉનહી લોગોં કા દોસ્ત બના દિયા હે જો ઈમાન લાતે નહીં હેં.﴾૨૭﴿ ઔર જબ વો (કાફિર લોગ) કોઇ બેહયાઇ[૪] કા કામ કરતે હેં તો કેહતે હેં: હમને અપને બાપ દાદાઓં કો ઇસી તરહ કરતે દેખા હે, ઔર અલ્લાહ તઆલા ને હમકો યહી હુક્મ દિયા હે, (એ નબી!) તુમ (ઇનસે) કેહ દો કે: યકીનન અલ્લાહ તઆલા બેહયાઇ કા હુક્મ નહીં દિયા કરતે, કયા તુમ અલ્લાહ તઆલા પર ઐસી બાતેં લગાતે હો જો તુમ જાનતે નહીં હો.﴾૨૮﴿

---

[૧] જિન ચિઝોં સે લિબાસ બનતા હે વો તમામ અલ્લાહ તઆલા ને દી હે.

[૨] યાની અચ્છા દિખને કા ઔર ખૂબસૂરતી કા ઝરિયા. **ઝીનત :** શણગાર,ખૂબ સૂરતી કી ચીઝ

[૩] યાની લિબાસ કા પૈદા કરના અલ્લાહ તઆલા કી કુદરત ઔર હિકમત કી નિશાનિયોં મેં સે એક હે.

[૪] યાની જિસ કામ કી બુરાઇ ખુલી હો, ઇન્સાની ફિતરત ઉસકો બુરા સમજે. કાફિર લોગ કા'બા કે આજૂ બાજૂ નંગે હો કર તવાફ ભી કરતે થે.

قُلْ أَمَرَ رَبِّي بِالْقِسْطِ ۖ وَأَقِيمُوا وُجُوهَكُمْ عِندَ كُلِّ مَسْجِدٍ وَادْعُوهُ مُخْلِصِينَ لَهُ الدِّينَ ۚ كَمَا بَدَأَكُمْ تَعُودُونَ ﴿٢٩﴾
فَرِيقًا هَدَىٰ وَفَرِيقًا حَقَّ عَلَيْهِمُ الضَّلَالَةُ ۗ إِنَّهُمُ اتَّخَذُوا الشَّيَاطِينَ أَوْلِيَاءَ مِن دُونِ اللَّهِ وَيَحْسَبُونَ أَنَّهُم
مُّهْتَدُونَ ﴿٣٠﴾ يَا بَنِي آدَمَ خُذُوا زِينَتَكُمْ عِندَ كُلِّ مَسْجِدٍ وَكُلُوا وَاشْرَبُوا وَلَا تُسْرِفُوا ۚ إِنَّهُ لَا يُحِبُّ الْمُسْرِفِينَ ﴿٣١﴾
قُلْ مَنْ حَرَّمَ زِينَةَ اللَّهِ الَّتِي أَخْرَجَ لِعِبَادِهِ وَالطَّيِّبَاتِ مِنَ الرِّزْقِ ۚ قُلْ هِيَ لِلَّذِينَ آمَنُوا فِي الْحَيَاةِ
الدُّنْيَا خَالِصَةً يَوْمَ الْقِيَامَةِ ۗ كَذَٰلِكَ نُفَصِّلُ الْآيَاتِ لِقَوْمٍ يَعْلَمُونَ ﴿٣٢﴾

(એ નબી!) તુમ કેહ દોઃ મુજકો તો મેરે રબ ને ઇન્સાફ કરને કા હુક્મ દિયા હે, ઔર તુમ હર નમાઝ કે વક્ત અપના રૂખ સીધા રખો,[૧] ઔર તુમ ઉસી (અલ્લાહ તઆલા) કો (ઇસ યકીન કે સાથ) પુકારો કે ઇબાદત ખાલિસ (સિર્ફ) ઉસી (અલ્લાહ તઆલા) કા હક્ક હે,[૨] જિસ તરહ ઉસને તુમકો પેહલી મરતબા પૈદા કિયા ઇસી તરહ તુમ દોબારા પૈદા હોંગે.《૨૯》 (તુમ મેં સે) એક જમાઅત કો ઉસ (અલ્લાહ તઆલા) ને (દુનિયા મેં) હિદાયત દે દી હે, ઔર દૂસરી જમાઅત પર ગુમરાહી મુકર્રર હો ચુકી હે; ઇસ લિયે કે ઉન ગુમરાહોં ને અલ્લાહ તઆલા કો છોડ કર શૈતાન કો દોસ્ત બના રખા હે, ઔર વો યે સમજતે હેં કે યકીનન વો સીધે રાસ્તે પર હેં.《૩૦》 એ આદમ કી અવલાદ! હર મસ્જિદ (યા નમાઝ) કી હાઝરી કે વક્ત અપના ઉમ્દહ (શ્રેષ્ઠ) લિબાસ પહેન કર તુમ આઓ ઔર ખાઓ ઔર પીયો ઔર ફુઝૂલખર્ચી મત કરો, યકીનન અલ્લાહ તઆલા ફુઝૂલખર્ચી કરનેવાલોં કો પસંદ નહીં કરતે.《૩૧》

(એ નબી!) તુમ (ઇનસે) પૂછોઃ ઝીનત (ખૂબસૂરતી) કા જો સામાન અલ્લાહ તઆલા ને અપને બંદોં કે લિયે પૈદા કિયા હે ઔર ખાને પીને કી પાકીઝા ચીઝેં (જો અલ્લાહ તઆલા ને હલાલ ફરમાઇ હે) કિસને હરામ કર લી? તુમ (ઇનસે જવાબ મેં ખૂદ) કહોઃ યે (નેઅમતેં) દુનિયા કી ઝિંદગી મેં તો અસલ મેં ઇમાનવાલોં કે લિયે હેં (સાથ મેં ગૈર મુસ્લિમ ભી ઇસસે ફાયદા ઉઠાતે હેં ઔર) કયામત કે દિન તો ખાસ ઉન (ઇમાનવાલોં હી) કે લિયે હોગી, ઇસી તરહ હમ (અપને) હુકમ સમજદારોં કે લિયે તફસીલ કે સાથ બયાન કરતે હેં.《૩૨》

---

[૧] ઇબાદત કે વક્ત દિલ ભી અલ્લાહ તઆલા હી કી તરફ મુતવજ્જેહ (કેન્દ્રીત) હો. નબવી તરીકે કે મુતાબિક ઇબાદત હો, ઇબાદત મેં પાબંદી હો.

[૨] (દૂસરા તર્જુમા) ઔર તુમ ઉસી (અલ્લાહ તઆલા) કી ઇબાદત ઇસ તરહ કરો કે તુમ ઇબાદત સિર્ફ ઉસ (અલ્લાહ તઆલા) કે લિયે કરનેવાલે હો.

قُلْ اِنَّمَا حَرَّمَ رَبِّیَ الْفَوَاحِشَ مَا ظَهَرَ مِنْهَا وَمَا بَطَنَ وَالْاِثْمَ وَالْبَغْیَ بِغَیْرِ الْحَقِّ وَاَنْ تُشْرِكُوْا بِاللّٰهِ مَا لَمْ یُنَزِّلْ بِهٖ سُلْطٰنًا وَّاَنْ تَقُوْلُوْا عَلَی اللّٰهِ مَا لَا تَعْلَمُوْنَ ﴿۳۳﴾ وَلِكُلِّ اُمَّةٍ اَجَلٌ ۚ فَاِذَا جَآءَ اَجَلُهُمْ لَا یَسْتَاْخِرُوْنَ سَاعَةً وَّلَا یَسْتَقْدِمُوْنَ ﴿۳۴﴾ یٰبَنِیْۤ اٰدَمَ اِمَّا یَاْتِیَنَّكُمْ رُسُلٌ مِّنْكُمْ یَقُصُّوْنَ عَلَیْكُمْ اٰیٰتِیْ ۙ فَمَنِ اتَّقٰی وَاَصْلَحَ فَلَا خَوْفٌ عَلَیْهِمْ وَلَا هُمْ یَحْزَنُوْنَ ﴿۳۵﴾ وَالَّذِیْنَ كَذَّبُوْا بِاٰیٰتِنَا وَاسْتَكْبَرُوْا عَنْهَاۤ اُولٰٓئِكَ اَصْحٰبُ النَّارِ ۚ هُمْ فِیْهَا خٰلِدُوْنَ ﴿۳۶﴾ فَمَنْ اَظْلَمُ مِمَّنِ افْتَرٰی عَلَی اللّٰهِ كَذِبًا اَوْ كَذَّبَ بِاٰیٰتِهٖ ؕ اُولٰٓئِكَ یَنَالُهُمْ نَصِیْبُهُمْ مِّنَ الْكِتٰبِ ؕ

(એ નબી!) તુમ કેહ દો: મેરે રબ ને તો (તમામ) બેહયાઇ કે કામોં કો ચાહે વો ખુલે હુવે હોં ઔર છુપે હુવે હોં ઔર (હર) ગુનાહ કો ઔર નાહક ઝિયાદતી (બળજબરી) કો હરામ કરાર દિયા હે, ઔર ઇસી તરહ (અલ્લાહ તઆલા ને ઇસ બાત કો ભી હરામ કિયા હે કે) તુમ અલ્લાહ તઆલા કે સાથ કિસી ઐસી ચીઝ કો શરીક કરો જિસકે બારે મેં ઉસ (અલ્લાહ તઆલા) ને કોઇ દલીલ નહીં ઉતારી હે, ઔર ઇસી તરહ (યે ભી હરામ કર દિયા કે) તુમ અલ્લાહ તઆલા કે લિયે વો બાતેં બોલો જો તુમકો માલૂમ નહીં હે.[૧] ﴾૩૩﴿ ઔર હર ઉમ્મત કે લિયે એક વાદા મુકર્રર હે, ફિર જબ ઉનકા મુકર્રર વક્ત આ જાએગા તો એક ઘડી ભી પીછે નહીં હો સકેંગે ઔર ન આગે બઢ સકેંગે.﴾૩૪﴿[૨] એ આદમ કી અવલાદ! અગર તુમ્હારે પાસ તુમ્હીં મેં સે પયગમ્બર આ જાવે જો તુમકો મેરી આયતેં પઢ કર સુનાએ તો જો શખ્સ (નબી કી બાત માન કર) તક્વા અપના લેવે ઔર (અપની) ઇસ્લાહ કર લેવે તો ઉન પર કોઇ ખૌફ નહીં હોગા ઔર વો ગમગીન ભી નહીં હોંગે.﴾૩૫﴿ ઔર જિન લોગોં ને હમારી આયતોં કો જુઠલાયા ઔર ઉન (આયતોં) કે મુકાબ્લે મેં તકબ્બુર કિયા વહી લોગ જહન્નમવાલે હેં ઔર ઉસમેં વો હમેશા રહેંગે.﴾૩૬﴿ સો ઉસ શખ્સ સે બડા ઝાલિમ કોન હોગા જિસને અલ્લાહ તઆલા પર જૂઠ ગઢા યા ઉસ (અલ્લાહ તઆલા) કે હુક્મોં કો જુઠલાયા, ઉન લોગોં કે નસીબ મેં (ઉમ્ર, રિઝ્ક ઔર ઇઝ્ઝત વગૈરહ) જિતના લિખા હુવા હે વો ઉનકો (યહાં દુનિયા મેં) મિલતા રહેગા,

---

[૧] વૈસે તો કિસી ભી શખ્સ કી તરફ કોઇ ગલત બાત કી નિસ્બત કરના હર લિહાઝ સે એક નાજાઇઝ ઔર બુરા કામ હે; લેકિન અગર યે ગુનાહ અલ્લાહ તઆલા કે સાથ કિયા જાએ તો યે ઇતના સંગીન ગુનાહ હે કે ઇન્સાન કો કુફ્ર તક લે જાતી હે.

[૨] ઇન્સાન કો દુનિયા મેં પૈદા કરને સે પેહલે આલમે અરવાહ મેં કેહ દિયા ગયા થા કે.

حَتّٰۤى اِذَا جَآءَتْهُمْ رُسُلُنَا يَتَوَفَّوْنَهُمْ ۙ قَالُوْۤا اَيْنَ مَا كُنْتُمْ تَدْعُوْنَ مِنْ دُوْنِ اللّٰهِ ؕ قَالُوْا ضَلُّوْا عَنَّا وَشَهِدُوْا عَلٰۤى اَنْفُسِهِمْ اَنَّهُمْ كَانُوْا كٰفِرِيْنَ ﴿۳۷﴾ قَالَ ادْخُلُوْا فِيْۤ اُمَمٍ قَدْ خَلَتْ مِنْ قَبْلِكُمْ مِّنَ الْجِنِّ وَالْاِنْسِ فِي النَّارِ ؕ كُلَّمَا دَخَلَتْ اُمَّةٌ لَّعَنَتْ اُخْتَهَا ؕ حَتّٰۤى اِذَا ادَّارَكُوْا فِيْهَا جَمِيْعًا ۙ قَالَتْ اُخْرٰىهُمْ لِاُوْلٰىهُمْ رَبَّنَا هٰۤؤُلَآءِ اَضَلُّوْنَا فَاٰتِهِمْ عَذَابًا ضِعْفًا مِّنَ النَّارِ ؕ۬ قَالَ لِكُلٍّ ضِعْفٌ وَّلٰكِنْ لَّا تَعْلَمُوْنَ ﴿۳۸﴾ وَقَالَتْ اُوْلٰىهُمْ لِاُخْرٰىهُمْ فَمَا كَانَ لَكُمْ عَلَيْنَا مِنْ فَضْلٍ فَذُوْقُوا الْعَذَابَ بِمَا كُنْتُمْ تَكْسِبُوْنَ ﴿۳۹﴾

યહાં તક કે જબ ઉનકે પાસ હમારે ભેજે હુવે ફરિશ્તે ઉનકી જાન નિકાલને કે લિયે આ પહોંચેંગે તો વો કહેંગે: તુમ્હારે વો મા’બૂદ કહાં હેં જિનકો તુમ અલ્લાહ તઆલા કો છોડ કર પુકારા કરતે થે? તો વો (કાફિર જવાબ મેં) કહેંગે કે: વો તો સબ હમસે ગુમ (યાની ગાઇબ) હો ગએ, ઔર (ઉસ વક્ત) વો ખૂદ અપને ખિલાફ ગવાહી દેંગે કે હકીકત મેં વો કાફિર થે.[૧] ﴾૩૭﴿ અલ્લાહ તઆલા ફરમાએંગે: જિન્નાત ઔર ઇન્સાનોં કી જો (કાફિર) ઉમ્મતેં તુમસે પેહલે ગુઝર ચુકી હેં તુમ ભી ઉનકે સાથ આગ મેં દાખિલ હો જાઓ, જબ ભી કોઇ ઉમ્મત આગ મેં દાખિલ હોગી તો વો અપને જૈસી દૂસરી ઉમ્મત પર લઅનત કરેગી, યહાં તક કે જબ વો સબ (અગલે, પિછલે) ઉસ (આગ) મેં જમા હો જાવેંગે, તો ઉનમેં સે જો લોગ બાદ મેં (આગ મેં) આએ[૨] તો વો અપને સે પેહલે આનેવાલોં[૩] કે બારે મેં કહેંગે કે: એ હમારે રબ! ઉન્હોંને હી હમેં ગુમરાહ કિયા થા; ઇસ લિયે આપ ઉનકો આગ કા દુગના અઝાબ દીજીયે, અલ્લાહ તઆલા ફરમાએંગે કે: હર એક કે લિયે દુગના (ડબલ અઝાબ) હે; લેકિન તુમ (અભી) સમજતે નહીં હો.﴾૩૮﴿ ઔર ઉનમેં સે (જહન્નમ મેં) પેહલે આનેવાલે બાદ મેં આનેવાલોં સે કહેંગે કે: બસ અબ તો તુમકો (અઝાબ કે હલ્કા હોને કે બારે મેં) હમ પર કોઇ ફઝીલત હાસિલ નહીં હે; લિહાઝા તુમ જો (ગુનાહ) કમાતે થે ઉસકે બદલે મેં અઝાબ કા મઝા ચખો.﴾૩૯﴿

---

[૧] (દૂસરા તર્જુમા) ઔર (ઉસ વક્ત) વો અપના કાફિર હોના કબુલ કર લેંગે.

[૨] યાની આમ ઇન્સાન.

[૩] યાની કોમ કે બડે.

إِنَّ الَّذِينَ كَذَّبُوا بِآيَاتِنَا وَاسْتَكْبَرُوا عَنْهَا لَا تُفَتَّحُ لَهُمْ أَبْوَابُ السَّمَاءِ وَلَا يَدْخُلُونَ الْجَنَّةَ حَتَّىٰ يَلِجَ الْجَمَلُ فِي سَمِّ الْخِيَاطِ ۚ وَكَذَٰلِكَ نَجْزِي الْمُجْرِمِينَ ﴿٤٠﴾ لَهُمْ مِنْ جَهَنَّمَ مِهَادٌ وَمِنْ فَوْقِهِمْ غَوَاشٍ ۚ وَكَذَٰلِكَ نَجْزِي الظَّالِمِينَ ﴿٤١﴾ وَالَّذِينَ آمَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ لَا نُكَلِّفُ نَفْسًا إِلَّا وُسْعَهَا أُولَٰئِكَ أَصْحَابُ الْجَنَّةِ ۖ هُمْ فِيهَا خَالِدُونَ ﴿٤٢﴾ وَنَزَعْنَا مَا فِي صُدُورِهِمْ مِنْ غِلٍّ تَجْرِي مِنْ تَحْتِهِمُ الْأَنْهَارُ ۖ وَقَالُوا الْحَمْدُ لِلَّهِ الَّذِي هَدَانَا لِهَٰذَا وَمَا كُنَّا لِنَهْتَدِيَ لَوْلَا أَنْ هَدَانَا اللَّهُ ۖ لَقَدْ جَاءَتْ رُسُلُ رَبِّنَا بِالْحَقِّ ۖ وَنُودُوا أَنْ تِلْكُمُ الْجَنَّةُ أُورِثْتُمُوهَا بِمَا كُنْتُمْ تَعْمَلُونَ ﴿٤٣﴾

الثلثة

યકીનન જો લોગ હમારી આયતોં કો જુઠલાતે રહે ઔર ઉસકે મુકાબ્લે મેં (વિરોધ મેં) તકબ્બુર કરતે રહે ઉનકે લિયે આસ્માન કે દરવાઝે નહીં ખોલે જાએંગે ઔર વો જન્નત મેં દાખિલ નહીં હોંગે, જબ તક કે ઉંટ સુઇ કે નાકે મેં ઘુસ ન જાવે,[૧] ઔર જુર્મ કરનેવાલોં કો હમ ઇસી તરહ સઝા દેંગે.《૪૦》 ઉનકે લિયે જહન્નમ કા બિછોના હે ઔર ઉનકે ઉપર સે આગ કા ઓઢના હે ઔર ઝુલ્મ કરનેવાલોં કો હમ ઇસી તરહ સઝા દેંગે.《૪૧》 ઔર જો લોગ ઇમાન લાએ ઔર ઉન્હોંને નેક કામ કિયે હમ કિસી ભી શખ્સ કો ઉસકી તાકત સે ઝિયાદહ તકલીફ નહીં દેતે,[૨] વહી લોગ જન્નતવાલે હેં, વો ઉસ (જન્નત) મેં હમેશા રહેંગે.《૪૨》 ઔર ઉન (જન્નતીયોં) કે દિલોં મેં (દુનિયા મેં એક દૂસરે કે બારે મેં) જો નારાઝગી થી (જન્નત મેં દાખિલ હોને સે પેહલે) હમ વો નિકાલ લેંગે, (ઉનકી હાલત યે હોગી કે) ઉનકે (મકાનોં કે) નીચે સે નેહરેં બેહતી હોંગી, ઔર વો કહેંગે: શુક્ર હે ઉસ અલ્લાહ તઆલા કા જિસને હમકો યહાં પહોંચા દિયા ઔર અગર અલ્લાહ તઆલા હમકો હિદાયત ન દેતે તો હમ (યહાં) ન પહોંચ સકતે થે, વાકિઅહ યે હે કે હમારે રબ કે પયગમ્બર (હમારે પાસ) સચ્ચી બાત લે કર આએ થે ઔર (ઉન જન્નતવાલોં કો) પુકાર કર કહા જાએગા કે તુમ જો અમલ કરતે થે ઉસકે બદલે મેં તુમકો ઉસ જન્નત કા વારસદાર બના દિયા ગયા હે.《૪૩》

[૧] દૂસરી તફસીરઃ ઇસ જગા ઉંટ મુરાદ નહીં; બલ્કે 'મોટા રસ્સા' મુરાદ હે; ઇસ લિયે કે ઉંટ સુઇ કે નાકે મેં દાખિલ હોનેવાલી ચીઝોં મેં કબીલ સે નહીં હે, અલબત્તા મોટા રસ્સા જિસસે હોડી બાંધી જાતી હે ઉસકી કબીલ સે હે; ઇસ લિયે 'جَمَل' સે યહાં ઉંટ મુરાદ નહીં બલ્કે મોટા રસ્સા મુરાદ હે. (અઝઃ મલફૂઝાતે ફકીહુલ ઉમ્મત).

[૨] (દૂસરા તર્જુમા) તાકત સે ઝિયાદહ કોઇ ભી કામ નહીં બતલાતે.

وَنَادٰۤی اَصۡحٰبُ الۡجَنَّةِ اَصۡحٰبَ النَّارِ اَنۡ قَدۡ وَجَدۡنَا مَا وَعَدَنَا رَبُّنَا حَقًّا فَهَلۡ وَجَدۡتُّمۡ مَّا وَعَدَ رَبُّكُمۡ حَقًّا ؕ قَالُوۡا نَعَمۡ ۚ فَاَذَّنَ مُؤَذِّنٌۢ بَيۡنَهُمۡ اَنۡ لَّعۡنَةُ اللّٰهِ عَلَى الظّٰلِمِيۡنَ ﴿۴۴﴾ الَّذِيۡنَ يَصُدُّوۡنَ عَنۡ سَبِيۡلِ اللّٰهِ وَيَبۡغُوۡنَهَا عِوَجًا ۚ وَهُمۡ بِالۡاٰخِرَةِ كٰفِرُوۡنَ ﴿۴۵﴾ وَبَيۡنَهُمَا حِجَابٌ ۚ وَعَلَى الۡاَعۡرَافِ رِجَالٌ يَّعۡرِفُوۡنَ كُلًّاۢ بِسِيۡمٰٮهُمۡ ۚ وَنَادَوۡا اَصۡحٰبَ الۡجَنَّةِ اَنۡ سَلٰمٌ عَلَيۡكُمۡ ۟ لَمۡ يَدۡخُلُوۡهَا وَهُمۡ يَطۡمَعُوۡنَ ﴿۴۶﴾ وَاِذَا صُرِفَتۡ اَبۡصَارُهُمۡ تِلۡقَآءَ اَصۡحٰبِ النَّارِ ۙ قَالُوۡا رَبَّنَا لَا تَجۡعَلۡنَا مَعَ الۡقَوۡمِ الظّٰلِمِيۡنَ ﴿۴۷﴾

ઔર જન્નતવાલે જહન્નમવાલોં કો પુકાર કર કે પૂછેંગે કેઃ હમસે હમારે રબ ને જો વાદા કિયા થા હમને તો ઉસકો બિલ્કુલ સચ્ચા પાયા, કયા તુમસે તુમ્હારે રબ ને જો વાદા કિયા થા ઉસકો સચ્ચા પાયા? વો જવાબ દેંગે કેઃ જી હાં! સો ઉન (દોનોં જમાઅત) કે બીચ મેં એક પુકારનેવાલા પુકાર કર કહેગા કેઃ અલ્લાહ તઆલા કી લઅનત ઉન ઝાલિમોં પર હે.﴾૪૪﴿ જો અલ્લાહ તઆલા કે રાસ્તે સે રોકતે થે ઔર ઉસમેં બુરાઇ તલાશ કરતે થે ઔર વો આખિરત કા બિલ્કુલ ઇન્કાર કરતે થે.﴾૪૫﴿ ઔર ઉન દોનોં (જન્નતીયોં ઔર જહન્નમીયોં) કે બીચ એક આડ હોગી ઔર આ'રાફ પર કુછ લોગ હોંગે જો (જન્નતી ઔર જહન્નમી) હર એક કો ઉનકી અલામતોં સે પેહચાનતે હોંગે,[૧] ઔર વો (આ'રાફવાલે) જન્નતવાલોં કો પુકાર કર કહેંગેઃ તુમ પર સલામતી હો (ઔર ઉન આ'રાફવાલોં કી હાલત યે હોગી કે) વો (અબ તક) ઉસ (જન્નત) મેં દાખિલ નહીં હુવે હોંગે ઔર વો (પૂરે શોક કે સાથ જન્નત મેં દાખિલ હોને કી) ઉમ્મીદ લગાએ હુવે હોંગે.﴾૪૬﴿ ઔર જબ ઉન (આ'રાફવાલોં) કી નઝરોં કો જહન્નમવાલોં કી તરફ ફિરાયા જાએગા તો વો (આ'રાફવાલે) કહેંગેઃ એ હમારે રબ! આપ હમકો ઝુલ્મ કરનેવાલી કોમ કે સાથ (જહન્નમ મેં) ન રખના. ﴾૪૭﴿

---

[૧] યૂં તો આ'રાફ જાનેવાલે જન્નત ઔર જહન્નમ દોનોં કો દેખ રહે હોંગે; ઇસ લિયે ઉન્હેં જન્નતીયોં ઔર દોઝખીયોં કો પેહચાનને કે લિયે કિસી અલામત કી ઝરૂરત નહીં હોગી; લેકિન યહાં ઇશારા ઇસ બાત કી તરફ હે કે યે લોગ જન્નત ઔર દોઝખવાલોં કો દુનિયા મેં ભી ઉનકી અલામતોં સે પેહચાનતે થે, ઔર ચૂંકે યે લોગ ઇમાનવાલે થે ઇસ લિયે ઉન્હેં દુનિયા મેં ભી અલ્લાહ તઆલા ને ઇતની સમજ અતા ફરમા દી થી કે યે તકવાવાલે ઔર પરહેઝગાર લોગોં કે ચેહરોં સે પેહચાન લેતે થે કે યે નેક લોગ હેં ઔર કાફિરોં કે ચેહરોં સે પેહચાન લેતે થે કે યે કાફિર હેં.

وَنَادٰۤى اَصْحٰبُ الْاَعْرَافِ رِجَالًا یَّعْرِفُوْنَهُمْ بِسِیْمٰىهُمْ قَالُوْا مَاۤ اَغْنٰى عَنْكُمْ جَمْعُكُمْ وَمَا كُنْتُمْ تَسْتَكْبِرُوْنَ۝۴۸ اَهٰۤؤُلَآءِ الَّذِیْنَ اَقْسَمْتُمْ لَا یَنَالُهُمُ اللّٰهُ بِرَحْمَةٍ ؕ اُدْخُلُوا الْجَنَّةَ لَا خَوْفٌ عَلَیْكُمْ وَلَاۤ اَنْتُمْ تَحْزَنُوْنَ۝۴۹ وَنَادٰۤى اَصْحٰبُ النَّارِ اَصْحٰبَ الْجَنَّةِ اَنْ اَفِیْضُوْا عَلَیْنَا مِنَ الْمَآءِ اَوْ مِمَّا رَزَقَكُمُ اللّٰهُ ؕ قَالُوْۤا اِنَّ اللّٰهَ حَرَّمَهُمَا عَلَى الْكٰفِرِیْنَ۝۵۰ الَّذِیْنَ اتَّخَذُوْا دِیْنَهُمْ لَهْوًا وَّلَعِبًا وَّغَرَّتْهُمُ الْحَیٰوةُ الدُّنْیَا ۚ فَالْیَوْمَ نَنْسٰىهُمْ كَمَا نَسُوْا لِقَآءَ یَوْمِهِمْ هٰذَا ۙ وَمَا كَانُوْا بِاٰیٰتِنَا یَجْحَدُوْنَ۝۵۱ وَلَقَدْ جِئْنٰهُمْ بِكِتٰبٍ فَصَّلْنٰهُ عَلٰى عِلْمٍ هُدًى وَّرَحْمَةً لِّقَوْمٍ یُّؤْمِنُوْنَ۝۵۲

ઔર આ’રાફવાલે ઉન (બહોત સારે) આદમીયોં કો જિનકો વો ઉનકી અલામતોં(નિશાનીયોં)[૧] સે પેહચાનતે હોંગે આવાઝ દે કર યૂં કહેંગે કેઃ તુમકો તુમ્હારી જમાઅત ઔર જો તકબ્બુર તુમ કરતે થે વો કુછ કામ નહીં આએ.﴾૪૮﴿ કયા યે વહી (ગરીબ જન્નતી મુસલમાન) લોગ હેં જિનકે બારે મેં તુમ કસમ ખા ખા કર કહા કરતે થે કે અલ્લાહ તઆલા ઉનકો (અપની) રહમત કા કોઇ હિસ્સા નહીં દેંગે (તો ઉન પર ઇતની બડી રહમત હુઇ કે અલ્લાહ તઆલા ને ઉનકો હુક્મ દિયા કે) તુમ જન્નત મેં દાખિલ હો જાઓ, તુમ પર ન કોઇ ખૌફ હોગા ઔર ન તુમ ગમગીન હોંગે.﴾૪૯﴿ ઔર જહન્નમવાલે જન્નતવાલોં કો પુકાર કર કહેંગે કેઃ તુમ થોડા સા પાની હમ પર ડાલ દો યા જો રોઝી અલ્લાહ તઆલા ને તુમકો દી હે ઉસમેં સે કુછ હિસ્સા દે દો, વો (જન્નતી લોગ) જવાબ દેંગે કેઃ યકીનન અલ્લાહ તઆલા ને યે દોનોં ચીઝેં (ઉન) કાફિરોં પર હરામ કર દી હે.﴾૫૦﴿ જિન્હોંને અપને દીન કો તમાશા ઔર ખેલ બનાયા થા ઔર ઉનકો દુનિયા કી ઝિંદગી ને ધોકે મેં ડાલ દિયા થા, સો જિસ તરહ ઉન કાફિરોં ને અપને ઇસ દીન કી મુલાકાત કો ભુલા દિયા થા ઔર (જિસ તરહ) વો હમારી આયતોં કા ઇન્કાર કરતે થે સો આજ હમ ઉનકો ઇસી તરહ ભુલા દેંગે.[૨] ﴾૫૧﴿ ઔર પક્કી બાત યે હે કે હમને ઉનકે પાસ એક ઐસી કિતાબ (કુર્આન) પહોંચા દી થી જિસમેં હમને અપને ઇલ્મ સે હર ચીઝ તફસીલ (વિસ્તાર)સે બયાન કર દી હે, જો (કિતાબ) ઇમાન લાનેવાલી કોમ કે વાસ્તે હિદાયત ઔર રહમત હે.﴾૫૨﴿

[૧] દુનિયા કી યા જહન્નમ કે કાલે ચેહરોંવાલી નિશાનિયોં સે.

[૨] યાની રહમ ઔર કરમ સે ભુલાએ જાએંગે.

هَلْ يَنْظُرُوْنَ اِلَّا تَاْوِيْلَهٗ ؕ يَوْمَ يَاْتِيْ تَاْوِيْلُهٗ يَقُوْلُ الَّذِيْنَ نَسُوْهُ مِنْ قَبْلُ قَدْ جَآءَتْ رُسُلُ رَبِّنَا بِالْحَقِّ ۚ فَهَلْ لَّنَا مِنْ شُفَعَآءَ فَيَشْفَعُوْا لَنَآ اَوْ نُرَدُّ فَنَعْمَلَ غَيْرَ الَّذِيْ كُنَّا نَعْمَلُ ؕ قَدْ خَسِرُوْٓا اَنْفُسَهُمْ وَضَلَّ عَنْهُمْ مَّا كَانُوْا يَفْتَرُوْنَ ﴿۵۳﴾

اِنَّ رَبَّكُمُ اللّٰهُ الَّذِيْ خَلَقَ السَّمٰوٰتِ وَالْاَرْضَ فِيْ سِتَّةِ اَيَّامٍ ثُمَّ اسْتَوٰى عَلَى الْعَرْشِ ۫ يُغْشِي الَّيْلَ النَّهَارَ يَطْلُبُهٗ حَثِيْثًا ۙ وَّالشَّمْسَ وَالْقَمَرَ وَالنُّجُوْمَ مُسَخَّرٰتٍۭ بِاَمْرِهٖ ؕ اَلَا لَهُ الْخَلْقُ وَالْاَمْرُ ؕ تَبٰرَكَ اللّٰهُ رَبُّ الْعٰلَمِيْنَ ﴿۵۴﴾

કયા વો (કાફિર) લોગ ઇસ (કુર્આન) કે (આએ હુવે) આખરી વાદે (યાની કયામત કે ઝાહિર હોને) કા ઇન્તિઝાર કર રહે હેં,[૧] જિસ દિન ઇસ (કુર્આન) કા (આયા હુવા કયામત કા) આખરી વાદા ઝાહિર હો જાએગા, (ઉસ દિન) વો લોગ જો ઉસ (આખરી વાદે કયામત) કો પેહલે સે ભૂલ ગએ થે વો કહેંગે કેઃ પક્કી બાત હે હમારે રબ કે પયગમ્બર સચ્ચી બાત લે કર આએ થે, સો કયા હમારે લિયે કોઇ સિફારિશ કરનેવાલે હેં જો હમારે લિયે સિફારિશ કરતે હોં યા હમ (દુનિયા મેં) વાપસ લોટા દિયે જાવેં કે, ફિર હમ (પેહલે) જો (બુરે) કામ કિયા કરતે થે (અબ) ઉસકે બજાએ દૂસરે (નેક) અમલ કરેં, પક્કી બાત હે કે ઉન્હોંને અપને આપકો નુકસાન મેં ડાલા ઔર જો (મા'બૂદ) ઉન્હોંને ગઢ રખે થે વો ઉનસે ગુમ હો જાએંગે.﴾૫૩﴿

યકીનન તુમ્હારે રબ અલ્લાહ તઆલા હી હેં જિન્હોંને આસમાનોં ઔર ઝમીન કો છે દિન મેં પૈદા કિયા, ફિર વો (રબ અપની શાન કે મુતાબિક) અર્શ પર કાઇમ હુવે, રાત કો દિન પર ઓઢા દેતે હેં (ઇસ તરહ) કે વો (રાત) ઉસ (દિન) કે પીછે દોડતી હુઇ ચલી આતી હે,[૨] ઔર સૂરજ ઔર ચાંદ ઔર સિતારોં કો ભી (પૈદા કિયા) જો ઉસકે હુક્મ કે તાબે હેં,[૩] સુન લો! પૈદા કરના ઔર હુક્મ કરના સબ ઉસી કા કામ હે (ઔર) અલ્લાહ તઆલા બડી ઉંચી શાનવાલે હેં, જો સબ આલમોં કે રબ હેં.﴾૫૪﴿

---

[૧] ઇસી તરહ દુનિયાવી અઝાબ કા આના ભી મુરાદ હો સકતા હે.

[૨] યાની ઐસા લગતા હે કે દિન જલ્દી જલ્દી ગુઝર ગએ ઔર રાત અચાનક આ જાતી હે.

[૩] (દૂસરા તર્જુમા) કામ મેં લગા દિયા.

ٱدْعُوا۟ رَبَّكُمْ تَضَرُّعًا وَخُفْيَةً ۚ إِنَّهُۥ لَا يُحِبُّ ٱلْمُعْتَدِينَ ﴿٥٥﴾ وَلَا تُفْسِدُوا۟ فِى ٱلْأَرْضِ بَعْدَ إِصْلَٰحِهَا وَٱدْعُوهُ خَوْفًا وَطَمَعًا ۚ إِنَّ رَحْمَتَ ٱللَّهِ قَرِيبٌ مِّنَ ٱلْمُحْسِنِينَ ﴿٥٦﴾ وَهُوَ ٱلَّذِى يُرْسِلُ ٱلرِّيَٰحَ بُشْرًۢا بَيْنَ يَدَىْ رَحْمَتِهِۦ ۖ حَتَّىٰٓ إِذَآ أَقَلَّتْ سَحَابًا ثِقَالًا سُقْنَٰهُ لِبَلَدٍ مَّيِّتٍ فَأَنزَلْنَا بِهِ ٱلْمَآءَ فَأَخْرَجْنَا بِهِۦ مِن كُلِّ ٱلثَّمَرَٰتِ ۚ كَذَٰلِكَ نُخْرِجُ ٱلْمَوْتَىٰ لَعَلَّكُمْ تَذَكَّرُونَ ﴿٥٧﴾ وَٱلْبَلَدُ ٱلطَّيِّبُ يَخْرُجُ نَبَاتُهُۥ بِإِذْنِ رَبِّهِۦ ۖ وَٱلَّذِى خَبُثَ لَا يَخْرُجُ إِلَّا نَكِدًا ۚ كَذَٰلِكَ نُصَرِّفُ ٱلْءَايَٰتِ لِقَوْمٍ يَشْكُرُونَ ﴿٥٨﴾

(એ લોગો!) તુમ ગિડગિડા કર (આજીઝી કે સાથ ભી) ઔર ચુપકે ચુપકે અપને રબ સે દુઆ કરો, યકીનન વો (અલ્લાહ તઆલા) હદ સે આગે બઢનેવાલોં કો પસંદ નહીં કરતે.﴾૫૫﴿ ઔર ઝમીન મેં ઉસકી ઇસ્લાહ હો જાને કે બાદ તુમ ફસાદ મત મચાઓ,[૧] ઔર તુમ (અઝાબ કા) ડર ઔર (રહમત કી) ઉમ્મીદ રખતે હુવે ઉન (અલ્લાહ તઆલા) કી ઇબાદત કિયા કરો, યકીનન અલ્લાહ તઆલા કી રહમત નેકી કરનેવાલોં સે કરીબ હે.﴾૫૬﴿ ઔર વહી (અલ્લાહ તઆલા) હેં જો અપની રહમત (યાની બારિશ) સે પેહલે ખુશખબરી દેનેવાલી હવાએં ભેજતે હેં, યહાં તક કે જબ વો (હવાએં) ભારી બાદલોં કો ઉઠા લેતી હેં તો હમ ઉસકો મુર્દા શહર કી તરફ હાંક કર લે જાતે હેં, ફિર હમ ઉસકે ઝરિયે પાની બરસાતે હેં, ફિર હમ ઉસ (પાની) કે ઝરિયે હર તરહ કે ફલ નિકાલતે હેં, ઇસી તરહ (કયામત કે દિન) હમ મુર્દોં કો (ઝિંદા કર કે) નિકાલેંગે; તાકે તુમ (અલ્લાહ તઆલા કી કુદરત પર) ગૌર કરો.﴾૫૭﴿ ઔર જો ઉમ્દહ (ઝમીનવાલા) શહર હોતા હે ઉસકી પૈદાવાર ઉસકે રબ કે હુકૂમ સે (ખૂબ) નિકલતી હે, ઔર જો ખરાબ (ઝમીનવાલા શહર) હોતા હે તો નાકિસ (અધૂરી) પૈદાવાર કે સિવા કુછ નહીં નિકલતા,[૨] ઇસી તરહ હમ નિશાનિયોં કો (અલગ અલગ તરીકે સે) ફેર ફેર કર બયાન કરતે હેં શુક્ર કરનેવાલી કોમ કે લિયે.﴾૫૮﴿

---

[૧] ઝમીન કા સુધારા દો તરહ સે હેઃ **એક ઝાહિરી ઇસ્લાહ**, યાની ઝમીન કો દરખ્ત ઔર ખેતી ઉગાને કે કાબિલ બના દિયા, બારિશ કે ઝરિયે સારી ઝમીન કો હરા ભરા બના દિયા, ઔર **દૂસરી બાતિની** (અંદર કી) **ઇસ્લાહ**ઃ યાની ઝમીન પર રસૂલ ભેજે, ઔર કિતાબેં નાઝિલ ફરમાઇ, ઔર હિદાયત કે ઝરિયે ઝમીન કો કુફ્ર, શિર્ક કે ફસાદ સે પાક કર દિયા. ઔર દોનોં તરહ કી ઇસ્લાહ કા વિપરીત ફસાદ હે.

[૨] 'نَكِدًا': યાની ઐસી પૈદાવાર જો મામૂલી બેફાયદા ઔર બહોત કમ હો.

لَقَدْ اَرْسَلْنَا نُوْحًا اِلٰى قَوْمِهٖ فَقَالَ يٰقَوْمِ اعْبُدُوا اللّٰهَ مَا لَكُمْ مِّنْ اِلٰهٍ غَيْرُهٗ ؕ اِنِّىْۤ اَخَافُ عَلَيْكُمْ
عَذَابَ يَوْمٍ عَظِيْمٍ ﴿۵۹﴾ قَالَ الْمَلَاُ مِنْ قَوْمِهٖۤ اِنَّا لَنَرٰىكَ فِىْ ضَلٰلٍ مُّبِيْنٍ ﴿۶۰﴾ قَالَ يٰقَوْمِ لَيْسَ بِىْ ضَلٰلَةٌ وَّلٰكِنِّىْ
رَسُوْلٌ مِّنْ رَّبِّ الْعٰلَمِيْنَ ﴿۶۱﴾ اُبَلِّغُكُمْ رِسٰلٰتِ رَبِّىْ وَاَنْصَحُ لَكُمْ وَاَعْلَمُ مِنَ اللّٰهِ مَا لَا تَعْلَمُوْنَ ﴿۶۲﴾ اَوَعَجِبْتُمْ اَنْ
جَآءَكُمْ ذِكْرٌ مِّنْ رَّبِّكُمْ عَلٰى رَجُلٍ مِّنْكُمْ لِيُنْذِرَكُمْ وَلِتَتَّقُوْا وَلَعَلَّكُمْ تُرْحَمُوْنَ ﴿۶۳﴾ فَكَذَّبُوْهُ فَاَنْجَيْنٰهُ وَالَّذِيْنَ
مَعَهٗ فِى الْفُلْكِ وَاَغْرَقْنَا الَّذِيْنَ كَذَّبُوْا بِاٰيٰتِنَا ؕ اِنَّهُمْ كَانُوْا قَوْمًا عَمِيْنَ ﴿۶۴﴾ ع

પક્કી બાત યે હે કે હમ ને નૂહ (અલ.) કો ઉનકી કોમ કી તરફ (રસૂલ બના કર) ભેજા, સો ઉસ (નૂહ અલ.) ને કહા કેઃ એ મેરી કોમ! તુમ અલ્લાહ તઆલા કી ઇબાદત કરો, તુમ્હારે લિયે ઉસકે સિવા કોઇ મા'બૂદ નહીં હે, યકીન જાનો! મેં તુમ્હારે બારે મેં એક બહોત બડે દિન કે અઝાબ સે ડરતા હૂં.﴿૫૯﴾ ઉસ (યાની નૂહ અલ.) કી કોમ કે સરદારોં ને કહાઃ હમ તો દેખતે હેં[૧] કે તુમ ખુલી ગુમરાહી (યાની ગલતી) મેં પડે હો.﴿૬૦﴾ ઉસ (નૂહ અલ.) ને કહા કેઃ એ મેરી કોમ! મેં ગુમરાહી (યાની ગલતી) મેં નહીં હૂં; લેકિન મેં તો તમામ આલમોં કે રબ કા (ભેજા હુવા) પયગમ્બર હૂં.﴿૬૧﴾ મેં તુમકો અપને રબ કે પયગામોં પહોંચાતા હૂં ઔર મેં તુમ્હારી ભલાઇ ચાહતા હૂં ઔર મેં અલ્લાહ તઆલા કી તરફ સે ઐસી બાતેં જાનતા હૂં જિનકા તુમકો પતા નહીં હે.﴿૬૨﴾ ભલા કયા તુમકો તઅજ્જુબ હો રહા હે કે તુમ્હીં મેં સે એક આદમી કે ઝરિયે તુમકો તુમ્હારે રબ કી નસીહત પહોંચતી; તાકે વો (નબી) તુમકો (અઝાબ સે) ડરાવે; ઔર તાકે તુમ (અલ્લાહ તઆલા કી નાફરમાની સે) બચો;[૨] ઔર તાકે તુમ લોગોં પર રહમ કિયા જાવે.﴿૬૩﴾ સો ઉન લોગોં ને ઉસ (નૂહ અલ.) કો જુઠલાયા, ફિર હમને ઉસ (નૂહ અલ.) કો ઔર ઉસકે સાથીયોં કો જહાઝ (વહાણ) મેં (સવાર કર કે) બચા લિયા ઔર જિન લોગોં ને હમારી આયતોં કો જુઠલાયા થા હમને ઉનકો ડૂબા દિયા, યકીનન વો અંધે લોગ થે.﴿૬૪﴾

---

[૧] (દૂસરા તર્જુમા) હમ તો સમજતે હેં.

[૨] અલ્લાહ તઆલા કે તકવા કી બરકત સે રહમો કરમ કા વાદા હે.

وَاِلٰى عَادٍ اَخَاهُمْ هُوْدًا ؕ قَالَ يٰقَوْمِ اعْبُدُوا اللّٰهَ مَا لَكُمْ مِّنْ اِلٰهٍ غَيْرُهٗ ؕ اَفَلَا تَتَّقُوْنَ۝٦٥ قَالَ الْمَلَاُ الَّذِيْنَ كَفَرُوْا مِنْ قَوْمِهٖۤ اِنَّا لَنَرٰىكَ فِيْ سَفَاهَةٍ وَّاِنَّا لَنَظُنُّكَ مِنَ الْكٰذِبِيْنَ۝٦٦ قَالَ يٰقَوْمِ لَيْسَ بِيْ سَفَاهَةٌ وَّلٰكِنِّيْ رَسُوْلٌ مِّنْ رَّبِّ الْعٰلَمِيْنَ۝٦٧ اُبَلِّغُكُمْ رِسٰلٰتِ رَبِّيْ وَاَنَا لَكُمْ نَاصِحٌ اَمِيْنٌ۝٦٨ اَوَعَجِبْتُمْ اَنْ جَآءَكُمْ ذِكْرٌ مِّنْ رَّبِّكُمْ عَلٰى رَجُلٍ مِّنْكُمْ لِيُنْذِرَكُمْ ؕ وَاذْكُرُوْۤا اِذْ جَعَلَكُمْ خُلَفَآءَ مِنْۢ بَعْدِ قَوْمِ نُوْحٍ وَّزَادَكُمْ فِي الْخَلْقِ بَصْۜطَةً ۚ فَاذْكُرُوْۤا اٰلَآءَ اللّٰهِ لَعَلَّكُمْ تُفْلِحُوْنَ۝٦٩ قَالُوْۤا اَجِئْتَنَا لِنَعْبُدَ اللّٰهَ وَحْدَهٗ وَنَذَرَ مَا كَانَ يَعْبُدُ اٰبَآؤُنَا ۚ فَاْتِنَا بِمَا تَعِدُنَاۤ اِنْ كُنْتَ مِنَ الصّٰدِقِيْنَ۝٧٠

ઔર કોમે આદ કી તરફ ઉનકે ભાઇ હૂદ (અલ.) કો (નબી બના કર ભેજા) ઉસ (હૂદ અલ.) ને કહા કેઃ એ મેરી કોમ! તુમ (સિર્ફ) અલ્લાહ તઆલા કી ઇબાદત કરો, ઉસકે સિવા તુમ્હારા કોઇ મા'બૂદ નહીં હે, કયા ફિર ભી તુમ ડરતે નહીં હો?﴾૬૫﴿ ઉસ (હૂદ અલ.) કી કોમ કે કાફિર સરદાર કેહને લગેઃ હમ તો તુમકો દેખતે હેં કે તુમ મેં કુછ અક્લ નહીં હે ઔર હમારા ખ્યાલ યે હે કે યકીનન તુમ જૂઠે લોગોં મેં સે હી હો.﴾૬૬﴿ ઉસ (હૂદ અલ.) ને કહાઃ એ મેરી કોમ! મુજ મેં થોડી ભી બેવકૂફી નહીં હે; લેકિન મેં (તમામ) આલમોં કે રબ કા રસૂલ હૂં.﴾૬૭﴿ મેં તુમકો અપને રબ કે પયગામોં કો પહોંચાતા હૂં ઔર મેં તો તુમ્હારી ભલાઇ ચાહતા હૂં (ઔર મેં) અમાનતદાર હૂં.[૧]﴾૬૮﴿ ભલા કયા તુમકો તઅજ્જુબ હો રહા હે કે તુમ હી મેં સે એક આદમી કે વાસ્તે તુમકો તુમ્હારે રબ કી નસીહત પહોંચી; તાકે વો તુમકો ડરાવે ઔર તુમ યાદ કરો જબ ઉસ (અલ્લાહ તઆલા) ને તુમકો કોમે નૂહ કે બાદ (ઝમીન કા) ખલીફા બનાયા,[૨] ઔર તુમકો બદન કા ફેલાવ (દૂસરોં સે) ઝિયાદહ અતા કિયા,[૩] સો તુમ અલ્લાહ તઆલા કે એહસાનોં કો યાદ કરો; તાકે તુમ લોગ કામિયાબ હો જાઓ.﴾૬૯﴿ (કોમ કે) લોગ કેહને લગેઃ કયા તુમ હમારે પાસ ઇસ લિયે આએ હો કે હમ અકેલે અલ્લાહ તઆલા કી ઇબાદત કરેં ઔર હમારે બાપ દાદા જિન (મુર્તીયોં) કી ઇબાદત કરતે થે હમ ઉનકો છોડ દેં? અગર તૂ સચ્ચોં મેં સે હે તો હમારે પાસ વો (અઝાબ) લા જિસકી તૂ હમકો ધમકી દેતા હે.[૪] ﴾૭૦﴿

---

[૧] (દૂસરા તર્જુમા) ઇત્મીનાન કરને કે લાઇક હોં.

[૨] યાની નાઇબ.[૩] જિસ્મ કી લંબાઇ ઔર તાકત દૂસરોં સે ઝિયાદહ તુમકો મિલી હે, તંદુરસ્તી કે સાથ જિસ્મ કા ફેલાવ ભી એક નેઅમત હે, ઉસસે ભી શાન નુમાયાં (ઝાહિર) હોતી હે.

[૪] (દૂસરા તર્જુમા) જિસસે તુ હમકો ડરાતા હે.

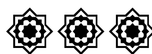
قَالَ قَدْ وَقَعَ عَلَيْكُمْ مِّنْ رَّبِّكُمْ رِجْسٌ وَّغَضَبٌ ؕ اَتُجَادِلُوْنَنِيْ فِيْۤ اَسْمَآءٍ سَمَّيْتُمُوْهَاۤ اَنْتُمْ وَاٰبَآؤُكُمْ مَّا نَزَّلَ اللّٰهُ بِهَا مِنْ سُلْطٰنٍ ؕ فَانْتَظِرُوْۤا اِنِّيْ مَعَكُمْ مِّنَ الْمُنْتَظِرِيْنَ ﴿۷۱﴾ فَاَنْجَيْنٰهُ وَالَّذِيْنَ مَعَهٗ بِرَحْمَةٍ مِّنَّا وَقَطَعْنَا دَابِرَ الَّذِيْنَ كَذَّبُوْا بِاٰيٰتِنَا وَمَا كَانُوْا مُؤْمِنِيْنَ ﴿۷۲﴾

وَاِلٰى ثَمُوْدَ اَخَاهُمْ صٰلِحًا ۘ قَالَ يٰقَوْمِ اعْبُدُوا اللّٰهَ مَا لَكُمْ مِّنْ اِلٰهٍ غَيْرُهٗ ؕ قَدْ جَآءَتْكُمْ بَيِّنَةٌ مِّنْ رَّبِّكُمْ ؕ هٰذِهٖ نَاقَةُ اللّٰهِ لَكُمْ اٰيَةً فَذَرُوْهَا تَاْكُلْ فِيْۤ اَرْضِ اللّٰهِ وَلَا تَمَسُّوْهَا بِسُوْٓءٍ فَيَاْخُذَكُمْ عَذَابٌ اَلِيْمٌ ﴿۷۳﴾

ઉસ (હૂદ અલ.) ને કહાઃ પક્કી બાત હે કે તુમ પર તુમ્હારે રબ કી તરફ સે અઝાબ ઔર ગઝબ (ગુસ્સે કા આના) નક્કી હો ચુકા હે, કયા તુમ મુજસે કુછ (બે હકીકત) નામોં કે બારે મેં ઝઘડા કરતે હો જો તુમને ઔર તુમ્હારે બાપ દાદાઓં ને (ખૂદ પેહલે) રખ લિયે હેં, કે અલ્લાહ તઆલા ને ઉન (કે મા'બૂદ હોને) પર કોઇ દલીલ નહીં ઉતારી? સો તુમ ઇન્તિઝાર કરો, યકીનન મેં ભી તુમ્હારે સાથ ઇન્તિઝાર કરનેવાલોં મેં સે હૂં.﴿૭૧﴾ સો હમને ઉસ (હૂદ અલ.) કો ઔર ઉસકે સાથિયોં કો અપની રહમત (ઔર કરમ) સે (અઝાબ સે) બચા લિયા ઔર જિન લોગોં ને હમારી આયતોં કો જુઠલાયા ઔર વો ઇમાન લાનેવાલે નહીં થે હમને ઉન લોગોં કી જડ કાટ ડાલી.[૧] ﴿૭૨﴾

ઔર (કોમે) સમૂદ કી તરફ ઉનકે ભાઇ સાલેહ (અલ.) કો (નબી બના કર ભેજા), ઉસ (સાલેહ અલ.) ને કહા કેઃ એ મેરી કોમ! તુમ અલ્લાહ તઆલા કી ઇબાદત કરો, તુમ્હારે લિયે ઉસકે સિવા કોઇ મા'બૂદ નહીં હે, પક્કી બાત યે હે કે તુમ્હારે રબ કી તરફ સે તુમ્હારે પાસ એક રોશન દલીલ આ ચુકી હે, યે અલ્લાહ તઆલા કી ઉંટની હે જો તુમ્હારે લિયે એક મોઅજિઝહ બન કર આઇ હે; લિહાઝા તુમ ઉસકો (આઝાદ) છોડ દો કે વો અલ્લાહ તઆલા કી ઝમીન મેં ચરતી ફિરે ઔર તુમ ઉસકો તકલીફ પહોંચાને કે ઇરાદે સે હાથ ભી મત લગાના, વરના તુમકો દર્દનાક અઝાબ (આ કર) પકડેગા. ﴿૭૩﴾

[૧] યાની અઝાબ કે ઝરિયે બિલ્કુલ ખત્મ કર ડાલા.

وَاذْكُرُوْٓا اِذْ جَعَلَكُمْ خُلَفَآءَ مِنْۢ بَعْدِ عَادٍ وَّبَوَّاَكُمْ فِي الْاَرْضِ تَتَّخِذُوْنَ مِنْ سُهُوْلِهَا قُصُوْرًا وَّتَنْحِتُوْنَ الْجِبَالَ
بُيُوْتًا ۚ فَاذْكُرُوْٓا اٰلَآءَ اللّٰهِ وَلَا تَعْثَوْا فِي الْاَرْضِ مُفْسِدِيْنَ ﴿٧٤﴾ قَالَ الْمَلَاُ الَّذِيْنَ اسْتَكْبَرُوْا مِنْ قَوْمِهٖ لِلَّذِيْنَ
اسْتُضْعِفُوْا لِمَنْ اٰمَنَ مِنْهُمْ اَتَعْلَمُوْنَ اَنَّ صٰلِحًا مُّرْسَلٌ مِّنْ رَّبِّهٖ ۭ قَالُوْٓا اِنَّا بِمَآ اُرْسِلَ بِهٖ مُؤْمِنُوْنَ ﴿٧٥﴾ قَالَ
الَّذِيْنَ اسْتَكْبَرُوْٓا اِنَّا بِالَّذِيْٓ اٰمَنْتُمْ بِهٖ كٰفِرُوْنَ ﴿٧٦﴾ فَعَقَرُوا النَّاقَةَ وَعَتَوْا عَنْ اَمْرِ رَبِّهِمْ وَقَالُوْا يٰصٰلِحُ ائْتِنَا بِمَا
تَعِدُنَآ اِنْ كُنْتَ مِنَ الْمُرْسَلِيْنَ ﴿٧٧﴾ فَاَخَذَتْهُمُ الرَّجْفَةُ فَاَصْبَحُوْا فِيْ دَارِهِمْ جٰثِمِيْنَ ﴿٧٨﴾

ઓૈર (અલ્લાહ તઆલા કે એહસાન કો) તુમ યાદ કરો જબ તુમકો કોમે આદ (કે હલાક હોને) કે બાદ ખલીફા(નાયબ) બનાયા,[૧] ઓૈર તુમકો ઝમીન મેં (ઇસ તરહ) બસાયા તુમ નર્મ ઝમીન પર બડે બડે મહેલ બનાતે હો,[૨] ઓૈર તુમ પહાડોં કો તરાશ (કોતર) કર કે (ઉનમેં) ઘર બનાતે હો, સો તુમ અલ્લાહ તઆલા કી (ઇન) નેઅમતોં કો યાદ કરો ઓૈર તુમ ઝમીન મેં ફસાદ મચાતે હુવે મત ફિરો.﴾૭૪﴿ ઉસકી કોમ કે સરદાર જિન્હોંને તકબ્બુર કિયા ઉન્હોંને ઉન કમઝોર લોગોં સે[૩] જો ઉન (સાલેહ અલ. કી કોમ) મેં સે ઇમાન લા ચુકે થે ઉનસે પૂછા કેઃ કયા તુમકો યકીન હે કે સાલેહ (અલ.) અપને રબ કી તરફ સે ભેજા હુવા હે? ઉન (કમઝોર) લોગોં ને જવાબ મેં કહા કેઃ જો હુકૂમ દે કર ઉસ (સાલેહ અલ.) કો (અલ્લાહ તઆલા કી તરફ સે) ભેજા ગયા હમ તો ઉસ પર પૂરા ઇમાન રખતે હેં.﴾૭૫﴿ (યે જવાબ સુન કર) વો તકબ્બુર (ઘમંડ) કરનેવાલે કેહને લગે કેઃ જિસ પર તુમ (કમઝોર લોગ) ઇમાન લાએ હો યકીનન હમ ઉસકા ઇન્કાર કરતે હેં.﴾૭૬﴿ સો ઉન (ઘમંડ કરનેવાલે) લોગોં ને (સાલેહ અલ. કી) ઉંટની કો કાટ ડાલા, ઓૈર ઉન્હોંને અપને રબ કે હુકૂમ કી નાફરમાની ઓૈર વો (ઘમંડી) લોગ (બેખૌફ હો કર) કેહને લગેઃ એ સાલેહ! અગર તુમ સચમુચ રસૂલોં મેં સે હો તો વો (અઝાબ) હમારે પાસ લે આઓ જિસકી તુમ હમકો ધમકી દેતે હો.[૪] ﴾૭૭﴿ સો ઉન (કોમે સમૂદ) કો ધરતીકંપ ને પકડ લિયા તો વો સુબ્હ કે વક્ત અપને ઘર મેં ઉંધે પડે રેહ ગએ.﴾૭૮﴿

---

[૧] યાની આબાદ કિયા.

[૨] યાની સપાટ મેદાનવાલી જગા મેં.

[૩] કાફિર લોગ ઇમાન લાનેવાલોં કો બિલા વજહ કમઝોર સમજતે થે.

[૪] (દૂસરા તર્જુમા) જિસસે તુમ હમકો ડરાતે હો.

فَتَوَلّٰى عَنْهُمْ وَقَالَ يٰقَوْمِ لَقَدْ اَبْلَغْتُكُمْ رِسَالَةَ رَبِّيْ وَنَصَحْتُ لَكُمْ وَلٰكِنْ لَّا تُحِبُّوْنَ النّٰصِحِيْنَ﴿٧٩﴾ وَلُوْطًا اِذْ قَالَ لِقَوْمِهٖۤ اَتَاْتُوْنَ الْفَاحِشَةَ مَا سَبَقَكُمْ بِهَا مِنْ اَحَدٍ مِّنَ الْعٰلَمِيْنَ﴿٨٠﴾ اِنَّكُمْ لَتَاْتُوْنَ الرِّجَالَ شَهْوَةً مِّنْ دُوْنِ النِّسَآءِ ؕ بَلْ اَنْتُمْ قَوْمٌ مُّسْرِفُوْنَ﴿٨١﴾ وَمَا كَانَ جَوَابَ قَوْمِهٖۤ اِلَّاۤ اَنْ قَالُوْۤا اَخْرِجُوْهُمْ مِّنْ قَرْيَتِكُمْ ۚ اِنَّهُمْ اُنَاسٌ يَّتَطَهَّرُوْنَ﴿٨٢﴾ فَاَنْجَيْنٰهُ وَاَهْلَهٗۤ اِلَّا امْرَاَتَهٗ ۖ كَانَتْ مِنَ الْغٰبِرِيْنَ﴿٨٣﴾ وَاَمْطَرْنَا عَلَيْهِمْ مَّطَرًا ؕ فَانْظُرْ كَيْفَ كَانَ عَاقِبَةُ الْمُجْرِمِيْنَ﴿٨٤﴾

ફિર વો (સાલેહ અલ.) ઉનસે મુંહ ફિરા કર ચલે ગએ ઔર વો કેહને લગેઃ એ મેરી કોમ! પક્કી બાત યે હે કે મેં ને તુમકો અપને રબ કા પયગામ (સંદેશ) પહોંચા દિયા ઔર મેં ને તો તુમ્હારી ભલાઇ ચાહી; લેકિન તુમ (હો કે) ભલાઇ ચાહનેવાલોં કો પસંદ નહીં કરતે થે.﴿૭૯﴾ ઔર (હમને) લૂત (અલ.) કો (રસૂલ બના કર ભેજા),[૧] જબ ઉસ (લૂત અલ.) ને અપની કોમ[૨] સે કહાઃ કયા તુમ ઐસી બેહયાઇ કા કામ કરતે હો જો તુમસે પેહલે (તમામ) આલમવાલોં મેં સે કિસી ને નહીં કિયા? ﴿૮૦﴾ બેશક તુમ ઔરતોં કો છોડ કર મર્દોં કે પાસ શહવત પૂરી કરને કે લિયે આતે હો; બલ્કે તુમ હદ સે આગે નિકલ ચુકે હો.﴿૮૧﴾ ઔર ઉસકી કોમ કે પાસ સિવાએ ઉસકે કોઇ જવાબ નહીં થા, કે વો (આપસ મેં) યૂં કેહને લગે કેઃ તુમ ઉન લોગોં કો અપની બસ્તી સે નિકાલ દો, યકીનન યે લોગ તો બહોત હી પાક રેહના ચાહતે હેં.[૩] ﴿૮૨﴾ સો હમને ઉસ (લૂત અલ.) કો ઔર ઉનકે મુતઅલ્લિકીન (ઘર વાલોં) કો (અઝાબ સે) બચા લિયા; મગર ઉસકી બીવી કો વો તો (અઝાબ મેં) પીછે રેહનેવાલોં મેં સે થી.﴿૮૩﴾ ઔર હમને ઉન પર એક ઝોરદાર (પથ્થરોં કી) બારિશ બરસાઇ, સો તુમ દેખો કે જુર્મ કરનેવાલોં કી સઝા કૈસી રહી!﴿૮૪﴾

---

[૧] હઝરત લૂત અલ. હઝરત ઇબ્રાહીમ અલ. કે ભતીજે થે, ઉર્દુન કે શહર સદૂમ મેં નબી બના કર ભેજે ગએ થે, તફસીલી વાકિઅહ દીની બયાનાત હિસ્સાઃ ૮ ઔર સફરનામા દેખી હુઇ દુનિયા મેં દેખેં.

[૨] જિનકી તરફ ભેજે ગએ ઇસ ઉમ્મત સે.

[૩] યે એક ઔર ભયાનક બીમારી હે કે નેક ઔર પાક રેહનેવાલોં કો ઉનકી નેકી પર ટોન (ટોંટ, ટોણા) મારા જાએ, ઔર ઉનકો પરેશાન કર કે નેકી સે રોકને કી ખતરનાક પ્લાનિંગ કિયા જાએ, કોમે લૂત કા યે તરીકા આજ ભી આમ હો રહા હે.

وَاِلٰى مَدْيَنَ اَخَاهُمْ شُعَيْبًا ؕ قَالَ يٰقَوْمِ اعْبُدُوا اللّٰهَ مَا لَكُمْ مِّنْ اِلٰهٍ غَيْرُهٗ ؕ قَدْ جَآءَتْكُمْ بَيِّنَةٌ مِّنْ رَّبِّكُمْ فَاَوْفُوا الْكَيْلَ وَالْمِيْزَانَ وَلَا تَبْخَسُوا النَّاسَ اَشْيَآءَهُمْ وَلَا تُفْسِدُوْا فِى الْاَرْضِ بَعْدَ اِصْلَاحِهَا ؕ ذٰلِكُمْ خَيْرٌ لَّكُمْ اِنْ كُنْتُمْ مُّؤْمِنِيْنَ ﴿۸۵﴾ وَلَا تَقْعُدُوْا بِكُلِّ صِرَاطٍ تُوْعِدُوْنَ وَتَصُدُّوْنَ عَنْ سَبِيْلِ اللّٰهِ مَنْ اٰمَنَ بِهٖ وَتَبْغُوْنَهَا عِوَجًا ۚ وَاذْكُرُوْۤا اِذْ كُنْتُمْ قَلِيْلًا فَكَثَّرَكُمْ ۪ وَانْظُرُوْا كَيْفَ كَانَ عَاقِبَةُ الْمُفْسِدِيْنَ ﴿۸۶﴾ وَاِنْ كَانَ طَآئِفَةٌ مِّنْكُمْ اٰمَنُوْا بِالَّذِيْۤ اُرْسِلْتُ بِهٖ وَطَآئِفَةٌ لَّمْ يُؤْمِنُوْا فَاصْبِرُوْا حَتّٰى يَحْكُمَ اللّٰهُ بَيْنَنَا ۚ وَهُوَ خَيْرُ الْحٰكِمِيْنَ ﴿۸۷﴾

ઔર મદયન (વાલોં) કી તરફ ઉનકે ભાઇ શુઐબ (અલ.) કો (નબી બના કર ભેજા) ઉસ (શુઐબ અલ.) ને કહા કે: એ મેરી કોમ! તુમ (સિર્ફ) અલ્લાહ તઆલા કી ઇબાદત કરો, ઉસકે સિવા તુમ્હારા કોઇ મા’બૂદ નહીં હે, પક્કી બાત હે કે તુમ્હારે પાસ તુમ્હારે રબ કી તરફ સે ખુલી દલીલ આ ચુકી હે, સો તુમ નાપ ઔર (તરાઝૂ કા) તોલ પૂરા કિયા કરો, ઔર તુમ લોગોં કો ઉનકી ચીઝેં ઘટા કર મત દો ઔર ઝમીન મેં ઉસકી ઇસ્લાહ હો જાને કે બાદ તુમ ફસાદ મત મચાઓ, અગર તુમ ઇમાનવાલે હો તો યહી તુમ્હારે લિયે બેહતર હે.﴾૮૫﴿ ઔર તુમ હર રાસ્તે પર (ઇસ ગર્ઝ સે) મત બેઠા કરો કે જો લોગ ઉસ (અલ્લાહ તઆલા) પર ઇમાન લાએ હેં તુમ ઉનકો ધમકિયાં દો ઔર (તુમ ઉનકો) અલ્લાહ તઆલા કે રાસ્તે સે રોકો,[૧] ઔર તુમ ઉસ (યાની અલ્લાહ તઆલા કે રાસ્તે) મેં બુરાઇ ઢૂંઢો, ઔર તુમ (અલ્લાહ તઆલા કે એહસાન કો) યાદ કરો જબ તુમ (માલ ઔર સંખ્યા મેં) કમ થે, સો ઉસ (અલ્લાહ તઆલા) ને તુમકો ઝિયાદહ કર દિયા ઔર તુમ દેખો! ફસાદ કરનેવાલોં કા (બુરા) અંજામ કૈસા હુવા? ﴾૮૬﴿ ઔર અગર તુમ મેં કી એક જમાઅત ઉસ (પયગામ) પર ઇમાન લે આઇ હે જો મેરે ઝરિયે સે ભેજા ગયા હે ઔર એક જમાઅત ઇમાન નહીં લાઇ હે, સો તુમ સબ્ર કરો યહાં તક કે અલ્લાહ તઆલા હમારે બીચ ફેસ્લા કર દેવેં ઔર વો તો બેહતરીન ફેસ્લા કરનેવાલે હેં.﴾૮૭﴿

---

[૧] યાની ઇમાન લાને સે રોકે.

قَالَ الْمَلَاُ الَّذِيْنَ اسْتَكْبَرُوْا مِنْ قَوْمِهٖ لَنُخْرِجَنَّكَ يٰشُعَيْبُ وَالَّذِيْنَ اٰمَنُوْا مَعَكَ مِنْ قَرْيَتِنَاۤ اَوْ لَتَعُوْدُنَّ فِيْ مِلَّتِنَا ؕ قَالَ اَوَلَوْ كُنَّا كٰرِهِيْنَ ﴿٨٨﴾ قَدِ افْتَرَيْنَا عَلَى اللّٰهِ كَذِبًا اِنْ عُدْنَا فِيْ مِلَّتِكُمْ بَعْدَ اِذْ نَجّٰىنَا اللّٰهُ مِنْهَا ؕ وَمَا يَكُوْنُ لَنَاۤ اَنْ نَّعُوْدَ فِيْهَاۤ اِلَّاۤ اَنْ يَّشَآءَ اللّٰهُ رَبُّنَا ؕ وَسِعَ رَبُّنَا كُلَّ شَيْءٍ عِلْمًا ؕ عَلَى اللّٰهِ تَوَكَّلْنَا ؕ رَبَّنَا افْتَحْ بَيْنَنَا وَبَيْنَ قَوْمِنَا بِالْحَقِّ وَاَنْتَ خَيْرُ الْفٰتِحِيْنَ ﴿٨٩﴾ وَقَالَ الْمَلَاُ الَّذِيْنَ كَفَرُوْا مِنْ قَوْمِهٖ لَئِنِ اتَّبَعْتُمْ شُعَيْبًا اِنَّكُمْ اِذًا لَّخٰسِرُوْنَ ﴿٩٠﴾ فَاَخَذَتْهُمُ الرَّجْفَةُ فَاَصْبَحُوْا فِيْ دَارِهِمْ جٰثِمِيْنَ ﴿٩١﴾

ઉસ (શુઐબ અલ.) કી કોમ મેં સે જો તકબ્બુર કરનેવાલે સરદાર થે ઉન્હોંને કહાઃ એ શુઐબ તુજકો ઔર તેરે સાથ જો ઇમાન લાએ હેં ઉન સબકો હમ ઝરૂર અપની બસ્તી સે નિકાલ દેંગે યા તુમ હમારે દીન મેં ચલે આઓ,[૧] ઉસ (શુઐબ અલ.) ને કહાઃ કયા હમ અગર (તુમ્હારે દીન કો) બુરા સમજતે હોં તબ ભી (ઉસમેં આ જાએં)?﴾૮૮﴿ જબ કે અલ્લાહ તઆલા ને હમકો ઉસ (કુફ્ર) સે બચા લિયા ઉસકે બાવજૂદ ભી અગર હમ તુમ્હારે દીન મેં આ જાએં તબ તો હમ અલ્લાહ તઆલા પર જૂઠા બોહતાન બાંધેગે ઔર હમારે લિયે તો મુમ્કિન હી નહીં કે હમ ઉસ (તુમ્હારે દીન) મેં ચલે આવેં; મગર યે કે હમારે માલિક અલ્લાહ તઆલા (ઐસા) ચાહેં (તો દૂસરી બાત હે),[૨] હમારે રબ કે ઇલ્મ ને હર ચીઝ કો (અપને) ઘેરે મેં લે લિયા હે, અલ્લાહ તઆલા હી પર હમને ભરોસા કિયા, એ હમારે રબ! હમારે ઔર હમારી કોમ કે બીચ આપ હી ઠીક ફેસ્લા કર દીજીયે, ઔર આપ તો સબસે બેહતર ફેસ્લા કરનેવાલે હેં.﴾૮૯﴿ ઔર ઉસ (શુઐબ અલ.) કી કોમ કે કાફિર સરદાર (બાકી દૂસરે લોગોં સે) કેહને લગેઃ અગર તુમ શુઐબ કી બાત પર ચલે તબ તો તુમ યકીનન બડે નુકસાન મેં પડોગે.﴾૯૦﴿ ફિર ધરતીકંપ ને ઉનકો પકડ લિયા, ફિર વો સુબ્હ કે વક્ત અપને ઘરોં મેં ઉંધે પડે રેહ ગએ.﴾૯૧﴿

---

[૧] યાની મૌજૂદહ તૌહીદ છોડ કર હમારે દીન કી તરફ લોટ આઓ.

[૨] અલ્લાહ તઆલા કુફ્ર કો પસંદ ફરમાતે નહીં હેં ઔર નબી સે કુફ્ર હોના મહાલ (અશકય) હે, આયત મેં નબી કી તરફ સે ઇજ્ઝ ઔર ઇન્કિસારી વિનમ્રતા ઔર લાચારી કો ઝાહિર કરના હે ઔર અલ્લાહ તઆલા પર તવકકુલ કી બાત હે કે નેકી કરના ઔર ગુનાહ સે બચના અલ્લાહ તઆલા હી કી તૌફીક સે હોતા હે.

الَّذِينَ كَذَّبُوا شُعَيْبًا كَأَن لَّمْ يَغْنَوْا فِيهَا ۚ الَّذِينَ كَذَّبُوا شُعَيْبًا كَانُوا هُمُ الْخٰسِرِينَ ﴿٩٢﴾ فَتَوَلّٰى عَنْهُمْ وَقَالَ يٰقَوْمِ لَقَدْ أَبْلَغْتُكُمْ رِسٰلٰتِ رَبِّي وَنَصَحْتُ لَكُمْ ۚ فَكَيْفَ اٰسٰى عَلٰى قَوْمٍ كٰفِرِينَ ﴿٩٣﴾

وَمَا أَرْسَلْنَا فِي قَرْيَةٍ مِّن نَّبِيٍّ إِلَّا أَخَذْنَا أَهْلَهَا بِالْبَأْسَاءِ وَالضَّرَّاءِ لَعَلَّهُمْ يَضَّرَّعُونَ ﴿٩٤﴾ ثُمَّ بَدَّلْنَا مَكَانَ السَّيِّئَةِ الْحَسَنَةَ حَتّٰى عَفَوا وَّقَالُوا قَدْ مَسَّ اٰبَاءَنَا الضَّرَّاءُ وَالسَّرَّاءُ فَأَخَذْنٰهُم بَغْتَةً وَّهُمْ لَا يَشْعُرُونَ ﴿٩٥﴾

જિન્હોંને શુઐબ (અલ.) કો જુઠલાયા સો વો ઐસે હો ગએ જૈસે વહાં પર કભી આબાદ હી ન હુવે હોં, જિન્હોંને શુઐબ (અલ.) કો જુઠલાયા વહી લોગ નુકસાન મેં પડ ગએ.﴾૯૨﴿ ઉસ વક્ત ઉસ (શુઐબ અલ.) ને ઉન લોગોં સે મુંહ ફિરા લિયા,[૧] ઔર (યે) કહાઃ એ મેરી કોમ! પક્કી બાત યે હે કે મેં ને તુમકો અપને રબ કે પયગામ પહોંચા દિયે, ઔર મેં ને તો તુમ્હારી ભલાઇ ચાહી, લિહાઝા કાફિર લોગોં (કે હલાક હોને) પર કૈસે અફસોસ કરૂં?﴾૯૩﴿

ઔર હમને કિસી ભી બસ્તી મેં કિસી નબી કો ભેજા તો હમને ઉસ બસ્તીવાલોં કો સખ્તી[૨] ઔર તકલીફ[૩] મેં ઝરૂર પકડા; તાકે વો લોગ ગિડગિડાએં.[૪] ﴾૯૪﴿ ફિર હમને બુરે હાલાત કી જગા અચ્છે હાલાત બદલ દિયે; યહાં તક કે વો બઢ ગએ,[૫] ઔર વો કેહને લગે કેઃ હમારે બાપ દાદાઓં કો (ભી) દુખ ઔર સુખ પેશ આતે રહે હેં,[૬] ફિર હમને ઉનકો અચાનક ઇસ તરહ પકડ લિયા કે ઉનકો (પેહલે સે ઇસકા) પતા ભી નહીં ચલ સકા. ﴾૯૫﴿

---

[૧] (દૂસરા તર્જુમા) સો શુઐબ અલ. ઉન લોગોં સે મુંહ ફિરા કર યે કેહતે હુવે ચલ દિયે.

[૨] ફક્રો ફાકા ઔર માલી નુકસાન.

[૩] બીમારિયાં, જાની નુકસાન.

[૪] (દૂસરા તર્જુમા) તાકે વો લોગ આજિઝી કરેં (વિનમ્ર બન જાયે) . નબી કી બાત ન માને તો હાલાત શુરૂ મેં રહમત બન કર આતે હેં; તાકે લોગ નબી કી બાત માન લેવે.

[૫] (દૂસરા તર્જુમા) વો ફલે ફુલે (યાની માલ ઔર તંદુરસ્તી મેં ખૂબ તરકકી હુઇ.)

[૬] યાની મુસીબત ઔર તકલીફ કુફ્ર કી વજા સે નહીં આતી; બલ્કે યે તો બસ ઇત્તિફાકી (સંજોગવશ) હે, દુનિયા હે ચલતા રેહતા હે.

وَلَوْ أَنَّ أَهْلَ الْقُرَىٰ آمَنُوا وَاتَّقَوْا لَفَتَحْنَا عَلَيْهِم بَرَكَاتٍ مِّنَ السَّمَاءِ وَالْأَرْضِ وَلَٰكِن كَذَّبُوا فَأَخَذْنَاهُم بِمَا كَانُوا يَكْسِبُونَ ﴿٩٦﴾ أَفَأَمِنَ أَهْلُ الْقُرَىٰ أَن يَأْتِيَهُم بَأْسُنَا بَيَاتًا وَهُمْ نَائِمُونَ ﴿٩٧﴾ أَوَأَمِنَ أَهْلُ الْقُرَىٰ أَن يَأْتِيَهُم بَأْسُنَا ضُحًى وَهُمْ يَلْعَبُونَ ﴿٩٨﴾ أَفَأَمِنُوا مَكْرَ اللَّهِ ۚ فَلَا يَأْمَنُ مَكْرَ اللَّهِ إِلَّا الْقَوْمُ الْخَاسِرُونَ ﴿٩٩﴾ ع

أَوَلَمْ يَهْدِ لِلَّذِينَ يَرِثُونَ الْأَرْضَ مِن بَعْدِ أَهْلِهَا أَن لَّوْ نَشَاءُ أَصَبْنَاهُم بِذُنُوبِهِمْ ۚ وَنَطْبَعُ عَلَىٰ قُلُوبِهِمْ فَهُمْ لَا يَسْمَعُونَ ﴿١٠٠﴾

ઔર અગર બસ્તીવાલે ઈમાન લે આતે ઔર તક્વાવાલે બન જાતે તો તુમ યકીન રખો કે હમ ઉન પર આસ્માન ઔર ઝમીન (દોનોં તરફ) સે બરકતેં ખોલ દેતે; લેકિન ઉન્હોંને (નબિયોં કો) જુઠલાયા, સો જો કામ વો કરતે થે ઉસકી વજહ સે હમને ઉનકો પકડ લિયા.﴾૯૬﴿ કયા ફિર ભી ઇસ બાત (કી તરફ) સે બસ્તીવાલોં કા ડર ખત્મ હો ગયા,[૧] કે ઉન પર હમારા અઝાબ રાત કો ઐસે વક્ત આ પડે કે વો સોએ હુવે હોં.﴾૯૭﴿ ઔર કયા બસ્તીવાલે ઇસ બાત (કી તરફ) સે નિડર હો ગએ કે ઉન પર હમારા અઝાબ ચાશ્ત[૨] કે વક્ત મેં[૩] ઐસી હાલત મેં આ જાવે કે વો લોગ ખેલતે હોં.﴾૯૮﴿ ભલા કયા વો લોગ અલ્લાહ તઆલા કે મક્ર[૪] સે અમન (યાની ઇત્મીનાન) મેં હો ગએ?[૫] સો અલ્લાહ તઆલા કે મક્ર,(પ્લાન ,પકડ) સે તો સિર્ફ વહી લોગ બેખૌફ હોતે હેં જો તબાહ ઔર બરબાદ હોનેવાલે હોં.﴾૯૯﴿

ભલા કયા ઝમીન પર (પેહલે ઝમાને મેં) રેહનેવાલોં કે (હલાક હોને કે) બાદ અબ જો લોગ (આજ કલ) ઇસ (ઝમીન) કે વારસદાર બને હેં ઉનકો યે હિદાયત (યાની નસીહત) નહીં મિલી કે અગર હમ ચાહેં તો ઉનકો ભી ઉનકે ગુનાહોં કી વજહ સે કિસી મુસીબત મેં પકડ લેવેં ઔર (જો ઝિદ પર રહેં) હમ ઉનકે દિલોં પર મોહર (ઠપ્પા) લગા દેતે હેં; લિહાઝા વો (કોઇ બાત) સુનતે નહીં.﴾૧૦૦﴿

[૧] (દૂસરા તર્જુમા) કયા ઇસ બાત કી તરફ સે બસ્તીવાલે અમન (ચેન) મેં આ ગએ.

[૨] (૧) સૂરજ નીકલને બાદ સૂરજ જબ ઉંચા હો જાએ ઔર ઉસ કી ધૂપ ચારોં તરફ બરાબર ફેલ જાએ ઉસે ચાશ્ત કા વકત કેહતે હેં ,(૨) સુર્યોદય સે લે કર સુર્યાસ્ત તક કે વકત કા ચોથાઇ હિસ્સા જહાં પૂરા હો ઉસે ચાશ્ત કેહતે હેં .

[૩] ચાશ્ત યાની સુબ્હ મેં જબ ધૂપ પૂરી તરહ ફેલ જાવે વો વક્ત.

[૪] યાની અલ્લાહ તઆલા કી અચાનક પકડ સે.

[૫] (દૂસરા તર્જુમા) કયા અલ્લાહ તઆલા કે મક્ર પ્લાનિંગ કી તરફ સે ઉનકા ડર બિલ્કુલ ખત્મ હો ગયા?

تِلْكَ الْقُرٰى نَقُصُّ عَلَيْكَ مِنْ اَنْۢبَآئِهَا ۚ وَلَقَدْ جَآءَتْهُمْ رُسُلُهُمْ بِالْبَيِّنٰتِ ۚ فَمَا كَانُوْا لِيُؤْمِنُوْا بِمَا كَذَّبُوْا مِنْ قَبْلُ ؕ كَذٰلِكَ يَطْبَعُ اللّٰهُ عَلٰى قُلُوْبِ الْكٰفِرِيْنَ ﴿١٠١﴾ وَمَا وَجَدْنَا لِاَكْثَرِهِمْ مِّنْ عَهْدٍ ۚ وَاِنْ وَّجَدْنَاۤ اَكْثَرَهُمْ لَفٰسِقِيْنَ ﴿١٠٢﴾ ثُمَّ بَعَثْنَا مِنْۢ بَعْدِهِمْ مُّوْسٰى بِاٰيٰتِنَاۤ اِلٰى فِرْعَوْنَ وَمَلَا۟ئِهٖ فَظَلَمُوْا بِهَا ۚ فَانْظُرْ كَيْفَ كَانَ عَاقِبَةُ الْمُفْسِدِيْنَ ﴿١٠٣﴾ وَقَالَ مُوْسٰى يٰفِرْعَوْنُ اِنِّيْ رَسُوْلٌ مِّنْ رَّبِّ الْعٰلَمِيْنَ ﴿١٠٤﴾ حَقِيْقٌ عَلٰۤى اَنْ لَّاۤ اَقُوْلَ عَلَى اللّٰهِ اِلَّا الْحَقَّ ؕ قَدْ جِئْتُكُمْ بِبَيِّنَةٍ مِّنْ رَّبِّكُمْ فَاَرْسِلْ مَعِيَ بَنِيْۤ اِسْرَآءِيْلَ ﴿١٠٥﴾ قَالَ اِنْ كُنْتَ جِئْتَ بِاٰيَةٍ فَاْتِ بِهَاۤ اِنْ كُنْتَ مِنَ الصّٰدِقِيْنَ ﴿١٠٦﴾ فَاَلْقٰى عَصَاهُ فَاِذَا هِيَ ثُعْبَانٌ مُّبِيْنٌ ﴿١٠٧﴾

(એ નબી!) યે વો બસ્તીયાં હેં જિનકે કુછ કિસ્સે હમ આપકો સુનાતે હેં ઔર યકીનન ઉન (બસ્તી કે લોગોં) કે પાસ ઉનકે પયગમ્બર ખુલી નિશાનિયાં લે કર આએ થે; લેકિન જિસ બાત કો વો પેહલે જુઠલા ચુકે થે ઉસ પર ઇમાન લાને કે લિયે વો તૈયાર નહીં હુવે, ઇસી તરહ અલ્લાહ તઆલા કાફિરોં કે દિલોં પર મોહર લગા દેતે હેં.﴾૧૦૧﴿ ઔર હમને ઉનમેં કે બહોત સારે (લોગોં) કો અહદ (વાદા) કો પૂરા કરનેવાલા નહીં પાયા, ઔર હમને તો ઉનમેં કે બહોત સારે (લોગોં) કો નાફરમાન હી પાયા. ﴾૧૦૨﴿ ફિર હમને ઉન (નબિયોં) કે બાદ મૂસા (અલ.) કો અપની નિશાનિયાં દે કર ફિરઔન ઔર ઉસકે સરદારોં કે પાસ ભેજા તો ઉન્હોંને ઉન (નિશાનિયોં) કે સાથ ઝુલ્મ કિયા,[૧] સો તૂ દેખ ફસાદ કરનેવાલોં કા કૈસા અંજામ હુવા? ﴾૧૦૩﴿ ઔર મૂસા (અલ.) ને કહા કેઃ એ ફિરઔન! યકીની બાત હે કે મેં (તમામ) આલમોં કે રબ કા રસૂલ હૂં.﴾૧૦૪﴿ મેરે લિયે યહી ઝરૂરી હે કે મેં અલ્લાહ તઆલા કે બારે મેં હક બાત હી કહૂં, પક્કી બાત યે હે મેં તુમ્હારે રબ કી તરફ સે તુમ્હારે પાસ (મેરી સચ્ચાઇ પર) ખુલી દલીલ લે કર આયા હૂં, સો તૂ મેરે સાથ બની ઇસ્રાઇલ કો (મુલ્કે શામ) ભેજ દે.﴾૧૦૫﴿ ઉસ (ફિરઔન) ને કહાઃ અગર તૂ (અલ્લાહ તઆલા કી તરફ સે) કોઇ નિશાની લે કર આયા હે તો ઉસકો (હમારે સામને) લા, અગર તૂ સચ્ચોં મેં સે હે.﴾૧૦૬﴿ સો ઉસ (મૂસા અલ.) ને અપની લકડી ડાલ દી તબ (અચાનક) વો ખુલ્લમખુલ્લા અજગર બન ગયા. ﴾૧૦૭﴿

---

[૧] યાની માનને સે ઇન્કાર કર દિયા. ઝાલિમાના બરતાવ કિયા.

ع وَّنَزَعَ يَدَهٗ فَاِذَا هِيَ بَيۡضَآءُ لِلنّٰظِرِيۡنَ ﴿١٠٨﴾

قَالَ الۡمَلَاُ مِنۡ قَوۡمِ فِرۡعَوۡنَ اِنَّ هٰذَا لَسٰحِرٌ عَلِيۡمٌ ﴿١٠٩﴾ يُّرِيۡدُ اَنۡ يُّخۡرِجَكُمۡ مِّنۡ اَرۡضِكُمۡ ۚ فَمَاذَا تَاۡمُرُوۡنَ ﴿١١٠﴾ قَالُوۡۤا اَرۡجِهۡ وَاَخَاهُ وَاَرۡسِلۡ فِى الۡمَدَآئِنِ حٰشِرِيۡنَ ﴿١١١﴾ يَاۡتُوۡكَ بِكُلِّ سٰحِرٍ عَلِيۡمٍ ﴿١١٢﴾ وَجَآءَ السَّحَرَةُ فِرۡعَوۡنَ قَالُوۡۤا اِنَّ لَنَا لَاَجۡرًا اِنۡ كُنَّا نَحۡنُ الۡغٰلِبِيۡنَ ﴿١١٣﴾ قَالَ نَعَمۡ وَاِنَّكُمۡ لَمِنَ الۡمُقَرَّبِيۡنَ ﴿١١٤﴾ قَالُوۡا يٰمُوۡسٰۤى اِمَّاۤ اَنۡ تُلۡقِىَ وَاِمَّاۤ اَنۡ نَّكُوۡنَ نَحۡنُ الۡمُلۡقِيۡنَ ﴿١١٥﴾ قَالَ اَلۡقُوۡا ۚ فَلَمَّاۤ اَلۡقَوۡا سَحَرُوۡۤا اَعۡيُنَ النَّاسِ وَاسۡتَرۡهَبُوۡهُمۡ وَجَآءُوۡ بِسِحۡرٍ عَظِيۡمٍ ﴿١١٦﴾

ઔર ઉસ (મૂસા અલ.) ને અપના હાથ ખીંચ કર નિકાલા[૧] તબ વો સબ દેખનેવાલોં કે સામને ચમકદાર બન ગયા. ﴾૧૦૮﴿

ફિરઔન કી કૌમ કે સરદાર (આપસ મેં) કેહને લગેઃ યકીનન યે તો બડા માહિર (યાની જાનકાર) જાદૂગર હે.﴾૧૦૯﴿ તુમકો તુમ્હારે મુલ્ક સે નિકાલ દેના ચાહતા હે, (બોલો!) અબ તુમ કયા મશ્વરહ દેતે હો?﴾૧૧૦﴿ ઉન સરદારોં ને કહાઃ તૂ ઉસ (મૂસા અલ.) કો ઔર ઉસકે ભાઇ કો (કુછ વક્ત કે લિયે) મોહલત દે દે, ઔર (તમામ) શેહરોં મેં જમા કર કે લાનેવાલોં (યાની ચપરાસી) કો ભેજ દે (વકત દે).﴾૧૧૧﴿ કે વો હર માહિર જાદૂગર કો (જમા કર કે) તેરે પાસ લે આવેં.﴾૧૧૨﴿ ઔર જાદૂગર લોગ ફિરઔન કે પાસ આએ, કેહને લગેઃ અગર હમ મૂસા (અલ.) સે જીત ગએ તો હમકો કુછ બદલા મિલેગા? ﴾૧૧૩﴿ ઉસ (ફિરઔન) ને કહાઃ હાં! (ઇન્આમ તો મિલેગા હી) ઔર તુમ ખાસ (મેરે) નઝદીક કે લોગોં મેં સે હો જાઓગે.﴾૧૧૪﴿ વો (જાદૂગર) કેહને લગેઃ એ મૂસા! યા તો (જો તુમ ડાલના ચાહતે હો) તુમ ડાલો યા (હમકો જો ડાલના હે) હમ ડાલ દેતે હેં.[૨] ﴾૧૧૫﴿ મૂસા (અલ.) ને કહાઃ તુમ હી (પેહલે) ડાલો, સો જબ ઉન જાદૂગરોં ને ડાલા તો ઉન્હોંને લોગોં કી આંખોં પર જાદૂ કર દિયા,[૩] ઔર ઉનકો ડરા દિયા ઔર વો બડા (ભારી) જાદૂ બના કર લાએ.﴾૧૧૬﴿

---

[૧] યાની ગિરેબાન સે બાઝૂ કે અંદર સે બગલ મેં દબા કર.

[૨] યાની નબી કે સાથ અદબ કા બરતાવ કરના જાદૂગરોં કે લિયે ઈમાન કા ઝરિયા બન ગયા.

[૩] યાની નઝરબંદી કર દી.

وَاَوۡحَيۡنَاۤ اِلٰى مُوۡسٰٓى اَنۡ اَلۡقِ عَصَاكَ‌ ۚ فَاِذَا هِىَ تَلۡقَفُ مَا يَاۡفِكُوۡنَ‌ ۚ﴿۱۱۷﴾ فَوَقَعَ الۡحَـقُّ وَبَطَلَ مَا كَانُوۡا يَعۡمَلُوۡنَ‌ ۚ﴿۱۱۸﴾ فَغُلِبُوۡا هُنَالِكَ وَانۡقَلَبُوۡا صٰغِرِيۡنَ‌ ۚ﴿۱۱۹﴾ وَاُلۡقِىَ السَّحَرَةُ سٰجِدِيۡنَ ۖ ۚ﴿۱۲۰﴾ قَالُوۡۤا اٰمَنَّا بِرَبِّ الۡعٰلَمِيۡنَ ۙ﴿۱۲۱﴾ رَبِّ مُوۡسٰى وَهٰرُوۡنَ‏ ﴿۱۲۲﴾ قَالَ فِرۡعَوۡنُ اٰمَنۡتُمۡ بِهٖ قَبۡلَ اَنۡ اٰذَنَ لَـكُمۡ‌ ۚ اِنَّ هٰذَا لَمَكۡرٌ مَّكَرۡتُمُوۡهُ فِى الۡمَدِيۡنَةِ لِتُخۡرِجُوۡا مِنۡهَاۤ اَهۡلَهَا‌ ۚ فَسَوۡفَ تَعۡلَمُوۡنَ‏ ﴿۱۲۳﴾ لَاُقَطِّعَنَّ اَيۡدِيَكُمۡ وَاَرۡجُلَكُمۡ مِّنۡ خِلَافٍ ثُمَّ لَاُصَلِّبَـنَّكُمۡ اَجۡمَعِيۡنَ‏ ﴿۱۲۴﴾ قَالُوۡۤا اِنَّاۤ اِلٰى رَبِّنَا مُنۡقَلِبُوۡنَ‌ ۚ﴿۱۲۵﴾ وَمَا تَنۡقِمُ مِنَّاۤ اِلَّاۤ اَنۡ اٰمَنَّا بِاٰيٰتِ رَبِّنَا لَمَّا جَآءَتۡنَا‌ ؕ رَبَّنَاۤ اَفۡرِغۡ عَلَيۡنَا صَبۡرًا وَّتَوَفَّنَا مُسۡلِمِيۡنَ‏ ﴿۱۲۶﴾

ઔર હમને મૂસા (અલ.) કો હુક્મ દિયા કેઃ તૂ અપની લાઠી ડાલ દે, (મૂસા અલ. ને લકડી ડાલી) તો ઉસી વક્ત જો જૂઠી ચીઝેં ઉન જાદૂગરોં ને બના રખી થીં ઉન (સબ) કો ઉસને નિગલના શુરૂ કર દિયા.[૧] ﴿૧૧૭﴾ સો હક ઝાહિર (યાની સાબિત) હો ગયા ઔર વો (જાદૂગર) જો કામ કર રહે થે વો ગલત હો ગયા. ﴿૧૧૮﴾ સો વો (ફિરઔન ઔર ઉસકે જાદૂગર) ઉસ જગા પર હાર ગએ ઔર ઝલીલ હો કર વાપસ ચલે ગએ.﴿૧૧૯﴾ ઔર (ઇસ કિસ્સે સે) જાદૂગરોં કો સજદહ મેં ગિરા દિયા.[૨] ﴿૧૨૦﴾ વો (જાદૂગર લોગ) કેહને લગેઃ હમ તો (તમામ) આલમોં કે રબ પર ઇમાન લે આએ. ﴿૧૨૧﴾ જો મૂસા (અલ.) ઔર હારૂન (અલ.) કે (ભી) રબ હેં. ﴿૧૨૨﴾ ફિરઔન (જાદૂગરોં સે) કેહને લગાઃ તુમ મેરી ઇજાઝત સે પેહલે હી ઉસ (મૂસા અલ.) પર ઇમાન લે આએ હો? યકીનન યે એક સાઝિશ હે જો તુમને (મિલ જુલ કર ઇસ) શહર મેં બનાઇ હે; તાકે તુમ ઇસ (શહર) મેં રેહનેવાલોં કો યહાં સે નિકાલ દો, સો તુમકો (ઇમાન લાને કા અંજામ) અભી પતા ચલ જાએગા. ﴿૧૨૩﴾ મેં તુમ્હારે એક તરફ કે હાથ ઔર દૂસરી તરફ કે પાંવ ઝરૂર કટવા દૂંગા, ફિર તુમ સબકો (એક સાથ) ઝરૂર સૂલી પર લટકા દૂંગા. ﴿૧૨૪﴾ વો (જાદૂગર) કેહને લગેઃ યકીનન હમ અપને રબ કી તરફ વાપસ જાએંગે.﴿૧૨૫﴾ ઔર તૂ (એ ફિરઔન) હમારે સાથ સિર્ફ ઇસ લિયે દુશ્મની રખતા હે કે હમારે રબ કી નિશાનિયાં જબ હમારે પાસ આ ગઇ તો હમ ઉસ પર ઇમાન લે આએ, એ હમારે રબ! આપ હમકો સબ્ર કી તૌફીક અતા ફરમાઇએ, ઔર આપ હમકો મુસલમાન હોને કી હાલત મેં વફાત દીજીયે.﴿૧૨૬﴾

---

[૧] (દૂસરા તર્જુમા) ઉન (જાદૂગરોં) કે સારે બને બનાએ ખેલ કો નિગલના શુરૂ કર દિયા.

[૨] અલ્લાહ તઆલા કી તરફ સે તૌફીક મિલ ગઇ, કિસ્સે મબહૂત (હેરાન) હો કર બે ઇખ્તિયાર સજદે મેં ગિરા દિયે ગએ.

وَقَالَ الْمَلَاُ مِنْ قَوْمِ فِرْعَوْنَ اَتَذَرُ مُوْسٰى وَقَوْمَهٗ لِيُفْسِدُوْا فِي الْاَرْضِ وَيَذَرَكَ وَاٰلِهَتَكَ ؕ قَالَ سَنُقَتِّلُ اَبْنَآءَهُمْ وَنَسْتَحْيٖ نِسَآءَهُمْ ۚ وَاِنَّا فَوْقَهُمْ قٰهِرُوْنَ ﴿۱۲۷﴾ قَالَ مُوْسٰى لِقَوْمِهِ اسْتَعِيْنُوْا بِاللّٰهِ وَاصْبِرُوْا ۚ اِنَّ الْاَرْضَ لِلّٰهِ ۙ يُوْرِثُهَا مَنْ يَّشَآءُ مِنْ عِبَادِهٖ ؕ وَالْعَاقِبَةُ لِلْمُتَّقِيْنَ ﴿۱۲۸﴾ قَالُوْٓا اُوْذِيْنَا مِنْ قَبْلِ اَنْ تَاْتِيَنَا وَمِنْۢ بَعْدِ مَا جِئْتَنَا ؕ قَالَ عَسٰى رَبُّكُمْ اَنْ يُّهْلِكَ عَدُوَّكُمْ وَيَسْتَخْلِفَكُمْ فِي الْاَرْضِ فَيَنْظُرَ كَيْفَ تَعْمَلُوْنَ ﴿۱۲۹﴾ ع
وَلَقَدْ اَخَذْنَآ اٰلَ فِرْعَوْنَ بِالسِّنِيْنَ وَنَقْصٍ مِّنَ الثَّمَرٰتِ لَعَلَّهُمْ يَذَّكَّرُوْنَ ﴿۱۳۰﴾

ઔર ફિરઔન કી કૌમ કે સરદાર કેહને લગેઃ (એ ફિરઔન!) કયા તૂ મૂસા ઔર ઉસકી કૌમ કો (યૂં હી ખુલા) છોડ રહા હે કે વો મુલ્ક મેં ફસાદ ફેલાતે રહેં ઔર વો તુજકો ઔર તેરે મા'બૂદોં કો નઝરઅંદાઝ કરતે રહેં? ફિરઔન ને કહાઃ (ઐસે હી થોડે છોડેંગે) અનકરીબ હમ ઉનકે બેટોં કો કત્લ કર દેંગે ઔર ઉનકી ઔરતોં કો ઝિંદા (બાકી) રેહને દેંગે, ઔર બેશક (નિઃશંક) હમકો ઉન પર પૂરા કાબૂ હાસિલ હે.﴿૧૨૭﴾ મૂસા (અલ.) ને અપની કૌમ સે કહાઃ તુમ અલ્લાહ તઆલા સે મદદ હાસિલ કરો ઔર તુમ સબ્ર કરો (ઔર ઘબરાઓ મત), યકીન રખો! ઝમીન તો અલ્લાહ તઆલા હી કી હે, વો (અલ્લાહ તઆલા) અપને બંદોં મેં સે જિસકો ચાહતે હેં ઉસ (ઝમીન) કા માલિક બનાતે હેં ઔર આખિર મેં ભલાઇ તો તકવાવાલોં કે લિયે હી હોગી.﴿૧૨૮﴾ વો (બની ઇસ્રાઇલ) કેહને લગેઃ (એ મૂસા!) આપકે હમારે પાસ તશ્રીફ લાને સે પેહલે ઔર આપકે હમારે પાસ તશ્રીફ લાને કે બાદ (ભી) હમકો સતાયા ગયા,[૧] ઉસ (મૂસા અલ.) ને કહાઃ વો વક્ત (બહોત) નઝદીક હે કે[૨] તુમ્હારા રબ તુમ્હારે દુશ્મન કો હલાક કર દેવે ઔર (ફિરઔનિયોં કી જગા પર) તુમકો ઝમીન (યાની મુલ્ક) કા ખલીફા (યાની માલિક) બના દેવે, ફિર વો (અલ્લાહ તઆલા) દેખેગા કે તુમ કિસ તરહ અમલ કરતે હો?﴿૧૨૯﴾

ઔર પક્કી બાત યે હે કે હમને ફિરઔન કે લોગોં કો કહત સાલિયોં (દુકાળ) મેં ઔર ફલોં (યાની પૈદાવાર) કી કમી મેં ડાલા;[૩] તાકે વો નસીહત હાસિલ કરેં.﴿૧૩૦﴾

---

[૧] બની ઇસ્રાઇલ કે બચ્ચોં કે કત્લ કે વાકિઆત દો મરતબા પેશ આએ, હઝરત મૂસા અલ. કી વિલાદત કે ઝમાને મેં ઔર ફિર નબુવ્વત કે ઝમાને મેં, ચાહે દોનોં મરતબા કે મકાસિદ અલગ અલગ થે.

[૨] (દૂસરા તર્જુમા) પૂરી ઉમ્મીદ હે કે.

[૩] શહરોં મેં ફલોં કી કમી ઔર ગાંવ મેં ગલ્લોં (અનાજ) કી કમી.

فَاِذَا جَآءَتْهُمُ الْحَسَنَةُ قَالُوْا لَنَا هٰذِهٖ ۚ وَاِنْ تُصِبْهُمْ سَيِّئَةٌ يَّطَّيَّرُوْا بِمُوْسٰى وَمَنْ مَّعَهٗ ؕ اَلَاۤ اِنَّمَا طٰٓئِرُهُمْ عِنْدَ اللّٰهِ وَلٰكِنَّ اَكْثَرَهُمْ لَا يَعْلَمُوْنَ ﴿١٣١﴾ وَقَالُوْا مَهْمَا تَاْتِنَا بِهٖ مِنْ اٰيَةٍ لِّتَسْحَرَنَا بِهَا ۙ فَمَا نَحْنُ لَكَ بِمُؤْمِنِيْنَ ﴿١٣٢﴾ فَاَرْسَلْنَا عَلَيْهِمُ الطُّوْفَانَ وَالْجَرَادَ وَالْقُمَّلَ وَالضَّفَادِعَ وَالدَّمَ اٰيٰتٍ مُّفَصَّلٰتٍ ۫ فَاسْتَكْبَرُوْا وَكَانُوْا قَوْمًا مُّجْرِمِيْنَ ﴿١٣٣﴾

સો જબ ઉન (ફિરઔનિયોં) કે પાસ અચ્છે હાલાત આએ તો વો કેહને લગે કેઃ યે તો હમારા હક હે[૧] ઔર અગર ઉન પર બુરે હાલાત (યાની મુસીબત) પહોંચ ગએ તો મૂસા (અલ.) ઔર ઉનકે સાથિયોં કી નહૂસત બતાને લગે, સુન લો (યે તો) ખૂદ ઉનકી હી નહૂસત થી જો અલ્લાહ તઆલા કે ઇલ્મ મેં થી;[૨] લેકિન ઉનમેં બહોત સારે લોગ જાનતે નહીં હેં.﴿૧૩૧﴾ ઔર વો (ફિરઔની લોગ મૂસા અલ. સે) કેહતે થેઃ તુમ હમ પર જાદૂ ચલાને કે લિયે કૈસી ભી (અજીબ) નિશાની લે આઓ; લેકિન હમ તુમ પર ઇમાન લાનેવાલે નહીં હેં.﴿૧૩૨﴾ સો (જબ ફિરઔની લોગોં ને એૈસી શરારત (બદમાશી) અપનાઇ તો હમને ઉન પર (પાની કા)તૂફાન ઔર ટિડડીયાં ઔર જૂએં[૩] (યા ઘુન કે કીડે) ઔર બહોત સારે મેંડક (દેડકે) ઔર ખૂન (અઝાબ કે તૌર પર) ભેજા, યે સબ અલગ અલગ નિશાનિયાં થીં, ફિર ભી વો તકબ્બુર કરતે રહે ઔર વો ગુનેહગાર લોગ થે.﴿૧૩૩﴾

---

[૧] (દૂસરા તર્જુમા) યે તો હમારે લિયે હોના હી ચાહિયે થા.

[૨] (દૂસરા તર્જુમા) ઉનકી ઇસ નહૂસત કા સબબ અલ્લાહ તઆલા કે ઇલ્મ મેં હે.

[૩] ''قُمَّل'' સે મુરાદ ઇબ્ને અબ્બાસ રદિ. સે એક રિવાયત હે કે વો કીડા મુરાદ હે જો અનાજ મેં પૈદા હો કર ઉસકો ખરાબ કર દેતા હે, (ઉર્દુ મેં ઉસકો સુરસુરી કેહતે હૈં) ઉનહી સે એક રિવાયત હે કે ઉસસે વો છોટી ટિડડી મુરાદ હે જિસકે પર નહીં હોતે ઔર વો ભી અનાજ કો ઘુન (અનાજ વગેરે મા પડતી એક જીવાત, ધનેડું, કિલ્લો) લગા દેતી હે, મુજાહિદ રહ., ઇકરમા રહ., ઔર કતાદા રહ. કી ભી યહી રાય હે. ઇબ્ને જરીર રહ. કેહતે હૈં કેઃ ''જૂં'' કી તરહ એક કીડા હોતા હે જો ઉંટોં મેં હલાકત પૈદા કરતા હે, ઔર રાગિબ અસ્ફહાની (રહ.) કેહતે હૈં કેઃ ઉસસે મુરાદ વો છોટી મખ્ખી હે જો ઇન્સાની તંદુરસ્તી કે લિયે બેહદ નુકસાનકારક હે. ''قُمَّل'' કુમ્મલઃ અરબી મેં આમ તૌર પર 'જૂં' કો કેહતે હેં. માલૂમ હોતા હે કે કુમ્મલ અપને મા'ના મેં ઇન તમામ મા'નોં કો લિયે હુવે હે; ઇસ લિયે ઇન તમામ મા'નોં કો દેખતે હુવે યે કયૂં ન કહા જાએ કે અલ્લાહ તઆલા ને ફિરઔનિયોં પર યે અઝાબ નાઝિલ ફરમાયા કે ઇન્સાનોં પર જૂએં મુસલ્લત કર દીં, ઉનકે ખાને પીને કી ચીઝોં મેં મખ્ખીયોં કો ફેલા દિયા, ઉનકે જાનવરોં મેં હલાક કરનેવાલા કીડા પૈદા કર દિયા ઔર ઉનકે અનાજ ઔર ગલ્લે મેં ઘુન લગા કર ખરાબ કર દેનેવાલી સુરસુરી કી તબાહી ફેલા દી, ઔર ઇન સબ નુકસાન દેને વાલે કીડોં કે બારે મેં હમ કહે સકતે હૈં કે યે કુર્આન કી કરામત હે કે છોટે શબ્દ 'કુમ્મલ' કો બયાન કર દીયા, જિસકા માના વિશાળ હે, કે ઇતને સારે કિંડો કો શામિલ કર લિયા.

وَلَمَّا وَقَعَ عَلَيۡهِمُ الرِّجۡزُ قَالُوۡا يٰمُوۡسَى ادۡعُ لَنَا رَبَّكَ بِمَا عَهِدَ عِنۡدَكَ ۚ لَئِنۡ كَشَفۡتَ عَنَّا الرِّجۡزَ لَنُؤۡمِنَنَّ لَكَ وَلَنُرۡسِلَنَّ مَعَكَ بَنِىۡۤ اِسۡرَآءِيۡلَ ﴿۱۳۴﴾ فَلَمَّا كَشَفۡنَا عَنۡهُمُ الرِّجۡزَ اِلٰٓى اَجَلٍ هُمۡ بٰلِغُوۡهُ اِذَا هُمۡ يَنۡكُثُوۡنَ ﴿۱۳۵﴾ فَانۡتَقَمۡنَا مِنۡهُمۡ فَاَغۡرَقۡنٰهُمۡ فِى الۡيَمِّ بِاَنَّهُمۡ كَذَّبُوۡا بِاٰيٰتِنَا وَكَانُوۡا عَنۡهَا غٰفِلِيۡنَ ﴿۱۳۶﴾ وَاَوۡرَثۡنَا الۡقَوۡمَ الَّذِيۡنَ كَانُوۡا يُسۡتَضۡعَفُوۡنَ مَشَارِقَ الۡاَرۡضِ وَمَغَارِبَهَا الَّتِىۡ بٰرَكۡنَا فِيۡهَا ؕ وَتَمَّتۡ كَلِمَتُ رَبِّكَ الۡحُسۡنٰى عَلٰى بَنِىۡۤ اِسۡرَآءِيۡلَ ۙ بِمَا صَبَرُوۡا ؕ وَدَمَّرۡنَا مَا كَانَ يَصۡنَعُ فِرۡعَوۡنُ وَقَوۡمُهٗ وَمَا كَانُوۡا يَعۡرِشُوۡنَ ﴿۱۳۷﴾

ઔર જબ ભી કોઇ અઝાબ ઉન પર આ પડતા તો વો (ફિરઔની લોગ) કેહતે કેઃ એ મૂસા! ઉસ (અલ્લાહ તઆલા) કા જો અહદ તુમ્હારે પાસ હે[૧] ઉસકા વાસ્તા દે કર તુમ હમારે લિયે અપને રબ સે દુઆ કરો,[૨] વાકિઅતન અગર તુમને હમસે અઝાબ દૂર કર દિયા તો હમ ઝરૂર તુમ પર ઈમાન લે આએંગે ઔર હમ તુમ્હારે સાથ બની ઈસ્રાઇલ કો ઝરૂર ભેજ દેંગે.﴾૧૩૪﴿ સો જબ હમને ઉન પર સે અઝાબ ઈતની મુદદત તક કે લિયે હટા દિયા જિસ (મુદદત) તક[૩] વો પહોંચને હી વાલે થે તો ઉસી વક્ત વો અહદ તોડ ડાલતે થે.﴾૧૩૫﴿ આખિર મેં યે હુવા કે હમને ઉનસે (પૂરા) બદલા લિયા તો હમને ઉનકો સમંદર મેં ડુબો દિયા; ઈસ લિયે કે ઉન્હોંને હમારી નિશાનિયોં કો જુઠલાયા થા ઔર વો ઉનસે બિલ્કુલ ગાફિલ(બે ધ્યાન) હો ગએ થે.﴾૧૩૬﴿ ઔર જિન લોગોં કો કમઝોર સમજા જાતા થા[૪] હમને ઉનકો મુલ્ક કે મશ્રિકોં(પૂર્વ દિશા) ઔર મગરિબોં(પશ્ચિમ દિશા) કા માલિક બના દિયા જિસ (મુલ્ક) મેં હમને બરકત રખી થી ઔર તુમ્હારે રબ કા નેકી કા[૫] વાદા બની ઈસ્રાઇલ કે હક મેં ઉનકે સબ્ર કી વજા સે પૂરા હુવા ઔર ફિરઔન ઔર ઉસકી કૌમ ને જો કુછ બનાયા થા ઔર જો ઉંચા ચઢા રખા થા[૬] ઉન સબકો હમને બરબાદ કર ડાલા.﴾૧૩૭﴿

---

[૧] મુરાદ નબુવ્વત કે અહદ કે વાસ્તે સે દુઆ કરો, યા અલ્લાહ તઆલા કા હર નબી સે અહદ હોતા હે કે કોમ કે લોગ નાફરમાની સે તૌબહ કર લેવેં ઔર ઈમાન લે આવેં તો અઝાબ દૂર કર દિયા જાતા હે.

[૨] (દૂસરા તર્જુમા) અલ્લાહ તઆલા ને તુમકો (દુઆ કા) જો (અસરદાર તરીકા) બતલાયા હે (ઉસકે અનુસાર) તુમ હમારે લિયે દુઆ કરો.[૩] ઈસ મુદ્દત સે મુરાદ ડૂબને કે ઝરિયે મૌત તક કી મુદ્દત મુરાદ હે યા એક મુસીબત કે બાદ દૂસરી મુસીબત કે આને તક કા વક્ત મુરાદ હે, યાની ઈતની મુદ્દત મેં ભી વાદા તોડ કર નાફરમાની કરને લગતે; હાલાંકે મુસીબત આતી ઉસ વક્ત વો પકકા વાદા કરતે કે હમ આઇન્દહ નાફરમાની નહીં કરેંગે.[૪] (દૂસરા તર્જુમા) ઉન લોગોં કો જો કમઝોર કર દિયે ગએ થે યાની બનૂ ઈસ્રાઇલ. [૫] (દૂસરા તર્જુમા) ખૈર કા કલિમહ.[૬] યાની ઉંચે મકાનાત બનવાએ થે ઔર ઉંચે દરખ્ત ઔર બેલેં ચઢા રખી થી.

وَجٰوَزْنَا بِبَنِىْٓ اِسْرَآءِيْلَ الْبَحْرَ فَاَتَوْا عَلٰى قَوْمٍ يَّعْكُفُوْنَ عَلٰٓى اَصْنَامٍ لَّهُمْ ۚ قَالُوْا يٰمُوْسَى اجْعَلْ لَّنَآ اِلٰهًا كَمَا لَهُمْ اٰلِهَةٌ ؕ قَالَ اِنَّكُمْ قَوْمٌ تَجْهَلُوْنَ ﴿۱۳۸﴾ اِنَّ هٰٓؤُلَآءِ مُتَبَّرٌ مَّا هُمْ فِيْهِ وَبٰطِلٌ مَّا كَانُوْا يَعْمَلُوْنَ ﴿۱۳۹﴾ قَالَ اَغَيْرَ اللّٰهِ اَبْغِيْكُمْ اِلٰهًا وَّهُوَ فَضَّلَكُمْ عَلَى الْعٰلَمِيْنَ ﴿۱۴۰﴾ وَاِذْ اَنْجَيْنٰكُمْ مِّنْ اٰلِ فِرْعَوْنَ يَسُوْمُوْنَكُمْ سُوْٓءَ الْعَذَابِ ۚ يُقَتِّلُوْنَ اَبْنَآءَكُمْ وَيَسْتَحْيُوْنَ نِسَآءَكُمْ ؕ وَفِيْ ذٰلِكُمْ بَلَآءٌ مِّنْ رَّبِّكُمْ عَظِيْمٌ ﴿۱۴۱﴾

وَوٰعَدْنَا مُوْسٰى ثَلٰثِيْنَ لَيْلَةً وَّاَتْمَمْنٰهَا بِعَشْرٍ فَتَمَّ مِيْقَاتُ رَبِّهٖٓ اَرْبَعِيْنَ لَيْلَةً ۚ وَقَالَ مُوْسٰى لِاَخِيْهِ هٰرُوْنَ اخْلُفْنِيْ فِيْ قَوْمِيْ وَاَصْلِحْ وَلَا تَتَّبِعْ سَبِيْلَ الْمُفْسِدِيْنَ ﴿۱۴۲﴾

और હમને બની ઇસ્રાઇલ કો સમંદર સે પાર કરા દિયા તો વો ઐસી કૌમ કે પાસ સે ગુઝરે[૧] જો અપને બુતોં કો પૂજને મેં લગે હુવે થે, તો વો (બની ઇસ્રાઇલ) બોલેઃ એ મૂસા! હમારે લિયે (ભી ઐસા હી) દેવતા (યાની મા'બૂદ) મુકર્રર કર દીજીયે જૈસે કે ઇન લોગોં કે દેવતા હે, તો ઉસ (મૂસા અલ.) ને (જવાબ મેં) કહાઃ વાકઇ તુમ તો બડે જાહિલ(અભણ,અજાણ) લોગ હો.﴾૧૩૮﴿ યકીનન યે લોગ જિસ (મુર્તિપૂજા) મેં લગે હુવે હેં વો તો બરબાદ હોનેવાલા હે ઔર વો લોગ જો કુછ કર રહે હેં વો સરાસર બાતિલ (યાની બેબુનિયાદ) હે.﴾૧૩૯﴿ ઉસ (મૂસા અલ.) ને કહાઃ કયા અલ્લાહ તઆલા કો છોડ કર મેં તુમ્હારે લિયે કોઇ (દૂસરા) મા'બૂદ તલાશ કરૂં; હાલાંકે ઉસ (અલ્લાહ તઆલા) ને તુમકો (તમામ) આલમોં પર ફઝીલત દી(શ્રેસ્ઠ બનાયા).﴾૧૪૦﴿ ઔર (વો વક્ત યાદ કરો) જબ હમને તુમકો ફિરઔન કે લોગોં સે બચા લિયા, વો તુમકો બહોત બુરી તકલીફ પહોંચાતે થે, તુમ્હારે બેટોં કો કત્લ કર દેતે થે ઔર તુમ્હારી ઔરતોં કો ઝિંદા (બાકી) રખતે થે, ઔર ઉસમેં તુમ્હારે રબ કી તરફ સે (તુમ્હારે લિયે) બડી આઝમાઇશ(પરિક્ષા) થી.﴾૧૪૧﴿

ઔર હમને મૂસા (અલ.) સે તીસ રાતોં કા વાદા કિયા થા[૨] ઔર હમને ઉનકો દસ રાતેં બઢા કર પૂરા કિયા, સો (ઇસ તરહ) ઉન (મૂસા અલ.) કે રબ કી મુકર્રર કી હુઇ ચાલીસ રાતેં પૂરી હો ગઇ ઔર (તૂર પર જાતે વક્ત) મૂસા (અલ.) ને અપને ભાઇ હારૂન (અલ.) સે કહાઃ મેરી કૌમ મેં તુમ મેરે ખલીફા (યાની નાયબ) બન કર રહો ઔર ઇસ્લાહ કરતે રહો ઔર તુમ ફસાદ કરનેવાલે લોગોં કે રાસ્તે પર મત ચલના. ﴾૧૪૨﴿

[૧] (દૂસરા તર્જુમા) ઐસી કોમ કે પાસ પહોંચે.
[૨] ઇન રાતોં મેં તૂર પહાડ પર આ કર એ'તેકાફ કરો.

وَلَمَّا جَآءَ مُوسٰى لِمِيقَاتِنَا وَكَلَّمَهٗ رَبُّهٗ ۙ قَالَ رَبِّ اَرِنِيْٓ اَنْظُرْ اِلَيْكَ ؕ قَالَ لَنْ تَرٰىنِيْ وَلٰكِنِ انْظُرْ اِلَى الْجَبَلِ فَاِنِ
اسْتَقَرَّ مَكَانَهٗ فَسَوْفَ تَرٰىنِيْ ۚ فَلَمَّا تَجَلّٰى رَبُّهٗ لِلْجَبَلِ جَعَلَهٗ دَكًّا وَّخَرَّ مُوسٰى صَعِقًا ۚ فَلَمَّآ اَفَاقَ قَالَ سُبْحٰنَكَ
تُبْتُ اِلَيْكَ وَاَنَا اَوَّلُ الْمُؤْمِنِيْنَ ﴿۱۴۳﴾ قَالَ يٰمُوْسٰٓى اِنِّى اصْطَفَيْتُكَ عَلَى النَّاسِ بِرِسٰلٰتِيْ وَبِكَلَامِيْ ۖ فَخُذْ مَآ اٰتَيْتُكَ
وَكُنْ مِّنَ الشّٰكِرِيْنَ ﴿۱۴۴﴾ وَكَتَبْنَا لَهٗ فِى الْاَلْوَاحِ مِنْ كُلِّ شَيْءٍ مَّوْعِظَةً وَّتَفْصِيْلًا لِّكُلِّ شَيْءٍ ۚ فَخُذْهَا بِقُوَّةٍ وَّاْمُرْ
قَوْمَكَ يَاْخُذُوْا بِاَحْسَنِهَا ؕ سَاُورِيْكُمْ دَارَ الْفٰسِقِيْنَ ﴿۱۴۵﴾

ઔર જબ મૂસા (અલ.) હમારે મુકર્રર કિયે હુવે (ચિલ્લે કે) વક્ત પર પહોંચે ઔર ઉનસે ઉનકે રબ ને કલામ કિયા તો મૂસા (અલ.) ને અર્ઝ કિયાઃ એ મેરે રબ! આપ (અપના રૂપ,જમાલ,સુંદરતા) મુજે દિખા દીજીયે કે મેં આપકો એક નઝર દેખ લૂં, અલ્લાહ તઆલા ને ફરમાયાઃ તુમ (દુનિયા મેં રેહતે હુવે ઇન કમઝોર આંખોં સે) મુજે હરગિઝ નહીં દેખ સકોગે; લેકિન તુમ પહાડ કી તરફ દેખો, સો અગર વો (પહાડ) અપની જગા પર કાઇમ રહા તો તુમ મુજે દેખ લોગે, સો જબ ઉનકે રબ ને પહાડ પર તજલ્લી[૧] ડાલી તો ઉસકો ટુકડે ટુકડે કર દિયા, ઔર મૂસા (અલ.) બેહોશ હો કર ગિર પડે, ફિર જબ ઉનકો હોશ આયા તો બોલેઃ (એ અલ્લાહ!) આપ તો પાક હેં, મેં આપકે સામને તૌબા કરતા હૂં ઔર મેં સબસે પેહલે ઈમાન લાતા હૂં.﴿૧૪૩﴾ અલ્લાહ તઆલા ને ફરમાયાઃ એ મૂસા! યકીનન મેં ને અપને પૈગામ (યાની નબુવ્વત દે કર) ઔર અપને કલામ કે ઝરિયે સે તુમકો લોગોં પર ખાસ ઇમ્તિયાઝ(વિશેષતા) દિયા, સો જો ચીઝ (યાની નબુવ્વત ઔર તૌરાત) મેં ને તુમકો દી ઉસકો તુમ લે લો ઔર તુમ શુક્ર કરનેવાલોં મેં સે હો જાઓ.﴿૧૪૪﴾ ઔર હમને ઉનકે લિયે તખ્તીયોં મેં[૨] હર કિસ્મ કી નસીહત ઔર હર ચીઝ કી (ઝરૂરી) તફસીલ (વિગત) લિખ દી થી, સો (એ મૂસા!) ઇસકો તુમ મઝબૂતી સે પકડો[૩] ઔર અપની કૌમ કો હુક્મ કરો કે ઉસકી બેહતરીન બાતોં પર અમલ કરેં,[૪] મેં અનકરીબ તુમકો ફાસિકોં કા ઘર દિખલાઉંગા.[૫] ﴿૧૪૫﴾

---

[૧] પ્રકાશ,તેજ,નૂર, હઝરત મૂસા અલ. ને તૂર નામ ના પર્વત પર જેના દર્શન થયેલા તે પ્રકાશ

[૨] દસ યા સાત યા દો તખ્તીયાં થીં, સબ્ઝ (લીલી), ઝુમુર્રદ (કિંમતી પત્થર) યા ઠોસ પત્થર યા જન્નત કી બેરી (બોરડી) કી ખુશ્ક લકડી કી બની હુઇ તખ્તીયાં થીં.

[૩] યાની ખૂદ ભી અમલ કરો ઔર તબ્લીગ ભી કરો.[૪] હર એક હુક્મ ઔર બાત ઉમ્દહ (શ્રેષ્ઠ) હી થી.

[૫] મિસ્ર ઔર શામ પર ગલબા (વિજયી હોને) કી ઉસમેં બશારત (ખુશખબરી) હે.

سَاَصۡرِفُ عَنۡ اٰيٰتِىَ الَّذِيۡنَ يَتَكَبَّرُوۡنَ فِى الۡاَرۡضِ بِغَيۡرِ الۡحَـقِّ ؕ وَاِنۡ يَّرَوۡا كُلَّ اٰيَةٍ لَّا يُؤۡمِنُوۡا بِهَا ۚ وَاِنۡ يَّرَوۡا سَبِيۡلَ
الرُّشۡدِ لَا يَتَّخِذُوۡهُ سَبِيۡلًا ۚ وَاِنۡ يَّرَوۡا سَبِيۡلَ الۡغَىِّ يَتَّخِذُوۡهُ سَبِيۡلًا ؕ ذٰلِكَ بِاَنَّهُمۡ كَذَّبُوۡا بِاٰيٰتِنَا وَكَانُوۡا عَنۡهَا
غٰفِلِيۡنَ ﴿۱۴۶﴾ وَالَّذِيۡنَ كَذَّبُوۡا بِاٰيٰتِنَا وَلِقَآءِ الۡاٰخِرَةِ حَبِطَتۡ اَعۡمَالُهُمۡ ؕ هَلۡ يُجۡزَوۡنَ اِلَّا مَا كَانُوۡا يَعۡمَلُوۡنَ ﴿۱۴۷﴾ ع
وَاتَّخَذَ قَوۡمُ مُوۡسٰى مِنۡۢ بَعۡدِهٖ مِنۡ حُلِيِّهِمۡ عِجۡلًا جَسَدًا لَّهٗ خُوَارٌ ؕ اَلَمۡ يَرَوۡا اَنَّهٗ لَا يُكَلِّمُهُمۡ وَلَا يَهۡدِيۡهِمۡ
سَبِيۡلًا ۘ اِتَّخَذُوۡهُ وَكَانُوۡا ظٰلِمِيۡنَ ﴿۱۴۸﴾ وَلَمَّا سُقِطَ فِىۡۤ اَيۡدِيۡهِمۡ وَرَاَوۡا اَنَّهُمۡ قَدۡ ضَلُّوۡا ۙ قَالُوۡا لَـئِنۡ لَّمۡ يَرۡحَمۡنَا رَبُّنَا
وَيَغۡفِرۡ لَـنَا لَنَكُوۡنَنَّ مِنَ الۡخٰسِرِيۡنَ ﴿۱۴۹﴾

જો લોગ ઝમીન મેં નાહક તકબ્બુર કરતે હૈં ઉન લોગોં કો મૈં અપની આયતોં સે ફેર દૂંગા, ઔર અગર વો તમામ નિશાનિયાં ભી દેખ લેંગે તો ભી ઉન પર ઇમાન નહીં લાએંગે, ઔર અગર વો હિદાયત કા રાસ્તા દેખેંગે તો ભી વો ઉસકો અપના રાસ્તા નહીં બનાએંગે[૧] ઔર અગર વો ગુમરાહી કા રાસ્તા દેખ લેંગે તો ઉસકો અપના તરીકા બના લેંગે (ઔર અમલ કરને લગેંગે) યે ઇસ વાસ્તે કે ઉન્હોંને હમારી આયતોં કો જુઠલાયા થા ઔર વો ઉનકી તરફ સે ગફલત મેં પડે હુવે થે.﴾૧૪૬﴿ ઔર જિન લોગોં ને હમારી આયતોં કો ઔર આખિરત કી મુલાકાત કો જુઠલાયા તો ઉનકે આ'માલ બરબાદ હો ગએ, જો કામ વો લોગ કરતે થે ઉસીકા બદલા ઉનકો દિયા જાએગા. ﴾૧૪૭﴿

ઔર મૂસા (અલ.) કી કૌમ ને ઉન (કે તૂર પર જાને) કે બાદ અપને ઝેવરાત (કો પિઘલા કર ઉસ) મેં સે એક બછડા બનાયા[૨] જો સિર્ફ એક પુતલા થા, ઉસમેં બેલ જૈસી આવાઝ થી, કયા ઉન્હોંને ઇતના ભી નહીં દેખા કે વો ઉનસે બાત ભી નહીં કર સકતા ઔર ઉનકો કોઇ (દીન ઔર દુનિયા કા) રાસ્તા ભી બતા નહીં સકતા, ઉન્હોંને ઉસ (બછડે) કો મા'બૂદ બના લિયા ઔર વો લોગ ઝુલ્મ કરનેવાલે થે.﴾૧૪૮﴿ ઔર જબ વો (બની ઇસ્રાઇલ) અપને કિયે (હુવે કામ) પર પછતાને લગે ઔર વો સમજ ગએ કે યકીનન વો ગુમરાહ હો ગએ તો કેહને લગેઃ અગર હમારે રબ ને હમ પર રહમ નહીં કિયા ઔર હમકો માફ નહીં કિયા તો હમ ઝરૂર નુકસાન મેં પડ જાએંગે.﴾૧૪૯﴿

---

[૧] યાની ઉસકો અપના કર અમલ નહીં કરેંગે.

[૨] યે બછડા સામરી ને બનાયા થા, ઉસકા તફસીલી તઝકિરહ (વિસ્તૃત બયાન) સૂરએ તાહા મેં આએગા.

وَلَمَّا رَجَعَ مُوْسٰى اِلٰى قَوْمِهٖ غَضْبَانَ اَسِفًا ۙ قَالَ بِئْسَمَا خَلَفْتُمُوْنِيْ مِنْۢ بَعْدِيْ ۚ اَعَجِلْتُمْ اَمْرَ رَبِّكُمْ ۚ وَاَلْقَى الْاَلْوَاحَ وَاَخَذَ بِرَاْسِ اَخِيْهِ يَجُرُّهٗۤ اِلَيْهِ ؕ قَالَ ابْنَ اُمَّ اِنَّ الْقَوْمَ اسْتَضْعَفُوْنِيْ وَكَادُوْا يَقْتُلُوْنَنِيْ ۖ فَلَا تُشْمِتْ بِيَ الْاَعْدَآءَ وَلَا تَجْعَلْنِيْ مَعَ الْقَوْمِ الظّٰلِمِيْنَ ۝١٥٠ قَالَ رَبِّ اغْفِرْ لِيْ وَلِاَخِيْ وَاَدْخِلْنَا فِيْ رَحْمَتِكَ ۖ وَاَنْتَ اَرْحَمُ الرّٰحِمِيْنَ ۝١٥١

اِنَّ الَّذِيْنَ اتَّخَذُوا الْعِجْلَ سَيَنَالُهُمْ غَضَبٌ مِّنْ رَّبِّهِمْ وَذِلَّةٌ فِي الْحَيٰوةِ الدُّنْيَا ؕ وَكَذٰلِكَ نَجْزِي الْمُفْتَرِيْنَ ۝١٥٢

ઔર જબ મૂસા (અલ.) બડે ગુસ્સે ઔર અફસોસ (યાની રંજ) કી હાલત મેં અપની કૌમ કે પાસ વાપસ આએ તો મૂસા (અલ.) ને (અપની કૌમ સે) કહાઃ તુમને મેરે (જાને કે) બાદ મેરી બહોત બુરી નિયાબત (યાની જાનશીની) કી,[૧] તુમને અપને રબ કે હુક્મ મેં કયૂં જલ્દી કી?[૨] ઔર મૂસા (અલ.) ને (જલ્દી મેં એક તરફ) તખ્તીયાં રખ દી ઔર અપને ભાઇ (હારૂન અલ.) કે સર (કે બાલ) કો પકડ કર ઉસકો અપની તરફ ખીંચને લગે, ભાઇ (હારૂન અલ.) ને કહા કેઃ એ મેરી માં કે બેટે![૩] યકીની બાત હે કે ઇન લોગોં ને મુજે કમઝોર (યાની બેહેસિયત) સમજા ઔર કરીબ થા કે વો મુજકો માર હી ડાલતે, સો તૂ દુશ્મનોં કો મુજ પર હંસને (યાની ખુશ હોને) કા મોકા ન દે ઔર તૂ મુજકો ઝુલ્મ કરનેવાલી કૌમ કે સાથ મત ગિન. ﴾૧૫૦﴿ મૂસા ને કહાઃ એ મેરે રબ! આપ મુજકો ઔર મેરે ભાઇ કો માફ કર દીજીયે ઔર હમકો અપની (ખાસ) રહમત મેં દાખિલ કર લીજીયે ઔર આપ તો રહમ કરનેવાલોં મેં સબસે ઝિયાદહ રહમ કરનેવાલે હેં.﴾૧૫૧﴿

યકીનન જિન લોગોં ને બછડે કો મા'બૂદ બના લિયા અનકરીબ ઉન પર ઉનકે રબ કી તરફ સે ગઝબ ઔર દુનિયા કી ઝિંદગી મેં (હી) ઝિલ્લત આ પડેગી, ઔર બોહતાન બાંધનેવાલોં કો હમ ઇસી તરહ સઝા દેતે હેં.﴾૧૫૨﴿

---

[૧] યાની મેરી ગૈર હાઝરી મેં બડી ગલત હરકત કી.

[૨] (દૂસરા તર્જુમા) તુમ લોગોં ને અપને રબ કે હુક્મ (કે આને સે પેહલે) કયૂં જલ્દી કર ડાલી?

[૩] માં કા નામ દેને મેં રહમ, મુહબ્બત કો ચાહના હે.

وَالَّذِيْنَ عَمِلُوا السَّيِّاٰتِ ثُمَّ تَابُوْا مِنْۢ بَعْدِهَا وَاٰمَنُوْٓا ۫ اِنَّ رَبَّكَ مِنْۢ بَعْدِهَا لَغَفُوْرٌ رَّحِيْمٌ ﴿۱۵۳﴾ وَلَمَّا سَكَتَ عَنْ مُّوْسَى الْغَضَبُ اَخَذَ الْاَلْوَاحَ ۚۖ وَفِيْ نُسْخَتِهَا هُدًى وَّرَحْمَةٌ لِّلَّذِيْنَ هُمْ لِرَبِّهِمْ يَرْهَبُوْنَ ﴿۱۵۴﴾ وَاخْتَارَ مُوْسٰى قَوْمَهٗ سَبْعِيْنَ رَجُلًا لِّمِيْقَاتِنَا ۚ فَلَمَّآ اَخَذَتْهُمُ الرَّجْفَةُ قَالَ رَبِّ لَوْ شِئْتَ اَهْلَكْتَهُمْ مِّنْ قَبْلُ وَاِيَّايَ ؕ اَتُهْلِكُنَا بِمَا فَعَلَ السُّفَهَآءُ مِنَّا ۚ اِنْ هِيَ اِلَّا فِتْنَتُكَ ؕ تُضِلُّ بِهَا مَنْ تَشَآءُ وَتَهْدِيْ مَنْ تَشَآءُ ؕ اَنْتَ وَلِيُّنَا فَاغْفِرْ لَنَا وَارْحَمْنَا وَاَنْتَ خَيْرُ الْغٰفِرِيْنَ ﴿۱۵۵﴾ وَاكْتُبْ لَنَا فِيْ هٰذِهِ الدُّنْيَا حَسَنَةً وَّفِي الْاٰخِرَةِ اِنَّا هُدْنَآ اِلَيْكَ ؕ

ઔર જિન લોગોં ને બુરે કામ કિયે, ફિર ઉનકે બાદ તૌબા કર લી ઔર વો ઇમાન લે આએ, તો યકીનન ઉસ (તૌબા) કે બાદ તુમ્હારે રબ બહોત ઝિયાદહ માફ કરનેવાલે, બડે રહમ કરનેવાલે હેં.《૧૫૩》 ઔર જબ મૂસા (અલ.) કા ગુસ્સા ઠંડા હો ગયા તો ઉન્હોંને (તૌરાત કી) તખ્તીયાં ઉઠા લીં, ઔર ઉનમેં જો બાતેં લિખી થીં ઉનમેં હિદાયત ઔર રહમત થી ઐસે લોગોં કે લિયે જો અપને રબ સે ડરતે હેં.《૧૫૪》 ઔર મૂસા (અલ.) ને અપની કૌમ કે સિત્તેર(૭૦) આદમિયોં કો ચુન લિયા; હમારે વાદે કે વક્ત (પર તૂર પર લાને) કે લિયે, ફિર જબ ઉન (સિત્તેર આદમિયોં) કો ઝલઝલે(ધરતી કંપ) ને પકડ લિયા તો ઉસ (મૂસા અલ.) ને કહા કેઃ એ મેરે રબ! અગર આપ ચાહતે તો ઉનકો ઔર મુજકો પેહલે હી હલાક કર ડાલતે, કયા આપ હમ મેં સે કુછ બેવકૂફોં કે કામ કી વજા સે હમ સબકો હલાક કર દેંગે? વો (વાકિઅહ) તો આપકી તરફ સે સિર્ફ (એક) ઇમ્તિહાન (યાની આઝમાઇશ) હે, આપ ઉસકે ઝરિયે જિસકો ચાહતે હેં ગુમરાહ કરતે હેં ઔર આપ જિસકો ચાહતે હેં હિદાયત દેતે હેં, આપ હમારી મદદ કરનેવાલે હેં, સો આપ હમકો માફ કર દીજિયે ઔર હમ પર રહમ કીજિયે ઔર આપ માફ કરનેવાલોં મેં સબ સે અચ્છે માફ કરનેવાલે હેં.《૧૫૫》 ઔર હમારે લિયે ઇસ દુનિયા મેં (ભી) ભલાઇ લિખ દીજિયે ઔર આખિરત મેં ભી (ભલાઇ લિખ દીજિયે. ઇસી મકસદ કે લિયે) હમ આપકી તરફ હી રૂજૂઅ્ કરતે હેં.[૧]

---

[૧] (દૂસરા તર્જુમા) ઔર હમારે લિયે ઇસ દુનિયા મેં ભલાઇ મુકર્રર કર દીજિયે ઔર આખિરત મેં હમને આપકી તરફ રૂજુઅ્ કિયા. **રૂજુઅ્** : અલ્લાહ તઆલા કી તરફ મન કા આકર્ષણ.

قَالَ عَذَابِيٓ اُصِيْبُ بِهٖ مَنْ اَشَآءُ ۚ وَرَحْمَتِيْ وَسِعَتْ كُلَّ شَيْءٍ ؕ فَسَاَكْتُبُهَا لِلَّذِيْنَ يَتَّقُوْنَ وَيُؤْتُوْنَ الزَّكٰوةَ
وَالَّذِيْنَ هُمْ بِاٰيٰتِنَا يُؤْمِنُوْنَ ﴿۱۵۶﴾ اَلَّذِيْنَ يَتَّبِعُوْنَ الرَّسُوْلَ النَّبِيَّ الْاُمِّيَّ الَّذِيْ يَجِدُوْنَهٗ مَكْتُوْبًا عِنْدَهُمْ فِي التَّوْرٰىةِ
وَالْاِنْجِيْلِ ۫ يَاْمُرُهُمْ بِالْمَعْرُوْفِ وَيَنْهٰىهُمْ عَنِ الْمُنْكَرِ وَيُحِلُّ لَهُمُ الطَّيِّبٰتِ وَيُحَرِّمُ عَلَيْهِمُ الْخَبٰٓئِثَ وَيَضَعُ
عَنْهُمْ اِصْرَهُمْ وَالْاَغْلٰلَ الَّتِيْ كَانَتْ عَلَيْهِمْ ؕ فَالَّذِيْنَ اٰمَنُوْا بِهٖ وَعَزَّرُوْهُ وَنَصَرُوْهُ وَاتَّبَعُوا النُّوْرَ الَّذِيْٓ اُنْزِلَ
ع مَعَهٗٓ ۙ اُولٰٓئِكَ هُمُ الْمُفْلِحُوْنَ ﴿۱۵۷﴾ قُلْ يٰٓاَيُّهَا النَّاسُ اِنِّيْ رَسُوْلُ اللّٰهِ اِلَيْكُمْ جَمِيْعَا ۨ الَّذِيْ لَهٗ مُلْكُ السَّمٰوٰتِ
وَالْاَرْضِ ۚ لَآ اِلٰهَ اِلَّا هُوَ يُحْيٖ وَيُمِيْتُ ص

અલ્લાહ તઆલા ને ફરમાયાઃ અપના અઝાબ મેં જિસ પર ચાહતા હૂં ઉસકો પહોંચાતા હૂં ઔર મેરી રહમત હર ચીઝ પર છાઇ હુઇ હે, સો ઉસકો મેં (ખાસ તૌર પર) ઉન લોગોં કે લિયે લિખ દૂંગા જો (મુજસે) ડરતે હેં[૧] ઔર વો ઝકાત દેતે રેહતે હેં, ઔર વો લોગ હમારી આયતોં પર ઇમાન રખતે હેં.﴿૧૫૬﴾ જો લોગ ઉસ રસૂલ નબીએ ઉમ્મી[૨] કી બાત પર ચલતે હેં જિન (કે તઝકિરહ,વર્ણન) કો અપને પાસ મૌજૂદ તૌરાત ઔર ઇન્જીલ મેં લિખા હુવા પાતે હેં, જો (રસૂલ) ઉનકો અચ્છી બાત કા હુક્મ દેતે હેં ઔર ઉનકો બુરી બાતોં સે રોકતે હેં ઔર ઉનકે લિયે પાકીઝા ચીઝોં કો હલાલ કરતે હેં ઔર ગંદી (નાપાક) ચીઝોં કો ઉન પર હરામ કરતે હેં ઔર ઉનકે (સખ્ત હુક્મોં કે) વો બોજ ઔર પાબંદિયાં જો ઉન પર ચલી આ રહી થીં ઉનકો ઉનસે દૂર કરતે હેં, સો જો લોગ ઉસ (નબી) પર ઇમાન લાતે હેં ઔર ઉસ (રસૂલ) કી હિમાયત (યાની તઅઝીમ) કરતે હેં ઔર ઉસ (રસૂલ) કી મદદ કરતે હેં ઔર જો નૂર (યાની કુર્આન) ઉસ (રસૂલ) કે સાથ ઉતારા ગયા ઉસ પર વો ચલતે હેં વહી લોગ કામિયાબ હોનેવાલે હેં.﴿૧૫૭﴾ (એ નબી!) તુમ (ઇનસે) કેહ દોઃ એ લોગો! મેં તુમ સબકી તરફ ઉસ અલ્લાહ તઆલા કા (ભેજા હુવા) રસૂલ હૂં કે આસ્માનોં ઔર ઝમીન મેં ઉસી કી હુકૂમત હે, ઉસ (અલ્લાહ તઆલા) કે સિવા કોઇ મા'બૂદ નહીં, વો (અલ્લાહ તઆલા) ઝિંદગી દેતે હેં ઔર મૌત દેતે હેં,

---

[૧] (દૂસરા તર્જુમા) જો (નાફરમાની સે) બચતે હેં.

[૨] હુઝૂર સલ્લલ્લાહુ અલયહિ વસલ્લમ કે લિયે ઉમ્મી શબ્દ આયા હે ઇસ લિયે ઉસકા મુનાસિબ મતલબ યે હેઃ જિન્હોંને દુનિયા મેં કિસી ઇન્સાન સે તા'લીમ હાસિલ ન કી હો.

فَاٰمِنُوْا بِاللّٰهِ وَرَسُوْلِهِ النَّبِيِّ الْاُمِّيِّ الَّذِيْ يُؤْمِنُ بِاللّٰهِ وَكَلِمٰتِهٖ وَاتَّبِعُوْهُ لَعَلَّكُمْ تَهْتَدُوْنَ ﴿۱۵۸﴾ وَمِنْ قَوْمِ مُوْسٰٓى اُمَّةٌ يَّهْدُوْنَ بِالْحَقِّ وَبِهٖ يَعْدِلُوْنَ ﴿۱۵۹﴾ وَقَطَّعْنٰهُمُ اثْنَتَيْ عَشْرَةَ اَسْبَاطًا اُمَمًا ؕ وَاَوْحَيْنَآ اِلٰى مُوْسٰٓى اِذِ اسْتَسْقٰىهُ قَوْمُهٗٓ اَنِ اضْرِبْ بِّعَصَاكَ الْحَجَرَ ۚ فَانْۢبَجَسَتْ مِنْهُ اثْنَتَا عَشْرَةَ عَيْنًا ؕ قَدْ عَلِمَ كُلُّ اُنَاسٍ مَّشْرَبَهُمْ ؕ وَظَلَّلْنَا عَلَيْهِمُ الْغَمَامَ وَاَنْزَلْنَا عَلَيْهِمُ الْمَنَّ وَالسَّلْوٰى ؕ كُلُوْا مِنْ طَيِّبٰتِ مَا رَزَقْنٰكُمْ ؕ وَمَا ظَلَمُوْنَا وَلٰكِنْ كَانُوْٓا اَنْفُسَهُمْ يَظْلِمُوْنَ ﴿۱۶۰﴾ وَاِذْ قِيْلَ لَهُمُ اسْكُنُوْا هٰذِهِ الْقَرْيَةَ وَكُلُوْا مِنْهَا حَيْثُ شِئْتُمْ وَقُوْلُوْا حِطَّةٌ وَّادْخُلُوا الْبَابَ سُجَّدًا نَّغْفِرْ لَكُمْ خَطِيْٓـٰٔتِكُمْ ؕ سَنَزِيْدُ الْمُحْسِنِيْنَ ﴿۱۶۱﴾

સો અલ્લાહ તઆલા પર ઔર ઉસકે રસૂલ નબીએ ઉમ્મી પર જિસકી શાન યે હે કે વો ખુદ ભી અલ્લાહ તઆલા ઔર ઉસકે તમામ કલામોં (યાની કિતાબોં) પર ઇમાન રખતા હે તુમ ઇમાન લે આઓ ઔર તુમ ઉસ (રસૂલ નબીએ ઉમ્મી) કી બાત માન લો; તાકે તુમ લોગ હિદાયત પર આ જાઓ.﴾૧૫૮﴿ ઔર મૂસા (અલ.) કી કૌમ મેં સે એક જમાઅત ઐસી (ભી) હે જો (લોગોં કો) હક કા રાસ્તા બતાતી હે ઔર વો ઉસ (હક) કે મુતાબિક ઇન્સાફ સે કામ કરતે હેં.﴾૧૫૯﴿ ઔર હમને ઉન (બની ઇસ્રાઇલ) કો બારા ખાનદાનોં મેં અલગ અલગ જમાઅત (કી શકલ) મેં તકસીમ કર દિયા થા ઔર જબ મૂસા (અલ.) કી કૌમ ને ઉસ (મૂસા અલ.) સે પાની માંગા તો હમને મૂસા (અલ.) કો હુકૂમ દિયા કે તુમ અપની લાઠી પત્થર પર મારો, સો (મારતે હી) ઉસ (પત્થર) મેં સે બારા ચશ્મે (ફૂટ કર) બેહને લગે, (બની ઇસ્રાઇલ કે) હર ખાનદાન કો અપની પાની પીને કી જગા માલૂમ હો ગઇ ઔર હમને ઉન પર બાદલ કા સાયા કિયા ઔર હમને ઉન પર મન ઔર સલવા ઉતારા (હમને યે હુકૂમ દિયા) કે જો પાકીઝા રોઝી હમને તુમકો દી હે તુમ ઉસમેં સે ખાઓ ઔર ઉન્હોંને હમારા કોઇ નુકસાન નહીં કિયા; લેકિન વો ખૂદ અપની જાનોં પર ઝુલ્મ કરતે રહે.﴾૧૬૦﴿ ઔર જબ ઉન (બની ઇસ્રાઇલ) સે કહા ગયા કેઃ તુમ ઉસ બસ્તી મેં (જા કર) રહો ઔર ઉસમેં જહાં સે ચાહો ખાઓ ઔર યે કેહતે હુવે (શહર મેં) જાના કે એ અલ્લાહ! આપ હમકો માફ કર દીજીયે ઔર તુમ (બસ્તી કે) દરવાઝે મેં સજદા કરતે હુવે (યાની જુકતે હુવે) દાખિલ હોના તો હમ તુમ્હારે ગુનાહોં કો માફ કર દેંગે, હમ નેકી કરનેવાલોં કો ઝિયાદહ દેંગે.﴾૧૬૧﴿

فَبَدَّلَ الَّذِيْنَ ظَلَمُوْا مِنْهُمْ قَوْلًا غَيْرَ الَّذِيْ قِيْلَ لَهُمْ فَاَرْسَلْنَا عَلَيْهِمْ رِجْزًا مِّنَ السَّمَآءِ بِمَا كَانُوْا يَظْلِمُوْنَ ﴿١٦٢﴾
وَسْـَٔلْهُمْ عَنِ الْقَرْيَةِ الَّتِيْ كَانَتْ حَاضِرَةَ الْبَحْرِ ۘ اِذْ يَعْدُوْنَ فِي السَّبْتِ اِذْ تَاْتِيْهِمْ حِيْتَانُهُمْ يَوْمَ
سَبْتِهِمْ شُرَّعًا وَّيَوْمَ لَا يَسْبِتُوْنَ ۙ لَا تَاْتِيْهِمْ ۚ كَذٰلِكَ ۚ نَبْلُوْهُمْ بِمَا كَانُوْا يَفْسُقُوْنَ ﴿١٦٣﴾ وَاِذْ قَالَتْ اُمَّةٌ مِّنْهُمْ
لِمَ تَعِظُوْنَ قَوْمَا ۙ اللّٰهُ مُهْلِكُهُمْ اَوْ مُعَذِّبُهُمْ عَذَابًا شَدِيْدًا ۭ قَالُوْا مَعْذِرَةً اِلٰى رَبِّكُمْ وَلَعَلَّهُمْ يَتَّقُوْنَ ﴿١٦٤﴾ فَلَمَّا
نَسُوْا مَا ذُكِّرُوْا بِهٖٓ اَنْجَيْنَا الَّذِيْنَ يَنْهَوْنَ عَنِ السُّوْۗءِ وَاَخَذْنَا الَّذِيْنَ ظَلَمُوْا بِعَذَابٍۢ بَـِٕيْسٍۢ بِمَا كَانُوْا يَفْسُقُوْنَ ﴿١٦٥﴾
فَلَمَّا عَتَوْا عَنْ مَّا نُهُوْا عَنْهُ قُلْنَا لَهُمْ كُوْنُوْا قِرَدَةً خٰسِـِٕيْنَ ﴿١٦٦﴾

સો ઉનમેં સે જો લોગ ઝાલિમ થે ઉનસે જો બાત કહી ગઇ થી ઉસકો દૂસરી બાત સે બદલ દિયા, સો વો લોગ જો ઝુલ્મ કરતે થે ઉસકી વજા સે હમને ઉન પર આસમાન સે અઝાબ ભેજા. ﴾૧૬૨﴿

ઔર (એ નબી!) તુમ ઇન (યહૂદિયોં) સે ઉસ બસ્તી કે બારે મેં પૂછો જો સમંદર કે કિનારે આબાદ થી, જબ વો સનીચર કે દિન કે બારે મેં હદ સે આગે બઢને લગે, જબ ઉનકા સનીચર કા દિન હોતા તો ઉનકી મછલિયાં પાની પર (ઉછલ ઉછલ કર) ઉનકે સામને આતી થીં ઔર જબ સનીચર કા દિન નહીં હોતા તો ઉનકે સામને નહીં આતી થીં, ઇસી તરહ હમ ઉનકો ઉનકી નાફરમાનીયોં કી વજા સે આઝમાતે થે.﴾૧૬૩﴿ ઔર જબ ઉનમેં સે એક જમાઅત ને કહા કે:[૧] તુમ ઉન લોગોં કો કયૂં નસીહત કરતે હો કે અલ્લાહ તઆલા ઉનકો હલાક હી કર દેંગે યા ઉનકો સખ્ત અઝાબ દેંગે? તો નસીહત કરનેવાલોં ને જવાબ દિયાઃ ઇસ લિયે કે હમારે રબ કે સામને હમ અપની ઝિમ્મેદારી (જવાબ દારી) સે સુબુકદોશ (મુકત)હો જાએં ઔર શાયદ કે વો લોગ (નાફરમાની સે) બચને લગે.﴾૧૬૪﴿ સો જો નસીહત ઉનકો કી ગઇ થી જબ વો ઉસકો ભૂલ ગએ, તો બુરાઇ સે રોકનેવાલોં કો તો હમને બચા લિયા ઔર ઝાલિમોં કો જો નાફરમાની વો કરતે થે ઉસકી વજા સે હમને સખ્ત અઝાબ મેં પકડ લિયા. ﴾૧૬૫﴿ સો જિસ (બુરે કામ) સે ઉનકો રોકા ગયા થા જબ વો ઉસમેં હદ સે આગે બઢ ગએ તો હમને ઉનસે કહા કેઃ તુમ ઝલીલ બંદર બન જાઓ.﴾૧૬૬﴿

---

[૧] યાની ઉસ જમાઅત ને જો ખૂદ તો સનીચર કો મછલી કા શિકાર નહીં કરતે થે દૂસરી જમાઅત કો જો નસીહત કા કામ કરતે થે ઉનસે કહા.

وَاِذۡ تَاَذَّنَ رَبُّكَ لَيَبۡعَثَنَّ عَلَيۡهِمۡ اِلٰى يَوۡمِ الۡقِيٰمَةِ مَنۡ يَّسُوۡمُهُمۡ سُوۡٓءَ الۡعَذَابِ‌ؕ اِنَّ رَبَّكَ لَسَرِيۡعُ الۡعِقَابِ‌ ‌ۖۚ وَاِنَّهٗ لَغَفُوۡرٌ رَّحِيۡمٌ ﴿۱۶۷﴾ وَقَطَّعۡنٰهُمۡ فِى الۡاَرۡضِ اُمَمًا‌ ۚ مِنۡهُمُ الصّٰلِحُوۡنَ وَمِنۡهُمۡ دُوۡنَ ذٰ لِكَ‌ ۚ وَبَلَوۡنٰهُمۡ بِالۡحَسَنٰتِ وَالسَّيِّاٰتِ لَعَلَّهُمۡ يَرۡجِعُوۡنَ ﴿۱۶۸﴾ فَخَلَفَ مِنۡۢ بَعۡدِهِمۡ خَلۡفٌ وَّرِثُوا الۡـكِتٰبَ يَاۡخُذُوۡنَ عَرَضَ هٰذَا الۡاَدۡنٰى وَيَقُوۡلُوۡنَ سَيُغۡفَرُ لَـنَا‌ ۚ وَاِنۡ يَّاۡتِهِمۡ عَرَضٌ مِّثۡلُهٗ يَاۡخُذُوۡهُ‌ ؕ اَلَمۡ يُؤۡخَذۡ عَلَيۡهِمۡ مِّيۡثَاقُ الۡـكِتٰبِ اَنۡ لَّا يَقُوۡلُوۡا عَلَى اللّٰهِ اِلَّا الۡحَـقَّ وَدَرَسُوۡا مَا فِيۡهِ‌ ؕ وَالدَّارُ الۡاٰخِرَةُ خَيۡرٌ لِّـلَّذِيۡنَ يَتَّقُوۡنَ‌ ؕ اَفَلَا تَعۡقِلُوۡنَ ﴿۱۶۹﴾

ઔર જબ તુમ્હારે રબ ને એ'લાન કર દિયા થા[૧] કે કયામત કે દિન તક હમ ઉન પર ઝરૂર એૈસે શખ્સ કો મુસલ્લત કરતે રહેંગે જો ઉનકો (સખત) બુરી સઝા દેતા રહે, યકીનન તુમ્હારે રબ તો જલ્દી સઝા દેનેવાલે હેં ઔર વો યકીનન બહોત માફ કરનેવાલે, સબસે ઝિયાદહ રહમ કરનેવાલે હેં.﴾૧૬૭﴿ ઔર હમને ઉન (બની ઇસ્રાઇલ) કો ઝમીન મેં અલગ અલગ જમાઅતોં મેં તકસીમ કર દિયા[૨] ઉનમેં સે કુછ નેક લોગ ભી થે ઔર ઉનમેં સે દૂસરી તરહ કે (બુરે) લોગ ભી થે ઔર હમને ઉનકો અચ્છે ઔર બુરે હાલાત કે ઝરિયે આઝમાયા થા; તાકે વો રૂક જાએં.﴾૧૬૮﴿ ફિર ઉનકે બાદ ઉનકી જગા પર એૈસે બુરે નાયબ આએ જો કિતાબ (યાની તૌરાત) કે વારિસ તો બને;[૩] લેકિન વો (હુકમોં કે બદલે મેં) ઉસ અદના(નિચ) ઝિંદગી કા સામાન સમેટતે(જમા કરતે) હેં[૪] ઔર વો (ઉસ ગુનાહ કો મામૂલી સમજતે હુવે યૂં) કેહતે હેં કે: હમારી તો બખ્શિશ હો જાએગી ઔર અગર ઉનકે પાસ ઉસ જૈસા દૂસરા સામાન આ જાએ[૫] તો ઉસકો ભી લે લેતે હેં[૬] કયા ઉનસે (તૌરાત) કિતાબ મેં યે અહદ નહીં લિયા ગયા થા કે વો અલ્લાહ તઆલા કી તરફ સચ બાત કે સિવા કિસી દૂસરી બાત કી નિસ્બત નહીં કરેંગે?[૭]ઔર ઉસ (તૌરાત) મેં જો કુછ લિખા હે ઉસકો વો પઢ ભી ચુકે હેં ઔર આખિરત કા ઘર જો લોગ ડરતે હેં ઉનકે લિયે બેહતર હે, ફિર ભી કયા તુમ લોગ સમજતે નહીં હો?﴾૧૬૯﴿

[૧] (દૂસરા તર્જુમા) ખબર કર દી. [૨] (દૂસરા તર્જુમા) અલગ અલગ કર દિયા.

[૩] યાની તૌરાત કા ઇલ્મ હાસિલ કિયા.

[૪] ઝલીલ દુનિયા કા સામાન જમા કરના ઉનકા ઝિંદગી કા મકસદ બન ગયા હે.

[૫] આયત મેં લફઝ عَرَض 'અર્ઝ' આયા હે, ''સામાન'' કા મા'ના હે. દુનિયા કા સામાન ચાહે કિતના ઝિયાદહ હો વો થોડી દેર કે લિએ હે, યે સમજ મેં આ રહા હે.

[૬] યાની અફસોસ નહીં હોતા થા ઔર ઝિયાદહ કરને કી કોશિશ જારી (ચાલુ) રખતે.

[૭] યાની કોઇ દુસરી બાત અલ્લાહ તઆલા પર નહિં લગાએંગે

وَالَّذِيْنَ يُمَسِّكُوْنَ بِالْكِتٰبِ وَاَقَامُوا الصَّلٰوةَ ؕ اِنَّا لَا نُضِيْعُ اَجْرَ الْمُصْلِحِيْنَ ﴿۱۷۰﴾ وَاِذْ نَتَقْنَا الْجَبَلَ فَوْقَهُمْ كَاَنَّهٗ ظُلَّةٌ وَّظَنُّوْۤا اَنَّهٗ وَاقِعٌۢ بِهِمْ ۚ خُذُوْا مَاۤ اٰتَيْنٰكُمْ بِقُوَّةٍ وَّاذْكُرُوْا مَا فِيْهِ لَعَلَّكُمْ تَتَّقُوْنَ ﴿۱۷۱﴾ ع

وَاِذْ اَخَذَ رَبُّكَ مِنْۢ بَنِيْۤ اٰدَمَ مِنْ ظُهُوْرِهِمْ ذُرِّيَّتَهُمْ وَاَشْهَدَهُمْ عَلٰۤى اَنْفُسِهِمْ ۚ اَلَسْتُ بِرَبِّكُمْ ؕ قَالُوْا بَلٰى ۛۚ شَهِدْنَا ۛۚ اَنْ تَقُوْلُوْا يَوْمَ الْقِيٰمَةِ اِنَّا كُنَّا عَنْ هٰذَا غٰفِلِيْنَ ﴿۱۷۲﴾ۙ اَوْ تَقُوْلُوْۤا اِنَّمَاۤ اَشْرَكَ اٰبَآؤُنَا مِنْ قَبْلُ وَكُنَّا ذُرِّيَّةً مِّنْۢ بَعْدِهِمْ ۚ اَفَتُهْلِكُنَا بِمَا فَعَلَ الْمُبْطِلُوْنَ ﴿۱۷۳﴾ وَكَذٰلِكَ نُفَصِّلُ الْاٰيٰتِ وَلَعَلَّهُمْ يَرْجِعُوْنَ ﴿۱۷۴﴾

ઔર જો લોગ (તૌરાત) કિતાબ કો મઝબૂતી સે પકડે હુવે હેં[૧] ઔર નમાઝ કી પાબંદી ભી કરતે હેં તો હમ ઇસ્લાહ કરનેવાલોં કી નેકી ઝાયેઅ્ (બરબાદ) નહીં કરેંગે. ﴾૧૭૦﴿ ઔર જબ હમને ઉન (બની ઇસ્રાઇલ) પર પહાડ કો ઇસ તરહ ઉઠાયા થા જૈસે કે વો કોઇ છત હો ઔર ઉન (બની ઇસ્રાઇલ) કો ઐસા ગુમાન (યાની ડર) હો ગયા થા કે વો (પહાડ) ઉન પર ગિરને હી વાલા હે (ઔર કહા ગયા કે) જો (હુક્મ) હમને તુમકો દિયા હે ઉસકો તુમ મઝબૂતી સે પકડ લો ઔર ઉસમેં જો બાતેં હેં ઉનકો યાદ રખો; તાકે તુમ તકવા વાલે બન જાઓ. ﴾૧૭૧﴿

ઔર (વો વાકિઅહ યાદ કરો) જબ તુમ્હારે રબ ને આદમ (અલ.) કી અવલાદ કી પુશ્તોં (પીઠોં) મેં સે ઉનકી (તમામ) અવલાદોં કો નિકાલા થા ઔર ઉનકો ખૂદ ઉનહી કે ઉપર ગવાહ બનાયા થા (ઔર પૂછા થા) કયા મેં તુમ્હારા રબ નહીં હૂં? તો સબ (લોગોં) ને કહાઃ કયૂં નહીં (વાકઇ આપ હમારે રબ હેં), હમ સબ (ઇસ બાત કી) ગવાહી દેતે હેં, (યે કબૂલાત ઇસ લિયે લી) તાકે તુમ કયામત કે દિન ઐસા ન કેહ સકો કે હમકો ઇસ (તૌહીદ) કી બિલ્કુલ ખબર હી નહીં થી. ﴾૧૭૨﴿ યા તુમ કહીં ઐસા ન કેહને લગો કેઃ શિર્ક તો (અસલ મેં) હમસે પેહલે હમારે બાપ દાદોં ને કિયા થા[૨] ઔર હમ તો ઉનકી અવલાદ થે જો ઉનકે બાદ (પૈદા હુવે) થે, તો કયા ઉન ગલત કામ કરનેવાલોં કે કામોં કી વજા સે આપ હમકો હલાક કર દોગે? ﴾૧૭૩﴿ ઔર ઇસી તરહ હમ નિશાનિયોં કો ખોલ ખોલ કર બયાન કરતે હેં; ઔર તાકે વો રૂક જાએં. ﴾૧૭૪﴿

---

[૧] યાની કિતાબ કી બાતોં પર કામિલ અમલ કરતે હેં.

[૨] યાની અગલે લોગ જો શિર્ક કો જારી કરનેવાલે થે વો અસલી મુજરિમ હેં.

وَاتْلُ عَلَيْهِمْ نَبَاَ الَّذِيْٓ اٰتَيْنٰهُ اٰيٰتِنَا فَانْسَلَخَ مِنْهَا فَاَتْبَعَهُ الشَّيْطٰنُ فَكَانَ مِنَ الْغٰوِيْنَ﴿۱۷۵﴾ وَلَوْ شِئْنَا لَرَفَعْنٰهُ بِهَا وَلٰكِنَّهٗٓ اَخْلَدَ اِلَى الْاَرْضِ وَاتَّبَعَ هَوٰىهُ ۚ فَمَثَلُهٗ كَمَثَلِ الْكَلْبِ ۚ اِنْ تَحْمِلْ عَلَيْهِ يَلْهَثْ اَوْ تَتْرُكْهُ يَلْهَثْ ؕ ذٰلِكَ مَثَلُ الْقَوْمِ الَّذِيْنَ كَذَّبُوْا بِاٰيٰتِنَا ۚ فَاقْصُصِ الْقَصَصَ لَعَلَّهُمْ يَتَفَكَّرُوْنَ﴿۱۷۶﴾ سَآءَ مَثَلًا الْقَوْمُ الَّذِيْنَ كَذَّبُوْا بِاٰيٰتِنَا وَاَنْفُسَهُمْ كَانُوْا يَظْلِمُوْنَ﴿۱۷۷﴾ مَنْ يَّهْدِ اللّٰهُ فَهُوَ الْمُهْتَدِيْ ۚ وَمَنْ يُّضْلِلْ فَاُولٰٓئِكَ هُمُ الْخٰسِرُوْنَ﴿۱۷۸﴾

ઔર (એ નબી!) તુમ ઉન લોગોં કો ઉસ આદમી કા વાકિઅહ પઢ કર સુના દો જિસકો હમને અપની આયતેં અતા કીં;[૧] ફિર વો (ઉનકો) છોડ કર ઉસમેં સે નિકલ ગયા[૨] તો શૈતાન ઉસકે પીછે લગ ગયા, સો વો ગુમરાહ લોગોં મેં સે હો ગયા. ﴿૧૭૫﴾ ઔર અગર હમ ચાહતે તો ઉસકો ઉન (આયતોં પર અમલ) કે ઝરિયે સે ઉંચે મરતબેવાલા કર દેતે; લેકિન વો હમેશા ઝમીન કી તરફ માઇલ હો રહા[૩] ઔર વો અપની ખ્વાહિશ પર ચલતા રહા તો ઉસકી મિસાલ કુત્તે જૈસી હે અગર તૂ ઉસ પર બોજ ડાલે[૪] તો ભી વો હાંપને લગતા હે ઔર અગર તૂ ઉસકો (ઐસે હી) છોડ દેવે તો ભી હાંપને લગતા હે, યે ઉન લોગોં કી મિસાલ હે જિન્હોંને હમારી આયતોં કો જુઠલાયા (એ નબી!) તુમ (ઇનકો) વાકિઆત સુનાતે રહો; તાકે વો સોચ વિચાર સે કામ કરેં.﴿૧૭૬﴾ ઉન લોગોં કી મિસાલ (યાની હાલત) બહોત બુરી હે જિન લોગોં ને હમારી આયતોં કો જુઠલાયા ઔર વો અપના હી નુકસાન કરતે રહે હેં.﴿૧૭૭﴾ જિસકો અલ્લાહ તઆલા હિદાયત દેતે હેં સો વહી શખ્સ હિદાયત પાનેવાલા હે ઔર જિસકો વો ગુમરાહ કર દેવેં સો વહી લોગ નુકસાન મેં પડનેવાલે હેં.﴿૧૭૮﴾

---

[૧] મુરાદઃ દીન કે હુકમોં કો જાનના. ''لَرَفَعْنٰهُ'' સે મા'લૂમ હુવા કે અલ્લાહ તઆલા કી આયતોં પર અમલ દુનિયા આખિરત મેં દરજાત કે ઉંચા હોને યા કરને કા ઝરિયા હે.

[૨] જો શખ્સ અલ્લાહ તઆલા કી આયાતોં કો દુનિયા કી રઝીલ (નીચ) મકસદ કે લિયે ઇસ્તિઅમાલ કરે ઉસકે લિયે ઇલ્મ વબાલ બનતા હે. કુર્આન મજીદ મેં કુત્તે ઔર ગધે કી દો એક દમ ખરાબ મિસાલેં આઇ હેં દોનોં દુનિયા કો મકસદ બના લેનેવાલે આલિમ કે લિયે હેં, અલ્લાહ તઆલા હમકો અપને ફઝલ સે હિફાઝત મેં રખે. [૩] દુનિયા મે જિતની ચિઝેં હેં ઉન કા કિસી ના કિસી તરહ ઝમીન હી સે તા'લુક (સંબંધ) હેં ઇસ લિએ '' اَخْلَدَ اِلَى الْاَرْضِ '' કા મતલબ યે હે કે દુનિયાવી ઝમીની ચિઝોં કી શહવતોં ઔર લઝઝતોં કી તરફ માઇલ હો ગયા. (દૂસરા તર્જુમા) મગર વો ખૂદ હી નીચતા કી તરફ જુક ગયા. [૪] (દૂસરા તર્જુમા) ઉસ કી હાલત કુત્તે જેસી હે ઉસ કો ડાંટ દેવેં. (તીસરા તર્જુમા) ઉસ પર હમલા કર દેવેં.

وَلَقَدْ ذَرَاْنَا لِجَهَنَّمَ كَثِيْرًا مِّنَ الْجِنِّ وَالْاِنْسِ ۖ لَهُمْ قُلُوْبٌ لَّا يَفْقَهُوْنَ بِهَا ۡ وَلَهُمْ اَعْيُنٌ لَّا يُبْصِرُوْنَ
بِهَا ۡ وَلَهُمْ اٰذَانٌ لَّا يَسْمَعُوْنَ بِهَا ؕ اُولٰٓئِكَ كَالْاَنْعَامِ بَلْ هُمْ اَضَلُّ ؕ اُولٰٓئِكَ هُمُ الْغٰفِلُوْنَ ﴿۱۷۹﴾ وَلِلّٰهِ الْاَسْمَآءُ
الْحُسْنٰى فَادْعُوْهُ بِهَا ۪ وَذَرُوا الَّذِيْنَ يُلْحِدُوْنَ فِيْٓ اَسْمَآئِهٖ ؕ سَيُجْزَوْنَ مَا كَانُوْا يَعْمَلُوْنَ ﴿۱۸۰﴾ وَمِمَّنْ خَلَقْنَآ اُمَّةٌ
يَّهْدُوْنَ بِالْحَقِّ وَبِهٖ يَعْدِلُوْنَ ﴿۱۸۱﴾ وَالَّذِيْنَ كَذَّبُوْا بِاٰيٰتِنَا سَنَسْتَدْرِجُهُمْ مِّنْ حَيْثُ لَا يَعْلَمُوْنَ ﴿۱۸۲﴾ وَاُمْلِيْ لَهُمْ ؕ اِنَّ
كَيْدِيْ مَتِيْنٌ ﴿۱۸۳﴾ اَوَلَمْ يَتَفَكَّرُوْا ۫ مَا بِصَاحِبِهِمْ مِّنْ جِنَّةٍ ؕ اِنْ هُوَ اِلَّا نَذِيْرٌ مُّبِيْنٌ ﴿۱۸۴﴾

ઔર હકીકત યે હે કે હમને જિન્નાત ઔર ઇન્સાન મેં સે બહોત સારોં કો જહન્નમ કે લિયે પૈદા કિયા હે,[૧] ઉનકે દિલ તો હેં; લેકિન વો ઉનસે સમજતે નહીં હેં ઔર ઉનકી આંખેં તો હેં; લેકિન ઉનકે ઝરિયે વો દેખતે નહીં હેં ઔર ઉનકે કાન તો હેં; લેકિન વો ઉનકે ઝરિયે સુનતે નહીં હેં, યહી લોગ જાનવરોં કી તરહ હેં; બલ્કે વો તો ઉન (જાનવર) સે ભી ઝિયાદહ ભટકે હુવે હેં, યહી લોગ ગફલત મેં પડે હુવે હેં.﴿૧૭૯﴾ ઔર અચ્છે અચ્છે નામ (સબ કે સબ ખાસ) અલ્લાહ તઆલા હી કે લિયે હેં; લિહાઝા તુમ ઉનહી (નામોં) સે ઉસ (અલ્લાહ તઆલા) કો પુકારો, જો લોગ ઉસકે નામોં મેં ટેઢા રાસ્તા અપનાતે હેં ઉનકો તુમ છોડ દો, જો કામ વો લોગ કરતે હેં અનકરીબ ઉસકા બદલા ઉનકો દિયા જાએગા.﴿૧૮૦﴾ ઔર હમારી મખ્લૂક મેં સે એક જમાઅત ઐસી હે જો (દીને) હક (યાની ઇસ્લામ) કે મુવાફિક (લોગોં કો) રાસ્તા દિખાતી હે ઔર ઉસી (હક) કે મુતાબિક (અનુસાર) વો ઇન્સાફ કરતી હે.﴿૧૮૧﴾

ઔર જિન લોગોં ને હમારી આયતોં કો જુઠલાયા હમ ઉનકો આહિસ્તા આહિસ્તા (જહન્નમ કી તરફ) ઇસ તરહ પકડેંગે કે ઉનકો ખબર ભી નહીં હોગી.﴿૧૮૨﴾ ઔર મેં ઉનકો ઢીલ દેતા હૂં, યકીન રખો મેરી પકડ તો બડી મઝબૂત હે.﴿૧૮૩﴾ કયા ઉન લોગોં ને (ઇતની સી બાત કો ભી) નહીં સોચા કે ઉનકે યે સાહબ[૨] કો કિસી તરહ કા જુનૂન (પાગલ પન, ગાંડપણ) નહીં હે, વો તો સાફ સાફ ડરાનેવાલે હેં.﴿૧૮૪﴾

---

[૧] યાની ઉનકી તકદીર (નસીબ)મેં યે લિખા હે કે વો અપને ઇખ્તિયાર (કાબૂ) સે ઐસે કામ કરેંગે જો ઉન્હેં જહન્નમ તક લે જાએંગે.

[૨] હઝરત મુહમ્મદ સલ્લલ્લાહુ અલયહિ વસલ્લમ જિન્હોંને ઉનકે સાથ અબ તક ઝિંદગી ગુઝારી હે.

اَوَلَمْ يَنْظُرُوْا فِيْ مَلَكُوْتِ السَّمٰوٰتِ وَالْاَرْضِ وَمَا خَلَقَ اللّٰهُ مِنْ شَيْءٍ ۙ وَّاَنْ عَسٰٓى اَنْ يَّكُوْنَ قَدِ اقْتَرَبَ اَجَلُهُمْ ۚ فَبِاَيِّ حَدِيْثٍۭ بَعْدَهٗ يُؤْمِنُوْنَ ﴿١٨٥﴾ مَنْ يُّضْلِلِ اللّٰهُ فَلَا هَادِيَ لَهٗ ؕ وَيَذَرُهُمْ فِيْ طُغْيَانِهِمْ يَعْمَهُوْنَ ﴿١٨٦﴾ يَسْـَٔلُوْنَكَ عَنِ السَّاعَةِ اَيَّانَ مُرْسٰىهَا ؕ قُلْ اِنَّمَا عِلْمُهَا عِنْدَ رَبِّيْ ۚ لَا يُجَلِّيْهَا لِوَقْتِهَآ اِلَّا هُوَ ؕ ثَقُلَتْ فِي السَّمٰوٰتِ وَالْاَرْضِ ؕ لَا تَاْتِيْكُمْ اِلَّا بَغْتَةً ؕ يَسْـَٔلُوْنَكَ كَاَنَّكَ حَفِيٌّ عَنْهَا ؕ قُلْ اِنَّمَا عِلْمُهَا عِنْدَ اللّٰهِ وَلٰكِنَّ اَكْثَرَ النَّاسِ لَا يَعْلَمُوْنَ ﴿١٨٧﴾ قُلْ لَّآ اَمْلِكُ لِنَفْسِيْ نَفْعًا وَّلَا ضَرًّا اِلَّا مَا شَآءَ اللّٰهُ ؕ وَلَوْ كُنْتُ اَعْلَمُ الْغَيْبَ لَاسْتَكْثَرْتُ مِنَ الْخَيْرِ ۛ وَمَا مَسَّنِيَ السُّوْٓءُ ۛ اِنْ اَنَا اِلَّا نَذِيْرٌ وَّبَشِيْرٌ لِّقَوْمٍ يُّؤْمِنُوْنَ ﴿١٨٨﴾

ع

કયા ઉન્હોંને આસ્માન ઔર ઝમીન કી અજીબ અજીબ ચીઝોં ઔર અલ્લાહ તઆલા ને (દૂસરી) જિતની ચીઝેં પૈદા કી હેં ઉનમેં ગૌર નહીં કિયા ઔર ન ઇસ બાત પર (ગૌર કિયા) કે શાયદ ઉનકા (મૌત કા) મુકર્રર વક્ત કરીબ આ પહોંચા હો, સો ઉસ (કુર્આન) કે બાદ કોનસી બાત (હે જિસ) પર વો ઇમાન લાવેંગે?﴾૧૮૫﴿ જિસકો અલ્લાહ તઆલા ગુમરાહ કર દેવેં ઉસકો કોઇ હિદાયત દેનેવાલા નહીં ઔર વો (અલ્લાહ તઆલા) ઉનકો ઉનકી શરારત મેં છોડે રખતે હેં કે વો હૈરાન ફિરતે રહેં.﴾૧૮૬﴿ યે લોગ તુમસે કયામત કે બારે મેં પૂછતે હેં વો કબ કાઇમ હોગી? (એ નબી!) તુમ (ઇનકો) જવાબ દો કેઃ ઉસકી ખબર તો સિર્ફ મેરે રબ હી કે પાસ હે, વહી (અલ્લાહ તઆલા) ઉસ (કયામત) કો ઉસકે વક્ત પર ઝાહિર કરેંગે, (કયામત કા આ જાના) આસમાનોં ઔર ઝમીન મેં બહોત ભારી હાદષા (ઘટના) હોગા, વો (કયામત) તુમ્હારે પાસ અચાનક હી આએગી, વો લોગ તુમસે ઇસ તરહ સવાલ કરતે હેં જૈસા કે તુમ ઉસકી તલાશ મેં લગે હુવે હો[૧] (એ નબી!) તુમ (ઉનકો ઐસા) કહો કેઃ ઇસ (કયામત) કા ઇલ્મ તો અલ્લાહ તઆલા હી કે પાસ હે; લેકિન બહુત સારે લોગ જાનતે નહીં હેં.﴾૧૮૭﴿ (એ નબી!) તુમ (ઉનસે) કહોઃ અલ્લાહ તઆલા જિતના ચાહે ઉસકે સિવા મેં અપની ઝાત કે લિયે ન નફા (પહોંચાને) કા ઔર ન નુકસાન (દૂર કરને) કા ઇખ્તિયાર રખતા હૂં ઔર અગર મેં (તમામ) ગૈબ કી (છુપી હુઇ) બાતોં કો જાનતા હોતા તો મેં બહોત સારે ફાયદે (અપને લિયે) હાસિલ કર લેતા ઔર મુજકો (કભી) કોઇ નુકસાન ન પહોંચતા, મેં તો ઇમાનવાલે લોગોં કે લિયે સિર્ફ ડરાનેવાલા ઔર ખુશખબરી સુનાનેવાલા હી હૂં.﴾૧૮૮﴿

---

[૧] (દૂસરા તર્જુમા) આપ ઉસકી તહકીકાત (બારીકી સે)કર ચુકે હો. (તીસરા તર્જુમા) પૂરે પૂરે વાકિફ હે.

هُوَ الَّذِیْ خَلَقَكُمْ مِّنْ نَّفْسٍ وَّاحِدَةٍ وَّجَعَلَ مِنْهَا زَوْجَهَا لِیَسْكُنَ اِلَیْهَا ۚ فَلَمَّا تَغَشّٰىهَا حَمَلَتْ حَمْلًا خَفِیْفًا فَمَرَّتْ بِهٖ ۚ فَلَمَّاۤ اَثْقَلَتْ دَّعَوَا اللّٰهَ رَبَّهُمَا لَىِٕنْ اٰتَیْتَنَا صَالِحًا لَّنَكُوْنَنَّ مِنَ الشّٰكِرِیْنَ۝۱۸۹ فَلَمَّاۤ اٰتٰىهُمَا صَالِحًا جَعَلَا لَهٗ شُرَكَآءَ فِیْمَاۤ اٰتٰىهُمَا ۚ فَتَعٰلَى اللّٰهُ عَمَّا یُشْرِكُوْنَ۝۱۹۰ اَیُشْرِكُوْنَ مَا لَا یَخْلُقُ شَیْـًٔا وَّهُمْ یُخْلَقُوْنَ۝۱۹۱ وَلَا یَسْتَطِیْعُوْنَ لَهُمْ نَصْرًا وَّلَاۤ اَنْفُسَهُمْ یَنْصُرُوْنَ۝۱۹۲ وَاِنْ تَدْعُوْهُمْ اِلَى الْهُدٰى لَا یَتَّبِعُوْكُمْ ؕ سَوَآءٌ عَلَیْكُمْ اَدَعَوْتُمُوْهُمْ اَمْ اَنْتُمْ صَامِتُوْنَ۝۱۹۳

વો (અલ્લાહ તઆલા) જિસને તુમકો એક જાન (યાની આદમ અલ.) સે પૈદા કિયા ઔર ઉસમેં સે ઉસકી બીવી (હવ્વા) કો પૈદા કિયા; તાકે વો ઉસસે સુકૂન હાસિલ કરે, ફિર જબ મર્દ ને ઉસ (ઔરત) કો છુપા લિયા[૧] તો (શુરૂ મેં) ઉસ (ઔરત) કો હલ્કા સા હમલ (ગર્ભ) રેહ ગયા, ફિર વો ઉસ (હમલ) કો લે કર (બેતકલ્લુફ) ચલતી ફિરતી રહી, ફિર જબ વો (હમલવાલી) ઔરત (હમલ કે બડા હોને સે) ભારી હો ગઇ તો વો દોનોં (મિયાં બીવી) અપને રબ અલ્લાહ તઆલા સે દુઆ કરને લગે કેઃ અગર આપ હમકો સહીહ સલામત (યાની મુકમ્મલ, તંદુરસ્ત) અવલાદ દેંગે તો હમ ઝરૂર શુક્ર કરનેવાલોં મેં સે હો જાએંગે.﴿૧૮૯﴾ સો જબ અલ્લાહ તઆલા ને ઉનકો સહીહ સલામત (યાની તંદુરસ્ત) બચ્ચા અતા કિયા તો વો દોનોં ઉનકો અલ્લાહ તઆલા કી દી હુઇ નેઅમત મેં શરીક બનાને લગે, સો જો શરીક વો લોગ બનાતે હેં અલ્લાહ તઆલા તો ઉસસે બહોત દૂર હેં.﴿૧૯૦﴾ કયા વો (અલ્લાહ તઆલા કે સાથ) ઐસોં કો શરીક બનાતે હેં કે વો એક ચીઝ ભી પૈદા નહીં કર સકતે ઔર (બલ્કે) વો ખૂદ પૈદા કિયે ગએ હેં.﴿૧૯૧﴾ ઔર વો (બુત) ન ઉન (કાફિરોં) કી કોઇ મદદ કર સકતે હેં ઔર ન વો (બુત) અપની ખૂદ કી મદદ કર સકતે હેં.﴿૧૯૨﴾ ઔર અગર તુમ ઉનકો હિદાયત[૨] (યાની સહીહ રાસ્તા) કી દા'વત દો (યાની પુકારો) તો વો તુમ્હારી બાત નહીં માનેંગે[3] (બલ્કે) તુમ ઉનકો બુલાઓ યા ચુપ રહો દોનોં બાતેં તુમ્હારે લિયે બરાબર હેં.﴿૧૯૩﴾

---

[૧] યાની સોહબત કી.

[૨] **હિદાયત** : શિક્ષા, શિખામણ, ઉપદેશ.

[૨] તુમ્હારે કેહને પર નહીં ચલેંગે.

إِنَّ الَّذِينَ تَدْعُونَ مِنْ دُونِ اللَّهِ عِبَادٌ أَمْثَالُكُمْ فَادْعُوهُمْ فَلْيَسْتَجِيبُوا لَكُمْ إِنْ كُنْتُمْ صَادِقِينَ ﴿١٩٤﴾ أَلَهُمْ
أَرْجُلٌ يَمْشُونَ بِهَا ۖ أَمْ لَهُمْ أَيْدٍ يَبْطِشُونَ بِهَا ۖ أَمْ لَهُمْ أَعْيُنٌ يُبْصِرُونَ بِهَا ۖ أَمْ لَهُمْ آذَانٌ يَسْمَعُونَ بِهَا ۗ قُلِ
ادْعُوا شُرَكَاءَكُمْ ثُمَّ كِيدُونِ فَلَا تُنْظِرُونِ ﴿١٩٥﴾ إِنَّ وَلِيِّيَ اللَّهُ الَّذِي نَزَّلَ الْكِتَابَ ۖ وَهُوَ يَتَوَلَّى الصَّالِحِينَ ﴿١٩٦﴾ وَالَّذِينَ
تَدْعُونَ مِنْ دُونِهِ لَا يَسْتَطِيعُونَ نَصْرَكُمْ وَلَا أَنْفُسَهُمْ يَنْصُرُونَ ﴿١٩٧﴾ وَإِنْ تَدْعُوهُمْ إِلَى الْهُدَىٰ لَا يَسْمَعُوا ۖ
وَتَرَاهُمْ يَنْظُرُونَ إِلَيْكَ وَهُمْ لَا يُبْصِرُونَ ﴿١٩٨﴾ خُذِ الْعَفْوَ وَأْمُرْ بِالْعُرْفِ وَأَعْرِضْ عَنِ الْجَاهِلِينَ ﴿١٩٩﴾ وَإِمَّا يَنْزَغَنَّكَ
مِنَ الشَّيْطَانِ نَزْغٌ فَاسْتَعِذْ بِاللَّهِ ۚ إِنَّهُ سَمِيعٌ عَلِيمٌ ﴿٢٠٠﴾

યકીનન જિન (બુતોં) કો તુમ અલ્લાહ તઆલા કો છોડ કર કે પુકારતે હો વો તુમ્હારે જૈસે (અલ્લાહ તઆલા કે) બંદે હી હેં, સો તુમ ઉનકો પુકાર કર કે દેખો અગર તુમ સચ્ચે હો તો વો તુમ્હારી પુકાર કો કબૂલ કરેં.[૧] ﴾૧૯૪﴿ કયા ઉન (બુતોં) કે પૈર હેં જિનસે વો ચલતે હોં યા ઉનકે હાથ હેં જિનસે વો પકડતે હોં યા ઉનકી આંખેં હેં જિનસે વો દેખતે હોં યા ઉનકે કાન હેં જિનસે વો સુનતે હોં? (એ નબી!) તુમ કેહ દોઃ તુમ અપને સબ શરીકોં કો પુકારો (યાની બુલાઓ) ફિર તુમ મેરે ખિલાફ કોઇ સાઝિશ (યાની કારવાઇ) કરો, ફિર મુજે ઝરા ભી મોહલત મત દો.﴾૧૯૫﴿ યકીનન વો અલ્લાહ તઆલા જિન્હોંને કિતાબ ઉતારી વો મેરી હિમાયત (મદદ, તરફ દારી) કરનેવાલે હેં ઔર વહી (અલ્લાહ તઆલા) નેક લોગોં કી મદદ કરતે હેં.﴾૧૯૬﴿ ઔર જિન મા'બૂદોં કો તુમ અલ્લાહ તઆલા કો છોડ કર પુકારતે હો વો તુમ્હારી મદદ નહીં કર સકતે, ઔર વો ખૂદ અપની મદદ ભી નહીં કર સકતે.﴾૧૯૭﴿ ઔર અગર તુમ ઉનકો સહીહ રાસ્તે પર બુલાઓ[૨] તો વો સુનેંગે ભી નહીં ઔર તુમ ઉનકો દેખોગે (ઐસા દિખાઇ દેગા) કે વો તુમકો (તાક તાક કર) દેખ રહે હેં; હાલાંકે (હકીકત મેં) વો કુછ ભી નહીં દેખ રહે હેં.﴾૧૯૮﴿ દરગુઝર કરને કી આદત બના લો ઔર નેક કામ કા હુક્મ કરતે રહો ઔર જાહિલોં કી તરફ ધ્યાન મત દો.﴾૧૯૯﴿ ઔર અગર (કભી) શૈતાન કી તરફ સે કોઇ તુમકો કચૂકો[૩] લગ જાએ[૪] તો અલ્લાહ તઆલા કી પનાહ માંગ લિયા કરો, યકીનન વો બડે સુનનેવાલે હેં, બડે જાનનેવાલે હેં.﴾૨૦૦﴿

[૧] યાની તુમ્હારે કેહને જેસા કર દેવેં.

[૨] (દૂસરા તર્જુમા) અગર ઉનકો કોઇ બાત બતલાને કે લિયે પુકારો તો

[૩] **કચૂકો** : ભોંકવું, ગોદો મારવુ. [૪] શૈતાન કી છેડ છાડ ચાલૂ રેહતી હે; ઇસ લિયે અલ્લાહ તઆલા સે હિફાઝત કી દુઆ કરતે હો. (દૂસરા તર્જુમા) અગર શૈતાની વસવસા કિસી વક્ત આપકો ઉભારે (ચડાવે)

إِنَّ الَّذِيْنَ اتَّقَوْا إِذَا مَسَّهُمْ طَيِفٌ مِّنَ الشَّيْطٰنِ تَذَكَّرُوْا فَإِذَا هُمْ مُّبْصِرُوْنَ ﴿٢٠١﴾ وَإِخْوَانُهُمْ يَمُدُّوْنَهُمْ فِي الْغَيِّ
ثُمَّ لَا يُقْصِرُوْنَ ﴿٢٠٢﴾ وَإِذَا لَمْ تَأْتِهِمْ بِاٰيَةٍ قَالُوْا لَوْلَا اجْتَبَيْتَهَا ؕ قُلْ إِنَّمَا أَتَّبِعُ مَا يُوْحٰى إِلَيَّ مِنْ رَّبِّيْ ۚ هٰذَا بَصَآئِرُ
مِنْ رَّبِّكُمْ وَهُدًى وَّرَحْمَةٌ لِّقَوْمٍ يُّؤْمِنُوْنَ ﴿٢٠٣﴾ وَإِذَا قُرِئَ الْقُرْاٰنُ فَاسْتَمِعُوْا لَهٗ وَأَنْصِتُوْا لَعَلَّكُمْ تُرْحَمُوْنَ ﴿٢٠٤﴾ وَاذْكُرْ
رَّبَّكَ فِيْ نَفْسِكَ تَضَرُّعًا وَّخِيْفَةً وَّدُوْنَ الْجَهْرِ مِنَ الْقَوْلِ بِالْغُدُوِّ وَالْاٰصَالِ وَلَا تَكُنْ مِّنَ الْغٰفِلِيْنَ ﴿٢٠٥﴾ إِنَّ الَّذِيْنَ
السجدة ۩ عِنْدَ رَبِّكَ لَا يَسْتَكْبِرُوْنَ عَنْ عِبَادَتِهٖ وَيُسَبِّحُوْنَهٗ وَلَهٗ يَسْجُدُوْنَ ﴿٢٠٦﴾

યકીનન જો લોગ તકવાવાલે હેં જબ ઉનકો શૈતાન કી તરફ સે કોઇ વસવસા (યાની ગુસ્સા યા ગુનાહ કા ખ્યાલ) આ જાતા હે[૧] તો વો (ફોરન અલ્લાહ તઆલા કો) યાદ કર લેતે હેં તબ હી ઉનકી આંખેં ખુલ જાતી હેં.[૨] ﴾૨૦૧﴿ ઔર જો ઉન (શૈતાનોં) કે ભાઇ હેં વો ઉનકો ગુમરાહી મેં ખીંચતે ચલે જાતે હેં, ફિર વો (ઉનકો ખીંચને મેં) કોતાહી નહીં કરતે[૩] ﴾૨૦૨﴿ ઔર જબ તુમ ઉનકે પાસ (ઉનકા માંગા હુવા) મોઅજિઝહ લાતે નહીં હો તો વો કેહતે હેં કેઃ તુમ ખૂદ (અપની તરફ સે) વો (મોઅજિઝહ) કયૂં નહીં બના લાએ? (એ નબી!) તુમ જવાબ દે દોઃ મેં તો અપને રબ કી તરફ સે જો વહી મુજે ભેજી જાતી હે ઉસી પર ચલતા હૂં, યે (કુર્આન) તો તુમ્હારે રબ કી તરફ સે બસીરતોં કા મજમૂઆ હે[૪] ઔર હિદાયત હે ઔર રહમત હે ઇમાન લાનેવાલી કોમ કે વાસ્તે.﴾૨૦૩﴿ ઔર જબ કુર્આન પઢા જાએ તો તુમ ઉસકો ધ્યાન સે સુનો ઔર તુમ ચુપ રહો; તાકે તુમ લોગોં પર રહમ કિયા જાવે.﴾૨૦૪﴿ ઔર સુબ્હો શામ અપને રબ કા ઝિક્ર કરો અપને દિલ મેં આજિઝી કરતે હુવે ઔર ખૌફ કરતે હુવે ઔર (ઝુબાન સે ભી ઝિક્ર કરો) આવાઝ બહોત ઉંચી કિયે બગૈર ઔર તુમ ગફલત કરનેવાલોં મેં સે મત હોઓ.﴾૨૦૫﴿ યકીનન જો (ફરિશ્તે) તુમ્હારે રબ કે પાસ હેં વો રબ કી ઇબાદત સે તકબ્બુર નહીં કરતે હેં ઔર ઉસકી તસ્બીહ પઢતે હેં ઔર ઉસી કો સજદહ કરતે હેં.﴾૨૦૬﴿

[૧] (દૂસરા તર્જુમા) યા ઘૂમને લગતા હે.

[૨] (દૂસરા તર્જુમા) તબ ઉનકો સમજ આ જાતી હે. (હકીકત સમજ મેં આ જાને સે શૈતાની શરારત કા અસર બાકી નહીં રેહતા.)

[૩] યાની કાફિર કે સાથ શૈતાન લગ જાએ તો વો ઉનકો હમેશા મુસીબત મેં મુબ્તલા રખતે હેં.

[૪] (દૂસરા તર્જુમા) સમજ પૈદા કરનેવાલી દલીલોં કા મજમૂઆ (સમૂહ) હે.

સૂરએ અનફાલ

યે સૂરત મદની હે, ઇસમેં (૭૫) યા (૭૭) આયતેં હેં. સૂરએ આલે ઇમરાન યા સૂરએ બકરહ કે બાદ ઔર સૂરએ અહઝાબ સે પેહલે (૮૮) યા (૮૯) નંબર પર નાઝિલ હુઇ.

અનફાલ 'નફલ' કી જમા હેઃ લુગ્વી મા'ના 'ઝિયાદતી' હે. વૈસે ગનીમત યાની લડાઇ મે મિલને વાલે માલ કો અનફાલ કેહતે હેં. અતિય્યહ ઔર હદિયે કો ભી કહા જાતા હે.

ખલીફા યા અમીર કિસી ગાઝી (સૈનિક) કે લિયે ઉસકે હિસ્સે સે ઝિયાદહ જો ચીઝ મશરૂત કર દે (શર્ત પુરી કરને પર દે) ચાહે કિસી મુતઅય્યન (નકકી) આદમી કે લિયે યા ગૈર મુતઅય્યન આદમી કે લિયે ઉસકો ભી નફલ કેહતે હેં, જૈસે કહાઃ જો કિસીકો કત્લ કરેગા ઉસકા છીના હુવા માલ ઉસી કો દિયા જાએગા.

હઝરત નબીએ કરીમ સલ્લલ્લાહુ અલયહિ વસલ્લમ કી બરકત સે ગનીમત કા માલ ઉમ્મત કે લિયે ઇસ્તિઅમાલ કરના (વાપરના) હલાલ હુવા, યે ભી અલ્લાહ તઆલા કી તરફ સે એક બખ્શિશ હી હે.

بِسۡمِ اللّٰہِ الرَّحۡمٰنِ الرَّحِیۡمِ ○

یَسۡـَٔلُوۡنَکَ عَنِ الۡاَنۡفَالِ ؕ قُلِ الۡاَنۡفَالُ لِلّٰہِ وَ الرَّسُوۡلِ ۚ فَاتَّقُوا اللّٰہَ وَ اَصۡلِحُوۡا ذَاتَ بَیۡنِکُمۡ ۪ وَ اَطِیۡعُوا اللّٰہَ وَ رَسُوۡلَہٗۤ اِنۡ کُنۡتُمۡ مُّؤۡمِنِیۡنَ ① اِنَّمَا الۡمُؤۡمِنُوۡنَ الَّذِیۡنَ اِذَا ذُکِرَ اللّٰہُ وَجِلَتۡ قُلُوۡبُہُمۡ وَ اِذَا تُلِیَتۡ عَلَیۡہِمۡ اٰیٰتُہٗ زَادَتۡہُمۡ اِیۡمَانًا وَّ عَلٰی رَبِّہِمۡ یَتَوَکَّلُوۡنَ ۚ② الَّذِیۡنَ یُقِیۡمُوۡنَ الصَّلٰوۃَ وَ مِمَّا رَزَقۡنٰہُمۡ یُنۡفِقُوۡنَ ③ اُولٰٓئِکَ ہُمُ الۡمُؤۡمِنُوۡنَ حَقًّا ؕ لَہُمۡ دَرَجٰتٌ عِنۡدَ رَبِّہِمۡ وَ مَغۡفِرَۃٌ وَّ رِزۡقٌ کَرِیۡمٌ ۚ④

અલ્લાહ તઆલા કે નામ સે (મેં શુરૂ કરતા હું) જિનકી રહમત સબકે લિયે હે, જો બહોત ઝિયાદહ રહમ કરનેવાલે હેં.

(એ નબી!) વો (સહાબા) તુમસે ગનીમત કે માલોં કે બારે મેં સવાલ કરતે હેં, તુમ (જવાબ મેં ઐસા) કહો કેઃ ગનીમતોં (કે મુતઅલ્લિક ફ઼ેસ્લા કરને) કા હક તો અલ્લાહ તઆલા ઔર રસૂલ હી કા હે, લિહાઝા તુમ અલ્લાહ તઆલા સે ડરો ઔર આપસ મેં તઅલ્લુકાત ઠીક રખો ઔર તુમ અલ્લાહ તઆલા ઔર ઉસકે રસૂલ કી બાત માનો અગર તુમ ઇમાનવાલે હો.﴾૧﴿ ઇમાનવાલે તો વહી લોગ હેં કે જબ (ઉનકે સામને) અલ્લાહ તઆલા કા ઝિક્ર હોતા હે તો ઉનકે દિલ ડર જાતે હેં[૧] ઔર જબ ઉનકે સામને ઉસ (અલ્લાહ તઆલા) કી આયતેં પઢ કર સુનાઇ જાતી હેં તો વો ઉનકા ઇમાન મઝબૂત કર દેતી હેં[૨] ઔર વો અપને રબ હી પર ભરોસા કરતે હેં.﴾૨﴿ જો નમાઝ કો કાઇમ કરતે હેં ઔર જો રોઝી હમને ઉનકો દી હે ઉસમેં સે (અલ્લાહ તઆલા કે રાસ્તે મેં) વો ખર્ચ કરતે હેં.﴾૩﴿ વહી લોગ સચ્ચે ઇમાનવાલે હેં, ઉનકે લિયે ઉનકે રબ કે પાસ (બડે) દરજે ઔર મગફ઼િરત ઔર ઇઝ્ઝતવાલી રોઝી હે.﴾૪﴿[૩]

---

[૧] કિસી કી અઝમત (બડાઇ) ઔર ઉંચી શાન કી વજા સે જો હયબત (ડર) દિલ મેં આવે વો મુરાદ હે, ઇસી તરહ ગુનાહ કા ઇરાદા હુવા ઔર અલ્લાહ તઆલા કી યાદ આ ગઇ, અલ્લાહ તઆલા કે અઝાબ સે ડર ગએ ઔર ગુનાહ સે રૂક ગએ. [૨] યાની ઇમાન મેં તરક્કી (પ્રગતી) હોતી હે. (દૂસરા તર્જુમા) ઝિયાદહ કર દેતી હે. [૩] આનેવાલી આયત નંબર (૫) મેં 'کَمَا' કે ઝરિયે જો તશ્બીહ (સમાનતા) દી જા રહી હે વો કિસ ચીઝ મેં હે?

(૧) ગઝવએ બદર મેં પેહલી મરતબા મુસલમાનોં કો ગનીમત કા માલ મિલા; ઇસ લિયે ઉસકી તકસીમ મેં આપસ મેં ઇખ્તિલાફ઼ (ઝગડા) હો ગયા; લેકિન ગનીમત કી તકસીમ કે મુતઅલ્લિક જબ અલ્લાહ તઆલા કા હુક્મ નાઝિલ હુવા તો ઉસ પર આપસ મેં સબ ને ઇત્તિફ઼ાક સે અમલ કિયા, જિસકી વજા સે બડી બરકતેં હાસિલ હુઇ, (બાકી હાશીયહ અગલે સફ઼હે પર) ➲

كَمَآ اَخۡرَجَكَ رَبُّكَ مِنۡۢ بَيۡتِكَ بِالۡحَقِّ ۖ وَاِنَّ فَرِيۡقًا مِّنَ الۡمُؤۡمِنِيۡنَ لَكٰرِهُوۡنَ ۝ يُجَادِلُوۡنَكَ فِى الۡحَقِّ بَعۡدَمَا تَبَيَّنَ كَاَنَّمَا يُسَاقُوۡنَ اِلَى الۡمَوۡتِ وَهُمۡ يَنۡظُرُوۡنَ ۝ وَاِذۡ يَعِدُكُمُ اللّٰهُ اِحۡدَى الطَّآئِفَتَيۡنِ اَنَّهَا لَكُمۡ وَتَوَدُّوۡنَ اَنَّ غَيۡرَ ذَاتِ الشَّوۡكَةِ تَكُوۡنُ لَكُمۡ

જૈસા કે તુમકો તુમ્હારે રબ ને (બદર કી તરફ) તુમ્હારે ઘર સે (એક) હક (કામ) કે લિયે નિકાલા ઔર યે બાત ભી હે કે ઇમાનવાલોં કી એક જમાઅત (ઇસ નિકલને કો) નાપસંદ કરતી થી.《૫》 હક ઝાહિર હો જાને કે બાદ ઉસમેં ઇસ તરહ સે વો તુમસે બહસ કર રહે થે જૈસે ઉનકો મૌત કી તરફ હાંકા જા રહા હો ઔર વો (ઉસ મૌત કો આંખોં સે) દેખ રહે હોં.《૬》 ઔર (વો વક્ત યાદ કરો) જબ અલ્લાહ તઆલા તુમસે દો જમાઅત મેં સે એક કા વાદા કર રહે થે કે વો (એક) તુમ્હારે હાથ આ જાએગી ઔર તુમ યે ચાહતે થે કે જિસમેં (જાન કે ખતરે કા) કોઇ કાંટા ન હો[૧] વો તુમ્હારે હાથ આ જાવે.

બિલ્કુલ ઇસી તરહ બદર કે મોકે પર ઇબ્તિદા (શરૂ શરૂ) મેં અબૂ સુફિયાન કે કાફલે કો રોકના મકસૂદ થા, વો કાફલા તો સલામત મકકા નિકલ ગયા ઔર અબૂજહલ કે ભારી લશ્કર કે સાથ મુકાબ્લે કી નૌબત (બારી) આઇ, ઇસ અચાનક બદલી હુઇ સૂરતે હાલ મેં શુરૂ મેં કુછ હઝરાત કો અપની કમ હોને કી વજા સે લડના પસંદ નહીં થા; લેકિન બાદ મેં અલ્લાહ તઆલા કે લિયે સબ હઝરાત લડને પર રાઝી હો ગએ જિસકા બહોત અચ્છા નતીજા સામને આયા.

(૨) બદર કી લડાઇ મેં અલ્લાહ તઆલા કી જો મદદ કા વાદા થા વો પૂરા હો કર રહા ઔર મુસલમાનોં કો બડી કામિયાબી હાસિલ હુઇ, યે ચીઝ તો આંખોં કે સામને હુઇ, ઇસસે ઇબ્રત હાસિલ કરના હે કે જિસ તરહ યે વાદા યકીન સે પૂરા હુવા બિલ્કુલ ઇસી તરહ આખિરત મેં જન્નત કે દરજાત ઔર મગફિરત કા વાદા પૂરા હો કર હી રહેગા જિસકા ઝિક્ર આયત નં. ૪ મેં હુવા હે.

(૩) યહાં લફ્ઝ 'نَصَرَكَ' કો મહઝૂફ (છુપાહુવા) માનેંગે ઔર કાફ તશ્બીહ કે લિયે નહીં; બલ્કે સબબ કે લિયે હે, મતલબ યે હુવા કે બદર મેં આપને જો જિહાદ કિયા વો અપની ખ્વાહિશ સે નહીં કિયા; બલ્કે અલ્લાહ તઆલા કે હુક્મ સે કિયા, અલ્લાહ તઆલા હી કે હુક્મ સે આપ ઘર સે નિકલે, યે ચીઝ આપકે લિયે અલ્લાહ કી મદદ કા સબબ બની ઔર ઐસા હી હોતા હે જો શખ્સ ભી અલ્લાહ તઆલા કી ઇતાઅત કરતા હે ઉસકો અલ્લાહ તઆલા કી મદદ હાસિલ હો હી જાતી હે.

ઇસ સફે કાઃ

[૧] યાની અબૂસુફિયાનવાલા તિજારતી કાફલા જો એક ગૈર બગૈર હથયાર વાલી જમાઅત થી.

وَيُرِيْدُ اللّٰهُ اَنْ يُّحِقَّ الْحَقَّ بِكَلِمٰتِهٖ وَيَقْطَعَ دَابِرَ الْكٰفِرِيْنَ ۙ﴿۷﴾ لِيُحِقَّ الْحَقَّ وَيُبْطِلَ الْبَاطِلَ وَلَوْ كَرِهَ الْمُجْرِمُوْنَ ۚ﴿۸﴾ اِذْ تَسْتَغِيْثُوْنَ رَبَّكُمْ فَاسْتَجَابَ لَكُمْ اَنِّيْ مُمِدُّكُمْ بِاَلْفٍ مِّنَ الْمَلٰٓئِكَةِ مُرْدِفِيْنَ ﴿۹﴾ وَمَا جَعَلَهُ اللّٰهُ اِلَّا بُشْرٰى وَلِتَطْمَئِنَّ بِهٖ قُلُوْبُكُمْ ۚ وَمَا النَّصْرُ اِلَّا مِنْ عِنْدِ اللّٰهِ ؕ اِنَّ اللّٰهَ عَزِيْزٌ حَكِيْمٌ ﴿۱۰﴾

اِذْ يُغَشِّيْكُمُ النُّعَاسَ اَمَنَةً مِّنْهُ وَيُنَزِّلُ عَلَيْكُمْ مِّنَ السَّمَآءِ مَآءً لِّيُطَهِّرَكُمْ بِهٖ وَيُذْهِبَ عَنْكُمْ رِجْزَ الشَّيْطٰنِ وَلِيَرْبِطَ عَلٰى قُلُوْبِكُمْ وَيُثَبِّتَ بِهِ الْاَقْدَامَ ﴿۱۱﴾

ઔર અલ્લાહ તઆલા ને યે ઇરાદા કર લિયા થા કે હક કો અપને કલિમાત સે સચ્ચા (યાની ઝાહિર) કર કે બતા દેવેં ઔર કાફિરોં કી જડ કાટ (કર કે ફેંક) દેવેં.﴾૭﴿ તાકે (અલ્લાહ તઆલા) હક કા સચ્ચા હોના ઔર બાતિલ કા ગલત હોના ઝાહિર કર દેવેં;[૧] અગરચે ગુનેહગાર લોગ (ઇસ બાત કો) કિતના હી નાપસંદ કરેં.﴾૮﴿ (એ મુસલમાનો!) જબ તુમ તુમ્હારે રબ સે મદદ માંગ રહે થે[૨] ફિર અલ્લાહ તઆલા ને તુમ્હારી દુઆ કબૂલ કર લી (જવાબ મેં ઇર્શાદ ફરમાયા) કે યકીન રખો! મેં એક હઝાર લગાતાર આનેવાલે ફરિશ્તોં સે તુમ્હારી મદદ કરૂંગા. ﴾૯﴿ ઔર વો (ફરિશ્તોં સે મદદ કરને કા વાદા) અલ્લાહ તઆલા ને સિર્ફ ઇસ લિયે કિયા તાકે વો (તુમ્હારે લિયે) ખુશખબરી બને ઔર તાકે તુમ્હારે દિલોં કો ઇસ (ખુશખબરી) સે ઇત્મીનાન હાસિલ હો જાવે ઔર હકીકત મેં મદદ તો અલ્લાહ તઆલા હી કી તરફ સે હોતી હે, યકીનન અલ્લાહ તઆલા બડે ઝબરદસ્ત, બડી હિકમતવાલે હેં.﴾૧૦﴿

(વો ખાસ મોકા ભી ઝરા યાદ કરો) જબ વો (અલ્લાહ તઆલા) અમન (યાની સુકૂન) દેને કે લિયે અપની તરફ સે તુમ પર ઉંઘ ડાલ રહે થે ઔર આસ્માન સે તુમ્હારે ઉપર પાની બરસા રહે થે; તાકે ઉસકે ઝરિયે તુમકો પાક કર દેવેં ઔર શૈતાન કી ગંદગી (યાની વસવસોં) કો તુમસે દૂર કર દેવેં ઔર તાકે તુમ્હારે દિલોં કો મઝબૂત કર દેવેં ઔર ઉસકે ઝરિયે (તુમ્હારે) કદમોં કો જમા દેવેં.﴾૧૧﴿

---

[૧] અલ્લાહ તઆલા કે હુકમો સે હક કા હક હોના સાબિત હો હી જાતા હે, હક કો અમલન ગલબા મિલ હી જાતા હે. (વાસ્તવિક રૂપ મેં જીત) [૨] બદર મેં નબીએ કરીમ સલ્લલ્લાહુ અલયહિ વસલ્લમ ને ખૂબ દુઆએં માંગી ઔર સહાબએ કિરામ રદિ. ને આમીન કહી, બસ વો દુઆ કબૂલ હો ગઇ ઔર અલ્લાહ તઆલા કી મદદ આઇ. **'ફિઝાએ બદર પૈદા કર ફરિશ્તે તેરી નુસ્રત**(મદદ) **કો' 'ઉતર સકતે હેં ગર્દોં** (આસમાન) **સે કતાર અંદર કતાર અબ ભી'**, (શેર કા ખુલાસા) બદર કે મોકે પર હઝરત નબીએ કરીમ સલ્લલ્લાહુ અલયહિ વસલ્લમ કા રોના ઔર સહાબા (રદી.) કી કુરબાની ઔર સહાબા (રદી.) કા શોક યે સબ ચીઝેં આજ ભી હોં તો આજ ભી આસમાન સે અલ્લાહ તઆલા કી મદદ ઉતર સકતી હે.દુઆએં હાલાત કો બદલ દેતી હે, આજ મુસલમાનોં કો અપને ઇસ અસલી કામિયાબ હથિયાર કો અપનાને કી સખ્ત ઝરૂરત હે.

اِذْ يُوْحِيْ رَبُّكَ اِلَى الْمَلٰٓئِكَةِ اَنِّيْ مَعَكُمْ فَثَبِّتُوا الَّذِيْنَ اٰمَنُوْا ؕ سَاُلْقِيْ فِيْ قُلُوْبِ الَّذِيْنَ كَفَرُوا الرُّعْبَ فَاضْرِبُوْا فَوْقَ الْاَعْنَاقِ وَاضْرِبُوْا مِنْهُمْ كُلَّ بَنَانٍ ﴿١٢﴾ ذٰلِكَ بِاَنَّهُمْ شَآقُّوا اللّٰهَ وَرَسُوْلَهٗ ۚ وَمَنْ يُّشَاقِقِ اللّٰهَ وَرَسُوْلَهٗ فَاِنَّ اللّٰهَ شَدِيْدُ الْعِقَابِ ﴿١٣﴾ ذٰلِكُمْ فَذُوْقُوْهُ وَاَنَّ لِلْكٰفِرِيْنَ عَذَابَ النَّارِ ﴿١٤﴾ يٰٓاَيُّهَا الَّذِيْنَ اٰمَنُوْٓا اِذَا لَقِيْتُمُ الَّذِيْنَ كَفَرُوْا زَحْفًا فَلَا تُوَلُّوْهُمُ الْاَدْبَارَ ﴿١٥﴾ وَمَنْ يُّوَلِّهِمْ يَوْمَئِذٍ دُبُرَهٗٓ اِلَّا مُتَحَرِّفًا لِّقِتَالٍ اَوْ مُتَحَيِّزًا اِلٰى فِئَةٍ فَقَدْ بَآءَ بِغَضَبٍ مِّنَ اللّٰهِ وَمَاْوٰىهُ جَهَنَّمُ ؕ وَبِئْسَ الْمَصِيْرُ ﴿١٦﴾

જબ તુમ્હારે રબ ફરિશ્તોં કો હુકૂમ દે રહે થે કે મેં તુમ્હારે સાથ હી હૂં, સો તુમ ઈમાનવાલોં કો જમાઓ,[૧] મેં અભી કાફિરોં કે દિલોં મેં ડર ડાલ દેતા હૂં, સો તુમ ગરદનોં પર મારો ઔર તુમ ઉનકો હર હર પોરવે (યાની દરેક જોડ ઔર ટેરવે) પર ચોટ મારો.﴾૧૨﴿ યે (સઝા) ઈસ લિયે હે કે ઉન્હોંને અલ્લાહ તઆલા ઔર ઉસકે રસૂલ સે દુશ્મની કી હે[૨] ઔર જો શખ્સ ભી અલ્લાહ તઆલા ઔર ઉસકે રસૂલ કી મુખાલફત કરતા હે તો અલ્લાહ તઆલા સખ્ત સઝા દેનેવાલે હેં.﴾૧૩﴿ ઈસ (દુનિયા મેં સઝા) કા મઝા તુમ ચખ લો ઔર યકીન જાનો કાફિરોં કે લિયે આગ કા અઝાબ હે.﴾૧૪﴿ એ ઈમાનવાલો! જબ તુમ મુકાબ્લે મેં કાફિરોં કે આમને સામને હો જાવો તો તુમ ઉન (કાફિરોં) કો પીઠ ન દિખાઓ.[૩] ﴾૧૫﴿ ઔર જો (મુસલમાન) ઈસ (જંગ કે) દિન ઉન (કાફિરોં) કો અપની પીઠ દિખાએગા તો પક્કી બાત યે હે કે વો અલ્લાહ તઆલા કા ગુસ્સા લે કર લોટેગા ઔર ઉસકા ઠિકાના જહન્નમ હોગા, ઔર વો બહોત બુરી રેહને કી જગા હે; મગર યે કે (પીઠ ફિરાને કા મકસદ) જંગ કી કોઈ ચાલ ચલ રહા હો[૪] યા (મુજાહિદોં કી) કિસી દૂસરી જમાઅત મેં જુડના ચાહતા હો (તો ઉસકી ઈજાઝત હે.)[૫] ﴾૧૬﴿

[૧] યાની ઈમાનવાલોં કી હિમ્મત બઢાઓ.

[૨] (દૂસરા તર્જુમા) અલ્લાહ તઆલા ઔર ઉસકે રસૂલ કી મુખાલફત કી હે.

[૩] યાની જંગ કે મૈદાન સે મત ભાગો.

[૪] યાની પેંતરા બદલતા હો.

[૫] (દૂસરા તર્જુમા) ઔર અગર કોઈ શખ્સ કિસી જંગી પેંતરે કી વજા સે ઐસા કર રહા હો (યાની મૈદાન સે પીઠ ફિરા કર પીછે હટ રહા હો) યા મુસલમાનોં કી કિસી જમાઅત સે જા મિલના ચાહતા હો (તો ઉસકો ઈજાઝત, પરવાનગી હે) મગર ઉસકે સિવા જો શખ્સ (લડાઈ) કે દિન અપની પીઠ ફેરેગા તો વો અલ્લાહ તઆલા કી તરફ સે ગઝબ લે કર લોટેગા ઔર ઉસકા ઠિકાના જહન્નમ હોગા ઔર વો બહોત બુરા ઠિકાના હે.

فَلَمۡ تَقۡتُلُوۡهُمۡ وَلٰكِنَّ اللّٰهَ قَتَلَهُمۡ ۖ وَمَا رَمَيۡتَ اِذۡ رَمَيۡتَ وَلٰكِنَّ اللّٰهَ رَمٰى ۚ وَلِيُبۡلِىَ الۡمُؤۡمِنِيۡنَ مِنۡهُ بَلَآءً حَسَنًا ؕ اِنَّ اللّٰهَ سَمِيۡعٌ عَلِيۡمٌ ﴿۱۷﴾ ذٰلِكُمۡ وَاَنَّ اللّٰهَ مُوۡهِنُ كَيۡدِ الۡكٰفِرِيۡنَ ﴿۱۸﴾ اِنۡ تَسۡتَفۡتِحُوۡا فَقَدۡ جَآءَكُمُ الۡفَتۡحُ ۚ وَاِنۡ تَنۡتَهُوۡا فَهُوَ خَيۡرٌ لَّكُمۡ ۚ وَاِنۡ تَعُوۡدُوۡا نَعُدۡ ۚ وَلَنۡ تُغۡنِىَ عَنۡكُمۡ فِئَتُكُمۡ شَيۡـًٔا وَّلَوۡ كَثُرَتۡ ۙ وَاَنَّ اللّٰهَ مَعَ الۡمُؤۡمِنِيۡنَ ﴿۱۹﴾

يٰۤاَيُّهَا الَّذِيۡنَ اٰمَنُوۡۤا اَطِيۡعُوا اللّٰهَ وَرَسُوۡلَهٗ وَلَا تَوَلَّوۡا عَنۡهُ وَاَنۡتُمۡ تَسۡمَعُوۡنَ ﴿۲۰﴾

(એ મુસલમાનો!) સો (હકીકત યે હે કે) તુમને ઇન (કાફિરોં) કો કત્લ નહીં કિયા; લેકિન અલ્લાહ તઆલા ને ઉનકો કત્લ કિયા, ઔર (એ નબી!) જબ તુમને (ઉન કાફિરોં કી તરફ ખાક કી મુઠઠી) ફેંકી તો તુમને નહીં ફેંકી; લેકિન વો તો અલ્લાહ તઆલા ને ફેંકી; ઔર તાકે અલ્લાહ તઆલા ઇમાનવાલોં કો અપની તરફ સે અચ્છી તરહ આઝમાએં,[૧] યકીનન અલ્લાહ તઆલા (હર બાત કો) સુનતે હેં, હર ચીઝ કો જાનતે હેં.﴿૧૭﴾ યે સબ કુછ તો હો ગયા ઔર યકીન રખો કે અલ્લાહ તઆલા કાફિરોં કી સાઝિશ કો કમઝોર કર દેંગે.﴿૧૮﴾ (એ કાફિરો!) અગર તુમ ફેસ્લે કો ચાહ રહે થે[૨] તો પકકી બાત યે હે કે તુમ્હારે પાસ ફેસ્લા આ ચુકા[3] ઔર અગર તુમ (શરારત કરને સે) રૂક જાઓગે તો યે તુમ્હારે લિયે બેહતર હોગા ઔર અગર તુમ (આઇન્દહ ભી) વહી (શરારત) કરતે રહે તો ફિર હમ ભી યહી (સઝા દેને કા કામ) કરેંગે ઔર તુમ્હારી જમાઅત ચાહે કિતની ભી બડી હો તુમકો હરગિઝ કુછ ભી કામ નહીં આવેગી ઔર યકીન રખો કે અલ્લાહ તઆલા ઇમાનવાલોં કે સાથ હેં.﴿૧૯﴾

એ ઇમાનવાલો! તુમ અલ્લાહ તઆલા ઔર ઉસકે રસૂલ કી ઇતાઅત કરો ઔર તુમ ઇસ (ઇતાઅત કરને) સે મુંહ મત ફિરાઓ; હાલાંકે તુમ (અલ્લાહ તઆલા ઔર ઉસકે રસૂલ કે હુક્મ કો) સુનતે હો (તો અમલ ભી કરો).[૪] ﴿૨૦﴾

[૧] (દૂસરા તર્જુમા) અપની તરફ સે બેહતરીન બદલા અતા કરેં. (તીસરા તર્જુમા) તાકે અલ્લાહ તઆલા ઇમાનવાલોં પર અપની તરફ સે ખૂબ એહસાન કરેં (અલ્લાહ તઆલા કી મદદ કા આના ઔર જીત નસીબ હોના યે ભી અલ્લાહ તઆલા કા એક ઇન્આમ હે, ઉસમેં ભી ઇમ્તિહાન હોતા હે કે જીત કો અલ્લાહ તઆલા કા ઇન્આમ સમજ કર બંદા શુક્ર અદા કરતા હે યા અપની કાબિલિયત સમજ કર ફખ્ર કરતા હે ઇસી તરહ મુસીબત ઔર તકલીફ ભી ઇમ્તિહાન હે.)[૨] મકકા સે રવાનગી કે વકત અબૂજહલ ને કા'બા કે પર્દે પકડ કર દુઆ કી થીઃ એ અલ્લાહ ! હમારે ઔર મુહમ્મદ મેં તેરે નઝદીક જો દીન કે એ'તેબાર સે બેહતર હો ઉસી કો ફતહ દે.[૩] યાની જો હક પર હે ઉન મુસલમાન જીત ગયે.[૪] (દૂસરા તર્જુમા) ઔર તુમ સુન કર ઉસસે મુંહ મત ફિરાઓ.

وَلَا تَكُوْنُوْا كَالَّذِيْنَ قَالُوْا سَمِعْنَا وَهُمْ لَا يَسْمَعُوْنَ۝۲۱ اِنَّ شَرَّ الدَّوَآبِّ عِنْدَ اللّٰهِ الصُّمُّ الْبُكْمُ الَّذِيْنَ لَا يَعْقِلُوْنَ۝۲۲ وَلَوْ عَلِمَ اللّٰهُ فِيْهِمْ خَيْرًا لَّاَسْمَعَهُمْ ۭ وَلَوْ اَسْمَعَهُمْ لَتَوَلَّوْا وَّهُمْ مُّعْرِضُوْنَ۝۲۳ يٰۤاَيُّهَا الَّذِيْنَ اٰمَنُوا اسْتَجِيْبُوْا لِلّٰهِ وَلِلرَّسُوْلِ اِذَا دَعَاكُمْ لِمَا يُحْيِيْكُمْ ۚ وَاعْلَمُوْۤا اَنَّ اللّٰهَ يَحُوْلُ بَيْنَ الْمَرْءِ وَقَلْبِهٖ وَاَنَّهٗۤ اِلَيْهِ تُحْشَرُوْنَ۝۲۴

ઔર તુમ ઇન (કાફિર ઔર મુનાફિક) લોગોં જૈસે મત બનો જિન્હોંને (ઝુબાન સે) કહા કેઃ હમને સુન લિયા; હાલાંકે વો હકીકત મેં કુછ નહીં સુનતે.[૧] ﴾૨૧﴿ યકીનન (ઝમીન પર ચલનેવાલે) જાનવરોં મેં અલ્લાહ તઆલા કે યહાં સબસે બુરે (જાનવર) વો (હક બાત સુનને સે) બેહરે (ઔર હક બાત બોલને સે) ગૂંગે હેં, જો સમજતે નહીં હેં.﴾૨૨﴿ ઔર અગર અલ્લાહ તઆલા કે ઇલ્મ મેં ઉનમેં કુછ ભી ભલાઇ (યાની હક કી તલબ) હોતી તો વો (અલ્લાહ તઆલા) ઉનકો સુનને કી તૌફીક અતા ફરમાતે ઔર અગર વો (અલ્લાહ તઆલા) ઉનકો (અભી કી હાલત મેં જબ કે ઉનમેં હક કી તલબ નહીં હે) સુના દેતે તો વો મુંહ ફેર કર ઝરૂર ભાગ જાતે.﴾૨૩﴿ એ ઇમાનવાલો! તુમ અલ્લાહ તઆલા ઔર (ઉસકે) રસૂલ કી દા’વત કબૂલ કર લો[૨] જબકે વો (રસૂલ) તુમકો ઐસી બાત કી તરફ બુલાવે જિસ (કો માનને) મેં તુમ્હારે લિયે (દુનિયા ઔર આખિરત મેં ઇઝઝત કી) ઝિંદગી હે,[૩] ઔર તુમ જાન લો કે યકીનન અલ્લાહ તઆલા ઇન્સાન સે ઉસકે દિલ કો રોક લેતે હેં[૪] ઔર યે કે ઉસી (અલ્લાહ તઆલા) કે પાસ તુમ સબ જમા કર કે લે જાએ જાઓગે.﴾૨૪﴿

---

[૧] વો સુનના હકીકત મેં સુનના કહા જાએગા જિસમેં માનના ભી હો, ઔર કાફિર, મુનાફિક માનતે નહીં થે.[૨] (દૂસરા તર્જુમા) હુકૂમ માન લો.

[૩] નબી ને ઇમાન ઔર કુર્આન પર અમલ કી દા’વત દી, જિહાદ કા રાસ્તા બતાયા, ઉસમેં દુનિયા ઔર આખિરત મેં ઇઝઝત હે.

[૪] (દૂસરા તર્જુમા) અલ્લાહ તઆલા ઇન્સાન ઔર ઉસકે દિલ કે દરમિયાન હાઇલ હો જાયા કરતે. (તીસરા તર્જુમા) અલ્લાહ તઆલા તો આદમી ઔર ઉસકે દિલ કે બીચ મેં હી મોજુદ હે. જિસ ઇન્સાન મેં નેકી હો; લેકિન કભી ગુનાહ કા તકાઝા હો ઔર વો અલ્લાહ તઆલા સે દુઆ કરતા હે તો અલ્લાહ તઆલા ઉસકો ગુનાહ સે બચા લેતે હેં, ઇસી તરહ અગર કિસી કે દિલ મેં નેકી કા ખ્યાલ આ જાએ ઔર વો ઉસકો ટાલતા રહે તો ફિર નેકી કી તૌફીક સે મહરૂમ હો જાતા હે ઔર ઐસે અસ્બાબ પૈદા હો જાતે હેં કે વો નેકી નહીં કર પાતા. ઇસી તરહ મિઝાજ મેં નામુનાસિબ ઝિદ ઔર સુસ્તી કી વજા સે ભી ખૈર કી તૌફીક ચલી જાતી હે.

وَاتَّقُوْا فِتْنَةً لَّا تُصِيْبَنَّ الَّذِيْنَ ظَلَمُوْا مِنْكُمْ خَآصَّةً ۚ وَاعْلَمُوْٓا اَنَّ اللّٰهَ شَدِيْدُ الْعِقَابِ ﴿٢٥﴾ وَاذْكُرُوْٓا اِذْ اَنْتُمْ قَلِيْلٌ مُّسْتَضْعَفُوْنَ فِي الْاَرْضِ تَخَافُوْنَ اَنْ يَّتَخَطَّفَكُمُ النَّاسُ فَاٰوٰىكُمْ وَاَيَّدَكُمْ بِنَصْرِهٖ وَرَزَقَكُمْ مِّنَ الطَّيِّبٰتِ لَعَلَّكُمْ تَشْكُرُوْنَ ﴿٢٦﴾ يٰٓاَيُّهَا الَّذِيْنَ اٰمَنُوْا لَا تَخُوْنُوا اللّٰهَ وَالرَّسُوْلَ وَتَخُوْنُوْٓا اَمٰنٰتِكُمْ وَاَنْتُمْ تَعْلَمُوْنَ ﴿٢٧﴾ وَاعْلَمُوْٓا اَنَّمَآ اَمْوَالُكُمْ وَاَوْلَادُكُمْ فِتْنَةٌ ۙ وَّاَنَّ اللّٰهَ عِنْدَهٗٓ اَجْرٌ عَظِيْمٌ ﴿٢٨﴾ ع

يٰٓاَيُّهَا الَّذِيْنَ اٰمَنُوْٓا اِنْ تَتَّقُوا اللّٰهَ يَجْعَلْ لَّكُمْ فُرْقَانًا وَّيُكَفِّرْ عَنْكُمْ سَيِّاٰتِكُمْ وَيَغْفِرْ لَكُمْ ۗ وَاللّٰهُ ذُو الْفَضْلِ الْعَظِيْمِ ﴿٢٩﴾

ઔર તુમ ઉસ ફિત્ને (યાની વબાલ) સે બચતે રહો જો તુમ મેં સે ખાસ ઝાલિમોં (યાની ગુનાહ કરનેવાલોં) હી પર નહીં પડેગા[૧], ઔર તુમ જાન લો કે યકીનન અલ્લાહ તઆલા સખ્ત સઝા દેનેવાલે હેં. ﴾૨૫﴿ ઔર (વો વકત) તુમ યાદ કરો જબ તુમ (સંખ્યા મેં) કમ થે, (મકકા કી) ઝમીન મેં કમઝોર સમજે જાતે થે, તુમ ડરતે થે કે (કાફિર) લોગ તુમકો ઉચક ન લે જાએં[૨], ફિર ઉસ (અલ્લાહ તઆલા) ને તુમકો (મદીના મુનવ્વરહ મેં ઇત્મીનાન સે) રેહને કી જગા દી ઔર અપની મદદ સે તુમકો મઝબૂત કર દિયા ઔર તુમકો પાકીઝા (સાફ સુથરી) ચીઝોં સે રોઝી દી; તાકે તુમ લોગ શુક્ર અદા કરો. ﴾૨૬﴿ એ ઇમાનવાલો! તુમ અલ્લાહ તઆલા ઔર (ઉસકે) રસૂલ સે ખિયાનત (યાની લોગોં કે હકોં મેં કમી) ન કરો ઔર અપની (આપસ કી) અમાનતોં મેં ખિયાનત ન કિયા કરો; હાલાંકે તુમ (ઇસકા બુરા અંજામ) જાનતે હો. ﴾૨૭﴿ ઔર તુમ જાન લો કે તુમ્હારે માલ ઔર તુમ્હારી અવલાદ (હકીકત મેં તુમ્હારે લિયે) એક કિસ્મ કી આઝમાઇશ હેં ઔર યે કે અલ્લાહ તઆલા કે પાસ બડા સવાબ હે. ﴾૨૮﴿

એ ઇમાનવલો! અગર તુમ અલ્લાહ તઆલા સે ડરોગે તો વો તુમકો હક ઔર બાતિલ મેં તમીઝ (યાની ફેસ્લા) કરને કી કાબિલીયત દેંગે[૩] ઔર તુમ્હારે ગુનાહોં કો તુમસે ઝાઇલ (દૂર) કર દેંગે ઔર તુમકો માફ કર દેંગે ઔર અલ્લાહ તઆલા તો બડે ફઝલવાલે હેં.﴾૨૯﴿

---

[૧] અમ્ર બિલ મઅરૂફ (નેકી કા હુકમ), નહી અનિલમુનકર (બુરાઇ સે રોકના) ઔર કિતાલ ફિ સબીલીલ્લાહ (જીહાદ) કે છોડને પર ઉમુમી અઝાબ આતા હે, અલાનીયહ (ખુલે) ઔર મુતઅદ્દી યાની અત્યાચારી ગુનાહ સે રોકો, વરના અલ્લાહ તઆલા કી પકડ સબ પર આએગી. [૨] (દૂસરા તર્જુમા) નોચ લેવેં. [૩] ફુરકાનઃ યાની અલ્લાહ તઆલા કી તરફ સે એક નૂર મિલતા હે ઔર બાતીલ મેં તમીઝ કરવાતા હે, ઇસી તરહ અલ્લાહ તઆલા કી મદદ કી બરકત સે હક ઔર બાતીલ મેં અમલી તમીઝ હોતી હે.

وَاِذۡ يَمۡكُرُ بِكَ الَّذِيۡنَ كَفَرُوۡا لِيُثۡبِتُوۡكَ اَوۡ يَقۡتُلُوۡكَ اَوۡ يُخۡرِجُوۡكَ ؕ وَيَمۡكُرُوۡنَ وَيَمۡكُرُ اللّٰهُ ؕ وَاللّٰهُ خَيۡرُ الۡمٰكِرِيۡنَ ۝٣٠ وَاِذَا تُتۡلٰى عَلَيۡهِمۡ اٰيٰتُنَا قَالُوۡا قَدۡ سَمِعۡنَا لَوۡ نَشَآءُ لَقُلۡنَا مِثۡلَ هٰذَاۤ ۙ اِنۡ هٰذَاۤ اِلَّاۤ اَسَاطِيۡرُ الۡاَوَّلِيۡنَ ۝٣١ وَاِذۡ قَالُوا اللّٰهُمَّ اِنۡ كَانَ هٰذَا هُوَ الۡحَـقَّ مِنۡ عِنۡدِكَ فَاَمۡطِرۡ عَلَيۡنَا حِجَارَةً مِّنَ السَّمَآءِ اَوِ ائۡتِنَا بِعَذَابٍ اَلِيۡمٍ ۝٣٢ وَمَا كَانَ اللّٰهُ لِيُعَذِّبَهُمۡ وَاَنۡتَ فِيۡهِمۡ ؕ وَمَا كَانَ اللّٰهُ مُعَذِّبَهُمۡ وَهُمۡ يَسۡتَغۡفِرُوۡنَ ۝٣٣

ઔર (વો વક્ત યાદ કરો) જબ (કે મકકા કે) કાફિર તુમ્હારે બારે મેં (અલગ અલગ) મન્સૂબે (પ્લાન) બના રહે થે કે (પકડ કર કે) તુમકો કૈદ કર દેવેં યા તુમકો કત્લ કર દેવેં યા તુમકો (મકકા સે) નિકાલ દેવેં ઔર વો (કાફિર લોગ અપની) ચાલ ચલ રહે થે,[૧] ઔર અલ્લાહ તઆલા (ભી ઉનકે તોડ કે લિયે) ચાલ ચલ રહે થે ઔર અલ્લાહ તઆલા સબસે અચ્છે મન્સૂબે (પ્લાન) બનાનેવાલે હેં.《૩૦》 ઔર જબ ઉન (કાફિરોં) કે સામને હમારી આયતેં પઢ કર સુનાઇ જાતી હેં તો વો (યૂં) કેહતે હેં કેઃ હમને તો (આયતોં કો) સુન લિયા, અગર હમ ચાહેં તો હમ ભી ઇસ (કુર્આન) જૈસા કેહ સકતે હેં, યે તો પેહલે લોગોં કી કહાનિયાં હી હેં.《૩૧》 ઔર (એક વક્ત વો ભી થા) જબ ઉન કાફિરોં ને (દુઆ મેં) કહા થા કેઃ એ અલ્લાહ! અગર યે (કુર્આન) વહી હક બાત હે જો આપકે યહાં સે (ઉતર કર આયા) હે તો (ઉસકો ન માનને કી વજા સે) હમ પર આસમાન સે પથ્થરોં કી બારિશ બરસા દીજીયે યા આપ હમારે પાસ કોઇ દર્દનાક અઝાબ ભેજ દીજીયે.《૩૨》 ઔર અલ્લાહ તઆલા કી યે શાન નહીં હે કે તુમ્હારે (યાની મુહમ્મદ સલ્લલ્લાહુ અલયહિ વસલ્લમ કે) ઉનકે દરમિયાન મૌજૂદ રેહતે હુવે ઉન પર અઝાબ ભેજ દેવેં, ઔર અલ્લાહ તઆલા કી યે શાન ભી નહીં હે કે વો લોગ ઇસ્તિગફાર કરતે હોં ફિર ભી ઉન પર અઝાબ ભેજ દેવેં.[૨] 《૩૩》

---

[૧] હીલા ઔર તદબીર કે ઝરિયે સામનેવાલે કો ઉસકે ઇરાદે પર અમલ કરને સે રોક દેના ‘મક્ર’ હે, અચ્છા ઔર બુરા દોનોં તરહ કા મક્ર હોતા હે.

[૨] નબીએ કરીમ સલ્લલ્લાહુ અલયહિ વસલ્લમ કે મૌજુદ હોને કી બરકત સે ઉમૂમી (આમ) અઝાબ રૂક ગયા. ઇસ્તિગફાર કે કલિમાત જૈસે ભી હોં કાફીર તવાફ કરતે હુએ બોલતે થે ઉસકી બરકત સે ભી અઝાબ દૂર હો ગયા તો ફિર મુસલમાન સહીહ ઇસ્તિગફાર કરે તો કિતના ઝિયાદહ ફાયદા હોગા!

وَمَا لَهُمْ اَلَّا يُعَذِّبَهُمُ اللّٰهُ وَهُمْ يَصُدُّوْنَ عَنِ الْمَسْجِدِ الْحَرَامِ وَمَا كَانُوْٓا اَوْلِيَآءَهٗ ؕ اِنْ اَوْلِيَآؤُهٗٓ اِلَّا الْمُتَّقُوْنَ
وَلٰكِنَّ اَكْثَرَهُمْ لَا يَعْلَمُوْنَ ﴿۳۴﴾ وَمَا كَانَ صَلَاتُهُمْ عِنْدَ الْبَيْتِ اِلَّا مُكَآءً وَّتَصْدِيَةً ؕ فَذُوْقُوا الْعَذَابَ بِمَا كُنْتُمْ
تَكْفُرُوْنَ ﴿۳۵﴾ اِنَّ الَّذِيْنَ كَفَرُوْا يُنْفِقُوْنَ اَمْوَالَهُمْ لِيَصُدُّوْا عَنْ سَبِيْلِ اللّٰهِ ؕ فَسَيُنْفِقُوْنَهَا ثُمَّ تَكُوْنُ عَلَيْهِمْ
حَسْرَةً ثُمَّ يُغْلَبُوْنَ ۬ؕ وَالَّذِيْنَ كَفَرُوْٓا اِلٰى جَهَنَّمَ يُحْشَرُوْنَ ﴿۳۶﴾ لِيَمِيْزَ اللّٰهُ الْخَبِيْثَ مِنَ الطَّيِّبِ وَيَجْعَلَ الْخَبِيْثَ
بَعْضَهٗ عَلٰى بَعْضٍ فَيَرْكُمَهٗ جَمِيْعًا فَيَجْعَلَهٗ فِيْ جَهَنَّمَ ؕ اُولٰٓئِكَ هُمُ الْخٰسِرُوْنَ ﴿۳۷﴾ ۧ

ઔર ઉનમેં કોનસી ઐસી ખૂબી કી બાત હે કે અલ્લાહ તઆલા ઉન પર અઝાબ ન ભેજે; હાલાંકે વો (મુસલમાનોં કો) મસ્જિદે હરામ સે રોકતે હેં; હાલાંકે વો ઉસકે મુતવલ્લી (બનને કે હકદાર) ભી નહીં હેં, ઉસ (મસ્જિદે હરામ) કે (હકીકી) મુતવલ્લી સિર્ફ તકવાવાલે લોગ હી હો સકતે હેં;[૧] લેકિન ઉનકે બહુત સારે લોગ (અપને નાલાઇક હોને કો) જાનતે નહીં હેં.﴿૩૪﴾ ઔર કા’બા કે પાસ ઉન (કાફિરોં) કી નમાઝ સીટીયાં ઔર તાલિયાં બજાને કે સિવા કુછ ભી નહીં થી; લિહાઝા તુમ જો કુફ્ર કરતે થે ઉસકે બદલે મેં અઝાબ કા મઝા ચખો.﴿૩૫﴾ યકીનન જિન લોગોં ને કુફ્ર કિયા હે વો અપને માલ કો ખર્ચ કરતે હેં; તાકે (લોગોં કો) અલ્લાહ તઆલા કે રાસ્તે સે વો રોકેં, સો અભી તો વો લોગ (ઇસી તરહ) માલ કો ખર્ચ કરેંગે; ફિર (અંજામ યે હોગા કે) વો (માલ) ઉનકે લિયે અફસોસ કા ઝરિયા હોગા, ફિર (આખિર મેં) વો હરા દિયે જાએંગે ઔર કાફિર લોગોં કો જહન્નમ કે અંદર જમા કર દિયા જાએગા.[૨] ﴿૩૬﴾ તાકે અલ્લાહ તઆલા નાપાક (લોગોં કો યા માલ) કો પાક (લોગોં ઔર માલ) સે જુદા કર દેં, ઔર નાપાકોં કો એક દૂસરે પર રખ કર ઉન સબ કા ઢેર (ઢગલે) બનાએં ફિર ઉસ (ઢેર) કો જહન્નમ મેં ડાલ દેવેં, વહી લોગ નુકસાન મેં પડે રેહનેવાલે હેં.﴿૩૭﴾

---

[૧] મસજિદેં ઔર દીની ઇદારોં કી તવલિયત (નિઝામ) કા બેહતરીન ઉસૂલ યે હે કે મુત્તકી લોગ મુતવલ્લી બનેં. (દૂસરા મતલબ) અલ્લાહ તઆલા કે દોસ્ત મુત્તકી લોગ હી હોતે હેં.

[૨] (દૂસરા તર્જુમા) જહન્નમ કી તરફ લે જાને કે લિયે જમા કિયે જાએંગે.

قُلْ لِّلَّذِيْنَ كَفَرُوْٓا اِنْ يَّنْتَهُوْا يُغْفَرْ لَهُمْ مَّا قَدْ سَلَفَ ۚ وَاِنْ يَّعُوْدُوْا فَقَدْ مَضَتْ سُنَّتُ الْاَوَّلِيْنَ ﴿٣٨﴾ وَقَاتِلُوْهُمْ حَتّٰى لَا تَكُوْنَ فِتْنَةٌ وَّيَكُوْنَ الدِّيْنُ كُلُّهٗ لِلّٰهِ ۚ فَاِنِ انْتَهَوْا فَاِنَّ اللّٰهَ بِمَا يَعْمَلُوْنَ بَصِيْرٌ ﴿٣٩﴾ وَاِنْ تَوَلَّوْا فَاعْلَمُوْٓا اَنَّ اللّٰهَ مَوْلٰىكُمْ ۭ نِعْمَ الْمَوْلٰى وَنِعْمَ النَّصِيْرُ ﴿٤٠﴾

(એ નબી!) તુમ (ઇન) કાફિરોં સે કેહ દોઃ અગર વો (કુફ્ર સે) રૂક જાતે હોં તો પેહલે જો કુછ હો ચુકા હે વો માફ હો જાએગા ઔર અગર વહી (કુફ્રવાલે કામ વો) ફિર કરેંગે તો પિછલે (નાફરમાન) લોગોં કે સાથ એક (ખાસ) ચાલ ચલી જા ચુકી હે.[૧] ﴾૩૮﴿ ઔર (એ મુસલમાનો!) ઇન (કાફિરોં) કે સાથ લડાઇ જારી રખો; યહાં તક કે ફિત્ના (ફસાદ) બાકી ન રહે ઔર દીન સબ કા સબ અલ્લાહ તઆલા હી કા હો જાએ, સો અગર વો લોગ (કુફ્ર ઔર શરારત સે) રૂક જાએં[૨] તો યકીન રખો જો કામ વો લોગ કરતે હેં અલ્લાહ તઆલા ઉસકો દેખતે હેં.﴾૩૯﴿ ઔર અગર વો લોગ મુંહ ફિરા લેવેં[૩] તો (એ મુસલમાનો!) યકીન રખો કે અલ્લાહ તઆલા તુમ્હારી હિમાયત કરનેવાલે હેં ઔર બેહતરીન હિમાયત (મદદ) કરનેવાલે હેં, કિતને અચ્છે વો મદદ કરનેવાલે હેં!﴾૪૦﴿

---

[૧] (દૂસરા તર્જુમા) પિછલે કાફિરોં કે હક મેં હમારા કાનૂન (અઝાબ કા) જારી હો ચુકા હે વહી તુમ્હારે લિયે હોગા (યાની પિછલે ઝમાને કે નાફરમાનોં જૈસા અઝાબ ઉનકો ભી દિયા જાએગા.)

[૨] કાફીર ઇસ્લામી બિરાદરી (જ્ઞાતિ) મેં આ જાએ યા સુલહ કર લેવે.

[૩] યાની બાત ન માને ઔર કુફ્ર શિર્ક હી પર રહેં.

وَاعْلَمُوْٓا اَنَّمَا غَنِمْتُمْ مِّنْ شَيْءٍ فَاَنَّ لِلّٰهِ خُمُسَهٗ وَلِلرَّسُوْلِ وَلِذِي الْقُرْبٰى وَالْيَتٰمٰى وَالْمَسٰكِيْنِ وَابْنِ السَّبِيْلِ ۙ اِنْ كُنْتُمْ اٰمَنْتُمْ بِاللّٰهِ وَمَآ اَنْزَلْنَا عَلٰى عَبْدِنَا يَوْمَ الْفُرْقَانِ يَوْمَ الْتَقَى الْجَمْعٰنِ ۭ وَاللّٰهُ عَلٰى كُلِّ شَيْءٍ قَدِيْرٌ ﴿٤١﴾ اِذْ اَنْتُمْ بِالْعُدْوَةِ الدُّنْيَا وَهُمْ بِالْعُدْوَةِ الْقُصْوٰى وَالرَّكْبُ اَسْفَلَ مِنْكُمْ ۭ وَلَوْ تَوَاعَدْتُّمْ لَاخْتَلَفْتُمْ فِي الْمِيْعٰدِ ۙ وَلٰكِنْ لِّيَقْضِيَ اللّٰهُ اَمْرًا كَانَ مَفْعُوْلًا ۥ لِّيَهْلِكَ مَنْ هَلَكَ عَنْۢ بَيِّنَةٍ وَّيَحْيٰى مَنْ حَيَّ عَنْۢ بَيِّنَةٍ ۭ وَاِنَّ اللّٰهَ لَسَمِيْعٌ عَلِيْمٌ ﴿٤٢﴾

ઔર (એ મુસલમાનો!) તુમ જાન લો જો ચીઝ તુમકો (લડાઇ મેં) ગનીમત મેં મિલે તો ઉસકા પાંચવા હિસ્સા અલ્લાહ તઆલા કે લિયે ઔર રસૂલ કે લિયે ઔર (રસૂલ કે) રિશ્તેદારોં (સગા સંબંધી) કે લિયે ઔર યતીમોં ઔર મિસ્કીનોં ઔર મુસાફિર કે લિયે હોગા, અગર તુમ અલ્લાહ તઆલા પર ઔર ઉસ ચીઝ પર ઇમાન રખતે હો જો હમને અપને બંદે (મુહમ્મદ સલ્લલ્લાહુ અલયહિ વસલ્લમ) પર ફેસ્લે (યાની બદર) કે દિન ઉતારી થી[૧] જિસ દિન (મુસલમાનો ઔર કાફિરોં કી) દોનોં ફોજેં આપસ મેં ટકરાઇ થીં ઔર અલ્લાહ તઆલા તમામ ચીઝ પર પૂરી કુદરત રખતે હેં.﴾૪૧﴿ (એ મુસલમાનો!) જબ તુમ (મૈદાન કી મદીના સે) કરીબવાલી જાનિબ પર થે ઔર વો (મકકા કે કાફિર મૈદાન કી મદીના સે) દૂરવાલી જાનિબ પર થે ઔર (અબૂ સુફિયાન કા) કાફલા તુમસે નીચે (સમંદર કે કિનારે) ઉતર ગયા થા, ઔર અગર તુમ (મુસલમાન ઔર કાફિર લડાઇ કા) વક્ત આપસ મેં તય કરતે તો વક્ત તય કરને મેં તુમ્હારે દરમિયાન ઝરૂર ઇખ્તિલાફ હો જાતા;[૨] લેકિન યે (જો કુછ હુવા);[૩] ઇસ લિયે હુવા તાકે જો કામ મુકર્રર હો ચુકા થા અલ્લાહ તઆલા ઉસકો પૂરા કર કે દિખલાએ;[૪] તાકે જિસકો મરના હો વો ખુલી દલીલ[૫] દેખ કર કે મરે ઔર જિસકો ઝિંદા રેહના હે વો ખુલી દલીલ દેખતે હુવે ઝિંદા રહે ઔર યકીન રખો કે અલ્લાહ તઆલા બડે સુનનેવાલે હેં, અચ્છી તરહ જાનનેવાલે હેં.﴾૪૨﴿

---

[૧] અલ્લાહ તઆલા ને બદર કી લડાઇ મેં મુસલમાનોં કે લિયે ફરિશ્તોં કે વાસ્તે સે ગૈબી મદદ ઉતારી થી.

[૨] યાની વક્ત તય કરને મેં યા મુકર્રર વક્ત પર પહોંચને મેં ઇખ્તિલાફ હોતા.

[૩] યાની પેહલે સે મુકર્રર કિયે બગૈર દોનોં લશ્કર ટકરા ગએ.[૪] યાની હઝરાતે સહાબએ કિરામ કી એક છોટી સી જમાઅત કો જો નબીએ કરીમ સલ્લલ્લાહુ અલયહિ વસલ્લમ કે સાથ આઇ થી ઉનકો કાફિરોં કે બડે લશ્કર કે મુકાબ્લે મેં કામિયાબ ઔર ગાલિબ કરના થા.

[૫] યાની ઇસ્લામ કી સચ્ચાઇ.

إِذْ يُرِيكَهُمُ اللّٰهُ فِيْ مَنَامِكَ قَلِيْلًا ۖ وَلَوْ أَرٰىكَهُمْ كَثِيْرًا لَّفَشِلْتُمْ وَلَتَنَازَعْتُمْ فِي الْأَمْرِ وَلٰكِنَّ اللّٰهَ سَلَّمَ ۗ إِنَّهٗ
عَلِيْمٌۢ بِذَاتِ الصُّدُوْرِ ﴿٤٣﴾ وَإِذْ يُرِيْكُمُوْهُمْ إِذِ الْتَقَيْتُمْ فِيْٓ أَعْيُنِكُمْ قَلِيْلًا وَّيُقَلِّلُكُمْ فِيْٓ أَعْيُنِهِمْ لِيَقْضِيَ اللّٰهُ
أَمْرًا كَانَ مَفْعُوْلًا ۗ وَإِلَى اللّٰهِ تُرْجَعُ الْأُمُوْرُ ﴿٤٤﴾ ع

يٰٓأَيُّهَا الَّذِيْنَ اٰمَنُوْٓا إِذَا لَقِيْتُمْ فِئَةً فَاثْبُتُوْا وَاذْكُرُوا اللّٰهَ كَثِيْرًا لَّعَلَّكُمْ تُفْلِحُوْنَ ﴿٤٥﴾ وَأَطِيْعُوا اللّٰهَ
وَرَسُوْلَهٗ وَلَا تَنَازَعُوْا فَتَفْشَلُوْا وَتَذْهَبَ رِيْحُكُمْ وَاصْبِرُوْا ۗ إِنَّ اللّٰهَ مَعَ الصّٰبِرِيْنَ ﴿٤٦﴾

(એ નબી! વો વક્ત ઝરા યાદ કરો) જબ અલ્લાહ તઆલા ને તુમકો તુમ્હારે ખ્વાબ મેં ઉન (દુશ્મનોં) કી તા'દાદ (સંખ્યા) થોડી દિખાઇ ઔર અગર તુમકો ઉન (કાફિરોં) કી તા'દાદ ઝિયાદહ દિખાતે તો (એ મુસલમાનો!) તુમ હિમ્મત હાર હી જાતે ઔર તુમ્હારે દરમિયાન (ઇસ લડાઇ કે) મામલે મેં આપસ મેં ઇખ્તિલાફ હો જાતા; લેકિન અલ્લાહ તઆલા ને બચા લિયા,[૧] યકીનન વો (અલ્લાહ તઆલા) તો સીનોં કી બાત કો ખૂબ અચ્છી તરહ જાનતે હેં.﴿૪૩﴾ ઔર (વો વક્ત ભી યાદ કરો) જબ તુમ એક દૂસરે સે મુકાબ્લે (લડાઇ) કે લિયે આએ, તબ ઉસ (અલ્લાહ તઆલા) ને તુમ્હારી આંખોં મેં ઉન (દુશ્મનોં) કી તા'દાદ કમ કર દિખાઇ ઔર ઉન (દુશ્મનોં) કી આંખોં મેં તુમ્હારી તા'દાદ કમ કર કે દિખાઇ; તાકે જિસ કામ કા કરના મુકર્રર હો ચુકા થા અલ્લાહ તઆલા ઉસકો પૂરા કર દેવેં ઔર તમામ કામ અલ્લાહ તઆલા હી કી તરફ લોટાએ જાતે હેં.﴿૪૪﴾

એ ઇમાનવાલો! જબ (કુફ્ફાર કી) કિસી જમાઅત સે (જિહાદ મેં) તુમ્હારા મુકાબ્લા હો જાએ તો તુમ સાબિત કદમ (જમે) રહો ઔર તુમ અલ્લાહ તઆલા કા ઝિક્ર બહોત ઝિયાદહ કરો;[૨] તાકે તુમ લોગ કામિયાબ હો જાઓ.﴿૪૫﴾ ઔર તુમ અલ્લાહ તઆલા ઔર ઉસકે રસૂલ કી બાત માનો ઔર તુમ આપસ મેં ઝગડે મત કરો, વર્ના તુમ કમઝોર પડ જાઓગે ઔર તુમ્હારી હવા જાતી રહેગી ઔર તુમ સબ્ર કરો, યકીન રખો! અલ્લાહ તઆલા સબ્ર કરનેવાલોં કે સાથ હેં.﴿૪૬﴾

---

[૧] યાની બુઝદિલી (કાયરતા) યા આપસ કે ઇખ્તિલાફ (ઝઘડે) સે અલ્લાહ તઆલા ને બચા લિયા.

[૨] ઝિક્ર સે દિલ મેં તાકત પૈદા હોતી હે જિસકી બરકત સે દિલ મઝબૂત હોતા હે ઔર કદમ ઔર દિલ દોનોં જમ જાવેં તો કામિયાબી યકીની હોતી હે, જંગ કી ગરમી મેં અલ્લાહ તઆલા કા ઝિક્ર કરના યે વાકઇ અલ્લાહ તઆલા કી મુહબ્બત કી નિશાની હે, ઝિક્ર મેં ઝોર ઝોર સે અલ્લાહુ અકબર કા નારા લગાને કી આવાઝ લગાના, અલ્લાહ તઆલા પર ભરોસા કરના, હર મોકે પર અલ્લાહ તઆલા ઔર રસૂલ કી ઇતાઅત ઔર ઝિક્ર, તસ્બીહ સબ મુરાદ હો સકતે હેં, જબ જંગ મેં ઝિક્ર ઝિયાદહ હે તો અમન કે હાલાત મેં બદરજએ અવલા (વધારે) ઝિક્ર કી ઝિયાદતી કી તાકીદ હે.

وَلَا تَكُوْنُوْا كَالَّذِيْنَ خَرَجُوْا مِنْ دِيَارِهِمْ بَطَرًا وَّرِئَآءَ النَّاسِ وَيَصُدُّوْنَ عَنْ سَبِيْلِ اللّٰهِ ؕ وَاللّٰهُ بِمَا يَعْمَلُوْنَ مُحِيْطٌ ﴿٤٧﴾ وَاِذْ زَيَّنَ لَهُمُ الشَّيْطٰنُ اَعْمَالَهُمْ وَقَالَ لَا غَالِبَ لَكُمُ الْيَوْمَ مِنَ النَّاسِ وَاِنِّيْ جَارٌ لَّكُمْ ۚ فَلَمَّا تَرَآءَتِ الْفِئَتٰنِ نَكَصَ عَلٰى عَقِبَيْهِ وَقَالَ اِنِّيْ بَرِيْٓءٌ مِّنْكُمْ اِنِّيْٓ اَرٰى مَا لَا تَرَوْنَ اِنِّيْٓ اَخَافُ اللّٰهَ ؕ وَاللّٰهُ شَدِيْدُ الْعِقَابِ ﴿٤٨﴾ اِذْ يَقُوْلُ الْمُنٰفِقُوْنَ وَالَّذِيْنَ فِيْ قُلُوْبِهِمْ مَّرَضٌ غَرَّ هٰٓؤُلَآءِ دِيْنُهُمْ ؕ وَمَنْ يَّتَوَكَّلْ عَلَى اللّٰهِ فَاِنَّ اللّٰهَ عَزِيْزٌ حَكِيْمٌ ﴿٤٩﴾

ઔર તુમ ઇન (કાફિર) લોગોં કી તરહ મત બનો જો અપને ઘરોં સે ઇતરાતે હુવે ઔર લોગોં કો (અપની શાન) દિખાતે હુવે નિકલે ઔર વો (લોગોં કો) અલ્લાહ તઆલા કી રાહ સે રોકતે થે ઔર જો કામ વો લોગ કરતે હેં વો અલ્લાહ તઆલા કે કાબૂ મેં હે.﴾૪૭﴿ ઔર જબ શૈતાન ને ઉનકે કામોં કો ઉનકી નઝરોં મેં મુઝય્યન (યાની ખુશનુમા, શણગાર) કર કે દિખાયા ઔર વો (શૈતાન) કેહને લગાઃ આજ લોગોં મેં સે કોઇ ભી તુમ પર ગાલિબ નહીં આ સકતા, ઔર યકીન રખો કે મેં તુમ્હારી હિફાઝત (યાની બચાવ ગીરી) કરનેવાલા હૂં,[૧] ફિર જબ (મુસલમાન ઔર કુફફાર કી) દોનોં ફોજેં આમને સામને હો ગઇ તો વો (શૈતાન) અપની એડીયોં પર ઉલટા ભાગા ઔર કેહને લગા મેં તો તુમસે અલગ હૂં,[૨] મેં વો ચીઝ દેખ રહા હૂં જો તુમકો નઝર નહીં આતી હે[૩] યકીનન મેં તો અલ્લાહ તઆલા સે ડરતા હૂં ઔર અલ્લાહ તઆલા સખ્ત અઝાબ દેનેવાલે હેં.﴾૪૮﴿

જબ મુનાફિક લોગ ઔર વો લોગ જિનકે દિલોં મેં (શક કી) બીમારી થી વો કેહને લગેઃ ઇન (મુસલમાનોં) કો ઇનકે દીન ને ધોકે મેં ડાલ રખા હે[૪] ઔર જો અલ્લાહ તઆલા પર ભરોસા કરતા હે તો યકીન રખો કે અલ્લાહ તઆલા તો બડે ઝબરદસ્ત, બડી હિકમતવાલે હેં.﴾૪૯﴿

---

[૧] (દૂસરા તર્જુમા) ઔર યકીન રખો કે મેં તુમ્હારે સાથ હૂં.

[૨] મેં તુમ્હારા સાથ નહીં દે સકતા.

[૩] યાની ફરિશ્તોં કા લશ્કર.

[૪] મુસલમાન ખૂદ કે દીન કો હક સમજ કર ઐસે ખતરે કે બાવજૂદ યહાં લડને આએ.

وَلَوْ تَرٰۤى اِذْ يَتَوَفَّى الَّذِيْنَ كَفَرُوا ۙ الْمَلٰٓئِكَةُ يَضْرِبُوْنَ وُجُوْهَهُمْ وَاَدْبَارَهُمْ ۚ وَذُوْقُوْا عَذَابَ الْحَرِيْقِ ﴿۵۰﴾ ذٰلِكَ بِمَا
قَدَّمَتْ اَيْدِيْكُمْ وَاَنَّ اللّٰهَ لَيْسَ بِظَلَّامٍ لِّلْعَبِيْدِ ﴿۵۱﴾ كَدَاْبِ اٰلِ فِرْعَوْنَ ۙ وَالَّذِيْنَ مِنْ قَبْلِهِمْ ؕ كَفَرُوْا بِاٰيٰتِ اللّٰهِ
فَاَخَذَهُمُ اللّٰهُ بِذُنُوْبِهِمْ ؕ اِنَّ اللّٰهَ قَوِيٌّ شَدِيْدُ الْعِقَابِ ﴿۵۲﴾ ذٰلِكَ بِاَنَّ اللّٰهَ لَمْ يَكُ مُغَيِّرًا نِّعْمَةً اَنْعَمَهَا عَلٰى قَوْمٍ حَتّٰى
يُغَيِّرُوْا مَا بِاَنْفُسِهِمْ ۙ وَاَنَّ اللّٰهَ سَمِيْعٌ عَلِيْمٌ ﴿۵۳﴾ كَدَاْبِ اٰلِ فِرْعَوْنَ ۙ وَالَّذِيْنَ مِنْ قَبْلِهِمْ ؕ كَذَّبُوْا بِاٰيٰتِ رَبِّهِمْ
فَاَهْلَكْنٰهُمْ بِذُنُوْبِهِمْ وَاَغْرَقْنَاۤ اٰلَ فِرْعَوْنَ ۚ وَكُلٌّ كَانُوْا ظٰلِمِيْنَ ﴿۵۴﴾ اِنَّ شَرَّ الدَّوَآبِّ عِنْدَ اللّٰهِ الَّذِيْنَ كَفَرُوْا فَهُمْ
لَا يُؤْمِنُوْنَ ﴿۵۵﴾

ઔર (એ નબી!) કાશ (ઇન કાફિરોં કી હાલત) તુમ ઉસ વક્ત દેખતે જબ ફરિશ્તે ઉન કાફિરોં કી જાન નિકાલતે હેં તો ઉન (કાફિરોં) કે ચેહરોં ઔર પીઠોં પર મારતે હેં[૧] ઔર (ફરિશ્તે કેહતે જાતે હેં: એ કાફિરો! આગે ચલ કર) જલા દેનેવાલે અઝાબ કા મઝા તુમ ચખો.﴾૫૦﴿ યે (અઝાબ) તુમ્હારે હાથોં ને જો (કુફ્રિયહ) આ'માલ કર કે આગે ભેજ દિયે ઉનકા બદલા હે ઔર યકીન રખો અલ્લાહ તઆલા બંદોં પર ઝુલ્મ નહીં કરતે.﴾૫૧﴿ (ઇન કાફિરોં કી હાલત) ફિરઔનવાલોં કી હાલત જૈસી હે ઔર જો લોગ ઇન (ફિરઔનવાલોં) સે પેહલે થે ઉનકે જૈસી હે કે ઉન્હોંને અલ્લાહ તઆલા કી આયતોં કો ન માના, સો અલ્લાહ તઆલા ને ઉનકો ઉનકે ગુનાહોં કી સઝા (યાની અઝાબ) મેં પકડ લિયા, યકીન રખો અલ્લાહ તઆલા કી તાકત બડી હે, અઝાબ બડા સખ્ત હે.﴾૫૨﴿ યે જો કુછ હુવા ઉસકા સબબ (કારણ) યે હે કે અલ્લાહ તઆલા જબ કિસી કોમ કો કોઇ નેઅમત અતા ફરમાતે હેં તો ઉસ નેઅમત કો ઉસ વક્ત તક નહીં બદલતે હેં જબ તક વો (કોમ કે લોગ) અપની હાલત કો બદલ ન દેવેં ઔર યકીન રખો અલ્લાહ તઆલા (હર બાત) સુનતે હેં, (હર ચીઝ) જાનતે હેં.﴾૫૩﴿ (ઇન કાફિરોં કી હાલત) ફિરઔનવાલોં કી હાલત જૈસી હે ઔર જો લોગ ઉનસે પેહલે થે ઉનકે જૈસી હે, ઉન્હોંને અપને રબ કી આયતોં કો જુઠલાયા, સો હમને ઉનકો ઉનકે ગુનાહોં કી સઝા મેં હલાક કર દિયા, ઔર હમને ફિરઔન કી કોમ કો ડુબો દિયા, ઔર વો સબ ઝાલિમ થે.﴾૫૪﴿ યકીનન (ઝમીન પર) ચલનેવાલે સબ જાનવરોં મેં અલ્લાહ તઆલા કે યહાં સબ સે બુરે કાફિર લોગ હેં કે વો ઇમાન નહીં લાતે.﴾૫૫﴿

---

[૧] માર સે જિસ્માની (શારિરીક) તકલીફ, બોલને સે ઝહની (માનસિક) તકલીફ.

ٱلَّذِينَ عَٰهَدتَّ مِنْهُمْ ثُمَّ يَنقُضُونَ عَهْدَهُمْ فِى كُلِّ مَرَّةٍ وَهُمْ لَا يَتَّقُونَ ۝٥٦ فَإِمَّا تَثْقَفَنَّهُمْ فِى ٱلْحَرْبِ فَشَرِّدْ بِهِم مَّنْ خَلْفَهُمْ لَعَلَّهُمْ يَذَّكَّرُونَ ۝٥٧ وَإِمَّا تَخَافَنَّ مِن قَوْمٍ خِيَانَةً فَٱنۢبِذْ إِلَيْهِمْ عَلَىٰ سَوَآءٍ ۚ إِنَّ ٱللَّهَ لَا يُحِبُّ ٱلْخَآئِنِينَ ۝٥٨

وَلَا يَحْسَبَنَّ ٱلَّذِينَ كَفَرُوا۟ سَبَقُوٓا۟ ۚ إِنَّهُمْ لَا يُعْجِزُونَ ۝٥٩ وَأَعِدُّوا۟ لَهُم مَّا ٱسْتَطَعْتُم مِّن قُوَّةٍ وَمِن رِّبَاطِ ٱلْخَيْلِ تُرْهِبُونَ بِهِۦ عَدُوَّ ٱللَّهِ وَعَدُوَّكُمْ وَءَاخَرِينَ مِن دُونِهِمْ لَا تَعْلَمُونَهُمُ ٱللَّهُ يَعْلَمُهُمْ ۚ

જિન (કી હાલત ઐસી હે કે ઉન) સે તુમને (બાર બાર) મુઆહદા કિયા હે; ફિર વો હર મરતબા અપના મુઆહદા (વાદા) તોડ ડાલતે હેં ઔર વો ડરતે નહીં હેં.[૧] ﴾૫૬﴿ લિહાઝા અગર વો (મુઆહદા તોડનેવાલે) લડાઇ મેં તુમ્હારે હાથ આ જાએં તો ઉનકો ઐસી સઝા દો કે ઉનકે પીછે જો (દૂસરે કાફિર) હેં વો (ભી) ભાગ જાએં;[૨] તાકે વો ભી ઇબ્રત હાસિલ કરેં.﴾૫૭﴿ ઔર (એ નબી!) અગર કિસી કોમ કી તરફ સે દગાબાઝી (યાની મુઆહદા તોડને) સે તુમ ડરતે હો તો તુમ ઉનકા અહદ ઉનકી તરફ (ઇસ તરહ) વાપસ કર દો[૩] કે (તુમ ઔર વો) દોનોં બરાબર હો જાવેં[૪] યકીનન અલ્લાહ તઆલા ખિયાનત કરનેવાલોં કો (દગા દેનેવાલોં કો) પસંદ નહીં કરતે.﴾૫૮﴿

ઔર કાફિર લોગ હરગિઝ ઐસા ખ્યાલ ન કરેં કે વો (ભાગ કર) બચ ગએ, યકીનન વો (અલ્લાહ તઆલા કો) થકા નહીં સકતે.﴾૫૯﴿ ઔર (એ મુસલમાનો!) હર કિસ્મ કી કુવ્વત (જમા કરને) સે ઔર ઘોડે પાલને સે ઉન (દુશ્મનોં કે મુકાબ્લે) કે લિયે જો તૈયારી તુમ કર સકો તુમ કરતે રહો; તાકે તુમ ઉસકે ઝરિયે અલ્લાહ તઆલા કે દુશ્મન ઔર અપને દુશ્મન પર ધાક (યાની રોબ) જમા સકો ઔર ઉનકે અલાવહ દૂસરે દુશ્મનોં પર ભી (ધાક બેઠ જાવે) જિનકો તુમ જાનતે નહીં હો, અલ્લાહ તઆલા ઉનકો જાનતે હેં,

[૧] વાદા, કરાર તોડને કા જો બુરા અંજામ દુનિયા આખિરત મેં હોતા હે, ઉસસે ડરતે નહીં હેં.

[૨] યાની ઇબ્રતનાક (સબક દેને વાલી) સઝા દેખ કર દૂસરે કાફિર ઇધર ઉધર હો જાએં.

[૩] (દૂસરા તર્જુમા) તો તુમ (ઉનકા મુઆહદા, કરાર) ઉનકી તરફ સીધે તરીકે સે ફેંક દો. (તીસરા તર્જુમા) તો જવાબ દો ઉનકો બરાબર બરાબર.

[૪] ઉન કી તરફ સે હોને વાલી ખિલાફ વર્ઝી પર ઉન કો ખુલે તોર પર ખબરદાર કરદીયા જાએ; તાકે કરાર ખતમ હોને કી ખબર મે તુમ ઔર વો દોનો બરાબર હો જાએં ઔર કરાર કે બાકી રખને મે ઔર જંગ કી તૈયારી કરને મે દોનો તરફ સે બરાબર કી તૈયારી હોસકે.

وَمَا تُنْفِقُوْا مِنْ شَيْءٍ فِيْ سَبِيْلِ اللّٰهِ يُوَفَّ اِلَيْكُمْ وَاَنْتُمْ لَا تُظْلَمُوْنَ ۝ وَاِنْ جَنَحُوْا لِلسَّلْمِ فَاجْنَحْ لَهَا وَتَوَكَّلْ عَلَى اللّٰهِ ۚ اِنَّهٗ هُوَ السَّمِيْعُ الْعَلِيْمُ ۝ وَاِنْ يُّرِيْدُوْٓا اَنْ يَّخْدَعُوْكَ فَاِنَّ حَسْبَكَ اللّٰهُ ۚ هُوَ الَّذِيْٓ اَيَّدَكَ بِنَصْرِهٖ وَبِالْمُؤْمِنِيْنَ ۝ وَاَلَّفَ بَيْنَ قُلُوْبِهِمْ ۚ لَوْ اَنْفَقْتَ مَا فِي الْاَرْضِ جَمِيْعًا مَّآ اَلَّفْتَ بَيْنَ قُلُوْبِهِمْ وَلٰكِنَّ اللّٰهَ اَلَّفَ بَيْنَهُمْ ۚ اِنَّهٗ عَزِيْزٌ حَكِيْمٌ ۝ يٰٓاَيُّهَا النَّبِيُّ حَسْبُكَ اللّٰهُ وَمَنِ اتَّبَعَكَ مِنَ الْمُؤْمِنِيْنَ ۝

ع

ઔર અલ્લાહ તઆલા કે રાસ્તે મેં તુમ જો કુછ કરોગે વો (યાની ઉસકા સવાબ) તુમકો પૂરે પૂરા દે દિયા જાએગા, ઔર તુમ પર ઝુલ્મ નહીં કિયા જાએગા.[૧] ﴿૬૦﴾ ઔર અગર વો (કાફિર લોગ) સુલહ કે લિયે જુક જાએં[૨] તો તુમ ભી ઉસ (સુલહ) કે લિયે તૈયાર હો જાઓ[૩] ઔર અલ્લાહ તઆલા હી પર ભરોસા કરો, યકીનન વો બડે સુનનેવાલે હેં, બડે જાનનેવાલે હેં.﴿૬૧﴾ ઔર અગર વો (દુશ્મન) તુમકો ધોકા દેને કા ઇરાદા કરેં તો યકીન રખો કે અલ્લાહ તઆલા તો તુમકો કાફી હેં, ઉસી (અલ્લાહ તઆલા) ને અપની મદદ કે ઝરિયે ઔર ઇમાનવાલોં[૪] કે ઝરિયે તુમ્હારે હાથ મઝબૂત કર દિયે.﴿૬૨﴾ ઔર ઇન (મુસલમાનોં) કે દિલોં મેં આપસ મેં (એક દૂસરે કી) ઉલફત (યાની સચ્ચી મુહબ્બત) પૈદા કર દી, અગર તુમ ઝમીન ભર કી સારી દૌલત ખર્ચ કર ડાલતે તો ભી ઉનકે દિલોં મેં (યે) ઉલફત પૈદા નહીં કર સકતે થે[૫] લેકિન અલ્લાહ તઆલા ને ઉનકે દરમિયાન ઉલફત પૈદા કર દી, યકીનન વો (અલ્લાહ તઆલા) બડે ઝબરદસ્ત હેં, બડી હિકમતવાલે હેં.﴿૬૩﴾ એ નબી! તુમકો ઔર તુમ્હારી બાત માનને વાલે મુસલમાનોં કો અલ્લાહ તઆલા હી કાફી હે.[૬] ﴿૬૪﴾

---

[૧] યાની સવાબ મેં કમી નહીં કી જાએગી.

[૨] સુલહ કે લિયે તૈયાર હો જાએં.

[૩] ઇખ્તિયારી હુક્મ હે.

[૪] સહાબા રદિ. કી મિસાલી ફઝીલત હે.

[૫] હકીકી ઇમાન ઔર ઇમાન કે તકાઝોં કો પૂરા કરના જોડ કા ઝરિયા હે.

[૬] એ નબી! (હકીકત મેં) આપ કી તરફ સે અલ્લાહ તઆલા દુશમનોં કો નિમટા દેંગે, ઔર (ઝાહિરી સબબ કે તૌર પર) તુમ્હારી ઇત્તિબાઅ્ કરનેવાલે મોમિનીન (વો કાફી હેં.)

يَاَيُّهَا النَّبِيُّ حَرِّضِ الْمُؤْمِنِيْنَ عَلَى الْقِتَالِ ؕ اِنْ يَّكُنْ مِّنْكُمْ عِشْرُوْنَ صٰبِرُوْنَ يَغْلِبُوْا مِائَتَيْنِ ۚ وَاِنْ يَّكُنْ مِّنْكُمْ مِّائَةٌ يَّغْلِبُوْٓا اَلْفًا مِّنَ الَّذِيْنَ كَفَرُوْا بِاَنَّهُمْ قَوْمٌ لَّا يَفْقَهُوْنَ ﴿٦٥﴾ اَلْـٰٔنَ خَفَّفَ اللّٰهُ عَنْكُمْ وَعَلِمَ اَنَّ فِيْكُمْ ضَعْفًا ؕ فَاِنْ يَّكُنْ مِّنْكُمْ مِّائَةٌ صَابِرَةٌ يَّغْلِبُوْا مِائَتَيْنِ ۚ وَاِنْ يَّكُنْ مِّنْكُمْ اَلْفٌ يَّغْلِبُوْٓا اَلْفَيْنِ بِاِذْنِ اللّٰهِ ؕ وَاللّٰهُ مَعَ الصّٰبِرِيْنَ ﴿٦٦﴾ مَا كَانَ لِنَبِيٍّ اَنْ يَّكُوْنَ لَهٗٓ اَسْرٰى حَتّٰى يُثْخِنَ فِي الْاَرْضِ ؕ تُرِيْدُوْنَ عَرَضَ الدُّنْيَا ۖ وَاللّٰهُ يُرِيْدُ الْاٰخِرَةَ ؕ وَاللّٰهُ عَزِيْزٌ حَكِيْمٌ ﴿٦٧﴾ لَوْلَا كِتٰبٌ مِّنَ اللّٰهِ سَبَقَ لَمَسَّكُمْ فِيْمَآ اَخَذْتُمْ عَذَابٌ عَظِيْمٌ ﴿٦٨﴾

એ નબી! ઇમાનવાલોં કો જંગ કરને કે લિયે ઉભારો (ચડાવો),[૧] અગર તુમ મેં સે બીસ ડટકર મુકાબલા કરનેવાલે હોંગે તો વો દો સો (દુશ્મનોં) પર ગાલિબ આ (જીત) જાએંગે ઔર અગર તુમ મેં સે સો હોંગે તો એક હઝાર કાફિરોં પર ગાલિબ આ જાએંગે; ઇસ લિયે કે વો (કાફિર) ઐસે લોગ હેં જો (દીન કો) સમજતે નહીં હેં.《૬૫》 અબ અલ્લાહ તઆલા ને તુમસે બોજ હલ્કા કર દિયા ઔર ઉસકે ઇલ્મ મેં હે કે તુમ્હારે અંદર (કુછ) કમઝોરી હે,[૨] સો અગર તુમ મેં સે સો સાબિત કદમ રેહનેવાલે લોગ હોવેં તો વો દો સો દુશ્મનોં પર ગાલિબ આ જાએંગે ઔર અગર તુમ મેં સે એક હઝાર હોંગે તો વો દો હઝાર પર અલ્લાહ તઆલા કે હુક્મ સે ગાલિબ આ જાએંગે, ઔર અલ્લાહ તઆલા સબ્ર કરનેવાલોં કે સાથ હેં.《૬૬》 કિસી નબી કી યે શાન નહીં હે કે ઉસકે કબ્ઝે મેં કૈદી બાકી રહેં જબ તક કે વો ઝમીન મેં (દુશ્મન કા) ખૂબ ખૂન ન બહા દેવેં, તુમ તો દુનિયા કા સામાન ચાહતે હો ઔર અલ્લાહ તઆલા (તુમ્હારે લિયે) આખિરત (કા સવાબ) ચાહતે હેં ઔર અલ્લાહ તઆલા તો બડે ઝબરદસ્ત હેં, બડી હિકમતવાલે હેં.《૬૭》 અગર અલ્લાહ તઆલા કી તરફ સે એક બાત પેહલે સે ન લિખી જા ચુકી હોતી[૩] તો (કેદિયોં સે) જો તુમને (ફિદયા) લિયા ઉસકી વજા સે તુમ પર બડા અઝાબ આ જાતા. 《૬૮》

---

[૧] (દૂસરા તર્જુમા) શોક દિલાઓ.

[૨] કુછ કમઝોર લોગોં કી બરકત સે હુકમોં મેં સહૂલત હો જાયા કરતી હે.

[૩] (૧) ઇજતિહાદી (સમજ કી) ગલતી પર અઝાબ નહીં હોતા. (૨) બદર કી લડાઇ મેં ભાગ લેને વાલે સહાબા (રદી.) કે લિયે માફી કા એલાન લિખ દિયા ગયા થા. (૩) હુઝૂર સલ્લલ્લાહુ અલયહિ વસલ્લમ કી મૌજૂદગી મેં અઝાબ નહીં ઉતરતા. (૪) બહોત સારે કેદિયોં કી તકદીર (કિસ્મત) મેં ઇમાન લાના લિખા જા ચુકા થા.

ع

فَكُلُوا مِمَّا غَنِمْتُمْ حَلٰلًا طَيِّبًا ۖ وَّاتَّقُوا اللّٰهَ ؕ اِنَّ اللّٰهَ غَفُوْرٌ رَّحِيْمٌ ﴿٦٩﴾

يٰۤاَيُّهَا النَّبِيُّ قُلْ لِّمَنْ فِيْۤ اَيْدِيْكُمْ مِّنَ الْاَسْرٰۤى ۙ اِنْ يَّعْلَمِ اللّٰهُ فِيْ قُلُوْبِكُمْ خَيْرًا يُّؤْتِكُمْ خَيْرًا مِّمَّاۤ اُخِذَ مِنْكُمْ وَيَغْفِرْ لَكُمْ ؕ وَاللّٰهُ غَفُوْرٌ رَّحِيْمٌ ﴿٧٠﴾ وَاِنْ يُّرِيْدُوْا خِيَانَتَكَ فَقَدْ خَانُوا اللّٰهَ مِنْ قَبْلُ فَاَمْكَنَ مِنْهُمْ ؕ وَاللّٰهُ عَلِيْمٌ حَكِيْمٌ ﴿٧١﴾ اِنَّ الَّذِيْنَ اٰمَنُوْا وَهَاجَرُوْا وَجٰهَدُوْا بِاَمْوَالِهِمْ وَاَنْفُسِهِمْ فِيْ سَبِيْلِ اللّٰهِ وَالَّذِيْنَ اٰوَوْا وَّنَصَرُوْۤا اُولٰٓئِكَ بَعْضُهُمْ اَوْلِيَآءُ بَعْضٍ ؕ

સો જો તુમકો ગનીમત મેં મિલા ઉસકો હલાલ પાકીઝા સમજ કર ખાઓ ઔર તુમ અલ્લાહ તઆલા સે ડરતે રહો, યકીનન અલ્લાહ તઆલા બડે માફ઼ કરનેવાલે, સબ પર રહમ કરનેવાલે હેં.﴿૬૯﴾

એ નબી! (બદર કે) જો કૈદી તુમ્હારે કબ્ઝે મેં હેં ઉનકો (ઐસા) કહો કેઃ અગર અલ્લાહ તઆલા તુમ્હારે દિલોં મેં કોઇ ભલાઇ[૧] દેખેંગે તો તુમસે જો (ફ઼િદયે મેં) માલ લિયા ગયા હે ઉસસે બેહતર તુમકો દે દેંગે ઔર તુમ્હારે ગુનાહોં કો માફ઼ કર દેંગે ઔર અલ્લાહ તઆલા તો બહોત ઝિયાદહ માફ઼ કરનેવાલે, સબસે ઝિયાદહ રહમ કરનેવાલે હેં.﴿૭૦﴾ ઔર અગર વો લોગ આપ સે દગાબાઝી કરને કા ઇરાદા કરેં તો વો ઇસસે પેહલે અલ્લાહ તઆલા સે ખયાનત કર ચુકે,[૨] સો ઉસ (અલ્લાહ તઆલા) ને ઉનકો પકડવા દિયા ઔર અલ્લાહ તઆલા (હર ચીઝ કો) જાનનેવાલે, બડી હિકમતવાલે હેં.﴿૭૧﴾ યકીનન જો લોગ ઇમાન લાએ ઔર ઉન્હોંને હિજરત કી ઔર અપને માલોં ઔર અપની જાનોં સે અલ્લાહ તઆલા કે રાસ્તે મેં જિહાદ કિયા ઔર જિન લોગોં ને (મુહાજિરોં કો મદીના મેં) જગા દી[૩] ઔર ઉન્હોંને (મુહાજિરોં કી) મદદ કી[૪] વો (દોનોં) આપસ મેં એક દૂસરે કે વાલી (યાની વારિસ) હેં.[૫]

---

[૧] યાની જિસ ઇમાન કા ઉન કેદિયોં મેં સે કુછ ને એલાન કિયા હે વો બિલ્કુલ સચ્ચે ઇખ્લાસ કે સાથ હે.

[૨] આલમે અરવાહ મેં કિયે હુવે વાદે કો તોડ ચુકે. ઇસી તરહ દુનિયા મેં નબી સલ્લલ્લાહુ અલયહિ વસલ્લમ સે કઇ બાર ધોકાબાઝી કર ચુકે.

[૩] આબાદ કિયા.[૪] યે અન્સાર કેહલાએ.

[૫] શુરૂ ઇસ્લામ મેં વારસા મિલના હિજરત ઔર ઇમાની ભાઇ ચારગી કી બુનિયાદ પર થી, બાદ મેં આયત ૭૫ ને બતાયા કે અબ કયામત તક વારસા રિશ્તેદારી (કૌટુંબીક સંબંધ) કી બુનિયાદ પર મિલેગી.

وَالَّذِيْنَ اٰمَنُوْا وَلَمْ يُهَاجِرُوْا مَا لَكُمْ مِّنْ وَّلَايَتِهِمْ مِّنْ شَيْءٍ حَتّٰى يُهَاجِرُوْا ۚ وَاِنِ اسْتَنْصَرُوْكُمْ فِي الدِّيْنِ فَعَلَيْكُمُ النَّصْرُ اِلَّا عَلٰى قَوْمٍ بَيْنَكُمْ وَبَيْنَهُمْ مِّيْثَاقٌ ؕ وَاللّٰهُ بِمَا تَعْمَلُوْنَ بَصِيْرٌ ﴿٧٢﴾ وَالَّذِيْنَ كَفَرُوْا بَعْضُهُمْ اَوْلِيَآءُ بَعْضٍ ؕ اِلَّا تَفْعَلُوْهُ تَكُنْ فِتْنَةٌ فِي الْاَرْضِ وَفَسَادٌ كَبِيْرٌ ﴿٧٣﴾ وَالَّذِيْنَ اٰمَنُوْا وَهَاجَرُوْا وَجٰهَدُوْا فِيْ سَبِيْلِ اللّٰهِ وَالَّذِيْنَ اٰوَوْا وَّنَصَرُوْٓا اُولٰٓئِكَ هُمُ الْمُؤْمِنُوْنَ حَقًّا ؕ لَهُمْ مَّغْفِرَةٌ وَّرِزْقٌ كَرِيْمٌ ﴿٧٤﴾ وَالَّذِيْنَ اٰمَنُوْا مِنْۢ بَعْدُ وَهَاجَرُوْا وَجٰهَدُوْا مَعَكُمْ فَاُولٰٓئِكَ مِنْكُمْ ؕ وَاُولُوا الْاَرْحَامِ بَعْضُهُمْ اَوْلٰى بِبَعْضٍ فِيْ كِتٰبِ اللّٰهِ ؕ اِنَّ اللّٰهَ بِكُلِّ شَيْءٍ عَلِيْمٌ ﴿٧٥﴾

ઔર જો લોગ ઇમાન લાએ ઔર (અબ તક) ઉન્હોંને હિજરત નહીં કી તો જબ તક વો હિજરત ન કરેં (એ મુસલમાનો!) ઉનકી વિરાસત મેં તુમ્હારા કોઇ હિસ્સા નહીં હે ઔર અગર વો (હિજરત ન કરનેવાલે મુસલમાન) દીન કે બારે મેં તુમસે મદદ માંગે તો તુમ પર (ઉનકી મદદ) કરના ઝરૂરી હે; મગર જબ વો ઐસી કોમ કે ખિલાફ મદદ માંગે કે તુમ (મુસલમાનોં) મેં ઔર ઉનકે બીચ (સુલહ કા) મુઆહદા હો[૧] ઔર તુમ જો અમલ ભી કરતે હો અલ્લાહ તઆલા ઉસકો દેખતે હેં.﴿૭૨﴾ ઔર કાફિર લોગ આપસ મેં એક દૂસરે કે દોસ્ત હેં,[૨] અગર તુમ ઇસ (હુક્મ) પર અમલ નહીં કરોગે તો ઝમીન મેં બડા ફિત્ના ઔર બડા ફસાદ ફેલ પડેગા.[૩] ﴿૭૩﴾ ઔર જો લોગ ઇમાન લાએ ઔર ઉન્હોંને હિજરત કી ઔર અલ્લાહ તઆલા કે રાસ્તે મેં જિહાદ કરતે રહે ઔર જિન લોગોં ને (હિજરત કરનેવાલોં કો) રેહને કી જગા દી ઔર (હિજરત કરનેવાલોં કી) મદદ કી વહી સચ્ચે ઇમાનવાલે હેં, ઉનકે લિયે મગફિરત હે ઔર ઇઝ્ઝત કી રોઝી હે.﴿૭૪﴾ ઔર જો લોગ (હુદયબિયહ કી સુલહ કે બાદ) ઇમાન લાએ ઔર હિજરત કી ઔર તુમ્હારે સાથ (મિલ કર) જિહાદ કિયા સો વો લોગ ભી તુમ હી મેં (સવાબ ઔર મરતબે કે એ'તેબાર સે) શામિલ હેં ઔર અલ્લાહ તઆલા કે હુક્મ કે મુતાબિક (અનુસાર) રિશ્તેદાર સગા સંબંધી) આપસ મેં એક દૂસરે (કી વિરાસત) કે ઝિયાદહ હકદાર હેં, યકીનન અલ્લાહ તઆલા હર ચીઝ કો અચ્છી તરહ જાનતે હેં.﴿૭૫﴾

---

[૧] યાની ઐસી સૂરત મેં મદદ નહીં કરેંગે.

[૨] કાફિર કાફિર કા દોસ્ત ઔર વારિસ હો સકતા હે.

[૩] ઇસ્લામ પર અમલ કી બરકત સે ફિત્નોં સે હિફાઝત હે, વર્ના બડે ભારી ફિત્ને આવેંગે ઔર ફસાદ આમ હોગા, જો આજ દિખ રહે હેં.

સૂરએ તૌબહ

સૂરએ તૌબહ

યે સૂરત મદની હે, ઇસમેં (૧૨૯) આયતેં હેં. સૂરએ ફતહ યા સૂરએ માઇદહ કે બાદ (૧૧૩) યા (૧૧૪) નંબર પર નાઝિલ હુઇ, મુકમ્મલ તૌર પર અખીરી ઝમાને મેં નાઝિલ હોનેવાલી સૂરત હે. તૌબહ કા મા'ના આતા હે એક હાલત સે દૂસરી હાલત કી તરફ લોટના, બાઝ આ જાના, મુતવજ્જેહ હોના. બંદા જબ નાફરમાની સે બાઝ આ જાતા હે, ફરમાંબરદારી કી તરફ લોટ આતા હે ઔર અલ્લાહ તઆલા કી તરફ મુતવજ્જેહ હોતા હે તો વો હકીકી તૌબહ હોતી હે. જબ લફ્ઝે ''તૌબહ'' અલ્લાહ તઆલા કે લિયે બોલા જાતા હે તો ઉસકા મા'ના હોતા હે બંદો કી તૌબહ કબૂલ કરના ઔર બંદોં કી તરફ તવજ્જુહ ફરમાના. ઇસ સૂરત મેં મુખલિસ મોમિનોં કી તૌબહ કા ખાસ ઝિક્ર કિયા ગયા હે ઔર પૂરી સૂરત મેં કઇ મરતબા તૌબહ કા તઝકિરહ હુવા હે. ઇસ સૂરત કા એક નામ બરાઅત ભી હે, બરાઅત કા મા'ના હેઃ હર ઉસ ચીઝ સે જિસકા પાસ રેહના બુરા લગતા હો ઉસસે છુટકારા તલાશ કરના. મુશરિકીન કા મરકઝે ઇસ્લામ યાની મકકા મેં ઠેહરે રેહના યે કિસી તરહ ભી મુનાસિબ નહીં થા; ઇસ લિયે ઉનસે બેઝારી (અલગ હોને) કા એ'લાન કર કે મરકઝે ઇસ્લામ સે દૂસરી જગા ચલે જાને કા તાકીદી હુક્મ દિયા ગયા.

હર કામ આસાન હોને ઔર ગમ ઔર ઉલજન (પરેશાની) કે દૂર કરને કા વઝીફાઃ

حَسْبِیَ اللّٰهُ ۖ لَاۤ اِلٰهَ اِلَّا هُوَ ؕ عَلَیْهِ تَوَكَّلْتُ وَهُوَ رَبُّ الْعَرْشِ الْعَظِیْمِ ۝۱۲۹

એક હદીસ મેં હે કે જો શખ્સ સુબ્હ શામ યે કલિમાત સાત મરતબા પઢે તો અલ્લાહ તઆલા ઉસકે હર કામ કો આસાન ફરમા દેતે હેં; યાની દુનિયા ઔર આખિરત કે હર અહમ કામોં કી કિફાયત ફરમાતે હેં. (અત્તરગીબ, અબૂદાવૂદ)

ઇસ સૂરત કે શુરૂ મેં બિસ્મિલ્લાહ નાઝિલ નહીં હુઇ, ઇસ લિયે ઇસ સૂરત કે શુરૂ મેં બિસ્મિલ્લાહ નહીં લિખી ગઇ હે.

જામિઉલ કુર્આન હઝરત ઉસ્માન રદિ. સે પૂછા ગયા કેઃ સબ સૂરતોં કે શુરૂ મેં બિસ્મિલ્લા હિર્રહમાનિર્રહીમ હે સૂરએ તૌબહ કે શુરૂ મેં કયૂં નહીં?

તો જવાબ દિયા કેઃ ઇસ સૂરત કા મુસ્તકિલ (અલગ) સૂરત હોના યકીન કે સાથ માલૂમ નહીં હુવા; ઇસ વાસ્તે કે હુઝૂરે અકદસ સલ્લલ્લાહુ અલયહિ વસલ્લમ કા ઇન્તિકાલ હો ગયા ઔર આપ સલ્લલ્લાહુ અલયહિ વસલ્લમ ને ઉસકે બારે મેં કોઇ તસ્રીહ (વઝાહત) નહીં ફરમાઇ; ઇસ લિયે ઇસકે શુરૂ મેં બિસ્મિલ્લાહ નહીં લિખી ગઇ; મગર મઝમૂન ચૂંકે ઉસકા સૂરએ અનફાલ સે મિલતા જુલતા થા ઇસ વાસ્તે ઉસકો કિસી દૂસરી સૂરત કે બાદ રખને કે બજાએ સૂરએ અનફાલ કે બાદ રખા, ઔર ચૂંકે ઉસકે મુસ્તકિલ (અલગ) સૂરત હોને કા ભી એહતેમાલ હે ઇસ વાસ્તે ઉસકે શુરૂ મેં બિસ્મિલ્લાહ કી જગા છોડ દી ગઇ. (અઝ મલફૂઝાતે ફકીહુલ ઉમ્મત)

بَرَآءَةٌ مِّنَ اللّٰهِ وَرَسُوْلِهٖٓ اِلَى الَّذِيْنَ عٰهَدْتُّمْ مِّنَ الْمُشْرِكِيْنَ ۝١ فَسِيْحُوْا فِى الْاَرْضِ اَرْبَعَةَ اَشْهُرٍ وَّاعْلَمُوْٓا اَنَّكُمْ غَيْرُ مُعْجِزِى اللّٰهِ ۙ وَاَنَّ اللّٰهَ مُخْزِى الْكٰفِرِيْنَ ۝٢ وَاَذَانٌ مِّنَ اللّٰهِ وَرَسُوْلِهٖٓ اِلَى النَّاسِ يَوْمَ الْحَجِّ الْاَكْبَرِ اَنَّ اللّٰهَ بَرِيْٓءٌ مِّنَ الْمُشْرِكِيْنَ ۙ وَرَسُوْلُهٗ ۗ فَاِنْ تُبْتُمْ فَهُوَ خَيْرٌ لَّكُمْ ۚ وَاِنْ تَوَلَّيْتُمْ فَاعْلَمُوْٓا اَنَّكُمْ غَيْرُ مُعْجِزِى اللّٰهِ ۗ وَبَشِّرِ الَّذِيْنَ كَفَرُوْا بِعَذَابٍ اَلِيْمٍ ۝٣ اِلَّا الَّذِيْنَ عٰهَدْتُّمْ مِّنَ الْمُشْرِكِيْنَ ثُمَّ لَمْ يَنْقُصُوْكُمْ شَيْـًٔا وَّلَمْ يُظَاهِرُوْا عَلَيْكُمْ اَحَدًا فَاَتِمُّوْٓا اِلَيْهِمْ عَهْدَهُمْ اِلٰى مُدَّتِهِمْ ۗ اِنَّ اللّٰهَ يُحِبُّ الْمُتَّقِيْنَ ۝٤

અલ્લાહ તઆલા ઔર ઉસકે રસૂલ કી તરફ સે જિન મુશરિકોં સે તુમને અહદ કર રખા થા ઉન સબકે ખિલાફ બરી (બંધન મુકત, કરાર મુકત) હોને કા[૧] એલાન હે.《૧》 સો તુમ (અરબ કી) ઝમીન મેં ચાર મહીને (પૂરી આઝાદી કે સાથ) ઘૂમ ફિર લો ઔર તુમ જાન લો કે યકીનન તુમ અલ્લાહ તઆલા કો આજિઝ નહીં કર સકોગે ઔર યકીન રખો કે અલ્લાહ તઆલા કાફિરોં કો રૂસ્વા (બે ઇઝઝત) કર કે હી રહેંગે.《૨》 ઔર બડે હજ કે દિન અલ્લાહ તઆલા ઔર ઉસકે રસૂલ કી તરફ સે તમામ ઇન્સાનોં કે લિયે યે એ'લાન કિયા જાતા હે કે યકીનન અલ્લાહ તઆલા મુશરિકોં સે બરી (યાની અલગ, બેઝાર) હેં ઔર ઉસકા રસૂલ ભી (બરી હે) સો (એ મુશરિકો!) અગર તુમ (કુફ્ર સે) તૌબહ કર લોગે તો યે તુમ્હારે લિયે અચ્છા હોગા ઔર અગર તુમ (તૌબહ કરને સે) મુંહ ફિરાઓગે[૨] તો તુમ જાન લો કે તુમ યકીનન અલ્લાહ તઆલા કો આજિઝ નહીં કર સકતે હો ઔર કાફિરોં કો દર્દનાક અઝાબ કી ખુશખબરી સુના દો.《૩》 મગર (એ મુસલમાનો!) જિન મુશરિકોં સે તુમને કોઇ અહદ કિયા હો, ફિર ઉન્હોંને તુમ્હારા કોઇ કુસૂર નહીં કિયા[૩] ઔર તુમ્હારે મુકાબ્લે મેં કિસી કી મદદ નહીં કી તો ઐસોં કે સાથ ઉનકે અહદ કો ઉનકી મુદદત તક પૂરા કરો, યકીનન અલ્લાહ તઆલા ડરનેવાલોં કો[૪] પસંદ કરતે હેં.《૪》

---

[૧] યાની પેહલે કે કિયે હુવે અહદ કે ખત્મ હોને કા.
[૨] (દૂસરા તર્જુમા) અગર તુમ નહીં માનોગે.
[૩] યાની વાદા પુરા કિયા.
[૪] યાની એહતિયાત કરનેવાલોં કો.

فَاِذَا انْسَلَخَ الْاَشْهُرُ الْحُرُمُ فَاقْتُلُوا الْمُشْرِكِیْنَ حَیْثُ وَجَدْتُّمُوْهُمْ وَخُذُوْهُمْ وَاحْصُرُوْهُمْ وَاقْعُدُوْا لَهُمْ كُلَّ مَرْصَدٍ ۚ فَاِنْ تَابُوْا وَاَقَامُوا الصَّلٰوةَ وَاٰتَوُا الزَّكٰوةَ فَخَلُّوْا سَبِیْلَهُمْ ؕ اِنَّ اللّٰهَ غَفُوْرٌ رَّحِیْمٌ ۝ وَاِنْ اَحَدٌ مِّنَ الْمُشْرِكِیْنَ اسْتَجَارَكَ فَاَجِرْهُ حَتّٰی یَسْمَعَ كَلٰمَ اللّٰهِ ثُمَّ اَبْلِغْهُ مَاْمَنَهٗ ؕ ذٰلِكَ بِاَنَّهُمْ قَوْمٌ لَّا یَعْلَمُوْنَ ۝ كَیْفَ یَكُوْنُ لِلْمُشْرِكِیْنَ عَهْدٌ عِنْدَ اللّٰهِ وَعِنْدَ رَسُوْلِهٖۤ اِلَّا الَّذِیْنَ عٰهَدْتُّمْ عِنْدَ الْمَسْجِدِ الْحَرَامِ ۚ فَمَا اسْتَقَامُوْا لَكُمْ فَاسْتَقِیْمُوْا لَهُمْ ؕ اِنَّ اللّٰهَ یُحِبُّ الْمُتَّقِیْنَ ۝

સો જબ એહતેરામ કે મહીને પૂરે હો જાવેં તો (જિન) મુશરિકોં (ને તુમ્હારા અહદ તોડા થા ઉન) કો તુમ જહાં ભી પાઓ ઉનકો કત્લ કર ડાલો ઔર તુમ ઉનકો પકડો ઔર ઉનકો ઘેરો[૧] ઔર ઉન (કો પકડને) કે લિયે હર ઘાત કી જગા (તાક લગા કર) બેઠો, ફિર અગર વો તૌબહ કર લેવેં ઔર નમાઝ કાઇમ કરેં ઔર વો ઝકાત દેવેં તો ઉનકા રાસ્તા છોડ દો, યકીન રખો કે અલ્લાહ તઆલા બહોત ઝિયાદહ માફ કરનેવાલે, બડે રહમ કરનેવાલે હેં.《૫》 ઔર અગર મુશરિકીન મેં સે કોઇ ભી તુમ સે પનાહ માંગે[૩] તો જબ તક વો અલ્લાહ તઆલા કા કલામ સુન લેવે ઉસ વક્ત તક તુમ ઉસકો પનાહ દે દો, ફિર ઉસકો ઉસકી અમન કી જગા પર પહોંચા દો;[૪] યે ઇસ લિયે કે વો ઐસી કોમ હે જો જાનતી નહીં હે.[૫] 《૬》

અલ્લાહ તઆલા કે નઝદીક ઔર ઉસકે રસૂલ કે નઝદીક મુશરિકોં કે લિયે મુઆહદા કૈસે બાકી રેહ સકતા હે? મગર યે કે જિન (મુશરિકોં) સે તુમને મસ્જિદે હરામ કે પાસ અહદ કિયા, સો જબ તક વો તુમ્હારે સાથ સીધે રહેં તો તુમ ભી ઉનકે સાથ સીધે રહો, યકીન રખો કે અલ્લાહ તઆલા તક્વાવાલોં કો પસંદ કરતે હેં.《૭》

---

[૧] યે જંગ કા હુક્મ હે જિસમેં ઇસ તરહ કી કારવાઇયાં હુવા હી કરતી હેં.

[૨] યાની કૈદ, કત્લ ન કરો.

[૩] ઇત્મીનાન સે ઇસ્લામ કી બાતોં કો સુન સકે ઔર સમજ સકે ઉસકે લિયે ઉસકો દારૂલ ઇસ્લામ મેં રેહને કી ઇજાઝત દો ઔર રેહને કે ઝમાને મેં ઉસકી હિફાઝત કરો.

[૪] યાની ઉસકો અમન કી જગા (ઉસકા કબીલા ઉસકી કોમ મેં) પહોંચ જાને દો; તાકે વો સોચ સમજ કર અપની રાય કાઇમ કર લે.

[૫] ગૈર મુસ્લિમોં કી બહોત બડી તા'દાદ (સંખ્યા) ઇસ્લામ ઔર કુર્આન ઔર નબી સલ્લલ્લાહુ અલયહિ વસલ્લમ સે નાવાકિફ (અંજાણ) હે ઉનકો મુનાસિબ ઝરાયેઅ (માધ્યમો) સે તઆરૂફ (પહેચાન) કરવાના ઝરૂરી હે.

كَيۡفَ وَاِنۡ يَّظۡهَرُوۡا عَلَيۡكُمۡ لَا يَرۡقُبُوۡا فِيۡكُمۡ اِلًّا وَّلَا ذِمَّةً ‌ؕ يُرۡضُوۡنَكُمۡ بِاَفۡوَاهِهِمۡ وَتَاۡبٰى قُلُوۡبُهُمۡ‌ ۚ وَاَكۡثَرُهُمۡ فٰسِقُوۡنَ‌ۚ‏ ﴿۸﴾ اِشۡتَرَوۡا بِاٰيٰتِ اللّٰهِ ثَمَنًا قَلِيۡلًا فَصَدُّوۡا عَنۡ سَبِيۡلِهٖ‌ ؕ اِنَّهُمۡ سَآءَ مَا كَانُوۡا يَعۡمَلُوۡنَ‏ ﴿۹﴾ لَا يَرۡقُبُوۡنَ فِىۡ مُؤۡمِنٍ اِلًّا وَّلَا ذِمَّةً‌ ؕ وَاُولٰۤـئِكَ هُمُ الۡمُعۡتَدُوۡنَ‏ ﴿۱۰﴾ فَاِنۡ تَابُوۡا وَاَقَامُوا الصَّلٰوةَ وَاٰتَوُا الزَّكٰوةَ فَاِخۡوَانُكُمۡ فِى الدِّيۡنِ‌ ؕ وَنُفَصِّلُ الۡاٰيٰتِ لِقَوۡمٍ يَّعۡلَمُوۡنَ‏ ﴿۱۱﴾ وَاِنۡ نَّكَثُوۡۤا اَيۡمَانَهُمۡ مِّنۡۢ بَعۡدِ عَهۡدِهِمۡ وَطَعَنُوۡا فِىۡ دِيۡـنِكُمۡ فَقَاتِلُوۡۤا اَئِمَّةَ الۡـكُفۡرِ‌ ۙ اِنَّهُمۡ لَاۤ اَيۡمَانَ لَهُمۡ لَعَلَّهُمۡ يَنۡتَهُوۡنَ‏ ﴿۱۲﴾

(ઉન મુશરિકોં કી) રિઆયત (નર્મી ભર્યો વ્યવહાર) કૈસે હો સકતી હે?[૧] જિનકી હાલત ઐસી હે કે અગર વો (કિસી વક્ત) તુમ પર ગાલિબ આ જાવેં તો તુમ્હારે મામલે મેં ન કિસી રિશ્તેદારી કા ખ્યાલ કરેં ઔર ન કિસી મુઆહદે કા (ખ્યાલ કરેં), તુમકો વો અપની ઝબાની બાતોં સે ખુશ કર રહે હેં ઔર ઉનકે દિલ તો ઇન્કાર કરતે હેં, ઔર ઉનમેં કે બહુત સારે લોગ તો નાફરમાન હેં.《૮》 ઉન્હોંને અલ્લાહ તઆલા કી આયતોં કે બદલે મેં (દુનિયા કી) થોડી સી કીમત લે લી[૨] નતીજા યે હુવા કે ઉન્હોંને (લોગોં કો) ઉસ (અલ્લાહ તઆલા) કે રાસ્તે સે રોકા હે, યકીનન વો લોગ બહોત બુરે કામ કરતે હેં.《૯》 યે લોગ કિસી મોમિન કે બારે મેં ન કિસી તરહ કી રિશ્તેદારી કા લિહાઝ (ખ્યાલ)કરતે હેં ઔર ન કિસી મુઆહદે કા (લિહાઝ કરતે) ઔર વહી લોગ હદ સે આગે બઢે હુવે હેં.《૧૦》 સો અગર વો લોગ તૌબહ કર લેં[૩] ઔર વો લોગ નમાઝ કાઇમ કરેં ઔર વો લોગ ઝકાત દેવેં તો વો તુમ્હારે દીની ભાઇ હો જાવેંગે ઔર હમ ઉન લોગોં કે લિયે અહકામ કો ખોલ ખોલ કર બયાન કરતે હેં જો જાનના ચાહતે હેં.《૧૧》 ઔર અગર વો લોગ અપને અહદ (કરને) કે બાદ અપની કસમોં (યાની વાદોં) કો તોડ ડાલેં ઔર વો તુમ્હારે દીન (ઇસ્લામ) મેં તાને દેં[૪] તો તુમ કુફ્ર કે સરદારોં સે લડો,[૫] યકીનન ઐસે લોગોં કી કસમોં કા કોઇ એ'તેબાર(ભરોસા) નહીં હે, શાયદ કે વો લોગ (કુફ્ર ઔર શરારત સે) રૂક જાવેં.《૧૨》

---

[૧] (દૂસરા તર્જુમા) ઐસોં કે સાથ કિસ તરહ સુલહ કાઇમ (બાકી) રેહ સકતી હે? [૨] દુનિયાવી ગર્ઝ (મકસદ) સે અહદ તોડના યે દીને સહીહ કે મુકાબ્લે મેં દુનિયા કો બઢોતરી દેના હે.[૩] યાની મુસલમાન હો જાએં.[૪] યાની એ'તેરાઝ કિયે (ઇસ્લામ ઔર મુસલમાનોં કી ઝિલ્લતી કે લિયે અહકામ મેં ખુલ્લમખુલા જો તઅન ઔર તશ્નીઅ (મેણાંટોણા) કી જાએ વો મુરાદ હે.)[૫] મકકા કે સરદાર જો મુસલમાનોં કે ખિલાફ ઉભારતે રેહતે થે ઔર જંગી તૈયારી મેં લગે રેહતે થે, દુશ્મનોં કી તાકત મેં અસલ યહી લોગ થે, ઉનકે ખિલાફ કારવાઇ કા હુક્મ હુવા; તાકે દુશ્મન કી તાકત ખત્મ હો જાવે.

اَلَا تُقَاتِلُوْنَ قَوْمًا نَّكَثُوْۤا اَيْمَانَهُمْ وَهَمُّوْا بِاِخْرَاجِ الرَّسُوْلِ وَهُمْ بَدَءُوْكُمْ اَوَّلَ مَرَّةٍ ؕ اَتَخْشَوْنَهُمْ ۚ فَاللّٰهُ اَحَقُّ اَنْ تَخْشَوْهُ اِنْ كُنْتُمْ مُّؤْمِنِيْنَ ﴿۱۳﴾ قَاتِلُوْهُمْ يُعَذِّبْهُمُ اللّٰهُ بِاَيْدِيْكُمْ وَيُخْزِهِمْ وَيَنْصُرْكُمْ عَلَيْهِمْ وَيَشْفِ صُدُوْرَ قَوْمٍ مُّؤْمِنِيْنَ ﴿۱۴﴾ وَيُذْهِبْ غَيْظَ قُلُوْبِهِمْ ؕ وَيَتُوْبُ اللّٰهُ عَلٰى مَنْ يَّشَآءُ ؕ وَاللّٰهُ عَلِيْمٌ حَكِيْمٌ ﴿۱۵﴾

કયા તુમ ઐસે લોગોં સે જંગ નહીં કરોગે જિન્હોંને અપની કસમોં કો તોડ ડાલા ઔર ઉન્હોંને રસૂલ (હઝરત મુહમ્મદ સલ્લલ્લાહુ અલયહિ વસલ્લમ) કો નિકાલને કા ઇરાદા કિયા ઔર ઉનહી લોગોં ને તુમ્હારે ખિલાફ પેહલી મરતબા (છેડને કી) શુરૂઆત કી થી (એ મુસલમાનો!) કયા તુમ ઉન લોગોં સે ડરતે હો? અગર તુમ ઇમાનવાલે હો તો અલ્લાહ તઆલા હી ઇસ બાત કે ઝિયાદહ મુસ્તહિક (હકદાર) હેં કે તુમ ઉનસે ડરો.[૧] ﴾૧૩﴿ તુમ ઉનસે લડો, તો અલ્લાહ તઆલા ઉનકો તુમ્હારે હાથોં સે સઝા દેંગે ઔર (અલ્લાહ તઆલા) ઉનકો રૂસ્વા કર દેંગે ઔર (અલ્લાહ તઆલા) ઉનકે ખિલાફ તુમ્હારી મદદ કરેંગે[૨] ઔર ઇમાનવાલી કોમ કે સીનોં કો (અલ્લાહ તઆલા) ઠંડા કરેંગે.[૩] ﴾૧૪﴿ ઔર (અલ્લાહ તઆલા) ઉન (મુસલમાનોં) કે દિલોં કા ગુસ્સા દૂર કર દેંગે ઔર અલ્લાહ તઆલા જિસકો ચાહેંગે ઉસકો તૌબહ કી તૌફીક દેંગે[૪] ઔર અલ્લાહ તઆલા તો બડે જાનનેવાલે હેં, બડી હિકમતવાલે હેં.﴾૧૫﴿

---

[૧] અલ્લાહ તઆલા કે અલાવહ કિસી કા ઐસા ખોફ જો શરઇ હુકમ અદા કરને મેં રૂકાવટ બને વો કિસી મુસલમાન કે દિલ મેં હોના હી નહીં ચાહિયે, ઇમાન ઔર ઐસા ખોફ દોનોં એક દિલ મેં જમા નહીં હો સકતે.

[૨] (દૂસરા તર્જુમા) અલ્લાહ તઆલા તુમકો ઉન પર ગાલિબ કર દેંગે.

[૩] યાની શિફા દેંગે (મઝલૂમ કે દિલ મેં ઝાલિમ કી તરફ સે હોનેવાલે લગાતાર ઝુલમ કે નતીજે મેં જો ગમ, રંજ, ગુસ્સા હોતા હે વો કિતાલ (જંગ) કી બરકત સે ઠંડા હોતા હે.)

[૪] જિહાદ અલ્લાહ તઆલા કી રહમત હે, જો રહમતુલ લિલ આલમીન હઝરત મુહમ્મદ સલ્લલ્લાહુ અલયહિ વસલ્લમ કે ઝરિયે ઇસ ઉમ્મત કો મિલી હે, પિછલે ઝમાને મેં હવા, પાની, ઝલઝલે કે આમ અઝાબ આતે થે, જિસમેં પૂરી કોમ હલાક કર દી જાતી, જબ કે જિહાદ કે ઝરિયે ખાસ મુજરિમ લોગોં કો સઝા દી જાતી હે, બાકી જો બચ ગએ ઉનમેં સે બહોત સોં કો ઇમાન કી સઆદત (સદ્ ભાગ્ય) મિલી ઔર હમેશા કે લિયે જન્નતી બન ગએ. દેખિયે હુઝૂર સલ્લલ્લાહુ અલયહિ વસલ્લમ કો મકકા સે નિકાલને પર મકકા પર આમ અઝાબ આ જાતા તો ફિર હિજરત સે લે કર મકકા કી જીત તક જો સેંકડોં હઝરાત કો ઇમાન કી સઆદત મિલી વો કૈસે ઇમાન લાને કા મોકા પાતે? ખુલાસા યે કે બીમારી કી ગાંઠ કો કાટ કર પૂરે બદન કો શિફા કે સાથ સલામત રખના યે જિહાદ હે, જો રહમત હે.

اَمْ حَسِبْتُمْ اَنْ تُتْرَكُوْا وَلَمَّا يَعْلَمِ اللّٰهُ الَّذِيْنَ جٰهَدُوْا مِنْكُمْ وَلَمْ يَتَّخِذُوْا مِنْ دُوْنِ اللّٰهِ وَلَا رَسُوْلِهٖ وَلَا الْمُؤْمِنِيْنَ وَلِيْجَةً ؕ وَاللّٰهُ خَبِيْرٌۢ بِمَا تَعْمَلُوْنَ ﴿۱۶﴾

مَا كَانَ لِلْمُشْرِكِيْنَ اَنْ يَّعْمُرُوْا مَسٰجِدَ اللّٰهِ شٰهِدِيْنَ عَلٰۤى اَنْفُسِهِمْ بِالْكُفْرِ ؕ اُولٰٓئِكَ حَبِطَتْ اَعْمَالُهُمْ ۚۖ وَفِى النَّارِ هُمْ خٰلِدُوْنَ ﴿۱۷﴾ اِنَّمَا يَعْمُرُ مَسٰجِدَ اللّٰهِ مَنْ اٰمَنَ بِاللّٰهِ وَالْيَوْمِ الْاٰخِرِ وَاَقَامَ الصَّلٰوةَ وَاٰتَى الزَّكٰوةَ وَلَمْ يَخْشَ اِلَّا اللّٰهَ فَعَسٰۤى اُولٰٓئِكَ اَنْ يَّكُوْنُوْا مِنَ الْمُهْتَدِيْنَ ﴿۱۸﴾ اَجَعَلْتُمْ سِقَايَةَ الْحَآجِّ وَعِمَارَةَ الْمَسْجِدِ الْحَرَامِ كَمَنْ اٰمَنَ بِاللّٰهِ وَالْيَوْمِ الْاٰخِرِ وَجٰهَدَ فِىْ سَبِيْلِ اللّٰهِ ؕ لَا يَسْتَوٗنَ عِنْدَ اللّٰهِ ؕ وَاللّٰهُ لَا يَهْدِى الْقَوْمَ الظّٰلِمِيْنَ ﴿۱۹﴾

કયા તુમને યે સમજ રખા હે કે તુમ (એૈસે હી) છોડ દિયે જાઓગે; હાલાંકે અભી તક તો અલ્લાહ તઆલા ને ઉન લોગોં કો ઝાહિર નહીં કિયા જો તુમ મેં સે જિહાદ કરતે હેં ઔર વો અલ્લાહ તઆલા ઔર ઉસકે રસૂલ ઔર ઇમાનવાલોં કો છોડ કર કિસી ઔર કો ખુસૂસી રાઝદાર (ભેદી) નહીં બનાતે[૧] ઔર તુમ જો કામ ભી કરતે હો અલ્લાહ તઆલા કો ઉસકી પૂરી ખબર હે.﴾૧૬﴿

મુશરિકીન કા યે કામ નહીં કે વો અલ્લાહ તઆલા કી મસ્જિદોં કો આબાદ કરેં;[૨] જબ કે ઉનકી હાલત યે હે કે વો ખૂદ અપને (અમલ સે) કુફ્ર કી શહાદત (ગવાહી) દેતે હેં,[૩] એૈસે હી લોગોં કે આ'માલ બરબાદ હો ગએ ઔર આગ મેં વો હમેશા રહેંગે.﴾૧૭﴿ અલ્લાહ તઆલા કી મસ્જિદોં કો આબાદ કરના સિર્ફ ઉન લોગોં કા કામ હે જો અલ્લાહ તઆલા પર ઔર કયામત કે દિન પર (દિલ સે) યકીન રખતે હેં ઔર નમાઝ કાઇમ કરતે હેં ઔર ઝકાત દેતે હેં ઔર અલ્લાહ તઆલા કે સિવા કિસી સે નહીં ડરતે, સો એૈસે હી લોગોં કે લિયે ઉમ્મીદ હે કે વો (લોગ) હિદાયત પાનેવાલોં મેં સે હોંગે.﴾૧૮﴿ (મકકા કે એ મુશરિકો!) કયા તુમને હાજિયોં કો પાની પિલાને કો ઔર મસ્જિદે હરામ કો આબાદ રખને કો ઉસ શખ્સ (કે આ'માલ) કે બરાબર સમજ રખા હે જો અલ્લાહ તઆલા પર ઔર કયામત કે દિન પર ઇમાન લાયા હે ઔર અલ્લાહ તઆલા કે રાસ્તે મેં જિહાદ કિયા હે? યે (દોનોં કિસ્મ કે) લોગ અલ્લાહ તઆલા કે યહાં બરાબર નહીં હો સકતે ઔર ઝુલ્મ કરનેવાલી કોમ કો અલ્લાહ તઆલા હિદાયત નહીં દિયા કરતે.﴾૧૯﴿

---

[૧] રાઝદારાના દિલી દોસ્તી ઇમાનવાલોં સે રખો.[૨] ઉસમેં મસ્જિદ બનાના ઔર મસ્જિદોં કે આમાલ સે આબાદ કરના, હિફાઝત કરના, ઝરૂરિયાત કા નઝ્મ કરના ઔર ગૈર મુનાસિબ ચીઝોં સે બચાના ઔર સફાઇ કરના યે સબ શામિલ હે.[૩] અપની ઝાત પર કુફ્ર તસ્લીમ કરતે હુવે; યાની કાફિરોં જૈસે નામ ઔર કામોં સે ખૂદ કા પેહચાન કરાતે હો.

اَلَّذِيْنَ اٰمَنُوْا وَهَاجَرُوْا وَجٰهَدُوْا فِيْ سَبِيْلِ اللّٰهِ بِاَمْوَالِهِمْ وَاَنْفُسِهِمْ ۙ اَعْظَمُ دَرَجَةً عِنْدَ اللّٰهِ ؕ وَاُولٰٓئِكَ هُمُ الْفَآئِزُوْنَ ۝٢٠ يُبَشِّرُهُمْ رَبُّهُمْ بِرَحْمَةٍ مِّنْهُ وَرِضْوَانٍ وَّجَنّٰتٍ لَّهُمْ فِيْهَا نَعِيْمٌ مُّقِيْمٌ ۝٢١ خٰلِدِيْنَ فِيْهَآ اَبَدًا ؕ اِنَّ اللّٰهَ عِنْدَهٗٓ اَجْرٌ عَظِيْمٌ ۝٢٢ يٰٓاَيُّهَا الَّذِيْنَ اٰمَنُوْا لَا تَتَّخِذُوْٓا اٰبَآءَكُمْ وَاِخْوَانَكُمْ اَوْلِيَآءَ اِنِ اسْتَحَبُّوا الْكُفْرَ عَلَى الْاِيْمَانِ ؕ وَمَنْ يَّتَوَلَّهُمْ مِّنْكُمْ فَاُولٰٓئِكَ هُمُ الظّٰلِمُوْنَ ۝٢٣ قُلْ اِنْ كَانَ اٰبَآؤُكُمْ وَاَبْنَآؤُكُمْ وَاِخْوَانُكُمْ وَاَزْوَاجُكُمْ وَعَشِيْرَتُكُمْ وَاَمْوَالُ ۨاقْتَرَفْتُمُوْهَا وَتِجَارَةٌ تَخْشَوْنَ كَسَادَهَا وَمَسٰكِنُ تَرْضَوْنَهَآ اَحَبَّ اِلَيْكُمْ مِّنَ اللّٰهِ وَرَسُوْلِهٖ وَجِهَادٍ فِيْ سَبِيْلِهٖ فَتَرَبَّصُوْا حَتّٰى يَاْتِيَ اللّٰهُ بِاَمْرِهٖ ؕ وَاللّٰهُ لَا يَهْدِي الْقَوْمَ الْفٰسِقِيْنَ ۝٢٤ ع

જો લોગ ઈમાન લાએ ઔર ઉન્હોંને હિજરત કી ઔર અપને માલ ઔર અપની જાન સે અલ્લાહ તઆલા કે રાસ્તે મેં જિહાદ કિયા ઉનકે લિયે અલ્લાહ તઆલા કે યહાં બડા દરજા હે ઔર વહી લોગ કામિયાબ હોનેવાલે હેં.《૨૦》 ઉનકે રબ ઉનકો અપની તરફ સે રહમત ઔર ખુશનુદી ઔર ઐસે બાગોં કી જિનમેં ઉનકે લિયે હમેશા કી નેઅમતેં હેં[૧] ખુશખબરી દેતે હેં.《૨૧》 ઉન (બાગોં) મેં વો હમેશા હમેશા રહેંગે, યકીન રખો અલ્લાહ તઆલા કે પાસ બહોત બડા બદલા હે.《૨૨》 એ ઈમાનવાલો! અગર તુમ્હારે બાપ ઔર તુમ્હારે ભાઈ ઈમાન કે મુકાબ્લે (વિરોધ) મેં કુફ્ર કો (ઝિયાદહ) પસંદ કરેં તો ઉનકો (અપના) દોસ્ત મત બનાઓ ઔર તુમ મેં સે જો શખ્સ ભી ઉન (બાપોં ઔર ભાઈયોં) સે દોસ્તી કરેગા તો વહી લોગ ઝુલ્મ કરનેવાલે હેં.《૨૩》 (એ નબી!) તુમ (મુસલમાનોં સે) કેહ દો: તુમ્હારે બાપ ઔર તુમ્હારે બેટે ઔર તુમ્હારે ભાઈ ઔર તુમ્હારી બીવીયાં ઔર તુમ્હારા ખાનદાન ઔર જો માલ તુમને કમાએ હેં ઔર વો કારોબાર જિસકે બંદ હો જાને સે તુમ ડરતે હો ઔર વો મકાનાત જો તુમ પસંદ કરતે હો અગર યે સબ ચીઝેં અલ્લાહ તઆલા ઔર ઉનકે રસૂલ ઔર ઉન (અલ્લાહ તઆલા) કે રાસ્તે મેં જિહાદ કરને સે તુમકો ઝિયાદહ પસંદ હેં, તબ તો તુમ ઈન્તીઝાર કરો યહાં તક કે અલ્લાહ તઆલા અપના હુક્મ ભેજ દેવેં,[૨] ઔર અલ્લાહ તઆલા નાફરમાન લોગોં કો હિદાયત નહીં દિયા કરતે.《૨૪》

---

[૧] (દૂસરા તર્જુમા) હમેશા આરામ.

[૨] ફરઝિયત કે મોકે પર હિજરત ન કરને પર અલ્લાહ તઆલા કી તરફ સે અઝાબ કા હુક્મ આ જાએ, ઈસી તરહ અગર માં, બાપ, ભાઈ, બીવી, અવલાદ વગૈરહ કી મુહબ્બત કી વજા સે અલ્લાહ તઆલા કે અહકામ કો પૂરા કરને મેં કોઈ રૂકાવટ આઈ તો યે ચીઝેં ઈન્સાન કે લિયે અઝાબ કા ઝરિયા બન જાતી હેં. ઈસી તરહ જિહાદ છોડને પર તમ્બીહ (ઠપકા, ટકોર) ભી માલૂમ હો રહી હે.

لَقَدْ نَصَرَكُمُ اللّٰهُ فِیْ مَوَاطِنَ كَثِیْرَةٍ ۙ وَّیَوْمَ حُنَیْنٍ ۙ اِذْ اَعْجَبَتْكُمْ كَثْرَتُكُمْ فَلَمْ تُغْنِ عَنْكُمْ شَیْـًٔا وَّضَاقَتْ عَلَیْكُمُ الْاَرْضُ بِمَا رَحُبَتْ ثُمَّ وَلَّیْتُمْ مُّدْبِرِیْنَ ﴿۲۵﴾ ثُمَّ اَنْزَلَ اللّٰهُ سَكِیْنَتَهٗ عَلٰی رَسُوْلِهٖ وَعَلَی الْمُؤْمِنِیْنَ وَاَنْزَلَ جُنُوْدًا لَّمْ تَرَوْهَا وَعَذَّبَ الَّذِیْنَ كَفَرُوْا ؕ وَذٰلِكَ جَزَآءُ الْكٰفِرِیْنَ ﴿۲۶﴾ ثُمَّ یَتُوْبُ اللّٰهُ مِنْۢ بَعْدِ ذٰلِكَ عَلٰی مَنْ یَّشَآءُ ؕ وَاللّٰهُ غَفُوْرٌ رَّحِیْمٌ ﴿۲۷﴾ یٰۤاَیُّهَا الَّذِیْنَ اٰمَنُوْۤا اِنَّمَا الْمُشْرِكُوْنَ نَجَسٌ فَلَا یَقْرَبُوا الْمَسْجِدَ الْحَرَامَ بَعْدَ عَامِهِمْ هٰذَا ۚ وَاِنْ خِفْتُمْ عَیْلَةً فَسَوْفَ یُغْنِیْكُمُ اللّٰهُ مِنْ فَضْلِهٖۤ اِنْ شَآءَ ؕ اِنَّ اللّٰهَ عَلِیْمٌ حَكِیْمٌ ﴿۲۸﴾

પકકી બાત યે હે કે અલ્લાહ તઆલા ને (લડાઇ કી) બહોત સારી જગહોં (યાની મૈદાનોં) મેં તુમ્હારી મદદ કી ઔર (ખાસ કર કે) હુનૈન કે દિન ભી (તુમ્હારી મદદ કી) જબ તુમ અપની તા'દાદ કે ઝિયાદહ હોને પર ખુશ હો રહે થે; મગર વો (તા'દાદ કી ઝિયાદતી) તુમકો કુછ ભી કામ નહીં આઇ, ઔર ઝમીન અપને વસીઅ (બડી ચોડી) હોને કે બાવજૂદ તુમ પર તંગ હો ગઇ, ફિર તુમ (કાફિરોં સે) પીઠ દિખા કર પીછે હટ ગએ.﴿૨૫﴾ ફિર અલ્લાહ તઆલા ને અપને રસૂલ પર ઔર ઇમાનવાલોં પર અપની (તરફ સે) સકીનત (ચેન, સુકૂન, રાહત) ઉતારી[૧] ઔર ઐસે લશ્કર ભેજે જો તુમકો નઝર નહીં આએ ઔર કાફિરોં કો (સખ્ત) સઝા દી ઔર કાફિરોં કી તો યહી સઝા હે.﴿૨૬﴾ ફિર અલ્લાહ તઆલા ઉસ (જંગ) કે બાદ જિસકો ચાહેંગે ઉસકો તૌબહ (યાની ઇસ્લામ) કી તૌફીક અતા ફરમાએંગે[૨] ઔર અલ્લાહ તઆલા બહોત ઝિયાદહ માફ કરનેવાલે, સબસે ઝિયાદહ રહમ કરનેવાલે હેં.﴿૨૭﴾ એ ઇમાનવાલો! યકીનન મુશરિક લોગ તો સરાપા (પૂરે કે પૂરે) નાપાક હેં, સો વો લોગ ઇસ સાલ કે બાદ મસ્જિદે હરામ કે પાસ ન આવેં[૩] અગર તુમકો ડર હે મુફલિસ (કંગાલ) હો જાને કા તો અગર અલ્લાહ તઆલા ચાહેંગે તો વો તુમકો બહોત જલ્દી અપને ફઝલ સે ગની કરેંગે, યકીનન અલ્લાહ તઆલા બડે જાનનેવાલે, બડી હિકમતવાલે હેં.﴿૨૮﴾

[૧] ખૂદ નબીએ કરીમ સલ્લલ્લાહુ અલયહિ વસલ્લમ ઔર આપકે સાથ જમે રેહનેવાલે સહાબા કો અલ્લાહ તઆલા કી તરફ સે નાઝિલ હોનેવાલી તસલ્લી કી બરકત સે કામયાબી કરીબ નઝર આને લગી ઔર જો હઝરાત અચાનક કે સખ્ત હમ્લે કી વજા સે ઇધર ઉધર હો રહે થે ઉનકે લિયે તસલ્લી હો ગઇ ઔર વો મેદાન મેં આ કર જમ (ડટ) ગએ.

[૨] હુનૈન વાલોં સે બહોત સારોં કો ઇમાન કી સઆદત નસીબ હુઇ.

[૩] પેહલે મુશરિકોં કી તરહ હજ ઔર ઉમરહ હોતે થે, સન ૯ હિજરી મેં ઉસકો બંદ કરને કા એ'લાન કર દિયા ગયા.

قَاتِلُوا الَّذِيْنَ لَا يُؤْمِنُوْنَ بِاللّٰهِ وَلَا بِالْيَوْمِ الْاٰخِرِ وَلَا يُحَرِّمُوْنَ مَا حَرَّمَ اللّٰهُ وَرَسُوْلُهٗ وَلَا يَدِيْنُوْنَ دِيْنَ الْحَقِّ مِنَ الَّذِيْنَ اُوْتُوا الْكِتٰبَ حَتّٰى يُعْطُوا الْجِزْيَةَ عَنْ يَّدٍ وَّهُمْ صٰغِرُوْنَ۝۲۹

وَقَالَتِ الْيَهُوْدُ عُزَيْرُ ابْنُ اللّٰهِ وَقَالَتِ النَّصٰرَى الْمَسِيْحُ ابْنُ اللّٰهِ ؕ ذٰلِكَ قَوْلُهُمْ بِاَفْوَاهِهِمْ ۚ يُضَاهِـُٔوْنَ قَوْلَ الَّذِيْنَ كَفَرُوْا مِنْ قَبْلُ ؕ قٰتَلَهُمُ اللّٰهُ ۚ اَنّٰى يُؤْفَكُوْنَ۝۳۰ اِتَّخَذُوْٓا اَحْبَارَهُمْ وَرُهْبَانَهُمْ اَرْبَابًا مِّنْ دُوْنِ اللّٰهِ وَالْمَسِيْحَ ابْنَ مَرْيَمَ ۚ وَمَآ اُمِرُوْٓا اِلَّا لِيَعْبُدُوْٓا اِلٰهًا وَّاحِدًا ۚ لَآ اِلٰهَ اِلَّا هُوَ ؕ سُبْحٰنَهٗ عَمَّا يُشْرِكُوْنَ۝۳۱ يُرِيْدُوْنَ اَنْ يُّطْفِـُٔوْا نُوْرَ اللّٰهِ بِاَفْوَاهِهِمْ وَيَاْبَى اللّٰهُ اِلَّآ اَنْ يُّتِمَّ نُوْرَهٗ وَلَوْ كَرِهَ الْكٰفِرُوْنَ۝۳۲

તુમ અહલે કિતાબ મેં સે ઐસે લોગોં કે સાથ લડો જો ન તો અલ્લાહ તઆલા પર ઔર ન કયામત કે દિન પર ઇમાન રખતે ઔર અલ્લાહ તઆલા ઔર ઉસકે રસૂલ (મુહમ્મદ સલ્લલ્લાહુ અલયહિ વસલ્લમ) કી હરામ કી હુઇ ચીઝોં કો હરામ નહીં સમજતે ઔર સચ્ચે દીન કો કબૂલ નહીં કરતે, યહાં તક કે માતહત (તાબેદાર) બન કર[૧] (અપને) હાથ સે જિઝયા (ટેકસ) દેના કબૂલ કર લેં.﴾૨૯﴿

ઔર યહૂદ કેહને લગે કેઃ ઉઝૈર (અલ.) તો અલ્લાહ તઆલા કે બેટે હેં ઔર નસારા કેહને લગે કેઃ મસીહ અલ્લાહ તઆલા કે બેટે હેં, યે સબ ઉનકી મુંહ કી બનાઇ હુઇ બાતેં હેં[૨] ઉનસે પેહલે જો કાફિર થે ઉનહી કે જૈસી બાતેં યે ભી કેહને લગે, અલ્લાહ તઆલા ઉનકો હલાક કર દેવેં, યે કહાં ઉંધે ફિરે જા રહે હેં?﴾૩૦﴿ ઉન્હી (યહૂદિયોં ઔર નસારા) ને અલ્લાહ તઆલા કો છોડ કર અપને અહબાર (યાની યહૂદી ઉલમા) ઔર અપને રાહિબોં (યાની નસરાની ઉલમા) કો ઔર મરયમ કે બેટે મસીહ કો રબ બના લિયા હે;[૩] હાલાંકે ઉનકો સિર્ફ એક હી મા'બૂદ (અલ્લાહ તઆલા) કી ઇબાદત કા હુકૂમ દિયા ગયા થા, ઉસ (અલ્લાહ તઆલા) કે સિવા કોઇ મા'બૂદ નહીં હે, જો શિર્ક વો કરતે હેં ઉસસે વો (અલ્લાહ તઆલા) પાક હેં.﴾૩૧﴿ વો (દુશ્મન) ઐસા ચાહતે હેં કે અલ્લાહ તઆલા કે નૂર (યાની દીને ઇસ્લામ) કો અપને મુંહ (કી ફૂંકોં) સે બુજા દેવેં;[૪] હાલાંકે અલ્લાહ તઆલા અપને નૂર કો પૂરા કિયે બગૈર નહીં રહેંગે, ચાહે કાફિર લોગોં કો યે બાત કિતની હી બુરી લગે.﴾૩૨﴿

[૧] યાની ઇસ્લામી હુકમ, આમ કાનૂન માન લેના ઔર બાલાદસ્તી (સર્વપરિતા) માન લેવે. કુછ લોગોં ને 'ઝલીલ હો કર' યે તર્જુમા ભી કિયા હે.[૨] યાની ઇસ બાત પર કોઇ દલીલ નહીં યા ઉનકા યે અકીદહ કોઇ છુપી બાત નહીં હે.[૩] પૂરેપૂરી ફરમાબરદારી જો ખાલિસ અલ્લાહ તઆલા કા હક હે યહૂદ વ નસારા અપને ઉલમા કો ભી વૈસા સમજતે થે.[૪] દીને હક કો મિટાને કી કોશિશ કરના મુરાદ હે.

هُوَ الَّذِیۡۤ اَرۡسَلَ رَسُوۡلَهٗ بِالۡهُدٰی وَدِیۡنِ الۡحَقِّ لِیُظۡهِرَهٗ عَلَی الدِّیۡنِ کُلِّهٖ ۙ وَلَوۡ کَرِهَ الۡمُشۡرِکُوۡنَ ﴿۳۳﴾ یٰۤاَیُّهَا الَّذِیۡنَ اٰمَنُوۡۤا اِنَّ کَثِیۡرًا مِّنَ الۡاَحۡبَارِ وَالرُّهۡبَانِ لَیَاۡکُلُوۡنَ اَمۡوَالَ النَّاسِ بِالۡبَاطِلِ وَیَصُدُّوۡنَ عَنۡ سَبِیۡلِ اللّٰهِ ؕ وَالَّذِیۡنَ یَکۡنِزُوۡنَ الذَّهَبَ وَالۡفِضَّةَ وَلَا یُنۡفِقُوۡنَهَا فِیۡ سَبِیۡلِ اللّٰهِ ۙ فَبَشِّرۡهُمۡ بِعَذَابٍ اَلِیۡمٍ ﴿۳۴﴾ یَّوۡمَ یُحۡمٰی عَلَیۡهَا فِیۡ نَارِ جَهَنَّمَ فَتُکۡوٰی بِهَا جِبَاهُهُمۡ وَجُنُوۡبُهُمۡ وَظُهُوۡرُهُمۡ ؕ هٰذَا مَا کَنَزۡتُمۡ لِاَنۡفُسِکُمۡ فَذُوۡقُوۡا مَا کُنۡتُمۡ تَکۡنِزُوۡنَ ﴿۳۵﴾

ઉસી (અલ્લાહ તઆલા) ને અપને રસૂલ કો હિદાયત ઔર સચ્ચા દીન દે કર ભેજા; તાકે ઉસકો તમામ દીન પર ગાલિબ કર દેવેં, ચાહે મુશરિક લોગોં કો (યે બાત) પસંદ ન હો.《૩૩》 એ ઇમાનવાલો! યકીની બાત હે કે બહોત સારે અહબાર (યાની યહૂદી ઉલમા) ઔર રાહિબ (યાની નસરાની ઉલમા) લોગોં કે માલોં કો ગલત તરીકે સે ખાતે હેં ઔર વો (લોગોં કો) અલ્લાહ તઆલા કે રાસ્તે સે રોકતે હેં ઔર જો લોગ સોને ઔર ચાંદી કો જમા કર કે રખતે હેં ઔર ઉનકો અલ્લાહ તઆલા કે રાસ્તે મેં ખર્ચ નહીં કરતે[૧] તો ઉન લોગોં કો દર્દનાક અઝાબ કી ખુશખબરી સુના દો.《૩૪》 જિસ દિન જહન્નમ કી આગ મેં (રખ કર) ઉન (સોને ચાંદી) કો તપાયા જાએગા, ફિર ઉન (તપે હુવે સોને ચાંદી) સે ઉનકી પેશાનિયોં કો ઔર ઉનકી કરવટોં (યાની પેહલૂઓં) કો ઔર ઉનકી પીઠોં કો દાગા જાએગા[૨] (ઔર ઉનકો કહા જાએગા) યે તો તુમ્હારા વહી ખઝાના હે જો તુમને અપને લિયે જમા કર કે રખા થા, સો તુમને જો જમા કર કે રખા થા ઉસકા મઝા તુમ લોગ ચખો.《૩૫》

[૧] મુરાદ યે હે કે ઉસ જમા કિયે હુવે ખઝાનોં કો અલ્લાહ તઆલા કે રાસ્તે મેં ખર્ચ નહીં કરતે ઉનકે લિયે યે વઇદ હે. કાઝી સાહબ (રહ.) ને તફસીરે મઝહરી મેં ઝમીર ચાંદી કી તરફ માની હે, યાની કિસી કે પાસ સોના ઔર ચાંદી થોડા થોડા હો તો સોને કી કીમત ભી ચાંદી કે હિસાબ મેં લગા કર ઝકાત અદા કરે. સોના ચાંદી થોડી થોડી હો યા દો મેં સે કોઇ એક નકદ કરન્સી કે સાથ જમા હો જાએ તો ચાંદી કે નિસાબ કો સામને રખ કર ઝકાત દેવે યાની ઇસ સૂરત મેં નિસાબ કી બીલકુલ થોડી મિકદાર (માત્રા) સે હિસાબ કિયા જાયેગા, ઇસ વક્ત કા કમ કીમત કા નિસાબ ચાંદી કા હે, કયામત સે પેહલે સૂરતે હાલ બદલ ભી સકતી હે.

[૨] ચંદા કરનેવાલે સફીરોં ઔર ફકીરોં સે નારાઝગી કો બતલાને કે લિયે પેહલે પેશાની ચઢાઇ, ફિર કરવટ ફિરા લી ઔર પીઠ દિખા કર ચલ દિયે; ઇસ લિયે ઇસી તરતીબ (ગોઠણી) સે અઝાબ કી તરફ ઇશારા હે.

اِنَّ عِدَّةَ الشُّهُوْرِ عِنْدَ اللّٰهِ اثْنَا عَشَرَ شَهْرًا فِيْ كِتٰبِ اللّٰهِ يَوْمَ خَلَقَ السَّمٰوٰتِ وَالْاَرْضَ مِنْهَاۤ اَرْبَعَةٌ حُرُمٌ ؕ ذٰلِكَ الدِّيْنُ الْقَيِّمُ ۙ فَلَا تَظْلِمُوْا فِيْهِنَّ اَنْفُسَكُمْ وَقَاتِلُوا الْمُشْرِكِيْنَ كَآفَّةً كَمَا يُقَاتِلُوْنَكُمْ كَآفَّةً ؕ وَاعْلَمُوْۤا اَنَّ اللّٰهَ مَعَ الْمُتَّقِيْنَ ﴿٣٦﴾ اِنَّمَا النَّسِيْٓءُ زِيَادَةٌ فِي الْكُفْرِ يُضَلُّ بِهِ الَّذِيْنَ كَفَرُوْا يُحِلُّوْنَهٗ عَامًا وَّيُحَرِّمُوْنَهٗ عَامًا لِّيُوَاطِـُٔوْا عِدَّةَ مَا حَرَّمَ اللّٰهُ فَيُحِلُّوْا مَا حَرَّمَ اللّٰهُ ؕ زُيِّنَ لَهُمْ سُوْٓءُ اَعْمَالِهِمْ ؕ وَاللّٰهُ لَا يَهْدِي الْقَوْمَ الْكٰفِرِيْنَ ﴿٣٧﴾

જિસ દિન અલ્લાહ તઆલા ને આસમાનોં ઔર ઝમીન કો પૈદા કિયા ઉસી દિન સે મહીનોં કી ગિનતી અલ્લાહ તઆલા કે નઝદીક અલ્લાહ તઆલા કી કિતાબ (યાની લવહે મહફૂઝ) મેં બારહ મહીને મુકર્રર હેં, ઉનમેં સે ચાર (મહીને) એહતેરામવાલે હેં, યહી દીન (કા) સીધા (સાદા કાનૂન) હે,[૧] સો ઇન (ચાર મહીનોં) મેં (ગુનાહ કર કે યા તરતીબ, ક્રમવાર બદલ કર કે) અપને ઉપર ઝુલ્મ મત કરો[૨] ઔર (એ મુસલમાનો!) તુમ સબ મુશરિકોં સે હર હાલત મેં લડતે રહો જિસ તરહ વો તુમ સબ (મુસલમાનોં) સે હર હાલત મેં લડતે હેં ઔર તુમ યે બાત જાન લો કે યકીનન અલ્લાહ તઆલા તકવાવાલોં કે સાથ હેં.﴾૩૬﴿ મહીનોં કો આગે પીછે કરના કુફ્ર (કે ઝમાને) કી ઝિયાદહ કી હુઇ બાત હે[૩] ઉસકે ઝરિયે કાફિર લોગ ગુમરાહી મેં પડતે હેં, વો કિસી સાલ મેં ઉસ (હરામ મહીને) કો હલાલ કર દેતે હેં ઔર (દૂસરે) કિસી સાલ ઉસકો હરામ કર લેતે હેં; તાકે અલ્લાહ તઆલા ને જો મહીને હરામ કિયે હેં (બસ) ઉસકી ગિનતી વો (કિસી તરહ ભી) પૂરી કર લેવેં, ફિર જો અલ્લાહ તઆલા ને હરામ કિયા ઉસકો હલાલ કર લેતે હેં[૪] ઉનકે બુરે આ'માલ ઉનકી નઝરોં મેં ખુશનુમા (અચ્છે, ખૂબસૂરત) કર કે દિખાએ ગએ હેં ઔર અલ્લાહ તઆલા કાફિર કોમ કો હિદાયત નહીં દિયા કરતે.﴾૩૭﴿

---

[૧] દીન કે મા'ના હિસાબ યાની યહી સહીહ હિસાબ હે.

[૨] ગુનાહ કરનેવાલા ખૂદ અપની જાન પર ઝુલ્મ કરતા હે; કયૂં કે ગુનાહ કા બુરા અંજામ ઉસકી જાન હી કો ભુગતના પડેગા.

[૩] એહતેરામ કે મહીનોં કો તરતીબ મેં આગે પીછે કરના; તાકે લડાઇ લગાતાર લડ સકે, યે અપની તરફ સે કરના ગલત હે.

[૪] યાની મહીનોં કો આગે પીછે કર કે ઉન્હોંને ચાર મહીને કી ગિનતી તો પૂરી કર લી; લેકિન તરતીબ બદલને કા નતીજા યે હુવા કે જિસ મહીને મેં હકીકત મેં અલ્લાહ તઆલા ને લડાઇ હરામ કરાર દી થી, ઉસમેં ઉન્હોંને લડાઇ કો હલાલ કર લિયા.

يَاَيُّهَا الَّذِيْنَ اٰمَنُوْا مَا لَكُمْ اِذَا قِيْلَ لَكُمُ انْفِرُوْا فِيْ سَبِيْلِ اللّٰهِ اثَّاقَلْتُمْ اِلَى الْاَرْضِ ؕ اَرَضِيْتُمْ بِالْحَيٰوةِ الدُّنْيَا مِنَ الْاٰخِرَةِ ۚ فَمَا مَتَاعُ الْحَيٰوةِ الدُّنْيَا فِي الْاٰخِرَةِ اِلَّا قَلِيْلٌ ﴿۳۸﴾ اِلَّا تَنْفِرُوْا يُعَذِّبْكُمْ عَذَابًا اَلِيْمًا ۙ وَّيَسْتَبْدِلْ قَوْمًا غَيْرَكُمْ وَلَا تَضُرُّوْهُ شَيْـًٔا ؕ وَاللّٰهُ عَلٰى كُلِّ شَيْءٍ قَدِيْرٌ ﴿۳۹﴾ اِلَّا تَنْصُرُوْهُ فَقَدْ نَصَرَهُ اللّٰهُ اِذْ اَخْرَجَهُ الَّذِيْنَ كَفَرُوْا ثَانِيَ اثْنَيْنِ اِذْ هُمَا فِي الْغَارِ اِذْ يَقُوْلُ لِصَاحِبِهٖ لَا تَحْزَنْ اِنَّ اللّٰهَ مَعَنَا ۚ فَاَنْزَلَ اللّٰهُ سَكِيْنَتَهٗ عَلَيْهِ وَاَيَّدَهٗ بِجُنُوْدٍ لَّمْ تَرَوْهَا وَجَعَلَ كَلِمَةَ الَّذِيْنَ كَفَرُوا السُّفْلٰى ؕ وَكَلِمَةُ اللّٰهِ هِيَ الْعُلْيَا ؕ وَاللّٰهُ عَزِيْزٌ حَكِيْمٌ ﴿۴۰﴾

એ ઈમાનવાલો! તુમકો કયા હો ગયા હે કે જબ તુમકો (યૂં) કહા જાતા હે કે તુમ અલ્લાહ તઆલા કે રાસ્તે મેં (જિહાદ કે લિયે બાહિર) નિકલો તો તુમ ભારી હો કર કે ઝમીન પર ગિર જાતે હો,[૧] કયા તુમ આખિરત કે મુકાબ્લે મેં દુનિયા કી ઝિંદગી પર રાઝી હો ગએ, સો દુનિયા કી ઝિંદગી કા નફા આખિરત કે મુકાબ્લે મેં બહોત હી થોડા હે.﴾૩૮﴿ અગર તુમ (જિહાદ કે લિયે) નહીં નિકલે તો તુમકો વો (અલ્લાહ તઆલા) દર્દનાક અઝાબ દેંગે ઔર તુમ્હારી જગા પર વો (અલ્લાહ તઆલા) દૂસરી કોમ કો લે આએંગે[૨] ઔર તુમ ઉન અલ્લાહ તઆલા (યાની ઉસકે દીન) કા કુછ ભી બિગાડ નહીં સકોગે ઔર અલ્લાહ તઆલા હર ચીઝ પર પૂરી કુદરત રખતે હેં.﴾૩૯﴿ અગર તુમ ઉસ (નબી) કી મદદ નહીં કરોગે તો પકકી બાત હે કે (અલ્લાહ તઆલા અપને નબી કી મદદ કરેંગે જૈસા કે) અલ્લાહ તઆલા ઉસ (નબી) કી મદદ ઉસ (નાઝુક) વક્ત મેં કર ચુકે હેં જબ કાફિરોં ને ઉસ (નબી) કો (મકકા સે) નિકાલા થા, જબ કે વો (આપ સલ્લલ્લાહુ અલયહિ વસલ્લમ) દો આદમિયોં મેં સે દૂસરે થે જિસ વક્ત વો દોનોં ગાર (ગુફા) મેં થે, જબ વો (નબી) અપને સાથી (અબૂબકર રદિ.) સે યે કેહ રહા થા કે તુમ ગમ મત કરો, યકીન રખો અલ્લાહ તઆલા હમારે સાથ હેં, ફિર અલ્લાહ તઆલા ને ઉસ (નબી) પર અપની (તરફ સે) સકીનત (યાની તસલ્લી) નાઝિલ ફરમાઇ ઔર ઉસ (નબી) કી મદદ (ફરિશ્તોં કે) ઐસે લશ્કરોં સે કી જો તુમકો નઝર નહીં આએ ઔર ઉસ (અલ્લાહ તઆલા) ને કાફિરોં કી બાત નીચી કર દી, ઔર અલ્લાહ તઆલા કી બાત (હમેશા) ઉંચી હી રેહતી હે, ઔર અલ્લાહ તઆલા બડે ઝબરદસ્ત, બડી હિકમતવાલે હેં.﴾૪૦﴿

[૧] ઝમીન પર ગિર જાતે હો (યાની જિહાદ કે લિયે ઉઠ કર ચલતે નહીં હો.)

[૨] યાની પૈદા કરેંગે.

اِنۡفِرُوۡا خِفَافًا وَّثِقَالًا وَّجَاهِدُوۡا بِاَمۡوَالِكُمۡ وَاَنۡفُسِكُمۡ فِىۡ سَبِيۡلِ اللّٰهِ‌ ؕ ذٰ لِكُمۡ خَيۡرٌ لَّكُمۡ اِنۡ كُنۡتُمۡ تَعۡلَمُوۡنَ ﴿۴۱﴾ لَوۡ كَانَ عَرَضًا قَرِيۡبًا وَّسَفَرًا قَاصِدًا لَّاتَّبَعُوۡكَ وَلٰـكِنۡۢ بَعُدَتۡ عَلَيۡهِمُ الشُّقَّةُ‌ ؕ وَسَيَحۡلِفُوۡنَ بِاللّٰهِ لَوِ اسۡتَطَعۡنَا لَخَرَجۡنَا مَعَكُمۡ‌ ۚ يُهۡلِكُوۡنَ اَنۡفُسَهُمۡ‌ ۚ وَاللّٰهُ يَعۡلَمُ اِنَّهُمۡ لَـكٰذِبُوۡنَ ﴿۴۲﴾

عَفَا اللّٰهُ عَنۡكَ‌ ۚ لِمَ اَذِنۡتَ لَهُمۡ حَتّٰى يَتَبَيَّنَ لَكَ الَّذِيۡنَ صَدَقُوۡا وَتَعۡلَمَ الۡـكٰذِبِيۡنَ ﴿۴۳﴾ لَا يَسۡتَاۡذِنُكَ الَّذِيۡنَ يُؤۡمِنُوۡنَ بِاللّٰهِ وَالۡيَوۡمِ الۡاٰخِرِ اَنۡ يُّجَاهِدُوۡا بِاَمۡوَالِهِمۡ وَاَنۡفُسِهِمۡ‌ ؕ وَاللّٰهُ عَلِيۡمٌۢ بِالۡمُتَّقِيۡنَ ﴿۴۴﴾

તુમ (અલ્લાહ તઆલા કે રાસ્તે મેં) ચાહે હલકે હોં કે ભારી હોં નિકલો[૧] ઔર અપને માલ ઔર અપની જાનોં કે ઝરિયે અલ્લાહ તઆલા કે રાસ્તે મેં જિહાદ કરો, અગર તુમ સમજતે હો તો યહી તુમ્હારે લિયે બેહતર હે.﴾૪૧﴿ અગર (દુનિયા કા) સામાન નઝદીક મેં મિલનેવાલા હોતા ઔર સફર ભી આસાન હોતા તો વો (મુનાફિક લોગ) ઝરૂર તુમ્હારે સાથ (સફર મેં) ચલતે; લેકિન સફર કી મસાફત (અંતર) ઉનકો લંબી નઝર આઇ (ઇસ લિયે બેઠ પડે) ઔર અનકરીબ વો અલ્લાહ તઆલા (કે નામ) કી કસમેં ખાએંગે કે અગર હમ સે હો સકતા તો હમ ઝરૂર તુમ્હારે સાથ (સફર મેં) નિકલતે (જુઠી કસમ ખા કર કે સફર મેં ન જા કર કે) વો (મુનાફિક) લોગ અપની હી જાનોં કો હલાક કર રહે હેં ઔર અલ્લાહ તઆલા જાનતે હેં કે વો (મુનાફિક) લોગ બિલ્કુલ જુઠે હી હેં.﴾૪૨﴿

(એ નબી!) અલ્લાહ તઆલા ને તુમકો માફ કર દિયા હે, તુમને ઉનકો (જિહાદ મેં શરીક ન હોને કી) ઇજાઝત કયૂં દે દી? યહાં તક કે તુમ્હારે સામને સચ બોલનેવાલે ઝાહિર હો જાતે ઔર જુઠ બોલનેવાલોં કો ભી તુમ જાન લેતે.﴾૪૩﴿ જો લોગ અલ્લાહ તઆલા પર ઔર કયામત કે દિન પર (સચમુચ) ઇમાન લાતે હેં વો અપને માલ ઔર અપની જાનોં સે જિહાદ કરને કે બારે મેં તુમસે[૨] ઇજાઝત નહીં માંગેગે ઔર અલ્લાહ તઆલા તકવાવાલોં કો બહોત અચ્છી તરહ જાનતે હેં.[૩] ﴾૪૪﴿

---

[૧] હલ્કે હોં યા ભારી ઉસસે મુરાદઃ પેદલ હોં યા સવાર, ફકીર હોં યા માલદાર, જવાન હોં કે બૂઢે, સામાન કમ હો યા ઝિયાદહ, હર હાલત મેં નિકલો.

[૨] યાની જિહાદ મેં શરીક ન હોને કી.

[૩] દીન કે ખાતિર જાન માલ લગાને કે લિયે તૈયાર રેહના પૂરે ઇમાન કી નિશાની હે.

إِنَّمَا يَسْتَأْذِنُكَ الَّذِينَ لَا يُؤْمِنُونَ بِاللَّهِ وَالْيَوْمِ الْآخِرِ وَارْتَابَتْ قُلُوبُهُمْ فَهُمْ فِي رَيْبِهِمْ يَتَرَدَّدُونَ ﴿٤٥﴾ وَلَوْ أَرَادُوا الْخُرُوجَ لَأَعَدُّوا لَهُ عُدَّةً وَلَٰكِنْ كَرِهَ اللَّهُ انْبِعَاثَهُمْ فَثَبَّطَهُمْ وَقِيلَ اقْعُدُوا مَعَ الْقَاعِدِينَ ﴿٤٦﴾ لَوْ خَرَجُوا فِيكُمْ مَا زَادُوكُمْ إِلَّا خَبَالًا وَلَأَوْضَعُوا خِلَالَكُمْ يَبْغُونَكُمُ الْفِتْنَةَ وَفِيكُمْ سَمَّاعُونَ لَهُمْ ۗ وَاللَّهُ عَلِيمٌ بِالظَّالِمِينَ ﴿٤٧﴾ لَقَدِ ابْتَغَوُا الْفِتْنَةَ مِنْ قَبْلُ وَقَلَّبُوا لَكَ الْأُمُورَ حَتَّىٰ جَاءَ الْحَقُّ وَظَهَرَ أَمْرُ اللَّهِ وَهُمْ كَارِهُونَ ﴿٤٨﴾

જો લોગ અલ્લાહ તઆલા પર ઔર કયામત કે દિન પર ઈમાન નહીં રખતે ઔર ઉનકે (દીન કે બારે મેં) દિલ મેં શક મેં (પડે હુવે) હેં સો વો લોગ અપને શક મેં હી ભટક રહે હેં, ઐસે હી લોગ તુમસે (જિહાદ મેં ન આને કી) ઈજાઝત માંગતે હેં.﴾૪૫﴿ ઔર અગર વો (જિહાદ મેં) નિકલને કા ઈરાદા કરતે તો ઉસકે લિયે કુછ સામાન કી તૈયારી તો કરતે;[૧] લેકિન અલ્લાહ તઆલા ને ઉનકા ઉઠના પસંદ નહીં કિયા; ઈસ લિયે ઉનકો સુસ્ત પડા રેહને દિયા[૨] ઔર (ઉનકો) કેહ દિયા ગયા કેઃ તુમ બેઠે રેહનેવાલોં[૩] કે સાથ (યહાં) બેઠે રહો.﴾૪૬﴿ અગર વો (મુનાફિક) તુમ્હારે સાથ નિકલતે ભી તો તુમ્હારે દરમિયાન ફસાદ ફેલાને કે સિવા ઔર કુછ નહીં કરતે ઔર તુમ મેં ફિત્ના ફેલાને કે લિયે તુમ્હારી સફોં કે દરમિયાન દોડતે ફિરતે[૪] ઔર (અબ ભી) ઉનકે કુછ જાસૂસ લોગ તુમ મેં (મૌજૂદ) હેં ઔર ઝુલ્મ કરનેવાલોં કો અલ્લાહ તઆલા અચ્છી તરહ જાનતે હેં.﴾૪૭﴿ પકકી બાત યે હે કે વો (મુનાફિક લોગ) તો પેહલે સે હી ફિત્ના (ફસાદ) કી તલાશ મેં રેહતે હેં,[૫] ઔર તુમ્હારે કામોં કો ઉલટતે રહે હેં,[૬] યહાં તક કે હક આ પહોંચા ઔર અલ્લાહ તઆલા કા હુક્મ ગાલિબ રહા ઔર વો (મુનાફિક) લોગ (ઈસકો) પસંદ નહીં કરતે હેં.﴾૪૮﴿

---

[૧] આજ કે ઝમાને મે ચલને વાલે તબ્લીગી કામ કી ઝબાન મે પહલે સે તૈયારી કી એક શકલ 'વસૂલી' હે.

[૨] (દૂસરા તર્જુમા) અલ્લાહ તઆલા ને ઉનકો રોક દિયા. (અલ્લાહ તઆલા ને ઉનકો તૌફીક નહીં દી.)

[૩] યાની મઅઝૂર (મજબૂર, લાચાર) બચ્ચે, ઔરતેં, બૂઢોં કે સાથ.

[૪] કુછ લોગ ખૈર કે કામોં મેં ફિત્ને હી ખડે કરને કા કામ કરતે હેં, ઐસે લોગ તો બાહિર હી રહેં, ઉસમેં કામ કરનેવાલોં કી ભલાઈ હે.

[૫] મુનાફિકીન ઉહદ કી લડાઈ કે વક્ત આએ થે, રાસ્તે સે ૩૦૦ વાપસ ચલે ગએ, ગોયા ઈસ તરહ કી હરકતેં કરના ઉનકી પુરાની આદત થી.

[૬] (દૂસરા તર્જુમા) આપકે બારે મેં અલગ અલગ પ્લાન કી ઉલટ પુલટ કરતે રહે હેં.

وَمِنْهُمْ مَّنْ يَّقُوْلُ ائْذَنْ لِّيْ وَلَا تَفْتِنِّيْ ۭ اَلَا فِي الْفِتْنَةِ سَقَطُوْا ۭ وَاِنَّ جَهَنَّمَ لَمُحِيْطَةٌۢ بِالْكٰفِرِيْنَ ﴿٤٩﴾ اِنْ تُصِبْكَ حَسَنَةٌ تَسُؤْهُمْ ۚ وَاِنْ تُصِبْكَ مُصِيْبَةٌ يَّقُوْلُوْا قَدْ اَخَذْنَآ اَمْرَنَا مِنْ قَبْلُ وَيَتَوَلَّوْا وَّهُمْ فَرِحُوْنَ ﴿٥٠﴾ قُلْ لَّنْ يُّصِيْبَنَآ اِلَّا مَا كَتَبَ اللّٰهُ لَنَا ۚ هُوَ مَوْلٰىنَا ۚ وَعَلَى اللّٰهِ فَلْيَتَوَكَّلِ الْمُؤْمِنُوْنَ ﴿٥١﴾ قُلْ هَلْ تَرَبَّصُوْنَ بِنَآ اِلَّآ اِحْدَى الْحُسْنَيَيْنِ ۭ وَنَحْنُ نَتَرَبَّصُ بِكُمْ اَنْ يُّصِيْبَكُمُ اللّٰهُ بِعَذَابٍ مِّنْ عِنْدِهٖٓ اَوْ بِاَيْدِيْنَا ڮ فَتَرَبَّصُوْٓا اِنَّا مَعَكُمْ مُّتَرَبِّصُوْنَ ﴿٥٢﴾

ઔર ઉન (મુનાફિકોં) મેં સે એક ઐસા ભી હે જો કેહતા હે કેઃ તુમ મુજકો (જિહાદ મેં ન આને કી) ઈજાઝત દે દો ઔર મુજકો કિસી ફિત્ને (પરિક્ષા) મેં મત ડાલો,[૧] અરે! ફિત્ને મેં તો યે (પેહલે હી) પડે હુવે હેં[૨] ઔર યકીનન જહન્નમ (આખિરત મેં) કાફિરોં કો ઘેરનેવાલી હે.[૩] ﴾૪૯﴿ અગર તુમકો કોઇ ભલાઇ પહોંચતી હે તો ઉનકો તો બુરા લગતા હે ઔર અગર તુમકો કોઇ દુખ પહોંચતા હે તો વો (યૂં) કેહતે હેં કેઃ હમને પેહલે સે હી અપના બચાવ કર લિયા થા,[૪] ઔર વો ખુશ હોતે હુવે (તુમ્હારે પાસ સે) વાપસ ચલે જાતે હેં.﴾૫૦﴿ (એ નબી!) તુમ (ઐસા) કેહ દો કેઃ અલ્લાહ તઆલા ને હમારે લિયે જો મુસીબત લિખ દી હે ઉસકે સિવા કોઇ ભી (મુસીબત) હમકો પહોંચ હી નહીં સકતી, વો (અલ્લાહ તઆલા) હમારે માલિક હેં ઔર ઈમાનવાલોં કો અલ્લાહ તઆલા પર હી ભરોસા કરના ચાહિયે.﴾૫૧﴿ (એ નબી!) તુમ (ઇનકો) કેહ દો કેઃ તુમ તો હમારે લિયે દો ભલાઇયોં[૫] મેં સે એક કા ઈન્તિઝાર કરતે હો ઔર હમકો તુમ્હારે બારે મેં ઈસ બાત કા ઈન્તિઝાર હે કે અલ્લાહ તઆલા અપને પાસ સે યા હમારે હાથોં સે તુમ પર કોઇ સઝા ભેજ દેવેં, સો તુમ લોગ ઈન્તિઝાર કરો, હમ ભી તુમ્હારે સાથ ઈન્તિઝાર કરતે હેં.﴾૫૨﴿

---

[૧] (દૂસરા તર્જુમા) ગુમરાહી મેં ન ડાલિયે, યે બાત જદ બિન કૈસ નામી મુનાફિક ને કહી થી કે રૂમિયોં કી ઔરતોં કી ખૂબસુરતી કે ફિત્ને મેં પડ જાઉંગા.

નોટઃ કુછ લોગ ખૂદ સે બનાએ હુવે બહાને પેશ કર કે ઝરૂરી હકીકી દીની કામોં સે પીછે રેહને કી કોશિશ કરતે હેં વો સોચેં.

[૨] છુપાયા હુવા કુફ્ર ઔર નબીએ કરીમ સલ્લલ્લાહુ અલયહિ વસલ્લમ કી નાફરમાની યે બડા ફિત્ના હે.

[૩] નિફાક (મુનાફીક હોના) ઔર ગલત બહાના કર કે જિહાદ મેં ન જાના યે સબ વો અસ્બાબ (કારણ) હેં જો આખિરત મેં ઉનકો જહન્નમ મેં લે જાને કા ઝરિયા બનેંગે.

[૪] (દૂસરા તર્જુમા) હમારા કામ પેહલે સે હી સંભાલ લિયા થા.[૫] કામયાબી ઔર ગનીમત (જંગ મેં મિલનેવાલા સામાન) યા શહાદત દોનોં ચીઝ હમારે લિયે ભલાઇ હોતી હે.

قُلْ اَنْفِقُوْا طَوْعًا اَوْ كَرْهًا لَّنْ يُّتَقَبَّلَ مِنْكُمْ ؕ اِنَّكُمْ كُنْتُمْ قَوْمًا فٰسِقِيْنَ ۝٥٣ وَمَا مَنَعَهُمْ اَنْ تُقْبَلَ مِنْهُمْ نَفَقٰتُهُمْ اِلَّاۤ اَنَّهُمْ كَفَرُوْا بِاللّٰهِ وَبِرَسُوْلِهٖ وَلَا يَاْتُوْنَ الصَّلٰوةَ اِلَّا وَهُمْ كُسَالٰى وَلَا يُنْفِقُوْنَ اِلَّا وَهُمْ كٰرِهُوْنَ ۝٥٤ فَلَا تُعْجِبْكَ اَمْوَالُهُمْ وَلَاۤ اَوْلَادُهُمْ ؕ اِنَّمَا يُرِيْدُ اللّٰهُ لِيُعَذِّبَهُمْ بِهَا فِى الْحَيٰوةِ الدُّنْيَا وَتَزْهَقَ اَنْفُسُهُمْ وَهُمْ كٰفِرُوْنَ ۝٥٥ وَيَحْلِفُوْنَ بِاللّٰهِ اِنَّهُمْ لَمِنْكُمْ ؕ وَمَا هُمْ مِّنْكُمْ وَلٰكِنَّهُمْ قَوْمٌ يَّفْرَقُوْنَ ۝٥٦ لَوْ يَجِدُوْنَ مَلْجَاً اَوْ مَغٰرٰتٍ اَوْ مُدَّخَلًا لَّوَلَّوْا اِلَيْهِ وَهُمْ يَجْمَحُوْنَ ۝٥٧

(એ નબી!) તુમ (ઉનકો) કેહ દો કેઃ તુમ (જિહાદ મેં) ખુશી સે ખર્ચ કરો યા ઝબરદસ્તી (ખર્ચ કરો) તુમ (લોગોં) સે (અલ્લાહ તઆલા કે રાસ્તે મેં ખર્ચ કરના) બિલ્કુલ કબૂલ નહીં કિયા જાએગા, યકીનન તુમ લોગ તો ઐસી કોમ હો જો (લગાતાર) નાફરમાની કરતી રેહતી હો.﴾૫૩﴿ ઔર ઉનકે (અલ્લાહ તઆલા કે રાસ્તે મેં) ખર્ચ કિયે હુવે માલ કે ઉનસે કબૂલ હોને મેં ઉનકો સિર્ફ ઇસ લિયે રૂકાવટ આઇ કે ઉન્હોંને અલ્લાહ તઆલા કા ઔર ઉસકે રસૂલ કા ઇન્કાર કિયા ઔર વો નમાઝ નહીં પઢતે; મગર બડી સુસ્તી કરતે હુવે (કુછ પઢ લેતે હેં) ઔર વો (દિલ) ન ચાહતે હુવે (અલ્લાહ તઆલા કે રાસ્તે મેં) માલ ખર્ચ કરતે હેં.﴾૫૪﴿ સો ઉનકે માલ ઔર ઉનકી અવલાદ (કે ઝિયાદહ હોને) સે તુમકો તઅજ્જુબ નહીં હોના ચાહિયે, યકીનન અલ્લાહ તઆલા તો યહી ચાહતે હેં કે ઉનકો ઉન ચીઝોં કે ઝરિયે સે દુનિયા કી ઝિંદગી મેં અઝાબ દેવેં[૧] ઔર ઉનકી જાન કુફ્ર કી હાલત હી મેં નિકલે.﴾૫૫﴿ ઔર વો (મુનાફિક લોગ) તો અલ્લાહ તઆલા (કે નામ) કી કસમ ખાતે હેં કે યકીનન વો તુમ હી મેં સે હેં;[૨] હાલાંકે વો તુમ મેં સે નહીં હેં; લેકિન વો તો ડરપોક લોગ હેં.﴾૫૬﴿ અગર ઉન (મુનાફિક લોગોં) કો કોઇ પનાહ કી જગા મિલ જાતી યા (પહાડ મેં) ગાર (ગુફા) મિલ જાતે યા સર ઘુસાને કી કોઇ ઔર જગા મિલ જાતી તો વો બે લગામ હો કર કે જલ્દી સે ઉસી કી તરફ ભાગતે.[૩] ﴾૫૭﴿

---

[૧] માલ ઔર અવલાદ બહોત સી મરતબા ઇન્સાન કે લિયે બદનામી ઔર મુસીબત કા ઝરિયા (કારણ) બન જાતી હે, યે ભી અલગ તરહ કા અઝાબ હે, અલ્લાહ તઆલા હમ કો બચાવે.

[૨] તાકે ઉન મુનાફિકોં કે સાથ કાફિરોં જૈસા બરતાવ ન હો.

[૩] (દૂસરા તર્જુમા) તો વો રસ્સિયાં તુડવા કર કે ઉસી કી તરફ દોડેંગે.

وَمِنْهُمْ مَّنْ يَّلْمِزُكَ فِي الصَّدَقٰتِ ۚ فَاِنْ اُعْطُوْا مِنْهَا رَضُوْا وَاِنْ لَّمْ يُعْطَوْا مِنْهَآ اِذَا هُمْ يَسْخَطُوْنَ ۝٥٨ وَلَوْ اَنَّهُمْ رَضُوْا مَآ اٰتٰىهُمُ اللّٰهُ وَرَسُوْلُهٗ ۙ وَقَالُوْا حَسْبُنَا اللّٰهُ سَيُؤْتِيْنَا اللّٰهُ مِنْ فَضْلِهٖ وَرَسُوْلُهٗٓ ۙ اِنَّآ اِلَى اللّٰهِ رٰغِبُوْنَ ۝٥٩ ع

اِنَّمَا الصَّدَقٰتُ لِلْفُقَرَآءِ وَالْمَسٰكِيْنِ وَالْعٰمِلِيْنَ عَلَيْهَا وَالْمُؤَلَّفَةِ قُلُوْبُهُمْ وَفِي الرِّقَابِ وَالْغٰرِمِيْنَ وَفِيْ سَبِيْلِ اللّٰهِ وَابْنِ السَّبِيْلِ ۭ فَرِيْضَةً مِّنَ اللّٰهِ ۭ وَاللّٰهُ عَلِيْمٌ حَكِيْمٌ ۝٦٠

ઔર ઉન (મુનાફિકોં) મેં સે કુછ ઐસે હેં જો સદકાત (કી તકસીમ) મેં તુમ પર ઐબ (યાની તાના) લગાતે હેં[૧] અગર ઉનકો (ઉનકી મરઝી કે મુતાબિક) ઉનમેં સે દે દિયા જાવે તબ તો વો રાઝી હો જાતે હેં ઔર અગર (ઉનકી મરઝી કે મુતાબિક) ઉનમેં સે ઉનકો ન દિયા જાવે તબ તો વો નારાઝ હો જાતે હેં.《૫૮》 ઔર અગર વો (મુનાફિક) અલ્લાહ તઆલા ને ઔર ઉસકે રસૂલ ને ઉનકો જો દિયા ઉસ પર રાઝી રેહતે ઔર (યૂં) કેહતે કે હમકો તો અલ્લાહ તઆલા કાફી હેં, આઇન્દહ અલ્લાહ તઆલા અપને ફઝલ સે હમકો (ઔર ઝિયાદહ) દેંગે ઔર ઉસકે રસૂલ ભી (હમકો દેંગે) યકીનન હમ તો (દિલ સે) અલ્લાહ તઆલા હી કો ચાહતે હેં.[૨] 《૫૯》

યકીનન સદકે (ઝકાત)[૩] તો (અસલ મેં) હક હે ફકીરોં કા ઔર મિસ્કીનોં કા ઔર ઉસ (ઝકાત) કે કામ પર જાનેવાલોં કા ઔર જિનકી દિલ જોઇ (દિલ ખૂશ, સાંતવન) કરને કા ઇરાદા હો ઉનકા ઔર (ગુલામોં કો)[૪] આઝાદ કરાને મેં ઔર મકરૂઝોં કા કર્ઝ અદા કરને મેં ઔર અલ્લાહ તઆલા કે રાસ્તે મેં[૫] ઔર મુસાફિરોં (કી મદદ) મેં (ખર્ચ કિયા જાવે) યે અલ્લાહ તઆલા કી તરફ સે ફરીઝા (ઝરૂરી ચીઝ) હે ઔર અલ્લાહ તઆલા બડે જાનનેવાલે હેં, બડી હિકમતવાલે હેં.《૬૦》

[૧] તફસીર ઇબ્ને જરીર મેં કઇ રિવાયાત ઇસ જૈસી નકલ કી ગઇ હેં જિનમેં આયા હે કે આપ સલ્લલ્લાહુ અલયહિ વસલ્લમ ને સદકાત તકસીમ ફરમાએ (વહેંચણી કી) તો કુછ મુનાફિકીન ને સવાલ ઉઠાયા કે યે તકસીમ (ભાગ પાડના) (અલ્લાહ તઆલા કી હિફાઝત) ઇન્સાફ કે મુતાબિક (અનુસાર) નહીં હે. વજા યે થી કે ઉન મુનાફિકોં કો ઉનકે મતલબ કે મુતાબિક નહીં દિયા ગયા થા.

[૨] (દૂસરા તર્જુમા) હમ તો અલ્લાહ તઆલા હી સે ઉમ્મીદ રખનેવાલે હેં.

[૩] અલ્લાહ તઆલા કે લિયે માલ ખર્ચ કરના ઇમાન કી સચ્ચાઇ કી નિશાની હે.

[૪] ગુલામોં યાની મુકાતબ કો.

[૫] અરબી ગ્રામર કો દેખ તે હુવે 'ફી' કા શબ્દ દુસરી મરતબા આયા હે ઉસ કા મતલબ યે હે કે ઇસ જગા પર ભી માલ કો ખર્ચ કિયા જાએ.

وَمِنْهُمُ الَّذِيْنَ يُؤْذُوْنَ النَّبِيَّ وَيَقُوْلُوْنَ هُوَ اُذُنٌ ؕ قُلْ اُذُنُ خَيْرٍ لَّكُمْ يُؤْمِنُ بِاللّٰهِ وَيُؤْمِنُ لِلْمُؤْمِنِيْنَ وَرَحْمَةٌ لِّلَّذِيْنَ اٰمَنُوْا مِنْكُمْ ؕ وَالَّذِيْنَ يُؤْذُوْنَ رَسُوْلَ اللّٰهِ لَهُمْ عَذَابٌ اَلِيْمٌ ﴿۶۱﴾ يَحْلِفُوْنَ بِاللّٰهِ لَكُمْ لِيُرْضُوْكُمْ ۚ وَاللّٰهُ وَرَسُوْلُهٗۤ اَحَقُّ اَنْ يُّرْضُوْهُ اِنْ كَانُوْا مُؤْمِنِيْنَ ﴿۶۲﴾ اَلَمْ يَعْلَمُوْۤا اَنَّهٗ مَنْ يُّحَادِدِ اللّٰهَ وَرَسُوْلَهٗ فَاَنَّ لَهٗ نَارَ جَهَنَّمَ خَالِدًا فِيْهَا ؕ ذٰلِكَ الْخِزْيُ الْعَظِيْمُ ﴿۶۳﴾

ઔર ઉન (મુનાફિકોં) મેં સે કુછ વોહ હેં જો નબી કો તકલીફ દેતે હેં[૧] ઔર વો (ઐસા) કેહતે હેં કેઃ વો (નબી) તો કાન હી હે[૨] તો (ઉનકો જવાબ મેં) કહો કેઃ જો તુમ્હારે લિયે ભલાઇ હે ઉસમેં તો કાન હે[૩] વો (નબી) અલ્લાહ તઆલા પર ઇમાન લાતે હેં ઔર (પકકે) ઇમાનવાલોં કી બાત કો માન લેતે હેં ઔર તુમ મેં સે જો ભી ઇમાન ઝાહિર કરે ઉનકે સાથ મહેરબાની કરતે હેં ઔર જો લોગ અલ્લાહ તઆલા કે રસૂલ કો સતાતે હેં ઉનકે લિયે દર્દનાક અઝાબ હે.﴿૬૧﴾ વો (મુનાફિક) લોગ તુમ્હારે સામને અલ્લાહ તઆલા કી કસમ ખાતે હેં; તાકે વો તુમકો ખુશ કર દેવેં, ઔર અગર વો (સચ્ચે) ઇમાનવાલે હેં તો અલ્લાહ તઆલા ઔર ઉસકે રસૂલ ઝિયાદહ હકદાર હેં કે વો ઉનકો રાઝી રખેં.﴿૬૨﴾ કયા વો લોગ ઇતની બાત નહીં જાનતે જો શખ્સ ભી અલ્લાહ તઆલા ઔર ઉસકે રસૂલ કા મુકાબ્લા કરતા હે તો ઉસકે લિયે તો જહન્નમ કી આગ હે જિસમેં વો હમેશા રહેગા, યે બડી રૂસ્વાઇ હે.﴿૬૩﴾

[૧] યાની નબીએ કરીમ સલ્લલ્લાહુ અલયહિ વસલ્લમ કી શાન મેં ઐસી બાત બોલતે હેં જિસકો સુન કર આપ સલ્લલ્લાહુ અલયહિ વસલ્લમ કો તકલીફ હો.

[૨] યાની હર બાત સુન લેતે હેં, મુનાફિકીન હઝરત નબીએ કરીમ સલ્લલ્લાહુ અલયહિ વસલ્લમ કી મઝાક ઉડાતે થે ઔર યૂં કેહતે થે કે હઝરત મુહમ્મદ સલ્લલ્લાહુ અલયહિ વસલ્લમ તો જો કુછ સુન લેતે હેં ઉસ પર યકીન કર લેતે હેં; ઇસ લિયે હમકો કોઇ ફિક્ર નહીં હે, અગર ઉનકે ખિલાફ હમારી કોઇ સાઝિશ ખુલ ભી ગઇ તો કસમ ખા કર ખૂદ કો બરી બતા દેંગે ઔર વો માન ભી લેંગે. ઇસ મઝાક કા જવાબ અલ્લાહ તઆલા ને દિયાઃ તુમ્હારી સાઝિશ કી હકીકત નબીએ કરીમ સલ્લલ્લાહુ અલયહિ વસલ્લમ કો માલૂમ હે; લેકિન વો એક દમ ઉંચે અખ્લાક (સંસ્કાર) કી વજા સે ચુપ રેહતે હેં; ઇસ લિયે ઐસા ન સમજો કે ઉનકો કુછ ખબર નહીં હે, આજ દુનિયા મેં અલ્લાહ તઆલા કે નેક બંદોં કે બારે મેં ઐસા બરતાવ કરનેવાલોં કી ભી કોઇ કમી નહીં હે; લેકિન ઐસે લોગોં કો સમજના ચાહિયે કે અચ્છે અખ્લાક સે ગલત ફાયદા ન ઉઠાવેં.

[૩] જો બાત તુમ્હારે હક મેં ખૈર હી ખૈર હો વહી બાત કાન દે કર સુનતે હેં, કિસી બાત કો સુન લેના દો તરીકે સે હોતા હેઃ (૧) તસ્દીક (સચ્ચા હો ને કી પુષ્ટિ બનાને કે લિયે યાની ઇસ બાત કો સહીહ સચ્ચા માન કર સુન લેના. (૨) કિસી બાત કો ગલત જાનને કે બાવજૂદ અચ્છે અખ્લાક કી વજા સે સુન લેના. યહાં આયત મેં દૂસરી બાત કી તરફ ઇશારા હે.

يَحْذَرُ الْمُنٰفِقُوْنَ اَنْ تُنَزَّلَ عَلَيْهِمْ سُوْرَةٌ تُنَبِّئُهُمْ بِمَا فِيْ قُلُوْبِهِمْ ؕ قُلِ اسْتَهْزِءُوْا ۚ اِنَّ اللّٰهَ مُخْرِجٌ مَّا تَحْذَرُوْنَ ﴿۶۴﴾ وَلَئِنْ سَاَلْتَهُمْ لَيَقُوْلُنَّ اِنَّمَا كُنَّا نَخُوْضُ وَنَلْعَبُ ؕ قُلْ اَبِاللّٰهِ وَاٰيٰتِهٖ وَرَسُوْلِهٖ كُنْتُمْ تَسْتَهْزِءُوْنَ ﴿۶۵﴾ لَا تَعْتَذِرُوْا قَدْ كَفَرْتُمْ بَعْدَ اِيْمَانِكُمْ ؕ اِنْ نَّعْفُ عَنْ طَآئِفَةٍ مِّنْكُمْ نُعَذِّبْ طَآئِفَةًۢ بِاَنَّهُمْ كَانُوْا مُجْرِمِيْنَ ﴿۶۶﴾ ع

اَلْمُنٰفِقُوْنَ وَالْمُنٰفِقٰتُ بَعْضُهُمْ مِّنْۢ بَعْضٍ ۘ يَاْمُرُوْنَ بِالْمُنْكَرِ وَيَنْهَوْنَ عَنِ الْمَعْرُوْفِ وَيَقْبِضُوْنَ اَيْدِيَهُمْ ؕ نَسُوا اللّٰهَ فَنَسِيَهُمْ ؕ اِنَّ الْمُنٰفِقِيْنَ هُمُ الْفٰسِقُوْنَ ﴿۶۷﴾

મુનાફિક લોગ ઇસ બાત સે ડરતે રેહતે હેં કે ઉન (મુસલમાનોં) પર (અલ્લાહ તઆલા કી તરફ સે) કોઇ સૂરત ઉતારી જાએ જો ઉન (મુનાફિકોં) કી દિલ કી બાતોં કો ઉનકે સામને ઝાહિર કર દેવે, તુમ (ઇનકો) કહો કેઃ તુમ મઝાક ઉડાતે રહો, જિસ ચીઝ સે તુમ ડરતે હો યકીનન અલ્લાહ તઆલા ઉસકો ઝાહિર કરને હી વાલે હેં.﴿૬૪﴾ ઔર અગર તુમ ઇન (મુનાફિકોં) સે (મઝાક કી વજા કે બારે મેં) સવાલ કરો તો વો ઝરૂર જવાબ મેં (ઐસા) કહેંગે કેઃ હમ તો હંસી મઝાક (વાલી બાત ચીત) ઔર દિલલગી કર રહે થે તો (ઉન મુનાફિકોં કો ઐસા) કહો કેઃ કયા અલ્લાહ તઆલા કે સાથ ઔર ઉસકી આયતોં કે સાથ ઔર ઉસકે રસૂલ કે સાથ તુમ મઝાક કર રહે થે.﴿૬૫﴾ તુમ બહાને મત બનાઓ, પકકી બાત યે હે કે અપને ઇમાન (કા દાવા કરને) કે બાદ તુમને (સાફ) કુફ્ર કિયા,[૧] અગર હમ તુમ મેં સે કિસી એક જમાઅત કો (મુસલમાન હો જાને પર) માફ ભી કર દેંગે તો દૂસરી જમાઅત કો હમ ઝરૂર સઝા દેંગે;[૨] ઇસ લિયે કે વો ગુનેહગાર લોગ હેં.﴿૬૬﴾

મુનાફિક મર્દ ઔર મુનાફિક ઔરત સબ આપસ મેં એક જૈસે હેં, વો બુરી બાત સિખાતે હેં ઔર અચ્છી બાત સે રોકતે હેં ઔર અપને હાથોં કો બંદ રખતે હેં[૩] ઉન્હોંને અલ્લાહ તઆલા કો ભુલા દિયા[૪] તો ઉસ (અલ્લાહ તઆલા) ને ઉનકો ભુલા દિયા,[૫] યકીનન મુનાફિક લોગ હી નાફરમાન હેં.﴿૬૭﴾

---

[૧] (દૂસરા તર્જુમા) તુમ તો ખૂદ કો મોમિન બતા કર કુફ્ર કરને લગે.

[૨] જિન્હોંને કુફ્ર ઔર નિફાક ઔર મઝાક ઉડા ને સે તૌબહ નહીં કી ઉનકો.

[૩] (દૂસરા તર્જુમા) અપની મુઠઠી કો બંદ રખતે હેં; યાની વાજિબ (ઝરૂરી) હુકૂક કો ભી અદા નહીં કરતે, અલ્લાહ તઆલા કે રાસ્તે મેં જિહાદ ભી નહીં કરતે.

[૪] યાની અલ્લાહ તઆલા કા હુકમ નહીં માના.

[૫] યાની અલ્લાહ તઆલા કી ખુસૂસી રહમત ઉનકો નહીં મિલી, ભૂલ જાને કા જો મતલબ હમારે બોલચાલ મેં ઇસ્તિમાલ હોતા હે વો હમ બારી તઆલા કે લિયે નહીં લે સકતે, અબ આયત કા મતલબ ઇસ તરહ હો સકતા હેઃ (બાકી હાશીયહ અગલે સફહે પર) ➲

وَعَدَ اللّٰهُ الْمُنٰفِقِيْنَ وَالْمُنٰفِقٰتِ وَالْكُفَّارَ نَارَ جَهَنَّمَ خٰلِدِيْنَ فِيْهَا ؕ هِيَ حَسْبُهُمْ ۚ وَلَعَنَهُمُ اللّٰهُ ۚ وَلَهُمْ عَذَابٌ مُّقِيْمٌ ۟ۙ ﴿٦٨﴾ كَالَّذِيْنَ مِنْ قَبْلِكُمْ كَانُوْٓا اَشَدَّ مِنْكُمْ قُوَّةً وَّاَكْثَرَ اَمْوَالًا وَّاَوْلَادًا ؕ فَاسْتَمْتَعُوْا بِخَلَاقِهِمْ فَاسْتَمْتَعْتُمْ بِخَلَاقِكُمْ كَمَا اسْتَمْتَعَ الَّذِيْنَ مِنْ قَبْلِكُمْ بِخَلَاقِهِمْ وَخُضْتُمْ كَالَّذِيْ خَاضُوْا ؕ اُولٰٓئِكَ حَبِطَتْ اَعْمَالُهُمْ فِي الدُّنْيَا وَالْاٰخِرَةِ ۚ وَاُولٰٓئِكَ هُمُ الْخٰسِرُوْنَ ﴿٦٩﴾ اَلَمْ يَاْتِهِمْ نَبَاُ الَّذِيْنَ مِنْ قَبْلِهِمْ قَوْمِ نُوْحٍ وَّعَادٍ وَّثَمُوْدَ ۬ۙ وَقَوْمِ اِبْرٰهِيْمَ وَاَصْحٰبِ مَدْيَنَ وَالْمُؤْتَفِكٰتِ ؕ

મુનાફિક મર્દોં સે ઔર મુનાફિક ઔરતોં સે ઔર કાફિરોં સે અલ્લાહ તઆલા ને જહન્નમ કી આગ કા વાદા કિયા હે, વો ઉસ (જહન્નમ કી આગ) મેં હમેશા રહેંગે, વહી (જહન્નમ) ઉનકો કાફી હે (દૂસરી કિસી સઝા કી ઝરૂરત નહીં હે) ઔર અલ્લાહ તઆલા ને ઉન પર લઅનત કી હે ઔર ઉન (મુનાફિકોં) કે લિયે હમેશા કા (બરકરાર રેહનેવાલા) અઝાબ હે.﴾૬૮﴿ તુમ્હારી હાલત ભી ઉન લોગોં જૈસી હે જો તુમસે પેહલે થે, વો તુમસે ઝિયાદહ તાકતવાલે થે ઔર ઝિયાદહ માલ ઔર અવલાદવાલે થે, સો ઉન્હોંને (દુનિયા મેં) અપને હિસ્સે સે મઝા ઉડા લિયા, ફિર તુમને ભી ઇસી તરહ અપને હિસ્સે સે મઝા ઉડાયા જૈસા કે તુમસે પેહલે લોગોં ને અપને હિસ્સે સે મઝા ઉડાયા થા,[૧] ઔર જૈસે વો લોગ બેકાર કામોં મેં પડે થે વૈસે તુમ ભી બેકાર કામોં મેં પડે હો, યહી લોગ થે કે દુનિયા ઔર આખિરત મેં ઉનકે આ'માલ બરબાદ હો ગએ, ઔર વહી લોગ નુકસાન મેં પડનેવાલે હેં.﴾૬૯﴿ કયા ઉન (મુનાફિકોં) કો ઉનસે પેહલે જો લોગ થે ઉનકી (અઝાબ કી) ખબર નહીં પહોંચી (યાની) નૂહ અલ. કી કોમ કી ઔર આદ કી ઔર સમૂદ કી ઔર ઇબ્રાહીમ અલ. કી કોમ કી ઔર મદયનવાલોં કી ઔર જિન બસ્તીયોં કો ઉલટ દિયા ગયા થા ઉનકી (યાની હઝરત લૂત અલ. કી કોમ કી),

---

(અલિફ) ઉન મુનાફિકોં ને અલ્લાહ તઆલા કા ખ્યાલ નહીં રખા; યાની ઉસકા હુકમ નહીં માના તો અલ્લાહ તઆલા ને ઉનકા ખ્યાલ નહીં રખા, યાની અપની ખાસ રહમત સે નહીં નવાઝા.

(બા) અલ્લાહ તઆલા કે અહકામ કો ઇસ તરહ છોડ દિયા જૈસા કે ભૂલ હી ગએ હો તો અલ્લાહ તઆલા ને ઉનકો સવાબ ઔર આખિરત કે મામલે મેં ઐસા હી છોડા કે નેકી ઔર સવાબ મેં ઉનકા નામ કહીં નહીં રહા.

ઇસ સફે કા: [૧] અગલે લોગ તરહ તરહ કી દુનિયાવી લઝઝતોં (મઝોં) મેં પડ કર આખિરત કો ભૂલ ગએ, મુસીબત ઔર બદ અખ્લાકી મેં મુબ્તલા હો ગએ.

اَتَتْهُمْ رُسُلُهُمْ بِالْبَيِّنٰتِ ۚ فَمَا كَانَ اللّٰهُ لِيَظْلِمَهُمْ وَلٰكِنْ كَانُوْٓا اَنْفُسَهُمْ يَظْلِمُوْنَ ﴿۷۰﴾ وَالْمُؤْمِنُوْنَ وَالْمُؤْمِنٰتُ
بَعْضُهُمْ اَوْلِيَآءُ بَعْضٍ ۘ يَاْمُرُوْنَ بِالْمَعْرُوْفِ وَيَنْهَوْنَ عَنِ الْمُنْكَرِ وَيُقِيْمُوْنَ الصَّلٰوةَ وَيُؤْتُوْنَ الزَّكٰوةَ وَيُطِيْعُوْنَ
اللّٰهَ وَرَسُوْلَهٗ ؕ اُولٰٓئِكَ سَيَرْحَمُهُمُ اللّٰهُ ؕ اِنَّ اللّٰهَ عَزِيْزٌ حَكِيْمٌ ﴿۷۱﴾ وَعَدَ اللّٰهُ الْمُؤْمِنِيْنَ وَالْمُؤْمِنٰتِ جَنّٰتٍ تَجْرِيْ مِنْ
تَحْتِهَا الْاَنْهٰرُ خٰلِدِيْنَ فِيْهَا وَمَسٰكِنَ طَيِّبَةً فِيْ جَنّٰتِ عَدْنٍ ؕ وَرِضْوَانٌ مِّنَ اللّٰهِ اَكْبَرُ ؕ ذٰلِكَ هُوَ الْفَوْزُ الْعَظِيْمُ ﴿۷۲﴾ ع
يٰٓاَيُّهَا النَّبِيُّ جَاهِدِ الْكُفَّارَ وَالْمُنٰفِقِيْنَ وَاغْلُظْ عَلَيْهِمْ ؕ وَمَاْوٰىهُمْ جَهَنَّمُ ؕ وَبِئْسَ الْمَصِيْرُ ﴿۷۳﴾

ઉન (કોમોં) કે પાસ ઉનકે પયગમ્બર ખુલી હુઇ નિશાનિયાં લે કર આએ થે, સો અલ્લાહ તઆલા ને ઉન પર ઝુલ્મ નહીં કિયા; લેકિન વો ખૂદ અપની જાનોં પર ઝુલ્મ કર રહે થે.﴾૭૦﴿ ઔર ઇમાનવાલે મર્દ ઔર ઇમાનવાલી ઔરતેં આપસ મેં એક દૂસરે કી મદદ કરનેવાલે હેં, અચ્છી બાત સિખલાતે હેં ઔર વો બુરી બાત સે રોકતે હેં ઔર નમાઝ કાઇમ કરતે હેં ઔર ઝકાત દેતે હેં ઔર અલ્લાહ તઆલા ઔર ઉસકે રસૂલ કી ઇતાઅત કરતે હેં, ઉનહી લોગોં પર અલ્લાહ તઆલા બહોત જલ્દ રહમ કરેંગે, યકીન રખો! અલ્લાહ તઆલા બડે ઝબરદસ્ત હેં, બડી હિકમતવાલે હેં.﴾૭૧﴿ અલ્લાહ તઆલા ને ઇમાનવાલે મર્દોં સે ઔર ઇમાનવાલી ઔરતોં સે ઐસે ઐસે બાગોં કા વાદા કિયા હે કે ઉનકે નીચે સે નેહરેં બેહતી હોંગી, ઉનમેં વો હમેશા રહેંગે ઔર સદા બહાર બાગોં મેં[૧] પાકીઝા મકાનાત કા (જો ઉનકે લિયે હેં) ઔર અલ્લાહ તઆલા કી તરફ સે રઝામંદી (ઇન) સબ (નેઅમતોં) સે બડી હે, યહી બહોત બડી કામિયાબી હોગી.﴾૭૨﴿

એ નબી! કાફિરોં ઔર મુનાફિકોં કે સાથ તુમ જિહાદ કરો ઔર તુમ ઉન પર સખ્તી કરો[૨] ઔર જહન્નમ (કી આગ) ઉનકે રેહને કી જગા હે ઔર વો બહોત બુરી રેહને કી જગા હે.﴾૭૩﴿

---

[૧] (દૂસરા તર્જુમા) હમેશા રેહને કે બાગાત મેં.

[૨] (૧) સામનેવાલા જૈસે સુલૂક (વર્તાવ) કા હકકદાર હો ઉસમેં કોઇ રિઆયત (છૂટ છાટ) ન બરતે.
(૨) શરઇ હુકમ કો જારી કરને મેં કમી ન કરેં.
(૩) યાની તુમ્હારા અમલ ઉન પર સખ્તી કા હો.
(૪) ઐસી ઝબાની સખ્તી જિસમેં ગાલી ગલોચ હો જાએ વો મુનાસિબ નહીં હે.

يَحْلِفُوْنَ بِاللّٰهِ مَا قَالُوْا ؕ وَلَقَدْ قَالُوْا كَلِمَةَ الْكُفْرِ وَكَفَرُوْا بَعْدَ اِسْلَامِهِمْ وَهَمُّوْا بِمَا لَمْ يَنَالُوْا ۚ وَمَا نَقَمُوْۤا اِلَّاۤ
اَنْ اَغْنٰىهُمُ اللّٰهُ وَرَسُوْلُهٗ مِنْ فَضْلِهٖ ۚ فَاِنْ يَّتُوْبُوْا يَكُ خَيْرًا لَّهُمْ ۚ وَاِنْ يَّتَوَلَّوْا يُعَذِّبْهُمُ اللّٰهُ عَذَابًا اَلِيْمًا ۙ فِى
الدُّنْيَا وَالْاٰخِرَةِ ۚ وَمَا لَهُمْ فِى الْاَرْضِ مِنْ وَّلِيٍّ وَّلَا نَصِيْرٍ ﴿۷۴﴾ وَمِنْهُمْ مَّنْ عٰهَدَ اللّٰهَ لَئِنْ اٰتٰىنَا مِنْ فَضْلِهٖ
لَنَصَّدَّقَنَّ وَلَنَكُوْنَنَّ مِنَ الصّٰلِحِيْنَ ﴿۷۵﴾ فَلَمَّاۤ اٰتٰىهُمْ مِّنْ فَضْلِهٖ بَخِلُوْا بِهٖ وَتَوَلَّوْا وَّهُمْ مُّعْرِضُوْنَ ﴿۷۶﴾ فَاَعْقَبَهُمْ
نِفَاقًا فِىْ قُلُوْبِهِمْ اِلٰى يَوْمِ يَلْقَوْنَهٗ بِمَاۤ اَخْلَفُوا اللّٰهَ مَا وَعَدُوْهُ وَبِمَا كَانُوْا يَكْذِبُوْنَ ﴿۷۷﴾

વો (મુનાફિક) લોગ અલ્લાહ તઆલા (કે નામ) કી કસમ ખાતે હેં કે યે બાત[૧] ઉન્હોંને નહીં કહી; હાલાંકે પકકી બાત હે કે ઉન્હોંને તો કુફ્ર કી બાત કહી હે[૨] ઔર અપને ઇસ્લામ (કો ઝાહિર કરને) કે બાદ વો (સાફ) કાફિર બન ગએ ઔર ઉન્હોંને તો એૈસા કામ કરને કા ઇરાદા કિયા થા જિસ કામ કો વો કર નહીં સકે[૩] ઔર ઉન મુનાફિકોં ને યે સિર્ફ ઇસ બાત કા બદલા લિયા કે અલ્લાહ તઆલા ઔર ઉસકે રસૂલ ને ઉનકો અપને ફઝલ સે ગની કર દિયા,[૪] સો અગર વો (મુનાફિક) તૌબહ કર લેવેં તો ઉનકે લિયે ભલાઇ હે ઔર અગર વો માનેંગે નહીં તો અલ્લાહ તઆલા ઉનકો દુનિયા ઔર આખિરત મેં દર્દનાક અઝાબ દેંગે ઔર ઝમીન (યાની દુનિયા) મેં ઉનકે લિયે ન કોઇ તરફદારી કરનેવાલા હોગા ઔર ન કોઇ મદદ કરનેવાલા (હોગા).﴿૭૪﴾ ઔર ઉન (મુનાફિકોં) મેં સે કુછ એૈસે ભી હેં જિન્હોંને અલ્લાહ તઆલા સે અહદ કિયા હે કે અગર વો (અલ્લાહ તઆલા) હમકો અપને ફઝલ સે દેંગે તો હમ ઝરૂર સદકા કરેંગે ઔર હમ ઝરૂર નેક લોગોં મેં સે હો જાએંગે.﴿૭૫﴾ ફિર જબ અલ્લાહ તઆલા ને ઉનકો અપને ફઝલ સે દિયા તો વો ઉસમેં બખીલી (કંજૂસી) કરને લગે ઔર વો (અપને અહદ સે) ફિર ગએ ઔર (ઇસ તરહ) ફિર જાને કી ઉનકી આદત હે.﴿૭૬﴾ સો ઉનકી સઝા મેં અલ્લાહ તઆલા ને ઉનકે દિલોં મેં નિફાક કાઇમ કર દિયા ઉસ દિન તક કે જિસ દિન વો ઉસકે સામને હાઝિર હોંગે (યાની કયામત તક;) ઇસ લિયે કે ઉન્હોંને અલ્લાહ તઆલા સે જો વાદા કિયા થા ઉસકે ખિલાફ કિયા ઔર ઇસ લિયે કે વો લોગ જૂઠ બોલા કરતે થે.﴿૭૭﴾

[૧] યાની હુઝૂર સલ્લલ્લાહુ અલયહિ વસલ્લમ કી શાન મેં ગુસ્તાખી (બેઅદબી) વાલી.
[૨] જિસકે દિલ મેં ઇમાન હોગા વો કભી રસૂલ સલ્લલ્લાહુ અલયહિ વસલ્લમ કી ગુસ્તાખી નહીં કર સકતા, ગુસ્તાખાના બેઅદબી વાલી બાત ઔર અમલ દલીલ હે નિફાક કી.[૩] યાની નબીએ કરીમ સલ્લલ્લાહુ અલયહિ વસલ્લમ કે કત્લ કા પ્લાન.[૪] યાની એહસાન કા બદલા કત્લ કા પ્લાન.

اَلَمْ يَعْلَمُوْٓا اَنَّ اللّٰهَ يَعْلَمُ سِرَّهُمْ وَنَجْوٰىهُمْ وَاَنَّ اللّٰهَ عَلَّامُ الْغُيُوْبِ ﴿٧٨﴾ اَلَّذِيْنَ يَلْمِزُوْنَ الْمُطَّوِّعِيْنَ مِنَ الْمُؤْمِنِيْنَ فِي الصَّدَقٰتِ وَالَّذِيْنَ لَا يَجِدُوْنَ اِلَّا جُهْدَهُمْ فَيَسْخَرُوْنَ مِنْهُمْ ۭ سَخِرَ اللّٰهُ مِنْهُمْ ۡ وَلَهُمْ عَذَابٌ اَلِيْمٌ ﴿٧٩﴾ اِسْتَغْفِرْ لَهُمْ اَوْ لَا تَسْتَغْفِرْ لَهُمْ ۭ اِنْ تَسْتَغْفِرْ لَهُمْ سَبْعِيْنَ مَرَّةً فَلَنْ يَّغْفِرَ اللّٰهُ لَهُمْ ۭ ذٰلِكَ بِاَنَّهُمْ كَفَرُوْا بِاللّٰهِ وَرَسُوْلِهٖ ۭ وَاللّٰهُ لَا يَهْدِي الْقَوْمَ الْفٰسِقِيْنَ ﴿٨٠﴾ ع

فَرِحَ الْمُخَلَّفُوْنَ بِمَقْعَدِهِمْ خِلٰفَ رَسُوْلِ اللّٰهِ وَكَرِهُوْٓا اَنْ يُّجَاهِدُوْا بِاَمْوَالِهِمْ وَاَنْفُسِهِمْ فِيْ سَبِيْلِ اللّٰهِ وَقَالُوْا لَا تَنْفِرُوْا فِي الْحَرِّ ۭ

કયા વો લોગ ઇતના ભી નહીં જાનતે કે ઉનકી છુપી હુઇ બાત કો ઔર ઉનકે આપસ કે મશ્વરોં કો અલ્લાહ તઆલા જાનતે હૈં ઔર યકીનન અલ્લાહ તઆલા તો તમામ છુપી હુઇ બાતોં કો પૂરી તરહ જાનતે હેં.《૭૮》 વો (મુનાફિક) લોગ જો દિલ ખોલ કર ખર્ચ કરનેવાલે મોમિનોં કો તાના મારતે હૈં ઔર જિન (મુસલમાનોં) કે પાસ અપની મેહનત (કી કમાઇ) કે સિવા કુછ નહીં હૈં (વો અપની તાકત કે મુતાબિક ખર્ચ કરતે હૈં) સો વો (મુનાફિકીન) ઉનકા (ભી) મઝાક ઉડાતે હૈં, અલ્લાહ તઆલા ઉનકો ઉનકે મઝાક ઉડાને કી સઝા દેંગે[૧] ઔર ઉનકે લિયે દર્દનાક અઝાબ હે.《૭૯》 તુમ ઉન (મુનાફિકોં) કે લિયે (અલ્લાહ તઆલા સે) માફી માંગો યા માફી ન માંગો, અગર તુમ ઉનકે લિયે સિત્તેર મરતબા માફી માંગોગે તો ભી અલ્લાહ તઆલા ઉનકો હરગિઝ માફ નહીં કરેંગે, યે ઇસ લિયે કે ઉન્હોંને અલ્લાહ તઆલા ઔર ઉસકે રસૂલ કા ઇન્કાર કિયા ઔર અલ્લાહ તઆલા નાફરમાન કોમ કો હિદાયત નહીં દેતે.《૮૦》

રસૂલુલ્લાહ (સલ્લલ્લાહુ અલયહિ વસલ્લમ) કે (તબૂક મેં તશ્રીફ લે જાને કે) બાદ પીછે રેહનેવાલે અપને બેઠે રેહને પર ભી ખુશ હો ગએ ઔર અપને માલ ઔર અપની જાન સે અલ્લાહ તઆલા કે રાસ્તે મેં જિહાદ કરના ઉનકો પસંદ નહીં થા[૨] ઔર વો કેહને લગે કેઃ તુમ ગરમી મેં મત નિકલો,

[૧] કુછ લોગોં કા મિઝાજ ઐબ (ભૂલ) ઢુંઢના ઔર ટોંટમારને કી હોતી હે, લોગોં કી અચ્છાઇ ભી ઉનકો બુરાઇ હી નઝર આતી હે. ઐસે લોગોં ને તબૂક કી લડાઇ મેં ઝિયાદહ સદકા દેનેવાલોં કો દિખલાવા કરને કા તા'ના દિયા તો અપની હેસિયત કે મુતાબિક કમ દેનેવાલોં કો ભી તા'ના દિયા કે ચિડયા (ચકલી) કી ટાંગ ખર્ચ કરને સે કયા મિલેગા? ઇસ તરહ કે લોગ હર દૌર મેં રેહતે હૈં, ઉનકી તરફ ધ્યાન દિયે બગૈર ઇખ્લાસ સે કામ કરના હે.

[૨] આરામ હી કો ચાહને ઔર કુફ્ર કી વજા સે અલ્લાહ તઆલા કે રાસ્તે મેં નિકલને કો પસંદ નહીં કરતે.

قُلْ نَارُ جَهَنَّمَ اَشَدُّ حَرًّا ؕ لَوْ كَانُوْا يَفْقَهُوْنَ ﴿٨١﴾ فَلْيَضْحَكُوْا قَلِيْلًا وَّلْيَبْكُوْا كَثِيْرًا ۚ جَزَآءًۢ بِمَا كَانُوْا يَكْسِبُوْنَ ﴿٨٢﴾ فَاِنْ رَّجَعَكَ اللّٰهُ اِلٰى طَآئِفَةٍ مِّنْهُمْ فَاسْتَاْذَنُوْكَ لِلْخُرُوْجِ فَقُلْ لَّنْ تَخْرُجُوْا مَعِيَ اَبَدًا وَّلَنْ تُقَاتِلُوْا مَعِيَ عَدُوًّا ؕ اِنَّكُمْ رَضِيْتُمْ بِالْقُعُوْدِ اَوَّلَ مَرَّةٍ فَاقْعُدُوْا مَعَ الْخٰلِفِيْنَ ﴿٨٣﴾ وَلَا تُصَلِّ عَلٰۤى اَحَدٍ مِّنْهُمْ مَّاتَ اَبَدًا وَّلَا تَقُمْ عَلٰى قَبْرِهٖ ؕ اِنَّهُمْ كَفَرُوْا بِاللّٰهِ وَرَسُوْلِهٖ وَمَاتُوْا وَهُمْ فٰسِقُوْنَ ﴿٨٤﴾ وَلَا تُعْجِبْكَ اَمْوَالُهُمْ وَاَوْلَادُهُمْ ؕ اِنَّمَا يُرِيْدُ اللّٰهُ اَنْ يُّعَذِّبَهُمْ بِهَا فِى الدُّنْيَا وَتَزْهَقَ اَنْفُسُهُمْ وَهُمْ كٰفِرُوْنَ ﴿٨٥﴾

તો તુમ (ઉનકો) કહો કેઃ જહન્નમ કી આગ બહોત ઝિયાદહ ગરમ હે, કાશ કે વો (ઇસ બાત કો) સમજતે.﴾૮૧﴿ સો ઉન (મુનાફિકોં) કો ચાહિયે કે (દુનિયા મેં) થોડા સા હંસ લેં ઔર જો કમાઇ (યાની ગુનાહ) વો લોગ કરતે થે ઉસકે બદલે મેં (આખિરત મેં) વો બહોત ઝિયાદહ રોતે રહેં.[૧] ﴾૮૨﴿ સો (એ નબી!) અલ્લાહ તઆલા તુમકો ઉન (મુનાફિકોં) કી કિસી જમાઅત કે પાસ (તબૂક સે ફરાગત પર) વાપસ લે જાવેં ઔર વો (કિસી જિહાદ મેં) નિકલને કે લિયે તુમસે ઇજાઝત (પરવાનગી) માંગે તો તુમ (ઉનકો) કેહ દોઃ તુમ કભી ભી મેરે સાથ નહીં નિકલોગે[૨] ઔર તુમ મેરે સાથ મિલ કર કિસી દુશ્મન સે કભી નહીં લડ સકોગે, યકીનન તુમને તો પેહલી બાર બેઠે રેહને કો પસંદ કિયા થા; લિહાઝા અબ ભી પીછે રેહનેવાલોં (મા'ઝૂરોં, મજબૂરોં) કે સાથ બેઠે રહો.[૩] ﴾૮૩﴿ ઔર ઉન (મુનાફિકોં) મેં સે કોઇ મર જાવે તો તુમ ઉસ પર કભી ભી (જનાઝે કી) નમાઝ ન પઢના ઔર ઉસકી કબ્ર પર ખડે ભી ન રેહના; (કયૂંકે) ઉન મુનાફિકોં ને તો અલ્લાહ તઆલા ઔર ઉસકે રસૂલ કા ઇન્કાર કિયા હે ઔર નાફરમાન હોને કી હાલત હી મેં વો મરે હેં.﴾૮૪﴿ ઔર ઉન (મુનાફિકોં) કે માલ ઔર ઉનકી અવલાદ (કી ઝિયાદતી) સે તુમ તઅજ્જુબ મત કરો, અલ્લાહ તઆલા તો યે ચાહતે હેં કે ઇન (ચીઝોં) કે ઝરિયે ઉનકો દુનિયા કી ઝિંદગી મેં અઝાબ દેવેં ઔર ઉનકી જાનેં કુફ્ર હી કી હાલત મેં નિકલે.﴾૮૫﴿

---

[૧] યાની યકીની ઐસા હોગા યે ઇસ આયત સે બતલાયા ગયા.

[૨] ઉસ વક્ત તુમ ઉનકો કેહ દેના કે તુમ મેરે સાથ (જિહાદ મેં) કભી ભી નહીં ચલ સકોગે.

[૩] યે ઉનકે લિયે દુનિયાવી સઝા થી કે આઇન્દહ ખૂદ જિહાદ મેં શરીક હોના ચાહેં તો ભી ઉનકો શરીક ન કિયા જાવે.

وَإِذَآ أُنزِلَتْ سُورَةٌ أَنْ ءَامِنُوا۟ بِٱللَّهِ وَجَٰهِدُوا۟ مَعَ رَسُولِهِ ٱسْتَـْٔذَنَكَ أُو۟لُوا۟ ٱلطَّوْلِ مِنْهُمْ وَقَالُوا۟ ذَرْنَا نَكُن مَّعَ ٱلْقَٰعِدِينَ ﴿٨٦﴾ رَضُوا۟ بِأَن يَكُونُوا۟ مَعَ ٱلْخَوَالِفِ وَطُبِعَ عَلَىٰ قُلُوبِهِمْ فَهُمْ لَا يَفْقَهُونَ ﴿٨٧﴾ لَٰكِنِ ٱلرَّسُولُ وَٱلَّذِينَ ءَامَنُوا۟ مَعَهُۥ جَٰهَدُوا۟ بِأَمْوَٰلِهِمْ وَأَنفُسِهِمْ ۚ وَأُو۟لَٰٓئِكَ لَهُمُ ٱلْخَيْرَٰتُ ۖ وَأُو۟لَٰٓئِكَ هُمُ ٱلْمُفْلِحُونَ ﴿٨٨﴾ أَعَدَّ ٱللَّهُ لَهُمْ جَنَّٰتٍ تَجْرِى مِن تَحْتِهَا ٱلْأَنْهَٰرُ خَٰلِدِينَ فِيهَا ۚ ذَٰلِكَ ٱلْفَوْزُ ٱلْعَظِيمُ ﴿٨٩﴾

وَجَآءَ ٱلْمُعَذِّرُونَ مِنَ ٱلْأَعْرَابِ لِيُؤْذَنَ لَهُمْ وَقَعَدَ ٱلَّذِينَ كَذَبُوا۟ ٱللَّهَ وَرَسُولَهُۥ ۚ سَيُصِيبُ ٱلَّذِينَ كَفَرُوا۟ مِنْهُمْ عَذَابٌ أَلِيمٌ ﴿٩٠﴾

ઔર જબ કોઇ સૂરત ઇસ હુકૂમ કે સાથ ઉતારી જાતી હે કે તુમ અલ્લાહ તઆલા પર ઇમાન લાઓ ઔર તુમ ઉસકે રસૂલ કે સાથ મિલ કર જિહાદ કરો તો ઉન (મુનાફિકોં) મેં સે જો તાકતવાલે હેં વો તુમસે ઇજાઝત માંગતે હેં ઔર વો (યૂં) કેહતે હેં કેઃ હમકો (યહીં) છોડ દો, હમ ભી બેઠે રેહનેવાલોં કે સાથ (યહીં) રહેં.[૧] ﴾૮૬﴿ પીછે રેહનેવાલી ઔરતોં મેં શામિલ રેહના ઉન્હોંને પસંદ કિયા ઔર ઉનકે દિલોં પર મોહર લગા દી ગઇ,[૨] સો વો સમજતે નહીં હેં (કે વો કયા કર રહે હેં).﴾૮૭﴿ લેકિન રસૂલ ઔર જો લોગ ઉન (રસૂલ) કે સાથ ઇમાન લાએ ઉન્હોંને અપને માલ ઔર અપની જાન કે ઝરિયે જિહાદ કિયા ઔર ઐસે લોગોં કે લિયે ભલાઇયાં હેં ઔર ઐસે હી લોગ કામિયાબ હોંગે.﴾૮૮﴿ અલ્લાહ તઆલા ને ઉનકે લિયે ઐસે બાગાત તૈયાર કિયે હેં કે ઉનકે નીચે સે નેહરેં બેહતી હેં, વો ઉનમેં હમેશા રહેંગે, યે બહોત બડી કામિયાબી હે.﴾૮૯﴿

ઔર ગાંવ કે લોગ ભી ઉઝ્ર કરતે હુવે આએ; તાકે ઉનકો ભી (જિહાદ મેં શરીક ન હોને કી) ઇજાઝત દે દી જાવે ઔર (ઉન ગાંવવાલોં મેં સે) જિન્હોંને અલ્લાહ તઆલા ઔર ઉસકે રસૂલ કો જુઠલાયા વો સબ (ઘર હી મેં તો) બેઠે રહે,[૩] ઉનમેં સે જો કાફિર હેં અનકરીબ ઉનકો દર્દનાક અઝાબ પહોંચેગા. ﴾૯૦﴿

---

[૧] યાની મા'ઝૂરોં કે સાથ વતન મેં રહેં.

[૨] યાની નેકી કરને કી તૌફીક મિલને સે હમેશા કે લિયે મહરૂમ કર દિયે ગએ.

[૩] યહાં દેહાત (ગાંવ) કે લોગ દો તરહ કે બતાએ ગએઃ (૧) તબૂક મેં ન આએ, લેકિન ઉઝ્ર (બહાના) પેશ કરને આએ. (૨) થોડે વો જિન્હોંને ઉઝ્ર પેશ કરને કી ભી તકલીફ નહીં ઉઠાઇ.

لَيْسَ عَلَى الضُّعَفَاءِ وَلَا عَلَى الْمَرْضَىٰ وَلَا عَلَى الَّذِينَ لَا يَجِدُونَ مَا يُنفِقُونَ حَرَجٌ إِذَا نَصَحُوا لِلَّهِ وَرَسُولِهِ ۚ مَا
عَلَى الْمُحْسِنِينَ مِن سَبِيلٍ ۚ وَاللَّهُ غَفُورٌ رَّحِيمٌ ﴿٩١﴾ وَلَا عَلَى الَّذِينَ إِذَا مَا أَتَوْكَ لِتَحْمِلَهُمْ قُلْتَ لَا أَجِدُ مَا
أَحْمِلُكُمْ عَلَيْهِ تَوَلَّوا وَّأَعْيُنُهُمْ تَفِيضُ مِنَ الدَّمْعِ حَزَنًا أَلَّا يَجِدُوا مَا يُنفِقُونَ ﴿٩٢﴾ إِنَّمَا السَّبِيلُ عَلَى الَّذِينَ
يَسْتَأْذِنُونَكَ وَهُمْ أَغْنِيَاءُ ۚ رَضُوا بِأَن يَكُونُوا مَعَ الْخَوَالِفِ وَطَبَعَ اللَّهُ عَلَىٰ قُلُوبِهِمْ فَهُمْ لَا يَعْلَمُونَ ﴿٩٣﴾

કમઝોર લોગોં પર ઔર બીમાર લોગોં પર ઔર જિનકે પાસ ખર્ચ કરને કે લિયે કુછ ભી નહીં હે ઉન સબ પર (જિહાદ મેં ન જાને કી વજા સે) કોઇ ગુનાહ નહીં હે, જબ કે વો અલ્લાહ તઆલા ઔર ઉસકે રસૂલ કે લિયે દિલ સાફ રખતે હેં[૧] ઔર નેકી કરનેવાલોં પર કોઇ ઇલ્ઝામ (આક્ષેપ, તોહમત, આરોપ) નહીં હે ઔર અલ્લાહ તઆલા તો બહોત ઝિયાદહ માફ કરનેવાલે, સબસે ઝિયાદહ રહમ કરનેવાલે હેં.﴾૯૧﴿ ઔર ઉન લોગોં પર ભી (કોઇ ગુનાહ) નહીં હે જો તુમ્હારે પાસ ઇસ લિયે આએ કે તુમ ઉનકે લિયે સવારી કા ઇન્તિઝામ (બંદોબસ્ત) કર દો, તો તુમને (જવાબ મેં યૂં) કહા કેઃ અભી મેરે પાસ કોઇ ઐસી (સવારી કી) ચીઝ નહીં હે જિસ પર મેં તુમકો સવાર કરૂં, તો વો (યે સુન કર ઇસ હાલત મેં) વાપસ ચલે ગએ ઔર ઉનકી આંખોં મેં સે ગમ કી વજા સે આંસૂ બેહ રહે થે, ઇસ બાત પર કે (અલ્લાહ તઆલા કે રાસ્તે મેં) ખર્ચ કરને કી કોઇ ચીઝ વો લોગ પાતે નહીં હેં.﴾૯૨﴿ ઇલ્ઝામ તો ઐસે લોગોં પર હે જો માલદાર હોને કે બાવજૂદ તુમસે ઇજાઝત માંગતે હેં, પીછે રેહનેવાલી ઔરતોં કે સાથ રેહ જાને પર વો ખુશ હુવે હેં ઔર અલ્લાહ તઆલા ને ઉનકે દિલોં પર મોહર લગા દી હે, ઇસ લિયે અબ યે કુછ નહીં જાનતે.﴾૯૩﴿

[૧] અલ્લાહ તઆલા ઔર ઉસ કે રસૂલ સે વો ઇખ્લાસ વાલા તઅલ્લુક રખતે હો.

يَعۡتَذِرُوۡنَ اِلَيۡكُمۡ اِذَا رَجَعۡتُمۡ اِلَيۡهِمۡ ؕ قُلۡ لَّا تَعۡتَذِرُوۡا لَنۡ نُّؤۡمِنَ لَكُمۡ قَدۡ نَبَّاَنَا اللّٰهُ مِنۡ اَخۡبَارِكُمۡ ؕ وَسَيَرَى اللّٰهُ عَمَلَكُمۡ وَرَسُوۡلُهٗ ثُمَّ تُرَدُّوۡنَ اِلٰى عٰلِمِ الۡغَيۡبِ وَالشَّهَادَةِ فَيُنَبِّئُكُمۡ بِمَا كُنۡتُمۡ تَعۡمَلُوۡنَ ﴿۹۴﴾ سَيَحۡلِفُوۡنَ بِاللّٰهِ لَكُمۡ اِذَا انْقَلَبۡتُمۡ اِلَيۡهِمۡ لِتُعۡرِضُوۡا عَنۡهُمۡ ؕ فَاَعۡرِضُوۡا عَنۡهُمۡ ؕ اِنَّهُمۡ رِجۡسٌ ۚ وَّمَاۡوٰٮهُمۡ جَهَنَّمُ ۚ جَزَآءًۢ بِمَا كَانُوۡا يَكۡسِبُوۡنَ ﴿۹۵﴾ يَحۡلِفُوۡنَ لَكُمۡ لِتَرۡضَوۡا عَنۡهُمۡ ۚ فَاِنۡ تَرۡضَوۡا عَنۡهُمۡ فَاِنَّ اللّٰهَ لَا يَرۡضٰى عَنِ الۡقَوۡمِ الۡفٰسِقِيۡنَ ﴿۹۶﴾ اَلۡاَعۡرَابُ اَشَدُّ كُفۡرًا وَّنِفَاقًا وَّاَجۡدَرُ اَلَّا يَعۡلَمُوۡا حُدُوۡدَ مَاۤ اَنۡزَلَ اللّٰهُ عَلٰى رَسُوۡلِهٖ ؕ

જબ તુમ(જિહાદ સે) ઉન(મુનાફિકોં) કી તરફ વાપસ જાઓગે તો વો લોગ તુમ્હારે સામને બહાને કરને આયેંગે તો તુમ(એ નબી !) કેહ દો કે : તુમ બહાને મત બનાઓ,હમ તુમ્હારી બાત હરગિઝ નહીં માનેંગે, અલ્લાહ તઆલાને હમકો તુમ્હારે હાલાત અચ્છી તરહ બતલા દિયે હેં ઔર આઈન્દા અલ્લાહ તઆલા ઔર ઉસકે રસૂલ તુમ્હારે કામ(યાની કારગુઝારી) કો દેખેંગે(૧) ફિર તુમ છુપી ઔર ખુલી ચીઝ કો જાનનેવાલે(અલ્લાહ તઆલા) કી તરફ લૌટા દિયે જાઓગે, ફિર વો(અલ્લાહ તઆલા) જો કામ તુમ કરતે થે ઉસ કી હકીકત તુમકો બતલા દેંગે ﴿૯૪﴾ જબ તુમ (લૌટકર) ઉનકે પાસ વાપસ જાઓગે તો વો(મુનાફિક) લોગ તુમ્હારે સામને અલ્લાહ તઆલા કી કસમેં ખાયેંગે; તાકે તુમ ઉનસે દરગુઝર કરો, તો તુમ ઉનકો નઝરઅંદાઝ કર દો (યાની ઉનકો માફ કરદો, જાનેદો)(૨) યકીનન વો(મુનાફિક) લોગ તો નાપાક હેં ઔર જહન્નમ ઉનકે રેહને કી જગહ હે,જો(ગુનાહ)વો કમાતે થે યે ઉસ કી સઝા હે ﴿૯૫﴾ વો લોગ તો તુમ્હારે સામને કસમેં ખાયેંગે; તાકે તુમ ઉનસે રાઝી હો જાઓ, સો અગર તુમ ઉન (મુનાફિકોં) સે રાઝી હો જાઓગે તો ભી યે બાત તો યકીની હે કે અલ્લાહ તઆલા નાફરમાન લોગોં સે રાઝી નહી હોંગે ﴿૯૬﴾ ગાંવ કે રેહનેવાલે(જો મુનાફિક હેં વો) કુફ્ર ઔર નિફાક મે બહુત હી સખ્ત હેં ઔર(વો દુસરોં સે) ઈસ બાત કે ઝિયાદહ લાયક હેં કે જો અહકામ અલ્લાહ તઆલા ને અપને રસૂલ પર ઉતારે હેં વો ઉસ્કો ન સીખેં(૩)

(૧) આઈન્દા તુમ્હારા તર્ઝે અમલ કૈસા રહેગા વો અસલ હે, યે ''અમલી તૌબા'' બતાઈ ગઈ.

(૨) (દુસરા તર્જુમા) ઉનકો ઉનકી હાલત પર રેહને દો(યાની ઝબાન સે તંબીહ ન કરો, ખુશી–નરમીકા તઅલ્લુક ભી મત રખો, યે સબ ઉન લોગોં કો બેફાયદા હે; ઈસલીયે કે ઉન મેં ઈમાન હી નહી)

(૩) (દુસરા તર્જુમા)ઉનકો અહકામ કી જાનકારી હી હાસિલ નહી હુઈ. નોટ : ઉસ કી વજહ યે હે કે વો આલીમોં સે દુર રેહતે હેં ઔર દિલ મેં સખ્તી હે, જૂઠી કસમ કી ભી કોઈ પરવાહ નહી હે.

وَاللّٰهُ عَلِيۡمٌ حَكِيۡمٌ ﴿۹۷﴾ وَمِنَ الۡاَعۡرَابِ مَنۡ يَّتَّخِذُ مَا يُنۡفِقُ مَغۡرَمًا وَّيَتَرَبَّصُ بِكُمُ الدَّوَآئِرَ ؕ عَلَيۡهِمۡ دَآئِرَةُ السَّوۡءِ ؕ وَاللّٰهُ سَمِيۡعٌ عَلِيۡمٌ ﴿۹۸﴾ وَمِنَ الۡاَعۡرَابِ مَنۡ يُّؤۡمِنُ بِاللّٰهِ وَالۡيَوۡمِ الۡاٰخِرِ وَيَتَّخِذُ مَا يُنۡفِقُ قُرُبٰتٍ عِنۡدَ اللّٰهِ وَصَلَوٰتِ الرَّسُوۡلِ ؕ اَلَاۤ اِنَّهَا قُرۡبَةٌ لَّهُمۡ ؕ سَيُدۡخِلُهُمُ اللّٰهُ فِىۡ رَحۡمَتِهٖ ؕ اِنَّ اللّٰهَ غَفُوۡرٌ رَّحِيۡمٌ ﴿۹۹﴾

وَالسّٰبِقُوۡنَ الۡاَوَّلُوۡنَ مِنَ الۡمُهٰجِرِيۡنَ وَالۡاَنۡصَارِ وَالَّذِيۡنَ اتَّبَعُوۡهُمۡ بِاِحۡسَانٍ ۙ رَّضِىَ اللّٰهُ عَنۡهُمۡ وَرَضُوۡا عَنۡهُ وَاَعَدَّ لَهُمۡ جَنّٰتٍ تَجۡرِىۡ تَحۡتَهَا الۡاَنۡهٰرُ خٰلِدِيۡنَ فِيۡهَاۤ اَبَدًا ؕ ذٰلِكَ الۡفَوۡزُ الۡعَظِيۡمُ ﴿۱۰۰﴾

ઔર અલ્લાહ તઆલા તો બહુત ઝિયાદહ જાનનેવાલે, બડી હિકમતવાલે હૈં ﴾૯૭﴿ ઔર કુછ દેહાતી(ગાંવ કે રેહનેવાલે) ઐસે હૈં(૧) જો(અલ્લાહ તઆલા કે નામ પર) ખર્ચ કરને કો એક કિસમ કા દંડ સમજતે હૈં(૨) ઔર વો ઈન્તિઝાર કરતે હૈં કે તુમ(મુસલમાનોં) પર મુસીબત કા કોઈ ચકકર આ જાવે(૩); (હાલાંકે) બુરી મુસીબત કા ચકકર(ખુદ) ઉન પર પડનેવાલા હે ઔર અલ્લાહ તઆલા તો બહુત ઝિયાદહ સુનતે હૈં, બડે જાનનેવાલે હૈં ﴾૯૮﴿ ઔર ગાંવ કે રેહનેવાલોં મેં સે કુછ ઐસે ભી હૈં જો અલ્લાહ તઆલા પર ઔર કયામત કે દિન પર ઈમાન રખતે હૈં ઔર જો કુછ(અલ્લાહ તઆલા કે નામ પર) ખર્ચ કરતે હૈં ઉસકો અલ્લાહ તઆલા કે નઝદીક પહુંચને કા ઔર પયગમ્બર કી દુઆએં હાસિલ કરને કા ઝરિયા સમજતે હૈં, સુન લો ! યકીનન વો ચીઝ ઉનકે લિયે(અલ્લાહ તઆલા કે) નઝદીક પહુંચને કા ઝરિયા હે, અલ્લાહ તઆલા ઉન લોગોં કો અનકરીબ અપની રહમત મેં દાખિલ કરેંગે, યકીનન અલ્લાહ તઆલા તો બહુત ઝિયાદહ માફ કરનેવાલે, સબસે ઝિયાદહ રહમ કરનેવાલે હૈં ﴾૯૯﴿ ઔર વો મુહાજિરીન ઔર અન્સાર જો (ઈમાન કી દા'વત કબુલ કરને મેં) સબસે પેહલે આગે બઢ ગએ(૪) ઔર જો લોગ ને નેકી કે સાથ ઈન કે તરીકે પર ચલે(૫) અલ્લાહ તઆલા ઉનસે રાઝી હો ગયે ઔર વો લોગ ભી ઉસ(અલ્લાહ તઆલા) સે રાઝી હો ગયે ઔર ઉસ(અલ્લાહ તઆલા) ને ઉનકે લિયે બાગાત તૈયાર કર રખે હૈં કે ઉનકે નીચે નેહરેં બેહતી હોંગી, ઉનમેં હમેશા રહેંગે, યે બહોત બડી કામિયાબી હોગી ﴾૧૦૦﴿

(૧) (દુસરા તર્જુમા) ગાંવ મેં રેહનેવાલે કુછ મુનાફીક ઐસે ભી હૈં.(૨) યાની બોજ સમજતે હૈં.

(૩) યાની કિસી હાદસે(અચાનક મુસીબત) મેં મુસલમાન ખત્મ હો જાવે.

(૪) (દુસરા તર્જુમા) જો લોગ સબસે અવ્વલ(ઈમાન કી દા'વત) કબૂલ કરનેવાલે હૈં.

(૫) (દુસરા તર્જુમા) ઈખ્લાસ કે સાથ ઉનકે રાસ્તે પર ચલે.

وَمِمَّنۡ حَوۡلَكُمۡ مِّنَ الۡاَعۡرَابِ مُنٰفِقُوۡنَ ؕ وَمِنۡ اَهۡلِ الۡمَدِيۡنَةِ ؔ مَرَدُوۡا عَلَى النِّفَاقِ لَا تَعۡلَمُهُمۡ ؕ نَحۡنُ نَعۡلَمُهُمۡ ؕ سَنُعَذِّبُهُمۡ مَّرَّتَيۡنِ ثُمَّ يُرَدُّوۡنَ اِلٰى عَذَابٍ عَظِيۡمٍ ۞ وَاٰخَرُوۡنَ اعۡتَرَفُوۡا بِذُنُوۡبِهِمۡ خَلَطُوۡا عَمَلًا صَالِحًا وَّاٰخَرَ سَيِّـئًا ؕ عَسَى اللّٰهُ اَنۡ يَّتُوۡبَ عَلَيۡهِمۡ ؕ اِنَّ اللّٰهَ غَفُوۡرٌ رَّحِيۡمٌ ۞ خُذۡ مِنۡ اَمۡوَالِهِمۡ صَدَقَةً تُطَهِّرُهُمۡ وَتُزَكِّيۡهِمۡ بِهَا وَصَلِّ عَلَيۡهِمۡ ؕ اِنَّ صَلٰوتَكَ سَكَنٌ لَّهُمۡ ؕ وَاللّٰهُ سَمِيۡعٌ عَلِيۡمٌ ۞

ઔર તુમ્હારે આસ પાસ કે ગાંવ(કે રેહને) વાલોં મેં સે(ભી) કુછ લોગ મુનાફિક હેં ઔર મદીના(કે રેહને) વાલોં મેં સે ભી(કુછ લોગ મુનાફિક હેં) જો નિફાક પર(ઐસે) અડ ગએ હેં(૧) કે તુમ તો ઉનકો જાનતે નહી હો હમ ઉનકો જાનતે હેં, અનકરીબ હમ ઉનકો દો મરતબા સઝા દેંગ(૨) ફિર(આખિરત મેં) બડે અઝાબ કી તરફ વો લોગ ભેજે જાએંગે ﴿૧૦૧﴾ ઔર દુસરે(કુછ) લોગોં ને અપને ગુનાહોં કા ઈકરાર કર લિયા હે કે ઉન્હોંને કુછ નેક કામ ઔર દુસરે બુરે કામ કો આપસ મેં મિલા દિયા હે(૩) ઉમ્મીદ હે કે અલ્લાહ તઆલા ઉનકી તૌબા કબુલ કર લેંગે, યકીનન અલ્લાહ તઆલા બહુત માફ કરનેવાલે, સબસે ઝિયાદહ રહમ કરનેવાલે હેં ﴿૧૦૨﴾ (એ નબી !) તુમ ઉનકે માલોં મેં સે સદકા વસૂલ કરો, જિસકે ઝરિયે તુમ ઉનકો પાક ઔર સાફ કર દો ઔર(સદકા લેતે વકત) તુમ ઉનકે લિયે(બરકત કી) દુઆ કર દો(૪), યકીનન તુમ્હારી દુઆ ઉનકે લિયે સુકૂન કા ઝરિયા હોગી ઔર અલ્લાહ તઆલા હર બાત અચ્છી તરહ સુનતે હેં ઔર બડે જાનનેવાલે હેં ﴿૧૦૩﴾

---

(૧) (દુસરા તર્જુમા) જો નિફાક મેં(ઐસે) માહિર હો ગએ હેં.

(૨) યાની કયામત સે પેહલે દુનિયા મેં દો મરતબા અઝાબ હે :

[૧] નિફાક કો છુપાને કી ફિકર ઔર દુનયવી બદનામી

[૨] કબ્ર કા અઝાબ.

(૩) બુરા અમલ તબૂક કી લડાઇ મેં શરીક ન હોના ઔર નેક અમલ યાની દુસરે ગઝવાત (લડાઈ) કી શિર્કત કી ઔર દુસરે નેક આમાલ યાની ઉન્હોંને કુછ અચ્છે ઔર કુછ બુરે મિલે જુલે કામ કિયે.

(૪) (દુસરા તર્જુમા) ઉનકો બરકતવાલા બના દો. નોટ : દીની કામોં કે લિયે કોઈ મુસલમાન ચંદા દેવે તો ઉસકે લિયે દુઆ કરની ચાહિયે.

اَلَمْ يَعْلَمُوْٓا اَنَّ اللّٰهَ هُوَ يَقْبَلُ التَّوْبَةَ عَنْ عِبَادِهٖ وَيَاْخُذُ الصَّدَقٰتِ وَاَنَّ اللّٰهَ هُوَ التَّوَّابُ الرَّحِيْمُ ﴿١٠٤﴾ وَقُلِ اعْمَلُوْا فَسَيَرَى اللّٰهُ عَمَلَكُمْ وَرَسُوْلُهٗ وَالْمُؤْمِنُوْنَ ؕ وَسَتُرَدُّوْنَ اِلٰى عٰلِمِ الْغَيْبِ وَالشَّهَادَةِ فَيُنَبِّئُكُمْ بِمَا كُنْتُمْ تَعْمَلُوْنَ ﴿١٠٥﴾ وَاٰخَرُوْنَ مُرْجَوْنَ لِاَمْرِ اللّٰهِ اِمَّا يُعَذِّبُهُمْ وَاِمَّا يَتُوْبُ عَلَيْهِمْ ؕ وَاللّٰهُ عَلِيْمٌ حَكِيْمٌ ﴿١٠٦﴾ وَالَّذِيْنَ اتَّخَذُوْا مَسْجِدًا ضِرَارًا وَّكُفْرًا وَّتَفْرِيْقًا بَيْنَ الْمُؤْمِنِيْنَ وَاِرْصَادًا لِّمَنْ حَارَبَ اللّٰهَ وَرَسُوْلَهٗ مِنْ قَبْلُ ؕ وَلَيَحْلِفُنَّ اِنْ اَرَدْنَآ اِلَّا الْحُسْنٰى ؕ وَاللّٰهُ يَشْهَدُ اِنَّهُمْ لَكٰذِبُوْنَ ﴿١٠٧﴾

કયા ઉનકો યે બાત મા'લૂમ નહીં હે કે અલ્લાહ તઆલા હી અપને બંદો કી તૌબા કબૂલ કરતે હૈં ઔર(બંદો કે) સદકાત(ભી) કબૂલ કરતે હૈં ઔર યકીન રખો ! અલ્લાહ તઆલા હી બહુત ઝિયાદહ તૌબા કબૂલ કરનેવાલે, સબસે ઝિયાદહ રહમ કરનેવાલે હૈં ﴾૧૦૪﴿ ઔર તુમ(ઉન લોગોં કો) કેહ દો કે : તુમ અમલ કરતે રહો, સો અનકરીબ અલ્લાહ તઆલા ઔર ઉસકે રસૂલ ઔર ઈમાનવાલે તુમ્હારે અમલ કે તરીકે કો દેખેંગે ઔર તુમ લોગ છુપી ઔર ખુલી ચીઝોં કે જાનનેવાલે(યાની અલ્લાહ તઆલા) કી તરફ વાપસ લોટાએ જાઓગે, ફિર વો(અલ્લાહ તઆલા) તુમકો જો કામ તુમ કરતે થે ઉસકી હકીકત બતલા દેંગે ﴾૧૦૫﴿ ઔર દુસરે કુછ લોગ ઐસે હૈં જિનકા ફેસલા અલ્લાહ તઆલા કા હુકમ આને તક રોક દિયા ગયા હે યા તો વો ઉનકો સઝા દેવેં યા વો ઉનકો માફ કર દેવેં ઔર અલ્લાહ તઆલા તો બહુત ઝિયાદહ જાનનેવાલે બડી હિકમતવાલે હૈં ﴾૧૦૬﴿ ઔર જિન લોગોં ને એક મસ્જિદ (મુસલમાનોં કો) નુકસાન પહોંચાને કે લિયે ઔર કુફ્ર(કો તાકત પહોંચાને) કે લિયે ઔર ઈમાનવાલોં કે દરમિયાન ફુટ ડાલને કે લિયે ઔર ઉસ આદમી કો(૧) અડ્ડા (યાની ઠેરને કી જગહ) દેને કે લિયે જો પેહલે સે અલ્લાહ તઆલા ઔર ઉસકે રસૂલ કે સાથ લડાઈ(મુખાલફત) કર રહા હે, ઔર(ઉપર સે) ઝરૂર યે લોગ કસમ ખાએંગે કે હમારા ઈરાદા તો બસ ભલાઈ હી કા હૈ ઔર અલ્લાહ તઆલા ગવાહી દેતે હૈં કે યકીનન વા લોગ જુઠે હૈં ﴾૧૦૭﴿

(૧) હઝરત હન્ઝલા (રદિ.) (જીનકો ફરીશ્તોં ને ગુસ્લ દીયા થા) કા બાપ અબુ આમીર ફાસિક મુરાદ હે.

لَا تَقُمْ فِيْهِ اَبَدًا ؕ لَمَسْجِدٌ اُسِّسَ عَلَى التَّقْوٰى مِنْ اَوَّلِ يَوْمٍ اَحَقُّ اَنْ تَقُوْمَ فِيْهِ ؕ فِيْهِ رِجَالٌ يُّحِبُّوْنَ اَنْ يَّتَطَهَّرُوْا ؕ وَاللّٰهُ يُحِبُّ الْمُطَّهِّرِيْنَ ﴿۱۰۸﴾ اَفَمَنْ اَسَّسَ بُنْيَانَهٗ عَلٰى تَقْوٰى مِنَ اللّٰهِ وَرِضْوَانٍ خَيْرٌ اَمْ مَّنْ اَسَّسَ بُنْيَانَهٗ عَلٰى شَفَا جُرُفٍ هَارٍ فَانْهَارَ بِهٖ فِيْ نَارِ جَهَنَّمَ ؕ وَاللّٰهُ لَا يَهْدِى الْقَوْمَ الظّٰلِمِيْنَ ﴿۱۰۹﴾ لَا يَزَالُ بُنْيَانُهُمُ الَّذِىْ بَنَوْا رِيْبَةً فِىْ قُلُوْبِهِمْ اِلَّاۤ اَنْ تَقَطَّعَ قُلُوْبُهُمْ ؕ وَاللّٰهُ عَلِيْمٌ حَكِيْمٌ ﴿۱۱۰﴾

اِنَّ اللّٰهَ اشْتَرٰى مِنَ الْمُؤْمِنِيْنَ اَنْفُسَهُمْ وَاَمْوَالَهُمْ بِاَنَّ لَهُمُ الْجَنَّةَ ؕ

(એ નબી !) તુમ ઉસમેં કભી(નમાઝ કે લિયે) ખડે મત રહેના, અલબત્તા વો મસ્જિદ જિસકી બુનિયાદ પેહલે હી દિન સે તકવા પર રખી ગઈ હે(૧) વો ઝિયાદહ લાયક હે કે તુમ ઉસમેં(નમાઝ કે લિયે) ખડે હો, ઉસ(મસ્જિદ) મેં ઐસે લોગ હેં જો સાફ સુથરા રેહને કો પસંદ કરતે હેં ઔર અલ્લાહ તઆલા પાક સાફ રેહનેવાલોં કો પસંદ ફરમાતે હેં ﴿૧૦૮﴾ કયા ભલા વો શખ્સ જિસને અપની ઈમારત(યાની મસ્જિદ) કી બુનિયાદ અલ્લાહ તઆલા કે તકવા ઔર(ઉસકી) ખુશનુદી પર રખી હો વો બેહતર હે યા (વો બેહતર હોગા) જિસ આદમી ને અપની ઈમારત(યાની મસ્જિદ) કી બુનિયાદ કિસી ખાઈ કે કિનારે પર રખી હો જો પડે ઐસી હે(૨) જો ઉસ(બાની) કો લેકર જહન્નમ કી આગ મેં ગીર પડે ઔર અલ્લાહ તઆલા ઝુલ્મ કરનેવાલી કૌમ કો હિદાયત નહીં દેતે ﴿૧૦૯﴾ ઉનકી વો ઈમારત જો ઉન્હોંને બનાઈ થી વો ઉનકે દિલોં મેં ઉસ વકત તક બરાબર શક પૈદા કરતી રહેગી જબ તક ઉનકે દિલ કે ટુકડે ટુકડે ન હો જાવેં(૩) ઔર અલ્લાહ તઆલા બહુત ઝિયાદહ જાનનેવાલે, બડી હિકમતવાલે હેં ﴿૧૧૦﴾ યકીનન અલ્લાહ તઆલા ને ઈમાનવાલોં સે ઉનકી જાનોં કો ઔર ઉનકે માલોં કો ઈસ કિમત પર ખરીદ લિયા હે કે ઉનકે લિયે જન્નત હે,

(૧) ઈસ સે મુરાદ મસ્જિદે કુબા હે ઔર મસ્જિદે નબવી ભી ઉસમેં શામિલ હે, દોનોં હી કી બુનિયાદ તકવા ઔર અલ્લાહ તઆલા કી ખુશનુદી પર થી.

(૨) ''جُرُفٍ'' નાલા યા નહેર કા વો કિનારા જિસકો પાની કે બહાવ(વહેણ) ને કાટકર રખ દિયા હો ઔર વો ગીરને કે કરીબ હો.(લુગાતુલ કુર્આન)

(૩) ઈસસે મુરાદ : [૧] દિલ હી તુટકર ખત્મ હો જાએ તો અરમાન ભી ખત્મ હો જાએ. [૨] હકીકત મેં દિલ તો તુટતા નહીં; લેકિન મુરાદ યે હે કે અફસોસ ઔર શરમિંદગી ઉનકો હમેશા રહેગી યે એક મુહાવરા આયત મેં હે.

يُقَاتِلُوْنَ فِىْ سَبِيْلِ اللّٰهِ فَيَقْتُلُوْنَ وَيُقْتَلُوْنَ وَعْدًا عَلَيْهِ حَقًّا فِى التَّوْرٰىةِ وَالْاِنْجِيْلِ وَالْقُرْاٰنِ ؕ وَمَنْ اَوْفٰى بِعَهْدِهٖ مِنَ اللّٰهِ فَاسْتَبْشِرُوْا بِبَيْعِكُمُ الَّذِىْ بَايَعْتُمْ بِهٖ ؕ وَذٰلِكَ هُوَ الْفَوْزُ الْعَظِيْمُ ﴿١١١﴾ اَلتَّآئِبُوْنَ الْعٰبِدُوْنَ الْحٰمِدُوْنَ السَّآئِحُوْنَ الرّٰكِعُوْنَ السّٰجِدُوْنَ الْاٰمِرُوْنَ بِالْمَعْرُوْفِ وَالنَّاهُوْنَ عَنِ الْمُنْكَرِ وَالْحٰفِظُوْنَ لِحُدُوْدِ اللّٰهِ ؕ وَبَشِّرِ الْمُؤْمِنِيْنَ ﴿١١٢﴾ مَا كَانَ لِلنَّبِىِّ وَالَّذِيْنَ اٰمَنُوْۤا اَنْ يَّسْتَغْفِرُوْا لِلْمُشْرِكِيْنَ وَلَوْ كَانُوْۤا اُولِىْ قُرْبٰى مِنْۢ بَعْدِ مَا تَبَيَّنَ لَهُمْ اَنَّهُمْ اَصْحٰبُ الْجَحِيْمِ ﴿١١٣﴾

કે વો અલ્લાહ તઆલા કે રાસ્તે મેં જંગ કરતે (લડતે) હેં સો(કભી તો) વો(દુશ્મનોં કો) મારતે હેં ઔર(કભી) વો ખુદ શહીદ હો જાતે હેં, યે ઉસકે ઝિમ્મેં એક સચ્ચા વાદા હે જો તૌરાત ઔર ઈન્જીલ ઔર કુર્આન મેં હે ઔર અલ્લાહ તઆલા સે ઝિયાદહ અપને વાદે કો પુરા કરનેવાલા કૌન હોગા ? લિહાઝા(એ મુસલમાનો !) તુમ અપને ઉસ (કામિલ) સોદે પર જો તુમને ઉસ(અલ્લાહ તઆલા) સે કર લિયા હે ઉસ પર ખુશીયાં મનાઓ ઔર યહી બહોત બડી કામયાબી હે ﴾૧૧૧﴿ વો તૌબા કરનેવાલે, (અલ્લાહ તઆલા કી)બંદગી કરનેવાલે,(અલ્લાહ તઆલા કી) હમ્દ(તારીફ) કરનેવાલે, રોઝા રખનેવાલે(૧),રૂકુઅ કરનેવાલે, સજદા કરનેવાલે, અચ્છી બાત કા હુકમ કરનેવાલે ઔર બુરી બાત સે રોકનેવાલે ઔર અલ્લાહ તઆલા કી(યાની દીન કી) હદોં કી હિફાઝત કરનેવાલે હેં ઔર (ઐસે) ઈમાનવાલોં કો તુમ ખુશખબરી સુના દો ﴾૧૧૨﴿ નબી ઔર(દુસરે) ઈમાનવાલોં કે લિયે જાઈઝ નહી હે કે વો મુશરીકોં કે લિયે(અલ્લાહ તઆલા સે) ઈસ્તિગફાર કરે, ચાહે વો(મુશરીક) રિશ્તેદાર હી કયું ન હો, ઉનકે સામને યે બાત ઝાહિર હો જાને કે બાદ કે યકીનન વો(મુશરીકીન ઈમાન ન લાને કી વજહ સે) જહન્નમ (મેં જાને હી) વાલે હેં ﴾૧૧૩﴿

(૧) ઈસકા દુસરા મતલબ ''ઈબાદત કે લિયે ઘરબાર છોડ દેના ભી હે'' ઈસ એતેબાર સે જિહાદ ઔર તલબે ઈલ્મ કે લિયે જાનેવાલે ભી મુરાદ હેં. કુર્આન ને યહાં જો લફઝ ઈસ્તેમાલ કિયા હે વો '' السَّآئِحُوْنَ '' હે. ઈસ લફઝ કે અસલ મતલબ તો સફર કરનેવાલે કે હે; લેકિન આપ સલ્લલ્લાહુ અલયહિ વસલ્લમ ને ઈસકી તફસીર ''રોઝા રખનેવાલે'' સે ફરમાઈ હે. ઔર યહી તફસીર કુછ સહાબા (રદિ.) ઔર તાબિઈન સે નકલ કી ગઈ હે. અંદાઝહ ઐસા હે કે રોઝે કો સિયાહત ઈસ લિયે ફરમાયા ગયા કે જિસ તરહ સફર મેં ઈન્સાન કે ખાને–પીને, સોને, જાગને વગૈરા કે પાબંદી બાકી નહી રહતી, ઈસી તરહ રોઝે મેં ભી ઉન કામો મેં ફર્ક આ જાતા હે.

وَمَا كَانَ اسْتِغْفَارُ اِبْرٰهِيْمَ لِاَبِيْهِ اِلَّا عَنْ مَّوْعِدَةٍ وَّعَدَهَآ اِيَّاهُ ۚ فَلَمَّا تَبَيَّنَ لَهٗٓ اَنَّهٗ عَدُوٌّ لِّلّٰهِ تَبَرَّاَ مِنْهُ ؕ اِنَّ اِبْرٰهِيْمَ لَاَوَّاهٌ حَلِيْمٌ ﴿۱۱۴﴾ وَمَا كَانَ اللّٰهُ لِيُضِلَّ قَوْمًۢا بَعْدَ اِذْ هَدٰىهُمْ حَتّٰى يُبَيِّنَ لَهُمْ مَّا يَتَّقُوْنَ ؕ اِنَّ اللّٰهَ بِكُلِّ شَيْءٍ عَلِيْمٌ ﴿۱۱۵﴾ اِنَّ اللّٰهَ لَهٗ مُلْكُ السَّمٰوٰتِ وَالْاَرْضِ ؕ يُحْيٖ وَيُمِيْتُ ؕ وَمَا لَكُمْ مِّنْ دُوْنِ اللّٰهِ مِنْ وَّلِيٍّ وَّلَا نَصِيْرٍ ﴿۱۱۶﴾ لَقَدْ تَّابَ اللّٰهُ عَلَى النَّبِيِّ وَالْمُهٰجِرِيْنَ وَالْاَنْصَارِ الَّذِيْنَ اتَّبَعُوْهُ فِيْ سَاعَةِ الْعُسْرَةِ مِنْۢ بَعْدِ مَا كَادَ يَزِيْغُ قُلُوْبُ فَرِيْقٍ مِّنْهُمْ ثُمَّ تَابَ عَلَيْهِمْ ؕ اِنَّهٗ بِهِمْ رَءُوْفٌ رَّحِيْمٌ ﴿۱۱۷﴾ۙ

ઔર ઈબ્રાહીમ(અલ.) ને અપને અબ્બા કે લિયે(અલ્લાહ તઆલા સે) માફી કી જો દુઆ માંગી થી વો તો સિર્ફ એક વાદે કી વજહ સે જો ઉસને ઉસ(અબ્બા) સે કિયા થા, ફિર જબ ઉસ ઈબ્રાહીમ(અલ.) પર યે બાત ઝાહિર હો ગઈ કે યકીનન વો(અબ્બા) તો અલ્લાહ તઆલા કા દુશ્મન હે તો ઉસ(ઈબ્રાહીમ) ને ઉસસે તઅલ્લુક હી ખત્મ કર દિયા, યકીનન ઈબ્રાહીમ(અલ.) બહુત નરમ દિલ(૧) બહુત ઝિયાદહ હિલ્મવાલે થે ﴾૧૧૪﴿ ઔર અલ્લાહ તઆલા ઐસે નહીં હેં કે કિસી કૌમ કો હિદાયત દેને કે બાદ ઉનકો ગુમરાહ કર દેં જબ તક કે ઉનકે સામને જિન બાતોં સે બચના(ઝરૂરી) હે ઉસ કો ખોલકર બયાન ન કર દેં, યકીન રખો ! અલ્લાહ તઆલા હર ચીઝ કો પુરી તરહ જાનતે હેં ﴾૧૧૫﴿ યકીનન અલ્લાહ તઆલા હી કે લિયે આસમાનોં ઔર ઝમીન કી હુકૂમત હે, વહી(અલ્લાહ તઆલા) ઝિંદગી દેતે હેં ઔર મૌત દેતે હેં ઔર તુમ્હારે લિયે અલ્લાહ તઆલા કે સિવા કોઈ હિફાઝત કરનેવાલા નહીં હે ઔર મદદ કરનેવાલા(ભી) નહીં હે ﴾૧૧૬﴿ યકીનન અલ્લાહ તઆલાને મહેરબાની કી નબી પર ઔર મુહાજિરીન પર ઔર અન્સાર પર જિન્હોંને ઐસી મુશ્કિલ કી ઘડી મેં નબી કા સાથ દિયા જબ કે ઉનમેં સે કુછ લોગોં કા દિલ ડગમગાને કે કરીબ હો ગયા થા, ફિર ઉસ(અલ્લાહ તઆલા) ને ઉનકો અપની મહેરબાની સે સંભાલ લિયા, યકીનન વો(અલ્લાહ તઆલા) ઉન(ઈમાનવાલોં) કે સાથ બહુત ઝિયાદહ શફકત કરનેવાલે હેં, બહુત ઝિયાદહ રહમ કરનેવાલે હેં ﴾૧૧૭﴿

(૧) (દુસરા તર્જુમા) બહુત ઝિયાદહ(અલ્લાહ તઆલા કે) સામને આહ આહ કરનેવાલે (તીસરા તર્જુમા) બહુત ઝિયાદહ દુઆ કરનેવાલે (ચોથા તર્જુમા) અલ્લાહ તઆલા કે બંદો પર રહમ કરનેવાલે.

وَّعَلَى الثَّلٰثَةِ الَّذِيْنَ خُلِّفُوْا ؕ حَتّٰۤى اِذَا ضَاقَتْ عَلَيْهِمُ الْاَرْضُ بِمَا رَحُبَتْ وَضَاقَتْ عَلَيْهِمْ اَنْفُسُهُمْ وَظَنُّوْۤا اَنْ لَّا مَلْجَاَ مِنَ اللّٰهِ اِلَّاۤ اِلَيْهِ ؕ ثُمَّ تَابَ عَلَيْهِمْ لِيَتُوْبُوْا ؕ اِنَّ اللّٰهَ هُوَ التَّوَّابُ الرَّحِيْمُ ﴿١١٨﴾

يٰۤاَيُّهَا الَّذِيْنَ اٰمَنُوا اتَّقُوا اللّٰهَ وَكُوْنُوْا مَعَ الصّٰدِقِيْنَ ﴿١١٩﴾ مَا كَانَ لِاَهْلِ الْمَدِيْنَةِ وَمَنْ حَوْلَهُمْ مِّنَ الْاَعْرَابِ اَنْ يَّتَخَلَّفُوْا عَنْ رَّسُوْلِ اللّٰهِ وَلَا يَرْغَبُوْا بِاَنْفُسِهِمْ عَنْ نَّفْسِهٖ ؕ ذٰلِكَ بِاَنَّهُمْ لَا يُصِيْبُهُمْ ظَمَاٌ وَّلَا نَصَبٌ وَّلَا مَخْمَصَةٌ فِيْ سَبِيْلِ اللّٰهِ وَلَا يَطَـُٔوْنَ مَوْطِئًا يَّغِيْظُ الْكُفَّارَ وَلَا يَنَالُوْنَ مِنْ عَدُوٍّ نَّيْلًا اِلَّا كُتِبَ لَهُمْ بِهٖ عَمَلٌ صَالِحٌ ؕ

ઔર ઉન તીન શખ્સો પર ભી(અલ્લાહ તઆલા ને રહમત કી નઝર ફરમાઈ) જિનકા ફેસલા(આઈન્દા કે લિયે) રોક દિયા ગયા થા, યહાં તક કે જબ ઝમીન અપની તમામ ચોડાઇ(વિશાળતા) કે બાવજુદ ઉન પર તંગ હો ગઈ ઔર ખુદ ઉનકી ઝિંદગી ભી ઉન પર તંગ હો ગઈ,ઔર વો સમજ ગએ કે અલ્લાહ તઆલા(કી પકડ) સે ઉસ (અલ્લાહ તઆલા કી પનાહ) કે બગૈર કોઈ હિફાઝત કી જગહ નહી મિલ સકતી, ફિર અલ્લાહ તઆલા ને ઉન પર મહેરબાની ફરમાઈ(૧); તા કે વો(આઈન્દા અલ્લાહ તઆલા હી કી તરફ) ધ્યાન કરતે રહેં, યકીનન અલ્લાહ તઆલા હી તૌબા કો બહુત ઝિયાદહ કબૂલ કરનેવાલે, સબસે ઝિયાદહ રહમ કરનેવાલે હેં ﴾૧૧૮﴿

એ ઈમાનવાલોં ! તુમ અલ્લાહ તઆલા સે ડરો ઔર તુમ સચ્ચે લોગોં કે સાથ રહા કરો ﴾૧૧૯﴿ મદીના (મેં રેહને) વાલોં ઔર ઉનકે આસપાસ કે દેહાતીયોં કે લિયે યે બાત મુનાસિબ નહી થી કે વો રસૂલુલ્લાહ (સલ્લલ્લાહુ અલયહિ વસલ્લમ કે સાથ જિહાદ મેં જાને) સે પીછે રહ જાવેં ઔર ન યે કે અપની જાનોં કો ઉસ (રસૂલ સલ્લલ્લાહુ અલયહિ વસલ્લમ)કી જાન સે ઝિયાદહ ચાહને લગેં(૨)યે ઈસ વાસ્તે કે ઉન (મુજાહિદીન)કો જબ કભી ભી અલ્લાહ તઆલા કે રાસ્તે મેં પ્યાસ લગતી હે ઔર થકન હો જાતી હે ઔર ભુખ લગતી હે ઔર વો કોઈ કદમ રખતે હોં (યાની ચલતે હોં) જિસ સે કાફિર લોગ ગુસ્સે હોતે હો ઔર દુશ્મન કે મુકાબલે મેં વો કોઈ ભી કામિયાબી હાસિલ કરતે હેં(૩) તો(ઉન મુજાહિદીન કે આમાલનામેં મેં) ઉન સબ કામોં કે બદલે મેં ઉનકે લિયે નેક અમલ ઝરૂર લિખા જાતા હે,

---

(૧) યાની ઉનકી તૌબા કબૂલ ફરમાઈ.(૨) (દુસરા તર્જુમા) ઔર ઉન(મુસલમાનોં) કે લિયે યે(બાત ભી જાઈઝ)નહી કે બસ વો અપની જાન કો પ્યારી સમજતે હુએ ઉસ(રસૂલ સલ્લલ્લાહુ અલયહિ વસલ્લમ) કી જાન સે બેફિકર હો જાવેં. (૩) (દુસરા તર્જુમા) વો દુશમન સે કોઈ ભી ચીઝ છીન લેતે હેં.

اِنَّ اللّٰهَ لَا يُضِيْعُ اَجْرَ الْمُحْسِنِيْنَ ﴿۱۲۰﴾ وَلَا يُنْفِقُوْنَ نَفَقَةً صَغِيْرَةً وَّلَا كَبِيْرَةً وَّلَا يَقْطَعُوْنَ وَادِيًا اِلَّا كُتِبَ لَهُمْ لِيَجْزِيَهُمُ اللّٰهُ اَحْسَنَ مَا كَانُوْا يَعْمَلُوْنَ ﴿۱۲۱﴾ وَمَا كَانَ الْمُؤْمِنُوْنَ لِيَنْفِرُوْا كَآفَّةً ؕ فَلَوْلَا نَفَرَ مِنْ كُلِّ فِرْقَةٍ مِّنْهُمْ طَآئِفَةٌ لِّيَتَفَقَّهُوْا فِى الدِّيْنِ وَلِيُنْذِرُوْا قَوْمَهُمْ اِذَا رَجَعُوْۤا اِلَيْهِمْ لَعَلَّهُمْ يَحْذَرُوْنَ ﴿۱۲۲﴾

يٰۤاَيُّهَا الَّذِيْنَ اٰمَنُوْا قَاتِلُوا الَّذِيْنَ يَلُوْنَكُمْ مِّنَ الْكُفَّارِ وَلْيَجِدُوْا فِيْكُمْ غِلْظَةً ؕ وَاعْلَمُوْۤا اَنَّ اللّٰهَ مَعَ الْمُتَّقِيْنَ ﴿۱۲۳﴾

યકીનન અલ્લાહ તઆલા નેકી કરનેવાલોં કા સવાબ ઝાયેઅ નહીં કરતે ﴿૧૨૦﴾ ઔર વો(મુજાહિદીન અલ્લાહ તઆલા કે રાસ્તે મેં) થોડા સા ખર્ચ યા બડા ખર્ચ કરતે હેં ઔર કિસી વાદી(ખીણ) કો વો લોગ પાર કરતે હેં ઉન સબ(કે સવાબ) કો ઉનકે લિયે લીખ હી દિયા જાતા હે; તાકે અલ્લાહ તઆલા ઉનકે બેહતરીન કામોં કા ઉનકો બદલા દેવેં(૧) ﴿૧૨૧﴾ ઔર ઈમાનવાલોં કે લિયે યે ભી મુનાસિબ નહીં હે કે વો(હર વકત) સબ કે સબ(જિહાદ કે લિયે) નિકલ પડે; લિહાઝા ઐસા કયું નહીં કરતે કે ઉનકી હર બડી જમાઅત મેં સે એક છોટી જમાઅત(જિહાદ કે લિયે) નિકલે; તાકે(બાકી લોગ જો જિહાદ મેં નહીં ગયે હેં) વો દીન કી સમજ હાસિલ કરને મેં મેહનત કરેં(૨); ઔર તાકે જબ ઉનકી કૌમ કે લોગ (યાની મુજાહિદીન) ઉનકે પાસ વાપસ આયેં તો વો (દીન કી સમજ હાસિલ કરનેવાલે)ઉન(મુજાહિદીન)કો(અલ્લાહતઆલા કે અહકામ સિખલાકર) ડરાવેં; તાકે વો (અહકામ કે ખિલાફ કરને સે) બચતે રહેં ﴿૧૨૨﴾

એ ઈમાનવાલોં ! જો કાફિર લોગ તુમ્હારે નઝદીક હેં(૩) ઉનસે તુમ જંગ કરો ઔર ઉનકો તુમ્હારે બરતાવ મેં સખ્તી મા'લૂમ હોની ચાહિયે(૪) ઔર તુમ લોગ જાન લો કે યકીનન અલ્લાહ તઆલા(કી મદદ) તકવાવાલોં કે સાથ હે ﴿૧૨૩﴾

---

(૧) દોનોં આયતોં સે યે બાત મિલતી હે કે જો કામ અપને ઇખ્તીયાર સે હો ઔર જો કામ બેઇખ્તીયાર હો જાએ તમામ કામોં પર ઈસ મુબારક રાસ્તે કી બરકત સે અજરો સવાબ મિલતા હે.

(૨) ''تَفَقُّهٌ'' બાબે تَفَعُّل સે હે જિસમેં મેહનત ઔર મશક્કત કા મતલબ નિકલતા હે.

(૩) જિહાદ કે ઝરિયે ભલાઈ પહોંચાના હે, તોયે ભલાઈ જગા યા રિશ્તે મેં કરીબ લોગોં સે પેહલે હોની ચાહિયે. (૪) જબ જિહાદ હો ઉસ વકત ભી મઝબૂત રહો, ઢીલે મત પડો ઔર જબ જિહાદ નહીં હે; લેકિન ઝમાના સુલહ કા નહીં હે ઉસ વકત ભી તુમ્હારા બરતાવ ઉનકે સાથ ઐસા હો કે તુમ્હારે મેં ઢીલેપન કા એહસાસ ઉનકો ન હો.

وَاِذَا مَاۤ اُنۡزِلَتۡ سُوۡرَةٌ فَمِنۡهُمۡ مَّنۡ يَّقُوۡلُ اَيُّكُمۡ زَادَتۡهُ هٰذِهٖۤ اِيۡمَانًا‌ ۚ فَاَمَّا الَّذِيۡنَ اٰمَنُوۡا فَزَادَتۡهُمۡ اِيۡمَانًا وَّهُمۡ
يَسۡتَبۡشِرُوۡنَ﴿۱۲۴﴾ وَاَمَّا الَّذِيۡنَ فِىۡ قُلُوۡبِهِمۡ مَّرَضٌ فَزَادَتۡهُمۡ رِجۡسًا اِلٰى رِجۡسِهِمۡ وَمَاتُوۡا وَهُمۡ كٰفِرُوۡنَ﴿۱۲۵﴾ اَوَلَا
يَرَوۡنَ اَنَّهُمۡ يُفۡتَنُوۡنَ فِىۡ كُلِّ عَامٍ مَّرَّةً اَوۡ مَرَّتَيۡنِ ثُمَّ لَا يَتُوۡبُوۡنَ وَلَا هُمۡ يَذَّكَّرُوۡنَ﴿۱۲۶﴾ وَاِذَا مَاۤ اُنۡزِلَتۡ سُوۡرَةٌ نَّظَرَ
بَعۡضُهُمۡ اِلٰى بَعۡضٍ ؕ هَلۡ يَرٰٮكُمۡ مِّنۡ اَحَدٍ ثُمَّ انْصَرَفُوۡا‌ ؕ صَرَفَ اللّٰهُ قُلُوۡبَهُمۡ بِاَنَّهُمۡ قَوۡمٌ لَّا يَفۡقَهُوۡنَ﴿۱۲۷﴾

ઔર જબ કોઈ સૂરત ઉતારી જાતી હે તો ઉન(મુનાફિકોં) મેં કુછ ઐસે લોગ ભી હેં જો(આપસ મેં યા સાદા મુસલમાનોં સે યું) કેહતે હેં કે : ઈસ(સૂરત) ને તુમ મેં સે કિસકે ઈમાન કો બઢા દિયા હે ? સો! જો લોગ(હકીકત મેં) ઇમાનવાલે હેં ઉનકે ઇમાન કો તો ઈસ(સૂરત) ને ઝિયાદહ કર દિયા હે ઔર વો લોગ(ઈસ ઈમાન કે ઝિયાદહ હોને પર) ખુશ હો રહે હેં ﴿૧૨૪﴾ ઔર રહે વો લોગ જિનકે દિલોં મેં (નિફાક કી) બિમારી હે તો ઈસ(સૂરત) ને ઉનકી(પેહલી) ગંદગી મેં દુસરી(નઈ) ગંદગી કો ઝિયાદહ કર દિયા ઔર વો લોગ મરતે દમ તક કાફિર હી રહે ﴿૧૨૫﴾ કયા વો લોગ યે બાત નહી દેખતે કે હર સાલ એક મરતબા યા દો મરતબા ઉનકી કોઈ ન કોઈ આઝમાઈશ કી જાતી હે(૧) ફિર ભી વો લોગ તૌબા નહી કરતે(૨)ઔર વો લોગ નસીહત (ભી) હાસિલ નહી કરતે ﴿૧૨૬﴾ ઔર જબ કોઈ(નઈ) સૂરત ઉતારી જાતી હે તો વો (મુનાફિકીન ખાસ અંદાઝ સે) એક દુસરે કી તરફ દેખને લગતે હેં(ફિર ઈશારે સે એક દુસરે કો કેહતે હેં) કે કયા(મુસલમાનોં મેં સે) કોઈ તુમકો દેખ નહી રહા હે ? ફિર વો (નઝર બચાકર મજલિસ સે) ચલ દેતે હેં, અલ્લાહ તઆલા ને ઉનકે દિલોં કો ફિરા દિયા(૩) : ઈસ લિયે કે વો એસે લોગ હેં જો કુછ સમજતે હી નહી હેં ﴿૧૨૭﴾

---

(૧) યાની હર સાલ એક બાર યા દો બાર કિસી ન કિસી આફત મેં ફસતે રહતે હેં. શાયદ એક દો મરતબા કી ગિન્તી ફીકસ નહી, બતલાના યે હે કે આઝમાઈશોં કા સિલસિલા ચલતા હી રહતા હે, ફિર ભી વો લોગ ઈબ્રત હાસિલ નહી કરતે.

(૨) યાની રૂક નહી જાતે.

(૩) યાની હુઝૂર(સલ્લલ્લાહુ અલયહિ વસલ્લમ) કી મુબારક મજલિસ સે કયા હટે, અલ્લાહ તઆલા ને ઉનકો ઈમાન સે હટા દિયા. બેઅદબી ઈન્સાન કો બહુત સારી નેકીયોં ઔર ભલાઈયોં સે યહાં તક કે ઈમાન તક સે મહરૂમી કા ઝરિયા બન સકતી હે,(એ અલ્લાહ તઆલા આપ હમારી હિફાઝત ફરમાઈયે)

لَقَدْ جَآءَكُمْ رَسُوْلٌ مِّنْ اَنْفُسِكُمْ عَزِيْزٌ عَلَيْهِ مَا عَنِتُّمْ حَرِيْصٌ عَلَيْكُمْ بِالْمُؤْمِنِيْنَ رَءُوْفٌ رَّحِيْمٌ ﴿١٢٨﴾ فَاِنْ تَوَلَّوْا فَقُلْ حَسْبِيَ اللّٰهُ ۖ لَآ اِلٰهَ اِلَّا هُوَ ؕ عَلَيْهِ تَوَكَّلْتُ وَهُوَ رَبُّ الْعَرْشِ الْعَظِيْمِ ﴿١٢٩﴾

પક્કી બાત યે હે કે તુમ્હારે પાસ એક રસૂલ તુમ હી મેં સે તશરીફ લાએ હેં, તુમ્હારી તકલીફ ઉનકો બહુત ભારી લગતી હે, તુમ્હારી ભલાઈ વો બહુત ચાહતે હેં(૧) ઈમાનવાલોં કે સાથ બહુત ઝિયાદહ શફકત કરનેવાલે, બહુત ઝિયાદહ રહમ કરનેવાલે હેં ﴿૧૨૮﴾ ફિર ભી અગર વો લોગ મુંહ ફિરા લેવેં(૨) તો(એ નબી !) તુમ(ઉનસે) કેહ દો કે : અલ્લાહ તઆલા મેરે લિયે કાફી હે, ઉસ(અલ્લાહ તઆલા) કે સિવા કોઈ મા'બૂદ નહી, ઉસી(અલ્લાહ તઆલા) પર મેંને ભરોસા કિયા ઔર વો(અલ્લાહ તઆલા) બહુત બડે અર્શ કે માલિક હેં ﴿૧૨૯﴾

(૧) (દુસરા તર્જુમા) તુમકો ભલાઈ પહોંચાને કી ઉનકો ધુન લગી હુઈ હે (તીસરા તર્જુમા) તુમ્હારે(ફાઈદે ઔર હિદાયત કે) લિયે બડે લાલચ રખનેવાલે હેં.
નોંધઃ નેકી ઔર હિદાયત કી લાલચ બહોત અચ્છી બાત હે.
(૨) યાની નબી કી દા'વત કો કબૂલ ન કરેં.

સૂરએ યૂનુસ

યે સૂરત મકકી હે, ઉસ્મેં (૧૦૯) આયતેં હેં, સૂરએ ઈસ્રા કે બાદ ઔર સૂરએ હૂદ સે પેહલે (૫૧) નંબર પર નાઝીલ હુઈ.

ઉસ સૂરત કી આયત નંબર(૮૧) : હઝરત અબ્દુલ્લાહ ઈબ્ને અબ્બાસ રદિ. ફરમાતે હેં : જો આદમી રાત કો બિસ્તર પર લેટકર ઉસ આયત કો પઢ લે તો જાદુગરો કા જાદુ ઉસ પર નહી ચલેગા ઔર જિસ પર પેહલે સે જાદુ હુવા હો ઉસ પર લિખ દી જાએ તો જાદુ ખતમ હો જાયેગા.

હઝરત યૂનુસ બિન મત્તા(અલ.) : બની ઈસરાઈલ મેં સે પયગમ્બર હેં, નેનવા(ઈરાક) કે ઈલાકે મેં હિદાયત કે લિયે ભેજે ગયે, આપકી ઉમ્મતે દઅવત મેં એક લાખ સે ઝાઈદ લોગ થે, તકરીબન ચાલીસ રોઝ મછલી કે પેટ મેં રહે; ઈસી લિયે આપ ઝુન્નૂન (મછલીવાલે) કે લકબ સે મશહૂર હુએ.

بِسۡمِ اللّٰہِ الرَّحۡمٰنِ الرَّحِیۡمِ ○

الٓرٰ ۟ تِلۡکَ اٰیٰتُ الۡکِتٰبِ الۡحَکِیۡمِ ۝۱ اَکَانَ لِلنَّاسِ عَجَبًا اَنۡ اَوۡحَیۡنَاۤ اِلٰی رَجُلٍ مِّنۡہُمۡ اَنۡ اَنۡذِرِ النَّاسَ وَبَشِّرِ الَّذِیۡنَ اٰمَنُوۡۤا اَنَّ لَہُمۡ قَدَمَ صِدۡقٍ عِنۡدَ رَبِّہِمۡ ؕ قَالَ الۡکٰفِرُوۡنَ اِنَّ ہٰذَا لَسٰحِرٌ مُّبِیۡنٌ ۝۲ اِنَّ رَبَّکُمُ اللّٰہُ الَّذِیۡ خَلَقَ السَّمٰوٰتِ وَالۡاَرۡضَ فِیۡ سِتَّۃِ اَیَّامٍ ثُمَّ اسۡتَوٰی عَلَی الۡعَرۡشِ یُدَبِّرُ الۡاَمۡرَ ؕ مَا مِنۡ شَفِیۡعٍ اِلَّا مِنۡۢ بَعۡدِ اِذۡنِہٖ ؕ ذٰلِکُمُ اللّٰہُ رَبُّکُمۡ فَاعۡبُدُوۡہُ ؕ اَفَلَا تَذَکَّرُوۡنَ ۝۳

અલ્લાહ તઆલા કે નામ સે(મેં શુરૂઅ કરતા હું) જિનકી રહમત સબ કે લિયે હે, જો બહુત ઝિયાદહ રહમ કરનેવાલે હેં.

الٓرٰ (અલીફ લામ રા), યે હિકમત સે ભરી હુઈ કિતાબ કી આયતેં હેં ﴾૧﴿ કયા (મકકા કે) લોગોં કો તઅજજુબ હો રહા હે કે હમને ઉનહી મેં સે એક આદમી કી તરફ વહી ભેજી : યે કે તુમ લોગોં કો(નાફરમાની કરને પર અલ્લાહ તઆલા કે અઝાબ સે) ડરાઓ ઔર ઈમાનવાલોં કો તુમ ખુશખબરી સુના દો કે : ઉનકે લિયે ઉનકે રબ કે પાસ સચ્ચા પાયા હે(૧) તો કાફિર લોગ(યે) કેહને લગે કે : યે(આદમી) તો ખુલ્લમ ખુલ્લા જાદુગર હે ﴾૨﴿ યકીનન તુમ્હારે રબ અલ્લાહ તઆલા હેં, જિન્હોંને આસમાનોં ઔર ઝમીન કો છે દિનોં મેં પૈદા કિયા, ફિર વો(અલ્લાહ તઆલા) અર્શ પર કાયમ હુએ, વહી(અલ્લાહ તઆલા હર) કામ કા ઈન્તિઝામ કરતે હેં(૨), કોઈ ભી(અલ્લાહ તઆલા કે સામને) સિફારીશ નહી કર સકતા; મગર ઉસ્કી ઈજાઝત કે બાદ(સિફારીશ હો સકતી હે) વહી અલ્લાહ તઆલા તુમ્હારે રબ હેં, સો તુમ ઉસી કી ઈબાદત કરો, કયા ફિર ભી તુમ લોગ નસીહત હાસિલ નહી કરતે ?﴾૩﴿

---

(૧) (દુસરા તર્જુમા) ઉંચા મરતબા(ઈન્સાન કી કોશિશ ઔર તરકકી કે લિયે કદમ ઝરીયા હે; ઈસ લિયે મજાઝી તૌર પર(લાક્ષણિક અર્થ માં) ઉંચા મરતબા ઔર તરકકી કો અરબી મેં ''કદમ'' ઔર ઊર્દુ મેં ''બઢતે કદમ'' કી તાબીર દેતે હેં)

''صِدۡقٍ'' કા લફઝ બતાતા હે કે જન્નત કે દરજાત હમેશા રેહનેવાલે હેં, યકીની હેં, દુન્યવી દરજાત ઔર તરકકી કી તરહ થોડી મુદ્દત કે લિયે નહી હેં, ઈસી તરહ વો દરજાત સીદક વ ઇખ્લાસ સે મિલેંગે.

(૨) યાની પૈદા કરકે છોડ નહી દિયા; બલ્કે તમામ આલમોં કા ઔર ઉસ્કી મખ્લુક કા ઇન્તિઝામ ભી અલ્લાહ તઆલા કે પાસ હે, સબ કા બંદોબસ્ત ઉનકી કુદરત મેં હે.

اِلَيۡهِ مَرۡجِعُكُمۡ جَمِيۡعًا ؕ وَعۡدَ اللّٰهِ حَقًّا ؕ اِنَّهٗ يَبۡدَؤُا الۡخَلۡقَ ثُمَّ يُعِيۡدُهٗ لِيَجۡزِىَ الَّذِيۡنَ اٰمَنُوۡا وَعَمِلُوا الصّٰلِحٰتِ بِالۡقِسۡطِ ؕ وَالَّذِيۡنَ كَفَرُوۡا لَهُمۡ شَرَابٌ مِّنۡ حَمِيۡمٍ وَّعَذَابٌ اَلِيۡمٌۢ بِمَا كَانُوۡا يَكۡفُرُوۡنَ ۝٤ هُوَ الَّذِىۡ جَعَلَ الشَّمۡسَ ضِيَآءً وَّالۡقَمَرَ نُوۡرًا وَّقَدَّرَهٗ مَنَازِلَ لِتَعۡلَمُوۡا عَدَدَ السِّنِيۡنَ وَالۡحِسَابَ ؕ مَا خَلَقَ اللّٰهُ ذٰلِكَ اِلَّا بِالۡحَقِّ ۚ يُفَصِّلُ الۡاٰيٰتِ لِقَوۡمٍ يَّعۡلَمُوۡنَ ۝٥ اِنَّ فِى اخۡتِلَافِ الَّيۡلِ وَالنَّهَارِ وَمَا خَلَقَ اللّٰهُ فِى السَّمٰوٰتِ وَالۡاَرۡضِ لَاٰيٰتٍ لِّقَوۡمٍ يَّتَّقُوۡنَ ۝٦ اِنَّ الَّذِيۡنَ لَا يَرۡجُوۡنَ لِقَآءَنَا وَرَضُوۡا بِالۡحَيٰوةِ الدُّنۡيَا وَاطۡمَاَنُّوۡا بِهَا وَالَّذِيۡنَ هُمۡ عَنۡ اٰيٰتِنَا غٰفِلُوۡنَ ۝٧ اُولٰٓـئِكَ مَاۡوٰٮهُمُ النَّارُ بِمَا كَانُوۡا يَكۡسِبُوۡنَ ۝٨

ઉસી(અલ્લાહ તઆલા) કી તરફ તુમ સબ કો વાપસ જાના હે, અલ્લાહ તઆલા કા વાદા બિલ્કુલ સચ્ચા હે, યકીનન વો(તમામ) મખ્લૂક કો શુરૂઅ(યાની પેહલી મરતબા) મેં(ભી) પૈદા કરતે હેં ઔર વહી ઉસ્કો દુસરી મરતબા ભી પૈદા કરેંગે; તાકે ઇમાનવાલોં કો ઔર નેક કામ કરનેવાલોં કો ઇન્સાફ સે(પૂરા) બદલા દેવેં ઔર જિન લોગોં ને કુફ્ર કિયા ઉનકે લિયે ગરમ, ખોલતા હુવા પાની પીને કે લિયે ઔર દર્દનાક અઝાબ હોગા; ઈસ લિયે કે વો લોગ(ઈમાન કા) ઇન્કાર કરતે થે ﴾૪﴿ વહી(અલ્લાહ તઆલા) હે જિસને સૂરજ કો ચમકદાર બનાયા ઔર ચાંદ કો રોશન બનાયા ઔર ઉસ(યા ઉન) કે લિયે મંઝિલે મુકર્રર કર દી; તાકે તુમ સાલોં કી ગિનતી કો ઔર હિસાબ કો જાન લો, અલ્લાહ તઆલા ને યે સબ ચીઝેં સહીહ મકસદ હી કે લિયે પૈદા કી હેં, વો(અલ્લાહ તઆલા અપની) દલીલોં કો ખોલ ખોલકર બયાન કરતે હેં સમજદાર કૌમ કે વાસ્તે ﴾૫﴿યકીનન રાત ઔર દિન કે બદલને મેં(૧) ઔર અલ્લાહ તઆલા ને આસમાનોં ઔર ઝમીન મેં જો કુછ ભી પૈદા કિયા હે ઉસ મેં તકવાવાલે લોગોં કે લિયે(તૌહીદ કી બડી) નિશાનીયાં હેં ﴾૬﴿ યકીનન જો લોગ(આખિરત મેં) હમારી મુલાકાત કી ઉમ્મીદ હી નહી રખતે ઔર વો દુનિયા કી ઝિંદગી સે રાઝી હો ગયે ઔર વો ઉસ પર મુતમઈન હો ગયે(૨) ઔર જો લોગ હમારી આયતોં કે બારે મેં ગફલત મેં પડે હુએ હેં ﴾૭﴿ ઐસે હી લોગોં કે લિયે ઉન કે કમાએ હુએ(બુરે) કામો કી વજહ સે આગ ઠિકાના હોગા ﴾૮﴿

(૧) (દુસરા તર્જુમા) એક કે બાદ દુસરે કે આને મેં.

(૨) યાની દુનિયા મેં જી લગાકર બૈઠ ગએ.

إِنَّ الَّذِينَ آمَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ يَهْدِيهِمْ رَبُّهُم بِإِيمَانِهِمْ ۖ تَجْرِي مِن تَحْتِهِمُ الْأَنْهَارُ فِي جَنَّاتِ النَّعِيمِ ﴿٩﴾
دَعْوَاهُمْ فِيهَا سُبْحَانَكَ اللَّهُمَّ وَتَحِيَّتُهُمْ فِيهَا سَلَامٌ ۚ وَآخِرُ دَعْوَاهُمْ أَنِ الْحَمْدُ لِلَّهِ رَبِّ الْعَالَمِينَ ﴿١٠﴾
وَلَوْ يُعَجِّلُ اللَّهُ لِلنَّاسِ الشَّرَّ اسْتِعْجَالَهُم بِالْخَيْرِ لَقُضِيَ إِلَيْهِمْ أَجَلُهُمْ ۖ فَنَذَرُ الَّذِينَ لَا يَرْجُونَ لِقَاءَنَا
فِي طُغْيَانِهِمْ يَعْمَهُونَ ﴿١١﴾

યકીનન જો લોગ ઈમાન લાએ ઔર વો નેક કામ કરતે રહે ઉનકો ઉનકે ઈમાન કી વજહ સે ઉનકે રબ(ઉસ) મંઝિલ તક પહોંચા દેંગે કે નેઅમતોં સે ભરે હુએ બાગાત મેં ઉનકે નીચે સે નેહરેં બેહતી હોગી ﴾૯﴿ ઉનકી ઉસ(જન્નત) મેં દુઆ યે હોગી કે(૧) એ અલ્લાહ ! આપ તો(હર ઐબ સે) પાક હેં ઔર ઉસમેં એક દુસરે કી મુલાકાત કે વકત સલામ બોલેંગે(૨) ઔર ઉનકી આખરી બાત યે હોગી કે :(૩) તમામ તારીફેં અલ્લાહ તઆલા હી કે લિયે હેં જો તમામ આલમોં કે રબ હેં ﴾૧૦﴿

ઔર જિસ તરહ લોગ ભલાઈ માંગને મેં જલ્દી કરતે હેં અગર ઉસી તરહ અલ્લાહ તઆલા લોગોં પર બુરાઈ ભેજને મેં જલ્દી કર દેતે(૪) તો ઉનકી ઉમર(યાની ઝિંદગી) કબ સે ખતમ કર દી જાતી(૫) સો જિન લોગોં કો(આખિરત મેં) હમારી મુલાકાત કી ઉમ્મીદ હી નહી હે હમ ઉનકો(ઉનકે હાલ પર) છોડે રખતે હેં કે વો અપની શરારત મેં ભટકતે ફિરતે રહેં ﴾૧૧﴿

---

(૧) જન્નત મેં કિસી ચીઝ કી ચાહત કો ઝાહિર કરને કે લિયે યે ઇસ્તિલાહ(પરિભાષા) બન જાવેગી, ઉસકે બોલને મેં મઝા ભી હોગા,જન્નત મેં સાફ સાફ કિસી ચીઝ કો માંગને કી ઝરૂરત ન હોગી, યા જન્નત મેં દાખલે કે વકત જન્નતી લોગ ખુદ બ ખુદ યે બાત બોલ ઉઠેંગે.

(૨) જન્નત મેં ''સલામ'' કા કલમા ખુશખબરી કે તૌર પર હે, દુનિયા મેં દુઆ કે તૌર પર હે.

(૩) યા બાત પુરી કરતે વકત.

(૪) ઈન્સાન ગુસ્સે કી હાલત મેં માલ ઔર અવલાદ કે લિયે બદદુઆ કર ડાલતા હે, ઈસી તરહ આખિરત કે ઈન્કાર કરનેવાલે અઝાબ કો ફૌરી તલબ કરતે હેં, અલ્લાહ તઆલા ઉસકો જલ્દ કબૂલ નહી ફરમાતે, યે ભી નવાઝીશ હે, વરના તબાહી જલ્દ આ જાવે.

(૫) (દુસરા તર્જુમા) તો ઉનકા(અઝાબ કા) વાદા કભી કા પૂરા હો ચુકા હોતા. (લેકિન ઐસી જલ્દબાઝી(કામ મેં જલ્દી કરના) અલ્લાહ તઆલા કી હિકમત કે ખિલાફ હે; તાકે સરકશ લોગ ગુમરાહી મેં ભટકતે રહેં ઔર ઉન પર દલીલ પૂરી હો જાએ ઔર જો સમજ સે કામ લેના ચાહતે હોં ઉન્હેં સીધે રાસ્તે પર આને કા મૌકા મિલ જાએ)

وَإِذَا مَسَّ الْإِنْسَانَ الضُّرُّ دَعَانَا لِجَنْبِهِ أَوْ قَاعِدًا أَوْ قَائِمًا ۚ فَلَمَّا كَشَفْنَا عَنْهُ ضُرَّهُ مَرَّ كَأَنْ لَمْ يَدْعُنَا إِلَىٰ ضُرٍّ مَسَّهُ ۚ كَذَٰلِكَ زُيِّنَ لِلْمُسْرِفِينَ مَا كَانُوا يَعْمَلُونَ ﴿١٢﴾ وَلَقَدْ أَهْلَكْنَا الْقُرُونَ مِنْ قَبْلِكُمْ لَمَّا ظَلَمُوا ۙ وَجَاءَتْهُمْ رُسُلُهُمْ بِالْبَيِّنَاتِ وَمَا كَانُوا لِيُؤْمِنُوا ۚ كَذَٰلِكَ نَجْزِي الْقَوْمَ الْمُجْرِمِينَ ﴿١٣﴾ ثُمَّ جَعَلْنَاكُمْ خَلَائِفَ فِي الْأَرْضِ مِنْ بَعْدِهِمْ لِنَنْظُرَ كَيْفَ تَعْمَلُونَ ﴿١٤﴾ وَإِذَا تُتْلَىٰ عَلَيْهِمْ آيَاتُنَا بَيِّنَاتٍ ۙ قَالَ الَّذِينَ لَا يَرْجُونَ لِقَاءَنَا ائْتِ بِقُرْآنٍ غَيْرِ هَٰذَا أَوْ بَدِّلْهُ ۚ قُلْ مَا يَكُونُ لِي أَنْ أُبَدِّلَهُ مِنْ تِلْقَاءِ نَفْسِي ۖ إِنْ أَتَّبِعُ إِلَّا مَا يُوحَىٰ إِلَيَّ ۖ إِنِّي أَخَافُ إِنْ عَصَيْتُ رَبِّي عَذَابَ يَوْمٍ عَظِيمٍ ﴿١٥﴾

ઔર જબ ઇન્સાન કો કોઈ તકલીફ પહોંચતી હે તો અપને પેહલુ પર(સો કર) યા બેઠે બેઠે યા ખડે ખડે(હર હાલત મેં) હમ કો પુકારતા હે, ફિર જબ ઉસસે હમ ઉસકી તકલીફ દૂર કર દેતે હેં તો વો ઈસ તરહ ચલા જાતા હે જૈસે ખુદ કો પહોંચનેવાલી તકલીફ પર હમકો પુકારા હી નહી થા(૧) ઈસી તરહ હદ સે આગે બઢનેવાલે(યાની બેખૌફ) લોગોં કે લિયે જો(બુરે) કામ વો કર રહે હે ખુશનુમા કર દિયે જાતે હેં ﴾૧૨﴿ ઔર પકકી બાત યે કે હમને તુમસે પેહલે બહોત સારી જમાઅતોં કો હલાક કર દિયા, જબ ઉન્હોંને ઝુલ્મ કિયા; હાલાંકે ઉનકે પાસ ઉનકે રસૂલ ખુલી નિશાનીયાં લેકર આયે થે; લેકિન વો હરગિઝ ઈમાન લાનેવાલે નહી થે, ગુનેહગાર લોગોં કો હમ ઈસી તરહ સજા દેતે હેં ﴾૧૩﴿ ફિર હમને ઉનકે બાદ તુમકો ઝમીન મેં નાયબ બનાયા(૨); તાકે હમ દેખ લેવેં કે તુમ કિસ તરહ અમલ કરતે હો ? ﴾૧૪﴿ ઔર જબ ઉનકે સામને હમારી આયતેં પઢકર સુનાઈ જાતી હેં જો બિલ્કુલ સાફ સાફ હેં તો જો લોગ(આખિરત મેં આકર) હમ સે મિલને કી ઉમ્મીદ નહી રખતે હેં વો(તુમ સે) કેહને લગતે હેં કે : ઈસ(કુર્આન) કે સિવા કોઈ દુસરા કુર્આન હમારે પાસ લે આઓ યા ઈસ(કુર્આન) મેં તબદીલી કર દો(એ નબી ! ઉનકો જવાબ મેં) તુમ કેહ દો કે : મુજે હક નહી હે કે મેં ઈસ(કુર્આન) કો અપની તરફ સે બદલ દું, મેં તો અપને ઉપર જો વહી આતી હે સિર્ફ ઉસી કી ઈત્તિબાઅ કરતા હું, અગર મેં અપને રબ કી નાફરમાની કરું તો મેં બડે દિન કે અઝાબ સે ડરતા હું ﴾૧૫﴿

---

(૧) યાની ઐસા બેતઅલ્લુક હો જાતા હે.

(૨) (દુસરા તર્જુમા) આબાદ કર દિયા.

قُلْ لَّوْ شَآءَ اللّٰهُ مَا تَلَوْتُهٗ عَلَيْكُمْ وَلَآ اَدْرٰىكُمْ بِهٖ ۖ فَقَدْ لَبِثْتُ فِيْكُمْ عُمُرًا مِّنْ قَبْلِهٖ ؕ اَفَلَا تَعْقِلُوْنَ ﴿١٦﴾ فَمَنْ اَظْلَمُ مِمَّنِ افْتَرٰى عَلَى اللّٰهِ كَذِبًا اَوْ كَذَّبَ بِاٰيٰتِهٖ ؕ اِنَّهٗ لَا يُفْلِحُ الْمُجْرِمُوْنَ ﴿١٧﴾ وَيَعْبُدُوْنَ مِنْ دُوْنِ اللّٰهِ مَا لَا يَضُرُّهُمْ وَلَا يَنْفَعُهُمْ وَيَقُوْلُوْنَ هٰٓؤُلَآءِ شُفَعَآؤُنَا عِنْدَ اللّٰهِ ؕ قُلْ اَتُنَبِّـُٔوْنَ اللّٰهَ بِمَا لَا يَعْلَمُ فِى السَّمٰوٰتِ وَلَا فِى الْاَرْضِ ؕ سُبْحٰنَهٗ وَتَعٰلٰى عَمَّا يُشْرِكُوْنَ ﴿١٨﴾ وَمَا كَانَ النَّاسُ اِلَّآ اُمَّةً وَّاحِدَةً فَاخْتَلَفُوْا ؕ وَلَوْلَا كَلِمَةٌ سَبَقَتْ مِنْ رَّبِّكَ لَقُضِىَ بَيْنَهُمْ فِيْمَا فِيْهِ يَخْتَلِفُوْنَ ﴿١٩﴾

(એ નબી !) તુમ કેહ દો : અગર અલ્લાહ તઆલા ચાહતે તો મેં ઈસ(કુર્આન) કો તુમ્હારે સામને ન પઢતા ઔર તુમકો ઈસ(કુર્આન) સે વાકિફ ભી ન કરાતા(૧), સો પકકી બાત હે કે મેં ઈસ(કુર્આન કે ઉતરને) સે પેહલે ભી(અપની) ઉમર કા એક હિસ્સા તુમ્હારે દરમિયાન મેં રહ ચુકા હું, કયા ફિર ભી તુમ(ઈતની બાત ભી) સમજતે નહીં હો ? ﴿૧૬﴾ સો ઉસ શખ્સ સે બડા ઝાલિમ કૌન હોગા ? જો અલ્લાહ તઆલા પર જુઠ બાંધે યા ઉસ(અલ્લાહ તઆલા) કી આયતોં કો જુઠા બતલાયે, યકીનન ગુનેહગાર કામયાબ નહીં હોતે ﴿૧૭﴾ વો(મુશરીક) લોગ અલ્લાહ તઆલા કો છોડકર ઐસી ચીઝ કી ઈબાદત કરતે હેં જો ઉનકો નુકસાન ભી નહીં પહોંચા સકતી ઔર ઉનકે નફા કી ભી માલિક નહીં હે ઔર(ઉપર સે કાફિર લોગ) યે ભી કેહતે હેં કે : યે સબ(બુત) અલ્લાહ તઆલા કે યહા હમારી સિફારિશ કરનેવાલે હેં(એ નબી !) તુમ(ઉન કાફિરોં કો) કહો : કયા તુમ અલ્લાહ તઆલા કો ઐસી ચીઝ બતલા રહે હો જિસ(કે મૌજુદ હોને) કી અલ્લાહ તઆલા કો ન આસમાનોં મેં ખબર હે ઔર ન ઝમીન મેં ? ઉસકી ઝાત તો(હર ઐબ સે) પાક હે ઔર જો ચીઝ વો (કાફિર) શરીક બતલાતે હેં ઉસસે વો(અલ્લાહ તઆલા) દૂર હેં ﴿૧૮﴾ ઔર તમામ ઈન્સાન પેહલે એક હી દીન(યાની તૌહીદ) પર થે(૨) ફિર વો(યાની કુછ લોગ) જુદા હો ગએ(૩) ઔર અગર તુમ્હારે રબ કી તરફ સે એક બાત પેહલે સે તય(નક્કી) ન હો ચુકી હોતી(૪) તો જિસ મામલે મેં વો લોગ(આપસ મેં)ઈખ્તિલાફ કર રહે હેં ઉસ કા ફેસલા ઉનકે દરમિયાન(દુનિયા હી મેં) હો ચુકા હોતા ﴿૧૯﴾

(૧)(દુસરા તર્જુમા) ઔર ન તો(અલ્લાહ તઆલા) તુમકો ઈસસે વાકિફ કરાતે (તીસરા તર્જુમા) મેં તુમકો ઈસકી ખબર ન દેતા. (૨) ઈન્સાનિયત પર ઐસે ઝમાને ગુઝરેં હેં જબ તમામ તૌહીદ પર થે. (૩) યાની તૌહીદ સે હટકર મુશરીક હો ગએ.(૪) કે પૂરા અઝાબ દુનિયા મેં નહીં, આખિરત મેં દિયા જાયેગા.

وَيَقُولُونَ لَوْلَآ أُنزِلَ عَلَيْهِ ءَايَةٌ مِّن رَّبِّهِۦ ۖ فَقُلْ إِنَّمَا ٱلْغَيْبُ لِلَّهِ فَٱنتَظِرُوٓا۟ ۚ إِنِّى مَعَكُم مِّنَ ٱلْمُنتَظِرِينَ ﴿٢٠﴾ ع

وَإِذَآ أَذَقْنَا ٱلنَّاسَ رَحْمَةً مِّنۢ بَعْدِ ضَرَّآءَ مَسَّتْهُمْ إِذَا لَهُم مَّكْرٌ فِىٓ ءَايَاتِنَا ۚ قُلِ ٱللَّهُ أَسْرَعُ مَكْرًا ۚ إِنَّ رُسُلَنَا يَكْتُبُونَ مَا تَمْكُرُونَ ﴿٢١﴾ هُوَ ٱلَّذِى يُسَيِّرُكُمْ فِى ٱلْبَرِّ وَٱلْبَحْرِ ۖ حَتَّىٰٓ إِذَا كُنتُمْ فِى ٱلْفُلْكِ وَجَرَيْنَ بِهِم بِرِيحٍ طَيِّبَةٍ وَفَرِحُوا۟ بِهَا جَآءَتْهَا رِيحٌ عَاصِفٌ وَجَآءَهُمُ ٱلْمَوْجُ مِن كُلِّ مَكَانٍ وَظَنُّوٓا۟ أَنَّهُمْ أُحِيطَ بِهِمْ ۙ دَعَوُا۟ ٱللَّهَ مُخْلِصِينَ لَهُ ٱلدِّينَ ۚ

ઔર વો(મકકા કે કાફિર) કેહતે હેં કે : ઈસ(નબી) પર ઉસકે રબ કી તરફ સે(જૈસી વો કાફિર કેહતે હેં વૈસી) કોઈ નિશાની કયું નહી ઉતારી જાતી ? તો તુમ(ઉનકો જવાબ મેં ઐસા) કેહ દો કે : ગૈબ કી બાતેં તો સિર્ફ અલ્લાહ તઆલા કે ઈખ્તિયાર મેં હેં(૧), સો તુમ ઈન્તિઝાર કરો(૨), યકીનન મેં ભી તુમ્હારે સાથ ઈન્તિઝાર કરનેવાલોં મેં સે હું ﴿૨૦﴾

ઔર લોગોં કો તકલીફ પહોંચને કે બાદ જબ હમ ઉનકો રહમત કા મઝા ચખાતે હેં તો વો લોગ ઉસી વકત હમારી આયતોં કે બારે મેં ચાલબાઝી(યાની શરારત યા હિલા) કરના શુરૂઅ કર દેતે હેં, તુમ(ઉનકો) કહો કે : અલ્લાહ તઆલા બહોત જલ્દી શરારત કી સઝા દેનેવાલે હેં(૩) યકીનન જો હિલે તુમ કરતે હો વો હમારે ફરિશ્તે લિખ લેતે હેં ﴿૨૧﴾ વહી(અલ્લાહ તઆલા) હે તુમકો ઝમીન મેં(ભી) ઔર સમંદર મેં(ભી) સફર કરાતે હેં, યહાં તક કે જબ તુમ કશ્તી મેં(બેઠે હુએ) હોતે હો ઔર વો(કશ્તીયાં) અચ્છી(યાની મુવાફિક) હવાઓં કે ઝરિયે લોગોં કો લેકર (પાની પર) ચલતી હેં ઔર વો(બેઠનેવાલે) લોગ ભી ઉસ(હવા) સે બહોત ખુશ હોતે હેં કે(અચાનક) ઉસ કશ્તી પર તેઝ હવા(યાની આંધી) આ જાતી હે ઔર હર તરફ સે ઉન પર મોજે આને લગતી હેં ઔર વો સમજ લેતે હેં કે વો હર તરફ ઘેર ચુકે હેં તો વો અલ્લાહ તઆલા હી પર ખાલિસ યકીન કરકે પુકારને લગતે હેં :

---

(૧) (દુસરા તર્જુમા) ગૈબ કી બાતેં તો સિર્ફ અલ્લાહ તઆલા હી જાનતે હેં.

(૨) કે તુમ જો ચાહતે હો કે તુમ્હારી મરઝી કે મુતાબિક નિશાનીયાં આવે વો ચાહત પુરી હોતી હે યા નહી ઉસ્કા ઈન્તિઝાર કરો.

(૩) દુસરા તર્જુમા : અલ્લાહ તઆલા(ઈસસે ભી) જલ્દી કોઈ હિલા બના સકતે હેં.

لَئِنْ أَنْجَيْتَنَا مِنْ هٰذِهٖ لَنَكُونَنَّ مِنَ الشّٰكِرِيْنَ ﴿٢٢﴾ فَلَمَّآ أَنْجٰهُمْ إِذَا هُمْ يَبْغُوْنَ فِي الْأَرْضِ بِغَيْرِ الْحَقِّ ؕ يٰٓأَيُّهَا النَّاسُ إِنَّمَا بَغْيُكُمْ عَلٰٓى أَنْفُسِكُمْ ۙ مَّتَاعَ الْحَيٰوةِ الدُّنْيَا ۫ ثُمَّ إِلَيْنَا مَرْجِعُكُمْ فَنُنَبِّئُكُمْ بِمَا كُنْتُمْ تَعْمَلُوْنَ ﴿٢٣﴾ إِنَّمَا مَثَلُ الْحَيٰوةِ الدُّنْيَا كَمَآءٍ أَنْزَلْنٰهُ مِنَ السَّمَآءِ فَاخْتَلَطَ بِهٖ نَبَاتُ الْأَرْضِ مِمَّا يَأْكُلُ النَّاسُ وَالْأَنْعَامُ ؕ حَتّٰٓى إِذَآ أَخَذَتِ الْأَرْضُ زُخْرُفَهَا وَازَّيَّنَتْ وَظَنَّ أَهْلُهَآ أَنَّهُمْ قٰدِرُوْنَ عَلَيْهَآ ۙ أَتٰىهَآ أَمْرُنَا لَيْلًا أَوْ نَهَارًا فَجَعَلْنٰهَا حَصِيْدًا كَأَنْ لَّمْ تَغْنَ بِالْأَمْسِ ؕ كَذٰلِكَ نُفَصِّلُ الْاٰيٰتِ لِقَوْمٍ يَّتَفَكَّرُوْنَ ﴿٢٤﴾ وَاللّٰهُ يَدْعُوْٓا إِلٰى دَارِ السَّلٰمِ ؕ وَيَهْدِيْ مَنْ يَّشَآءُ إِلٰى صِرَاطٍ مُّسْتَقِيْمٍ ﴿٢٥﴾

(એ અલ્લાહ !) અગર આપ હમકો ઈસ(મુસીબત) સે છુટકારા દે દેંગે તો હમ ઝરૂર શુક્ર કરનેવાલો મેં હો જાયેંગે ﴾૨૨﴿ ફિર જબ વો(અલ્લાહ તઆલા) ઉનકો બચા લેતે હેં તો ફિર ઝિયાદહ વકત ગુઝરતા નહી કે વો ઝમીન મેં ના હક શરારત કરને લગતે હેં, એ લોગોં ! તુમ્હારી શરારત કા વબાલ તુમ્હારે ઉપર હી પડનેવાલા હે(અભી તો) દુનિયા કી ઝિંદગી સે ફાયદા ઉઠા લો, ફિર તુમકો હમારે હી પાસ લોટકર વાપસ આના હે, ફિર હમ તુમકો જો કામ તુમ લોગ કરતે થે ઉનકી હકીકત બતલા દેંગે ﴾૨૩﴿ યકીનન દુનિયા કી ઝિંદગી કી હાલત ઐસી હે જૈસે કે હમને આસમાન સે પાની બરસાયા, ફિર ઉસ(બારીશ કે પાની) કે ઝરિયે ઝમીન સે ઉગનેવાલી ચીઝેં–જિસકો ઈન્સાન ઔર જાનવર ખાતે હેં–ખૂબ ઘની(ઘાડ) હોકર નીકલે, યહાં તક કે જબ ઝમીન ને અપની રોનક ખૂબ અચ્છી હાસિલ કર લી ઔર સજાઈ હુઈ હો ગઈ ઔર ઉસ(ઝમીન યા ખેત) કે માલિકોં ને યે ખ્યાલ કિયા કે અબ વો(ઝમીન કી ખેતી) પૂરી તરહ ઉનકે(યાની હમારે) કાબૂ મેં હે(૧) તો(અચાનક) ઉસ(ખેતી) પર રાત યા દિન મેં હમારી તરફ સે હુકમ(યાની કોઈ હાદસા) આ ગયા, ફિર હમને ઉસ(ખેતી) કો કાટકર(૨) ઐસા બના દિયા કે લગતા થા કે કલ યહાં કુછ ઉગા હી નહી થા(૩), ઈસી તરહ જો લોગ ગૌર કરતે હેં ઉનકે લિયે હમ આયતોં કો ખોલ ખોલ કર બયાન કરતે હેં ﴾૨૪﴿ ઔર અલ્લાહ તઆલા(તુમકો) સલામતી કે ઘર(યાની જન્નત) કી તરફ બુલાતે હેં ઔર જિસકો ચાહતે હેં સીધે રાસ્તે પર પહોંચા દેતે હેં(૪) ﴾૨૫﴿

---

(૧) ઔર હમ જબ ચાહેં ખેતી કાટ લેંગે (૨) (દુસરા તર્જુમા) ફિર હમને ઉસ કો કાટકર ઢેર કર ડાલા (તીસરા તર્જુમા) કટા હુવા ઢેર કર ડાલા (૩) યાની ખેતી કાટ લેને કે બાદ જો મંઝર હોતા હે કે ઝમીન સપાટ નઝર આતી હે (૪) યાની સીધે રાસ્તે પર ચલને કી તૌફીક દેતે હેં.

لِلَّذِيْنَ اَحْسَنُوا الْحُسْنٰى وَزِيَادَةٌ ؕ وَلَا يَرْهَقُ وُجُوْهَهُمْ قَتَرٌ وَّلَا ذِلَّةٌ ؕ اُولٰٓئِكَ اَصْحٰبُ الْجَنَّةِ ۚ هُمْ فِيْهَا خٰلِدُوْنَ ﴿۲۶﴾ وَالَّذِيْنَ كَسَبُوا السَّيِّاٰتِ جَزَآءُ سَيِّئَةٍۭ بِمِثْلِهَا ۙ وَتَرْهَقُهُمْ ذِلَّةٌ ؕ مَا لَهُمْ مِّنَ اللّٰهِ مِنْ عَاصِمٍ ۚ كَاَنَّمَآ اُغْشِيَتْ وُجُوْهُهُمْ قِطَعًا مِّنَ الَّيْلِ مُظْلِمًا ؕ اُولٰٓئِكَ اَصْحٰبُ النَّارِ ۚ هُمْ فِيْهَا خٰلِدُوْنَ ﴿۲۷﴾ وَيَوْمَ نَحْشُرُهُمْ جَمِيْعًا ثُمَّ نَقُوْلُ لِلَّذِيْنَ اَشْرَكُوْا مَكَانَكُمْ اَنْتُمْ وَشُرَكَآؤُكُمْ ۚ فَزَيَّلْنَا بَيْنَهُمْ وَقَالَ شُرَكَآؤُهُمْ مَّا كُنْتُمْ اِيَّانَا تَعْبُدُوْنَ ﴿۲۸﴾ فَكَفٰى بِاللّٰهِ شَهِيْدًا بَيْنَنَا وَبَيْنَكُمْ اِنْ كُنَّا عَنْ عِبَادَتِكُمْ لَغٰفِلِيْنَ ﴿۲۹﴾

જિન લોગોં ને અચ્છે કામ કિયે ઉનકે લિયે બેહતરીન હાલાત હેં(૧) ઔર(ઈસસે ભી) ઝિયાદહ(મિલેગા) ઔર ઉનકે ચેહરોં પર ન તો સિયાહી છાયેગી ઔર ન રૂસ્વાઈ, વહી લોગ જન્નતવાલે હેં, વો ઉસ(જન્નત) મેં હમેશા રહેંગે ﴾૨૬﴿ ઔર જિન લોગોં ને બુરાઈયાં કમાઈ તો બુરાઈ કા બદલા ઉસી(બુરાઈ) જૈસા હોગા ઔર ઉન પર રૂસ્વાઈ છાયી હુઈ હોગી(ઔર) ઉનકો અલ્લાહ તઆલા(કે અઝાબ) સે કોઈ બચાનેવાલા નહી હોગા, ઐસા લગેગા કે ઉનકે ચેહરે અંધેરી રાતોં કે ટુકરો(યાની તહોં) સે ઢાપ દિયે ગએ હેં, યે લોગ જહન્નમવાલે હેં, ઉસમેં વો હમેશા રહેંગે ﴾૨૭﴿ ઔર જિસ દિન હમ ઉન સબ(કાફિરોં) કો જમા કરકે લાએંગે, ફિર હમ મુશરીકોં સે કહેંગે કે : તુમ ઔર જિનકો તુમને(અલ્લાહ તઆલા કા) શરીક માના થા અપની જગા પર જરા ઠહર જાઓ(૨) ફિર હમ ઉનકે દરમિયાન મેં(આબિદ ઔર મા'બૂદ કા) જો તઅલ્લુક(દુનિયા મેં) થા વો ખત્મ કર દેંગે ઔર ઉનકે શરીક(યાની બાતિલ મા'બૂદ) કહેંગે : તુમ તો હમારી ઈબાદત નહી કિયા કરતે થે ﴾૨૮﴿ સો અલ્લાહ તઆલા હમારે ઔર તુમ્હારે દરમિયાન ગવાહી કે લિયે કાફી હે કે હમકો તો તુમ્હારી(હમારે લિયે) ઈબાદત કી બિલકુલ ખબર હી નહી થી(૩) ﴾૨૯﴿

---

(૧) અચ્છે આમાલ કરનેવાલોં કા દુનિયા—આખિરત મેં અચ્છા હાલ હોગા. યાની આખિરત મેં જન્નત ભી હોગી.

(૨) તાકે તુમકો દુનિયા મેં બુતોં કે બારેમે જો અકીદત થી ઉસકી સચ્ચાઈ મા'લૂમ કરાઈ જાએ.

(૩) બુત બે જાન હે ઉનકી કોઈ ઈબાદત કરતા હે તો ઉનકો પતા ભી નહી ચલતા ઔર કયામત મેં જબ અલ્લાહ તઆલા ઉનકો બોલને કી તાકત દેંગે તો બુત કહેંગે : અગર કાફિર હમારી ઈબાદત કરતે થે તો હમકો ઉનકી ખબર હી નહી થી.

هُنَالِكَ تَبْلُوا كُلُّ نَفْسٍ مَّآ اَسْلَفَتْ وَرُدُّوٓا اِلَى اللّٰهِ مَوْلٰىهُمُ الْحَقِّ وَضَلَّ عَنْهُمْ مَّا كَانُوْا يَفْتَرُوْنَ۝٣٠
قُلْ مَنْ يَّرْزُقُكُمْ مِّنَ السَّمَآءِ وَالْاَرْضِ اَمَّنْ يَّمْلِكُ السَّمْعَ وَالْاَبْصَارَ وَمَنْ يُّخْرِجُ الْحَيَّ مِنَ الْمَيِّتِ
وَيُخْرِجُ الْمَيِّتَ مِنَ الْحَيِّ وَمَنْ يُّدَبِّرُ الْاَمْرَ ۭ فَسَيَقُوْلُوْنَ اللّٰهُ ۚ فَقُلْ اَفَلَا تَتَّقُوْنَ۝٣١ فَذٰلِكُمُ اللّٰهُ رَبُّكُمُ الْحَقُّ ۚ
فَمَاذَا بَعْدَ الْحَقِّ اِلَّا الضَّلٰلُ ښ فَاَنّٰى تُصْرَفُوْنَ۝٣٢ كَذٰلِكَ حَقَّتْ كَلِمَتُ رَبِّكَ عَلَى الَّذِيْنَ فَسَقُوْٓا اَنَّهُمْ لَا يُؤْمِنُوْنَ۝٣٣
قُلْ هَلْ مِنْ شُرَكَاۗىِٕكُمْ مَّنْ يَّبْدَؤُا الْخَلْقَ ثُمَّ يُعِيْدُهٗ ۭ قُلِ اللّٰهُ يَبْدَؤُا الْخَلْقَ ثُمَّ يُعِيْدُهٗ فَاَنّٰى تُؤْفَكُوْنَ۝٣٤

ઉસ મૌકે પર હર શખ્સ જો આમાલ ભી ઉસને પેહલે કર લિયે હેં ઉસકો પરખ લેગા ઔર વો સબ અલ્લાહ તઆલા કી તરફ લૌટા દિયે જાએંગે જો ઉનકે હકીકી માલિક હેં ઔર જો જુઠે મા'બૂદ વો બનાયા કરતે થે વો સબ ઉનસે ગાયબ(યાની ગુમ) હો જાએંગે ﴾૩૦﴿

તુમ(ઉનસે) પુછો : કોન તુમકો આસમાન ઔર ઝમીન સે રોઝી પહોંચાતા હે ? યા કોન(તુમ્હારે) કાનોં ઔર આંખો પર પૂરા ઈખ્તિયાર રખતા હે ઔર કોન મુરદે સે ઝિંદા કો નીકાલતા હે ઔર મુરદે કો ઝિંદા સે નીકાલતા હે ઔર વો કોન હે જો કામોં કી તદબીર(યાની ઈન્તિઝામ) કરતા હે ? તો વો(કાફિર લોગ) ભી ફૌરન જવાબ દેંગે કે : અલ્લાહ તઆલા હી(તમામ કામ કરતે હેં) તો તુમ(ઉનસે) કહો કે : ફિર તુમ(શિર્ક સે) કયું નહી ડરતે ? ﴾૩૧﴿ સો યહી અલ્લાહ તઆલા તુમ્હારે સચ્ચે રબ હેં, સો હક કે બાદ ગુમરાહી કે સિવા કયા(બાકી) રહ જાતા હે, ફિર તુમ(સહી રાસ્તે સે) કહા ફિરે જા રહે હો ?﴾૩૨﴿ ઇસી તરીકે સે ઉન નાફરમાનોં કે બારે મેં તુમ્હારે રબ કી બાત સાબિત(યાની પૂરી) હોકર રહી કે વો લોગ ઈમાન નહી લાએંગે﴾૩૩﴿ (એ નબી !) તુમ(ઉનસે) કહો : જિનકો તુમને(અલ્લાહ તઆલા કા) શરીક માના હે કયા ઉનમેં કોઈ ઐસા હે જો મખ્લૂક કો પેહલી બાર પૈદા કરતા હો, ફિર(મરને કે બાદ) ઉસકો દુસરી મરતબા(ભી) પૈદા કરેગા ? તો(જવાબ મેં) કહો કે : અલ્લાહ તઆલા હી મખ્લૂક કો પેહલી મરતબા પૈદા કરતે હેં, ફિર ઉસ(મખ્લૂક) કો દુસરી મરતબા ભી પૈદા કરેંગે, ફિર કહાં સે તુમ(હક સે) ઉલટે ફિરે જાતે હો ?﴾૩૪﴿

قُلْ هَلْ مِنْ شُرَكَآئِكُمْ مَّنْ يَّهْدِيْٓ اِلَى الْحَقِّ ؕ قُلِ اللّٰهُ يَهْدِيْ لِلْحَقِّ ؕ اَفَمَنْ يَّهْدِيْٓ اِلَى الْحَقِّ اَحَقُّ اَنْ يُّتَّبَعَ اَمَّنْ لَّا
يَهِدِّيْٓ اِلَّآ اَنْ يُّهْدٰى ۚ فَمَا لَكُمْ ٙ كَيْفَ تَحْكُمُوْنَ ۝٣٥ وَمَا يَتَّبِعُ اَكْثَرُهُمْ اِلَّا ظَنًّا ؕ اِنَّ الظَّنَّ لَا يُغْنِيْ مِنَ الْحَقِّ
شَيْـًٔا ؕ اِنَّ اللّٰهَ عَلِيْمٌۢ بِمَا يَفْعَلُوْنَ ۝٣٦ وَمَا كَانَ هٰذَا الْقُرْاٰنُ اَنْ يُّفْتَرٰى مِنْ دُوْنِ اللّٰهِ وَلٰكِنْ تَصْدِيْقَ الَّذِيْ بَيْنَ
يَدَيْهِ وَتَفْصِيْلَ الْكِتٰبِ لَا رَيْبَ فِيْهِ مِنْ رَّبِّ الْعٰلَمِيْنَ ۝٣٧ اَمْ يَقُوْلُوْنَ افْتَرٰىهُ ؕ قُلْ فَاْتُوْا بِسُوْرَةٍ مِّثْلِهٖ وَادْعُوْا
مَنِ اسْتَطَعْتُمْ مِّنْ دُوْنِ اللّٰهِ اِنْ كُنْتُمْ صٰدِقِيْنَ ۝٣٨

(એ નબી !) તુમ(ઉન મુશરીકોં સે) કહો : તુમ્હારે શરીકોં મેં કયા કોઈ ઐસા હે જો સહી રાસ્તા બતાતા હો ? (ફિર) તુમ(જવાબ મેં) કહો કે : અલ્લાહ તઆલા હી સહી રાસ્તા બતલાતે હૈં, કયા ભલા જો સહી રાસ્તા બતલાતા હો વો ઇસ બાત કા ઝિયાદહ હકદાર હે કે ઉસકી બાત માની જાયે યા વો(ઝિયાદહ હકદાર હે) કે જબ તક ઉસકો રાસ્તા ન બતલાયા જાવે વહાં તક વો ખુદ રાસ્તા પા ન સકે, ફિર તુમકો કયા હો ગયા, તુમ કેસે ફેસલે(યાની ઇન્સાફ) કરતે હો ?(૧)﴿૩૫﴾ ઉન(મુશરીકોં) મેં સે ઝિયાદહ લોગ અટકલ(યાની ગુમાન યા ખ્યાલાત) પર હી ચલતે હૈં, યકીની બાત હે કે હક કે મુકાબલે મેં અટકલ(યાની વહમ) કી બાતેં ઝરા ભી ફાઇદા નહીં દેતી, જો કામ ભી વો કરતે હૈં યકીનન અલ્લાહ તઆલા ઉસકો પુરી તરહ જાનતે હૈં ﴿૩૬﴾ ઔર યે કુર્આન ઐસા નહીં હે કે અલ્લાહ તઆલા કે સિવા કિસી ને ઉસકો(અપની તરફ સે) ઘડ(યાની બના) લિયા હો; બલકે યે(કુર્આન) તો ઈસસે પેહલે કી(ઉતરી હુઇ) વહી કો સચ્ચા બતલાતા હે ઔર(અલ્લાહ તઆલા ને લવહે મહફૂઝ મેં) જો બાતેં લીખ દી હૈં ઉનકી તફસીલ કરતા હે(૨) ઈસમેં કોઇ શક નહીં હે કે યે તમામ આલમોં કે રબ કી તરફ સે આયા હુવા હે ﴿૩૭﴾ કયા વો(કાફિર લોગ) યે કેહતે હૈં કે : ઈસ(નબી) ને કુર્આન કો ખુદ ઘડ(યાની બના) લિયા હે ? તો તુમ(ઉનકો જવાબ મેં ઐસા) કહો કે : તુમ ભી ઈસ(કુર્આન) જૈસી એક સૂરત બનાકર લાઓ ઔર અલ્લાહ તઆલા કે સિવા જિસકો ભી તુમ બુલા સકતે હો બુલા લો, અગર તુમ સચ્ચે હો ﴿૩૮﴾

---

(૧) કે તૌહીદ છોડકર શિર્ક અપનાતે હો.

(૨) (દુસરા તર્જુમા) ઔર(પીછલી) કિતાબોં મેં લિખે હુએ(ઈજમાલી અહકામ) કી તફસીલ કરતા હે (તીસરા તર્જુમા) ઔર ઝરૂરી હુકમોં કી તફસીલ બયાન કરતા હે.

بَلْ كَذَّبُوا بِمَا لَمْ يُحِيطُوا بِعِلْمِهِ وَلَمَّا يَأْتِهِمْ تَأْوِيلُهُ ۚ كَذَٰلِكَ كَذَّبَ الَّذِينَ مِن قَبْلِهِمْ ۖ فَانظُرْ كَيْفَ كَانَ
عَاقِبَةُ الظَّالِمِينَ ﴿٣٩﴾ وَمِنْهُم مَّن يُؤْمِنُ بِهِ وَمِنْهُم مَّن لَّا يُؤْمِنُ بِهِ ۚ وَرَبُّكَ أَعْلَمُ بِالْمُفْسِدِينَ ﴿٤٠﴾
وَإِن كَذَّبُوكَ فَقُل لِّي عَمَلِي وَلَكُمْ عَمَلُكُمْ ۖ أَنتُم بَرِيئُونَ مِمَّا أَعْمَلُ وَأَنَا بَرِيءٌ مِّمَّا تَعْمَلُونَ ﴿٤١﴾ وَمِنْهُم
مَّن يَسْتَمِعُونَ إِلَيْكَ ۚ أَفَأَنتَ تُسْمِعُ الصُّمَّ وَلَوْ كَانُوا لَا يَعْقِلُونَ ﴿٤٢﴾ وَمِنْهُم مَّن يَنظُرُ إِلَيْكَ ۚ أَفَأَنتَ تَهْدِي
الْعُمْيَ وَلَوْ كَانُوا لَا يُبْصِرُونَ ﴿٤٣﴾

બલકે(હકીકત તો ઐસી હે કે) જો બાત પુરી તરહ ઉન(કાફિરોં) કી સમજ મેં નહી આઈ ઉસ (બાત) કો ઉન્હોંને જુઠલા દિયા(૧) ઔર અભી તક ઈસ(કુર્આન કો જુઠલાને) કા અંજામ(યાની અઝાબ) ઉનકે સામને નહી આયા(૨); (બિલકુલ) ઈસી તરહ(બગૈર તહકીક) ઉનસે પેહલે લોગોં ને ભી જુઠલાયા થા, સો ઝુલ્મ કરનેવાલોં કા અંજામ કૈસા હુવા વો તુમ દેખો ﴿૩૯﴾ ઔર ઉન(મક્કા કે કાફિરોં) મેં સે કુછ લોગ ઐસે હેં જો ઈસ(કુર્આન) પર આઈન્દા ઈમાન લાએંગે ઔર ઉનમેં સે કુછ ઐસે હે જો ઈસ(કુર્આન) પર ઈમાન નહી લાએંગે ઔર ફસાદ કરનેવાલોં કો તુમ્હારે રબ ખુબ અચ્છી તરહ જાનતે હેં(૩) ﴿૪૦﴾

ઔર અગર વો(કાફિર લોગ) તુમકો જુઠલા દેવેં તો તુમ(ઉનકો) કેહ દો કે : મેરે લિયે મેરા અમલ હે ઔર તુમ્હારે લિયે તુમ્હારા અમલ હે, મેં જો અમલ કરતા હું તુમ ઉસકે ઝિમ્મેંદાર નહી હો ઔર તુમ જો અમલ કરતે હો મેં ઉસકા ઝિમ્મેંદાર નહી હું ﴿૪૧﴾ ઔર ઉન(કાફિરોં) મેં સે કુછ ઐસે ભી હેં જો તુમ્હારી બાત(ઝાહિર મેં) ધ્યાન સે સુનતે હેં(૪), તો કયા તુમ(કુર્આન) બેહરો કો સુના સકતે હો, ચાહે વો સમજતે ન હો(તબ ભી) ? ﴿૪૨﴾ ઔર ઉન(કાફિરોં) મેં સે કુછ ઐસે હેં જો(ઝાહિરન) તુમ્હારી તરફ દેખતે હેં, તો કયાં તુમ અંધો કો રાસ્તા દિખા સકતે હો(૫) ચાહે ઉનકો(કોઈ ચીઝ) સુઝતી ન હો ?(૬)﴿૪૩﴾

---

(૧)(દુસરા તર્જુમા) બલ્કે હકીકત તો ઐસી હે કે જિસ બાત કો સમજને પર ઉનકો કાબૂ હાસિલ નહી હુવા ઉસ બાત કો ઉન્હોંને જુઠલા દિયા. (૨) (દુસરા તર્જુમા) અભી તક તો ઈસ(કુર્આન) કી તફસીર(યાની મતલબ યા પેશ ગોઈ) ઉનકે દિમાગ મેં નહી ઉતરી. (૩) અલ્લાહ તઆલા કી ઝમીન પર કુફ્ર ઔર શિર્ક કરના સબસે બડા ફસાદ હે. (૪) ઔર દિલ મેં હક કી તલબ ઔર ઈમાન કા ઈરાદા હી નહી હે; ઈસ લિયે સુનને કે બાવજુદ બેહરોં કી તરહ હેં. (૫) અકલ કા અંધા હોના મુરાદ હે. (૬) (દુસરા તર્જુમા) દિખાઈ ન દેતી હો.

إِنَّ اللَّهَ لَا يَظْلِمُ النَّاسَ شَيْئًا وَلَٰكِنَّ النَّاسَ أَنْفُسَهُمْ يَظْلِمُونَ ﴿٤٤﴾ وَيَوْمَ يَحْشُرُهُمْ كَأَنْ لَمْ يَلْبَثُوا إِلَّا سَاعَةً مِنَ النَّهَارِ يَتَعَارَفُونَ بَيْنَهُمْ ۚ قَدْ خَسِرَ الَّذِينَ كَذَّبُوا بِلِقَاءِ اللَّهِ وَمَا كَانُوا مُهْتَدِينَ ﴿٤٥﴾ وَإِمَّا نُرِيَنَّكَ بَعْضَ الَّذِي نَعِدُهُمْ أَوْ نَتَوَفَّيَنَّكَ فَإِلَيْنَا مَرْجِعُهُمْ ثُمَّ اللَّهُ شَهِيدٌ عَلَىٰ مَا يَفْعَلُونَ ﴿٤٦﴾ وَلِكُلِّ أُمَّةٍ رَسُولٌ ۖ فَإِذَا جَاءَ رَسُولُهُمْ قُضِيَ بَيْنَهُمْ بِالْقِسْطِ وَهُمْ لَا يُظْلَمُونَ ﴿٤٧﴾ وَيَقُولُونَ مَتَىٰ هَٰذَا الْوَعْدُ إِنْ كُنْتُمْ صَادِقِينَ ﴿٤٨﴾

યકીન રખો અલ્લાહ તઆલા લોગોં પર ઝરા ભી ઝુલ્મ નહી કરતે; લેકિન લોગ અપની હી જાનોં પર ઝુલ્મ કરતે હૈં(૧)﴿૪૪﴾ ઔર જિસ દિન વો(અલ્લાહ તઆલા) ઉનકો જમા કરેંગે તો ઉનકો ઐસા લગેગા કે(દુનિયા યા કબ્રમેં) દિન કી એક ઘડી ભર ભી વો ઠેહરે નહી હૈં, વો આપસ મેં એક દુસરે કો પહેચાનતે હોંગે(૨) જિન લોગોં ને અલ્લાહ તઆલા કી મુલાકાત કો જુઠલાયા પક્કી બાત હે કે વો લોગ નુકસાન મેં હોંગે ઔર વો લોગ સીધે રાસ્તે પર નહી થે(૩)﴿૪૫﴾ ઔર જિસ(અઝાબ) કી હમને ઉન(કાફિરોં) કો ધમકી દી હે(૪) ઉનમેં સે કુછ(અઝાબ) અગર હમ તુમકો(તુમ્હારી ઝિંદગી મેં) દિખા દેં યા(ઈસ ધમકી કે પૂરા હોને સે પેહલે) હમ તુમ્હારી રૂહ કબ્ઝ કર લેવેં, તો હમારી તરફ ઉનકો વાપસ આના હે, ફિર જો કામ વો લોગ કરતે હૈં અલ્લાહ તઆલા કો ઉસકી ઈત્તિલાઅ હે(૫)﴿૪૬﴾ ઔર હર ઉમ્મત કે લિયે એક રસૂલ(ભેજા ગયા) હે, સો જબ(ઉનકે પાસ) ઉનકે રસૂલ પહુંચ જાતે હૈં તો ઉનકે દરમિયાન ઈન્સાફ કે સાથ ફેસલા કર દિયા જાતા હે(૬) ઔર ઉન લોગોં પર કોઈ ઝુલ્મ નહી કિયા જાતા﴿૪૭﴾ ઔર વો(કાફિર) લોગ કેહતે હૈં કે : યે(અલ્લાહ તઆલા કે અઝાબ કા) વાદા કબ પૂરા હોગા ? અગર તુમ સચ્ચે હો (તો બતાઓ)﴿૪૮﴾

(૧) નાફરમાની અપની જાન પર ઝુલ્મ હે.
(૨) લેકિન એક દુસરે કી મદદ નહી કર સકેંગે.
(૩) (દુસરા તર્જુમા) જિન લોગોં ને અલ્લાહ તઆલા કી મુલાકાત કો જુઠલાયા ઔર વો લોગ સીધે રાસ્તે પર નહી થે, વહી લોગ નુકસાન મેં હોંગે.
(૪) ઔર જો વાદે હમને ઉનસે લિયે હૈં ચાહે ઉનમેં સે કુછ(વાદે) તુમ્હારી ઝિંદગી મેં હમ તુમકો દિખાવેં યા ઉન વાદોં કે પૂરા હોને સે પેહલે આપકી ઉમ્ર પુરી હો જાએ. વાદે સે મુરાદ ઈસ્લામ કા ગલબા, કાફિરોં કો સઝા વગૈરા. (૫) (દુસરા તર્જુમા) અલ્લાહ તઆલા ઉસ પર શાહિદ હૈં(લિહાઝા ઉનકો સઝા હોગી).
(૬) રસૂલ કો ન માનને પર દુનિયામેં સઝા કા ઔર આખિરત મેં અઝાબ કા ફેસલા.

قُلْ لَّآ اَمْلِكُ لِنَفْسِيْ ضَرًّا وَّلَا نَفْعًا اِلَّا مَا شَآءَ اللّٰهُ ؕ لِكُلِّ اُمَّةٍ اَجَلٌ ؕ اِذَا جَآءَ اَجَلُهُمْ فَلَا يَسْتَاْخِرُوْنَ سَاعَةً وَّلَا يَسْتَقْدِمُوْنَ ﴿۴۹﴾ قُلْ اَرَءَيْتُمْ اِنْ اَتٰىكُمْ عَذَابُهٗ بَيَاتًا اَوْ نَهَارًا مَّاذَا يَسْتَعْجِلُ مِنْهُ الْمُجْرِمُوْنَ ﴿۵۰﴾ اَثُمَّ اِذَا مَا وَقَعَ اٰمَنْتُمْ بِهٖ ؕ آٰلْـٰٔنَ وَقَدْ كُنْتُمْ بِهٖ تَسْتَعْجِلُوْنَ ﴿۵۱﴾ ثُمَّ قِيْلَ لِلَّذِيْنَ ظَلَمُوْا ذُوْقُوْا عَذَابَ الْخُلْدِ ۚ هَلْ تُجْزَوْنَ اِلَّا بِمَا كُنْتُمْ تَكْسِبُوْنَ ﴿۵۲﴾ وَيَسْتَنْۢبِـُٔوْنَكَ اَحَقٌّ هُوَ ؔ قُلْ اِیْ وَرَبِّیْۤ اِنَّهٗ لَحَقٌّ ؔ وَمَاۤ اَنْتُمْ بِمُعْجِزِيْنَ ﴿۵۳﴾
وَلَوْ اَنَّ لِكُلِّ نَفْسٍ ظَلَمَتْ مَا فِي الْاَرْضِ لَافْتَدَتْ بِهٖ ؕ

(એ નબી!) તુમ(જવાબ મેં) કેહ દો કેઃ મેં અપની ઝાત કે લિયે નુકસાન(કો દૂર કરને કા) ઔર નફા(કો હાસિલ કરને) કા ઈખ્તિયાર નહી રખતા; મગર અલ્લાહ તઆલા જિતના ચાહે, હર ઉમ્મત કે લિયે એક વકત(અઝાબ કા) મુકર્રર હે, જબ ઉનકા વકત આ જાતા હે તો વો એક ઘડી પીછે ભી નહી હટ સકતે ઔર(એક ઘડી) આગે ભી નહી બઢ સકતે﴾૪૯﴿ (એ નબી !) તુમ(ઉન કાફિરોં કો) કહો કે : તુમ બતાઓ! અગર તુમ્હારે પાસ ઉસ(અલ્લાહ તઆલા) કા અઝાબ રાત કે વકત આ જાવે યા દિન કે વકત(આ જાવે) તો વો(અઝાબ) કોનસી ઐસી(શોક સે માંગને કી) ચીઝ હે જિસકી ગુનેહગાર લોગ જલ્દી મચા રહે હેં(૧) ﴾૫૦﴿ કયા ફિર જબ વો(અઝાબ) આ પડેગા તબ તુમ ઉસકો માનોગે ? (તબ ઉનકો કહા જાવેગા) અબ(તુમ ઇસ અઝાબ કો) માનતે હો; હાલાંકે તુમ ઉસકો(મઝાક મેં) જલ્દી માંગા કરતે થે ﴾૫૧﴿ ફિર ઝાલિમોં સે કહા જાએગા કે : તુમ અઝાબ ચખતે રહો, તુમ જો કમાતે થે ઉસી કી સઝા તુમકો દી જા રહી હે ﴾૫૨﴿ ઔર વો(કાફિર લોગ) તુમસે (તઅજજુબ ઔર ઇન્કાર સે) પુછતે હેં કેઃ (આખિરત મેં જહન્નમ કા અઝાબ) કયા વો હકીકત મેં સચ્ચી બાત હે ? તો તુમ(જવાબ મેં) કેહ દોઃ હાં! મેરે રબ કી કસમ! વો તો બિલકુલ સચ્ચી બાત હે ઔર તુમ કિસી તરહ ભી(અલ્લાહ તઆલા કો) થકા નહી સકોગે ﴾૫૩﴿

ઔર(વો અઝાબ એસા ખતરનાક હોગા કે) અગર હર ઝુલ્મ કરનેવાલે શખ્સ કે લિયે ઝમીન કી તમામ દોલત ભી હોવે તો વો ઉસકો(અપની જાન છુડાને કે લિયે) ફિદયા મેં દે દેગા(૨)

---

(૧) મઝાક ઉડાને કે લીયે જલ્દી મચાતે થે.

(૨) વહાં કોઇ ખઝાના હોગા ભી નહી ઔર થોડી દેર કે લીયે માન લો કે ખઝાના કહી સે મિલ જાવે તો લિયા ભી નહી જાવેગા.

وَاَسَرُّوا النَّدَامَةَ لَمَّا رَاَوُا الْعَذَابَ ۚ وَقُضِيَ بَيْنَهُمْ بِالْقِسْطِ وَهُمْ لَا يُظْلَمُوْنَ ۝ اَلَآ اِنَّ لِلّٰهِ مَا فِي السَّمٰوٰتِ وَالْاَرْضِ ؕ اَلَآ اِنَّ وَعْدَ اللّٰهِ حَقٌّ وَّلٰكِنَّ اَكْثَرَهُمْ لَا يَعْلَمُوْنَ ۝ هُوَ يُحْيٖ وَيُمِيْتُ وَاِلَيْهِ تُرْجَعُوْنَ ۝ يٰۤاَيُّهَا النَّاسُ قَدْ جَآءَتْكُمْ مَّوْعِظَةٌ مِّنْ رَّبِّكُمْ وَشِفَآءٌ لِّمَا فِي الصُّدُوْرِ ۙ وَهُدًى وَّرَحْمَةٌ لِّلْمُؤْمِنِيْنَ ۝ قُلْ بِفَضْلِ اللّٰهِ وَبِرَحْمَتِهٖ فَبِذٰلِكَ فَلْيَفْرَحُوْا ؕ هُوَ خَيْرٌ مِّمَّا يَجْمَعُوْنَ ۝ قُلْ اَرَءَيْتُمْ مَّآ اَنْزَلَ اللّٰهُ لَكُمْ مِّنْ رِّزْقٍ فَجَعَلْتُمْ مِّنْهُ حَرَامًا وَّحَلٰلًا ؕ قُلْ آٰللّٰهُ اَذِنَ لَكُمْ اَمْ عَلَى اللّٰهِ تَفْتَرُوْنَ ۝

ઔર વો લોગ જબ અઝાબ કો દેખ લેંગે તો અપની નદામત કો છુપાએંગે(૧) ઔર ઉનકે દરમિયાન ઇન્સાફ સે ફેસલા કર દિયા જાએગા ઔર ઉન લોગોં પર ઝુલ્મ નહી કિયા જાએગા ﴾૫૪﴿ સુન લો ! આસમાનોં ઔર ઝમીન મેં જો કુછ ભી હે વો યકીનન અલ્લાહ તઆલા હી કા હે, સુનો ! અલ્લાહ તઆલા કા વાદા તો સચ્ચા હે; લેકિન ઉન મેં સે ઝિયાદહ લોગ જાનતે નહી હેં ﴾૫૫﴿ વહી(અલ્લાહ તઆલા) ઝિંદગી દેતે હેં ઔર મોત દેતે હેં ઔર ઉસી(અલ્લાહ તઆલા) કી તરફ તુમ લૌટા દિયે જાઓગે ﴾૫૬﴿ એ લોગો ! પક્કી બાત યે હે તુમ્હારે પાસ તુમ્હારે રબ કી તરફ સે એક નસીહત આ ચુકી ઔર દિલોં મેં જો બીમારી હે ઉસકે લિયે શિફા હે ઔર ઇમાનવાલોં કે લિયે હિદાયત ઔર રહમત કા સામાન હે ﴾૫૭﴿ (એ નબી) તુમ(ઉન ઇમાનવાલોં સે) કહો : યે સબ અલ્લાહ તઆલા કે ફઝલ ઔર ઉસકી રહમત સે હુવા હે, સો ઈસ(કુર્આન કે ઉતરને) પર ઉન(ઈમાનવાલોં) કો તો ખુશ હોના ચાહિયે(૨) યે બેહતર હે(દુનિયા કે) ઉસ(માલ) સે જિસકો વો લોગ જમા કિયા કરતે હેં ﴾૫૮﴿ (એ નબી !) તુમ(ઉનસે) કહો : ભલા તુમ બતાવો : અલ્લાહ તઆલા ને તુમ્હારે લિયે જો રોઝી ઉતારી સો તુમને(ખુદ) ઉસમેં સે કુછ(ચીઝોં)કો હરામ(કર દિયા) ઔર કુછ(ચીઝોં) કો હલાલ કર દિયા તો તુમ કહો કે કયા અલ્લાહ તઆલા ને તુમકો ઐસા કરને કા હુકમ દિયા થા યા તુમ અલ્લાહ તઆલા પર જુઠી તોહમત બાંધતે હો ? ﴾૫૯﴿

(૧) જબ શરમ લગેગી તો દેખનેવાલે મઝાક ન ઉડાએ ઈસ લિયે વો છુપાને કી કોશિશ કરેંગે; લેકિન વો નદામત ઐસી સખ્ત હોગી કે વો લોગ સહન નહી કર સકેંગે ઔર નદામત ઝાહિર હો હી જાવેગી. ''وَاَسَرُّوا'' : કા દુસરા તર્જુમા ''નદામત(અફસોસ) કો ઝાહિર કરના'' હે.

(૨) (દુસરા તર્જુમા) આપ ઉન(ઈમાનવાલોં) સે કેહ દીજીએ કે : (લોગોં) કો અલ્લાહ તઆલા કે ઉસ ઈન્આમ ઔર ઉસકી રહમત પર ખુશ હોના ચાહિયે.

وَمَا ظَنُّ الَّذِيْنَ يَفْتَرُوْنَ عَلَى اللّٰهِ الْكَذِبَ يَوْمَ الْقِيٰمَةِ ؕ اِنَّ اللّٰهَ لَذُوْ فَضْلٍ عَلَى النَّاسِ وَلٰكِنَّ اَكْثَرَهُمْ لَا يَشْكُرُوْنَ ﴿۶۰﴾

وَمَا تَكُوْنُ فِيْ شَاْنٍ وَّمَا تَتْلُوْا مِنْهُ مِنْ قُرْاٰنٍ وَّلَا تَعْمَلُوْنَ مِنْ عَمَلٍ اِلَّا كُنَّا عَلَيْكُمْ شُهُوْدًا اِذْ تُفِيْضُوْنَ فِيْهِ ؕ وَمَا يَعْزُبُ عَنْ رَّبِّكَ مِنْ مِّثْقَالِ ذَرَّةٍ فِي الْاَرْضِ وَلَا فِي السَّمَآءِ وَلَاۤ اَصْغَرَ مِنْ ذٰلِكَ وَلَاۤ اَكْبَرَ اِلَّا فِيْ كِتٰبٍ مُّبِيْنٍ ﴿۶۱﴾ اَلَاۤ اِنَّ اَوْلِيَآءَ اللّٰهِ لَا خَوْفٌ عَلَيْهِمْ وَلَا هُمْ يَحْزَنُوْنَ ﴿۶۲﴾ الَّذِيْنَ اٰمَنُوْا وَكَانُوْا يَتَّقُوْنَ ﴿۶۳﴾ لَهُمُ الْبُشْرٰى فِي الْحَيٰوةِ الدُّنْيَا وَفِي الْاٰخِرَةِ ؕ لَا تَبْدِيْلَ لِكَلِمٰتِ اللّٰهِ ؕ ذٰلِكَ هُوَ الْفَوْزُ الْعَظِيْمُ ﴿۶۴﴾

ઔર જો લોગ અલ્લાહ તઆલા પર જુઠી તોહમત બાંધતે હેં કયામત કે દિન કે બારે મેં ઉન લોગોં કા કયા ખ્યાલ હે(૧) ? યકીનન અલ્લાહ તઆલા લોગોં પર ફઝલવાલે હેં(૨); લેકિન ઉનમેં ઝિયાદહ લોગ(અલ્લાહ તઆલા કા) શુક્ર અદા નહી કરતે(૩) ﴿૬૦﴾

ઔર(એ નબી !) તુમ જિસ હાલત મેં ભી હોતે હો ઔર(એક હાલત યે હે કે) કુર્આન કા જો હિસ્સા ભી તુમ પઢતે હો(૪) ઔર(એ લોગોં !) તુમ જો કામ ભી કરતે હો તો જિસ વકત તુમ ઉસ(કામ) મેં મશગુલ હોતે હો(૫) હમ તુમકો દેખતે રેહતે હેં ઔર તુમ્હારે રબ સે કોઈ ભી ચીઝ ઝર્રા બરાબર ભી છુપી હુઈ નહી હે, ન તો ઝમીન મેં, ન તો આસમાન મેં ઔર ન તો ઉસ(ઝર્રે) સે છોટી ઔર ન(ઉસ ઝર્રે સે) બડી ચીઝ; મગર વો ખુલી કિતાબ(યાની લવહે મહફૂઝ) મેં(લિખી હુઈ) મૌજુદ હે(૬) ﴿૬૧﴾ સુન લો કે ! અલ્લાહ તઆલા કે જો દોસ્ત હેં ઉન પર કોઈ ખૌફ નહી ઔર વો ગમગીન (ભી) નહી હોંગે ﴿૬૨﴾ જો ઈમાન લાએ ઔર ડરતે રેહતે હેં ﴿૬૩﴾ ઉનકે લિયે દુનિયા કી ઝિંદગી મેં ઔર આખિરત મેં ખુશખબરી હે, અલ્લાહ તઆલા કી બાતેં બદલતી નહી હેં, યહી વો બહુત બડી કામિયાબી હે ﴿૬૪﴾

---

(૧) કયા વો યે સમજતે હેં કે કયામત આવેગી હી નહી; ઈસ લિયે વો બિલકુલ ડરતે હી નહી ?

(૨) કે ફૌરન સઝા નહી દેતે; બલ્કે ઢીલ દેતે હેં કે ઈન્સાન તૌબા કર લેગા.

(૩) યાની કદર કરતે તો તૌબા ઝરૂર કર લેતે.

(૪) (દુસરા તર્જુમા) આપ કહી સે ભી કુર્આન પઢતે હો.

(૫) (દુસરા તર્જુમા) જિસ વકત તુમ ઈસ કામ કા કરના શુરૂ કરતે હો.

(૬) અલ્લાહ તઆલા કે ઈલ્મ ઔર કાબુ કે બડા હોને કા બયાન હે.

وَلَا يَحْزُنْكَ قَوْلُهُمْ ۘ اِنَّ الْعِزَّةَ لِلّٰهِ جَمِيْعًا ؕ هُوَ السَّمِيْعُ الْعَلِيْمُ ﴿۶۵﴾ اَلَآ اِنَّ لِلّٰهِ مَنْ فِى السَّمٰوٰتِ وَمَنْ فِى الْاَرْضِ ؕ
وَمَا يَتَّبِعُ الَّذِيْنَ يَدْعُوْنَ مِنْ دُوْنِ اللّٰهِ شُرَكَآءَ ؕ اِنْ يَّتَّبِعُوْنَ اِلَّا الظَّنَّ وَاِنْ هُمْ اِلَّا يَخْرُصُوْنَ ﴿۶۶﴾ هُوَ الَّذِىْ جَعَلَ
لَكُمُ الَّيْلَ لِتَسْكُنُوْا فِيْهِ وَالنَّهَارَ مُبْصِرًا ؕ اِنَّ فِىْ ذٰلِكَ لَاٰيٰتٍ لِّقَوْمٍ يَّسْمَعُوْنَ ﴿۶۷﴾ قَالُوا اتَّخَذَ اللّٰهُ وَلَدًا سُبْحٰنَهٗ ؕ
هُوَ الْغَنِىُّ ؕ لَهٗ مَا فِى السَّمٰوٰتِ وَمَا فِى الْاَرْضِ ؕ اِنْ عِنْدَكُمْ مِّنْ سُلْطٰنٍۢ بِهٰذَا ؕ اَتَقُوْلُوْنَ عَلَى اللّٰهِ مَا لَا تَعْلَمُوْنَ ﴿۶۸﴾
قُلْ اِنَّ الَّذِيْنَ يَفْتَرُوْنَ عَلَى اللّٰهِ الْكَذِبَ لَا يُفْلِحُوْنَ ﴿۶۹﴾ؕ

ઔર ઉન(કાફિરો) કી(બનાઈ હુઈ) બાતોં કી વજહ સે તુમકો ગમ ન હો, યકીન રખો કે ઈઝઝત તો સબ કી સબ અલ્લાહ તઆલા હી કે લિયે હે, વહી(અલ્લાહ તઆલા) બડે સુનનેવાલે, બડે જાનનેવાલે હેં ﴾૬૫﴿ સુન લો! કે આસમાનોં મેં જો કુછ હે ઔર ઝમીન મેં જો કુછ હે વો સબ અલ્લાહ તઆલા હી કા હે, જો લોગ અલ્લાહ તઆલા કે સિવા(અપને મુકર્રર કિયે હુએ) શરીકોં કો પુકારતે હેં વો કિસ બાત કો માન રહે હેં ?(૧) વો લોગ તો(બેહકીકત) ખ્યાલ હી પર ચલ રહે હેં ઔર વો લોગ તો સિર્ફ અંદાઝે કરતે હેં(૨) ﴾૬૬﴿ વહી(અલ્લાહ તઆલા) હે જિસને તુમ્હારે લિયે રાત બનાઈ; તાકે તુમ ઈસ(રાત) મેં સુકૂન હાસિલ કરો ઔર દિન કો રોશન બના દીયા(૩) જો લોગ સુનતે હેં યકીનન ઉનકે લિયે ઉસમેં બડી નિશાનીયાં હેં ﴾૬૭﴿ વો(કાફિર) કેહને લગે કે : અલ્લાહ તઆલા અવલાદ રખતા હે, ઉસકી જાત તો(અવલાદ સે) પાક હે, વો(અલ્લાહ તઆલા) ગની હેં(૪) આસમાનોં મેં જો કુછ હે ઔર ઝમીન મેં જો કુછ હે વો સબ ઉસી(અલ્લાહ તઆલા) કી માલિકી મેં હે, તુમ્હારે પાસ ઈસ(ગલત) બાત પર કોઈ દલીલ નહી હે, કયા તુમ અલ્લાહ તઆલા પર ઐસી(જુઠી) બાત કેહતે હો જિસકો તુમ જાનતે હી નહી હો ? ﴾૬૮﴿ (એ નબી !) તુમ કેહ દો કે : જો લોગ અલ્લાહ તઆલા પર જુઠી બાત બાંધતે હેં વો લોગ કામયાબ નહી હોંગે﴾૬૯﴿

---

(૧) યાની શિર્ક પર ઉનકે પાસ કોઈ દલીલ નહી હે.

(૨) (દુસરા તર્જુમા) વો નરા જુઠ બોલતે હેં.

(૩) (દુસરા તર્જુમા) દિન કો ઐસા રોશન બના દિયા કે તુમ ઉસમેં દેખ સકો.

(૪) યાની કિસી કે મોહતાજ નહી હેં.

مَتَاعٌ فِي الدُّنْيَا ثُمَّ إِلَيْنَا مَرْجِعُهُمْ ثُمَّ نُذِيقُهُمُ الْعَذَابَ الشَّدِيدَ بِمَا كَانُوا يَكْفُرُونَ ﴿٧٠﴾

وَاتْلُ عَلَيْهِمْ نَبَأَ نُوحٍ إِذْ قَالَ لِقَوْمِهِ يَا قَوْمِ إِنْ كَانَ كَبُرَ عَلَيْكُمْ مَقَامِي وَتَذْكِيرِي بِآيَاتِ اللَّهِ فَعَلَى اللَّهِ تَوَكَّلْتُ فَأَجْمِعُوا أَمْرَكُمْ وَشُرَكَاءَكُمْ ثُمَّ لَا يَكُنْ أَمْرُكُمْ عَلَيْكُمْ غُمَّةً ثُمَّ اقْضُوا إِلَيَّ وَلَا تُنْظِرُونِ ﴿٧١﴾ فَإِنْ تَوَلَّيْتُمْ فَمَا سَأَلْتُكُمْ مِنْ أَجْرٍ إِنْ أَجْرِيَ إِلَّا عَلَى اللَّهِ وَأُمِرْتُ أَنْ أَكُونَ مِنَ الْمُسْلِمِينَ ﴿٧٢﴾

દુનિયા મેં થોડા સા ફાયદા ઉઠા લેના હે, ફિર ઉન સબકો હમારી તરફ લોટકર આના હે, ફિર હમ ઉનકો સખ્ત અઝાબ કા મઝા ચખાયેંગે, જો કુફ્ર વો લોગ કરતે થે યે ઉસ કા બદલા હોગા(૧)﴿૭૦﴾

ઔર(એ નબી !) તુમ ઉનકે સામને નૂહ(અલ.) કી ખબર પઢકર સુનાઓ જબ ઉન્હોંને અપની કૌમ સે કહા : એ મેરી કૌમ ! અગર મેરા(તુમ્હારે દરમિયાન) રેહના(૨) ઔર અલ્લાહ તઆલા કી આયતોં કે ઝરિયે મેરા નસીહત કરના તુમકો ભારી લગતા હે તો મેં ને અલ્લાહ તઆલા હી પર ભરોસા કર રખા હે, અબ તુમ (મુજે તકલીફ દેને કે લિયે) અપની તદબીર જમા કર લો ઔર તુમ્હારે શરીકોં કો ભી (જમા કર લો)(૩), ફિર તુમકો અપની તદબીર મેં કોઈ શક ન રહે(૪), ફિર તુમ(કો) મેરે ખિલાફ(જો કરના હો) કર ડાલો ઔર મુજ કો ઝરા બરાબર ભી મોહલત મત દો ﴿૭૧﴾ ફિર અગર તુમને મુંહ ફિરા હી લિયા(યાની બાત નહી માની) તો મેં(ઈસ તબ્લીગ પર) તુમ સે કોઈ બદલા નહી માંગતા, મેરા બદલા તો(મેરે) અલ્લાહ તઆલા હી પર હે ઔર મુજકો તો હુકમ હુવા હે કે મેં મુસલમાન બન કર રહું ﴿૭૨﴾

---

(૧) (દુસરા તર્જુમા) ફિર હમ ઉનકે કુફ્ર કે બદલે સખ્ત સઝા કા મઝા ચખાયેંગે.

(૨) (દુસરા તર્જુમા) મેરા(તૌહીદ કી દા'વત લેકર કે) ખડા હોના.

(૩) (દુસરા તર્જુમા) તુમ અપની કોઈ તદબીર તુમ્હારે અપને શરીકોં સે મિલકર કે(મેરે ખિલાફ) પકકી કર લો.

(૪) (દુસરા તર્જુમા) ફિર વો તદબીર તુમ્હારે સામને છુપી હુઈ ન રહે (તીસરા તર્જુમા) ફિર તુમ્હારી ઉસ તદબીર કે બારે મેં તુમકો દિલ મેં તંગી (ગુઠન) ન હો(ઈસ લિયે કે છુપી હુઈ તદબીર સે તબીયત મેં ગુઠન હોતી હે; ઈસ લિયે છુપી હુઈ પ્લાનીગ મત કરો જો કરના હો ખુલ્લમ ખુલ્લા કરો). ઈસી તરહ કભી ઈન્સાન કિસી પ્લાન મેં નાકામ હોતા હે તો કેહતા હે મેરી ફલાં તદબીર મેં યે કમી રેહ ગઈ થી; ઈસ લિયે ઐસા હુવા તો ઉનકો કેહ દિયા ગયા કે : અપની તદબીર કો ખૂબ અચ્છી તરહ દેખ લો, ઉસમેં કોઈ કમી ન રહી હો.

فَكَذَّبُوْهُ فَنَجَّيْنٰهُ وَمَنْ مَّعَهٗ فِي الْفُلْكِ وَجَعَلْنٰهُمْ خَلٰٓئِفَ وَاَغْرَقْنَا الَّذِيْنَ كَذَّبُوْا بِاٰيٰتِنَا ۚ فَانْظُرْ كَيْفَ كَانَ
عَاقِبَةُ الْمُنْذَرِيْنَ ﴿٧٣﴾ ثُمَّ بَعَثْنَا مِنْ بَعْدِهٖ رُسُلًا اِلٰى قَوْمِهِمْ فَجَآءُوْهُمْ بِالْبَيِّنٰتِ فَمَا كَانُوْا لِيُؤْمِنُوْا بِمَا كَذَّبُوْا بِهٖ
مِنْ قَبْلُ ؕ كَذٰلِكَ نَطْبَعُ عَلٰى قُلُوْبِ الْمُعْتَدِيْنَ ﴿٧٤﴾ ثُمَّ بَعَثْنَا مِنْ بَعْدِهِمْ مُّوْسٰى وَهٰرُوْنَ اِلٰى فِرْعَوْنَ وَمَلَا۠ئِهٖ
بِاٰيٰتِنَا فَاسْتَكْبَرُوْا وَكَانُوْا قَوْمًا مُّجْرِمِيْنَ ﴿٧٥﴾ فَلَمَّا جَآءَهُمُ الْحَقُّ مِنْ عِنْدِنَا قَالُوْٓا اِنَّ هٰذَا لَسِحْرٌ مُّبِيْنٌ ﴿٧٦﴾ قَالَ
مُوْسٰٓى اَتَقُوْلُوْنَ لِلْحَقِّ لَمَّا جَآءَكُمْ ؕ اَسِحْرٌ هٰذَا ؕ وَلَا يُفْلِحُ السّٰحِرُوْنَ ﴿٧٧﴾ قَالُوْٓا اَجِئْتَنَا لِتَلْفِتَنَا عَمَّا وَجَدْنَا عَلَيْهِ
اٰبَآءَنَا وَتَكُوْنَ لَكُمَا الْكِبْرِيَآءُ فِي الْاَرْضِ ؕ

સો ઉન લોગોં ને નૂહ(અલ.) કો જુઠલા દિયા તો હમને નૂહ(અલ.) કો ઔર ઉનકે સાથીયોં કો જો કશ્તી મેં થે ઉન સબકો(તૂફાન સે) બચા લિયા ઔર હમને ઉન (અઝાબ સે બચ જાનેવાલોં) કો(કાફિરોં કી જગહ પર ઝમીન મેં) આબાદ(યાની કાયમ મકામ) કર દિયા ઔર જિન લોગોં ને હમારી આયતોં કો જુઠલાયા થા હમને ઉનકો ડુબો દિયા, સો જિનકો(પેહલે સે) ડરા દિયા ગયા થા ઉનકા અંજામ કૈસા હુવા વો તુમ દેખ લો ﴾૭૩﴿ ફિર હમને ઉસ(નૂહ અલ.) કે બાદ (અલગ અલગ) પયગમ્બરોં કો ઉનકી અપની અપની કૌમ કી તરફ ભેજા, સો વો (પયગમ્બર) ઉનકે પાસ ખુલી નિશાનીયાં લેકર આયે, ફિર ભી જિસ બાત કો વો પેહલે સે જુઠલા ચુકે થે ઉસકો માનને કે લિયે વો તૈયાર હી નહી હુએ, હદ સે આગે બઢ જાનેવાલોં(કાફિરોં) કે દિલોં પર હમ ઈસી તરીકે સે મોહર લગા દેતે હે ﴾૭૪﴿ ફિર ઉન સબકે બાદ હમને મૂસા(અલ.) ઔર હારૂન (અલ.) કો ફિરઔન ઔર ઉસકે સરદારોં કે પાસ હમારી આયતોં કો લેકર ભેજા, તો ઉન્હોંને તકબ્બુર કિયા ઔર વો ગુનેહગાર લોગ થે ﴾૭૫﴿ સો જબ ઉન લોગોં કે પાસ હમારી તરફ સે હક પહોંચ ગયા તો વો કેહને લગે : યકીનન યે ખુલ્લમ ખુલ્લા જાદૂ હી હે ﴾૭૬﴿ મૂસા(અલ.) ને કહા : કયા તુમ હક કે બારે મેં જબ કે વો(હક) તુમ્હારે પાસ આ ચુકા(ઐસા) કેહતે હો : ભલા ! કયા યે જાદૂ હે ? હાલાંકે જાદૂગર લોગ કામયાબ નહી હુવા કરતે ﴾૭૭﴿ (કૌમ કે) લોગ કેહને લગે : કયા તુમ હમારે પાસ ઈસ લિયે આયે કે જિસ(તરીકે) પર હમને અપને બાપ દાદાઓં કો પાયા ઉસ(તરીકે) સે તુમ હમકો હટા દેવેં ઔર તુમ દોનોં(ભાઈયોં) કો મુલ્ક મેં સરદારી મિલ જાવે ?

وَمَا نَحْنُ لَكُمَا بِمُؤْمِنِيْنَ ۝٧٨ وَقَالَ فِرْعَوْنُ ائْتُوْنِيْ بِكُلِّ سٰحِرٍ عَلِيْمٍ ۝٧٩ فَلَمَّا جَآءَ السَّحَرَةُ قَالَ لَهُمْ مُّوْسٰى اَلْقُوْا مَآ اَنْتُمْ مُّلْقُوْنَ ۝٨٠ فَلَمَّآ اَلْقَوْا قَالَ مُوْسٰى مَا جِئْتُمْ بِهِ ۙ السِّحْرُ ؕ اِنَّ اللّٰهَ سَيُبْطِلُهٗ ؕ اِنَّ اللّٰهَ لَا يُصْلِحُ عَمَلَ الْمُفْسِدِيْنَ ۝٨١ وَيُحِقُّ اللّٰهُ الْحَقَّ بِكَلِمٰتِهٖ وَلَوْ كَرِهَ الْمُجْرِمُوْنَ ۝٨٢ ع

فَمَآ اٰمَنَ لِمُوْسٰٓى اِلَّا ذُرِّيَّةٌ مِّنْ قَوْمِهٖ عَلٰى خَوْفٍ مِّنْ فِرْعَوْنَ وَمَلَا۟ئِهِمْ اَنْ يَّفْتِنَهُمْ ؕ وَاِنَّ فِرْعَوْنَ لَعَالٍ فِى الْاَرْضِ ۚ وَاِنَّهٗ لَمِنَ الْمُسْرِفِيْنَ ۝٨٣

ઔર હમ તુમ દોનોં પર(કભી) ઈમાન લાનેવાલે નહી હૈં ﴾૭૮﴿ ઔર ફિરઔન ને (અપને નોકરોં સે) કહા કે : તમામ હોશિયાર(યા બડે જાનકાર યા માહિર) જાદુગર કો મેરે પાસ (બુલાકર) લાઓ ﴾૭૯﴿ સો જબ જાદૂગર આ ગએ તો મૂસા(અલ.) ને ઉનસે કહા કે : તુમકો(મેદાન મેં) જો ફેંકના હો ફેંકો﴾૮૦﴿ સો જબ ઉન(જાદૂગર) લોગોં ને(અપની રસ્સીયાં ઔર લાઠીયાં) ડાલ દી(ઔર વો સાંપ બનકર દોડતી નઝર આયી) તો મૂસા(અલ.) ને કહા : જો કુછ તુમને દિખાયા હે(૧) વો તો જાદૂ હી હે, યકીનન અલ્લાહ તઆલા ઉસ(જાદૂ) કો અભી બરબાદ કર દેંગે, યકીનન અલ્લાહ તઆલા ફસાદ કરનેવાલોં કે કામ બનને નહી દેતે ﴾૮૧﴿ ઔર અલ્લાહ તઆલા હક કો અપને હુકમ સે સચ્ચા કરકે દિખલાતે હૈં ચાહે ગુનેહગાર લોગ(ઉસ કો) બુરા સમજે ﴾૮૨﴿

સો(શુરૂ ઝમાને મેં) મૂસા(અલ.) પર ઉનકી કૌમ કે સિર્ફ ચંદ નવજવાન હી ઈમાન લાએ(૨) ફિરઔન ઔર ઉનકે સરદારોં સે ડરને કી વજહ સે કે કહીં વો ઉનકો મુસીબત મેં ન ડાલ દેવેં ઔર યકીનન ફિરઔન તો મુલ્ક મેં બડા ઝોર દિખા રહા થા ઔર યકીનન વો હદ સે આગે નિકલ જાનેવાલોં મેં સે થા ﴾૮૩﴿

---

(૧) (દુસરા તર્જુમા) તુમ જો બનાકર લાએ હો. નોટઃ હઝરત મૂસા(અલ.) કા જાદૂગરોં સે મુકાબલા એક મૈદાન મેં હુવા થા, પૂરાને ઝમાને સે આજ તક મિસર મેં મૈદાન કા ઈન્કિલાબાત સે મઝબુત સંબંધ રહા હે.

(૨) કૌમ કે નવજવાન બડે કિંમતી હોતે હૈં, ઉન પર પેહલે મેહનત કી જાયે તો ઈન્શાઅલ્લાહ! બહુત અચ્છે નતાઈજ નિકલેંગે, ઉનમેં ફેસલા કરને કી તાકત તેઝ હોતી હે, હિંમત ઔર બહાદુરી સે કામ લેતે હૈં.

وَقَالَ مُوۡسٰى يٰقَوۡمِ اِنۡ كُنۡتُمۡ اٰمَنۡتُمۡ بِاللّٰهِ فَعَلَيۡهِ تَوَكَّلُوۡۤا اِنۡ كُنۡتُمۡ مُّسۡلِمِيۡنَ ۝٨٤ فَقَالُوۡا عَلَى اللّٰهِ تَوَكَّلۡنَا ۚ رَبَّنَا لَا تَجۡعَلۡنَا فِتۡنَةً لِّلۡقَوۡمِ الظّٰلِمِيۡنَ ۝٨٥ وَنَجِّنَا بِرَحۡمَتِكَ مِنَ الۡقَوۡمِ الۡكٰفِرِيۡنَ ۝٨٦ وَاَوۡحَيۡنَاۤ اِلٰى مُوۡسٰى وَاَخِيۡهِ اَنۡ تَبَوَّاٰ لِقَوۡمِكُمَا بِمِصۡرَ بُيُوۡتًا وَّاجۡعَلُوۡا بُيُوۡتَكُمۡ قِبۡلَةً وَّاَقِيۡمُوا الصَّلٰوةَ ؕ وَبَشِّرِ الۡمُؤۡمِنِيۡنَ ۝٨٧ وَقَالَ مُوۡسٰى رَبَّنَاۤ اِنَّكَ اٰتَيۡتَ فِرۡعَوۡنَ وَمَلَاَهٗ زِيۡنَةً وَّاَمۡوَالًا فِى الۡحَيٰوةِ الدُّنۡيَا ۙ رَبَّنَا لِيُضِلُّوۡا عَنۡ سَبِيۡلِكَ ۚ

ઔર મૂસા(અલ.) ને કહા : એ મેરી કૌમ ! અગર તુમ અલ્લાહ તઆલા પર(સચ્ચે દિલ સે)ઈમાન લા ચુકે હો તો ઉસી પર તુમ ભરોસા કરો, અગર તુમ મુસલમાન હો ﴿૮૪﴾ તો(કૌમ કે) લોગ કેહને લગે કે : હમને અલ્લાહ તઆલા હી પર ભરોસા કર લિયા, એ હમારે રબ ! આપ ઝાલિમ કૌમ કે વાસ્તે હમકો ફિત્ના ન બનાઈએ(૧)﴿૮૫﴾ ઔર આપ અપની રહમત સે હમકો કાફિર કૌમ સે નજાત અતા ફરમા દિજીએ ﴿૮૬﴾ ઔર હમને મૂસા(અલ.) ઔર ઉનકે ભાઈ કી તરફ હુકમ ભેજા કે : તુમ દોનોં અપની કૌમ કે લિયે મિસર મેં ઘરોં કો બાકી રખો(૨) ઔર તુમ અપને ઘરોં કા રૂખ કિબ્લે કી તરફ બનાઓ(૩) ઔર તુમ લોગ નમાઝ કાયમ કરો ઔર ઈમાનવાલોં કો ખુશખબરી સુના દો ﴿૮૭﴾ ઔર મૂસા(અલ.) ને(દુઆ મેં) કહા : એ હમારે રબ ! યકીનન આપને ફિરઔન કો ઔર ઉસકે સરદારોં કો રોનક કા સામાન ઔર બહોત સારા માલ દુનિયા કી ઝિંદગી મેં દે રખા હે, એ હમારે રબ ! જિસકા નતીજા યે હો રહા હે કે(ઉસકે ઝરિયે) વો(લોગોં કો) આપકે રાસ્તે સે ગુમરાહ કર રહે હેં(૪)

(૧) (દુસરા તર્જુમા) ઝાલિમ લોગોં કે હાથોં સે આપ હમકો આઝમાઈશ મેં ન ડાલેં, યા ઝાલીમ હમકો નિશાના ન બનાએ. નોટ : યે દુઆ આજ કે હાલાત મેં બડે પાબંદી સે માંગને કી ઝરૂરત હે.

(૨) યાની ડરકર ઘર ન છોડો; ઈસ લિયે મકાન કી બનાવટ ઐસી હો કે રેહને ઔર ઈબાદત દોનોં કામ મેં આવે (દુસરા તર્જુમા) મિસર મેં મકાન બનાઓ.

(૩) (દુસરા તર્જુમા) તુમ્હારે ઘરોં હી મેં નમાઝ કી જગહ બનાઓ. યાની ખૌફ કી વજહ સે મસ્જિદ જાના માફ હે, ઈસ આયત સે મુસલમાનોં કો સબક મિલતા હે કે મકાન કી તામીર કે વકત હી નકશા ઈસ તરહ બનાઓ કે હર કમરે સે કિબ્લા રૂખ આસાન હો જાવે ઔર નમાઝ કી અદાયગી મેં સહૂલત રહે ઔર જહાં ઈસ તરહ કે નકશે મેં દુશ્વારી હો યા જો મકાન પેહલે સે બને બનાએ હેં, ઉનમેં કિબ્લા કે નિશાન બના દિયે જાએ.

(૪) સજાવટ કે સામાન ઔર માલ કી ઝિયાદતી યે ભી ગુમરાહી કે અસ્બાબ (સામાન) બન સકતે હે. અલ્લાહ તઆલા હિફાઝત ફરમાએ. (આમીન)

رَبَّنَا اطْمِسْ عَلٰٓى اَمْوَالِهِمْ وَاشْدُدْ عَلٰى قُلُوْبِهِمْ فَلَا يُؤْمِنُوْا حَتّٰى يَرَوُا الْعَذَابَ الْاَلِيْمَ ﴿٨٨﴾ قَالَ قَدْ اُجِيْبَتْ دَّعْوَتُكُمَا فَاسْتَقِيْمَا وَلَا تَتَّبِعٰٓنِّ سَبِيْلَ الَّذِيْنَ لَا يَعْلَمُوْنَ ﴿٨٩﴾ وَجٰوَزْنَا بِبَنِيْٓ اِسْرَآءِيْلَ الْبَحْرَ فَاَتْبَعَهُمْ فِرْعَوْنُ وَجُنُوْدُهٗ بَغْيًا وَّعَدْوًا ؕ حَتّٰٓى اِذَآ اَدْرَكَهُ الْغَرَقُ ۙ قَالَ اٰمَنْتُ اَنَّهٗ لَآ اِلٰهَ اِلَّا الَّذِيْٓ اٰمَنَتْ بِهٖ بَنُوْٓا اِسْرَآءِيْلَ وَاَنَا مِنَ الْمُسْلِمِيْنَ ﴿٩٠﴾ آٰلْـٰٔنَ وَقَدْ عَصَيْتَ قَبْلُ وَكُنْتَ مِنَ الْمُفْسِدِيْنَ ﴿٩١﴾ فَالْيَوْمَ نُنَجِّيْكَ بِبَدَنِكَ لِتَكُوْنَ لِمَنْ خَلْفَكَ اٰيَةً ؕ وَاِنَّ كَثِيْرًا مِّنَ النَّاسِ عَنْ اٰيٰتِنَا لَغٰفِلُوْنَ ﴿٩٢﴾ ع

એ હમારે રબ ! આપ ઉનકે માલોં કો મિટા દીજીએ ઔર ઉનકે દિલોં કો ઈત્ના સખ્ત કર દીજીએ કે જબ તક વો દર્દનાક અઝાબ કો દેખ ન લેં ઉસ વકત તક વો ઈમાન ન લાએં ﴿૮૮﴾ અલ્લાહ તઆલા ને ફરમાયા : (એ મૂસા ઔર હારૂન !) તુમ દોનોં કી દુઆ કબૂલ કર લી ગઈ(૧), સો તુમ દોનોં(અપની હાલત પર) સાબિત કદમ રહો ઔર જો લોગ ઈલ્મ સે મહરૂમ હેં ઉન લોગો કે રાસ્તે પર ન ચલના ﴿૮૯﴾ ઔર હમને બની ઈસરાઈલ કો સમંદર પાર કરા દિયા તો ફિરઔન ઔર ઉસકે લશ્કરને ઝુલ્મ ઔર ઝિયાદતી કે ઈરાદે સે ઉનકા પીછા કિયા, યહા તક કે જબ વો(ફિરઔન) ડુબને લગા તો બોલા : મેં ઈમાન લાતા હું કે જિસ મા'બૂદ પર બની ઈસરાઈલ ઈમાન લાએ હેં ઉસકે સિવા કોઈ મા'બૂદ નહી હે ઔર મેં મુસલમાનોં મેં સે હું ﴿૯૦﴾ (ઉસ કો જવાબ દિયા ગયા) અબ તુ ઈમાન લાતા હે; હાલાંકે ઉસ સે પેહલે તુ નાફરમાની કરતા રહા ઔર તુ ગુમરાહ કરનેવાલોં મેં સે થા ﴿૯૧﴾ સો આજ હમ તેરે બદન કો બચા લેંગે; તાકે તેરે પીછે(આને) વાલોં કે લિયે(ઈબ્રત કી) એક નિશાની બન જાએ ઔર યકીનન બહોત સારે લોગ હમારી નિશાનીયોં કે બારે મેં ગફલત હી મેં પડે હુએ હેં ﴿૯૨﴾

---

(૧) અલ્લાહ તઆલા સે દુઆ હઝરત મૂસા(અલ.) ને માંગી, ઔર હઝરત હારૂન(અલ.) આમીન કેહ રહે થે, માલુમ હુવા કે આમીન કેહનેવાલા માંગી હુઈ દુઆ મેં શામિલ હોતા હે, જૈસે સૂરએ ફાતિહા ઈમામ ને પઢી ઔર મુકતદી ને આમીન કેહ દી તો વો ભી ફાતિહાવાલી દુઆ માંગનેવાલા હો ગયા.

وَلَقَدْ بَوَّاْنَا بَنِيْٓ اِسْرَآءِيْلَ مُبَوَّاَ صِدْقٍ وَّرَزَقْنٰهُمْ مِّنَ الطَّيِّبٰتِ ۚ فَمَا اخْتَلَفُوْا حَتّٰى جَآءَهُمُ الْعِلْمُ ؕ اِنَّ رَبَّكَ يَقْضِيْ بَيْنَهُمْ يَوْمَ الْقِيٰمَةِ فِيْمَا كَانُوْا فِيْهِ يَخْتَلِفُوْنَ ﴿٩٣﴾ فَاِنْ كُنْتَ فِيْ شَكٍّ مِّمَّآ اَنْزَلْنَآ اِلَيْكَ فَسْـَٔلِ الَّذِيْنَ يَقْرَءُوْنَ الْكِتٰبَ مِنْ قَبْلِكَ ۚ لَقَدْ جَآءَكَ الْحَقُّ مِنْ رَّبِّكَ فَلَا تَكُوْنَنَّ مِنَ الْمُمْتَرِيْنَ ﴿٩٤﴾ وَلَا تَكُوْنَنَّ مِنَ الَّذِيْنَ كَذَّبُوْا بِاٰيٰتِ اللّٰهِ فَتَكُوْنَ مِنَ الْخٰسِرِيْنَ ﴿٩٥﴾ اِنَّ الَّذِيْنَ حَقَّتْ عَلَيْهِمْ كَلِمَتُ رَبِّكَ لَا يُؤْمِنُوْنَ ﴿٩٦﴾ وَلَوْ جَآءَتْهُمْ كُلُّ اٰيَةٍ حَتّٰى يَرَوُا الْعَذَابَ الْاَلِيْمَ ﴿٩٧﴾ فَلَوْلَا كَانَتْ قَرْيَةٌ اٰمَنَتْ فَنَفَعَهَآ اِيْمَانُهَآ اِلَّا قَوْمَ يُوْنُسَ ؕ لَمَّآ اٰمَنُوْا كَشَفْنَا عَنْهُمْ عَذَابَ الْخِزْيِ فِي الْحَيٰوةِ الدُّنْيَا وَمَتَّعْنٰهُمْ اِلٰى حِيْنٍ ﴿٩٨﴾

ઔર પકકી બાત યે હે કે હમને બની ઈસરાઈલ કો(રેહને કે લિયે) એક અચ્છા ઠિકાના દિયા ઔર હમને ઉનકો પાકીઝા(યાની નફીસ) ચીઝોં મેં સે રોઝી અતા કી, સો જબ ઉનકે પાસ(સહીહ) ઈલ્મ પહોંચ ગયા તબ હી ઉન્હોંને ઉસ્મેં ઇખ્તીલાફ(વિરોધ ખડા કીયા) કિયા, યકીનન તુમ્હારે રબ કયામત કે દિન જિન ચીઝોં મેં વો ઝઘડા કરતે થે ઉનમેં ઉનકે દરમિયાન ફેસલા કરેંગે ﴾૯૩﴿ સો(એ નબી !) જો(કિતાબ) હમને તુમ્હારી તરફ ઉતારી અગર ઉસ મેં તુમકો ઝરા ભી શક હે તો તુમસે પેહલે જો લોગ (આસ્માની) કિતાબ પઢતે થે ઉનકો પુછ લો(૧), પકકી બાત યે હે કે તુમ્હારે રબ કી તરફ સે તુમ્હારે પાસ સચ્ચી બાત આ ચુકી; લિહાઝા તુમ શક કરનેવાલોં મેં સે કભી મત બનો ﴾૯૪﴿ ઔર જિન લોગોં ને અલ્લાહ તઆલા કી આયતોં કો જુઠલાયા તુમ ઉન લોગોં મેં સે હરગિઝ મત બનો, વરના તુમ નુકસાનમેં પડનેવાલોં મેં સે હો જાઓગે ﴾૯૫﴿ યે બાત તો યકીની હે કે જિન લોગોં પર તુમ્હારે રબ કી બાત(મખ્લૂક કે પૈદાઈશ કે દિન સે) તય હો ચુકી હે વો(કભી) ઈમાન નહી લાએંગે ﴾૯૬﴿ ચાહે તમામ કિસમ કી નિશાનીયાં ઉનકે સામને આ જાએં(તો ભી વો ઈમાન નહી લાએંગે) યહાં તક કે વો દર્દનાક અઝાબ કો દેખ લેવેં ﴾૯૭﴿ સો કોઈ બસ્તી ઐસી કયું નહી હુઈ કે(અઝાબ કો આંખોં સે દેખતે વકત) વહાં કે લોગ ઈમાન લાતે ઔર ઉનકા ઈમાન લાના ઉનકો નફા દેતા, સિવાય યૂનુસ(અલ.) કી કૌમ કે, કે જબ વો લોગ ઈમાન લાએ તો હમને ઉન(પર) સે રૂસ્વાઈ(બદનામી) કા અઝાબ દુનિયા કી ઝિંદગી મેં દૂર કર દિયા ઔર હમને ઉનકો એક વકત(યાની મૌત) તક આરામ સે રેહને દિયા(૨) ﴾૯૮﴿

(૧) નુકતા : સવાલ કે ઝરિયે બહોત સારી શક કી બાતેં દુર હો જાતી હે.

(૨) (દુસરા તર્જુમા) ફાયદા ઉઠાને કા મૌકા દિયા.

وَلَوْ شَآءَ رَبُّكَ لَاٰمَنَ مَنْ فِي الْاَرْضِ كُلُّهُمْ جَمِيْعًا ؕ اَفَاَنْتَ تُكْرِهُ النَّاسَ حَتّٰى يَكُوْنُوْا مُؤْمِنِيْنَ ﴿۹۹﴾ وَمَا كَانَ لِنَفْسٍ اَنْ تُؤْمِنَ اِلَّا بِاِذْنِ اللّٰهِ ؕ وَيَجْعَلُ الرِّجْسَ عَلَى الَّذِيْنَ لَا يَعْقِلُوْنَ ﴿۱۰۰﴾ قُلِ انْظُرُوْا مَاذَا فِي السَّمٰوٰتِ وَالْاَرْضِ ؕ وَمَا تُغْنِي الْاٰيٰتُ وَالنُّذُرُ عَنْ قَوْمٍ لَّا يُؤْمِنُوْنَ ﴿۱۰۱﴾ فَهَلْ يَنْتَظِرُوْنَ اِلَّا مِثْلَ اَيَّامِ الَّذِيْنَ خَلَوْا مِنْ قَبْلِهِمْ ؕ قُلْ فَانْتَظِرُوْۤا اِنِّيْ مَعَكُمْ مِّنَ الْمُنْتَظِرِيْنَ ﴿۱۰۲﴾ ثُمَّ نُنَجِّيْ رُسُلَنَا وَالَّذِيْنَ اٰمَنُوْا كَذٰلِكَ ۚ حَقًّا عَلَيْنَا نُنْجِ الْمُؤْمِنِيْنَ ﴿۱۰۳﴾

قُلْ يٰۤاَيُّهَا النَّاسُ اِنْ كُنْتُمْ فِيْ شَكٍّ مِّنْ دِيْنِيْ فَلَاۤ اَعْبُدُ الَّذِيْنَ تَعْبُدُوْنَ مِنْ دُوْنِ اللّٰهِ

ઔર અગર તુમ્હારે રબ ચાહતે તો જિતને ભી લોગ ઝમીન મેં હૈં વો સબ કે સબ ઈમાન લે આતે તો કયાં તુમ લોગોં કો મજબૂર કરોગે કે વો ઈમાન લે હી આવેં ? ﴿૯૯﴾ ઔર કિસી ભી શખ્સ સે યે નહી હો સકતા કે વો અલ્લાહ તઆલા કે હુકમ કે બગૈર ઈમાન લે આયે ઔર જો લોગ અકલ સે કામ નહી લેતે અલ્લાહ તઆલા ઉન્કો(કુફ્ર કી) ગંદગી મેં ફંસા હુવા રખતે હૈં(૧) ﴿૧૦૦﴾ (એ નબી!) તુમ(ઉન કાફિરોં સે) કહો કે: તુમ નઝર દોડાઓ! આસમાનોં ઔર ઝમીન મેં કયા કયા ચીઝેં હૈં? ઔર નિશાનીયાં (યાની દલીલેં) ઔર ડરાનેવાલે ઐસે લોગોં કો કામ નહી આતે જો ઈમાન નહી લાતે હૈં ﴿૧૦૧﴾ સો કયા વો(કાફિર) લોગ (ઈમાન લાને કે વાસ્તે) સિર્ફ ઈસ તરહ કે કિસ્સોં કા ઈન્તિઝાર કર રહે હૈં જૈસે (વાકિઆત) ઉનસે પેહલે ગુઝરે હુએ લોગોં કો પેશ આયે થે ? (એ નબી !) તુમ (ઉનસે) કેહ દો કે : સો તુમ ઈન્તિઝાર કરો, મેં ભી તુમ્હારે સાથ ઈન્તિઝાર કરનેવાલોં મેં સે હું ﴿૧૦૨﴾ ફિર હમ અપને રસુલોં કો ઔર ઈમાનવાલોં કો(અઝાબ સે) બચા લેતે હૈં, ઈસી તરહ હમને હમારે ઝિમ્મેં યે બાત લે લી હે કે હમ(તમામ) ઈમાનવાલોં કો બચા લિયા કરતે હૈં ﴿૧૦૩﴾

(એ નબી !) તુમ કેહ દો કે : એ લોગોં ! અગર તુમ મેંરે દીન કે બારે મેં શક મેં(પડે) હો તો અલ્લાહ તઆલા કે સિવા તુમ લોગ જિન(બુતોં) કી ઈબાદત કરતે હો મેં ઉન્કી ઈબાદત નહી કરતા હું;

(૧) યાની જો લોગ હક કો સોચતે નહી અલ્લાહ તઆલા ઉનકો કુફ્ર કી ગંદગી મેં પડા રેહને દેતે હૈં.

وَلٰكِنْ اَعْبُدُ اللّٰهَ الَّذِیْ یَتَوَفّٰىكُمْ ۖۚ وَاُمِرْتُ اَنْ اَكُوْنَ مِنَ الْمُؤْمِنِیْنَ ﴿۱۰۴﴾ وَاَنْ اَقِمْ وَجْهَكَ لِلدِّیْنِ حَنِیْفًا ۚ وَلَا تَكُوْنَنَّ مِنَ الْمُشْرِكِیْنَ ﴿۱۰۵﴾ وَلَا تَدْعُ مِنْ دُوْنِ اللّٰهِ مَا لَا یَنْفَعُكَ وَلَا یَضُرُّكَ ۚ فَاِنْ فَعَلْتَ فَاِنَّكَ اِذًا مِّنَ الظّٰلِمِیْنَ ﴿۱۰۶﴾ وَاِنْ یَّمْسَسْكَ اللّٰهُ بِضُرٍّ فَلَا كَاشِفَ لَهٗۤ اِلَّا هُوَ ۚ وَاِنْ یُّرِدْكَ بِخَیْرٍ فَلَا رَآدَّ لِفَضْلِهٖ ؕ یُصِیْبُ بِهٖ مَنْ یَّشَآءُ مِنْ عِبَادِهٖ ؕ وَهُوَ الْغَفُوْرُ الرَّحِیْمُ ﴿۱۰۷﴾ قُلْ یٰۤاَیُّهَا النَّاسُ قَدْ جَآءَكُمُ الْحَقُّ مِنْ رَّبِّكُمْ ۚ فَمَنِ اهْتَدٰی فَاِنَّمَا یَهْتَدِیْ لِنَفْسِهٖ ۚ وَمَنْ ضَلَّ فَاِنَّمَا یَضِلُّ عَلَیْهَا ؕ وَمَاۤ اَنَا عَلَیْكُمْ بِوَكِیْلٍ ﴿۱۰۸﴾ وَاتَّبِعْ مَا یُوْحٰۤی اِلَیْكَ وَاصْبِرْ حَتّٰی یَحْكُمَ اللّٰهُ ۖۚ وَهُوَ خَیْرُ الْحٰكِمِیْنَ ﴿۱۰۹﴾ ع

લેકિન મેં તો અલ્લાહ તઆલા કી ઈબાદત કરતા હું જો તુમ્હારી રૂહ કો કબ્ઝ કરતે હેં ઔર મુજકો તો યે હુકમ હુવા હે કે મેં ઈમાન લાનેવાલોં મેં સે બનકર રહું ﴾૧૦૪﴿ઔર(મુજ સે તો યે ભી કહા ગયા હે કે) યે કે તુમ અપના મુંહ દીન(યાની ઈસ્લામ) પર બિલ્કુલ સીધા રખો ઔર તુમ શિર્ક કરનેવાલોં મેં સે હરગિઝ મત બનો ﴾૧૦૫﴿ ઔર તુમ અલ્લાહ તઆલા કો છોડકર ઐસી ચીઝ કો મત પુકારો જો તુમકો નફા ભી ન દેવે ઔર તુમકો નુકસાન ભી ન દેવે, અગર તુમને ઐસા કિયા તબ તુમ ઝુલ્મ કરનેવાલોં મેં સે હો જાઓગે ﴾૧૦૬﴿ ઔર અગર અલ્લાહ તઆલા તુમકો કોઈ તકલીફ પહોંચાવેં તો ઉસ(અલ્લાહ તઆલા) કે સિવા કોઈ ઉસ કો દૂર નહી કર સકતા ઔર અગર વો(અલ્લાહ તઆલા) તુમકો કોઈ ભલાઈ પહોંચાને કા ઈરાદા કરે તો ઉસકે ફઝલ કો કોઈ વાપસ કરનેવાલા નહી હે, વો ઉસ(ફઝલ) કો અપને બંદો મેં સે જિસ કો ચાહતે હેં ઉસ્કો પહોંચાતે હેં ઔર વો(અલ્લાહ તઆલા) તો બહોત ઝિયાદહ માફ કરનેવાલે, સબસે ઝિયાદહ રહમ કરનેવાલે હેં ﴾૧૦૭﴿ (એ નબી !) તુમ કહો કે : એ લોગો ! તુમ્હારે પાસ તુમ્હારે રબ કી તરફ સે હક આ ગયા, સો જો શખ્સ ભી હિદાયત કા રાસ્તા ઈખ્તિયાર કરતા હે વો અપને હી ફાયદા કે લિયે હિદાયત કા રાસ્તા અપનાતા હે ઔર જો શખ્સ કે ગુમરાહ હો ગયા તો ગુમરાહી કા નુકસાન તો ઉસી કો પહોંચેગા ઔર મેં તુમ્હારે ઉપર ઝિમ્મેદાર નહી હું ﴾૧૦૮﴿ ઔર(એ નબી !) જો વહી તુમ્હારે પાસ ભેજી જા રહી હે તુમ ઉસ પર ચલો ઔર તુમ સબ્ર કરો, યહા તક કે અલ્લાહ તઆલા ફેસલા કર દેવેં ઔર વો(અલ્લાહ તઆલા) બેહતરીન ફેસલા કરનેવાલે હેં ﴾૧૦૯﴿

સૂરએ હૂદ

યે સૂરત મકકી હે, ઉસમેં (૧૨૩) આયતેં હેં, સૂરએ યુનુસ કે બાદ ઔર સૂરએ યૂસુફ સે પેહલે (૫૨) નંબર પર નાઝીલ હુઈ.

હઝરત હૂદ(અલ.) કૌમેં આદ કી સબસે ઝિયાદહ ઇઝઝત વાલી શાખા ''ખુલૂદ'' કે એક આદમી થે, સુર્ખ સફેદ રંગ, અલ્લાહ તઆલા કી તરફ સે ઇઝઝત વાલી શખ્સીયત મિલી થી, ઉનકી દાઢી બડી થી.

હૂદ બિન અબ્દુલ્લાહ બિન રિયાહ બિન ખુલૂદ બિન આદ બિન ઔજ બિન શાલેહ બિન અર ફખશન્દ બિન સામ બિન નૂહ, મશહુર પયગમ્બર થે, જિનકો કૌમેં આદ કી હિદાયત કે લિયે ભેજા ગયા થા, હઝરત હૂદ(અલ.) કી કૌમ હી આદે ઉલા કહા જાતા હે.(લુગાતુલ કુર્આન જિ : ૬ સફા : ૧૪૧)

જો શખ્સ ઉસ સૂરત કી આયત ''بِسۡمِ اللّٰهِ مَجۡرٖىهَا وَمُرۡسٰىهَا ؕ اِنَّ رَبِّىۡ لَغَفُوۡرٌ رَّحِيۡمٌ ﴿٤١﴾'' ઔર સૂરએ ઝુમર કી યે આયત ''وَمَا قَدَرُوا اللّٰهَ حَقَّ قَدۡرِهٖ ۖ وَالۡاَرۡضُ جَمِيۡعًا قَبۡضَتُهٗ يَوۡمَ الۡقِيٰمَةِ وَالسَّمٰوٰتُ مَطۡوِيّٰتٌۢ بِيَمِيۡنِهٖ ؕ سُبۡحٰنَهٗ وَتَعٰلٰى عَمَّا يُشۡرِكُوۡنَ ﴿٦٧﴾'' પઢકર સમંદર મેં સવાર હો તો વો ડુબને સે મહફૂઝ રહેગા. હવાઇ ઔર ઝમીની સવારી મે હી ઈસ આયત કો પઢ લેના ફાયદે કા ઝરિયા હે.

بِسۡمِ اللّٰهِ الرَّحۡمٰنِ الرَّحِيۡمِ ○

الٓرٰ كِتٰبٌ اُحۡكِمَتۡ اٰيٰتُهٗ ثُمَّ فُصِّلَتۡ مِنۡ لَّدُنۡ حَكِيۡمٍ خَبِيۡرٍ ۝١ اَلَّا تَعۡبُدُوۡۤا اِلَّا اللّٰهَ ؕ اِنَّنِىۡ لَـكُمۡ مِّنۡهُ نَذِيۡرٌ وَّبَشِيۡرٌ ۝٢ وَّاَنِ اسۡتَغۡفِرُوۡا رَبَّكُمۡ ثُمَّ تُوۡبُوۡۤا اِلَيۡهِ يُمَتِّعۡكُمۡ مَّتَاعًا حَسَنًا اِلٰٓى اَجَلٍ مُّسَمًّى وَّيُؤۡتِ كُلَّ ذِىۡ فَضۡلٍ فَضۡلَهٗ ؕ وَاِنۡ تَوَلَّوۡا فَاِنِّىۡۤ اَخَافُ عَلَيۡكُمۡ عَذَابَ يَوۡمٍ كَبِيۡرٍ ۝٣ اِلَى اللّٰهِ مَرۡجِعُكُمۡ ۚ وَهُوَ عَلٰى كُلِّ شَىۡءٍ قَدِيۡرٌ ۝٤ اَلَاۤ اِنَّهُمۡ يَثۡنُوۡنَ صُدُوۡرَهُمۡ لِيَسۡتَخۡفُوۡا مِنۡهُ ؕ اَلَا حِيۡنَ يَسۡتَغۡشُوۡنَ ثِيَابَهُمۡ ۙ يَعۡلَمُ مَا يُسِرُّوۡنَ وَمَا يُعۡلِنُوۡنَ ۚ اِنَّهٗ عَلِيۡمٌۢ بِذَاتِ الصُّدُوۡرِ ۝٥

અલ્લાહ તઆલા કે નામ સે(મેં શુરૂઅ કરતા હું) જિનકી રહમત સબ કે લિયે હે, જો બહુત ઝિયાદહ રહમ કરનેવાલે હેં.

الٓرٰ અલીફ લામ રા, યે ઐસી કિતાબ હે કે(દલાઈલ કે એતેબાર સે) ઉસકી આયતેં ખૂબ મઝબૂત કી ગઈ હેં(૧) ફિર બહુત ઝિયાદહ હિકમતવાલે, બડે ખબર રખનેવાલે(અલ્લાહ તઆલા) કી તરફ સે વો(આયતેં) સાફ સાફ બયાન કી ગઈ હેં ﴾૧﴿યે કે તુમ સિર્ફ અલ્લાહ તઆલા હી કી ઈબાદત કરો, યકીનન મેં તુમ્હારે લિયે ઉસકી તરફ સે ડરાનેવાલા(૨) ઔર ખુશખબરી સુનાનેવાલા હું ﴾૨﴿ ઔર યે કે તુમ(અપની પીછલી નાફરમાની પર) અપને રબ સે માફી માંગો ફિર(આઈન્દા કે લિયે ભી) ઈસ કી તરફ ધ્યાન કરો, વો(અલ્લાહ તઆલા) તુમકો નક્કી વકત તક (ઝિંદગી સે) અચ્છા ફાયદા ઉઠાને કા મૌકા દેંગે ઔર જિસને ભી ઝિયાદહ અમલ કિયા હોગા ઉસ કો અપની તરફ સે ફઝલ(યાની જન્નત) દેંગે ઔર અગર તુમ મુંહ ફિરાઓગે તો મેં તુમ્હારે બારે મેં એક બડે દિન કે અઝાબ સે ડરતા હું ﴾૩﴿ તુમ સબકો અલ્લાહ તઆલા હી કી તરફ લૌટકર જાના હે ઔર વો(અલ્લાહ તઆલા) તમામ ચીઝ પર પૂરી કુદરત રખનેવાલે હેં ﴾૪﴿ સુન લો ! વો લોગ ઉસ(અલ્લાહ તઆલા) સે છુપને કે લિયે અપને સીનોં કો(જુકા કર) દોહરા કર(બેવડી કર) લેતે હેં, સુન લો ! જિસ વકત વો લોગ અપને કપડે અપને ઉપર ઓઢ(યાની લપેટ) લેતે હેં ઉસ વકત ભી વો(અલ્લાહ તઆલા) જો ચીઝ વો લોગ છુપાતે હેં ઔર જો(ચીઝ) વો ઝાહિર કરતે હેં ઉસ્કો જાનતે હેં, યકીનન વો(અલ્લાહ તઆલા) તો સીનોં કી બાતોં કો અચ્છી તરહ જાનતે હેં ﴾૫﴿

---

(૧) કુર્આન કી આયતોં મેં અલ્ફાઝ ઔર મતલબ મેં કિસી તરહ કી ગલતી યા કમઝોરી કા કોઈ ઈમકાન હી નહી હે. (૨) મુરાદઃ શફકત વ મોહબ્બત કે સાથ દુનિયા વ આખિરત મેં નુકસાન પહોંચાનેવાલી ચીઝોં સે ડરાના.

وَمَا مِنْ دَآبَّةٍ فِي الْاَرْضِ اِلَّا عَلَى اللّٰهِ رِزْقُهَا وَيَعْلَمُ مُسْتَقَرَّهَا وَمُسْتَوْدَعَهَا ۭ كُلٌّ فِيْ كِتٰبٍ مُّبِيْنٍ ۝٦ وَهُوَ الَّذِيْ خَلَقَ السَّمٰوٰتِ وَالْاَرْضَ فِيْ سِتَّةِ اَيَّامٍ وَّكَانَ عَرْشُهٗ عَلَى الْمَآءِ لِيَبْلُوَكُمْ اَيُّكُمْ اَحْسَنُ عَمَلًا ۭ وَلَىِٕنْ قُلْتَ اِنَّكُمْ مَّبْعُوْثُوْنَ مِنْۢ بَعْدِ الْمَوْتِ لَيَقُوْلَنَّ الَّذِيْنَ كَفَرُوْٓا اِنْ هٰذَآ اِلَّا سِحْرٌ مُّبِيْنٌ ۝٧ وَلَىِٕنْ اَخَّرْنَا عَنْهُمُ الْعَذَابَ اِلٰٓى اُمَّةٍ مَّعْدُوْدَةٍ لَّيَقُوْلُنَّ مَا يَحْبِسُهٗ ۭ اَلَا يَوْمَ يَاْتِيْهِمْ لَيْسَ مَصْرُوْفًا عَنْهُمْ وَحَاقَ بِهِمْ مَّا كَانُوْا بِهٖ يَسْتَهْزِءُوْنَ ۝٨ ع
وَلَىِٕنْ اَذَقْنَا الْاِنْسَانَ مِنَّا رَحْمَةً ثُمَّ نَزَعْنٰهَا مِنْهُ ۚ اِنَّهٗ لَيَـــُٔوْسٌ كَفُوْرٌ ۝٩

ઔર ઝમીન પર ચલનેવાલા કોઈ જાનવર ભી ઐસા નહી હે જિસ્કી રોઝી અલ્લાહ તઆલા કે ઝિમ્મે ન હો ઔર વો(અલ્લાહ તઆલા) ઉસ્કે મુસ્તકિલ (કાયમી) ઠેહરને કી જગહ ઔર જહાં વો સોંપા જાતા હૈ (યાની થોડી દેર રેહને કી જગહ) ઉસ્કો ભી જાનતે હૈં, હર ચીઝ ખુલી હુઈ કિતાબ (યાની લવહે મહફૂઝ) મે મૌજૂદ હે ﴾૬﴿ ઔર વહી (અલ્લાહ તઆલા) હે જિસ્ને આસમાનોં ઔર ઝમીન કો છે દિન મે પૈદા કિયા ઔર (ઉસ વકત) ઉસ કા અર્શ પાની પર થા; તા કે વો તુમકો આઝમાવેં કે તુમ મેં સે કૌન અચ્છા અમલ કરતા હે(૧) ઔર(એ નબી!) અગર તુમ (યે બાત) કહો કેઃ યકીનન તુમ લોગોં કો મરને કે બાદ(કયામત મેં) દોબારા ઝિંદા કિયા જાવેગા તો(ઉસ પર) યે કાફિર લોગ ઝરૂર કહેંગે કેઃ યે તો સિર્ફ ખુલા જાદૂ હે ﴾૭﴿ ઔર એક જાની હુઈ મુદ્દત(યાની થોડે દિનોં) તક હમ ઉન પર સે અઝાબ કો મુઅખ્ખર (વિલંબીત) કર દેંગે તો વો લોગ ઝરૂર(ઐસી બાત) કહેંગે કેઃ કૌન સી ચીઝ ને ઉસ (અઝાબ) કો રોકે રખા હે? સુન લો! જિસ દિન વો(અઝાબ) ઉન પર આ જાવેગા તો ફિર ઉન પર સે(કિસી તરહ ભી) વાપસ હોનેવાલા નહી હે ઔર જિસ(અઝાબ) કા વો મઝાક ઉડાતે થે વો ઉનકો(ચારોં તરફ સે) ઘેર લેગા ﴾૮﴿

ઔર અગર હમ ઇન્સાન કો હમારી તરફ સે કિસી રહમત કા મઝા ચખા દેવેં(૨) ફિર હમ ઉસ(ઈન્સાન) સે વો(રહમત) વાપસ લે લેવેં તો યકીનન વો માયુસ હો જાવેગા, નાશુક્રા હો જાવેગા ﴾૯﴿

---

(૧) જો અમલ સુન્નત કે મુતાબિક ઈખ્લાસ સે(યાની અલ્લાહ તઆલા કે લિયે) કિયા જાવે.

(૨) (દુસરા તર્જુમા): અપની કિસી નેઅમત સે મઝા લેને દેવેં.

وَلَئِنۡ اَذَقۡنٰهُ نَعۡمَآءَ بَعۡدَ ضَرَّآءَ مَسَّتۡهُ لَيَقُوۡلَنَّ ذَهَبَ السَّيِّاٰتُ عَنِّىۡ‌ؕ اِنَّهٗ لَفَرِحٌ فَخُوۡرٌۙ‏ ﴿۱۰﴾ اِلَّا الَّذِيۡنَ صَبَرُوۡا وَعَمِلُوا الصّٰلِحٰتِ‌ؕ اُولٰۤـئِكَ لَهُمۡ مَّغۡفِرَةٌ وَّاَجۡرٌ كَبِيۡرٌ‏ ﴿۱۱﴾ فَلَعَلَّكَ تَارِكٌۢ بَعۡضَ مَا يُوۡحٰۤى اِلَيۡكَ وَضَآئِقٌۢ بِهٖ صَدۡرُكَ اَنۡ يَّقُوۡلُوۡا لَوۡلَاۤ اُنۡزِلَ عَلَيۡهِ كَنۡزٌ اَوۡ جَآءَ مَعَهٗ مَلَكٌ‌ؕ اِنَّمَاۤ اَنۡتَ نَذِيۡرٌ‌ؕ وَاللّٰهُ عَلٰى كُلِّ شَىۡءٍ وَّكِيۡلٌؕ‏ ﴿۱۲﴾ اَمۡ يَقُوۡلُوۡنَ افۡتَرٰٮهُ‌ؕ قُلۡ فَاۡتُوۡا بِعَشۡرِ سُوَرٍ مِّثۡلِهٖ مُفۡتَرَيٰتٍ وَّادۡعُوۡا مَنِ اسۡتَطَعۡتُمۡ مِّنۡ دُوۡنِ اللّٰهِ اِنۡ كُنۡتُمۡ صٰدِقِيۡنَ‏ ﴿۱۳﴾ فَاِلَّمۡ يَسۡتَجِيۡبُوۡا لَـكُمۡ فَاعۡلَمُوۡۤا اَنَّمَاۤ اُنۡزِلَ بِعِلۡمِ اللّٰهِ وَاَنۡ لَّاۤ اِلٰهَ اِلَّا هُوَ‌ ۚ فَهَلۡ اَنۡتُمۡ مُّسۡلِمُوۡنَ‏ ﴿۱۴﴾

ઔર અગર હમ ઉસ(ઈન્સાન) કો તકલીફ પહોંચને કે બાદ ઉસ્કો નેઅમતોં કા મઝા ચખા દેવેં તો વો(ઈન્સાન) ઝરૂર કહેગા કે : મુજ સે તો(મેરી) તમામ મુસીબતેં દુર હો ગઈ, પકકી બાત યે હે કે વો(ઈન્સાન) તો બડા ઈતરાનેવાલા, બડા હી ફખ્ર કરનેવાલા હે(૧) ﴾૧૦﴿ મગર જિન લોગોંને સબ્ર કિયા ઔર નેક કામ કિયે ઐસે લોગોં કે લિયે તો મગફિરત હે ઔર બડા સવાબ હે ﴾૧૧﴿ (એ નબી) કયા ઐસા હો સકતા હે કે જો વહી તુમ પર ઉતારી જા રહી હે ઉસ્કા કુછ હિસ્સા તુમ છોડ દો ? ઔર ઉસ બાત સે તુમ્હારા દિલ તંગ હો જાતા હે(૨) કે વો(કાફિર) લોગ(ઐસા) કેહતે હેં કે : ઈસ(નબી) પર કોઈ ખઝાના કયું નહી ઉતારા ગયા યા ઈસ(નબી) કે સાથ કોઈ ફરિશ્તા કયું નહી આયા(જો ફરિશ્તા હમ સે ભી બાતચીત કરતા ?) (એ નબી !) યકીનન તુમ તો ડરાનેવાલે હો ઔર અલ્લાહ તઆલા હર ચીઝ કે ઝિમ્મેદાર હેં ﴾૧૨﴿ કયા વો(કાફિર ઐસા) કેહતે હેં કેઃ ઈસ(નબી) ને ઉસ(કુર્આન) કો(ખુદ) ઘડ લિયા હે? તો(ઉનકો) તુમ(જવાબ મેં) કહોઃ ફિર તો તુમ ઉસ(કુર્આન) જૈસી દસ સુરતેં(અપની ખુદ કી) બનાઈ હુઈ તુમ લે આવો ઔર(ઈસ કામ મે મદદ કે લિયે) અલ્લાહ તઆલા કો છોડકર જિસ્કો ભી બુલા સકતે હો ઉસ્કો બુલા લો અગર તુમ સચ્ચે હો તો ﴾૧૩﴿ ઔર અગર વો લોગ તુમ્હારી(કહી હુઈ) બાત કબુલ ન કરેં(૩) તો તુમ જાન લો કે વો(કુર્આન) અલ્લાહ તઆલા કે ઈલ્મ(યાની વહી) સે હી ઉતારા ગયા હે ઔર યે(ભી જાન લો) કે ઉસ કે સિવા કોઈ મા'બૂદ નહી હૈ, તો અબ(બતાવો) કયા તુમ મુસલમાન હોતે હો(યા નહી)? ﴾૧૪﴿

(૧) દુનિયા કી રાહત ઔર મુસીબત દોનોં થોડે સે વકત કે લિયે હે, નાશુક્રી ઔર ઈતરાના દોનોં બુરી આદત હે. (૨) (દુસરા તર્જુમા) સો શાયદ આપ(તંગ હો કર) જો અહકામ આપકે પાસ વહી કે ઝરિયે ભેજે જાતે હેં ઉનમે સે કુછ(કી તબ્લીગ) કો છોડ દેના ચાહતે હો ઔર આપકા દિલ ઈસ બાત સે તંગ હોતા હે કે વો કેહતે હેં કે....(૩) યાની તુમ્હારા કેહના કર ન સકે.

مَنْ كَانَ يُرِيْدُ الْحَيٰوةَ الدُّنْيَا وَزِيْنَتَهَا نُوَفِّ اِلَيْهِمْ اَعْمَالَهُمْ فِيْهَا وَهُمْ فِيْهَا لَا يُبْخَسُوْنَ ﴿١٥﴾ اُولٰٓئِكَ الَّذِيْنَ لَيْسَ لَهُمْ فِي الْاٰخِرَةِ اِلَّا النَّارُ ۖ وَحَبِطَ مَا صَنَعُوْا فِيْهَا وَبٰطِلٌ مَّا كَانُوْا يَعْمَلُوْنَ ﴿١٦﴾ اَفَمَنْ كَانَ عَلٰى بَيِّنَةٍ مِّنْ رَّبِّهٖ وَيَتْلُوْهُ شَاهِدٌ مِّنْهُ وَمِنْ قَبْلِهٖ كِتٰبُ مُوْسٰٓى اِمَامًا وَّرَحْمَةً ؕ اُولٰٓئِكَ يُؤْمِنُوْنَ بِهٖ ؕ وَمَنْ يَّكْفُرْ بِهٖ مِنَ الْاَحْزَابِ فَالنَّارُ مَوْعِدُهٗ ۚ فَلَا تَكُ فِيْ مِرْيَةٍ مِّنْهُ ۚ اِنَّهُ الْحَقُّ مِنْ رَّبِّكَ وَلٰكِنَّ اَكْثَرَ النَّاسِ لَا يُؤْمِنُوْنَ ﴿١٧﴾

જો શખ્સ ભી(અપને આમાલ કે ઝરિયે) દુનિયા કી ઝિંદગી ઔર ઉસ્કી રોનક હાસિલ કરના ચાહતા હે તો હમ ઉનકો ઉનકે આમાલ કા પુરા બદલા ઈસ(દુનિયા હી) મેં દે દેંગે ઔર ઉનકે લિયે ઈસ(દુનિયા) મેં કોઈ નુકસાન નહી કિયા જાયેગા ﴾૧૫﴿ ઐસે લોગોં કે લિયે આખિરત મે આગ હી હોગી, ઉન લોગોં ને ઈસ(દુનિયા) મેં જો કામ કિયે વો સબ બરબાદ હો જાયેંગે ઔર જો અમલ વો લોગ કર રહે થે વો(આખિરત મેં) બેકાર હો જાયેંગે ﴾૧૬﴿ કયા(કુર્આન કા ઈન્કાર કરનેવાલા ઉસ શખ્સ કે બરાબર હો સકતા હે) જો શખ્સ અપને રબ કી તરફ સે(આઈ હુઈ) ખુલી દલીલ(યાની કુર્આન) પર હો ઔર(ઈસ કુર્આન કે સચ્ચા હોને પર) ઉસ્કે પીછે એક ગવાહ(યાની સબૂત)(૧) ઉસ(અલ્લાહ તઆલા) કી તરફ સે આયા હો ? ઔર ઈસ(કુર્આન) સે પેહલે મૂસા(અલ.) કી કિતાબ રાસ્તા બતલાનેવાલી ઔર રહમત થી (વો ભી કુર્આન કો સચ્ચા બતાતી હે) વહી લોગ ઈસ(કુર્આન) પર ઈમાન લાતે હેં ઔર ઉન સબ ફિરકોં (જમાઅતોં)મેં સે જો ભી ઈસ (કુર્આન) કા ઈન્કાર કરેગા તો(જહન્નમ કી) આગ ઉસ કે વાદે કી જગહ હે, સો તુમ ઈસ(કુર્આન) કે બારે મેં કોઈ શક મેં મત પડો, યકીનન વો(કુર્આન) તો તુમ્હારે રબ કી તરફ સે(આઈ હુઈ) બિલ્કુલ સચ્ચી કિતાબ હે; લેકિન ઝિયાદહ લોગ ઈમાન લાતે નહી હેં ﴾૧૭﴿

(૧) કુર્આન મજીદ કી સચ્ચાઈ પર ખુદ કુર્આન ભી ગવાહ હે જો ઉસ્મેં બેમિસાલ ફસાહત વ બલાગત હે વો ખુદ કુર્આન કી સચ્ચાઈ કી ગવાહી દેતી હે યે કુર્આન કા એ'જાઝ હે, ઈસી તરહ કુર્આન ઉતારા ગયા હઝરત નબીએ કરીમ સલ્લલ્લાહુ અલયહિ વસલ્લમ કી ઝાતે અકદસ પર, આપકે અખ્લાક, આપકી મુબારક આદતેં, આપકી પાકીઝા ઝબાન, આપકા નુરાની ચેહરા યે સબ ભી આપ પર ઉતારી જાનેવાલી કિતાબ કુર્આન કી સચ્ચાઈ કી દલીલ હે.

وَمَنْ اَظْلَمُ مِمَّنِ افْتَرٰى عَلَى اللّٰهِ كَذِبًا ؕ اُولٰٓئِكَ يُعْرَضُوْنَ عَلٰى رَبِّهِمْ وَيَقُوْلُ الْاَشْهَادُ هٰٓؤُلَآءِ الَّذِيْنَ كَذَبُوْا عَلٰى رَبِّهِمْ ۚ اَلَا لَعْنَةُ اللّٰهِ عَلَى الظّٰلِمِيْنَ ﴿۱۸﴾ الَّذِيْنَ يَصُدُّوْنَ عَنْ سَبِيْلِ اللّٰهِ وَيَبْغُوْنَهَا عِوَجًا ؕ وَهُمْ بِالْاٰخِرَةِ هُمْ كٰفِرُوْنَ ﴿۱۹﴾ اُولٰٓئِكَ لَمْ يَكُوْنُوْا مُعْجِزِيْنَ فِى الْاَرْضِ وَمَا كَانَ لَهُمْ مِّنْ دُوْنِ اللّٰهِ مِنْ اَوْلِيَآءَ ۘ يُضٰعَفُ لَهُمُ الْعَذَابُ ؕ مَا كَانُوْا يَسْتَطِيْعُوْنَ السَّمْعَ وَمَا كَانُوْا يُبْصِرُوْنَ ﴿۲۰﴾ اُولٰٓئِكَ الَّذِيْنَ خَسِرُوْٓا اَنْفُسَهُمْ وَضَلَّ عَنْهُمْ مَّا كَانُوْا يَفْتَرُوْنَ ﴿۲۱﴾ لَا جَرَمَ اَنَّهُمْ فِى الْاٰخِرَةِ هُمُ الْاَخْسَرُوْنَ ﴿۲۲﴾ اِنَّ الَّذِيْنَ اٰمَنُوْا وَعَمِلُوا الصّٰلِحٰتِ وَاَخْبَتُوْٓا اِلٰى رَبِّهِمْ ۙ اُولٰٓئِكَ اَصْحٰبُ الْجَنَّةِ ۚ هُمْ فِيْهَا خٰلِدُوْنَ ﴿۲۳﴾

ઔર ઉસ શખ્સ સે બડા ઝાલિમ કૌન હોગા જિસ ને અલ્લાહ તઆલા પર જુઠ બાંધા, વહી લોગ અપને રબ કે સામને હાઝિર કિયે જાયેંગે ઔર ગવાહી દેનેવાલે(ફરિશ્તેં) કહેંગે કે : યહી વો લોગ જિન્હોંને અપને રબ પર જુઠ બોલા થા, સુન લો ! અલ્લાહ તઆલા કી લઅનત ઝુલ્મ કરનેવાલો પર હે ﴾૧૮﴿ જો લોગ અલ્લાહ તઆલા કે રાસ્તે(યાની દીને ઈસ્લામ) સે રોકતે હેં ઔર ઉસ(અલ્લાહ તઆલા કે રાસ્તે) મેં ટેઢાપન તલાશ કરતે હેં ઔર વહી લોગ આખિરત કા ઇન્કાર કરતે હેં ﴾૧૯﴿ વો લોગ ઝમીન મે(ભાગ કરકે અલ્લાહ તઆલા કો) આજિઝ નહી કર સકતે(૧) ઔર ઉનકે લિયે અલ્લાહ તઆલા કે સિવા કોઈ મદદ કરનેવાલે નહી હોંગે, ઉનકે લિયે અઝાબ કો ડબલ કર દિયા જાયેગા, વો લોગ(દુનિયા મેં હક સે નફરત કી વજહ સે અલ્લાહ તઆલા કે અહકામ કો) સુન ભી નહી સકતે થે ઔર(હક કી તરફ) વો દેખતે ભી નહી થે ﴾૨૦﴿ વહી લોગ હેં જિન્હોંને ખુદ કો બરબાદ કર દિયા હે ઔર જો (મા'બૂદ) ઉન્હોંને(દુનિયા મેં) બના રખે થે વો સબ(કયામત મેં) ઉનસે ગાઈબ(યાની ગુમ) હો જાયેંગે ﴾૨૧﴿ ઈસ બાત મેં કોઈ શક નહી હે કે વહી લોગ આખિરત મે સબસે ઝિયાદહ નુકસાન ઉઠાનેવાલે હોંગે ﴾૨૨﴿ યકીનન જો લોગ ઈમાન લાયે ઔર ઉન્હોંને નેક કામ કિયે ઔર ઉન્હોંને અપને રબ કે સામને આજિઝી કી વહી લોગ જન્નતવાલે હેં, વો ઉસ(જન્નત) મેં હમેશા રહેંગે ﴾૨૩﴿

(૧) (દુસરા તર્જુમા) થકા નહી સકેંગે.

مَثَلُ الْفَرِيْقَيْنِ كَالْاَعْمٰى وَالْاَصَمِّ وَالْبَصِيْرِ وَالسَّمِيْعِ ؕ هَلْ يَسْتَوِيٰنِ مَثَلًا ؕ اَفَلَا تَذَكَّرُوْنَ ﴿٢٤﴾ ع
وَلَقَدْ اَرْسَلْنَا نُوْحًا اِلٰى قَوْمِهٖۤ ۫ اِنِّيْ لَكُمْ نَذِيْرٌ مُّبِيْنٌ ﴿٢٥﴾ اَنْ لَّا تَعْبُدُوْۤا اِلَّا اللّٰهَ ؕ اِنِّيْۤ اَخَافُ عَلَيْكُمْ عَذَابَ
يَوْمٍ اَلِيْمٍ ﴿٢٦﴾ فَقَالَ الْمَلَاُ الَّذِيْنَ كَفَرُوْا مِنْ قَوْمِهٖ مَا نَرٰىكَ اِلَّا بَشَرًا مِّثْلَنَا وَمَا نَرٰىكَ اتَّبَعَكَ اِلَّا الَّذِيْنَ هُمْ
اَرَاذِلُنَا بَادِيَ الرَّاْيِ ۚ وَمَا نَرٰى لَكُمْ عَلَيْنَا مِنْ فَضْلٍۭ بَلْ نَظُنُّكُمْ كٰذِبِيْنَ ﴿٢٧﴾ قَالَ يٰقَوْمِ اَرَءَيْتُمْ اِنْ كُنْتُ عَلٰى
بَيِّنَةٍ مِّنْ رَّبِّيْ وَاٰتٰىنِيْ رَحْمَةً مِّنْ عِنْدِهٖ فَعُمِّيَتْ عَلَيْكُمْ ؕ اَنُلْزِمُكُمُوْهَا وَاَنْتُمْ لَهَا كٰرِهُوْنَ ﴿٢٨﴾

(કાફિર ઔર ઈમાનવાલે) ઉન દોનોં જમાઅત કી મિસાલ એૈસી હે જૈસે કે એક શખ્સ અંધા ઔર બેહરા હો ઔર દુસરા શખ્સ દેખનેવાલા ઔર સુનનેવાલા હો કયા ઈન દોનોં કી હાલત બરાબર હો સકતી હે ? કયા ફિર ભી તુમ લોગ ઘ્યાન નહી દેતે હો ? ﴾૨૪﴿

ઔર પકકી બાત યે હે કે હમને નૂહ(અલ.) કો ઉનકી કૌમ કી તરફ(રસૂલ બનાકર) ભેજા કે યકીન રખો કે મેં તુમ્હારે લિયે ખુલ્લમ ખુલ્લા ડરાનેવાલા હું ﴾૨૫﴿ યે કે તુમ સિર્ફ અલ્લાહ તઆલા હી કી ઈબાદત કરો, યકીનન મેં તુમ્હારે બારે મેં દર્દનાક દિન કે અઝાબ સે ડરતા હું ﴾૨૬﴿ સો ઉન(નૂહ અલ.) કી કૌમ મેં સે કાફિર સરદારોં ને કહા : તુ હમકો હમારે જૈસા હી એક આદમી નઝર આતા હે ઔર હમ યે દેખ રહે હેં કે હમ મેં સબસે ઝિયાદહ નીચી કૌમ કે લોગ વહી તુમ્હારી બાત માનતે હેં(વો ભી) બગૈર સોચે સમજે(૧) ઔર હમકો અપને ઉપર તુમ્હારી કોઈ ફઝીલત નઝર નહી આતી; બલ્કે હમતો તુમકો જુઠા હી સમજ તે હેં ﴾૨૭﴿ ઉસ(નૂહ અલ.) ને કહા : એ મેરી કૌમ ! બતાવો અગર મેં અપને રબ કી તરફ સે(આઈ હુઈ) એક રોશન દલીલ પર(કાયમ) હું ઔર ઉસ(અલ્લાહ તઆલા) ને અપને પાસ સે મુજે એક(ખાસ) રહમત(યાની નબુવ્વત) અતા કી હો, સો ઉસ્કી હકીકત તુમ્હારી આંખ સે છુપા દી ગઈ હે, કયા હમ તુમસે ઉસ(રહમત) કો ઝબરદસ્તી ચિમટા દેવે; હાલાંકે તુમ ઉસ્કો પસંદ નહી કરતે હો(૨) ﴾૨૮﴿

(૧) (દુસરા તર્જુમા) ઉપર ઉપર સે.

(૨) (દુસરા તર્જુમા) કયા વો તુમ્હારી સમજ મે નહી આ રહી હો ફિર ભી હમ તુમ્હારે ઉપર ઝબરદસ્તી મુસલ્લત કર દેવે (તીસરા તર્જુમા) કયા હમ તુમકો ઉસ્કે લિયે મજબૂર કર દેવેં; હાલાંકે તુમ ઉસ્સે નફરત કરતે હો.

وَيٰقَوْمِ لَآ اَسْـَٔلُكُمْ عَلَيْهِ مَالًا ؕ اِنْ اَجْرِىَ اِلَّا عَلَى اللّٰهِ وَمَآ اَنَا بِطَارِدِ الَّذِيْنَ اٰمَنُوْا ؕ اِنَّهُمْ مُّلٰقُوْا رَبِّهِمْ وَلٰكِنِّىْۤ اَرٰىكُمْ قَوْمًا تَجْهَلُوْنَ۝۲۹ وَيٰقَوْمِ مَنْ يَّنْصُرُنِىْ مِنَ اللّٰهِ اِنْ طَرَدْتُّهُمْ ؕ اَفَلَا تَذَكَّرُوْنَ۝۳۰ وَلَاۤ اَقُوْلُ لَكُمْ عِنْدِىْ خَزَآئِنُ اللّٰهِ وَلَاۤ اَعْلَمُ الْغَيْبَ وَلَاۤ اَقُوْلُ اِنِّىْ مَلَكٌ وَّلَاۤ اَقُوْلُ لِلَّذِيْنَ تَزْدَرِىْۤ اَعْيُنُكُمْ لَنْ يُّؤْتِيَهُمُ اللّٰهُ خَيْرًا ؕ اَللّٰهُ اَعْلَمُ بِمَا فِىْۤ اَنْفُسِهِمْ ۚۖ اِنِّىْۤ اِذًا لَّمِنَ الظّٰلِمِيْنَ۝۳۱ قَالُوْا يٰنُوْحُ قَدْ جٰدَلْتَنَا فَاَكْثَرْتَ جِدَالَنَا فَاْتِنَا بِمَا تَعِدُنَاۤ اِنْ كُنْتَ مِنَ الصّٰدِقِيْنَ۝۳۲

ઔર એ મેરી કૌમ ! મેં તુમ સે ઈસ(તબ્લીગ) પર કોઈ માલ નહી માંગતા; મેરા બદલા તો(મેરે) અલ્લાહ તઆલા કે ઝિમ્મે હે ઔર મેં ઈમાનવાલોં કો હટાને(યાની નિકાલને) વાલા નહી હું, યકીનન વો અપને રબ સે મુલાકાત કરને હી વાલે હેં; લેકિન મેં યે દેખતા હું કે તુમ સબ જાહિલ લોગ હો ﴾૨૯﴿ ઔર એ મેરી કૌમ ! અગર મેં ઉન(ગરીબ ઈમાનવાલોં) કો(અપને પાસ) સે હટા દું તો અલ્લાહ તઆલા(કી પકડ) સે કૌન મુજકો છુડાયેગા(૧),કયા ફિર ભી તુમ(ઈતની બાત ભી) નહી સમજતે ? ﴾૩૦﴿ ઔર મેં તુમકો ઐસા નહી કહતા હું કે મેરે પાસ અલ્લાહ તઆલા કે ખઝાને હેં ઔર(મેરા દાવા) ઐસા નહી હે કે મેં(તમામ) ગૈબ કી બાતેં જાનતા હું ઔર મેં યે(ભી) નહી કહતા હું કે મેં ફરિશ્તા હું ઔર જો(મેરે માનનેવાલે) લોગ તુમ્હારી નઝરોં મે બિલ્કુલ હકીર હેં ઉનકે બારે મે(તુમ્હારી તરહ) યે નહી કેહ સકતા હું કે અલ્લાહ તઆલા ઉનકો હરગિઝ કોઈ ભી ભલાઈ(યાની સવાબ) નહી દેંગે, જો બાત ઉનકે દિલોં મે હે અલ્લાહ તઆલા ઉસ્કો ખૂબ અચ્છી તરહ જાનતે હેં, યકીનન તબ તો મેં ઝુલ્મ કરનેવાલોં મેં સે બન જાઉંગા(૨) ﴾૩૧﴿ (કૌમ કે) લોગોં ને કહા : એ નૂહ ! પકકી બાત યે હે કે તુમને હમસે બહસ કર લી સો તુમને હમસે બહોત બહસ કર લી સો અગર તુમ સચ્ચે હો તો જિસ(અઝાબ) કા તુમ હમસે વાદા કરતે હો(૩) વો હમારે પાસ લે આઓ ﴾૩૨﴿

---

(૧) (દુસરા તર્જુમા) કૌન મુજકો બચાયેગા. ગરીબી ઔર મોહતાજગી કી વજહ સે કિસી કી બેઈઝઝતી કરના, કીસી કો મામુલી સમજના અલ્લાહ તઆલા કી પકડ કા સબબ બન સકતા હે.

(૨) યાની અગર ઉનકે દિલોં મે ઈખ્લાસ હો ઔર મેં ઉનકે બારે મેં કોઈ ગલત બાત કેહ દું તબ તો મેં ઝુલ્મ કરનેવાલોં મેં સે બન જાઉંગા.

(૩) (દુસરા તર્જુમા) ડરાતે હો.

قَالَ اِنَّمَا يَاْتِيْكُمْ بِهِ اللّٰهُ اِنْ شَآءَ وَمَآ اَنْتُمْ بِمُعْجِزِيْنَ۝٣٣ وَلَا يَنْفَعُكُمْ نُصْحِيْٓ اِنْ اَرَدْتُّ اَنْ اَنْصَحَ لَكُمْ اِنْ كَانَ اللّٰهُ يُرِيْدُ اَنْ يُّغْوِيَكُمْ ؕ هُوَ رَبُّكُمْ ۫ وَاِلَيْهِ تُرْجَعُوْنَ۝٣٤ اَمْ يَقُوْلُوْنَ افْتَرٰىهُ ؕ قُلْ اِنِ افْتَرَيْتُهٗ فَعَلَيَّ اِجْرَامِيْ وَاَنَا بَرِيْٓءٌ مِّمَّا تُجْرِمُوْنَ۝٣٥

وَاُوْحِيَ اِلٰى نُوْحٍ اَنَّهٗ لَنْ يُّؤْمِنَ مِنْ قَوْمِكَ اِلَّا مَنْ قَدْ اٰمَنَ فَلَا تَبْتَىِٕسْ بِمَا كَانُوْا يَفْعَلُوْنَ۝٣٦ وَاصْنَعِ الْفُلْكَ بِاَعْيُنِنَا وَوَحْيِنَا وَلَا تُخَاطِبْنِيْ فِي الَّذِيْنَ ظَلَمُوْا ۚ اِنَّهُمْ مُّغْرَقُوْنَ۝٣٧ وَيَصْنَعُ الْفُلْكَ ۫ وَكُلَّمَا مَرَّ عَلَيْهِ مَلَاٌ مِّنْ قَوْمِهٖ سَخِرُوْا مِنْهُ ؕ قَالَ اِنْ تَسْخَرُوْا مِنَّا فَاِنَّا نَسْخَرُ مِنْكُمْ كَمَا تَسْخَرُوْنَ۝٣٨

નૂહ (અલ.) ને કહા : અગર અલ્લાહ તઆલા ને ચાહા તો વો હી તુમ્હારે પાસ વો (અઝાબ) લાયેંગે ઔર તુમ લોગ (અઝાબ સે ભાગ કર) થકા નહી સકોગે ﴾૩૩﴿ ઔર તુમકો મેરી નસીહત ફાયદા નહી દેગી; અગર મેં તુમ્હારે સાથ ભલાઈ કરના ચાહું તો ભી; જબ કે(તુમ્હારી ઝિદ કી વજહ સે) અલ્લાહ તઆલા ને તુમકો ગુમરાહ કરને કા ઈરાદા કર લિયા હો, વહી(અલ્લાહ તઆલા) તુમ સબકે રબ હૈં ઔર ઉસી કી તરફ તુમ લૌટાએ જાઓગે ﴾૩૪﴿ કયા યે (કાફિર) લોગ (યું) કેહતે હૈં કે : ઈસ (મુહમ્મદ સલ્લલ્લાહુ અલયહિ વસલ્લમ) ને ઈસ(કુર્આન) કો(ખુદ) બના લિયા હે ? તો(ઉનકો જવાબ મેં) તુમ કહો કે : અગર મેં ને ઉસ્કો ખુદ બના લિયા હો તો મેરે જુર્મ કા વબાલ મુજ પર હી હોગા ઔર જો જુર્મ તુમ લોગ કરતે હો મેં ઉસ્કા ઝિમ્મેદાર નહી હું ﴾૩૫﴿

ઔર નૂહ(અલ.) કી તરફ વહી ભેજી ગઈ કે તુમ્હારી કૌમ મે સે જો લોગ (અબ તક) ઈમાન લા ચુકે હૈં ઉનકે સિવા કોઈ દુસરા હરગિઝ ઈમાન નહી લાવેગા; લિહાઝા જો કામ વો લોગ કર રહે હૈં ઉસ્કી વજહ સે તુમ ગમગીન મત હોવો ﴾૩૬﴿ ઔર(એ નૂહ !) તુમ હમારી નિગરાની મેં ઔર હમારી વહી(યાની હુકમ) સે કશ્તી (હોડી) બના લો ઔર મુજ સે ઝાલિમોં(કી નજાત) કે બારે મે બાત મત કરો, કયુંકે વો (ઝાલિમ લોગ) ડુબને હી વાલે હૈં ﴾૩૭﴿ ઔર નૂહ અલ. ને કશ્તી બનાને કા કામ શુરૂઅ કર દિયા, ઔર જબ ભી ઉનકી કૌમ કે કુછ સરદાર લોગ ઉનકે પાસ સે ગુઝરતે તો વો ઉન(નૂહ અલ.)પર હંસતે થે નૂહ(અલ.) ને કહા : અગર તુમ હમ પર હંસતે હો તો યકીનન હમ ભી(એક દિન) તુમ પર હંસેગે જિસ તરહ તુમ(આજ હમ પર) હંસ રહે હો(૧) ﴾૩૮﴿

---

(૧) યાની આગે ચલકર ઐસે હાલાત ખડે હોંગે જો તુમ્હારી મઝાક ઉડાએ જાનેકા સબબ બનેંગે.

فَسَوْفَ تَعْلَمُوْنَ ۙ مَنْ يَّاْتِيْهِ عَذَابٌ يُّخْزِيْهِ وَيَحِلُّ عَلَيْهِ عَذَابٌ مُّقِيْمٌ ۝٣٩ حَتّٰۤى اِذَا جَآءَ اَمْرُنَا وَفَارَ التَّنُّوْرُ ۙ قُلْنَا
احْمِلْ فِيْهَا مِنْ كُلٍّ زَوْجَيْنِ اثْنَيْنِ وَاَهْلَكَ اِلَّا مَنْ سَبَقَ عَلَيْهِ الْقَوْلُ وَمَنْ اٰمَنَ ؕ وَمَاۤ اٰمَنَ مَعَهٗۤ اِلَّا قَلِيْلٌ ۝٤٠
وَقَالَ ارْكَبُوْا فِيْهَا بِسْمِ اللّٰهِ مَجْرٖىهَا وَمُرْسٰىهَا ؕ اِنَّ رَبِّيْ لَغَفُوْرٌ رَّحِيْمٌ ۝٤١ وَهِيَ تَجْرِيْ بِهِمْ فِيْ مَوْجٍ كَالْجِبَالِ
وَنَادٰى نُوْحُ ۨابْنَهٗ وَكَانَ فِيْ مَعْزِلٍ يّٰبُنَيَّ ارْكَبْ مَّعَنَا وَلَا تَكُنْ مَّعَ الْكٰفِرِيْنَ ۝٤٢ قَالَ سَاٰوِيْۤ اِلٰى جَبَلٍ يَّعْصِمُنِيْ مِنَ
الْمَآءِ ؕ قَالَ لَا عَاصِمَ الْيَوْمَ مِنْ اَمْرِ اللّٰهِ اِلَّا مَنْ رَّحِمَ ۚ وَحَالَ بَيْنَهُمَا الْمَوْجُ فَكَانَ مِنَ الْمُغْرَقِيْنَ ۝٤٣

સો અનકરીબ તુમ લોગ જાન લોગે કે કિસકે પાસ ઐસા અઝાબ આતા હે જો ઉસ્કો રૂસ્વા કર દેગા ઔર કિસ પર હમેશા રેહનેવાલા અઝાબ ઉતરતા હે ﴿૩૯﴾ યહાં તક કે જબ હમારા(અઝાબ દેને કા) હુકમ આ પહોંચા ઔર તંદુર (પાની સે) જોશ મારને લગા(૧) તો હમને હુકમ દિયા કે : હર કિસ્મ કે જાનવરોં મેં સે(નર ઔર માદા) દો દો કે જોડે ઉસ(કશ્તી) મેં સવાર કર લો ઔર અપને ઘરવાલોં કો ભી; મગર જિસકે બારે મેં(હમારા) હુકમ પેહલે સે જારી હો ચુકા હો(૨) ઔર જો ઈમાન લાએ હેં ઉનકો ભી(કશ્તી મેં બિઠા લો) ઔર નૂહ(અલ.) કે સાથ થોડે હી લોગ ઈમાન લાએ થે ﴿૪૦﴾ ઔર નૂહ(અલ.) ને(સાથીયોં સે) કહા કે : તુમ ઉસ(કશ્તી) મેં સવાર હો જાઓ, અલ્લાહ તઆલા કે નામ સે ઉસ(કશ્તી) કા ચલના હે ઔર ઉસ્કા ઠેહરના ભી હે, યકીનન મેરે રબ બહુત ઝિયાદહ માફ કરનેવાલે, સબસે ઝિયાદહ રહમ કરનેવાલે હેં ﴿૪૧﴾ ઔર વો(કશ્તી) પહાડ જૈસી(બુલંદ) મોજોં મે ઉન સબકો લેકર ચલને લગી ઔર નૂહ(અલ.) ને અપને બેટે(૩) કો જબકે વો એક અલગ જગહ પર થા આવાઝ દી : એ મેરે પ્યારે બેટે ! તુ હમારે સાથ(કશ્તી મેં) સવાર હો જા ઔર તુ કાફિરોં કે સાથ શામિલ ન હો ﴿૪૨﴾ વો(બેટા) કેહને લગા કે : અભી મેં કિસી પહાડ પર ચલા જાઉંગા જો મુજકો પાની(મેં ડુબને) સે બચા લેગા, નૂહ(અલ.) ને ફરમાયા : આજ અલ્લાહ તઆલા કી પકડ સે કોઈ બચાનેવાલા નહી હે; મગર જિસ પર અલ્લાહ તઆલા હી રહમ કરેં ઔર ઉન દોનોં(બાપ બેટે) કે દરમિયાન એક મોજ હાઈલ હો ગઈ સો વો(બેટા) ડુબનેવાલોં મેં સે હો ગયા ﴿૪૩﴾

(૧) યાની તન્નુર સે પાની ઉબલને લગા. (૨) કે વો કુફ્ર કી વજહ સે પાની મે ડુબને હી વાલે હેં. વો કશ્તી મે સવાર નહી હોંગે. (૩) ઉસ્કા નામ ''યામ'' થા જિસ્કો કનઆન કેહતે હેં, કુછ રિવાયતોં સે પતા ચલતા હે કે વો આપકા સોતિલા બેટા થા.

وَقِيْلَ يٰۤاَرْضُ ابْلَعِيْ مَآءَكِ وَيٰسَمَآءُ اَقْلِعِيْ وَغِيْضَ الْمَآءُ وَقُضِيَ الْاَمْرُ وَاسْتَوَتْ عَلَى الْجُوْدِيِّ وَقِيْلَ بُعْدًا لِّلْقَوْمِ الظّٰلِمِيْنَ ۝ وَنَادٰى نُوْحٌ رَّبَّهٗ فَقَالَ رَبِّ اِنَّ ابْنِيْ مِنْ اَهْلِيْ وَاِنَّ وَعْدَكَ الْحَقُّ وَاَنْتَ اَحْكَمُ الْحٰكِمِيْنَ ۝ قَالَ يٰنُوْحُ اِنَّهٗ لَيْسَ مِنْ اَهْلِكَ ۚ اِنَّهٗ عَمَلٌ غَيْرُ صَالِحٍ ۖ فَلَا تَسْـَٔلْنِ مَا لَيْسَ لَكَ بِهٖ عِلْمٌ ؕ اِنِّيْۤ اَعِظُكَ اَنْ تَكُوْنَ مِنَ الْجٰهِلِيْنَ ۝ قَالَ رَبِّ اِنِّيْۤ اَعُوْذُ بِكَ اَنْ اَسْـَٔلَكَ مَا لَيْسَ لِيْ بِهٖ عِلْمٌ ؕ وَاِلَّا تَغْفِرْ لِيْ وَتَرْحَمْنِيْۤ اَكُنْ مِّنَ الْخٰسِرِيْنَ ۝ قِيْلَ يٰنُوْحُ اهْبِطْ بِسَلٰمٍ مِّنَّا وَبَرَكٰتٍ عَلَيْكَ وَعَلٰۤى اُمَمٍ مِّمَّنْ مَّعَكَ ؕ

ઔર(અલ્લાહ તઆલા કી તરફ સે) કહા ગયા : એ ઝમીન ! તુ અપના પાની નિગલ જા ઔર એ આસ્માન ! તુ(પાની બરસાને સે) રૂક જા ઔર પાની સુખા દિયા ગયા(૧) ઔર(કાફિરોં કો હલાક કરને કા) કામ પુરા હો ગયા ઔર વો(કશ્તી)જુદી પહાડ પર ઠેહર ગઈ ઔર(અલ્લાહ તઆલા કી તરફ સે) હુકમ હુવા કે : ઝાલિમ લોગ(રહમત સે) દુર હો જાઓ ﴾૪૪﴿ ઔર નૂહ(અલ.) ને અપને રબ કો પુકારા : ઔર કહા એ મેરે રબ ! યકીનન મેરા બેટા ભી મેરે ઘરવાલોં મેં સે હે ઔર યકીનન આપકા વાદા સચ્ચા હે ઔર આપ હુકમ કરનેવાલોં મેં સબસે અચ્છે હુકમ કરનેવાલે હો ﴾૪૫﴿ અલ્લાહ તઆલા ને ફરમાયા : એ નૂહ ! યકીનન વો(તુમ્હારા બેટા) તુમ્હારે ઘરવાલોં મે સે નહી હે(૨) કયું કે ઉસ્કા કામ અચ્છા(યાની સહીહ) નહી હે; લિહાઝા તુમ મુજ સે ઐસી ચીઝ કા સવાલ ન કરો જિસ્કી તુમકો ખબર ન હો, યકીન રખો મે તુમકો નસીહત કરતા હું યે કે તુમ જાહિલોં(યાની નાદાનોં) મેં સે મત બનો ﴾૪૬﴿ નૂહ(અલ.) ને કહા : એ મેરે રબ ! મેં આપકી પનાહ માંગતા હું ઈસ બાત સે કે(આઈન્દા) મેં આપસે ઐસી ચીઝ કે બારે મે સવાલ કરૂં જિસ્કી હકીકત મુજકો માલુમ ન હો, ઔર અગર આપ મુજકો માફ ન કર દેવેં ઔર મુજ પર રહમ ન કરેં તો મેં નુકસાન મે પડનેવાલોં મેં સે હો જાઉંગા ﴾૪૭﴿ (અલ્લાહ તઆલા કી તરફ સે) હુકમ દિયા ગયાઃ એ નુહ! (કશ્તી સે) ઉતર જાઓ, હમારી તરફ સે સલામતી ઔર બરકતેં લે કર જો તુમ્હારે લિયે ઔર તુમ્હારે સાથ જિતની કૌમેં હેં ઉન સબકે લિયે હેં,

(૧) (દુસરા તર્જુમા) ઔર પાની ઉતર ગયા (તીસરા તર્જુમા) પાની કમ કર દિયા ગયા.

(૨) સચ બાત હે કે નબી કે ઘરવાલે વો હેં જો ઈમાન લા કર અઝાબ સે છુટકારા પાએ.

وَاُمَمٌ سَنُمَتِّعُهُمْ ثُمَّ يَمَسُّهُمْ مِّنَّا عَذَابٌ اَلِيْمٌ ﴿٤٨﴾ تِلْكَ مِنْ اَنْۢبَآءِ الْغَيْبِ نُوْحِيْهَآ اِلَيْكَ ۚ مَا كُنْتَ تَعْلَمُهَآ اَنْتَ وَلَا قَوْمُكَ مِنْ قَبْلِ هٰذَا ۛؕ فَاصْبِرْ ۛؕ اِنَّ الْعَاقِبَةَ لِلْمُتَّقِيْنَ ﴿٤٩﴾

وَاِلٰى عَادٍ اَخَاهُمْ هُوْدًا ؕ قَالَ يٰقَوْمِ اعْبُدُوا اللّٰهَ مَا لَكُمْ مِّنْ اِلٰهٍ غَيْرُهٗ ؕ اِنْ اَنْتُمْ اِلَّا مُفْتَرُوْنَ ﴿٥٠﴾ يٰقَوْمِ لَآ اَسْـَٔلُكُمْ عَلَيْهِ اَجْرًا ؕ اِنْ اَجْرِىَ اِلَّا عَلَى الَّذِىْ فَطَرَنِىْ ؕ اَفَلَا تَعْقِلُوْنَ ﴿٥١﴾ وَيٰقَوْمِ اسْتَغْفِرُوْا رَبَّكُمْ ثُمَّ تُوْبُوْٓا اِلَيْهِ يُرْسِلِ السَّمَآءَ عَلَيْكُمْ مِّدْرَارًا وَّيَزِدْكُمْ قُوَّةً اِلٰى قُوَّتِكُمْ وَلَا تَتَوَلَّوْا مُجْرِمِيْنَ ﴿٥٢﴾ قَالُوْا يٰهُوْدُ مَا جِئْتَنَا بِبَيِّنَةٍ وَّمَا نَحْنُ بِتَارِكِىْٓ اٰلِهَتِنَا عَنْ قَوْلِكَ وَمَا نَحْنُ لَكَ بِمُؤْمِنِيْنَ ﴿٥٣﴾

કૌમેં એસી હેં જિનકો હમ(દુનિયા મેં થોડે દિન) ફાયદા ઉઠાને કા મૌકા દેંગેં, ફિર ઉનકો હમારી તરફ સે દર્દનાક અઝાબ પહોંચેગા ﴾૪૮﴿ યે સબ ગૈબ કી ખબરે હેં જો વહી કે ઝરિયે હમ તુમકો બતલા રહે હેં, યે સબ(વાકિઆત હમારે) ઈસ(બતાને) સે પેહલે ન તો તુમ જાનતે થે, ન તો તુમ્હારી કૌમ જાનતી થી, સો તુમ સબર કરો, યકીનન અચ્છા અંજામ તકવાવાલોં હી કે લિયે હે ﴾૪૯﴿

ઔર કૌમે આદ કી તરફ ઉનકે ભાઈ હૂદ(અલ.) કો(નબી બનાકર) ભેજા તો હૂદ(અલ.) ને કહા : એ મેરી કૌમ ! તુમ સિર્ફ અલ્લાહ તઆલા હી કી ઈબાદત કરો, તુમ્હારે લિયે ઉસ્કે સિવા કોઈ મા'બૂદ નહી હે, તુમ લોગ તો જુઠી બાત હી કેહ રહે હો ﴾૫૦﴿ એ મેરી કૌમ ! મેં તુમ સે ઈસ(તબ્લીગ) પર કોઈ બદલા નહી માંગતા હું, મેરે અજર(યાની બદલે) કી ઝિમ્મેદારી ઉસી(અલ્લાહ તઆલા) પર હે જિસને મુજકો પૈદા કિયા, ફિર ભી તુમ લોગ સમજતે નહી હો ? ﴾૫૧﴿ ઔર એ મેરી કૌમ ! તુમ અપને રબસે માફી માંગો, ફિર ઉસ્કે સામને તૌબા કરો વો તુમ પર આસમાન સે મુસલાધાર બારીશ બરસાએંગે ઔર તુમ્હારી(અભી મૌજુદ) કુવ્વત કો ઝિયાદહ કરકે તુમ્હારી તાકત કો બઢા દેંગે(૧) ઔર તુમ લોગ ગુનેહગાર બનકર(ઈમાન સે) મત ફિર જાઓ ﴾૫૨﴿ કૌમ કે લોગ કેહને લગે : એ હૂદ ! તુમ હમારે પાસ(અપની સચ્ચાઈ કી) કોઈ દલીલ નહી લાએ હો ઔર હમ તુમ્હારે કેહને પર અપને મા'બૂદોં કો છોડને વાલે નહી હેં ઔર હમ તુમ્હારી બાત પર ઈમાન લાને વાલે નહી હેં ﴾૫૩﴿

(૧) ઈસ્તિગફાર ઔર તૌબા સે માલ ઔર અવલાદ મેં બરકત હોગી, જીસ્મ કી સિહત ઔર કુવ્વત ભી ઝિયાદહ હોગી.

اِنۡ نَّقُوۡلُ اِلَّا اعۡتَرٰٮكَ بَعۡضُ اٰلِهَتِنَا بِسُوۡٓءٍ‌ ؕ قَالَ اِنِّىۡۤ اُشۡهِدُ اللّٰهَ وَاشۡهَدُوۡۤا اَنِّىۡ بَرِىۡٓءٌ مِّمَّا تُشۡرِكُوۡنَ ۙ‏ ﴿۵۴﴾ مِنۡ دُوۡنِهٖ‌ فَكِيۡدُوۡنِىۡ جَمِيۡعًا ثُمَّ لَا تُنۡظِرُوۡنِ‏ ﴿۵۵﴾ اِنِّىۡ تَوَكَّلۡتُ عَلَى اللّٰهِ رَبِّىۡ وَرَبِّكُمۡ‌ ؕ مَا مِنۡ دَآبَّةٍ اِلَّا هُوَ اٰخِذٌ ۢ بِنَاصِيَتِهَا‌ ؕ اِنَّ رَبِّىۡ عَلٰى صِرَاطٍ مُّسۡتَقِيۡمٍ‏ ﴿۵۶﴾ فَاِنۡ تَوَلَّوۡا فَقَدۡ اَبۡلَغۡتُكُمۡ مَّاۤ اُرۡسِلۡتُ بِهٖۤ اِلَيۡكُمۡ‌ ؕ وَيَسۡتَخۡلِفُ رَبِّىۡ قَوۡمًا غَيۡرَكُمۡ ۚ وَلَا تَضُرُّوۡنَهٗ شَيۡـئًا‌ ؕ اِنَّ رَبِّىۡ عَلٰى كُلِّ شَىۡءٍ حَفِيۡظٌ‏ ﴿۵۷﴾ وَلَمَّا جَآءَ اَمۡرُنَا نَجَّيۡنَا هُوۡدًا وَّالَّذِيۡنَ اٰمَنُوۡا مَعَهٗ بِرَحۡمَةٍ مِّنَّا ۚ وَنَجَّيۡنٰهُمۡ مِّنۡ عَذَابٍ غَلِيۡظٍ‏ ﴿۵۸﴾

હમ તો યહી બાત કેહતે હૈં કે : હમારે કુછ મા'બૂદોં ને તુમકો બુરી તરહ ઝપેટે મે લે લિયા હે(૧) હૂદ(અલ.) ને કહા : યકીન રખો ! મૈં તો અલ્લાહ તઆલા કો ગવાહ બનાતા હું ઔર તુમ ભી(ઈસ બાત પર) ગવાહ રહો કે ઉસ(અલ્લાહ તઆલા) કે સિવા જિન કો તુમ શરીક માનતે હો મેરા ઉનસે કોઈ તઅલ્લુક નહી હે ﴿૫૪﴾ સો તુમ સબ મિલ કર મેરે બારે મેં(જો ભી) ચાલ(ચલ સકતે હો) ચલો(૨) ફિર મુજે(ઝર્રા બરાબર ભી) મોહલત મત દો ﴿૫૫﴾ યકિન રખો ! મૈંને તો અલ્લાહ તઆલા હી પર ભરોસા કિયા જો મેરે ભી રબ હૈં ઔર તુમ્હારે ભી રબ હૈં, જિતને ભી ઝમીન પર ચલને વાલે જાનવર હૈં ઉન સબકી પેશાની કે બાલ ઉસને પકડ રખે હૈં(૩) મેરે રબ સીધે રાસ્તે પર(ચલને સે મિલતે) હૈં ﴿૫૬﴾ સો અગર તુમ લોગ(સચ્ચે દિન સે) મુંહ ફિરાતે હો તો જો પૈગામ દેકર મુજકો તુમ્હારે પાસ ભેજા ગયા થા વો તો મૈંને તુમકો પહુંચા દિયા ઔર(તુમ ઈમાન નહી લાઓગે તો અબ) મેરે રબ(તુમકો હલાક કરકે) તુમ્હારી જગહ કિસી ઔર કૌમ કો આબાદ કરેંગે, ઔર તુમ લોગ ઉસ(અલ્લાહ તઆલા) કા કુછ ભી નુકસાન નહી કર સકોગે, યકીનન મેરે રબ તમામ ચીઝ પર નિગરાની કરને વાલે હૈં ﴿૫૭﴾ ઔર જબ હમારા(અઝાબ કા) હુકમ આ પહુંચા તો હમને હૂદ(અલ.) ઔર ઉનકે સાથ ઈમાનવાલોં કો અપની(ખાસ) રહમત(કે ઝરિયે અઝાબ)સે બચા લિયા ઔર હમને ઉનકો ભારી અઝાબ સે નજાત દી ﴿૫૮﴾

(૧) (દુસરા તર્જુમા) જુનૂન(આસેબ, જાદૂ) પહુંચાયા હે.

(૨) (દુસરા તર્જુમા) મેરે હક મે જો બુરાઈ કર સકતે હો, કર ગુઝરો.

(૩) યાની ઉન સબ પર અલ્લાહ તઆલા કા પૂરા કાબુ રખતે હે.

وَتِلْكَ عَادٌ ۟ۙ جَحَدُوْا بِاٰيٰتِ رَبِّهِمْ وَعَصَوْا رُسُلَهٗ وَاتَّبَعُوْۤا اَمْرَ كُلِّ جَبَّارٍ عَنِيْدٍ ﴿۵۹﴾ وَاُتْبِعُوْا فِيْ هٰذِهِ الدُّنْيَا لَعْنَةً وَّيَوْمَ الْقِيٰمَةِ ؕ اَلَاۤ اِنَّ عَادًا كَفَرُوْا رَبَّهُمْ ؕ اَلَا بُعْدًا لِّعَادٍ قَوْمِ هُوْدٍ ﴿۶۰﴾

وَاِلٰى ثَمُوْدَ اَخَاهُمْ صٰلِحًا ۘ قَالَ يٰقَوْمِ اعْبُدُوا اللّٰهَ مَا لَكُمْ مِّنْ اِلٰهٍ غَيْرُهٗ ؕ هُوَ اَنْشَاَكُمْ مِّنَ الْاَرْضِ وَاسْتَعْمَرَكُمْ فِيْهَا فَاسْتَغْفِرُوْهُ ثُمَّ تُوْبُوْۤا اِلَيْهِ ؕ اِنَّ رَبِّيْ قَرِيْبٌ مُّجِيْبٌ ﴿۶۱﴾ قَالُوْا يٰصٰلِحُ قَدْ كُنْتَ فِيْنَا مَرْجُوًّا قَبْلَ هٰذَاۤ اَتَنْهٰىنَاۤ اَنْ نَّعْبُدَ مَا يَعْبُدُ اٰبَآؤُنَا وَاِنَّنَا لَفِيْ شَكٍّ مِّمَّا تَدْعُوْنَاۤ اِلَيْهِ مُرِيْبٍ ﴿۶۲﴾

ઔર યહી કૌમે આદ હે જિન્હોંને અપને રબ કી આયતોં(યાની નિશાનીયોં) કા ઈન્કાર કિયા ઔર ઉસ્કે રસૂલોં કી નાફરમાની કી ઔર હર બડે શરારત કરનેવાલે(હક કે) પકકે દુશ્મન કી બાત પર વો ચલે(૧) ﴿૫૯﴾ ઔર ઈસ દુનિયા મેં ઉનકે પીછે લાનત નાઝિલ કરદી ગઈ ઔર કયામત કે દિન ભી(લાનત ઉન કે સાથ રહેગી) સુનો ! કૌમે આદ ને યકીનન અપને રબ કા ઇન્કાર કિયા, સુનો! કૌમે આદ કે લોગ(અલ્લાહ તઆલા કી રહમત સે) દૂર કર દીયે ગયે જો હૂદ(અલ.) કી કૌમ થી ﴿૬૦﴾

ઔર કૌમે સમૂદ કી તરફ ઉન્કે ભાઈ સાલેહ(અલ.) કો(નબી બનાકર) ભેજા(૨) તો ઉસ(સાલેહ અલ.) ને કહા : એ મેરી કૌમ ! તુમ અલ્લાહ તઆલા કી ઈબાદત કરો, તુમ્હારે લિયે ઉસ(અલ્લાહ તઆલા)કે સિવા કોઈ મા'બૂદ નહી હે, ઈસી(અલ્લાહ તઆલા) ને તુમકો ઝમીન સે પેદા કિયા ઔર તુમકો ઉસ મેં આબાદ કર દિયા, સો તુમ ઉસ(અલ્લાહ તઆલા) સે માફી માંગો, ફિર ઉસી(અલ્લાહ તઆલા) સે તૌબા કરો, યકીન રખો કે મેરે રબ તો બહુત નઝદીક હેં(દુઆ કો) કબૂલ કરનેવાલે હેં ﴿૬૧﴾ કૌમ કે લોગ કેહને લગે : એ સાલેહ ! ઈસ બાત સે પેહલે તો તુ હમારે દરમિયાન ઐસા રહા કે(હમ કો) તુજ સે બડી ઉમ્મીદ થી(૩) જિન બુતોં કી ઈબાદત હમારે બાપ દાદા કરતે આયે હેં કયા ઉન્કી ઈબાદત સે તુ હમકો રોકતા હે ? ઔર જિસ(દીન) કી તરફ તુ હમકો બુલાતા હે ઉસ્કે બારે મેં હમકો ઐસા શક હે કે દિલ માનતા હી નહી ﴿૬૨﴾

---

(૧) બદમાશોં કી મદદ ઔર ઉન્કી બાત પર અમલ યે ભી અઝાબ લાનેવાલે ગુનાહોં મેં સે હે.

(૨) જિન આયતોં મેં નબી ઔર કૌમ કે દરમિયાન ભાઈ હોને કી બાત કહી ગઈ ઉનમેં કઈ જગહોં પર ખાનદાની ભાઈ યા વતની ભાઈ યા દોનોં તરહ સે ભાઈ હોના મુરાદ હે.

(૩) નબુવ્વત કે એલાન સે પેહલે ભી તમામ નબી અલયહિમુસ્સલામ બહુત અચ્છે અખ્લાક પર હોતે હેં.

قَالَ يٰقَوْمِ اَرَءَيْتُمْ اِنْ كُنْتُ عَلٰى بَيِّنَةٍ مِّنْ رَّبِّيْ وَاٰتٰىنِيْ مِنْهُ رَحْمَةً فَمَنْ يَّنْصُرُنِيْ مِنَ اللّٰهِ اِنْ عَصَيْتُهٗ فَمَا تَزِيْدُوْنَنِيْ غَيْرَ تَخْسِيْرٍ ﴿۶۳﴾ وَيٰقَوْمِ هٰذِهٖ نَاقَةُ اللّٰهِ لَكُمْ اٰيَةً فَذَرُوْهَا تَاْكُلْ فِيْٓ اَرْضِ اللّٰهِ وَلَا تَمَسُّوْهَا بِسُوْٓءٍ فَيَاْخُذَكُمْ عَذَابٌ قَرِيْبٌ ﴿۶۴﴾ فَعَقَرُوْهَا فَقَالَ تَمَتَّعُوْا فِيْ دَارِكُمْ ثَلٰثَةَ اَيَّامٍ ؕ ذٰلِكَ وَعْدٌ غَيْرُ مَكْذُوْبٍ ﴿۶۵﴾ فَلَمَّا جَآءَ اَمْرُنَا نَجَّيْنَا صٰلِحًا وَّالَّذِيْنَ اٰمَنُوْا مَعَهٗ بِرَحْمَةٍ مِّنَّا وَمِنْ خِزْيِ يَوْمِىِٕذٍ ؕ اِنَّ رَبَّكَ هُوَ الْقَوِيُّ الْعَزِيْزُ ﴿۶۶﴾ وَاَخَذَ الَّذِيْنَ ظَلَمُوا الصَّيْحَةُ فَاَصْبَحُوْا فِيْ دِيَارِهِمْ جٰثِمِيْنَ ﴿۶۷﴾

ઉસ(સાલેહ અલ.) ને કહા : એ મેરી કૌમ ! તુમ બતાઓ અગર મેં અપને રબ કી તરફ સે(આઈ હુઈ)એક ખુલી દલીલ પર હું(૧) ઔર ઉસ(અલ્લાહ તઆલા) ને અપની તરફ સે મુજકો રહમત(યાની નબુવ્વત) દી હે, અગર મેં હી ઉસ અલ્લાહ તઆલા કી નાફરમાની કરૂં તો અલ્લાહ તઆલા(કી પકડ)સે કોન મુજકો બચા લેગા સો(તબ્લીગસે મુજે રોક કર)તુમ તો મેરા નુકસાન હી ઝિયાદહ કર રહે હો ﴾૬૩﴿ ઔર એ મેરી કૌમ ! યે અલ્લાહ તઆલા કી ઉંટની હે જો તુમ્હારે લિયે નિશાની(બનકર આઈ) હે, સો તુમ ઈસકો(આઝાદ) છોડ દો કે વો અલ્લાહ તઆલા કી ઝમીન મે(ચારા) ખાતી ફિરે ઔર તુમ બુરે ઈરાદે સે ઉસ કો હાથ ભી મત લગાઓ(૨) વરના બહુત જલદી અઝાબ(આકર) તુમકો પકડ લેગા(૩) ﴾૬૪﴿ સો ઉન્હોંને ઉસ(ઉંટની) કે પાંવ કાટ ડાલે(૪) તો સાલેહ(અલ.)ને કહા કે : તુમ તીન દિન અપને ઘરોંમે મઝે ઉડા લો, યે એસા વાદા હે જો જુઠા હોનેવાલા નહી હે ﴾૬૫﴿ સો જબ હમારા(અઝાબ કા) હુકમ આ પહુંચા તો હમને સાલેહ(અલ.)કો ઔર ઉન કે સાથ ઈમાનવાલોં કો અપની(ખાસ) રહમત કે ઝરિયે બચા લિયા ઔર ઉસ દિન કી રૂસ્વાઈ સે(હિફાઝતમે રખ્ખા) યકીનન તુમ્હારે રબ વો તો બહુત તાકતવાલે હેં, બડે ઝબરદસ્ત હેં ﴾૬૬﴿ ઔર જાલિમોં કો એક ભયાનક આવાઝ ને પકડ લિયા, સો વો અપને ઘરોંમે ઉંધે પડે હુએ રહ ગયે ﴾૬૭﴿

(૧) (દુસરા તર્જુમા) મેરે રબ કી તરફ સે આઈ હુઈ હિદાયત(યા સહી સમજ) પર હું.

(૨) (દુસરા તર્જુમા) બુરાઈ પહુંચાને કે મકસદ સે તુમ ઉસ્કો હાથ ભી મત લગાઓ.

(૩) (દુસરા તર્જુમા) વરના તુમકો ફૌરન(તુરંત) અઝાબ પકડ લેગા.

(૪) ઉંટની કો માર ડાલા.

ع كَاَنْ لَّمْ يَغْنَوْا فِيْهَا ؕ اَلَاۤ اِنَّ ثَمُوْدَاۡ كَفَرُوْا رَبَّهُمْ ؕ اَلَا بُعْدًا لِّثَمُوْدَ ﴿٦٨﴾

وَلَقَدْ جَآءَتْ رُسُلُنَاۤ اِبْرٰهِيْمَ بِالْبُشْرٰى قَالُوْا سَلٰمًا ؕ قَالَ سَلٰمٌ فَمَا لَبِثَ اَنْ جَآءَ بِعِجْلٍ حَنِيْذٍ ﴿٦٩﴾ فَلَمَّا رَاٰۤ اَيْدِيَهُمْ لَا تَصِلُ اِلَيْهِ نَكِرَهُمْ وَاَوْجَسَ مِنْهُمْ خِيْفَةً ؕ قَالُوْا لَا تَخَفْ اِنَّاۤ اُرْسِلْنَاۤ اِلٰى قَوْمِ لُوْطٍ ﴿٧٠﴾ وَامْرَاَتُهٗ قَآئِمَةٌ فَضَحِكَتْ فَبَشَّرْنٰهَا بِاِسْحٰقَ ۙ وَمِنْ وَّرَآءِ اِسْحٰقَ يَعْقُوْبَ ﴿٧١﴾ قَالَتْ يٰوَيْلَتٰۤى ءَاَلِدُ وَاَنَا عَجُوْزٌ وَّهٰذَا بَعْلِىْ شَيْخًا ؕ اِنَّ هٰذَا لَشَىْءٌ عَجِيْبٌ ﴿٧٢﴾

ઐસે હો ગયે જૈસે ઉસ (બસ્તી) મે કભી બસે હી નહી થે, સુનો ! કૌમે સમૂદ ને અપને રબ કા ઈન્કાર કિયા, સુનો ! સમૂદ કે લોગ(ભી અલ્લાહ તઆલા કી રહમત સે) દૂર કર દિયે ગયે ﴾૬૮﴿

ઔર પકકી બાત યે હે કે હમારે ભેજે હુએ ફરિશ્તે ઈબ્રાહીમ(અલ.) કે પાસ (ઈન્સાની શકલ મે બેટા પૈદા હોને કી) ખુશખબરી લેકર આયે તો ઉન ફરિશ્તોંને (આકર) કહા કે : સલામ, તો ઉસ (ઈબ્રાહીમ અલ.) ને ભી(જવાબ મેં) કહા : સલામ, સો ઉસ (ઈબ્રાહીમ અલ.) ને દેર નહી લગાઈ કે એક ભુના હુવા બછડા લે આયે ﴾૬૯﴿ ફિર જબ ઈબ્રાહીમ (અલ.)ને ઉન(આનેવાલોં) કે હાથોં કો દેખા કે ઉસ (ભુને હુવે બછડે) કી તરફ બઢતે નહી હેં તો ઈબ્રાહીમ(અલ.) ને ઉનકો અજનબી સમજા(૧) ઔર વો(ઈબ્રાહીમ અલ.) ઉનકી વજહ સે દિલ મેં ડર ગયે તો ઉસ પર વો (આનેવાલે) કેહને લગે : (ઈબ્રાહીમ !) તુ મત ડર, યકીનન હમ લોગ લૂત (અલ.) કી કૌમ કી તરફ ભેજે ગયે હેં ﴾૭૦﴿ ઔર ઉન (ઈબ્રાહીમ અલ.) કી બીવી(સારા, વહીં) ખડી હુઈ થી, સો (ઈન બાતોં કો સુનકર) હંસ પડી ફિર હમને ઉસ(સારા) કો ઈસ્હાક (અલ.) કી (પૈદાઈશ કી) ખુશખબરી દી ઔર ઈસ્હાક(અલ.)કે બાદ યાકૂબ(અલ.) (પોતે કી પૈદાઈશ) કી (ખુશખબરી દી) ﴾૭૧﴿ તો વો ઔરત(સારા) બોલી : હાય ! કયા મુજકો બચ્ચા હોગા ? હાલાંકે મે તો બુઢીયા હો ગઈ ઔર યે મેરે શોહર(ભી) બિલકુલ બુઢે હો ચુકે હેં, યકીનન યે તો એક બડે તઅજ્જુબ કી બાત હે ﴾૭૨﴿

---

(૧) (દુસરા તર્જુમા) ઉનકી વજહસે ઈબ્રાહીમ(અલ.) કો ખટકા લગા.

قَالُوْٓا اَتَعْجَبِيْنَ مِنْ اَمْرِ اللّٰهِ رَحْمَتُ اللّٰهِ وَبَرَكٰتُهٗ عَلَيْكُمْ اَهْلَ الْبَيْتِ ؕ اِنَّهٗ حَمِيْدٌ مَّجِيْدٌ ﴿۷۳﴾ فَلَمَّا ذَهَبَ عَنْ
اِبْرٰهِيْمَ الرَّوْعُ وَجَآءَتْهُ الْبُشْرٰى يُجَادِلُنَا فِيْ قَوْمِ لُوْطٍ ﴿۷۴﴾ اِنَّ اِبْرٰهِيْمَ لَحَلِيْمٌ اَوَّاهٌ مُّنِيْبٌ ﴿۷۵﴾ يٰۤاِبْرٰهِيْمُ اَعْرِضْ
عَنْ هٰذَا ۚ اِنَّهٗ قَدْ جَآءَ اَمْرُ رَبِّكَ ۚ وَاِنَّهُمْ اٰتِيْهِمْ عَذَابٌ غَيْرُ مَرْدُوْدٍ ﴿۷۶﴾ وَلَمَّا جَآءَتْ رُسُلُنَا لُوْطًا سِیْٓءَ بِهِمْ
وَضَاقَ بِهِمْ ذَرْعًا وَّقَالَ هٰذَا يَوْمٌ عَصِيْبٌ ﴿۷۷﴾ وَجَآءَهٗ قَوْمُهٗ يُهْرَعُوْنَ اِلَيْهِ ؕ وَمِنْ قَبْلُ كَانُوْا يَعْمَلُوْنَ السَّيِّاٰتِ ؕ
قَالَ يٰقَوْمِ هٰٓؤُلَآءِ بَنَاتِيْ هُنَّ اَطْهَرُ لَكُمْ فَاتَّقُوا اللّٰهَ وَلَا تُخْزُوْنِ فِيْ ضَيْفِيْ ؕ اَلَيْسَ مِنْكُمْ رَجُلٌ رَّشِيْدٌ ﴿۷۸﴾

તો(આને વાલે મેહમાન) ફરિશ્તે કેહને લગે : કયા તુ અલ્લાહ તઆલા કે હુકમ પર તઅજ્જુબ કરતી હો ?(૧) (એ ઈબ્રાહીમ કે) ઘરવાલોં ! તુમ પર તો(ખાસ) અલ્લાહ તઆલા કી રહમત ઔર ઉસ કી બરકતેં હેં, યકીનન વો(અલ્લાહ તઆલા) તમામ તા'રીફવાલે હેં, બડી શાનવાલે હેં ﴾૭૩﴿ ફિર જબ ઈબ્રાહીમ(અલ.) કી ઘબરાહત દૂર હો ગઈ ઔર ઉનકો ખુશખબરી મિલ ગઈ તો વો લૂત(અલ.) કી કૌમ કે બારે મે હમસે બહસ કરને લગે ﴾૭૪﴿ યકીનન ઈબ્રાહીમ(અલ.) તો બડે હલીમ(શાંત, ગંભીર, નરમ, પરોપકારી, માયાળું, દયાળું) થે, બડે નરમ દિલ થે, રજુ કરનેવાલે થે ﴾૭૫﴿ એ ઈબ્રાહીમ ! ઈસ બાત કો તો તુમ જાને દો, યકીન કરલો કે તુમ્હારે રબ કા હુકમ આ હી પહુંચા હે ઔર યકીનન ઉન પર ઐસા અઝાબ આનેવાલા હે જો વાપસ નહી કિયા જા સકતા ﴾૭૬﴿ ઔર જબ હમારે ભેજે હુવે(ફરિશ્તે) લૂત(અલ.) કે પાસ પહુંચે તો વો(લૂત અલ.) ઉન(ફરિશ્તોં કે આને) કી વજહ સે ગમગીન હુએ ઔર ઉન(લૂત અલ.) કા દિલ ઉન કી વજહસે પરેશાન(યાની તંગ) હુવા ઔર લૂત(અલ.) કેહને લગે : યે આજ કા દિન બડા હી સખ્ત હે ﴾૭૭﴿ ઔર ઉન(લૂત અલ.) કી કૌમ કે લોગ ઉનકે પાસ દોડતે હુએ આયે ઔર પેહલે સે હી ઉન કો બુરે કામ કરને કી આદત થી, લૂત(અલ.) ને કહા: મેરી કૌમ! યે મેરી બેટીયાં હેં વો તુમ્હારે લિયે બહુત ઝિયાદહ પાકીઝા હેં, સો તુમ અલ્લાહ તઆલા સે ડરો ઔર મુજ કો મેરે મેહમાનોં કે બારે મેં રૂસ્વા મત કરો, કયા તુમમે એક ભી અચ્છી ચાલ ચલનવાલા આદમી નહી હે ?(૨) ﴾૭૮﴿

(૧) નબી કે ખાનદાન મેં અજીબ બાતેં નઝર આતી હી રહતી હે ઉસ્મે તઅજ્જુબ કૈસા ?

(૨) તુમ્હારે દરમિયાન કોઈ આદમી હોતા જો પુરી કૌમકો અચ્છી બાત સિખાતા ઔર બુરી બાતોં સે રોકતા. જો શખ્સ ભી અપની કૌમ સે ઈસ તરહ કી ખૈરખ્વાહી કરે વો "રશીદ" હે.

قَالُوْا لَقَدْ عَلِمْتَ مَا لَنَا فِىْ بَنٰتِكَ مِنْ حَقٍّ ۚ وَاِنَّكَ لَتَعْلَمُ مَا نُرِيْدُ﴿٧٩﴾ قَالَ لَوْ اَنَّ لِىْ بِكُمْ قُوَّةً اَوْ اٰوِىْۤ اِلٰى رُكْنٍ شَدِيْدٍ﴿٨٠﴾ قَالُوْا يٰلُوْطُ اِنَّا رُسُلُ رَبِّكَ لَنْ يَّصِلُوْۤا اِلَيْكَ فَاَسْرِ بِاَهْلِكَ بِقِطْعٍ مِّنَ الَّيْلِ وَلَا يَلْتَفِتْ مِنْكُمْ اَحَدٌ اِلَّا امْرَاَتَكَ ؕ اِنَّهٗ مُصِيْبُهَا مَاۤ اَصَابَهُمْ ؕ اِنَّ مَوْعِدَهُمُ الصُّبْحُ ؕ اَلَيْسَ الصُّبْحُ بِقَرِيْبٍ﴿٨١﴾ فَلَمَّا جَآءَ اَمْرُنَا جَعَلْنَا عَالِيَهَا سَافِلَهَا وَاَمْطَرْنَا عَلَيْهَا حِجَارَةً مِّنْ سِجِّيْلٍ ۙ مَّنْضُوْدٍ﴿٨٢﴾ مُّسَوَّمَةً عِنْدَ رَبِّكَ ؕ وَمَا هِىَ مِنَ الظّٰلِمِيْنَ بِبَعِيْدٍ﴿٨٣﴾ النصف

કૌમ કે લોગ કેહને લગે : તુમ કો તો માલૂમ હી હે કે હમકો તુમ્હારી બેટીયોં મે કોઈ દિલચસ્પી(યાની રગબત, ખ્વાહિશ ઔર ગર્ઝ) નહી હે ઔર હમ જો કુછ ચાહતે હેં વો તો તુમકો માલૂમ હી હે ﴾૭૯﴿ લૂત (અલ.) ને કહા : કાશ કે મેરે પાસ તુમ્હારે મુકાબલે કી કોઈ તાકત હોતી યા કોઈ મઝબૂત સહારે કી પનાહ લે સકતા ! ﴾૮૦﴿ (ઉન આનેવાલે મેહમાન ફરિશ્તોં ને) કહા : એ લૂત ! યકીનન હમ તો તુમ્હારે રબ કે ભેજે હુવે(યાની ફરિશ્તે) હેં, વો તુમ તક હરગિઝ નહી પહુંચ સકતે; લિહાઝા તુ અપને અહલ કો(૧) લેકર રાત કે કિસી હિસ્સે મે(બસ્તી સે) નિકલ જા ઔર તુમ મેં સે કોઈ ભી પીછે મુડકર ન દેખેં, મગર તુમ્હારી બીવી, વાકિઆ યે હે કે ઉન(કૌમ કે લોગોં) પર જો(અઝાબ) આનેવાલા હે યકીનન વો(અઝાબ) ઉસ પર ભી આકર હી રહેગા, યકીનન ઉન(પર અઝાબ ઉતરને) કે લિયે સુબહ કા વકત મુકર્રર હે, કયા સુબહ બિલકુલ નઝદીક નહી હે ? ﴾૮૧﴿ ફિર જબ હમારા(અઝાબ કા) હુકમ આ ગયા તો હમને(ઉસ ઝમીન કો પલટકર) ઉસ્કે ઉપરવાલે હિસ્સે કો નીચે વાલા હિસ્સા કર દિયા ઔર હમને ઉસ(બસ્તી) પર પકી હુઈ મીટ્ટી કે પથ્થર લગાતાર બરસાએ ﴾૮૨﴿ તુમ્હારે રબ કે યહાં સે ઉન પર(ખાસ) નિશાન લગે હુએ થે(૨) ઔર વો(બસ્તીયાં મક્કા કે) ઝાલિમોં સે કુછ દુર ભી નહી હે ﴾૮૩﴿

(૧) યહાં અહલ સે તમામ ઈમાનવાલે મુરાદ હેં.

(૨) અઝાબવાલે પથ્થર દુસરે આમ પથ્થરોં સે બિલકુલ અલગ થે ઔર ઉસ પર હર મુજરીમ કા નામ લિખા હુવા થા, જિસ પથ્થર પર જિસકા નામ થા વો ઉસ કો આકર લગતા થા.

وَاِلٰى مَدْيَنَ اَخَاهُمْ شُعَيْبًا ؕ قَالَ يٰقَوْمِ اعْبُدُوا اللّٰهَ مَا لَكُمْ مِّنْ اِلٰهٍ غَيْرُهٗ ؕ وَلَا تَنْقُصُوا الْمِكْيَالَ وَالْمِيْزَانَ اِنِّيْۤ اَرٰىكُمْ بِخَيْرٍ وَّاِنِّيْۤ اَخَافُ عَلَيْكُمْ عَذَابَ يَوْمٍ مُّحِيْطٍ ﴿۸۴﴾ وَيٰقَوْمِ اَوْفُوا الْمِكْيَالَ وَالْمِيْزَانَ بِالْقِسْطِ وَلَا تَبْخَسُوا النَّاسَ اَشْيَآءَهُمْ وَلَا تَعْثَوْا فِي الْاَرْضِ مُفْسِدِيْنَ ﴿۸۵﴾ بَقِيَّتُ اللّٰهِ خَيْرٌ لَّكُمْ اِنْ كُنْتُمْ مُّؤْمِنِيْنَ ۚ وَمَاۤ اَنَا عَلَيْكُمْ بِحَفِيْظٍ ﴿۸۶﴾ قَالُوْا يٰشُعَيْبُ اَصَلٰوتُكَ تَاْمُرُكَ اَنْ نَّتْرُكَ مَا يَعْبُدُ اٰبَآؤُنَاۤ اَوْ اَنْ نَّفْعَلَ فِيْۤ اَمْوَالِنَا مَا نَشٰٓؤُا ؕ اِنَّكَ لَاَنْتَ الْحَلِيْمُ الرَّشِيْدُ ﴿۸۷﴾

ઔર મદયનવાલોં કી તરફ ઉન્કે ભાઈ શુઐબ(અલ.) કો(નબી બનાકર) ભેજા તો ઉસ (શુઐબ અલ.) ને કહા : એ મેરી કૌમ ! તુમ અલ્લાહ તઆલા કી ઈબાદત કરો, ઉસ્કે સિવા તુમ્હારા કોઈ મા'બૂદ નહી હે ઔર તુમ લોગ નાપ ઔર તોલ મેં કમી મત કિયા કરો, યકીનન મેં તુમકો અચ્છી હાલત(યાની માલદારી) મેં દેખતા હું ઔર યકીનન મેં તુમ પર એક ઐસે દિન કે અઝાબ સે ડરતા હું જો તુમકો(ચારોં તરફ સે) ઘેર લેગા ﴾૮૪﴿ ઔર એ મેરી કૌમ ! તુમ નાપ ઔર તોલ કો ઈન્સાફ કે સાથ પુરા કિયા કરો ઔર તુમ લોગોં કો ઉન્કી ચીઝેં ઘટા કર ન દિયા કરો(૧) ઔર તુમ ઝમીન મેં ફસાદ મચાતે મત ફિરો ﴾૮૫﴿ (લોગોં કો પુરે પુરા દેને કે બાદ હલાલ તરીકે સે) અલ્લાહ તઆલા કા દિયા હુવા(જો નફા) બચ કર રહે વો તુમ્હારે લિયે બેહતર હે અગર તુમ (મેરી બાત) માનોં તો(૨) ઔર મે તુમ્હારે ઉપર ઝિમ્મેદાર નહી હું ﴾૮૬﴿ (કૌમ કે) લોગ કેહને લગે : એ શુઐબ ! કયા તુમકો તુમ્હારી નમાઝ(હમારે બારે મેં) યે હુકમ દેતી હે કે હમારે બાપ દાદા જિન(બુતોં) કી ઈબાદત કરતે આયે હેં હમ ઉનકો છોડ દેવેં યા હમ અપને માલોં કે બારે મે(અપની મરઝી સે) જો ચાહેં કર રહે હેં(કયા હમ) ઉસ્કો ભી(કરના છોડ દેવેં?) યકીનન તુમ તો બહોત હી બા વકાર, નેક ચલન આદમી હો(૩) ﴾૮૭﴿

(૧) (દુસરા તર્જુમા) ઔર તુમ લોગોં કી ચીઝોં મેં નુકસાન મત કિયા કરો.

(૨) (દુસરા તર્જુમા) અગર તુમકો મેરી(બાત પર) યકીન આવે(તો માન લો)

(૩) યે મઝાક ઔર તાને મે બાત કહી થી, દીન કો જાનનેવાલે હઝરાત લોગોં કે ખરીદ વેચાણ વગેરે મે સહી રાસ્તા દિખાવે વો ભી ઉનકો પસંદ નહી હોતા, આજ ભી કુછ લોગ ઐસે હે જો યે સમજતે હેં કે આલીમોં કા કામ સિર્ફ નમાઝ, મસ્જિદ તક મહદુદ(મર્યાદિત) હે; હાલાંકે ખરીદ વેચાણ ઔર ઝિંદગી કે સબ હિસ્સો મે શરઈ રાસ્તા દિખાને કે લિયે આલીમોં કી ઝરૂરત હે.

قَالَ يٰقَوْمِ اَرَءَيْتُمْ اِنْ كُنْتُ عَلٰى بَيِّنَةٍ مِّنْ رَّبِّيْ وَرَزَقَنِيْ مِنْهُ رِزْقًا حَسَنًا ؕ وَمَآ اُرِيْدُ اَنْ اُخَالِفَكُمْ اِلٰى مَآ
اَنْهٰىكُمْ عَنْهُ ؕ اِنْ اُرِيْدُ اِلَّا الْاِصْلَاحَ مَا اسْتَطَعْتُ ؕ وَمَا تَوْفِيْقِيْٓ اِلَّا بِاللّٰهِ ؕ عَلَيْهِ تَوَكَّلْتُ وَاِلَيْهِ اُنِيْبُ ﴿۸۸﴾
وَيٰقَوْمِ لَا يَجْرِمَنَّكُمْ شِقَاقِيْٓ اَنْ يُّصِيْبَكُمْ مِّثْلُ مَآ اَصَابَ قَوْمَ نُوْحٍ اَوْ قَوْمَ هُوْدٍ اَوْ قَوْمَ صٰلِحٍ ؕ وَمَا قَوْمُ لُوْطٍ
مِّنْكُمْ بِبَعِيْدٍ ﴿۸۹﴾ وَاسْتَغْفِرُوْا رَبَّكُمْ ثُمَّ تُوْبُوْٓا اِلَيْهِ ؕ اِنَّ رَبِّيْ رَحِيْمٌ وَّدُوْدٌ ﴿۹۰﴾ قَالُوْا يٰشُعَيْبُ مَا نَفْقَهُ كَثِيْرًا مِّمَّا
تَقُوْلُ وَاِنَّا لَنَرٰىكَ فِيْنَا ضَعِيْفًا ۚ وَلَوْلَا رَهْطُكَ لَرَجَمْنٰكَ ؗ وَمَآ اَنْتَ عَلَيْنَا بِعَزِيْزٍ ﴿۹۱﴾

શુઐબ(અલ.) ને કહાઃ એ મેરી કૌમ! બતલાવો અગર મેં અપને રબ કી તરફ સે એક રોશન દલીલ પર(કાયમ) હું ઔર ઉસ ને મુજકો અપની તરફ સે બેહતરીન રિઝક દિયા હે(૧) ઔર જિન કામોં કે કરને સે મેં તુમકો રોકતા હું મેં નહી ચાહતા કે વો કામ મેં ખુદ કરને લગું(૨) મેં તો અપની તાકત કે મુતાબિક તુમ્હારી ઈસ્લાહ કરના ચાહતા હું ઔર અલ્લાહ તઆલા(કી મદદ) સે હી મુજે(ઈસ્લાહી કામોં કી) તૌફીક મિલતી હે, ઉસી(અલ્લાહ તઆલા) પર મેં ને ભરોસા કિયા ઔર ઉસી કી તરફ મેં રૂજુ(ધ્યાન) કરતા હું ﴿૮૮﴾ ઔર એ મેરી કૌમ ! મેરે સાથ જો તુમકો દુશ્મની હે વો તુમકો ઐસે(બુરે) કામોં કી તરફ ન લે જાવે(૩) જિસ કે નતીજે મેં તુમ પર ભી ઉસી તરહ કી મુસીબત આ પડે જૈસી નૂહ(અલ.) કી કૌમ યા હૂદ(અલ.) કી કૌમ યા સાલેહ(અલ.) કી કૌમ પર આ પડી થી ઔર લૂત(અલ.) કી કૌમ(કા ઝમાના ઔર ઈલાકા) તુમ સે(ઝિયાદહ) દુર (ભી) નહી હે ﴿૮૯﴾ ઔર તુમ અપને રબ સે માફી માંગો, ફિર ઉસ્કી તરફ તૌબા કરો, યકીનન મેરે રબ બહોત હી રહમ કરનેવાલે, બહોત ઝિયાદહ મોહબ્બત કરનેવાલે હેં ﴿૯૦﴾ (કૌમ કે) લોગ કેહને લગે : એ શુઐબ ! તુમ્હારી બહોત સારી બાતેં હમારી સમજ મે નહી આતી(૪) ઔર હમ તો દેખ હી રહે હેં કે તુમ હમારે દરમિયાન મેં બહોત હી કમઝોર(આદમી) હો ઔર અગર તુમ્હારે ખાનદાન(વાલે જો હમારે મઝહબ પર હેં ઉન) કા ખ્યાલ ન હોતા તો હમ તુમકો ઝરૂર પથ્થર મારકર હલાક કર દેતે ઔર હમારી નઝરોં મે તુમ્હારી કોઈ ઈઝઝત નહી હે ﴿૯૧﴾

(૧) મતલબઃ ઝાહિરી રિઝક : હલાલ,પાકીઝા રોઝી ઔર બાતિની રિઝક : અકલ, સમજ, વહી, નબી હોના. (૨) (દુસરા તર્જુમા) ઔર મેરા યે ઈરાદા નહી હે કે જિસ બાત સે મેં તુમકો મના કરૂં ઉસ્કે ખિલાફ મેં ખુદ કરૂં. (૩) દુશ્મની મે હક(સચ) કા ઈન્કાર ન કરો. (૪) નબી કો નીચા સમજકર ઐસા કહા, યા બાતોં કો સુનકર યે કેહતે થે કે હમારી સમજ મેં ન આયા, યા બેતવજ્જુહી સે ઈન્કાર કરને વાલે લોગ ઐસા જવાબ દેતે.

قَالَ يٰقَوْمِ اَرَهْطِيْٓ اَعَزُّ عَلَيْكُمْ مِّنَ اللّٰهِ ۭ وَاتَّخَذْتُمُوْهُ وَرَاۗءَكُمْ ظِهْرِيًّا ۭ اِنَّ رَبِّيْ بِمَا تَعْمَلُوْنَ مُحِيْطٌ ﴿٩٢﴾ وَيٰقَوْمِ
اعْمَلُوْا عَلٰي مَكَانَتِكُمْ اِنِّىْ عَامِلٌ ۭ سَوْفَ تَعْلَمُوْنَ ۙ مَنْ يَّاْتِيْهِ عَذَابٌ يُّخْزِيْهِ وَمَنْ هُوَ كَاذِبٌ ۭ وَارْتَقِبُوْٓا اِنِّىْ
مَعَكُمْ رَقِيْبٌ ﴿٩٣﴾ وَلَمَّا جَاۗءَ اَمْرُنَا نَجَّيْنَا شُعَيْبًا وَّالَّذِيْنَ اٰمَنُوْا مَعَهٗ بِرَحْمَةٍ مِّنَّا وَاَخَذَتِ الَّذِيْنَ ظَلَمُوا الصَّيْحَةُ
فَاَصْبَحُوْا فِيْ دِيَارِهِمْ جٰثِمِيْنَ ﴿٩٤﴾ كَاَنْ لَّمْ يَغْنَوْا فِيْهَا ۭ اَلَا بُعْدًا لِّمَدْيَنَ كَمَا بَعِدَتْ ثَمُوْدُ ﴿٩٥﴾

وَلَقَدْ اَرْسَلْنَا مُوْسٰى بِاٰيٰتِنَا وَسُلْطٰنٍ مُّبِيْنٍ ﴿٩٦﴾ اِلٰى فِرْعَوْنَ وَمَلَا۟ىِٕهٖ فَاتَّبَعُوْٓا اَمْرَ فِرْعَوْنَ ۚ وَمَآ اَمْرُ
فِرْعَوْنَ بِرَشِيْدٍ ﴿٩٧﴾

શુઐબ(અલ.) ને કહા : એ મેરી કૌમ ! કયા મેરે ખાનદાન કા ખ્યાલ(યાની દબાવ) તુમ્હારી નઝરોં મે અલ્લાહ તઆલા સે ભી ઝિયાદહ હે ઔર તુમને ઉસ(અલ્લાહ તઆલા) કો અપની પીઠ કે પીછે ડાલ રખા હે(૧) યકીનન તુમ લોગ જો કામ ભી કરતે હો મેરે રબ કે કાબુ મેં હે ﴿૯૨﴾ ઔર એ મેરી કૌમ ! તુમ અપની હાલત પર કામ કરતે રહો, મેં અપને તરીકે કે મુતાબિક અમલ કર રહા હું, થોડે હી દિનોં મે તુમકો પતા ચલ જાયેગા કિસ પર અઝાબ આતા હે જો ઉસ કો રૂસ્વા કર દેતા હે ઔર કોન જુઠા હે ? ઔર તુમ લોગ ઈન્તિઝાર કરો, યકીનન મેં ભી તુમ્હારે સાથ ઈન્તિઝાર કર રહા હું ﴿૯૩﴾ ઔર જબ હમારા(અઝાબ કા) હુકમ આ પહોંચા તો હમને શુઐબ(અલ.) કો ઔર જો લોગ ઉનકે સાથ ઈમાન લાયે ઉનકો અપની(ખાસ) રહમત સે બચા લિયા(૨) ઔર ઝાલિમોં કો એક ભયાનક આવાઝ ને પકડ લિયા, સો વો(ઝાલિમ લોગ સુબહ કો) અપને ઘરોં મે ઉંધે મુંહ પડે રહ ગયે ﴿૯૪﴾ (વો ઐસે હો ગયે) જૈસે કભી ઉન (ઘરોં) મે બસે હી નહી થે, સુનો ! મદયનવાલે(અલ્લાહ તઆલા કી રહમત સે) ઐસે હી દુર કિયે ગયે જૈસે સમૂદ કે લોગ દુર કિયે ગયે થે ﴿૯૫﴾

ઔર પકકી બાત યે હે કે હમને મૂસા(અલ.) કો અપની નિશાનીયાં ઔર ખુલી દલીલ દે કર ફિરઔન ઔર ઉસ કે સરદારોં કી તરફ ભેજા, સો વો લોગ તો ફિરઔન કે હુકમ પર ચલતે રહે; હાલાંકે ફિરઔન કી કોઈ બાત સહી નહી થી﴿૯૬﴾ ﴿૯૭﴾

---

(૧) યાની બિલ્કુલ હી ભુલા રખા હે.

(૨) અલ્લાહ તઆલા કી રહમત કી બરકત સે અઝાબ સે હિફાઝત હુઈ.

يَقْدُمُ قَوْمَهٗ يَوْمَ الْقِيٰمَةِ فَاَوْرَدَهُمُ النَّارَ ؕ وَبِئْسَ الْوِرْدُ الْمَوْرُوْدُ۝۹۸ وَاُتْبِعُوْا فِيْ هٰذِهٖ لَعْنَةً وَّيَوْمَ الْقِيٰمَةِ ؕ بِئْسَ الرِّفْدُ الْمَرْفُوْدُ۝۹۹ ذٰلِكَ مِنْ اَنْۢبَآءِ الْقُرٰى نَقُصُّهٗ عَلَيْكَ مِنْهَا قَآئِمٌ وَّحَصِيْدٌ۝۱۰۰ وَمَا ظَلَمْنٰهُمْ وَلٰكِنْ ظَلَمُوْٓا اَنْفُسَهُمْ فَمَآ اَغْنَتْ عَنْهُمْ اٰلِهَتُهُمُ الَّتِيْ يَدْعُوْنَ مِنْ دُوْنِ اللّٰهِ مِنْ شَيْءٍ لَّمَّا جَآءَ اَمْرُ رَبِّكَ ؕ وَمَا زَادُوْهُمْ غَيْرَ تَتْبِيْبٍ۝۱۰۱ وَكَذٰلِكَ اَخْذُ رَبِّكَ اِذَآ اَخَذَ الْقُرٰى وَهِيَ ظَالِمَةٌ ؕ اِنَّ اَخْذَهٗٓ اَلِيْمٌ شَدِيْدٌ۝۱۰۲ اِنَّ فِيْ ذٰلِكَ لَاٰيَةً لِّمَنْ خَافَ عَذَابَ الْاٰخِرَةِ ؕ ذٰلِكَ يَوْمٌ مَّجْمُوْعٌ ۙ لَّهُ النَّاسُ وَذٰلِكَ يَوْمٌ مَّشْهُوْدٌ۝۱۰۳

વો(ફિરઔન) કયામત કે દિન અપની કૌમ કે આગે આગે હોગા, સો અપની કૌમ કો આગ પર પહોંચાયેગા, સો વો બહોત હી બુરા ઘાટ હે જિસ પર વો પહોંચેંગે ﴾૯૮﴿ ઔર ઈસ(દુનિયા) મેં ભી લા'નત ઉનકે પીછે લગા દી ગઈ ઔર કયામત કે દિન ભી (લા'નત મે હોંગે) બહોત બુરા ઈનામ ઉનકો દિયા ગયા ﴾૯૯﴿ યે સબ ઉન બસ્તીયોં કે હાલાત હે જો હમ તુમ્હારે સામને બયાન કરતે હેં, ઉનમે સે કુછ(બસ્તીયાં અભી તક) મૌજુદ હે(જૈસે મિસર) ઔર કુછ(બસ્તીયાં કટી હુઈ ખેતી કી તરહ) બિલ્કુલ ખતમ હો ચુકી હે ﴾૧૦૦﴿ ઔર હમને ઉન પર કોઈ ઝુલ્મ નહી કિયા; લેકિન ખુદ ઉન્હોંને (નાફરમાની કરકે) અપની જાનોં પર ઝુલ્મ કિયા હે, સો જબ તેરે રબ કા (અઝાબ કા) હુકમ આ પહોંચા તો ઉનકે વો મા'બૂદ જિનકો અલ્લાહ તઆલા કો છોડકર વો લોગ પુકારા કરતે થે વો ઉનકો કુછ ભી કામ નહી આયે, ઔર વો(જુઠે મા'બૂદ) ઉન (મુશરિકોં) કી તબાહી ઝિયાદતી(યાની બઢ જાને) કે સબબ હુએ(૧)﴾૧૦૧﴿ ઔર ઈસી તરહ તુમ્હારે રબ કી પકડ હોતી હે જબ વો બસ્તીયોં કો પકડતે હેં; હાલાંકે વો(બસ્તીયાં) ઝાલિમ હોતી હેં, યકીનન ઉસ(અલ્લાહ તઆલા) કી પકડ બડી દર્દનાક હે, બહોત હી સખ્ત હે ﴾૧૦૨﴿ યકીનન ઈન સબ(વાકિઆત) મેં ઉસ શખ્સ કે લિયે બડી ઈબ્રત હે જો આખિરત કે અઝાબ સે ડરતા હો, વો ઐસા દિન હોગા જિસ મેં તમામ લોગ જમા કિયે જાયેંગે ઔર વો ઐસા દિન હોગા જિસ કો ખુલી હુઈ આંખોં સે દેખેંગે(૨) ﴾૧૦૩﴿

---

(૧) (દુસરા તર્જુમા) ઉન(મા'બૂદો) કી વજહ સે ઉનકી બરબાદી હી ઝિયાદહ હુઈ.

(૨) (દુસરા તર્જુમા) સબકે સબ લોગ હાઝિર કર દિયે જાયેંગે.

وَمَا نُؤَخِّرُهٗۤ اِلَّا لِاَجَلٍ مَّعۡدُوۡدٍؕ﴿۱۰۴﴾ يَوۡمَ يَاۡتِ لَا تَكَلَّمُ نَفۡسٌ اِلَّا بِاِذۡنِهٖ‌ۚ فَمِنۡهُمۡ شَقِىٌّ وَّسَعِيۡدٌ‏﴿۱۰۵﴾ فَاَمَّا الَّذِيۡنَ شَقُوۡا فَفِى النَّارِ لَهُمۡ فِيۡهَا زَفِيۡرٌ وَّشَهِيۡقٌۙ‏﴿۱۰۶﴾ خٰلِدِيۡنَ فِيۡهَا مَا دَامَتِ السَّمٰوٰتُ وَالۡاَرۡضُ اِلَّا مَا شَآءَ رَبُّكَ‌ؕ اِنَّ رَبَّكَ فَعَّالٌ لِّمَا يُرِيۡدُ‏﴿۱۰۷﴾ وَاَمَّا الَّذِيۡنَ سُعِدُوۡا فَفِى الۡجَـنَّةِ خٰلِدِيۡنَ فِيۡهَا مَا دَامَتِ السَّمٰوٰتُ وَالۡاَرۡضُ اِلَّا مَا شَآءَ رَبُّكَ‌ؕ عَطَآءً غَيۡرَ مَجۡذُوۡذٍ‏﴿۱۰۸﴾ فَلَا تَكُ فِىۡ مِرۡيَةٍ مِّمَّا يَعۡبُدُ هٰٓؤُلَاۤءِ‌ ؕ مَا يَعۡبُدُوۡنَ اِلَّا كَمَا يَعۡبُدُ اٰبَآؤُهُمۡ مِّنۡ قَبۡلُ‌ ؕ وَاِنَّا لَمُوَفُّوۡهُمۡ نَصِيۡبَهُمۡ غَيۡرَ مَنۡقُوۡصٍ‏﴿۱۰۹﴾

ઔર હમને ઉસ(દિન) કો ગીની હુઈ મુદ્દત હી કે લિયે મુલ્તવી કર રખ્ખા હે ﴾૧૦૪﴿ જબ વો(કયામત કા) દિન આવેગા તો કોઈ ઉસ કી ઈજાઝત કે બગૈર બાત નહી કર સકેગા, સો ઉન મેં સે કુછ લોગ તો બુરે નસીબ વાલે હોંગે ઔર(દુસરે) કુછ લોગ અચ્છે નસીબવાલે હોંગે ﴾૧૦૫﴿ સો જો લોગ બુરે નસીબવાલે(કાફિર) હેં તો વો જહન્નમ મેં રહેંગે, ઉનકે લિયે ઉસ(જહન્નમ) મેં ચીખને ઔર ચિલ્લાને કી આવાઝ હોગી ﴾૧૦૬﴿ વો લોગ ઉસ(જહન્નમ) મેં હમેશા રહેંગે જબ તક આસમાન ઔર ઝમીન કાયમ હે (યાની હમેશા); મગર યે કે તુમ્હારે રબ(કોઈ ઔર બાત) ચાહે, યકીનન તુમ્હારે રબ જિસ(કામ) કા ભી ઈરાદા કરતે હેં ઉસ્કો અચ્છી તરહ કર હી ડાલતે હેં ﴾૧૦૭﴿ ઔર જો લોગ અચ્છે નસીબવાલે હેં(યાની ઈમાનવાલે) વો જન્નત મેં હોંગે ઉસ્મે હમેશા રહેંગે જબ તક આસમાન ઔર ઝમીન કાયમ હે(યાની હમેશા); મગર યે કે તુમ્હારે રબ(કોઈ ઔર બાત) ચાહે, યે ઐસા ઈનામ હે જો કભી ખતમ નહી હોગા(૧) ﴾૧૦૮﴿ સો વો (મુશરિક) લોગ જિન બુતોં કી ઈબાદત કરતે હેં ઉનકે(બાતિલ હોને કે) બારે મેં તુમ ઝરા ભી શક મે મત રેહના(૨), વો લોગ તો(બુતોં કી) ઈસી તરહ ઈબાદત કરતે હેં જિસ તરહ ઉનકે બાપ દાદા પેહલે ઈબાદત કરતે થે ઔર યકીનન હમ ઉનકો ઉનકા (અઝાબ કા) હિસ્સા પૂરે પૂરા ચુકા દેનેવાલે હેં જિસમે કોઈ કમી નહી હોગી ﴾૧૦૯﴿

---

(૧) દુસરી આયતો ઔર હદીસોં સે સાબિત હે કે અલ્લાહ તઆલા ઈમાનવાલોં કો હમેશા જન્નત મેં ઔર કાફિરોં કો હમેશા જહન્નમ મેં રખેંગે.

(૨) (દુસરા તર્જુમા) ઝરા ભી ધોકે મે મત રેહના. કે ઉન બુતોં કી ઈબાદત જહન્નમ મે લે જાને કા ઝરિયા હોગી

وَلَقَدْ اٰتَيْنَا مُوْسَى الْكِتٰبَ فَاخْتُلِفَ فِيْهِ ؕ وَلَوْ لَا كَلِمَةٌ سَبَقَتْ مِنْ رَّبِّكَ لَقُضِيَ بَيْنَهُمْ ؕ وَاِنَّهُمْ لَفِيْ شَكٍّ مِّنْهُ مُرِيْبٍ ﴿١١٠﴾ وَاِنَّ كُلًّا لَّمَّا لَيُوَفِّيَنَّهُمْ رَبُّكَ اَعْمَالَهُمْ ؕ اِنَّهٗ بِمَا يَعْمَلُوْنَ خَبِيْرٌ ﴿١١١﴾ فَاسْتَقِمْ كَمَاۤ اُمِرْتَ وَمَنْ تَابَ مَعَكَ وَلَا تَطْغَوْا ؕ اِنَّهٗ بِمَا تَعْمَلُوْنَ بَصِيْرٌ ﴿١١٢﴾ وَلَا تَرْكَنُوْۤا اِلَى الَّذِيْنَ ظَلَمُوْا فَتَمَسَّكُمُ النَّارُ ۙ وَمَا لَكُمْ مِّنْ دُوْنِ اللّٰهِ مِنْ اَوْلِيَآءَ ثُمَّ لَا تُنْصَرُوْنَ ﴿١١٣﴾ وَاَقِمِ الصَّلٰوةَ طَرَفَيِ النَّهَارِ وَزُلَفًا مِّنَ الَّيْلِ ؕ اِنَّ الْحَسَنٰتِ يُذْهِبْنَ السَّيِّاٰتِ ؕ ذٰلِكَ ذِكْرٰى لِلذّٰكِرِيْنَ ﴿١١٤﴾

ઔર પકકી બાત યે હે કે હમને મૂસા(અલ.) કો કિતાબ દી તો ઉસ મે ઝઘડા કિયા ગયા ઔર અગર એક બાત તુમ્હારે રબ કી તરફ સે પેહલે સે નકકી ન કર દી ગઈ હોતી(૧) તો ઉનકે દરમિયાન ફેસલા(દુનિયા હી મેં) કર દિયા જાતા ઔર યકીનન વો લોગ ઐસે શક મેં પડે હુએ હે જો ઉનકો ચૈન નહી લેને દેતા ﴾૧૧૦﴿ ઔર યકીનન ઉન સબ લોગોં કો વકત આને પર તુમ્હારે રબ ઉનકે આમાલ કા પૂરે પૂરા બદલા ચુકા દેંગે, યકીનન જો કામ વો લોગ કરતે હેં અલ્લાહ તઆલા કો ઉસકી પૂરી ખબર હે ﴾૧૧૧﴿ જિસ તરહ તુમકો હુકમ દિયા ગયા હે ઉસ કે મુતાબિક તુમ સીધે રાસ્તે પર કાયમ રહો(૨) ઔર વો લોગ ભી જો(કુફ્ર સે) તૌબા કરકે તુમ્હારે સાથ હે(વો ભી તુમ્હારે સાથ સીધે રાસ્તે પર કાયમ રહે) ઔર તુમ હદ સે આગે મત બઢો, યકીન રખો કે જો અમલ ભી તુમ લોગ કરતે હો વો(અલ્લાહ તઆલા) ઉસ્કો અચ્છી તરહ દેખતે હેં ﴾૧૧૨﴿ ઔર તુમ લોગ ઝાલિમોં કી તરફ(ઝરા ભી) ન જુકના(૩), વરના તુમકો જહન્નમ કી આગ પકડ લેગી ઔર તુમ્હારે લિયે અલ્લાહ તઆલા કે સિવા કોઈ હિમાયત કરને વાલે નહી હોંગેં ફિર તુમ કો કોઈ મદદ ભી નહી પહોંચાઈ જા સકેગી ﴾૧૧૩﴿ ઔર(એ મુહમ્મદ!) તુમ દિન કે દોનોં કિનારોં પર ઔર રાત કે કુછ હિસ્સોં મે નમાઝ કો કાયમ કરો, યકીનન નેકીયાં બુરાઈયોં કો દુર કર દેતી હેં, યે નસીહત હે, નસીહત માનનેવાલોં કે વાસ્તે ﴾૧૧૪﴿

---

(૧) યાની યે કે પુરા અઝાબ તો આખિરત મે દિયા જાયેગા.

(૨) ઈસ્તિકામત(યાની દિન પર જમે રેહને) મેં ભી ઈન્સાન આઝાદ નહી હે રબ કે હુકમ કે મુતાબિક હી હોની ચાહિયે.

(૩)યાની ઝાલીમોં કી તરફદારી ઝરા ભી ન હોની ચાહીયે.

وَاصۡبِرۡ فَاِنَّ اللّٰهَ لَا يُضِيۡعُ اَجۡرَ الۡمُحۡسِنِيۡنَ۝۱۱۵ فَلَوۡلَا كَانَ مِنَ الۡقُرُوۡنِ مِنۡ قَبۡلِكُمۡ اُولُوۡا بَقِيَّةٍ يَّنۡهَوۡنَ عَنِ الۡفَسَادِ فِى الۡاَرۡضِ اِلَّا قَلِيۡلًا مِّمَّنۡ اَنۡجَيۡنَا مِنۡهُمۡ‌ ۚ وَاتَّبَعَ الَّذِيۡنَ ظَلَمُوۡا مَاۤ اُتۡرِفُوۡا فِيۡهِ وَكَانُوۡا مُجۡرِمِيۡنَ۝۱۱۶ وَمَا كَانَ رَبُّكَ لِيُهۡلِكَ الۡقُرٰى بِظُلۡمٍ وَّاَهۡلُهَا مُصۡلِحُوۡنَ۝۱۱۷ وَلَوۡ شَآءَ رَبُّكَ لَجَـعَلَ النَّاسَ اُمَّةً وَّاحِدَةً‌ وَّلَا يَزَالُوۡنَ مُخۡتَلِفِيۡنَ۝۱۱۸ اِلَّا مَنۡ رَّحِمَ رَبُّكَ‌ؕ وَلِذٰلِكَ خَلَقَهُمۡ‌ؕ وَتَمَّتۡ كَلِمَةُ رَبِّكَ لَاَمۡلَئَنَّ جَهَنَّمَ مِنَ الۡجِنَّةِ وَالنَّاسِ اَجۡمَعِيۡنَ

ઔર(એ નબી !) તુમ સબર કરો, સો યકીનન અલ્લાહ તઆલા નેકી કરનેવાલોં કે અજર કો બેકાર નહી કરતે ﴿૧૧૫﴾ સો જો ઉમ્મતે તુમ સે પેહલે(હલાક) હો ચુકી હેં ઉનમેં ઐસે લોગ કયું નહી હુએ જિનમેં કુછ સમજ બચી હો જો ઝમીન મે ફસાદ(યાની કુફ્ર) સે રોકતે હો; મગર થોડે સે લોગ થે(જો ખુદ કુફ્ર સે બચતે થે ઔર દુસરોં કો રોકતે થે) ઉન મેં સે જિનકો હમને(અઝાબ સે) નજાત દી થી ઔર ઝાલિમ લોગ જિસ મઝે મેં થે ઉસી કે પીછે વો પડે રહે, ઔર વો ગુનેહગાર થે ﴿૧૧૬﴾ ઔર તુમ્હારે રબ ઐસે નહી હેં કે બસ્તીયોં(કે રહનેવાલોં) કો ઝુલ્મ કરકે(૧) હલાક કર દેવેં; હાલાંકે ઉન (બસ્તી) કે રહનેવાલે(ખુદ કી ઔર દુસરોં કી) ઈસ્લાહ(યાની હાલત કો દુરૂસ્ત કરને કી મેહનત) મે લગે હુએ હો(૨) ﴿૧૧૭﴾ ઔર અગર તુમ્હારે રબ ચાહતે તો(તમામ) લોગોં કો એક હી તરીકા(યાની ઈસ્લામ) પર કર દેતે ઔર(લેકિન) લોગ હમેશા (આપસ મેં) ઈખ્તિલાફ હી કરતે રહેંગે; ﴿૧૧૮﴾ મગર યે કે જિન પર તુમ્હારે રબ રહમ ફરમાએંગે(૩) ઔર ઉસી(ઈમ્તિહાન) કે લિયે તો અલ્લાહ તઆલા ને ઉનકો પૈદા કિયા ઔર તુમ્હારે રબ કી બાત(જો ઉસ ને કહી થી વો) પુરી હો કર હી રહેગી કે મેં જિન્નાત ઔર ઈન્સાન સબસે જહન્નમ કો ઝરૂર ભરકર હી રહુંગા ﴿૧૧૯﴾

(૧) (દુસરા તર્જુમા) કુફ્ર કે સબબ સે.

(૨) ઈસ્લાહી મેહનત અઝાબ કો રોકને કા ઝરિયા હે.

(૩) તો ઉનકો સચ્ચાઈ પર કાયમ રખેંગે.

وَكُلًّا نَّقُصُّ عَلَيْكَ مِنْ اَنْۢبَآءِ الرُّسُلِ مَا نُثَبِّتُ بِهٖ فُؤَادَكَ ۚ وَجَآءَكَ فِيْ هٰذِهِ الْحَقُّ وَمَوْعِظَةٌ وَّذِكْرٰى لِلْمُؤْمِنِيْنَ۝۱۲۰ وَقُلْ لِّلَّذِيْنَ لَا يُؤْمِنُوْنَ اعْمَلُوْا عَلٰى مَكَانَتِكُمْ ؕ اِنَّا عٰمِلُوْنَ۝۱۲۱ وَانْتَظِرُوْا ۚ اِنَّا مُنْتَظِرُوْنَ۝۱۲۲ وَلِلّٰهِ غَيْبُ السَّمٰوٰتِ وَالْاَرْضِ وَاِلَيْهِ يُرْجَعُ الْاَمْرُ كُلُّهٗ فَاعْبُدْهُ وَتَوَكَّلْ عَلَيْهِ ؕ وَمَا رَبُّكَ بِغَافِلٍ عَمَّا تَعْمَلُوْنَ۝۱۲۳

ઔર નબીયોં કે વાકિઆત મેં સે(યે જો ઉપર બયાન કિયે ગએ હેં) વો તમામ (વાકિઆત) જો હમ તુમ્હેં સુનાતે હેં હમ ઉનકે ઝરિયે તુમ્હારે દિલ કો જમા દેતે હેં(૧) ઔર ઉસ(સૂરત યા વાકિયા) મેં જો બાત તુમ્હારે પાસ આઈ વો(ખુદ) ભી હક હે(૨) ઔર તમામ મોમીનોં કે લિયે નસિહત(બોધપાઠ) ઔર યાદદિહાની હે ﴿૧૨૦﴾ ઔર જો લોગ ઈમાન નહી લાતે ઉનકો કેહ દો કે તુમ અપની હાલત પર અમલ કરતે રહો હમ ભી(અપને તરીકે પર) અમલ કર રહે હેં ﴿૧૨૧﴾ ઔર(આમાલ કે નતીજોં(રિઝલ્ટ) કા) તુમ ઈન્તિઝાર કરો હમ ભી ઈન્તિઝાર કર રહે હે ﴿૧૨૨﴾ ઔર આસ્માનોં ઔર ઝમીન મે જો કુછ ભી છુપા હુવા હે ઉન સબકો અલ્લાહ તઆલા હી જાનતે હેં, ઔર હર(કિસ્મ કે તમામ) કામ ઉસી (અલ્લાહ તઆલા) કી તરફ લૌટાએ જાએંગે, સો તુ ઉસી(અલ્લાહ તઆલા) કી ઈબાદત કર ઔર ઉસી(અલ્લાહ તઆલા) પર તુ ભરોસા કર, ઔર જો કામ તુમ કરતે હો તુમ્હારે રબ ઉસ સે ગાફિલ(યાની બેખબર) નહી હેં ﴿૧૨૩﴾

(૧) (દુસરા તર્જુમા) તુમ્હારે દિલ કો તાકત દે(કર મઝબુત) કરેં.
(૨) યાની સચ્ચી બાતેં હેં.

સૂરએ યૂસુફ

યે સૂરત મકકી હે. ઉસ્મેં એક સો ગ્યારહ(૧૧૧) આયતેં હેં, સૂરએ હૂદ કે બાદ ઔર સૂરએ હિજ્ર સે પેહલે ત્રેપન(૫૩) નંબર પર નાઝિલ હુઈ.

ઈસ સૂરત મેં અલ્લાહ તઆલા કે એક પસંદ કીયે હુએ પયગમ્બર હઝરત યૂસુફ બિન યાકૂબ બિન ઈસ્હાક બિન ઈબ્રાહીમ અલયહિમુસ્સલામ કા અજીબો ગરીબ વાકિઆ અલ્લાહ તઆલા ને બયાન ફરમાયા હે.

હઝરત યૂસુફ અલ. કા વાકિઆ પુરે કુર્આન મે એક હી જગહ પર તરતીબ કે સાથ બયાન કિયા ગયા હે, યે વાકિઆ કિસી ઔર જગહ દુસરી મરતબા બયાન નહી કિયા ગયા; હાં! સૂરએ અન્આમ ઔર સૂરએ ગાફિર મે સિર્ફ હઝરત યૂસુફ અલ. કા નામ મુબારક ઝિકર કિયા ગયા હે.

بِسۡمِ اللّٰہِ الرَّحۡمٰنِ الرَّحِیۡمِ ○

الٓرٰ ۟ تِلۡکَ اٰیٰتُ الۡکِتٰبِ الۡمُبِیۡنِ ۟﴿۱﴾ اِنَّاۤ اَنۡزَلۡنٰہُ قُرۡءٰنًا عَرَبِیًّا لَّعَلَّکُمۡ تَعۡقِلُوۡنَ ﴿۲﴾ نَحۡنُ نَقُصُّ عَلَیۡکَ اَحۡسَنَ الۡقَصَصِ بِمَاۤ اَوۡحَیۡنَاۤ اِلَیۡکَ ہٰذَا الۡقُرۡاٰنَ ٭ۖ وَ اِنۡ کُنۡتَ مِنۡ قَبۡلِہٖ لَمِنَ الۡغٰفِلِیۡنَ ﴿۳﴾ اِذۡ قَالَ یُوۡسُفُ لِاَبِیۡہِ یٰۤاَبَتِ اِنِّیۡ رَاَیۡتُ اَحَدَ عَشَرَ کَوۡکَبًا وَّ الشَّمۡسَ وَ الۡقَمَرَ رَاَیۡتُہُمۡ لِیۡ سٰجِدِیۡنَ ﴿۴﴾ قَالَ یٰبُنَیَّ لَا تَقۡصُصۡ رُءۡیَاکَ عَلٰۤی اِخۡوَتِکَ فَیَکِیۡدُوۡا لَکَ کَیۡدًا ؕ اِنَّ الشَّیۡطٰنَ لِلۡاِنۡسَانِ عَدُوٌّ مُّبِیۡنٌ ﴿۵﴾

અલ્લાહ તઆલા કે નામ સે(મેં શુરૂઅ કરતા હું) જિનકી રહમત સબ કે લિયે હે, જો બહોત ઝિયાદહ રહમ કરને વાલે હે.

الٓرٰ (અલીફ લામ રા), યે (સચ્ચાઈ કો) ઝાહિર કરનેવાલી કિતાબ કી આયતેં હેં ﴿૧﴾ યકીનન હમને ઉસકો ઉતારા હે કુર્આન અરબી ઝબાન કા; તાકે તુમ(ઉસકો) સમજો ﴿૨﴾ હમ સુનાતે હેં તુમકો બેહતરીન કિસ્સા ઈસ કુર્આન કે ઝરિયે જો હમને તુમ્હારી તરફ વહી કે ઝરિયે ભેજા(૧),ઔર તુમ ઇસ(કુર્આન) સે પહલે(ઈસ વાકિઆ સે) બિલ્કુલ બે ખબર થે ﴿૩﴾ (વો વાકિઆ સુનો) જબ કે યૂસુફ(અલ.) ને અપને અબ્બા સે કહા કે(૨) : એ મેરે અબ્બા ! યકીનન મેં ને ગ્યારહ સિતારે ઔર સૂરજ ઔર ચાંદ કો(ખ્વાબ મેં)દેખા હે,મેં ને ઉનકો દેખા કે વો મેરે સામને સજદા કર રહે હેં ﴿૪﴾ યા'કૂબ(અલ.) ને કહા કે : એ મેરે બેટે ! તુ અપના ખ્વાબ અપને ભાઈયોં કે સામને બયાન ન કરના, વરના વો તેરે ખિલાફ કોઈ સાઝિશ કરેંગે, યકીનન શયતાન તો ઈન્સાન કા ખુલા હુવા દુશ્મન હે ﴿૫﴾

---

(૧) (દુસરા તર્જુમા) હમને વહી કે ઝરિયે તુમ્હારી તરફ જો યે કુર્આન ઉતારા(ઈસ મેં) હમ તુમકો બેહતરીન કિસ્સા સુનાતે હેં.

(૨) હઝરત યૂસુફ અલ. ને રાઝ કી બાત અપને વાલિદ સે કહી હે યે મુનાસિબ તરીકા હે જબકે આજ લોગ ઈસ તરહ કી બાતેં દોસ્તોં સે કરતે હેં ઔર વાલિદૈન ઔર ઘરવાલોં સે છુપાતે હે.

وَ كَذٰلِكَ يَجْتَبِيْكَ رَبُّكَ وَيُعَلِّمُكَ مِنْ تَأْوِيْلِ الْاَحَادِيْثِ وَيُتِمُّ نِعْمَتَهٗ عَلَيْكَ وَعَلٰٓى اٰلِ يَعْقُوْبَ كَمَآ اَتَمَّهَا عَلٰٓى اَبَوَيْكَ مِنْ قَبْلُ اِبْرٰهِيْمَ وَاِسْحٰقَ ؕ اِنَّ رَبَّكَ عَلِيْمٌ حَكِيْمٌ ۝٦

لَقَدْ كَانَ فِيْ يُوْسُفَ وَاِخْوَتِهٖٓ اٰيٰتٌ لِّلسَّآئِلِيْنَ ۝٧ اِذْ قَالُوْا لَيُوْسُفُ وَاَخُوْهُ اَحَبُّ اِلٰٓى اَبِيْنَا مِنَّا وَنَحْنُ عُصْبَةٌ ؕ اِنَّ اَبَانَا لَفِيْ ضَلٰلٍ مُّبِيْنِ ۝٨ اقْتُلُوْا يُوْسُفَ اَوِ اطْرَحُوْهُ اَرْضًا يَّخْلُ لَكُمْ وَجْهُ اَبِيْكُمْ وَتَكُوْنُوْا مِنْۢ بَعْدِهٖ قَوْمًا صٰلِحِيْنَ ۝٩

ઔર ઈસી તરહ(૧) તુમકો તુમ્હારે રબ(નબુવ્વત કે લિયે) ચુન લેંગે ઔર તુમકો (તુમ્હારે રબ) બાતોં કા(સહી) મતલબ નીકાલના સીખાએંગે(૨) ઔર(દુસરી નેઅમતેં દેકર) અપને ઈન્આમ કો પુરા કરેંગે તુમ પર ઔર યા'કૂબ(અલ.) કે ખાનદાન પર, જેસા કે અપના ઈન્આમ પુરા કિયા થા ઈસ સે પેહલે તુમ્હારે દોનોં બાપ દાદે : ઈબ્રાહીમ (અલ. પરદાદા) ઔર ઇસ્હાક(અલ. દાદા) પર, યકીનન તુમ્હારે રબ બહોત બડે ઈલ્મવાલે, બડી હિકમતવાલે હેં ﴿૬﴾

પકકી બાત યે હે કે યૂસુફ(અલ.) ઔર ઉસકે ભાઈયોં(કે કિસ્સે) મેં સવાલ પુછનેવાલોં કે લિયે(અલ્લાહ તઆલા કી કુદરત ઔર આપકે નબી હોને કી) બડી નિશાનીયાં હેં ﴿૭﴾ (વો વકત યાદ કરો) જબ કે વો(યૂસુફ અલ. કે ભાઈ આપસ મેં) કેહને લગે કે : હમારે અબ્બાજાન કો યૂસુફ ઔર ઉસ(યૂસુફ) કા ભાઈ(૩) હમ સે ભી ઝિયાદહ પ્યારા હે, હાલાંકે હમારી જમાઅત તો ઝિયાદહ તાકતવાલી હે, યકીનન(૪) હમારે અબ્બાજાન ખુલી ગલતી મે હેં(૫) ﴿૮﴾ તુમ યૂસુફ કો માર ડાલો યા ઉસ કો કિસી દુસરે મુલ્ક મેં ડાલ કર આઓ(૬) તો તુમ્હારે અબ્બા કી તવજ્જુહ ખાલિસ તુમ્હારે લિયે હો જાએગી ઔર તુમ ઉસકે બાદ(તૌબા કરકે) નેક કૌમ હોકર રેહના(૭) ﴿૯﴾

(૧) ખ્વાબ મે ઈશારા થા કે એક વકત આવેગા કે યૂસુફ(અલ.) કો ઈઝઝત કા ઐસા ઊંચા મરતબા નસીબ હોગા કે તમામ ભાઈ ઉનકા ઈકરામ કરેંગે જિસ તરહ તુમકો યે ઈઝઝત મીલી ઈસી તરહ આઈન્દા નબુવ્વત ઔર ''તાવીલે અહાદીસ''(બાતોં કા સહીહ મતલબ નિકાલને કા ઈલ્મ) જૈસી નેઅમત મીલેગી.

(૨) દુસરા મતલબ : તુમકો તુમ્હારે રબ ખ્વાબોં કી તાબીર(મતલબ) સીખાયેંગેં. (૩) યાની સગે ભાઈ બિનયામીન જો યૂસુફ (અલ.)સે ભી છોટે થે. (૪) ચુંકે હમ દસ ભાઈ જવાન ઔર અબ્બા કે કામ મેં મદદગાર હે, ફિર ભી અબ્બાજાન હમ સે કમ મોહબ્બત રખતે હેં. (૫) કે અવલાદ કે દરમિયાન ઈન્સાફ નહી કરતે. (૬) યાની દુર કિસી મુલ્ક મે છોડ દો; તાકે વહાં સે વાપસ ઘર ન આ સકે. (૭) ઔર યૂસુફ (અલ.)કે દુર હો જાને કે બાદ તુમ્હારે સબ કામ બનતે જાયેંગે.

قَالَ قَآئِلٌ مِّنْهُمْ لَا تَقْتُلُوا يُوسُفَ وَأَلْقُوهُ فِي غَيٰبَتِ الْجُبِّ يَلْتَقِطْهُ بَعْضُ السَّيَّارَةِ إِنْ كُنْتُمْ فٰعِلِيْنَ ﴿١٠﴾ قَالُوا
يٰٓأَبَانَا مَا لَكَ لَا تَأْمَنَّا عَلٰى يُوسُفَ وَإِنَّا لَهُ لَنٰصِحُوْنَ ﴿١١﴾ أَرْسِلْهُ مَعَنَا غَدًا يَّرْتَعْ وَيَلْعَبْ وَإِنَّا لَهُ لَحٰفِظُوْنَ ﴿١٢﴾ قَالَ إِنِّيْ
لَيَحْزُنُنِيْٓ أَنْ تَذْهَبُوا بِهٖ وَأَخَافُ أَنْ يَّأْكُلَهُ الذِّئْبُ وَأَنْتُمْ عَنْهُ غٰفِلُوْنَ ﴿١٣﴾ قَالُوا لَئِنْ أَكَلَهُ الذِّئْبُ وَنَحْنُ عُصْبَةٌ
إِنَّآ إِذًا لَّخٰسِرُوْنَ ﴿١٤﴾ فَلَمَّا ذَهَبُوا بِهٖ وَأَجْمَعُوْٓا أَنْ يَّجْعَلُوْهُ فِيْ غَيٰبَتِ الْجُبِّ

ઉન(ભાઈયોં) મેં સે એક કેહનેવાલે ને કહા : તુમ યૂસુફ કો કતલ મત કરો(૧)ઔર અગર તુમ કુછ કરના હી ચાહતે હો તો ઈસ(યૂસુફ અલ.) કો તુમ ગુમનામ(યા અંધેરે) કુવેં મે ડાલ દો, કે કોઈ કાફલા ઈસ(યૂસુફ અલ.) કો ઉઠા કર લે જાએ(૨)﴿૧૦﴾ ભાઈયોં ને કહા : એ હમારે અબ્બા ! આપ કે પાસ કયા વજહ હે કે આપ યૂસુફ કે બારે મે હમ પર ભરોસા નહી કરતે ? હાલાંકે પકકી બાત યે હે કે હમ ઈસ(યૂસુફ અલ.) કા ભલા હી ચાહતે હે ﴿૧૧﴾ આપ ઈસ(યૂસુફ અલ.) કો હમારે સાથ આઈન્દા કલ (ઘુમને ફીરને કે લિયે) ભેજીયે, કે વો ખુબ ખાએં ઔર ખેલે ઔર(આપ હમ પર ભરોસા રખીએ) યકીનન હમ ઈસ(યૂસુફ અલ.) કી પુરી પુરી હિફાઝત કરેંગે ﴿૧૨﴾ યા'કૂબ (અલ.) ને કહા કે : તુમ ઈસ(યૂસુફ અલ.) કો (મેરે પાસ સે) લે જાઓગે તો મુજે (જુદાઈ કા) ગમ હોગા ઔર મુજે ખતરા હે કે તુમ્હારા(ખેલ કુદ મે લગે રેહને કી વજહ સે) ઉસ્કી તરફ ધ્યાન ન રહે તો ભેડીયા(આકર) ઉસ કો ખા જાએ(૩) ﴿૧૩﴾ સબ(ભાઈ) કેહને લગે કે : હમ તાકતવાલી જમાઅત હે ફિર ભી અગર ભેડીયા ઈસ (યૂસુફ અલ.) કો ખા જાએ તો હમ બડે નુકસાન મે હોંગે(૪) ﴿૧૪﴾ સો જબ વો(સબ ભાઈ) ઇસ (યૂસુફ અલ.) કો લેકર(જંગલ મેં) ગએ ઔર વો સબ(ભાઈ પેહલે હી સે) એક હો ગએ થે કે વો ઈસ ગુમનામ(યાની ગૈર મશ્હૂર) કુવેં મે ડાલ દેંગે,

---

(૧) ઈસ લિયે કે કતલ કા ગુનાહ બડા હે.

(૨) (દુસરા તર્જુમા) કોઈ મુસાફિર ઉસ્કો ઉઠાકર લે જાયેગા.

(૩) ઈસ જગહ યાકુબ અલ. કા અપની અવલાદ પર અચ્છા ગુમાન દેખીએ કે તુમ જાન બુજકર ભેડીયે(વરૂ) કો ખિલા નહી દોગે, હાં! તુમ દુસરે કિસી કામ કાજ મે હો ઔર યૂસુફ કી તરફ ધ્યાન ન રહે ઔર ભેડીયા ઉસ્કો ખા જાએ.

(૪) (દુસરા તર્જુમા) હમ તાકતવર ભાઈયોં કી પુરી જમાઅત કે હોતે હુએ ભી ભેડીયા યૂસુફ કો ખા જાવે તો હમ ગએ ગુઝરે(યાની નીકમ્મે) હો ગએ.

وَاَوْحَيْنَآ اِلَيْهِ لَتُنَبِّئَنَّهُمْ بِاَمْرِهِمْ هٰذَا وَهُمْ لَا يَشْعُرُوْنَ﴿۱۵﴾ وَجَآءُوْٓا اَبَاهُمْ عِشَآءً يَّبْكُوْنَ﴿۱۶﴾ قَالُوْا يٰٓاَبَانَآ اِنَّا ذَهَبْنَا نَسْتَبِقُ وَتَرَكْنَا يُوْسُفَ عِنْدَ مَتَاعِنَا فَاَكَلَهُ الذِّئْبُ ۚ وَمَآ اَنْتَ بِمُؤْمِنٍ لَّنَا وَلَوْ كُنَّا صٰدِقِيْنَ﴿۱۷﴾ وَجَآءُوْ عَلٰى قَمِيْصِهٖ بِدَمٍ كَذِبٍ ؕ قَالَ بَلْ سَوَّلَتْ لَكُمْ اَنْفُسُكُمْ اَمْرًا ؕ فَصَبْرٌ جَمِيْلٌ ؕ وَاللّٰهُ الْمُسْتَعَانُ عَلٰى مَا تَصِفُوْنَ﴿۱۸﴾

ઔર(૧) હમને ઉસ(યૂસુફ અલ.) કો વહી(૨) ભેજી(કે એક રોઝ આયેગા) વો ઐસી હાલત મેં હોંગે કે વો(ભાઈ તુમકો) પહેચાનતે ભી ન હોંગે ઔર તુમ ઉનકો ઉનકા યે(ઝુલ્મવાલા) કામ ઝરૂર યાદ દિલાઓગે(૩) ﴿૧૫﴾ ઔર(કુંવે મે ડાલને કી કારવાઈ કરકે) વો રાત કો રોતે રોતે અપને અબ્બા કે પાસ આયે ﴿૧૬﴾ વો(ભાઈ) કેહને લગેઃ એ હમારે અબ્બા! હમ સબ દોડને કા મુકાબલા કરને કો ચલે ગએ થે ઔર હમને યૂસુફ કો અપને સામાન કે પાસ છોડ દિયા થા, સો ભેડીયા(અકેલેપન ઔર બચપન કી કમઝોરી કા ફાયદા ઉઠાકર) ઉસ(યૂસુફ અલ.) કો ખા ગયા ઔર હમ બિલ્કુલ સચ્ચે હે ફિર ભી આપ હમારી બાત નહી માનેંગે ﴿૧૭﴾ ઔર વો ઉસ(યૂસુફ અલ.) કે કુર્તે પર જુઠા ખુન(ભી) લગાકર લાએ, યાકુબ (અલ.) ને(કુર્તા દેખકર, કે કહી સે ફટા નહી હે) કહાઃ (હરગિઝ ઐસી બાત નહી કે ભેડીયા મેરે યૂસુફ કો ખા ગયા હો) બલ્કે તુમ્હારે દિલોં ને તુમ્હારે લિયે એક બાત બનાલી હે, સો(મેરે લિયે તો) સબર કરના હી બેહતર હે(૪) ઔર જો બાત તુમ ઝાહિર કરતે હો(યા જો બાત તુમ બતાતે હો) ઉન પર મેં અલ્લાહ તઆલા હી સે મદદ માંગતા હું ﴿૧૮﴾

---

(૧) ઔર ઉન દસ ભાઈયોં ને અપની નકકી કી હુઈ બાત પર અમલ કરકે યૂસુફ અલ. કો કુંવે મે ડાલ ભી દિયા તબ યે વહી હે.

(૨) હો સકતા હે કે વહી કુંવે મેં ડાલને સે પેહલે આઈ હો યા ફિર કુંવે મેં ડાલે જાને કે બાદ આઈ.

(૩) યે વહી નબુવ્વત વાલી યા શરઈ હુકમ વાલી નહી હે, મૌકા કી ઝરૂરત કે મુતાબિક કોઈ બાત કિસી તરહ બતા દી જાએ વો મુરાદ હે, નબુવ્વતવાલી વહી તો મિસર મે જવાની કી ઉમર મે શુરૂઅ હુઈ.

(૪) (દુસરા તર્જુમા) મેં સબ્રે જમીલ કરૂંગા.

સબ્રે જમીલ : [૧] તકલીફ કી ફરિયાદ કિસી દુસરે કે સામને ન કરે.
[૨] જો તકલીફ કા ઝરિયા બના ઉસ્સે બદલા લેને કી કોશિશ ન કરે.
[૩] ચીખો પુકાર ન કરે.

وَجَآءَتْ سَيَّارَةٌ فَأَرْسَلُوا وَارِدَهُمْ فَأَدْلَىٰ دَلْوَهُ ۖ قَالَ يَٰبُشْرَىٰ هَٰذَا غُلَٰمٌ ۚ وَأَسَرُّوهُ بِضَٰعَةً ۚ وَٱللَّهُ عَلِيمٌۢ بِمَا يَعْمَلُونَ ﴿١٩﴾ وَشَرَوْهُ بِثَمَنٍۭ بَخْسٍ دَرَٰهِمَ مَعْدُودَةٍ وَكَانُوا فِيهِ مِنَ ٱلزَّٰهِدِينَ ﴿٢٠﴾

وَقَالَ ٱلَّذِى ٱشْتَرَىٰهُ مِن مِّصْرَ لِٱمْرَأَتِهِۦٓ أَكْرِمِى مَثْوَىٰهُ عَسَىٰٓ أَن يَنفَعَنَآ أَوْ نَتَّخِذَهُۥ وَلَدًا ۚ وَكَذَٰلِكَ مَكَّنَّا لِيُوسُفَ فِى ٱلْأَرْضِ وَلِنُعَلِّمَهُۥ مِن تَأْوِيلِ ٱلْأَحَادِيثِ ۚ

ઔર એક કાફલા આયા(૧) સો કાફલે વાલોં ને અપને પાની લાને વાલે કો(પાની લાને કે લિયે) ભેજા, ઉસ ને(કુંવેં મે) અપના ડોલ લટકાયા(૨) વો(પાની લાનેવાલા) બોલા : ખુશી કી બાત સુનો ! યે તો (પાની કે બજાએ) એક લડકા (નીકલા) હે ઔર ઉન કાફલે વાલોં ને ઉસ (યૂસુફ અલ.) કો કિમતી પૂંજી સમજકર છુપા લિયા ઔર વો(કાફલેવાલે ઔર ભાઈ) જો કુછ કારવાઈ કર રહે થે અલ્લાહ તઆલા ઉસ કો અચ્છી તરહ જાનતે થે ﴿૧૯﴾ ઔર ઉન(યૂસુફ અલ. કે) ભાઈયોં ને ઉસ (યૂસુફ અલ.) કો બહોત હી મા'મુલી કિમત યાની ગીનતી કે કુછ દિરહમ મે (કાફલેવાલોં કે હાથ) બેચ દીયા ઔર ઉન (ભાઈયોં) કો ઉસ(યૂસુફ અલ. કી કિંમત) સે કોઈ દિલચસ્પી નહી થી(૩) ﴿૨૦﴾

(કાફલે વાલે યૂસુફ અલ. કો મિસર લે ગએ ઔર બેચ દીયા) ઔર મિસર કે જિસ આદમી ને ઉસ(યૂસુફ અલ.) કો ખરીદા ઉસને અપની બીવી સે કહા કે : તુ ઈસ(ગુલામ યૂસુફ) કો ઈઝઝત સે રખના(૪) શાયદ યે(યૂસુફ) હમકો કામ આ જાએ(૫) યા હમ ઈસ(યૂસુફ) કો(અપના) બેટા હી બના લેં ઔર(જિસ તરહ કુંવેં સે હમને યૂસુફ અલ. કો નીકાલા) ઈસી તરહ હમને યૂસુફ(અલ.) કો(મિસર કી) ઝમીન મે ઈઝઝત કી જગા દી(૬) ઔર ઈસ વાસ્તે કે હમ ઈસ(યૂસુફ અલ.)કો બાતોં કા સહી મતલબ નીકાલના સીખા દેં(૭)

(૧) જિસ કુંવે મે ભાઈયોં ને હઝરત યૂસુફ અલ.કો ડાલ રખા થા વહાં.

(૨) તો યૂસુફ અલ. ડોલ મે બૈઠકર ઉપર આ ગએ, વો પાની લાનેવાલા યૂસુફ અલ. કો દેખકર એક દમ પુકાર કે બોલા.

(૩) ભાઈયોં કા મકસદ તો સિર્ફ યે થા કે યૂસુફ અલ. અબ્બા કી નજરોં સે દુર હો જાએ, કિમત સે ઉનકો કોઈ દિલચસ્પી નહી થી. (૪) (દુસરા તર્જુમા) ઉસ યૂસુફ (અલ.) કે ઠેહરને કા અચ્છા ઈન્તિઝામ કર.

(૫) (દુસરા તર્જુમા) હમકો ફાયદા પહોંચાએ.

(૬) ઈસ તરહ હમને યૂસુફ અલ. કે કદમ(મિસર કી) ઝમીન પર જમા દીએ.

(૭) (દુસરા તર્જુમા) ખ્વાબોં કી તાબીર સિખા દે.

وَاللّٰهُ غَالِبٌ عَلٰٓى اَمْرِهٖ وَلٰكِنَّ اَكْثَرَ النَّاسِ لَا يَعْلَمُوْنَ ﴿۲۱﴾ وَلَمَّا بَلَغَ اَشُدَّهٗٓ اٰتَيْنٰهُ حُكْمًا وَّعِلْمًا ؕ وَكَذٰلِكَ نَجْزِى الْمُحْسِنِيْنَ ﴿۲۲﴾ وَرَاوَدَتْهُ الَّتِىْ هُوَ فِىْ بَيْتِهَا عَنْ نَّفْسِهٖ وَغَلَّقَتِ الْاَبْوَابَ وَقَالَتْ هَيْتَ لَكَ ؕ قَالَ مَعَاذَ اللّٰهِ اِنَّهٗ رَبِّىْٓ اَحْسَنَ مَثْوَاىَ ؕ اِنَّهٗ لَا يُفْلِحُ الظّٰلِمُوْنَ ﴿۲۳﴾ وَلَقَدْ هَمَّتْ بِهٖ ۚ وَهَمَّ بِهَا لَوْلَآ اَنْ رَّاٰ بُرْهَانَ رَبِّهٖ ؕ كَذٰلِكَ لِنَصْرِفَ عَنْهُ السُّوْٓءَ وَالْفَحْشَآءَ ؕ اِنَّهٗ مِنْ عِبَادِنَا الْمُخْلَصِيْنَ ﴿۲۴﴾

ઔર અલ્લાહ તઆલા કો અપને કામ મે પુરી તાકત હે(૧); લેકિન ઝિયાદહ લોગ ઈસ બાત કો જાનતે નહી હેં ﴿૨૧﴾ ઔર જબ વો(યૂસુફ અલ. જિસ ને ઉસ કો ખરીદા થા ઉસ કે ઘર મેં) જવાન હો ગએ તો હમને ઉસ(યૂસુફ અલ.) કો હિકમત ઔર ઈલ્મ દિયા ઔર ઈસી તરહ(જૈસા યૂસુફ અલ. કો હમને નવાઝા) નેકી કરનેવાલોં કો હમ(અચ્છા) બદલા દેતે હેં ﴿૨૨﴾ ઔર વો(યૂસુફ અલ.) જિસ ઔરત કે ઘર મેં રેહતે થે ઉસને ઉસ(યૂસુફ અલ.) કો અપની તરફ માઈલ કરને (ખિંચને) કે લિયે ફુસલાને(રાજી કરને) કી કોશિશ કી ઔર ઉસ ઔરત ને(અપને મકાન કે તમામ) દરવાઝે બંદ કર દીયે ઔર વો ઔરત(યૂસુફ અલ. સે) કેહને લગી : જલ્દી સે આ જાઓ, ઉસ(યૂસુફ અલ.) ને કહા : (જિસ બુરે કામ ઝિના કે લિયે તુ મુજે બુલાતી હે ઉસ સે મેં) અલ્લાહ તઆલા કી પનાહ(માંગતા હું), યકીનન વો(અલ્લાહ તઆલા યા અઝીઝે મિસર) તો મેરા માલિક હે જિસ ને મુજે અચ્છી તરહ રખા હે(૨) યકીનન ઝુલ્મ કરનેવાલોં કો કામયાબી હાસિલ નહી હોતી ﴿૨૩﴾ ઔર ઉસ ઔરત(રાઈલ યા ઝુલેખા) ને ઉસ (યૂસુફ અલ.) કે સાથ (બુરે કામ કા) પકકા ઈરાદા કર હી લિયા થા ઔર અગર વો (યૂસુફ અલ.) અપને રબ કી દલીલ ન દેખતે તો ઉસ (યૂસુફ અલ.) કે દિલ મેં ભી ઔરત કા ખ્યાલ આતા(૩) ઈસી તરહ(૪) તાકે હમ ઉસ (યૂસુફ અલ.) સે બુરાઈ ઔર બેહયાઈ કો હટા દેવેં, યકીનન વો(યૂસુફ અલ.) તો હમારે ચુને હુવે બંદો મે સે થે(૫) ﴿૨૪﴾

(૧) (દુસરા તર્જુમા) ઔર અલ્લાહ તઆલા કો અપને કામોં પર પુરી તરહ ઈખ્તિયાર હે. (૨) (દુસરા તર્જુમા) જિસ ને મેરે લિયે રેહને કા બહોત અચ્છા ઈન્તિઝામ કિયા હે. (૩) (દુસરા તર્જુમા) યૂસુફ અલ.કે દિલ મે ભી(ઈન્સાની તકાઝે સે જો નબી હોને કી શાન કે ખિલાફ નહી હે) ઔરત કા થોડા સા ખ્યાલ આયા અગર વો યૂસુફ(અલ.) અપને રબ કી દલીલ ન દેખતે(તો ઉસ ઔરત કી તરફ ધ્યાન કે ઝિયાદહ હોને કા ડર થા). (૪) અલ્લાહ તઆલા ને દલીલ દિખલાકર ઔર નબવી પાકદામની કી બરકત સે યૂસુફ(અલ.) કો પાકદામની પર બાકી રખા.(૫) જિન બંદો કો અલ્લાહ તઆલા મખ્લુક કી ઈસ્લાહ કે કામ કે લિયે ચુન લેતે હેં ઉનકી ગુનાહોં સે હિફાઝત ફરમાતે હેં, એક કિરાઅત લામ કે ઝેર કે સાથ હે, યાની મુખ્લીસીન તો અબ મતલબ હોગા : જો લોગ સિર્ફ અલ્લાહ તઆલા કી ખુશી કે લિયે ઈબાદત કરત હે ઐસે લોગોં કી ગુનાહ સે બચને મેં અલ્લાહ તઆલા કી તરફ સે મદદ હોતી હે.

وَاسْتَبَقَا الْبَابَ وَقَدَّتْ قَمِيصَهُ مِنْ دُبُرٍ وَّاَلْفَيَا سَيِّدَهَا لَدَا الْبَابِ ۭ قَالَتْ مَا جَزَاۗءُ مَنْ اَرَادَ بِاَهْلِكَ سُوْۗءًا
اِلَّآ اَنْ يُّسْجَنَ اَوْ عَذَابٌ اَلِيْمٌ ﴿٢٥﴾ قَالَ هِيَ رَاوَدَتْنِيْ عَنْ نَّفْسِيْ وَشَهِدَ شَاهِدٌ مِّنْ اَهْلِهَا ۚ اِنْ كَانَ قَمِيْصُهٗ قُدَّ
مِنْ قُبُلٍ فَصَدَقَتْ وَهُوَ مِنَ الْكٰذِبِيْنَ ﴿٢٦﴾ وَاِنْ كَانَ قَمِيْصُهٗ قُدَّ مِنْ دُبُرٍ فَكَذَبَتْ وَهُوَ مِنَ الصّٰدِقِيْنَ ﴿٢٧﴾

ઔર વો દોનોં(યૂસુફ અલ. ઔર ઝુલેખા) આગે પીછે દરવાઝે કી તરફ દૌડે ઔર ઉસ (દોડ ભાગ કે દૌરાન) ઔરત ને ઉન(યૂસુફ અલ.) કા કુર્તા પીછે સે(ખીચકર) ફાડ ડાલા ઔર(ઉસી વકત) દોનોં(યૂસુફ અલ. ઔર ઝુલેખા) ને ઉસ(ઝુલેખા) કે શોહર કો દરવાઝે કે પાસ(ખડા હુવા) પાયા, વો ઔરત(અપને શોહર સે) કેહને લગી કે : જો (ગુલામ) તુમ્હારી બીવી સે બુરે કામ કરને કા ઈરાદા કરે ઉસ્કી સઝા યહી હે કે ઉસ કો જેલ મે ડાલ દિયા જાએ યા(ઉસકો) કોઈ દર્દનાક સઝા દી જાએ ﴿૨૫﴾ વો(યૂસુફ અલ.) કેહને લગે કે : યે ઔરત ખુદ અપની તરફ મુજે માઈલ કરને કે લિયે ફુસલાતી થી(૧) ઔર ઉસ(ઔરત) કે ખાનદાનવાલોં મેં સે એક(છોટે બચ્ચે) ને ગવાહી દી(૨) અગર ઉસ(યૂસુફ અલ.) કા કુર્તા આગે કી તરફ સે ફટા હે તો ઔરત સચ્ચી હે ઔર વો (યૂસુફ અલ.) જુઠોં મેં સે હે ﴿૨૬﴾ ઔર અગર ઉસ(યૂસુફ અલ.) કા કુર્તા પીછે કી તરફ સે ફટા હે તો ઔરત જુઠી હે ઔર વો(યૂસુફ અલ.) સચ્ચોં મેં સે હે ﴿૨૭﴾

---

(૧) (દુસરા તર્જુમા) ઉસ ઔરત હી ને ગુનાહ કરને કે લિયે મેરે દિલ કો બેકાબુ કરના ચાહા.

(૨) અઝીઝે મિસર કે લિયે બડી હૈરાની થી કિસ કી બાત સુને; ઈસ લિયે કે એક તરફ બીવી કા ઈલ્ઝામ યૂસુફ અલ.પર, દુસરી તરફ યૂસુફ અલ. ને ખુદ કો બેકસુર બતલાયા, આમ તૌર પર ઐસે વકત ઈન્સાન અપને ઘરવાલોં કી હી તરફદારી કરતા હે; લેકિન અલ્લાહ તઆલા કી મદદ હુઈ કે અઝીઝ ને બીવી કી તરફદારી ન કી ઔર ફેસલે કે લિયે ગવાહ કા ગૈબી ઈન્તિઝામ હો ગયા ઔર ઉસ વકત એક છોટા દુધ પીનેવાલા બચ્ચા જો ઘોડિયે, ઝૂલે મે થા ઉસ ને ગવાહી દી, જિસ સે સચ્ચાઈ કો સમજના આસાન હો ગયા.

فَلَمَّا رَاٰ قَمِيْصَهٗ قُدَّ مِنْ دُبُرٍ قَالَ اِنَّهٗ مِنْ كَيْدِكُنَّ ؕ اِنَّ كَيْدَكُنَّ عَظِيْمٌ ﴿۲۸﴾ يُوْسُفُ اَعْرِضْ عَنْ هٰذَا ٚ وَاسْتَغْفِرِيْ لِذَنْۢبِكِ ۚۖ اِنَّكِ كُنْتِ مِنَ الْخٰطِـِٕيْنَ ﴿۲۹﴾

وَقَالَ نِسْوَةٌ فِي الْمَدِيْنَةِ امْرَاَتُ الْعَزِيْزِ تُرَاوِدُ فَتٰىهَا عَنْ نَّفْسِهٖ ۚ قَدْ شَغَفَهَا حُبًّا ؕ اِنَّا لَنَرٰىهَا فِيْ ضَلٰلٍ مُّبِيْنٍ ﴿۳۰﴾ فَلَمَّا سَمِعَتْ بِمَكْرِهِنَّ اَرْسَلَتْ اِلَيْهِنَّ وَاَعْتَدَتْ لَهُنَّ مُتَّكَاً وَّاٰتَتْ كُلَّ وَاحِدَةٍ مِّنْهُنَّ سِكِّيْنًا وَّقَالَتِ اخْرُجْ عَلَيْهِنَّ ۚ فَلَمَّا رَاَيْنَهٗۤ اَكْبَرْنَهٗ

પસ જબ ઉસ(અઝીઝ) ને(સચ્ચાઈ કા ફેસલા કરને કે લિયે) ઉસ(યૂસુફ અલ.) કે કુર્તે કો દેખા કે વો તો પીછે સે ફટા હે તો ઉસ(અઝીઝ) ને કહા : યે તુમ ઔરતોં કી મકકારી(યાની ધોકે) મેં સે હે, યકીનન તુમ ઔરતોં કી મકકારી તો બડી હી(હોતી) હે ﴾૨૮﴿ (અઝીઝ ને કહા) યૂસુફ ! ઈસ બાત કા ચર્ચા અબ જાને દો(યાની બંદ કરો) ઔર એ ઔરત ! તુ અપને ગુનાહ પર(અલ્લાહ તઆલા સે ઔર અપને શોહર ઔર યૂસુફ અલ. સે) માફી માંગ, યકીની તૌર પર તુ હી ગુનેહગારોં મેં સે હે ﴾૨૯﴿

ઔર શહર મે કુછ ઔરતેં(આપસ મેં) બાતેં કરને લગી કે : અઝીઝ કી બીવી (યાની ઝુલેખા) અપની ખ્વાહિશ પુરી કરને કે લિયે અપને ગુલામ કો ફુસલાતી હે, ઉસ(ગુલામ યૂસુફ અલ.) કી મોહબ્બત ઉસ ઔરત(યાની અઝીઝ કી બીવી) કે દિલ મે બૈઠ ગઈ હે(૧) હમ તો યકીની તૌર પર યે માનતે હેં કે વો(અઝીઝ કી બીવી) ખુલી હુઈ ગુમરાહી મેં હે(૨) ﴾૩૦﴿ ફિર જબ ઉસ(અઝીઝ કી બીવી) ને શહર કી ઔરતોં કી ધોકે સે ભરી હુઈ બાતોં કો સુના તો ઉનકો બુલા ભેજા ઔર ઉન(ઔરતોં) કે લિયે તકીયા લગી હુઈ બેઠક(યાની મજલિસ) તૈયાર કી ઔર ઉન(ઔરતોં) મેં સે હર એક કો એક એક છુરી દી ઔર ઉસ(અઝીઝ કી બીવી) ને(યૂસુફ અલ. સે જો ઉસ વકત દુસરી જગહ થે) કહા કે : બાહિર નીકલકર કે ઉન(ઔરતોં) કે સામને આવો, સો જબ ઉન ઔરતોં ને ઈન(યૂસુફ અલ.) કો દેખા તો(અજીબ હુસ્ન દેખકર) ઈન(યૂસુફ અલ.) કો બહોત બડા સમજા

(૧) હઝરત યુસુફ અલ. જો ઉસ વકત ગુલામ થે ઉનકે ઇશ્ક મેં વોહ આવારહ દીવાની હો ગઇ.
(૨) યકીનન હમ ઉસ ઔરત કો ખુલી ગલતી મે દેખતે હેં.

وَقَطَّعۡنَ اَيۡدِيَهُنَّ وَقُلۡنَ حَاشَ لِلّٰهِ مَا هٰذَا بَشَرًا ؕ اِنۡ هٰذَاۤ اِلَّا مَلَكٌ كَرِيۡمٌ ﴿۳۱﴾ قَالَتۡ فَذٰلِكُنَّ الَّذِىۡ لُمۡتُنَّنِىۡ فِيۡهِ ؕ وَلَقَدۡ رَاوَدْتُّهٗ عَنۡ نَّفۡسِهٖ فَاسۡتَعۡصَمَ ؕ وَلَٮِٕنۡ لَّمۡ يَفۡعَلۡ مَاۤ اٰمُرُهٗ لَيُسۡجَنَنَّ وَلَيَكُوۡنًا مِّنَ الصّٰغِرِيۡنَ ﴿۳۲﴾ قَالَ رَبِّ السِّجۡنُ اَحَبُّ اِلَىَّ مِمَّا يَدۡعُوۡنَنِىۡۤ اِلَيۡهِ‌ ۚ وَاِلَّا تَصۡرِفۡ عَنِّىۡ كَيۡدَهُنَّ اَصۡبُ اِلَيۡهِنَّ وَاَكُنۡ مِّنَ الۡجٰهِلِيۡنَ ﴿۳۳﴾ فَاسۡتَجَابَ لَهٗ رَبُّهٗ فَصَرَفَ عَنۡهُ كَيۡدَهُنَّ‌ ؕ اِنَّهٗ هُوَ السَّمِيۡعُ الۡعَلِيۡمُ ﴿۳۴﴾ ثُمَّ بَدَا لَهُمۡ مِّنۡۢ بَعۡدِ مَا رَاَوُا الۡاٰيٰتِ لَيَسۡجُنُنَّهٗ حَتّٰى حِيۡنٍ ﴿۳۵﴾

ઔર ઉન ઔરતોં ને અપને હાથોં(કી ઉંગલીયાં) કો કાટ દિયા ઔર(આપસ મે) કેહને લગે : حَاشَ لِلّٰهِ(યે યૂસુફ તો અલ્લાહ તઆલા કે વાસતે ગુનાહ સે દૂર હે), યે(યૂસુફ) કોઈ ઈન્સાન નહી હે, યે તો બડા બુઝુર્ગીવાલા ફરિશ્તા હે(૧) ﴿૩૧﴾ વો ઔરત(યાની અઝીઝ કી બીવી)બોલી : યહી તો વો(ગુલામ) હે જિસ કે બારે મેં તુમ મુજ કો બુરા ભલા કેહતી થી ઔર હકીકત મેં મેંને અપની ખ્વાહિશ પુરી કરને કે લિયે ઉસ કો ફુસલાયા થા(૨);મગર ઉસ ને ખુદ કો(ગુનાહ સે) બચા લિયા ઔર જો મેં ઉસ કો હુકમ દેતી હું અગર વો(આઈન્દા) ઉસ કો પુરા નહી કરેગા તો ઝરૂર વો કેદ કિયા જાયેગા ઔર ઝરૂર વો ઝલીલ લોગોં મે સે હો જાયેગા(૩) ﴿૩૨﴾ યૂસુફ(અલ.) ને દુઆ કીઃ એ મેરે રબ! જિસ(બુરે કામ) કે લિયે યે ઔરતેં મુજે દઅવત દે રહી હેં ઉસ સે તો મુજે જેલ(જાના) ઝિયાદહ અચ્છા લગતા હે ઔર જો ઉન ઔરતોં કે દાવ કો આપ મુજ સે દૂર ન કરેંગે તો મેં ઉનકી તરફ માઈલ હો જાઉંગા(ખિંચતા ચલા જાઉંગા)(૪) ઔર મેં નાદાની કે કામ કરનેવાલોં મે શામિલ હો જાઉંગા ﴿૩૩﴾ સો ઉન(યૂસુફ અલ.) કે રબ ને ઉનકી દુઆ કો કબૂલ કર લિયા, સો ઉસ (રબ) ને ઔરતોં કી ચાલ કો ઉનસે દૂર કર દિયા, યકીનન વો(અલ્લાહ તઆલા) હર બાત સુનનેવાલે, જાનનેવાલે હેં ﴿૩૪﴾ ફિર(યૂસુફ અલ. કી સચ્ચાઈ ઔર પાકદામની કી) નિશાનીયાં દેખને કે બાદ ઉન(અઝીઝ ઔર ઉસ સે તઅલ્લુક રખનેવાલોં) કો યે સમજ મે આયા(૫) કે ઉસ(યૂસુફ અલ.) કો એક મુદત તક જેલ મેં રખેં ﴿૩૫﴾

(૧) યાની બડે અચ્છે કમાલાતવાલા ફરિશ્તા હે. (૨) (દુસરા તર્જુમા) ઉસ પર મેં ને ડોરે ડાલે થે.
(૩) (દુસરા તર્જુમા) ઔર વો ઝરૂર બેઈઝઝત હોગા. (૪) માલુમ હુવા કે મકર મેં વો તમામ ઔરતેં શામિલ થી કે અગર ઝુલેખા કે લિયે અપના મતલબ પુરા હોને કા દરવાઝા ખુલ જાવે તો ફિર હમારે લિયે ભી આસાની હો જાએ; ઈસ લિયે દુઆ મે હઝરત યૂસુફ અલ. ને તમામ ઔરતોં કો શામિલ કિયા.
(૫) યાની ઉસ વકત ઉનકો યહી મુનાસીબ લગા.

وَدَخَلَ مَعَهُ السِّجْنَ فَتَيٰنِ ۖ قَالَ اَحَدُهُمَآ اِنِّيْٓ اَرٰىنِيْٓ اَعْصِرُ خَمْرًا ۚ وَقَالَ الْاٰخَرُ اِنِّيْٓ اَرٰىنِيْٓ اَحْمِلُ فَوْقَ رَاْسِيْ خُبْزًا تَاْكُلُ الطَّيْرُ مِنْهُ ۖ نَبِّئْنَا بِتَاْوِيْلِهٖ ۚ اِنَّا نَرٰىكَ مِنَ الْمُحْسِنِيْنَ ﴿٣٦﴾ قَالَ لَا يَاْتِيْكُمَا طَعَامٌ تُرْزَقٰنِهٖٓ اِلَّا نَبَّاْتُكُمَا بِتَاْوِيْلِهٖ قَبْلَ اَنْ يَّاْتِيَكُمَا ۖ ذٰلِكُمَا مِمَّا عَلَّمَنِيْ رَبِّيْ ۖ اِنِّيْ تَرَكْتُ مِلَّةَ قَوْمٍ لَّا يُؤْمِنُوْنَ بِاللّٰهِ وَهُمْ بِالْاٰخِرَةِ هُمْ كٰفِرُوْنَ ﴿٣٧﴾ وَاتَّبَعْتُ مِلَّةَ اٰبَآءِيْٓ اِبْرٰهِيْمَ وَاِسْحٰقَ وَيَعْقُوْبَ ۖ مَا كَانَ لَنَآ اَنْ نُّشْرِكَ بِاللّٰهِ مِنْ شَيْءٍ ۖ

ઔર(જિસ વકત યૂસુફ અલ. જેલ મે પહોંચે ઉસી વકત) ઉનકે સાથ(દુસરે) દો નવજવાન જેલ મેં દાખિલ હુએ(એક દિન) ઉન દો(કેદીયોં) મેં સે એક(યૂસુફ અલ. સે) કેહને લગા : મેં(ખ્વાબ મેં) ખુદ કો દેખતા હું કે મેં(અંગુર(દ્રાક્ષ) મેં સે) શરાબ નીચોડતા હું ઔર દુસરા(કેદી) કેહને લગા કે : મે ખુદ કો(ખ્વાબ મેં) દેખતા હું કે મેંને અપને સર પર રોટીયાં ઉઠા રખ્ખી હેં, પરીન્દે ઉસ(રોટી) મેં સે ખા રહે હેં(એ યૂસુફ !) આપ હમકો ઈસ(ખ્વાબ) કી તાબીર બતાઈયે, યકીનન હમ આપકો નેક લોગોં મેં સે દેખતે હેં ﴿૩૬﴾ યૂસુફ(અલ.) ને કહા : (રોઝાના) જો ખાના(જેલ મેં) તુમકો મિલતા હે વો ખાના (આજ) તુમ્હારે પાસ આને સે પેહલે મેં(૧) તુમકો ઈસ(ખ્વાબ) કી તાબીર બતા દુગાં(૨) યે(તાબીર બતલા દેના)મેરે રબ ને જો ઈલ્મ મુજે સિખાયા હે ઉસ કા એક હિસ્સા હે, જો લોગ અલ્લાહ તઆલા પર ઈમાન નહી રખતે ઔર આખિરત કા ઈન્કાર કરતે હેં મેંને ઉન લોગોં કે દીન કો(પેહલે હી સે) છોડ રખા હે(૩) ﴿૩૭﴾ ઔર મેં તો અપને બાપ દાદે(યાની)ઈબ્રાહીમ(અલ.) ઔર ઈસહાક(અલ.) ઔર યા'કૂબ (અલ.) કે દીન પર ચલતા હું(૪) અલ્લાહ તઆલા કે સાથ કિસી કો શરીક ઠેહરાને કા હમ કો બિલ્કુલ હક નહી હે,

---

(૧) ખ્વાબ કા મતલબ બાદ મેં, તબ્લીગ પેહલે, ઔર યહી સચ્ચે દઅવત દેનેવાલે કા હાલ હોતા હે કે મૌકા મિલતે હી વો દીન કી બાત પોંહચાના શુરૂ કર દેં.

(૨) (દુસરા તર્જુમા) ઈસ ખાને કે આને સે પેહલે મેં તુમકો ઈસ(ખાને) કી હકીકત બતલા દિયા કરતા હું કે(ફલાં ચીઝ એસી એસી આજ આવેગી) યે ભી એક ચમત્કાર થા.

(૩) (દુસરા તરજુમા) ઉન લોગોં કે મઝહબ કો પસંદ નહી કિયા હે. ઈસ તરહ ખાનદાની શરાફત સામનેવાલે કે દિલ મેં ભરોસા પૈદા કરને કા ઝરિયા બનતી હે.

(૪) આલિમ, મુફતી કો અન્જાને લોગોં કે સામને દીન કી બાત બતાને સે પેહલે અપની પેહચાન ઈખ્લાસ સે કર દેના ચાહિયે, તાકે દીની બાત જો બતાઈ જાવે ઉસકે મુતઅલ્લિક સામનેવાલો મેં ભરોસા રહે.

ذٰلِكَ مِنْ فَضْلِ اللّٰهِ عَلَيْنَا وَعَلَى النَّاسِ وَلٰكِنَّ اَكْثَرَ النَّاسِ لَا يَشْكُرُوْنَ ﴿٣٨﴾ يٰصَاحِبَيِ السِّجْنِ ءَاَرْبَابٌ مُّتَفَرِّقُوْنَ خَيْرٌ اَمِ اللّٰهُ الْوَاحِدُ الْقَهَّارُ ﴿٣٩﴾ مَا تَعْبُدُوْنَ مِنْ دُوْنِهٖٓ اِلَّآ اَسْمَآءً سَمَّيْتُمُوْهَآ اَنْتُمْ وَاٰبَآؤُكُمْ مَّآ اَنْزَلَ اللّٰهُ بِهَا مِنْ سُلْطٰنٍ ؕ اِنِ الْحُكْمُ اِلَّا لِلّٰهِ ؕ اَمَرَ اَلَّا تَعْبُدُوْٓا اِلَّآ اِيَّاهُ ؕ ذٰلِكَ الدِّيْنُ الْقَيِّمُ وَلٰكِنَّ اَكْثَرَ النَّاسِ لَا يَعْلَمُوْنَ ﴿٤٠﴾ يٰصَاحِبَيِ السِّجْنِ اَمَّآ اَحَدُكُمَا فَيَسْقِيْ رَبَّهٗ خَمْرًا ۚ وَاَمَّا الْاٰخَرُ فَيُصْلَبُ فَتَاْكُلُ الطَّيْرُ مِنْ رَّاْسِهٖ ؕ قُضِيَ الْاَمْرُ الَّذِيْ فِيْهِ تَسْتَفْتِيٰنِ ﴿٤١﴾

યે(યાની તૌહીદ કા મીલ જાના) તો અલ્લાહ તઆલા કા હમ પર ઔર લોગોં પર એહસાન હે(૧); લેકિન ઝિયાદહ લોગ(અલ્લાહ તઆલા કા) શુક્ર અદા નહીં કરતે ﴾૩૮﴿ એ મેરે જેલ કે દોનોં સાથીયોં ! કયા અલગ અલગ બહોત સારે મા'બૂદ બેહતર હેં યા એક અલ્લાહ તઆલા જો ઝબરદસ્ત હેં? ﴾૩૯﴿ ઉસ(અલ્લાહ તઆલા) કો છોડકર કુછ(બેહકીકત) નામોં કી તુમ ઈબાદત કરતે હો(૨) જો તુમને ઔર બાપ દાદાઓંને રખ લિયે(૩), અલ્લાહ તઆલા ને ઉન(કે મા'બૂદ હોને) કી કોઈ દલીલ નહીં ઉતારી, અલ્લાહ તઆલા હી કા હુકમ ચલતા હે(૪), ઉસી(અલ્લાહ તઆલા) ને હુકમ દિયા કે ઉસ(અલ્લાહ તઆલા) કે સિવા કિસી કી ઈબાદત ન કરો, યહી સીધા દીન હે; લેકિન ઝિયાદહ લોગ જાનતે નહીં હે ﴾૪૦﴿ એ મેરે જેલ કે દોનોં સાથીયોં ! તુમ દોનોં મેં સે એક તો(જેલ સે છુટકર) અપને માલિક(યાની બાદશાહ) કો શરાબ પીલાયા કરેગા ઔર દુસરે કો ફાંસી દી જાયેગી, સો પરિન્દે ઉસ કે સર મેં સે(સર મેં સે દાંત સે ખિંચ ખિંચ કર, પંજે માર માર કર, ફાડ ફાડ કર) ખાયેંગે, જો બાત તુમ પુછ રહે થે ઉસ કા ફેસલા(ઈસી તરહ તકદીર મેં) કિયા જા ચુકા(૫) ﴾૪૧﴿

---

(૧) માલુમ હુવા સબસે બડા ફઝલ તૌહીદ કી નેઅમત હે.

(૨) (દુસરા તર્જુમા) અલ્લાહ તઆલા કે સિવા જિનકી તુમ ઈબાદત કરતે હો વો તો સિર્ફ કુછ નામ હે.

(૩) (દુસરા તર્જુમા) જો તુમને ઔર તુમ્હારે બાપ દાદાઓંને ઘડ લિયે હેં.

(૪) અલ્લાહ તઆલા કે સિવા કિસી કા હુકમ ચલતા નહીં હે.

(૫) (દુસરા તર્જુમા) જિસ બાત કી તુમ તહકીક કરના ચાહતે થે વો અબ ઈસી તરહ હો કરકે રહેગી(યાની જિસ તરહ તાબીર બતાઈ હે ઈસી તરહ હોગા, ચાહે ખ્વાબ સચ્ચા થા યા મેરે ઈમ્તિહાન કે લિયે ખ્વાબ ઘડ લિયા થા).

وَقَالَ لِلَّذِیۡ ظَنَّ اَنَّهٗ نَاجٍ مِّنۡهُمَا اذۡكُرۡنِیۡ عِنۡدَ رَبِّكَ ۫ فَاَنۡسٰىهُ الشَّيۡطٰنُ ذِكۡرَ رَبِّهٖ فَلَبِثَ فِى السِّجۡنِ بِضۡعَ سِنِيۡنَ ؕ﴿۴۲﴾ ع

وَقَالَ الۡمَلِكُ اِنِّىۡۤ اَرٰى سَبۡعَ بَقَرٰتٍ سِمَانٍ يَّاۡكُلُهُنَّ سَبۡعٌ عِجَافٌ وَّسَبۡعَ سُنۡۢبُلٰتٍ خُضۡرٍ وَّاُخَرَ يٰبِسٰتٍ ؕ يٰۤاَيُّهَا الۡمَلَاُ اَفۡتُوۡنِىۡ فِىۡ رُءۡيَاىَ اِنۡ كُنۡتُمۡ لِلرُّءۡيَا تَعۡبُرُوۡنَ ﴿۴۳﴾ قَالُوۡۤا اَضۡغَاثُ اَحۡلَامٍ ۚ وَمَا نَحۡنُ بِتَاۡوِيۡلِ الۡاَحۡلَامِ بِعٰلِمِيۡنَ ﴿۴۴﴾ وَقَالَ الَّذِىۡ نَجَا مِنۡهُمَا وَادَّكَرَ بَعۡدَ اُمَّةٍ اَنَا اُنَبِّئُكُمۡ بِتَاۡوِيۡلِهٖ فَاَرۡسِلُوۡنِ ﴿۴۵﴾

ઔર ઉન દોનોં મેં સે જિસ કે બારે મેં યૂસુફ(અલ.) કા ખ્યાલ થા કે વો છુટકર જાનેવાલા હે(૧) ઉસ સે(યૂસુફ અલ. ને) કહા કે : (જબ તુ છુટકર જાવે તો) તેરે માલિક (યાની બાદશાહ) સે મેરા ઝિકર કરના(યાની મેરી યાદ દીલાના)(૨) ફિર ઉસ(છુટનેવાલે) કો(છુટને કે બાદ) અપને માલિક(બાદશાહ) કે સામને ઝિકર કરને સે શયતાન ને ભુલા દિયા ઔર વો (યૂસુફ અલ.) જેલ મે કઈ બરસ રહે ﴾૪૨﴿

ઔર(એક દિન) બાદશાહ કેહને લગા કેઃ મેં ખ્વાબ મેં યે દેખતા હું કે સાત મોટી ગાયોં કો સાત દુબલી ગાયેં ખા રહી હેં ઔર સાત બાલીયાં(કંઠીયા–યાની અનાજ કા વોહ જુમ્ખા જીસમેં દાને એક દુસરે સે મિલે હુએ રેહતે હેં) હરે ભરે હેં ઔર દુસરી(સાત) સુખી(બાલીયાં) હેં,(સુખી બાલીયોં ને હરી બાલીયોં પર લિપટકર ઉનકો ભી સુખા કર દિયા) એ દરબાર વાલો ! અગર તુમ ખ્વાબ કી તાબીર દે સકતે હો તો મુજકો મેરે ખવાબ કી તાબીર બતાવો ? ﴾૪૩﴿ વો(દરબારી લોગ) કેહને લગે : યે તો ખ્યાલી ખ્વાબ હે(૩) ઔર ઈસ તરહ કે ખ્વાબોં કી તાબીર હમ નહી જાનતે(૪) ﴾૪૪﴿ ઔર(બાદશાહ કે દરબાર મેં) ઉન દો કેદીયોં મેં સે જો(જેલ સે) છુટકર ગયા થા(૫) ઉસ કો લંબે ઝમાને કે બાદ(યૂસુફ અલ. કી) બાત યાદ આ ગઈ,વો કેહને લગા : મેં તુમકો ઉસ(ખ્વાબ) કી તા'બીર બતાઉંગા, તુમ જરા મુજે(જેલ) જાને કી ઈજાઝત દો ﴾૪૫﴿

(૧) (દુસરા તર્જુમા) જિસ કે બારે મેં યૂસુફ અલ. કો યકીન થા કે યે(જેલ સે) છુટકર જાનેવાલા હે.

(૨) યાની યે કે જેલ મેં એક બેકસુર યૂસુફ(અલ.) હે. માલુમ હુવા કે કિસી કામ કો આસાન કરને કે લિયે તઅલ્લુકાત(પહેચાન) કો ઝરિયા બના સકતે હે.

(૩) (દુસરા તર્જુમા) પરેશાન કરનેવાલે ખ્યાલાત હે.

(૪) (દુસરા તર્જુમા) ઐસે ભી હમ ખ્વાબોં કી તા'બીર કે ફન(ઈલ્મ) સે જાણકાર નહી હે.

(૫) યાની બાદશાહ કો શરાબ પીલાનેવાલા.

يُوسُفُ أَيُّهَا الصِّدِّيقُ أَفْتِنَا فِي سَبْعِ بَقَرَاتٍ سِمَانٍ يَأْكُلُهُنَّ سَبْعٌ عِجَافٌ وَسَبْعِ سُنْبُلَاتٍ خُضْرٍ وَأُخَرَ يَابِسَاتٍ لَعَلِّي أَرْجِعُ إِلَى النَّاسِ لَعَلَّهُمْ يَعْلَمُونَ ﴿٤٦﴾ قَالَ تَزْرَعُونَ سَبْعَ سِنِينَ دَأَبًا فَمَا حَصَدْتُمْ فَذَرُوهُ فِي سُنْبُلِهِ إِلَّا قَلِيلًا مِمَّا تَأْكُلُونَ ﴿٤٧﴾ ثُمَّ يَأْتِي مِنْ بَعْدِ ذَٰلِكَ سَبْعٌ شِدَادٌ يَأْكُلْنَ مَا قَدَّمْتُمْ لَهُنَّ إِلَّا قَلِيلًا مِمَّا تُحْصِنُونَ ﴿٤٨﴾ ثُمَّ يَأْتِي مِنْ بَعْدِ ذَٰلِكَ عَامٌ فِيهِ يُغَاثُ النَّاسُ وَفِيهِ يَعْصِرُونَ ﴿٤٩﴾ وَقَالَ الْمَلِكُ ائْتُونِي بِهِ

(ઉસ સાકી (પીલાને વાલે)ને જેલ મે જાકર કહા) એ સચ્ચે યુસુફ !(૧) તુ હમકો(ઈસ ખ્વાબ કા) મતલબ બતા, કે સાત મોટી ગાયોં કો સાત દુબલી ગાયેં ખા રહી હૈં ઔર સાત હરે ભરે ખોશે(યાની બાલીયાં) હૈં ઔર દુસરે સુખે હુએ(ખોશે યાની બાલીયાં) હૈં; તાકે મૈં(વો ખ્વાબ કી તા'બીર લેકર) લોગોં કે પાસ વાપસ જાઉં; તાકે(સચ્ચી તા'બીર કે ઝરિયે) વો(બાદશાહ ઔર દરબારી લોગ આપકે મરતબે ઔર બુઝુર્ગી કો) જાન લેવેં ﴿૪૬﴾ યૂસુફ(અલ.) ને કહા કે : તુમ સાત સાલ લગાતાર(યાની જમકર) ખેતી કરોગે, સો જો ફસલ તુમ કાટો ઉસ કો તુમ ઉસકી બાલીયોં મે રેહને દેના(૨) અલ્બત્તા થોડા સા(અનાજ બાલીયોં સે નીકાલ લેના) જો તુમ ખાઓ ﴿૪૭﴾ ફિર ઉન(સાત ખેતીવાલે સાલોં) કે બાદ સાત બડે સખ્ત સાલ આયેંગે, જો ઝખીરા(સ્ટોક અનાજ કા) તુમને ઉન(દુકાળવાલે સખ્ત સાલોં) કે લિયે જમા કર રખા હોગા વો(સખ્ત સાલ) સબ ખા જાયેંગે; મગર જો થોડા સા હિસ્સા(બીજ કે લિયે) તુમ હિફાઝત સે રખોગે(વો બચ જાયેગા)(૩) ﴿૪૮﴾ ફિર ઉસ કે બાદ(યાની સાત સખ્ત સાલોં કે બાદ) ઐસા સાલ આયેગા જિસ મે લોગોં કે લિયે(ખૂબ) બારીશ હોગી ઔર લોગ ઉસ(સાલ) મેં(ફલોં સે અંગુર ઝિયાદહ હોને કી વજહ સે) રસ નીચોરેંગે ﴿૪૯﴾

ઔર બાદશાહ ને(તા'બીર સુનકર) કહા : ઉસ(યૂસુફ અલ.) કો(જેલ સે નીકાલકર) મેરે પાસ લાઓ,

---

(૧) યાની ઐસા આદમી જિસ કે મુંહ સે સચ્ચી બાત હી નીકલતી હો.

(૨) તાકે કીડા ન લગે, જો અનાજ બાલીયોં મે હોતા હે વો જલ્દી સડતા નહી હે, યાની ખ્વાબ કા મતલબ ઔર તદબીર(પ્લાનિંગ) દોનોં બતાઈ.

(૩) (દુસરા તર્જુમા) થોડા સા અનાજ જો બચ જાયેગા વો બારીશ વાલે સાલ મે બીજ મે કામ આવેગા.

فَلَمَّا جَآءَهُ الرَّسُوۡلُ قَالَ ارۡجِعۡ اِلٰى رَبِّكَ فَسۡـَٔلۡهُ مَا بَالُ النِّسۡوَةِ الّٰتِىۡ قَطَّعۡنَ اَيۡدِيَهُنَّ‌ ؕ اِنَّ رَبِّىۡ بِكَيۡدِهِنَّ عَلِيۡمٌ ۝٥٠ قَالَ مَا خَطۡبُكُنَّ اِذۡ رَاوَدْتُّنَّ يُوۡسُفَ عَنۡ نَّفۡسِهٖ‌ ؕ قُلۡنَ حَاشَ لِلّٰهِ مَا عَلِمۡنَا عَلَيۡهِ مِنۡ سُوۡٓءٍ‌ ؕ قَالَتِ امۡرَاَتُ الۡعَزِيۡزِ الۡـٰٔنَ حَصۡحَصَ الۡحَـقُّ اَنَا رَاوَدْتُّهٗ عَنۡ نَّفۡسِهٖ وَاِنَّهٗ لَمِنَ الصّٰدِقِيۡنَ ۝٥١ ذٰ لِكَ لِيَـعۡلَمَ اَنِّىۡ لَمۡ اَخُنۡهُ بِالۡغَيۡبِ وَاَنَّ اللّٰهَ لَا يَهۡدِىۡ كَيۡدَ الۡخَـآئِنِيۡنَ ۝٥٢

સો જબ(બાદશાહ કા) કાસિદ(ભેજા હુઆ આદમી) યૂસુફ(અલ.) કે પાસ પહોંચા, તો યૂસુફ(અલ.) ને કહાઃ તુ તેરે માલિક(યાની બાદશાહ) કે પાસ વાપસ જા ઔર તુ ઉસ (બાદશાહ) કો પુછઃ જિન ઔરતોં ને અપને હાથ કાટ દિયે થે ઉનકા સચ્ચા વાકિઆ કયા હે ? યકીનન મેરે રબ તો ઉન ઔરતોં કે સબ ધોકે કો ખુબ અચ્છી તરહ જાનતે હેં ﴾૫૦﴿ બાદશાહ ને(ઉન ઔરતોં કો બુલવાકર ઉન સે) પુછાઃ તુમને જબ યૂસુફ(અલ.) કો અપની ખ્વાહિશ કે લિયે ફુસલાને કી કોશિશ કી થી તો તુમ્હારે(ઉસ) કિસ્સે કી(સહીહ) હકીકત કયા હે? તો ઔરતેં કેહને લગીઃ حَاشَ لِلّٰهِ(૧) હમકો ઉસ(યૂસુફ અલ.) મેં ઝરા ભી બુરાઈ મા'લૂમ નહી હુઈ, અઝીઝ કી બીવી(ઝુલેખા) બોલી કેઃ અબ જબ સચ્ચી બાત(સબકે સામને) ખુલ ગઈ તો વાકિઆ યે હે કે મેં ને હી અપની ખ્વાહિશ પુરી કરને કે લિયે ઈસ(યૂસુફ અલ.) કો ફુસલાયા થા(૨) ઔર યકીનન વો(યૂસુફ અલ.) તો સચ્ચે લોગોં મેં સે હે ﴾૫૧﴿ (જબ યૂસુફ અલ. ને ઉસ સચ્ચાઈ કે ઝાહિર હોને કી ખબર જેલ મેં સુની તો કહા)(૩) (મેં ને) યે(તહકીક) ઈસ લિયે (કરાઈ) કે અઝીઝ જાન લેવે કે મેં ને ઉસ કી ગેરહાજરી મે ઉસ(કી બીવી) કે સાથ કોઈ ખયાનત(યાની દગાબાઝી) નહી કી ઔર યકીનન અલ્લાહ તઆલા ખયાનત કરનેવાલોં કે ફરેબ(ધોકે) કો નહી ચલને દેતે(૪) ﴾૫૨﴿

---

(૧) અલ્લાહ તઆલા તો પાક હે યા યૂસુફ(અલ.) અલ્લાહ તઆલા કે વાસતે ગુનાહ સે દૂર હે.

(૨) (દુસરા તર્જુમા) તૈયાર કરના ચાહા થા.

(૩) જિન મુફસ્સિરીન ને ઈસ જુમલે કો હઝરત યુસુફ અલ. કા માના હે ઉનકે લિહાઝ સે યે તર્જુમા હે.

(૪) (કુછ લોગોં ને ઈસ જુમલે કો ઝુલેખા કા જુમલા કહા : ઈસ એતિબાર સે યે તર્જુમા હોગા) ઝુલેખા કેહને લગી કે : મેં ને સચ્ચાઈ ઈસ લિયે ઝાહિર કર દી; તાકે મેરા શોહર જાન લેવે કે મેં ને છુપકર(યા અપને શોહર કી ગેરહાજરી મેં) કોઈ ખયાનત(અપની ઝાત કે બારે મેં) નહી કી હે(યાની સિર્ફ મેં ને યૂસુફ અલ. કો ફુસલાને કી કોશિશ કી થી, ઝિના વુજુદ મેં આયા નહી થા.)

وَمَآ اُبَرِّئُ نَفۡسِیۡ ۚ اِنَّ النَّفۡسَ لَاَمَّارَةٌۢ بِالسُّوۡٓءِ اِلَّا مَا رَحِمَ رَبِّیۡ ؕ اِنَّ رَبِّیۡ غَفُوۡرٌ رَّحِیۡمٌ ﴿۵۳﴾ وَقَالَ الۡمَلِکُ ائۡتُوۡنِیۡ بِہٖۤ اَسۡتَخۡلِصۡہُ لِنَفۡسِیۡ ۚ فَلَمَّا کَلَّمَہٗ قَالَ اِنَّکَ الۡیَوۡمَ لَدَیۡنَا مَکِیۡنٌ اَمِیۡنٌ ﴿۵۴﴾ قَالَ اجۡعَلۡنِیۡ عَلٰی خَزَآئِنِ الۡاَرۡضِ ۚ اِنِّیۡ حَفِیۡظٌ عَلِیۡمٌ ﴿۵۵﴾ وَ کَذٰلِکَ مَکَّنَّا لِیُوۡسُفَ فِی الۡاَرۡضِ ۚ یَتَبَوَّاُ مِنۡہَا حَیۡثُ یَشَآءُ ؕ نُصِیۡبُ بِرَحۡمَتِنَا مَنۡ نَّشَآءُ وَلَا نُضِیۡعُ اَجۡرَ الۡمُحۡسِنِیۡنَ ﴿۵۶﴾ وَلَاَجۡرُ الۡاٰخِرَۃِ خَیۡرٌ لِّلَّذِیۡنَ اٰمَنُوۡا وَکَانُوۡا یَتَّقُوۡنَ ﴿۵۷﴾

ઔર(યૂસુફ અલ. ને ફરમાયા કે) મેં યે દાવા નહી કરતા હું કે મેરા નફસ (આત્મા) બિલ્કુલ પાક હે, યકીનન નફસ તો બુરાઈ સિખાતા હે(૧), હાં ! મેરે રબ જિસ (નફસ, આત્મા) પર રહમ ફરમા દેવેં(તો ઉસ પર નફસ કા દાવ નહી ચલતા) યકીનન મેરે રબ તો બહોત માફ કરનેવાલે, બહોત ઝિયાદહ રહમ કરનેવાલે હેં ﴿૫૩﴾ ઔર(૨) બાદશાહ ને કહા કે : ઉસ (યૂસુફ અલ.) કો(જેલ સે નિકાલકર) મેરે પાસ લે આવો, મેં ઉસકો મેરે(કામોં) કે લિયે ખાસ(મદદ કરનેવાલા) બનાઉંગા(૩), ફિર(૪) જબ બાદશાહ ને યૂસુફ(અલ.) સે (ખુદ) બાતચીત કી તો બાદશાહ ને(યૂસુફ અલ. સે) કહા : આજ સે હમારે પાસ તુમ્હારા બડા મરતબા હોગા ઔર તુમ પર પૂરા ભરોસા કિયા જાયેગા ﴿૫૪﴾ યૂસુફ (અલ.) ને(બાદશાહ કો) કહા કે : તુ મુજકો જમીન કે ખઝાનોં(કે ઈન્તિઝામ) પર લગા દે, મેં અચ્છી તરહ(ખઝાનોં કી) હિફાઝત કરૂંગા(ઔર ખઝાનોં કે ઈન્તિઝામ કો) અચ્છી તરહ જાનતા ભી હું(૫) ﴿૫૫﴾ ઔર ઈસી તરહ(૬)હમને યૂસુફ(અલ.) કો મુલ્ક (મિસર) મેં ઈખ્તિયાર (સત્તા) દિયા કે ઈસ(મુલ્ક) મેં જહાં ચાહે અપને લિયે(રહને કા) ઠિકાના બનાવે, હમ અપની રહમત જિસકો ચાહતે હેં પહોંચાતે હેં ઔર ભલાઈ કરનેવાલોં કા બદલા હમ ઝાયેઅ (બરબાદ) નહી કિયા કરતે ﴿૫૬﴾ ઔર આખિરત કા સવાબ ઈમાનવાલોં કે લિયે ઔર તકવા કે પાબંદ લોગોં કે લિયે બહોત ઝિયાદહ અચ્છા હે ﴿૫૭﴾

(૧) (દુસરા તર્જુમા) નફસ તો બુરી હી બાતોં પર હી ઉભારા કરતા હે.
(૨) જબ હઝરત યૂસુફ અલ. કે ફરમાને કે મુતાબિક બાદશાહ ને પુરે વાકિએ કી તહકીક કરલી ઔર ઝુલેખા ઔર દુસરી ઔરતોં ને કબૂલ કર લિયા કે વો ખુદ કસુરવાર થી તબ.
(૩) (દુસરા તર્જુમા) અપને કામોં કે લિયે ખાસ કર લુંગા.
(૪) યાની જબ યૂસુફ અલ. જેલ સે નિકલકર બાદશાહ કે દરબાર મે આ ગએ તબ.
(૫) (દુસરા તર્જુમા) મેં અચ્છા હિફાઝત કરનેવાલા ઔર જાનકાર હું.
(૬) યાની જિસ તરહ મિસર મે હઝરત યૂસુફ અલ. કો ઈઝઝત દી ઈસી તરહ હુકૂમત ભી દી.

وَجَآءَ اِخْوَةُ يُوْسُفَ فَدَخَلُوْا عَلَيْهِ فَعَرَفَهُمْ وَهُمْ لَهٗ مُنْكِرُوْنَ ﴿٥٨﴾ وَلَمَّا جَهَّزَهُمْ بِجَهَازِهِمْ قَالَ ائْتُوْنِيْ بِاَخٍ لَّكُمْ مِّنْ اَبِيْكُمْ ۚ اَلَا تَرَوْنَ اَنِّيْٓ اُوْفِي الْكَيْلَ وَاَنَا خَيْرُ الْمُنْزِلِيْنَ ﴿٥٩﴾ فَاِنْ لَّمْ تَاْتُوْنِيْ بِهٖ فَلَا كَيْلَ لَكُمْ عِنْدِيْ وَلَا تَقْرَبُوْنِ ﴿٦٠﴾ قَالُوْا سَنُرَاوِدُ عَنْهُ اَبَاهُ وَاِنَّا لَفٰعِلُوْنَ ﴿٦١﴾ وَقَالَ لِفِتْيٰنِهِ اجْعَلُوْا بِضَاعَتَهُمْ فِيْ رِحَالِهِمْ لَعَلَّهُمْ يَعْرِفُوْنَهَآ اِذَا انْقَلَبُوْٓا اِلٰٓى اَهْلِهِمْ لَعَلَّهُمْ يَرْجِعُوْنَ ﴿٦٢﴾

ઔર યૂસુફ(અલ.) કે ભાઈ આયે(૧), સો વો(સબ ભાઈ) ઉસ(યૂસુફ અલ.) કે પાસ પહોંચે, તો ઉસ(યૂસુફ અલ.) ને ઉન(ભાઈયોં) કો પહેચાન લિયા ઔર વો ઉસ(યૂસુફ અલ.) કો નહી પહેચાન સકે ﴾૫૮﴿ ઔર(ભાઈયોં કે રવાના હોને કે વકત) જબ ઉસ (યૂસુફ અલ.) ને ભાઈયોં કા સામાન(અનાજ ભરકર) તૈયાર કરાયા તો ઉસ(યૂસુફ અલ.)ને(ભાઈયોં સે)કહા કે :તુમ અપને બાપ શરીક ભાઈ કો ભી (આઈન્દા) મેરે પાસ લેકર આના, કયા તુમ દેખતે નહી કે મેં પૈમાના(યાની માપ) ભરકર (અનાજ) દેતા હું ઔર મેં બેહતરીન મેહમાન નવાઝી ભી કરતા હું ﴾૫૯﴿ ફિર અગર તુમ(અપને) ઉસ(બાપ શરીક ભાઈ) કો મેરે પાસ નહી લાઓગે તો તુમકો મેરે પાસ સે અનાજ નહી મિલેગા ઔર તુમ મેરે પાસ ભી મત આના ﴾૬૦﴿ ઉન સબ(ભાઈયોં) ને કહા : હમ ઉસકો ઉસ કે બાપ સે(પ્લાન કે સાથ) હાસિલ કરને કી કોશિશ કરેંગે(૨) ઔર હમકો(આઈન્દા ભી અનાજ હાસિલ કરને કે લિયે યે કામ) તો કરના હી કરના હે ﴾૬૧﴿ ઔર ઉસ(યૂસુફ અલ.) ને અપને ખાદિમોં કો હુકમ દિયા કે : (જબ તુમ ઉનકા સામાન ઉનકે કજાવે(૩) મે રખો તબ) ઉનકા માલ(૪) ભી ઉન હી કે સામાન મેં રખ દો કે જબ વો લૌટકર અપને ઘરવાલોં કે પાસ વાપસ જાયેંગે તો અપને સરમાયા કો પહેચાન લેંગે, શાયદ વો(ભાઈ દોબારા મિસર) વાપસ આ જાએં(૫) ﴾૬૨﴿

---

(૧) યાની દુકાળ શુરૂઅ હુવા તો ઉસી ઝમાને મેં અનાજ લેને કે લિયે કનઆન સે મિસર આયે.

(૨) યાની ખુદ કે વાલિદ યા'કૂબ અલ. કો. (૩) **કજાવા** ઉંટ પર સવારી ઔર સામાન કે નિચે જો બાંધા જાતા હે વો

(૪) પૂંજી, જિસ્કે ઝરિયે અનાજ ખરીદા, જુતે ઔર ચમડે ઔર દિરહમ(ચાંદી કે સિકકે) થે.

(૫) યા તો ભાઈ યે સોચેંગે કે ગલતી સે કિંમત હમારે સામાન મે આ ગયા હે; ઈસ લિયે પહોંચાને કે લિયે વાપસ મિસર આવેંગે યા મેરા અચ્છા સુલૂક સમજકર વાપસ મિસર આવેંગે.

فَلَمَّا رَجَعُوْٓا اِلٰٓى اَبِيْهِمْ قَالُوْا يٰٓاَبَانَا مُنِعَ مِنَّا الْكَيْلُ فَاَرْسِلْ مَعَنَآ اَخَانَا نَكْتَلْ وَاِنَّا لَهٗ لَحٰفِظُوْنَ۝٦٣ قَالَ هَلْ اٰمَنُكُمْ عَلَيْهِ اِلَّا كَمَآ اَمِنْتُكُمْ عَلٰٓى اَخِيْهِ مِنْ قَبْلُ ؕ فَاللّٰهُ خَيْرٌ حٰفِظًا ۪ وَّهُوَ اَرْحَمُ الرّٰحِمِيْنَ۝٦٤ وَلَمَّا فَتَحُوْا مَتَاعَهُمْ وَجَدُوْا بِضَاعَتَهُمْ رُدَّتْ اِلَيْهِمْ ؕ قَالُوْا يٰٓاَبَانَا مَا نَبْغِيْ ؕ هٰذِهٖ بِضَاعَتُنَا رُدَّتْ اِلَيْنَا ۚ وَنَمِيْرُ اَهْلَنَا وَنَحْفَظُ اَخَانَا وَنَزْدَادُ كَيْلَ بَعِيْرٍ ؕ ذٰلِكَ كَيْلٌ يَّسِيْرٌ۝٦٥

ફિર જબ વો ભાઈ લૌટકર અપને અબ્બા કે પાસ પહોંચે તો કેહને લગે : એ હમારે અબ્બાજાન !(૧) હમકો અનાજ દેને સે ઈન્કાર કર દિયા ગયા હે, સો આપ હમારે સાથ (આઈન્દા) હમારે ભાઈ કો(મિસર) ભેજે; તાકે હમ(ફિર સે) અનાજ લા સકે ઔર હમ ઉસ(બિન યામીન) કી પુરી હિફાઝત કરેંગે ﴿૬૩﴾ અબ્બાજાન ને કહા : કયા ઉસ (બિન યામીન) કે બારે મેં તુમ પર વૈસા હી ભરોસા કરૂં જૈસા ભરોસા ઉસ(બિન યામીન) કે ભાઈ(યૂસુફ અલ. કે) બારે મેં મેં ને તુમ પર ઉસ્સે પેહલે કિયા થા ? સો અલ્લાહ તઆલા હી બેહતર હિફાઝત કરનેવાલે હેં ઔર વો(અલ્લાહ તઆલા) રહમ કરનેવાલોં મેં સબ સે ઝિયાદહ રહમ કરનેવાલે હેં ﴿૬૪﴾ ઔર જબ(૨) ભાઈયોં ને (મિસર સે લાયા હુવા) અપના સામાન ખોલા, તો ઉન્હોંને અપને સરમાયા(પૂંજી) કો પાયા(૩) કે ઉન્હી કો વાપસ કર દિયા ગયા હે, તો વો(ભાઈ લોગ તઅજજુબ ઔર ખુશી સે) કેહને લગે કે : એ હમારે અબ્બા ! હમેં ઔર કયા ચાહિએ ?(૪) કે યે હમારા સરમાયા (પૂંજી) હે જો હમ કો વાપસ કર દિયા ગયા(૫) ઔર હમ(અબ કી મરતબા ફિર જાકર) અપને ઘરવાલોં કે લિયે(દુસરા) અનાજ લાયેંગે ઔર હમ અપને ભાઈ કી હિફાઝત કરેંગે ઔર એક ઊંટ(પર જિતના) અનાજ(આ સકે ઉતના) ઔર ઝિયાદહ હમ લાયેંગે(૬) યે અનાજ તો(જો અભી પેહલે સફર મેં લાએ) થોડા હે(૭) ﴿૬૫﴾

(૧) ભાઈ બિન યામીન કો મીસ્ર લે જાએ બગૈર આઈન્દા.

(૨) અબ્બાજાન સે બાતચીત સે ફારીગ હો કર.

(૩) યાની જો સરમાયા લે ગએ થે વો જું કા તું અપને સામાન મેં રખા હુવા પાયા.

(૪) યાની ઈત્ના અચ્છા હુસ્ને સુલૂક કે હમારા સરમાયા(પૂંજી) ભી વાપસ કર દિયા.

(૫) (દુસરા તર્જુમા) ભાઈ લોગ કેહને લગે : એ હમારે અબ્બાજાન ! (મિસર કે દુસરે સફર કે લિયે) હમકો(નયા સરમાયા) નહી ચાહિએ, યહી હમારા(પેહલેવાલા) સરમાયા(હમ પર એહસાન કરકે) હમકો(જું કા તું પૂરા પૂરા) વાપસ કર દિયા ગયા હે.

(૬) યાની(ભાઈ બિન યામીન કો લે જાને સે) ઝિયાદહ અનાજ આસાની સે મિલ જાયેગા.

(૭) ઔર ઘર મેં લોગ ઝિયાદહ ઔર દુકાળ કા ઝમાના લંબા હે.

قَالَ لَنْ أُرْسِلَهُ مَعَكُمْ حَتّٰى تُؤْتُونِ مَوْثِقًا مِّنَ اللّٰهِ لَتَأْتُنَّنِي بِهٖٓ إِلَّآ أَنْ يُّحَاطَ بِكُمْ ۚ فَلَمَّآ اٰتَوْهُ مَوْثِقَهُمْ قَالَ اللّٰهُ
عَلٰى مَا نَقُوْلُ وَكِيْلٌ ﴿٦٦﴾ وَقَالَ يٰبَنِيَّ لَا تَدْخُلُوْا مِنْ بَابٍ وَّاحِدٍ وَّادْخُلُوْا مِنْ أَبْوَابٍ مُّتَفَرِّقَةٍ ۖ وَمَآ أُغْنِيْ عَنْكُمْ
مِّنَ اللّٰهِ مِنْ شَيْءٍ ۖ إِنِ الْحُكْمُ إِلَّا لِلّٰهِ ۖ عَلَيْهِ تَوَكَّلْتُ ۚ وَعَلَيْهِ فَلْيَتَوَكَّلِ الْمُتَوَكِّلُوْنَ ﴿٦٧﴾ وَلَمَّا دَخَلُوْا مِنْ حَيْثُ
أَمَرَهُمْ أَبُوْهُمْ ۖ مَا كَانَ يُغْنِيْ عَنْهُمْ مِّنَ اللّٰهِ مِنْ شَيْءٍ إِلَّا حَاجَةً فِيْ نَفْسِ يَعْقُوْبَ قَضٰىهَا ۖ وَإِنَّهٗ لَذُوْ عِلْمٍ لِّمَا
عَلَّمْنٰهُ وَلٰكِنَّ أَكْثَرَ النَّاسِ لَا يَعْلَمُوْنَ ﴿٦٨﴾

યા'કૂબ(અલ.) ને કહા કે :મેં ઉસ(બિન યામીન)કો તુમ્હારે સાથ હરગિઝ નહી ભેજ સકતા, જબ તક તુમ અલ્લાહ તઆલા(કે નામ) સે(કસમ ખાકર) પકકા વાદા કરો કે ઉસ (બિન યામીન) કો ઝરૂર મેરે પાસ વાપસ લાઓગે; મગર યે કે તુમ સબ બેબસ હો જાઓ(૧) સો જબ ઉન સબ(બેટોં) ને ઉન(યા'કૂબ અલ.) કે સામને અપના પકકા વાદા કિયા તો યા'કૂબ (અલ.) ને કહા કે : જો બાત હમને(આપસ મેં) કહી હે અલ્લાહ તઆલા ઉસ પર ગવાહ હેં(૨) ﴿૬૬﴾ ઔર(રવાનગી કે વકત) યા'કૂબ(અલ.) ને કહા :એ મેરે બેટો ! તુમ સબ(મિસર મેં) એક દરવાઝે સે દાખિલ મત હોના ઔર તુમ જુદા જુદા દરવાઝોં સે દાખિલ હોના ઔર અલ્લાહ તઆલા કી (તકદીર કી) કિસી બાત સે મેં(તદબીર બતા કર) તુમકો બચા નહી સકતા(૩),હુકમ તો અલ્લાહ તઆલા હી કા ચલતા હે, ઉસી(અલ્લાહ તઆલા) પર મેં ને ભી ભરોસા કિયા ઔર ભરોસા કરનેવાલોં કો ઉસી(અલ્લાહ તઆલા) પર ભરોસા કરના ચાહિએ ﴿૬૭﴾ ઔર જિસ તરહ ઉનકે અબ્બાજાન ને ઉનકો સિખાયા થા(૪) ઈસી તરહ (અલગ અલગ દરવાઝે સે) જબ યે (ગ્યારહ ભાઈ મિસર મેં) દાખિલ હુએ તો યે(બચને કી) તદબીર અલ્લાહ તઆલા કી(તકદીર કી) કિસી બાત સે ઉન(લડકોં) કો બચા નહી સકતી થી(૫); મગર યા'કૂબ(અલ.) ને દિલ મેં એક અરમાન કિયા થા(૬) વો ઉન્હોંને પુરા કર લીયા(૭) યકીનન યા'કૂબ(અલ.) હમારે ઉનકો સીખાએ હુએ ઈલ્મ(કી બરકત) સે બડે ઈલ્મવાલે થે; લેકિન ઝિયાદહ લોગ જાનતે નહી થે(૮) ﴿૬૮﴾

(૧) (દુસરા તર્જુમા) તુમ સબકા કોઈ ઘેરાવ કર લેવે(તો વો મજબુરી હે) (૨) (દુસરા તર્જુમા) વો સબ બાતેં અલ્લાહ તઆલા કે સામને હેં યાની હમારા આપસ કા પકકા વઅદહ અલ્લાહ તઆલા કે સામને હે. (૩) (દુસરા તર્જુમા) ઔર મેં અલ્લાહ તઆલા કે ફેસલે મેં સે કિસી ચીઝકો તુમ પર સે દૂર નહી કર સકતા. (૪) (દુસરા તર્જુમા) હુકમ દીયા થા. (૫) (દુસરા તર્જુમા) અલ્લાહ તઆલા કે હુકમ મેં સે કિસી ચીઝકો ભી ઉન લડકોં પર સે ટાલ નહી સકતી થી. (૬) મગર યા'કૂબ અલ. કે દિલ મે એક બાત આઈ થી. (૭) વો ઉન્હોંને ઝાહિર કર દિયા. (૮) યાનીઈન્સાન કો તકદીર પર ભરોસા હો ઔર તદબીર ઔર અસ્બાબ(સામાન) ભી ઈખ્તિયાર કરે.

وَلَمَّا دَخَلُوْا عَلٰى يُوْسُفَ اٰوٰۤى اِلَيْهِ اَخَاهُ قَالَ اِنِّیْۤ اَنَا اَخُوْكَ فَلَا تَبْتَئِسْ بِمَا كَانُوْا يَعْمَلُوْنَ ۝٦٩ فَلَمَّا جَهَّزَهُمْ بِجَهَازِهِمْ جَعَلَ السِّقَايَةَ فِیْ رَحْلِ اَخِيْهِ ثُمَّ اَذَّنَ مُؤَذِّنٌ اَيَّتُهَا الْعِيْرُ اِنَّكُمْ لَسٰرِقُوْنَ ۝٧٠ قَالُوْا وَاَقْبَلُوْا عَلَيْهِمْ مَّاذَا تَفْقِدُوْنَ ۝٧١ قَالُوْا نَفْقِدُ صُوَاعَ الْمَلِكِ وَلِمَنْ جَآءَ بِهٖ حِمْلُ بَعِيْرٍ وَّاَنَا بِهٖ زَعِيْمٌ ۝٧٢ قَالُوْا تَاللّٰهِ لَقَدْ عَلِمْتُمْ مَّا جِئْنَا لِنُفْسِدَ فِی الْاَرْضِ وَمَا كُنَّا سٰرِقِيْنَ ۝٧٣ قَالُوْا فَمَا جَزَآؤُهٗۤ اِنْ كُنْتُمْ كٰذِبِيْنَ ۝٧٤

જબ યે(ગ્યારહ ભાઈ) યૂસુફ(અલ.) કે પાસ પહોંચે તો યૂસુફ(અલ.) ને અપને ભાઈ (બિન યામીન) કો અપને પાસ ઠેહરાયા(ફિર તન્હાઈ મેં) યૂસુફ (અલ.) ને(અપની પહેચાન કરાતે હુએ) કહા કે : યકીનન મેં હી તેરા ભાઈ(યૂસુફ) હું, લિહાઝા યે(દસ ભાઈ આજ તક) જો કામ કરતે રહે ઉસ્કે બારે મેં તુ ગમગીન ન હો ﴿૬૯﴾ ફિર જબ (રવાનગી કે વકત) યૂસુફ(અલ.)ને ઉન(ભાઈયોં)કા(અનાજ ભરા હુવા)સામાન તૈયાર કર દિયા તો પાની પીને કા પ્યાલા અપને ભાઈ(બિન યામીન) કે સામાન મેં રખ દિયા,ફિર(ભાઈયોં કે કાફલે કે થોડે દૂર ચલે જાને કે બાદ) એક(શાહી) પુકારનેવાલે ને આવાઝ દી, એ કાફલેવાલો ! તુમ તો પકકે ચોર હો ﴿૭૦﴾ (ચોરી કી બાત સુનકર રૂક ગએ) ઔર વો કાફલેવાલે ઉન(પુકારનેવાલોં) કી તરફ ચેહરા કરકે પુછને લગે : તુમ્હારી કયા ચીઝ ગુમ હો ગઈ ? ﴿૭૧﴾ (તો બાદશાહ કે જો આદમી તલાશ કરને નીકલે થે) વો કેહને લગે : હમકો બાદશાહ કા જામ(પ્યાલા) નહી મિલ રહા હે(૧) ઔર જો ઉસ(પ્યાલે) કો લે આયેગા ઉસ કો એક ઊંટ ઉઠા સકે ઈત્ના(અનાજ ઈન્આમ મેં) દિયા જાયેગા ઔર ઉસ(ઈન્આમ દિલવાને) કી ઝિમ્મેદારી મેં લેતા હું ﴿૭૨﴾ વો(ગ્યારહ ભાઈ) બોલે કે : અલ્લાહ તઆલા કી કસમ ! પકકી બાત હે કે તુમકો તો માલુમ હે કે હમ મુલ્ક(મિસર) મેં ફસાદ ફૈલાને કે લિયે નહી આયે ઔર હમ ચોરી કરનેવાલે લોગ નહી હેં ﴿૭૩﴾ (બાદશાહ કે) ખાદિમોં ને કહા : અગર તુમ જુઠે સાબિત હુએ(૨) તો ઉસ(ચોરી) કી કયા સઝા હોગી ? ﴿૭૪﴾

---

(૧) ઝબરજદ યા સોને યા ચાંદી કા એક બડા પ્યાલા થા જિસ્કો બાદશાહ પાની, રસ વગૈરા પીને ઔર અનાજ નાપને દોનોં કામ મે ઈસ્તેમાલ કરતે થે.

(૨) યાની બાદશાહ કા ગુમ હોનેવાલા પ્યાલા તુમ્હારે પાસ નીકલ આયા તો કયા સઝા હોગી ?

قَالُوْا جَزَآؤُهٗ مَنْ وُّجِدَ فِيْ رَحْلِهٖ فَهُوَ جَزَآؤُهٗ ؕ كَذٰلِكَ نَجْزِي الظّٰلِمِيْنَ ﴿۷۵﴾ فَبَدَاَ بِاَوْعِيَتِهِمْ قَبْلَ وِعَآءِ اَخِيْهِ ثُمَّ اسْتَخْرَجَهَا مِنْ وِّعَآءِ اَخِيْهِ ؕ كَذٰلِكَ كِدْنَا لِيُوْسُفَ ؕ مَا كَانَ لِيَاْخُذَ اَخَاهُ فِيْ دِيْنِ الْمَلِكِ اِلَّاۤ اَنْ يَّشَآءَ اللّٰهُ ؕ نَرْفَعُ دَرَجٰتٍ مَّنْ نَّشَآءُ ؕ وَفَوْقَ كُلِّ ذِيْ عِلْمٍ عَلِيْمٌ ﴿۷۶﴾ قَالُوْۤا اِنْ يَّسْرِقْ فَقَدْ سَرَقَ اَخٌ لَّهٗ مِنْ قَبْلُ ۚ فَاَسَرَّهَا يُوْسُفُ فِيْ نَفْسِهٖ وَلَمْ يُبْدِهَا لَهُمْ ۚ

વો જવાબ દેને લગે કે : ઉસ્કી સઝા યે હોગી કે જિસ આદમી કે કજાવે(સામાન) મે સે વો(પ્યાલા) નીકલે વો આદમી ખુદ સઝા કે તૌર પર જાવે(૧) ઈસી તરીકે સે હમ ઝાલિમો(યાની ચોરો) કો સઝા દિયા કરતે હેં ﴾૭૫﴿(૨) ફિર યૂસુફ(અલ.) ને અપને(સગે) ભાઈ(બિન યામીન) કે થેલે સે પેહલે ઉન(દુસરે ભાઈયો) કે થેલો સે તલાશ કરને કી શુરૂઆત કી, ફિર(આખિર મેં ભાઈ બિન યામીન કે થેલે કો તલાશ કરકે) ઉસ ને વો(પ્યાલા) અપને(સગે) ભાઈ કે થેલે સે નીકાલા, ઈસ તરહ યૂસુફ (અલ.) કો હમને યે તદબીર બતાઈ(૩) (વરના) વો(યૂસુફ અલ.) અપને ભાઈ(બિન યામીન) કો(મિસરી) બાદશાહ કે કાનુન મેં(અપને પાસ મિસર મેં) રખ નહી સકતા થા, હાં ! અલ્લાહ તઆલા કો મંઝુર હો(૪), હમ જિસકે દરજાત કો ચાહતે હે બુંલદ કરતે હે(૫) ઔર હર ઈલ્મવાલે કે ઉપર એક બડે જાનનેવાલે(અલ્લાહ તઆલા) મૌજુદ હેં ﴾૭૬﴿ વો(દસ ભાઈ) કેહને લગે કે(૬) : અગર ઉસ(બિન યામીન) ને ચોરી કી હે તો (તુમ તઅજજુબ મત કરો) ઉસ્કે ભાઈ(યાની યૂસુફ અલ.) ને ભી ઈસ સે પેહલે ચોરી કી થી, (યે બાત સુનકર) યૂસુફ(અલ.) ને અપને દિલ મે(સચ્ચાઈ કો) છુપાકર રખા ઔર ઉન(ભાઈયો) કે સામને ઝાહિર નહી હોને દીયા,

(૧) યાની રોક લિયા જાવે, યે હઝરત યા'કૂબ અલ. કી શરીઅત કે કાનુન કે મુતાબિક સઝા થી.
(૨) ભાઈયો કો વાપસ યૂસુફ અલ. કે પાસ લાયા ગયા ઉસ કે બાદ.
(૩) (દુસરા તર્જુમા) ઈસી તરહ યૂસુફ(અલ.) કે લિયે(બિન યામીન કો મિસર મેં રખને કે ખાતિર) હમને યે તદબીર બતાઈ. (૪) ઈસ લિયે ઉસ તદબીર સે રખ લિયા. (૫) અલ્લાહ તઆલા ઈલ્મ ઔર અમલ, દુનયવી ઔર આખિરત કે દરજે જિસકે ચાહે ઉસકે બુંલદ ફરમાતે હે, યહાં અજીબ હાલ દેખો,કલ જો ભાઈ હઝરત યૂસુફ અલ. કો કુંવે મે ડાલ રહે થે વો આજ ખુદ ચોરી કે ઈલ્ઝામ મે મુજરીમ બનકર ખડે હેં ઔર હઝરત યૂસુફ અલ. બાદશાહત કે દરજે પર હે.
(૬) યાની જબ બિન યામીન કે સામાન મેં સે યે ગુમ હોનેવાલા પ્યાલા નીકલા ઔર બિન યામીન ચોરી કે ઈલ્ઝામ મે પકડા ગયા તો ભાઈ લોગ ગુસ્સા નીકાલતે હુએ કેહને લગે.

قَالَ اَنْتُمْ شَرٌّ مَّكَانًا ۚ وَاللّٰهُ اَعْلَمُ بِمَا تَصِفُوْنَ ﴿٧٧﴾ قَالُوْا يٰٓاَيُّهَا الْعَزِيْزُ اِنَّ لَهٗٓ اَبًا شَيْخًا كَبِيْرًا فَخُذْ اَحَدَنَا مَكَانَهٗ ۚ اِنَّا نَرٰىكَ مِنَ الْمُحْسِنِيْنَ ﴿٧٨﴾ قَالَ مَعَاذَ اللّٰهِ اَنْ نَّاْخُذَ اِلَّا مَنْ وَّجَدْنَا مَتَاعَنَا عِنْدَهٗٓ ۙ اِنَّآ اِذًا لَّظٰلِمُوْنَ ﴿٧٩﴾

فَلَمَّا اسْتَيْـَٔسُوْا مِنْهُ خَلَصُوْا نَجِيًّا ۭ قَالَ كَبِيْرُهُمْ اَلَمْ تَعْلَمُوْٓا اَنَّ اَبَاكُمْ قَدْ اَخَذَ عَلَيْكُمْ مَّوْثِقًا مِّنَ اللّٰهِ وَمِنْ قَبْلُ مَا فَرَّطْتُّمْ فِيْ يُوْسُفَ ۚ فَلَنْ اَبْرَحَ الْاَرْضَ حَتّٰى يَاْذَنَ لِيْٓ اَبِيْٓ اَوْ يَحْكُمَ اللّٰهُ لِيْ ۚ وَهُوَ خَيْرُ الْحٰكِمِيْنَ ﴿٨٠﴾

(ઔર)યૂસુફ (અલ.) ને(અપને દિલ મેં) કહા કે : તુમ હી તો(ચોરી કે મામલે મેં) બહોત બુરે દરજે પર હો ઔર જો(ચોરી કી તોહમત કી) બાત તુમ કર રહે હો ઉસ(કી હકીકત) કો અલ્લાહ તઆલા ખુબ અચ્છી તરહ જાનતે હેં ﴿૭૭﴾ વો(ભાઈ) કેહને લગે(૧) : એ અઝીઝ ! યકીનન ઈસ(બિન યામીન) કા બાપ બહોત બુઢા હે, ઈસ લિયે હમ મેં સે કિસી એક કો ઉસકી જગહ પર(રોક) લીજીયે, હમ આપકો(લોગોં પર) એહસાન કરનેવાલોં મેં સે સમજતે હેં ﴿૭૮﴾ યૂસુફ(અલ.) ને કહા : (એસી નાઈન્સાફી કરને સે) મે અલ્લાહ તઆલા કી હિફાઝત ચાહતા હું કે હમારા(ચોરી કા) માલ જિસકે પાસ સે નીકલા ઉસકો છોડકર દુસરે કો હમ ગિરફતાર કર લેવેં, તબ તો હમ યકીનન બડે નાઈન્સાફી કરનેવાલે કહે જાએંગે ﴿૭૯﴾ ફિર જબ વો(સબ ભાઈ) યૂસુફ(અલ.) સે (બિન યામીન કો છુડાને કે બારે મેં) ના ઉમ્મીદ હો ગએ તો અલગ બૈઠકર આપસ મેં ચુપકે ચુપકે મશ્વેરા કરને લગે, ઉન મેં સે બડા ભાઈ(યહૂદા) બોલા : કયા તુમકો માલુમ નહી હે કે યકીનન તુમ્હારે અબ્બાજાન ને અલ્લાહ તઆલા(કે નામ) કી કસમ ખીલવા કર તુમ સે(બિન યામીન કો વાપસ ઘર લે જાને કે બારે મેં) પકકા અહદ લિયા હે ઔર ઈસસે પેહલે યૂસુફ કે બારે મેં તુમ એક કસુર કર ચુકે હો, મેં તો ઉસ વકત ઈસ મુલ્ક સે હટ કર નહી જાઉંગા જબ તક કે મેરે અબ્બા મુજે(ઘર વાપસ આને કી ખુદ) ઈજાઝત દેવેં, યા તો અલ્લાહ તઆલા હી મેરે લિયે કોઈ ફેસલા કર દેવેં(૨) ઔર વો (અલ્લાહ તઆલા)તો સબસે બેહતર ફેસલા કરને વાલે હેં ﴿૮૦﴾

(૧) શરીઅતે યા'કૂબ કે કાનૂન કે મુતાબિક ચોરી કે ઈલ્ઝામ કી વજહ સે બિન યામીન કો મિસર મે રોક લેના જબ તય હુવા તો.

(૨) યાની તકદીર મે હોગા તો ઈસી મુલ્ક મિસર મેં મેરી વફાત હો જાએગી યા કિસી તદબીર સે ભાઈ બિન યામીન કો છુડવા લુંગા.

اِرْجِعُوْٓا اِلٰٓى اَبِيْكُمْ فَقُوْلُوْا يٰٓاَبَانَآ اِنَّ ابْنَكَ سَرَقَ ۚ وَمَا شَهِدْنَآ اِلَّا بِمَا عَلِمْنَا وَمَا كُنَّا لِلْغَيْبِ حٰفِظِيْنَ ﴿٨١﴾ وَسْـَٔلِ الْقَرْيَةَ الَّتِيْ كُنَّا فِيْهَا وَالْعِيْرَ الَّتِيْٓ اَقْبَلْنَا فِيْهَا ۭ وَاِنَّا لَصٰدِقُوْنَ ﴿٨٢﴾ قَالَ بَلْ سَوَّلَتْ لَكُمْ اَنْفُسُكُمْ اَمْرًا ۭ فَصَبْرٌ جَمِيْلٌ ۭ عَسَى اللّٰهُ اَنْ يَّاْتِيَنِيْ بِهِمْ جَمِيْعًا ۭ اِنَّهٗ هُوَ الْعَلِيْمُ الْحَكِيْمُ ﴿٨٣﴾ وَتَوَلّٰى عَنْهُمْ وَقَالَ يٰٓاَسَفٰى عَلٰي يُوْسُفَ وَابْيَضَّتْ عَيْنٰهُ مِنَ الْحُزْنِ فَهُوَ كَظِيْمٌ ﴿٨٤﴾

તુમ(બાકી નવ ભાઈ) અપને અબ્બા કે પાસ વાપસ જાઓ ઔર કહો કે : એ હમારે અબ્બા ! યકીનન તુમ્હારે(લાડલે) બેટે ને તો ચોરી કી ઔર જો બાત હમારે ઈલ્મ મેં આઈ ઉસી કી હમ ખબર દેતે હેં(૧) ઔર છુપકર કોઈ બાત હો ઉસ પર ધ્યાન રખના હમારે બસ કા નહી થા ﴿૮૧﴾ આપ(બિન યામીન કી ચોરીવાલે વાકિઆ કી તહકીક કે લિયે) ઉસ બસતી(યાની મિસર) વાલોં સે પુછે જિસ મેં હમ થે ઔર ઉસ કાફલેવાલોં સે ભી પુછે જિસકે સાથ હમ(મિસર સે) આયે હેં ઔર યકીન રખીયે કે હમ(બિન યામીન કી ચોરીવાલી બાત મેં) બિલ્કુલ સચ્ચે હેં ﴿૮૨﴾ યા'કૂબ (અલ.યે સુનકર) બોલે(૨); બલ્કે તુમ્હારે દિલોં ને ખુદ એક બાત બના લી હે, સો મેરે લિયે તો સબર કરના હી બેહતર હે(૩),(મુજકો તો) અલ્લાહ તઆલા સે ઉમ્મીદ(યકીન) હે કે વહી(અલ્લાહ તઆલા) ઉન સબ(યૂસુફ, બિન યામીન ઔર યહૂદા) કો મુજ તક પહોંચા દેંગે(૪), યકીનન ઉસી(અલ્લાહ તઆલા) કા ઈલ્મ કામીલ હે ઔર ઉસકી હિકમત ભી કામીલ હે ﴿૮૩﴾ ઔર યા'કૂબ(અલ.) ને ઉન(બેટોં) સે(દુસરી તરફ) મુંહ ફિરા લિયા(૫) ઔર કેહને લગે : હાય અફસોસ યૂસુફ પર ! ઔર ગમ સે(રોતે રોતે) ઉન(યા'કૂબ અલ.) કી દોનોં આંખેં સફેદ પડ ગઈ થી(૬) ઔર વો(યા'કૂબ અલ.) દિલ હી દિલ મે(ગમ મેં) ઘુટતે રેહતે થે ﴿૮૪﴾

---

(૧) (દુસરા તર્જુમા) હમને જો કુછ દેખા હે વો હમ બયાન કરતે હેં.

(૨) મેરી સમજ કે મુતાબિક ઐસા નહી હે કે બિન યામીન ચોરી કી વજહ સે મિસર મેં રોક લિયા ગયા.

(૩) (દુસરા તર્જુમા) મેરે લિયે તો સબ્રે જમીલ હે.

(૪) (દુસરા તર્જુમા) મેરે પાસ લે આયેંગે.

(૫) (દુસરા તર્જુમા) ફિર યા'કૂબ(અલ.) ભી ઉનકે પાસ સે ચલે ગએ.

(૬) યાની આંખો કી રોશની જાતી રહી થી.

قَالُوْا تَاللّٰهِ تَفْتَؤُا تَذْكُرُ يُوْسُفَ حَتّٰى تَكُوْنَ حَرَضًا اَوْ تَكُوْنَ مِنَ الْهٰلِكِيْنَ﴿۸۵﴾ قَالَ اِنَّمَآ اَشْكُوْا بَثِّيْ وَحُزْنِيْٓ اِلَى اللّٰهِ وَاَعْلَمُ مِنَ اللّٰهِ مَا لَا تَعْلَمُوْنَ﴿۸۶﴾ يٰبَنِيَّ اذْهَبُوْا فَتَحَسَّسُوْا مِنْ يُّوْسُفَ وَاَخِيْهِ وَلَا تَايْـَٔسُوْا مِنْ رَّوْحِ اللّٰهِ ؕ اِنَّهٗ لَا يَايْـَٔسُ مِنْ رَّوْحِ اللّٰهِ اِلَّا الْقَوْمُ الْكٰفِرُوْنَ﴿۸۷﴾ فَلَمَّا دَخَلُوْا عَلَيْهِ قَالُوْا يٰٓاَيُّهَا الْعَزِيْزُ مَسَّنَا وَاَهْلَنَا الضُّرُّ وَجِئْنَا بِبِضَاعَةٍ مُّزْجٰىةٍ فَاَوْفِ لَنَا الْكَيْلَ وَتَصَدَّقْ عَلَيْنَا ؕ اِنَّ اللّٰهَ يَجْزِي الْمُتَصَدِّقِيْنَ﴿۸۸﴾ قَالَ هَلْ عَلِمْتُمْ مَّا فَعَلْتُمْ بِيُوْسُفَ وَاَخِيْهِ اِذْ اَنْتُمْ جٰهِلُوْنَ﴿۸۹﴾

બેટે કેહને લગે : અલ્લાહ તઆલા કી કસમ ! (અબ્બાજાન) આપ યૂસુફ કો યાદ કરના નહી છોડોંગે(૧) યહાં તક કે આપ ગમ મે બિલ્કુલ ઘુલ હી જાઓગે યા મર હી જાઓગે (૨) ﴾૮૫﴿ (યા'કૂબ અલ. ને) કહા : મેં અપને રંજ ઔર ગમ કી ફરિયાદ સિર્ફ અલ્લાહ તઆલા હી કે સામને કરતા હું ઔર મેં અલ્લાહ તઆલા હી કી તરફ સે વો બાતેં જાનતા હું જો તુમ નહી જાનતે હો(૩) ﴾૮૬﴿ (યા'કૂબ અલ. ને કહા :) એ મેરે બેટો ! તુમ વાપસ(મિસર) જાઓ ઔર યૂસુફ (અલ.)ઔર ઉસકે ભાઈ(બિન યામીન) કા પતા લગાઓ ઔર તુમ અલ્લાહ તઆલા કી રહમત સે નાઉમ્મીદ ન હો(ઈસ લિયે કે) અલ્લાહ તઆલા કી રહમત સે તો કાફિર લોગ હી નાઉમ્મીદ હોતે હેં ﴾૮૭﴿ (અબ્બા કે હુકમ કે મુતાબિક નવ ભાઈ મિસર ગએ) ફિર જબ યે યૂસુફ(અલ.) કે પાસ પહોંચે તો કેહને લગે : એ અઝીઝ !(૪) હમ પર ઔર હમારે ઘરવાલોં પર સખ્ત મુસીબત આ પડી હે ઔર હમ મા'મૂલી(યાની અધૂરી) પૂંજી (સરમાયા) લેકર આયે હે(ઉસકે બદલે મેં) હમકો પુરા અનાજ દો ઔર(અલ્લાહ તઆલા કે વાસતે) તુમ હમ પર ખૈરાત કરો, જો લોગ (અલ્લાહ તઆલા કે વાસતે) ખૈરાત કરતે હેં અલ્લાહ તઆલા ઉનકો અચ્છા બદલા દેતે હેં ﴾૮૮﴿ યૂસુફ(અલ.) ને(ભાઈયોં કી ઔર અપને ઘર કી પરેશાની કી બાત સુનકર) કહા : તુમકો કુછ પતા હે કે યૂસુફ (અલ.) ઔર ઉસકે ભાઈ કે સાથ તુમને કયા સુલૂક કિયા થા, જબકે તુમ જહાલત મે પડે થે ?(૫) ﴾૮૯﴿

(૧) (દુસરા તર્જુમા) આપ યૂસુફ (અલ.) કો હમેશા હી યાદ કરતે રહોગે.
(૨) યાની બિમાર હોકર મરને કે કરીબ હો જાઓગે. (૩) યાની અભી તો યૂસુફ (અલ.) કે બચપનવાલે ખ્વાબ કી તાબીર કા સામને આના બાકી હે; ઈસ લિયે સબસે મુલાકાત હોગી, ઉસકી તરફ ઈશારા હે.
(૪) યૂસુફ અલ. કા ઉસ વકત કા લકબ. (૫) (દુસરા તર્જુમા) કુછ તુમકો વો સુલૂક ભી મા'લૂમ હે જો તુમને યૂસુફ (અલ.)ઔર ઉસકે ભાઈ કે સાથ ઉસ ઝમાને મે કિયા થા જબ તુમ જહાલત મે પડે હુએ થે.

قَالُوْٓا ءَاِنَّكَ لَاَنْتَ يُوْسُفُ ؕ قَالَ اَنَا يُوْسُفُ وَهٰذَآ اَخِيْ ؗ قَدْ مَنَّ اللّٰهُ عَلَيْنَا ؕ اِنَّهٗ مَنْ يَّتَّقِ وَيَصْبِرْ فَاِنَّ اللّٰهَ لَا يُضِيْعُ اَجْرَ الْمُحْسِنِيْنَ ﴿۹۰﴾ قَالُوْا تَاللّٰهِ لَقَدْ اٰثَرَكَ اللّٰهُ عَلَيْنَا وَاِنْ كُنَّا لَخٰطِـِٕيْنَ ﴿۹۱﴾ قَالَ لَا تَثْرِيْبَ عَلَيْكُمُ الْيَوْمَ ؕ يَغْفِرُ اللّٰهُ لَكُمْ ؗ وَهُوَ اَرْحَمُ الرّٰحِمِيْنَ ﴿۹۲﴾ اِذْهَبُوْا بِقَمِيْصِيْ هٰذَا فَاَلْقُوْهُ عَلٰى وَجْهِ اَبِيْ يَاْتِ بَصِيْرًا ۚ وَاْتُوْنِيْ بِاَهْلِكُمْ اَجْمَعِيْنَ ﴿۹۳﴾

وَلَمَّا فَصَلَتِ الْعِيْرُ قَالَ اَبُوْهُمْ اِنِّيْ لَاَجِدُ رِيْحَ يُوْسُفَ لَوْلَآ اَنْ تُفَنِّدُوْنِ ﴿۹۴﴾

વો(ભાઈ) કેહને લગે : અરે વાકઈ તુમ યૂસુફ હો ? યૂસુફ(અલ.) ને કહા કે : મેં યૂસુફ હી હું ઔર યે(બિન યામીન) મેરા(હકીકી) ભાઈ હે, યકીનન અલ્લાહ તઆલા ને હમ પર એહસાન કિયા, હકીકત બાત યે હે કે જો આદમી ભી ગુનાહોં સે બચતા હે ઔર (મુસીબત પર) સબ્ર કરતા હે, તો અલ્લાહ તઆલા(ઐસી) નેકી કરનેવાલોં કા સવાબ બેકાર નહી કરતે ﴾૯૦﴿ વો(ભાઈ લોગ) કેહને લગે : અલ્લાહ તઆલા કી કસમ ! અલ્લાહ તઆલા ને તુજકો(હર એતેબાર સે) હમ પર ફઝીલત(યાની બઢતરી) દી, ઔર યકીનન હમ હી લોગ ગલતી કરનેવાલે થે(૧) ﴾૯૧﴿ યૂસુફ(અલ.) ને કહા : આજ તુમ્હારે ઉપર કોઈ મલામત નહી(૨), અલ્લાહ તઆલા તુમ્હારે ગુનાહ કો માફ કરે ઔર વહી(અલ્લાહ તઆલા) સારે રહમ કરનેવાલોં સે ઝિયાદહ રહમ કરનેવાલે હેં(૩) ﴾૯૨﴿ (બસ) અબ તુમ મેરે ઈસ કુર્તે કો લેકર જાઓ ઔર ઉસકો મેરે અબ્બા કે ચેહરે પર ડાલો, વો(ઉસ કુર્તે કી બરકત સે) દેખનેવાલે હો જાયેંગે, ઔર તુમ સબ અપને ઘરવાલોં કો લેકર મેરે પાસ(મિસર) આ જાઓ ﴾૯૩﴿

ઔર જબ(મિસર સે ભાઈયોં કા) કાફલા(કનઆન આને કે લિયે) રવાના હુવા, તબ ઉનકે અબ્બાજાન(યાની યા'કૂબ અલ.) ને કેહના શુરૂઅ કિયા કે : મુજે યૂસુફ કી ખુશ્બુ આ રહી હે, અગર તુમ ઐસા ન કહો કે : બુઢા બહક(સઠીયા) ગયા(૪) ﴾૯૪﴿

(૧) યે માહોલ કા અસર હે કે ગલતી કો ફૌરન કબુલ કર લિયા, વો નબુવ્વત કે ઘરાને મેં રેહતે થે.

(૨) યાની તુમ્હારી પેહલે કી ગલતીયોં પર કોઈ બુરા ભલા નહી કહા જાયેગા.

(૩) યે નબવી અખ્લાક હે કે ભાઈયોં કો નદામત પર શર્મ દિલાને કે બજાએ ફૌરી હમદર્દી ઔર માફી.

(૪) (દુસરા તર્જુમા) અગર તુમ મુજકો બુઢાપે કી બેહકી બાતેં કરનેવાલા ન સમજો તો એક બાત કહું કે મુજકો તો યૂસુફ (અલ.)કી ખુશ્બુ આ રહી હે.

قَالُوْا تَاللّٰهِ اِنَّكَ لَفِيْ ضَلٰلِكَ الْقَدِيْمِ ﴿٩٥﴾ فَلَمَّآ اَنْ جَآءَ الْبَشِيْرُ اَلْقٰىهُ عَلٰى وَجْهِهٖ فَارْتَدَّ بَصِيْرًا ۚ قَالَ اَلَمْ اَقُلْ لَّكُمْ ۚ اِنِّيْٓ اَعْلَمُ مِنَ اللّٰهِ مَا لَا تَعْلَمُوْنَ ﴿٩٦﴾ قَالُوْا يٰٓاَبَانَا اسْتَغْفِرْ لَنَا ذُنُوْبَنَآ اِنَّا كُنَّا خٰطِـِٕيْنَ ﴿٩٧﴾ قَالَ سَوْفَ اَسْتَغْفِرُ لَكُمْ رَبِّيْ ؕ اِنَّهٗ هُوَ الْغَفُوْرُ الرَّحِيْمُ ﴿٩٨﴾

(ઘર મેં મૌજુદ લોગ યા'કૂબ અલ. કો) કેહને લગે : અલ્લાહ તઆલા કી કસમ ! તુમ તો અપની પુરાને ગલત ખ્યાલ મેં હી હો(૧) ﴿૯૫﴾ ફિર જબ(મિસર સે સફર કર કે ભાઈયોં કા કાફલા કનઆન આ ગયા ઔર) ખુશખબરી સુનાનેવાલા(કુર્તે કે સાથ) આ પહોંચા(૨) તો ઉસને યા'કૂબ(અલ.) કે ચેહરે પર(યૂસુફ અલ. કા) કુર્તા ડાલા તો વો ઉસી વકત દેખનેવાલે હો ગએ(૩) યા'કૂબ(અલ.) ને કહા : કયા મેં ને તુમસે નહી કહા થા કે : મેં અલ્લાહ તઆલા કી તરફ સે વો બાતેં જાનતા હું જો તુમ લોગ નહી જાનતે(૪) ﴿૯૬﴾ (૫) બેટે કેહને લગે : એ હમારે અબ્બાજાન ! આપ હમારે લિયે(અલ્લાહ તઆલા સે) હમારે ગુનાહોં કી બખ્શીશ કી દુઆ કીજીએ, બેશક હમ હી ગલતી કરનેવાલે થે ﴿૯૭﴾ યા'કૂબ(અલ.) ને કહા : અનકરીબ(૬) અપને રબ સે તુમ્હારે બખ્શીશ કી દુઆ કરૂંગા, યકીનન વો(અલ્લાહ તઆલા) બડે બખ્શનેવાલે, બડે મહેરબાન હેં ﴿૯૮﴾

(૧) યાની યૂસુફ(અલ.) કી યાદ મે. (૨) બશીર : ખુશખબરી સુનાનેવાલા યૂસુફ અલ. કા ભાઈ યહૂદા થા, વો મિસર સે કુર્તા લેકર આયા, ઉન્હોંને કહા કે : જબ બચપન મે ભાઈ યૂસુફ (અલ.)કો કુંવે મે ડાલા થા ઉસ વકત ઉનકે કુર્તે પર જુઠા ખુન લગાકર મેં હી વો કુર્તા અબ્બા કે પાસ લે ગયા થા; ઈસ લિયે આજ ખુશી કે મૌકે પર ભી કુર્તા મેં હી લેકર ચલુંગા. (૩) યૂસુફ અલ. કે કુર્તે કી બરકત ઝાહિર હુઈ ઔર અલ્લાહ તઆલાને ઉસ કુર્તે કો ઝરિયા બનાકર યા'કૂબ અલ. કી આંખ વાપસ લોટા દી, અલ્લાહ તઆલા કે નેક બંદો કી ઈસતેમાલ કી હુઈ ચીઝોં મે બરકાત હેં ઉસકા ઈન્કાર નહી કિયા જા સકતા. (૪) યાની યૂસુફ(અલ.) ઝિંદા હે ઔર મુલાકાત હોગી. (૫) જબ યૂસુફ(અલ.) કો ભાઈયોં હી ને કુંવે મે ડાલકર ગુમ કિયા થા યે રાઝ ખુલ ગયા તબ. (૬) યાની બાદ મે જુમ્આ કી રાત મેં યા તહજજુદ કે વકત તુમ્હારે લિયે ઈસિતગફાર કરૂંગા. ભાઈયોં ને યૂસુફ અલ. કે સામને કસુર કા ઈકરાર કિયા તો ઉન્હોંને ફૌરન માફ કર દિયા ઔર યા'કૂબઅલ. સે માફી માંગી તો માફ કરને કા વાદા કર લિયા યાની ફૌરી માફી નહી દી, હઝરાતે મુફસ્સિરીન ને ઈસકી અલગ અલગ વજહ લીખી હે, મેરે દુસરે મુર્શિદ હઝરત અકદસ મુફતી અહમદ ખાનપૂરી સાહબ(અલ્લાહ તઆલા આપકે સાયે કો લંબા કરે) ને ઈસ પર એક નુકતા ઈરશાદ ફરમાયા :યે ઉમર કી તફાવત કી બાત હે, યૂસુફ અલ. જવાન થે ઔર યા'કૂબ અલ. બુઢે થે, જવાનોં કે ફેસલે ફૌરી હોતે હેં ઔર બુઢોં કે ફેસલે મે ''ગૌર કરેંગે, સોચેંગે, ફિર જવાબ દેંગે'' યે સબ બાતેં હોતી હે; ઈસ લિયે જવાનોં કો દીની મેહનત કા મેદાન બનાઓ, જલ્દી ફાયદા હોગા.

فَلَمَّا دَخَلُوۡا عَلٰى يُوۡسُفَ اٰوٰۤى اِلَيۡهِ اَبَوَيۡهِ وَقَالَ ادۡخُلُوۡا مِصۡرَ اِنۡ شَآءَ اللّٰهُ اٰمِنِيۡنَ ؕ﴿۹۹﴾ وَرَفَعَ اَبَوَيۡهِ عَلَى الۡعَرۡشِ وَخَرُّوۡا لَهٗ سُجَّدًا‌ ۚ وَقَالَ يٰۤاَبَتِ هٰذَا تَاۡوِيۡلُ رُءۡيَاىَ مِنۡ قَبۡلُ قَدۡ جَعَلَهَا رَبِّىۡ حَقًّا‌ ؕ وَقَدۡ اَحۡسَنَ بِىۡۤ اِذۡ اَخۡرَجَنِىۡ مِنَ السِّجۡنِ وَجَآءَ بِكُمۡ مِّنَ الۡبَدۡوِ مِنۡۢ بَعۡدِ اَنۡ نَّزَغَ الشَّيۡطٰنُ بَيۡنِىۡ وَبَيۡنَ اِخۡوَتِىۡ‌ ؕ اِنَّ رَبِّىۡ لَطِيۡفٌ لِّمَا يَشَآءُ‌ ؕ اِنَّهٗ هُوَ الۡعَلِيۡمُ الۡحَكِيۡمُ ﴿۱۰۰﴾

ફિર જબ વો સબ(૧) યૂસુફ(અલ.) કે પાસ પહોંચે, તો યૂસુફ(અલ.) ને અપને વાલિદૈન કો અપને પાસ જગહ દી ઔર(યૂસુફ અલ. ને) કહા કે : તુમ સબ મિસર મેં દાખિલ હો જાઓ, ઈન્શાઅલ્લાહ ! હર તરહ અમન ઔર અમાન(યાની ચેન ઔર ઈત્મિનાન) કે સાથ રહોગે ﴾૯૯﴿ ઔર યૂસુફ(અલ.) ને અપને વાલિદૈન કો(ઉંચે) તખ્ત પર બિઠા દિયા ઔર વો સબ(યાની વાલિદૈન ઔર ગ્યારહ ભાઈ) યૂસુફ(અલ.) કે સામને સજદે મેં ગીરે(૨) ઔર યૂસુફ(અલ.) ને કહા : એ મેરે અબ્બાજાન ! યે તો મેરે (ઉસ) ખ્વાબ કી તાબીર હે જો મેં ને પેહલે(યાની બચપન મેં) દેખા થા, ઉસ(ખ્વાબ) કો મેરે રબ ને સચ કરકે દિખલાયા ઔર મેરે રબને(ઈસ વકત) મુજ પર બડા એહસાન કિયા કે મુજકો જેલ સે નીકાલા ઔર(યે ભી એહસાન હુવા કે) શયતાન ને મેરે ઔર મેરે ભાઈયોં કે દરમિયાન ઝઘડા કરવા દિયા થા(અલ્લાહ તઆલા ને જુદાઈ ખતમ કર દી) ફિર મેરે રબ ગાંવ(૩) સે તુમકો મેરે પાસ(મિસર) લે આયે, મેરે રબ જો ચાહતે હેં ઉસકો ઉમદા તદબીર સે કરતે હેં, યકીનન ઉસ(અલ્લાહ તઆલા) કા ઈલ્મ ભી કામીલ હે ઔર ઉસકી હિકમત ભી કામીલ હે ﴾૧૦૦﴿

---

(૧) યાની વાલિદૈન ઔર ભાઈ ઔર ભાઈયોં કા ખાનદાન જો સબ મિલકર બોત્તેર(૭૨) યા ત્રાણું(૯૩) આદમી કા કાફલા થા.

(૨) હઝરત અબ્દુલ્લાહ બિન અબ્બાસ(રદિ.) ફરમાતે હેં કે : અલ્લાહ તઆલા કે સામને શુક્ર કા યે સજદા કિયા ગયા, ઈબાદત કા સજદા તો હર શરીઅત મે સિર્ફ અલ્લાહ તઆલા હી કે લિયે જાઈઝ થા; અલબત્તા કિસી કી તાઝીમ કે લિયે સજદા કરના પીછલી શરીઅતોં મે જાઈઝ થા; લેકિન વો શિર્ક કા ઝરિયા બન સકતા હે; ઈસ લિયે ઈસ ઉમ્મત મે વો નાજાઈઝ કરાર દિયા ગયા.

(૩) ''કનઆન'' મુરાદ હે જહાં હઝરત યા'કૂબ અલ. આબાદ થે.

رَبِّ قَدْ اٰتَيْتَنِيْ مِنَ الْمُلْكِ وَعَلَّمْتَنِيْ مِنْ تَاْوِيْلِ الْاَحَادِيْثِ ۚ فَاطِرَ السَّمٰوٰتِ وَالْاَرْضِ ۟ اَنْتَ وَلِيّٖ فِي الدُّنْيَا وَالْاٰخِرَةِ ۚ تَوَفَّنِيْ مُسْلِمًا وَّاَلْحِقْنِيْ بِالصّٰلِحِيْنَ ﴿۱۰۱﴾ ذٰلِكَ مِنْ اَنْۢبَآءِ الْغَيْبِ نُوْحِيْهِ اِلَيْكَ ۚ وَمَا كُنْتَ لَدَيْهِمْ اِذْ اَجْمَعُوْٓا اَمْرَهُمْ وَهُمْ يَمْكُرُوْنَ ﴿۱۰۲﴾ وَمَآ اَكْثَرُ النَّاسِ وَلَوْ حَرَصْتَ بِمُؤْمِنِيْنَ ﴿۱۰۳﴾ وَمَا تَسْـَٔلُهُمْ عَلَيْهِ مِنْ اَجْرٍ ۭ اِنْ هُوَ اِلَّا ذِكْرٌ لِّلْعٰلَمِيْنَ ﴿۱۰۴﴾ ع

એ મેરે રબ ! આપને મુજે હુકૂમત કા બડા હિસ્સા અતા ફરમાયા ઔર મુજે ખ્વાબોં કી તા'બીર કા ઈલ્મ ભી અતા ફરમાયા(૧) એ આસમાનોં ઔર ઝમીન કો બનાનેવાલે (અલ્લાહ તઆલા !) આપ હી દુનિયા ઔર આખિરત મેં મેરા કામ બનાનેવાલે હેં, આપ મુજકો ઈસ્લામ(યાની આપકી ફરમાંબરદારી) કે સાથ(દુનિયા સે) ઉઠાના ઔર (મરને કે બાદ અપને) નેક બંદો કે સાથ મુજે મીલા દેના(૨) ﴿૧૦૧﴾ યે(કિસ્સા) ગૈબ કી ખબરો મેં સે હે જો વહી કે ઝરીયે હમ તુમકો બતાતે હેં ઔર જબ યૂસુફ(અલ.) કે ભાઈયોં ને સાઝીશ કરકે(યૂસુફ અલ. કો કુંવે મે ડાલને કા) અપના પકકા ફેસલા કર લિયા થા(ઔર ડાલ ભી દિયા) તબ તો તુમ(વહાં) ઉનકે પાસ મૌજુદ ન થે(૩) ﴿૧૦૨﴾ તુમ્હારા દિલ કિતના હી ચાહે ફિર ભી(દુનિયા મેં) બહૂત સારે લોગ ઈમાન લાનેવાલે નહી હેં ﴿૧૦૩﴾ હાલાંકે તુમ ઈસ(કુર્આન કી તબ્લીગ) પર ઈન(દુનિયા કે લોગોં) સે કોઈ ઉજરત(બદલા) ભી નહી માંગતે, યે(કુર્આન) તો તમામ આલમ(કી કૌમોં) કે લિયે એક નસીહત હે ﴿૧૦૪﴾

(૧) દુસરા મતલબ : મુશ્કિલ ઔર ઉલઝી હુઈ બાતોં કો હલ કરને કા ફન ભી સીખલાયા.

(૨) યાની ઉન નેક બંદોં કે સાથ મેરા હિસાબ ઔર જન્નત મે દાખિલ હોના હો, હઝરત યા'કૂબ અલ. કી વફાત કે બાદ હઝરત યૂસુફ અલ. કો ભી આખિરત કા શૌક બઢ ગયા ઔર આપને યહી દુઆ માંગી. સોચને કી બાત હે કે હઝરત યૂસુફ અલ. કે પાસ નબુવ્વત(ઊંચે દરજે કા મકામ હે) ભી હે ઔર દુનયવી બાદશાહત(જો દુનિયા મેં તરકકી કા ઊંચા મકામ હે) ભી હે, ઈન દોનોં નેઅમતોં કે હોતે હુએ અચ્છી મોત ઔર આખિરત મેં નેક લોગોં કે સાથ કી દુઆ માંગના યે અચ્છી મોત કી અહમિયત કો બતલાતા હે, અલ્લાહ તઆલા હમ સબકો ઈસ નેઅમત સે નવાઝે, કુર્આની ઈસ દુઆ કો માંગને કા એહતિમામ કરના ચાહિએ.

(૩) ઔર ઝાહિર હે કે યૂસુફ અલ. કે ભાઈ હઝરત યૂસુફ અલ. કો જબ કુંવે મેં ડાલ રહે થે ઉસ વકત હઝરત મુહમ્મદુર રસૂલુલ્લાહ સલ્લલ્લાહુ અલયહિ વસલ્લમ વહાં મૌજુદ ન થે, આપકે ઉમ્મી(અનપઢ) હોને કે બાવજૂદ પૂરા વાકિઆ તફસીલ સે સહીહ સુના દેના યે આપકે નબી હોને કી દલીલ હે.

وَكَاَيِّنۡ مِّنۡ اٰيَةٍ فِى السَّمٰوٰتِ وَالۡاَرۡضِ يَمُرُّوۡنَ عَلَيۡهَا وَهُمۡ عَنۡهَا مُعۡرِضُوۡنَ ﴿١٠٥﴾ وَمَا يُؤۡمِنُ اَكۡثَرُهُمۡ بِاللّٰهِ اِلَّا وَهُمۡ مُّشۡرِكُوۡنَ ﴿١٠٦﴾ اَفَاَمِنُوۡۤا اَنۡ تَاۡتِيَهُمۡ غَاشِيَةٌ مِّنۡ عَذَابِ اللّٰهِ اَوۡ تَاۡتِيَهُمُ السَّاعَةُ بَغۡتَةً وَّهُمۡ لَا يَشۡعُرُوۡنَ ﴿١٠٧﴾ قُلۡ هٰذِهٖ سَبِيۡلِىۡۤ اَدۡعُوۡۤا اِلَى اللّٰهِ ۚ عَلٰى بَصِيۡرَةٍ اَنَا وَمَنِ اتَّبَعَنِىۡ ؕ وَسُبۡحٰنَ اللّٰهِ وَمَاۤ اَنَا مِنَ الۡمُشۡرِكِيۡنَ ﴿١٠٨﴾ وَمَاۤ اَرۡسَلۡنَا مِنۡ قَبۡلِكَ اِلَّا رِجَالًا نُّوۡحِىۡۤ اِلَيۡهِمۡ مِّنۡ اَهۡلِ الۡقُرٰى ؕ اَفَلَمۡ يَسِيۡرُوۡا فِى الۡاَرۡضِ فَيَنۡظُرُوۡا كَيۡفَ كَانَ عَاقِبَةُ الَّذِيۡنَ مِنۡ قَبۡلِهِمۡ ؕ وَلَدَارُ الۡاٰخِرَةِ خَيۡرٌ لِّلَّذِيۡنَ اتَّقَوۡا ؕ اَفَلَا تَعۡقِلُوۡنَ ﴿١٠٩﴾

ઔર આસમાન ઔર ઝમીન મેં(અલ્લાહ તઆલા કી કુદરત કી) બહોત સી નીશાનીયાં હેં જિન પર સે ઈન(મકકાવાલોં ઔર દુસરે ઈન્સાનોં) કા ગુઝર હોતા રેહતા હે; લેકિન વો ઉન નીશાનીયો સે મુંહ ફિરા કર જાતે હેં(૧) ﴾૧૦૫﴿ ઔર ઉન(મકકા કે કાફિર) મેં સે ઝિયાદહ લોગ અલ્લાહ તઆલા કો ઈસ તરહ માનતે હેં કે શિર્ક ભી કરતે હેં(૨) ﴾૧૦૬﴿ કયા ભલા ઉન(નાફરમાનોં) કો ઈસ બાત કા ડર નહી લગતા કે અલ્લાહ તઆલા કે અઝાબ કી કોઈ આફત આકર ઉનકો ઢાંક લેવે યા ઉનકો ખબર ભી ન હો ઈસ તરહ અચાનક ઉન પર કયામત આ જાએ ﴾૧૦૭﴿ (એ પયગમ્બર !) તુમ(ઉન મુખાલિફીન સે) કેહ દોઃયહી(તૌહીદ) મેરા રાસ્તા હે,મેં તો પૂરી બસીરત (સમજદારી) કે સાથ અલ્લાહ તઆલા કી તરફ દઅવત દેતા હું ઔર જિતને(મેરી ઈત્તિબાઅ કરનેવાલે) મેરે સાથી હેં વો ભી(ઈસી તરહ તૌહીદ કી દઅવત દેતે હેં) ઔર અલ્લાહ તઆલા(હર કિસમ કે શિર્ક સે) પાક હે ઔર મેં ભી શિર્ક કરનેવાલોં મેં સે નહી હું ﴾૧૦૮﴿ હમને તુમસે પેહલે અલગ અલગ બસતીવાલોં મેં સે જિત્ને(રસૂલ) ભેજે વો સબ મર્દ હી હોતે થે(૩), જિનકી તરફ હમ વહી ભેજતે થે, કયા ભલા ઉન(કાફિર) લોગોં ને ઝમીન મે ચલ ફિરકર નહી દેખા કે ઉનસે પેહલી કૌમોં કા(બુરા) અંજામ કૈસા હુવા ?(૪) જિન્હોંને તકવા અપનાયા ઉનકે લિયે આખિરત કા ઘર બેહતર હે, કયા ફિર ભી તુમ ઈતની બાત ભી નહી સમજતે ? ﴾૧૦૯﴿

(૧) યાની કુદરત કી નીશાની પર ધ્યાન નહી દેતે; ઈસ લિયે ઈબ્રત ભી હાસિલ નહી કરતે.

(૨) હુઝુર સલ્લલ્લાહુ અલયહિ વસલ્લમ કે મુબારક ઝમાને મે ઔર આજ ભી દુનિયા મેં ઈસ તરહ કે મુશરીકીન હેં જો અલ્લાહ તઆલા કો માનતે હેં સાથ મે દુસરે મા'બૂદો કો ભી માનતે હેં, ઈસ તરહ કા ઈમાન મોઅતબર હોતા નહી હે.

(૩) યાની ફરિશ્તા ઔર ઔરત નબી નહી બનાએ ગયે હેં, યે ઉલમા કી બડી જમાઅત કી બાત હે.

(૪) યાની પેહલી કૌમોં કે બુરે અંજામ કો દેખકર ઈબ્રત હાસિલ કરકે ઈમાન લે આતે.

حَتّٰٓى اِذَا اسۡتَيۡـَٔسَ الرُّسُلُ وَظَنُّوۡۤا اَنَّهُمۡ قَدۡ كُذِبُوۡا جَآءَهُمۡ نَصۡرُنَا ۙ فَنُجِّىَ مَنۡ نَّشَآءُ ؕ وَلَا يُرَدُّ بَاۡسُنَا عَنِ الۡقَوۡمِ الۡمُجۡرِمِيۡنَ ﴿۱۱۰﴾ لَقَدۡ كَانَ فِىۡ قَصَصِهِمۡ عِبۡرَةٌ لِّاُولِى الۡاَلۡبَابِ ؕ مَا كَانَ حَدِيۡثًا يُّفۡتَرٰى وَلٰـكِنۡ تَصۡدِيۡقَ الَّذِىۡ بَيۡنَ يَدَيۡهِ وَتَفۡصِيۡلَ كُلِّ شَىۡءٍ وَّهُدًى وَّرَحۡمَةً لِّقَوۡمٍ يُّؤۡمِنُوۡنَ ﴿۱۱۱﴾

યહાં તક(મોહલત મીલી) કે જબ રસૂલ(અપની ઉમ્મત કે લોગોં કે ઈમાન લાને સે) નાઉમ્મીદ હો ગએ ઔર(તબ અઝાબ મે તાખીર કી વજહ સે) કાફિર લોગ યે સમજને લગે કે ઉનકો(અઝાબ કી) જુઠી ધમકી દી ગઈ થી તો હમારી મદદ ઉન(રસૂલોં) કે પાસ આ ગઈ(૧), ફિર જિનકો હમને ચાહા અઝાબ સે બચા લિયા ઔર ગુનેહગારોં સે હમારા અઝાબ ટાલા નહી જા સકતા(૨) ﴾૧૧૦﴿ પકકી બાત યે હે કે ઉનકે(૩) વાકિઆત મે અકલવાલોં કે લિયે ઈબ્રત કા બડા સામાન હે, યે(કુર્આન) મનઘડત(યાની બનાઈ હુઈ) બાત નહી હે(જો કિસી ને અપને દિમાગ સે ઘડ લી હો) બલ્કે ઈસ(કુર્આન) સે પેહલે જિતની(આસમાની) કિતાબેં આઈ યે(કુર્આન) ઉનકી તસદીક હે(૪) ઔર (કુર્આન મેં દીન કે બારે મેં ઝરૂરી) હર હર બાત કી તફસીલ હે ઔર(કુર્આન) ઈમાનવાલે લોગોં કે લિયે હિદાયત ઔર રહમત કા ઝરીયા હે ﴾૧૧૧﴿

---

(૧) યાની અલ્લાહ તઆલા કા અઝાબ નાફરમાનોં પર આ ગયા.

(૨) (દુસરા તર્જુમા) હમારા અઝાબ મુજરીમોં પર આને કે બાદ વાપસ નહી કિયા જા સકતા.

(૩) ઔર ઈસ સૂરત મે ખાસ કર હઝરત યૂસુફ અલ. ઔર ઉનકે ભાઈયોં કે ઔર પીછલી ઉમ્મતો કે વાકિઆત હેં.

(૪) યાની કુર્આન કી ઔર પેહલી આસમાની કિતાબોં કી બહોત સારી બાતેં આપસ મે એક જેસી હે ઔર કુર્આન પીછલી આસમાની કીતાબોં કો સચ્ચા બતાતા હે.

નોટ : સૂરએ યૂસુફ કે મુફસસલ ફવાઈદ (વિગતવાર ફાઈદે) ખુત્બાતે મહમુદ ભાગ (૮) મે દેખિએ.

સૂરએ રઅદ

યે સૂરત મદની હે. ઈસમે (૪૩) યા (૪૭) આયતેં હેં, સૂરએ મુહમ્મદ કે બાદ ઔર સૂરએ રહમાન સે પેહલે (૯૬) નંબર પર નાઝીલ હુઈ.

ઉસ સૂરત મે ''રઅદ'' કા તઝકિરા કિયા ગયા હે, રઅદ કયા ચીઝ હે ?

(૧) ગરજ. ઔર જબ આસમાન મે ગરજ હોતી હે તો અલ્લાહ તઆલા કે બંદે બેઈખ્તિયાર સુબ્હાનલ્લાહ ઔર અલ્હમ્દુલિલ્લાહ પઢતે હેં.

(૨) એક ફરિશ્તે કા નામ હે, જબ વો બાદલોં કો હાંકતા ઔર ચલાતા હે તબ વો તસબીહ પઢતા હે, ઉસ તસબીહ કો લોગ બાદલ કી આવાઝ સમજતે હેં, ઉસકે હાથ મે આગ કા એક કોડા(ચાબુક) હોતા હે જિસ સે વો બાદલોં કો હંકાતા હે, ઉસ સે જો ચમક ઝાહિર હોતી હે વો બીજલી હે.

યે ભી હો સકતા હે કે બાદલોં કો મારને કી વજહ સે જો આવાઝ પૈદા હોતી હે વો રઅદ હો.

(૩) રઅદ સે સિર્ફ આવાઝ મુરાદ હે ઔર યે ખાસ કિસમ કી તસબીહ હે ચાહે હમકો સમજ મે ન આયે.

રિવાયતોં મે આતા હે કે જો આદમી બાદલોં કે ગરજ કી આવાઝ સુને તો યે પઢે ''سُبْحَانَ مَنْ يُّسَبِّحُ الرَّعْدُ بِحَمْدِهٖ وَالْمَلٰٓئِكَةُ مِنْ خِيْفَتِهٖ وَهُوَ وَلِيُّ كُلِّ شَيْءٍ قَدِيْرٌ''

بِسۡمِ اللّٰہِ الرَّحۡمٰنِ الرَّحِیۡمِ ○

الٓـمّٓرٰ ۟ تِلۡکَ اٰیٰتُ الۡکِتٰبِ ؕ وَ الَّذِیۡۤ اُنۡزِلَ اِلَیۡکَ مِنۡ رَّبِّکَ الۡحَقُّ وَ لٰکِنَّ اَکۡثَرَ النَّاسِ لَا یُؤۡمِنُوۡنَ ﴿۱﴾ اَللّٰہُ الَّذِیۡ رَفَعَ السَّمٰوٰتِ بِغَیۡرِ عَمَدٍ تَرَوۡنَہَا ثُمَّ اسۡتَوٰی عَلَی الۡعَرۡشِ وَ سَخَّرَ الشَّمۡسَ وَ الۡقَمَرَ ؕ کُلٌّ یَّجۡرِیۡ لِاَجَلٍ مُّسَمًّی ؕ یُدَبِّرُ الۡاَمۡرَ یُفَصِّلُ الۡاٰیٰتِ لَعَلَّکُمۡ بِلِقَآءِ رَبِّکُمۡ تُوۡقِنُوۡنَ ﴿۲﴾ وَ ہُوَ الَّذِیۡ مَدَّ الۡاَرۡضَ وَ جَعَلَ فِیۡہَا رَوَاسِیَ وَ اَنۡہٰرًا ؕ وَ مِنۡ کُلِّ الثَّمَرٰتِ جَعَلَ فِیۡہَا زَوۡجَیۡنِ اثۡنَیۡنِ یُغۡشِی الَّیۡلَ النَّہَارَ ؕ

અલ્લાહ તઆલા કે નામ સે(મેં શુરૂઅ કરતા હું) જિનકી રહમત સબ કે લિયે હે, જો બહોત ઝિયાદહ રહમ કરનેવાલે હેં.

الٓـمّٓرٰ અલીફ લામ રા, યે(અલ્લાહ તઆલા કી) કિતાબ(કુર્આન) કી આયતે હેં ઔર(એ નબી !) તુમ્હારે રબ કી તરફ સે તુમ પર જો(કુર્આન) નાઝીલ કિયા ગયા વો હક હે; લેકિન બહૂત સારે લોગ(કુર્આન કો) માનતે નહી હેં(૧) ﴿૧﴾ અલ્લાહ તઆલા વો (ઐસે કુદરતવાલે) હેં કે જિન્હોંને આસમાનોં કો બગૈર સુતુન કે(ઈત્ના) ઉંચા બનાયા કે તુમ ઉસકો(હર જગહ સે સહુલત સે) દેખતે હો(૨) ફિર વો(અલ્લાહ તઆલા અપની શાન કે મુતાબિક) અર્શ પર કાઈમ હુએ ઔર સૂરજ ઔર ચાંદ કો કામ મે લગા દિયા, હર એક(સૂરજ ઔર ચાંદ) અપને મુકર્રર(નકકી) વકત તક(યાની કયામત તક) ચલતે રહેંગે(૩) વો(અલ્લાહ તઆલા તમામ) કામોં કી તદબીર કરતે હેં વો(અલ્લાહ તઆલા અપની) નીશાનીયોં કો ખોલ ખોલ કર બયાન કરતે હેં(૪); તાકે તુમ યકીન કર લો કે(કયામત મેં) તુમકો અપને રબ સે મિલના હે ﴿૨﴾ ઔર ઉસી(અલ્લાહ તઆલા) ને ઝમીન ફૈલા દી ઔર ઉસ(ઝમીન) મેં(પહાડ કે) બોજ ઔર નદીયાં બના દી, હર કિસમ કે ફલોં કે ઉસ મેં દો દો જોડે પૈદા કિયે(૫), વો(અલ્લાહ તઆલા) રાત કો દિન પર ઢાંપ દેતે હેં(૬)

---

(૧) (દુસરા તર્જુમા) ઈમાન નહીં લાતે હેં. (૨) (દુસરા તર્જુમા) અલ્લાહ તઆલા કી કુદરત ઐસી હે કે ઉસને આસમાનોં કો આંખો સે નઝર ન આવે ઐસે સુતૂનોં પર ઉંચા બનાયા હે. (તીસરા તર્જુમા) બગૈર કિસી સુતૂન કે ઈસ કદર ઉંચા બના દિયા જૈસા કે તુમ ઉસકો દેખતે હો. (૩) (દુસરા તર્જુમા) હર એક(સૂરજ ઔર ચાંદ) અપને મુતઅય્યન (નકકી)વકત પર ચલ રહે હેં(યાની ચાંદ કા એક ચકકર એક મહિને મેં ઔર સૂરજ કા એક ચકકર એક સાલ મે પૂરા હોતા હે). (૪) અપની કુદરત કી દલીલેં તફસીલ કે સાથ બયાન કરતે હેં. (૫) (દુસરા તર્જુમા) દો દો કિસમ પૈદા કી. (૬) (દુસરા તર્જુમા) વો અલ્લાહ તઆલા રાત(કી કાલી ચાદર) કો દિન પર ઓઢા દેતે હેં(જિસસે દિન કી રોશની ખતમ હો જાતી હે ઔર પૂરી દુનિયા કાલી અંધેરી હો જાતી હે)

اِنَّ فِیْ ذٰلِكَ لَاٰیٰتٍ لِّقَوْمٍ یَّتَفَكَّرُوْنَ۝۳ وَفِی الْاَرْضِ قِطَعٌ مُّتَجٰوِرٰتٌ وَّجَنّٰتٌ مِّنْ اَعْنَابٍ وَّزَرْعٌ وَّنَخِیْلٌ صِنْوَانٌ وَّغَیْرُ صِنْوَانٍ یُّسْقٰی بِمَآءٍ وَّاحِدٍ وَنُفَضِّلُ بَعْضَهَا عَلٰی بَعْضٍ فِی الْاُكُلِ اِنَّ فِیْ ذٰلِكَ لَاٰیٰتٍ لِّقَوْمٍ یَّعْقِلُوْنَ۝۴ وَاِنْ تَعْجَبْ فَعَجَبٌ قَوْلُهُمْ ءَاِذَا كُنَّا تُرٰبًا ءَاِنَّا لَفِیْ خَلْقٍ جَدِیْدٍ اُولٰٓئِكَ الَّذِیْنَ كَفَرُوْا بِرَبِّهِمْ وَاُولٰٓئِكَ الْاَغْلٰلُ فِیْٓ اَعْنَاقِهِمْ وَاُولٰٓئِكَ اَصْحٰبُ النَّارِ هُمْ فِیْهَا خٰلِدُوْنَ۝۵

યકીનન ઈન ચીઝોં મે(યાની અલ્લાહ તઆલા કી કુદરત મેં) ગૌરો ફિકર કરનેવાલી કૌમ કે લિયે બડી નીશાનીયાં હેં ﴾૩﴿ ઔર(અલ્લાહ તઆલા ને) ઝમીન મેં અલગ અલગ ટુકડે(ખેત ઔર હિસ્સે બનાએ) હેં જો આપસ મેં એક દુસરે સે મીલે હુએ હેં (યાની પાસ પાસ હેં) ઔર અંગુરોં કે બાગાત ઔર ખેતી ઔર ખજૂર કે દરખ્ત (બનાએ) હેં, કુછ દરખ્ત દો તનેવાલે હેં(૧) ઔર કુછ દરખ્ત તનેવાલે નહી(હોતે) હેં (૨), ઉન સબ(દરખ્તોં) કો એક હી તરહ કા પાની દિયા જાતા હે, ઔર હમ ઉન ફલોં મેં સે કિસી કા ઝાયકા(ટેસ્ટ) દુસરે સે ઝિયાદહ બઢા હુવા કર દેતે હેં યકીનન ઈસમેં અકલ સે કામ લેનેવાલી કૌમ કે લિયે બડી નીશાનીયાં હેં(૩)﴾૪﴿ ઔર અગર તુમકો(ઉન કાફિરોં કે કયામત કા ઈન્કાર કરને સે) તઅજ્જુબ હો તો ઉન(કાફિરોં) કી યે બાત(હકીકત મેં) બહોત અજીબ હે કે કયા જબ હમ(મરકર) મીટ્ટી મે મીલ જાયેંગે તો(આખિરત મેં સચમુચ) નયે સીરે સે પૈદા કિયે જાયેંગે ? ઈન્હી લોગોં ને અપને રબ (કી આખિરત મેં નયે સીરે સે પૈદા કિયે જાને કી કુદરત) કા ઈન્કાર કિયા ઔર યહી વો લોગ હેં જિન્કી ગરદનોં મેં(આખિરત યા દુનિયા મેં) તૌક પડી હોંગી ઔર વહી જહન્નમી લોગ હેં, વો ઉસ(જહન્નમ) મેં હમેશા રહેંગે(૪) ﴾૫﴿

(૧) યાની ઝમીન સે ઉપર જાકર ઉસકી શાખેં(ડાલીયાં) બન જાતી હેં.

(૨) યાની ઝમીન સે લેકર ઉપર તક એક હી તના(થડ) હોતા હે જૈસે : ખજૂર.

(૩) યાની જો અપની અકલ સે અલ્લાહ તઆલા કી કુદરત મેં ગૌર કરે ઔર તૌહીદ કા યકીન હાસિલ કરે.

(૪) દુનિયા મેં, ગલે મેં તૌક (યાની ગલે કા વઝનદાર હાર, યા ફંદા, યા બેડી) કા હોના ગુલામી કી નિશાની હે, યાની યે કાફિર લોગ ખ્વાહિશાતે નફસાની ઔર શયતાન કી ગુલામી મે હેં, ગલે મે તૌક (યાની ગલે કા વઝનદાર હાર, યા ફંદા, યા બેડી) હો તો આદમી ઈધર ઉધર દેખ નહી સકતા, ઈસી તરહ યે લોગ સચ્ચી બાતોં કે દેખને સે મહરૂમ હેં, આખિરત મેં ગલે મેં ભારી વજનવાલા તૌક (યાની ગલે કા વઝનદાર હાર, યા ફંદા, યા બેડી) ભારી સઝા ઔર તકલીફ કા ઝરીયા હોગા.

وَيَسْتَعْجِلُوْنَكَ بِالسَّيِّئَةِ قَبْلَ الْحَسَنَةِ وَقَدْ خَلَتْ مِنْ قَبْلِهِمُ الْمَثُلٰتُ ؕ وَاِنَّ رَبَّكَ لَذُوْمَغْفِرَةٍ لِّلنَّاسِ عَلٰى ظُلْمِهِمْ ۚ وَاِنَّ رَبَّكَ لَشَدِيْدُ الْعِقَابِ ۝ وَيَقُوْلُ الَّذِيْنَ كَفَرُوْا لَوْلَاۤ اُنْزِلَ عَلَيْهِ اٰيَةٌ مِّنْ رَّبِّهٖ ؕ اِنَّمَاۤ اَنْتَ مُنْذِرٌ وَّلِكُلِّ قَوْمٍ هَادٍ ۝

اَللّٰهُ يَعْلَمُ مَا تَحْمِلُ كُلُّ اُنْثٰى وَمَا تَغِيْضُ الْاَرْحَامُ وَمَا تَزْدَادُ ؕ وَكُلُّ شَيْءٍ عِنْدَهٗ بِمِقْدَارٍ ۝ عٰلِمُ الْغَيْبِ وَالشَّهَادَةِ الْكَبِيْرُ الْمُتَعَالِ ۝ سَوَآءٌ مِّنْكُمْ مَّنْ اَسَرَّ الْقَوْلَ وَمَنْ جَهَرَ بِهٖ وَمَنْ هُوَ مُسْتَخْفٍۭ بِالَّيْلِ وَسَارِبٌۢ بِالنَّهَارِ ۝

(એ નબી !) ઔર વો(કાફિર) ભલાઈ સે પેહલે તુમસે બુરાઈ માંગને મેં જલ્દી કરતે હેં (૧); હાલાંકે ઉનસે પેહલે(ભી દુનિયા મેં) અઝાબ કે બહોત સારે વાકિઆત ગુઝર ચુકે (તો ઉન કાફિરોં પર ભી અઝાબ આ સકતા હે) ઔર હકીકત મેં લોગોં કો ઉનકે ઝુલ્મ (યાની નાફરમાની) કે બાવજૂદ તુમ્હારે રબ માફ ભી કરતે રેહતે હેં, ઔર યકીનન તુમ્હારે રબ કા અઝાબ બહોત સખ્ત હે ﴾૬﴿ ઔર કાફિર લોગ(યું) કેહને લગે : ઉન(યાની મુહમ્મદ સલ્લલ્લાહુ અલયહિ વસલ્લમ) પર(વો કાફિર જૈસા ચાહતે હેં વૈસી) ઉનકે રબ કી તરફ સે નીશાની કયું નહી ઉતારી જાતી ? (તો જવાબ મેં કહો કે) તુમ તો સિર્ફ(જહન્નમ સે) ડરાનેવાલે હો(૨) ઔર(તુમ કોઈ અનોખે નબી નહી હો; બલ્કે) હર કૌમ કે લિયે(અલ્લાહ તઆલા કી તરફ સે) કોઈ ન કોઈ હિદાયત કા રાસ્તા બતાનેવાલા ઝરૂર આયા ﴾૭﴿

હર માદા કો જો હમલ હોતા હે અલ્લાહ તઆલા ઉસકો જાનતે હેં ઔર માદા કી રહમ મેં જો કમી ઝિયાદતી હોતી હે(અલ્લાહ તઆલા) ઉસકો ભી(જાનતે હેં) ઔર ઉસ(અલ્લાહ તઆલા) કે યહાં હર ચીઝ કા એક અંદાઝા મુકર્રર(નકકી) હે ﴾૮﴿ છુપી હુઈ ઔર ખુલી હુઈ ચીઝોં કો વો(અલ્લાહ તઆલા) જાનતે હેં, જિનકી ઝાત બહોત બડી હે ઔર શાન બહોત ઉંચી હે ﴾૯﴿ જો આદમી તુમ મેં સે ચુપકે ચુપકે સે બાત કરે ઔર જો આદમી ઝોર સે બોલે ઔર જો આદમી રાત કે વકત(કહીં) છુપા હુવા હો ઔર દિન કે વકત(કહીં) ચલ ફિર રહા હો વો સબ(અલ્લાહ તઆલા કે ઈલ્મ મેં) બરાબર હેં(૩) ﴾૧૦﴿

(૧) ઔર વો(કાફિર લોગ) ભલાઈ(યાની ખુશહાલી કી મુદ્દત ખતમ હોને) સે પેહલે જલ્દી બુરાઈ માંગતે હેં.(૨) યાની કાફિર જૈસા ચાહતે હેં વૈસા મોઅજિઝા દિખાના નબી કે ઈખ્તિયાર(કાબુ) મેં નહી હે.
(૩) યાની સબ સે અલ્લાહ તઆલા અચ્છી તરહ જાનકાર હેં.

لَهٗ مُعَقِّبٰتٌ مِّنۢ بَيْنِ يَدَيْهِ وَمِنْ خَلْفِهٖ يَحْفَظُوْنَهٗ مِنْ اَمْرِ اللّٰهِ ؕ اِنَّ اللّٰهَ لَا يُغَيِّرُ مَا بِقَوْمٍ حَتّٰى يُغَيِّرُوْا مَا بِاَنْفُسِهِمْ ؕ وَاِذَاۤ اَرَادَ اللّٰهُ بِقَوْمٍ سُوْٓءًا فَلَا مَرَدَّ لَهٗ ۚ وَمَا لَهُمْ مِّنْ دُوْنِهٖ مِنْ وَّالٍ ﴿۱۱﴾ هُوَ الَّذِىْ يُرِيْكُمُ الْبَرْقَ خَوْفًا وَّطَمَعًا وَّيُنْشِئُ السَّحَابَ الثِّقَالَ ﴿۱۲﴾ وَيُسَبِّحُ الرَّعْدُ بِحَمْدِهٖ وَالْمَلٰٓئِكَةُ مِنْ خِيْفَتِهٖ ۚ وَيُرْسِلُ الصَّوَاعِقَ فَيُصِيْبُ بِهَا مَنْ يَّشَآءُ وَهُمْ يُجَادِلُوْنَ فِى اللّٰهِ ۚ وَهُوَ شَدِيْدُ الْمِحَالِ ﴿۱۳﴾

ઉસ(ઈન્સાન) કે લિયે કુછ ફરિશ્તે(હિફાઝત કરનેવાલે) હેં જો બારી બારી આતે હેં(૧) વો(ફરિશ્તે) અલ્લાહ તઆલા કે હુકમ સે ઈન્સાન કે સામને ઔર ઉસકે પીછે સે ઉસકી હિફાઝત કરતે હેં, યકીન જાન લો કે અલ્લાહ તઆલા કિસી કૌમ કી હાલત ઉસ વકત તક નહી બદલતે હેં જબ તક કે વો કૌમ અપને હાલાત મે ખુદ તબદીલી ન લાવે, ઔર જબ અલ્લાહ તઆલા કિસી કૌમ પર આફત કા ઈરાદા કરતે હેં તો(વો આકર રેહતી હે) ફિર વો(આફત) વાપસ નહી હો સકતી(૨) ઔર ઉનકે લિયે(યાની જિન પર આફત આઈ હે) ઉસ(અલ્લાહ તઆલા) કે સિવા કોઈ મદદ કરનેવાલા નહી હોતા ﴿૧૧﴾ વહી(અલ્લાહ તઆલા) હેં જો તુમકો બિજલી કી ચમક દિખલાતે હેં, જિસસે તુમકો (બિજલી કે ગીરને કા) ડર ભી લગતા હે ઔર(બારીશ કી) લાલચ ભી પૈદા હો જાતી હે ઔર(પાની સે ભરે) ભારી બાદલ(ભી) વહી(અલ્લાહ તઆલા) ઉઠા લાતે હેં ﴿૧૨﴾ ઔર બાદલોં કી ગરજ ઉસ(અલ્લાહ તઆલા કે નામ)કી હમ્દ(તા'રીફ) ઔર તસબીહ કરતી હેં ઔર ઉસ(અલ્લાહ તઆલા) કે ખૌફ સે ફરિશ્તે ભી(તસબીહ મેં લગે હુએ હેં)(૩) ઔર કડકતી બીજલીયાં ભી(ઝમીન કી તરફ) વહી(અલ્લાહ તઆલા) ભેજતે હેં, ફિર(અલ્લાહ તઆલા) જિસ પર ચાહતે હેં ઉસ(બીજલી) કો મુસીબત બનાકર ગીરા દેતે હેં ઔર વો(કાફિર લોગ) અલ્લાહ તઆલા કે બારે મેં ઝઘડે કરતે હેં(૪) હાલાંકે ઉસ(અલ્લાહ તઆલા) કી પકડ બહોત સખ્ત હે(૫) ﴿૧૩﴾

---

(૧) (દુસરા તર્જુમા) જિનકી બારી બદલતી રેહતી હે.

(૨) (દુસરા તર્જુમા) વો બુરાઈ હટને કી કોઈ સૂરત હી નહી.

(૩) (દુસરા તર્જુમા) ઔર રઅદ(નામ કા) ફરિશ્તા ઔર દુસરે ફરિશ્તે સબ અલ્લાહ તઆલા કે ખૌફ સે અલ્લાહ તઆલા કી હમ્દ કે સાથ પાકી બયાન કરતે હેં.

(૪) યાની બેબુનિયાદ બહસેં કરતે હેં.

(૫) (દુસરા તર્જુમા) હાલાંકે અલ્લાહ તઆલા બડી સખ્ત તાકત ઔર તદબીર કે માલિક હેં.

لَهٗ دَعْوَةُ الْحَقِّ ؕ وَالَّذِيْنَ يَدْعُوْنَ مِنْ دُوْنِهٖ لَا يَسْتَجِيْبُوْنَ لَهُمْ بِشَيْءٍ اِلَّا كَبَاسِطِ كَفَّيْهِ اِلَى الْمَآءِ لِيَبْلُغَ فَاهُ وَمَا هُوَ بِبَالِغِهٖ ؕ وَمَا دُعَآءُ الْكٰفِرِيْنَ اِلَّا فِيْ ضَلٰلٍ ﴿۱۴﴾ وَلِلّٰهِ يَسْجُدُ مَنْ فِي السَّمٰوٰتِ وَالْاَرْضِ طَوْعًا وَّكَرْهًا وَّظِلٰلُهُمْ بِالْغُدُوِّ وَالْاٰصَالِ ﴿۱۵﴾

ખાસ ઉસી(અલ્લાહ તઆલા હી) સે દુઆ કરના હક(યાની સહીહ) હે(૧) ઔર ઉસ(અલ્લાહ તઆલા) કો છોડકર યે લોગ જિનકો ભી પુકારતે હેં વો ઉનકી પુકાર કા (ઈસસે ઝિયાદહ) કોઈ જવાબ નહી દે સકતે(૨) મગર જૈસે વો શખ્સ જો પાની કી તરફ અપને દોનોં હાથ ફૈલાકર યે ચાહે કે વો(પાની) ઉસ કે મુંહ તક ખુદ(ઉડકર) પહોંચ જાએ(૩) હાલાંકે(ઐસી ચાહત સે) વો(પાની)કભી ઉસ કે મુંહ તક નહી પહોંચ સકતા(૪) કાફિરોં કી દુઆ(યાની દરખ્વાસત) તો ભટકતી હી ફિરતી હે(૫) ﴿૧૪﴾ આસમાનોં ઔર ઝમીન મેં જો મખ્લુક હે ખુશી ઔર નાખુશી સે અલ્લાહ તઆલા કો હી સજદા કરતી હે ,(૬)(૭)ઔર સુબહ ઔર શામ કે વકત મેં ઉન(દુનયવી મખ્લૂકાત) કે સાયે ભી (અલ્લાહ તઆલા કે સામને સજદા કરતે હેં)(૮) ﴿૧૫﴾

(૧) ચુંકે વો કબુલ કરને કી કુદરત રખતે હેં. (દુસરા તર્જુમા) સચ્ચા પુકારના ઉસી કે લિયે ખાસ હે.(૨) યાની પુકારને કે બાવજુદ કુછ કામ નહી આ સકતે.(૩) પાની કી તરફ દોનોં હાથ ફૈલાકર ઉસકો અપની તરફ બુલાવો તો વો ઉડકર આ નહી જાતા, ઈસી તરહ અલ્લાહ તઆલા કે સિવા જિન મા'બૂદોં કો ભી પુકારોગે વો તુમ્હારી મદદ કો નહી આ સકતે, ઉસકી એક દુસરી તા'બીર યે ભી હો સકતી હે કોઈ આદમી પાની મેં દોનોં હથેલી ખોલકર દાખિલ કરકે ઉસ પાની કો મુઠ્ઠી મેં બંદ કરકે મુંહ તક લે જાએ તો યે હો નહી સકતા; ચુંકે પાની તો નીકલ જાયેગા, મહફૂઝ નહી રહેગા ઔર પાની પીને કા મકસદ પૂરા નહી હોગા, ઈસી તરહ અલ્લાહ તઆલા કો છોડકર જિસકો ભી પુકારોગે વો તુમ્હારી મદદ કા તુમ્હારા મકસદ પૂરા નહી કર સકતા.

(૪) ઈસી તરહ બુત ઉન કાફિરોં કી મદદ મેં નહી પહોંચ સકતે.(૫) યાની ઉસકા કોઈ ફાયદા નહી હે; યાની જિસ તરહ પાની દરખાસ્ત કરને કે બાવજુદ ઉનકે મુંહ તક નહી આ સકતા, પાની દરખાસ્ત કબૂલ કરને સે આજિઝ હે ઈસી તરહ ઉનકે મા'બૂદ ભી આજિઝ હેં; ઈસ લિયે કાફિર લોગ ઐસે મા'બૂદોં સે દરખાસ્ત કરેંગે તો ઉસકા કોઈ ફાયદા નહી હોગા, વો દુઆ બેકાર જાયેગી.(૬) યાની ઈન્સાન ઔર જિન્નાત મેં સે મુસલમાન ઔર બાકી તમામ મખ્લુકાત ખુશી સે અલ્લાહ તઆલા કે સામને સજદા કરતી હે. (૭) જિન્નાત ઔર ઈન્સાન મેં સે કાફિર કો અલ્લાહ તઆલા કી તકદીર કે ફેસલે કે મુતાબિક રેહના પડતા હે, ઈસી તરહ સખ્ત હાલાત ઔર તંગી કે વકત પર ભી અલ્લાહ તઆલા કી તરફ ઘ્યાન હો જાતા હે, નીઝ અલ્લાહ તઆલા અપની હર મખ્લુક મેં જિસ તરહ ચાહે ફેર બદલ કરતે હેં, અલ્લાહ તઆલા હી કા હુકમ ચલતા હે. યાની જો અલ્લાહ તઆલા કો ન માને ઉસ પર ભી અલ્લાહ તઆલા કા હુકમ ચલતા હે ઔર વો ઉસકે ખિલાફ નહી કર સકતા, યે નાખુશી મે સજદા કરને કા મતલબ હુવા. (૮) સુબહ શામ સાયે કા ઘટના બઢના જો બિલ્કુલ ઝાહિર હોતા હે યે ભી એક તરહ કા સજદા હે.

قُلْ مَنْ رَّبُّ السَّمٰوٰتِ وَالْاَرْضِ ؕ قُلِ اللّٰهُ ؕ قُلْ اَفَاتَّخَذْتُمْ مِّنْ دُوْنِهٖۤ اَوْلِيَآءَ لَا يَمْلِكُوْنَ لِاَنْفُسِهِمْ نَفْعًا وَّلَا ضَرًّا ؕ قُلْ هَلْ يَسْتَوِى الْاَعْمٰى وَالْبَصِيْرُ ۙ اَمْ هَلْ تَسْتَوِى الظُّلُمٰتُ وَالنُّوْرُ ۚ اَمْ جَعَلُوْا لِلّٰهِ شُرَكَآءَ خَلَقُوْا كَخَلْقِهٖ فَتَشَابَهَ الْخَلْقُ عَلَيْهِمْ ؕ قُلِ اللّٰهُ خَالِقُ كُلِّ شَىْءٍ وَّهُوَ الْوَاحِدُ الْقَهَّارُ ﴿۱۶﴾ اَنْزَلَ مِنَ السَّمَآءِ مَآءً فَسَالَتْ اَوْدِيَةٌۢ بِقَدَرِهَا فَاحْتَمَلَ السَّيْلُ زَبَدًا رَّابِيًا ؕ وَمِمَّا يُوْقِدُوْنَ عَلَيْهِ فِى النَّارِ ابْتِغَآءَ حِلْيَةٍ اَوْ مَتَاعٍ زَبَدٌ مِّثْلُهٗ ؕ كَذٰلِكَ يَضْرِبُ اللّٰهُ الْحَقَّ وَالْبَاطِلَ ؕ

(એ નબી !) તુમ(ઉન કાફિરોં સે) પુછો કે : આસમાનોં ઔર ઝમીન કા રબ કોન હે ? (ફિર ઉનસે) કહો : (ઝમીન ઔર આસમાન કે રબ) અલ્લાહ તઆલા હી હૈં, તુમ(ઉન કાફિરોં સે યે) કહો : કયા ફિર ભી તુમ ને ઉસ(અલ્લાહ તઆલા) કો છોડકર(દુસરોં કો અપને) મદદગાર બના લિયે ? (જબ કે વો ખુદ ઐસે આજિઝ હૈં કે) વો અપને ફાયદે ઔર નુકસાન કી કુદરત નહી રખતે(૧) (એ નબી !) તુમ(ઉનસે) પુછો કે : કયા અંધા ઔર દેખનેવાલા દોનોં બરાબર હો સકતે હૈં ? યા કહીં અંધેરીયાં ઔર રોશની એક જૈસી હો સકતી હે ? યા ઉન કાફિરોં ને અલ્લાહ તઆલા કે સાથ ઐસે શરીક(યાની બુત) માન રખે હૈં કે અલ્લાહ તઆલા જૈસે પૈદા કરતે હૈં ઐસી કોઈ ચીઝ ઉન્હોંને (યાની બુતોં ને) પૈદા કી હે ? જિસકી વજહ સે ઉન(કાફિરોં) કો ઉન દોનોં(યાની અલ્લાહ તઆલા કી ઔર બુતોં) કી બનાઈ હુઈ ચીઝેં એક જૈસી લગ રહી હોં (ગલતફેહમી મેં કોઈ પડા હો તો ઉસકો) તુમ બતા દો કે : અલ્લાહ તઆલા હી હર ચીઝ કે પૈદા કરનેવાલે હૈં ઔર વહી અકેલે હૈં, સબ પર ગાલિબ હૈં ﴿૧૬﴾ ઉસ (અલ્લાહ તઆલા) ને આસમાન સે પાની ઉતારા, સો નદી, નાલે અપની ગુંજાઈશ કે મુતાબિક(ઉસ બારીશ કે પાની સે) બેહ નીકલે(૨), ફિર રેલ કા પાની ફુલે હુએ ઝાગ(યાની ઘાસ કે તીનકે, ફીણ વગૈરા) કો ઉપર ઉઠા લાયા(૩) ઔર જિન ધાતોં કો ઝેવર યા સામાન (યાની બરતન વગૈરા) બનાને કે લિયે આગ મે પીઘલાતે હૈં(૪) ઉસમેં ભી ઈસી તરહ કા મેલ કુચેલ હોતા હે, અલ્લાહ તઆલા ઈસી તરીકે સે હક ઔર બાતિલ કી મિસાલ બયાન ફરમાતે હૈં

(૧) તો દુસરોં કા કયા ફાયદા ઔર નુકસાન કરેંગે.

(૨) છોટે નાલે મેં કમ પાની ઔર બડે નાલે મેં ઝિયાદહ પાની.

(૩) કચરા પાની પર ઉપર કી તરફ આ જાતા હે.

(૪) યાની તપાકર કે પીઘાલતે હૈં.

فَأَمَّا الزَّبَدُ فَيَذْهَبُ جُفَاءً ۖ وَأَمَّا مَا يَنفَعُ النَّاسَ فَيَمْكُثُ فِي الْأَرْضِ ۚ كَذَٰلِكَ يَضْرِبُ اللَّهُ الْأَمْثَالَ ﴿١٧﴾ لِلَّذِينَ اسْتَجَابُوا لِرَبِّهِمُ الْحُسْنَىٰ ۚ وَالَّذِينَ لَمْ يَسْتَجِيبُوا لَهُ لَوْ أَنَّ لَهُم مَّا فِي الْأَرْضِ جَمِيعًا وَمِثْلَهُ مَعَهُ لَافْتَدَوْا بِهِ ۚ أُولَٰئِكَ لَهُمْ سُوءُ الْحِسَابِ ۖ وَمَأْوَاهُمْ جَهَنَّمُ ۖ وَبِئْسَ الْمِهَادُ ﴿١٨﴾

أَفَمَن يَعْلَمُ أَنَّمَا أُنزِلَ إِلَيْكَ مِن رَّبِّكَ الْحَقُّ كَمَنْ هُوَ أَعْمَىٰ ۚ إِنَّمَا يَتَذَكَّرُ أُولُو الْأَلْبَابِ ﴿١٩﴾ الَّذِينَ يُوفُونَ بِعَهْدِ اللَّهِ وَلَا يَنقُضُونَ الْمِيثَاقَ ﴿٢٠﴾

સો ઝાગ(યાની મેલ કુચેલ બાહિર જાકર) સુખ કર બેકાર હો જાતા હે(૧) ઔર જો ચીઝ લોગોં કે લિયે કામ કી હોતી હે વો ઝમીન મેં બાકી રેહતી હે(૨), ઈસી તરીકે સે અલ્લાહ તઆલા મિસાલોં કો બયાન ફરમાતે હેં ﴾૧૭﴿ જિન લોગોં ને અપને રબ કે હુકમોં કો માન લિયા(ઔર માનકર અમલ ભી કિયા) ઉન્હી લોગોં કે લિયે(આખિરત મેં) ભલાઈ હે ઔર જિન લોગોં ને અપને રબ કા હુકમ નહી માના, અગર ઉનકે પાસ(માન લો મેદાને કયામત મેં) દુનિયા ભર કી તમામ ચીઝેં હો; બલ્કે ઉતની હી ઉસકે સાથ ઔર ભી ચીઝેં હો ઔર વો(માલ ઔર દૌલત) અપને ફિદયે(બદલે, દંડ) મે દે દેં(ફિર ભી અઝાબ સે નજાત ન હોગી)(૩) ઉનકે લિયે બુરા(યા સખ્ત) હિસાબ હોગા ઔર ઉનકા ઠિકાના જહન્નમ હોગા ઔર વો બહોત બુરી રેહને કી જગહ હે ﴾૧૮﴿

(એ નબી !) કયા ભલા જો(ઈમાનવાલા) શખ્સ કે યકીન રખતા હો કે જો (કુર્આન) તુમ્હારે રબ કી તરફ સે તુમ પર ઉતારા ગયા વો હક હે વો બિલ્કુલ અંધે (યાની કાફિર) શખ્સ કી તરહ હો સકતા હે ?(૪) હકીકત યે હે કે(ઈન બાતોં સે) અકલવાલે હી નસીહત હાસિલ કરતે હેં ﴾૧૯﴿ યે(અકલવાલે) વો લોગ હેં કે જો ઉન્હોંને અલ્લાહ તઆલા સે વાદા કિયા ઉસકો પૂરા કરતે હેં(૫) ઔર(અલ્લાહ તઆલા સે કિયે હુએ) પકકે વાદે કો વો તોડતે નહી હેં(૬) ﴾૨૦﴿

(૧) (દુસરા તર્જુમા) ફેંક દિયા જાતા હે.
(૨) જો ચીઝ દુસરોં કો ફાયદા પહોંચાનેવાલી હોતી હે ઉસકો જમાવ હોતા હે.
(૩) દો કભી ન હોનેવાલી ચીઝ કા ઝિકર હે : એક તો આખિરત મેં માલ ઔર દૌલત હોગા હી નહી ઔર દુસરા માન લો અગર હો તો ભી ઉસકો દેકર અઝાબ સે નજાત નહી પા સકેંગે.
(૪) યાની દોનો કા અંજામ બરાબર નહી હો સકતા હે.
(૫) યાની ઈમાન ઔર હુકમ માનને કા જો વાદા અલ્લાહ તઆલા સે કિયા ઉસકો નીભાતે હે.
(૬) યાની અલ્લાહ તઆલા કી નાફરમાની નહી કરતે.

وَالَّذِيْنَ يَصِلُوْنَ مَآ اَمَرَ اللّٰهُ بِهٖٓ اَنْ يُّوْصَلَ وَيَخْشَوْنَ رَبَّهُمْ وَيَخَافُوْنَ سُوْٓءَ الْحِسَابِ ﴿٢١﴾ وَالَّذِيْنَ صَبَرُوا ابْتِغَآءَ وَجْهِ رَبِّهِمْ وَاَقَامُوا الصَّلٰوةَ وَاَنْفَقُوْا مِمَّا رَزَقْنٰهُمْ سِرًّا وَّعَلَانِيَةً وَّيَدْرَءُوْنَ بِالْحَسَنَةِ السَّيِّئَةَ اُولٰٓئِكَ لَهُمْ عُقْبَى الدَّارِ ﴿٢٢﴾ جَنّٰتُ عَدْنٍ يَّدْخُلُوْنَهَا وَمَنْ صَلَحَ مِنْ اٰبَآئِهِمْ وَاَزْوَاجِهِمْ وَذُرِّيّٰتِهِمْ وَالْمَلٰٓئِكَةُ يَدْخُلُوْنَ عَلَيْهِمْ مِّنْ كُلِّ بَابٍ ﴿٢٣﴾ سَلٰمٌ عَلَيْكُمْ بِمَا صَبَرْتُمْ فَنِعْمَ عُقْبَى الدَّارِ ﴿٢٤﴾

ઔર વો ઐસે લોગ હેં કે અલ્લાહ તઆલા ને જિન(રિશ્તોં) કો જોડને કા હુકમ દિયા વો(અકલવાલે) લોગ ઉસકો જોડતે હેં(૧) ઔર અપને રબ સે ડરતે હેં ઔર બુરે હિસાબ સે ડરતે રેહતે હેં(૨) ﴿૨૧﴾ ઔર ઉન લોગોંને અપને રબકી ખુશી હાસિલ કરને કે લિયે (દુનિયા મેં તકલીફ઼ોં પર) સબર કિયા ઔર ઉન્હોંને નમાઝ કાયમ કી ઔર જો રોઝી હમને ઉનકો દી ઉસમે સે છુપકર(૩) ઔર ઝાહિર કરકે ઉન્હોંને ખર્ચ કિયા ઔર વો બુરે સુલૂક કે બદલે મે અચ્છા સુલૂક કરતે હેં(૪)(આખિરત કે) અસલી વતન મેં અચ્છા અંજામ ઉન્હી લોગોં કે લિયે હોગા ﴿૨૨﴾ (અચ્છા અંજામ યે હે કે) વો ખુદ ઔર ઉનકે બાપ દાદે ઔર ઉનકી બીવીયાં ઔર ઉનકી અવલાદ મેં સે જો નેક હુએ(યાની જન્નત કે લાયક હુએ) વો સબ હમેશા રેહને કે બાગોં મેં દાખિલ હોંગે ﴿૨૩﴾ ઔર ફરિશ્તે ઉનકે પાસ હર દરવાઝે સે(યું કેહતે હુએ) દાખિલ હોંગે કે(દુનિયા મેં મુસીબત પર) તુમને સબર કિયા ઉસકે બદલે મેં તુમ પર(યહાં આખિરત મેં) સલામતી હી સલામતી હે, સો (આખિરત કે અસલી વતન મેં) કયા હી અચ્છા તુમ્હારા અંજામ હે ﴿૨૪﴾

---

(૧) યાની ઈમાન કે સાથ નેક કામોં કો જોડના, ઈસી તરહ હઝરત મુહમ્મદ સલ્લલ્લાહુ અલયહિ વસલ્લમ પર ઈમાન કે સાથ પેહલે કે નબીયોં પર ઈમાન કો જોડ દિયા જાવે. રિશ્તેદારી કો જોડના ભી મુરાદ હે.

(૨) કયામત કે હિસાબ કે બુરે અંજામ સે ડરતે હેં.

(૩) જો સદકા છુપકર કિયા જાએ વો દિખલાવે કા શક પૈદા હોને સે પાક હોને કી વજહ સે બેહતર હી હોતા હે ''سِرًّا''(યાની છુપાકર દેને) કો પેહલે બયાન કિયા ગયા હે ઈસસે ઈસકી તરફ ઈશારા માલુમ હો રહા હે અગર ચે અમુક હાલાત મે ઈખ્લાસ કે સાથ દિખલાકર ખર્ચ ભી કરના પડતા હે.

(૪) (દુસરા તર્જુમા) ઔર બુરાઈ કો ભલાઈ સે દૂર કરતે હેં.

وَالَّذِيْنَ يَنْقُضُوْنَ عَهْدَ اللّٰهِ مِنْۢ بَعْدِ مِيْثَاقِهٖ وَيَقْطَعُوْنَ مَآ اَمَرَ اللّٰهُ بِهٖٓ اَنْ يُّوْصَلَ وَيُفْسِدُوْنَ فِي الْاَرْضِ ۙ اُولٰٓئِكَ لَهُمُ اللَّعْنَةُ وَلَهُمْ سُوْٓءُ الدَّارِ ﴿٢٥﴾ اَللّٰهُ يَبْسُطُ الرِّزْقَ لِمَنْ يَّشَآءُ وَيَقْدِرُ ۭ وَفَرِحُوْا بِالْحَيٰوةِ الدُّنْيَا ۭ وَمَا الْحَيٰوةُ الدُّنْيَا فِي الْاٰخِرَةِ اِلَّا مَتَاعٌ ﴿٢٦﴾

وَيَقُوْلُ الَّذِيْنَ كَفَرُوْا لَوْلَآ اُنْزِلَ عَلَيْهِ اٰيَةٌ مِّنْ رَّبِّهٖ ۭ قُلْ اِنَّ اللّٰهَ يُضِلُّ مَنْ يَّشَآءُ وَيَهْدِيْٓ اِلَيْهِ مَنْ اَنَابَ ﴿٢٧﴾ اَلَّذِيْنَ اٰمَنُوْا وَتَطْمَىِٕنُّ قُلُوْبُهُمْ بِذِكْرِ اللّٰهِ ۭ اَلَا بِذِكْرِ اللّٰهِ تَطْمَىِٕنُّ الْقُلُوْبُ ﴿٢٨﴾ اَلَّذِيْنَ اٰمَنُوْا وَعَمِلُوا الصّٰلِحٰتِ طُوْبٰى لَهُمْ وَحُسْنُ مَاٰبٍ ﴿٢٩﴾

ઔર જો લોગ અલ્લાહ તઆલા કે વાદે કો ઉસકે મઝબૂતી સે બાંધને કે બાદ ભી તોડ દેતે હેં ઔર અલ્લાહ તઆલા ને જિન(રિશ્તોં ઔર તઅલ્લુકાત) કો જોડને કા હુકમ દિયા, ઉનકો કાટ દેતે હેં ઔર ઝમીન મે ફસાદ મચાતે હેં(૧) યહી વો લોગ હેં જિન પર લાનત હે ઔર(આખિરત કે) અસલી વતન મે ઉનકા બુરા અંજામ હોગા ﴿૨૫﴾ અલ્લાહ તઆલા જિસકો ચાહતે હેં રીઝક મે વુસઅત દેતે હેં(૨) ઔર(જિસકો ચાહતે હેં ઉસકે રીઝક કો) તંગ કર દેતે હેં ઔર વો(કાફિર)લોગ દુનિયા કી ઝિંદગી પર ઈતરાતે હેં(૩) ઔર આખિરત કે મુકાબલે મેં દુનિયા કી ઝિંદગી થોડે સે ફાયદે ઉઠાને કે સિવા કુછ નહી ﴿૨૬﴾

ઔર કાફિર લોગ કેહતે હેં કે : ઈસ(પયગમ્બર) પર(હમ જૈસી માંગતે હેં ઐસી) કોઈ નિશાની ઉનકે રબ કી તરફ સે કયું નહી ઉતારી જાતી ? (એ નબી !) તુમ (ઉનકો) કેહ દો : યકીનન અલ્લાહ તઆલા જિસકો ચાહતે હેં(ઉસકો) ગુમરાહ કરતે હેં ઔર જો ભી(ઉસ અલ્લાહ તઆલા કી તરફ) રૂજુઅ કરતા હે ઉસકો(અલ્લાહ તઆલા) અપના રાસ્તા દિખલાતે હેં ﴿૨૭﴾ જો ઈમાન લાએ ઔર અલ્લાહ તઆલા કે ઝિકર સે ઉનકે દિલોં કો ઈત્મીનાન મિલતા હે, સુન લો ! અલ્લાહ તઆલા કા ઝિકર હી(વો ચીઝ હે જિસ) સે દિલોં કો ઈત્મીનાન મિલતા હે ﴿૨૮﴾ જો લોગ ઈમાન લાએ ઔર ઉન્હોંને નેક કામ કિયે ઉનકે લિયે(દુનિયા ઔર આખિરત મેં) ખુશહાલી હે(૪) ઔર બેહતરીન અંજામ હે ﴿૨૯﴾

---

(૧) હર ગુનાહ ફસાદ હે ઔર સબસે બડા ફસાદ કુફ્ર હે.

(૨) (દુસરા તર્જુમા) ઝિયાદહ રીઝક દેતે હેં.(૩) (દુસરા તર્જુમા) દુનિયા કી ઝિંદગી મેં મસ્ત હેં.

(૪) તૂબા, યા ઉનકે લિયે જન્નત મેં તૂબા નામી દરખ્ત (ઝાડ).

كَذٰلِكَ اَرۡسَلۡنٰكَ فِىۡۤ اُمَّةٍ قَدۡ خَلَتۡ مِنۡ قَبۡلِهَاۤ اُمَمٌ لِّتَتۡلُوَا۟ عَلَيۡهِمُ الَّذِىۡۤ اَوۡحَيۡنَاۤ اِلَيۡكَ وَهُمۡ يَكۡفُرُوۡنَ بِالرَّحۡمٰنِ ؕ قُلۡ هُوَ رَبِّىۡ لَاۤ اِلٰهَ اِلَّا هُوَ ۚ عَلَيۡهِ تَوَكَّلۡتُ وَاِلَيۡهِ مَتَابِ ۝٣٠ وَلَوۡ اَنَّ قُرۡاٰنًا سُيِّرَتۡ بِهِ الۡجِبَالُ اَوۡ قُطِّعَتۡ بِهِ الۡاَرۡضُ اَوۡ كُلِّمَ بِهِ الۡمَوۡتٰى ؕ بَلۡ لِّلّٰهِ الۡاَمۡرُ جَمِيۡعًا ؕ اَفَلَمۡ يَايۡـَٔسِ الَّذِيۡنَ اٰمَنُوۡۤا اَنۡ لَّوۡ يَشَآءُ اللّٰهُ لَهَدَى النَّاسَ جَمِيۡعًا ؕ وَلَا يَزَالُ الَّذِيۡنَ كَفَرُوۡا تُصِيۡبُهُمۡ بِمَا صَنَعُوۡا قَارِعَةٌ اَوۡ تَحُلُّ قَرِيۡبًا مِّنۡ دَارِهِمۡ حَتّٰى يَاۡتِىَ وَعۡدُ اللّٰهِ ؕ اِنَّ اللّٰهَ لَا يُخۡلِفُ الۡمِيۡعَادَ ۝٣١ ع

ઈસી તરહ(૧) હમને તુમ(મુહમ્મદ સલ્લલ્લાહુ અલયહિ વસલ્લમ) કો ભી ઐસી ઉમ્મત મેં(રસૂલ બનાકર) ભેજા જિસ(ઉમ્મત) સે પેહલે બહોત સારી ઉમ્મતેં ગુઝર ગઈ; તાકે જો(કુર્આન) હમને વહી કે ઝરીયે તુમ પર ભેજા વો ઉનકે સામને તુમ પઢકર સુનાઓ ઔર વો લોગ તો ઉસ(અલ્લાહ તઆલા) કી નાશુક્રી કરતે હેં જો સબ પર મહેરબાન હે(૨) (એ નબી !) તુમ કેહ દો : વો(સબ પર મહેરબાન અલ્લાહ તઆલા) મેરે રબ હેં, ઉન(અલ્લાહ તઆલા) કે સિવા કોઈ(હકીકી) મા'બૂદ નહી હે, ઉન્હી(અલ્લાહ તઆલા) પર મેંને ભરોસા કિયા હે ઔર ઉન્હી(અલ્લાહ તઆલા) કી તરફ લોટકર જાના હે ﴾૩૦﴿ ઔર અગર કોઈ કુર્આન(૩) ઐસા ભી ઉતરતા જિસ કે ઝરીયે પહાડ (અપની જગહ છોડકર) ચલને લગતે યા ઉસ(કુર્આન) કે અસર સે ઝમીન ટુકડે ટુકડે હો જાતી(૪) યા ઉસકી બરકત સે મુર્દે બાત કરને લગ જાતે(૫) (તો ભી યે કાફિર ઈમાન ન લાતે) હકીકત યે હે કે સારે કામ અલ્લાહ તઆલા કે ઈખ્તિયાર(કાબુ) મેં હે, કયા ફિર ભી ઈમાનવાલોં ને યે બાત સુન કરકે અપના ઝહન ફારિગ નહી કર લિયા કે અગર અલ્લાહ તઆલા ચાહતે તો સબ ઈન્સાનોં કો(ઝબરદસ્તી) હિદાયત કર દેતે(૬) ઔર કાફિરોં પર તો ઉનકે કરતૂત કી વજહ સે હમેશા સખ્ત મુસીબત પહોંચતી હી રહેગી, યા ઉનકી બસતી કે કરીબ(કિસી જગહ પર ભી) મુસીબત નાઝીલ હોતી રહેગી, યહાં તક કે અલ્લાહ તઆલા ને(કયામત કે દિન બડે અઝાબ કા) જો વાદા કર રખા હે વો પૂરા હો જાયેગા(૭) ઔર પૂરા યકીન રખો કે અલ્લાહ તઆલા(અપને) વાદે કી ખિલાફવર્ઝી નહી કરતે ﴾૩૧﴿

(૧) યાની જિસ તરહ હમને પેહલે ઝમાને મેં રસૂલ ભેજે. (૨) આખરી નબી ઔર કુર્આન જૈસી અલ્લાહ તઆલા કી નેઅમત કે બાવજુદ ઐસે મહેરબાન અલ્લાહ તઆલા કી વો લોગ નાશુક્રી કરતે હેં, (દુસરા તર્જુમા) ઔર વો લોગ તો રહમાન કે સાથ કુફ્ર કરતે હેં. (૩) મુરાદ કોઈ ભી કિતાબ. (૪) યાની ઝમીન ફટ જાતી યા ઝમીન જલ્દી જલ્દી તય હો જાતી ઔર ઉસમે સે નદીયાં નીકલકર બેહને લગ જાતી. (૫) (દુસરા તર્જુમા) યા ઉસકી બરકત સે મુર્દો કે સાથ કલામ કિયા જા સકતા. (બાકી આગલા સફાપર) ➲

وَلَقَدِ اسْتُهْزِئَ بِرُسُلٍ مِّنْ قَبْلِكَ فَأَمْلَيْتُ لِلَّذِيْنَ كَفَرُوْا ثُمَّ اَخَذْتُهُمْ فَكَيْفَ كَانَ عِقَابِ ﴿٣٢﴾ اَفَمَنْ هُوَ قَآئِمٌ عَلٰى كُلِّ نَفْسٍ بِمَا كَسَبَتْ وَجَعَلُوْا لِلّٰهِ شُرَكَآءَ قُلْ سَمُّوْهُمْ اَمْ تُنَبِّـُٔوْنَهٗ بِمَا لَا يَعْلَمُ فِى الْاَرْضِ اَمْ بِظَاهِرٍ مِّنَ الْقَوْلِ بَلْ زُيِّنَ لِلَّذِيْنَ كَفَرُوْا مَكْرُهُمْ وَصُدُّوْا عَنِ السَّبِيْلِ وَمَنْ يُّضْلِلِ اللّٰهُ فَمَا لَهٗ مِنْ هَادٍ ﴿٣٣﴾

ઔર(એ નબી !) તુમ સે પેહલે ભી રસૂલોં કા મઝાક ઉડાયા ગયા થા, ફિર(ઉન મઝાક ઉડાનેવાલે) કાફિરોં કો મેં મોહલત દેતા રહા, ફિર(મોહલત કા કુછ વકત ગુઝરને કે બાદ) મેંને ઉન(કાફિરોં) કો(અઝાબ મેં) પકડ લિયા, સો(અબ દેખ લો ! મઝાક કે બદલે મેં જો) મેરી સઝા(થી વો) કૈસી થી ? ﴿૩૨﴾ ભલા બતાઓ કે એક તરફ તો વો (અલ્લાહ તઆલા કી) ઐસી ઝાત હે જો હર શખ્સ કે હર કામ કી પૂરી ખબર રખતે હેં ઔર ઉન કાફિરોં ને અલ્લાહ તઆલા કે લિયે શરીક માન રખ્ખે હેં(૧) (એ નબી !) તુમ(ઉન કાફિરોં કો) કહો : ઉન(બુતોં) કે નામ બતાવો(૨) યા તુમ ઉસ(અલ્લાહ તઆલા) કો ઐસે (બુતોં કે મૌજૂદ હોને) કી ખબર બતાતે હો જિસ (કે મૌજૂદ હોને) કા પૂરી દુનિયા મે ઉસ (અલ્લાહ તઆલા) કો પતા ભી નહી, યા સિર્ફ ઝાહિરી તૌર પર ઉનકો શરીક કેહતે હો(૩) હકીકત બાત તો યે હે કે ઉન કાફિરોં કો ઉનકી ઐસી બનાવટી બાતેં બહોત અચ્છી લગતી હેં(૪) ઔર વો હિદાયત કે રાસ્તેં સે રોક દિયે ગયે હેં(૫) ઔર જિસ કો અલ્લાહ તઆલા ગુમરાહી મેં રખે ઉસકો કોઈ હિદાયત પર નહી લા સકતા ﴿૩૩﴾

---

(૬) યાની અલ્લાહ તઆલા સબકો મુસલમાન હી બના દેતે, યાની સબ કાફિર ઈમાન લે આવેં ઔર ઐસા નહી હોગા તો ફિર તુમ મુસલમાન ઉન(કાફિરોં) કી ફિકર મેં લગે મત રહો. (૭) (દુસરા તર્જુમા) યહાં તક કે અલ્લાહ તઆલા કા વાદા આ પહોંચે.

ઇસ સફે કા: (૧) જિન બુતોં કો કિસી કે કિસી કામ કી કોઈ ખબર નહી, કયા અલ્લાહ તઆલા ઔર વો બુત બરાબર હો સકતે હે ? હરગિઝ નહી.

(૨) અગર કોઈ કાફિર નામ બોલે તો ઉસ કાફિર કો કહો : તુ બુતોં કે નામ બોલકર દેખ કે ઉનમે મા'બૂદ હોને કી કોઈ સિફત હો સકતી હે ?

(૩) યાની નામ કે પીછે કોઈ હકીકત નહી ઔર અલ્લાહ તઆલા કો હર ચીઝ કા પતા હે અગર યે બુત હકીકત (વાસ્ત વીકતા) મેં હોતે તો અલ્લાહ તઆલા કો પતા હોતા; લેકિન બુતોં કા અસલી વુજૂદ હી નહી હે, સિર્ફ મનઘડત નામ હે.

(૪) બલ્કે હકીકત યે હે કે કાફિરોં કા મકર ઔર ધોકા ઉનકી નઝર મે અચ્છા કર દિયા ગયા હે.

(૫) (દુસરા તર્જુમા) ઔર વો કાફિર હિદાયત કે રાસ્તે સે મહરૂમ કર દિયે ગયે હેં.

لَهُمْ عَذَابٌ فِي الْحَيٰوةِ الدُّنْيَا وَلَعَذَابُ الْاٰخِرَةِ اَشَقُّ ۚ وَمَا لَهُمْ مِّنَ اللّٰهِ مِنْ وَّاقٍ ﴿٣٤﴾ مَثَلُ الْجَنَّةِ الَّتِيْ وُعِدَ الْمُتَّقُوْنَ ۗ تَجْرِيْ مِنْ تَحْتِهَا الْاَنْهٰرُ ۗ اُكُلُهَا دَآئِمٌ وَّظِلُّهَا ۗ تِلْكَ عُقْبَى الَّذِيْنَ اتَّقَوْا ۖ وَّعُقْبَى الْكٰفِرِيْنَ النَّارُ ﴿٣٥﴾ وَالَّذِيْنَ اٰتَيْنٰهُمُ الْكِتٰبَ يَفْرَحُوْنَ بِمَآ اُنْزِلَ اِلَيْكَ وَمِنَ الْاَحْزَابِ مَنْ يُّنْكِرُ بَعْضَهٗ ۗ قُلْ اِنَّمَآ اُمِرْتُ اَنْ اَعْبُدَ اللّٰهَ وَلَآ اُشْرِكَ بِهٖ ۗ اِلَيْهِ اَدْعُوْا وَاِلَيْهِ مَاٰبِ ﴿٣٦﴾ وَكَذٰلِكَ اَنْزَلْنٰهُ حُكْمًا عَرَبِيًّا ۗ وَلَئِنِ اتَّبَعْتَ اَهْوَآءَهُمْ بَعْدَ مَا جَآءَكَ مِنَ الْعِلْمِ ۙ مَا لَكَ مِنَ اللّٰهِ مِنْ وَّلِيٍّ وَّلَا وَاقٍ ﴿٣٧﴾

ઉન(કાફિરો) કે લિયે દુનિયા કી ઝિંદગી મેં અઝાબ હે ઔર આખિરત કા બહોત સખ્ત અઝાબ હોગા ઔર અલ્લાહ તઆલા(કે અઝાબ) સે ઉનકો કોઈ બચાનેવાલા નહી હોગા ﴿૩૪﴾ (ગુમરાહોં કે બુરે અંજામ કે મુકાબલે મેં) જિસ જન્નત કા મુત્તકીઓ સે વાદા કિયા ગયા હે ઉસકી ખુબી યે હે કે ઉસકે નીચે સે નેહરેં બેહ રહી હોગી, ઉસ (જન્નત) કે ફલ ઔર ઉસકા સાયા હમેશા રહેગા, યે તકવા ઈખ્તિયાર કરનેવાલોં કા (પ્યારા) અંજામ હે ઔર કાફિરોં કા અંજામ(જહન્નમ કી) આગ હે ﴿૩૫﴾ ઔર(એ નબી !) જિનકો હમને યે કિતાબ(તૌરાત ઔર ઈન્જીલ) દી(ઔર વો ઉસકો પુરે તૌર પર માનતે હેં) વો તુમ પર ઉતારે ગએ કુર્આન કી વજહ સે ખુશ હોતે હેં(૧) ઔર(એહલે કિતાબ ઔર મુશરિકીન મેં સે) કુછ ફિરકે ઐસે હેં જો ઈસ(કુર્આન) કી કુછ બાતોં(કો માનને) સે ઈન્કાર કરતે હેં(૨) (એ નબી !) તુમ(ઉન સે) કેહ દો : મુજકો યહી હુકમ દિયા ગયા હે કે મેં અલ્લાહ તઆલા હી કી ઈબાદત કરૂં ઔર મેં ઉસ (અલ્લાહ તઆલા) કે સાથ કિસી કો શરીક ન કરૂં, ઉસી કી તરફ મેં દઅવત દેતા હું ઔર ઉસી(અલ્લાહ તઆલા) કે પાસ મુજે લૌટકર જાના હે ﴿૩૬﴾ ઔર ઈસી તરહ(૩) હમને ઈસ(કુર્આન) કો અરબી ઝબાન મેં હુકમનામા બનાકર ઉતારા હે, ઔર(એ નબી !) તુમ્હારે પાસ જો(સહીહ) ઈલ્મ(યાની વહી) આ ચુકા હે ઉસકે બાદ ભી માન લો ઉન(કાફિરોં) કી ખ્વાહિશાત(ચાહત) પર ચલે તો અલ્લાહ તઆલા કી પકડ સે(બચાને કે લિયે) આપકા કોઈ હિમાયતી (મદદગાર) નહી હોગા ઔર ન તો(અલ્લાહ તઆલા કે અઝાબ સે) કોઈ બચાનેવાલા હોગા ﴿૩૭﴾

(૧) ઔર બહોત સારે માનકર ઈમાન ભી લે આતે હેં, ચુંકે કુર્આન કી ખબર ઉનકી કિતાબ મેં હે.

(૨) યાની તૌરાત, ઈન્જીલ મેં જો બાતેં ઉનકી ખ્વાહિશાત કે મુતાબિક બદલી હુઈ હે કુર્આન ઉન બાતોં કે ખિલાફ બયાન કરતા હે; ઈસ લિયે યે લોગ કુર્આન કી ઉન બાતોં કો માનતે નહી હેં.

(૩) યાની જિસ તરહ પેહલે ઝમાનોં મેં અલગ અલગ રસૂલોં કો ખાસ ખાસ ઝબાનોં મેં ખાસ હુકમ દિયે.

وَلَقَدْ اَرْسَلْنَا رُسُلًا مِّنْ قَبْلِكَ وَجَعَلْنَا لَهُمْ اَزْوَاجًا وَّذُرِّيَّةً ؕ وَمَا كَانَ لِرَسُوْلٍ اَنْ يَّاْتِيَ بِاٰيَةٍ اِلَّا بِاِذْنِ
اللّٰهِ ؕ لِكُلِّ اَجَلٍ كِتَابٌ ﴿۳۸﴾ يَمْحُوا اللّٰهُ مَا يَشَآءُ وَيُثْبِتُ ۚۖ وَعِنْدَهٗۤ اُمُّ الْكِتٰبِ ﴿۳۹﴾ وَاِنْ مَّا نُرِيَنَّكَ بَعْضَ الَّذِيْ
نَعِدُهُمْ اَوْ نَتَوَفَّيَنَّكَ فَاِنَّمَا عَلَيْكَ الْبَلٰغُ وَعَلَيْنَا الْحِسَابُ ﴿۴۰﴾ اَوَلَمْ يَرَوْا اَنَّا نَاْتِي الْاَرْضَ نَنْقُصُهَا مِنْ اَطْرَافِهَا ؕ
وَاللّٰهُ يَحْكُمُ لَا مُعَقِّبَ لِحُكْمِهٖ ؕ وَهُوَ سَرِيْعُ الْحِسَابِ ﴿۴۱﴾

ઔર હકીકત યે હે કે(એ નબી !) હમને તુમસે પેહલે બહોત સારે રસૂલ ભેજે થે ઔર હમને ઉનકો બીવી, બચ્ચે ભી દિયે થે ઔર કિસી રસૂલ કો યે ઈખ્તિયાર(અધિકાર) નહી થા કે વો અલ્લાહ તઆલા કે હુકમ કે બગૈર એક આયત(૧) ભી લા સકે, હર ઝમાને કે મુનાસિબ(હુકમ લિખી હુઈ અલગ) કિતાબ દી ગઈ(૨) ﴿૩૮﴾ અલ્લાહ તઆલા જિસકો ચાહતે હેં ઉસકો મીટા દેતે હેં ઔર(જિસકો ચાહતે હેં) બાકી રખતે હેં ઔર તમામ કિતાબોં કી અસલ(યાની લવહે મહફૂઝ) ઉસ(અલ્લાહ તઆલા) કે પાસ હે(૩) ﴿૩૯﴾ ઔર(એ નબી !) જિસ(અઝાબ) કા વાદા હમ ઉન(કાફિરોં) સે કરતે હેં (ચાહે) ઉસકા કુછ હિસ્સા અગર હમ(તુમ્હારી ઝિંદગી હી મેં) તુમકો પૂરા કરકે દિખા દેં યા(ધમકીવાલા અઝાબ આને સે પેહલે) હમ તુમકો દુનિયા સે ઉઠા લેવેં(૪) સો ! (અલ્લાહ તઆલા કા પૈગામ બંદોં કો) સિર્ફ પહોંચા દેના આપકી ઝિમ્મેંદારી હે ઔર(કાફિરોં સે) હિસાબ લેના હમારી ઝિમ્મેંદારી હે ﴿૪૦﴾ઔર કયા ઉન(કાફિર લોગોં) કો યે હકીકત નઝર નહી આતી કે હમ ઉનકી ઝમીન (યાની હુકૂમત) ચારોં તરફ સે(મુસલમાનોં કી હુકૂમત કે ફેલાવ કે ઝરીયે) ઘટા રહે હેં ? અલ્લાહ તઆલા(જો ચાહે) હુકમ દેતે હેં, ઉસ(અલ્લાહ તઆલા) કે હુકમ કો કોઈ પીછે નહી ડાલ સકતા(૫) ઔર વો(અલ્લાહ તઆલા) બહોત જલ્દ હિસાબ લેનેવાલે હેં ﴿૪૧﴾

---

(૧) યાની કુર્આન કી કોઈ આયત ઉતારના યા કોઈ નિશાની દિખાના નબી કે ઈખ્તિયાર મેં નહી.

(૨) (દુસરા તર્જુમા) હર કામ કા(જિસકા હોના મુકદ્દર હે) વકત અલ્લાહ તઆલા કે યહાં લિખા હુવા હે (તીસરા તર્જુમા) હર ઝમાને કે મુનાસિબ ખાસ ખાસ અહકામ હોતે હેં. (ચોથા તર્જુમા) હર વકત કે મુનાસિબ અમલ લિખા હુવા હે.

(૩) યાની મિટાને કે બાદ જિસ પર અમલ હોને કા ફેસલા હે વો અલ્લાહ તઆલા કે પાસ લવહે મહફૂઝ મેં હે, ઉસમેં કોઈ તબદીલી નહી હોતી. (દુસરા તર્જુમા) ઔર ઉમ્મુલ કિતાબ(યાની લવહે મહફૂઝ) ઉસી કે પાસ હે.(૪) ઔર આપકે દુનિયા સે જાને કે બાદ કાફિરોં પર અઝાબ આવે.

(૫) યાની અલ્લાહ તઆલા કે હુકમ કો કોઈ તોડ નહી સકતા.

وَقَدْ مَكَرَ الَّذِيْنَ مِنْ قَبْلِهِمْ فَلِلّٰهِ الْمَكْرُ جَمِيْعًا ؕ يَعْلَمُ مَا تَكْسِبُ كُلُّ نَفْسٍ ؕ وَسَيَعْلَمُ الْكُفّٰرُ لِمَنْ عُقْبَى الدَّارِ ﴿۴۲﴾ وَيَقُوْلُ الَّذِيْنَ كَفَرُوْا لَسْتَ مُرْسَلًا ؕ قُلْ كَفٰى بِاللّٰهِ شَهِيْدًا بَيْنِيْ وَبَيْنَكُمْ ۙ وَمَنْ عِنْدَهٗ عِلْمُ الْكِتٰبِ ﴿۴۳﴾ ع

ઔર ઉન(મક્કા કે કાફિરોં) સે પેહલે જો લોગ થે ઉન લોગોં ને ભી(અપને નબી કી દઅવત કે મુકાબલે મેં ધોકા દેનેવાલી) ચાલેં ચલી થી; લેકિન તમામ ચાલેં તો સિર્ફ અલ્લાહ તઆલા હી કી ચલતી હે(૧) હર શખ્સ જો કુછ કરતા હે અલ્લાહ તઆલા કો સબ મા'લૂમ હે(૨), કાફિરોં કો અનકરીબ પતા ચલ જાયેગા કે આખિરત કા(નેક) અંજામ(યાની જન્નત) કિસ કે હિસ્સે મેં આતા હે ? ﴿૪૨﴾ ઔર(એ નબી !) યે કાફિર કેહતે હેં કે : તુમ રસૂલ નહી હો, તુમ(ઉન કાફિરોં સે) કહો કે : મેરે ઔર તુમ્હારે દરમિયાન(મેરી નબુવ્વત પર) ગવાહી દેને કે લિયે અલ્લાહ તઆલા ઔર જિન (ઈખ્લાસવાલે એહલે કિતાબ) કે પાસ આસમાની કિતાબ કા ઈલ્મ હે વો કાફી હે(૩) ﴿૪૩﴾

(૧) (દુસરા તર્જુમા) લેકિન સબ તદબીરેં અલ્લાહ તઆલા હી કે પાસ મેં હેં.

(૨) (દુસરા તર્જુમા) હર શખ્સ જો કુછ કરતા હે અલ્લાહ તઆલા ઉસકે કિયે હુએ કામ કો જાનતે હેં.

(૩) યાની તુમ્હારે ઈન્કાર કરને સે કુછ નહી હોતા.

સૂરએ ઈબ્રાહીમ

યે સૂરત મકકી હે. ઉસ મેં (૫૨) યા (૫૫) આયતેં હેં, સૂરએ શુરા યા સૂરએ નૂહ કે બાદ ઔર સૂરએ અંબિયા સે પેહલે (૭૦) યા (૭૨) નંબર પર નાઝીલ હુઈ.

ઈસ સૂરત મેં કઅબતુલ્લાહ, હજ ઔર હઝરત ઈબ્રાહીમ અલ. કા ઝિક્રે ખૈર હે.

بِسۡمِ اللّٰهِ الرَّحۡمٰنِ الرَّحِيۡمِ

الٓرٰ كِتٰبٌ اَنۡزَلۡنٰهُ اِلَيۡكَ لِتُخۡرِجَ النَّاسَ مِنَ الظُّلُمٰتِ اِلَى النُّوۡرِ ۙ بِاِذۡنِ رَبِّهِمۡ اِلٰى صِرَاطِ الۡعَزِيۡزِ الۡحَمِيۡدِۙ ﴿۱﴾ اللّٰهِ الَّذِىۡ لَهٗ مَا فِى السَّمٰوٰتِ وَمَا فِى الۡاَرۡضِ ‌ؕ وَوَيۡلٌ لِّلۡكٰفِرِيۡنَ مِنۡ عَذَابٍ شَدِيۡدِ ۙ﴿۲﴾ الَّذِيۡنَ يَسۡتَحِبُّوۡنَ الۡحَيٰوةَ الدُّنۡيَا عَلَى الۡاٰخِرَةِ وَيَصُدُّوۡنَ عَنۡ سَبِيۡلِ اللّٰهِ وَيَبۡغُوۡنَهَا عِوَجًا ‌ؕ اُولٰۤـئِكَ فِىۡ ضَلٰلٍ ۢ بَعِيۡدٍ‏ ﴿۳﴾ وَمَاۤ اَرۡسَلۡنَا مِنۡ رَّسُوۡلٍ اِلَّا بِلِسَانِ قَوۡمِهٖ لِيُبَيِّنَ لَهُمۡ‌ ؕ

અલ્લાહ તઆલા કે નામ સે(મેં શુરૂઅ કરતા હું) જિનકી રહમત સબ કે લિયે હે, જો બહોત ઝિયાદહ રહમ કરનેવાલે હે.

الٓرٰ (અલીફ લામ રા)(૧) (કુર્આન) એક કિતાબ હે જો હમને(અપની તરફ સે) તુમ પર નાઝીલ કી હે; તાકે તુમ લોગોં કો ઉનકે રબ કે હુકમ(૨) સે(ગુમરાહી કી) અંધેરીયોં સે નીકાલકર(હિદાયત કી) રોશની કી તરફ લાવો(યાની અલ્લાહ તઆલા કી) ઐસી ઝાત કે રાસ્તે પર લાવો જો(અલ્લાહ તઆલા) ઝબરદસ્ત, ખુબીયોંવાલે હેં ﴿૧﴾ આસમાનોં ઔર ઝમીન મેં જો કુછ હે વો સબ ઉસી અલ્લાહ તઆલા કી માલિકી મેં હે ઔર કાફિરોં કે લિયે બરબાદી હે, ઈસ લિયે કે ઉનકે લિયે(જહન્નમ કા) સખ્ત અઝાબ હે ﴿૨﴾ જો(કાફિર) લોગ આખિરત કે મુકાબલે મેં દુનિયા કી ઝિંદગી કો પસંદ કરતે હેં ઔર(દુસરે ઈન્સાનોં કો) અલ્લાહ તઆલા કે રાસ્તે(યાની ઈસલામ પર આને) સે રોકતે હેં ઔર ઉસ(અલ્લાહ તઆલા કે દીન) મેં(કોઈ) ટેઢી બાત(૩) (યાની ઐબ) તલાશ કરને(કી કોશિશ) મેં લગે રેહતે હેં, ઐસે લોગ(હક કા રાસ્તા ભુલકર કે) ગુમરાહી મેં દૂર જાકર પડે હેં(૪) ﴿૩﴾ ઔર હર રસૂલ કો હમને ઉનકી કૌમ કી ઝુબાન મેં હી(રસૂલ બનાકર) ભેજા; તાકે વો(નબી) અપની કૌમ કે સામને(અલ્લાહ તઆલા કે દીન કો અચ્છે તરીકે સે) સમજાવે,

(૧) યે હુરૂફે મુકત્તઆત મેં સે હે.

(૨) હુકમ સે મુરાદ અલ્લાહ તઆલા કી દી હુઈ તૌફિક ઔર હિદાયત કી બરકત સે.

(૩) : (એક) عِوَجًا સે મુરાદ હર ઈન્સાન જિસ ચીઝ કો ટેઢી સમજતા હે વો ચીઝ (બે) ઈસલામ મેં ઈશ્કાલાત(સવાલાત) તલાશ કરના. (ત્રણ) બાતિલ અકીદે કો ઝબરદસ્તી સાબીત કરને કી કોશીશ કરના કુર્આન ઔર હદીસ સે તલાશ કરે (ચાર) કુર્આન ઔર હદીસ કે મઅના મેં અપની ખ્વાહિશ કે મુતાબિક હેરા ફેરી કરકે અપને બાતિલ(ગલત) ખ્યાલ પર દલીલ નીકાલને કી કોશિશ કરના.

(૪) યાની ગુમરાહી મેં બહોત આગે બઢ ગયે હેં, બહોત દૂર તક ચલે ગએ હેં.

فَيُضِلُّ اللّٰهُ مَنْ يَّشَآءُ وَيَهْدِىْ مَنْ يَّشَآءُ ؕ وَهُوَ الْعَزِيْزُ الْحَكِيْمُ ۝۴ وَلَقَدْ اَرْسَلْنَا مُوْسٰى بِاٰيٰتِنَآ اَنْ اَخْرِجْ قَوْمَكَ مِنَ الظُّلُمٰتِ اِلَى النُّوْرِ ۙ وَذَكِّرْهُمْ بِاَيّٰىمِ اللّٰهِ ؕ اِنَّ فِىْ ذٰلِكَ لَاٰيٰتٍ لِّكُلِّ صَبَّارٍ شَكُوْرٍ ۝۵ وَاِذْ قَالَ مُوْسٰى لِقَوْمِهِ اذْكُرُوْا نِعْمَةَ اللّٰهِ عَلَيْكُمْ اِذْ اَنْجٰىكُمْ مِّنْ اٰلِ فِرْعَوْنَ يَسُوْمُوْنَكُمْ سُوْٓءَ الْعَذَابِ وَيُذَبِّحُوْنَ اَبْنَآءَكُمْ وَيَسْتَحْيُوْنَ نِسَآءَكُمْ ؕ وَفِىْ ذٰلِكُمْ بَلَآءٌ مِّنْ رَّبِّكُمْ عَظِيْمٌ ۝۶

وَاِذْ تَاَذَّنَ رَبُّكُمْ لَئِنْ شَكَرْتُمْ لَاَزِيْدَنَّكُمْ وَلَئِنْ كَفَرْتُمْ اِنَّ عَذَابِىْ لَشَدِيْدٌ ۝۷

સો અલ્લાહ તઆલા જિસકો ચાહતે હેં(ઉસકો) ગુમરાહ કરતે હેં ઔર જિસકો ચાહતે હેં(ઉસકો) હિદાયત દેતે હેં ઔર વો(અલ્લાહ તઆલા) બડે ઝબરદસ્ત, બડી હિકમતવાલે હેં ﴿૪﴾ ઔર પકકી બાત યે હે કે : હમને મૂસા(અલ.) કો અપની નીશાની દેકર ભેજા; (મકસદ યે થા) કે અપની કૌમ કો(ગુમરાહી કી) અંધેરીયોં સે નીકાલકર (હિદાયત કી) રોશની કી તરફ લે આવો ઔર ખાસ વાકિઆત અલ્લાહ તઆલા ને જિન દિનોં મેં દિખાએ(૧) વો અપની કૌમ કો યાદ દિલાકર નસીહત કરો, હકીકત યે હે કે ઉન વાકિઆત મેં(સે હર એક) ઝિયાદહ સબ્ર, ઝિયાદહ શુક્ર કરનેવાલે કે લિયે(૨) (નસીહત હાસિલ કરને કી) બડી નીશાનીયાં હે ﴿૫﴾ ઔર વો વકત ભી યાદ કરો, જબ મૂસા(અલ.) ને અપની કૌમ સે કહા કે : તુમ અલ્લાહ તઆલા કે જો એહસાન તુમ પર હેં ઉનકો યાદ કરો, જબ ઉસ(અલ્લાહ તઆલા) ને તુમકો ફિરઔન કે લોગોં સે નજાત દી જો તુમકો સખ્ત તકલીફેં પહોંચાતે થે ઔર તુમ્હારે બેટોં કો ઝબહ કરતે થે ઔર તુમ્હારી ઔરતોં(૩) કો ઝિંદા(બાકી) રખતે થે, ઔર ઉન હાલાત(યાની મુસીબત ઔર નજાત) મેં તુમ્હારે રબકી તરફ સે બડા ઈમ્તિહાન હે ﴿૬﴾

ઔર(વો વકત યાદ કરો) જબ તુમ્હારે રબને(તુમકો) ખબર દી કે અગર તુમ સચમુચ(મેરા) શુક્ર કરોગે તો મેં તુમકો ઝિયાદહ(નેઅમત) દુંગા ઔર અગર તુમને (મેરી નેઅમત પર) નાશુક્રી કી તો અચ્છી તરહ સમજ લેના કે મેરા અઝાબ બહોત સખ્ત હે ﴿૭﴾

(૧) યાની જિસ દિન મેં અલ્લાહ તઆલા કી તરફ સે કોઈ ખાસ નેઅમત મિલી હો યા કોઈ બડા અઝાબ આયા હો.

(૨) યાની જિન લોગોં ને સબ્ર ઔર શુક્ર કી આદત બનાલી હો.

(૩) યાની લડકીયોં કો જો બડી હોકર ઔરત બનેગી.

وَقَالَ مُوْسٰٓى اِنْ تَكْفُرُوْٓا اَنْتُمْ وَمَنْ فِى الْاَرْضِ جَمِيْعًا ۙ فَاِنَّ اللّٰهَ لَغَنِىٌّ حَمِيْدٌ ۝٨ اَلَمْ يَاْتِكُمْ نَبَؤُا الَّذِيْنَ مِنْ قَبْلِكُمْ قَوْمِ نُوْحٍ وَّعَادٍ وَّثَمُوْدَ ۛ وَالَّذِيْنَ مِنْۢ بَعْدِهِمْ ۛ لَا يَعْلَمُهُمْ اِلَّا اللّٰهُ ۭ جَاۗءَتْهُمْ رُسُلُهُمْ بِالْبَيِّنٰتِ فَرَدُّوْٓا اَيْدِيَهُمْ فِيْٓ اَفْوَاهِهِمْ وَقَالُوْٓا اِنَّا كَفَرْنَا بِمَآ اُرْسِلْتُمْ بِهٖ وَاِنَّا لَفِيْ شَكٍّ مِّمَّا تَدْعُوْنَنَآ اِلَيْهِ مُرِيْبٍ ۝٩ قَالَتْ رُسُلُهُمْ اَفِي اللّٰهِ شَكٌّ فَاطِرِ السَّمٰوٰتِ وَالْاَرْضِ ۭ يَدْعُوْكُمْ لِيَغْفِرَ لَكُمْ مِّنْ ذُنُوْبِكُمْ وَيُؤَخِّرَكُمْ اِلٰٓى اَجَلٍ مُّسَمًّى ۭ

ઔર મૂસા(અલ.) ને કહા : (એ મેરી કૌમ !) અગર તુમ ઔર(દુનિયા ભર કી) ઝમીન કે તમામ લોગ(અલ્લાહ તઆલા કી) નાફરમાની કરેં તો(અલ્લાહ તઆલા કા કયા નુકસાન ?) યકીનન અલ્લાહ તઆલા કો કિસી કી પરવાહ નહી હે, સારી તારીફ઼ ઉસ(અલ્લાહ તઆલા) કે લિયે હેં ﴾૮﴿ (એ મકકાવાલો !)(૧) તુમ કો તુમ સે પહલે જો નૂહ (અલ.)ઔર આદ ઔર સમૂદ કી કૌમેં થી ઔર વો કૌમેં જો ઉનકે બાદ(દુનિયા મેં) આઈ કયા ઉન કે હાલાત કી ખબર નહી હુઈ(૨) ? ઉન(કૌમોં) કે(પૂરે) હાલાત અલ્લાહ તઆલા કે સિવા કોઈ નહી જાનતા, ઉનકે પયગમ્બર(અપની નબુવ્વત કી સચ્ચાઈ કી) ખુલી દલીલેં લેકર અપની કૌમોં કે પાસ આયે, તો લોગોં ને ઉન(નબીયોં) કે મુંહ પર અપને હાથ રખ દિયે(૩) ઔર કૌમ કે લોગોં ને(નબી સે) કહા કે : જો દીને (ઈસ્લામ) દેકર તુમકો ભેજા ગયા હે હમ ઉસકો નહી માનતે ઔર જિસ દીન કી તરફ઼ તુમ હમકો દા'વત દેતે હો, ઉસકી સચ્ચાઈ કે બારે મેં હમ કો તો બહોત ભારી શક હે ﴾૯﴿ (જવાબ મેં) ઉનકે રસૂલોં ને(ઉનસે) કહા : કયા(તુમકો) અલ્લાહ તઆલા(કે મોજુદ હોને ઔર એક હોને) કે બારે મેં શક હે ? જો(અલ્લાહ તઆલા) આસમાનોં ઔર ઝમીન કે પેદા કરનેવાલે હેં, વો(અલ્લાહ તઆલા) તુમકો(અપની ઈબાદત કી તરફ઼) બુલાતે હેં; તાકે(ઈમાન કી બરકત સે) તુમ્હારે લિયે તુમ્હારે(કુછ) ગુનાહ માફ઼ કર દેવેં ઔર તુમકો(તુમ્હારી ઝિંદગી કી) એક મુકર્રર(નકકી) મુદત તક ઢીલ દેવે(૪)

(૧) એક દુસરા કોલ (મંતવ્ય) યા તો મૂસા અલ. કા બયાન હે ઉનકી કૌમ સે.
(૨) યાની ઉન કૌમોં કી નાફરમાની ઔર ઉસ પર અઝાબ આને કે હાલાત કુર્આન મેં બતાએ ગએ.
(૩) યાની નબી કો હક બાત બોલને હી નહી દી. દુસરા યે ભી હો સકતા હે કે : નબી કી બાત સે ખુદ ઐસે તઅજજુબ મેં પડ ગયે કે અપની ઉંગલીયા અપને મુંહ મેં ડાલ દી ઔર ખુદ બિલ્કુલ ચુપ હો ગએ.
(૪) યાની દુનિયા કી ઝિંદગી મઝે સે ગુઝરે.

قَالُوْٓا اِنْ اَنْتُمْ اِلَّا بَشَرٌ مِّثْلُنَا ؕ تُرِيْدُوْنَ اَنْ تَصُدُّوْنَا عَمَّا كَانَ يَعْبُدُ اٰبَآؤُنَا فَاْتُوْنَا بِسُلْطٰنٍ مُّبِيْنٍ ﴿١٠﴾ قَالَتْ لَهُمْ رُسُلُهُمْ اِنْ نَّحْنُ اِلَّا بَشَرٌ مِّثْلُكُمْ وَلٰكِنَّ اللّٰهَ يَمُنُّ عَلٰى مَنْ يَّشَآءُ مِنْ عِبَادِهٖ ؕ وَمَا كَانَ لَنَآ اَنْ نَّاْتِيَكُمْ بِسُلْطٰنٍ اِلَّا بِاِذْنِ اللّٰهِ ؕ وَعَلَى اللّٰهِ فَلْيَتَوَكَّلِ الْمُؤْمِنُوْنَ ﴿١١﴾ وَمَا لَنَآ اَلَّا نَتَوَكَّلَ عَلَى اللّٰهِ وَقَدْ هَدٰىنَا سُبُلَنَا ؕ وَلَنَصْبِرَنَّ عَلٰى مَآ اٰذَيْتُمُوْنَا ؕ وَعَلَى اللّٰهِ فَلْيَتَوَكَّلِ الْمُتَوَكِّلُوْنَ ﴿١٢﴾

وَقَالَ الَّذِيْنَ كَفَرُوْا لِرُسُلِهِمْ لَنُخْرِجَنَّكُمْ مِّنْ اَرْضِنَآ اَوْ لَتَعُوْدُنَّ فِيْ مِلَّتِنَا ؕ فَاَوْحٰٓى اِلَيْهِمْ رَبُّهُمْ لَنُهْلِكَنَّ الظّٰلِمِيْنَ ﴿١٣﴾

કૌમ ને(રસૂલ કી દા'વત કે જવાબ મેં) કહા : તુમ તો હકીકત મેં હમારે જૈસે હી ઈન્સાન હો, હમારે બાપ દાદા જિસ ચીઝ(યાની બુતોં) કી ઈબાદત કરતે થે તુમ હમકો ઉસ સે રોકના ચાહતે હો ? સો(તુમ્હારી દઅવત સચ્ચી હે તો કોઈ) સાફ મોઅજિઝા લાકર તુમ હમકો દિખા દો(૧) ﴿૧૦﴾ ઉનકે રસૂલોં ને ઉન સે કહા : હકીકત મેં હમ તુમહારે જૈસે હી ઈન્સાન હેં; લેકિન અલ્લાહ તઆલા અપને બંદો મેં સે જિસ પર ભી ચાહતે હેં(નબુવ્વત કા ખુસૂસી) એહસાન કરતે હેં, ઔર અલ્લાહ તઆલા કે હુકમ કે બગૈર કોઈ ભી મોઅજિઝા લાકર તુમકો દિખાના હમારે ઈખ્તિયાર(કાબુ) મેં નહી હેં, ઔર ઈમાનવાલોં કો અલ્લાહ તઆલા હી પર ભરોસા કરના ચાહિયે ﴿૧૧﴾ ઔર હમારે લિયે કયા રૂકાવટ હે કે હમ અલ્લાહ તઆલા પર ભરોસા ન કરેં જબ કે ઉસી (અલ્લાહ તઆલા) ને હમકો હમારે(કામયાબી કે) રાસ્તે(યાની ઈસ્લામ) કી હિદાયત દે દી હે ઔર(દીન કે ખાતિર) જો તકલીફ તુમ હમકો દેતે હો, હમ ઉસ પર ઝરૂર સબર કરેંગે, ઔર જો લોગ ભરોસા રખના ચાહેં ઉનકો તો અલ્લાહ તઆલા હી પર ભરોસા કરના ચાહિએ ﴿૧૨﴾

ઔર કાફિરોંને અપને રસૂલોં સે યે(ભી) કહા કે : હમ તુમકો અપને મુલ્ક સે ઝરૂર નીકાલ દેંગે યા તો હમારે દીન મેં લૌટકર આ જાના પડેગા(૨) સો ઉન(રસૂલોં) કે રબ ને ઉનકી તરફ વહી ભેજી કે હમ ઝરૂર ઝાલિમોં કો હલાક કર દેંગે ﴿૧૩﴾

---

(૧) યાની ઐસા મોઅજિઝા જિસકો દેખકર ઈમાન લાને પર મજબૂર હો હી જાએ.

(૨) (દુસરા તર્જુમા) યા (અગર યહાં હમારે મુલ્ક મેં રેહના હો) તો હમારે દીન મેં લૌટકર કે ફિર આ જાઓ.

وَلَنُسۡكِنَنَّكُمُ الۡاَرۡضَ مِنۡۢ بَعۡدِهِمۡ ؕ ذٰلِكَ لِمَنۡ خَافَ مَقَامِىۡ وَخَافَ وَعِيۡدِ﴿۱۴﴾ وَاسۡتَفۡتَحُوۡا وَخَابَ كُلُّ جَبَّارٍ عَنِيۡدٍ﴿۱۵﴾ مِّنۡ وَّرَآئِهٖ جَهَنَّمُ وَيُسۡقٰى مِنۡ مَّآءٍ صَدِيۡدٍ﴿۱۶﴾ يَّتَجَرَّعُهٗ وَلَا يَكَادُ يُسِيۡغُهٗ وَيَاۡتِيۡهِ الۡمَوۡتُ مِنۡ كُلِّ مَكَانٍ وَّمَا هُوَ بِمَيِّتٍ ؕ وَمِنۡ وَّرَآئِهٖ عَذَابٌ غَلِيۡظٌ﴿۱۷﴾ مَثَلُ الَّذِيۡنَ كَفَرُوۡا بِرَبِّهِمۡ اَعۡمَالُهُمۡ كَرَمَادِ اشۡتَدَّتۡ بِهِ الرِّيۡحُ فِىۡ يَوۡمٍ عَاصِفٍ ؕ لَا يَقۡدِرُوۡنَ مِمَّا كَسَبُوۡا عَلٰى شَىۡءٍ ؕ ذٰلِكَ هُوَ الضَّلٰلُ الۡبَعِيۡدُ﴿۱۸﴾

ઔર ઝરૂર ઉન(ઝાલિમોં કી હલાકત) કે બાદ હમ તુમકો(ઉસ) ઝમીન મેં આબાદ કર દેંગે(૧) યે વાદા હે ઉસ કે લિયે કે જો આદમી ભી મેંરે સામને(કયામત મેં હિસાબ દેને કે લિયે) ખડે રેહને કા ખૌફ રખતા હો ઔર મેરે અઝાબ કે વાદે સે ડરતા હો(૨) ﴾૧૪﴿ ઔર ઉન(નબીયોં યા કાફિરોં) ને ખુદ ફેસલા માંગા ઔર હર સરકશ, જિદ્દી હલાક હો ગયા(૩) ﴾૧૫﴿ ઈસ(દુનયવી હલાકત) કે બાદ જહન્નમ(કા અઝાબ આનેવાલા) હે ઔર(જહન્નમ મેં) ઉસે પીપ કા પાની પીલાયા જાયેગા ﴾૧૬﴿ (પ્યાસ કી તકલીફ સે) વો ઉસકો ઘુંટ ઘુંટ પીયેગા ઔર ઐસા લગતા હે કે(સખ્ત ગરમ હોને કી વજહ સે) વો આસાની સે ગલે કે નીચે ઉતાર નહીં સકેગા ઔર હર તરફ સે ઉસકો મૌત આતી હુઈ માલુમ હોગી(૪) ઔર વો મરેગા નહીં(બલ્કે તકલીફ સે સીસકતા રહેગા) ઔર ઉસકે આગે(હમેશા દુસરે) ભી સખ્ત અઝાબ હે ﴾૧૭﴿ જિન લોગોંને અપને રબ કે સાથ કુફ્ર કિયા ઉનકી હાલત ઐસી હોગી કે ઉનકે આમાલ ઉસ રાખ જૈસે હોંગે જિસકો આંધી કે દિન મેં હવા તેઝી સે ઉડાકર લે જાવે, જો(નેક) અમલ(દુનિયા મેં) ઉન્હોંને કિયે ઉનમેં સે(કયામત કે દિન) કુછ ભી ઉનકે હાથ મેં નહીં આયેગા(૫) ઈસી ગુમરાહી મેં દૂર જાકર પડના હે(૬) ﴾૧૮﴿

---

(૧) (દુસરા તર્જુમા) આબાદ રખેંગે. (૨) યાની અલ્લાહ તઆલા સે ડરનેવાલે(મુસલમાનોં) કો દુનિયા મેં ભી આબાદ કિયા જાવેગા ઔર આખિરત મેં અઝાબ સે નજાત હોગી.

(૩) હર સરકશ નબી કા દુશ્મન હલાક હો ગયા. (૪) મૌત કે અસબાબ મુરાદ હે.

(૫) ઈન્સાન કો નેક આમાલ કી સબસે ઝિયાદહ ઝરૂરત કયામત કે મૈદાન મેં હોગી, વહાં ઈમાન કે સાથ જો આમાલ દુનિયા મેં કિયે થે ઉસી પર અજરો સવાબ મિલેગા. બહોત સારે કાફિર દુનિયા મેં અચ્છે અખ્લાક સે પેશ આતે હેં, સદકા ઔર ખૈરાત ભી કરતે હેં; લેકિન ઈમાન ન હોને કી વજહ સે યે તમામ આમાલ કયામત કે દિન હવા મેં ઉડકર બેકાર હો જાયેંગે જૈસે આંધી ચલતી હે તો રાખ કે છોટે બડે ઝર્રાત ભી ઉડ જાતે હેં, ઈસી તરહ કાફિરોં કે છોટે બડે હર કિસમ કે આમાલ કયામત કે દિન કુછ કામ નહીં આયેંગે. (૬) યહી ઘટીયા દરજે કી ગુમરાહી હે.

أَلَمۡ تَرَ أَنَّ ٱللَّهَ خَلَقَ ٱلسَّمَٰوَٰتِ وَٱلۡأَرۡضَ بِٱلۡحَقِّۚ إِن يَشَأۡ يُذۡهِبۡكُمۡ وَيَأۡتِ بِخَلۡقٖ جَدِيدٖ ﴿١٩﴾ وَمَا ذَٰلِكَ عَلَى ٱللَّهِ بِعَزِيزٖ ﴿٢٠﴾ وَبَرَزُواْ لِلَّهِ جَمِيعٗا فَقَالَ ٱلضُّعَفَٰٓؤُاْ لِلَّذِينَ ٱسۡتَكۡبَرُوٓاْ إِنَّا كُنَّا لَكُمۡ تَبَعٗا فَهَلۡ أَنتُم مُّغۡنُونَ عَنَّا مِنۡ عَذَابِ ٱللَّهِ مِن شَيۡءٖۚ قَالُواْ لَوۡ هَدَىٰنَا ٱللَّهُ لَهَدَيۡنَٰكُمۡۖ سَوَآءٌ عَلَيۡنَآ أَجَزِعۡنَآ أَمۡ صَبَرۡنَا مَا لَنَا مِن مَّحِيصٖ ﴿٢١﴾

કયા તુમને નહીં દેખા કે અલ્લાહ તઆલા ને આસમાનોં ઔર ઝમીન કો જૈસા બનાના ચાહિયે વૈસા હી બનાયા(૧) ? અગર વો(અલ્લાહ તઆલા) ચાહેં તો તુમ સબકો ખતમ કર દેવેં ઔર(દુસ્રી) નઈ મખ્લૂક કો પૈદા કરકે લે આવેં(૨) ﴿૧૯﴾ ઔર યે(નઈ મખ્લૂક કો બનાના) અલ્લાહ તઆલા કે લિયે કોઈ મુશ્કિલ નહી હે(૩) ﴿૨૦﴾ ઔર યે સબ લોગ (કયામત કે દિન) અલ્લાહ તઆલા કે સામને(હિસાબ કે લિયે) ખડે હોંગે તો (અઝાબ કા ફેસલા હોને પર) જો લોગ(દુનિયા મેં) કમઝોર થે, વો(દુનિયા મેં) ખુદ કો બડા બતાનેવાલોં સે કહેંગે(૪) કે : (દુનિયા મેં) હમ તુમ્હારે પીછે ચલતે થે(૫) તો(આજ હમ પર) અલ્લાહ તઆલા કા જો અઝાબ આયા હે કયા ઉસ મેં સે થોડા અઝાબ તુમ હમસે હટાઓગે ? વો કહેંગે(૬) : અગર અલ્લાહ તઆલા(દુનિયા મેં) હમકો હિદાયત દેતે તો હમ ઝરૂર તુમકો હિદાયત પર લાતે(૭) (ઈસ વકત તો) હમ ચીખેં ચિલ્લાએ યા હમ અઝાબ પર સબર કરેં(૮) યે દોનોં હમારે લિયે બરાબર હે, હમારે લિયે અઝાબ સે છુટકારે કા કોઈ રાસ્તા નહી હે(૯) ﴿૨૧﴾

---

(૧) (દુસરા તર્જુમા) (યાની ફાયદા ઔર મસ્લિહતોં કો શામિલ) એક સહીહ મકસદ કે લિયે બનાયા(યાની યે સબ ઈન્સાન કી ખિદમત કરે ઔર ઈન્સાન અલ્લાહ તઆલા કી ઈબાદત કરે) (તીસરા તર્જુમા) બિલ્કુલ ઠીક ઠીક બનાયા. (૨) જબ અલ્લાહ તઆલા કે લિયે નઈ મખ્લૂક પૈદા કરના આસાન તો તુમકો આખિરત મેં દોબારા પૈદા કરના કૈસે મુશ્કિલ હોગા.

(૩) યાની પુરાની મખ્લૂક તુમકો કયામત કે દિન દુસરી મરતબા બનાના ભી ઝરા મુશ્કિલ નહી.

(૪) (દુસરા તર્જુમા) બડાઈ મારનેવાલોં સે કહેંગે(યાની ખુદ બન બૈઠે લિડરોં સે).

(૫) યાની તુમ્હારે કેહને કે મુતાબિક કામ કરતે થે. (૬) યાની બડે લિડર જવાબ મેં અઝાબ સે બચાને કે બજાએ અઝાબ કી વજહ બતાતે હુએ યે બાત કહેંગે, ઈસકો બાત કા રૂખ ફેરના કહાં જાતા હે ઔર અસલ મસાઈલ સે દુસરી તરફ બાત લે જાને મેં યે લિડર બડે માહિર હોતે હેં. (૭) લેકિન હમ ખુદ ગુમરાહ થે તો તુમકો કૈસે હિદાયત પર લાતે. (દુસરા તર્જુમા) જવાબ મેં બડે લિડર લોગ કહેંગે કે : અગર અલ્લાહ તઆલા અઝાબ સે છુટને કા કોઈ રાસ્તા હમકો બતલાયેંગે તો હમ તુમકો ભી રાસ્તા બતલાયેંગે. (૮) યાની અઝાબ પર શોર મચાએં યા શોર ન કરેં. (૯) (દુસરા તર્જુમા) બચને કી કોઈ સૂરત નહી હે.

وَقَالَ الشَّيْطٰنُ لَمَّا قُضِيَ الْاَمْرُ اِنَّ اللّٰهَ وَعَدَكُمْ وَعْدَ الْحَقِّ وَوَعَدْتُّكُمْ فَاَخْلَفْتُكُمْ ؕ وَمَا كَانَ لِيَ عَلَيْكُمْ مِّنْ سُلْطٰنٍ اِلَّاۤ اَنْ دَعَوْتُكُمْ فَاسْتَجَبْتُمْ لِيْ ۚ فَلَا تَلُوْمُوْنِيْ وَلُوْمُوْۤا اَنْفُسَكُمْ ؕ مَاۤ اَنَا بِمُصْرِخِكُمْ وَمَاۤ اَنْتُمْ بِمُصْرِخِيَّ ؕ اِنِّيْ كَفَرْتُ بِمَاۤ اَشْرَكْتُمُوْنِ مِنْ قَبْلُ ؕ اِنَّ الظّٰلِمِيْنَ لَهُمْ عَذَابٌ اَلِيْمٌ ﴿۲۲﴾ وَاُدْخِلَ الَّذِيْنَ اٰمَنُوْا وَعَمِلُوا الصّٰلِحٰتِ جَنّٰتٍ تَجْرِيْ مِنْ تَحْتِهَا الْاَنْهٰرُ خٰلِدِيْنَ فِيْهَا بِاِذْنِ رَبِّهِمْ ؕ تَحِيَّتُهُمْ فِيْهَا سَلٰمٌ ﴿۲۳﴾

ઔર જબ(કયામત કે દિન) સબ બાતોં કા ફેસલા હો જાયેગા તબ શયતાન બોલેગા : હકીકત મેં અલ્લાહ તઆલા ને તુમ સે સચ્ચા વાદા કિયા ઔર મેં ને ભી તુમ સે વાદા કિયા, સો મેં ને વાદા મેં તુમ સે જુઠ બોલા થા(૧) ઔર મેરી(દુનિયા મેં) તુમ પર કોઈ હુકુમત(યાની ઝબરદસ્તી) નહી ચલતી થી, બસ ઈતની બાત થી કે મેં ને તુમકો (અલ્લાહ તઆલા કી નાફરમાની કી) દા'વત દી થી, સો તુમને મેરી બાત માન લી થી(૨) સો તુમ મુજે(અઝાબ કે ફેસલે પર) કિસી કિસમ કી મલામત ન કરો(૩); બલ્કે તુમ ખુદ અપને ઉપર મલામત કરો(૪) મેં તુમ્હારી(અઝાબ કી મુસીબત કી) ફરિયાદ પર આજ મદદ નહી કર સકતા ઔર તુમ મેરી મદદ નહી કર સકતે, તુમને ઉસ (આખિરત) સે પેહલે(દુનિયા મેં) મુજે(અલ્લાહ તઆલા કા) શરીક માન લિયા થા(૫) (આજ કયામત કે મૈદાન મેં સબકે સામને) મેં ઈસ કા ઈન્કાર કરતા હું(૬), યકીની બાત હે જિન લોગોં ને(મુજે અલ્લાહ તઆલા કા શરીક માનકર) ઝુલ્મ કિયા થા ઉનકે લિયે દર્દનાક અઝાબ હે ﴿૨૨﴾ ઔર જો લોગ ઈમાન લાએ ઔર નેક કામ કિયે(આખિરત મેં) વો ઐસે બાગાત મેં દાખિલ કિયે જાયેંગે જિનકે નીચે સે નેહરેં બેહતી હોગી, ઉનકે રબ કે હુકમ સે વો ઉનમેં હમેશા રહેંગે, વો ઉસમેં એક દુસરે કી મુલાકાત(યાની ઈસ્તિકબાલ) સલામ સે કરેંગે(૭) ﴿૨૩﴾

(૧) (દુસરા તર્જુમા) મેં ને તુમસે જો વાદા કિયા થા ઉસ સે ખિલાફ કિયા. (૨) (દુસરા તર્જુમા) તુમને મેરી દા'વત કબૂલ કર લી થી. (૩) (દુસરા તર્જુમા) મેરે પર કોઈ ઈલ્ઝામ ન લગાઓ. (૪) (દુસરા તર્જુમા) તુમ ખુદ અપની ઝાત પર ઈલ્ઝામ લગાઓ(કે તુમને અપની મર્ઝી સે કુફ્ર અપનાયા થા).
(૫) : [૧] બહોત સે લોગ ખુદ શયતાન કી બંદગી કરતે હેં. [૨] શયતાની બાતોં કો ખુદા કે હુકમોં કી તરહ માનતે થે. [૩] લોગોં ને દુનિયા મેં શયતાન કો ખુદા કા મરતબા દિયા; ઈસ લિયે ઉસકી શરારતેં બઢી. (૬) યાની તુમ્હારે મુજે અલ્લાહ તઆલા કા શરીક માનને કો ગલત માનતા હું.
(૭) યાની દુનિયા કા સલામ સલામતી કી દુઆ હે ઔર જન્નત મેં સલામતી મિલ ગઈ ઈસકી મુબારકબાદી કા સલામ હે ઔર યે સલામતી હમેશા રહેગી ઉસકી ખુશખબરી દેના હે.

اَلَمْ تَرَ كَيْفَ ضَرَبَ اللّٰهُ مَثَلًا كَلِمَةً طَيِّبَةً كَشَجَرَةٍ طَيِّبَةٍ اَصْلُهَا ثَابِتٌ وَّفَرْعُهَا فِى السَّمَآءِ ﴿٢٤﴾ تُؤْتِىْٓ اُكُلَهَا كُلَّ حِيْنٍۢ بِاِذْنِ رَبِّهَا ؕ وَيَضْرِبُ اللّٰهُ الْاَمْثَالَ لِلنَّاسِ لَعَلَّهُمْ يَتَذَكَّرُوْنَ ﴿٢٥﴾ وَمَثَلُ كَلِمَةٍ خَبِيْثَةٍ كَشَجَرَةٍ خَبِيْثَةِ ۟اجْتُثَّتْ مِنْ فَوْقِ الْاَرْضِ مَا لَهَا مِنْ قَرَارٍ ﴿٢٦﴾ يُثَبِّتُ اللّٰهُ الَّذِيْنَ اٰمَنُوْا بِالْقَوْلِ الثَّابِتِ فِى الْحَيٰوةِ الدُّنْيَا وَفِى الْاٰخِرَةِ ۚ وَيُضِلُّ اللّٰهُ الظّٰلِمِيْنَ ۙ وَيَفْعَلُ اللّٰهُ مَا يَشَآءُ ﴿٢٧﴾

اَلَمْ تَرَ اِلَى الَّذِيْنَ بَدَّلُوْا نِعْمَتَ اللّٰهِ كُفْرًا وَّاَحَلُّوْا قَوْمَهُمْ دَارَ الْبَوَارِ ﴿٢٨﴾ جَهَنَّمَ ۚ يَصْلَوْنَهَا ؕ وَبِئْسَ الْقَرَارُ ﴿٢٩﴾

(એ નબી !) કયા તુમને દેખા નહીં અલ્લાહ તઆલા ને કલિમએ તય્યિબા કી કૈસી મિસાલ બયાન કી હે ? કે વો(કલિમએ તય્યિબા) એક પાકીઝા દરખ્ત કી તરહ હે, જિસકી જડ(ઝમીન મેં ખુબ મઝબૂત) જમી હુઈ હે ઔર ઉસકી શાખ આસમાન (કે નીચે કી ખુલી હવા) મેં (ઉંચી ઉઠી હુઈ) હે ﴿૨૪﴾ વો(પાકીઝા દરખ્ત) અપને રબકે હુકમ સે હર વકત (યાની હર મોસમ મેં) અપના ફલ દેતા હે ઔર અલ્લાહ તઆલા(ઈસ તરહ કી) મિસાલેં લોગોં કે લિયે બયાન કરતે હેં; તાકે વો લોગ(ઈન મિસાલોં કો સોચકર) નસીહત હાસિલ કરેં ﴿૨૫﴾ ઔર ગંદે(યાની કુફ્ર કે) કલમેં કી મિસાલ નાપાક દરખ્ત કી તરહ હે, જિસકો(ઝમીન મેં ઝરા ભી) જમાવ(ઠેરાવ) ન હોને કી વજહ સે ઝમીન કે ઉપર ઉપર સે ઉખાડકર ફેંક દિયા જાએ ﴿૨૬﴾ જો ઈમાનવાલે હેં અલ્લાહ તઆલા ઉનકો મઝબૂત બાત(યાની કલિમએ તૌહિદ) પર દુનયવી ઝિંદગી મેં ઔર આખિરત મેં સાબિત રખતે હેં ઔર અલ્લાહ તઆલા ઝાલિમોં કો ગુમરાહ કરતે હેં ઔર અલ્લાહ તઆલા(અપની હિકમત સે) જો ચાહતે હેં વો કરતે હેં ﴿૨૭﴾

(એ નબી !) કયા તુમને ઉન(મકકાવાલોં) કો નહી દેખા જિન્હોંને અલ્લાહ તઆલા કે એહસાન કો નાશુક્રી સે બદલ દિયા ?(૧) ઔર અપની કૌમ કો તબાહી કે ઘર મેં ઉતારા(૨) ﴿૨૮﴾ યાની જહન્નમ મેં જિસમેં વો(કાફિર) લોગ જલેંગે(૩) ઔર વો(જહન્નમ) બહોત બુરા ઠિકાના હે(૪) ﴿૨૯﴾

---

(૧) (દુસરા તર્જુમા) અલ્લાહ તઆલા કી નેઅમત(તૌહિદ) કો કુફ્ર સે બદલ ડાલા. (૨) (દુસરા તર્જુમા) પહોંચાયા. (૩) (દુસરા તર્જુમા) કાફિર લોગ દાખિલ હોંગે. (૪) અલ્લાહ તઆલા કે આખરી નબી હઝરત મુહમ્મદ સલ્લલ્લાહુ અલયહિ વસલ્લમ કી દુશ્મની પર દુનયવી સઝા યે મિલી કે ઉનકા મરકઝ કાબા, મકકા ઔર ઉસકી દેખરેખ ઔર સરદારી ઉનકે હાથ સે ચલી ગઈ, વો દિખાઈ દેનેવાલી થી; ઈસ લિયે વો બયાન નહી હુઈ, આખિરત કી સઝા બયાન કર દી ગઈ, જો બાદ મેં વો દેખેંગે.

وَجَعَلُوْا لِلّٰهِ اَنْدَادًا لِّيُضِلُّوْا عَنْ سَبِيْلِهٖ ؕ قُلْ تَمَتَّعُوْا فَاِنَّ مَصِيْرَكُمْ اِلَى النَّارِ ۝٣٠ قُلْ لِّعِبَادِيَ الَّذِيْنَ اٰمَنُوْا يُقِيْمُوا الصَّلٰوةَ وَيُنْفِقُوْا مِمَّا رَزَقْنٰهُمْ سِرًّا وَّعَلَانِيَةً مِّنْ قَبْلِ اَنْ يَّاْتِيَ يَوْمٌ لَّا بَيْعٌ فِيْهِ وَلَا خِلٰلٌ ۝٣١ اَللّٰهُ الَّذِيْ خَلَقَ السَّمٰوٰتِ وَالْاَرْضَ وَاَنْزَلَ مِنَ السَّمَآءِ مَآءً فَاَخْرَجَ بِهٖ مِنَ الثَّمَرٰتِ رِزْقًا لَّكُمْ ۚ وَسَخَّرَ لَكُمُ الْفُلْكَ لِتَجْرِيَ فِي الْبَحْرِ بِاَمْرِهٖ ۚ وَسَخَّرَ لَكُمُ الْاَنْهٰرَ ۝٣٢ وَسَخَّرَ لَكُمُ الشَّمْسَ وَالْقَمَرَ دَآئِبَيْنِ ۚ وَسَخَّرَ لَكُمُ الَّيْلَ وَالنَّهَارَ ۝٣٣ وَاٰتٰىكُمْ مِّنْ كُلِّ مَا سَاَلْتُمُوْهُ ؕ وَاِنْ تَعُدُّوْا نِعْمَتَ اللّٰهِ لَا تُحْصُوْهَا ؕ اِنَّ الْاِنْسَانَ لَظَلُوْمٌ كَفَّارٌ ۝٣٤

ઔર ઉન(કાફિરો)ને અલ્લાહ તઆલા કે લિયે શરીક બનાએ; તાકે વો (દુસરોં કો ભી) ઉસ (અલ્લાહ તઆલા) કી રાહ સે ગુમરાહ કર દેવેં (એ નબી !) તુમ(ઉન સે) કહો : (થોડે દિન દુનિયા મેં) તુમ મઝે ઉડા લો, આખિર મેં તુમકો દોઝખ હી કી તરફ જાના હે ﴾૩૦﴿ (એ નબી !) તુમ મેરે(ખાસ) ઈમાનવાલે બંદોં સે કહો કે : વો નમાઝ કો (બરાબર) કાઈમ કરેં ઔર જો રોઝી હમને ઉનકો દી ઉસમેં સે છુપાકર ઔર ઝાહિર કરકે(નેકી કે કામોં મેં) ખર્ચ કરેં, ઉસ(કયામત યા મૌત કે) દિન કે આને સે પેહલે કે જિસ(દિન) મેં ખરીદના, બેચના ન હોગા ઔર કિસી કો(કિસી કી દુનયવી નિસબત કી) દોસ્તી(ભી) કામ નહી આયેગી ﴾૩૧﴿ અલ્લાહ તઆલા ઐસે હેં કે જિન્હોંને આસમાનોં ઔર ઝમીન કો બનાયા ઔર આસમાન સે પાની ઉતારા, ફિર ઉસ(પાની) કે ઝરીયે તુમ્હારી રોઝી કે લિયે ફલ ઉગાએ(૧) ઔર તુમ્હારે(નફા કે) લિયે કશ્તીયોં કો તાબેઅ કર દિયા; તાકે વો ઉસ(અલ્લાહ તઆલા) કે હુકમ સે સમંદર મેં ચલે ઔર નહરોં કો ભી તુમ્હારે(ફાયદે કે) લિયે ખિદમત મેં લગા દિયા(૨) ﴾૩૨﴿ ઔર સૂરજ ઔર ચાંદ કો(ભી) તુમ્હારે કામ મેં લગા દિયા કે વો દોનોં(એક નિઝામ કે મુતાબિક) લગાતાર ચલતે હી રેહતે હેં(૩) ઔર તુમ્હારે લિયે(તો) રાત ઔર દિન કો(ભી) કામ મેં લગા દિયા ﴾૩૩﴿ ઔર જો ચીઝેં તુમને ઉસ(અલ્લાહ તઆલા) સે માંગી(ઉસ મેં જો તુમ્હારે લિયે મુનાસિબ થી) વો સબ ચીઝેં ઉસને તુમકો દે દી ઔર અગર તુમ અલ્લાહ તઆલા કી નેઅમત કી ગિનતી કરના ચાહો તો તુમ ઉસ કો ઈહાતે(યાની શુમાર) મેં નહી લા સકતે(૪) બેશક ઈન્સાન તો બડા હી ઝુલ્મ કરનેવાલા, નાશુક્રા હે ﴾૩૪﴿

(૧) યાની ફલોં કી કિસમોં સે તુમ્હારે લિયે રિઝક પૈદા કિયા. (૨) ''سَخَّرَ'' કા એક મતલબ હે કે ઈસ્તેઅમાલ કો આસાન કર દેના. (૩) યાની ઈન્સાન કે ફાયદે કે લિયે ચલતે રેહના ઉનકી આદત બના દી ગઈ હે. (૪) તુમ નેઅમત કી ગિનતી પૂરી નહી કર સકોગે(ઔર થક કર બૈઠ જાઓગે).

وَاِذۡ قَالَ اِبۡرٰهِيۡمُ رَبِّ اجۡعَلۡ هٰذَا الۡبَلَدَ اٰمِنًا وَّاجۡنُبۡنِىۡ وَبَنِىَّ اَنۡ نَّعۡبُدَ الۡاَصۡنَامَ ﴿۳۵﴾ رَبِّ اِنَّهُنَّ اَضۡلَلۡنَ كَثِيۡرًا مِّنَ النَّاسِ‌ۚ فَمَنۡ تَبِعَنِىۡ فَاِنَّهٗ مِنِّىۡ‌ۚ وَمَنۡ عَصَانِىۡ فَاِنَّكَ غَفُوۡرٌ رَّحِيۡمٌ ﴿۳۶﴾ رَبَّنَاۤ اِنِّىۡۤ اَسۡكَنۡتُ مِنۡ ذُرِّيَّتِىۡ بِوَادٍ غَيۡرِ ذِىۡ زَرۡعٍ عِنۡدَ بَيۡتِكَ الۡمُحَرَّمِۙ رَبَّنَا لِيُقِيۡمُوا الصَّلٰوةَ فَاجۡعَلۡ اَفۡـئِدَةً مِّنَ النَّاسِ تَهۡوِىۡۤ اِلَيۡهِمۡ وَارۡزُقۡهُمۡ مِّنَ الثَّمَرٰتِ لَعَلَّهُمۡ يَشۡكُرُوۡنَ ﴿۳۷﴾

ઔર(વો વકત ભી યાદ કરો) જબ ઈબ્રાહીમ(અલ.) ને કહા : એ મેરે રબ ! આપ ઈસ શહર(મકકા) કો અમનવાલા બના દીજીએ ઔર મુજકો ઔર મેરી અવલાદ કો બુતોં કી ઈબાદત સે બચા કર રખીએ ﴾૩૫﴿ એ મેરે રબ ! યકીનન ઉન બુતોં ને તો બહોત સારે લોગોં કો ગુમરાહ કરકે રખ દિયા હે, સો જો આદમી મેરે(તૌહીદ કે) રાસ્તે પર ચલે યકીનન વો મેરા હે(૧) ઔર જિસ આદમી ને મેરા કેહના નહી માના તો(૨) યકીનન આપ હી તો બહોત બડે માફ કરનેવાલે ઔર બહોત ઝિયાદહ રહમ કરનેવાલે હેં(૩) ﴾૩૬﴿ એ હમારે રબ ! મેંને અપની કુછ(યાની એક) અવલાદ કો આપકે મોહતરમ ઘર(કાબા) કે પાસ એક ઐસી વાદી(યાની મૈદાન) મેં જહાં કિસી કિસમ કી કોઈ ખેતી નહી હે. લાકર બસાયા હે(૪) (યે બસાને કા કામ ઈસ લિયે કિયા) એ હમારે રબ ! તાકે યે નમાઝ કાઈમ કરે, લિહાઝા કુછ લોગોં કે દિલોં મેં(૫) ઉનકી તરફ કશીશ (ઝુકાવ, આકર્ષણ, ખેંચાવ)પૈદા કર દીજીએ(૬) ઔર ઉનકો ફલોં કા રીઝક અતા ફરમાઈએ(૭) તાકે વો લોગ શુક્ર કરનેવાલે બન જાએ ﴾૩૭﴿

(૧) યાની ઈબ્રાહીમ અલ. કી તૌહિદવાલી જમાઅત મેં શામિલ હે.

(૨) ઉસકા મુઆમલા આપ પર છોડતા હું કે હિદાયત દેકર આપ ઉસકો માફ કર દેં ઈસ લિયે કે.

(૩) ઈસ દુઆ મેં ઈમાનવાલોં કે લિયે સિફારીશ ભી હે.

(૪) (દુસરા તર્જુમા) આબાદ કિયા હે. આયત મેં ذِىۡ زَرۡعٍ સે મુરાદ : ઉસ વકત કા ઝમાના હે જિસ વકત ઈબ્રાહીમ અલ. અપની અવલાદ કો લેકર વહા તશરીફ લાએ, ઉસ વકત ઉસ જગા પર યહી હાલ થા, આજ વહાં બાગાત, દરખ્ત સબ ચીઝેં મૌજુદ હે જો કે આયત કે વિરૂદ્ધ નહી.

(૫) કુછ લોગોં કે દિલ ઉનકી તરફ માઈલ કર દીજીએ કે દુસરે લોગ ભી વહાં આકર રહેં, મકકા ઉસ વકત છોટા મૈદાન થા. ઔર اَفۡـئِدَةً – અરબી ઝબાન મેં નકિરહ હે જો તકલીલ(કમ હોને કો) બતાતા હે.

(૬) અગર ઈબ્રાહીમ અલ. દુઆ મેં ''કુછ'' કી કૈદ ન લગાતે તો સારી દુનિયા આકર મકકા મેં આબાદ હો જાતી ઔર મકકા કૈસા વસીઅ (ચોડા) હો જાતા ઉસકો સોચ ભી નહી સકતે.

(૭) યે દુઆ બતલાતી હે કે અવલાદ કે લિયે જીવન ઝરૂરિયાત ઔર રાહત કા ઈન્તિઝામ તાકત કે મુતાબિક બાપ કે ઝિમ્મેં હે.

رَبَّنَآ اِنَّكَ تَعْلَمُ مَا نُخْفِيْ وَمَا نُعْلِنُ ؕ وَمَا يَخْفٰى عَلَى اللّٰهِ مِنْ شَيْءٍ فِي الْاَرْضِ وَلَا فِي السَّمَآءِ ﴿۳۸﴾ اَلْحَمْدُ لِلّٰهِ الَّذِيْ وَهَبَ لِيْ عَلَى الْكِبَرِ اِسْمٰعِيْلَ وَاِسْحٰقَ ؕ اِنَّ رَبِّيْ لَسَمِيْعُ الدُّعَآءِ ﴿۳۹﴾ رَبِّ اجْعَلْنِيْ مُقِيْمَ الصَّلٰوةِ وَمِنْ ذُرِّيَّتِيْ ۖ رَبَّنَا وَتَقَبَّلْ دُعَآءِ ﴿۴۰﴾ رَبَّنَا اغْفِرْ لِيْ وَلِوَالِدَيَّ وَلِلْمُؤْمِنِيْنَ يَوْمَ يَقُوْمُ الْحِسَابُ ﴿۴۱﴾

وَلَا تَحْسَبَنَّ اللّٰهَ غَافِلًا عَمَّا يَعْمَلُ الظّٰلِمُوْنَ ؕ اِنَّمَا يُؤَخِّرُهُمْ لِيَوْمٍ تَشْخَصُ فِيْهِ الْاَبْصَارُ ﴿۴۲﴾ مُهْطِعِيْنَ مُقْنِعِيْ رُءُوْسِهِمْ لَا يَرْتَدُّ اِلَيْهِمْ طَرْفُهُمْ ۚ وَاَفْـِٕدَتُهُمْ هَوَآءٌ ﴿۴۳﴾

એ હમારે રબ ! જો કામ હમ છુપાકર કરતે હેં ઔર જો કામ હમ દિખા કર કરતે હેં(૧) ઉસકો આપ પૂરી તરહ જાનતે હેં, ઝમીન ઔર આસમાન કી કોઈ ચીઝ અલ્લાહ તઆલા સે છુપી હુઈ નહી હે ﴾૩૮﴿ અલ્લાહ તઆલા કા શુક્ર હે જિસને મુજે બુઢાપે મેં ઈસ્માઈલ(અલ.) ઔર ઈસહાક(અલ.) (જૈસે દો બેટે) અતા કિયે, યકીનન મેરે રબ તો બડે હી દુઆઓં કો સુનનેવાલે હેં ﴾૩૯﴿ એ મેરે રબ ! મુજ કો ભી ઔર મેરી અવલાદ મેં સે ભી ઐસે લોગ પૈદા ફરમા દીજીએ જો નમાઝ કો કાઈમ કરનેવાલે હો(૨) એ હમારે રબ ! ઔર આપ મેરી(યે) દુઆ કબૂલ કર લીજીએ ﴾૪૦﴿ એ હમારે રબ ! મેરી ઔર મેરે વાલિદૈન કી ઔર ઈમાનવાલોં કી હિસાબ કાયમ હોને(યાની કયામત) કે દિન આપ મગફિરત ફરમા દીજીએ(૩) ﴾૪૧﴿

તુમ(એ નબી !) યે ઝાલિમ લોગ જો કુછ(નાફરમાની) કર રહે હેં ઉસ સે અલ્લાહ તઆલા કો હરગિઝ બેખબર મત સમજના(૪) ઉસ(અલ્લાહ તઆલા) ને તો ઉન કો(કયામત કે) ઉસ દિન તક મોહલત દે રખી હે જિસમેં(કયામત કે ભયાનક મનાઝિર(દ્રશ્યો) કી વજહ સે) આંખે ખુલી રેહ જાયેગી ﴾૪૨﴿ વો(કયામત કે દિન) અપને સરોં કો ઉપર ઉઠાએ હુએ દૌડ રહે હોંગે, ઝરા(દેર કે લિયે) પલક ભી નહી જપકેગી(૫) ઔર ઉનકે દિલ(હોશ ઉડ જાને કી વજહ સે) અકલ ઔર સમજ સે બિલ્કુલ ખાલી હોંગે ﴾૪૩﴿

(૧) (દુસરા તર્જુમા) ઝાહિર કરકે હમ કરતે હેં. (૨) નબી અપને લિયે ઔર અપની અવલાદ કે લિયે ઈસ દુઆ કી પાબંદી કરે તો હમકો તો ઔર ઝિયાદહ પાબંદી કરના ચાહિએ. (૩) હઝરત ઈબ્રાહીમ અલ. કી યે દુઆ ઈમાન કી તૌફીક કી દુઆ હે જો મગફિરત કા ઝરીયા બન જાએ. (૪) ગફલત કા મતલબ હે કામોં કી હકીકત સે જાનકાર ન હો સકના, ધ્યાન ન રેહના; યે ચીઝ અલ્લાહ તઆલા કે બારે મેં તો હો નહી સકતી; ઈસ લિયે મુરાદ યે હે કે : અલ્લાહ તઆલા ઝાલિમોં કો સઝા નહી દેવેં ઐસા નહી હોગા, સઝા ઝરૂર દેંગે. (૫) (દુસરા તર્જુમા) ઉનકી આંખે ખુદ ઉનકી તરફ જપકને કે લિયે વાપસ નહી આયેગી.

وَاَنْذِرِ النَّاسَ يَوْمَ يَاْتِيْهِمُ الْعَذَابُ فَيَقُوْلُ الَّذِيْنَ ظَلَمُوْا رَبَّنَآ اَخِّرْنَآ اِلٰٓى اَجَلٍ قَرِيْبٍ ۙ نُّجِبْ دَعْوَتَكَ وَنَتَّبِعِ الرُّسُلَ ؕ اَوَلَمْ تَكُوْنُوْٓا اَقْسَمْتُمْ مِّنْ قَبْلُ مَا لَكُمْ مِّنْ زَوَالٍ ۝ وَسَكَنْتُمْ فِيْ مَسٰكِنِ الَّذِيْنَ ظَلَمُوْٓا اَنْفُسَهُمْ وَتَبَيَّنَ لَكُمْ كَيْفَ فَعَلْنَا بِهِمْ وَضَرَبْنَا لَكُمُ الْاَمْثَالَ ۝ وَقَدْ مَكَرُوْا مَكْرَهُمْ وَعِنْدَ اللّٰهِ مَكْرُهُمْ ؕ وَاِنْ كَانَ مَكْرُهُمْ لِتَزُوْلَ مِنْهُ الْجِبَالُ ۝

ઔર(એ નબી !) આપ લોગોં કો ઉસ દિન સે ડરાઈએ જિસમેં લોગોં પર અઝાબ આ પડેગા(૧) તબ ઝાલિમ લોગ કહેંગે : એ હમારે રબ ! હમકો થોડી સી મુદ્દત કે લિયે ઔર મોહલત દીજીએ(અબ તો) હમ આપકી દા'વત કબુલ કર લેંગે ઔર રસૂલોં કી બાત પર અમલ કર લેંગે(ઉસી વકત ઉનકી દરખ્વાસત કે જવાબ મેં કહા જાયેગા) અરે ! તુમ લોગોં ને ઈસસે પેહલે કસમ ખા ખા કર યે નહી કહા થા કે તુમસે કોઈ દુનિયા નહી છુડા સકતા ?(૨) ﴿૪૪﴾ ઔર જિન(પેહલી ઉમ્મતોં કે) લોગોં ને અપની જાનોં પર ઝુલ્મ કિયા થા(૩) તુમ ઉનહીં કી તો બસતીયોં મેં આબાદ થે ઔર યે બાત ભી તુમ્હારે સામને ખુલકર આ ગઈ કે હમને ઉન ઝાલિમોં કે સાથ કૈસા સુલૂક કિયા ઔર હમને (ઉન કે) કિસ્સે ભી (મિસાલ કે તોર પર) તો તુમકો બતા દિયે(૪) ﴿૪૫﴾ ઔર વો(પેહલી ઉમ્મત કે યા મકકા કે ઝાલિમ લોગ અપને ઝમાને મેં હક કે ખિલાફ) અપની બડી બડી ચાલે ચલ ચુકે હેં ઔર ઉનકી સારી ચાલોં કા તોડ અલ્લાહ તઆલાકે પાસ હે, અગર ચે ઉનકી ચાલેં ઐસી થી કે ઉસકી વજહ સે પહાડ અપની જગહ સે હટ જાવે(૫) ﴿૪૬﴾

---

(૧) કયામત કે દિન સે ઔર આખિરત કે અઝાબ સે ડરાવો. દુનયવી અઝાબ ઔર દુનિયા મેં અઝાબ સે હલાક હોને કે દિન સે ડરાવો. મૌત કે વકત કી સકરાત સે ડરાવો.

(૨) (દુસરા તર્જુમા) તુમ્હારી શાનો શૌકત પર કોઈ ઝવાલ(ખતમ હોના) નહી આ સકતા (તીસરા તર્જુમા) તુમકો દુનિયા છોડકર કહી જાના હી નહી હે(યાની કયામત કા ઈન્કાર કરતે રહે).

(૩) યાની કુફ્ર અપનાયા થા.

(૪) કે તુમ નાફરમાની કરોગે તો તુમ પર ઉન જૈસા અઝાબ આવેગા.

(૫) કુછ તફસીર કરનેવાલે ઉલમા ને ''اِنْ'' કો ''નફી (ના) કે લિયે'' માના હે, તબ મતલબ હોગા કે : ઈન મકકા કે ઝાલિમોં કી સાઝિશ કી વજહ સે ઈસ્તિકામત કે પહાડ યાની મુહમ્મદ સલ્લલ્લાહુ અલયહિ વસલ્લમ અપની દા'વત છોડનેવાલે નહી હેં.

فَلَا تَحۡسَبَنَّ اللّٰهَ مُخۡلِفَ وَعۡدِهٖ رُسُلَهٗ ؕ اِنَّ اللّٰهَ عَزِيۡزٌ ذُو انۡتِقَامٍ ﴿۴۷﴾ يَوۡمَ تُبَدَّلُ الۡاَرۡضُ غَيۡرَ الۡاَرۡضِ وَالسَّمٰوٰتُ وَبَرَزُوۡا لِلّٰهِ الۡوَاحِدِ الۡقَهَّارِ ﴿۴۸﴾ وَتَرَى الۡمُجۡرِمِيۡنَ يَوۡمَئِذٍ مُّقَرَّنِيۡنَ فِى الۡاَصۡفَادِ ﴿۴۹﴾ سَرَابِيۡلُهُمۡ مِّنۡ قَطِرَانٍ وَّتَغۡشٰى وُجُوۡهَهُمُ النَّارُ ﴿۵۰﴾ لِيَجۡزِىَ اللّٰهُ كُلَّ نَفۡسٍ مَّا كَسَبَتۡ ؕ اِنَّ اللّٰهَ سَرِيۡعُ الۡحِسَابِ ﴿۵۱﴾ هٰذَا بَلٰغٌ لِّلنَّاسِ وَلِيُنۡذَرُوۡا بِهٖ وَلِيَعۡلَمُوۡۤا اَنَّمَا هُوَ اِلٰهٌ وَّاحِدٌ وَّلِيَذَّكَّرَ اُولُوا الۡاَلۡبَابِ ﴿۵۲﴾

સો(એ સુનનેવાલે !) અલ્લાહ તઆલા કે બારે મેં કભી ભી યે ખ્યાલ(અપને દિલ મેં) મત લાના કે અલ્લાહ તઆલા ને અપને રસૂલોં સે જો(નાફરમાનોં પર અઝાબ કા) વાદા કિયા હે વો(અલ્લાહ તઆલા) ઉસકે ખિલાફ કરેંગે, યકીનન અલ્લાહ તઆલા હી તો બડે ઝબરદસ્ત, બદલા લેનેવાલે હેં ﴿૪૭﴾ જિસ(કયામત કે)દિન યે ઝમીન દુસ્રી ઝમીન સે બદલ દી જાયેગી ઔર આસમાન ભી(બદલ દીયે જાયેંગે) ઔર સબ લોગ અકેલે કહહાર(યાની ઝબરદસ્ત)અલ્લાહ તઆલા કે સામને નિકલ ખડે હોંગે(૧) ﴿૪૮﴾ ઔર ઉસ દિન તુ મુજરિમોં કો આપસ મેં એક દુસ્રે કે સાથ ઝંજીરોં (સાંકળ) મેં જકડા હુવા દેખેગા ﴿૪૯﴾ ઉન(મુજરિમોં) કે કુર્તે ગંધક કે હોંગે ઔર ઉન(મુજરિમોં) કે ચેહરોં કે ઉપર આગ છાઈ હોગી(૨) (યે સઝા ઈસ લિયે હોગી કે ઈસ સઝા કે ઝરીયે) ﴿૫૦﴾ તાકે અલ્લાહ તઆલા હર નફસ કો ઉસકે કિયે હુએ આ'માલ કા બદલા(યાની સઝા) દેવેં, યકીનન અલ્લાહ તઆલા બહોત જલ્દી હિસાબ ચુકાનેવાલે હેં ﴿૫૧﴾ યે(કુર્આન) તમામ લોગોં કે લિયે(અલ્લાહ તઆલા કા) એક પૈગામ હે(૩) ઔર તાકે ઈસ(કુર્આન કે પૈગામ) કે ઝરીયે લોગોં કો ચોંકા દિયા જાવે ઔર લોગ ઉસ બાત પર યકીન કર લેવેં કે વો અલ્લાહ તઆલા એક હી મા'બૂદ(હકીકી) હે ઔર તાકે અકલવાલે લોગ નસીહત હાસિલ કરે(૪) ﴿૫૨﴾

(૧) અલ્લાહ તઆલા કે સામને પેશ હોંગે.
(૨) (દુસરા તર્જુમા) લિપટી હુઈ હોગી.
(૩) (દુસરા તર્જુમા) ઈસ(કુર્આન) કે ઝરીયે તમામ લોગોં કો(અહકામ) પહોંચા દેના હે.
(૪) ઔર આખિરત સે ગફલત કો દૂર કરેં.

સૂરએ હિજર

યે સૂરત મકકી હે, ઈસ્મેં(૯૯) આયતેં હેં, સૂરએ યૂસુફ કે બાદ ઔર સૂરએ અન્આમ સે પેહલે (૫૪) નંબર પર નાઝીલ હુઈ.

ઈસ સૂરત મે હિજર કે રેહનેવાલોં કા ઈબ્રતનાક અંજામ ઝિકર કિયા ગયા હે.

હિજર : જિસ મકાન કા ઘેરાવ પથ્થરોં સે બનાયા જાએ ઔર ઐસા મકાન દુસરોં કો આને સે રોક દેતા હે. યે મદીના મુનવ્વરા ઔર મુલ્કે શામ કે દરમિયાન એક ઈલાકા હે, વહાં કે લોગોં ને પહાડોં કો તરાશ તરાશ(કોતર કોતર) કર મકાન બનાએ થે ઔર યહાં કે રેહનેવાલે કૌમે સમૂદ ને યે ઈલાકા અપને લિયે ખાસ ઔર દુસરોં કો આને સે રોક દિયા થા. સન હિજરી નવ(૯) મેં ગઝવ એ તબૂક કે મૌકે પર ઉસ ઈલાકે સે ગુઝર હુવા તો આપ સલ્લલ્લાહુ અલયહિ વસલ્લમ ને અપની સવારી તેઝ ફરમા દી, સર કો ઢાંપ લિયા. યે ઉમ્મત કે લિયે બહોત બડી નસીહત હે, આજ ઉમ્મત ઐસે અઝાબવાલી જગા કો પીકનીક કી જગા બનાએ હુએ હે, ઝિયાદહ તફસીલ કે લિયે બંદે કા સફરનામા ‘‘દેખી હુઈ દુનિયા’’ દેખિયે.

بِسۡمِ اللّٰہِ الرَّحۡمٰنِ الرَّحِیۡمِ ○

الٓرٰ ۟ تِلۡکَ اٰیٰتُ الۡکِتٰبِ وَقُرۡاٰنٍ مُّبِیۡنٍ① رُبَمَا یَوَدُّ الَّذِیۡنَ کَفَرُوۡا لَوۡ کَانُوۡا مُسۡلِمِیۡنَ② ذَرۡہُمۡ یَاۡکُلُوۡا وَیَتَمَتَّعُوۡا وَیُلۡہِہِمُ الۡاَمَلُ فَسَوۡفَ یَعۡلَمُوۡنَ③ وَمَاۤ اَہۡلَکۡنَا مِنۡ قَرۡیَۃٍ اِلَّا وَلَہَا کِتَابٌ مَّعۡلُوۡمٌ④ مَا تَسۡبِقُ مِنۡ اُمَّۃٍ اَجَلَہَا وَمَا یَسۡتَاۡخِرُوۡنَ⑤ وَقَالُوۡا یٰۤاَیُّہَا الَّذِیۡ نُزِّلَ عَلَیۡہِ الذِّکۡرُ اِنَّکَ لَمَجۡنُوۡنٌ⑥ لَوۡ مَا تَاۡتِیۡنَا بِالۡمَلٰٓئِکَۃِ اِنۡ کُنۡتَ مِنَ الصّٰدِقِیۡنَ⑦ مَا نُنَزِّلُ الۡمَلٰٓئِکَۃَ اِلَّا بِالۡحَقِّ وَمَا کَانُوۡۤا اِذًا مُّنۡظَرِیۡنَ⑧

અલ્લાહ તઆલા કે નામ સે(મેં શુરૂઅ કરતા હું) જિનકી રહમત સબકે લિયે હે, જો બહોત ઝિયાદહ રહમ કરનેવાલે હેં.

الٓرٰ (લીફ લામ રા), યે (અલ્લાહ તઆલાકી) કિતાબ ઔર રોશન કુર્આન કી આયતેં હેં ﴿૧﴾ બહોત સારા વકત(૧) ઐસે આવેંગે કે યે કાફિર લોગ તમન્ના કરેંગે કે હમ મુસલમાન હોતે તો કિતના અચ્છા હોતા ? ﴿૨﴾ (એ નબી ! અભી તો) ઉનકો(ઉનકી હાલત પર) છોડ દો(દુનિયા મેં) ખુબ ખા લેવેં ઔર મઝે ઉડા લેવેં ઔર ખ્યાલી ઉમ્મીદેં ઉનકો ગફલત મે ડાલે રખેં(૨); કયુંકે અનકરીબ ઉનકો હકીકત માલુમ હો જાયેગી ﴿૩﴾ (હર ઝમાને મેં ઐસા હુવા કે તબાહ હોનેવાલી) કિસી ભી બસ્તી કો હમને એક લિખે હુએ મુકર્રર(નકકી) વકત પર હી હલાક કિયા ﴿૪﴾ કોઈ ભી ઉમ્મત અપને નકકી વકત સે પેહલે હલાક નહી હુઈ ઔર ન તો(નકકી વકત સે) આગે જા સકતી હે(૩) ﴿૫﴾ ઔર વો(દીન કે દુશ્મન નબી સે યે) કેહને લગે : એ વો શખ્સ જિસ પર કુર્આન ઉતારા ગયા ! યકીની બાત હે કે તુમ દિવાને હો ﴿૬﴾ અગર તુમ હકીકત મેં (રસૂલ હોને કે દાવે મેં) સચ્ચે હો તો હમારે પાસ ફરિશ્તોં કો કયું નહી લે આતે ? ﴿૭﴾ હમ ફરિશ્તોં કો હક કે લિયે હી ઉતારતે હેં(૪) ઔર(ઉન ફરિશ્તોં કે અઝાબ કા ફેસલા લેકર આને કે બાદ) ઉસ વકત મોહલત ભી નહી દી જાતી ﴿૮﴾

---

(૧) યાની દુનિયા મેં ઔર ખાસકર આખિરત મેં.

(૨) મતલબ : આખિરત ઔર મૌત સે બેફિક્રી ઔર દુનિયા કે લંબે લંબે પ્લાન ઉનકો ગફલત મેં ડાલે હુએ હેં.

(૩) (દુસરા તર્જુમા) પીછે રેહ સકતી હે.

(૪) આયત મેં લફઝ ''حَق'' હે, ઉસ્કી એક મુરાદ ''અઝાબ કા ફેસલા'' દુસરી મુરાદ ''કુર્આન'' ઔર તીસરી મુરાદ ''રિસાલત'' હે.

إِنَّا نَحْنُ نَزَّلْنَا الذِّكْرَ وَإِنَّا لَهُ لَحَافِظُونَ ۝٩ وَلَقَدْ أَرْسَلْنَا مِن قَبْلِكَ فِي شِيَعِ الْأَوَّلِينَ ۝١٠ وَمَا يَأْتِيهِم مِّن رَّسُولٍ إِلَّا كَانُوا بِهِ يَسْتَهْزِئُونَ ۝١١ كَذَٰلِكَ نَسْلُكُهُ فِي قُلُوبِ الْمُجْرِمِينَ ۝١٢ لَا يُؤْمِنُونَ بِهِ ۖ وَقَدْ خَلَتْ سُنَّةُ الْأَوَّلِينَ ۝١٣ وَلَوْ فَتَحْنَا عَلَيْهِم بَابًا مِّنَ السَّمَاءِ فَظَلُّوا فِيهِ يَعْرُجُونَ ۝١٤ لَقَالُوا إِنَّمَا سُكِّرَتْ أَبْصَارُنَا بَلْ نَحْنُ قَوْمٌ مَّسْحُورُونَ ۝١٥ ع

وَلَقَدْ جَعَلْنَا فِي السَّمَاءِ بُرُوجًا وَزَيَّنَّاهَا لِلنَّاظِرِينَ ۝١٦ وَحَفِظْنَاهَا مِن كُلِّ شَيْطَانٍ رَّجِيمٍ ۝١٧ إِلَّا مَنِ اسْتَرَقَ السَّمْعَ فَأَتْبَعَهُ شِهَابٌ مُّبِينٌ ۝١٨

હકીકત યે હે કે હમ હી ને ઝિક્ર(યાની કુર્આન) ઉતારા ઔર હમ હી ઈસ(કુર્આન) કી પુરી હિફાઝત કરેંગે ﴿૯﴾ ઔર તહકીકી બાત યે હે કે હમને તુમસે પેહલે પેહલી કૌમોં કી અલગ અલગ જમાઅત મેં રસુલોં કો ભેજા ﴿૧૦﴾ ઔર કોઈ ભી રસૂલ ઉનકે પાસ આયે તો વો (કોમ કે લોગ) ઉનકા મઝાક હી કરતે થે ﴿૧૧﴾ ઈસી તરહ જો લોગ જુર્મ કરતે રેહતે હેં હમ ઉનકે દિલોં મેં યે(મઝાક ઉડાના) ડાલ દેતે હેં(૧) ﴿૧૨﴾ કે ઈસ(કુર્આન) પર યે લોગ ઈમાન નહી લાતે ઔર પીછલે લોગોં કા યહી તરીકા ચલા આ રહા હે(૨) ﴿૧૩﴾ ઔર અગર હમ ઉન(મુજરીમ લોગોં) પર આસમાન કા કોઈ દરવાઝા ભી ખોલ દેવેં તો સારા દિન(યાની દિન કે વકત) ઉસ દરવાઝે સે(આસમાન પર) ચઢતે રહેં ﴿૧૪﴾ તબ ભી વો તો યહી કહેંગે : હમ પર નઝરબંદી કર દી ગઈ; બલ્કે હમ લોગોં પર જાદુ કર દિયા ગયા હે ﴿૧૫﴾

ઔર પકકી બાત હે કે હમને(તુમ્હારે લિયે) આસમાન(કે નીચે કી ખુલી હુઈ ફિઝા, અવકાશ) મેં બહોત સારે બુર્જ(યાની બડે બડે સિતારે) બનાએ ઔર હમને ઉસ (આસમાન) કો(સિતારોં કે ઝરીયે) દેખનેવાલોં કે લિયે રોનકવાલા બના દિયા ﴿૧૬﴾ ઔર હર મરદુદ (હાંકે હુએ, ધિકકારે હુએ)શયતાન સે હમને ઉસ (આસમાન) કો મહફૂઝ કર દિયા ﴿૧૭﴾ મગર જો(શયતાન) ચોરી સે(છુપકર ફરિશ્તોં કી બાત) સુનને કી કોશિશ કરે(૩) તો(આગ કા) ચમકતા હુવા અંગારા(યાની શોઅલા) ઉસ(શયતાન) કા પીછા કરતા હે ﴿૧૮﴾

(૧) (દુસરા તર્જુમા) બિઠા દેતે હેં, દાખિલ કર દેતે હેં.

(૨) યાની નબીયોં કો વો જુઠલાતે રહે હેં.

(૩) (દુસરા તર્જુમા) સુન લેવે.

وَالْاَرْضَ مَدَدْنٰهَا وَاَلْقَيْنَا فِيْهَا رَوَاسِيَ وَاَنْۢبَتْنَا فِيْهَا مِنْ كُلِّ شَيْءٍ مَّوْزُوْنٍ ﴿١٩﴾ وَجَعَلْنَا لَكُمْ فِيْهَا مَعَايِشَ
وَمَنْ لَّسْتُمْ لَهٗ بِرٰزِقِيْنَ ﴿٢٠﴾ وَاِنْ مِّنْ شَيْءٍ اِلَّا عِنْدَنَا خَزَآئِنُهٗ ۫ وَمَا نُنَزِّلُهٗۤ اِلَّا بِقَدَرٍ مَّعْلُوْمٍ ﴿٢١﴾ وَاَرْسَلْنَا الرِّيٰحَ
لَوَاقِحَ فَاَنْزَلْنَا مِنَ السَّمَآءِ مَآءً فَاَسْقَيْنٰكُمُوْهُ ۚ وَمَاۤ اَنْتُمْ لَهٗ بِخٰزِنِيْنَ ﴿٢٢﴾ وَاِنَّا لَنَحْنُ نُحْيٖ وَنُمِيْتُ وَنَحْنُ
الْوٰرِثُوْنَ ﴿٢٣﴾

ઔર હમને તો ઝમીન(પૈદા કરકે) ફૈલા દી ઔર હમને ઉસ(ઝમીન) મેં ભારી બોજ(યાની પહાડ) રખ દિયે(૧) ઔર હમને ઉસ(ઝમીન) સે હર કિસમ કી(ઝરૂરત કી) ચીઝેં એક તવાઝુન (સમતોલન) સે(૨) ઉગાઈ ﴿૧૯﴾ ઔર હમને તુમ્હારે લિયે ઉસ(ઝમીન) મેં રોઝી કે સામાન પૈદા કર દીયે ઔર ઉન(મખ્લૂક) કે લિયે ભી(રોઝી કા સામાન પૈદા કર દિયા)(૩) જિનકો તુમ રોઝી નહી દેતે હો(૪) ﴿૨૦﴾ ઔર હર ચીઝ કે હમારે પાસ ખઝાને હેં ઔર હર એક ચીઝ હમ એક નકકી મિકદાર (માત્રા) સે ઉતારતે રેહતે હેં ﴿૨૧﴾ ઔર બાદલોં કો પાની સે ભર દેનેવાલી હવાએં હમ હી તો ચલાતે હેં(૫) સો હમ આસમાન સે પાની ઉતારતે હેં, સો હમ તુમકો વો(પાની) પિલાતે હેં ઔર તુમ્હારે બસ મેં નહી હે કે તુમ ઉસ(પાની) કા ઝખીરા(ખઝાના) કરકે રખો ﴿૨૨﴾ ઔર યકીનન હમ હી તો ઝિંદગી અતા કરતે હેં ઔર હમ હી તો મૌત દેતે હેં ઔર(સબકે મરને કે બાદ) હમ હી તો બાકી રેહનેવાલે હેં ﴿૨૩﴾

---

(૧) યાની ઉસ ઝમીન કો હિલને સે રોક ને કે લિયે.

(૨) (દુસરા તર્જુમા) એક અંદાઝે સે (તીસરા તર્જુમા) એક નકકી મિકદાર સે.

(૩) (દુસરા તર્જુમા) ઔર હમને ઝમીન મેં વો મખ્લુકાત ભી પૈદા કી હેં જિનકો તુમ રિઝક નહી દેતે હો.

(૪) યાની બહોત સારે જાનવર ઐસે હેં કે ઈન્સાન ઉનસે ફાયદા તો ઉઠાતા હે; લેકિન ઉનકો રિઝક નહી દેતા, જૈસે શિકાર કિયે હુએ જાનવર, ઈસી તરહ ઈસ દુન્યા મેં દો તરહ કી મખ્લૂકાત હેં : એક વો મખ્લુક હે જિનકી રોઝી કા ઈન્સાન ઝાહિર મે ઝરીયા બનતા હે, દુસરી બહોત સારી ઐસી મખ્લૂકાત હેં જિનકી રોઝી મેં ઈન્સાન કો કોઈ દખલ નહી હે, અલ્લાહ તઆલા સીધી ઉનકો રોઝી દેતે હેં.

(૫) (દુસરા તર્જુમા) હમ હી તો હવાઓં કો ભેજતે રેહતે હેં જો બાદલ કો પાની સે ભર દેતી હેં.

وَلَقَدۡ عَلِمۡنَا الۡمُسۡتَقۡدِمِيۡنَ مِنۡكُمۡ وَلَقَدۡ عَلِمۡنَا الۡمُسۡتَاۡخِرِيۡنَ ۝٢٤ وَاِنَّ رَبَّكَ هُوَ يَحۡشُرُهُمۡ ؕ اِنَّهٗ حَكِيۡمٌ عَلِيۡمٌ ۝٢٥

وَلَقَدۡ خَلَقۡنَا الۡاِنۡسَانَ مِنۡ صَلۡصَالٍ مِّنۡ حَمَاٍ مَّسۡنُوۡنٍ ۝٢٦ وَالۡجَآنَّ خَلَقۡنٰهُ مِنۡ قَبۡلُ مِنۡ نَّارِ السَّمُوۡمِ ۝٢٧ وَاِذۡ قَالَ رَبُّكَ لِلۡمَلٰٓئِكَةِ اِنِّىۡ خَالِقٌۢ بَشَرًا مِّنۡ صَلۡصَالٍ مِّنۡ حَمَاٍ مَّسۡنُوۡنٍ ۝٢٨

ઔર હમ અચ્છી તરહ જાનતે હેં તુમ મેં સે આગે નીકલ જાનેવાલોં કો(૧) ઔર પીછે રેહનેવાલોં સે ભી તો હમ પુરી તરહ વાકિફ હેં(૨) ﴾૨૪﴿ ઔર યે બાત યકીની હે કે તુમ્હારે રબ હી ઉન સબકો(મહશર મેં) જમા કરકે લાયેંગે, યકીની બાત યે હે કે ઉસ(અલ્લાહ તઆલા) કી હિકમત ભી બડી હે ઔર ઈલ્મ ભી બડા હે ﴾૨૫﴿

ઔર પકકી બાત યે હે કે હમને ઈન્સાન કો મીટ્ટી કે સડે હુએ(બદબૂદાર) ગારે સે પૈદા કિયા જો(ગારા સુખને કે બાદ) ખન ખન બજતા હો ﴾૨૬﴿ ઔર હમને જિન્નાત(૪) કો(ઈન્સાન કી પૈદાઈશ સે) પેહલે લૂ કી આગ સે પૈદા કિયા(૫) ﴾૨૭﴿ ઔર(વો વકત ભી તો ઝરા યાદ કરો) જબ તુમ્હારે રબને ફરિશ્તોં સે ફરમાયા કે : યકીનન મેં મીટ્ટી કે સડે હુએ(બદબુદાર) ગારે સે જો(સુખને કે બાદ) ખન ખન બજતા હો એક ઈન્સાન કો પૈદા કરૂંગા ﴾૨૮﴿

---

(૧) (દુસરા તર્જુમા) આગે બઢ જાનેવાલોં કો.

(૨) الۡمُسۡتَقۡدِمِيۡنَ સે મુરાદ :

[૧] જો અબ તક પૈદા હુએ. [૨] ઉમ્મતે મુહમ્મદીયા સલ્લલ્લાહુ અલયહિ વસલ્લમ સે પેહલે કી ઉમ્મત. [૩] જો મરકે દુનિયા સે આગે ચલે ગએ. [૪] અલ્લાહ તઆલા કે હુકમ કો માનનેવાલે. [૫] ઈસ્લામ લાને મેં આગે બઢનેવાલે. [૬] હર નેક કામ મેં આગે બઢનેવાલે. [૭] જિહાદ ઔર નમાઝ કી સફ મેં આગે રેહનેવાલે. ઔર الۡمُسۡتَاۡخِرِيۡنَ સે મુરાદ :

[૧] જો અબ તક પૈદા નહીં હુએ. [૨] ખુદ ઉમ્મતે મુહમ્મદીયા સલ્લલ્લાહુ અલયહિ વસલ્લમ. [૩] જો ઝિંદા હે ઔર દુનિયા સે મરકે જાનેવાલોં સે પીછે રેહ ગએ. [૪] અલ્લાહ તઆલાકી નાફરમાની કરનેવાલે. [૫] ઈસ્લામ લાનેમેં પીછે રેહનેવાલે. [૬] નેક કામ મેં પીછે રેહનેવાલે. [૭] જિહાદ ઔર નમાઝ કી સફ મેં પીછે રેહનેવાલે.

(૪) યાની તમામ જિન્નાતોં કા બાપ—પેહલે જિન કો.

(૫) યાની એક આગ સે જો ગરમ હવા(જૈસી) થી.

فَاِذَا سَوَّيْتُهٗ وَنَفَخْتُ فِيْهِ مِنْ رُّوْحِيْ فَقَعُوْا لَهٗ سٰجِدِيْنَ ﴿٢٩﴾ فَسَجَدَ الْمَلٰٓئِكَةُ كُلُّهُمْ اَجْمَعُوْنَ ﴿٣٠﴾ اِلَّآ اِبْلِيْسَ ؕ اَبٰٓى اَنْ يَّكُوْنَ مَعَ السّٰجِدِيْنَ ﴿٣١﴾ قَالَ يٰٓاِبْلِيْسُ مَا لَكَ اَلَّا تَكُوْنَ مَعَ السّٰجِدِيْنَ ﴿٣٢﴾ قَالَ لَمْ اَكُنْ لِّاَسْجُدَ لِبَشَرٍ خَلَقْتَهٗ مِنْ صَلْصَالٍ مِّنْ حَمَاٍ مَّسْنُوْنٍ ﴿٣٣﴾ قَالَ فَاخْرُجْ مِنْهَا فَاِنَّكَ رَجِيْمٌ ﴿٣٤﴾ وَّاِنَّ عَلَيْكَ اللَّعْنَةَ اِلٰى يَوْمِ الدِّيْنِ ﴿٣٥﴾ قَالَ رَبِّ فَاَنْظِرْنِيْٓ اِلٰى يَوْمِ يُبْعَثُوْنَ ﴿٣٦﴾ قَالَ فَاِنَّكَ مِنَ الْمُنْظَرِيْنَ ﴿٣٧﴾ اِلٰى يَوْمِ الْوَقْتِ الْمَعْلُوْمِ ﴿٣٨﴾

સો જબ મેં ઉસ(ઈન્સાન) કો પુરી તરહ બના લું ઔર અપની જાન ઉસ મેં ફુંક દું(૧) તો તુમ સબ (ફરિશ્તે) ઉસ (ઈન્સાન) કે આગે સજદે મેં ગિર જાના ﴿૨૯﴾ સો ઈબ્લીસ કે સિવા સબ ફરિશ્તોં ને મિલકર (આદમ અલ. કે સામને) સજદા કિયા ﴿૩૦﴾ ઉસ (ઈબ્લીસ) ને સજદા કરનેવાલોં કે સાથ શામિલ હોને સે ઈન્કાર કર દિયા ﴿૩૧﴾ અલ્લાહ તઆલા ને ફરમાયા : એ ઈબ્લીસ ! તુજકો કયા હુવા કે તુ સજદા કરનેવાલોં મેં શામિલ નહી હુવા ?(૨) ﴿૩૨﴾ ઉસ(ઈબ્લીસ) ને જવાબ મેં કહા કે : મેં ઐસા(ગિરા હુવા) નહી હું કે ઐસે બશર કો સજદા કરૂં જિસ્કો તુને ઐસે મિટ્ટી કે સડે હુએ ગારે સે પૈદા કિયા જો(સુખને કે બાદ) ખન ખન બજતા હું ﴿૩૩﴾ અલ્લાહ તઆલા ને ફરમાયા : સો તુ યહાં સે(૩) નિકલ જા; કયું કે યકીની બાત હે કે તો મરદુદ હો(હાંક દીયા) ગયા ﴿૩૪﴾ ઔર યકીની બાત હે કે બદલે કે દિન(યાની કયામત) તક તુજ પર લાનત રહેગી(૪) ﴿૩૫﴾ વો(ઈબ્લીસ) દરખાસ્ત કરને લગા : એ મેરે રબ ! ફિર જબ લોગ મરને કે બાદ(આખિરત મેં) દોબારા ઝિંદા કિયે જાવેંગે ઉસ દિન તક મુજે ઝિંદા રેહને કી મોહલત દે દે ﴿૩૬﴾ અલ્લાહ તઆલા ને ફરમાયા : (જા) ફિર તુજે(ઝિંદા રેહને કી) મોહલત દે દી ગઈ ﴿૩૭﴾ ઉસ દિન તક જિસ્કા વકત(હમકો) માલુમ હે(૫) ﴿૩૮﴾

---

(૧) (દુસરા તર્જુમા) અપની તરફ સે ઉસ્મેં રૂહ ફુંક દું.

(૨) અગર ફરિશ્તોં કે સાથ મિલકર તુ સજદા કર લેતા તો તેરે લિયે કિત્ના અચ્છા હોતા !.

(૩) ''યહાં'' સે મુરાદ : [૧] જન્નત [૨] આસમાન [૩] જિસ આલી (ઉંચે) મકામ પર વો પહોંચા હુવા થા.

(૪) ફિર જહન્નમ કે અઝાબ મેં ડાલ દિયા જાયેગા.

(૫) યાની પેહલા સુર ફુંકે જાને તક.

قَالَ رَبِّ بِمَآ اَغْوَيْتَنِىْ لَاُزَيِّنَنَّ لَهُمْ فِى الْاَرْضِ وَلَاُغْوِيَنَّهُمْ اَجْمَعِيْنَ ﴿۳۹﴾ اِلَّا عِبَادَكَ مِنْهُمُ الْمُخْلَصِيْنَ ﴿۴۰﴾
قَالَ هٰذَا صِرَاطٌ عَلَىَّ مُسْتَقِيْمٌ ﴿۴۱﴾ اِنَّ عِبَادِىْ لَيْسَ لَكَ عَلَيْهِمْ سُلْطٰنٌ اِلَّا مَنِ اتَّبَعَكَ مِنَ الْغٰوِيْنَ ﴿۴۲﴾ وَاِنَّ
جَهَنَّمَ لَمَوْعِدُهُمْ اَجْمَعِيْنَ ﴿۴۳﴾ لَهَا سَبْعَةُ اَبْوَابٍ ؕ لِكُلِّ بَابٍ مِّنْهُمْ جُزْءٌ مَّقْسُوْمٌ ﴿۴۴﴾
اِنَّ الْمُتَّقِيْنَ فِىْ جَنّٰتٍ وَّعُيُوْنٍ ﴿۴۵﴾ اُدْخُلُوْهَا بِسَلٰمٍ اٰمِنِيْنَ ﴿۴۶﴾

ઉસ(ઈબ્લીસ) ને કહા કે : એ મેરે રબ ! જૈસે તુને(અપની રહમત સે મહરૂમ કરકે) મુજકો ગુમરાહ કર દિયા, મેં ભી ઝમીન (યાની દુનિયા) મેં(ગુનાહોં કો) ઈન્સાન કી નઝર મેં દિલકશ બનાકર દિખાઉંગા ઔર ઉન સબકો ગુમરાહ કરકે રહુંગા ﴿૩૯﴾ મગર હાં ! જો આપકે બંદે ઉન (ઈન્સાનોં) મેં સે ચુને હુએ હેં(૧) ﴿૪૦﴾ અલ્લાહ તઆલા ને ફરમાયા : યે(ઈખ્લાસ ઔર બંદગી કા) વો સીધા રાસ્તા હે જો મુજ તક પહોંચતા હે ﴿૪૧﴾ સચ મુચ જો મેરે(ખાસ) બંદે હેં(૨) ઉન પર તેરા કોઈ ઝોર નહી ચલેગા; મગર હાં ! જો લોગ ખુદ તેરી બાત માનકર ગુમરાહોં મેં શામિલ હો જાએં(ઉસ પર તેરા ઝોર ચલેગા) ﴿૪૨﴾ ઔર યકીની બાત યે હે કે જહન્નમ ઉન સબકા નકકી ઠિકાના હે ﴿૪૩﴾ ઉસ(જહન્નમ) કે સાત દરવાઝે હેં(૩) હર હર દરવાઝે(સે દાખિલ હોને) કે લિયે(શયતાન કી બાત માનનેવાલોં મેં સે) એક એક જમાઅત તકસીમ કર દી ગઈ હે(૪) ﴿૪૪﴾

યકીનન તકવાવાલે લોગ(કયામત કે દિન હિસાબ કે બાદ) બાગોં મેં ઔર ચશ્મોં(ઝરણો) મેં(આબાદ) હોંગે ﴿૪૫﴾ (ઉનકો કહા જાએગા કે) તુમ ઈન(જન્નત કે બાગોં) મેં સલામતી ઔર(દિલ કે) ઈત્મીનાન કે સાથ દાખિલ હો જાઓ ﴿૪૬﴾

---

(૧) યાની ઉનકો આપને મેરે ધોકે સે સલામત રખા હે.

(૨) યાની જો અલ્લાહ તઆલા કે હુકમ પર ચલને કા પક્કા ઈરાદા રખતે હેં.

(૩) [૧] જહન્નમ [૨] સઈર [૩] લઝા [૪] હુતમા [૫] સકર [૬] જહીમ [૭] હાવિયા, યે સાત દરજે મુરાદ હેં, યા વો સાત દરવાઝે મુરાદ હેં જિનમેં મુજરીમ લોગ ગુનાહોં કે એતિબાર સે દાખિલ કિયે જાયેંગે.

(૪) (દુસરા તર્જુમા) અલગ અલગ હિસ્સે બના દિયે ગયે હેં.

وَنَزَعْنَا مَا فِيْ صُدُوْرِهِمْ مِّنْ غِلٍّ اِخْوَانًا عَلٰى سُرُرٍ مُّتَقٰبِلِيْنَ۝ لَا يَمَسُّهُمْ فِيْهَا نَصَبٌ وَّمَا هُمْ مِّنْهَا بِمُخْرَجِيْنَ۝ نَبِّئْ عِبَادِيْۤ اَنِّيْۤ اَنَا الْغَفُوْرُ الرَّحِيْمُ۝ وَاَنَّ عَذَابِيْ هُوَ الْعَذَابُ الْاَلِيْمُ۝ وَنَبِّئْهُمْ عَنْ ضَيْفِ اِبْرٰهِيْمَ۝ اِذْ دَخَلُوْا عَلَيْهِ فَقَالُوْا سَلٰمًا ؕ قَالَ اِنَّا مِنْكُمْ وَجِلُوْنَ۝ قَالُوْا لَا تَوْجَلْ اِنَّا نُبَشِّرُكَ بِغُلٰمٍ عَلِيْمٍ۝ قَالَ اَبَشَّرْتُمُوْنِيْ عَلٰۤى اَنْ مَّسَّنِيَ الْكِبَرُ فَبِمَ تُبَشِّرُوْنَ۝ قَالُوْا بَشَّرْنٰكَ بِالْحَقِّ فَلَا تَكُنْ مِّنَ الْقٰنِطِيْنَ۝

ઔર ઉનકે(આપસ મેં એક દુસરે કે) દિલોં મેં જો(દુનિયા મેં) નારાઝગી થી(૧) વો હમ નિકાલકર દૂર કર દેંગે ઔર વો સબ ભાઈ ભાઈ બનકર(જન્નત મેં) આમને સામને ઉંચે તખ્તોં પર બેઠેંગે ﴿૪૭﴾ ઉસ(જન્નત) મેં ઉનકો ઝરા ભી તકલીફ નહી પહોંચેગી(૨) ઔર વો ઉસ(જન્નત) સે નહી નીકાલે જાએંગે ﴿૪૮﴾ (એ નબી !)મેરે બંદોં કો બતલાદો કે મેં બહોત માફ કરનેવાલા હું, બહોત ઝિયાદહ રહમ કરનેવાલા હું ﴿૪૯﴾ ઔર(એ નબી ! મેરે બંદોં કો) યે ભી(બતલા દો) કે મેરા અઝાબ(યાની સઝા) હી દર્દનાક અઝાબ હે ﴿૫૦﴾ ઔર(એ નબી !) તુમ ઉનકો ઈબ્રાહીમ(અલ.) કે મેહમાનોં કા હાલ(કિસ્સા) બતલા દો(૩) ﴿૫૧﴾ જબ વો(મેહમાન ઈબ્રાહીમ અલ. કે ઘર મેં) ઉનકે પાસ પહોંચે તો ઉન્હોંને સલામ કિયા, તો ઈબ્રાહીમ (અલ.)ને કહા : હમકો તો તુમસે ડર લગતા હે(૪) ﴿૫૨﴾ તો ઉન્હોંને(યાની ફરિશ્તોં ને) કહા : (એ ઈબ્રાહીમ !) ગભરાવો નહી, હમ તો આપકો એક બડે ઈલ્મવાલે(હોશિયાર) લડકે કી ખુશખબરી સુનાતે હેં ﴿૫૩﴾ ઈબ્રાહીમ(અલ.) ને કહા : જબ મુજે બુઢાપા આ ચુકા ઐસે વકત મેં મુજે ખુશખબરી સુનાતે હો ? ફિર કિસ બુનિયાદ પર તુમ મુજે ખુશખબરી દેતે હો ? ﴿૫૪﴾ વો(ફરિશ્તે) કેહને લગે : હમ(સહીહ) સચ્ચી ખુશખબરી આપકો સુનાતે હેં; લિહાઝા નાઉમ્મીદ હોનેવાલોં મેં શામિલ મત હો જાઓ ﴿૫૫﴾

(૧) યાની જો કીના, દુશ્મની વગૈરા થી.

(૨) (દુસરા તર્જુમા) ઉસ(જન્નત) મેં ઉનકો થકન ભી નહી લગેગી.

(૩) જબ યે આયે તો શુરૂઅ શુરૂઅ મેં મેહમાન લગે બાદ મેં પતા ચલા કે યે તો ફરિશ્તે હેં.

(૪) ફરિશ્તે ઉસ વકત કૌમે લુત કે લિયે અલ્લાહ તઆલા કે અઝાબ કો સાથ લેકર આયે થે ઔર અલ્લાહ તઆલા કે ગુસ્સે કી શાન ઉન પર સે ઝાહીર હો રહી થી. લુત અલ. કી કૌમ કી તરફ જાતે જાતે ઈબ્રાહીમ અલ. કે પાસ ખુશખબરી દેને કે લિયે રૂકે થે, ઉસ અઝાબ કા તબઈ અસર યે હુવા કે ખુદ ઈબ્રાહીમ અલ. પર ખૌફ કી કેફિયત તારી હો ગઈ જિસ્કો ઉન્હોંને ઝબાન સે ઝાહિર કરતે હુએ કહા કે : હમકો તુમસે ડર લગતા હે.

قَالَ وَمَنْ يَّقْنَطُ مِنْ رَّحْمَةِ رَبِّهٖٓ اِلَّا الضَّآلُّوْنَ﴿۵۶﴾ قَالَ فَمَا خَطْبُكُمْ اَيُّهَا الْمُرْسَلُوْنَ﴿۵۷﴾ قَالُوْٓا اِنَّآ اُرْسِلْنَآ اِلٰى قَوْمٍ مُّجْرِمِيْنَ﴿۵۸﴾ اِلَّآ اٰلَ لُوْطٍ ؕ اِنَّا لَمُنَجُّوْهُمْ اَجْمَعِيْنَ﴿۵۹﴾ اِلَّا امْرَاَتَهٗ قَدَّرْنَآ ۙ اِنَّهَا لَمِنَ الْغٰبِرِيْنَ﴿۶۰﴾ ع

فَلَمَّا جَآءَ اٰلَ لُوْطِ ِۨ الْمُرْسَلُوْنَ﴿۶۱﴾ قَالَ اِنَّكُمْ قَوْمٌ مُّنْكَرُوْنَ﴿۶۲﴾ قَالُوْا بَلْ جِئْنٰكَ بِمَا كَانُوْا فِيْهِ يَمْتَرُوْنَ﴿۶۳﴾ وَاَتَيْنٰكَ بِالْحَقِّ وَاِنَّا لَصٰدِقُوْنَ﴿۶۴﴾

ઈબ્રાહીમ(અલ.) ને કહા કે : ગુમરાહોં કે સિવા અપને રબ કી રહમત સે ઔર કૌન નાઉમ્મીદ હો સકતા હે ? ﴿૫૬﴾ ઈબ્રાહીમ(અલ.) ને કહા : એ(અલ્લાહ તઆલા કે) ભેજે હુએ ફરિશ્તોં ! અબ તુમ્હારી કયા મુહિમ (ચળવળ)હે ? ﴿૫૭﴾ ઉન્હોંને(યાની ફરિશ્તોં ને) જવાબ દિયા કે : હમકો એક મુજરીમ કૌમ કી તરફ(અઝાબ નાઝીલ કરને કે લિયે) ભેજા ગયા હે ﴿૫૮﴾ મગર યકીની બાત હે કે લુત(અલ.) કે સબ ઘરવાલોં કો હમ બચાલેંગે ﴿૫૯﴾ મગર ઉન(લુત અલ.) કી બીવી કે લિયે હમને(૧) યે તય કિયા હે કે વો(અઝાબ કા નિશાના બનને કે લિયે) પીછે રેહનેવાલોં મેં શામિલ રહેગી ﴿૬૦﴾ સો જબ(અલ્લાહ તઆલા કે) ભેજે હુએ ફરિશ્તે લૂત (અલ.) કે ઘર પહોંચે ﴿૬૧﴾ લૂત (અલ.) ને કહા : યકીની બાત હે કે તુમ લોગ અજનબી લગ રહે હો(૨) ﴿૬૨﴾ તો ઉન(આનેવાલે) ફરિશ્તોં ને કહા : (હમ અજનબી મેહમાન નહી હેં) બલ્કે જિસ (અઝાબ) કે બારે મેં વો (આપકી કૌમ કે) લોગ શક મેં પડે હેં વો (અઝાબ) હમ(ફરિશ્તે) આપકે પાસ લેકર આયે હેં(૩) ﴿૬૩﴾ ઔર હમ આપકે પાસ(અઝાબ કા) અટલ ફેસલા લેકર આયે હેં(૪) ઔર(આપ) યકીન રખીયે કે હમ(અઝાબ કી ખબર દેને મેં) તો બિલ્કુલ સચ્ચે હેં ﴿૬૪﴾

(૧) ફરિશ્તે ઉસ વકત પર અલ્લાહ તઆલા કે અઝાબ કે ફેસલે કો પૂરા કરને કે લિયે આયે થે, ઈસ લિયે નાઈબ બનકર તકદીર કી નિસ્બત ઉન્હોંને અપની તરફ કી કે હમને તય કર લિયા હે.

(૨) યે આનેવાલે મકામી લોગ ભી નહી થે; ચુંકે દીન કી દઅવત કી નિસ્બત સે મકામી લોગોં સે નબી કા તઆરૂફ(પહેચાન) હોતા હી હે ઔર દુર સે કહી સફર કરકે આયે હો ઐસા ભી લગતા નહી થા; ચુંકે સફર કા કોઈ નિશાન ઔર અસર ઉનકે બદન, કપડે ઔર ચેહરે પર નહી થા, યે અનોખી બાત થી; ઈસ લિયે હઝરત લુત અલ. કો અજનબી લગે.

(૩) (દુસરા તર્જુમા) ઉન ફરિશ્તો ને કહા : બલ્કે હમ આપકે પાસ વો અઝાબ લેકર કે આયે હેં જિસ અઝાબ કે બારે મેં આપકી કૌમ મે લોગ શક મેં પડે હેં.

(૪) (દુસરા તર્જુમા) ઔર હમ આપકે પાસ(અઝાબ કા) યકીની ફેસલા લેકર આયે હેં.

فَأَسْرِ بِأَهْلِكَ بِقِطْعٍ مِّنَ اللَّيْلِ وَاتَّبِعْ أَدْبَارَهُمْ وَلَا يَلْتَفِتْ مِنكُمْ أَحَدٌ وَامْضُوا حَيْثُ تُؤْمَرُونَ ﴿٦٥﴾ وَقَضَيْنَا
إِلَيْهِ ذَٰلِكَ الْأَمْرَ أَنَّ دَابِرَ هَٰؤُلَاءِ مَقْطُوعٌ مُّصْبِحِينَ ﴿٦٦﴾ وَجَاءَ أَهْلُ الْمَدِينَةِ يَسْتَبْشِرُونَ ﴿٦٧﴾ قَالَ إِنَّ هَٰؤُلَاءِ ضَيْفِي
فَلَا تَفْضَحُونِ ﴿٦٨﴾ وَاتَّقُوا اللَّهَ وَلَا تُخْزُونِ ﴿٦٩﴾ قَالُوا أَوَلَمْ نَنْهَكَ عَنِ الْعَالَمِينَ ﴿٧٠﴾ قَالَ هَٰؤُلَاءِ بَنَاتِي إِن كُنتُمْ
فَاعِلِينَ ﴿٧١﴾ لَعَمْرُكَ إِنَّهُمْ لَفِي سَكْرَتِهِمْ يَعْمَهُونَ ﴿٧٢﴾

પસ રાત કે કિસી હિસ્સે મેં આપ અપને અહલ(યાની ઈમાનવાલોં) કો લેકર(આબાદી સે) નિકલ જાઈયે ઔર આપ ખુદ ઉનકે પીછે ચલીયે, તુમમેં સે કોઈ ભી પીછે મુડકર ન દેખે ઔર જહાં(જાને) કા હુકમ દિયા જા રહા હે વહાં ચલે જાના હે(૧) ﴿૬૫﴾ ઔર(વહી કે ઝરીયે) હમને લૂત(અલ.) તક યે બાત પહોંચા દી કે સુબહ હોતે હી ઉસ કૌમ કી જડ કાટ દી જાયેગી(૨) ﴿૬૬﴾ ઔર(ખુબસૂરત અજનબી મેહમાન કી ખબર પાતે હી) શહરવાલે ખુશ હોતે હુએ(લુત અલ. કે ઘર) પહોંચ ગએ(૩) ﴿૬૭﴾ (લૂત અલ. ને) કહા : યે તો મેરે મેહમાન હેં; લિહાઝા(ઉનકે સામને) મુજે રૂસ્વા મત કરો ﴿૬૮﴾ ઔર તુમ અલ્લાહ તઆલા સે ડરો ઔર મુજે ઝલીલ મત કરો ﴿૬૯﴾ વો(કૌમ કે) લોગ કેહને લગે : ઔર દુનિયાભર કે લોગોં(કો મેહમાન રખને) સે કયા હમને તુમકો મના નહી કર દિયા થા ? ﴿૭૦﴾ લૂત(અલ.) ને કહા : અગર તુમકો અપની ખ્વાહિશ પુરી કરની હો તો યે મેરી(રૂહાની) બેટીયાં(૪) હેં(૫) ﴿૭૧﴾ (એ નબી !) તુમ્હારી ઉમર કી કસમ(૬) યે લોગ અપની બદમસ્તી(કે નશે) મેં(૭) અંધે બને હુએ હેં(૮) ﴿૭૨﴾

---

(૧) મુલ્કે શામ યા ઔર કોઈ જગહ. (૨) યાની મુકમ્મલ(પૂરા) તબાહ કર દિયા જાયેગા.

(૩) બસ્તીવાલોં કો જબ પતા લગ ગયા કે હઝરત લૂત (અલ.) કે ઘર ખુબસૂરત નવજવાન આયે હેં જો હકીકત મેં ફરિશ્તે થે તો વો ખુશિયાં મનાતે હુએ આ ગએ ઔર ભીડ લગા દી તબ ફરિશ્તોં ને અપના સહીહ તઆરૂફ કરવાયા કે હમ અલ્લાહ તઆલા કે ફરિશ્તે હેં ઔર યે લોગ હમકો હાથ નહી લગા સકેંગે, આપ બિલ્કુલ ઈત્મીનાન સે રહીયે.

(૪) યાની તુમ્હારી બીવીયાં જો તુમ્હારે પાસ તુમ્હારે નિકાહ મેં પેહલે હી સે મૌજુદ હેં.

(૫) (દુસરા તર્જુમા) યે મેરી બેટીયાં મૌજુદ હેં(ઉનસે નિકાહ કરો ઔર ઝરૂરત પૂરી કરો).

(૬) (દુસરા તર્જુમા) તુમ્હારી જાન કી કસમ ! હુઝુર સલ્લલ્લાહુ અલયહિ વસલ્લમ કી ઉમર મુબારક કી કસમ ખાના યે બડી ફઝીલત કી બાત હે, પુરે કુર્આન મેં ઈસ તરહ કિસી ઔર નબી કે બારે મે નઝર નહી આતા.

(૭) (દુસરા તર્જુમા) ગુમરાહી કે નશે મેં. (૮) (દુસરા તર્જુમા) મદહોશ બને હુએ હેં.

فَاَخَذَتۡهُمُ الصَّيۡحَةُ مُشۡرِقِيۡنَ ﴿٧٣﴾ فَجَعَلۡنَا عَالِيَهَا سَافِلَهَا وَاَمۡطَرۡنَا عَلَيۡهِمۡ حِجَارَةً مِّنۡ سِجِّيۡلٍ ﴿٧٤﴾ اِنَّ فِىۡ ذٰلِكَ لَاٰيٰتٍ لِّلۡمُتَوَسِّمِيۡنَ ﴿٧٥﴾ وَاِنَّهَا لَبِسَبِيۡلٍ مُّقِيۡمٍ ﴿٧٦﴾ اِنَّ فِىۡ ذٰلِكَ لَاٰيَةً لِّلۡمُؤۡمِنِيۡنَ ﴿٧٧﴾ وَاِنۡ كَانَ اَصۡحٰبُ الۡاَيۡكَةِ لَظٰلِمِيۡنَ ﴿٧٨﴾ فَانۡتَقَمۡنَا مِنۡهُمۡ‌ۘ وَاِنَّهُمَا لَبِاِمَامٍ مُّبِيۡنٍ ﴿٧٩﴾

وَلَقَدۡ كَذَّبَ اَصۡحٰبُ الۡحِجۡرِ الۡمُرۡسَلِيۡنَ ﴿٨٠﴾ وَاٰتَيۡنٰهُمۡ اٰيٰتِنَا فَكَانُوۡا عَنۡهَا مُعۡرِضِيۡنَ ﴿٨١﴾ وَكَانُوۡا يَنۡحِتُوۡنَ مِنَ الۡجِبَالِ بُيُوۡتًا اٰمِنِيۡنَ ﴿٨٢﴾

ચુંનાનચે સુરજ નીકલતે હી એક હોલનાક આવાઝ(યાની ચીખ) ને ઉનકો પકડ લિયા(૧) ﴿૭૩﴾ ફિર હમને ઉસ(બસ્તી કી) ઝમીન કો ઉપર નીચે કરકે રખ દિયા(૨) ઔર હમને ઉનકે ઉપર પકી હુઈ મિટ્ટી કે પથ્થર બરસાએ ﴿૭૪﴾ યકીનન ઉસ્મેં સમજદારોં કે લિયે બડી નીશાનીયાં હેં(૩) ﴿૭૫﴾ ઔર યકીનન યે(લૂત અલ. કી કૌમ કી અઝાબ દી હુઈ બસ્તીયાં) સીધે રાસ્તે પર હેં(૪) ﴿૭૬﴾ યકીનન ઉસ્મેં ઈમાનવાલોં કે લિયે બડી નીશાની(યાની ઈબ્રત) હે ﴿૭૭﴾ ઔર પકકી બાત યે હે કે ''અયકહ'' વાલે ભી બડે ઝાલિમ થે(૫) ﴿૭૮﴾ સો હમને ઉનસે ભી બદલા લિયા(૬) ઔર યે દોનોં(લૂત અલ. ઔર અયકહવાલોં કી બસ્તીયાં) ખુલે આમ રાસ્તે પર હેં(૭) ﴿૭૯﴾

ઔર પકકી બાત યે હે કે હિજરવાલોં ને ભી રસૂલોં કો જુઠલાયા(૮) ﴿૮૦﴾ ઔર હમને ઉન(હિજરવાલોં) કો અપની નીશાનીયાં દી, ફિર ભી વો ઉસ્સે મુંહ ફિરાતે રહે(૯) ﴿૮૧﴾ ઔર વો પહાડોં મેં(બગૈર કિસી ખૌફ ઔર ખતરે કે) મકાન તરાશતે થે કે ઉસ્મેં ઈત્મીનાન સે રહેં(૧૦) ﴿૮૨﴾

(૧) પેહલે સુબહ કા વકત બયાન હુવા, દોનોં કો મિલાને સે યે બાત માલૂમ હુઈ કે સુબહ સાદિક સે અઝાબ શુરૂઅ હુવા, ઈશરાક કે વકત તક મેં પુરી કોમ કા ખાત્મા હો ગયા. (૨) (દુસરા તર્જુમા) ઉનકી બસ્તીયોં(કી ઝમીન) કે ઉપરવાલે હિસ્સે કો ઉલટકર નીચે કર દિયા. (૩) વો ઈન્સાન હે જો કુછ ઝાહિરી નિશાની સે કિસી છુપી હુઈ ચીઝ કા અંદાઝા લગા લેવે. ઈબ્રત કી નિગાહ સે દેખનેવાલે કો ભી કેહતે હેં. (૪) (દુસરા તર્જુમા) જિન પર(લોગોં કા) આના જાના રેહતા હે ઐસે રાસ્તે પર હેં. (૫) અયકહ : યાની જહાં બહોત ઝિયાદહ દરખ્ત હો ઐસે ઘને (ગાઢ) જંગલ કી આબાદી જિસ્કો ઉર્દુ મેં ''બન'' કેહતે હેં. (૬) (દુસરા તર્જુમા) હમને ઉન(અયકહવાલોં) સે ભી(નાફરમાની કા) બદલા લિયા. (૭) ઔર મુલ્કે શામ જાતે હુએ રાસ્તે સે નઝર આતી હેં. (૮) હઝરત સાલેહ અલ. કી કૌમ હિજાઝ ઔર મુલ્કે શામ કે દરમિયાન એક વાદી(મેદાન) મેં આબાદ થી ઉસ્કો કૌમે સમૂદ કેહતે હેં. (૯) યાની માનતે નહી થે ઈન્કાર કરતે થે. (૧૦) દુસરા તર્જુમા : વો પહાડો મેં મકાન તરાશતે થે(તાકે ઉસ્મેં) ઈત્મીનાન સે રહેં. યાની ઉનમેં કોઈ આફત ન પહોંચે.

فَاَخَذَتۡهُمُ الصَّیۡحَةُ مُصۡبِحِیۡنَ﴿۸۳﴾ فَمَاۤ اَغۡنٰی عَنۡهُمۡ مَّا كَانُوۡا یَكۡسِبُوۡنَ﴿۸۴﴾ وَمَا خَلَقۡنَا السَّمٰوٰتِ وَالۡاَرۡضَ وَمَا بَیۡنَهُمَاۤ اِلَّا بِالۡحَقِّ ؕ وَاِنَّ السَّاعَةَ لَاٰتِیَةٌ فَاصۡفَحِ الصَّفۡحَ الۡجَمِیۡلَ﴿۸۵﴾ اِنَّ رَبَّكَ هُوَ الۡخَلّٰقُ الۡعَلِیۡمُ﴿۸۶﴾ وَلَقَدۡ اٰتَیۡنٰكَ سَبۡعًا مِّنَ الۡمَثَانِیۡ وَالۡقُرۡاٰنَ الۡعَظِیۡمَ﴿۸۷﴾ لَا تَمُدَّنَّ عَیۡنَیۡكَ اِلٰی مَا مَتَّعۡنَا بِهٖۤ اَزۡوَاجًا مِّنۡهُمۡ وَلَا تَحۡزَنۡ عَلَیۡهِمۡ وَاخۡفِضۡ جَنَاحَكَ لِلۡمُؤۡمِنِیۡنَ﴿۸۸﴾

સો સુબહ સુબહ મેં એક ચીઘાડ(યાની સખ્ત આવાઝ) ને ઉન(હિજરવાલોં) કો(અઝાબ મેં) પકડ લિયા ﴿૮૩﴾ સો જો આમાલ(યાની દુન્યવી હુનર) વો કિયા કરતે થે કોઈ(ઉસ્મેં સે) ઉનકે કામ કે નહી આયે(૧) ﴿૮૪﴾ ઔર હમને આસમાનોં કો ઔર ઝમીન કો ઔર જો કુછ ઈન દોનોં કે દરમિયાન મેં હે ઉસ્કો બગૈર હિકમત કે નહી બનાયા(૨) ઔર યકીની બાત હે કે કયામત તો ઝરૂર આનેવાલી હે, સો(કાફિરોં કે કામોં પર) અચ્છે અંદાઝ સે દરગુઝર કરો(૩) ﴿૮૫﴾ યકીનન તુમ્હારે રબ વહી સબકો પૈદા કરનેવાલે, સબસે ઝિયાદહ જાનનેવાલે હેં ﴿૮૬﴾ ઔર(એ નબી !) પકકી બાત યે હે કે હમને તુમકો સાત આયતેં જો બાર બાર પઢી જાતી હેં ઔર(ઉન સાત આયાત કો) અઝમતવાલા કુર્આન(ભી કહા જા સકતા હો) દે રખા હે(૪) ﴿૮૭﴾ ઉન(કાફિરોં) કી અલગ અલગ જમાઅત કે લોગોં કો(૫) મઝે ઉડાને કે લિયે જો ચીઝેં હમને દે રખી હેં ઉનકી તરફ(હાસિલ હો જાએ ઉસ ઉમ્મીદ સે)(૬) અપની નઝર ઉઠાકર ભી તુમ ન દેખો ઔર ઉન(કાફિરોં) પર ગમ ભી મત કરો(૭) ઔર ઈમાનવાલોં કે સાથ શફકત કા બર્તાવ કરો ﴿૮૮﴾

(૧) યાની પહાડોં મેં તરાશે હુએ મકાન, જમા કિયા હુવા માલ, જિસ્માની તાકત, અલ્લાહ તઆલા કે અઝાબ કે સામને કુછ કામ નહી આયે. (૨) (દુસરા તર્જુમા) હક મકસદ કે બગૈર નહી બનાયા (તીસરા તર્જુમા) બગૈર મસ્લિહત કે પૈદા નહી કિયા. (૩) (દુસરા તર્જુમા) (કાફિર લોગ કૈસા ભી બરતાવ કરે) અભી(ઉનકો) અચ્છે અંદાઝ સે જાને દો(યાની ઉનકી બદઅખ્લાકી કા અભી બદલા મત લો) યે મુસલમાનોં કો ઉંચે અખ્લાક અપનાને કી તાલીમ દી જા રહી હે. (૪) છોટી સી સૂરત સૂરએ ફાતેહા કો દરજે ઔર મઅના કે એતિબાર સે પુરા કુર્આન કહા ગયા હે. (૫) (દુસરા તર્જુમા) કાફિરોં કે અલગ અલગ લોગો કો. (૬) અફસોસ સે યા ગમ સે. (૭) : [૧] દૌલત મુસલમાનોં કો હાસિલ હોતી તો વો નેકી મેં ખર્ચ કરતે [૨] અફસોસ ઈસ બાત કા કે દુનયવી નેઅમત કે ઝિયાદહ દેને કી વજહ સે યે લોગ ઈમાન ન લાએ [૩] કાફિર અલ્લાહ તઆલા કે દુશમન હેં; ઈસ લિયે ઉનસે અલ્લાહ તઆલા કે વાસ્તે નારાઝગી મેં યે ખ્યાલ ન આવે કે ઐસી નેઅમત ઉનકે પાસ ન હોતી તો અચ્છા હોતા.

وَقُلْ اِنِّيْٓ اَنَا النَّذِيْرُ الْمُبِيْنُ ﴿٨٩﴾ كَمَآ اَنْزَلْنَا عَلَى الْمُقْتَسِمِيْنَ ﴿٩٠﴾ الَّذِيْنَ جَعَلُوا الْقُرْاٰنَ عِضِيْنَ ﴿٩١﴾ فَوَرَبِّكَ لَنَسْـَٔلَنَّهُمْ اَجْمَعِيْنَ ﴿٩٢﴾ عَمَّا كَانُوْا يَعْمَلُوْنَ ﴿٩٣﴾ فَاصْدَعْ بِمَا تُؤْمَرُ وَاَعْرِضْ عَنِ الْمُشْرِكِيْنَ ﴿٩٤﴾ اِنَّا كَفَيْنٰكَ الْمُسْتَهْزِءِيْنَ ﴿٩٥﴾ الَّذِيْنَ يَجْعَلُوْنَ مَعَ اللّٰهِ اِلٰـهًا اٰخَرَ ۚ فَسَوْفَ يَعْلَمُوْنَ ﴿٩٦﴾ وَلَقَدْ نَعْلَمُ اَنَّكَ يَضِيْقُ صَدْرُكَ بِمَا يَقُوْلُوْنَ ﴿٩٧﴾ فَسَبِّحْ بِحَمْدِ رَبِّكَ وَكُنْ مِّنَ السّٰجِدِيْنَ ﴿٩٨﴾ وَاعْبُدْ رَبَّكَ حَتّٰى يَاْتِيَكَ الْيَقِيْنُ ﴿٩٩﴾

ઔર તુમ(યું) કેહ દો કે : મેં તો ખુલ્લમ ખુલ્લા(અલ્લાહ તઆલા કે અઝાબ સે) ડરાનેવાલા હું ﴾૮૯﴿ જૈસા(આપ પર સૂરએ ફાતિહા ઔર કુર્આને અઝીમ ઉતારા ઐસે હી) તકસીમ કરનેવાલોં(યાની યહુદ ઔર નસારા) પર ભી હમને(પેહલી કિતાબેં) ઉતારી થી(૧) ﴾૯૦﴿ જિન્હોંને કુર્આન કો ટુકડે ટુકડે કરકે રખ દિયા(૨) ﴾૯૧﴿ સો તુમ્હારે રબ કી કસમ હમ ખુદ ઉન સબ(અગલે પીછલે લોગોં) સે ઉનકે આમાલ કે બારે મેં(કયામત કે રોઝ) ઝરૂર સવાલ કરેંગે ﴾૯૨﴿ ﴾૯૩﴿ જિન બાતોં(કો પહોંચાને) કા હુકમ તુમકો દિયા જા રહા હે વો(લોગોં કો) એલાન કરકે (સાફ સાફ) સુના દો ઔર મુશરીકોં કી પરવાહ મત કરો ﴾૯૪﴿ જો લોગ(આપકા) મઝાક કરતે હેં ઉનસે નિમટને કે લિયે હમ તુમ્હારી તરફ સે કાફી હેં ﴾૯૫﴿ જિન લોગોં ને અલ્લાહ તઆલા કે સાથ દુસરા મા'બૂદ બના રખા હે સો ઉનકો(અપના અંજામ) અનકરીબ માલૂમ હો જાયેગા ﴾૯૬﴿ ઔર હમકો અચ્છી તરહ માલૂમ હે કે ઉન(કાફિરોં) કી બાતોં સે આપકા દિલ તંગ હોતા હે ﴾૯૭﴿ સો તુમ અપને રબ કી હમ્દ કે સાથ તસ્બીહ કરતે રહો ઔર તુમ સજદા કરનેવાલોં મેં(યાની નમાઝ પઢનેવાલો મેં) શામિલ રહો ﴾૯૮﴿ ઔર યકીની ચીઝ(યાની મૌત) તુમ્હારે પાસ આને તક અપને રબ કી ઈબાદત મેં મશગૂલ રહો ﴾૯૯﴿

---

(૧) (દુસરા તર્જુમા) (યે અઝાબ પીછલી કૌમો કી તરહ) તકસીમ કરનેવાલોં પર ભી હમ ઉતારેંગે (તીસરા તર્જુમા) (પીછલી કૌમોં પર જિસ તરહ હમને અઝાબ ઉતારા થા) હમ તકસીમ કરનેવાલોં પર ભી અઝાબ ઉતારેંગે (ચોથા તર્જુમા) જૈસા હમને(અઝાબ અલગ અલગ અવકાત મેં) ઉન લોગોં પર ઉતારા જિન્હોંને(અલ્લાહ તઆલા કે અહકામ કે અલગ અલગ) હિસ્સે કર રખે થે(યાની યહૂદ ઔર નસારા મુરાદ હેં જિન્હોંને અપની મરઝી કે મુતાબીક અહકામ કો માના ઔર જો અહકામ મરઝી કે ખિલાફ હો ઉસ્કો માનને સે ઈન્કાર કર દિયા)

(૨) યાની કુછ હિસ્સો કો માના કુછ હિસ્સો કો ન માના.

સૂરએ નહલ

યે સૂરત મકકી હે. ઈસ્મેં (૧૨૮) આયતેં હેં, સૂરએ અંબિયા કે બાદ યા સૂરએ કહફ કે બાદ ઔર સૂરએ સજદા સે પેહલે (૭૨) યા (૭૦) નંબર પર નાઝીલ હુઈ.

નહલ : યાની શહદ કી મખ્ખી મેં અલ્લાહ તઆલા કી અજીબો ગરીબ કુદરત હે.

ઈસ સૂરત કા એક નામ ''સૂરએ નિઅમ'' ભી હે; ઈસ્મેં અલ્લાહ તઆલા કી બહોત સારી નેઅમતોં કા તઝકિરા કિયા ગયા હે.

بِسۡمِ اللّٰہِ الرَّحۡمٰنِ الرَّحِیۡمِ ○

اَتٰۤی اَمۡرُ اللّٰہِ فَلَا تَسۡتَعۡجِلُوۡہُ ؕ سُبۡحٰنَہٗ وَتَعٰلٰی عَمَّا یُشۡرِکُوۡنَ ﴿۱﴾ یُنَزِّلُ الۡمَلٰٓئِکَۃَ بِالرُّوۡحِ مِنۡ اَمۡرِہٖ عَلٰی مَنۡ یَّشَآءُ مِنۡ عِبَادِہٖۤ اَنۡ اَنۡذِرُوۡۤا اَنَّہٗ لَاۤ اِلٰہَ اِلَّاۤ اَنَا فَاتَّقُوۡنِ ﴿۲﴾ خَلَقَ السَّمٰوٰتِ وَالۡاَرۡضَ بِالۡحَقِّ ؕ تَعٰلٰی عَمَّا یُشۡرِکُوۡنَ ﴿۳﴾ خَلَقَ الۡاِنۡسَانَ مِنۡ نُّطۡفَۃٍ فَاِذَا ہُوَ خَصِیۡمٌ مُّبِیۡنٌ ﴿۴﴾ وَالۡاَنۡعَامَ خَلَقَہَا ۚ لَکُمۡ فِیۡہَا دِفۡءٌ وَّمَنَافِعُ وَمِنۡہَا تَاۡکُلُوۡنَ ﴿۵﴾

અલ્લાહ તઆલા કે નામ સે(મેં શુરૂઅ કરતા હું) જિનકી રહમત સબકે લિયે હે, જો બહોત ઝિયાદહ રહમ કરનેવાલે હેં.

અલ્લાહ તઆલા કા હુકમ(૧) આ હી પહોંચા હે, સો તુમ ઉસકે લિયે જલ્દી મત મચાઓ(૨) જો શિર્ક યે લોગ કરતે હેં ઉસ્સે વો(અલ્લાહ તઆલા કી ઝાત) પાક હેં ઔર બહોત બાલા વ બરતર(યાની દુર) હેં ﴿૧﴾ વો(અલ્લાહ તઆલા) અપને હુકમ સે અપને બંદો(યાની નબીયોં) મેં સે જિસ પર ચાહતે હેં ફરિશ્તોં કો વહી દેકર ઉતારતે હેં(૩) કે તુમ લોગોં કો બતલા દો(૪) કે યકીનન મેરે સિવા કોઈ મા'બૂદ નહી હે; લિહાઝા તુમ મુજ હી સે ડરતે રહો ﴿૨﴾ ઉસ(અલ્લાહ તઆલા) ને આસમાનોં ઔર ઝમીન કો પૂરી હિકમત કે સાથ પૈદા કિયા હે(૫) જો શિર્ક યે લોગ કરતે હેં ઉસ્સે વો(અલ્લાહ તઆલા કી ઝાત) બાલા વ બરતર(યાની પાક) હેં ﴿૩﴾ ઉસ(અલ્લાહ તઆલા) ને ઈન્સાન કો(મની કે) નુત્ફે સે પૈદા કિયા તો વો(ઈન્સાન) દેખતે હી દેખતે(અલ્લાહ તઆલા કી ઝાત ઔર સિફાત કે બારે મેં) ખુલ્લમ ખુલ્લા ઝઘડે કરને લગા ﴿૪﴾ ઔર ઉસ(અલ્લાહ તઆલા) ને જાનવર પૈદા કિયે, તુમ્હારે લિયે ઉન (જાનવરોં) મેં ગરમી હાસિલ કરને કી(૬) ચીઝેં હેં ઔર(દુસરે ભી) બહોત સારે ફાયદે હેં ઔર ઉન(જાનવરોં) મેં સે કુછ તુમ ખાતે હો ﴿૫﴾

(૧) યાની નબી કી જમાઅત ગાલિબ રહેગી ઔર કાફિરોં પર અઝાબ આવેગા.

(૨) (દુસરા તર્જુમા) અલ્લાહ તઆલા કે હુકમ કો જલ્દી મત માંગો.

(૩) યે વહી ઉતારને કા સિલસિલા આખરી નબી હઝરત મુહમ્મદ સલ્લલ્લાહુ અલયહિ વસલ્લમ તક બરાબર જારી રહા.(૪) (દુસરા તર્જુમા) લોગોં કો ખબરદાર કર દો.

(૫) (દુસરા તર્જુમા) અલ્લાહ તઆલા ને આસમાન ઔર ઝમીન કો ઠીક ઠીક બનાયા (તીસરા તર્જુમા) સહી મકસદ કે લિયે બનાયા.

(૬) યાની જાનવર કે બાલ ઔર ચમડે સે ઠંડી મેં હિફાઝત હો ઐસે કપડે તૈયાર કિયે જાતે હેં.

وَلَكُمْ فِيهَا جَمَالٌ حِينَ تُرِيحُونَ وَحِينَ تَسْرَحُونَ ۝ وَتَحْمِلُ أَثْقَالَكُمْ إِلَىٰ بَلَدٍ لَّمْ تَكُونُوا بَالِغِيهِ إِلَّا بِشِقِّ الْأَنفُسِ ۚ إِنَّ رَبَّكُمْ لَرَءُوفٌ رَّحِيمٌ ۝ وَالْخَيْلَ وَالْبِغَالَ وَالْحَمِيرَ لِتَرْكَبُوهَا وَزِينَةً ۚ وَيَخْلُقُ مَا لَا تَعْلَمُونَ ۝ وَعَلَى اللَّهِ قَصْدُ السَّبِيلِ وَمِنْهَا جَائِرٌ ۚ وَلَوْ شَاءَ لَهَدَاكُمْ أَجْمَعِينَ ۝

هُوَ الَّذِي أَنزَلَ مِنَ السَّمَاءِ مَاءً ۖ لَّكُم مِّنْهُ شَرَابٌ وَمِنْهُ شَجَرٌ فِيهِ تُسِيمُونَ ۝

ઔર તુમ્હારે લિયે ઉન(જાનવરોં) મેં ઈઝઝત હે(૧) જબ તુમ શામ કો ચરા કરકે વાપસ લાતે હો ઔર સુબહ જબ તુમ ચરાને કે લિયે લે જાતે હો(૨) ﴾૬﴿ ઔર જિન શહેરોં તક તુમ ખુદ ભી તકલીફ (યા જાન જોખમ મે ડાલે) બગૈર પહોંચ નહી સકતે ઉન(શહેરોં) તક તુમ્હારે(ભારી) સામાન કો યે(જાનવર) ઉઠાકર લે જાતે હેં, યકીની બાત યે હે કે તુમ્હારે રબ બહોત હી શફકત કરનેવાલે, બહોત હી મહેરબાન હેં ﴾૭﴿ ઔર ઉસ (અલ્લાહ તઆલા) ને ઘોડે ઔર ખચ્ચર ઔર ગધે ભી પૈદા કિયે; તાકે તુમ ઉનકે ઉપર સવારી કરો ઔર(તુમ્હારે લિયે ઉન જાનવરોં મેં) ઝિનત(રોનક) હે ઔર વો(અલ્લાહ તઆલા) બહોત સી ઐસી ચીઝેં ભી પૈદા કરતે હેં જિનકો(અભી તક) તુમ જાનતે ભી નહી હો(૩)﴾૮﴿ ઔર(સીધા) રાસ્તા દિખાને કી ઝિમ્મેદારી અલ્લાહ તઆલા ને લે લી હે(૪) ઔર કુછ રાસ્તે ટેઢે ભી હેં(જો અલ્લાહ તઆલા તક પહોંચતે નહી હેં) ઔર અગર વો(અલ્લાહ તઆલા) ચાહતે તો તુમ સબકો સીધે રાસ્તે(ઈમાન) પર પહોંચા દેતે ﴾૯﴿

ઉસી(અલ્લાહ તઆલા) ને આસમાન સે પાની ઉતારા, ઉસ્મેં સે કુછ(પાની) તુમ્હારે પીને કે કામ આતા હે(૫) ઔર ઉસી(પાની) સે વો દરખ્ત ઉગતે હેં જિનસે તુમ(જાનવરોં કો) ચરાતે હો ﴾૧૦﴿

---

(૧) (દુસરા તર્જુમા) રોનક હે (તીસરા તર્જુમા) ખુશનુમા મંઝર હે (ચોથા તર્જુમા) ખુબસૂરતી હે.

(૨) શામ હો યા સુબહ હો જબ જાનવર નીકલતે હેં તો ઉસ સે માલિકોં કી એક ખાસ શાન ઝાહિર હોતી હે, ખાસ તૌર પર જબ યે શામ કો ચરાગાહ સે વાપસ આતે હેં તો ઉસ વકત ઉનકે પેટ ભરે હુએ હોતે હેં ઔર જાનવર ઉસ વકત જાડે ઔર તાઝા નઝર આતે હેં; ઈસ લિયે ઉસ વકત રોનક ઔર ખુબસૂરતી કા એક ખાસ મંઝર સામને હોતા હે, શાયદ ઈસી કી તરફ ઈશારા કરને કે લિયે શામ કે જમાલ કો પેહલે બયાન કિયા ગયા હે.

(૩) ભવિષ્ય મેં મૌજુદ હોનેવાલી તમામ કિસમ કી સવારીયોં કી તરફ ઈશારા નીકલતા હે.

(૪) (દુસરા તર્જુમા) (સાફ દલીલોં સે સાબિત) સીધા રાસ્તા અલ્લાહ તઆલા પર પહોંચતા હે.

(૫) (દુસરા તર્જુમા) ઉસ સે પીને કી ચીઝેં હાસિલ હોતી હે.

يُنۢبِتُ لَكُمۡ بِهِ الزَّرۡعَ وَالزَّيۡتُوۡنَ وَالنَّخِيۡلَ وَالۡاَعۡنَابَ وَمِنۡ كُلِّ الثَّمَرٰتِ ؕ اِنَّ فِىۡ ذٰلِكَ لَاٰيَةً لِّقَوۡمٍ يَّتَفَكَّرُوۡنَ ۝۱۱ وَسَخَّرَ لَكُمُ الَّيۡلَ وَالنَّهَارَ ۙ وَالشَّمۡسَ وَالۡقَمَرَ ؕ وَالنُّجُوۡمُ مُسَخَّرٰتٌۢ بِاَمۡرِهٖ ؕ اِنَّ فِىۡ ذٰلِكَ لَاٰيٰتٍ لِّقَوۡمٍ يَّعۡقِلُوۡنَ ۝۱۲ وَمَا ذَرَاَ لَكُمۡ فِى الۡاَرۡضِ مُخۡتَلِفًا اَلۡوَانُهٗ ؕ اِنَّ فِىۡ ذٰلِكَ لَاٰيَةً لِّقَوۡمٍ يَّذَّكَّرُوۡنَ ۝۱۳ وَهُوَ الَّذِىۡ سَخَّرَ الۡبَحۡرَ لِتَاۡكُلُوۡا مِنۡهُ لَحۡمًا طَرِيًّا وَّتَسۡتَخۡرِجُوۡا مِنۡهُ حِلۡيَةً تَلۡبَسُوۡنَهَا ۚ وَتَرَى الۡفُلۡكَ مَوَاخِرَ فِيۡهِ وَلِتَبۡتَغُوۡا مِنۡ فَضۡلِهٖ وَلَعَلَّكُمۡ تَشۡكُرُوۡنَ ۝۱۴

ઉસી(પાની) સે વો(અલ્લાહ તઆલા) તુમ્હારે લિયે ખેતીયાં ઔર ઝૈતુન ઔર ખજૂર કે દરખ્ત ઔર અંગૂર ઔર હર કિસમ કે ફલ ઉગાતે હેં, યકીની બાત યે હે કે ગૌર ઔર ફિકર કરનેવાલોં કે લિયે ઉસ્મેં બડી નીશાની હે ﴿૧૧﴾ ઔર તુમ્હારી ખિદમત કે લિયે રાત ઔર દિન ઔર સૂરજ ઔર ચાંદ કો લગા રખા હે ઔર સિતારે ભી ઉસી(અલ્લાહ તઆલા) કે હુકમ સે(તુમ્હારી ખિદમત કે) કામ મેં લગે હુએ હેં, યકીની બાત યે હે કે જો લોગ(સહીહ) અકલ સે કામ લેવેં ઉનકે લિયે ઉસ્મેં બડી નીશાનીયાં હેં ﴿૧૨﴾ ઔર વો રંગ બરંગ કી ચીઝેં ભી(૧) જો તુમ્હારે લિયે ઝમીન મેં ફૈલા રખી હેં(૨) યકીની બાત યે હે કે સોચનેવાલી કૌમ કે લિયે ઈસ્મેં બડી નીશાની હે(૩) ﴿૧૩﴾ ઔર વહી (અલ્લાહ તઆલા) હે જિસ ને સમંદર કો કામ મેં લગા દિયા; તાકે તુમ ઉસ(સમંદર) મેં સે તાઝા ગોશ્ત(યાની મછલી) ખાઓ ઔર તુમ ઉસ(સમંદર) મેં સે ઝવેરાત(મોતી) નીકાલો જિનકો તુમ પેહનતે હો ઔર તુમ કશ્તીયોં કો દેખતે હો જો ઉસ(સમંદર) મેં(પાની કો) ફાડતી હુઈ(ચીરતી હુઈ) ચલી જાતી હેં ઔર(સમંદર કો) ઈસ લિયે ભી(તુમ્હારે કામ મે લગા દિયા) કે તુમ ઉસ(અલ્લાહ તઆલા) કા ફઝલ(યાની હલાલ રોઝી) હાસિલ કરો ઔર તાકે તુમ શુક્ર અદા કરો(૪) ﴿૧૪﴾

(૧) (દુસરા તર્જુમા) અલગ અલગ રંગ કી ચીઝેં.

(૨) યાની વો ભી અલ્લાહ તઆલા કે હુકમ સે કામ મેં લગી હુઈ હેં.

(૩) (દુસરા તર્જુમા) યકીની બાત યે હે કે જો લોગ નસીહત હાસિલ કરતે હેં ઉનકે લિયે બડી નીશાનીયાં હેં

(૪) (દુસરા તર્જુમા) એહસાન માનો.

وَاَلْقٰى فِي الْاَرْضِ رَوَاسِيَ اَنْ تَمِيْدَ بِكُمْ وَاَنْهٰرًا وَّسُبُلًا لَّعَلَّكُمْ تَهْتَدُوْنَ ﴿۱۵﴾ وَعَلٰمٰتٍ ؕ وَبِالنَّجْمِ هُمْ يَهْتَدُوْنَ ﴿۱۶﴾ اَفَمَنْ يَّخْلُقُ كَمَنْ لَّا يَخْلُقُ ؕ اَفَلَا تَذَكَّرُوْنَ ﴿۱۷﴾ وَاِنْ تَعُدُّوْا نِعْمَةَ اللّٰهِ لَا تُحْصُوْهَا ؕ اِنَّ اللّٰهَ لَغَفُوْرٌ رَّحِيْمٌ ﴿۱۸﴾ وَاللّٰهُ يَعْلَمُ مَا تُسِرُّوْنَ وَمَا تُعْلِنُوْنَ ﴿۱۹﴾ وَالَّذِيْنَ يَدْعُوْنَ مِنْ دُوْنِ اللّٰهِ لَا يَخْلُقُوْنَ شَيْـًٔا وَّهُمْ يُخْلَقُوْنَ ﴿۲۰﴾ اَمْوَاتٌ غَيْرُ اَحْيَآءٍ ۚ وَمَا يَشْعُرُوْنَ ۙ اَيَّانَ يُبْعَثُوْنَ ﴿۲۱﴾

ઔર ઉસ(અલ્લાહ તઆલા) ને ઝમીન મેં ભારી(પહાડ કે) બોજ રખ દિયે; તાકે તુમકો લેકર વો(ઝમીન) હિલને(યાની ડગમગાને) ન લગે ઔર ઉસી (અલ્લાહ તઆલા) ને નદીયાં બનાઈ ઔર રાસ્તે બનાએ; તાકે તુમ(ઉસ પર ચલકર) જહાં જાના હે વહાં પહોંચ સકો ﴿૧૫﴾ ઔર(ઝમીન પર રાસ્તોં કો પહેચાનને કે લિયે બહોત સારી) નિશાની બનાઈ ઔર સિતારોં સે ભી વો(લોગ) રાસ્તે માલૂમ કરતે હેં ﴿૧૬﴾ અબ બતાઓ કે જો(અલ્લાહ તઆલા યે સબ કુછ) પૈદા કરે વો ઉન(બુતોં) કે બરાબર હો સકતા હે જો(કભી કુછ) પૈદા નહી કર સકતે ? કયા ફિર ભી(ઈતની બાત) તુમ નહી સોચતે(સમજતે) ? ﴿૧૭﴾ ઔર અગર તુમ અલ્લાહ તઆલા કી નેઅમત કો ગિનને લગો તો તુમ ઉસ કો શુમાર નહી કર સકતે, યકીની બાત હે કે અલ્લાહ તઆલા તો બહોત માફ કરનેવાલે, બહોત રહમ કરનેવાલે હેં(૧) ﴿૧૮﴾ ઔર જો તુમ છુપકર કરતે હો ઔર જો તુમ ઝાહિર કરકે કરતે હો અલ્લાહ તઆલા ઉસ કો જાનતે હેં ﴿૧૯﴾ ઔર વો(કાફિર) લોગ અલ્લાહ તઆલા કો છોડકર જિન(દેવતાઓં) કો પુકારતે હેં વો તો કુછ ભી નહી બનાતે ઔર વો(બુત) તો ખુદ હી મખ્લૂક હેં ﴿૨૦﴾ વો તો સબ બેજાન (નીર્જીવ) હેં, ઉનમેં ઝિંદગી નહી હે, ઉનકો તો યે ભી ખબર નહી હે કે ઉન(મુર્દો) કો કબ ઝિંદા કરકે(કયામત કે દિન) ઉઠાયા જાયેગા ﴿૨૧﴾

(૧) બહોત સારી ચીઝેં ગિનને કા રીવાજ હે, જબકે કુછ ચીઝોં કો અપને ઝર્રાત(બહુત હી છોટે છોટે હિસ્સે યાની રજકણ) ઔર અફરાદ કી ઝિયાદતી કી વજહ સે ગિનના દુશ્વાર; બલ્કે નામુમકિન(અસંભવ) હોતા હે ઐસી ચીઝોં મેં ગીનતી કે લિયે ''ઈહાતા''યાની ઘેરાવ બતાને વાલી ચીઝ સે નાપા જાતા હે, જૈસે રેત વગૈરા કો બેચના ''બ્રાસ'' કે પૈમાને સે હોતી હે, યે ભી એક નાપ હે, જિસ્મેં ૧૦૦ કયુબેક ફુટ હોતી હે, જિસ્મેં લંબાઈ, ચોડાઈ, ગેહરાઈ કિસી તરહ ભી ૧૦૦ કયુબેક(ગઝ) ફુટ હોના ચાહિયે, અલ્લાહ તઆલા કી નેઅમતેં બંદો પર ઈસ કદર હેં કે ગીનતી મુમકિન હી નહી, ઈહાતા કે નાપ મેં ભી લાના નામુમકિન હે, શાયદ ઈસી બાત કી તરફ ઈશારા કરને કે લિયે ''تَعُدُّوْا'' કે મુકાબલે મેં ''لَا تُحْصُوْهَا'' કા લફઝ આયા ઔર ઈસ્કા તર્જુમા કુછ હઝરાત ને ''ઈહાતા ન કર સકો'' કિયા હે(દેખિયે લુગાતુલ કુર્આન).

اِلٰهُكُمْ اِلٰهٌ وَّاحِدٌ ۚ فَالَّذِيْنَ لَا يُؤْمِنُوْنَ بِالْاٰخِرَةِ قُلُوْبُهُمْ مُّنْكِرَةٌ وَّهُمْ مُّسْتَكْبِرُوْنَ ﴿۲۲﴾ لَا جَرَمَ اَنَّ اللّٰهَ يَعْلَمُ مَا يُسِرُّوْنَ وَمَا يُعْلِنُوْنَ ۭ اِنَّهٗ لَا يُحِبُّ الْمُسْتَكْبِرِيْنَ ﴿۲۳﴾ وَاِذَا قِيْلَ لَهُمْ مَّاذَآ اَنْزَلَ رَبُّكُمْ ۙ قَالُوْٓا اَسَاطِيْرُ الْاَوَّلِيْنَ ﴿۲۴﴾ لِيَحْمِلُوْٓا اَوْزَارَهُمْ كَامِلَةً يَّوْمَ الْقِيٰمَةِ ۙ وَمِنْ اَوْزَارِ الَّذِيْنَ يُضِلُّوْنَهُمْ بِغَيْرِ عِلْمٍ ۭ اَلَا سَاۗءَ مَا يَزِرُوْنَ ﴿۲۵﴾ ع

قَدْ مَكَرَ الَّذِيْنَ مِنْ قَبْلِهِمْ فَاَتَى اللّٰهُ بُنْيَانَهُمْ مِّنَ الْقَوَاعِدِ فَخَرَّ عَلَيْهِمُ السَّقْفُ مِنْ فَوْقِهِمْ وَاَتٰىهُمُ الْعَذَابُ مِنْ حَيْثُ لَا يَشْعُرُوْنَ ﴿۲۶﴾

તુમ્હારા(સચ્ચા) મા'બૂદ તો બસ એક હી મા'બૂદ(યાની અલ્લાહ તઆલા) હે, સો જો લોગ આખિરત પર ઈમાન નહી લાતે હેં ઉનકે દિલ માનતે નહી હેં(૧) ઔર વો ઘમંડ મેં પડે હુએ હેં ﴾૨૨﴿ પકકી બાત હે કે જો બાત વો છુપાતે હેં ઔર જો બાત વો ઝાહિર કરતે હેં અલ્લાહ તઆલા ઉસ્કો જાનતે હેં, યકીનન વો(અલ્લાહ તઆલા) ઘમંડ કરનેવાલોં કો પસંદ નહી કરતે ﴾૨૩﴿ ઔર જબ ઉન (કાફિરોં સે કુર્આન કે બારે મેં) પુછા જાતા હે કે તુમ્હારે રબને કયા ઉતારા ? તો જવાબ દેતે હેં કે પેહલે ઝમાને કે લોગોં કી કહાંનીયાં(યાની અફસાને) ﴾૨૪﴿ (ઈસ તરહ કી બાત કેહને કા) અંજામ યે હોગા કે કયામત કે દિન અપને ગુનાહોં કા પૂરા બોજ ઉઠાયેંગે ઔર જિન લોગોં કો બગૈર કિસી ઈલ્મ કે ગુમરાહ કર રહે હેં ઉનકે ગુનાહોં કે બોજ કા કુછ હિસ્સા ભી(અપને ઉપર ઉઠાના હોગા) સુન લો ! બહોત હી બુરા બોજ વો અપને ઉપર ઉઠા રહે હેં ﴾૨૫﴿

પકકી બાત યે હે કે ઉનસે પેહલે લોગોં ને મક્ર (ધોકે) કે મનસૂબે(પ્લાન) કિયે થે, ફિર(ઐસા હુવા કે મક્ર કે મનસૂબો કી જો ઈમારતેં ઉન્હોંને બનાઈ થી) અલ્લાહ તઆલા ને ઉનકી જડોં કો બુનિયાદ સે ઉખાડ ફેંકા(૨) ફિર(ઉનકી ઈમારત કી) છત(ભી) ઉનકે ઉપર સે ઉન પર ગીરી, ઔર ઉન(મક્ર કરનેવાલોં) પર અઝાબ ઐસી જગહ સે આયા કે ઉનકો પતા તક નહી ચલા(૩) ﴾૨૬﴿

---

(૧) (દુસરા તર્જુમા) કે દિલ મેં(તૌહીદ કો) માનને કી કાબેલિયત હી નહી હે.

(૨) (દુસરા તર્જુમા) અલ્લાહ તઆલા કે અઝાબ કા હુકમ ઉનકી ઈમારતોં પર બુનિયાદોં સે આ પહોંચા. (આયત મેં દીને હક કે ખિલાફ કાફીરોં કે મનસુબોં કો પૂરે તૌર પર ખતમ કર દેને કો એક મિસાલ સે સમજાયા ગયા હે).

(૩) (દુસરા તર્જુમા) ખ્યાલ તક નહી હુવા.

ثُمَّ يَوْمَ الْقِيٰمَةِ يُخْزِيْهِمْ وَيَقُوْلُ اَيْنَ شُرَكَآءِيَ الَّذِيْنَ كُنْتُمْ تُشَآقُّوْنَ فِيْهِمْ ؕ قَالَ الَّذِيْنَ اُوْتُوا الْعِلْمَ اِنَّ الْخِزْيَ الْيَوْمَ وَالسُّوْٓءَ عَلَى الْكٰفِرِيْنَ ﴿۲۷﴾ الَّذِيْنَ تَتَوَفّٰىهُمُ الْمَلٰٓئِكَةُ ظَالِمِيْٓ اَنْفُسِهِمْ ۪ فَاَلْقَوُا السَّلَمَ مَا كُنَّا نَعْمَلُ مِنْ سُوْٓءٍ ؕ بَلٰٓى اِنَّ اللّٰهَ عَلِيْمٌۢ بِمَا كُنْتُمْ تَعْمَلُوْنَ ﴿۲۸﴾ فَادْخُلُوْٓا اَبْوَابَ جَهَنَّمَ خٰلِدِيْنَ فِيْهَا ؕ فَلَبِئْسَ مَثْوَى الْمُتَكَبِّرِيْنَ ﴿۲۹﴾ وَقِيْلَ لِلَّذِيْنَ اتَّقَوْا مَاذَآ اَنْزَلَ رَبُّكُمْ ؕ قَالُوْا خَيْرًا ؕ لِلَّذِيْنَ اَحْسَنُوْا فِيْ هٰذِهِ الدُّنْيَا حَسَنَةٌ ؕ وَلَدَارُ الْاٰخِرَةِ خَيْرٌ ؕ وَلَنِعْمَ دَارُ الْمُتَّقِيْنَ ﴿۳۰﴾

ફિર કયામત કે દિન વો(અલ્લાહ તઆલા) ઉનકો રૂસ્વા કરેંગે ઔર(કાફિરોં સે) સવાલ કરેંગે : કહાં હેં મેરે વો શરીક જિનકે બારે મેં તુમ(નબીયોં ઔર મુસલમાનોં સે) ઝઘડા કિયા કરતે થે ?(૧) ઈલ્મવાલે(જિસકે પાસ સહી બાત કી ખબર થી) કહેંગે કે(૨) : યકીની બાત હે કે(હર કિસ્મ કી) રૂસ્વાઈ ઔર અઝાબ આજ કાફિરોં પર હે ﴾૨૭﴿ જિન કી રૂહેં ફરિશ્તે ઈસ હાલ મે નીકાલતે હેં કે(કુફ્ર કી વજહ સે) વો અપને આપ પર ઝુલ્મ કર રહે હેં, ઉસ વકત વો(કાફિર) બડી ફરમાંબરદારી કી બાત બોલેંગે કે : હમ(દુન્યવી ઝિંદગી મે) કોઈ બુરા કામ નહી કરતે થે(તબ ઉનકો જવાબ મે કહા જાએગા) કયું નહી ? સચમુચ(તુમ બુરે કામ કરતે થે) અલ્લાહ તઆલા કો વો સબ માલૂમ હે જો તુમ (દુનિયા મેં) કીયા કરતે થે ﴾૨૮﴿ સો તુમ જહન્નમ કે દરવાજોં મે દાખિલ હો જાઓ, ઉસ્મેં હમેશા રહો, તકબ્બુર કરનેવાલોં કા(યહી) બુરા ઠિકાના હે ﴾૨૯﴿ ઔર(દુસરી તરફ) મુત્તકી લોગોં(યાની મુસલમાનોં) સે(જબ કુર્આન કે બારે મે) પુછા જાતા હે કે તુમ્હારે રબ ને કયા ઉતારા ? તો વો(જવાબ મે) કેહતે હેં કે : (હમારે રબ ને) ભલાઈ હી ભલાઈ ઉતારી(૩), જિન લોગોં ને નેકીવાલી ઝિંદગી અપનાઈ ઉનકે લિયે ઈસ દુનિયા મેં ભી ભલાઈ હે ઔર આખિરત કા ઘર તો બહોત હી બેહતર હે ઔર સચમુચ તકવાવાલોં(યાની શિર્ક સે બચનેવાલોં) કા ઘર બેહતરીન હે ﴾૩૦﴿

---

(૧) (દુસરા તર્જુમા) બડી ઝિદ કિયા કરતે થે.

(૨) યાની જબ કાફિર લોગ અલ્લાહ તઆલા કે ઈસ સવાલ કા જવાબ નહી દે સકેગેં તબ.

(૩) યાની કુર્આન પૂરે પૂરા ખૈર ઔર બરકત હે.

جَنّٰتُ عَدْنٍ يَّدْخُلُوْنَهَا تَجْرِيْ مِنْ تَحْتِهَا الْاَنْهٰرُ لَهُمْ فِيْهَا مَا يَشَآءُوْنَ ؕ كَذٰلِكَ يَجْزِي اللّٰهُ الْمُتَّقِيْنَ ﴿۳۱﴾ الَّذِيْنَ
تَتَوَفّٰىهُمُ الْمَلٰٓئِكَةُ طَيِّبِيْنَ ۙ يَقُوْلُوْنَ سَلٰمٌ عَلَيْكُمُ ۙ ادْخُلُوا الْجَنَّةَ بِمَا كُنْتُمْ تَعْمَلُوْنَ ﴿۳۲﴾ هَلْ يَنْظُرُوْنَ اِلَّاۤ اَنْ
تَاْتِيَهُمُ الْمَلٰٓئِكَةُ اَوْ يَاْتِيَ اَمْرُ رَبِّكَ ؕ كَذٰلِكَ فَعَلَ الَّذِيْنَ مِنْ قَبْلِهِمْ ؕ وَمَا ظَلَمَهُمُ اللّٰهُ وَلٰكِنْ كَانُوْۤا اَنْفُسَهُمْ
يَظْلِمُوْنَ ﴿۳۳﴾ فَاَصَابَهُمْ سَيِّاٰتُ مَا عَمِلُوْا وَحَاقَ بِهِمْ مَّا كَانُوْا بِهٖ يَسْتَهْزِءُوْنَ ﴿۳۴﴾ ع

وَقَالَ الَّذِيْنَ اَشْرَكُوْا لَوْ شَآءَ اللّٰهُ مَا عَبَدْنَا مِنْ دُوْنِهٖ مِنْ شَيْءٍ نَّحْنُ وَلَاۤ اٰبَآؤُنَا وَلَا حَرَّمْنَا مِنْ دُوْنِهٖ مِنْ
شَيْءٍ ؕ كَذٰلِكَ فَعَلَ الَّذِيْنَ مِنْ قَبْلِهِمْ ۚ

હમેશા રેહને કે બાગોં મેં વો દાખિલ હો જાયેંગે, ઉનકે નીચે સે નેહરેં બેહતી હોંગી, ઉન(તકવાવાલોં) કો ઈસ(જન્નત) મેં જો ચાહેંગે મિલેગા, અલ્લાહ તઆલા તકવાવાલોં કો ઈસી તરહ બદલા દેંગે ﴿૩૧﴾ ફરિશ્તે જિનકી રૂહોં કો ઐસી હાલત મેં કબ્ઝ કરતે (નિકાલતે) હૈં કે વો(શિર્ક સે) પાક સાફ હૈં(૧) વો(ફરિશ્તે ઉનકો) કેહતે જાતે હોંગે કે : તુમ પર સલામતી હો, જો અમલ તુમ કરતે થે ઉસ્કે બદલે મેં તુમ જન્નત મેં ચલે જાઓ ﴿૩૨﴾ યે(કાફિર લોગ ઈમાન લાને કે લિયે) કયા ઈસ બાત કા ઈન્તિઝાર કર રહે હૈં કે(મૌત કે) ફરિશ્તે ઉનકે પાસ આ જાએં યા તુમ્હારે રબ કા હુકમ આ જાએ(૨) જો(ઉમ્મતેં) ઉનસે પેહલે ગુઝર ગઈ ઉન્હોંને ભી ઐસા હી કિયા થા, ઔર અલ્લાહ તઆલા ને ઉન પર કોઈ ઝુલ્મ નહી કિયા; લેકિન વો ખુદ અપની જાનોં પર ઝુલ્મ કર રહે થે ﴿૩૩﴾ સો ઉનકે બુરે આમાલ કા વબાલ ઉન પર આ પડા ઔર જિસ (અઝાબ)કા વો મઝાક કિયા કરતે થે ઉસ(અઝાબ)ને(આકર)ઉનકો ઘેર લિયા ﴿૩૪﴾

ઔર મુશરીક લોગ યે કેહતે હૈં કે : અગર અલ્લાહ તઆલા ચાહતે તો હમ ઉસ(અલ્લાહ તઆલા) કે સિવા કિસી કી ઈબાદત ન કરતે, ન હમ ઔર ન હમારે બાપ દાદે ઔર હમ ઉસ(અલ્લાહ તઆલા) કે(હુકમ કે) બગૈર કિસી ચીઝ કો હરામ કરાર ન દેતે, ઈસી તરહ કા(બુરા) કામ ઉનસે પેહલે(ઉમ્મત કે) લોગ ભી કર ચુકે હૈં,

---

(૧) જો અપની જાનોં કો કુફ્ર ઔર શિર્ક કી ગંદગી સે પાક રખતે હો ઔર અલ્લાહ તઆલા કી પહેચાન કી વજહ સે પુરે દિલ કે ઈત્મીનાન ઔર શૌક ઔર રગબત સે અપની જાન હવાલે કર દેવેં.

(૨) અઝાબ યા કયામત કી સૂરત મેં અલ્લાહ તઆલા કા હુકમ આ જાએ, કયા તબ યે કાફિર ઈમાન લાયેંગે ? ઉસ વકત કે ઈમાન કા કોઈ ફાયદા નહી.

فَهَلْ عَلَى الرُّسُلِ اِلَّا الْبَلٰغُ الْمُبِيْنُ ۝ وَلَقَدْ بَعَثْنَا فِيْ كُلِّ اُمَّةٍ رَّسُوْلًا اَنِ اعْبُدُوا اللّٰهَ وَاجْتَنِبُوا الطَّاغُوْتَ ۚ فَمِنْهُمْ مَّنْ هَدَى اللّٰهُ وَمِنْهُمْ مَّنْ حَقَّتْ عَلَيْهِ الضَّلٰلَةُ ۭ فَسِيْرُوْا فِي الْاَرْضِ فَانْظُرُوْا كَيْفَ كَانَ عَاقِبَةُ الْمُكَذِّبِيْنَ ۝ اِنْ تَحْرِصْ عَلٰى هُدٰىهُمْ فَاِنَّ اللّٰهَ لَا يَهْدِيْ مَنْ يُّضِلُّ وَمَا لَهُمْ مِّنْ نّٰصِرِيْنَ ۝ وَاَقْسَمُوْا بِاللّٰهِ جَهْدَ اَيْمَانِهِمْ ۙ لَا يَبْعَثُ اللّٰهُ مَنْ يَّمُوْتُ ۭ بَلٰى وَعْدًا عَلَيْهِ حَقًّا وَّلٰكِنَّ اَكْثَرَ النَّاسِ لَا يَعْلَمُوْنَ ۝ لِيُبَيِّنَ لَهُمُ الَّذِيْ يَخْتَلِفُوْنَ فِيْهِ وَلِيَعْلَمَ الَّذِيْنَ كَفَرُوْٓا اَنَّهُمْ كَانُوْا كٰذِبِيْنَ ۝

સો પયગમ્બરોં કી ઝિમ્મેદારી ઈસ્કે સિવા કુછ નહી કે વો સાફ સાફ(અલ્લાહ તઆલા કા) પૈગામ પહોંચા દેવેં ﴿૩૫﴾ ઔર પકકી બાત હે કે હમને હર ઉમ્મત મેં કોઈ ન કોઈ પયગમ્બર ઈસ મકસદ સે ઝરૂર ભેજા(કે વો લોગોં કો દઅવત દેવે) કે તુમ અલ્લાહ તઆલા કી ઈબાદત કરો ઔર ગુમરાહી કી તરફ બુલાનેવાલે સે બચો(૧) ફિર ઉન(નબી કી ઉમ્મત) મેં સે કુછ વો થે જિનકો અલ્લાહ તઆલા ને હિદાયત દે દી ઔર ઉનમેં સે કુછ ઐસે ભી થે જિન પર ગુમરાહી સાબિત(યાની નકકી) હો ગઈ, સો તુમ ઝમીન મેં ચલો, ફિરો, ફિર દેખો કે(નબી કો) જુઠલાનેવાલોં કા(બુરા) અંજામ કૈસા હુવા ? ﴿૩૬﴾ (એ નબી !) અગર તુમકો હિર્સ(લાલચ) હે કે યે સબ લોગ હિદાયત પર આ જાએ તો હકીકત યે હે કે અલ્લાહ તઆલા જિનકો(ઉનકી દુશ્મની કી વજહ સે) ગુમરાહ કરતે હેં ઉનકો હિદાયત તક નહી પહોંચાતે ઔર ઉન(ગુમરાહોં) કી કોઈ મદદ કરનેવાલા ભી નહી ﴿૩૭﴾ વો(કાફિર લોગ) બડા ઝોર લગાકર(ઈસ બાત પર) અલ્લાહ તઆલા કી કસમ ખાતે હેં કે જો શખ્સ મર જાતા હે અલ્લાહ તઆલા ઉસ્કો દોબારા ઝિંદા નહી કરેંગે, ભલા ! કયું ઝિંદા નહી કરેંગે ? યે તો(દોબારા ઝિંદા કરને કા) એક વાદા હે(૨) જિસ્કો પુરા કરને કી ઝિમ્મેદારી ઉન(અલ્લાહ તઆલા) પર હે; લેકિન ઝિયાદહ લોગ(ઈસ બાત કો) જાનતે નહી હેં ﴿૩૮﴾ (દોબારા ઝિંદા કરના અલ્લાહ તઆલા પર હે) તાકે જિનમેં વો લોગ ઝઘડા કિયા કરતે થે વો(અલ્લાહ તઆલા) ઉનકે સામને ઉન બાતોં(કી હકીકત) કો અચ્છી તરહ ઝાહિર કર દે ઔર ઈસ લિયે કે કાફિર લોગ જાન લેવેં કે વો જુઠે થે ﴿૩૯﴾

(૧) (દુસરા તર્જુમા) જુઠે મા'બૂદોં સે બચો.

(૨) (દુસરા તર્જુમા) ઉસ પર પકકા વાદા હે.

اِنَّمَا قَوْلُنَا لِشَيْءٍ اِذَآ اَرَدْنٰهُ اَنْ نَّقُوْلَ لَهٗ كُنْ فَيَكُوْنُ ﴿٤٠﴾

وَالَّذِيْنَ هَاجَرُوْا فِي اللّٰهِ مِنْۢ بَعْدِ مَا ظُلِمُوْا لَنُبَوِّئَنَّهُمْ فِي الدُّنْيَا حَسَنَةً ۭ وَلَاَجْرُ الْاٰخِرَةِ اَكْبَرُ ۘ لَوْ كَانُوْا يَعْلَمُوْنَ ﴿٤١﴾ الَّذِيْنَ صَبَرُوْا وَعَلٰى رَبِّهِمْ يَتَوَكَّلُوْنَ ﴿٤٢﴾ وَمَآ اَرْسَلْنَا مِنْ قَبْلِكَ اِلَّا رِجَالًا نُّوْحِيْٓ اِلَيْهِمْ فَسْـَٔلُوْٓا اَهْلَ الذِّكْرِ اِنْ كُنْتُمْ لَا تَعْلَمُوْنَ ﴿٤٣﴾ بِالْبَيِّنٰتِ وَالزُّبُرِ ۭ وَاَنْزَلْنَآ اِلَيْكَ الذِّكْرَ لِتُبَيِّنَ لِلنَّاسِ مَا نُزِّلَ اِلَيْهِمْ وَلَعَلَّهُمْ يَتَفَكَّرُوْنَ ﴿٤٤﴾ اَفَاَمِنَ الَّذِيْنَ مَكَرُوا السَّيِّاٰتِ اَنْ يَّخْسِفَ اللّٰهُ بِهِمُ الْاَرْضَ اَوْ يَاْتِيَهُمُ الْعَذَابُ مِنْ حَيْثُ لَا يَشْعُرُوْنَ ﴿٤٥﴾

હમ જબ કિસી ચીઝ(કો પૈદા કરને) કા ઈરાદા કરતે હેં તો હમારી તરફ સે ઈતની બાત હોતી હે કે ઉસ(ચીઝ) કો હમ ઈતના કેહતે હેં કે : હો જા, તો વો ચીઝ હો જાતી હે ﴾૪૦﴿

ઔર જિન લોગોં ને ઝુલ્મ સેહને કે બાદ અલ્લાહ તઆલા કે લિયે અપને વતન કો છોડા, હમ ઉન(મુહાજિરીન યાની વતન છોડનેવાલોં) કો ઝરૂર દુનિયા મે(ભી) અચ્છી તરહ આબાદ કરેંગે ઔર આખિરત કા સવાબ તો સબસે બડા હે હી, કાશ કે યે(મુહાજિરીન હિજરત કા સવાબ) જાન લેતે(૧) ﴾૪૧﴿ વો (મુહાજિરીન) હેં જિન્હોંને (હિજરત મે આને વાલી મુસીબત પર) સબ્ર કિયા ઔર વો(મુહાજિરીન) અપને રબ પર ભરોસા રખતે હેં(૨) ﴾૪૨﴿ ઔર(એ નબી !) હમને તુમસે પેહલો મર્દો કે સિવા કિસી ઔર કો નબી બનાકર નહી ભેજા જિનકી તરફ હમ વહી ભેજા કરતે થે, અગર તુમકો ખબર નહી હે તો જો ઈલ્મ વાલે હેં(૩) ઉનસે પૂછ લો ﴾૪૩﴿ નબીયોં કો ચમકદાર દલીલેં (યાની મુઅજિઝે) ઔર આસમાની કિતાબેં દેકર ભેજા થા ઔર(એ મુહમ્મદ સલ્લલ્લાહુ અલયહિ વસલ્લમ!) હમને તુમ પર ભી કુર્આન નાઝીલ કિયા હે, તાકે લોગોં કે લિયે(વહી મે) જો ચીઝેં નાઝીલ કી ગઈ વો આપ ઉન(લોગોં) કે સામને પુરી તરહ ખોલ કર બતલા દે; ઔર તાકે વો લોગ ગૌરો ફિક્ર કરેં ﴾૪૪﴿ કયા ભલા જો લોગ બુરી બુરી ચાલે ચલતે હેં(૪) વો બિલ્કુલ બેખૌફ હો ગએ ? ઈસ બાત સે કે અલ્લાહ તઆલા ઉન કો ઝમીન મે ધંસા દેવે યા ઈસ તૌર સે ઉન પર અઝાબ આવે કે ઉન કો એહસાસ તક ન હો ﴾૪૫﴿

---

(૧) તો વતન છોડને પર હોનેવાલી તકલીફ સહન કરના આસાન હો જાતા. (૨) કે વતન છોડને કે બાવજુદ અલ્લાહ તઆલા હી હમારી ઝરૂરત કો પુરી ફરમાએંગે. (૩)યાની જો પેહલી ઉમ્મતોં કે વાકિઆત કા સહી ઈલ્મ રખતે હેં. (૪) (દુસરા તર્જુમા) કયા જો લોગ(સચ્ચે દીન કો મીટાને કી) બુરી તદબીરે કરતે હેં (તીસરા તર્જુમા) (સચ્ચે દીન કે ખિલાફ) બુરે મનસૂબે(પ્લાન) બનાતે હેં.

اَوْ يَاْخُذَهُمْ فِيْ تَقَلُّبِهِمْ فَمَا هُمْ بِمُعْجِزِيْنَ ﴿٤٦﴾ اَوْ يَاْخُذَهُمْ عَلٰى تَخَوُّفٍ ؕ فَاِنَّ رَبَّكُمْ لَرَءُوْفٌ رَّحِيْمٌ ﴿٤٧﴾ اَوَلَمْ يَرَوْا اِلٰى مَا خَلَقَ اللّٰهُ مِنْ شَيْءٍ يَّتَفَيَّؤُا ظِلٰلُهٗ عَنِ الْيَمِيْنِ وَالشَّمَآئِلِ سُجَّدًا لِّلّٰهِ وَهُمْ دٰخِرُوْنَ ﴿٤٨﴾ وَلِلّٰهِ يَسْجُدُ مَا فِي السَّمٰوٰتِ وَمَا فِي الْاَرْضِ مِنْ دَآبَّةٍ وَّالْمَلٰٓئِكَةُ وَهُمْ لَا يَسْتَكْبِرُوْنَ ﴿٤٩﴾ يَخَافُوْنَ رَبَّهُمْ مِّنْ فَوْقِهِمْ وَيَفْعَلُوْنَ مَا يُؤْمَرُوْنَ ﴿٥٠﴾

યા ઉન કે ચલતે ફિરતે હી વો (અલ્લાહ તઆલા) ઉનકો પકડ લેવેં ઔર વો લોગ(અલ્લાહ તઆલા કો) આજિઝ (લાચાર, મજબૂર) નહી કર સકતે ﴿૪૬﴾ યા ડરાને કે બાદ (અલ્લાહ તઆલા) ઉન કો અપની પકડ મે લે લેવેં(૧)(૨) સો યકીનન તુમ્હારે રબ તો બડે શફકત કરને વાલે, બડે મહેરબાન હેં(૩) ﴿૪૭﴾ ઔર કયા ઉન્હોંને અલ્લાહ તઆલા કી પૈદા કી હુઈ ચીઝોં કો નહી દેખા ? કે ઉન(ચીઝોં) કે સાયે અલ્લાહ તઆલા કો સજદા કરતે હુએ(કભી) દાહની(જમણી) જાનિબ ઔર(કભી) બાઈ(ડાબી) જાનિબ જુકતે રેહતે હેં ઔર વો સબ(અલ્લાહ તઆલા કે સામને) આજિઝી કો ઝાહિર કરતે હોતે હેં ﴿૪૮﴾ ઔર આસમાનોં ઔર ઝમીન મેં જિતને જાનદાર હેં વો ઔર(તમામ) ફરિશ્તે અલ્લાહ તઆલા હી કો સજદા કરતે હેં ઔર વો ઝરા ભી તકબ્બુર નહી કરતે ﴿૪૯﴾ ઔર વો અપને ઉસ રબસે ડરતે હેં જો ઉનકે ઉપર હેં(૪) ઔર જો હુકમ ઉનકો દિયા જાતા હે ઉસકો પુરા કરતે હેં ﴿૫૦﴾

---

(૧) યાની અચાનક અલ્લાહ તઆલા અઝાબ ન ભેજે, બલ્કે શુરૂ મે છોટી ચીઝેં દિખાકર ડરાવે ફિર ભી તૌબા ન કરે તો બડે અઝાબ મે પકડ લેવે, ઈસી તરહ નાફરમાન કૌમ કો અઝાબ મે ઈસ તરહ પકડ લેવે કે દુસરી નાફરમાન જમાઅત ઈસ મંઝર કો દેખકર ડર જાવે.

(૨) (દુસરા તર્જુમા) યા અલ્લાહ તઆલા(આહિસ્તા આહિસ્તા) ઘટાતે હુએ ઉનકો અપની પકડ મે લે લેવે. યાની દુકાળ, બીમારી જૈસી ચીઝોં કે ઝરીયે આહિસ્તા આહિસ્તા ઘટા ઘટા કર બિલ્કુલ ખત્મ કર દેવે. ઈસી તરહ બુરે આ'માલ કી સઝા મે માલ દૌલત કમ હોતા જાએ, અફરાદ કી કુવ્વત કમ હો જાએ, ઈસ્સે ઈન્સાન ઈબ્રત હાસિલ ન કરે ઔર તૌબા ન કરે, ફિર બિલ્કુલ ખત્મ કર દિયા જાતા હે.

(૩) યે અલ્લાહ તઆલા કા ''રહમ'' હે કે નાફરમાની પર ફૌરન અઝાબ નહી દેતે. રઉફ હોના પસંદીદગી કે સાથ હોતા હે જબ કે મહેરબાની ખુશી ન હોને કે બાવજુદ કિસી મસ્લિહત સે કી જાતી હે.

(૪)હર મખ્લૂક યે સમજતી હે કે અલ્લાહ તઆલા મેરે ઉપર હે ઔર ખુદ કો હર મખ્લૂક નીચે સમજતી હે, ઈસી કો બુલંદ મરતબે સે ભી તાબીર કરતે હેં.

وَقَالَ اللّٰهُ لَا تَتَّخِذُوْٓا اِلٰهَيْنِ اثْنَيْنِ ۚ اِنَّمَا هُوَ اِلٰهٌ وَّاحِدٌ ۚ فَاِيَّايَ فَارْهَبُوْنِ ﴿۵۱﴾ وَلَهٗ مَا فِي السَّمٰوٰتِ وَالْاَرْضِ وَلَهُ الدِّيْنُ وَاصِبًا ؕ اَفَغَيْرَ اللّٰهِ تَتَّقُوْنَ ﴿۵۲﴾ وَمَا بِكُمْ مِّنْ نِّعْمَةٍ فَمِنَ اللّٰهِ ثُمَّ اِذَا مَسَّكُمُ الضُّرُّ فَاِلَيْهِ تَجْـَٔرُوْنَ ﴿۵۳﴾ ثُمَّ اِذَا كَشَفَ الضُّرَّ عَنْكُمْ اِذَا فَرِيْقٌ مِّنْكُمْ بِرَبِّهِمْ يُشْرِكُوْنَ ﴿۵۴﴾ لِيَكْفُرُوْا بِمَآ اٰتَيْنٰهُمْ ؕ فَتَمَتَّعُوْا ۫ فَسَوْفَ تَعْلَمُوْنَ ﴿۵۵﴾ وَيَجْعَلُوْنَ لِمَا لَا يَعْلَمُوْنَ نَصِيْبًا مِّمَّا رَزَقْنٰهُمْ ؕ تَاللّٰهِ لَتُسْـَٔلُنَّ عَمَّا كُنْتُمْ تَفْتَرُوْنَ ﴿۵۶﴾ وَيَجْعَلُوْنَ لِلّٰهِ الْبَنٰتِ سُبْحٰنَهٗ ۙ وَلَهُمْ مَّا يَشْتَهُوْنَ ﴿۵۷﴾

ઔર અલ્લાહ તઆલાને યે ફરમાયા કે : તુમ દો મા'બૂદ ન બનાઓ, યકીની બાત યે હે કે વહી(અલ્લાહ તઆલા) એક મા'બૂદ હે, ઈસ લિયે બસ મુજ સે હી ડરા કરો ﴾૫૧﴿ ઔર આસમાન ઔર ઝમીન મે જો કુછ હે વો ઉસી(અલ્લાહ તઆલા) કા હે ઔર ઉસી(અલ્લાહ તઆલા) કા હુકમ માનના હમેશા(હર હાલ મે) ઝરૂરી હે, કયા ફિર ભી તુમ અલ્લાહ તઆલા કે સિવા દુસરોં સે ડરતે હો ? ﴾૫૨﴿ ઔર જો નેઅમત ભી તુમ્હારે પાસ હે સો વો અલ્લાહ તઆલા હી કી તરફ સે હોતી હે, ફિર જબ તુમકો તકલીફ પહોંચતી હે તો તુમ ઉસી(અલ્લાહ તઆલા) કી તરફ ફરિયાદ કરતે હો ﴾૫૩﴿ ફિર જબ વો(અલ્લાહ તઆલા) તુમ સે તકલીફ કો દુર કર દેતે હેં તબ અચાનક તુમ મેં કી એક જમાઅત અપને રબ કે સાથ શિર્ક કરને લગ જાતી હે ﴾૫૪﴿ તાકે જો નેઅમત હમને ઉનકો દી(૧) વો ઉસકી નાશુક્રી કરે, સો(થોડે દિન) તુમ મઝે ઉડા લો, ફિર અનકરીબ(મરતે હી) તુમ કો પતા ચલ જાએગા(૨) ﴾૫૫﴿ ઔર વો(કાફિર લોગ) હમારે ઉનકો દિયે હુએ રીઝક મે ઉન બુતોં કા હિસ્સા લગાતે હેં જિન(કી સહી હકીકત) કો તો યે ખુદ ભી જાનતે નહી હેં, અલ્લાહ તઆલા કી કસમ ! તુમ સે ઝરૂર પુછ હોગી જો બોહતાન તુમ બાંધા કરતે થે ? ﴾૫૬﴿ ઔર યે (કાફિર લોગ) અલ્લાહ તઆલા કે લિયે બેટીયાં બતાતે હેં, વો(અલ્લાહ તઆલા) ઈસ સે પાક હેં ઔર ખુદ અપને લિયે વો જો દિલ સે પસંદ કરતે હેં(૩) ﴾૫૭﴿

(૧) ખાસ કર તકલીફ કો દુર કર દી ગઈ યે એક નેઅમત હે.

(૨) કે અલ્લાહ તઆલા કી નેઅમત કી નાશુક્રી કા વબાલ કૈસા હોતા હે.

(૩) યાની બેટે ચાહતે હેં.

وَاِذَا بُشِّرَ اَحَدُهُمۡ بِالۡاُنۡثٰى ظَلَّ وَجۡهُهٗ مُسۡوَدًّا وَّهُوَ كَظِيۡمٌ ﴿۵۸﴾ يَتَوَارٰى مِنَ الۡقَوۡمِ مِنۡ سُوۡٓءِ مَا بُشِّرَ بِهٖ ؕ اَيُمۡسِكُهٗ عَلٰى هُوۡنٍ اَمۡ يَدُسُّهٗ فِى التُّرَابِ ؕ اَلَا سَآءَ مَا يَحۡكُمُوۡنَ ﴿۵۹﴾ لِلَّذِيۡنَ لَا يُؤۡمِنُوۡنَ بِالۡاٰخِرَةِ مَثَلُ السَّوۡءِ ۚ وَلِلّٰهِ الۡمَثَلُ الۡاَعۡلٰى ؕ وَهُوَ الۡعَزِيۡزُ الۡحَكِيۡمُ ﴿۶۰﴾

وَلَوۡ يُؤَاخِذُ اللّٰهُ النَّاسَ بِظُلۡمِهِمۡ مَّا تَرَكَ عَلَيۡهَا مِنۡ دَآبَّةٍ وَّلٰـكِنۡ يُّؤَخِّرُهُمۡ اِلٰٓى اَجَلٍ مُّسَمًّى ۚ فَاِذَا جَآءَ اَجَلُهُمۡ لَا يَسۡتَاۡخِرُوۡنَ سَاعَةً وَّلَا يَسۡتَقۡدِمُوۡنَ ﴿۶۱﴾

ઔર જબ ઉનમેં સે કિસી કો બેટી(પૈદા હોને) કી ખુશખબરી દી જાતી હે તો(ગમ કે મારે) ઉસ્કા ચેહરા કાલા પડ જાતા હે ઔર વો દિલ હી દિલ મેં ઘુટતા રેહતા હે ﴾૫૮﴿ (બેટી કી) જો ખુશખબરી ઉસ્કો દી ગઈ ઉસ્કો બુરા સમજકર(યાની અપને લિયે આડ સમજકર) લોગોં સે છુપતા ફિરતા હે(ઔર સોચતા હે) કે ઈસ(લડકી) કી ઝિલ્લત ગવારા કરકે કયા ઉસ્કો અપને પાસ(ઝિંદા) રેહને દેવે(૧) યા ઉસ્કો મિટ્ટી મેં ડાબ(યાની ગાર) દેવે, દેખો ! વો લોગ કિતને બુરે ફેસલે કરતે હેં ? ﴾૫૯﴿ જો લોગ આખિરત પર ઈમાન(યાની યકીન) નહી લાતે ઉનકી તો બુરી હાલત હે(૨) ઔર અલ્લાહ તઆલા કે લિયે તો આલા દરજે કી ખુબીયાં હેં(૩) ઔર વો(અલ્લાહ તઆલા) બડે ઝબરદસ્ત, બડે હિકમત કે માલિક હેં ﴾૬૦﴿

ઔર અગર અલ્લાહ તઆલા લોગોં કો ઉનકે ઝુલ્મ(યાની કુફ્ર ઔર શિર્ક) કી વજહ સે(ફૌરન) પકડને લગતે તો રૂએ ઝમીન પર કોઈ જાનદાર બાકી ન છોડતે(બલ્કે સબ હલાક હો જાએં) લેકિન વો(અલ્લાહ તઆલા) ઉનકો એક મુકર્રર (નકકી) વકત તક મોહલત(છૂટ) દેતે હેં, સો ઉનકા મુકર્રર વકત જબ આ જાયેગા તો એક ઘડી કે લિયે ભી ન પીછે હો સકેંગે ઔર ન આગે બઢ સકેંગે ﴾૬૧﴿

(૧) યાની દુનયવી આડ કબૂલ કરકે લડકી કો રેહને દેવે યા ઝલીલ જાનવર કી તરહ લડકી કો બડા કરે.

(૨) યાની દુનિયા મેં કુફ્ર કી ઝિલ્લતી ઔર આખિરત મેં જહન્નમ કા અઝાબ.

(૩) (દુસરા તર્જુમા) અલ્લાહ તઆલા કે લિયે તો બડે આલા દરજે કી સિફાત સાબિત હેં.

وَيَجْعَلُوْنَ لِلّٰهِ مَا يَكْرَهُوْنَ وَتَصِفُ اَلْسِنَتُهُمُ الْكَذِبَ اَنَّ لَهُمُ الْحُسْنٰى ؕ لَا جَرَمَ اَنَّ لَهُمُ النَّارَ وَاَنَّهُمْ
مُّفْرَطُوْنَ ۝٦٢ تَاللّٰهِ لَقَدْ اَرْسَلْنَاۤ اِلٰۤى اُمَمٍ مِّنْ قَبْلِكَ فَزَيَّنَ لَهُمُ الشَّيْطٰنُ اَعْمَالَهُمْ فَهُوَ وَلِيُّهُمُ الْيَوْمَ وَلَهُمْ
عَذَابٌ اَلِيْمٌ ۝٦٣ وَمَاۤ اَنْزَلْنَا عَلَيْكَ الْكِتٰبَ اِلَّا لِتُبَيِّنَ لَهُمُ الَّذِى اخْتَلَفُوْا فِيْهِ ۙ وَهُدًى وَّرَحْمَةً لِّقَوْمٍ
يُّؤْمِنُوْنَ ۝٦٤ وَاللّٰهُ اَنْزَلَ مِنَ السَّمَآءِ مَآءً فَاَحْيَا بِهِ الْاَرْضَ بَعْدَ مَوْتِهَا ؕ اِنَّ فِىْ ذٰلِكَ لَاٰيَةً لِّقَوْمٍ يَّسْمَعُوْنَ ۝٦٥

ઔર વો(મુશરીકીન) અલ્લાહ તઆલા કે લિયે ઐસી ચીઝ ઠેહરાતે હેં જિનકો વો ખુદ નાપસંદ કરતે હેં, ઔર ઉનકી ઝબાનેં જુઠી બાત બયાન(યાની દાવે) કરતી હેં કે(૧) (અગર આખિરત હોગી તો હર કિસ્મ કી) ભલાઈ ઉન હી કે લિયે હોગી, પકકી બાત યે હે કે ઉન(મુશરીકોં) કે લિયે તો આગ હી હોગી ઔર યકીની બાત હે કે વો(ઔર મુશરીકીન) સબસે આગે(આગ મેં) ભેજ દિયે જાયેંગે(૨) ﴾૬૨﴿ અલ્લાહ તઆલા કી કસમ ! તુમસે પેહલે જિતની ઉમ્મતેં ગુઝર ગઈ ઉનકે પાસ જિતને પયગમ્બર હમને ભેજે થે તો શયતાન ને ઉન(પીછલી ઉમ્મતોં કે કાફિરોં) કે આમાલ મુઝય્યન(અચ્છે) કરકે ઉનકો દિખલાએ, સો વહી(શયતાન) આજ(દુનિયા મેં) ઈન(કાફિરોં) કા રફીક(બના હુવા) હે ઔર ઉનકે લિયે દર્દનાક અઝાબ હે(૩) ﴾૬૩﴿ ઔર હમને યે કિતાબ(કુર્આન) તુમ પર ઈસ લિયે ઉતારી કે જિન ચીઝોં મેં વો ઝઘડા કર રહે હેં આપ ઉન બાતોં કી હકીકત અચ્છી તરહ ખોલકર ઉનકે સામને બયાન કર દેં(નીઝ યે કુર્આન ઈસ લિયે ભી ઉતારા) કે યે ઈમાનવાલોં કે લિયે(ખાસ) હિદાયત ઔર રહમત કા સામાન હે(૪) ﴾૬૪﴿ ઔર અલ્લાહ તઆલા ને આસમાન સે(બારીશ કા) પાની ઉતારા, ઉસ(પાની) કે ઝરીયે ઝમીન કે મુર્દા(યાની વેરાન) હોને કે બાદ ફિર ઉસ્કો ઝિંદા કર દિયા, યકીનન ઈસ્મેં(બડી) નીશાની હે ઉસ કૌમ કે લિયે જો(ઘ્યાન સે) બાત સુનતી હે ﴾૬૫﴿

---

(૧) (દુસરા તર્જુમા) ઉનકી ઝબાનેં(ખુદ કી) જુઠી તારીફ કરતી રેહતી હેં.

(૨) (દુસરા તર્જુમા) યકીની બાત હે કે ઉન મુશરીકોં કો આગ મેં પડા રેહને દિયા જાયેગા (તીસરા તર્જુમા) યકીની બાત હે કે વો મુશરીકીન(આગ કી તરફ) બઢાએ જા રહે હેં.

(૩) (દુસરા તર્જુમા) સો વો શયતાન આજ(કયામત) કે દિન ઉનકા કાફિરોં કા વલી બના હુવા હે ઔર ઉનકે લિયે દર્દનાક અઝાબ હે.

(૪) યાની સીધા રાસ્તા કુર્આન સે મિલેગા.

وَاِنَّ لَكُمۡ فِى الۡاَنۡعَامِ لَعِبۡرَةً‌ ؕ نُسۡقِيۡكُمۡ مِّمَّا فِىۡ بُطُوۡنِهٖ مِنۡۢ بَيۡنِ فَرۡثٍ وَّدَمٍ لَّبَنًا خَالِصًا سَآٮِٕغًا لِّلشّٰرِبِيۡنَ‏ ﴿۶۶﴾ وَمِنۡ ثَمَرٰتِ النَّخِيۡلِ وَالۡاَعۡنَابِ تَتَّخِذُوۡنَ مِنۡهُ سَكَرًا وَّرِزۡقًا حَسَنًا‌ ؕ اِنَّ فِىۡ ذٰ لِكَ لَاٰيَةً لِّقَوۡمٍ يَّعۡقِلُوۡنَ‏ ﴿۶۷﴾ وَاَوۡحٰى رَبُّكَ اِلَى النَّحۡلِ اَنِ اتَّخِذِىۡ مِنَ الۡجِبَالِ بُيُوۡتًا وَّمِنَ الشَّجَرِ وَمِمَّا يَعۡرِشُوۡنَۙ‏ ﴿۶۸﴾ ثُمَّ كُلِىۡ مِنۡ كُلِّ الثَّمَرٰتِ فَاسۡلُكِىۡ سُبُلَ رَبِّكِ ذُلُلًا‌ ؕ يَخۡرُجُ مِنۡۢ بُطُوۡنِهَا شَرَابٌ مُّخۡتَلِفٌ اَلۡوَانُهٗ فِيۡهِ شِفَآءٌ لِّلنَّاسِ‌ ؕ اِنَّ فِىۡ ذٰ لِكَ لَاٰيَةً لِّقَوۡمٍ يَّتَفَكَّرُوۡنَ‏ ﴿۶۹﴾

ઔર યકીની બાત યે હે કે તુમ્હારે લિયે જાનવરોં મેં સોચને સમજને કા બડા સામાન હે, ઉસ્કે પેટ મે જો ગોબર (છાણ) ઔર ખુન હે ઉસ્કે બીચ મે સે હમ તુમકો એસા સાફ સુથરા દુધ પીલાતે હેં જો પીને વાલોં કે લિયે ખુશગ્વાર (સ્વાદિષ્ટ, મનોહર) હોતા હે(૧) ﴿૬૬﴾ ઔર ખજૂર ઔર અંગૂર કે ફલોં સે તુમ નશા(યાની શરાબ) બનાતે હો(૨) ઔર ઉમદા રોઝી ભી(હાસિલ કરતે હો), યકીની બાત યે હે કે ઈસમે જો લોગ અકલ સે કામ લેતે હેં ઉન કે લિયે બડી નિશાની હે ﴿૬૭﴾ ઔર તેરે રબ ને મધમાખી કે દિલ મે બાત ડાલી કે તુ પહાડ મે ઔર દરખ્ત મે ઔર લોગ(બેલ ચઢાને કે લિયે) જો છતરી(૩) બનાતે હેં ઉન મેં(અપના) ઘર બના ﴿૬૮﴾ ફિર તુ હર કિસ્મ કે ફલોં મે સે ખા(૪) ઔર ફિર જો રાસ્તે તેરે રબ ને(તેરે લિયે) આસાન(યા સાફ) બના દિયે હેં તુ ઉસ પર ચલ(ઈસ તરહ) ઈન(મખ્ખીયોં) કે પેટોં સે વો પીને કી ચીઝ(શહદ) નીકલતી હે જિસ્કે રંગ(૫) અલગ અલગ હોતે હેં(૬) જિસ મે લોગોં કે લિયે(બડી) શિફા હે, યકીની બાત યે હે કે જો લોગ સોચતે સમજતે હેં ઉન કે લિયે ઈસમે બડી નિશાની હે ﴿૬૯﴾

---

(૧)(દુસરા તર્જુમા)જો પીને વાલોં કે ગલે મેં આસાની સે ઉતર જાતા હે.

(૨) (સૂરત હિજરત સે પહેલે કી હે ઔર ઉસ ઝમાને મે શરાબ હલાલ થી, ઈસી લિયે આયત મેં શરાબ કી બાત હુવી હે) (દુસરા તર્જુમા) સરકા બનાતે હો (તીસરા તર્જુમા) નબીઝ (ખજૂર ડાલ કર બનાયા હુવા મીઠા પાની) બનાતે હો.

(૩) ટટ્ટીયાં, પિંડાલ, માંડવે.

(૪) જિન તક આસાની સે પહોંચ જાવે.

(૫) મોસમ, ઈલાકા ઔર ફલ ફુલ કા શહદ કા રંગ ઔર ઝાઈકા(ટેસ્ટ) પર અસર હોતા હે.

(૬) (દુસરા તર્જુમા) અલગ અલગ રંગ વાલી પીને કી ચીઝ યાની(શહદ) નીકલતા હે.

وَاللّٰهُ خَلَقَكُمْ ثُمَّ يَتَوَفّٰىكُمْ ۙ وَمِنْكُمْ مَّنْ يُّرَدُّ اِلٰۤى اَرْذَلِ الْعُمُرِ لِكَیْ لَا يَعْلَمَ بَعْدَ عِلْمٍ شَيْـًٔا ؕ اِنَّ اللّٰهَ عَلِيْمٌ قَدِيْرٌ ۝ ع

وَاللّٰهُ فَضَّلَ بَعْضَكُمْ عَلٰى بَعْضٍ فِى الرِّزْقِ ۚ فَمَا الَّذِيْنَ فُضِّلُوْا بِرَآدِّىْ رِزْقِهِمْ عَلٰى مَا مَلَكَتْ اَيْمَانُهُمْ فَهُمْ فِيْهِ سَوَآءٌ ؕ اَفَبِنِعْمَةِ اللّٰهِ يَجْحَدُوْنَ ۝ وَاللّٰهُ جَعَلَ لَكُمْ مِّنْ اَنْفُسِكُمْ اَزْوَاجًا وَّجَعَلَ لَكُمْ مِّنْ اَزْوَاجِكُمْ بَنِيْنَ وَحَفَدَةً وَّرَزَقَكُمْ مِّنَ الطَّيِّبٰتِ ؕ اَفَبِالْبَاطِلِ يُؤْمِنُوْنَ وَبِنِعْمَتِ اللّٰهِ هُمْ يَكْفُرُوْنَ ۝

ઔર અલ્લાહ તઆલા ને તુમ કો પૈદા કિયા, ફિર વો(અલ્લાહ તઆલા) તુમ્હારી રૂહ કબ્ઝ કરતે (નિકાલતે) હેં ઔર તુમ મે સે કુછ લોગ વો હેં જો ઉમર કે નાકારહ દૌર (નકામી ઉમર) તક પહોંચા દિયે જાતે હેં જિસ (દૌર) મેં પહોંચકર યે હોતા હે કે બહોત કુછ જાનને કે બાદ ભી ઈન્સાન બિલ્કુલ અનજાને હો જાતે હેં, યકીની બાત હે કે અલ્લાહ તઆલા સબ કુછ જાનનેવાલે, બડી કુદરત વાલે હેં ﴿૭૦﴾

ઔર અલ્લાહ તઆલા ને તુમ મે સે કુછ લોગોં કો રીઝક કે મુઆમલે મે દુસરોં સે બઢા રખા હે, સો જિન લોગોં કો રીઝક કે મુઆમલે મે(અલ્લાહ તઆલા કી તરફ સે) બઢાયા ગયા હે વો અપની દૌલત અપને ગુલામોં કો ભી ઈસ તૌર પર દેને કે લિયે તૈયાર નહી હોતે કે વો(માલદાર ઔર ઉનકે અપને ગુલામ) સબ ઉસ(માલ) મે બરાબર હો જાએ, કયા ફિર ભી યે લોગ અલ્લાહ તઆલાકી નેઅમત કા ઈન્કાર કરતે હેં ?(૧) ﴿૭૧﴾ ઔર અલ્લાહ તઆલા ને તુમ્હારે લિયે તુમ મેં સે બીવીયાં બનાઈ હેં ઔર તુમ્હારી બીવીયોં મે સે ઉસ(અલ્લાહ તઆલા) ને તુમ્હારે લિયે બેટે ઔર(બેટે કે વાસ્તે સે) પૌતે પેદા કિયે(૨) ઔર અચ્છી અચ્છી ચીઝેં ઉસ(અલ્લાહ તઆલા) ને તુમકો ખાને(પીને) કે લિયે દી, કયા ફિર ભી જુઠી બાતોં કો યે લોગ માનતે હેં ઔર અલ્લાહ તઆલા કી નેઅમત કા ઈન્કાર કરતે હેં ?(૩) ﴿૭૨﴾

---

(૧) યાની અલ્લાહ તઆલા ને નેઅમત દી ફિર ભી યે કાફિર ઈન્કાર કરતે હેં ઔર યે કેહતે હેં કે ઉનકે બુતોં ને યે નેઅમત દી હે. (૨) અવલાદ ઔર પોતોં કે ઝરીયે ઈન્સાનકી નસ્લ દુનિયા મે બરાબર ચલતી રેહતી હે, અવલાદ કે પૈદા કરને મે માં બાપ દોનો હી જરૂરી હે, લેકિન માં કા હિસ્સા ઝિયાદહ હે. ''حَفَدَةً'' કા લફઝ જમા હે, ''હાફિદ'' વાહિદ હે જિસ્કા માની હે ખુશી સે ખિદમત કે લિયે દોડનેવાલા ઔર પોતા, નવાસા આમ તૌર પર દાદા, નાના કી ખિદમત કે લિયે ખુશી સે દોડતા હે.
(૩) (દુસરા તર્જુમા) અલ્લાહ તઆલા કી નેઅમત કી નાશુક્રી કરતે હેં.

وَيَعْبُدُوْنَ مِنْ دُوْنِ اللّٰهِ مَا لَا يَمْلِكُ لَهُمْ رِزْقًا مِّنَ السَّمٰوٰتِ وَالْاَرْضِ شَيْـًٔا وَّلَا يَسْتَطِيْعُوْنَ ﴿٧٣﴾ فَلَا تَضْرِبُوْا لِلّٰهِ
الْاَمْثَالَ ؕ اِنَّ اللّٰهَ يَعْلَمُ وَاَنْتُمْ لَا تَعْلَمُوْنَ ﴿٧٤﴾ ضَرَبَ اللّٰهُ مَثَلًا عَبْدًا مَّمْلُوْكًا لَّا يَقْدِرُ عَلٰى شَیْءٍ وَّمَنْ رَّزَقْنٰهُ مِنَّا
رِزْقًا حَسَنًا فَهُوَ يُنْفِقُ مِنْهُ سِرًّا وَّجَهْرًا ؕ هَلْ يَسْتَوٗنَ ؕ اَلْحَمْدُ لِلّٰهِ ؕ بَلْ اَكْثَرُهُمْ لَا يَعْلَمُوْنَ ﴿٧٥﴾ وَضَرَبَ اللّٰهُ مَثَلًا
رَّجُلَيْنِ اَحَدُهُمَاۤ اَبْكَمُ لَا يَقْدِرُ عَلٰى شَیْءٍ وَّهُوَ كَلٌّ عَلٰى مَوْلٰىهُ ۙ اَيْنَمَا يُوَجِّهْهُّ لَا يَاْتِ بِخَيْرٍ ؕ هَلْ يَسْتَوِیْ هُوَ ۙ
وَمَنْ يَّاْمُرُ بِالْعَدْلِ ۙ وَهُوَ عَلٰى صِرَاطٍ مُّسْتَقِيْمٍ ﴿٧٦﴾ ع

ઔર વો(કાફિર) અલ્લાહ તઆલા કો છોડકર ઐસી ચીઝ કી ઈબાદત કરતે હૈં જો ઉનકો આસમાન ઔર ઝમીન મેં કિસી તરહ રીઝક દેને કા કોઈ ઈખ્તિયાર (અધિકાર)(અભી) ભી નહી રખતી ઔર તો ન તો(આઈન્દા)ઈખ્તિયાર હાસિલ કર સકતી હે(૧) ﴿૭૩﴾ સો તુમ અલ્લાહ તઆલા કે લિયે(નામુનાસિબ) મિસાલેં ન બનાયા કરો(૨) યકીની બાત હે કે અલ્લાહ તઆલા જાનતે હૈં ઔર તુમ નહી જાનતે હો ﴿૭૪﴾ અલ્લાહ તઆલા ને એક મિસાલ બયાન ફરમાઈ (માન લો કે એક તરફ તો) એક ગુલામ હે જો કિસી કી માલિકી મેં હે, ઉસ ગુલામ કો કિસી ચીઝ કા કોઈ ઈખ્તિયાર નહી હે, ઔર(દુસરી તરફ) વો(આદમી) હે જિસકો હમને અપને પાસ સે ઉમદા રિઝક દે રખા હે ઔર વો ઉસ(રિઝક) મેં સે છુપાકર ઔર ખુલે તૌર પર(આઝાદી કે સાથ) ખર્ચ કરતા હે, કયા યે(દોનોં કિસમ કે આદમી) આપસ મેં બરાબર હો સકતે હૈં ? તમામ તારીફેં અલ્લાહ તઆલા હી કે લિયે હૈં; લેકિન ઉનમેં સે ઝિયાદહ લોગ(ઐસી સાફ બાત ભી) નહી જાનતે ﴿૭૫﴾ ઔર અલ્લાહ તઆલા એક(દુસરી) મિસાલ બયાન ફરમાતે હૈં : દો ઐસે આદમી હૈં, કે ઉનમેં સે એક તો(ગુલામ ભી હે ઔર) ગુંગા હે(૩) જો કોઈ કામ નહી કર સકતા ઔર વો અપને માલિક પર બોજ બના હુવા હે વો(માલિક) ઉસ્કો જહાં ભી ભેજે વો કોઈ ઢંગ કા કામ કરકે નહી લાતા, કયા યે(ગુંગા ગુલામ) ઔર વો(આદમી) બરાબર હો સકતા હે જો લોગોં કો ઈન્સાફ કી તાલીમ દેતા હે(૪) ઔર વો ખુદ ભી સીધે રાસ્તે પર હે ?(૫) ﴿૭૬﴾

(૧) ઈન્સાન કો અભી કોઈ ચીઝ હાસિલ ન હો તો આઈન્દા મેહનત સે વો ઉસ્કો હાસિલ કર સકતા હે, આયત મેં મના કરદીયા ગયા કે રીઝક દેને કા ઈખ્તિયાર યે મૂર્તીયાં કભી કિસી તરહ હાસિલ નહી કર સકતી. (૨) દુનિયા મેં બાદશાહ હો તો ઉસ્કે નાઈબ લોગ હોતે હૈં ઔર લોગ નાઈબો કે ઝરીયે સે ભી કામ કરવાતે હૈં, ઈસી તરહ નાઈબોં કો ભી બહોત સારે ઈખ્તિયારાત હાસિલ હોતે હૈં, ઉન કાફિરોં ને યે સમજ રખા હે કે યે બુત અલ્લાહ તઆલા કે નાઈબ હૈં ઔર ઉનકે પાસ ભી બહોત સારે ઈખ્તિયારાત હૈં.
(૩) ગુંગા બહોત સી મરતબા બેહરા ભી હોતા હે. (૪) યાની ઉસ્મેં ઈલ્મ કી તાકત બતાઈ હે. (૫) યાની અમલ કી તાકત બતાઈ હે.

وَلِلّٰهِ غَيْبُ السَّمٰوٰتِ وَالْاَرْضِ ؕ وَمَاۤ اَمْرُ السَّاعَةِ اِلَّا كَلَمْحِ الْبَصَرِ اَوْ هُوَ اَقْرَبُ ؕ اِنَّ اللّٰهَ عَلٰى كُلِّ شَیْءٍ قَدِیْرٌ ﴿۷۷﴾ وَاللّٰهُ اَخْرَجَكُمْ مِّنْۢ بُطُوْنِ اُمَّهٰتِكُمْ لَا تَعْلَمُوْنَ شَیْـًٔا ۙ وَّجَعَلَ لَكُمُ السَّمْعَ وَالْاَبْصَارَ وَالْاَفْـِٕدَةَ ۙ لَعَلَّكُمْ تَشْكُرُوْنَ ﴿۷۸﴾ اَلَمْ یَرَوْا اِلَى الطَّیْرِ مُسَخَّرٰتٍ فِیْ جَوِّ السَّمَآءِ ؕ مَا یُمْسِكُهُنَّ اِلَّا اللّٰهُ ؕ اِنَّ فِیْ ذٰلِكَ لَاٰیٰتٍ لِّقَوْمٍ یُّؤْمِنُوْنَ ﴿۷۹﴾ وَاللّٰهُ جَعَلَ لَكُمْ مِّنْۢ بُیُوْتِكُمْ سَكَنًا وَّجَعَلَ لَكُمْ مِّنْ جُلُوْدِ الْاَنْعَامِ بُیُوْتًا تَسْتَخِفُّوْنَهَا یَوْمَ ظَعْنِكُمْ وَیَوْمَ اِقَامَتِكُمْ ۙ وَمِنْ اَصْوَافِهَا وَاَوْبَارِهَا وَاَشْعَارِهَاۤ اَثَاثًا وَّمَتَاعًا اِلٰى حِیْنٍ ﴿۸۰﴾

ઔર આસમાનોં ઔર ઝમીન કે સારે ભેદ અલ્લાહ તઆલા હી કે કબઝે મેં હેં(૧) ઔર કયામત કા મુઆમલા તો આંખ જપકને કી તરહ હોગા, યા ઈસ્સે ભી જલ્દી હોગા, યકીની બાત હે કે અલ્લાહ તઆલા તમામ ચીઝોં પર કુદરત રખનેવાલે હેં ﴿૭૭﴾ ઔર અલ્લાહ તઆલા ને તુમકો તુમ્હારી માંઓં કે પેટોં સે ઐસી હાલત મેં નિકાલા કે તુમ કુછ જાનતે નહી થે(૨) ઔર ઉસ(અલ્લાહ તઆલા) ને તુમ્હારે લિયે કાન ઔર આંખે ઔર દિલ પૈદા કિયે; તાકે તુમ શુક્ર કરો ﴿૭૮﴾ કયા ઉન લોગોં ને ગૌર નહી કિયા(૩) પરિન્દોં પર કે આસમાન કી ફિઝા મેં(અલ્લાહ તઆલા કે) હુકમ કે પાબંદ હેં ? ઉનકો(ગીરને સે) અલ્લાહ તઆલા કે સિવા કોઈ નહી રોકતા, યકીની બાત હે કે ઈમાન લાનેવાલી કૌમ કે લિયે ઈસ્મેં બડી નીશાનીયાં હેં ﴿૭૯﴾ ઔર અલ્લાહ તઆલા ને તુમ્હારે ઘરોં કો તુમ્હારે લિયે રેહને કી જગહ બના દિયા(૪) ઔર તુમ્હારે લિયે જાનવરોં કે ચમડો મેં સે ઐસે ઘર(યાની તંબુ) બના દિયે જો તુમ્હારે સફર મેં ઔર તુમ્હારે કિસી જગહ ઠેહરને કે વકત(ઉઠાને ઔર લગાને મેં) તુમકો હલકે ફુલકે લગતે હેં ઔર ઉન(જાનવરોં) કે ઉન ઔર ઉનકી બબરીયોં(૫) ઔર ઉનકે બાલોં મેં સે ઘરેલુ સામાન ઔર ઐસી ચીઝેં પૈદા કી જો એક મુદત તક તુમકો ફાયદા ઉઠાને કે કામ મેં આતી હેં ﴿૮૦﴾

(૧) (દુસરા તર્જુમા) આસમાનોં ઔર ઝમીન કી છુપી હુઈ ચીઝોં કા ઈલ્મ અલ્લાહ તઆલા હી કે પાસ હે.

(૨) માલુમ હુવા ઈલ્મ ઈન્સાન કા ખુદ કા હુનર નહી હે. અલ્લાહ તઆલા ને ઈલ્મ દીયા. પૈદા હોને કે બાદ ઝરૂરતોં કો ઝાહિર કરને કે લિયે રોના ભી તો અલ્લાહ તઆલા હી ને સિખાયા.

(૩) (દુસરા તર્જુમા) કયા ઉન લોગો ને નહી દેખા ?.

(૪) (દુસરા તર્જુમા) સુકૂન કી જગહ બના દિયા.

(૫) ઉંટ કે ઉન કો બબરી કેહતે હેં.

وَاللّٰهُ جَعَلَ لَكُمْ مِّمَّا خَلَقَ ظِلٰلًا وَّجَعَلَ لَكُمْ مِّنَ الْجِبَالِ اَكْنَانًا وَّجَعَلَ لَكُمْ سَرَابِيْلَ تَقِيْكُمُ الْحَرَّ وَسَرَابِيْلَ تَقِيْكُمْ بَاْسَكُمْ ؕ كَذٰلِكَ يُتِمُّ نِعْمَتَهٗ عَلَيْكُمْ لَعَلَّكُمْ تُسْلِمُوْنَ ﴿۸۱﴾ فَاِنْ تَوَلَّوْا فَاِنَّمَا عَلَيْكَ الْبَلٰغُ الْمُبِيْنُ ﴿۸۲﴾ يَعْرِفُوْنَ نِعْمَتَ اللّٰهِ ثُمَّ يُنْكِرُوْنَهَا وَاَكْثَرُهُمُ الْكٰفِرُوْنَ ﴿۸۳﴾

وَيَوْمَ نَبْعَثُ مِنْ كُلِّ اُمَّةٍ شَهِيْدًا ثُمَّ لَا يُؤْذَنُ لِلَّذِيْنَ كَفَرُوْا وَلَا هُمْ يُسْتَعْتَبُوْنَ ﴿۸۴﴾ وَاِذَا رَاَ الَّذِيْنَ ظَلَمُوا الْعَذَابَ فَلَا يُخَفَّفُ عَنْهُمْ وَلَا هُمْ يُنْظَرُوْنَ ﴿۸۵﴾

ઔર અલ્લાહ તઆલા ને અપની પૈદા કી હુઈ ચીઝોં મે સે તુમ્હારે લિયે સાયે બનાએ ઔર તુમ્હારે લિયે પહાડોં મે છુપને કી જગહેં બનાઈ ઔર તુમ્હારે લિયે ઐસે કમીસ(યાની લિબાસ) બનાએ જો ગરમી સે તુમ્હારી હિફાઝત કરતે હેં ઔર ઐસે લિબાસ(યાની કુર્તે, બખ્તર) ભી(બનાએ) જો તુમ્હારી જંગ મે તુમકો બચાને કા કામ દેતે હેં(૧) ઈસી તરહ વો(અલ્લાહ તઆલા) તુમ પર અપની નેઅમત પુરી કરતે હેં; તાકે તુમ ફરમાંબરદાર બન જાઓ ﴾૮૧﴿ ફિર અગર વો(ઈમાન સે) મુંહ ફિરા લેવે(યાની બાત ન માને) તો તુમ્હારી ઝિમ્મેદારી તો સિર્ફ ખોલ કર(અલ્લાહ તઆલા કી બાતોં કો) પહોંચા દેના હે ﴾૮૨﴿ વો લોગ અલ્લાહ તઆલા કી નેઅમત કો પહેચાનતે હેં ઉસ્કે બાવજુદ ઉસ(નેઅમત)કા ઈન્કાર કરતે હેં(૨) ઔર ઉન મે સે બહુત સારે નાશુક્રે હેં ﴾૮૩﴿ ઔર(વો કયામત કા દિન ભી યાદ કરો) જિસ દિન હમ હર ઉમ્મત સે એક ગવાહી દેને વાલા ખડા કરેંગે(૩) ફિર કાફિરોં કો(ઉઝર, બહાને કરને કી) ઈજાઝત નહી દી જાએગી ઔર ન ઉન કો હુકમ દીયા જાવેગા કે વો તૌબા કરેં(૪) ﴾૮૪﴿ ઔર જબ ઝાલિમ(કાફિર) લોગ અઝાબ કો દેખ લેંગે તો ઉન સે અઝાબ(કિસી તરહ ભી) હલકા નહી કિયા જાયેગા ઔર ન તો ઉન લોગોં કો મોહલત દી જાયેગી(૫) ﴾૮૫﴿

(૧) યાની ઝિરહેં(યાની લોહે કે કુર્તે, બખ્તર) હેં. (૨) (દુસરા તર્જુમા) વો કાફિર અલ્લાહ તઆલા કી નેઅમત કો પહેંચાનતે હેં ફિર ભી વો ઉસકા ઈન્કાર કરતે હેં. (૩) ગવાહ સે મુરાદ ઉસ ઉમ્મત કે નબી હેં જિસને અપની ઉમ્મત કો અલ્લાહ તઆલા કા દીન પહોંચા દિયા થા ઉસકી ગવાહી દેંગે. (૪) (દુસરા તર્જુમા) ઔર ઉન કાફિરોં કો તૌબા કરકે અલ્લાહ તઆલા કો રાઝી કરને કે લિયે ઈજાઝત નહી દી જાયેગી (તીસરા તર્જુમા) ન તો ઉન કાફિરોં સે યે ચાહા જાએગા કે વો તૌબા કરકે અલ્લાહ તઆલા કો રાઝી કર લેવેં (ચોથા તર્જુમા) ઔર ઉનકા ઉઝર કબુલ નહી કિયા જાયેગા. (૫) (દુસરા તર્જુમા) ઔર ન તો ઉન(કાફિરોં) કો ઢીલ દી જાયેગી(યાની મુજરીમીન જબ જહન્નમ કો દેખ લેંગે તો જહન્નમ ફૌરન ઉનકો ઉચક લેગી, ઈસી તરહ જબ અઝાબ શુરૂ હો જાયેગા તો બીચ મે થોડી દેર કે લિયે ભી અઝાબ નહી રૂકેગા ઔર અઝાબ મે કમી ભી નહી હોગી.)

وَاِذَا رَاَ الَّذِيْنَ اَشْرَكُوْا شُرَكَآءَهُمْ قَالُوْا رَبَّنَا هٰٓؤُلَآءِ شُرَكَآؤُنَا الَّذِيْنَ كُنَّا نَدْعُوْا مِنْ دُوْنِكَ ۚ فَاَلْقَوْا اِلَيْهِمُ الْقَوْلَ اِنَّكُمْ لَكٰذِبُوْنَ ﴿٨٦﴾ وَاَلْقَوْا اِلَى اللّٰهِ يَوْمَئِذِ السَّلَمَ وَضَلَّ عَنْهُمْ مَّا كَانُوْا يَفْتَرُوْنَ ﴿٨٧﴾ اَلَّذِيْنَ كَفَرُوْا وَصَدُّوْا عَنْ سَبِيْلِ اللّٰهِ زِدْنٰهُمْ عَذَابًا فَوْقَ الْعَذَابِ بِمَا كَانُوْا يُفْسِدُوْنَ ﴿٨٨﴾ وَيَوْمَ نَبْعَثُ فِيْ كُلِّ اُمَّةٍ شَهِيْدًا عَلَيْهِمْ مِّنْ اَنْفُسِهِمْ وَجِئْنَا بِكَ شَهِيْدًا عَلٰى هٰٓؤُلَآءِ ؕ وَنَزَّلْنَا عَلَيْكَ الْكِتٰبَ تِبْيَانًا لِّكُلِّ شَيْءٍ وَّهُدًى وَّرَحْمَةً وَّبُشْرٰى لِلْمُسْلِمِيْنَ ﴿٨٩﴾

اورِ جب મુશરીક લોગ(કયામત કે મેદાન મેં) અપને શરીકોં કો દેખ લેંગે તો કહેંગે : એ હમારે રબ ! યે તો હમારે(બનાએ હુએ) વો શરીક હેં જિનકો હમ તુજકો છોડકર પુકારા કરતે થે, સો (ઉસી વકત) વો(શરીક) ઉન(મુશરીકોં) કી તરફ બાત ફેંક મારેંગે(યાની જવાબ દેંગે) કે તુમ બિલ્કુલ જુઠે હો ﴿૮૬﴾ ઔર વો(મુશરીક) ઉસ દિન અલ્લાહ તઆલા કે સામને ફરમાંબરદારી કી બાત બોલને લગેંગે ઔર જો બોહતાન વો બાંધા કરતે થે વો સબ(બુત) ઉન મુશરીકોં સે ગાઈબ હો જાએંગે(૧) ﴿૮૭﴾ જો લોગ કુફ્ર કરતે થે ઔર અલ્લાહ તઆલા કે રાસ્તે(ઈસ્લામ) સે રોકતે થે તો ઉનકે ફસાદ(યાની કુફ્રવાલી શરારત) કી સઝા મે અઝાબ પર દુસરા અઝાબ હમ ઝિયાદહ કરતે રહેંગે(૨) ﴿૮૮﴾ ઔર જિસ(કયામત કે) દિન હમ હર ઉમ્મત મે એક ગવાહ(યાની ઉસ ઉમ્મત કે નબી) કો ઈન હી મેં સે ઉન કે ખિલાફ ખડા કરેંગે ઔર હમ તુમકો(એ નબી !) ઉન લોગોં કે ખિલાફ ગવાહી દેને કે લિયે લાએંગે(૩) ઔર હમને તુમ્હારે ઉપર કિતાબ(યાની કુર્આન) ઉતારી જો હર બાત(યાની દીને ઇસ્લામ કે કાનુન) કો ખોલ ખોલ કર બયાન કર દેં, ઔર હિદાયત ઔર રહમત ઔર મુસલમાનોં કે લિયે ખુશખબરી દેનેવાલી હે(૪) ﴿૮૯﴾

(૧) (દુસરા તર્જુમા) ઉન કા કુછ પતા હી નહી ચલેગા. (૨) એક અઝાબ તો ઉન કાફિરોં કો ઈસ લિયે હોગા કે વો ખુદ અલ્લાહ તઆલા કે દીન કા ઈન્કાર કરતે થે ઔર દુસરા અઝાબ ઈસ લિયે હોગા કે વો દુસરે લોગો કો અલ્લાહ તઆલા કે દીન સે રોકતે થે, યાની ઉન મે દો કિસ્મ કી બુરાઈયાં થી; ઈસ લિયે ઉન કો ડબલ અઝાબ હોગા. (૩) (દુસરા તર્જુમા) ફિર આપ(સલ્લલ્લાહુ અલયહિ વસલ્લમ) કો ઈન તમામ પર ગવાહી કે લિયે લાવેંગે.(કયામત કે મેદાન મે હર નબી અપની ઉમ્મત કે હાલાત કે બારે મેં ગવાહી દેંગે, ઉસ વકત નબીએ કરીમ સલ્લલ્લાહુ અલયહિ વસલ્લમ ભી અપની ઉમ્મત કે હાલાત બતાએંગે, બલ્કે આપ સલ્લલ્લાહુ અલયહિ વસલ્લમ તો તમામ નબીયોં કી શહાદત કે સચ્ચા હોને પર ભી ગવાહી દેંગે).
(૪) (દુસરા તર્જુમા) જો (ખાસ કર) મુસલમાનોં કે લિયે(બડી) હિદાયત ઔર(બડી)રહમત ઔર ખુશખબરી સુનાને વાલી હે.

اِنَّ اللّٰهَ يَاْمُرُ بِالْعَدْلِ وَالْاِحْسَانِ وَاِيْتَآئِ ذِى الْقُرْبٰى وَيَنْهٰى عَنِ الْفَحْشَآءِ وَالْمُنْكَرِ وَالْبَغْيِ ۚ يَعِظُكُمْ لَعَلَّكُمْ تَذَكَّرُوْنَ۝۹۰ وَاَوْفُوْا بِعَهْدِ اللّٰهِ اِذَا عٰهَدْتُّمْ وَلَا تَنْقُضُوا الْاَيْمَانَ بَعْدَ تَوْكِيْدِهَا وَقَدْ جَعَلْتُمُ اللّٰهَ عَلَيْكُمْ كَفِيْلًا ۭ اِنَّ اللّٰهَ يَعْلَمُ مَا تَفْعَلُوْنَ۝۹۱ وَلَا تَكُوْنُوْا كَالَّتِيْ نَقَضَتْ غَزْلَهَا مِنْۢ بَعْدِ قُوَّةٍ اَنْكَاثًا ۭ تَتَّخِذُوْنَ اَيْمَانَكُمْ دَخَلًۢا بَيْنَكُمْ اَنْ تَكُوْنَ اُمَّةٌ هِىَ اَرْبٰى مِنْ اُمَّةٍ ۭ اِنَّمَا يَبْلُوْكُمُ اللّٰهُ بِهٖ ۭ وَلَيُبَيِّنَنَّ لَكُمْ يَوْمَ الْقِيٰمَةِ مَا كُنْتُمْ فِيْهِ تَخْتَلِفُوْنَ۝۹۲

યકીનન અલ્લાહ તઆલા ઈન્સાફ ઔર એહસાન(યાની ભલાઈ કરને) ઔર રીશતેદારોં કો(ઉનકે હુકૂક) દેને કા હુકમ દેતે હેં ઔર બેહયાઈ ઔર બુરાઈ ઔર ઝુલ્મ સે વો(અલ્લાહ તઆલા) રોકતે હેં વો(અલ્લાહ તઆલા) તુમકો(ઈસ લિયે) નસીહત કરતે હેં; તાકે તુમ નસીહત કબૂલ કર લો ﴿૯૦﴾ ઔર તુમ અલ્લાહ તઆલા સે કિયે અહદ(વાદે) કો પુરા કરો(૧) જબ કે તુમ ને મુઆહદા (કરાર) કિયા હે ઔર(અલ્લાહ તઆલા કે નામ કે ઝરીયે) અપની કસમોં કો પકકા કરને કે બાદ તુમ ઉનકો તોડ મત ડાલો ઔર પકકી બાત યે હે કે(અલ્લાહ તઆલા કે નામ કી કસમ ખાકર) તુમ અલ્લાહ તઆલા કો અપને ઉપર ગવાહ(યાની ઝામીન) બના ચુકે હો, યકીની બાત હે કે તુમ જો કુછ ભી કરતે હો અલ્લાહ તઆલા ઉસકો જાનતે હેં ﴿૯૧﴾ ઔર(કસમ તોડને મેં) તુમ ઉસ ઔરત જેસે મત બન જાના જો અપને સૂત(સૂતર) કો(મહેનત કરકે) મઝબૂત કરને કે બાદ તોડકર ટુકડે ટુકડે કર દિયા કરતી થી(૨) કે તુમ અપની કસમોં કો(તોડકર) આપસ મેં ફસાદ ડાલને કા બહાના(સાધન) બનાને લગો, ઈસ લિયે કે કુછ લોગ દુસરે લોગોં સે ફાઈદા હાસિલ કરને લગે(૩) યકીની બાત હે કે અલ્લાહ તઆલા ઉસકે ઝરીયે તુમ્હારા ઈમ્તિહાન લે રહે હેં(૪) ઔર જિન ચીઝોં મે તુમ ઈખ્તિલાફ(ઝઘડે) કરતે હો કયામત કે દિન અલ્લાહ તઆલા તુમ્હારે સામને ઉસ કી પુરી હકીકત ખોલ દેંગે ﴿૯૨﴾

(૧) શરીઅત મેં અલ્લાહ તઆલા કે જો હુકૂક હેં. ઈસી તરહ અલ્લાહ તઆલા કે બંદો કે જો હુકૂક હેં ઈસ સિલસિલે મે જો મુઆહદે હુએ હો ઉન સબ કો પુરા કરો ઔર જો મુઆહદે શરીઅત કે ખિલાફ હોં ઉસકો પુરા કરને કી ઈજાઝત નહી હે. (૨) યાની આપસ કે વાદે કો કચ્ચે ધાગે કી તરહ મત સમજો કે જિસ તરહ ચાહે તોડ ડાલે. (૩) યાની જુઠી કસમ ખાકર યા ખાઈ હુઈ કસમ કો તોડકર દુનિયા કા ફાઈદા હાસિલ કરને કી ફિકર મત કરો. (દુસરા તર્જુમા) ઈસ લિયે કે એક જમાઅત દુસરી જમાઅત સે બઢ જાવે(યાની એક જમાઅત યા પાર્ટી સે તુમને મુઆહદા કિયા , ફિર પતા ચલા કે ઉનકી સંખ્યા કમ હે ઔર યે લોગ કમઝોર હેં, માલો દોલત ઉનકે પાસ કમ હે ઔર દુસરી જમાઅત યા પાર્ટી હમારે ધ્યાન મેં આઈ જો તાકતવર હે ઉનકે પાસ અફરાદ ભી ઝિયાદહ હેં, (બાકી અગલે સફે પર) ➲

وَلَوۡ شَآءَ اللّٰهُ لَجَعَلَكُمۡ اُمَّةً وَّاحِدَةً وَّلٰكِنۡ يُّضِلُّ مَنۡ يَّشَآءُ وَيَهۡدِىۡ مَنۡ يَّشَآءُ ؕ وَلَتُسۡـَٔلُنَّ عَمَّا كُنۡتُمۡ تَعۡمَلُوۡنَ﴿۹۳﴾ وَلَا تَتَّخِذُوۡۤا اَيۡمَانَكُمۡ دَخَلًاۢ بَيۡنَكُمۡ فَتَزِلَّ قَدَمٌۢ بَعۡدَ ثُبُوۡتِهَا وَتَذُوۡقُوا السُّوۡٓءَ بِمَا صَدَدْتُّمۡ عَنۡ سَبِيۡلِ اللّٰهِ ۚ وَلَكُمۡ عَذَابٌ عَظِيۡمٌ﴿۹۴﴾ وَلَا تَشۡتَرُوۡا بِعَهۡدِ اللّٰهِ ثَمَنًا قَلِيۡلًا ؕ اِنَّمَا عِنۡدَ اللّٰهِ هُوَ خَيۡرٌ لَّكُمۡ اِنۡ كُنۡتُمۡ تَعۡلَمُوۡنَ﴿۹۵﴾

ઔર અગર અલ્લાહ તઆલા ચાહતે તુમ કો એક(મઝહબ કે માનને વાલી) ઉમ્મત બના દેતે; લેકિન અલ્લાહ તઆલા જિસકો ચાહતે હેં ગુમરાહ કર દેતે હેં ઔર જિસકો ચાહતે હેં(ઉસ કો) હિદાયત(કા રાસ્તા સમજાતે) હેં(૧) ઔર જો કામ તુમ લોગ કરતે હો ઉસકે બારે મે તુમસે ઝરૂર સવાલ કિયા જાયેગા ﴿૯૩﴾ ઔર તુમ અપની કસમોં કો (ખિલાફ કરકે) આપસ મે ધોકા દેને કા ઝરીયા મત બનાઓ(૨) કે કિસી કા કદમ જમને કે બાદ ફિસલ જાએ ઔર તુમકો અલ્લાહ તઆલા કે રાસ્તે સે રોકને કી વજહ સે બુરી સઝા ચખની પડે ઔર(ઐસી સૂરત મે) તુમ કો બડા અઝાબ હોગા(૩) ﴿૯૪﴾ ઔર અલ્લાહ તઆલા સે જો અહદ(વાદા) કિયા(ઉસ્કે ખિલાફ કરકે) ઉસ્કે બદલે મેં(દુનિયા કા) થોડા સા ફાયદા હાસિલ ન કરો,અગર તુમ(હકીકત કો) સમજો તો અલ્લાહ તઆલા કે પાસ જો અજર ઔર સવાબ તુમ્હારે લિયે હે વો બહોત બેહતર હે ﴿૯૫﴾

માલ ભી ઝિયાદહ હે તો અબ બગૈર કિસી શરઈ કારણ કે પેહલી જમાઅત સે મુઆહદા તોડના જાઇઝ નહી હે પેહલી કમઝોર જમાઅત કો છોડકર દુસરી જમાઅત કે સાથ હો જાને કા મકસદ સિર્ફ દુન્યવી ફાઈદા હોતા હે , યાદ રખો કે નફા ઔર નુકસાન તો સિર્ફ અલ્લાહ તઆલા કે કબઝે મે હે.)

(૪) યાની કિસી જમાઅત સે મુઆહદા કિયા ઉસકો પુરા કરતે હો યા સિર્ફ દુનિયા કે ફાઈદે કે લિયે મુઆહદા તોડ દેતે હો.

ઈસ સફે કા :

(૧) (દુસરા તર્જુમા) જિસ્કો ચાહતે હેં ઉસ્કો સહીહ રાસ્તે પર પહોંચાતે હેં.

(૨) (દુસરા તર્જુમા) આપસ મેં ફસાદ કા ઝરીયા મત બનાઓ.

(૩) કસમ ખાકર કિસી કૌમ સે મુઆહદા કરો, ફિર ઉસ્કે ખિલાફ કરો તો ઉસ્સે લોગોં કે દિલોં મેં ઈસ્લામ કે મુતઅલ્લિક બદગુમાની પૈદા હો ગઈ, મુસલમાન બદનામ હોંગે, લોગ ઈસ્લામ સે દુર હોંગે જિસ્કી વજહ સે તુમકો અલ્લાહ તઆલા કે દીન સે રોકને કા ગુનાહ હોગા, ઈસી તરહ કુછ લોગ કસમ ખાતે વકત હી ઉસ્કો પુરા ન કરને કા ઈરાદા રખતે હેં, સિર્ફ સામનેવાલે કો ધોકા દેને કે લિયે કસમ ખાતે હેં, યે સબ ગુનાહ કે કામ હેં, ઈસ્કા એક બડા નુકસાન યે ભી હોગા કે તુમકો દેખકર દુસરે લોગ ભી કસમ તોડને કા ગુનાહ કરેંગે ઉસ્કા વબાલ તુમ પર ભી આયેગા.

مَا عِنۡدَكُمۡ يَنۡفَدُ وَمَا عِنۡدَ اللّٰهِ بَاقٍ ؕ وَلَنَجۡزِيَنَّ الَّذِيۡنَ صَبَرُوۡۤا اَجۡرَهُمۡ بِاَحۡسَنِ مَا كَانُوۡا يَعۡمَلُوۡنَ ۝٩٦ مَنۡ عَمِلَ صَالِحًا مِّنۡ ذَكَرٍ اَوۡ اُنۡثٰى وَهُوَ مُؤۡمِنٌ فَلَنُحۡيِيَنَّهٗ حَيٰوةً طَيِّبَةً ۚ وَلَنَجۡزِيَنَّهُمۡ اَجۡرَهُمۡ بِاَحۡسَنِ مَا كَانُوۡا يَعۡمَلُوۡنَ ۝٩٧ فَاِذَا قَرَاۡتَ الۡقُرۡاٰنَ فَاسۡتَعِذۡ بِاللّٰهِ مِنَ الشَّيۡطٰنِ الرَّجِيۡمِ ۝٩٨ اِنَّهٗ لَيۡسَ لَهٗ سُلۡطٰنٌ عَلَى الَّذِيۡنَ اٰمَنُوۡا وَعَلٰى رَبِّهِمۡ يَتَوَكَّلُوۡنَ ۝٩٩ اِنَّمَا سُلۡطٰنُهٗ عَلَى الَّذِيۡنَ يَتَوَلَّوۡنَهٗ وَالَّذِيۡنَ هُمۡ بِهٖ مُشۡرِكُوۡنَ ۝١٠٠

وَاِذَا بَدَّلۡنَاۤ اٰيَةً مَّكَانَ اٰيَةٍ ۙ وَّاللّٰهُ اَعۡلَمُ بِمَا يُنَزِّلُ قَالُوۡۤا اِنَّمَاۤ اَنۡتَ مُفۡتَرٍ ؕ بَلۡ اَكۡثَرُهُمۡ لَا يَعۡلَمُوۡنَ ۝١٠١

જો કુછ તુમ્હારે પાસ હે વો ખતમ હો જાયેગા ઔર જો કુછ અલ્લાહ તઆલા કે પાસ હે વો બાકી રહેગા ઔર સબ્ર સે કામ કરનેવાલોં કો ઉનકે બેહતરીન કામોં કે મુતાબિક ઉનકા બદલા હમ ઝરૂર દેંગે(૧) ﴿૯૬﴾ જિસ મર્દ યા ઔરત ને મોમીન હોને કી હાલત મેં નેક કામ કિયા હમ ઉસ્કો પાકીઝા ઝિંદગી બસર કરવાયેંગે(૨) ઔર ઐસે લોગોં કો ઉનકે બેહતરીન કામોં કે મુતાબિક ઉનકા હમ ઝરૂર બદલા દેંગે ﴿૯૭﴾ સો જબ તુમ કુર્આન પઢો(યાની પઢના ચાહો)તો(પેહલે)શયતાન મરદૂદ સે અલ્લાહ તઆલા કી હિફાઝત માંગ લિયા કરો ﴿૯૮﴾ યકીની બાત હે કે જો ઈમાનવાલે હેં ઔર અપને રબ પર ભરોસા કરતે હેં ઐસે લોગોં પર ઉસ(શયતાન)કા ઝોર નહી ચલતા ﴿૯૯﴾ યકીનન ઉસ(શયતાન)કા ઝોર તો ઐસે હી લોગોં પર ચલતા હે જો ઉસ્કો અપના દોસ્ત બનાતે હેં ઔર વહી લોગ અપને રબ કે સાથ શિર્ક કરતે હેં ﴿૧૦૦﴾

ઔર જબ હમ એક આયત કી જગહ દુસરી આયત બદલ દેતે હેં(૩) ઔર અલ્લાહ તઆલા જો(હુકમ) નાઝીલ કરતે હેં ઉસ(કી મસ્લિહત) કો અચ્છી તરહ જાનતે હેં તો કાફિર લોગ(ઉસ તબદીલી પર) કેહતે હેં કે તુમ તો(અલ્લાહ તઆલા પર) જુઠ બાંધનેવાલે હો; બલ્કે ઉન મેં સે બહુત સારે લોગ(તબદીલી કી હકીકત કો) જાનતે નહી હેં ﴿૧૦૧﴾

(૧) (દુસરા તર્જુમા) સબ્ર સે કામ કરનેવાલો કો જો બેહતરીન કામ વો કિયા કરતે થે ઉસ્કા બદલા હમ ઝરૂર દેંગે. (બેહતરીન કામ દીની કામ હે જિનમેં હાલાત આતે હેં ઔર સબ્ર કરના હી પડતા હે ઔર ઉસ પર અલ્લાહ તઆલા સવાબ અતા ફરમાતે હેં). (૨) આખિરત મેં તો મઝેદાર ઝિંદગી હે હી; લેકિન દુનિયા મેં ભી મઝેદાર ઝિંદગી હે, દુનયવી સામાન કમ હોને કે બાવજુદ કનાઅત (સંયમ, જો મિલે ઉસ પર ખૂશ રહેને) કી વજહ સે ઈત્મિનાન (સંતોષ), દુનિયા કી મુસીબત મેં આખિરત કે અજર કી ઉમ્મીદ મેં લૂત્ફ ઔર મઝા આતા હે. (૩) યાની આયત કે હુકમ કો બદલના હોતા હે.

قُلْ نَزَّلَهٗ رُوْحُ الْقُدُسِ مِنْ رَّبِّكَ بِالْحَقِّ لِيُثَبِّتَ الَّذِيْنَ اٰمَنُوْا وَهُدًى وَّبُشْرٰى لِلْمُسْلِمِيْنَ﴿۱۰۲﴾ وَلَقَدْ نَعْلَمُ اَنَّهُمْ يَقُوْلُوْنَ اِنَّمَا يُعَلِّمُهٗ بَشَرٌ ؕ لِسَانُ الَّذِيْ يُلْحِدُوْنَ اِلَيْهِ اَعْجَمِيٌّ وَّهٰذَا لِسَانٌ عَرَبِيٌّ مُّبِيْنٌ﴿۱۰۳﴾ اِنَّ الَّذِيْنَ لَا يُؤْمِنُوْنَ بِاٰيٰتِ اللّٰهِ ۙ لَا يَهْدِيْهِمُ اللّٰهُ وَلَهُمْ عَذَابٌ اَلِيْمٌ﴿۱۰۴﴾ اِنَّمَا يَفْتَرِي الْكَذِبَ الَّذِيْنَ لَا يُؤْمِنُوْنَ بِاٰيٰتِ اللّٰهِ ۚ وَاُولٰٓئِكَ هُمُ الْكٰذِبُوْنَ﴿۱۰۵﴾ مَنْ كَفَرَ بِاللّٰهِ مِنْۢ بَعْدِ اِيْمَانِهٖٓ اِلَّا مَنْ اُكْرِهَ وَقَلْبُهٗ مُطْمَئِنٌّۢ بِالْاِيْمَانِ وَلٰكِنْ مَّنْ شَرَحَ بِالْكُفْرِ صَدْرًا فَعَلَيْهِمْ غَضَبٌ مِّنَ اللّٰهِ ۚ وَلَهُمْ عَذَابٌ عَظِيْمٌ﴿۱۰۶﴾

(એ નબી !) તુમ કેહ દો : યે(કુર્આન મજીદ) પાકીઝહ રૂહ (યાની જિબ્રઈલ અલ.) તુમ્હારે રબ કી તરફ સે ઠીક ઠીક લેકર આયે હેં(૧); તાકે વો ઈમાનવાલોં કો સાબિત કદમ રખે ઔર મુસલમાનોં કે લિયે હિદાયત ઔર ખુશખબરી કા ઝરીયા હો ﴿૧૦૨﴾ ઔર(એ નબી !) હમકો અચ્છી તરહ માલૂમ હે કે યે(લોગ તુમ્હારે બારે મેં) કેહતે હેં કે : (વો કુર્આન) ઉન(મુહમ્મદ સલ્લલ્લાહુ અલયહિ વસલ્લમ) કો એક આદમી સિખલાતા હે; (હાલાંકે) જિસ આદમી કી તરફ(કુર્આન સિખાને કી) નિસ્બત કરતે હેં ઉસ્કી ઝબાન તો અજમી(ગૈર અરબી) હે ઔર યે(કુર્આન) તો સાફ અરબી ઝબાન મેં હે ﴿૧૦૩﴾ યકીની બાત હે કે જો લોગ અલ્લાહ તઆલા કી આયતોં પર ઈમાન નહી રખતે અલ્લાહ તઆલા ઉનકો હિદાયત પર નહી લાતે ઔર ઉનકે લિયે દર્દનાક અઝાબ હે ﴿૧૦૪﴾ યકીનન(અલ્લાહ તઆલા પર) જુઠ તો વહી લોગ બાંધતે હેં જો અલ્લાહ તઆલા કી આયતોં પર ઈમાન નહી રખતે હેં ઔર વહી લોગ(હકીકત મેં) જુઠે હેં ﴿૧૦૫﴾ જો આદમી અલ્લાહ તઆલા પર ઈમાન લાને કે બાદ ઉસ(અલ્લાહ તઆલા) કે સાથ કુફ્ર કરે; મગર યે કે જિસ આદમી પર(કુફ્ર કા કલમા બોલને કે લિયે) ઝબરદસ્તી કી ગઈ ઔર ઉસ્કા દિલ ઈમાન પર કાયમ(યાની બાકી) હો(તો ઉસ પર કોઈ પકડ નહી હોગી) મગર જો આદમી દિલ ખોલકર કુફ્ર કરે(૨) તો ઉન પર અલ્લાહ તઆલા કા ગઝબ(ગુસ્સા) હે ઔર ઉનકે લિયે બડા અઝાબ હે ﴿૧૦૬﴾

---

(૧) અલ્લાહ તઆલા જો ઈન્સાની ઝિંદગી કે હર દૌર કો જાનતે હેં વો અપની પુરી હિકમત સે અહકામ મેં ઠીક ઠીક તબદીલી ફરમાતે હેં.

(૨) યાની અપની ચાહત સે કુફ્ર કો સહીહ ઔર અચ્છા સમજકર કરે.

ذٰلِكَ بِاَنَّهُمُ اسْتَحَبُّوا الْحَيٰوةَ الدُّنْيَا عَلَى الْاٰخِرَةِ ۙ وَاَنَّ اللّٰهَ لَا يَهْدِى الْقَوْمَ الْكٰفِرِيْنَ ﴿۱۰۷﴾ اُولٰٓئِكَ الَّذِيْنَ طَبَعَ اللّٰهُ
عَلٰى قُلُوْبِهِمْ وَسَمْعِهِمْ وَاَبْصَارِهِمْ ۚ وَاُولٰٓئِكَ هُمُ الْغٰفِلُوْنَ ﴿۱۰۸﴾ لَا جَرَمَ اَنَّهُمْ فِى الْاٰخِرَةِ هُمُ الْخٰسِرُوْنَ ﴿۱۰۹﴾ ثُمَّ اِنَّ
ع رَبَّكَ لِلَّذِيْنَ هَاجَرُوْا مِنْۢ بَعْدِ مَا فُتِنُوْا ثُمَّ جٰهَدُوْا وَصَبَرُوْٓا ۙ اِنَّ رَبَّكَ مِنْۢ بَعْدِهَا لَغَفُوْرٌ رَّحِيْمٌ ﴿۱۱۰﴾
يَوْمَ تَاْتِىْ كُلُّ نَفْسٍ تُجَادِلُ عَنْ نَّفْسِهَا وَتُوَفّٰى كُلُّ نَفْسٍ مَّا عَمِلَتْ وَهُمْ لَا يُظْلَمُوْنَ ﴿۱۱۱﴾

યે(ગુસ્સા ઔર અઝાબ) ઈસ લિયે હુવા કે ઉન્હોંને આખિરત(કી ઝિંદગી) કે મુકાબલે મેં દુનિયા કી ઝિંદગી કો(ઝિયાદહ) મહબૂબ રખા ઔર(યે ગુસ્સા ઔર અઝાબ) ઈસ વજહ સે કે અલ્લાહ તઆલા ઐસે(ઝિદ્દી) કાફિર લોગોં કો હિદાયત નહી દિયા કરતે ﴿૧૦૭﴾ યે ઐસે લોગ હેં કે અલ્લાહ તઆલા ને ઉનકે દિલોં પર ઔર ઉનકે કાન પર ઔર ઉનકી આંખોં પર મોહર લગા દી ઔર યે વહી લોગ હેં જો(અપને અંજામ સે) બિલ્કુલ ગાફિલ હેં ﴿૧૦૮﴾ લાઝમી બાત હે(૧) કે યહી લોગ આખિરત મેં(સબસે ઝિયાદહ) નુકસાન મેં હોંગેં ﴿૧૦૯﴾ ફિર ભી તુમ્હારે રબ ઐસે હેં કે(કુફ્ર કે) ફિત્ને મેં પડને કે બાદ જિન લોગોં ને(ઈમાન લાકર) હિજરત કી, ફિર (ઉન્હોંને અલ્લાહ તઆલા કે રાસ્તે મેં) જિહાદ કિયા ઔર સબ્ર કિયા(૨) યકીની બાત હે કે ઐસે લોગોં કે લિયે તુમ્હારે રબ ઉન(ઈમાન ઔર નેક આમાલ) કે બાદ ભી બહોત ઝિયાદહ બખ્શનેવાલે, સબસે ઝિયાદહ રહમ કરનેવાલે હેં(૩) ﴿૧૧૦﴾

(વો દિન કયામત કા યાદ કરો) જિસ દિન હર ઈન્સાન અપને બચાવ કી બાત કરતા હુવા આયેગા(૪) ઔર હર શખ્સ કો જો અમલ ઉસ ને કિયા ઉસ્કા પુરા બદલા મિલ જાયેગા ઔર ઉન પર ઝુલ્મ નહી કિયા જાયેગા ﴿૧૧૧﴾

---

(૧) (દુસરા તર્જુમા) ઝાહિરી બાત હે.

(૨) યાની હાલાત આને કે બાવજૂદ ઈમાન પર જમે રહે ઔર મુસીબતોં કો સહન કર લિયા.

(૩) યાની ઈમાન કી બરકત સે કુફ્ર કે ઝમાને કે ગુનાહ માફ હો જાતે હેં ઔર જિહાદ ઔર દુસરે નેક આમાલ કી બરકત સે જન્નત કે દરજેં બુલંદ હોતે હેં.

(૪) યાની ખુદ કો અઝાબ સે કિસ તરહ છુટકારા મિલ જાયે ઉસ્કા ફિકર કરતા હુવા આયેગા (દુસરા તર્જુમા) અપની તરફદારી મેં બાત કરતા હુવા આયેગા (તીસરા તર્જુમા) ખુદકો બેકસૂર સાબિત કરતા હોગા (યાની દુસરોં કા ફિકર ન હોગા; બલ્કે સિર્ફ અપના હી ફિકર હોગા).

وَضَرَبَ اللّٰهُ مَثَلًا قَرْيَةً كَانَتْ اٰمِنَةً مُّطْمَئِنَّةً يَّاْتِيْهَا رِزْقُهَا رَغَدًا مِّنْ كُلِّ مَكَانٍ فَكَفَرَتْ بِاَنْعُمِ اللّٰهِ فَاَذَاقَهَا اللّٰهُ لِبَاسَ الْجُوْعِ وَالْخَوْفِ بِمَا كَانُوْا يَصْنَعُوْنَ ﴿١١٢﴾ وَلَقَدْ جَآءَهُمْ رَسُوْلٌ مِّنْهُمْ فَكَذَّبُوْهُ فَاَخَذَهُمُ الْعَذَابُ وَهُمْ ظٰلِمُوْنَ ﴿١١٣﴾ فَكُلُوْا مِمَّا رَزَقَكُمُ اللّٰهُ حَلٰلًا طَيِّبًا ۪ وَّاشْكُرُوْا نِعْمَتَ اللّٰهِ اِنْ كُنْتُمْ اِيَّاهُ تَعْبُدُوْنَ ﴿١١٤﴾ اِنَّمَا حَرَّمَ عَلَيْكُمُ الْمَيْتَةَ وَالدَّمَ وَلَحْمَ الْخِنْزِيْرِ وَمَآ اُهِلَّ لِغَيْرِ اللّٰهِ بِهٖ ۚ فَمَنِ اضْطُرَّ غَيْرَ بَاغٍ وَّلَا عَادٍ فَاِنَّ اللّٰهَ غَفُوْرٌ رَّحِيْمٌ ﴿١١٥﴾

ઔર અલ્લાહ તઆલા એક બસ્તી કી મિસાલ બયાન કરતે હૈં(૧) જો અમન ઔર ઈત્મીનાનવાલી થી, ઉસ(બસ્તીવાલોં) કી રોઝી હર તરફ સે ઉસ્કો ફરાવાની (ઝિયાદતી, પુષ્કળતા) કે સાથ પહોંચ રહી થી, ફિર ઉસ(બસ્તીવાલોં) ને અલ્લાહ તઆલા કી નેઅમતોં કી નાશુક્રી કી તો અલ્લાહ તઆલા ને ઉન(કી નાશુક્રી) કે કામોં કી સઝા મે ઉસકો ભુખ ઔર ખૌફ કે લિબાસ કા મઝા ચખાયા(૨) ﴿૧૧૨﴾ ઔર પકકી બાત યે હે કે ઉન(બસ્તી મકકાવાલોં) કે પાસ ઉન હી મેં સે એક રસૂલ(યાની હઝરત મુહમ્મદ સલ્લલ્લાહુ અલયહિ વસલ્લમ) આએ તો ઉસ બસ્તીવાલોં ને ઉસ(રસૂલ યાની હઝરત મુહમ્મદ સલ્લલ્લાહુ અલયહિ વસલ્લમ) કો જુઠલાયા, સો જબ ઉન બસ્તીવાલોં ને ઝુલ્મ અપનાયા તો ઉનકો અઝાબ મે પકડ લિયા ﴿૧૧૩﴾ સો જો રોઝી અલ્લાહ તઆલા ને હલાલ, પાકીઝા તુમકો દી તુમ ઉસ મે સે ખાઓ ઔર તુમ અલ્લાહ તઆલા કી નેઅમત કા શુક્ર અદા કરો અગર તુમ સચમુચ ઉસ(અલ્લાહ તઆલા) કી ઈબાદત કરતે હો ﴿૧૧૪﴾ યકીનન ઉસ(અલ્લાહ તઆલા) ને તુમ્હારે ઉપર મુરદાર ઔર(બેહતા) ખુન ઔર ખિન્ઝીર (સુવ્વર) કા ગોશ્ત ઔર જિસ જાનવર પર અલ્લાહ તઆલા કે સિવા કિસી ઔર કા નામ પુકારા ગયા હે(૩) વો હરામ કિયા હે, સો જો આદમી ભુખ સે બિલ્કુલ મજબૂર હો જાએ, શર્ત યે કે મઝે લેને કે લિયે ન ખાવે ઔર ઝરૂરત સે(૪) ઝિયાદહ આગે ન બઢે તો યકીની બાત હે કે અલ્લાહ તઆલા બહોત ઝિયાદહ મઆફ કરને વાલે, સબસે ઝિયાદહ રહમ કરનેવાલે હૈં(૫) ﴿૧૧૫﴾

(૧) પેહલે મકકા મુરાદ હે, ફિર ઈસ તરહ કે દુસરે શહર ભી શામિલ હો જાએંગે.
(૨) યાની જિસ તરહ લિબાસ ઈન્સાન કે બદન કો ઘેર લેતા હે, ઈસ તરહ ભુખ ઔર ખૌફ ને ઉનકો ઘેર લિયા. (૩) (દુસરા તર્જુમા) ઔર જો જાનવર અલ્લાહ તઆલા કે સિવા કિસી ઔર કે નામ પર નઝર કર દિયા ગયા હો. (૪) યાની હરામ ચીઝોં કો ઈસ્તેઅમાલ કરને મે. (૫) યાની હરામ કે ઈસ્તેઅમાલ કા ગુનાહ ન હોગા.

وَلَا تَقُوْلُوْا لِمَا تَصِفُ اَلْسِنَتُكُمُ الْكَذِبَ هٰذَا حَلٰلٌ وَّهٰذَا حَرَامٌ لِّتَفْتَرُوْا عَلَى اللّٰهِ الْكَذِبَ ؕ اِنَّ الَّذِيْنَ يَفْتَرُوْنَ عَلَى اللّٰهِ الْكَذِبَ لَا يُفْلِحُوْنَ ﴿۱۱۶﴾ مَتَاعٌ قَلِيْلٌ ۪ وَّلَهُمْ عَذَابٌ اَلِيْمٌ ﴿۱۱۷﴾ وَعَلَى الَّذِيْنَ هَادُوْا حَرَّمْنَا مَا قَصَصْنَا عَلَيْكَ مِنْ قَبْلُ ۚ وَمَا ظَلَمْنٰهُمْ وَلٰكِنْ كَانُوْۤا اَنْفُسَهُمْ يَظْلِمُوْنَ ﴿۱۱۸﴾ ثُمَّ اِنَّ رَبَّكَ لِلَّذِيْنَ عَمِلُوا السُّوْٓءَ بِجَهَالَةٍ ثُمَّ تَابُوْا مِنْۢ بَعْدِ ذٰلِكَ وَاَصْلَحُوْۤا ۙ اِنَّ رَبَّكَ مِنْۢ بَعْدِهَا لَغَفُوْرٌ رَّحِيْمٌ ﴿۱۱۹﴾

اِنَّ اِبْرٰهِيْمَ كَانَ اُمَّةً قَانِتًا لِّلّٰهِ حَنِيْفًا ؕ وَلَمْ يَكُ مِنَ الْمُشْرِكِيْنَ ﴿۱۲۰﴾

ઔર જિન ચીઝોં કે બારે મેં તુમ્હારી ઝબાનેં જુઠી બાતેં બનાતી હેં ઉન(ચીઝોં) કે બારે મેં ઐસા મત કહા કરો કે : યે ચીઝેં હલાલ હેં ઔર યે ચીઝેં હરામ હેં(ઈસ કેહને કા મતલબ યે હોગા) કે તુમ અલ્લાહ તઆલા પર જુઠા બોહતાન બાંધોગે, યકીની બાત હે કે જો લોગ અલ્લાહ તઆલા પર જુઠા બોહતાન બાંધતે હેં ઉનકા ભલા નહી હોગા(૧) ﴾૧૧૬﴿ (દુનિયા મે) થોડે દિન કા ફાઈદા ઉઠા લેના હે ઔર ઉનકે લિયે દર્દનાક અઝાબ (તૈયાર) હે ﴾૧૧૭﴿ ઔર (સિર્ફ) યહૂદીયોં પર વો ચીઝેં હમને હરામ કર દી થી જિનકો હમ તુમ્હારે સામને પેહલે બયાન કર ચુકે હેં(૨) ઔર હમને ઉન(યહૂદીયોં) પર કોઈ ઝુલ્મ નહી કિયા, લેકિન વો ખુદ હી(અલ્લાહ તઆલા કી નાફરમાની કરકે) અપની જાનોં પર ઝુલ્મ કિયા કરતે થે ﴾૧૧૮﴿ ફિર તુમ્હારે રબ ઐસે હેં કે જો લોગ નાદાની મેં કોઈ બુરાઈ કર બૈઠે ફિર ઉસ્કે બાદ તૌબા કર લેવેં ઔર(અપની) ઈસ્લાહ કર લેવેં(૩) તો યકીની બાત હે કે ઈસ(તૌબા) કે બાદ ભી ઐસે લોગોં કે લિયે તુમ્હારે રબ(અલ્લાહ તઆલા) બહોત હી ઝિયાદહ માફ કરનેવાલે, બહોત રહમ કરનેવાલે હેં(૪) ﴾૧૧૯﴿

યકીની બાત હે કે ઈબ્રાહીમ(અલ. ખુદ અકેલે) એક ઉમ્મત(કે બરાબર) થે(૫) અલ્લાહ તઆલા કા હર હુકમ માનને વાલે થે, ઠીક સીધે રાસ્તે પર થે ઔર વો(ઈબ્રાહીમ અલ.) મુશરીકોં મેં સે નહી થે ﴾૧૨૦﴿

---

(૧) (દુસરા તર્જુમા) વો કામયાબી નહી પાયેંગે. (૨) સૂરએ અન્આમ, સૂરએ નિસા ઔર સૂરએ માઈદા મેં. (૩) યાની અપને કામો કો અચ્છા ઔર નેક બના લિયા.

(૪) યાની કુફ્ર સે તૌબા કરકે ઈમાન કબુલ કરને કી બરકત સે પીછલે તમામ ગુનાહ અલ્લાહ તઆલા માફ કર દેંગે. (૫) યાની એક પુરી ઉમ્મત ઔર કૌમ મેં જો ફઝાઈલ ઔર કમાલાત હો સકતે હેં વો અકેલે ઈબ્રાહીમ અલ. મેં અલ્લાહ તઆલા ને જમા ફરમા દિયે થે, ઈસી તરહ પુરી દુનિયા મેં જિત્ને મશહૂર ધર્મ હેં હર હર મઝહબ કે માનનેવાલે લોગ ઈબ્રાહીમ અલ. કો અપના પેશવા ઔર સરદાર માનતે હેં.

شَاكِرًا لِّاَنْعُمِهٖ ؕ اِجْتَبٰىهُ وَهَدٰىهُ اِلٰى صِرَاطٍ مُّسْتَقِيْمٍ ﴿۱۲۱﴾ وَاٰتَيْنٰهُ فِى الدُّنْيَا حَسَنَةً ؕ وَاِنَّهٗ فِى الْاٰخِرَةِ لَمِنَ الصّٰلِحِيْنَ ﴿۱۲۲﴾ ثُمَّ اَوْحَيْنَآ اِلَيْكَ اَنِ اتَّبِعْ مِلَّةَ اِبْرٰهِيْمَ حَنِيْفًا ؕ وَمَا كَانَ مِنَ الْمُشْرِكِيْنَ ﴿۱۲۳﴾ اِنَّمَا جُعِلَ السَّبْتُ عَلَى الَّذِيْنَ اخْتَلَفُوْا فِيْهِ ؕ وَاِنَّ رَبَّكَ لَيَحْكُمُ بَيْنَهُمْ يَوْمَ الْقِيٰمَةِ فِيْمَا كَانُوْا فِيْهِ يَخْتَلِفُوْنَ ﴿۱۲۴﴾ اُدْعُ اِلٰى سَبِيْلِ رَبِّكَ بِالْحِكْمَةِ وَالْمَوْعِظَةِ الْحَسَنَةِ وَجَادِلْهُمْ بِالَّتِىْ هِىَ اَحْسَنُ ؕ اِنَّ رَبَّكَ هُوَ اَعْلَمُ بِمَنْ ضَلَّ عَنْ سَبِيْلِهٖ وَهُوَ اَعْلَمُ بِالْمُهْتَدِيْنَ ﴿۱۲۵﴾

ઉસ(અલ્લાહ તઆલા) કી નેઅમતોં કા શુક્ર કરનેવાલે થે, ઉસ(અલ્લાહ તઆલા) ને ઉનકો ચુન લિયા થા ઔર ઉસ(અલ્લાહ તઆલા) ને ઉનકો સીધે રાસ્તે પર પહોંચા દિયા થા ﴿૧૨૧﴾ ઔર હમ(યાની અલ્લાહ તઆલા) ને ઉનકો દુનિયા મેં ખૂબીયાં દી થી ઔર યકીની બાત હે કે આખિરત મેં ભી વો(ઈબ્રાહીમ અલ.)નેક લોગોં મેં સે હોંગે(૧) ﴿૧૨૨﴾ ફિર હમને વહી કે ઝરીયે તુમ (મુહમ્મદ સલ્લલ્લાહુ અલયહિ વસલ્લમ) પર યે હુકમ નાઝીલ કિયા કે તુમ ઈબ્રાહીમ(અલ.) કે દીન પર ચલો જો ઠીક સીધે રાસ્તે પર થે ઔર વો શિર્ક કરનેવાલોં મેં સે નહી થે ﴿૧૨૩﴾ યકીની બાત હે કે સનીચર કે દિન કી તાઝીમ કરના ઉન(યહૂદીયોં) કે લિયે ઝરૂરી કિયા ગયા થા જો ઉસ્મેં ઈખ્તિલાફ(ઝઘડે) કિયા કરતે થે, ઔર યકીન રખો કે તુમ્હારે રબ ઉન લોગોં કે દરમિયાન કયામત કે દિન યકીની ફેસલા કરેંગે ઉન બાતોં મેં જિન મેં વો ઈખ્તિલાફ (ઝઘડા) કિયા કરતે થે(૨) ﴿૧૨૪﴾ (એ નબી !) તુમ અપને રબ કે રાસ્તે(દીને ઈસ્લામ) કી તરફ હિકમત ઔર ઉમદા નસીહત કી બાત સુનાકર(૩) દઅવત દો ઔર(બહસ કરને કી ઝરૂરત પડે તો) બેહતરીન તરીકે સે ઉનસે બહસ કરો, યકીની બાત હે કે તુમ્હારે રબ હી ઉન લોગોં કો બહોત અચ્છી તરહ જાનતે હેં જો ઉસ(અલ્લાહ તઆલા) કે રાસ્તે સે ભટક ગયે હેં ઔર જો સીધે રાસ્તે પર હેં ઉનકો ભી વો(અલ્લાહ તઆલા) બહોત અચ્છી તરહ જાનતે હેં ﴿૧૨૫﴾

(૧) ઉંચે દરજે કે અચ્છે લોગોં મેં સે હોંગે.

(૨) કુછ યહૂદી લોગ સનીચર કે દિન કા એહતિરામ (ઈઝઝત) કરતે ઔર ઈબાદત કે લિયે જો પાંબદીયાં થી ઉસ પર અમલ કરતે ઔર દુસરે કુછ યહૂદી સનીચર કે દિન કા એહતિરામ નહી કરતે ઔર ઈબાદત કે લિયે જો પાંબદીયાં થી ઉસ પર અમલ નહી કરતે થે.

(૩) (દુસરા તર્જુમા) ઉમદા ઉસ્લુબ સે (તીસરા તર્જુમા) ઉમદા તરીકા અપના કરકે.

وَاِنۡ عَاقَبۡتُمۡ فَعَاقِبُوۡا بِمِثۡلِ مَا عُوۡقِبۡتُمۡ بِهٖ ؕ وَلَئِنۡ صَبَرۡتُمۡ لَهُوَ خَيۡرٌ لِّلصّٰبِرِيۡنَ ﴿۱۲۶﴾ وَاصۡبِرۡ وَمَا صَبۡرُكَ اِلَّا بِاللّٰهِ وَلَا تَحۡزَنۡ عَلَيۡهِمۡ وَلَا تَكُ فِىۡ ضَيۡقٍ مِّمَّا يَمۡكُرُوۡنَ ﴿۱۲۷﴾ اِنَّ اللّٰهَ مَعَ الَّذِيۡنَ اتَّقَوْا وَّالَّذِيۡنَ هُمۡ مُّحۡسِنُوۡنَ ﴿۱۲۸﴾

અગર તુમ બદલા લો તો જિતની તકલીફ તુમકો દી ગઈ ઉતના હી બદલા લો ઔર અગર તુમ સબ્ર કરો(૧) તો યે સબ્ર કરનેવાલોં કે લિયે બહોત હી અચ્છા હે ﴾૧૨૬﴿ ઔર (એ નબી !) તુમ સબ્ર કરો ઔર તુમ અલ્લાહ તઆલા કી મદદ(યાની તૌફીક) હી સે સબ્ર કર સકોગે(૨) ઔર ઉન(કાફિરોં કે કુફ્ર ઔર મુખાલફત) પર તુમ ગમગીન ન હો ઔર જો સાઝીશ(તુમ્હારે ખિલાફ) વો(દુશ્મન) કરતે હેં ઈસ્સે તુમ્હારા દિલ તંગ ન હો(૩) ﴾૧૨૭﴿ યકીની બાત હે કે અલ્લાહ તઆલા તકવા અપનાનેવાલે ઔર એહસાન કરનેવાલોં કે સાથ હેં(૪) ﴾૧૨૮﴿

(૧) યાની કિસી કે સતાને કા બદલા ન લો.

(૨) યાની અલ્લાહ તઆલા કી મદદ કી બરકત સે સબ્ર કરના આસાન હોગા.

(૩) યાની કાફિરોં કી સાઝીશોં (પ્લાન) કી વજહ સે આપકો સદમા નહી હોના ચાહિયે; ચુંકે ઉનકી સાઝીશેં ચલનેવાલી નહી હેં.

(૪) યાની તકવાવાલોં કી ખુસુસી મદદ ફરમાતે હેં. મોહસીનીન સે મુરાદ મખ્લુક કે સાથ અચ્છા સુલુક કરનેવાલે.

સૂરએ ઈસ્રા

યે સૂરત મકકી હે, ઉસ મેં (૧૧૧) યા (૧૧૫) આયતે હૈં, સૂરએ અંબિયા યા સૂરએ કસસ કે બાદ ઔર સૂરએ સજદહ સે પેહલે (૫૦) નંબર પર નાઝિલ હુઈ.

ઈસરા : રાત કે વકત ચલના. ઈસ સૂરત મે હઝરત નબીએ કરીમ સલ્લલ્લાહુ અલયહિ વસલ્લમ કે મેઅરાજ કા વાકિઆ મૌજુદ હે ઔર વો સફર રાત મે હુઆ થા.

ઈસી તરહ હઝરત મૂસા અલ. કો ભી રાત કે વકત ચલને કા હુકમ દિયા ગયા થા ''اَنْ اَسْرِ بِعِبَادِیْ لَیْلاً''. હઝરત યાકૂબ અલ. ને ભી રાત કે વકત એક સફર કિયા થા.

ઈસ સૂરત કા દુસરા નામ''સૂરએ બની ઈસરાઈલ'' ભી હે; હઝરત યાકૂબ અલ. કા લકબ ''ઈસરાઈલ'' થા; ઈસ લિયે ઉનકી અવલાદ કો બની ઈસરાઈલ કેહતે હૈં.

ઈસ સુરત કી આખરી આયત :

وَقُلِ الْحَمْدُ لِلّٰهِ الَّذِیْ لَمْ یَتَّخِذْ وَلَدًا وَّلَمْ یَكُنْ لَّهٗ شَرِیْكٌ فِی الْمُلْكِ وَلَمْ یَكُنْ لَّهٗ وَلِیٌّ مِّنَ الذُّلِّ وَكَبِّرْهُ تَكْبِیْرًا ﴿١١١﴾

ઈસકે મુતઅલ્લિક એક રિવાયત મેં આયા હે કે ખાનદાને બની અબ્દુલ મુત્તલિબ મે જબ કોઈ બચ્ચા બોલને લગતા થા તો નબીએ કરીમ સલ્લલ્લાહુ અલયહિ વસલ્લમ ઉસકો યહી આયત પેહલે સિખાતે થે.

એક રિવાયત મેં યે ભી હે કે જો ભી ઈસ આયત કી તિલાવત કરેગા ઉસકે લિયે ઝમીન ઔર પહાડો જિતના સવાબ અલ્લાહ તઆલા કે યહા લિખ્ખા જાએગા.

بِسۡمِ اللّٰہِ الرَّحۡمٰنِ الرَّحِیۡمِ ○

سُبۡحٰنَ الَّذِیۡۤ اَسۡرٰی بِعَبۡدِہٖ لَیۡلًا مِّنَ الۡمَسۡجِدِ الۡحَرَامِ اِلَی الۡمَسۡجِدِ الۡاَقۡصَا الَّذِیۡ بٰرَکۡنَا حَوۡلَہٗ لِنُرِیَہٗ مِنۡ اٰیٰتِنَا ؕ اِنَّہٗ ہُوَ السَّمِیۡعُ الۡبَصِیۡرُ ① وَ اٰتَیۡنَا مُوۡسَی الۡکِتٰبَ وَ جَعَلۡنٰہُ ہُدًی لِّبَنِیۡۤ اِسۡرَآءِیۡلَ اَلَّا تَتَّخِذُوۡا مِنۡ دُوۡنِیۡ وَکِیۡلًا ② ذُرِّیَّۃَ مَنۡ حَمَلۡنَا مَعَ نُوۡحٍ ؕ اِنَّہٗ کَانَ عَبۡدًا شَکُوۡرًا ③ وَ قَضَیۡنَاۤ اِلٰی بَنِیۡۤ اِسۡرَآءِیۡلَ فِی الۡکِتٰبِ لَتُفۡسِدُنَّ فِی الۡاَرۡضِ مَرَّتَیۡنِ وَ لَتَعۡلُنَّ عُلُوًّا کَبِیۡرًا ④

અલ્લાહ તઆલા કે નામ સે(મેં શુરૂઅ કરતા હું) જિનકી રહમત સબ કે લિયે હે, જો બહોત ઝિયાદહ રહમ કરનેવાલે હેં.

વો અલ્લાહ તઆલા હર ઐબ સે પાક હે જો અપને બંદે(મુહમ્મદ સલ્લલ્લાહુ અલયહિ વસલ્લમ) કો રાત કે વકત(૧) મસ્જિદે હરામ(૨) સે મસ્જિદે અકસા તક લે ગએ, જિસકે અતરાફ મે હમને(હર કિસ્મ કી) બરકતેં રખી હેં(ઉસ બંદે હઝરત મુહમ્મદ સલ્લલ્લાહુ અલયહિ વસલ્લમ કો વહાં લે જાને કા મકસદ યે થા) તાકે હમ ઉનકો હમારી(કુદરત કી)કુછ નિશાનીયાં દિખલાએં,યકીની બાત હે કે વો(અલ્લાહ તઆલા) હર બાત સુનનેવાલે, હર ચીઝ દેખનેવાલે હેં ﴿૧﴾ ઔર હમને મૂસા(અલ.) કો કિતાબ (તૌરાત) દી ઔર હમને ઉસ(તૌરાત) કો બની ઈસરાઈલ કે લિયે હિદાયત કા ઝરિયા બના દિયા(ઔર ઉન સે કેહ દિયા) યે કે મેરે સિવા કો વકીલ(૩) મત બનાઓ ﴿૨﴾ તુમ ઉન લોગોં કી તો અવલાદ હો જિનકો હમને નૂહ(અલ.) કે સાથ(કશ્તી મેં) સવાર કિયા થા; યકીનન વો(નૂહ અલ.) તો બડે હી શુક્ર કરનેવાલે બંદે થે ﴿૩﴾ ઔર હમને (ઈસ તૌરાત) કિતાબ મેં(૪) બની ઈસરાઈલ કો યે બાત સાફ સાફ બતલા દી થી કે તુમ ઝમીન(યાની મુલ્કે શામ) મેં દો મરતબા ફસાદ મચાઓગે(૫) ઔર તુમ બડી સખ્ત સરકશી કરોગે(૬) ﴿૪﴾

(૧) યાની પુરી રાત નહી; બલ્કે રાત કે એક હિસ્સે મેં. (૨) મુરાદ : મકકા મેં કાબાવાલી મસ્જિદ. (૩) યાની કામ બનાનેવાલા. (૪) યા દુસરે નબીયોં કી કિતાબોં મેં.

(૫) યાની એક મરતબા મૂસા અલ. કી શરીઅત કી મુખાલફત ઔર દુસરી મરતબા ઈસા અલ. કી શરીઅત કી મુખાલફત મેં.

(૬) (દુસરા તર્જુમા) ઔર તુમ બડી ખરાબી ફેલાઓગે. (તીસરા તર્જુમા) ઔર દુસરોં પર ભી બડા જોર(ઝુલ્મ) કરને લગોગે(યાની અલ્લાહ તઆલા કે ઔર અલ્લાહ તઆલા કે હુકૂક ઝાયેઅ કરોગે)

فَاِذَا جَاۗءَ وَعْدُ اُوْلٰىهُمَا بَعَثْنَا عَلَيْكُمْ عِبَادًا لَّنَآ اُولِيْ بَاْسٍ شَدِيْدٍ فَجَاسُوْا خِلٰلَ الدِّيَارِ ۭ وَكَانَ وَعْدًا
مَّفْعُوْلًا ۝٥ ثُمَّ رَدَدْنَا لَكُمُ الْكَرَّةَ عَلَيْهِمْ وَاَمْدَدْنٰكُمْ بِاَمْوَالٍ وَّبَنِيْنَ وَجَعَلْنٰكُمْ اَكْثَرَ نَفِيْرًا ۝٦ اِنْ اَحْسَنْتُمْ
اَحْسَنْتُمْ لِاَنْفُسِكُمْ ۣ وَاِنْ اَسَاْتُمْ فَلَهَا ۭ فَاِذَا جَاۗءَ وَعْدُ الْاٰخِرَةِ لِيَسُوْۗءٗا وُجُوْهَكُمْ وَلِيَدْخُلُوا الْمَسْجِدَ
كَمَا دَخَلُوْهُ اَوَّلَ مَرَّةٍ وَّلِيُتَبِّرُوْا مَا عَلَوْا تَتْبِيْرًا ۝٧ عَسٰى رَبُّكُمْ اَنْ يَّرْحَمَكُمْ ۚ وَاِنْ عُدْتُّمْ عُدْنَا ۘ وَجَعَلْنَا
جَهَنَّمَ لِلْكٰفِرِيْنَ حَصِيْرًا ۝٨

ફિર જબ ઉન દો(મરતબા કી શરારત) મેં સે પેહલા વાકિઆ પેશ આયા તો હમને તુમ્હારે મુકાબલે મેં અપને ઐસે બંદે ભેજે જો સખ્ત લડાઈ લડનેવાલે થે, સો વો શહેરો મેં ઘુસકર ફેલ ગયે ઔર યે ઐસા વાદા થા જો પુરા હોકર હી રેહનેવાલા થા ﴿૫﴾ ફિર હમ ને તુમ કો(દુશ્મનોં) પર દુસરી મરતબા ગલ્બા દિયા(૧) ઔર માલ ઔર બેટોં કે ઝરીયે હમ ને તુમ્હારી મદદ કી(૨) ઔર હમ ને તુમ્હારા લશ્કર(પેહલે સે) ઔર ઝિયાદહ કર દિયા ﴿૬﴾ અગર તુમ ભલાઈ કે કામ કરોગે તો ઉસ કા ફાયદા તુમ્હારે હી લિયે હોગા ઔર અગર તુમ બુરે કામ કરોગે તો તુમ્હારે લિયે હી બુરા હોગા, ફિર જબ દુસરે વાકિઆ કા વકત આયા(તો ફિર હમને દુસરે બંદો કો તુમ પર ભેજા) તાકે(માર માર કર) તુમ્હારે ચેહરોં કો બિગાડ દે ઔર જિસ તરહ પેહલી મરતબા(હમલા કરનેવાલે) મસ્જિદ મેં ઘુસ ગએ થે ઈસ તરહ યે(દુસરી મરતબા હુમલા કરનેવાલે) ભી મસ્જિદ મેં ઘુસ પડેં, ઔર જિસ પર વો(હમલા કરનેવાલે) કાબૂ પાએં વો ઉસ કો બિલ્કુલ બરબાદ કર ડાલેંગે ﴿૭﴾ ઔર એસા હો હી સકતા હે કે તુમ્હારે રબ તુમ પર રહમ ફરમાએં(૩); લેકિન અગર તુમ ફિર વહી(નબી કી મુખાલફત કા) કામ કરોગે તો હમ ભી દોબારા વહી (સઝા કા) કામ કરેંગે ઔર હમને જહન્નમ કો કાફિરોં કે લિયે કેદખાના બના લિયા હે ﴿૮﴾

(૧) (દુસરા તર્જુમા) ફિર હમને તુમકો મોકા દિયા કે પલટકર ઉન પર ગાલિબ આ જાઓ.

(૨) યાની તુમ્હારે માલ ઔર બેટે હમને ઝિયાદહ કર દિયે.

(૩) હઝરત મુહમ્મદ સલ્લલ્લાહુ અલયહિ વસલ્લમ કી શરીઅત કી પૈરવી કી બરકત સે.

إِنَّ هَٰذَا الْقُرْآنَ يَهْدِي لِلَّتِي هِيَ أَقْوَمُ وَيُبَشِّرُ الْمُؤْمِنِينَ الَّذِينَ يَعْمَلُونَ الصَّالِحَاتِ أَنَّ لَهُمْ أَجْرًا كَبِيرًا ۝٩ وَأَنَّ الَّذِينَ لَا يُؤْمِنُونَ بِالْآخِرَةِ أَعْتَدْنَا لَهُمْ عَذَابًا أَلِيمًا ۝١٠

وَيَدْعُ الْإِنسَانُ بِالشَّرِّ دُعَاءَهُ بِالْخَيْرِ ۖ وَكَانَ الْإِنسَانُ عَجُولًا ۝١١ وَجَعَلْنَا اللَّيْلَ وَالنَّهَارَ آيَتَيْنِ ۖ فَمَحَوْنَا آيَةَ اللَّيْلِ وَجَعَلْنَا آيَةَ النَّهَارِ مُبْصِرَةً لِّتَبْتَغُوا فَضْلًا مِّن رَّبِّكُمْ وَلِتَعْلَمُوا عَدَدَ السِّنِينَ وَالْحِسَابَ ۚ وَكُلَّ شَيْءٍ فَصَّلْنَاهُ تَفْصِيلًا ۝١٢ وَكُلَّ إِنسَانٍ أَلْزَمْنَاهُ طَائِرَهُ فِي عُنُقِهِ ۖ وَنُخْرِجُ لَهُ يَوْمَ الْقِيَامَةِ كِتَابًا يَلْقَاهُ مَنشُورًا ۝١٣ اقْرَأْ كِتَابَكَ كَفَىٰ بِنَفْسِكَ الْيَوْمَ عَلَيْكَ حَسِيبًا ۝١٤

હકીકત યે હે કે યે કુર્આન ઐસા રાસ્તા બતાતા હે જો બિલ્કુલ સીધા હે(૧) ઔર જો ઈમાન લાકર નેક અમલ કરતે હેં ઉનકો બડે સવાબ કી ખુશખબરી દેતા હે ﴾૯﴿ ઔર(કુર્આન યે બાત બતાતા હે કે) જો લોગ આખિરત પર ઈમાન નહી લાતે હમને ઉનકે લિયે દર્દનાક અઝાબ તૈયાર કિયા હે ﴾૧૦﴿

ઔર(કુછ) ઈન્સાન બુરાઈ(કી ઐસી દુઆ) માંગતા હે જિસ તરહ વો ભલાઈ માંગતા હે ઔર ઈન્સાન તો બહોત હી જલ્દી કરનેવાલા હે ﴾૧૧﴿ ઔર હમને રાત ઔર દિન કો દો નીશાનીયાં બનાયા હે, ફિર હમને રાત કી નીશાની કો મિટા(કર અંધેરા બના) દિયા હે ઔર દિન કી નીશાની કો(દેખને કે લિયે) રોશન બના દિયા; તાકે તુમ(દિન મેં) અપને રબ કા ફઝલ(યાની રોઝી) તલાશ કરો ઔર તાકે તુમકો સાલોં કી ગીનતી ઔર(મહિનોં કા) હિસાબ મા'લૂમ હો જાએ ઔર હમને હર ચીઝ કો પુરી તરહ ખોલ ખોલકર બતા દિયા હે ﴾૧૨﴿ ઔર હર ઈન્સાન કી બુરી ભલી કિસ્મત ઉસ કી ગરદન મેં હમને(ચીમટાકર) લગા દી હે ઔર કયામત કે દિન ઉસ(ઈન્સાન) કા લિખા હુવા આમાલનામા ઉસ કે સામને નિકાલકર હમ રખ દેંગે જિસ કો વો ખુલા હુવા દેખેગા ﴾૧૩﴿ (ઈન્સાન કો કહા જાયેગા કે) તુ તેરા આમાલનામા ખુદ પઢ લે(૨) આજ તુ ખુદ અપના હિસાબ કરને કે લિયે કાફી હે ﴾૧૪﴿

---

(૧) ''أَقْوَمُ'' વો રાસ્તા જિસ્મેં તીન ખૂબીયાં હો :

[૧] આસાન હો. [૨] કરીબ હો મંઝિલ તક જાને કે લિયે. [૩] ખતરાત સે ખાલી હો. મોમિન કી મંઝિલ જન્નત હે, કુર્આન મેં યે તીનોં અવસાફ અકમલ (પૂરે) તરીકે સે હેં.

(૨) દુનિયા કા અનપઢ ઈન્સાન ભી કયામત કે દિન પઢતા હો જાયેગા.

مَنِ اهْتَدٰى فَاِنَّمَا يَهْتَدِيْ لِنَفْسِهٖ ۚ وَمَنْ ضَلَّ فَاِنَّمَا يَضِلُّ عَلَيْهَا ۭ وَلَا تَزِرُ وَازِرَةٌ وِّزْرَ اُخْرٰى ۭ وَمَا كُنَّا مُعَذِّبِيْنَ حَتّٰى نَبْعَثَ رَسُوْلًا ﴿۱۵﴾ وَاِذَآ اَرَدْنَآ اَنْ نُّهْلِكَ قَرْيَةً اَمَرْنَا مُتْرَفِيْهَا فَفَسَقُوْا فِيْهَا فَحَقَّ عَلَيْهَا الْقَوْلُ فَدَمَّرْنٰهَا تَدْمِيْرًا ﴿۱۶﴾ وَكَمْ اَهْلَكْنَا مِنَ الْقُرُوْنِ مِنْۢ بَعْدِ نُوْحٍ ۭ وَكَفٰى بِرَبِّكَ بِذُنُوْبِ عِبَادِهٖ خَبِيْرًۢا بَصِيْرًا ﴿۱۷﴾ مَنْ كَانَ يُرِيْدُ الْعَاجِلَةَ عَجَّلْنَا لَهٗ فِيْهَا مَا نَشَاۗءُ لِمَنْ نُّرِيْدُ ثُمَّ جَعَلْنَا لَهٗ جَهَنَّمَ ۚ يَصْلٰىهَا مَذْمُوْمًا مَّدْحُوْرًا ﴿۱۸﴾

જો આદમી ભી સીધે રાસ્તે પર ચલતા હે વો ખુદ અપને ફાયદે કે લિયે ચલતા હે ઔર જો ગુમરાહી કા રાસ્તા અપનાતા હે વો અપને હી પર નુકસાન ઉઠાતા હે ઔર કોઈ બોજ ઉઠાનેવાલા કિસી દુસરે કા બોજ નહી ઉઠાયેગા ઔર હમ ઉસ વકત તક કિસી કો સઝા નહી દેતે જબ તક કોઈ રસૂલ(હુજ્જત પુરી કરને કે લિયે) ન ભેજ દેવેં(૧) ﴿૧૫﴾ ઔર હમ જબ કિસી બસ્તી કો હલાક કરને કા ઈરાદા કરતે હેં તો ઉસ(બસ્તી) કી અચ્છી હાલતવાલે(માલદાર) લોગોં કો(ઈમાન લાકર ઈતાઅત કરને કા) હુકમ દેતે હેં, ફિર વો(માલદાર લોગ) ઉસ(બસ્તી) મેં નાફરમાની કરતે હેં તબ ઉન પર(અઝાબ કી) બાત પકકી હો જાતી હે, સો હમ ઉસ(બસ્તી) કો બિલ્કુલ તબાહ ઔર બરબાદ કર ડાલતે હેં(૨) ﴿૧૬﴾ ઔર નૂહ(અલ.) કે બાદ કિતની કૌમોં કો હમને હલાક કર દિયા, તુમ્હારે રબ અપને બંદો કે ગુનાહોં કી પુરી ખબર રખનેવાલે, દેખનેવાલે કાફી હેં ﴿૧૭﴾ જો આદમી જલ્દી મિલનેવાલી(દુનિયા હી કો યા દુનિયા કે નકદ ફાયદે) કો ચાહતા હો તો હમ જિતના ચાહતે હેં જિસ્કે લિયે ચાહતે હેં ઉસ્કો ઉસ(દુનિયા હી) મેં જલ્દી દેતે હેં, ફિર હમને ઉસ્કે લિયે જહન્નમ બના રખી હે જિસ્મેં વો ઝલીલો ખ્વાર હોકર ઔર ધકકે ખાકર દાખિલ હોગા ﴿૧૮﴾

---

(૧) (દુસરા તર્જુમા) કિસી ભી રસૂલ કો(હુજ્જત પુરી કરને કે લિયે) ભેજને તક હમ કિસી કો અઝાબ નહી દિયા કરતે.

(૨) (દુસરા તર્જુમા) : ઈસ આયત મેં લફઝ ''اَمَرْنَا'' મેં એક કિરાઅત ''اَمَّرْنَا'' મીમ કી તશદીદ કે સાથ આઈ હે, તબ આયત કા માના યે હોગા કે : માલદાર લોગોં કો હમ કૌમ કા અમીર બના દેતે હેં. એક કિરાઅત ''اٰمَرْنَا'' કી ભી આઈ હે ઉસ સૂરત મેં આયત કા માની યે હોગા : કે હમ માલદારોં કો ઝિયાદહ કર દેતે હેં. દોનો કિરાઅત કા નતીજા યે હે કે માલદારોં ઔર ઐશ પસંદો કી હુકૂમત ઔર ઉનકી ઝિયાદતી કી વજહ સે પુરી કૌમ અલ્લાહ તઆલા કી નાફરમાની મેં મુબ્તલા હોતી હે ઔર યે અલ્લાહ તઆલા કે અઝાબ આને કી નીશાની હે.

وَمَنْ اَرَادَ الْاٰخِرَةَ وَسَعٰى لَهَا سَعْيَهَا وَهُوَ مُؤْمِنٌ فَاُولٰٓئِكَ كَانَ سَعْيُهُمْ مَّشْكُوْرًا ﴿١٩﴾ كُلًّا نُّمِدُّ هٰٓؤُلَآءِ وَهٰٓؤُلَآءِ مِنْ عَطَآءِ رَبِّكَ ۭ وَمَا كَانَ عَطَآءُ رَبِّكَ مَحْظُوْرًا ﴿٢٠﴾ اُنْظُرْ كَيْفَ فَضَّلْنَا بَعْضَهُمْ عَلٰى بَعْضٍ ۭ وَلَلْاٰخِرَةُ اَكْبَرُ دَرَجٰتٍ وَّاَكْبَرُ تَفْضِيْلًا ﴿٢١﴾ لَا تَجْعَلْ مَعَ اللّٰهِ اِلٰهًا اٰخَرَ فَتَقْعُدَ مَذْمُوْمًا مَّخْذُوْلًا ﴿٢٢﴾

وَقَضٰى رَبُّكَ اَلَّا تَعْبُدُوْٓا اِلَّآ اِيَّاهُ وَبِالْوَالِدَيْنِ اِحْسَانًا ۭ اِمَّا يَبْلُغَنَّ عِنْدَكَ الْكِبَرَ اَحَدُهُمَآ اَوْ كِلٰهُمَا فَلَا تَقُلْ لَّهُمَآ اُفٍّ وَّلَا تَنْهَرْهُمَا وَقُلْ لَّهُمَا قَوْلًا كَرِيْمًا ﴿٢٣﴾

ઔર જો શખ્સ આખિરત(કા ફાયદા) ચાહતા હો ઔર ઉસ(આખિરત) કે લિયે જૈસી કોશિશ કરની ચાહિયે વૈસી કોશિશ કરતા(ભી) હો ઔર વો ઈમાનવાલા ભી હો તો ઐસે લોગોં કી કોશિશ કી કદરદાની કી જાયેગી(૧)﴿૧૯﴾ (એ નબી !) તુમ્હારે રબ કી અતા(૨) મેં સે ઉન(મોઅમીનીન) કો ભી ઔર ઈન(કાફિરોં) કો ભી હર એક કો હમ નવાઝતે હેં(૩) ઔર(દુનિયા મેં) તુમ્હારે રબ કી અતા કિસી કે લિયે બંધ નહી હે ﴿૨૦﴾ (એ નબી !) તુમ દેખો ! હમને કુછ ઈન્સાનો કો કુછ પર કિસ તરહ ફઝીલત દે રખી હે ઔર યકીનન આખિરત મેં બડે દરજાત હેં ઔર બડી ફઝીલત હે(૪) ﴿૨૧﴾ અલ્લાહ તઆલા કે સાથ દુસરા મા'બૂદ મત બના, સો તુ બુરા હાલ ઔર બેકસ (નિઃસહાય) હોકર બૈઠ જાયેગા(૫) ﴿૨૨﴾

ઔર તુમ્હારે રબ ને હુકમ દિયા હે કે ઉસ્કે સિવા કિસી કી ઈબાદત ન કરો ઔર વાલિદૈન કે સાથ અચ્છા સુલૂક કરો, અગર ઉન(વાલિદૈન) મેં સે કોઈ એક યા દોનોં તુમ્હારે સામને બુઢાપે કો પહોંચ જાએ તો ઉસ વકત ભી કભી ઉનકો ઉફ(હુંહ) તક ન કહો ઔર ઉન દોનોં કો ઝીડક (ઝાટકણ) મત દો ઔર ઉન દોનોં કે સાથ ઈઝઝત(યાની અદબ) સે બાત કિયા કરો ﴿૨૩﴾

(૧) યાની મહેનત મકબૂલ હોગી. ઈમાન ઔર ઈખ્લાસવાલા નેક અમલ જો સુન્નત કે મુતાબિક હો મકબુલિયત કે લિયે ઝરૂરી હે.

(૨) દુનયવી રોઝી. (૩) (દુસરા તર્જુમા) હમ મદદ પહોંચાતે હેં.

(૪) (દુસરા તર્જુમા) ઔર આખિરત દરજાત કે એતેબાર સે ભી બડી હે ઔર ફઝીલત કે એતેબાર સે ભી બડી હે.

(૫) યે ઉસ શખ્સ કે લિયે હે જો આખિરત કા ઈન્કાર કરનેવાલા હો ઈસી તરહ હર અમલ મેં હર વકત સિર્ફ દુનયવી ગર્ઝ હી હો.

وَاخْفِضْ لَهُمَا جَنَاحَ الذُّلِّ مِنَ الرَّحْمَةِ وَقُلْ رَّبِّ ارْحَمْهُمَا كَمَا رَبَّيٰنِي صَغِيرًا ﴿٢٤﴾ رَبُّكُمْ أَعْلَمُ بِمَا فِي نُفُوسِكُمْ ۚ إِن تَكُونُوا صَالِحِينَ فَإِنَّهُ كَانَ لِلْأَوَّابِينَ غَفُورًا ﴿٢٥﴾ وَآتِ ذَا الْقُرْبَىٰ حَقَّهُ وَالْمِسْكِينَ وَابْنَ السَّبِيلِ وَلَا تُبَذِّرْ تَبْذِيرًا ﴿٢٦﴾ إِنَّ الْمُبَذِّرِينَ كَانُوا إِخْوَانَ الشَّيَاطِينِ ۖ وَكَانَ الشَّيْطَانُ لِرَبِّهِ كَفُورًا ﴿٢٧﴾ وَإِمَّا تُعْرِضَنَّ عَنْهُمُ ابْتِغَاءَ رَحْمَةٍ مِّن رَّبِّكَ تَرْجُوهَا فَقُل لَّهُمْ قَوْلًا مَّيْسُورًا ﴿٢٨﴾ وَلَا تَجْعَلْ يَدَكَ مَغْلُولَةً إِلَىٰ عُنُقِكَ وَلَا تَبْسُطْهَا كُلَّ الْبَسْطِ فَتَقْعُدَ مَلُومًا مَّحْسُورًا ﴿٢٩﴾

ઔર મહેરબાની(નરમી) કા બરતાવ કરતે હુએ ખુદ કો ઉનકે સામને તવાઝુઅ કે સાથ ઝુકા દો ઔર(ઉનકે લિયે યે) દુઆ કરો : એ મેરે રબ ! જૈસી મેરી ઉન દોનોં ને બચપન મેં પરવરીશ કી આપ ભી ઉનકે સાથ(વૈસા હી) રહમ કા મામલા ફરમાઈએ ﴾૨૪﴿ તુમ્હારે દિલોં મેં જો હે ઉસ્કો તુમ્હારે રબ ખૂબ અચ્છી તરહ જાનતે હેં અગર તુમ નેક બન જાઓ(ફિર કભી ગફલત સે કોઈ ગુસ્તાખી યા ગુનાહ હો જાએ) તો યકીનન તૌબા કરનેવાલો કો વો(અલ્લાહ તઆલા) બહોત માફ કરનેવાલે હેં(૧) ﴾૨૫﴿ ઔર તુ રિશ્તેદારો કો ઔર મિસ્કીન કો ઔર મુસાફિર કો ઉનકા હક દે ઔર(ગુનાહ કે કામોં મેં) માલ મત ઉડાયા કરો(૨) ﴾૨૬﴿ યકીની બાત હે કે માલ કો(ગુનાહ કે કામ મેં) ઉડાનેવાલે શયતાન કે ભાઈ હેં ઔર શયતાન તો અપને રબ કા બડા હી નાશુક્રા હે ﴾૨૭﴿ ઔર અગર કભી તુજે તેરે રબ કી તરફ સે રહમત(યાની રોઝી) મિલને કી ઉમ્મીદ હો ઔર(અભી કુછ ન હોને કી વજહ સે) ઉન(રિશ્તેદાર મિસ્કીન, મુસાફિરોં) સે મુંહ ફિરાતા હો(૩) તો તુ ઉનસે નરમ બાત કર લિયા કર ﴾૨૮﴿ ઔર અપના હાથ(બખીલી કી વજહ સે) અપની ગરદન સે બાંધ કર ન રખ(૪) ઔર(ઐસી ફુઝૂલ ખર્ચી ભી મત કરો કે) ઉસ(હાથ) કો બિલ્કુલ ખુલા હી છોડ દો, ઐસા કરોગે તો મલામત ખાકર થક હારકર બૈઠ જાના પડેગા(૫) ﴾૨૯﴿

(૧) (દુસરા તર્જુમા) જો તૌબા કે લિયે અલ્લાહ તઆલા કી તરફ ઝિયાદહ રૂજૂઅ કરતા હે અલ્લાહ તઆલા ઉસ્કે ગુનાહ બહોત માફ કરતે હેં. (૨) બાતિલ ઔર નાજાઈઝ કામ કે લિયે ઝર્રા બરાબર ભી ખર્ચ કરના યે તબઝીર યાની માલ કો ઉડાના હે. (૩) યાની દેને સે ઈન્કાર કરના પડે. (૪) (દુસરા તર્જુમા) ઐસે કંજૂસ મત બનો કે અપના હાથ અપની ગરદન સે બાંધ કર રખો. (૫) માલ હોને કે બાવજુદ બખીલી કી વજહ સે હાથ રોક દિયા તો લોગ તુમ પર મલામત કરેંગે ઔર ઝિયાદહ હી ખર્ચ કર ડાલા ઔર ખુદ ફકીર હો ગએ ફિર ખુદ પરેશાન હોને લગે તો ફિર પરેશાન હોના પડેગા ઔર હિંમત હાર જાઓગે.

ۚ اِنَّ رَبَّكَ يَبۡسُطُ الرِّزۡقَ لِمَنۡ يَّشَآءُ وَيَقۡدِرُ ؕ اِنَّهٗ كَانَ بِعِبَادِهٖ خَبِيۡرًۢا بَصِيۡرًا ﴿۳۰﴾

وَلَا تَقۡتُلُوۡۤا اَوۡلَادَكُمۡ خَشۡيَةَ اِمۡلَاقٍ ؕ نَحۡنُ نَرۡزُقُهُمۡ وَاِيَّاكُمۡ ؕ اِنَّ قَتۡلَهُمۡ كَانَ خِطۡاً كَبِيۡرًا ﴿۳۱﴾ وَلَا تَقۡرَبُوا الزِّنٰۤى اِنَّهٗ كَانَ فَاحِشَةً ؕ وَسَآءَ سَبِيۡلًا ﴿۳۲﴾ وَلَا تَقۡتُلُوا النَّفۡسَ الَّتِىۡ حَرَّمَ اللّٰهُ اِلَّا بِالۡحَـقِّ ؕ وَمَنۡ قُتِلَ مَظۡلُوۡمًا فَقَدۡ جَعَلۡنَا لِوَلِيِّهٖ سُلۡطٰنًا فَلَا يُسۡرِفْ فِّى الۡقَتۡلِ ؕ اِنَّهٗ كَانَ مَنۡصُوۡرًا ﴿۳۳﴾ وَلَا تَقۡرَبُوۡا مَالَ الۡيَتِيۡمِ اِلَّا بِالَّتِىۡ هِىَ اَحۡسَنُ حَتّٰى يَبۡلُغَ اَشُدَّهٗ وَاَوۡفُوۡا بِالۡعَهۡدِ

યકીની બાત હે કે તુમ્હારે રબ જિસ કો ચાહતે હેં ઉસ કો ઝિયાદહ રોઝી દેતે હેં ઔર (જિસ કે લિયે ચાહતે હેં રીઝક મેં) તંગી કરતે હેં(૧) યકીની બાત હે કે વો(અલ્લાહ તઆલા) અપને બંદો કી પૂરી ખબર રખતે હેં(બંદો કો) અચ્છી તરહ દેખતે હેં ﴿૩૦﴾

ઔર મુફલિસ હો જાને કે ડર સે તુમ તુમ્હારી અવલાદ કો કતલ મત કરો, હમ હી તો ઉન(અવલાદ) કો ઔર તુમકો રોઝી દેતે હેં, યકીની બાત હે કે ઉન(અવલાદ) કો કતલ કરના ભારી ગુનાહ હે ﴿૩૧﴾ ઔર તુમ ઝિના કે પાસ ભી મત જાઓ, યકીની બાત હે કે વો(ઝિના) તો બડી બેહયાઈ હે ઔર બહોત બુરા રાસ્તા હે ﴿૩૨﴾ જિસ શખ્સ કો કતલ કરના અલ્લાહ તઆલા ને હરામ કર દિયા હે તુમ ઉસ્કો કતલ મત કરો; મગર યે કે(શરઈ) હક પહોંચતા હો(૨) ઔર જો આદમી ભી નાહક(યાની ઝુલ્મ સે) કતલ કર દિયા ગયા તો હમને ઉસ(કતલ કીયે જાને વાલે) કે વાલી કો(કતલ કીયે જાને વાલે કે બદલે મેં કાતિલ કો કાઝી કી અદાલત મે લે જાકર કતલ કરવા દેને કા) હક દિયા હે, સો(કતલ કીયે જાને વાલે કા વાલી) ખૂન કા બદલા લેને મેં હદ સે આગે ન બઢે, યકીનન વો ઉસ બાત કે લાઈક હે કે ઉસ્કી મદદ કી જાએ(૩) ﴿૩૩﴾ તુમ યતીમ કે માલ કે(ગલત તરીકે સે ખા જાને કી નિય્યત સે) કરીબ ભી મત જાઓ; મગર ઐસે તરીકે સે જો(યતીમ કે હક મેં) બેહતર હો, જબ તક કે વો(યતીમ) અપની જવાની કો પહોંચ જાએ(૪) ઔર તુમ(અલ્લાહ તઆલા ઔર ઉસ કે બંદો કે) અહદ (વાદે) કો પુરા કરો,

(૧) રોઝી કી કમી ઝિયાદતી અલ્લાહ તઆલા કે કબ્ઝે મેં હે, સખાવત સે કોઈ ફકીર નહી હુવા, બખીલી સે કોઈ માલદાર નહી બના. (૨) તો ઝરૂરી કારવાઈ કે બાદ કતલ કર સકતે હેં. (૩) (દુસરા તર્જુમા) અલ્લાહ તઆલા કી મદદ કે કાબિલ હે. ઉસ મેં એક બાત યે ભી નીકલતી હે કે અગર કાતિલ ઔર ઉસ કે રિશ્તેદારોં કે સાથ કતલ કીયે જાને વાલે કે વારસદારોં ને ઝિયાદતી કી તો અલ્લાહ તઆલા કી મદદ કાતિલ કે રિશ્તેદારો કી તરફ મુતવજ્જેહ હોગી ઔર લોગ ભી ઉનકી મદદ કરેંગે. (૪) યાની યતીમ જવાન હોકર અપને માલ કી હિફાઝત ખુદ કરને લગે વહા તક ઉસકે માલ કો સંભાલના હે.

إِنَّ الْعَهْدَ كَانَ مَسْـُٔوْلًا ﴿٣٤﴾ وَاَوْفُوا الْكَيْلَ اِذَا كِلْتُمْ وَزِنُوْا بِالْقِسْطَاسِ الْمُسْتَقِيْمِ ؕ ذٰلِكَ خَيْرٌ وَّاَحْسَنُ
تَاْوِيْلًا ﴿٣٥﴾ وَلَا تَقْفُ مَا لَيْسَ لَكَ بِهٖ عِلْمٌ ؕ اِنَّ السَّمْعَ وَالْبَصَرَ وَالْفُؤَادَ كُلُّ اُولٰٓئِكَ كَانَ عَنْهُ مَسْـُٔوْلًا ﴿٣٦﴾ وَلَا
تَمْشِ فِى الْاَرْضِ مَرَحًا ۚ اِنَّكَ لَنْ تَخْرِقَ الْاَرْضَ وَلَنْ تَبْلُغَ الْجِبَالَ طُوْلًا ﴿٣٧﴾ كُلُّ ذٰلِكَ كَانَ سَيِّئُهٗ عِنْدَ رَبِّكَ
مَكْرُوْهًا ﴿٣٨﴾ ذٰلِكَ مِمَّاۤ اَوْحٰۤى اِلَيْكَ رَبُّكَ مِنَ الْحِكْمَةِ ؕ وَلَا تَجْعَلْ مَعَ اللّٰهِ اِلٰهًا اٰخَرَ فَتُلْقٰى فِىْ جَهَنَّمَ مَلُوْمًا
مَّدْحُوْرًا ﴿٣٩﴾ اَفَاَصْفٰىكُمْ رَبُّكُمْ بِالْبَنِيْنَ وَاتَّخَذَ مِنَ الْمَلٰٓئِكَةِ اِنَاثًا ؕ اِنَّكُمْ لَتَقُوْلُوْنَ قَوْلًا عَظِيْمًا ﴿٤٠﴾ ع

યકીનન અહદ કે બારે મેં(તુમસે કયામત કે દિન) સવાલ કિયા જાયેગા ﴿૩૪﴾ ઔર જબ (કિસી કો) કોઈ ચીઝ પૈમાને સે નાપકર દો તો પૈમાના પૂરા ભર કરકે દો ઔર(કોઈ ચીઝ) તોલો તો તોલને મેં સહીહ તરાઝુ ઈસ્તેમાલ કરો, યે(પૂરા નાપના ઔર તોલના) અચ્છી બાત હે ઔર ઉસ્કા અંજામ ભી બેહતર હે(૧) ﴿૩૫﴾ જિસ બાત કી તુજ કો (પકકી) ખબર ન હો(ઉસ કો સચ સમજકર) ઉસ પર અમલ મત કર, યકીની બાત હે કે કાન ઔર આંખ ઔર દિલ ઉન સબ કે બારે મેં(તુમ સે કયામત મેં) સવાલ કિયા જાયેગા ﴿૩૬﴾ ઔર તુ ઝમીન મેં અકડ કર(ઈતરાતે હુએ તકબ્બુર સે) મત ચલ; (ઈસ લિયે કે) ન તો તુ(ઐસી ચાલ ચલ કર) ઝમીન કો ફાડ સકેગા ઔર ન તુ(સિના તાનકર બનાવટ કર કે ઉંચા કદ દિખાકર ચલને સે) પહાડોં કી ઉંચાઈ તક પહોંચ સકેગા ﴿૩૭﴾ યે સબ બુરે કામ ઐસે હૈં જો તુમ્હારે રબ કો બિલ્કુલ પસંદ નહીહૈં ﴿૩૮﴾ યે સબ હિકમત કી બાતેં હૈં જો તુમ્હારે રબ ને તુમ્હારી તરફ વહી કે ઝરીયે ભેજી હૈં, તુ અલ્લાહ તઆલા કે સાથ દુસરા મા'બૂદ મત બના વરના તુજ પર મલામત કરકે ધકકે દેકર જહન્નમ મેં ફેંક દિયા જાયેગા ﴿૩૯﴾ (એ મુશરીકો !) કયા તુમ્હારે રબને તુમકો બેટે દેને કે લિયે ચુન લિયા હે ઔર ખુદ(અપને લિયે) ફરિશ્તોં કો બેટીયાં બના લિયા હે ? યકીની બાત હે કે તુમ બડી ભારી(યાની સંગીન) બાત કેહ રહે હો ﴿૪૦﴾

---

(૧) ધોકા દેકર કમ નાપને ઔર તોલનેવાલો કો તિજારત મેં બરકત નહી હોતી, ગ્રાહકો કો પતા ચલ જાતા હે તો વો ખરીદના બંધ કર દેતે હૈં, યે તો દુનયવી નુકસાન હુવા ઔર આખિરત મેં જહન્નમ કી સઝા હોગી.

وَلَقَدْ صَرَّفْنَا فِيْ هٰذَا الْقُرْاٰنِ لِيَذَّكَّرُوْا ؕ وَمَا يَزِيْدُهُمْ اِلَّا نُفُوْرًا ﴿٤١﴾ قُلْ لَّوْ كَانَ مَعَهٗۤ اٰلِهَةٌ كَمَا يَقُوْلُوْنَ اِذًا لَّابْتَغَوْا اِلٰى ذِى الْعَرْشِ سَبِيْلًا ﴿٤٢﴾ سُبْحٰنَهٗ وَتَعٰلٰى عَمَّا يَقُوْلُوْنَ عُلُوًّا كَبِيْرًا ﴿٤٣﴾ تُسَبِّحُ لَهُ السَّمٰوٰتُ السَّبْعُ وَالْاَرْضُ وَمَنْ فِيْهِنَّ ؕ وَاِنْ مِّنْ شَیْءٍ اِلَّا يُسَبِّحُ بِحَمْدِهٖ وَلٰكِنْ لَّا تَفْقَهُوْنَ تَسْبِيْحَهُمْ ؕ اِنَّهٗ كَانَ حَلِيْمًا غَفُوْرًا ﴿٤٤﴾ وَاِذَا قَرَاْتَ الْقُرْاٰنَ جَعَلْنَا بَيْنَكَ وَبَيْنَ الَّذِيْنَ لَا يُؤْمِنُوْنَ بِالْاٰخِرَةِ حِجَابًا مَّسْتُوْرًا ﴿٤٥﴾ وَّجَعَلْنَا عَلٰى قُلُوْبِهِمْ اَكِنَّةً اَنْ يَّفْقَهُوْهُ وَفِيْۤ اٰذَانِهِمْ وَقْرًا ؕ

યકીની બાત હે કે હમને ઈસ કુર્આન મેં(તૌહિદ કી સચ્ચાઈ ઔર શિર્ક કા બાતિલ હોના) અલગ અલગ તરીકે સે સમજાયા હે(૧); તાકે વો નસીહત હાસિલ કરેં, હાલત યે હે કે(હમારે સમજાને સે) ઉન કી નફરત હી ઝિયાદહ હો જાતી હે ﴿૪૧﴾ તો (ઉન કો) કેહ દે : અગર ઉસ(અલ્લાહ તઆલા) કે સાથ કોઈ ઔર ભી મા'બૂદ હોતે જૈસા કે યે(મુશરીક) લોગ કેહતે હેં તબ તો વો સબ મિલકર અર્શવાલે(અલ્લાહ તઆલા) પર ચઢાઈ કરને કા કોઈ રાસ્તા પૈદા કરતે ﴿૪૨﴾ (હકીકત યે હે કે) જો બાતેં યે(મુશરીકીન અલ્લાહ તઆલા કે લિયે) કેહતે હેં વો(અલ્લાહ તઆલા કી ઝાત) ઉન સબ સે બિલ્કુલ પાક ઔર બહોત ઝિયાદહ બુલંદ(યાની દૂર) હેં ﴿૪૩﴾ સાતોં આસમાન ઔર ઝમીન ઔર જો(મખ્લૂક) ઉનમેં હેં વો સબ ઉસ(અલ્લાહ તઆલા) કી તસ્બીહ(૨) બયાન કરતી હેં ઔર હર ચીઝ ઉસ(અલ્લાહ તઆલા હી) કી હમ્દ કે સાથ તસ્બીહ કરતી હે; લેકિન તુમ ઉનકી તસ્બીહ કો સમજતે નહી હો, યકીની બાત હે કે વો (અલ્લાહ તઆલા) બડે હલીમ, બહોત માફ કરનેવાલે હેં ﴿૪૪﴾ જબ આપ(દીન પહોંચાને કે લિયે) કુર્આન પઢતે હેં તો હમ આપકે ઔર જો આખિરત પર ઈમાન નહી લાતે ઉન(કાફિરોં) કે બીચ એક છુપા હુવા પર્દા ડાલ દેતે હેં(૩) ﴿૪૫﴾ ઔર(વો પર્દા યે હે કે) હમ ઉન કે દિલોં પર ઐસે પર્દે(યાની ગિલાફ) ડાલ દેતે હેં કે વો ઉસ(કુર્આન ઔર ઉસ કે મકસદ) કો ન સમજ સકે ઔર હમ ઉનકે કાનો મેં ગિરાની(યાની બોજ) પૈદા કર દેતે હેં,

---

(૧) (દુસરા તર્જુમા) ફેર ફેર કર બયાન કિયા હે.

(૨) હર ઐબ સે પાક હોના.

(૩) કાફિર અલ્લાહ તઆલા કી કુદરત કો સમજના હી નહી ચાહતે ઉસ લિયે નાફહમી ઉન પર ડાલ દી જાતી હે.

وَاِذَا ذَكَرْتَ رَبَّكَ فِى الْقُرْاٰنِ وَحْدَهٗ وَلَّوْا عَلٰٓى اَدْبَارِهِمْ نُفُوْرًا ﴿۴۶﴾ نَحْنُ اَعْلَمُ بِمَا يَسْتَمِعُوْنَ بِهٖٓ اِذْ يَسْتَمِعُوْنَ اِلَيْكَ وَاِذْ هُمْ نَجْوٰٓى اِذْ يَقُوْلُ الظّٰلِمُوْنَ اِنْ تَتَّبِعُوْنَ اِلَّا رَجُلًا مَّسْحُوْرًا ﴿۴۷﴾ اُنْظُرْ كَيْفَ ضَرَبُوْا لَكَ الْاَمْثَالَ فَضَلُّوْا فَلَا يَسْتَطِيْعُوْنَ سَبِيْلًا ﴿۴۸﴾ وَقَالُوْٓا ءَاِذَا كُنَّا عِظَامًا وَّرُفَاتًا ءَاِنَّا لَمَبْعُوْثُوْنَ خَلْقًا جَدِيْدًا ﴿۴۹﴾ قُلْ كُوْنُوْا حِجَارَةً اَوْ حَدِيْدًا ﴿۵۰﴾ اَوْ خَلْقًا مِّمَّا يَكْبُرُ فِىْ صُدُوْرِكُمْ ۚ فَسَيَقُوْلُوْنَ مَنْ يُّعِيْدُنَا ۭ قُلِ الَّذِىْ فَطَرَكُمْ اَوَّلَ مَرَّةٍ ۚ

ઔર જબ આપ કુર્આન મેં અકેલે અપને રબ(કી સિફાત) કા ઝિક્ર કરતે હેં(૧) તો વો કાફિર પીઠ ફેરકર નફરત કરતે હુએ ચલે જાતે હેં ﴾૪૬﴿ (એ નબી !) જિસ વકત યે (કાફિર) લોગ આપકી બાત કાન લગાકર(યાની પૂરે ધ્યાન સે) સુનતે હેં(તો જિસ ગર્ઝ સે યે આપકી બાત યાની કુર્આન સુનતે હેં) હમ ખૂબ અચ્છી તરહ(ઉસ કો) જાનતે હેં ઔર જબ વો(ઝાલિમ લોગ) આપસ મેં(કાન મેં) ચુપકે ચુપકે બાતેં કરતે હેં(ઐસી બાતોં કો ભી હમ અચ્છી તરહ જાનતે હેં) જબ યે ઝાલિમ લોગ(અપને તઅલ્લુકવાલે મુસલમાનોં સે) યું કેહતે હેં કે :તુમ તો બસ એક જાદુ કિયે હુએ(યાની મજનૂન) આદમી કે પીછે ચલ પડે હો(૨) ﴾૪૭﴿ આપ દેખિયે ! યે લોગ આપકે લિયે કૈસી કૈસી મિસાલે (યાની લકબ) ઘડતે હેં, સો વો રાસ્તે સે ભટક ચુકે હેં, અબ યે(સીધે) રાસ્તે પર નહી આ સકતે ﴾૪૮﴿ ઔર વો(કાફિર લોગ) કેહને લગે કે : જબ હમ(મરને કે બાદ) હડ્ડીયાં ઔર ચૂરા ચૂરા હો જાયેંગે તો ફિર નયે સીરે સે ઝિંદા કરકે કયા હમકો ઉઠાયા જાયેગા ? ﴾૪૯﴿ (એ નબી !) તુમ(ઉન સે) કહો કે : તુમ પથ્થર યા લોહા બન જાઓ ﴾૫૦﴿ યા કોઈ ઐસી મખ્લૂક હો જાઓ કે(ઉસ્કા દોબારા ઝિંદા હોના) તુમ તુમ્હારે દિલ મેં બડા મુશ્કીલ સમજતે હો(૩) અબ વો(કાફિર લોગ) કહેંગે કે : કોન હમકો દોબારા ઝિંદા કરેગા ? તુમ(જવાબ મેં) કહો કે : તુમકો વહી(અલ્લાહ તઆલા) ઝિંદા કરેંગે જિસને તુમકો પેહલી બાર ઝિંદા કિયા થા,

(૧) યાની કુર્આન મેં સિર્ફ અલ્લાહ તઆલા કી સિફતોં કા ઝિક્ર હોતા હે ઉનકે બાતિલ મા'બૂદ યાની બુતોં કી કોઈ ભી સિફત બયાન નહી હોતી તો ઉસ સે વો નારાઝ હોતે હેં.

(૨) (દુસરા તર્જુમા) આદમી કી ઈત્તિબાઅ કરતે હો.

(૩) ફિર ભી અલ્લાહ તઆલા તુમકો દોબારા ઝિંદા કરેંગે.

فَسَيُنْغِضُوْنَ اِلَيْكَ رُءُوْسَهُمْ وَيَقُوْلُوْنَ مَتٰى هُوَ ؕ قُلْ عَسٰۤى اَنْ يَّكُوْنَ قَرِيْبًا ﴿۵۱﴾ يَوْمَ يَدْعُوْكُمْ فَتَسْتَجِيْبُوْنَ بِحَمْدِهٖ وَتَظُنُّوْنَ اِنْ لَّبِثْتُمْ اِلَّا قَلِيْلًا ﴿۵۲﴾

وَقُلْ لِّعِبَادِيْ يَقُوْلُوا الَّتِيْ هِيَ اَحْسَنُ ؕ اِنَّ الشَّيْطٰنَ يَنْزَغُ بَيْنَهُمْ ؕ اِنَّ الشَّيْطٰنَ كَانَ لِلْاِنْسَانِ عَدُوًّا مُّبِيْنًا ﴿۵۳﴾ رَبُّكُمْ اَعْلَمُ بِكُمْ ؕ اِنْ يَّشَاْ يَرْحَمْكُمْ اَوْ اِنْ يَّشَاْ يُعَذِّبْكُمْ ؕ وَمَاۤ اَرْسَلْنٰكَ عَلَيْهِمْ وَكِيْلًا ﴿۵۴﴾ وَرَبُّكَ اَعْلَمُ بِمَنْ فِي السَّمٰوٰتِ وَالْاَرْضِ ؕ وَلَقَدْ فَضَّلْنَا بَعْضَ النَّبِيّٖنَ عَلٰى بَعْضٍ وَّاٰتَيْنَا دَاوٗدَ زَبُوْرًا ﴿۵۵﴾ قُلِ ادْعُوا الَّذِيْنَ زَعَمْتُمْ مِّنْ دُوْنِهٖ فَلَا يَمْلِكُوْنَ كَشْفَ الضُّرِّ عَنْكُمْ وَلَا تَحْوِيْلًا ﴿۵۶﴾

ઉસ પર વો(કાફિર) લોગ તુમ્હારે સામને અપના સર હિલાવેંગે ઔર કહેંગે કે : વો(દોબારા ઝિંદા હોના) કબ હોગા ? તો તુમ કેહ દો કે : શાયદ કે ઉસ કા વકત કરીબ હી આ ગયા હે ﴿૫૧﴾ જિસ દિન વો(અલ્લાહ તઆલા) તુમકો બુલાયેંગે(૧) તો તુમ ઉસ કી તા'રીફ કરતે હુએ હાઝિર હો જાઓગે ઔર તુમ યે ખ્યાલ કરતે હોંગે કે તુમ તો(બસ દુનિયા મેં) બહોત કમ ઠેહરે ﴿૫૨﴾

ઔર તુમ મેરે(મોમીન) બંદો કો કહો કે : વો બેહતરીન બાત હી કહા કરે, યકીની બાત હે કે શયતાન(સખ્ત બાત કહેલવાકર) ઉનકે દરમિયાન ફસાદ ડલવાતા હે ઔર યે યકીની બાત હે કે શયતાન ઈન્સાન કા ખુલ્લમ ખુલ્લા દુશ્મન હે ﴿૫૩﴾ તુમ્હારે રબ તુમ્હારી હાલત બહોત અચ્છી તરહ જાનતે હેં, વો(રબ) અગર ચાહેં તો તુમ પર રહમ કરેં યા તો તુમકો અઝાબ દેવેં ઔર હમને તુમ કો ઉન પર(ઉનકી હિદાયત) કા ઝિમ્મેદાર બનાકર નહી ભેજા ﴿૫૪﴾ આપકે રબ આસમાનોં ઔર ઝમીન મેં જો કોઈ ભી હે ઉન સબકે હાલ કો અચ્છી તરહ જાનતે હેં ઔર બડી પકકી બાત હે કે હમને કુછ નબીયોં કો કુછ નબીયોં પર ફઝીલત દી હે ઔર હમને દાઉદ(અલ.) કો ઝબૂર(નામ કી) કિતાબ દી હે ﴿૫૫﴾ તુમ(ઉન મુશરીકીન સે) કેહ દો : તુમને જિનકો ઉસ(અલ્લાહ તઆલા) કે સિવા મા'બૂદ સમજ રખા હે ઉનકો ઝરા પુકાર કર તો દેખો તો વો તુમ્હારી તકલીફ દૂર કરને કા ઈખ્તિયાર નહી રખતે ઔર ન તો તકલીફ બદલને કા ઈખ્તિયાર રખતે હેં(૨) ﴿૫૬﴾

(૧) યાની ફરિશ્તોં કે ઝરીયે મૈદાને કયામત મેં જમા હોને કે લિયે બુલાયેંગે.

(૨) કે ભારી તકલીફ કો બદલકર હલકી તકલીફ દેવેં.

أُولٰٓئِكَ الَّذِيۡنَ يَدۡعُوۡنَ يَبۡتَغُوۡنَ اِلٰى رَبِّهِمُ الۡوَسِيۡلَةَ اَيُّهُمۡ اَقۡرَبُ وَيَرۡجُوۡنَ رَحۡمَتَهٗ وَيَخَافُوۡنَ عَذَابَهٗ ؕ اِنَّ عَذَابَ
رَبِّكَ كَانَ مَحۡذُوۡرًا ﴿۵۷﴾ وَاِنۡ مِّنۡ قَرۡيَةٍ اِلَّا نَحۡنُ مُهۡلِكُوۡهَا قَبۡلَ يَوۡمِ الۡقِيٰمَةِ اَوۡ مُعَذِّبُوۡهَا عَذَابًا شَدِيۡدًا ؕ كَانَ ذٰلِكَ
فِى الۡكِتٰبِ مَسۡطُوۡرًا ﴿۵۸﴾ وَمَا مَنَعَنَاۤ اَنۡ نُّرۡسِلَ بِالۡاٰيٰتِ اِلَّاۤ اَنۡ كَذَّبَ بِهَا الۡاَوَّلُوۡنَ ؕ وَاٰتَيۡنَا ثَمُوۡدَ النَّاقَةَ مُبۡصِرَةً
فَظَلَمُوۡا بِهَا ؕ وَمَا نُرۡسِلُ بِالۡاٰيٰتِ اِلَّا تَخۡوِيۡفًا ﴿۵۹﴾

(ઔર) જિનકો(મુશરીક લોગ) પુકારતે હેં(૧) ઉનકી(ખુદ કી) હાલત યે હે : વો અપને રબ તક પહોંચને કા ઝરીયા તલાશ કરતે હેં(૨) કે ઉનમેં સે કૌન સા(બંદા અલ્લાહ તઆલા કે) બહોત નઝદીક હે ઔર વો ખુદ(અપને) ઉસ(રબ) કી રહમત(હાસિલ કરને) કી ઉમ્મીદ કરતે હેં ઔર વો ઉસ(રબ) કે અઝાબ સે ડરતે હેં, યકીની બાત હે કે તુમ્હારે રબ કા અઝાબ ડરને કી ચીઝ હે ﴿૫૭﴾ કોઈ બસ્તી ઐસી નહી હે કે હમ ઉસકો કયામત કે દિન સે પેહલે હલાક ન કર દેં યા ઉસ(બસ્તીવાલોં) કો સખ્ત અઝાબ દેવેં(૩) ઔર યે બાત(તકદીર કી) કિતાબ મેં લિખી જા ચુકી હે(૪) ﴿૫૮﴾ હમને(કાફિરોં કે માંગે હુએ) મોઅજિઝાત ભેજના ઈસ લિયે મૌકૂફ કર દિયા કે પેહલે લોગોં ને ઈસ(તરહ માંગે હુએ મોઅજિઝાત) કો જુઠલાયા થા ઔર હમને કૌમે સમૂદ કો ઉંટની દી થી જો આંખે ખોલને કે લિયે કાફી થી(૫) તો(કૌમે સમુદ) ને ઉસ(ઉંટની) કે સાથ ઝુલ્મ કિયા(યાની માર ડાલા) ઔર હમ(ઈસ કિસમ કે) મોઅજિઝાત ડરાને કે લિયે ભેજા કરતે હેં(૬) ﴿૫૯﴾

---

(૧) ફરિશ્તે ઔર જિન્નાત મુરાદ હેં અરબ કે મુશરીકીન જિનકો મા'બૂદ કા દરજા દેતે થે ઔર ઉનકો પુકારતે થે; હાલાંકે ફરિશ્તે ઔર જિન્નાત કી હાલત યે હે કે વો ખુદ ઈબાદત કે ઝરીયે અલ્લાહ તઆલા કી નઝદીકી હાસિલ કરને કી કોશિશ કરતે હેં.

(૨) વસીલા : હર ઐસી ચીઝ કો કેહતે હેં જો દુસરે તક પહોંચને કા ઝરીયા બને, અલ્લાહ તઆલા કે લિયે વસીલે કા મતલબ યે હે કે નેક આમાલ કે ઝરીયે અલ્લાહ તઆલા કી નઝદીકી હાસિલ કરને કી કોશિશ કરના.

(૩) : [૧] નાફરમાનોં કી બસ્તી પર કયામત સે પેહલે અઝાબ ઝરૂર આયેગા.

[૨] કયામત પર તો હર શહર કે લોગ તબઈ મૌત સે યા સખ્ત આફત સે વેરાન કર દિયે જાયેંગે.

(૪) કે કાફિરોં કો આખિરત મેં હમેશા અઝાબ હોગા.

(૫) (દુસરા તર્જુમા) જો અલ્લાહ તઆલા કી કુદરત સમજાને કે લિયે કાફી થી.

(૬) કે મોઅજિઝા દેખકર ઈમાન ન લાવે તો અલ્લાહ તઆલા કા અઝાબ આ જાવે.

وَإِذْ قُلْنَا لَكَ إِنَّ رَبَّكَ أَحَاطَ بِالنَّاسِ ۚ وَمَا جَعَلْنَا الرُّءْيَا الَّتِيٓ أَرَيْنٰكَ إِلَّا فِتْنَةً لِّلنَّاسِ وَالشَّجَرَةَ الْمَلْعُوْنَةَ
فِي الْقُرْاٰنِ ۚ وَنُخَوِّفُهُمْ ۙ فَمَا يَزِيْدُهُمْ إِلَّا طُغْيَانًا كَبِيْرًا ﴿٦٠﴾
وَإِذْ قُلْنَا لِلْمَلٰٓئِكَةِ اسْجُدُوْا لِاٰدَمَ فَسَجَدُوْٓا إِلَّآ إِبْلِيْسَ ۚ قَالَ ءَاَسْجُدُ لِمَنْ خَلَقْتَ طِيْنًا ﴿٦١﴾ قَالَ
اَرَءَيْتَكَ هٰذَا الَّذِيْ كَرَّمْتَ عَلَيَّ ۫ لَئِنْ اَخَّرْتَنِ إِلٰى يَوْمِ الْقِيٰمَةِ لَاَحْتَنِكَنَّ ذُرِّيَّتَهٗٓ إِلَّا قَلِيْلًا ﴿٦٢﴾

ઔર(વો વકત યાદ કરો) જબ હમને તુમસે કહા થા કે : યકીની બાત હે કે તુમ્હારે રબને તમામ લોગોં કો ઘેરે મેં લે લિયા હે(૧) ઔર હમને(અપની કુદરત કી અજીબ ચીઝોં કા) જો નઝારા(મેઅરાજ કે વાકિયે મેં બેદારી કી હાલત મેં) આપકો દિખાયા થા ઉસી તરહ વો દરખ્ત જિસ પર કુર્આન મેં લા'નત આઈ હે, બસ ઉસ કો હમને(કાફિર) લોગોં કે લિયે એક ફિત્ના બના દિયા(૨) ઔર હમ ઉનકો ડરાતે રેહતે હેં, સો ઉનકી બડી શરારત ઝિયાદહ હી હો જાતી હે ﴿૬૦﴾

ઔર(વો વકત ભી યાદ કરો) જબ હમને ફરિશ્તોં સે કહા કે : તુમ આદમ કો સજદા કરો તો સબ ફરિશ્તોં ને સજદા કિયા; મગર ઈબ્લીસ ને(સજદા નહીં કિયા) ઈબ્લીસ ને કહા : કયા મેં ઈસ(ઈન્સાન) કો સજદા કરૂં જિસકો તુને મિટ્ટી સે પૈદા કિયા ? ﴿૬૧﴾ ઈબ્લીસ બોલા : બતાઓ ! વો શખ્સ જિસ કો આપને મુજ પર ફઝીલત દી હે અગર આપને મુજકો કયામત તક ઝિંદા રેહને કી મોહલત દે દી તો થોડે સે(લોગોં કો) છોડકર ઉસકી તમામ અવલાદ કો અપને પૂરે કાબૂ મેં કર લુંગા(૩) ﴿૬૨﴾

---

(૧) તમામ લોગોં કે ઝાહિરી, બાતિની, મૌજુદા ઔર ભવિષ્ય કે હાલાત કો રબ પૂરી તરહ જાનતે હે.

(૨) : [૧] યે વાકિઆ ઉનકે લિયે ઈમ્તિહાન ઔર આઝમાઈશ કા ઝરીયા બન ગયા કે વો ઉસ અજીબ ચીઝ કો માનતે હેં યા નહીં માનતે હેં.

[૨] યે બેદારી કી હાલત કા અજીબ વાકિઆ સુનકર લોગોં મેં એક હંગામા ખડા હો ગયા, ઉસ વાકિએ કો કુછ લોગોં ને માના બહોત સો ને નહીં માના.

(૩) એહતિનાક કા અસલી માના તો આતા હે ''જાનવર કે મુંહ મેં લગામ ડાલ દેના જિસ સે જાનવર પૂરા કાબૂ મેં આ જાતા હે ઈસ તરહ શયતાન ઈન્સાન કો પૂરી તરહ કાબૂ મેં લેને કી કોશિશ કરતા હે.

قَالَ اذْهَبْ فَمَنْ تَبِعَكَ مِنْهُمْ فَاِنَّ جَهَنَّمَ جَزَآؤُكُمْ جَزَآءً مَّوْفُوْرًا﴿۶۳﴾ وَاسْتَفْزِزْ مَنِ اسْتَطَعْتَ مِنْهُمْ بِصَوْتِكَ
وَاَجْلِبْ عَلَيْهِمْ بِخَيْلِكَ وَرَجِلِكَ وَشَارِكْهُمْ فِي الْاَمْوَالِ وَالْاَوْلَادِ وَعِدْهُمْ ؕ وَمَا يَعِدُهُمُ الشَّيْطٰنُ اِلَّا
غُرُوْرًا﴿۶۴﴾ اِنَّ عِبَادِيْ لَيْسَ لَكَ عَلَيْهِمْ سُلْطٰنٌ ؕ وَكَفٰى بِرَبِّكَ وَكِيْلًا﴿۶۵﴾ رَبُّكُمُ الَّذِيْ يُزْجِيْ لَكُمُ الْفُلْكَ فِي الْبَحْرِ
لِتَبْتَغُوْا مِنْ فَضْلِهٖ ؕ اِنَّهٗ كَانَ بِكُمْ رَحِيْمًا﴿۶۶﴾ وَاِذَا مَسَّكُمُ الضُّرُّ فِي الْبَحْرِ ضَلَّ مَنْ تَدْعُوْنَ اِلَّآ اِيَّاهُ ۚ

અલ્લાહ તઆલા ને ફરમાયા : જા(૧) ઉન(આદમ અલ.) કી અવલાદ મેં સે જો ભી તેરે કેહને પર ચલેગા તો યકીનન જહન્નમ તુમ સબકી ભરપૂર સઝા હોગી ﴿૬૩﴾ ઉન (આદમીયોં) મેં સે જિસ પર તેરા બસ ચલે ઉનકો અપની આવાઝ સે ગભરા લે(૨) ઔર ઉન(આદમીયોં) પર તેરે ઘોડેસવાર ઔર પૈદલ ચલનેવાલોં કી ફૌજ લાકર ચડાઈ કર લે(૩) ઔર ઉનકે સાથ માલ ઔર અવલાદ મેં તુ શરીક હો જા(૪) ઔર ઉન સે(ગલત સલત ખુબ) વાદે કર લે ઔર શયતાન ઉન(આદમીયોં) સે જો વાદા કરતા હે વો તો ધોકા હી ધોકા હોતા હે(૫)﴿૬૪﴾ યકીની બાત હે મેરે(જો ખાસ) બંદે હેં ઉન પર તેરા કોઈ ઝોર નહી ચલેગા ઔર(એ નબી !) તુમ્હારે રબ(ઉન ખાસ બંદો કી) હિફાઝત કે લિયે કાફી હેં(૬)﴿૬૫﴾ તુમ્હારે રબ ઐસે(મહેરબાન) હેં જો તુમ્હારે(નફા કે) લિયે સમંદર મેં કશ્તી ચલાતે હેં; તાકે તુમ(તુમ્હારે) ઉસ(અલ્લાહ તઆલા) કા ફઝલ(યાની રોઝી) તલાશ કરો, યકીની બાત હે કે વો(અલ્લાહ તઆલા) તુમ પર બહોત હી મહેરબાન હેં ﴿૬૬﴾ ઔર જબ તુમકો સમંદર(કે સફર) મેં કોઈ તકલીફ આ પહોંચતી હે તો(ઉસ અલ્લાહ તઆલા કે સિવા) જિન(બુતોં) કો તુમ પુકારતે હો ઉન સબકો તુમ ભુલ જાતે હો(૭) સિર્ફ વહી(અલ્લાહ તઆલા હી) યાદ રેહતે હેં(૮)

---

(૧) ગુમરાહ કરને કા કામ તુજ સે જો હો સકે કર લે, યે ઉસ કો ઈખ્તિયાર દિયા ગયા.

(૨) ઈન્સાન કે કદમ સીધે રાસ્તે સે ઉખાડ દે.

(૩) યાની તેરા પૂરા લશ્કર મિલ કર ગુમરાહ કરને મેં પૂરા ઝોર લગા દેવે ઈસી તરહ હર વો લશ્કર જો કુફ્ર યા ગુનાહ કી મદદ મેં લડે વો મુરાદ હે. (૪) યાની અપના હિસ્સા લગા લે.

(૫) (દુસરા તર્જુમા) ઔર શયતાન તો આદમીયોં સે બિલ્કુલ જુઠે(દગાબાઝી કે) હી વાદે કરતા હે.

(૬) (દુસરા તર્જુમા) તુમ્હારે રબ(ઉન ખાસ) બંદો કે કામ બનાને કે લિયે કાફી હે.

(૭) (દુસરા તર્જુમા) વો સબ તુમ સે ગાઈબ હો જાતે હેં. તુમ ખુદ બુતોં કો પુકારતે નહી હો ઔર પુકારો તો મદદ ન કર સકે.

(૮) (દુસરા તર્જુમા) સિર્ફ અલ્લાહ તઆલા હી કામ આતે હેં.

فَلَمَّا نَجّٰىكُمْ اِلَى الْبَرِّ اَعْرَضْتُمْ ؕ وَكَانَ الْاِنْسَانُ كَفُوْرًا ﴿٦٧﴾ اَفَاَمِنْتُمْ اَنْ يَّخْسِفَ بِكُمْ جَانِبَ الْبَرِّ اَوْ يُرْسِلَ عَلَيْكُمْ حَاصِبًا ثُمَّ لَا تَجِدُوْا لَكُمْ وَكِيْلًا ﴿٦٨﴾ اَمْ اَمِنْتُمْ اَنْ يُّعِيْدَكُمْ فِيْهِ تَارَةً اُخْرٰى فَيُرْسِلَ عَلَيْكُمْ قَاصِفًا مِّنَ الرِّيْحِ فَيُغْرِقَكُمْ بِمَا كَفَرْتُمْ ۙ ثُمَّ لَا تَجِدُوْا لَكُمْ عَلَيْنَا بِهٖ تَبِيْعًا ﴿٦٩﴾ وَلَقَدْ كَرَّمْنَا بَنِيْٓ اٰدَمَ وَحَمَلْنٰهُمْ فِي الْبَرِّ وَالْبَحْرِ وَرَزَقْنٰهُمْ مِّنَ الطَّيِّبٰتِ وَفَضَّلْنٰهُمْ عَلٰى كَثِيْرٍ مِّمَّنْ خَلَقْنَا تَفْضِيْلًا ﴿٧٠﴾ ۧ

ફિર જબ વો(અલ્લાહ તઆલા) તુમ કો બચા કર ઝમીન પર પહોંચા દેતે હેં તો તુમ મુંહ ફિરા લેતે હો ઔર ઈન્સાન તો બડા હી નાશુક્રા હે ﴿૬૭﴾ કયા તુમ ઈસ બાત સે બેફિકર હો ગયે કે વો(અલ્લાહ તઆલા) તુમકો(ઝમીન પર લાકર) ઝમીન કે કિનારે પર દબા દેવેં(૧) યા પથ્થર બરસાનેવાલી આંધી તુમ પર ભેજ દેવેં, ફિર તુમકો તુમ્હારી હિફાઝત કરનેવાલા કોઈ ન મિલે(૨) ﴿૬૮﴾ કયા તુમ કો ઈસ બાત સે ડર નહી લગતા(૩) કે વો (અલ્લાહ તઆલા) તુમ કો દોબારા ઉસ(સમંદર) મેં લે જાવેં, ફિર તુમ્હારે ઉપર હવા કા તુફાન ભેજેં, ફિર તુમકો કુફ્ર કી સઝા મેં ડુબા દેવેં, ફિર તુમકો કોઈ ઐસા ન મિલે જો તુમ્હારી તરફ સે ઉસ બાત પર હમારા પીછા કર સકે(૪) ﴿૬૯﴾ ઔર પક્કી બાત યે હે કે હમને આદમ(અલ.) કી અવલાદ કો(ખાસ ખુબીયાં દેકર) ઈઝઝત દી ઔર હમને ઉનકો ઝમીન ઔર દરિયા મેં(ચલનેવાલી સવારી પર) સવાર કિયા ઔર હમને ઉનકો પાકીઝા ચીઝોં કા રીઝક દિયા ઔર હમને ઉનકો હમારી બહુત સારી મખ્લુકાત પર ઉંચી ફઝીલત દી ﴿૭૦﴾

(૧) (દુસરા તર્જુમા) ઝમીન કે એક હિસ્સે મેં ધસા દેવેં.

(૨) (દુસરા તર્જુમા) તુમ્હારે કામ બનાનેવાલા(અલ્લાહ તઆલા કે સિવા) કોઈ ન મિલે.

(૩) (દુસરા તર્જુમા) તુમ ઈસ બાત સે બેફિકર હો ગયે.

(૪) : [૧] (યાની અલ્લાહ તઆલા કે અઝાબ કે ફેસલે કો ટાલ દેનેવાલા કોઈ નહી મિલેગા.

[૨] અલ્લાહ તઆલા ને કિસીકો હલાક કર દિયા તો કયું હલાક કિયા ઐસી પુછ કરનેવાલા કોઈ નહી મિલેગા.

[૩] જો લોગ હલાક હો ગયે ઉનકી અલ્લાહ તઆલા સે દિયત(ખૂન કા માલી બદલા) વુસૂલ કરનેવાલા કોઈ નહી મિલેગા.

[૪] ઉન પર જો અઝાબ ભેજા ઉસ કા અલ્લાહ તઆલા સે કોઈ બદલા નહી લે સકતા.

يَوْمَ نَدْعُوا كُلَّ اُنَاسٍۭ بِاِمَامِهِمْ ۚ فَمَنْ اُوْتِيَ كِتٰبَهٗ بِيَمِيْنِهٖ فَاُولٰٓئِكَ يَقْرَءُوْنَ كِتٰبَهُمْ وَلَا يُظْلَمُوْنَ فَتِيْلًا ۝٧١ وَمَنْ كَانَ فِيْ هٰذِهٖۤ اَعْمٰى فَهُوَ فِي الْاٰخِرَةِ اَعْمٰى وَاَضَلُّ سَبِيْلًا ۝٧٢ وَاِنْ كَادُوْا لَيَفْتِنُوْنَكَ عَنِ الَّذِيْۤ اَوْحَيْنَاۤ اِلَيْكَ لِتَفْتَرِيَ عَلَيْنَا غَيْرَهٗ ۖۗ وَاِذًا لَّاتَّخَذُوْكَ خَلِيْلًا ۝٧٣ وَلَوْلَاۤ اَنْ ثَبَّتْنٰكَ لَقَدْ كِدْتَّ تَرْكَنُ اِلَيْهِمْ شَيْـًٔا قَلِيْلًا ۝٧٤ اِذًا لَّاَذَقْنٰكَ ضِعْفَ الْحَيٰوةِ وَضِعْفَ الْمَمَاتِ ثُمَّ لَا تَجِدُ لَكَ عَلَيْنَا نَصِيْرًا ۝٧٥

જિસ(કયામત કે) દિન હમ હર ઈન્સાન કો ઉન કે સરદારોં કે સાથ બુલાયેંગે(૧), ફિર જિનકો ઉન(કી આમાલ) કી કિતાબ ઉન કે દાહને હાથ મેં દે દી જાયેગી(૨) વો તો અપની કિતાબ કો(ખુશી ખુશી) પઢેંગે ઔર એક રેશે જિતના ભી ઉન પર ઝુલ્મ નહી હોગા ﴿૭૧﴾ જો આદમી ઈસ(દુનિયા) મેં અંધા બના રહા(૩) વો આખિરત મેં(નજાત તક પહોંચને સે) અંધા હી રહેગા; બલ્કે રાસ્તે સે ઝિયાદહ ભટકા હુવા હોગા(૪)﴿૭૨﴾ જો વહી હમને તુમ્હારી તરફ ભેજી હે યે(કાફિર) લોગ તુમકો(ફિત્ને મેં ડાલકર) ઉસ સે હટાને(કી કોશિશ મેં) લગે થે(૫) તાકે ઉસ(વહી કે હુકમ) કે સિવા કોઈ(ગલત) બાત તુમ હમારે નામ પર બનાકર પેશ કરો, તબ તો યે(કાફિર) લોગ તુમકો પકકા દોસ્ત બના લેતે﴿૭૩﴾ ઔર અગર હમ તુમકો ન સંભાલતે(૬) તો તુમ ઉનકી તરફ થોડા સા જુકને કે કરીબ પહોંચ જાતે(૭)﴿૭૪﴾ (અગર ઐસા હો જાતા) તબ તો હમ તુમકો દુનિયા મેં ભી ડબલ સઝા કા મઝા ચખાતે ઔર મરને કે બાદ ભી ડબલ સઝા કા મઝા ચખાતે, ફિર તુમકો હમારે મુકાબલે મેં કોઈ મદદગાર ન મિલતા(૮)﴿૭૫﴾

---

(૧) (દુસરા તર્જુમા) ઉનકે આમાલનામેં કે સાથ બુલાયેંગે.

(૨) નામએ આમાલ ઉડા દિયે જાવેંગે તો કિસી કે દાહને હાથ, કિસી કે બાયેં હાથ મેં આ જાવેંગે.

(૩) આંખ થી; લેકિન નજાત કા રાસ્તા દેખને સે અંધા રહા.

(૪) (દુસરા તર્જુમા) બલ્કે અંધે સે ભી ઝિયાદહ રાસ્તે સે ભટકા હુવા રહેગા.

(૫) આજ ભી મુસલમાનોં કે સાથ યે સિલસિલા બરાબર જારી હે.

(૬) (દુસરા તર્જુમા) ઔર અગર હમ તુમકો સાબિત કદમ ન રખતે.

(૭) નબી કો ભી અલ્લાહ તઆલા હી સંભાલતે હેં ફિર હમકો ભી અલ્લાહ તઆલા સંભાલે ઉસ કી બહોત ઝરૂરત હે; ઈસ લિયે દીન પર ઈસ્તિકામત કી દુઆ કા એહતિમામ કરો.

(૮) માન લી ગઈ હો ઐસી નાફરમાની પર સઝા કા યે બયાન હે, માલુમ હુવા કોઈ કિતના હી નઝદીકી વાલા હો, હકીકી નાફરમાની પર સઝા હો સકતી હે.

وَاِنۡ كَادُوۡا لَيَسۡتَفِزُّوۡنَكَ مِنَ الۡاَرۡضِ لِيُخۡرِجُوۡكَ مِنۡهَا وَاِذًا لَّا يَلۡبَثُوۡنَ خِلٰفَكَ اِلَّا قَلِيۡلًا ۝٧٦ سُنَّةَ مَنۡ قَدۡ اَرۡسَلۡنَا قَبۡلَكَ مِنۡ رُّسُلِنَا وَلَا تَجِدُ لِسُنَّتِنَا تَحۡوِيۡلًا ۝٧٧

اَقِمِ الصَّلٰوةَ لِدُلُوۡكِ الشَّمۡسِ اِلٰى غَسَقِ الَّيۡلِ وَقُرۡاٰنَ الۡفَجۡرِ ؕ اِنَّ قُرۡاٰنَ الۡفَجۡرِ كَانَ مَشۡهُوۡدًا ۝٧٨ وَمِنَ الَّيۡلِ فَتَهَجَّدۡ بِهٖ نَافِلَةً لَّكَ ۖ عَسٰٓى اَنۡ يَّبۡعَثَكَ رَبُّكَ مَقَامًا مَّحۡمُوۡدًا ۝٧٩ وَقُلۡ رَّبِّ اَدۡخِلۡنِىۡ مُدۡخَلَ صِدۡقٍ وَّاَخۡرِجۡنِىۡ مُخۡرَجَ صِدۡقٍ وَّاجۡعَلۡ لِّىۡ مِنۡ لَّدُنۡكَ سُلۡطٰنًا نَّصِيۡرًا ۝٨٠

ઔર વો(કાફિર) તો ઉસ ફિકર મેં લગે થે કે તુમ્હારે કદમ(મકકા યા મદીને કી) ઝમીન સે ઉખાડ દેવે; તાકે વો(કાફિર) તુમકો ઉસ મેં સે નીકાલ દેવે, તબ તો તુમ્હારે જાને કે બાદ ઉનકો ભી બહોત થોડા રેહના નસીબ હોતા ﴿૭૬﴾ તુમસે પેહલે હમારે ભેજે હુએ રસૂલોં કે સાથ ભી હમારા યે તરીકા રહા હે ઔર તુમ હમારે તરીકે મેં કોઈ તબદીલી નહી પાઓગે ﴿૭૭﴾

(એ નબી !) સૂરજ ઢલને કે વકત સે લેકર રાત કે અંધેરે તક તુમ નમાઝ કાઈમ કરો ઔર ફજર કે વકત મેં કુર્આન પઢા કરો(૧) યકીની બાત હે કે ફજર મેં કુર્આન પઢને કે વકત ફરિશ્તે હાઝિર હોતે હેં ﴿૭૮﴾ ઔર રાત કે કુછ હિસ્સે મેં(જાગકર) તહજ્જુદ કી નમાઝ પઢા કરો, યે તુમ્હારે લિયે એક ઝાઈદ ઈબાદત હે, ઉમ્મીદ હે કે તુમકો તુમ્હારે રબ મકામેં મહમૂદ પર પહોંચા દેંગે(૨) ﴿૭૯﴾ ઔર(એ નબી !) દુઆ કિજીએ એ મેરે રબ ! આપ મુજકો અચ્છાઈ કે સાથ દાખિલ ફરમાઈએ(૩) ઔર આપ મુજકો અચ્છાઈ કે સાથ નીકાલે(૪) ઔર આપ મુજકો અપને પાસ સે હુકૂમત અતા ફરમાઈએ જિસકે સાથ(આપકી) મદદ હો(૫) ﴿૮૦﴾

(૧) (દુસરા તર્જુમા) ફજર કી નમાઝ મેં કુર્આન પઢા કરો (તીસરા તર્જુમા) ફજર કી નમાઝ ભી કાઈમ કિયા કરો. ફજર મેં લંબી કિરાઅત કરની ચાહીયે હે.

(૨) કયામત કે દિન ઈબ્તિદા મેં જબ કિસી મેં બોલને કી હિંમત નહી હોગી, તમામ મખ્લુક મહશર કી પરેશાની મેં હોગી ઉસ વકત નબીએ કરીમ સલ્લલ્લાહુ અલયહિ વસલ્લમ અલ્લાહ તઆલા કે સામને ગુઝારિશ કરકે હિસાબ શુરૂઅ કરવા દેગેં, ઉસ વકત તમામ ઈન્સાન હુઝૂર સલ્લલ્લાહુ અલયહિ વસલ્લમ કી તા'રીફ કરેંગે, ખુદ બારી તઆલા ભી તા'રીફ ફરમા દેંગે. યે મકામે મહમૂદ હુવા.

(૩) (દુસરા તર્જુમા) રાહત કે સાથ, અચ્છાઈ કે સાથ પહોંચા.

(૪) (દુસરા તર્જુમા) મુજકો રાહત કે સાથ લે જા. (૫) યાની કિસી જગહ સે નીકલના ઔર કિસી જગહ મેં દાખિલ હોના યે સબ રાહત કે સાથ હો, કોઈ તકલીફ ન હો.

وَقُلْ جَآءَ الْحَقُّ وَزَهَقَ الْبَاطِلُ ۚ اِنَّ الْبَاطِلَ كَانَ زَهُوْقًا ﴿٨١﴾ وَنُنَزِّلُ مِنَ الْقُرْاٰنِ مَا هُوَ شِفَآءٌ وَّرَحْمَةٌ لِّلْمُؤْمِنِيْنَ ۙ وَلَا يَزِيْدُ الظّٰلِمِيْنَ اِلَّا خَسَارًا ﴿٨٢﴾ وَاِذَآ اَنْعَمْنَا عَلَى الْاِنْسَانِ اَعْرَضَ وَنَاٰ بِجَانِبِهٖ ۚ وَاِذَا مَسَّهُ الشَّرُّ كَانَ يَـُٔوْسًا ﴿٨٣﴾ قُلْ كُلٌّ يَّعْمَلُ عَلٰى شَاكِلَتِهٖ ۚ فَرَبُّكُمْ اَعْلَمُ بِمَنْ هُوَ اَهْدٰى سَبِيْلًا ﴿٨٤﴾

وَيَسْـَٔلُوْنَكَ عَنِ الرُّوْحِ ۚ قُلِ الرُّوْحُ مِنْ اَمْرِ رَبِّيْ وَمَآ اُوْتِيْتُمْ مِّنَ الْعِلْمِ اِلَّا قَلِيْلًا ﴿٨٥﴾ وَلَئِنْ شِئْنَا لَنَذْهَبَنَّ بِالَّذِيْٓ اَوْحَيْنَآ اِلَيْكَ ثُمَّ لَا تَجِدُ لَكَ بِهٖ عَلَيْنَا وَكِيْلًا ﴿٨٦﴾ اِلَّا رَحْمَةً مِّنْ رَّبِّكَ ۚ اِنَّ فَضْلَهٗ كَانَ عَلَيْكَ كَبِيْرًا ﴿٨٧﴾

ઔર(એ નબી !) યું કહો : હક(યાની ઈસ્લામ) આ ગયા ઔર બાતિલ(યાની શિર્ક) નીકલકર ભાગ ગયા(૧) યકીની બાત હે કે બાતિલ તો ભાગનેવાલા હી હે(૨)﴿૮૧﴾ ઔર યે કુર્આન જો હમને ઉતારા હે વો મુસલમાનોં કે લિયે(ખુસૂસી) શિફા ઔર રહમત હે; અલબત્તા ઝાલિમોં(૩) કા તો ઉસ સે નુકસાન હી ઝિયાદહ હોતા હે ﴿૮૨﴾ ઔર જબ હમ ઈન્સાન કો નેઅમત દેતે હેં તો વો(શુક્ર અદા કરને કે બજાએ) મુંહ ફિરા લેતા હેં ઔર અપના પેહલું દૂર હટા લેતા હે(૪) ઔર ઉસ કો કોઈ બુરાઈ પહોંચતી હે તો માયૂસ હોકર બૈઠ જાતા હે ﴿૮૩﴾ તુમ કેહ દીજીએ : હર એક અપને અપને તરીકે પર અમલ કરતા હે, ઔર તુમ્હારે રબ હી બેહતર જાનતે હેં કૌન સહીહ રાસ્તે પર હે ﴿૮૪﴾

ઔર યે(મુશરીકીન) તુમસે રૂહ(કી હકીકત) કે બારે મેં સવાલ કરતે હેં, તો તુમ ઉનકો જવાબ મેં કહો : રૂહ તો મેરે રબ કે હુકમ સે બનતી હે(૫) ઔર તુમ કો તો બસ થોડા સા હી ઈલ્મ દિયા ગયા હે﴿૮૫﴾ ઔર અગર હમ ચાહેં તો જો વહી હમને તુમ્હારે પાસ ભેજી હે વો સબ હમ વાપસ લે લેતે, ફિર તુમકો ઉસ(કો વાપસ લાને) કે લિયે હમારે મુકાબલે મેં કોઈ મદદ કરનેવાલા નહીં મિલેગા ﴿૮૬﴾ યે તો સિર્ફ તુમ્હારે રબ કી મહેરબાની હે(૬) યકીની બાત હે કે તુમ પર ઉસ(અલ્લાહ તઆલા) કા બહોત બડા ફઝલ હો રહા હે ﴿૮૭﴾

(૧) (દુસરા તર્જુમા) મિટ ગયા. (૨) (દુસરા તર્જુમા) મિટનેવાલા હી હે.

(૩) યાની જો કુર્આન સે નફરત કરકે દૂર ભાગતે હેં ઉનકા તો નુકસાન હી હોતા હે.

(૪) (દુસરા તર્જુમા) પેહલુ ફિરા લેતા હે (તીસરા તર્જુમા) કરવટ ફેર લેતા હે.

(૫) (દુસરા તર્જુમા) રૂહ તો મેંરે રબ કે હુકમ સે આતી જાતી હે.

(૬) યાની યે કે ઉસ ને વહી વાપસ નહી લી ઔર જારી રખી.

قُلْ لَّئِنِ اجْتَمَعَتِ الْاِنْسُ وَالْجِنُّ عَلٰٓى اَنْ يَّاْتُوْا بِمِثْلِ هٰذَا الْقُرْاٰنِ لَا يَاْتُوْنَ بِمِثْلِهٖ وَلَوْ كَانَ بَعْضُهُمْ لِبَعْضٍ ظَهِيْرًا ﴿۸۸﴾ وَلَقَدْ صَرَّفْنَا لِلنَّاسِ فِىْ هٰذَا الْقُرْاٰنِ مِنْ كُلِّ مَثَلٍ ۫ فَاَبٰٓى اَكْثَرُ النَّاسِ اِلَّا كُفُوْرًا ﴿۸۹﴾ وَقَالُوْا لَنْ نُّؤْمِنَ لَكَ حَتّٰى تَفْجُرَ لَنَا مِنَ الْاَرْضِ يَنْۢبُوْعًا ﴿۹۰﴾ اَوْ تَكُوْنَ لَكَ جَنَّةٌ مِّنْ نَّخِيْلٍ وَّعِنَبٍ فَتُفَجِّرَ الْاَنْهٰرَ خِلٰلَهَا تَفْجِيْرًا ﴿۹۱﴾ اَوْ تُسْقِطَ السَّمَآءَ كَمَا زَعَمْتَ عَلَيْنَا كِسَفًا اَوْ تَاْتِىَ بِاللّٰهِ وَالْمَلٰٓئِكَةِ قَبِيْلًا ﴿۹۲﴾ اَوْ يَكُوْنَ لَكَ بَيْتٌ مِّنْ زُخْرُفٍ اَوْ تَرْقٰى فِى السَّمَآءِ ؕ وَلَنْ نُّؤْمِنَ لِرُقِيِّكَ حَتّٰى تُنَزِّلَ عَلَيْنَا كِتٰبًا نَّقْرَؤُهٗ ؕ قُلْ سُبْحَانَ رَبِّىْ هَلْ كُنْتُ اِلَّا بَشَرًا رَّسُوْلًا ﴿۹۳﴾

(એ નબી ! ઉન તમામ ઈન્સાનોં સે) કહો કે : અગર ઈન્સાન ઔર જિન્નાત સબ આપસ મેં ઈસ કે લિયે જમા હો જાયે કે વો સબ કુર્આન જૈસા દુસરા(કલામ) બના લાએં તો ઉસ જૈસા બનાકર નહી લા સકેંગે, ચાહે વો આપસ મેં એક દુસરે કે મદદ કરનેવાલે હી બન જાએં(તો ભી બના નહી સકતે) ﴿૮૮﴾ હમને લોગોં કે(ફાયદે કે) લિયે ઈસ કુર્આન મેં હર કિસ્મ કી(અજીબ ઔર ઉમદા) બાતેં અલગ અલગ અંદાઝ સે બયાન કી ફિર ભી બહોત સારે લોગ નાશુક્રી કિયે બગૈર નહી રેહતે ﴿૮૯﴾ ઔર વો (મકકા કે કાફિર) કેહને લગે : હમ ઈસ વકત તક હરગિઝ આપ પર ઈમાન નહી લાયેંગે જબ તક ઈસ ઝમીન કો ફાડકર આપ હમારે લિયે ચશ્મા(ઝરણા)જારી કર દે ﴿૯૦﴾ યા આપ કા એક ખજૂર ઔર અંગૂર કા બાગ(વાડી) હો, સો આપ ઈસ (વાડી) કે બીચ મેં ઝમીન ફાડકર બહોત સારી નેહરેં જારી કર દો ﴿૯૧﴾ યા(જૈસે કે તુમ કહા કરતે હો) આસમાન કે ટુકડે કરકે હમ પર ગીરા દો યા અલ્લાહ તઆલા ઔર ફરિશ્તોં કો (ખુલ્લમ ખુલ્લા) હમારે સામને લાકર ખડા કર દો ﴿૯૨﴾ યા આપ કે લિયે એક સુનેહરા(રેહને કા) મકાન હો(૧) યા આપ(હમારી નજરોં કે સામને) આસમાન પર ચઢ જાઓ ઔર હમ આપ કે(આસમાન પર) ચઢ જાને કા ઉસ વકત તક યકીન નહી કરેંગે જબ તક આપ હમારે પાસ ઐસી કિતાબ ન લાઓ(૨) જિસ કો હમ પઢ સકે, (એ નબી !) કેહ દો : મેરે રબ તો પાક હેં, મેં તો એક બશર હી હું જિસ કો રસૂલ બનાકર ભેજા ગયા હે ﴿૯૩﴾

(૧) યાની સોને કા મકાન યા કમ સે કમ સોને કા પાની ચઢાયા હુવા.

(૨) (દુસરા તર્જુમા) જબ તક તુમ હમ પર ઐસી કિતાબ નાઝિલ ન કરા દો.

وَمَا مَنَعَ النَّاسَ اَنْ يُّؤْمِنُوْٓا اِذْ جَآءَهُمُ الْهُدٰٓى اِلَّآ اَنْ قَالُوْٓا اَبَعَثَ اللّٰهُ بَشَرًا رَّسُوْلًا ﴿٩٤﴾ قُلْ لَّوْ كَانَ فِى الْاَرْضِ مَلٰٓئِكَةٌ يَّمْشُوْنَ مُطْمَئِنِّيْنَ لَنَزَّلْنَا عَلَيْهِمْ مِّنَ السَّمَآءِ مَلَكًا رَّسُوْلًا ﴿٩٥﴾ قُلْ كَفٰى بِاللّٰهِ شَهِيْدًاۢ بَيْنِىْ وَبَيْنَكُمْ ؕ اِنَّهٗ كَانَ بِعِبَادِهٖ خَبِيْرًاۢ بَصِيْرًا ﴿٩٦﴾ وَمَنْ يَّهْدِ اللّٰهُ فَهُوَ الْمُهْتَدِ ۚ وَمَنْ يُّضْلِلْ فَلَنْ تَجِدَ لَهُمْ اَوْلِيَآءَ مِنْ دُوْنِهٖ ؕ وَنَحْشُرُهُمْ يَوْمَ الْقِيٰمَةِ عَلٰى وُجُوْهِهِمْ عُمْيًا وَّبُكْمًا وَّصُمًّا ؕ مَاْوٰىهُمْ جَهَنَّمُ ؕ كُلَّمَا خَبَتْ زِدْنٰهُمْ سَعِيْرًا ﴿٩٧﴾ ذٰلِكَ جَزَآؤُهُمْ بِاَنَّهُمْ كَفَرُوْا بِاٰيٰتِنَا وَقَالُوْٓا ءَاِذَا كُنَّا عِظَامًا وَّرُفَاتًا ءَاِنَّا لَمَبْعُوْثُوْنَ خَلْقًا جَدِيْدًا ﴿٩٨﴾

ઔર જિસ વકત લોગોં કે પાસ હિદાયત આઈ તો ઉસ વકત ઈમાન લાને સે ઉનકો સિર્ફ ઈસ બાત ને રોકા કે વો કેહતે થે કે : કયા અલ્લાહ તઆલા ને એક બશર કો રસૂલ બનાકર ભેજા ?﴿૯૪﴾ (એ નબી !) તુમ(જવાબ મેં ઐસા) કહો કે : અગર ઝમીન મેં ફરિશ્તે હી ઈત્મીનાન સે ચલતે ફિરતે હોતે તો હમ ઉન પર આસમાન સે ફરિશ્તે હી કો રસૂલ બના કર ભેજતે ﴿૯૫﴾ (એ નબી !) તુમ(ઉન કાફિરોં કો) કહો કે : અલ્લાહ તઆલા મેરે ઔર તુમ્હારે દરમિયાન(મેરે સચ્ચે રસૂલ હોને કી) ગવાહી દેને કે લિયે કાફી હૈં, યકીની બાત હે કે વો(અલ્લાહ તઆલા) અપને બંદો કી પૂરી ખબર રખતે હૈં(સબ કુછ) દેખતે હૈં ﴿૯૬﴾ જિસ કો અલ્લાહ તઆલા હિદાયત દેવેં વહી સીધે રાસ્તે પર હોતા હે ઔર જિસ કો(અલ્લાહ તઆલા) ગુમરાહ કરતે હૈં તો તુમ ઉન (ગુમરાહોં) કે લિયે ઉસ(અલ્લાહ તઆલા) કે સિવા કોઈ મદદ કરનેવાલા નહી પાઓગે ઔર હમ ઉન(ગુમરાહોં) કો કયામત કે દિન ઉનકે મુંહ કે બલ(ઉંધા ચલાકર) અંધા ઔર ગુંગા ઔર બેહરા(કરકે) જમા કરેંગે, ઉનકા ઠિકાના જહન્નમ હોગા, જબ ભી ઉસ કી આગ ધીમી હોને લગેગી તબ હમ ભડકાકર ઉન(કાફિરોં) પર તેઝ કર દેંગે ﴿૯૭﴾ ઉનકી યે સઝા ઈસ લિયે હુઈ કે ઉન્હોંને હમારી આયતોં કા ઈન્કાર કિયા ઔર(દુનિયા મેં) વો કેહતે થે કે : કયા જબ હમ(મરને કે બાદ) હડ્ડીયાં ઔર ચૂરા ચૂરા હો જાયેંગે ફિર ભી હમકો નયે સિરે સે બનાકર(કબરોં સે) ઉઠાયા જાયેગા ﴿૯૮﴾

اَوَلَمۡ يَرَوۡا اَنَّ اللّٰهَ الَّذِىۡ خَلَقَ السَّمٰوٰتِ وَالۡاَرۡضَ قَادِرٌ عَلٰٓى اَنۡ يَّخۡلُقَ مِثۡلَهُمۡ وَجَعَلَ لَهُمۡ اَجَلًا لَّا رَيۡبَ فِيۡهِ ؕ فَاَبَى الظّٰلِمُوۡنَ اِلَّا كُفُوۡرًا ۝٩٩ قُلْ لَّوۡ اَنۡتُمۡ تَمۡلِكُوۡنَ خَزَآئِنَ رَحۡمَةِ رَبِّىۡۤ اِذًا لَّاَمۡسَكۡتُمۡ خَشۡيَةَ الۡاِنۡفَاقِ ؕ وَكَانَ الۡاِنۡسَانُ قَتُوۡرًا ۝١٠٠

وَلَقَدۡ اٰتَيۡنَا مُوۡسٰى تِسۡعَ اٰيٰتٍۭ بَيِّنٰتٍ فَسۡـَٔلۡ بَنِىۡۤ اِسۡرَآءِيۡلَ اِذۡ جَآءَهُمۡ فَقَالَ لَهٗ فِرۡعَوۡنُ اِنِّىۡ لَاَظُنُّكَ يٰمُوۡسٰى مَسۡحُوۡرًا ۝١٠١

કયા વો(કાફિર) ઈતની બાત ભી નહી સમજતે કે જિસ અલ્લાહ તઆલા ને આસમાનોં ઔર ઝમીન કો પૈદા કિયા વો ઈસ પર કાદિર હે કે ઉન જૈસે(ઈન્સાનોં) કો (ફિર સે) પૈદા કરેં ઔર અલ્લાહ તઆલા ને ઉન(કો પૈદા કરને કા) એક વકત (કયામત) મુકર્રર કર રખા હે જિસ(કે આને) મેં ઝરા બરાબર ભી શક નહી હે, ફિર ભી યે ઝાલિમ લોગ ઈન્કાર કિયે બગૈર નહી રેહતે ﴿૯૯﴾ (એ નબી ! ઉન કાફિરોં સે) તુમ કહો : અગર મેરે રબ કી રહમત કે ખઝાને તુમ્હારે ઈખ્તિયાર મેં હોતે(૧) તબ તો ખર્ચ(હોકર યા ખત્મ) હોને કે ડર સે તુમ હાથ રોક લેતે(૨) ઔર ઈન્સાન તો દિલ કા બડા તંગ હે(૩) ﴿૧૦૦﴾

ઔર પકકી બાત યે હે કે હમને મૂસા(અલ.) કો નવ(૯) ખુલી હુઈ નીશાનીયાં (યાની અહકામ) દી થી(૪) ફિર(અબ) તુમ બની ઈસ્રાઈલ(કે ખાસ કર ઉલમા) સે પુછો :જબ મૂસા(અલ.) ઉન (બની ઈસ્રાઈલ) કે પાસ આયે(૫) તો ફિરઔન ને ઉન(મૂસા અલ.) સે કહા કે : એ મૂસા ! મેરા તુમ્હારે બારે મેં ખ્યાલ યે હે કે તુમ પર કિસી ને જાદુ કર દિયા હે(૬) ﴿૧૦૧﴾

(૧) ઈસ સે મુરાદ નબુવ્વત ઔર રિસાલત કે ખઝાને હેં, ઈસી તરહ માલો દૌલત કે ખઝાને ભી હેં કે ઈસ કી તકસીમ અલ્લાહ તઆલા ને અપને કબઝે મેં રખી હે, અગર યે તબીયત કે બખીલ ઈન્સાન કો તકસીમ હવાલે કી જાએ તો વો કિસી કો દેને કે લિયે તૈયાર ન હોતા. (૨) યાની ખઝાનો કો બંદ કરકે બિલ્કુલ ખર્ચ ન કરતે. (૩) (દુસરા તર્જુમા) ઈન્સાન તો(અપની તબીયત મેં) બડા હી કંજૂસ હે.

(૪) નીશાની સે કુછ મુફસ્સિરીન ને તો મોઅજિઝાત મુરાદ લિયે હેં : [૧] અસા [૨] યદેબૈઝા યાની સફેદ ચમકતા હુવા હાથ [૩] ઝબાન સે લુકનત કા દૂર હોના [૪] દરિયા કા ફટ કર ઉસ્મેં રાસ્તે કા બન જાના [૫] તૂફાન [૬] ટિડ્ડી(પરિંદે કા નામ) [૭] જૂં [૮] મેંઢક [૯] ખૂન.

બાઝ મુફસ્સિરીન ને નવ અહકામ મુરાદ લિયે હેં : [૧] શિર્ક ન કરો [૨] ચોરી ન કરો [૩] ઝિના ન કરો [૪] કિસી કો ભી નાહક કતલ મત કરો (બાકી અગલે સફે પર) ➲

قَالَ لَقَدْ عَلِمْتَ مَآ اَنْزَلَ هٰٓؤُلَآءِ اِلَّا رَبُّ السَّمٰوٰتِ وَالْاَرْضِ بَصَآئِرَ ۚ وَاِنِّيْ لَاَظُنُّكَ يٰفِرْعَوْنُ مَثْبُوْرًا ﴿١٠٢﴾ فَاَرَادَ اَنْ يَّسْتَفِزَّهُمْ مِّنَ الْاَرْضِ فَاَغْرَقْنٰهُ وَمَنْ مَّعَهٗ جَمِيْعًا ﴿١٠٣﴾ وَّقُلْنَا مِنْۢ بَعْدِهٖ لِبَنِيْٓ اِسْرَآءِيْلَ اسْكُنُوا الْاَرْضَ فَاِذَا جَآءَ وَعْدُ الْاٰخِرَةِ جِئْنَا بِكُمْ لَفِيْفًا ﴿١٠٤﴾ وَبِالْحَقِّ اَنْزَلْنٰهُ وَبِالْحَقِّ نَزَلَ ؕ وَمَآ اَرْسَلْنٰكَ اِلَّا مُبَشِّرًا وَّنَذِيْرًا ﴿١٠٥﴾ وَقُرْاٰنًا فَرَقْنٰهُ لِتَقْرَاَهٗ عَلَى النَّاسِ عَلٰى مُكْثٍ وَّنَزَّلْنٰهُ تَنْزِيْلًا ﴿١٠٦﴾ قُلْ اٰمِنُوْا بِهٖٓ اَوْ لَا تُؤْمِنُوْا ؕ

મૂસા (અલ.) ને(જવાબ મેં) કહા કે : (એ ફિરઔન !) તુ(દિલ સે અચ્છી તરહ) જાનતા હે કે યે તમામ નીશાનીયાં કિસી ઔર ને નહી; બલ્કે આસ્માનોં ઔર ઝમીન કે રબ ને સમજાને કે લિયે ઉતારી હેં ઔર એ ફિરઔન ! તેરે બારે મેં મેરા ખ્યાલ યે હે કે તુ(હલાક ઔર) બરબાદ હોનેવાલા હે ﴿૧૦૨﴾ ફિર ફિરઔન ને યે ઈરાદા કિયા કે ઉન(બની ઈસ્રાઈલ) કો(મિસર કી) ઝમીન મેં ચૈન સે રેહને ન દેવે(૧), સો હમને(ઉસી વકત) ઉસ(ફિરઔન) કો ઔર ઉસ કે સાથ કે તમામ લોગોં કો ડુબો દિયા ﴿૧૦૩﴾ ઉસ (ફિરઔન) કે (ડુબ જાને કે) બાદ હમને બની ઈસ્રાઈલ સે કહા કે : તુમ ઝમીન મેં રહો, સો જબ આખિરત કે વાદે કે પૂરા હોને કા વકત આયેગા તો હમ તુમ સબ કો જમા કરકે (કયામત કે મૈદાન મેં) હાઝિર કર દેંગે ﴿૧૦૪﴾ ઔર કુર્આન કો સચ્ચાઈ કે સાથ હમને ઉતારા ઔર કુર્આન સચ્ચાઈ કે સાથ હી ઉતરા ઔર હમને તુમકો(નેક લોગોં કે લિયે જન્નત કી) ખુશખબરી સુનાનેવાલા બનાકર ઔર (નાફરમાનોં કો અઝાબ સે) ડરાનેવાલા બનાકર ભેજા હે ﴿૧૦૫﴾ ઔર હમને કુર્આન કે જુદા જુદા હિસ્સે બના દિયે(૨); તાકે તુમ ઉસ કો લોગોં કે સામને ઠેહર ઠેહર કર પઢો ઔર હમને કુર્આન કો થોડા થોડા કરકે ઉતારા હે ﴿૧૦૬﴾ (એ નબી !) તુમ(ઉન કાફિરોં કો) કહો કે : તુમ ઈસ(કુર્આન) પર ઈમાન લાઓ કે ન લાઓ,

---

[૫] કિસી બેકસુર પર નાહક જુઠા ઈલ્ઝામ (આરોપ) લગાકર કતલ મત કરો [૬] જાદુ મત કરો [૭] સૂદ (વ્યાજ)મત ખાઓ [૮] પાકદામન ઔરત પર તોહમત મત લગાઓ [૯] જિહાદ કે મૈદાન સે મત ભાગો. યે તિરમિઝી ઔર ઈબ્ને માજા કી રિવાયત હે.

(૫) યાની બની ઈસ્રાઈલ કો ફિરઔન કે ઝુલ્મ સે નજાત દિલાને ઔર તૌહીદ કી દા'વત દેને કે લિયે આયે. (૬) કુછ ને مَسْحُوْرًا કો سَاحِر કે માના મેં લિયા હે, ઉસ વકત તર્જુમા યે હોગા : મેરા તુમ્હારે બારે મેં ખ્યાલ હે કે એ મૂસા ! તુમ જાદૂગર હો. (તિરમિઝી વ ઈબ્ને માજા).

ઈસ સફે કા: (૧) (દુસરા તર્જુમા) (મિસર કી) ઝમીન સે ખતમ કર દેવે. (મિસર સે) નીકાલ દેવે.

(૨) (દુસરા તર્જુમા) ઔર કુર્આન કે, હમને(ઈસ મેં આયાત, સૂરત વગૈરા સે) જગહ જગહ ફસ્લ રખા.

إِنَّ الَّذِينَ أُوتُوا الْعِلْمَ مِنْ قَبْلِهِ إِذَا يُتْلَىٰ عَلَيْهِمْ يَخِرُّونَ لِلْأَذْقَانِ سُجَّدًا ﴿١٠٧﴾ وَيَقُولُونَ سُبْحَانَ رَبِّنَا إِنْ كَانَ وَعْدُ رَبِّنَا لَمَفْعُولًا ﴿١٠٨﴾ وَيَخِرُّونَ لِلْأَذْقَانِ يَبْكُونَ وَيَزِيدُهُمْ خُشُوعًا ۩ ﴿١٠٩﴾ قُلِ ادْعُوا اللَّهَ أَوِ ادْعُوا الرَّحْمَٰنَ ۖ أَيًّا مَا تَدْعُوا فَلَهُ الْأَسْمَاءُ الْحُسْنَىٰ ۚ وَلَا تَجْهَرْ بِصَلَاتِكَ وَلَا تُخَافِتْ بِهَا وَابْتَغِ بَيْنَ ذَٰلِكَ سَبِيلًا ﴿١١٠﴾ وَقُلِ الْحَمْدُ لِلَّهِ الَّذِي لَمْ يَتَّخِذْ وَلَدًا وَلَمْ يَكُنْ لَهُ شَرِيكٌ فِي الْمُلْكِ وَلَمْ يَكُنْ لَهُ وَلِيٌّ مِنَ الذُّلِّ ۖ وَكَبِّرْهُ تَكْبِيرًا ﴿١١١﴾

યકીનન જિન લોગોં કો ઉસ(કુર્આન) સે પેહલે(આસમાની કિતાબોં કા) ઈલ્મ દિયા ગયા થા જબ ઉનકે સામને(કુર્આન કી આયત) તિલાવત કી જાતી હે તો વો થોડીયોં કે બલ(૧) સજદે મેં ગીર પડતે હેં ﴿૧૦૭﴾ ઔર વો(ઝબાન સે) યે કેહતે હેં કે : હમારે રબ કી ઝાત(વાદાખિલાફી સે)પાક હે ઔર હમારે રબ કા વાદા તો પૂરા હોકર હી રેહતા હે (૨) ﴿૧૦૮﴾ ઔર રોતે હુએ થોડીયોં કે બલ (ઝમીન પર) ગીર જાતે હેં ઔર યે (કુર્આન) ઉનકી આજિઝી કો ઔર ઝિયાદહ કર દેતા હે(૩) ﴿૧૦૯﴾ (એ નબી !) તુમ કહો કે : તુમ અલ્લાહ તઆલા કેહકર પુકારો યા રહમાન કેહકર પુકારો, જિસ નામ સે ભી(અલ્લાહ તઆલા કો) પુકારોગે(ઝાત તો એક હી હે) તમામ અચ્છે અચ્છે નામ તો ઉસી(અલ્લાહ તઆલા હી) કે હેં(૪) ઔર તુમ અપની નમાઝ ઉંચી આવાઝ સે પુકાર કરકે મત પઢો ઔર ઉસ મેં બિલ્કુલ ચુપકે ચુપકે(નીચી આવાઝ સે) ભી મત પઢો; બલ્કે ઉન(દોનોં આવાઝોં) કે દરમિયાન એક(દરમિયાની) રાસ્તા ઈખ્તિયાર કરો(૫) ﴿૧૧૦﴾ ઔર તુમ કેહ દો કે : તમામ તા'રીફેં ઉસ અલ્લાહ તઆલા કે લિયે હેં જિસ ને કોઈ અવલાદ નહી બનાઈ ઔર સલ્તનત મેં કોઈ ઉસ્કા શરીક ભી નહી હે ઔર આજિઝી(યાની કમઝોરી) સે બચાને કે લિયે ઉસ(અલ્લાહ તઆલા) કો કિસી મદદ કરનેવાલે કી ઝરૂરત નહી(૬) ઔર ઉસ(અલ્લાહ તઆલા) કી ઐસી બડાઈ બયાન કરો જૈસી બડાઈ બયાન કિયે જાને કા ઉસ્કો હક હાસિલ હે(૭) ﴿૧૧૧﴾

(૧) યાની મૂંહ કે બલ. (૨) અલ્લાહ તઆલા કા હર વાદા પૂરા હી હોતા હે, યહા ખાસ તૌર પર જિસ ઝમાને મેં જિસ નબી પર જિસ કિતાબ કો ઉતારને કા વાદા હો ઉસ્કી તરફ ઈશારા માલુમ હો રહા હે, ખાસ તૌર પર બની ઈસ્માઈલ કે નબી હઝરત મુહમ્મદ સલ્લલ્લાહુ અલયહિ વસલ્લમ પર કુર્આન ઉતારને કી તરફ ઈશારા મા'લૂમ હો રહા હે. (૩) કુર્આન કી તિલાવત કે વકત રોના અચ્છી બાત હે.
(૪) (દુસરા તર્જુમા) અલ્લાહ તઆલા કે તો બહોત અચ્છે અચ્છે નામ હેં. (૫) મા'લૂમ હુવા આવાઝ મેં ભી ઈસ્રાફ (ઝરૂરત સે ઝિયાદહ) હોતા હે ઉસ સે બચના ચાહિયે. (૬) યાની અલ્લાહ તઆલા મેં કિસી તરહ કી કમઝોરી હે હી નહી. (૭) (દુસરા તર્જુમા) અલ્લાહ તઆલા કી બડાઈ કે યકીન કે સાથ ઉસ કી બડાઈ તુ બયાન કર.